

Bernardo de Olazarola ss 1495

1776
erat usui fratris Francisci Rubiani

Op⁹ egregiū beatissimi Bernardi amplectēs fmōes ei⁹
de tpe: et sup oēs fere toti⁹ ani festiuitates. omelias sup Adis
sus est et sup euāgelio Simile ē regnū celoz decē virginib⁹
Insignes varioꝝ scripture passuū int̄pretatōes / nōnullasq³
prefati p̄ris pabolas / cū fmōe ad clerū triginta capita cōple
ctēte: tribusq³ sup Salue regia fmōib⁹ / qd̄ sane preclarissi
mū op⁹ est emēdatissimū: ad exhortādū p̄ualidū / et ad bñ
beateq³ viuendū accōmodatissimū.

Liber hic duas habet partes: **Indicem** Sermōnum
prioris partis reperis fol. cxxvi: **Indicem** vero
posterioris partis in fine folias operis. //

Ad

De aduentu dñi

Sermones beati Bernardi abbatis clauallis: incipiunt feliciter.

De aduentu dñi Sermo primus.

Odie fratres ce-

lebamus aduentus inritu
cur? utiq; si cur et ceterarū
solēnitatū nomē quidē ce-
lebre satis et notū ē mūdo
sed ratio nois forte nō ita

Infelices em filij adā omīssis veris et salu-
tarib? studijs: caduca potius et trāstoria
querūt. Quibus assilabim? hoies gene-
ratōis hui? aut qbus cōparabim? illos: qd
videm? a terrenis et corpālib? cōsolatōib?
auelli separariq; nō posse? Profecto simi-
les hys sūt: q submersi piclitant in aquis.
Himū videas eos tenētes tenere nec vlla
ratione deferere qd pūmū occurrerit ma-
nib? quicqd illud sit: licet tale sit aliquid
qd omīno pdesse nō possit: vt sunt radices
herbarū ceteraq; similia. Nam et si qui ad
eos veniāt forte vt subueniāt: nōnunq; so-
lēt apprehēsos inuoluerē secū: adeo vt nec
iam sibi. nec illis auxiliū ferre puealeāt.
Sic pereūt in hoc mari magno et spacio.
sic pereūt miseri: dum peritura sectantes
omittūt solida: qbus apprehēsis emerge-
re et saluare possent aīas suas. Neq; enī de
vanitate s; de veritate dñi: cognoscetis eā.
liberabit os igit frēs quib? tanq; puulis
reuelat deus q abscondita sūt a sapientib? et
prudētibus: circa ea q salutaria sunt sedu-
la cogitatōe versamini: et diligēter pēfate
rationē aduentus huius: quērentes nimirū.
quis sit q veniat. vñ. quo. ad qd. qñ. et viā
p quā veniat. Laudabilis si ne dubio curio-
sitas ista est et salubris. Neq; enim tam de-
uote ecclesia vniuersa presentē celebraret
aduentū: nisi lateret in eo magnū aliqd sa-
crāmētū. Primo igit loco cū aplo stupēte
et ammirate. inueniunt et vos: quātus sit
iste q ingredit: ipse enī scōz gabrielis testi-
moniū altissimi fili: ac pūde coalitissim?
ipse. Neq; enī phas ē dei filiū degenerē su-
spicari: s; equalis fateri necesse ē altitudi-
nis: et eiusdē penit? dignitatis. Nam et fili-
os principū principes: et filios regū reges
esse qd nesciam? Verūtāme quid sibi vult q
e trib? personis quas in sūma trinitate cre-
dim?. cōfitemur et adoramus: nō pater nō
filius aduenit: s; filius? Minime quidē
ego vel id factū arbitror si ne causa. S; qd
cognouit sensus dñi: aut qd cōsiliari? eius

fuit: Neq; enī sine altissimo trinitatis con-
silio factū est vt filius adueniret: qz si cōsili-
deram? exiliū nri causam: fortassis aduer-
tere possum? vel ex parte q cōgruū fuerit
a filio nos maxie liberari. Lucifer enī illi
qui mane oriebat. pte eo q altissimi filiu
dñe v'surare tēptauit. et rapinā arbitra-
tus ē esse se equalē deo qd vtiq; est filij: pre-
cipitatus ilico corruit: qm zelauit pro filio
patri et ope dixisse videt: michi vindictā et
ego retribuā. Continuo videbat sathanaz
tanq; fulgur cadentē de celo. Quid tu su-
perbis terra et cinis? Si supbiat? angls
deus nō pepit: qtomagis tibi putredo et
xmis? Hihil ille fecit nil opatus ē. tñ cogi-
tauit supbiā: et in momento in ictu oculi. ir-
reparabiliter pēpitar? est: qz iuxta pphe-
tā in veritate nō stetit. Fugite supbiā frēs
carissimi. queso multū fugite: iūm oīs pec-
cati supbia. q tā velociter ipm qd s; derib?
cūcti elari? micātē eterna caligine obtene-
brauit luciferū: que nō modo agelū. s; āge-
lorū primū in dyabolū cōmutauit. Unde et
protin? inuidēs homini: quā cōcepatin se
metipō. in eo pepit iniquitatē: suadēs vt li-
gnū vetitū gustās fieret sicut de? scēs bo-
nū et malū. Quid enī polliceris. quid pro-
mittis miseri: cū fili? altissimi scientie clauē
habeat. imo et ipse sit clauis dauid. q clau-
dit et nemo apit? Ir eo sūt oēs thesauri sa-
piētie et sciētie absconditi. Tu ne eos vt pre-
stes hoī. inique fur? beris? Alidētis qz vere
iuxta dñi sententiā mēdax iste ē: et pater ei?
Nā et mēdax fuit dicēs. similis ero altissi-
mo: et mēdax pater. cū in hoīem qd vene-
natū sue falsitatis seminaz effudit dicēs.
Erit sicut dñi. Tu qz o hō: si vides furē cur-
ris cū eo? Audistis frēs quid hac nocte le-
ctū est in ysaiā dicēte dño. Pēcipēs tui in
fideles: vel vt trāslatio alia h; inobedien-
tes socij furū Reuera enī pēcipēs nri adā
et eua. pncipiū nre ppagis. inobediētes et
socij furū: qui qd filij dei ē: serpētū imo dra-
boli p serpentē cōsilio subripe tēptāt. Nec
dissimulat iuriā filij p. pater enī diligit fi-
liū: s; cōtinuo et in ipm hoīem vidictā retri-
buit: et aggravat sup nos manū suā. Qd
ei in adā peccauim? et in eo sententiā dāna-
tōis accepim? oēs. Quid agat filius vidētis
p se zelare pfrēz: et nulli penit? pcre creatu-
re? Ecce inqt occasiōe mei. creaturas suas
p amittit: altitudinē meā prim? angelus
affectauit. et pplz q sibi crederet habuit: s;
cōtinuo pfrs zel? vidicauit in illū. pcutiēs
a ij

Esau vide
33. B
diuina salu-
tis sapientia
et scientia
Amor domi-
ni est thes-
aurus eius
et

eū pariter cū oib' suis plaga scurabili: castigatiōe crudeli. Scitā qz que nihilomi nus mea ē farripere voluit hō: ne illi quidē misert' est: nec peccit oculus ei'. Quid de bob' cura est deo? Quas tātū fecerat nobiles creaturas: rationis picipes. capaces beatitudinis. angelū videlicet atqz hoīem: sed ecce ppter me angelos pdidit multos hoīes vnumeros. Ergo v' sciat qz ego dilli go par rē: per me recipiat. quos quodāmodo ppter me amississe videt. Si ppter me hec tēpestas orta est ait iōnas: tollite me. et mittite in mare. Dēs inuidēt michi. Ecce venio et talē eis exhibeo memetipm: vt dī quis iudicare voluerit: quisqz gestierit imitari: fiat ei emulatio ista in bonū. Hōi tñ affectū malicie et nequicie trāsisse angelos desertores: nec ex ignozātia aliqua seu in firmitate peccasse: ideoqz perire necesse est penitere nolētes. P'p'is enī amor et honor. regis iudiciū diligit: ppter hoc enī et ipe creauit hoīes ab initio: qui supplerēt locū illū: et ruinas hierl'm restaurarēt. Sciebat enī nullā angelis patere redeūdi viā. Rēpe nouit supbia moab qz supbus est valde: et supbia ei' pēstētē remediū nō admittit ac p hoc nec v'it. At nō hoīs v'itē n'ā po stea pdidit creaturā: inuēs ex hoc ipso redi mediū adhuc hoīes: q'ppe qui supplāuit aliā malitia: ideoqz pdesse ei pōt caritas aliena. Ita dñe obsecro. cōplaceat tibi vt cruas me: qm' ego infirmus suz. qm' de fra mea furtim sublatu sū: et hic innocēs in la cū missus sū. Hō penitus quidē innocēs: sed quantū ad eū q' me seduxit aliquaten' Mendaciū mihi p'suasū ē dñe: veniat vcri tas vt possit falsitas deprehendi: et cogno scā veritatē: et veritas liberabit me: si tñ re prehēse falsitati penit' renūciauero. et co gnite adhefero veritati. Alioqn non hūa na erit tēptatio: nec hūanū pētm: s'z obfūa tio dyabolica. Hāz p'seuerare in malo dya bolicū est: et digni sūt perire q'cunqz cū illo in similitudinē eius pmanēt in pctō. Ecce fratres audistis q's sit qui veniat. cōsidera te iā vnde veniat et quo. Venit itaqz de cor de dei p'ris. in vterū virgīs matris: venit a sumo celo. in inferiores ptes terre Quid g? Hōne et nobis i'fra ē cōuersādū? S'z nō i'ea p'stitit ille Abi enī bñ erit sine illo: aut vbi male eē pōsit cū illo? Quid mihi est i'celo et a te qd volui s'f'frā. De' cordis mei: et ps mea de' ineqnū. Hāz si ābulauero i medio vmbre mortū nō tēbo mala: qm' tu mecū es

Hunc quoqz vt video et ad terras et ad ipm qzqz descēdis isernū: nō tanq' vincit' s'z tāq' inter mortuos liber sicut lux q' in tenebris lucet. et tenebre eā nō cōprehēdēt. Ande nec relinqtur aīa in iserno: nec scdm corp' in terrā videt corruptionē. Hrist' enī qui descēdit ipe est et qui ascēdit sup oēs celos vt adimpleret oīa: de quo scēptū est. qui p'ra sūt benefaciēdo et sanādo oēs oppressos a dyabolo. Et alibi. Exultauit vt gigas ad currendā viā: a sumo celo egressio eius: et occurfus ei' vsqz ad summā eius. Merito p'inde clamat ap'ls dicēs. Que sursum sunt querite: vbi xps est in dextera dei sedens. Incassuz laboraret erigere corda n'ra: nisi collocatū in celis salutē n're doceret aucto rē. Sed videam' iam que sequuntur. Nam et si materia quidē copiosa inuenit' et ver rima valde: s'z angustia t'pis tantā sermo nis longitudinē non admittit. Lōsi dē rati bus ergo q's veniat: magna oīno et ineffabi lis maiestas innotuit. Suspiciētibz vnde veniat: grādis plane paruit viā: scēz eius testimoniū qui p'pheticō p'uenit' spiritui ecce inquit nomē dñi venit de longinquo. Porro quo veniat intuetib' apparuit in estimabilis dignatio: penitus inexcogita bilis: q' in carceris hui' horrozē. tanta di gnata est descēdere celsitudine. Jam q's du bitet magnū aliquid in causa fuisse vt ma iestas tanta. de tā longinquo in locū tā in dignū descēdere dignaret'. Qd lāe magnū aliquid: qz mīa magna: qz miseratio mīra qz caritas copiosa. Ad qd enī velle credē dus est: hoc namqz ē quod iuxta p'positū ordinē oporteat iaz p'scrutari. Nec sane la borandū est in hac parte: cū manifeste ad uētus eius causa et verba eius et opera cla mēt. Ad querēdā quippe oū cētēsimaz q' errauerat de mōtibus p'perauit: et vt confi teātur manifesti' dño misericordie eius et mirabilia eius filiis hoīm. ppter nos veit Mira querēt dei dignatio: magna digni tas hoīs sic quesiti. In qua si gl'iarivolue rit nō erit insipies: nō q' aliquid eē videat tanq' a se ipso: s'z q' tantū est fecerit qui fecit Ipe enī oēs diuitie oīs gl'ia mundi: quicqd in eo cōcupiscit minus ē ad hāc gl'iam imo nec ē aliquid in cōparatiōe eius. Dñe quid ē hō qz innotuisti ei: aut quid appōis erga eū cor tuū? Attamē velli nolle quid si bi voluerit q' ad nos venit ille: au nō magis iūm' nos ad illū? Hāz enī nec necessitas: nec est consuetudo diuinit' vt ad

paupes veniāt: nec si p'stare voluerint. Ita est f'remos magis ad eū venire dignū fuit s'z duplex erat impedimētū. Hāz caligabāt oculi nostri. ille vero lucē habitabat inaccessi bilis: et iacētes paralitici in grabato: vinnā illā nō poteram' attingere celsitudinē. pro pterea benignissim' saluator et medic' aīaz descēdit ab altitudine sua: et claritatē suam infirmis oculis tēperauit. Induit se lacer na quadā: illo vtqz glorioso et ab omni labe purissimo corp' qd suscepit. hec enī illa le uissima plane et p'fulgida nubes: supra quā ascēdit enī p'p'ba p'direrat: vt descēderet in egyptū. Tps est iā: ipm qz cōsiderare tps: quo saluator aduenit. Venit enim qd et vos credim' nō laterem' in initio nec in medio t'pis s'z in fine. Nec incōgrue factū est s'z ve re sapiēter disposuit sapiētia: vt cuz magis esset necessariū tūc p'mo ferret auxilū: pro nus ad i'gratitudinē ade filios nō ignorās. Vere enī adue'p'ascebat: et inclinata erat iā dies. recesserat paulomin' sol iusticie: ita vt erigu' nimis plēdo: ei' aut calor esset i' ter ris. Hāz lux diuine noticie parua admodū erat: et abundāte iniquitate feruor refrigues rat caritatis. Jam nō apparebat angelus. nō loquebāt p'pheta. cessabāt velut despe ratiōe victi. p'numia vtqz duricia hominū et obstinatiōe. at ego ait fili': tūc dixi: ecce venio. Sic sic dū mediū silētiū tenerēt oīaz nor in suo cursu iter pageret: om'ps sermo tu' dñe a regalib' sedibus venit. Qd et iaz ap'ls inuēs aiebat. Quidā venit plenitu do t'pis: misit de' filiū suū. Mirū plenitu do et abundātia t'palis: obliuionē et inopiaz fecerat et'noz. Opportune ergo tūc aduenit eternitas: qm' magi t'palitas p'ualebat. Hāz vt cetera sileā: ipa qz par t'palis illo in tpe tanta fuit: vt ad homis vni' edictū descri bere' vniuersus orbis. Habetis iā et p'sonā veniētis: et locū vtrūqz: id est: a quo et ad quē venit. causam qz et tps nō ignoratis. Hūz qz restat: viā adhuc scz p' quā venit: et hec q' os diligēter requirēdā: vt possim' (sicut di gnū est) ei occurrere. Verūtamē sicut ad o perandā salutē in medio terre. venit semel in carne visibilis. ita q' tidie ad saluādas ani mas singulorū in spū venit et inuisibilis. sicut scriptū est. Spūs ante faciē nostrā xps vñs Et vt noueris occultū esse spūalē hūc aduē tū. in vmbra ei' inquit viuem' inter gētes. P'opterea dignū est vt si nō valet infirm' in occursum tāti medici p'cedere longius: saltē conē erigere caput et aliquatenus as

surgere veniēt. Non te oportet o hō maria transire. nō penetrare nubes. Hō grā dis inq' tibi ostendit viā. vsqz ad temetipm occurrere deo tuo. prope est enī verbū i ore tuo et in corde tuo. vsqz ad cordis cōpuncti onē et oris cōfessionē occurrere: vt saltē eras de sterquilinio misere cōfietie: qm' idignū est illuc auctore puritatis intrare. Et hec q' dem de eo aduētū dicta sunt: q' singulorū mē tes inuisibili dignat' illustrare potentia. Li bet autē et manifesti aduēt' viā cōsiderare. qm' vie ei' manifesti aduēt' oēs semite ei' paci fice. Ecce inqt sponsa venit is salies in mō tib': trāsiliēs colles. Veniētē vides o pul chra: s'z cubāt ante videre nō poteras. Mi xisti enī. Indica mihi quē diligit aīa mea. vbi pascas vbi cubes. Cubas pascit āgelos i illas ppetuas eternitates. q's satiat vñde eternitatis et immutabilitatis fuc: s'z ne i'g res te o pulchra. qm' mirabilis facta est vñs illa ex te: cōfortata est et nō poteris ad il lā. Verūtamē egressus est de loco scro suo et qui cubas pascit angelos: ipe cepit: sicqz sanabit nos. et videbū veniēs et pascus: q' cu bas et pascēs ante videri nō poterat. Ecce venit hic salies in mōtib': trāsiliēs colles Mōtes et colles patriarchas et p'phetas ac cipte. et quē admodū veniēt saliens in libro generationis lege: abrahā genuit ysaac et ē. Ex his mōtib' p'dūt. vt inde veniēs radix yesse. vnde iuxta p'p'etā egressa est virga exinde flos ascēderet: sup quē requieuit spi rit' septiformis. Qd manifesti' alio in loco aperies idē p'p'ba. ecce inqt virgo cōcipiet et pariet filiū et vocabis nomē ei' emanuel. qd interpret' nobiscū de'. Quē enī p'ri' flo rē: ipm deinde emanuel. et quā dixerat vir gā. manifesti' exprimēs virginē nomiauit. S'z necesse ē altissimi hui' sacfi cōsideratio nē diei alteri reseruari. Digna est ei' p'prio f'mone mā: p'sertim q' in lōgū iā hodiern' sermo processerit.

¶ Sermo secundus vnde supra.

Adiuuimus suadentē

regi achaz ysaia: petere signū a dño: siue i' p'fūdū inferni: siue i' ex cellū supra. Adiuuim' rñsum ei' formā q' dē hñtē pietatis s'z non x'utē. P'p' hoc deniqz ab eo q' intuet cor. et cui cōfite' hoīs cogitatio: meruit reprobari. Hō petā inqt: et nō tentabo dñm. Elat' erat achaz fasti gio solū regalis. astut' hūane sapiētie x'bis Audierat igi' isaias a dño. Quidē dic vulpi

illi petat sibi signu a dño in pfundū. Dabet enī vulpes foueā: s; i infernū q; si descēderit adest q; pprehēdat sapiētes i astutia sua. Irēq; Ade dic volucris illi: petat sibi signū in excelsū supra. Dabet enī volucris nidum s; i in celū ascēderit. illic est q; supbis ressēt. ppa calcat x̄tute supboz i sublimium colla. Aerū diffimulat ille prātis excelsē seu incōprehēnsibilis pfūditat; sapie q̄rere signū. i ppea signū bonitatis i charitatis domui dauid ipe dñs pmittit. vt q̄s nec potestas nec sapia terruit alliciat saltē exhibito caritatis. p̄ot tñ in eo q; ait in pfūdū inferni etiā caritas ipa q; maiorē nemo habuit vt i infernū q; p amicos moriendo de scēderet nō inmerito designari: vt p̄cipiatur achaz vñ in excelsū regnātis expauescē ma iestātē vel descēdēt ad inferos āplecti caritātē. Molest est q; nō solū hoib; s; etiā deo q̄s nec maiestātē cogitat i timore: nec caritātē amore meditat. p̄op hoc inq̄t dābir dñs ipe vob signū: in q; manifeste i maiestas i caritas immorescat. Ecce x̄go p̄cipiet et pariet filiū: i vocab nomen ei; emanuel: qd̄ interpretat nobiscū de. Moli fugē adam q; nobiscū de. Ne timeas o hō: nec audito dei nomie terrearis. q; nobiscū de. Nobiscū carnis silitudine. nobiscū vtilitate. p̄propter nos venit tanq; vn; ex nob; s; nobis passibil. Deniq; butir inq̄t et mel comedit. Ac si dicat. p̄paruit i rit i vesce infantilibus alimētis. Et sciat inq̄t reprobare malū et eligē bonū. Et iā hic bonū i malum audis: sicut in arboze vetita: sic in ligno transgressiōis. S; mīto meli; a p̄io adā. secūd; iste partit. Eligēs enī bonū malū reprobat nō sic ille q; dilexit maledictionē i venit ei et noluit bñdictionē i elōgabūt ab eo. Iā i in eo q; p̄misit butir i mel comedit. adūtere poter; puul; hui; electionē. Tñ asit ei; gfa vt qd̄ p̄stat vt cūq; sentire digne i acco mode ad intelligēdū pferre cōcedat. Duo sūt in lacte ouis: butir i caseus. Butir pingue i hūidū: case; e; arid; i dur;. Bene ei; puul; n̄ eligere nouit: q; butir comedēs: caseū vtq; nō comedit. Que est ei ouis cētēsi ma q; errauit i i psalmo loquit: errauit sicut ouis q; p̄it. Atq; gen; hūanū qd̄ benignissim; pastor q̄rit: aliis sane non agitanouem onib; i mōte derelictis. In hac igit oue respies naturā dulcē: naturā bonā i bonā valde tāq; butir: p̄cti corruptionē tāq; caseū. Hic q; optime puer n̄ elegit: q; nām nostrā sine vlla p̄cti corruptionē suscepit. Iam

de pctō: ib; legis coagulatū ē sic lac cor eorū: in q̄b; vtq; lactis puritatē corrupat fermentū malicie i neq̄cie coagulū iniquitatis. Sic i ap̄is h; etiā aculei pūctionē. Ap̄is vero est q; pascit iter lilla q; florigeras inhabitat patriā angelorū. Eñ i ad ciuitatē nazareth q; interpretat flos aduolauit: i ad suauē olētē p̄petue x̄gitatis florē aduenit: illi in sedit: illi adhefit. Dui; ap̄is mel i aculeū nō igrat: q; mīam ei i iudiciū cū p̄pha decātar. Attñ ad nos veniēs solū mel attulit i n̄ aculeū: id est: mīam i nō iudiciū. ita vt suadentibus q̄q; discipulis vt ciuitatē q; suscipe cū noluit p̄cipet igne p̄sumit: n̄derit filiū hoīs nō venisse vt iudicaret s; vt saluaret mūdū. Iā habeat aculeū ap̄is n̄ a q̄dammo deponuerat illū. qñ tāta indigna panēs. mīaz exhibebat i nō iudiciū. S; nolite sperare i iniquitate. nolite peccare in spe. Dabet enī ap̄is n̄ a q̄q; realium cre aculeū suum: i acriter nimis infigē illū in medullas hoīm pctōrū: qm̄ p̄ nō iudicat quēq;: s; filio dedit oē iudiciū. Hic aut puul; n̄ butir i mel comedit. qñ bonū nature hūane diuie mie sic vniuit in semetipso: vt esset hō ver; et pctū nō hñs misericors et iudicium non exhibens. Ex his manifestum iam arbitror: que nam sit x̄ga ex radice yesse p̄cedens. q̄sve flos sup quē req̄escit spūsanct;. Eñ virgo dei genitrix x̄ga est: flos fili; ei;. Flos itaq; fili; us x̄gīs. flos cādib;. flos rubicūd;. elect; ex milib;. Flos in quē p̄spicere desiderant angeli. flos ad cui; odorē reuiscūt mortui et sicut ipe testat flos cāpi ē i nō orti. Eampus ei sine oī hūano florē amiculo. nō se minar; ab aliq;. nō defossus sarculo: nō impinguat; fimo. Sic oīno sic x̄gīs alu; floru it. sic inuolata: integra i casta marie viscera tāq; pascua eterni virois florē ptulere cui; pulchritudo nō videat corruptōz: cui; glia in p̄petuū nō marcescat. x̄go virga sublimis. in quā sublūne x̄ticē sc̄ti erigis: vsq; ad sedē in throno: vsq; ad dñm maiestatis. Hec ei id miz: qm̄ i altū mittis radices hūilitatis. x̄ de celestis plāta: p̄ciosior cūctis: factior vniūsis. x̄ de lignū vite: qd̄ solū fuit dignū portare fructū salutis. Dep̄ h̄sa ē maligne sp̄s x̄stutia tua. nudata est plane flitas tua. Duo imposueras creatori mēdaci; i iudie infamaueras cū: i i vtroq; puier; es eē mētē. Siqdē i ab initō mouit cui dixeras neq̄q; morieris. i x̄tas dñi manet i eñū. S; i nūc rñde si potes. quā ei arborē. cui; arboris fructū inuidere potuit: q

De aduentu domini.

So. iiii.

nec h̄ac qdē x̄gā electā i fructū sublimem negauit. Teni q; p̄p̄io filio nō pepcit: quō nō oīa sūt cū illo donauit. S; iā adūstis nī fallor qm̄ virgo regia ipa est via p̄ quaz saluator aduenit: p̄cedens ex ip̄i; vtero tanq; sp̄sus de thalamo suo. Tenētes q; viā quā p̄ore si meministi cepim; inuestigare fmo ne. studēam; i nos dilectissimi ad ip̄m p̄ eā ascēdere. q; p̄ ip̄am ad nos descēdit. p̄ eāvenire in gfam ip̄i; q; p̄ eā in n̄fam miseriāvenit. p̄ te accessus habeam; ad filiū. o bñdicta inuētrix gfe. genitrix vite n̄ salutis vt p̄ te nos suscipiat q; p̄ te dat; nobis. Excuset apud ip̄m integritas tua culpā nostre corruptiōis: i hūilitas deo grata n̄fēventiā impetret vanitātē. Optiosa caritas tua nō strop cooptat multitudinē pctōz: i secunditas glorioza. secūditatē nob; p̄ferat meritoz. rñ. Dñā n̄fā. mediatrix n̄fā. aduocata n̄fā. tuo filio nos recōcilia. tuo filio nos cōmenda. tuo nos filio p̄fā. Fac bñdicta p̄ gfam quā inuenisti. p̄ rogatūā quaz meruisti. p̄ mīam quā pepisti. vt q; te mediāte fieri digtus est particeps infirmitatē i miserie n̄fē te q; intercedēte p̄cipies faciat nos gl̄et bñtudinē sue. iesus x̄ps fili; tu; dñs n̄f; q; est sup oīa bñdict; de; in secula. amen.

¶ Sermo terci; vnde supra.

¶ Aduētū dñi quem

hodie celebrāz i p̄sonā venientis intueor: nō capio excellentiaz maiestatis. Si attēdo ad q̄s venerit: dignitōis magnitudinē expauesco. Stupēt certe i angeli ip̄i denū. vidētes infra se quēz supra se sp̄ adorāt. manifeste iā i ascēdētes et descēdētes ad filiū hoīs. Si p̄sidero p̄pter qd̄ venerit: āplector. qd̄ possū inestā bilē latitudinē caritatis. Si modū cogito: exaltationē agnosco hūane p̄ditiōis. Tenit siqdē vniūsitatis creator: i dñs. venit ad homines. venit p̄p̄ homines. venit hō. S; dicit aliq̄s. Quō venisse dicis: q; p̄ vbiq; fuit. Erat qdē in mūdo i mūd; p̄ ip̄m fact; est: sed mūd; eū nō cognouit. Iā q; venit q; aberat: s; apparuit q; latebat. Eñ i hūanā i q; agnosceret indute formā: q; nimirū in diuina lucez habitaret inaccessibile. Nec sane ingloriū maiestati apparere in silitudine sua quam fecerat ab initō: nec indignū deo. a qd̄ i substantia sua nō poterat agnosci in ymagine exhiberi: vt q; fecerat hoīem ad ymaginē i similitudinē suā. ipe hoīb; immotesceret factus hō. Dui; q; aduēt; tāte maiestatis. tāte hūi

litaris. tāte caritatis. tāte etiā gl̄ificationis n̄fē: ab vniūsa ecclia semel in anno solēnis memoria celebrat. Sed vñ iā ita semel agere: vt sp̄ id d̄ppe digni;. Quāte ei infantie est vt p̄tāt regis aduētū aliis q̄buslibet negociis hoīes velint seu audeāt occurrere: i nō magis omībus oīb; soli ei; cultui vacēt. nec in ei; p̄fā cuiusq; meminerint ceterorū. S; nō oīm est qd̄ ait. p̄pheta. memoriā abūdantie suauitatis tue eructa bñt. siqdē nō oēs hec memoria pascit. S; ne nemo qd̄ non gustauit: s; neq; qd̄ tñ gustauit eructuat. Ructus quippe non nisi de plenitudine i satietate p̄cedit. p̄propterea q; secularis est mēs i vita. memoriā h̄ac i si celebrāt nō eructuāt: sine deuotiōe i affectiōe dies istos arida quadā cōsuetudine obseruātes. Deniq; qd̄ vānabili; est hui; digtioniis memoria daf in occasione carnis: vt videas eos tāta sollicitudine dieb; istis vestitū gl̄oriā: cibor parare delicias: at si hec i h̄mōi q̄rat in natiuitate sua x̄ps: i ibi suscipiat digni;. vbi hec accurati; exhibent. S; ip̄m audi dicentē. Supbo oculo i insatiabili corde: cū hoc nō edebā. qd̄ tāta ambitōne vestes paras in natale meuz; Detestor ego supbiā. nō amplector. Quid tanta sollicitudine cibor copias reponis in rps illud; Dāno ego carnis delicias: nō accepto. Plane insatiabilis es corde tāta parās i ex tā longo. nā corpi vtq; i p̄ciora sufficeret: et q; possent oportuni; inueniri. Celebrās ergo aduētū meū labijs me honoras i cor tuū loq̄e ē a me. Iā me colis. s; de; tu; v̄eter ē: et gl̄ia i p̄fusiōe cibi. Infelix oīno q; voluptatē corpis i seclāz colit gl̄ie vanitatē. beat; āt popul; cui; hec est dñs de; ei; f̄fēs nolite vos emulari i malignātib; neq; zelauerit; faciētes liq̄tatē. Intelligite mag; i nouissimā eoz i p̄patim; eis ex aīo i orate. p̄ eis q; p̄occupati sūt i delicto. Hec ei faciūt misē: q; igrātia dei h̄nt. Nam si cognuissent nūq; dñm gl̄ie tāta adūstū se i s̄fania puocarēt. Hos āt dilectissimi excusatoz de igrātia nō h̄m;. Plane nosti eū q̄s h̄c es: i si dixer; q; nō noui eū: eris s̄fioz secularib; mēdax. Deniq; si eū n̄ nosti: q̄s te huc adduxit: aut quō huc vēisti; Alioqn qñ tibi p̄suaderi poss; caroz affectib; corpis voluptatib; seclivitatib; sp̄te abrenūciare i iactare cogitatū tū i dñō i oēs sollicitudinē i eū. p̄p̄ce: de q; nihil bene: imo tam male cōsciētia teste merueras; Quis tibi in quā p̄suadere id posset si nescires quia bon; domini sperantib; in se anime querenti ip̄sum. nisi cognuisses

der cū eo gloria eius. Vere ergo dimitte nō
opes sunt sed virtutes: quas secū cōscīētia
porat vt ī ppetuū diues fiat. De gloria qz
dicit apłs. Gloria nostra hec est: testimoniu
conscientie nre. Nec est vtiqz vera gloria q
est a spū xitatis. Ipse enīz spūs testimoniu
phibet spiritui nro: q filij dei sum? Gloria
xō quam abinūicem accipit qz gloriā (que
est a solo deo) nō reqrūt: vana est qm vani si
lii hominū. Inpiens tu q merces congre-
gas in saccum ptusuz: q thesaurz tuū alieno
in ore constituis: ignozas q archa ista non
claudis nec seras hz? Quanto meli? sapiūt
q thesaurz suum ipsi sibi seruant: alijs nō cō-
mittūt. Hec nūqdā semp seruabūt? Hūqd
sp abscondit? Veniet cum manifesta erūt
abscondita cordis: que xō fuerūt ostentata
nō cōparebūt. Vinc est q veniente dño fa-
tuaz xginū lampades extinguūt. r quia
recepit mercedem suam: a dño nesciunt.
Propterea dico vobis charissimī: vtile est
abscondere magis q ostentare si qd habe-
mus boni: sicut r mendici cum elemosinaz
petūt nō preciosas vestes ostendūt: sz femi-
nuda membra aut vulnera si habuerint. vt
citius ad misericordiā videntis anim? icli-
netur. Quam regulā publican? ille fvauit
multo melius phariseo: ideo descendit iu-
stificatus ab illo. id est. pte illo. Tempus est
frēs: vt iudiciuz incipiat a domo dei. Quis
xō finis eoz qui nō bedūt euāgelio? Qd
iudiciū hīs: q in hoc iudicio nō resurgūt?
Quicūqz enī iudicari dissimulat eo iudicio
quod nūc est: i quo pnceps hui? mūdi eijciet
foras: iudicem expectet: vel magis timeat
a quo cum pncipe suo foras eijcient et ipsi.
Hos aut si pfecte iudicamur nūc: securi sal-
uato: em expectem? dñm nostrz iesum xpm:
q conformabit corpus humilitatis nre: cō-
figuratūm corpori claritatis sue. Tunc ful-
gebunt iusti ita vt videre possint docti pa-
riter r indocti: fulgebūt enī sicut sol in reg-
pīs eoz. Erīt āc claritas solis septēplīcī
id est sicut lux septem diez. Adueniens enī
saluator: reformabit corpus hūilitatis nre
cōfiguratū humilitati cordis ipsi? . Propt
qd r dicebat. Discite a me q mitis sum et
humilis corde. Considera sane in his xbis
qm humilitas duplex est: altera cognitiois:
altera affectiois q hic dicūt cordis. Pziorē
cognoscm? q nūhil sum? r hanc discimus
a nobis pīs r ab infirmitate ppria: posterio-
re calcamus gloriā mūdi: r hanc ab illo
discimus: q exinanitū semetipm formā sui

accipiens: q̄ etiā q̄stus i regnū fugit: q̄stus
ad tāta p̄bia ignominiosus supplicii cruci
sponte obtulit semetip̄m. Sint q̄ si dormire
volum? iter medios cleros. i. duos aduēt?
p̄ne n̄re deargentate: vt illā scz virtutum
formā teneam: quā x̄bo r̄ exemplo cōmen
dauit x̄ps p̄ns in carne. In argento siq̄dez
nō incōgrue intelligit hūanitas eius: sicut
in auro diuinitas. H̄is itaqz x̄tus n̄ra tam
longe est a vera x̄tute: q̄ lōge est ab ea for
ma: r̄ ois p̄na n̄ra ad nihīlū valet si nō fue
rit deargentata. Magna quēdaz penna est
paup̄tatis: q̄ tā cito volat in regnū celoz
H̄am in alijs x̄tutib? q̄ sequūtur: p̄missio
futuro tpe indicat: paup̄tati nō tā p̄mittit
q̄ datur. Alii r̄ in p̄nti tpe enūciatū est: qm̄
ip̄soz est regnū celoz: cū in ceteris dicatur
hereditabūt: cōsolabunt r̄ similia. Eudem?
aut paupes aliquos q̄ si verā haberēt pau
p̄tatem: nō adeo pusillanimes inuenirent r̄
tristes: vt pote reges r̄ reges celi. Sed hi s̄
q̄ paupes esse volūt: eo tñ pacto vt nihil eis
desit: r̄ sic diligunt paup̄tate: vt nullā ino
p̄iam patiant. Sunt et alijs mites: sed q̄ diu
nihil dicūt vel agūt nisi p̄ eoz arbitrio. Pa
tebit aut q̄ longe sint a vera māsuētudine
si lenis oria occasio. Nec mansuetudo quō
hereditabit: q̄ an hereditatē desit: Alios
q̄3 lugentes video: sed si d̄ corde. p̄cederēt
ille lachryme: nō tā facile ilico soluerent in
risum. H̄ūc aut cū ab̄ndātus ociosa x̄ba
r̄ scurrilia p̄suant q̄ pus lachryme: lachry
mas hui? de his esse nō arbitror. q̄b? conso
lacio diuina p̄mittit: qm̄ q̄dem post illas tā
facile consolatio vltis admittit. Alij tā ve
hementer q̄ aliorū delicta zelant: vt videri
possent esurire r̄ sitire iusticiā. si esset apud
eos de suis quoz peccatis idem iudiciū: s̄
nūc p̄odus et p̄odus vtrūqz abominatio est
apud deū. H̄am q̄ alios tam imprudentē q̄
inaniter estuant: seip̄os tam insipienter q̄
inutiliter palant. Sūt alijs misericordes d̄
his q̄ ad ip̄os nō p̄tinent: q̄ scandalifant si
nō datur oibus abundānt: sic tñ vt ip̄i nec i
m̄dico q̄dez grauent. Qui si misericordes
essent de suo facere deberent misericordiā
si nō possent de terrena substātia: de volun
tate bona darent his q̄ forte q̄ eos peccare
viderent indulgentiā: darent dulce signū
x̄bū bonū: q̄b? ē sup̄ oē datū optimū: vt eoz
mentes ad penitentiā puocarent. Deniqz
his r̄ omnib? quos i peccato esse cognosce
rent: cōpassionē impenderent r̄ orationem
Alioqz misericordia eoz nulla est: r̄ miseri

cordiam p̄sequitur nullā. Itē sunt q̄ p̄ctā
sua sic p̄sentent vt videri possint ex desiderio
mūdandi cordis hoc agere: oia enī in con
fessioe lauant: nisi q̄ ea que ip̄i sp̄ote dicūt
alijs: ab alijs patienter audire non possunt
Qui si vere mūdari desideraret vt vident:
nō irritarent: sed agerēt eis gratiā: q̄ suas
si illis maculas demōstraret. Sunt r̄ alijs q̄
viderint quēpiā vel leuiter scandalifatum:
valde solliciti sunt quō eū in pacē reducere
possint r̄ vident pacifici: nisi q̄ eoz cōmōtō
si forte q̄c q̄ eos factū dictumve videbit:
tardi vniuersis poterit difficilē q̄ sedari.
Qui nūm̄ si vere pacē diligere: h̄aud du
biū qm̄ eam q̄rerēt sibi p̄p̄is. Deargentem? q̄
p̄nas n̄ras in x̄pi p̄uerfatōne: sicut r̄ mar
tyres sancti lauerūt stolas suas i ei? passiōe.
Imitemur quoad possum? euz q̄ sic dilexit
paup̄tate: vt quīs in ei? manu essent fines
terre: tñ nō habuit vt caput reclinaret: ita
vt discipulos adherētes ei legam? fame cō
pulsos spicas manib? conficasse: cū p̄ sata
transfrēt: quoz tanq̄ ois ad occasiōē du
ctus est: r̄ sicut agn? coram tondente se ob
mutuit: r̄ nō aperuit os suū: quem r̄ sup̄ la
zaz r̄ sup̄ ciuitatē fleuisset: in ofonib? p̄no
ctasse legimus. risisse aut aut locasse nūqz:
q̄ sic esuruit iusticiā: vt cum p̄pria nō h̄ret
tantā p̄ peccatis n̄ris a seip̄o exegit satisf
factōem. H̄i in cruce nihil aliud q̄ iusticiā
sitiebat: q̄ p̄ inimicis mori nō dubitauit: et
orauit p̄ crucifixorib? suis: q̄ p̄ctū nō fecit
r̄ imposita sibi ab alijs patienter audiuit: q̄
p̄ recōciliādis sibi p̄ctōib? tanta sustinuit

¶ Sermo quintus vnde supra.

Primus nup̄ his qui

deargentauerūt p̄nas suas: dor
miendū int̄ medios cleros: duos
significantes aduētus: sed vbi dormiendū
nō diximus. Tercius quēdaz aduentus est
medius inter illos: in quo delectabilis dor
miūt q̄ cum nozunt. Alii duo manifesti sunt
sed nō iste. In p̄ore q̄dem in terris visus: et
cum hoib? p̄uerfat? est: qm̄ sicut ip̄e testat:
r̄ videt r̄ odest. In posteriorē x̄o videbit
ois caro salutare dei n̄ri: r̄ videbūt in quez
trāsfrerūt. Medi? occult? ē: in q̄ soli eū i se
ip̄is vidēt electi r̄ salue sūt ale eoz. In p̄o
q̄ venit i carne: i infirmitate: in hoc medio
in sp̄u r̄ x̄tute: in vltimo in gl̄ia: i maiestate
p̄der x̄tutē enī puenit ad gloriā: q̄ d̄ns
x̄tutū ip̄e est rex gl̄ie. Et itē alibi ait idem
p̄pheta. Et viderē x̄tutē tuā r̄ gloriā tuā.

De aduentu domini.

fo. vi.

bū i ore tuo: r̄ i corde tuo.

¶ Sermo. vi. vnde supra.

¶ Ovos fratres non

ignorare tps visitatōis v̄r̄: s̄ ne

illud q̄dē q̄d hoc tpe visitet i vob

Animab? ei hoc tēpus ē nō corporib? affig
tū: q̄ videlicet lōge dignior aīa corpore p̄i
ore sibi sollicitudinē naturali v̄dicet digni
tate. Sed r̄ p̄or p̄parāda est: q̄ cōstat cor
ruiſſe p̄iorē. Aīa siquidē corrupta in culpā
fecit vt corp? q̄qz corrūpet in penā. Deniqz
si ch̄risti mēbra volum? inueniri: seq̄ndū nob
ē sine dubio caput n̄r̄: vt videlz prima nob
reparandarū sit sollicitudo aīaz: p̄o q̄bus
ipse iam v̄it: quaz p̄i? mederi studuit cor
ruptioni. Corpore vero curā illi tēpōi ma
gis reseruē? r̄ differamus in illū diē q̄ re
formandi corporis gratia est ventur? sicut
meminit apostol? dicens. Saluatorē expe
ctam? d̄ns n̄r̄ iesum x̄p̄s: q̄ reformabit cor
pus humilitatis n̄re cōfiguratū corpi clari
tatis sue. In p̄iore sollicitudo aīaz: p̄o q̄bus
p̄co vel magis vere p̄eco ip̄ius iohannes
baptista clamat. Ecce inquit agn? dei: q̄ tol
lit peccata mūdi. H̄ō dicit morbos corpori
nō molestias carnis: sed p̄ctū quod est mor
bus anime: r̄ corruptio mentis. Ecce q̄ tol
lit peccata mundi. Unde? Alijs a manu. ab
oculo. a collo. demū etiā a carne ip̄a: cui al
tius infirmum est. Ut peccatū e manib?
cōmissa peccata delens. tollit ab oculo pur
gans cordis int̄tionē. tollit a collo violentā
remouēs dominationē: sicut scriptū est.
Sceptum exactoris eius superasti: sicut i
die madian. Itēqz. Cōputrescet ingum a fa
cie olei. Et apostolus loquit dicens: v̄ non
regnet peccatum in vestro mortali corpo
re. Siquidem alio in loco ait idem apostol?
Scio inquit q̄ non est in me bonum: hoc est
in carne mea. Et alibi. Infelix ego homo q̄
me liberabit de corpore mortis huius? Sci
ebat nimirum non prius liberandus se esse
a pessima illa radice que carni infixa est. a le
ge peccati que est in membris nostris: do
nec et ab ip̄o corpore solueretur. Unde et
cupiebat dissolui et cum ch̄risto esse: sciens
q̄ peccatum separans inter nos et deū pe
nitus auferri non poterit: donec liber emur
a corpore. Audistis de quodaz quem domi
n? curauit a demonio. qm̄ collidēs r̄ multū
discerpēs eū demō exiuit ab illo. Itaqz dico
vobis genus illud peccati quod totiens cō
turbat nos: cupiscentias loq̄r et desideria

Aduent? siq̄dem iste medi? via q̄dā est: per
quā a p̄mo veniat ad vltimū. In p̄mo x̄ps
fuit redemptio n̄ra: in vltimo apparebit vi
ta n̄ra. In isto vero dormiam? int̄ medios
cleros req̄es est r̄ cōsolatio n̄ra. S̄ ne cui
forte inuentitia videant: q̄ de hoc aduentu
medio dicim? ip̄s audite. Si q̄s diligit me
i quit f̄mōes meos suabit: r̄ p̄f meos dili
get cum: r̄ ad eū veniem? S̄ q̄d ē si q̄s dili
git me f̄mōes meos suabit? Legi alibi q̄ ti
met deū faciet bōa: s̄ pl? aliqd dictū sentio
de diligente: qm̄ f̄mōes d̄i suabit. H̄i ergo
suandi sunt. H̄aud dubiū qm̄ i corde: sic ait
p̄pheta. In corde meo abscondi eloq̄a tua:
vt nō peccem tibi. S̄ quō i corde suandi?
An sufficit sola eos suare memoria: r̄ re
uocare sic suāt dicit apostol? qm̄ scia istat. De
niqz r̄ memoriā facile delet obliuio. Sic ser
ua f̄mōez dei: qm̄ meli? fuare potes cibum
corporeis tui. H̄ā r̄ ille panis viu? est: r̄ cib?
mentis. Panis ēren? dū in archa est p̄or a
fure tolli: p̄or a mure cor: odi: p̄or vetustate
corrūpi. H̄i vero comedere illū: q̄d horuz
timeas: hoc nō custodi x̄bū dei: b̄ti qui cu
stodiūt illū. Ergo traīscat i viscera q̄dā a
nime tue: traīscat i affectōes tuas: r̄ i mores
tuos. Comede bonū: r̄ delectabif i crassitu
die aīa tua. H̄e obliuiscaris cōdere panes
tuū ne exarescat cor tuū: s̄ adipe r̄ piguedi
ne repleat aīa tua. Si sic x̄bū dei seruaris:
h̄aud dubiū qm̄ ab eo fueris. Elei er enī fili?
ad te cū p̄re: reiet p̄p̄a magn? q̄ renoua
bit iherusalem r̄ ille noua faciet oīa. Hoc ei
facit hic aduēt? v̄ sic portauim? imaginē
terreni: sic portem? r̄ imaginē celestis. Si
cut fuit v̄r? adā effusus p̄ totū hoīez r̄ to
tū occupauit: ita mō totū obtineat x̄ps q̄ to
tū creauit. totū redemit. totū r̄ glorificauit
q̄qz totū hoīez saluū fecit i sabbato. Erat in
nob aliquē v̄r? h̄o: p̄uariator: ille erat i no
bis: tā i māu q̄ i ore r̄ i corde. In manu du
pliciter: p̄ facin? r̄ flagiciū. In ore similiter: per
arrogantiā r̄ detractōez. In corde q̄qz per
desideria carnis: r̄ desideria glorie tp̄alis.
H̄ūc aut si q̄ noua creatura i ip̄o vetera trā
sierūt: r̄ cōtra facin? in manu inocētia: con
tra flagiciū p̄tinētia ē: i ore cōtra arrogāti
am x̄bū p̄fessionis: cōtra detractōez x̄bum
edificatōis: vt recedāt v̄sa de ore n̄ro. In
corde x̄o q̄ carnis desideria caritas: humili
tas q̄ gloriā tp̄ale. Et vide si nō in his x̄pm̄
dei x̄bū recipiāt singuli electorū: q̄b? dictūz
ē. p̄ de me signaculū sup̄ brachiū tuū: sig
naculū sup̄ cor tuū. Et alibi. p̄rope est ver

malis: reprimi quidem debet et potest p gra-
tia dei ut non regnet in nobis: nec dem me-
bra nostra arma iniquitatis: et sic nulla o-
natio est his: qui sunt in christo iesu: sed non
ei: nisi in morte: qui sic discerpimur ut a-
nima separet a corpore. Dabes ad quid ve-
nerit christus: et cui iterum debeat christia-
nus. Propterea noli o corpus: noli pripe-
re tpa: potes enim impedire aie tue salutem:
tua ipsius opari non potes. oia tep hnt. pa-
tere ut nuc aia p se laboret: magis aut etia
collabora ei: qm si compateris et coregnab-
is. Quatu ei impedis reparatorem. rati impe-
dis tua: q nimir ante reparari non poteris:
donec sua in ea de imaginem videat refor-
mata. Mobilis hospite habes nobilemvalde
et tota salus tua pedit de ei salute. Da ho-
noris hospiti ratio. Tu qde habitas in regio-
ne tua: aia vero pegrina et exul apud te est
hospitata. Queso te. qd rustic. si forte no-
bilis et ppteris quispiam: apud cu voluerit ho-
spitari. non libeter i agulo dom sue aut sub
gradib suis vel i ipis cinerib accubabit:
cedes hospiti suo locu sicut dignu est potio-
re. Et tu qd facis. Inimias vel molestias
tuas ne reputaveris: tm vt hospes tu ho-
norifice possit ad te demorari. Dono: tibi e
vt p eo interi te exhibeas inhonor. Ac ne
forte despicias aut quipedas hospite tuu
p eo q pegrin tibi videat adueta: diligens
attende qd hospitit hui tibi pntia largiat
Ipe ei e q retribuit oculi visum: auditu au-
ribus pstat: ipe e q ligue vocis: palato gustu
motu mebris oib submisit. Si qd vite: si
qd sensus: si quid in te decoris e: huius ho-
spitis bnficiu recognosce. Deniq discesus
ei pbat: qd pntia coferebat. Propter ei a-
nima discedete lingua silebit: oculi nihil vi-
debunt: obscurascet aures: cor p oerigebit:
facies expalescet. In breui qz totu cada-
uer putrescet et putridu fiet: et decor ois in
sanie puertet. Et qd q p tpa qlibet delec-
tatoe pristitas et ledis hospite istu: qua nec
sentire qde villo mo poteris nisi p ipm. Ad
hec si tm tibi confert exul: et inimicitia ca a
facie dni sui eiet: q tu tibi pstat recocili-
at. Noli corp noli impedire recociliatoez
illa: gndis tibi exide gla paf. Pateret im-
mo libeter temetipz expoe ad oia: nihil dif-
simules qd huic videat recociliatoni posse
pdesse. Sic hospiti tuo: qz recordabit dno
tui: et restituet te i gdu pntiu: tuc memen-
to mei. Vno ei meo: erit tui i bonu si bn f-
ueris illi: et cu puenerit ad dno suu sugge-

ret ei de te: et loqur bonu p bono hospite
dicēs. Cu in vltione culpe sue exularet ser-
uus tuus paup quida apd que hospitatus
sum fecit mecu misericordia: et vna retri-
buit p me dno meus. Ipmo siquid om-
nia sua dehinc etiam semetipsum exposuit
vtilitatibus meis: non pces sibi ppter me: i-
eiunij multis: laborib frequē: iugilijs su-
pra modu fame et sitis: etia i frigore et nudi-
tate. Quid igit: Ipmo fectio non meties scri-
ptura qd dicit. Voluntate timetis se faciet: et
deprecatione eoz exaudiet. Et si forte gu-
stare dulcedine hanc: si forte gla ista valeat
estimare. Mira ei dicitur: sum: et tñ vax: et o-
no idubitata fidelib. Ipe dno sabaoth dno
virtutu: et rex glie: ipe descendet ad reformā-
da corpora nra: et pfigurada corpi claritat
sue. Quata erit illa gla q ineffabilis exulta-
tio: qd creator vniuersitatis qd p aia b iusti-
ficadis humilis an venerat et occultus: ppo-
te glorificanda o misera caro: sublimis veiet
et manifest: non ia i infirmitate: sed i gla et ma-
iestate sua. Quis cogitabit die aduer illi
qd descendet cu plenitudine lumis: pcurreti
b angelis et tube cocetu: excitatib de pulue-
re corp inops: et rapietib illd obuia chri-
sto i aera: Quousq igit caro misera: i spies
ceca demens et pnsus ifana caro: transito-
as et caducas qrit cosolatōes imo desolatio-
nes: si forte ptingat repelli: et indigna iudica-
ri hac gloria: magis aut nihilomi ineffabili
eterna ex cruciari pena: Ipmo sic obscuro fra-
tres mei n sic qnimo delectet i hmoi medi-
tatōib aia nra: qnetia caro nra redescat i
spe saluatoris expectas dno nra i iesu xpm:
qd reformabit et pfigurabit illa corpi clarita-
tis sue. Sicut eni ait ppha. Sitiuit i te aia
mea: q multiplici tibi caro mea. Desidera-
bat qde aia pphetalis aduetu pōre: q se no
uerat redimēda: sed multo apli caro deside-
rabat aduetu posteriorē glorificatōez suaz
Tuc ei implebit desideria nra: et plena erit
maiestate dni ois fra. Ad qua gloriam: ad
qua bntudine: ad qua deniq pacē q exupe-
rat oēs sensus ipe sua nos mia pducit: nec
cōfundat nos ab expectatōe nra: saluator
iesus xps dno nra: q e sup oia bndict i scia.

Sermo vij. vnde supra
Deuote celebramus
aduentu domini: id facimus quod
oportet. Si quidem non modo ad nos: sed
propter nos venit: qui bonorum nostrorum non
egret. Verum nra quidem indigētie q titatez

Expositio

vij

manifestus ipa dignatōis ei indicat ma-
gnitudo. Nec mo piculu egritudis ex ipso
precio medicamis innotescit: sed et valitu-
dinu nuerus ex multitudie remedioru. Et
quid em diuifides gratiaru sūt: si non videat
necessitatū vlla diuersitas. Et quidē diffi-
cile est vniūfās vno sermone psequi indigen-
tias qz expimur: sed occurrūt mihi interim
tres cōes oibus et quodāmo pncipales. He-
mo eni repit in nobis: qd non interi et cōsiliū
et auxiliū et pssidū indignū videatur. Iam
general est hūano generi miseria triplex:
et quotq degim in regione vni bre mortis i
infirmitate corporis. in loco tēptatōis si di-
ligēter aduertim: triplici hoc in cōmodo
miserabilū laboram. Iam et faciles sumus
ad seducēdū: et debiles ad opandū: et fragi-
les ad resistendū. Si discernere volum in
ter bonū et malū: decipimur. si tēptam fa-
cere bonū: deficiamus. si conamur resistere
malo: deicimur et supamur. Nec cessamus p
inde saluatoris aduetus: necessaria sic pre-
occupatis hoib pntia xpi. Atq vniū si e-
ueniat: vt copiosissima dignatōe suaz i no-
bis p fidē habitas illuēt cecitate nostram
et nobiscū manēs adiuet infirmitatē nraz
et p nobis stans fragilitatē nostrā ptegar
et ppuget. Si em ille in nobis qd iā deci-
piat nos: Si ille nobiscū: qd de ceto n pos-
sum: i eo q pfortat nos: Si ille p nobis: qd
p nos: fidel cōsiliari est: q neq falli oino
nec fallē qat: foris auxiliari: qd non lasscat
pōnus efficac: qd i ipz sathanā sub pedib
nostris velociter cōterat. et oia ei machia
mēta cōfringat. Iamurū ipe est dei sapiā:
cui semp in pōptu sit instruere iūantes:
ipse dei virtus cui facile sit et deficiētes refi-
cere: et eripe periclitātes. Ad hūc q tm eru-
ditorez frēs mei in oī deliberatiōe curram
hūc tā strenuū adiutorē in oī opatiōe inuo-
cem: i hūc tā fido ppugetori in oī collu-
cratiōe cōmittam aias nostras: qd ad hoc ip-
sū venit in mūdū vt hitās in hoibus: cū ho-
mib: p hoibus: et tenebras nras illuaret
labores leuaret: et picula ppullaret.
Iam prefaciūcula bñ Bernardi abbatis in
expōem suā sup euangelio Missus ē āgel

scribere me aliquid
deuotio inbet: et phibet occu-
patio. Verūtamē ei ppedien-
te corpeali melēstia. fratru
ad pns nō valeo sectari cōuentū: id tantū
lū ocij qd vel michi de somno fraudās i no

crub? intercipere sinor. nō sinā ociosū. Al-
bet ergo tēptare id potissimū a gredi qd
sepe ai mpulsauit: loqui videlz in laudib
virgis matris. sup illa lectōe euāgelica in
qua luca referēte dñice annūciatōis cōtine-
tur hystoria. Ad qd sane opus faciendum
et si nulla fratru quoz me pfectibus deser-
uire necesse est. vel necessitas vigeat: vt vti-
litas moueat: dū tñ ex hoc nō ipediat quo
ad queqz ipozū necessaria minus patus in-
uiciat. nō arbitror eos debere grauari si p-
prie satisfacio deuotioni.

Explicit prefaciūcula.

Incipit expositio bñ Ber. sup Missus
Feria quarta quattuor tpm rē. Lectio
scī euāgelij scd lucā. In illo tpe. Missus
est āgel gabriel a deo in ciuitatē galilee
cui nomē nazareth: ad virginē desponsatā
viro cui nomē ioseph de demo dauid: et no-
men virgis maria. Et reliqua. **Q melia**
prima beati bernardi abbatis de eadē lec.

Quid sibi voluit euange

lista tot ppta noia rex in hoc loco
tam signanter exfmere. Credo qz
noluit nos negligenter audire: qd tā dili-
gēter studuit enarrare. Moiar siquidē nū-
ciū qui mittit. dñi ma quo mittitur: virginē
ad qua mittit: sponsū qz virgis. ambozūq
genus: ciuitatē ac regionē ppijs desi gnat
in oibus. Et quid ē h. c. Iamne aliquid
horū supracue positū sit. Nequa. Si ei
nec foliū de arbore sine causa. nec vnus ex
passerib si ne patre celesti cadit super ter-
rā: putē ego de ore sancti euāgeliste super
suū defluere ver bū. psertim in sacra hysto-
riā vrb: Iam puto. Iplena qppe sūt omia
supnis miserijs. ac celesti singula dulcedi-
ne redūdantia. si tñ diligentē habeat ispe-
ctore: qui nouerit sugere mel de petra oleū
qz de saxo durissimo. Iamē in illa die stilla-
rūt montes dulcedine: et colles fluxerūt lac
et mel: qn rozzantib celis desup. nū bibusq
pluetib iustū agta est terra leta germinās
saluatōe: qn dño dante benignitatē terra
nra red dēte fructū suū. sup illū montē mō-
tū montē coagulātū et pingue mīa et vitas
ebullauerūt sibi: iusticia et pax cōsculate sūt.
Illo qz in tpe vnus iste inter ceteros mō-
tes nō modic: beatus hic videlz euāgeli-
sta dñi desideratū nobis nostre salutis exor-
diū suo melliflūo cōmendauit eloquio. ve-
luti pstante austro atq euicino sole radian-
te iusticie. quedā ex co spūalia fluxerūt aro

De omelia prima

Folio
mata. *Actina* et *nuc* de^o emittat verbū suū
et liquā faciat ea nobis. p̄flet spūs ei⁹ et hāt no-
bis intelligibilia x̄ba eua gelica: fiant in
cordib⁹ n̄ris desit derabilia sup̄ aurū et lapi-
dē p̄cciosū mū. tū: hāt dulciora sup̄ mel et
saurū. Hic itaq⁹ *Missus* ē angel⁹ gabriel a
deo. Hō arbitror hūc angelū de minorib⁹
ē: q⁹ qualibet ex causa crebra soleat ad ter-
ras sūgi legatōe. Qd̄ ex ei⁹ noīe palā intel-
ligi daf qd̄ iterprātū fortitudo dei d̄r: et qz
nō ab alio aliq⁹ forte excellētiore se vt as-
let spūs: ab ipō deo mitti p̄hibet. P̄p̄t
hoc q⁹ postū est a deo. ne cui vel bonoz spi-
rituū suū anteq⁹ virgini reuelasse putet cō-
siliū. excepto dūtaxat archāgelo gabriele
qui vtiq⁹ tante iter suos iueiri potuerit ex-
cellētiore: vt tali et noīe dign⁹ hēret et nūcio.
Hec discordat nomē a nūcio. Dei quippe
virtutē x̄pm quē meli⁹ nūciare decebat: q⁹
hūc quē simile nomē hōrat: Hāz qd̄ ē aliō
fortitudo q⁹ virt⁹: Hō aut dedecēs. aut icō-
gruū videat. d̄m et nūciū cōi cēserit vocabu-
lo: cū s̄is in vtroq⁹ appellatōis. nō sit tū
vtriusq⁹ similis causa. Aliter quippe x̄ps
fortitudo vel virt⁹ d̄r: aliter āgel⁹. Angel⁹
enī tantū nūcupatū: x̄ps aut substātūe.
Christ⁹ deivirt⁹ et d̄r et ē: que fori a mato
q⁹ suū attriū i pace custodire solebat. fortior
supueniēs: ip̄z suo brachio debellauit et sic
et vasa captiuitat⁹ p̄ d̄r et eripuit. Angl⁹
x̄o fortitudo dei appellat⁹ ē: vel q⁹ huius-
cemodi meruit p̄rogatiua officij q⁹ eius de-
nūciaret aduētū virtut⁹: vel qz virgine na-
tura pauidā. simplicē. verecūdā. de mira-
culi nouitate ne expauesceret cōfortare de-
beret. Qd̄ et fecit. ne timeas iquēs maria
iueisti ḡiaz ap̄ deū. Sz et ip̄i sp̄s hōiez
vtriusq⁹ nichilomin⁹ huile ac timorātū. nō ir-
rationabilis fortitudo is de- anḡs cōfortasse
credidit: q⁹ tūc ab euāgelista nō noīet. Jo-
seph inq̄t fili d̄s: ne timeas accipe maria et
cōiugē tuā. Lōcūen itaq⁹ gabriel ad hoc
op⁹ eligit: imo qz tale illi negotiū inuigil⁹:
recte tali noīe desi gnat. Miss⁹ est q⁹ angl⁹
gabriel a deo. quo? In ciuitatē galilee cui
nomē nazareth. Audea⁹ si vt ait natanael.
a nazareth p̄t aliqd̄ boni esse. Nazareth
iterpr̄t flos. Aude⁹ aut michi qd̄ dā semē
fuisse dīne cognatōis tāq⁹ e celo iactatū in
fras: allocutōes et p̄missiōes facte celit⁹ ad
p̄fres: abrahā sc̄z isaac et iacob. De q⁹ seīne
sc̄ptū est. Hic d̄s sabaōth reliq̄z nob̄ se-
mē: sicut sodoma fuisse et q̄li gomorra
siles essent. Floruit āt hoc semē: in mira-

bilib⁹ que ostēsa sūt in exitu isrl⁹ de egypto
in figuris et enigmatib⁹ p̄ totū iter in deser-
to vtiq⁹ in frā p̄missiōis: et deciceps in visio-
b⁹ et vaticinijs p̄phetarū: in ordiatōe qz re-
gnū ac sacerdotij vsq⁹ ad x̄pm. Christ⁹ aut
hui⁹ semis et hōz floz nō in merito fruct⁹ ē
intelligi: dicēte d̄s. D̄s dabit benignitatē:
et fra n̄ra dabit fructū suū. Et iterū. De
fructu vētris tui ponā sup̄ se dē tuā. In na-
zareth q⁹ nūciat x̄ps nascitur: qz i flore sp̄at
fruct⁹ p̄cessurus. Sz p̄deūte fructu flos de-
cidit: qz veritate apparēte in carne: figura
pertāsit. Hū et nazareth h̄ ciuitas galilee
d̄r. i. trāsmigratōis: qz nascēte x̄po oīa illa
trāsierūt q⁹ superi⁹ enūcraui: q⁹ vt ait apls:
in figura cōtingebant illis. Hōz q⁹ floz et
nos q⁹ iā fructū tenem⁹ p̄trāsisse videmur: et
dū adhuc flozere videbant: trāsiti p̄uide-
bant. Hū danid. Mane sicut herba trāse-
at: māe floreat et trāseat: vesp̄e decidat: idu-
ret et areseat. Vesp̄e etei. i. q̄n veit pleitudo
tp̄is i q⁹ misit de⁹ vigeitū suū sem̄ ex mliere
sem̄ sub lege: dicēte ipō. ecce noua facio oīa
vetera trāsierunt et dispuerūt: flores decidūt et are-
scūt. Hū rursus scriptū ē. Sem̄ aruit et flos
decidit: verbū aut dū manet ietnū. Credo
nō ambigi. q̄n verbū fruct⁹ sit: verbū autē
x̄ps ē. Bon⁹ itaq⁹ fruct⁹ x̄ps qui manet Sz
vbi ē sem̄ qd̄ aruit. vbi ē flos qui decidit:
P̄rophā respōdeat. V̄s caro sem̄: et oīs
ḡtia ei⁹ tanq⁹ flos sem̄. Si oīs caro sem̄: q⁹
carnalis ille p̄p̄s indeor sem̄ fuit An nō
sem̄ aruit: dū idē p̄p̄s ab oī sp̄s pingue
die vacu⁹ sicce littere adhēsit? An nō etiā
flos decidit: q̄n ḡtiatio quā hēbāt i lege nō
remāsit? Si flos non decidit: vbi q⁹ regnū:
vbi sacerdotiū. vbi p̄phē. vbi tēplū. vbi de-
niq⁹ magnalia illa de q̄b⁹ gl̄iari solebāt et
dicere: q̄ra audiuim⁹ et cōgūm⁹ ea: et p̄fres
nostri narrauerūt nobis. Et iterū. Quāta
mandauit patrib⁹ n̄ris nota facere filiis su-
is. Et hec dicta sūt p̄ eo qd̄ postū est: i na-
zareth ciuitatē galilee. In illā ergo ciui-
tatē missus est angelus gabriel a deo. Ad
quē? Ad virgine desp̄osātā viro. cui nomē
erat ioseph. Que est hec virgo: tā venera-
bilis vt salutes ab angelo: tā huilis vt de-
sp̄osātā sit fabro? Pulcra p̄mixtio virgini-
tatis et huilitat⁹: nec mediocri placet deo
illa aīa in qua et huilitas p̄mēdat v̄gitatē
et virginitas exornat huilitatē. Sz quāta pu-
tas veneratiōe digna ē: in q⁹ huilitatē exal-
tat fecūditas: et part⁹ cōsecrat virginitatē?

Sup Missus est

vij.

Audis virginē. audi huilē: si nō potes vir-
ginitatē huilis: imitare huilitatē virginis
Laudabil⁹ virt⁹ virginis: mag⁹ necessa-
ria huilitas. Illa consilij: ista p̄cipij. Ad
illā iuitaris: ad istā cogeri. De illa d̄r: qui
p̄t capere capiat: de ista d̄r: nisi q̄s efficia-
tur sicut p̄uul⁹ iste: nō intrabit in regnū ce-
lorū. Illa ē remuneratō: ista exigit. Potes
dēiq⁹ sine v̄gitate saluari: sine huilitate nō
potes. P̄d̄r inq⁹ placē huilitas q⁹ virginitatē
deplorat amissā: sine huilitate a deo dicē:
nec v̄gitas marie placuisset Sup̄ quē inq̄t
redescet spūs meus: nisi sup̄ huilē et quietū
Sup̄ huilē dixit: nō sup̄ virginē. Si igitur
maria huilis nō esset: sup̄ eā spūs cūs nō re-
deuisset. Si sup̄ eā non redeuisset: nec ip̄e
gnasset. Quō enī de ipō sine ipō cōciperet
P̄ter ita qz vt de sp̄s cōciperet: sic ip̄a
p̄hibet. respexit huilitatē ancille sue deus
porius q⁹ virginitatē. Et si placuit ex virgi-
nitate: tū ex huilitate cōcepit. Unde cōstat
qz etiā vt placeret virginitas: huilitas pro-
culdubio fecit. Quid dicis v̄go sup̄be? Ma-
ria virginē se obliuiscit gl̄ia de huilitate: et tu
negligēdo huilitatē blādis tibi de virgi-
nitate? Respexit aut illa huilitatē ancille sue
Que illa? Virgo vtiq⁹ facta: virgo sobria:
virgo deuota. Hū quid tu castior illa? Hū-
quid deuotior? Aut nūquid tua forte pud-
icitia gratior castitate marie: vt tu scilicet si
ne huilitate placere sufficias ex tua qd̄ illa
nō potuit ex sua. Deniq⁹ q̄to hōrabilior es
ex singulari munere castimōie: tāto tibi tu
maiorē iuriā fac: q⁹ ei⁹ in te decorē fedas
p̄mixtione sup̄bie. Alioq̄n expedit tibi vir-
ginē nō esse: q⁹ de virginitate isolefcere. Hō
oīm quidē est virginitas: multo tū paucior ē
cū virginitate huilitas. Si igitur virginitatē
in maria nō potes nisi mirari: stude huili-
tatē imitari: et sufficit tibi. Qd̄ si et virgo et
huilise: quisq⁹ es magn⁹ es. Est tū mai⁹
aliqd̄ qd̄ mireris in maria: sc̄z cū virginitate
fecūditas. A seculo enī nō ē auditū: vt aliq̄ si
mul m̄ esset et virgo. Qd̄ si et cuius m̄ atten-
das: q̄te tua sup̄ ei⁹ mirabili celsitudie du-
cet admiratio: Hōne ad hoc. vt te videas
nec sat posse mirari: Hōne tuo imo verita-
tis iudicio illa que deū habuit filiū sup̄ oēs
etiā choros exaltabitur angelorū. An nō
deum et d̄m angelorum maria suū audact
appellat filium. dicens: fili quid fecisti no-
bis sic? Quis hoc audeat angelorū? Suffi-
cit eis: et p̄ magno habent q⁹ cum sint spūs
ex conditione: ex gratia facti sunt et voca-

ti angeli: testāte dauid. Qui facit iquit an-
glos suos spūs. Maria vero m̄fēz se agno-
scēs. maiestātē illā cui illi cū reuerētia ser-
uiūt. cū fiducia suū nūcupat filiū. Hec dedi-
gnatur nūcupari deus qd̄ esse dignat⁹ est.
Hāc paulo post subdit euāgelista: et erat
inquitens subditus illis. Quis? Quibus?
Deus hōib⁹. Deus inq⁹ cui angeli subditi
sunt: cui principatus et potestates obediuūt
subditus erat marie. Hec tantū marie: sed
etiaz ioseph propter mariā. Mirare ergo
vtrūlibet. et elige quod amplius mireris:
siue filiū benignissimā dignationē: siue ma-
tris excellentissimā dignitatem. Attingit
sup̄or: vtrūq⁹ miraculū. Et q⁹ deus femi-
ne obtēperet: humilitas absq⁹ exemplo: et
q⁹ deo femina principetur. sublimitas sine
socio In laudibus virginū singulariter ca-
nitur. q⁹ sequitur agnū quocūq⁹ ierit. Qui
bus ergo laudibus iudicas dignam. que
etiaz p̄reit? Dīce homo obedire: dīce ter-
ra subdi: dīce puluis obtemperare. De au-
ctore tuo loquens euāgelista: et erat inquit
subditus illis: haud dubiū quū marie et io-
seph. Erubescere superbiere cinis. De se hu-
miliat: et tu exaltas: Deus se hominib⁹ sub-
dit: et tu dominari gestis hominibus: tuo
te p̄ponis auctori? Nunā mihi aliq̄ tale a-
liqd̄ cogitanti. de r̄nd̄erip̄ignef: qd̄ et suo
icrepādo r̄nd̄it ap̄lo. Qd̄ inquit post me
sathanas: qz nō sapis ea que dei sunt? Quo-
tiens enim hominibus p̄cessit desi dero: to-
tiens deum meum p̄etre contendo: et tunc
vere nō sapio ea que dei sunt. De ipso nan-
qz dictum est: et erat subditus illis. Si ho-
minis o homo imitari de dignaris exēplū:
certe nō erit tibi indignū sequi auctore tuū
Sed nō potes forsitan sequi eū quocūq⁹ te-
rit: n̄ dedignare vel seq̄ eū quo tibi cōdescē-
dit. Hōc ē. si nō potes sublimē incedere se-
mitā virginitatis: sequere vel deū p̄ tutissī
mā viā huilitatis. A cuius rectitudine si
qui etiā de virginibus deuauerint: vt ve-
rum fatear nec ipsi sequūtur agnū q̄cūq⁹ i-
erit. Sequitur qd̄ ē agnū cōiugūatus hu-
milis. sequitur et virgo superb⁹ sed neuter
q̄cūq⁹ ierit: quia nec ille ascēdere p̄ ad mū-
diciam agni qui s̄ne macula ē: nec is ad e-
ius d̄mā suetudinē descēdere dignatur. qui
se nō corā tondente: sed corā occidente se
obmutuit. Attramen salubriorē elegit seq̄n-
di partē in humilitate peccator: q̄ in virgi-
nitate sup̄bus: cum et illius immundiciam
sua humilis satisfactio purget: et huius

De omelia prima

pueritiam supbia inquit. Sed felix maria cui nec humilitas defuit: nec virginitas. Et quod singularis virginitas quam non temeravit sed honoravit fecunditas: et nichilominus specialis humilitas quam non abstulit: sed extulit fecunda virginitas: et incompabilis profus fecunditas. Quia virginitas si comitatur humilitas. Quid horum non mirabile: quod non incomparabile: quod non singulare: Mirum vero si non hesitas in eorum ponderatione quid tua iudices digni? ammiratorem: vtrum videlicet potius stupeda sit fecunditas in virgine. an in infante integritas: sublimitas in plebe: an cum tanta sublimitate humilitas: nisi quod indubitater horum singulis preferenda sunt si cuncta: et incompabiliter excellenti? est: atque felicitas: oia preesse quod aliqua. Et quod mirum si deus qui mirabilis legem in scriptis suis: mirabilem se exhibuit in matre sua. Veneramini ergo coniuges in carne corruptibili carnis integritate: miramini etiam vos sacri virgines in virgine fecunditate: imitami omnes homines dei matris humilitatem. Honorate sancti angeli vestri regis matrem: qui nostre adoratis virginis plebem: ipsi vestri nostri pariter ac vestri regis: nisi generis repatores vestre civitatis instauratores? Cuius apud vos tam sublimis inter nos tam humilis. a vobis pariter et a nobis detur dignitati debita reverentia: et dignationi honor et gloria: in secula seculorum amen.

Omelia secunda de quo supra.

Unum quidem canticum illud

quod solis dabitur in regem dei. cantare virginibus. ipsam virginum reginam cum ceteris imo primam inter ceteras esse cantaturam nemo est qui abigat. Puto autem illam preter illud quod solis licet cum omnibus in virginibus et ut dixi ceteris erit. dulciori quodam atque elegantiori carmine letificaturam esse civitatem dei. Cuius utique dulcisonos depromere vel exprimere modulos ne ipsam quidem virginem vlla digna inveniret: quia soli merito decet tantum servabitur: quia sola de partu et partu diuino gloriatur. Gloriatur dixerit de partu non in se: sed in ipso quem peperit. Deus si quidem deus est quem peperit matrem singulari in celesti: benedonatur gloria. singulari in fratribus precuenire curavit: gratia: quia videlicet ineffabiliter et intacta concipit: et peret incorrupta. Porro deum homini decet natiuitas: qui non nisi de virgine nasceretur. Talis congruebat et virgini prout: ut non pareret nisi deum. Proinde de factor hominem ut homo fieret. nasciturus de homine talis ex homine debuit eligere imo condere merum quale: et se decere sciebat: et sibi non uerat placitum. Voluit itaque esse virginem de qua immaculata immaculata: prederet: omnem maculam purgaturus. Voluit et humile: de qua mitis et humilis corde prederet: parum in se virtutum necessarium omnibus saluberrimumque exemplum ostensurum. Dedit et virginem prout quod et iam ante virginitatis inspirauerat votum: et humilitatis progauerat meritum. Alioquin quod angelus eam in sequentibus gratia plenam prenunciaret: si quippiam vel parum boni quod ex gratia non esset habereat? Et igitur que sanctum scorum conceptura erat pater et paritura. sancta esset corpe accepit donum virginitatis: ut esset et mater: accepit et humilitatis. Huius nimirum virgo regia. gemis ornata virtutum. geminoque matris pariter ac corporis decore prefulgida. specie sua et pulcritudine sua in celestibus cognita. celi civium in se puocavit aspectum: ita ut et regis animi in sui concupiscentiam inclineret: et celestem nuncium ad se de supernis educaret. Et hoc est quod nobis hic euangelista commendat cum angelum prohibet a deo deservit ad virginem. A deo igitur ad virginem. et a cetero ad humile: a deo ad ancillam: a creatore ad creaturam. Quanta dignitas dei: quanta virginis excellentia. Currite matres. currite filie. currite omnes qui post eam et ex eam plurimum cum tristitia et perturbatione: ad te virginalem thalamum: ingredimini si potestis pudici fororis vestre cubiculum. Ecce enim deus mittit ad virginem: ecce affat angelus mariam. Apponite aurem parietis: auscultate quid nunciet ei: si forte audiatis vnum consolemini. Letare pater adam: si magis tu o eua me exulta: qui sicut omnem parentes: ita omnem fuisse preceptores: et quod infelicis est. prout pemprozes qui parietes. Ambo in quo consolamini: super filia et tali filia: si illa amplius de qua malum ortum est prout: cuius opprobrium in omnes pertransit mulieres. Instat namque ipsa quo iam tollatur opprobrium: nec habeat vir quod causeatur aduersus feminam: qui utique dum se impudenter excusare conaretur: crudelem illam accusare non cunctatus est dicere. Mulier quam dedisti michi: dedit michi de ligno et comedi. Propter hoc: curre eua ad mariam: curre mater ad filiam: filia per matrem respondeat: ipsa matris opprobrium auferat: ipsa patri per matrem satisfaciatur: quia ecce vir si cecidit per feminam: iam non erigitur nisi per feminam. Quid dicebas o adam? Mulier quam dedisti michi: dedit michi de ligno et comedi. Verba malicie hec sunt: quibus magis augeas quam deleas culpam. Verum

Omelia secunda.

fo. ix.

tamen sapienter iacit malicia: cum occasione venie quam a te deus interrogando elicere te prauit: si non potuit in thesauro indeficientis sue pietatis inuenire. Addeit nempe femina per feminam: prout per fatuam humilis per superba: per ligno mortis gustum tibi porrigat vite: et per venenosum cibo illo amaritudinis. dulcedinem pariat fructus eterni. Multa ergo inique excusationis verbum in voce gratiarum actionis: et dic. Domine mulier quam dedisti michi dedit michi de ligno vite et comedi: dulce factus est super mel osi meo quia in ipso viuificasti me. Ecce enim ad hoc missus est angelus ad virginem. Admirandam et omni honore dignissimam virginem: o feminam singulariter venerandam super omnes feminas: admirabilem parentum reparatricem: posterorum viuificatricem. Missus est inquit angelus ad virginem. Virgines carum. virginem mente virginem professionem virginem denique qualem describit apostolus. me te et corpore sanctum. Nec nouiter nec fortitudo inuentum: sed a seculo electam. ab altissimo per cognitam. et sibi preparatam: ab angelis seruatum: a patribus prefiguratum: a prophetis permissum. Scrutare scripturas: et proba quod dico. Vis ne ut et ego aliquid ex his testimonia inseram? Et pauca loquar de pluribus: quam tibi aliam dixisse deus videt: qui ad serpentem ait. inimicitias ponam inter te et mulierem: Et si adhuc dubitas an de maria dixerit: audi quod sequitur. Ipsa propter caput tuum. Cui hec seruata victoria est. nisi marie ipsa: perculdubio caput contriuit venenatum: que omnimoda maligni suggestiones tam de carnis illecebra. quam de mentis superbia deduxit ad nihilum. Quam vero aliam salomon requiebat cum dicebat: mulierem fortem quis inueniet? Hauerat quippe vir sapiens humilis serus infirmitate. fragile corpus. lubrum cam mentem: qui tamen et deum legerat. promissum et ita videbat congruere. ut qui vicerat per feminam vincere per ipsam: vehementer ammirans aiebat. Mulierem fortem quis inueniet? Quod est dicere. Si ita de manu femine prederet et nostra omnium salus et innocentie restitutio et de hoste victoria: fortis omnino necesse est ut prouideat: que ad tantum opus possit esse idonea. Sed mulierem fortem quis inueniet? Et ne hoc quesivisse putet desperando: subdit prophetando. Procul et de vltimis finibus prout eius: hoc est. non vile non paruum. non mediocre. non denique de terra sed de celo: nec de celo proximo terris. per

cium fortis huius mulieris: sed a summo celo egressio eius. Quid deinde rubrum? ille quodam mosaico portendebat: flamas quidem emittens sed non ardens: nisi in adam parientem et dolorem non sentientem? Quid rogo virga aaron florida nec humectata: nisi ipsam concipientem prout virum non cognoscentem? Qui magni miraculi maius mysterium ysaia edisserit dicens. Egredietur virga de radice iesse et flos de radice eius ascendet: virgam virginem florē virginis prout intelliges. Sed si tibi quod nunc in flore christi intelligi dicitur. superiori videtur aduersari sententie. quia non virge floridus sed floribus fructum designari dicebat: noueris in eadem aaron virga que non solum floruit. sed et fronduit. et fructum emisit non solum floribus vel fructu sed ipsis etiam frondibus? eundem significari: noueris et apud moysen nec fructum virge nec flore. sed ipsa virga monstrari: illa virga virga. qua feriente aqua per diuidit transiit: ut de petra excutitur bibituris. Nullum autem incoueniens est diuersis rebus diuersis ex causis christi figurari et in virga quidem potentiam in flore vero flantiam: in fructu autem sapientis dulcedinem: in frondibus quos sedulam eius intelligi. preterea: quod videlicet pueros ad se concipientes sub umbra alarum tuarum protegere non desinit. siue ab estu carnalium desideriorum siue a facie ipsorum: quos afflixerit Bona et desiderabilis umbra. sub alis iesu. ubi tutum est fugientibus refugium: gratum festis refrigerium. Miserere mei domine iesu christe miserere meis: qui in te confidit anima mea. et in umbra alarum tuarum sperabo: donec transeat iniquitas. In hoc tamen ysaie testimonio. florē filium. virgam intellige matrem: quoniam et virgo floruit absque germine: et virgo concepit non ex homine. Nec virge virorē floris lesit emissio: nec virginis pudore sacri partus editio. Proferamus et aliam virgini matri. deoque filio congrua de scripturarum testimonia. Quid illud gedecis vellus significat quod virgo de carne tonsus. sed sine vulnere carnis in area ponit. et nunc quod lana non de area rose prefidit: nisi carnem assumptam de carne virginis absque detritio virginis? Cui utique distillatibus celorum tota in se infudit plenitudo diuinitatis: adeo ut ex hac plenitudine omnes accepimus quivere sine illa non alio quam terra arida sumus. Quic quoque gedecis facto. prophetici dicti pulchre satis conuenire videtur: ubi dicitur. Descendet sicut pluuia in vellus. Hanc per hoc quod sequitur. sicut stillicidia stillantia super terram idez daf intelligi: quod per

inuentam rorē madidāz areā. Pluuia q̄p
pe voluntaria quā segregauit deus heredi
tati sue. placide prius t̄ absq̄ strepitu opa
tionis humane suo se q̄tissimo illapsu de
misit virginē in vterū: postmodū vero v
biq̄ terrarū. diffusa est p̄ ora p̄dicatoz non
iam sicut pluuia in vellus. sed sicut stillici
dia stillantia sup̄ tellus: cū quodā vtiq̄ stre
pitu x̄borū ac sonitu miraculoz. Siq̄dem
recondite sunt nubes ille q̄ portabāt pluui
am: p̄ceptum sibi fuisse cū mitterent: q̄d vi
ci vobis in tenebris dicite in lumine: t̄ q̄d
in aure auditis p̄dicare sup̄ tecta. Quod t̄
fecerunt. Et enī in omnez terrā exiuit son
us: t̄ in fines orbis terre x̄ba eoz. Audia
mus t̄ hieremiā noua veterib⁹ varicinātē:
t̄ quē p̄sentēz mōstrare nō poterat: ventu
rum t̄ ardentem desiderabat: t̄ fidenter p̄
mittebat. Creauit nouū inq̄t dñs sup̄ ter
ram: femina circumdabit virū. Q̄ne est hec
femina? Quis vere iste vir? Aut si vir. quō
a femina circumdatur? Aut si femina circum
dari p̄t quō vir? Et vt aptius dicā: quō po
test simul t̄ vir esse t̄ in vtero m̄ris? Hoc ē
enim virū a femina circumdari. Nouim⁹ vi
ros. q̄ scz infantia puericia adolescentiam:
atq̄ iuuentutē transeuntes. ad gradū v̄sq̄
senectutē. primū puenerūt. Qui ergo iā a
deo grandis est. quomō a femina circunda
ri potest? Si dixisset femina circumdabit in
fantem vel femina circumdabit paruulū: nec
nouū videret nec mirū. Hūc autē q̄ nūc
posuit sed dixit virū. querim⁹ q̄ sit hec noui
tas quā de⁹ fecit in terra: vt femina circu
daret virū: t̄ vir intrā feminei vni⁹ corpu
sculi mēbra sese cohiberet. Quid ē hoc mi
raculi? Nunqd̄ p̄r homo vt ait nichodem⁹
in ventre m̄ris sue iterato itroire et nasci?
Sed vto me ad cōceptū partūq̄z virgina
lem: si forte iter plurima noua ac mira que
ibi p̄fecto inspicit q̄ diligenter inq̄rit. etiā
hāc quā de p̄pheta. pruli reperiam nouita
tem. Porro ibi agnoscat longitudine brenis
latitudo angustia: altitudo subdita: p̄fun
ditas plana. Ibi agnoscat lux nō lucē ver
bū ifans: aqua sitis: paies esuriēs. Videas
si attendas potentia regi: sapientia instrui
virtutē sustentari: deum deniq̄ lactantē. s̄
angelos rescientē: vagientē s̄z miseros cō
solantē. Videas si attendas tristari leticia.
pauere fiducia: salutem pati. vitā mori for
titudinem ifirmari. S̄z q̄d nō min⁹ miran
dum est. ipsa ibi cernit tristitia letificās. pa

uor: cōfortas: passio saluās. mors viuificās:
infirmas roborans. Qui iā illud quod nō
occurrat q̄d querebā: Nunqd̄ nō facile ti
bi est inter hec feminā agnoscere virū: cir
cundantē: cū mariā videas virū approbatū
a deo iesu suo vtero circūplectentē? Virū
autē dixit fuisse iesum. nō solū iā cū dicere
tur vir. p̄pheta potēs in ope et finone: sed
etiā cū tenera adhuc infantis membra. dei
mater blādo vel fouerat in gremio. vel du
raret in vtero. Vir igit̄ erat iesus necdum
etiā natus: s̄z sapientia nō etate: animi vi
goze nō corporis: maturitate sensuū. nō cor
pulentia mēbroz. Neq̄ enī minus habuit
sapientie vel poti⁹ nō min⁹ fuit sapientia ie
sus concept⁹ q̄ natus: puus q̄ magn⁹. Si
ue ergo latēs in vtero siue vagiēs in p̄sepio
siue iā grandiusculus iterrogās doctores
in templo: siue iam p̄fecte etatis docens in
populo: eque p̄fecto plen⁹ fuit spū sancto.
Nec fuit hora in quacūq̄ etate sua. q̄ d̄ ple
nitudo illa quā in sui cōceptione accepit
i v̄so v̄l aliquid minueret vel aliqd̄ eidē ad
ceretur sed a p̄ncipio p̄fectus a p̄ncipio
inq̄ plenus fuit spiritu sapientie et intelle
ctus: spiritu consilij et fortitudinis: spiritu
scientie t̄ pietatis: et spiritu timoris domi
Nec te moneat q̄ de illo legis in alio loco.
Iesus autem. p̄ficiebat sapientia t̄ etate t̄
gratia apud deum t̄ homines. Nam quod
de sapientia t̄ gratia hic dictum est non se
cundum quod erat. sed scdm̄ quod appare
bat intelligendum est: non quia videlicet a
liquid ei nouum accederet quod ante non
haberet. sed quod accedere videretur quā
do volebat ipse vt videret. Tu homo cū pro
ficis nō quando nec quantum vis proficis:
sed te nesciente tuus moderatur profec
tus tua vita disponit. At vero puer iesus
qui disponit tuam ipse disponebat t̄ suam:
t̄ quando t̄ quibus volebat sapiens appa
rebat: quando et quibus volebat sapienti
or: quando t̄ quibus volebat sapientissim⁹
quāq̄ in se nunquam esset nisi sapientissim⁹
Similiter et cum semper omni gratia ple
n⁹ fuisset. siue quam apud deum. siue quam
apud homines habere deberet: pro suo ta
men arbitrio eam nunc plus nunc minus
ostendebat: p̄: out cernentium meritis cō
gruē vel saluti expedire sciebat. Cōstat er
go quia semper iesus virilem animum ha
buit: t̄ si semper in corpore vir nō apparuit
Cur deniq̄ dubito virū fuisse in vtero. quē

Omelia secunda.

So. r.

mihi deum fuisse non ambigo? Minus q̄p
pe est esse virum. q̄ esse deum. Sed vide si
non etiam hanc hieremie nouitatem ysai =
as lucidissime aperit: qui nouos superius
aaron flores exposuit. Ecce iquit virgo cō
cipiet: et pariet filium. En habes feminam
scilicet virginem. Et de viro audire q̄d
sit? Et vocabitur nomen eius emanuel: id
est nobiscum deus. Femina itaq̄ circūdās
virum: virgo est concipiens deum. Elides
q̄ pulchre et concorditer sanctorum mira
facta t̄ mystica dicta sibi inuicem concinūt
Elides q̄ stupendum sit hoc vnum de virgi
ne et in virgine factum miraculum: quod
miracula p̄cuerunt. tot oracula p̄mise
runt. Anus nimirum fuit spiritus prophē
tarum: t̄ licet diuersis modis signis t̄ tem
poribus eandem rem diuersi nō diuerso spi
ritu t̄ p̄ciderunt t̄ p̄dixerūt. Quod moy
si monstratū est in rubo t̄ igne aaron in x̄
ga t̄ flore gedoni in vellere t̄ roze: hoc ap
te salomon p̄cudit in forti muliere t̄ eius
p̄ncipio: apertius hieremias p̄cinit de fe
mina t̄ viro: apertissime ysaias declarauit
de virgine t̄ deo: gabriel tandem exhibuit
ipam salutando. Ipsa nāq̄ est de qua nunc
euangelista. missus est ait angelus gabriel
a deo ad virginez desponsatam ioseph. Ad
virginem iquit desponsatam. Quare despo
satam? Luz esset inq̄ virgo electa t̄ vt ostē
sum est virgo conceptura virgo paritura:
mirum cur desponsata fuerit non nuptura
Nunquid vel hoc casu factum quis dixerit
Non est casu factū: quod rationabilis cau
sa cōmendat causā valde vtilis t̄ necessaria
t̄ diuini p̄oris adinuatione cōsiliū digna
Dicā quod mihi imo q̄ an me patribus vi
sum est. Illa vtiq̄ fuit ratio desponsatiōis
marie: que t̄ dubitationis thome. Nos si
quidem iudeoz erat vt a die desponsatio
nis sue v̄sq̄ ad tempus nuptiarum sponsis
sponse traderentur custodiende: quatenus
earum ipsi eo sibi pudiciam curiosus ser
uarent: quo sibi ipsi fideliores existeret. Si
cut ergo thomas dubitando. palando. cō
stantissimus factus est dominice confessor
resurrectōis: ita ioseph mariā sibi despon
sando eius cōuersationem in tempore cu
stodie studiosus cōp̄obando. factus est pu
dicie fidelissimus testis. Pulchra vtrius
q̄ rei cōuenientia: dubitatio thome t̄ des
ponsatio marie. Poterant quidem simi
lis erroris laqueum nobis inicere si dei vi
delicet in illa. castitatis in illa: veritatem i

suspicionem adducere: sed valde prudēter
et pie factum est per contrarium: vt vnde
metuebatur suspicio. firma sit certitudo.
Nam t̄ de filij resurrectione citius quidez
ego qui infirm⁹ sum crediderim thome du
bitanti et palanti. q̄ cephe audienti t̄ cre
denti: t̄ de matris continentia facilius spo
so eius custodiendi t̄ experienti: q̄ ipsi quo
que virgini de sola sua conscientia: se de
fendenti. Dic queso quis eam videns non
desponsatam t̄ grauidam non potius dice
ret corruptam q̄ virginem. Non autē de
cebat hoc dici de matre domini. Tolerabi
lius vero atq̄ honestius fuit putari ad tem
pus x̄pm de iugio fuisse natū: q̄ de forni
catione. Sed non poterat inquis deus ap
tum aliquod ostendere signum. quo videli
cet fieret. vt eius nec ortus infamaretur.
nec mater crimineretur. Poterat vtiq̄: s̄z
non poterat latere demones: quod scirent
homines. Oportebat autem a p̄ncipio mū
di aliquandiu celari diuini consilij sacra
mentum: non q̄ deus si palam opus suum
facere vellet. impediri posse ab illo metue
ret: sed quia ipse qui non solum potenter.
sed etiam sapienter quēcunq̄ voluit fecit.
sicut in omnibus operibus suis quasdam
rerum vel temporum congruentias pro
pter ordinis pulchritudinem seruare con
suevit: ita in hoc q̄z tā magnifico ope suo
nostre reparationis nō tantum potentia
suam. sed et prudentiam ostendere vo
luit. Et quamq̄ illud aliter quomodo vel
let perficere potuisset: placuit ei tamen eo
potius et modo et ordinem hominem sibi
reconciliare quo nouerat cecidisse: vt sicut
diabolus prius seduxit feminam t̄ postmo
dum virum per feminam vicit: ita prius a
femina virgine seduceretur: et post a viro
christo aperre debellaretur: quatenus ma
licie fraudi dum ars pietatis illuderet: ac
maligni fortitudinem christi virtus conte
reret: dyabolo deus t̄ prudentior appare
ret t̄ fortior. Ita quippe decuit incarnatā
sapientiam spiritualement vincere maliciam:
quo non solum attigeret a fine v̄sq̄ ad finē
fortiter. sed et disponderet omnia suauiter.
Attingit autem a fine. v̄sq̄ ad finem: id est
a celo v̄sq̄ ad infernum. Si ascendero inq̄t
in celum tu illic es: si descendero ad infer
num ades. Atrobis vero fortiter: quando
t̄ de signis expulit sup̄bū. t̄ ap̄d iseros spo
liauit auarū. Conueniēs ē erat vt suauiter
q̄q̄ omnia celestia scz t̄ terrena disponderet: q̄
b. ij.

tenus et illinc deiciēs inquietū reliq̄s in pa-
ce firmaret: et hic debellatur inuidiū nobis
pri^{us} sue humilitatis et māsfuetudinis valde
necessariū exēplū relinqueret: sicq̄ mirabili
fieret moderamine sapiētē: vt et suis su-
uis. et hostib^{us} fortis appareret. Quid enī
pdesset diabolū a deo vinci: nobis manēti
bus supbis? Nec cessario igit desponsata est
maria ioseph. qm̄ p hoc et a canib^{us} sanctum
abscondit: et a spōso ginitas cōpobaf: et vir-
ginis tā verecūdie parci: q̄ fame puidet.
Quid sapiētē? quid digni^{us} diuina puiden-
tia? Ano tali cōsilio secretis celestib^{us} et ad-
mittit testis: et excludit hostis: et integra ser-
uat fama virginis matris. Alioqn̄ qm̄ pep-
cisset iustus adulter: Scriptū est autē. Ioseph
aut vir ei^{us} cū esset iustus et nollet eam
traducere: voluit occulte dimittere eā. Be-
ne cū esset iustus noluit eā traducere: qz si
cut nequa^m iustus esset si cognitā reā con-
sensisset. sic nihilomin^{us} iustus nō esset si p-
batā innotiā cōdenasset. Et ergo iust^{us} est
et nollet eā traducere: voluit dimittere eā.
Quare voluit dimittere eā? Accipe in hoc
nō meā sed patrū sententiā. Propter hoc
ioseph voluit dimittere eā. ppter qd̄ et pe-
trus dñm a se repellat dicēs: exi a me do-
mine qz peccator sum. ppter qd̄ et cēturio
a domo sua eū phibeat cū diceret: dñe nō
sum dign^{us} vt intres sub tectū meū. Ita er-
go et ioseph indign^{us} et peccator se reputat
dicebat intra se. a tali et tāta nō debere si-
bi vltra familiare prestari cōtuberniū. cu-
ius supra se mirabilem expauescebat digni-
tatē. Elidebat et horrebat diuine p̄sentie cer-
tissimū gestantē insigne: et qz mysteriū pe-
netrare nō poterat volebat dimitte eā. Ex-
pauit petr^{us} potētie magnitudinē. expauit
cēturio p̄sentie maiestātē. Et horruit nimi-
rū et ioseph sicut hō hui^{us} tāti miraculi noui-
tatē: mysterij p̄funditatē: et ideo occulte vo-
luit dimittere eā. Miraris qz ioseph p̄gnā-
tis sese cōsortio virginis iudicabat idignū
cū audias et sancta elizabeth eius nō posse
ferre p̄sentiam: nisi cū tremore et reuerentia?
Eit nāq̄. Unde hoc mihi: vt veniat mater
dñi mei ad me? Ideo itaqz ioseph voluit di-
mittere eā. Sed quare occulte et nō palaz?
He videlicet diuorij causa inq̄reret: exige-
ret ratio. Quid enī vir iust^{us} responderet po-
pulo dure ceruicis: pp̄lo nō credēti et cōtra-
dicenti? Si diceret qz sentiebat. quod de illi
us puritate cōprobauerat: nōne mōr incre-
duli et crueles iudei subfannaret illū: lapi-

darent illā? Nāqz veritati crederēt ta-
centi in vtero: quā postea cōtempserūt cla-
mantē in tēplo? Quid facerēt necdū appa-
rēt: cui postmodū impias man^{us} iniecerūt:
etiā miraculis choruscanti? Merito ergo
vir iustus ne aut mentiri aut diffamare co-
geret innotiā: voluit occulte dimittere eā.
Sin vero aliter qz sētiat. et ioseph sicut hō-
minē dubitasse cōtendat. sed qz iustus erat
noluisse quidē habitare cū ea. ppter suspi-
cionē. nec tñ qz pius erat traducere voluis-
se suspectā: et ideo voluerit occulte dimitte-
re eā. Breuiter respōdeo etiā sic dubitatio
nē illā ioseph fuisse necessariā: q̄ diuino me-
ruit certificari oculo. Sic q̄ppe scriptū ē
Hec aut eo cogitāte qz occulte dimitte-
ret eā: apparuit ei angel^{us} in somnis dicens
Ioseph fili dauid noli timere accipe mari-
am cōiugē tuā. Quod enī in ea natū est: de
spū sancto est. Itaqz ppter istas rōnes de-
spōsata est maria ioseph. vel poti^{us} sicut po-
nit euāgelista: viro cui nomen erat ioseph.
Virū noīat: nō qz marit^{us} s̄ qz hō virtutis
erat. Vel poti^{us} qz iuxta aliū euāgelistā non
vir simp̄r sed vir ei^{us} dicit^{ur} est. merito appel-
latur quod necessarie putat. Debit ergo
vir ei^{us} appellari: qz necesse fuit et putari: si
cut et pater saluatoris nō quidē esse sed vi-
ci meruit. vt putaretur esse: dicēte hoc ipso
euāgelista. Et ipse iesus erat incipiēs quasi
annoꝝ triginta: vt putabat filij ioseph. Nec
vir ergo matris: nec filij pater extitit: quib^{us}
certa vt dictū est et necessaria dispēlatione
vtrūqz ad tēpus et appellat^{ur} sit et putatus.
Cōijce tñ ex hac appellatione qua licet di-
spensatoria meruit honorari a deo: pater
dei et dictus et credit^{ur} sit: conijce et ex pro-
prio vocabulo quod augmentū nō dubitas
interpretari. qui et qualis homo fuerit iste io-
seph. Simul et memēto magni illi^{us} quōdaz
patriarche vōiti in egypto. et scito ipi^{us} istū
nō solū vocabulū fuisse sortitū: sed et casti-
monia adeptū innocentia affecutū et grāz
Siquidē ille ioseph fraterna ex inuidia veni-
ditus et ductus in egyptū xp̄i venditionez
p̄figurauit. iste ioseph herodianā inuidiam
fugiēs xp̄m in egyptū portauit. Ille domi-
no suo fide seruās. dñe noluit amiseri. iste
dñam suā dñi sui matrē virginē agnoscens
et ipse cōtinēs fideliter custodiuit. Illi da-
ta ē intelligētia in mysterijs somniorū. Isti
datū ē cōsciū fieri atqz participē celestium
sacramētōꝝ. Ille frumēta seruauit nō sibi:
sed omni pp̄lo. Ille panē viuū e celo seruauit

dum accepit: tā sibi q̄ toti mūdo. Hō ē du-
biū quin bon^{us} et fidelis homo fuerit iste io-
seph: cui mater desponsata est saluatoris.
Fidelis inq̄ seruus et pudēs: quē cōstitu-
it dñs sue matris solatiū: sue carnis nutri-
tiū: solū deniqz in terris magni cōsiliij coad-
iutorē sibi fidissimū. Huc accedit qd̄ dicit^{ur}
fuisse de domo dauid. Ene enī de domo da-
uid vere de regia stirpe descēdit vir iste io-
seph: nobilis genere: nobilem nobilioꝝ. Pla-
ne filius dauid: nō degenerans a patre suo
dauid. Propterea inq̄ fili^{us} dauid: nō tantū
carne: sed fide: s̄ sanctitate: sed deuotione.
quē tanq̄ alterū dauid dñs inuenit scđum
cor suū. cui tuto cōmitteret secretissimū
atqz sacratissimū sui cordis archā: cui tā
q̄ alteri dauid incerta et occulta sapientie
sue manifestauit. et dedit illi nō ignarū esse
mysterij qd̄ nemo principū hui^{us} seculi agno-
uit. cui datū est qz multi reges et prophete
cū vellent videre nō viderūt: audire et non
audierūt: nō solū videre et audire sed etiaz
portare: deducere: amplecti: de osculari: nu-
trire et custodire. Hō tñ aut ioseph: sed et
maria descēdisse credenda est de domo da-
uid. Alioquin nō esset desponsata viro de do-
mo dauid: si nō esset et ipsa de domo dauid.
Ambo igit erāt de domo dauid: sed in alte-
ra cōpleta est veritas quā iurauit dñs da-
uid: altero tñ conscio et teste adimplete p-
missionis. In hūc autē verus: et nomē in-
quit virginis maria. Loquamur pauca et
sup hoc nomē qd̄ interp̄: etatū stella mar-
dicat: et matris virginis valde cōueniēter apta
dicit^{ur}. Ip̄a nāqz aptissime sideri cōparatur.
qz sicut sine corruptione sidus suū emittit
radiū: sic absqz sui lesione virgo parturit fi-
liū. Nec sideri radi^{us} suū minuit claritatem
nec virgini fili^{us} suū integritatē. Ip̄a ē igit
tur nobilis illa stella ex iacob orta: cui^{us} ra-
diū vnūuersum orbē illuminat: cui^{us} splen-
dor et p̄fulget in supernis: inferos penetrat
terras etiā plustrans et calefaciens magis
mētes q̄ corpora: fouet virtutes: excoquit vi-
tia. Ip̄a inq̄ est p̄clara et eximia stella sup
hoc mare magnū et spaciosū necessario
subleuata: micās meritis: illustrās exēplis
Quisquis te intelligis in hui^{us} seculi p̄flu-
uio magis inter p̄cellas et tempestates flu-
ctuare q̄ per terrā ambulare. ne auertas
oculos a fulgore hui^{us} sideris: si nō vis ob-
rui p̄cellis. Si insurgat venti tentationū
si incurras scopulos tribulationū: respice
stellā: voca mariā. Si iactaris supbie vndis

si ambitiois: si detractiois: si emulatiois: re-
spice stellā: voca mariā. Si iracundia: aut a-
naricia: aut carnis illecebra: aut nauiculā con-
cussit mētis: respice ad mariā. Si crimi-
nū immantate turbat^{ur}. cōsciētie feditate
p̄fusas. iudicij horrore et p̄teritis: baratro
incipias absorberi tristitie. desperationis
abisso. cogita mariā. In periculis. in angu-
stijs. in reb^{us} dubijs. mariā cogita. mariā in-
uoca. Hō recedat ab ore. nō recedat a cor-
de. et vt impetres ei^{us} oratiois suffragiū. nō
deseras cōuersatiois exēplū. Ip̄am sequēs
nō venias. ip̄am rogās nō desperas. ip̄am
cogitās nō erras. Ip̄a tenēte nō corruis.
ip̄a p̄egente nō metuis. ip̄a deuota nō fati-
garis. ip̄a p̄picia puenis: et sic in temetip-
so experieris q̄ merito dictū sit. et nomē vir-
ginis maria. Sed iā modice pausandū est.
ne et nos in trāitu claritatis tanti luminis
intueamur. Et enī verbis apostolicis vtar
bonū est nos hic esse. et libet dulciter contē-
plari in silentio: qd̄ laboriosa nō sufficit ex-
plicare locutō. Interim aut ex deuota scin-
tillatis sideris contēplatōe. seruētiō repa-
rabitur in his que sequuntur disputatio.

Omelia tertia vnde supra.

Intenter vbi mihi cō

grue video mihi verba sanctorū
assumo quo vel vasculorū pulcri-
tudine gratiora sūnt. queqz in eis lectoti
apposuerim. Et aut nūc a p̄phetis verbis
incipiā ve mihi nō quidē sicut p̄phete: q̄a
tacui: sed qz locut^{us} sum: qm̄ vir pollutus la-
biis ego sum. Hūc q̄t vana: q̄t falsa: q̄t tur-
pia p hoc ip̄m spurcissimū os meū euomū
se me recolo. in quo nūc celestia reuoluere
verba p̄sumo. Ehemēter timeo: ne iam au-
diā ad me dictū. Quare tu enarras iustici-
as meas: et assumis testamētū meū per os
tuū. Et iā et mihi de superno altari nō qui-
dem carbo vnus sed ingēs glob^{us} igneus af-
ferat. qui videlicet multā et inueteratā p̄u-
rientis oris mei puriginē ad plenū excoq̄
re sufficiat. q̄ten^{us} angeli ad virginē et virgi-
nis ad ip̄m grata inuicē ac casta colloca di-
gnus habear meo q̄licūqz replicare sermo-
ne. Sit ergo euāgelista. Et ingressus ange-
lus ad eā haud dubiū quin ad mariā dicit.
Que grā plenā dñs tecū. Quo ingress^{us} ad
eā: puto in secretariū pudici cubili^{us} vbi illa
forassis clauso sup se ostio orabat patrē in
b iii

abscondito. Solēt angeli astare orātibz: et delectari in his q̄s vidēt leuare puras manus in ofone: olocāstū sancte deuotionis gaudēt se offerre deo in odorē suauitatis. Marie autē oratōes q̄ntū placuerūt in conspectu altissimi angel⁹ indicauit: qui ingresus ad eā tā reuerēter salutauit. Nec fuit difficile angelo p̄ clausum ostiū penetrare ad abditā virginitatē: qui vtiq; ex subtilitate substantiæ sue hoc habet in natura: vt nec feris ferreis ei⁹ arceat ingressus: quocunq; suus eū impet⁹ ferat. Angelicis enī spiritibus parietes nō obstitūt: sed cūcta illis visibilia cedūt: cūcta eque corpa quantūlibet solida vel spissa penetrabilia sūt eis ac perua. Suspiciandū igit nō est q̄ apertū inuenit angel⁹ ostiū virginis: cui nimis in p̄posito erat hominē fugere frequentias: vitare colloquia: ne vel oratōis p̄turbaret silentiū: vel cōtinētis castitas tēptaret. Clause rat itaq; etiā illa hora sup̄ se suū habitaculū virgo p̄uidentissima: sed hōib⁹ nō angelis p̄uide. Sic ad eā potuit intrare angel⁹ sed nulli hominū facilis patebat accessus. Ingressus ergo angel⁹ ad eā dixit. Que gratia plena dñs tecū. Legim⁹ in actib⁹ ap̄lo rū t̄ stephanū plenū gratia: et ap̄los fuisse repletos sp̄s sancto: sed longe dissimiliter a maria. Alioq; nec in illo habitauit plenitudo diuinitatis corporaliter quē admodum in maria: nec illi cōceperūt de sp̄s sancto quomō maria. Que inquit gratia plena: dñs tecū. Quid miris si gratia plena erat: cum qua dñs erat? Sed hoc pot⁹ mirādū: quōd qui angelū miserat ad virginē. ab angelo inuētus est esse cū virginē. Ita ne velocior angelo fuit deus: vt festinantē nūciū celerior ipse p̄ueniret ad terras? Nec mirū. Itā cū esset rex in accubitu suo: nardus virginis dedit odorē suū. t̄ ascendit in conspectu glorie eius fum⁹ aromatis. t̄ inuenit gratiam corā oculis dñi. clamātib⁹ qui circūstabāt. Que est ista que ascendit p̄ desertū sicut virgula fumit: ex aromatis mirrhe et thuris? Statimq; rex egrediēs de loco sancto suo exultauit vt gygas ad currendā viā. t̄ licet a summo celo egressio eius. nūmo tñ per uolans desiderio p̄uenit suū nūctum deus ad virginē quā amauerat: quā sibi elegerat: cui⁹ decorē cōcupierat. Quē p̄spiciēs a lōge uenientē: gratulās t̄ exultās ait eccū. Ecce uenit is salūs in mōtib⁹: trāsiliēs colles. Merito autē cōcupiuit rex decorē virginis. Fecerat enī q̄dā longe antea p̄mon-

ta fuerat a patre suo dāuid: dicēte sibi. Audi filia t̄ vide t̄ inclina aurē tuā: t̄ obliuiscere populū tuū t̄ domū patris tui. Et si hoc feceris: p̄cupiscet rex decorē tuū. Audiuit quippe t̄ uidit: nō vt quidā q̄ audientes non audiūt: t̄ uidētes nō intelligūt: sed audiuit credidit: uidit t̄ intellexit. Et inclinauit aurē suā ad obediētiā t̄ cor suū ad disciplinā. et oblita est populū suū t̄ domū patris sui. q̄ nec populū suū augere p̄olis successione: nec domū patris sui relinq̄re curauit heredē: sed quicq; honoris in populo: quicq; de paterna domo rex terrenarū habere potuisset: omnia arbitrata est vt stercoza vt xpm lucrifaceret. Nec fecellit eā intētiō q̄ et xpm sibi filiū uēdicauit: nec p̄positū pudicie violauit. Bene igit gr̄a plena: quē uirginitatis gratiā tenuit: t̄ insup̄ fecunditatis gloriā acq̄siuit. Que inquit gr̄a plena: dñs tecū. Itā dixit dñs in test⁹ dñs tecum. Deus enī qui ubiq; eq̄litter totus est: p̄ suā simplici substantiā: aliter tñ in rōnabilib⁹ creaturis q̄ in ceteris: t̄ ip̄az. aliter in bonis q̄ in malis: est p̄ efficaciam. Ita sane ē in irrōnabilib⁹ creaturis: vt tñ nō capiat ab ip̄s. Irrōnabilibus autē omnib⁹ quidē capi pōt p̄ cognitionē: sed a bonis tñ capi etiā per amorē. In solis ergo bonis ita est vt etiā sit cū ip̄s p̄pter cōcordiā voluntatis. Nam dñs suas uolūtates ita iusticie subdit vt deū nō dedecet uelle quod ip̄i uolunt p̄ hoc q̄ ab eius uolūtate nō dissentiūt: deus sibi specialiter iungūt. Sed cū ita sit cū omnibus sanctis: specialiter tñ cū maria: cum qua vtiq; tanta ei cōsensio fuit. vt illi⁹ non solū uoluntatē sed etiā carnē sibi cōiungeret: ac de sua uirginisq; substantiā vnū xpm efficeret vel pot⁹ vnus xps fieret: qui et si nec totus de deo nec totus de uirgine tot⁹ tamē dei t̄ totus uirginis esset. nec duo filij: sed vnus utriusq; filius. Ait itaq;. Que gratia plena: dñs tecū. Nec tñ dñs fili⁹ te cum quē carne tua induis: sed t̄ dñs sp̄s sanctus de quo cōcipis: t̄ dñs pater qui genuit quē cōcipis. Pater inq; tecū: qui filium suū facit t̄ tuū. Filius tecū. qui ad condendū in te mirabile sacramentū miro mō t̄ si bi reseat genitale secretū: t̄ tibi seruat uirginale signaculū. Sp̄s sanctus tecū. qui cū patre t̄ filio tuū sc̄rificat uterū. Dñs ergo tecū. Benedicta tu in mulierib⁹. Liber ad iūgere q̄ elizabeth cui⁹ t̄ hec uerba sūt p̄secuta subiūxit. Et benedict⁹ fruct⁹ uētris tui. Itā q̄ tu benedicta ideo benedict⁹ fru-

Omelia tertia.

fo. xii.

ctus uentris tui. sed q̄ ille te p̄uenit in benedictionib⁹ dulcedinis: ideo tu benedicta. Hec etenī b̄dictus fructus uentris tui: quo b̄dictē sunt omēs gētes. de cui⁹ plenitudine tu quoq; accepisti cū ceteris: et si differētis a ceteris. Ac p̄pterea benedicta quidē tu: sed in mulierib⁹. ille uero b̄dictus nō in hominib⁹: nō inter angelos: sed q̄ est vt ait ap̄lus super omnia deus benedictus in secula. Dicit b̄dictus uir. benedictus panis. benedicta mulier. b̄dicta terra. vel si quid tale in creaturis benedictus esse memorat: sed singulariter benedictus fructus uētris tui: cū sit super omnia benedictus deus in secula. Benedictus ergo fructus uētris tui. Benedict⁹ in odore: benedictus in sapore: benedict⁹ in specie. Dui⁹ odoriferi fructus fragrantia sentiebat qui dicebat. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni: cui benedixit dñs. An nō uere benedictus cui benedixit dñs? De sapore huius fructus quidā q̄ gustauerat talis eructuabat uicēs. Gustate t̄ uidete qm suauis est dñs. Et alibi. Quam magna multitudo dulcedinis tue dñe: quā abicōdisti timentibus te. Et alius quidā. si tamē inquit gustas qm dulcis est dñs. Et ip̄e fructus de se inuitas nos ad se. q̄ edit me ait adhuc esuri et. qui bibit me adhuc sitiet. Et q̄ p̄pter saporis dulcedinem hoc dicebat. qui semel gustatus magis excitat appetitū. Bonus fruct⁹ qui aiarū esurientū t̄ sitientū iusticiam efca t̄ pot⁹ est. Audisti de odore. audi sti de sapore: audi de specie. Si ei fruct⁹ ille mortis nō solū suauis fuit ad uescendum sed etiam teste scriptura delectabilis aspectu: quātomagis hui⁹ uitalis fructus uiuificū decorē debemus inquirere. in quem te ste alia scriptura desiderat etiā angeli p̄spicere. Cui⁹ pulchritudinē in spiritu uidebat. t̄ in corpore uidere cupiebat: qui dicebat. Ex syon species decoris ei⁹. Et ne mediocrē tibi uideatur cōmendasse decorē. recolle qd in alio psalmo legis. speciosus forma p̄ filiis hominū. diffusa est gratia in labijs tuis: p̄pterea benedixit te de⁹ in eternum. Benedict⁹ ergo fruct⁹ uētris tui: cui b̄bixit de⁹ in eternū. Ex cui⁹ b̄dictiōe b̄dicta etiā tu in mulierib⁹: q̄ non pōt mala arbor fructū facere bonū. B̄dicta inq; tu in mulierib⁹: q̄ illā generalē maledictionē euasisti q̄ dictū ē. in dolore paries filios. et nihilomin⁹ illā q̄ secutū ē. maledicta sterilis in israel: ac singularē cōsecuta es b̄dicti-

ctiōe. vt nec sterilis maneas: nec cū dolore parturias. Dura necessitas: t̄ graue iugū sup̄ omēs filias eue. Et si parit cruciatur: t̄ si nō parit maledicunt. Et uolo: prohibet parere. t̄ nō parere maledictō. Quid facies virgo q̄ hec audis: q̄ hec legis? Si parturis angustiaris. si sterilis manes malediceris. Quid eligis virgo p̄uidentis? Angustie mihi sunt undiq;. Meli⁹ ē tñ mihi maledictū incurrere t̄ castā manere: q̄ p̄uidentē cōcipe p̄ cōcupiscētiā: qd merito post cū dolore parturiā. Dunc etenī si uideo maledictū sed nō p̄ctm: illuc uero t̄ p̄ctm simul et cruciatur. Deniq; hec maledictio qd aliū est q̄ hominū exprobratio: Nec ob aliud sane dicit sterilis maledicta nisi q̄ opprobrio t̄ cōtemptui sit habēda tāq; inutiles t̄ infructuosas: hoc in israel tñ. Mihi autē p̄ minimo est q̄ hominib⁹ displiceo: dum me possim uirginem castā exhibere xpo. Virgo prudens. o uirgo deuota. quis te docuit deo placere uirginitatē? Ne lex. q̄ iusticia q̄ pagina ueteris testamēti uel p̄cipit vt cōsulit vel hortat in carne nō carnaliter uiuere: t̄ in terris angelicā ducere uitā? Abi legeras beata uirgo: sapiētia carnis mors ē: et curā carnis ne feceritis i desiderio? Abi legeras de uirginib⁹. q̄ cātāt cātici nouū qd nemo ali⁹ cātare pōt: t̄ sequunt agnum quocūq; ierit. Abi legeras laudatos esse q̄ se castrauerunt p̄pter regnū celoz. Abi legeras in carne ei ambulātes nō fm carnē militam⁹: t̄ q̄ matrimonio iūgit uirginē suam bene facit: t̄ q̄ non iūgit meli⁹ facit. Abi audieras: uolo uos oēs esse sicut t̄ meipm. et bonū ē hōi si sic p̄maneat scdm meū cōsiliū. De uirginib⁹ inq; p̄ceptū dñi nō habeo cōsiliū aut do: Tu uero nō dicā p̄ceptū sed nec cōsiliū: nec exēplū: nisi q̄ vnctio docebat te de omnib⁹. ac sermo dei uiuus t̄ efficax ante tibi factus est magister q̄ fili⁹. p̄ius instruxit mētē q̄ induxit carnē. Xpo ergo deuoues te exhibere uirginē: t̄ nescis q̄ ip̄s exhiberi te oportet etiā matrē. Eligis in israel eē p̄reptibilis: t̄ ut illi placeas cui te p̄basti. maledictū incurrere sterilitatis. t̄ ecce maledictō b̄dictiōe cōmutat. sterilitas fecunditate recōp̄sat. Xpi xgo sinū. expandi gremiū. p̄para vterq; ecce factus ē tibi magna q̄ potēs est intm vt p̄ maledictōne isrl beatā te dicant omnes generationes. Nec suspectam habēas prudens uirgo fecunditatem: quia nec auferet integritatem. Concupies: sed sine peccato. Brauida

eris sed grauata: paries s3 nō cūz tristitia: nescies virū: gignes filiū. Quale filium? Illius eris mater: cui? deus est pater. Filius paternae caritatis erit corona tue castitatis: sapiētia paterni cordis: erit fructus uteri virginis. Dum deniq; paries: et de deo cōcipies. Confortare g virgo secunda casta puerpera. Memento q; et xps maledictum pultit crucis q; te suam matrem bene dixit in celis: sed et in terris ab angelo bñdicta et a cūctis generationib; terre merito beata p̄dicaris. Bñdicta ergo tu in mulieribus: et benedictus fructus vētris tui. Ne cū audisset. turbata est in f̄mone ei? et cogitabat q̄lis esset ista salutatio. Solēt virgines q̄verē virgines sunt semp pauide et nunquā esse secure. vt caueāt timenda etiā tuta p̄timefcere: sciētes se in vasis fictilib; thesaurū portare p̄ciosum: et nimis arduum esse viuere angelice inter hoīes: et in terris more celestium cōuerfari: et in carne celibē agere vitā. Ac p̄inde quicqd nōnum q̄cquid subitū fuerit ortum suspectas hñt insidias: torū cōtra se estimant machinatū. Idcirco et maria turbata est in f̄mone angeli. Turbata ē s3 nō p̄turbata. Turbatus sum inq; et nō sum locutus: s3 cogitavi dies antiq; et annos eternos in mente habui. Ita ergo et maria turbata est et nō ē locuta: sed cogitabat q̄lis esset ista salutatio. Quod turbata est verecūdie fuit virginalis: q; nō p̄turbata fortitudinis: q; tacuit et cogitauit. prudētie. Cogitabat aut qualis esset ista salutatio. Sciebat prudēs xgo q; sepe angelus sathane transfigurāt se in angelum lucis: et q; nimirū hūilis simplex erat nihil tale penitus a sc̄to angelo sperabat: et ideo cogitabat q̄lis esset ista salutatio. Tūc angelus intuit? virginē et varias eam seculi voluere cogitationes facillime dephendens pauidā consolāt: et firmat dubiā: ac familiariter vocans ex noīe benigne ne timeat p̄suadet. Ne timeas inq; maria: inuenisti gratiā apud deum. Nihil hic dolimihī fallacie est. Nulla circumuētiō: nullas hic suspiciones insidias. Hō sum hō s3 spūs: et dei angel? nō sathane. Ne timeas maria: inuenisti gratiā apud deū. Si scires quantū tua bñlitas altissimi placeat. quanta te apud ipsum sublimitas maneat: angelico te indig-

nas nec alloq; iudicares nec obsequio. Et quid enim indebitū tibi dixeris gratiā angelorum: q; inuenisti grām apd deū? Inue quod q̄rebas: inuenisti qd nemo ante te potuit inuenire: inuenisti gratiā apud deum. Quā gratiam? Dei et hoīz pacē: mortis destructionem: vite repationē. Nec est ergo gratia. quā inuenisti apud deum. Et hoc tibi signum. Ecce cōcipies et paries filium: et vocabis nomen eius iesum. Intellige prudens virgo ex noīe p̄missi filiū quantam et q; specialem gratiam inuenieris apud deū. Et vocabis aut nōm eius iesum. Rationes huius vocabuli ali? euāgelista ponit: angelo sic interpretante. Ipse enī saluū faciet populum suum a p̄ctis eorū. Duos iesus lego in typo hui? quē nūc in manib; habem? p̄cessisse: abos populis p̄fuisse. Quorū? populoz suū de babilone eduxit: alter suū i terrā p̄missionis introduxit. Et illi q̄dem illos quib; p̄ceat ab hostib; defendebāt: sed nunqd saluabant a peccatis eorūz? Is autem noster iesus et a peccatis saluat populum suum: et introduxit in terram viuētiū. Ipse enim saluū faciet populum suum a peccatis eorū. Quis est hic qui etiam peccata dimittit? Etiam et me peccator: ē dīgnetur dominus iesus annumerare populo suo: vt saluū me faciat a peccatis meis. Vere enī beatus populus cui? est iste iesus dominus deus eius: quia ipse saluum faciet et populum suū a peccatis eorū. Vereo: autem ne multi se p̄fiteantur esse de populo eius quos tamen ipse nō habeat. p de p̄p̄o suo. Vereo: ne pleriq; qui quasi in populo eius religiosiores esse videntur ipse aliquid quando dicat. Populus hic labijs me honorat: cor autem eorū longe est a me. Mouit enī dñs iesus q; sunt ei? et q; elegerit a p̄ncipio. Quid me vocaris ait dñs dñet non facitis q̄ dico. His scire an p̄timeas ad p̄p̄z eius: vel potius vis eē de p̄p̄o eius? Fac q; dicit iesus: et p̄putabit te in p̄p̄o suo. Fac iubet i euāgelio dñs iesus: q; iubet i lege et p̄phetis: q; iubet p̄ mistros suos q; sūt i ecclesia: ob tēpera ei? vicarijs. p̄positis tuis. nō tñ bonis et modestis s3 etiā discipulis: et disce ab ipso iesu q; mitis et humilis cor dñs: et eris de beato p̄p̄o ei? quē elegit i hereditatem sibi: eris de laudabili p̄p̄o eius quē dñs exercitū bñdixit dicēs. opus manū mearū tu es. hereditas mea israel: cui ne forte israel carnalē emuleris etiā testimoniū phibet dicēs. Populus quem nō cognoui fuluit

Omelia quarta.

fo. xiii.

mihī: in auditu auris obediuit mihī. S3 audiamus quid ideo angelus sentiat d illo. cui necdum cōcepto tale indidit nomē. Alit nā q; dñs erit magn? et filius altissimi vocabitur. Bene magnus: q; filius altissimi meretur appellari. In non magn? cuius magnitudinis nō est finis? Et q; magnus ait sicut de? nō? Plane magn? qui tā magn? q; altissim? et ipse altissim? Neq; altissim? filius rapinā arbitrabī esse se equalem altissimū. Ille merito arbitrandus est cogitasse rapinā. qui cū de nihilo in angelicam formam factus fuisset. factori suo se p̄parās usurpauit sibi qd filij altissimi est: p̄p̄iū: q; vtiq; in forma dei a deo nō factus sed genitus est. Altissim? enī deus pater quīs om nipotens sit. non potuit tñ vel equalē sibi condere creaturam vel inequalem gignere filium. S3 quare hic erit et nō pot? est magnus. qui semp equalit magnus nō habet quo crescat: nec maior post cōceptū futur? sit. q; ante vel sit v̄fuerit? An forte p̄pterea dixerit erit: q; qui magn? de? erat. magnus homo futur? sit? Bene g hic erit magnus. Magn? hō: magn? doctor: magnus p̄pheta. Sic enim dicit de eo in euangelio: quia p̄pheta magnus surrexit i nobis. Et a minori quodam p̄pheta magnus itidem p̄pheta venturus p̄mittit. Ecce inq; veni et p̄pheta magnus: et ipse renouabit hierusalem. Et tu quidem o virgo paruulū partes paruulū nutries: paruulū lactabis: sed videns paruū cogita magnū. Erit enī magnus: q; magnificabit eum deus in cōspectu regū: adeo vt adorēt eū omnes reges: omnes gentes seruiant ei. Magnificet ergo aīa tua dñm: q; hic erit magn? et filius altissimi vocabit. Magn? erit et magna faciet tibi q; potens est: et sanctum nomē eius. Quod enī sanctius nomē. q; qd filius altissim? vocabit? Magnificetur et a nobis paruulus magnus dñs: q; vt faceret magnos. fact? ē puul? p̄ paruul? ait nat? ē nob: fili? dat? ē nob. Hō inq; nō sibi: q; vtiq; an tpa multo nobilior nat? ex patre. nasci temporaliter nō indigebat ex matre. Non angelus q; q; cū magnū haberet: paruulū nō req-

rebant. Nobis ergo natus. nobis et datus: q; nobis necessarius. Nā d nob nato et dato faciamus ad qd nat? est et datus. Etatur nostrō: in nostraz vtilitatez. de saluatore salutem opemur. Ecce paruulus i medio statuitur. Puul? et puulus dñs dñs dñs. Ve re puulus: s3 malicia nō sapiētia. Studeamus effici sicut paruulus iste: discamus ab ipso q; miris est et humilis corde. ne magn? videlicet deus sine causa facus sit homo p̄uus: ne gratis mortuus: ne inuacū crucifixus. Discamus ei? humilitatē: imitemur mansuetudinez: aplectamur dilectionē: cōmunicem? passionibus. laudemur in sanguine eius: ipm offeramus. p̄p̄iationē. p̄ peccatis nris: qm ad hoc ipse nat? et datus est nobis. Ipsum oculis patris. ipm offeram? et suis: quia et p̄p̄io filio suo nō pepcit. sed p nobis tradidit illū: et ipse filius semet ipz exinanuit formā serui accipiens: ipse tradidit in mortem aīam suam et cū sceleratis reputatus est: et ipse p̄ctā multoz tulit. et p transgressorib; rogauit vt nō perirēt. Hō p̄nt p̄ire. p qbus fili? rogat ne pereant: pro quibus p̄ tradidit filius in mortē vt viuāt. Equaliter ergo ab vtroq; speranda ē venia quibus eq̄lis est in pietate mīa: par in volūtate potentia vna i deitate substantia: in q vnus cum eis spiritus sanctus viuūt et regnat deus per omnia secula seculorū amen.

Omelia. iiii. vnde supra.

Non est dubiū quicqd

in laudibus nris p̄ferimus ad filium p̄tinere: et cursus cū filiū hōramus a gloria nris nō recedim? Nā si in xta salomonē filius sapiens glā est patris. quātomagis gloriosum est matrē ipius effici. sapiētie. S3 quid ego tēpto in eius laudibus quā laudabilē p̄dicant. p̄phete: phibet angelus. narrat euāgelista? Hō g laudo quia nō audeo. sed tantūz replico deuotus qd iam explicauit p os euāgeliste spūs sanctus. Sequit nāq; et dicit. Et dabit illi dñs de? sedem dauid p̄ris sui. Verba sunt āgeli ad virginē de. p̄missio filio. p̄mittētis q; de beat possidere regnūz dauid. Qd de stirpe dauid duxerit originez domi? iesus. nemo dubitat. q̄ro aut quō dderit ei deus sedem dauid p̄ris sui cū ipse in hierusalem non regnauerit: quimo turbis euolētibus cōstitueret regē si acq̄uerit: s3 et an facit p̄lati

prestatus sit regnū meū nō est de hoc mū-
do. Deniq; qd magnū pmitit ei q sedet su-
per cherubim. quē pphetavidit sedēte super
solū excelsum et elevatū: sedē in throno da-
uid p̄is sui: S; nouim? quādā aliā hieru-
salem q ab ea nūc est in q regnauit dauid si-
gnificatā: multo ista nobiliorē: mltō ditio-
rem. Hāc igit puto hic fuisse significatā: il-
lo videlz vsu loquēdi. q sepe regis i scriptu-
ris significans poni p̄ significato. Tūc sa-
ne dedit illi de sedē dauid p̄is sui: qn cō-
stitutus ē rex ab eo sup syon mōte sc̄m ei?
S; hic ppheta de q regno dixerat exp̄ssus
ap̄ssus videt. i eo q nō in syon posuit s; sup
syon. Hāc ideo fortassis dictū est sup: qz i sy-
on qdēz regnauit dauid: sup syon dō regnū
est illius de q dictū ē ad dauid. de fructivē
tris tui ponā sup sedēz tuā: de q dictū est
p̄ aliū ppheta: sup solū dauid et sup regnū
eius sedebit. Elides qz vbiq; regis sup. Su-
per syon sup sedēz: sup solū sup regnū. Da-
bit q ei dñs de? sedem dauid p̄is sui. nō ti-
picā s; vrēā nō tpalem s; efnā. nō eternāz
sed celestē. Quē uocirco vt iā dictū est me-
moratur fuisse dauid. qz hec in q tpaliter se-
dit. eterne illius gerebat ymaginem. Et re-
gnabit in domo iacob i eternū: et regni ei?
nō erit finis. Hic qd si domū iacob tpalem
accipim?. quō i illa q eterna nō est. in eter-
num regnaturus est: Quē vrēa est q dom?
eterna iacob in q regnet in efnā: cui? regni
nō erit finis. An nō deniq; dom? illa iacob
exasperans impie abnegauit eū. et i sp̄sient
respuit an facie pylati: qn illo phibente re-
gem vfm crucifigā. vno ore respondendo
clamauit nō habem? regē nisi cesare? Re-
quire itaq; ap̄m: et discernet tibi eū q in oc-
culto iudeus est ab illo q i manifestor: et que
in spū est circūcisionē ab ea que fit in carne
et spūalē i s̄r̄a carnali: et filios fidei abrahe a
filijs carnis. Hāc ei inq; oēs q ex i s̄r̄a hū sūt
israhelites: neq; q semen abrahe hū filij. Se-
quere qz et dic. Similis nō oēs q ex iacob. hū
fputadi sūt i domo iacob. iacob qppe ipe ē
qui i s̄r̄a. Solos igit q i fide iacob pfecte in-
ueniēdi sunt fputa i domo iacob: v̄ potius
ip̄os noueris fore spūalē et eternā domū ia-
cob i q regnabit dñs iesus i eternū. Quis
ex vob̄ est q i mtra it̄p̄tatiōez noīs iacob.
suplātet dyabolū d̄ corde suor: luctet cū vi-
cūs et cupiscētis suis vt nō regnet pctm
in suo mortali corp̄e: s; regnet i eo iesus. et
nunc quidem per gratiam: et incernū per
gloriam? Beati in quibus iesus regnabit
i efnā: qz i ip̄i cū eo regnabūt: et regnabūt

nō erit finis. Qd q gloriosus est regnū illud
in q fges gregati sunt i vnū. ad laudandū
scz et glorificandū eū. q sup oēs est rex regū
et dñs dominatūz. De cui? splendidissima
cōtēplatiōe fulgebūt iusti s̄c sol i regno pa-
tris eoz. Qd si et mei pctōis meminerit ie-
sus in bñplacito populi sui. cū venerit in re-
gnū suū. Qd si me in illa die. qn traditurus
est regnū deo et p̄visitare dignabit in salu-
tari suor: ad videndū scz in bonitate electoz
suoz. ad letandū i leticia gētis sue: vt lau-
detur etiā a me cū hereditate sua. Veni ite-
rim dñe iesu: aufer scādala d̄ regno tuo qd
ē aīa meayr regnes tu q debes in ea. Venit
enī auaricia et vendicat sibi in me sedem: ia-
crantia cupit dñari mihi. supbiavult michi
esse rex: luxuria dicit ego regnabo: ambitio
detractio. inuidia et iracundia certāt in me
ip̄o de meip̄o: cui? ego potissimū esse vide-
ar. Ego aut q tū valeo resisto renitor quan-
tum iuuor dñm meū iesum reclamo. ip̄i me
defendo: qz ip̄ius me iuris agnosco. Ip̄m
mihi deū. ip̄m mihi dñm tunc et dico. Non
habeo regē: nisi dñm iesum. Veni dñe ergo
dispege illos d̄tute tua et regnabis i me: qz
tu es ipe rex me? et deus me? q mandas sa-
lutes iacob. Dixit aut maria ad angelum.
Quō fiet istud qm vix nō cognosco? P̄ri-
mo qdem prudens tacuit. cuz adhuc dubia
cogitabat. Qlis esset ista saluatio: malens
nimirū humilitē nō respōdere: qz temere lo-
qui qd nesciret. Jā vero cōfortata et bñ p̄-
meditata. angelo qdem foris loquente sed
deo intus p̄suadente. erat enī dñs cū illa dī-
cente angelo. dñs tecū: ita ergo cōfirmata
fide scz depellente timorē. leticia verecun-
diam. dixit ad angelū. Quō fiet istud: quo-
niā virū nō cognosco? Hō dubitat de facto
s; modū req̄rit et ordinē. Nec enī qrit an fi-
at istud: s; quō. Quasi dicat. Luz sciat dñs
me? testis p̄sciētie mee votū eē ancille sue
nō cognoscere virū: q lege q ordine place-
bit ei vt fiat istud: Si oportuerit me frāge-
re votū vt parā talē filiū et gaudeo de filio:
et doleo de p̄posito. Fiat tñ voluntas eius.
Sin vero virgo cōcipiā et xgo parā qd vti-
qz si p̄acuerit ei ip̄osibile nō erit: tunc scio
vere. qz f̄sperit humilitatē ancille sue. Quō
fiet istud qm virū nō cognosco? Et respon-
dens āgelus dixit ei. Spūs sc̄s supueniet
et in te: et virtus altissimi obumbrabit tibi.
Superius dicta est fuisse ḡa plenā: et nunc
quō dicit: spūs sc̄s supueniet in te: et x-
tus altissimi obumbrabit tibi? Rūndq po-

Omelia quarta.

So. xiiii.

tuit repleti ḡa et necdum habere spiritus
sanctum: cū ipe sit dator ḡar. Si aut iam
spūs sc̄s in ea erat: quō adhuc tanq nō-
uiter supuenturus rep̄mittitur? An forte
ideo nō dixit simpliciter veniet in te s; addi-
dit sup: qz et prius quidem in ea fuit p mul-
tam gratiā sed nūc supuenire nunciat. pro-
pter abundantioris gratie plenitudinē quā
effusus est sup illā? At vero cū plena iaz
sit. illud amplius quō cape poterit? Si aut
plus aliquid capere potest: quomodo et an-
te plena fuisse intelligenda est? An prius q
dem gratia eius tantum repleuerat mētē
sequens vero etiam ventrem pfundere de-
beat: q̄tenus scilicet plenitudo diuinitatis
que ante i illa. sicut et i multis sc̄s: sp̄s
tualit̄ habitabat etiā sic i nllō sanctorū cor-
poraliter in ip̄a habitare incipiat? At ita-
qz Spūs sanct? supueniet in te: et virtus al-
tissimi obumbrabit tibi. Quid est. et virtus
altissimi obumbrabit tibi? Qui potest cape-
re capiat. Quid enī excepta fortassis illa q
hec sola in se felicissime meruit experiri. in-
tellectu cape ratios discernere possit. q̄li-
ter splendor ille inaccessibilis x̄gineis sese
visceribus infuderit: et vt illa inaccessibilē.
accedere ad se ferre potuisset. de porciū-
cula eiusdem corporis cui se animate cōtē-
perauit relique masse vmbraclū fecerit?
Et fortasse propter hoc maxime dictū est:
obumbrabit tibi. quia res: nimirū in sacra-
mento erat: et quod sola per se trinitas i so-
la et cum sola virgine voluit operari: soli da-
tum est nosse cui soli datum est experiri. Di-
catur ergo. Spiritus sanctus superueniet
in te: qui vtqz sua potentia fecundabit te.
Et virtus altissimi obumbrabit tibi: hoc ē
illum modum quo de sp̄itu sancto concipies.
dei virtus dei sapientia christus. sic in
suo secretissimo cōsilio obumbrando cōte-
get. et occultabit: quatenus sibi tantū not?
habeatur et tibi. Ac si angelus respondeat
ad virginem: Quid a me requiris: quod in
te mor experieris? Sciens scies et feliciter
scies: sed illo doctore: quo et auctore. Ego
autem missus sum nunciare virginalē cō-
ceptum: non creare. Nec potest doceri. nisi
a donante: nec potest addisci nisi a suscipi-
ente. Ideo qz et quod nascetur ex te sanctū
vocabitur filius dei. Quid est dicere. Quo-
niā non est de homine sed de sp̄itu san-
cto quod concipies. concipies autēz altissi-
mi virtutē hoc est filiū dei: ideo qz et qd na-
scet ex te sanctū vocabit filius dei: id est nō

solū q de sinu p̄is in vter tuū veniēs obū-
brabit tibi: sed etiā id quod de tua substan-
tia sociabit sibi. ex hoc iā vocabit filius dei:
quēadmodū et is qui a patre ē ante secula
genit? tu? quoq; amō reputabit fili? Sic
autē et qd natū ē ex ip̄o p̄fe erit tu? et qd
nascet ex te erit ei? vt tñ nō sint duo filij s;
vnus. Et licet aliud qd idē ex te aliud ex illo
sit: iā nō tamē cuiusq; suus: sed vn? vtiusq;
erit filius. Ideo qz et qd nascet ex te sanctū
vocabit fili? dei. Attēde qd q reuerenter
dixerit: qd nascet ex te sanctū. Et quid enī
ita simpliciter sanctū: et absq; additamento?
Credo q nō habuit qd pp̄ie digne ve no-
minaret illud eximū. illud magnificū. illud
reuerēdū: qd de purissima videlicet virgīs
carne cū sua aīa vnico patris erat vnū dūz
Si diceret sancta caro vel sanct? hōvel san-
tus infans: qdqd t̄le poneret: par sibi dixit
se videret. Posuit ergo idiffinitē sanctum
qz qdqd illud sit qd virgo genuit. sanctum
p̄culdubio ac singularit̄ sanctū fuit: et p̄ spi-
ritus sanctificationē: et p̄verbi assumptio-
nē. Et adiecit angel? Et ecce elizabeth co-
gnata tua: et ip̄a cōcepit filiūz in senectute
sua. Quid fuit necesse etiā hui? sterilis vir-
gini nūciare cōceptū? Hūqd forte dubiam
adhuc. et incredulā oraculo. recentiori vo-
luit cōfirmare miraculo? Abst̄. X̄gim? et
zacharie incredulitatez ab hoc ip̄o angelo
fuisse castigatā: mariā aut in aliquo repre-
hensam nō legim?: quin potius fidē ip̄ius
elizabeth pphetatē laudatā agnouimus.
Beata es inq; q credidisti: qm p̄ficiē in te
que dicta sunt tibi a dño. Sed ideo sterilis
cognate conceptus virgini nunciatur: vt
dum miraculum miraculo additur gaudiū
gaudio cumuletur. Porro necesse erat nō
modico leticie et amoris pueniēte inflāma-
ri incēdio: que filiū paternē dilectionis cuz
gaudio spūs sancti mor fuerat conceptura
Hec enim nisi i deuotissimo corde atq; hi-
larissimo. tanta se capere poterat dulcedis
et alacritatis affluentia. Hec ideo cōcept?
elizabeth nunciatur marie: quia profecto
decebat et verbum mor diuulgandū vbiq;
prius sciret virgo per angelum q̄ audiret
ab homine: ne mater videlicet dei a consi-
līs filij videret amoris: illi eozum que in te-
ris tam prope gererentur remansisset ig-
nara. Hec ideo potius conceptus elizabeth
marie nūciat? est: vt dū nūc saluatoris: nūc
p̄cursoris edocetur aductum: rerum tem-
pus et ordinem tenens ip̄a melius post-

modū scriptorū ac p̄dicatorū euāgelij
referet veritatē: q̄ plene de omib⁹ a princi-
pio celit⁹ fuerit instructa misterijs. Et iō
adhuc nunciat marie cōcept⁹ elizabeth: vt
audies cognatā veritātē grāuidā cogitet iu-
uencula de obsequio. sicq̄ illa p̄perante ad-
vistiandū parulo p̄phete locus et occasio
detur. quō minori adhuc dñs sui officij vale-
at exhibere primicias: et dñs ad se inuicē ma-
trū infantūq̄ occurrit ab alterutro excita-
ta deuotio. mirabili fiat miraculū de mira-
culo. Vide autē ne hec tam magnifica q̄ ab
angelo audis p̄nuntiata: ab ipso desperes
p̄ficiēda. A quo ergo si queris: ipm audi an-
gelū. Quia nō erit inquit impossibile apud
deū omne verbū. Quale enī illi verbū ipso
sibile poterit esse: qui omnia fecit in verbo.
Mouet me et hoc in verbis angelicis: q̄ si-
gnat⁹ nō ait: q̄ nō erit impossibile apud de-
um omne factū: s; omne verbū. An idcirco
posuit verbū: q̄ q̄ facile possunt hōies loq̄
q̄ volūt etiā q̄ nullatenus facere possunt
tā facile vno cōparabiliter facilius valet
deus ope implere quicquid illi verbo valent
exprimere. Dicā aptius. Si hominib⁹ tā faci-
le esset facere q̄ dicere q̄ volūt: et ipis q̄q̄
nō esset impossibile omne verbū. Illū autē
qm̄ vulgaris et ver⁹ sermo est multū inter-
esse loqui et facere: sed apud hōies nō apud
deū. soli deo q̄ idē est facere q̄ loqui idē
loqui quod velle: merito nō erit impossibi-
le apud deū omne verbū. Verbi gratia. Pro-
tuerunt p̄uidere et p̄dicere prophete virgi-
nē vel sterilē concepturā ac pariturā: s; nū-
quid facere vt cōciperet et pareret. De⁹ au-
tē qui dedit eis posse p̄uidere. q̄ facile po-
tuit tūc quod voluit per illos p̄dicere: tam
facile potuit nūc quādo voluit per seipsum
q̄d promissit implere. Siquidē apud deum
nec verbū dissidet ab intentione: q̄ veritas
est: nec factū a verbo: q̄ virtus est: nec mo-
dus a facto: q̄ sapiētia est. ac p̄ hoc nō erit
impossibile apud deū omne verbū. Audisti
virgo factū: audisti et modū: vtrūq̄ mirum
vtrūq̄ iocundū. Jocundare filia syon: et ex-
ulta satis filia hierusalē. Et qm̄ auditui tuo
datū est gaudij et leticia: audiamus et nos
a te responsum leticie quod desideram⁹: vt
iam exultet ossa humiliata. Audisti inq̄ fa-
ctū et credisti: crede et de mō q̄d audisti. Au-
disti q̄ cōcipies et paries filiū: audisti q̄ nō
per hominē sed p̄ sp̄s sanctū: expectat an-
gelus respōsum. tēpus ē enī vt reuertat⁹ ad
deū qui misit illū. Expectamus et nos o do-

mina verbū miseratōis quos miserabiliter
premit sentētia dānationis. Et ecce offert
tibi precij salutis nostrę: statim liberabun-
tur si cōsentis. In sempiterno dei verbo fa-
cti sumus omnes et ecce morimur. in tuo bre-
ui responso sumus reficiēdi: vt ad vitam re-
uocemur. Hoc supplicat a te pia virgo fle-
bilis adam cū misera sobole sua exul de pa-
radiso: hoc abraham hoc dauid. Hoc ceteri
flagitāt sancti patres: patres scz tui. qui et
ipsi habitāt in regione vmbre mortis. Hoc
totus mūdus tuis genib⁹ puoluitus expe-
ctat. Nec immerito: qm̄ ex ore tuo p̄det cō-
solatio miserorū: redemptio captiuorū: libe-
ratio dānatōrū: salus deniq̄ vniuersorū filio-
rū adam toti⁹ generis tui. Da virgo respō-
sum festināter respōde o dñs verbū: q̄d ter-
ra quod inferi q̄d expectant et superi. Ipse
quoq̄ omnīū rex et dñs q̄ntū cōcupiuit de-
corē tuū: tantū desiderat et respōsionis af-
fensum: in qua nimirū p̄posuit saluare mū-
dū. Et cui placuisti in silētio: tam magis pla-
cebis et verbo: cū ipse tibi vniuersorū filio-
pulchra inter mulieres: fac me audire vo-
cē tuā. Si ergo tu eū facias audire vocē tu-
am: ipse te faciet videre salutē nostrā. Nun-
quid nō hoc est q̄d querebas: q̄d gemebas:
q̄d diebus et noctibus orando suspirabas?
Quid igit⁹? Tu es cui hoc p̄missū ē: an ali-
am expectam⁹? Imo tuius nō alia Tu inq̄
illa promissa: illa expectata: illa desiderata:
ex qua sanctus pater tuus iacob iam mor-
ti appropinquās vitam sperabat eternam:
cum dicebat: expectabo salutare tuū domi-
ne. in qua deniq̄ et per quā dens ipse rex no-
ster ante secula disposuit operari salutē i
medio terre. Quid ab alia speras quod ti-
bi offertur? Quid per aliam expectas q̄d
per te mor exhibetur dūmodo prebeas af-
fensum: respondeas verbū. Responde ita-
q̄ citius angelo: imo per angelū domino.
Responde verbū: et suscipe verbum. Pro-
fer tuū: concipe diuinū. Emitte transito-
riū: et amplectere sempiternū. Quid tar-
das? Quid trepidas? Crede: cōfite: et su-
scipe. Sumat humilitas audaciā: verecum-
dia fiduciā. Nullaten⁹ cōuenit nūc vt vir-
ginalis simplicitas obliuiscat⁹ prudentiā.
In hac sola re ne timeat prudēs x̄go p̄s-
ptionē: q̄ et si ḡta in silētio verēcūdia: magi-
tū nūc in x̄bo pietas necessaria. Api virgo
bona cor fidei: labia p̄fessōis: viscera creato-
ri. Ecce desiderat⁹ cūctis gētib⁹ foris pul-
sat ad ostium. Qui si te morante p̄transie-

rit: rursus incipies dolēs querere quē dili-
git anima tua. Surge: curre: api. Surge p̄
fidē. curre p̄ deuotionē. aperi p̄ confessionē.
Ecce inquit ancilla dñi: fiat mihi scdm ver-
bū tuū. Semp solet esse gratie diuine fami-
liaris virtus humilitas. Deus enī sup̄bis re-
sistit: humilib⁹ aut dat gratiā. Humiliter er-
go respondet: vt sedes gratie p̄paret. Ecce
inquit ancilla dñi. Que est hec tā sublimis
humilitas q̄ cedere nō nouit honorib⁹: iō
lescere gloria nescit. Mater dei eligitur: et
ancilla se nominat. Non mediocris reuera
humilitatis insigne: nec oblata tanta gl̄ia
obliuisci humilitatē. Nō magnū est esse hu-
milē in abiectiōe. magna prius et rara vir-
tus humilitas honorata. Si me misce homi-
nionē meis decepta simulationibus ad ali-
quē vel mediocrē honorē puererit ecclesia:
deo nimirū hoc vel p̄pter mea vel propter
subditoꝝ peccata p̄mittēte. nōne statim ob-
litus qui fuerim talē me puto qualis ab ho-
minib⁹ qui cor nō vidēt putat⁹ sum? Cre-
do fame. cōsciētia nō attēdo: et reptitās nō
honorē virtutib⁹: s; virtutes honorē: eo sc̄a-
ctiorē quo sup̄iorē me estimo. Videas ple-
rosq̄ in ecclesia de ignobilib⁹ nobiles de pau-
perib⁹ diuites factos. subito intumescere
p̄stine obliuisci abiectiōis. gen⁹ quoq̄ su-
um erubescere: infimos dedignari paren-
tes. Videas et homines pecuniosos ad ho-
nores quosq̄ ecclesiasticos puolare morq̄
sibi applaudere sanctitatē vestij dūtaxat
mutatione nō mentiū. et dignos se estima-
re dignitate ad quam ambiēdo puenerūt:
quodq̄ si audeo dicere adepti sunt nūmis:
attribuere meritis. Omitto autē de his q̄s
excecat ambitio et honor ipse sup̄biendi eis
materia est. Sed video q̄ magis doleo post
sp̄etā seculi pompā. nōnullos in schola hu-
militatis sup̄biā magis addiscere: ac sub
alio mitis humilisq̄ magistri grauius info-
lescere: et impatiētes amplius fieri in clau-
stro q̄ fuissent in seculo. Quodq̄ magis p̄-
uersum est pleriq̄ in domo dei: nō patiunt⁹
habere cōtemptū. qui in domo sua nō nisi
cōtēpribiles esse potuerūt. vt q̄ videlicet
vbi a plurib⁹ honores appetunt: ipi locum
haberi nō mernerūt: saltē ibi honorabiles
videantur: vbi ab omib⁹ honores cōtēnunt.
Videō et alios quod non sine dolore videri
debet post aggressam x̄pi militiā rursus se-
cularib⁹ iplicari negocijs. rursus cupidita-
tib⁹ terrenis immergi: cū magna cura exti-
gere muros et negligere mores: sub p̄textu

quoq̄ cōmunis vtilitatis verba videri di-
uitib⁹ et matronis salutatiōis: sed et contra
imparitatis sui edictū cōcupiscere aliena et
sua cū lite repetere: nō audientes apostolū
ex imperio regis tubicinantē. Docipm in-
quit delictū est in vobis: q̄ causas habetis
Quare nō magis fraudē patimini? Ita ne
mūdū sibi et se mūdo crucifixerunt: vt q̄
antea vir in suo vico vel opido cogniti fue-
rant. mō circumeuntes prouicias et curias
frequēntes. regū noticiās. p̄ncipumq̄
familiaritates affecuti sint? Quid de ipso
habitu dicā in quo iā nō calor sed color re-
quirit⁹: magisq̄ cultui vestij q̄ virtutū insti-
tū? Pudet dicere: vinctur in suo studio
muliercule. quādo a monachis p̄cium affe-
ctat et vestib⁹ nō necessitas: nec saltē forma
religiōis retenta in habitu ornari nō ama-
ri appetūt milites x̄pi: qui dum se p̄parare
ad p̄eliū contra aereas ptātes p̄ndere
paupertatis insigne debuerāt q̄d vtiq̄ adu-
sarij valde formidat⁹: in mollicie vestimēto-
rū pacis poti⁹ p̄ferētis indicij: vltro se ho-
stibus sine sanguine tradūt inermes. Rec
aliunde hec omnia mala cōtingūt: nisi q̄ il-
lam qua seculū deseruim⁹ deserētis humi-
litate dum p̄ hoc cogimur inepta denuo se-
ctari studia seculariū: canes effimur rei-
tentes ad vomitū. Quidam itaq̄ q̄tq̄ ta-
les sum⁹ quid illa responderit. q̄ dei mater
eligebat⁹: sed humilitatē nō obliuiscatur
Ecce ait ancilla dñi: fiat mihi scdm verbū
tuū. Fiat desiderij est signū nō dubitatiōis
indicij. Et p̄ hoc q̄d dicit⁹: fiat mihi scdm
verbū tuū magis intelligēda est affectū ex
primere desiderantis q̄ effectū requirere
more dubitatis: q̄ q̄ nil obstat intelligi. si
at esse verbū ofonis. Nemo quippe orat. ni-
si q̄d credit et sperat. Vult autē a se requiri
deus etiā q̄d pollicet⁹. Et iō forte multa q̄
dare disposuit pri⁹ pollicet⁹: vt ex promissio-
ne deuotio excite. sicq̄ q̄d gratis datur⁹
erat: deuota ofo promereat⁹. Sic pi⁹ dñs q̄
omnes homines vult saluos fieri. merita no-
bis extorquet a nobis: et dñs nos p̄uenit tri-
buēdo: quod retribuatur gratis agit ne gra-
tis tribuat. Hoc vtiq̄ prudēs virgo intel-
lexit: qm̄ p̄ueniēt se munere gratuite. p̄mis-
sionis: iunxit meritū sue ofonis. fiat inquit
ens mihi scdm verbū tuū. Fiat mihi de ver-
bo scdm verbū tuū. Verbum q̄d erat in prin-
cipio apud deum: fiat caro de carne mea:
scdm verbū tuū. Fiat obsecro mihi verbū
nō platū q̄d trāseat: s; cōceptū vt maneat

carne videlicet indurū nō aere. Fiat michi nō tñ audibile aurib⁹ sed vīibile oculis: palpabile manib⁹: gestabile humeris. Nec fiat mibi verbū scriptū et mutū: sed incarnatū et viuū: hoc est nō mutis figuris mortuis in pellib⁹ exarātū: sed in forma humana meis castis viscerib⁹ viuaciter impūsum: et hoc nō mortui calami depictio: s⁹ sctī spūs opatiōe. Et videlicet mō fiat mibi: quo nemini ante me factū est: nemini post me faciendū est. Porro multipliciā multisq⁹ modis olim deus locutus ē patrib⁹ in pphet⁹ et alijs quidē in aure: alijs in ore: alijs etiā in manu factū esse verbū dñi memoratur. mibi autē oro vt in vtero fiat: iuxta verbum tuū. Nolo autē vt fiat mibi aut declamatorie p̄dicatū. aut figuraliter significatū. aut imaginatiue somniatū: sed silēter inspiratū. p̄sonaliter incarnatū. corpaliter inuisce ratū. Verbū igit qd in se nec poterat fieri: nec indigebat: dignē in me: dignē et mibi fieri scōm verbū tuū. Fiat quidē generaliter omni mūdo: s⁹ specialiter fiat mibi scōz verbum tuum. Amē.

Expliciūt omelie et expositio beati Bernardi sup euāgelio Missus est angelus.

Excusatio eiusdē q locū hūc euāgelicū post expositores alios explanare voluerit.

ctionem euangeli

cā exposui sicut potui: nec ignoro q nō omib⁹ placebit: sed scio me ob hāc rē multoz fore indignatōni obnoxii: et aut iudicabo: supfluo: aut p̄sumptor: q videlicet post patres q hūc ipm locū plenissime. rursus in eodē nouis expositor: ausus fuero mittere manū. Sed quid dictū est post patres qd nō sit cōtra patres nec patribus arbitror: nec cuiq⁹ displicere debere: Abi autē dixi q a patrib⁹ acceptū: sic absit typus p̄sumptiōis vt nō desit fructus deuotiōis. patiēter audiā de supfluitate causantes. Nouerint tñ qui me tanq⁹ de octosa et nō necessaria explanatiōe sigillant nō tā intendisse exponere euāgelium: q de euāgelio sumere occasiōē loquēdi qd loq⁹ delectabat. Si vero peccaui q p̄pūā magis ex hoc excitari deuotiōē q cōmunem q̄sserim utilitatē. potēs erit pia virgo apd sūm misericordē filiū hoc meū excusaf peccatū: cui hoc meū qualecūq opusculū deuotissime destinauit. **Explicit Bernard⁹ sup Missus.**

In vigilia natiuitatis dñi: sermo prim⁹.

Onuit vox leticie in

terra nostra: vox exultationis et salutis in tabernaculis p̄ctorūz. Audītū est verbū bonū: verbū cōsolatiōis: sermo locūditate plenus: dignus omni acceptione. Iubilate mōtes laudem: et omnia ligna siluaz. Plaudite manib⁹ ante faciem dñi qm̄ venit. Audite celi et aurib⁹ percipite terra. obstupece et lauda vniuersitas creature: sed tu magis o homo. Iesus xps fili⁹ dei nascit in bethleē iude. Quis tā lapidei cordis: cui⁹ aīa nō liqfacta sit i hoc verbo? Quid annūciari dulci⁹ poterat: qd delectabili⁹ cōmēdari? Quid tale auditum vnq⁹: aut quid simile aliqñ mundus accepit? Iesus xps filius dei nascit in bethleem iude. Breue verbū de verbo abbreviato: sed celesti suauitate refertum. Laborat affectio mellisue dulcedinis: copīa lati⁹ effundere gestēs nec inueniēs verba. Tāta siquidez est gratia sermonis hui⁹: vt cōtinuo incipiat minus sapē si vel vnū iota mutauero. Iesus xps fili⁹ dei nascit in bethleem iude. Natiuitas illibata scititate honorabilis mūdo: amabilis homib⁹: collati magnitudine beneficij: inuestigabilis etiā angelis sacri p̄funditate misterij: et in his omib⁹ ammirabilis: singulari excellētia nouitat⁹: vt p̄pote q nec primā similēvisā est nec habere sequentem. Partus solus sine dolore: solus nescius pudoris: corruptiōis ignarus. nō referās sed cōsecrās virginalis vteri tēplū. Natiuitas sup̄a naturā sed p̄ naturā: miraculi excellētia superās: s⁹ reparant virtute misterij. Fratres generationē istā quis enarrabit? Angelus nūciat. vixit obumbrat: altissimi supuenit spūs. virgo credit: fide cōcipit: virgo parturit: virgo p̄manet. Quis nō miret? Nascit altissimi filius deus de deo genit⁹ ante seculū: nascit xps infans: qd vel satis miret? Nec sane octosa natiuitas: aut infructuosa dignatio maiestatis. Iesus xps fili⁹ dei nascit in bethleē iude. Hos qui in puluere estis exp̄giscimini et laudate: ecce dñs venit cū salute. Venit cū salute: venit cū vnguentis: venit cum gloria. Neq⁹ enī sine salute iesus: neq⁹ sine vinctiōe xps: nec sine glōria venit dei filius. Siquidē ipse salus: ipse vinctio: ipse glōria scriptū est. Glōria patris fili⁹ sapiens. Felix aīa que gustato salutis fructu trahit et currit in odore vnguentoz vt videat glōriā ei⁹: glōriā quasi vnigeniti a patre. Be-

In vigilia natiuitatis dñi.

fo. xvi.

spirare potit: venit iesus q̄rere et saluū facere qd perierat. Morbidi cōualefcite: venit xps qui cōtritos corde sanat vinctiōe mīe sue. Exultate quicūq⁹ estis grandia cōcupiscētes: descēdit ad vos fili⁹ dei: vt regni sui faciat heredes. Ita obsecro: sana me dñe et sanabor. saluū me fac et saluus ero: glōrifica me et ero glōriosus. Sic nēpe bñdicet aīa mea dñm et oīa que intra me sunt nōi sancto ei⁹ cū p̄piciat⁹ fueris omib⁹ iniquitatib⁹ meis. sanaueris oēs infirmitates meas: repleueris in bonis desiderij meum. Nec tria velle cūssimi sapit mibi qd audio nasci iesū xpm filiū dei. Quare enī vocam⁹ nomē eius iesum: nisi qz ipse saluū faciet p̄p̄m suū a peccatis eoz? Aut quare xps nōiari voluit: nisi qz cōputrescere faciet iugū a facie olei? Quare fili⁹ dei fact⁹ est homo: nisi vt homines faciat filios dei? Voluntati autē ei⁹ qd resistit: Iesus qui iustificat: quis est qui cōdemnet? Christus q sanat: quis ē qui vulnere ret? Filius dei qui cralrat: quis est qui hūiliet? Nascit ergo iesus. gaudeat quisquis: ille est quē p̄p̄tue dñatōis rēu adiudicabat cōscitētia peccatoz. Excebat quippe pietas iesu oēm criminū quātitatē seu numerositatē. Nascit xps: letet quicūq⁹ vicijs expugnabat antiquis. Siquidē ante faciez vinctiōis xpi null⁹ omīno stare poterit morbus aīe quālibet inuenerat. Nascit filius dei: exultet qui magna solet desiderare: qz magnus remuneratoz aduenit. Fes hic ē heres: deuote suscipiam⁹ enī: sic enī et hereditas nostra erit. Qui enī p̄pūū filiū dedit quō nō oīa nobis simul cū illo donauit? Nemo discredat: nemo hesitet. habem⁹ testio nūū credibile nimis. Xbum caro factū est et habitauit in nobis. Fratres habere voluit vnigenit⁹ dei: vt esset in multis fratrib⁹ p̄mogenit⁹ ipse. Aliq⁹ nihil hesitet ip̄a pusillanimitas fragilitatis hūane. prius ipse factus est hoīm frater: fact⁹ est hoīm filius fact⁹ est homo. Si et hoc homo iudicat incredible: fide astruunt oculi. Iesus xps natus est in bethleē iude. Et vide dignatiōē Non in hierusalē ciuitate regia s⁹ in bethleem que minima est in milib⁹ iuda. Bethleēz parua: sed iā magnificata a dño: magnificauit te q fact⁹ est in te paruus ex magno. Letare bethleē: et p̄ oēs vicos tuos festinū hodie alleluia cātef. Que tibi ciuitas studeat nō inuideat p̄ciosissimū illud stabulū: et illi p̄sepī glōriā? In vniuersa siquidē terra iā celebrē est nomē tuū: et bea-

tā te dicēt oēs generatiōes. Abiq⁹ glōriosa dicunt d te ciuitas dei. vbiq⁹ psallitur qz hō natus est in ea: et ipse fundauit eā altissimus. Abiq⁹ inquā p̄dicat vbiq⁹ clamat: qz iesus xps fili⁹ dei nascit in bethleem iude. Nec ociosū qd addit iude. siquidē ammonz nos ei⁹ q ad p̄fes facta ē repromissio. Non auferet inquit sceptrū de iuda et dux de femore ei⁹ donec veniat qui mittēdus est: et ipse erit expectatio gentiū. Sal⁹ quippe ex iudeis: s⁹ salus vsq⁹ ad fines terre. Iuda ait te laudabūt f̄fes tui. Man⁹ tue i ceruicib⁹ inimicōz tuoz: et cetera q de iuda illo nūq⁹ legim⁹. s⁹ in xpo videm⁹ impleta. Ipse ē ei leo de tribu iuda: de q addit. Et iulius leōis iuda ad p̄dā inquit fili mi ascēdisti. Magn⁹ p̄dicatoz xps. qui prius q̄ sciat vocare p̄fēz aut matrē samarie spolia diripit. Magn⁹ p̄dicatoz christ⁹ q ascēdēs in altū captiuaz duxit captiuitatē: nec tñ abstulit quicq⁹ sed magis ipse dedit homib⁹. Mas itaq⁹ et ceteras s̄fles p̄phetias impletas in xpo. de eo siq⁹ dē et p̄dictas ad mēte reuocat q dicit bethleē iude. nec omīno q̄rere ē vtz a bethleēz aliqd boni possit esse. Sane qd ad nos spectat discim⁹ etiā ex hoc quēadmodū suscipi velit q in bethleē voluit nasci. Erat enīz q forte ei sublimia q̄rēda arbitrarē esse palatia: vbi cū glōria rex glōrie suscipiet: s⁹ nō p̄pter hoc a regalib⁹ illis sedib⁹ venit. In sinistra ei⁹ diuitie et glōria: in dextera longiturnitas vite. horū oīm eterna in celis asfluentia suppetebat: s⁹ paupertas nō inueniebatur in eis. Porro in terris abundabat et superabundabat hec species: et nesciebat homo precij eius. Hanc itaq⁹ dei filius concupiscens descendit vt eam eligat sibi: et nobis quoq⁹ sua estimatiōe faciat p̄ciosam. Adorna thalamum tuum syon: sed humilitate: sed paupertate. In his enī pannis cōplacet sibi: et maria testimonium perhibente his sericis delectatū inuoluit. Abominatōnes egyptioz immola deo tuo. Consi dera deniq⁹ q in bethleem iude nascitur: et sollicitus esto quomodo bethleem iude inueniaris: et iam nec in te quidem suscipi de dignatur. Bethleem quippe domum panis: iuda sonat confessionem. Tu ergo si diuini verbi pabulo repleas animam tuam fideliter qz: si nō digna certe quāta potes deuotiōe suscipias panē illū qui de celo descendit et dat vitam mundo dominicū vide licet corpus iesu: vt virem corporis tui noua illa resurrectionis caro reficiat et

q̄r suscipiēda ex?

sustineat. quatenus nouum qd̄ intus est vi-
num hoc solidatus glutino valeat cōtinere
sibi et fide viuas et nequaquā gemere o-
porteat quia oblitus es comedere panem
tuum: bethleem factus es dignus plane su-
scptione dñica. si tñ cōfessio non defuerit.
Sit ergo in iudea sanctificatio tua: cōfessio
nem et decorem induere: quā maxime stolas
in ministris suis xps acceptat. Deniq; bre-
uiter tibi vtrūq; cōmendat ap̄ls: corde in-
quiens creditur ad iusticiā: ore autē p̄fessio
fit ad salutem. Iusticia siqdē i corde panis
in domo. Est enī iusticia panis: et beati q̄ e-
suriūt et siciunt iusticiam qz ipsi saturabunt
Sit ergo in corde sanctificatio et iusticia que ex
fide est hec enī sola habz gloriā ap̄s deum:
sit etiā in ore cōfessio ad salutē: et secur⁹ iā
suscipe eum qui in bethleem iude nascitur
telum christum filium dei.

¶ Sermo. ij. vnde supra.

Iuda et hierusalē noli

tere. Aëros alloqmur iudeos/non
iſa s; p̄misse abrahā cui⁹ mltipli-
catio sic p̄missa legis fidei et iusticie. Neq;
enī filij carnis s; filij p̄missionis deputant
in semine. Sed nec illi hierusalē dicimus
que occidit p̄phetas. Unde enī illam cōso-
lemur super quā dñs fletit: q̄ data est i sub-
uersionē? Illi dicim⁹ q̄ de celo nona descē-
dit: nolite timere o iuda et hierusalē. Noli-
te timere veri cōfessores: qui non soluz ore
sed toti pariter et omni pte dñi cōfitemini
induti cōfessionē sicut vestimentū: imo q̄ tū
omnia interiora dñi cōfitem⁹ et oīa ossa vi-
cent. dñe quis similis tibi: non sicut hi qui
cōfitem⁹ se nosse deī: factis autē negāt. He-
ra cōfessio est si omnia opa nostra fratres.
opera ei⁹ sunt: et cōfiteant ei. Conſiteantur
autem gemina quadaz cōfessione vt dupli-
cibus vestiamini: id est cōfessione peccato-
rum vtriusq; et cōfessione laudis diuine. Tūc
enī veri iudei eritis si omnis vita vestra cō-
fiteatur vos p̄ctōres et dignos multo maio-
ribus penis: deum vero summe bonuz: q̄ p
his lenib⁹ et transitorijs penis cēna condo-
nat supplicia q̄ meruistis. Quisquis enī ar-
denter nō desiderat penitentiā. videf ope-
rib⁹ dicere nō idigere se penitētia: et ita su-
am nō cōfiteatur culpaz: aut non posse p̄des-
se ei penitentiā: sic diuinā nō cōfiteat bo-
nitatē. Vos autē estote veri iudei. s; hierusa-

lem vera: vt nihil iam timeatis. Est enī hie-
rusalem visio pacis. Visio nō possessio: cui⁹
sines dñs posuit pacē: nō initū sane nec me-
dium. Si ergo pacez nō habetis imo qz p̄-
fectam i hoc seculo habere nō potestis: sal-
tem videte eam: intuemini. cōsiderate et de-
siderate eaz. Illuc sunt oculi cordis vři: ad
pacem sese dirigat intētio vestra: vt omnia
quecunq; facitis hui⁹ pacis que exuperat
omnem sensum desiderio faciatis: in omni-
bus hoc intendatis. vt reconciliati pacem
habeatis ad deū. Dis dicimus nolite time-
re: hos cōsolamur nō eos q̄ viam pacis non
cognouerunt. Nā si illis dicitur: cras egre-
diemini: cōminatō nō i solatio erit ista. Soli
nimirum dissolui desiderant et egredi cōcu-
piscunt q̄ pacē vident: et sciunt si terreſtres
domus eoz huius habitationis dissoluant
quonīaz edificatiōe hnt ex deo: et nō illi q̄
in infania versī suis compedib⁹ delectantē.
Deniq; his tales moriendo nō tam egressi
dicendi sunt q̄ ingressi: q̄ nō in lucem nō in
libertatez vadūt sed in carcerē: sed i tene-
bras. s; in infernuz. Vobis autē dicif. Noli-
te timere: cras egrediemini: et iam nō erit
timor in finib⁹ vři. Multos qdem habet
hostes: carnez q̄ nullus p̄ esse vicinior. Ho-
stis: p̄ns seculuz neq; qd̄ vndiq; circumfu-
sum est vobis: p̄ncipes tenebrarū: q̄ viā ve-
stram obsident in aere collocati. Attamen
nolite timere: cras egrediemini: id est i pri-
mo. Cras enim in primo est. Unde et sc̄tus
iacob ait. Cras f̄spōd̄bit mihi iusticia mea.
Tres enī dies sunt de q̄b⁹ etiā legim⁹. Ali-
uificabit nos post duos dies i die tertia re-
suscitabit nos. Unus sub adam: alter i xpo:
tercius cuz christo. Nā ibi subditur sciēti⁹
sequemurq; vt cognoscamus dñm: et hic di-
citur cras egrediemini: et dñs erit vobiscum.
Dis enī dñs q̄ dimidiauerūt dies suos: i qui
bus perijt dies i quo nati sunt: que est dies
ade dies peccati: cui hieremias quoz ma-
ledicebat dicens: maledicta dies in q̄ nat⁹
sum. Omnes enī in illa nascimur. Et inam
pereat i nob oibus dies illa. dies nebule et
caliginis. dies tenebrarū et turbinis: quam
nobis fecit adam: quā fecit iūmic⁹ q̄ dixit:
apienē oculi vestri. Ecce vero illuxit nobis
dies redemptionis noue: reparatiōis anti-
que: felicitatis eterne. Nec est dies quā fe-
cit dñs: exultemus et letemur in eaz: cras
egrediemini. Unde nisi de cōclau hui⁹ secu-
li. de ergasculo hui⁹ corporis. de cōpedib⁹
necessitatis: curiositatis: vanitatis et vo-

In vigilia natiuitati.

fo. xvii.

luptatis: que etiā inuitis nobis pedes te-
net affectiōis: Quid enī est sp̄s nro cū ter-
renis? Cur nō sp̄alia desiderat. sp̄alia q̄-
rit: sp̄itualia sapit: et sp̄itus q̄ de sursum
estis: quid vobis cuz infimis? Ne sursum
sunt querite vbi xps est i dextera dei sedēs
que sursum sunt faciemus que super terraz.
Sed corp⁹ qd̄ corrumpit aggrauat animā
et deprimit terrena inhabitatio sensuz mul-
ta cogitantē. Necessitates mīte miseri hu-
us corporis dermet nos. Aliscus qd̄a p̄a-
ui desiderij et delectationis terrene volare
nō patif: et citius retrahit mentē: si forte a-
liquādo subleuet. Sed nolite timere: cras
egrediemini de lacu miserie et de luto fecis
Nā vt inde vos educeret: iſus est ipse
quoz i luto p̄fundi. Nolite q̄ timere: cras
egrediemini de corpore mortis: et de omni cor-
ruptione peccati. Agite die istuz in xpo: vt
ambuletis sic et ipe ambulauit. Qui enī vi-
cit se in xpo manere: debet sicut ipe ambu-
lauit et ille ambulare. Nolite q̄ timere: quia
cras egrediemini: sed semp cū domino eri-
tis. Nā qz signanter dictum est. et dñs erit
vobiscū sic intelligam⁹: vt dum sum⁹ i cor-
pore possimus nos esse cum dño id est adhe-
re eius voluntati: sed nō est ille nobiscuz
vt cōsentiat voluntati nostre. Nā enī
iam liberi esse: cōcupiscimus dissolu. egre-
di desideramus: sed adhuc differt ille certa
ex causa. Cras egrediemini et domin⁹ erit
nobiscū: vt quicqd̄ voluerim⁹ velut: et nul-
lo a nostra voluntate discordet. Itaq; iuda
et hierusalē nolite timere si p̄fectiōez quā
desideratis nondū potestis adipisci: sed qd̄
minus habet imperfectio cōuersatiōis sup-
pleat humilitas cōfessionis: et imperfectuz
vestrum viderūt oculi dei. Propterea enī
mandata sua mandauit custodiri nimis: vt
videntes imperfectionez nostraz deficere et
nō posse implere qd̄ debet. fugiam⁹ ad mi-
sericordiam et dicam⁹. qm̄ melior est miseri-
cordia tua sup vitas: et qui nō possumus in
vestitu innocētie seu iusticie: appareamus
vestiti cōfessione. Cōfessio enī et pulchritu-
do i cōspectu dñi: s; tñ sit vt dixim⁹ nō oris
tñ sed etiā totius hominis: vt oīa oīa no-
stra dicant dñe quis similis tibi: idq; solius
pacis intuitu: et desiderio recōciliationis ad
deum. Talib⁹ enī dicif. o iuda et hierusalē
nolite timere cras egrediemini: id est q̄ cito
a corpore: et eritis aīa. omis simul affectiōes.
omnia desideria q̄bus p̄ vniuersum interiz
mūdū. dispersa et ligata tenebat dissoluen-

tur: et egrediet de visco hoc. Et dñs erit vo-
biscuz. Nā id qd̄ez vobis videri p̄t si ta-
men ad vos respicitis: et non ad ea q̄ expe-
ctāt vos. Nā hoc vniuersus mūdus expe-
ctat: creatura enī subiecta est vanitati: et
cadente hoīe quē cōstituerat dñs dñm do-
mus sue et p̄ncipē omnis possessiōis suē: to-
ta simul hereditas corrupta est. Inde diste-
peratus aer: terra i opibus ade maledicta:
et oīa subditavauit. Nec sane reparabit
hereditas: donec reparent heredes. Nā et
iuxta apostoli testimonij ingemiscit qz et
parturit vsq; adhuc. Nec soli vtiq; huic mū-
do: sed et angelis et hominib⁹ spectaculū fa-
cti sumus. De inq̄ expectāt iusti: donec re-
tribuas mīhi. Et martyres cū iudiciū diem
postularent nō tanq̄ vindicte cupidi sed p̄
fectionē desiderantes beatitudinis quaz
tūc habituri sunt: acceperūt diuinū respon-
sum. Sustinete modicū tēpus. donec imple-
atur numerus fratru vestroz. Acceperunt
ergo iā singulas stolas: s; nō vestient dupli-
cibus: donec vestiamur et nos. Gladia tene-
mus et obsides ipa eoz corpora: sine q̄b⁹ cō-
summari nō possunt: nec ea recipient sine
nobis. Unde de patriarchis et p̄phetis ait
apostolus: deo meli⁹ aliqd̄ pudente p̄ no-
bis vt nō sine nob p̄summarent. Et si cogno-
scerem⁹ et nos quō expectāt et quātū deside-
rant aduentū nostrū: q̄ solliciti querūt. q̄
libenter audiunt bona de nobis. Quid ta-
men de his loquor qui didicerunt ex his q̄
passi sunt cōpassione: quādo et ipsi nos ange-
li sancti desiderant: Nōne de vermiculis
istis et de puluere isto restaurādī sunt muri
celestis hierusalē? Putatis q̄ntū deside-
rant ciues celi iſtaurari ciuitatē: sue ruinas
Quō solliciti sunt vt veniāt lapides viuī: q̄
coedificent eis? Quō discurrūt mediū iter
nos et deū. fidelissime portantes ad deū ge-
mitus nros: et ipsius nobis gratiā deuotissi-
me reportātes? Nāne nō dedignabūt si-
mus eoz socij: qz facti sunt iā mīstri. Nāne
enī oēs administratozj sunt sp̄s in mīste-
rium missi. p̄pter eos q̄ hereditatē capiūt
salutē? Festinem⁹ obsecro dilectissimi festi-
nem⁹: tota nos multitudo celestis curie ex-
spectat. Exultare angelos fecim⁹ qm̄ puer
si sum⁹ ad penitētiā: p̄ficiam⁹ et festinem⁹
cōplere de nobis eoz leticiā. Ne tibi q̄cūq;
es q̄ deliberas redire ad lutum: reueri ad
vomitū. Putas ne placatos habetis i iudi-
cio: qz tāto et tā sp̄ato p̄uaf vis gaudij? Ex-
ultauerūt cū nos ad penitētiā vēim⁹: et q̄

8
no: ~

hebre. ii: ~

de angel: ~

3. dies: ~

Vera cōfessio: ~

sup his q̄s ab ip̄a sferi porta cerneret euo-
cari. Quid nūc erit: si ab ip̄a paradisi ianuā
euerit viderit q̄ abire retro: suz eos q̄ lā pe-
dem alter i paradiso posuerit. Hāz q̄ si cor-
pora inferi: s̄ corda sursum. Currite f̄res
curritemō soli āgelli: sed t̄ ipe angeloz vos
creator expectat. Inuptie parate sūt: s̄ nō
dū plena dom̄: adhuc expectant: de q̄bus
nuptie ipeant. Expectat vos p̄r t̄ d̄siderat
nō solū p̄pter nīmā caritatē suāz q̄ dilerit
nos: vñ t̄ vnigenit̄ q̄ in sinu p̄ris est ipe e-
narravit: p̄r inq̄ens amat vos: s̄ p̄pter se-
meripm̄. s̄c loquit̄ p̄ p̄phetā: p̄r memetip-
sum ego faciā: nō p̄r vos. Quis enī iplen-
dum dubitet q̄ p̄misit filio dicens: postu-
la a me t̄ dabo tibi gētes hereditatē tuāz.
Et alibi: fide a dextris meis: donec ponā i
imicos tuos scabellū pedū tuoz. Non cōte-
rent oēs iūmici eius: dū nos q̄ sum̄ mēbra
eius aliq̄ten̄ impugnabūt. Hō implebitur
hec p̄missio: donec nouissima iūmica d̄stru-
etur mors. Hā de filio q̄s nesciat quātū de-
sideret fructū natiuitatis t̄ toti v̄te quā
gessit i carne: deniq̄ fructū crucis t̄ mortis
sue p̄ciū sanguis preciosi. Hōne traditur
ē regnū deo t̄ p̄r q̄s acq̄sūt. Hōne ei re-
stauraturus est creaturas suas: p̄ quib̄ p̄r
illū misit in fr̄s. Expectat nos sp̄s sc̄is
Est enī caritas t̄ benignitas in q̄ p̄destinari
sum̄ ab et̄no: nec dubiū q̄n p̄destinatōem
suā velit impleri. Ergo q̄a parate sunt nu-
ptie t̄ oīs nos curie celestis frequentia desti-
derat t̄ exposit̄ expectat: curramus nō q̄si
in incertū: curram̄ desiderijs t̄ p̄fectu v̄tu-
tum p̄roficere p̄ficiat̄ est. Dicam̄ singu-
li: aspice i me t̄ misere mei sc̄dz iudiciū dili-
gentiū nomē tuū. Hō sicut ego merui: s̄ sic
ille decreuerint misere. Dicam̄ itē: sicut
fuerit volūtas i celo sic fiat. Itēq̄: fiat volū-
tas tua. Scim̄ q̄m scriptū est. Si deus pro
nobis: q̄s cōtra nos. Aut q̄s accusabit ad-
uersus electos dei. An non licet inq̄t mihi
facere q̄s volo. Nec sit interim p̄solatō no-
stra carissimī: donec egrediamur et oēs sit
nobiscū. Quia magna sua misericōdia ad bea-
tam illā egressione t̄ ad clarū illd̄ cras nos
p̄ducit: t̄ in hoc q̄s p̄ximo cras visitare
nos t̄ nobiscū esse dignet̄: vt si q̄s forte i tē-
ptatiōe q̄libet detinet ip̄o miserante q̄ p̄di-
care venit clausis aptōes cras egrediat̄: vt
cū gaudio salutari suscipiam̄ coronā puu-
li regis n̄rī. ip̄o p̄stante q̄ cū p̄re t̄ sp̄s sc̄to:
vinit t̄ regnat de p̄ oīa sc̄la seculoz. amen.
C Sermo tercius vnde supra.

Odie scietis q̄r veiet

oēs: et mane videbitis gl̄iaz eius
Quis terrigie t̄ filij hoīz: s̄m in
vñ d̄vies et paup̄ audire. Hos q̄ i pulvere
estis exp̄giscim̄ t̄ laudate: q̄a v̄it medic̄
ad egrotos redēptor: ad venditos: ad errā-
tes via: ad mortuos vita. V̄it d̄ppe q̄ p̄i-
ciat i p̄funduz maris oīa p̄ctā nostra: q̄ sa-
net oēs infirmitates n̄ras: q̄ nos p̄p̄ijs hu-
meris ad p̄p̄e dignitatē repozt̄ originem.
Maḡ ē ista potētia: s̄ plus ē miranda mīa
q̄ sic v̄ire voluit: q̄ potuit subire. Hodie
inq̄t scietis: q̄r veniet d̄ns. Verba hec q̄dez
suoz loco t̄pe i septura posita sunt: s̄ nō i cō-
grue illa ad vigiliāz d̄nice natiuitatē eccl̄ia
mae assumpsit. Eccl̄ia inq̄ illa q̄ sc̄dz h̄z cō-
siliū t̄ sp̄m sp̄s sc̄to dei sui: cui dilect̄ in v̄-
bera p̄morat̄: ip̄am cordis sedē p̄ncipaliter
possidēs t̄ p̄seruās. H̄m̄ ip̄a ē q̄ vulnera
uit cor ei: t̄ i ip̄az abyssuz secretoz dei ocu-
luz p̄tēplatiōis imersit: vt t̄ illi i suoz sibi in
eius corde p̄hēne faciat m̄stionē. Cū q̄ ip̄a
in sc̄pturis d̄inis x̄ba vel alterat v̄l alēnat
fortior ē illa p̄positio q̄ posito p̄ma x̄boz: t̄
fortassis tāto fortior. q̄ntū distat inq̄ figurā
x̄bitatē. inq̄ lucē t̄ vmbra: inq̄ d̄nam t̄ cāllā
Hodie scietis: q̄r veiet d̄ns. Scdm̄ existima-
tionē meā duob̄z istis dies nob̄ exp̄ssius
p̄mēdant̄. p̄rim̄ q̄ a p̄mi hoīs lapsu labit̄
vsq̄ ad finē mūdi dies cui sc̄ti sepi maledi-
xisse noscunt̄. Ab illa ei lucidissima die in q̄
p̄ditus fuerat adā elect̄ est: t̄ i has rex cō-
trusus angustias diē tenebrozuz icurrit: t̄
pene a lumie x̄bitatē extinet. In hac die na-
scimur vniuersi: si tū dies debet et nō poti⁹
nor vocari: nisi q̄ lumē rōnis q̄si quādā sc̄i
tillulā nob̄ insupabilis illa mīa dereliquit. Se-
cū da vero dies erit i splendorib̄ sc̄toz. in
p̄petuas eēnitates: cū inclauerit illd̄ fere
nissimū m̄ae cui ē mīa rep̄missa t̄ abso: p̄
ta erit nor i victoria: cū dimotis vmbz et
tenebris splēdor vere lucis sursum t̄ deorsuz
int̄ t̄ exteri⁹ cūcta parit occupabit. Audi
tam fac mihi m̄ae mīaz tuā ait sc̄tis: t̄ p̄le-
ti sum̄ m̄ae mīa tua. S̄ ad n̄m diē reuer-
tamur. q̄ tāq̄ custodia i nocte p̄ sua breui-
tate dicit̄: q̄ tanq̄ nihilū t̄ m̄ae ab illo fami-
liari sp̄s sc̄to organo noīat̄. cūz dicit̄. Qm̄
oēs dies n̄rī defecerūt: t̄ defecit sic sum̄
dies mei: t̄ dies mei sic vmbra d̄clinauit. t̄
p̄darui t̄ pessimi s̄c̄s dies vite mee ait ille
sc̄us p̄farcha. q̄vidit d̄nz facie ad facie. Et
qd̄ ē i hac ip̄a die hoī de rōne p̄stat tribuit

In vigilia natiuitatis.

So. xviii.

stelligētiā: s̄z necesse ē vt excūte de hoc mū-
do illūit lumie sciētie sue: ne si d̄ dōmo car-
ceris t̄ vmbra mortis extict⁹ erit illūari
nō valeat i terciū. Hō d̄ppe vnigenit̄ dei
sol iusticie tanq̄ inest i p̄clari lumis cere:
in hui⁹ mūdi carcerē illūiat. ē t̄ accēsus: vt
oēs q̄ illūari voluerit ad illū accedat illiq̄
iūgant̄: vt nihil mediū inter illos sit t̄ ip̄m.
Hō cū ei n̄ra separāt int̄ nos t̄ deū: s̄ illis
sublaris vero lumini illūandi t̄ q̄si cōcorpo-
randi cōnectimur in idip̄m: sicut lumē exti-
ctū lumini lucenti t̄ ardētī sine aliquo me-
dio coniungitur vt illuminet̄: q̄ten⁹ p̄rē-
plū visibiliū affect⁹ rerū inuisibiliū cogno-
scam̄. Ad hoc igit̄ tā magnū t̄ p̄fulgidū si-
dus iuxta p̄phetā illūinē nob̄ lumen
sciētie p̄m̄ q̄ de mundi hui⁹ tenebris exe-
amus: ne de tenebris trāseam⁹ ad tenebras
et tenebras temp̄nas. Quē ē aut̄ ista sc̄ia
p̄rofecto scire q̄r veniet d̄ns. t̄ si q̄n veni-
et scire nō possum⁹. Hoc ē illud totū q̄ po-
stulat a nob̄. At inq̄s ista sc̄ia oīm ē. Quis
enī nesciat vel noīeretur fidelis: q̄r veniet
d̄ns: q̄r v̄tur ē iudicare viuos t̄ mortuos
et reddere vnicuiq̄ iuxta opa sua. Hō oīm
ista est sc̄ia fratres mei: s̄ nec multoz. pau-
cor ē: q̄r reuera pauci sunt q̄ saluant̄. p̄u-
taline illi q̄ cū malefecerint letant̄ t̄ exultāt
in reb̄ pessimis: v̄l sc̄iat vel recogitent̄: q̄r
veniet d̄ns. Si dixerint ip̄i: tu noli credere
q̄r d̄ dicit se nosse deū t̄ m̄adata ei⁹ nō custo-
dit: mēdar est. Cōstent̄ aut̄ apl̄s nosse se de
um̄: factis aut̄ negant̄: q̄r fides sine opib̄
mortua ē. Hō ei ita se oī ip̄uritate pollue-
rēt: si d̄nz v̄tur sc̄rēt v̄l formidaret̄: s̄z vigi-
larēt v̄tur t̄ nō sinerēt tam grauit̄ p̄fodi-
p̄scietas suas. Sc̄ia aut̄ ista in p̄rio gradu
opaf penitudinē t̄ dolorē vt risū in luctum
eātū in planctū: gaudiū i merorē cōuertat.
et incipiat tibi displicere q̄ vehēnter ante
placuerat t̄ illa specialiter horreas q̄ sp̄ali-
ter appetebas. Sic enī scriptū est: q̄r q̄ ad-
dit sc̄iaz addit t̄ dolorē: vt veracior sancte
sc̄ie sit dolor subsequēs argumētū. In secū-
do vero gradu opaf corruptionē: vt iā non
exhibeas mēbra tua arma iniquitatis pecca-
tor: sed coarceas gulā: iungules luxuriā: sup-
biā dep̄imas: t̄ facias feruire cor: p̄ sc̄tita-
ti: q̄ iniquitatis ante feruierat. Penitudo ei
sine corruptionē nō p̄derit: sicut sapiēs ait.
An edificas t̄ vñ destruens: q̄d p̄dest eis
nisi labor. Qui enī baptizat a mortuo t̄ ite-
rū tāgit eū: nihil p̄ficat lauat̄ ei⁹: s̄ iuxta
saluatoris inīam verēdū est ne ei aliqd̄ vete-

rius cōtingat. Sed q̄r hec v̄nti⁹ nō haberi
possunt nisi circa se multa circumspectione
mēs indefessā vigilet t̄ attēdat: in tercio ḡ-
du opaf sollicitudinē: vt iā sollicit⁹ incipiat
ambulare cū deo suoz: ex omni p̄r scrute-
ne vel in leuissima re tremēde illi⁹ maiesta-
tis offendat aspectus. In penitudine accē-
dit: in corruptionē ardet: in sollicitudine lu-
cet: vt interi⁹ t̄ exteri⁹ renouet. Hic respi-
rare incipit a trulatione maloz et dolore et
timoris magnitudinē sp̄iali leticia t̄pare:
ne suoz enozmitate scelez abundanti⁹ tri-
sticia absorbeat. Hic t̄ si timet a iudice: spe-
rat a saluatore. cū iam in animo ei⁹ timor t̄
leticia obeq̄t̄ t̄ obuiet sibi. plerūq̄ timor
leticiā superleticia sepi timor ē excludat t̄
infra sui gaudiū cōcludat archanū Felix cō-
scia in q̄ luctamē h̄mōi indefinēter cōficiat:
donec q̄d mortale ē absorbeat avita: donec
euacuet timor q̄ ex p̄re ē t̄ succedat leticia
q̄d p̄fectū ē: q̄r nō timor sempit̄n⁹ s̄ leticia
sepiena erit ei. It̄ x̄o sic ardēs t̄ lucēs non
dū in domo se esse cōfidat vbi sine oī timorē
v̄toz accēsu lumē solet deportari: s̄ me-
minerit se esse sub diuo t̄ v̄traq̄ manu stu-
deat opire q̄d portat. nec credat aeri etiaz
si videat esse tranquillū. Repēte enī t̄ hora q̄
nō putauerit mutabit̄: t̄ si vel ad modicum
man⁹ remiserit extinguet̄. Qd̄ t̄ si etiā ar-
dor portatis man⁹ vt q̄nq̄ fieri solet adu-
serit. eligat poti⁹ pati q̄ retrahere man⁹ su-
as. q̄ in momēto in ictu oculi poterit exfus-
flari. Si eēm⁹ i domo illa n̄ m̄anufacta. eēna
in celis vbi null⁹ iūmic⁹ intrat: null⁹ erit a-
mic⁹: nihil esset timēdū. Hūc vero trib⁹ ma-
lignissimis t̄ validissimis v̄tīs expositi su-
mus. carni diabolo t̄ mūdo qui consciētā
illuminatā moluntur extinguerē. i sufflan-
tes in cordib̄ nostris desideria mala: mo-
tus illicitos. t̄ ita te repēte turbantes: vt
vix p̄noscere valeas: vñ venias aut q̄vadas
Ex quib⁹ et si duo sepi iūmic⁹ intrant: a ter-
tio tamē nemo vñ suffladi inducias extor-
sit. Ideo v̄trifq̄ manib⁹ t̄ cordis t̄ corpo-
ris anima est tegēda: ne forte q̄ iam illumi-
nata fuerat extinguat̄: nec cedendū vel re-
cedendū etiam si grauis tentationū feruor
v̄trifq̄ hoīs statū vehēmēter affligerit. s̄z
dicēdū cū sancto. Anima mea cū manibus
meis semp. Eligam⁹ potius ardere q̄ cedere
Et sic q̄d in manib⁹ n̄ris tenem⁹ nō facile
obliuiscimur. sic nunq̄ obliuiscamur nego-
ciū animarum nostrarum. t̄ illa cura p̄m-
cipaliter vigeat in cordibus nostris. Cum

3. nigrilic:

7. Bib

2.:

3.:

Vide 3. mixtus:

7.:

ergo sic lumbi nostri accincti fuerint et lucerne ardentes: custodiēde sunt vigilie noctis sup̄a gregē cogitationū et actionum nostrarū: vt si p̄ma vigilia vel secunda vel tertia dñs venerit: paratos nos inueniat. P̄ma vigilia est rectitudo operis: vt ad hanc quam iurasti regulā oēm vitā erequa re coneris. nec transgrediaris terminos q̄s posuerunt patres tui. in oib⁹ vite et vite huius exercitijs. nō declinās ad dexterā neq⁹ ad sinistrā. Secunda puritas itētionis: vt simplex ocul⁹ totū corpus lucidū faciat. vt quicqd feceris. ppter deū facias: et ad locū vide exēit gratie reuertant vt itez fluant. Tercia est custodia vnitatis: vt in cōgregatione possitis volūtatis aliorū tuis volūtātib⁹ anteponas: vt non solum sine q̄rela s⁹ et cū gratia inter fratres maneas: portans omnes: orans p omib⁹: vt et de te quoq⁹ dicatur. Hic ē fratrū amator et ppli isrl̄hic ē q̄ mltū orat p p̄o et vniuersa sc̄a ciuitate hierusalē. Ita ergo in hac die aduētus vni geniti nobis vērā sciētiā accēdit: sciētiā in q̄ illā que nos doceat q̄ vester dñs: q̄ sit morū n̄roz ppetuū et stabile fundamētum. Et mane inq̄ videbitis gloriā ei⁹. O mēro di es q̄ melior es i atrijs dñi sup milia: q̄n erit mēss ex mense et sabbatū ex sabbato. cum splēdor lucis et feruor charitatis vsq⁹ i altissima illa magnalia terrarū incolas illustrabit. Quis de te cogitare: nedū aliquid presumat recitare? Interim tamē edificemus frēs fides nostrā: vt si mirabilia illa q̄ nobis reseruātur videre nō possum⁹: saltē mirabilia que ppter nos in terris facta sūt aliquātulū cōtemplemur. Tria opera tres micturas fecit omnipotēs illa maiestas in assumptione nostre carnis. ita singulariter mirabilia. et mirabilē singularia: vt talia nec facta sint: nec faciēda sint ampli sup terrā. Coniuncta q̄ppe sunt ad inuicē deus et homo mater et virgo: fides et cor humanū. Ammirabiles iste micture: et omni miraculo mirabili⁹: quō tā diuersa: tāq⁹ diuisa ab inuicē/ inuicē potuerūt cōiungi. Et p̄mo qdē intuerē creationē: postionē et dispositionē rerum. q̄ tā sit videlicet in creatione potētia. quāta postionē sapiētia: i cōpostionē q̄ tā benignitas. In creatione vide q̄ multa et q̄ magna potenter creata sunt: i postionē q̄ sapienter cuncta locata sunt: in bonitate q̄ benigne sup̄ma et infima cōnecta sunt tam amabili q̄ amirabili charitate. Quic enī limo terrenovim vitalē miscuit vt

in arborib⁹: vñ surgit venustas i folijs: i florib⁹ pulchritudo: sapor in fructib⁹ et medicina. Nec hoc cōtētus adiecit etiā vim sensibilem limo nostro vt in pecorib⁹: que non solum vitā habeant: sed et sentiant quinq⁹ p̄tita sensualitate vigentes. Adidit adhuc honorare limū nostrum et et vim rationālē immisit: vt in hominib⁹. qui nō solum viuunt sentiunt: sed et discernūt inter cōmodū et i cōmodū. inter bonū et malū. inter verū et falsū. Voluit quoq⁹ infirmiora nostra abundantiori gloriā sublimare i cōtraxit se maiestas: vt qd meli⁹ habebat videlicet se ipsū limo nostro cōiugeret: et i psona vna sibi inuicem vniret deus et lim⁹: maiestas et infirmitas: tāta vilitas et sublimitas tāta. Nil enī deo sublimius: nil vilius limo: et tamē tanta dignatiōe deus descendit in limū. tātaq⁹ dignitātē lim⁹ ascendit ad deū vt qd qd in eo de⁹ fecit lim⁹ fecisse credat: qd qd limus pertulit: deus in illo ptulisse dicat: tā ineffabili q̄ incomphēssibili sacra mēto. Et attēdet: quia sicut in illa singulari diuinitate trinitas est in psonis vnitas i substantia. sic in ista speciali cōiunctione trinitas est in substantijs in psona vnitas. et sic ibi psona non scindūt vnitatē: vnitas non minuit trinitatē. ita et hic psona nō cōfundit substantias: nec substantie ipse psona dissipant vnitatē. Sūma illa trinitas hāc nobis exhibuit trinitatē: opus mirabile opus singulare: in oia et sup oia opa sua. Verbum enim et aia et caro i vna cōuenere psonā: et hec triavnum. et hoc vnum tria: nō cōfusio ne substantie: sed vnitate psona. Id ē p̄ma et supercellēs mictura: et hec p̄ma in tres diuerse hō q̄ limus es et nō sis sup⁹ qd deo iunct⁹ es: et nō sis igrat⁹. Secūda mictura est virgo et mater: amirabilis plane et singularis. Al seculo nō est auditū q̄ virgo esset q̄ peperit: q̄ mater esset que virgo p̄māst. Hūc q̄ iuxta rex ordinē virginis vbi fecunditas p̄dicat⁹: nec fecunditas vbi virginitas integra conseruatur. Sola hec est: in qua virginitas et fecunditas obuiauerunt sibi. Ibi semel factū est quod factum non fuerat: nec fiet in eternum: quia nec p̄mam similem vīsa est: nec habere sequentem. Tercia est fides et cor humanū: et hec quidem p̄ma et secunda inferior: sed non minus forissan fortis. Mirum enī ē quō cor humanum his duobus fidem accommodauit: quomodo credi potuit q̄ deus homo esset: q̄ virgo fuerit q̄ peperisset. Sicut fer⁹

et testa iungi non possunt: sic et hec duo nequeunt cōmisceri: si non misceat glutinum spūs sancti. Ergo ne credendū est q̄ ille deus sit q̄ ponit in p̄pio. qui vagit in cunis. q̄ omnū infantulū necessitatū iniurias patit⁹: qui flagellat⁹: q̄ cōipuit. qui crucifigit qui ponit in sepulchro: iter duos lapides cōcludit ex celis i immensū? Illa ne dgo erit que lactat puerū. cui maritus continuus comes est in puuiio. in thalamo. qui ducit illā in egyptū. reducat ab egypto: et solus cum sola. tam longinquā. tam secretam conficit viā: q̄ nō potuit hoc p̄suaderi generi hūano: vniuerso orbi terrarū? Et tamē tam facile tam potenter persuasum est: vt mihi id credibile faciat credentium multitudo. Iuuenes et virgines senes cū iunioribus elegerūt mille mortib⁹ uoxi: q̄ vel ad momentū ab ista fide deficere. Et hec quidem mictura excellēs: s⁹ excellentior sc̄ba: tertia vero excellentissima est. P̄ma auris audiuit s⁹ oculus nō vidit: quia auditus est i creditū vsq⁹ in fines terre magnū illud pietatis sacramētū: sed tamen oculus deus nō vidit absq⁹ te: quomodo te intra virginē v̄tris angustias humano corpori cōiunxisti. Secunda oculus vidit: quia se fecundam i virginem illa singularis regina cōspexit que conseruabat omnia verba hec conferēs i corde suo: cognouit ioseph non mi⁹ test⁹ q̄ custos tāte x̄ginitat⁹. Tercia i cor hōis ascēdit: cū qd factū ē sic sc̄m ē creditum est: cū magis oraculo q̄ oculo credidimus. cū que dicta vel facta sunt tenem⁹ firmissime n̄iaten⁹ dubitates. In p̄ma vide qd. i sc̄ba p̄ qd. i sc̄a. p̄p̄ qd de⁹ vderit tibi deoit tibi christus per mariam propter s̄nitatem. In p̄ma remedium est: q̄ ex deo et homine carnapla: ma p̄fectum est. qd sanaret om̄s infirmitates tuas. Cōtuse sunt autem i p̄mixte due species in vtero virginis tanq̄ in mortariolo: sancto spirito tāq̄ pistillo illas suauiter cōmiscēte. Sed quia tu dignus non eras cui donaret⁹ datum est marie vt per illam acciperes quicquid haberes: que per hoc q̄ mater est genuit tibi deum: per hoc quod virgo est exaudita est p̄o reuerentia sua. in causa tua et totius generis humani. Si sola mater esset sufficeret ei vt saluaretur per filiorum generationem. si sola virgo suāceret sibi: nec b̄ndictus fructus ventris eius mundi precū esset. Cum igitur in p̄ma sit remedium. in secunda adiutorium est: quia nihil nos deus

habere voluit. qd p̄ marie man⁹ nō transiret. In sc̄a autē merit⁹ est: q̄ cum hec firmiter credimus iam habemus: et in fide s̄nitatis est: quia qui crediderit saluus erit.

¶ Sermo quartus vnde supra.

¶ Odiernum qdē ser

monem ordinis n̄ri cōsuetudo nō exigit: s⁹ crastino opus erit circa missarum solēnia diutius occupari: et hora breuis sermonis longitudinē nō admitteret. Propterea non ab re puto p̄parare hodie corda vestra tante solēnitatis p̄sertim cū sit p̄fundissima sacramēti hui⁹ i cōp̄rehēssibilis altitudo: et tanq̄ fons vite quo magis hauriat. eo magis exuberans nūquam valeat exhauriri. Deniq⁹ scio quēadmodū abundet p̄ xpo tribulatio v̄ra: et v̄tinā abūdet i cōsolatio v̄ra p̄ ipm. Iā mundiales q̄ dem cōsolationē vobis offerre nec libet nec licet. Al ē et ad nihil v̄tūl h̄mōi cōsolatio: qd magis est merendum etiam vere ac salubris cōsolationis est impedimentum. P̄o p̄terea q̄ delectatio est angelorū i gl̄ia ipse factus ē salus et cōsolatio miserorū: q̄ in ciuitate sua magn⁹ et sublimis valde beatificat ciues: ipse in exilio p̄uus et humilis valde letificat exules: qui in altissimis est gl̄ia patris: fact⁹ est in terra pax hōib⁹ bone volūtatis. P̄ paruulus enim vatus est p̄uulis. vt magnus detur magnis: et quos iustificat p̄uulus. magnificet postmodum i glorificet magnus et gl̄iosus. Hinc sine dubio vas electiōis quod de plenitudine paruuli hui⁹ acceperat. licet enī paruulus sed plenus ḡfa et veritate et in quo habitat oīs plenitudo diuinitatis corporaliter: hinc vtiq⁹ paulus eructat verbum illud bonū qd his diebus frequē audist⁹. Gaudent in dño semp̄ iterum dico gaudere. Gaudent inq̄ de exhibitione iterū gaudent de p̄missione: quonias et res plena gaudio: et res plena gaudio ē. Gaudent qd iā p̄cepistis dona sinistre: gaudere q̄ expectatis dona dextre. Leua inq̄ eius sub capite meo: et dextera illi⁹ āplera bit me. Leua qdē leuat. dextera suscipit. Leua medet et iustificat: dextera amplectit et b̄nficat. In leua ei⁹ merit⁹: dextera vero p̄ma p̄tinent. In dextera iquā delicia. in sinistra s̄ medicie s⁹ attēde p̄u medicū attēde medicū sapiētē. Cōsidera diligēt⁹ q̄ no ua medicamina portet: vide q̄ nō modo p̄cū.

ciosas sed et speciosas attulerit medicinas: non solum peritiles ad sanitatem fructum sed et delectabiles ad aspectum et suaves ad gustum Denique prima eius medicinarum primus quod in sinistra porat attēde: et cōceptū sine femine iuuenis. Intuere obsecro quē sit istud quod nouum quod ammirabile quod amabile quod iocundum. Quid est pulchrum quod generatio castra. quid gloriosius quam sancta et sincera conceptioni: quod nihil pudoris est. nihil sordis nihil corruptiois: At quoniam minus fortassis detineret nos quod licet ammiratio nouitatis. nisi fructus? quos salutis et utilitatis cōsideratio. animū delectaret: conceptus iste non modo gloriosus in ipsa quod exteriori specie sed et preciosus est in interiori virtute: ut secundum quod scriptum est in sinistra ubi gloria simul et diuitie inueniant: diuitie in quod salutis: cum gloria nouitatis. Quis enim potest facere mundum de immundo conceptu semine. nisi tu qui sine omni illicita et immunda conceptus es volutate? In ipsa radice et origine mea infectus et inquinatus sum. immunda est conceptio mea: sed est a quo tollat ista confusio Ipse est tollit. in quē ipsa non cadit. Diuitias salutis habeo quibus redimā propter cōceptionis impuritatem: christi purissimam cōceptionem. Adde adhuc dñe iesu: noua signa. immutabilia: nō prius quidem ipsa consuetudine viluerūt. Plane enim solis ortus et occasus: terre fecunditas temporis vicissitudo miracula sunt et magna miracula: sed totiens hec vidimus? ut iam non sit qui attendat. Innoua signa. et immuta mirabilia. Ecce ait noua facio omnia. Quis hec ait? Agnus utique qui sedebat in throno. Agnus plane totus suauis: totus delectabilis: denique totivinctus. Hanc enim interpretationem habet nomen eius? quod est christus. Cui poterit asper aut durus videri. quod nec ipsi matri in natiuitate quod aspexitatis quod intulit lesiois? Quia vere miracula. Conceptus fuit sine pudore: partus sine dolore. Mutatus est in vixine nostra maledictione. Deperit enim filius sine dolore. Mutatus est in quod maledictus in benedictionem: sicut predictum est per angelum gabrielem. Benedicta tu in mulieribus. Quia brachia sola inter mulieres benedicta: non maledicta sola a generali maledictione libera: et a dolore parturientium aliena. Hec mirus fratres si dolore non intulit matri quod dolores totius mundi tulit scilicet quod ysaias ait: quere huiusmodi nos ipse tulit. Duo sunt quod timeri huiusmodi fragilitas: pudor et dolor. At utrumque christus tollere

venitvnde ⁊ vtrūq; suscepit: qñ vt cetera si
leam morte: ⁊ morte turpissima cōdenatus
est ab iniquis. Itaq; vt fiducia nobis daret
q; tolleret hec a nobis prius matrem suam
immunē ab vtrōq; seruauit: vt nec in cōce-
ptu quicq; pudoris: nec in ptu qcq; doloris
efficeret. Accumulantur adhuc diuitie cre-
scit gloria: innotant signa: ⁊ miracula im-
tant. Itō solū sine pudore cōcepit. ⁊ sine do-
lore partus: s; et mater est sine corruptiōe.
¶ Vere nouitas inaudita. Virgo peperit: ⁊
post partū inuoluta permansit: fecundita-
tem plis cū carnis integritate: ⁊ gaudiū
matris habens cū virginitatis honore. Itā
securus expecto. pmisam mihi gloriā in
corruptionis in carne mea: quoniā dōez cō-
seruata per eum est incorruptio etiā in ma-
tre sua. Facile erit ei p quem mater ipa in
corruptionē nō perdidit partiendo: vt ⁊ cor-
ruptibile hoc incorruptionē induat resur-
gendo. Habes tamen adhuc maiores diui-
tias: habes gloriā ampliozem. Mater est
sine corruptione. Agnitatis: filius sine om-
ni labe peccati. ¶ Non cadit ⁊ matris eue ma-
ledictio: nō cadit in plē generalis illa cōdi-
tio de qua dictum est p pphetā. ¶ Nemo mū-
dius a sordē nec infans cuius est vnus dici
vita super terram. Ecce infans sine sorde:
solus inter homines verax: imo et veritas
ipsa. Ecce agnus sine macula: agnus dei q
tollit peccata mundi. Quis ei peccata me-
lius tolleret: q; in quē peccatū nō cadit.
¶ Iste sine dubio lauare me pōt: quē cōstat i-
quinatū non esse. Nec manus opertus luto
detergat oculum meum: que sola sine pul-
uere est. Iste mihi festucam educat de oculo:
lo qui nō habet trabem in suo: imo iste tra-
bē educat de meo: q nec exigui puluerē h; in
suo. ¶ Adidm? certe diuitias salutis ⁊ vite
vidim? glām ei? glām qñ vnigeniti a pfe
¶ Quis a q pfe? Et filius altissimi vocabit
Manifestum est qd altissim? sit. Sed ne qd
remaneat locus dissimulatiōis: qd et te na-
scet scñm ius āgel? gabriel ad mariā voca-
bit filij dei. ¶ Vere scñm. Itō dabis domie
scñm tuū videre corruptionē: qd nec matri
quidē abstulit i corruptionē. ¶ Et scñm mira-
cula. multiplicant diuitie: thesau? aperitur
¶ Que generat mī? vgo est: q generat de?
⁊ hō est. S; nunqd dabit scñm canibus: aut
margarite porcis? Abscōdat certe thesau-
rus noster i agro: pecunia nra i saculo re-
ponat. ¶ Opia? cōcepit. sine semie mris de-
spōsatōe. ptus sine dolore vagitib? parui-

In vigilia natiuitatis.

50.rr.

li ⁊ merore. Abſcōdat ⁊ parturientis ſcor-
ruptio legali purificatione: infantis innocē-
tia ſolita circūſiōe. Abſcōde inquā abſcō-
de maria. noui ſolis ſuigore: pone i ꝑſepio i
uolue pannis infantes. Iſā ⁊ ipi pāni diui-
tie noſtre ſunt. ꝑꝑecioſiores ſiquidem pāni
ſaluatoris om̃i purpurat ⁊ glorioſius hoc ꝑ-
ſepe auratis regum ſolibus: diuioꝝ demig xpi
paup̃tas cūctis opibꝫ cūctiſqꝫ theſauris ſe-
culi. Quid enī humilitate diuinus. qđ ꝑci-
ſus iuueniꝫ qđ nimirū regnū celoz emiſ. ⁊ di-
uina gēſa acquirit: Sicut ſcriptū eſt. Beati
pauperes ſpiritu. quoniā ipoz ē regnū celo-
rum. Et apđ ſalomones. Deus ſuperbis re-
ſiſtit: humilibꝫ aut dat gřam. Dabes. cōmē
datā humilitatē in natiuitate. In hac enī
exinanuiſt ſemetipſm: formā ſerui accipiēs
et habitū inuētus vt homo. Eis adhuc ꝑꝑe-
cioſiores diuitias ⁊ ſuper excellentem gloriā
inueniri: Dabes charitatē in paſſiōe. Ma-
iorem hac dilectionē nemo hz: vt animā ſu-
am ponat qđ ꝑ amicis ſuis. De diuitie ſalu-
tis ⁊ gloriā ſanguis ꝑcioſus ⁊ redempti ſu-
mus et crux dominica in qua cum apoſtolo
gloriamur. Mihi autē abſit gloriari: niſi in
cruce dñi mei ieſu xpi. Et dicebat. Rūhī ar-
bitratus ſum me ſcire inter: vos niſi xpm te-
ſum: et hunc crucifixuz. Ipſa eſt lena xpūs
ieſus ⁊ hic crucifixus: nā dextera qđez eſt:
xp̃s ieſus ⁊ b glorioſus. Xpm inqđ teium: et
hunc crucifixum. Forſſe crux ipſa nos ſu-
mus: cui chꝛiſtus memorat inſixus. Domo
enim formā crucis habet: quā ſi manus
extenderet expꝑimer manifeſti. Loquit̃ au-
tem chꝛiſtus in ꝑſalmo. Inſixus ſuz in limo
ꝑfundi. Limus quidē nos eſſe manifeſtus
eſt: qm̃ de limo ꝑlaſmati ſumꝫ. Sz tūc qui-
dem limus ꝑadiſi ſumꝫ: nunc vero limꝫ
ꝑfūdi. Inſixus ſuz inqđ: nō ꝑerſūſi nō reſe-
ſci: nobiſcꝫ ſuz vſqꝫ ad cōſummationē ſcē. Ip-
ſe eſt ei emanuel: nobiſcꝫ deꝫ. Nobiſcꝫ vt-
qꝫ ſꝫ ſi nūſtra. Sic enī olim ih̃ mar parien-
te zara þus ꝑtulit ſolā manū: qđ i ſacramen-
to dñice paſſionis cō cocine alligata eſt filo.
Itaqꝫ iā quidē t enemꝫ ſi nūſtra: ſuz adhuc cla-
ma re neceſſe eſt: operi manuū tuarū porri-
ges dextera. Iſā delectationes in dextera
tua vſqꝫ in finē. Dñe oſtēde nobis dexteraꝫ
et ſufficit nobis. Hic inquit diuitie in do-
mo eius: vt qđ timet dominū. Sz in domo
tua dñe qđꝫ ꝑꝑoſcet gratiaꝫ actio ⁊ vox
laudis. Beati qđ habitant in domo tua dñe.
⁊ c. Oculis enī nō vidit. auris non audiuit:
et in cor hoīs nō aſcēdit: qđ ꝑꝑarauit deꝫ vt

ligetib⁹ se. Lux est enī inaccessibilis: pax est
que erupat oēm sensu: fons est q̄ ascensu
nescit s̄ descendu. Nō vidit oculus lucem
inaccessibilē: nō auditu auris pacē scōphē-
sibilē. Speciosi qdē pedes enī gē⁹ zantium
pacē. Sed licet i oēm terrā eruiūt fons⁹ eorū:
tamē q̄ erupat oēs sensu: nec ab ip̄s quā
ta erat potuit capimēdum alioz aurib⁹ tra-
di. Aut enī etia paulus ip̄e f̄f̄es ego me nō
arbitro: cōp̄ehendisse. Fides quidem ex
auditu. auditus aut per verbū dei: s̄ fides
h̄ species: a. p̄missio nō exhibitio pacis. Et
quidem pax nunc est etiā in terra hoīb⁹ bo-
ne voluntatē: s̄ qd̄ est pax ista ad illius ple-
nitudinē ⁊ sup̄eminentiam pacis: An̄ ⁊ ip̄e
dīc̄s ait. Pacē meā do vobis: pacē meā reli-
quovobis. Meā s̄q̄dez que eruprat omnē
ensum: ⁊ est pax sup̄ pacē. Necdū capaces
estis: p̄pterea do vobis patriā pacis: ⁊ reli-
quo interim viā pacis. S̄z q̄dez qd̄ dixim⁹
in cor̄ hoīs nō ascēdit: Aliq̄q: fons est ⁊ a
scensum nescit. Scim⁹ enī q: natura fontū
um est riuos sectari quallib⁹ montiū ardua
declinare: sicut sc̄ptū est. Qui emittis fon-
tes in cōuallib⁹: inter mediū montiū p̄trā-
sibunt aque. Doc̄ aut̄ est vnde amonere se-
p̄bus fludeo vestrā caritatē: q̄ deus super-
bis resistit: h̄ilibus aut̄ dat gr̄az. Fons e-
nim ad altiorē locū nō ascēdit: q̄ sit locus
eius. p̄ptus de quo ascēdit vel p̄cedit. S̄z
videri potest sc̄dm̄ hanc regulā nō impe-
diri a sup̄bia vias gratie: p̄sertim q̄ ille p̄i-
mus superbus qui sc̄dm̄ scripturaz rex est su-
per omnes filios sup̄bie dixisse nō legit̄ alti-
or̄: ero: s̄z ero iquit simīl̄ altissim̄. Et tamē
nō mentitur apostolus: qm̄ ille extollit su-
pra om̄e qd̄ credit̄ aut qd̄ colitur de⁹. Dor-
ret humanis auditus verbum: sed vtinam
hor̄ ear̄ similiter animus cogitatum ma-
lignum pariter et affectum. Dico enim vo-
bis q: non ille tantum: sed et omnis super-
bus extollitur supra deū. Aut enim deus
fieri voluntatē suā: et superbus vult fieri suaz
p̄ā videtur eq̄litas: s̄z attēde male cōgruā
p̄portionē. Deus quidez in his tantū q̄ ra-
tio approbat suam vult fieri voluntatē: sup-
bus vero ⁊ cū ratione ⁊ cōtra rationes. Al-
tes qm̄ altitudo est: ⁊ nō illuc pueniūt fluē-
ta gr̄e: Nisi cōuersi fueritis inquit ⁊ effici-
mini sicut puul⁹: iste se aut̄ dicit q̄ fons vi-
te in q̄ habitat ⁊ vñ manat plenitudo gr̄az
oīm nō strabit in regnū celozum. Para-
prole riuulos: aggeres terrene ⁊ clate co-
gitationis disperse: confor̄mare filio hoīs
c. iiii.

19. f. b. g. extollit: -

¶ Sermo secundus: vnde supra.

Elebat: utriusque naturae mirabile sacramentum: iure quidem monemur fratres in omni sanctificatione preparami. Adest enim sanctus sanctorum, adest ipse qui dicit. Sancti estote: quod et ego sanctus sum: dominus deus vester. Alioquin quod dabit sanctum cibum? et margarita porci: nisi prius illi ab iniquitate isti ab illicita voluptate purgati. de cetero tota sollicitudine fugiatis. illi quidem vomiti. isti volutabulati: Suscepturum olim divina mandata carnalis israel sanctificabat in iusticiis carnis in baptisimatis: variis in muneribus et hostiis: quod non poterat iuxta conscientiam perfectum facere servientem. Verum hec quidem omnia transierunt: namque ad tempus correptionis impossibile: quod utique iam advenit. Porporum igitur et hoc iam perfecta vobis indicio sanctificationis: infusa mandata ablutionis: erigit mundicia spiritualis: dicite domino. Beati mundo corde: quoniam ipsi deum videbunt. Ad hoc vinum fratres: ad hoc natiuitatem ad hoc vocati sumus. ad hoc nobis dies hominum illuxit. Erat aliquando nox: quoniam nemo poterat hec operari. Erat nox in universo orbe ante veritatis ortum: ante christi natiuitatem. Erat nox etiam singulis quibusque nationibus: ante suam cuiusque conversionem: et internam regenerationem. An non profundissima nox et densissime tenebre erant super uniuersam faciem terre: cum olim patres nostri facticios colerent deos: et infans penitus sacrilegio ligna et lapides adoraret? An non etiam cuiusque nostrum calliginosa nox erat: cum tanquam sine deo in hoc seculo viveremus: cum ambularem post concupiscentias nostras: cum sectaremur carnis illecebras. cum obtempnarem desiderijs secularibus: cum exhiberem membra nostra arma iniquitatis peccatorum: cum seruirem iniquitati ad iniquitatem. in quibus nunc merito erubescimus: et tamquam opibus tenebamur. Qui dormiunt nocte dormiunt apertis oculis. et qui ebrii sunt: nocte ebrii sunt. Et hec quidem fustis: excitati estis: sanctificati estis. si tamen filii lucis estis. si filii diei non noctis neque tenebrarum. Siquidem pro diei est ille qui clamat: sobrii estote et vigilate. Et iudeis loquebatur in penthecosten de concipulis. Quod hi ebrii sunt: cum sit hora dei et tertia. Hoc enim est quod ait ei apostolus. Ihosus cessit: dies autem appropinquabit. Abiiciam ergo opa tenebrarum. Idumamur arma lucis sicut in die honeste ambulemus. Abici-

offēdet nobis seipm ⁊ assumet nos ad seipz
Hoc est q̄ trāscuntē sese ministraturū fore
promisit. de cui⁹ interim plenitudine acci-
pimus: nō sane gloriā. p gloriā: sed gratiā.
p grā: sicut scriptū est. grāz ⁊ gloriā dabit
vñs. Hæ ergo cōtēnas puoza munera si se-
queritā cōcupiscis. nec fastidias pri⁹ edulū
si vis accipe q̄ sequunt⁹. Vel. p ipso ferculo
in q̄ apponit q̄ apponit sumere nō recusēs
Ferculū enī imputribile fecit sibi pacificū
corp⁹: incorruptibile aprās sibi in quo salu-
tis epulas ministraret: Hō dabis inq̄ sancti-
catū tuū videre corruptionē. Illud vtiq̄ dē
q̄ gabriel ad mariā: qd̄ nascet ait ex te sc̄m
vocabit filī⁹ dei. Ab hoc itaq̄ sancto hodie
sc̄rificemur vt maiestatē ei⁹ vbi dies illa as-
pirauerit videam⁹. Si quidē dies sc̄rificat⁹
illurit nobis: dies salutis: nō glorie aut feli-
citatē. Deniq̄ donec passio annunciat sc̄-
tificationē: qui nimir in parascene passus ē
id est in die pparatōnis: merito omnib⁹ vi-
citur sanctificamini hodie ⁊ estote parati.
Sanctificamini magis ac magis de virtute
in virtutē proficiēdo: ⁊ estote parati per
seuerādō. In quib⁹ tñ sc̄rificemur? Legi ē
quodā dicente scriptura. Quomā in fide ⁊
lentitate ip̄ius sanctū fecit illū. neq̄ enī ho-
minibus sine lentitate plus q̄ deo sine fide
deo placere possibile est. Merito sane hīs
monemur esse parati: quib⁹ ⁊ deo conueni-
amus: cui⁹ maiestatē vifuri sumus: ⁊ nobis
inuicē vt in nobis eam pariter videamus.
Propterea siuidē oportet nos prouide-
re bona. nō solū corā deo sed etiā corā hōi-
bus vt nō tantū regi nostro: sed ⁊ cōciuib⁹
et cōmilitonib⁹ nostris grati esse possim⁹.
Et quidē ante om̄ia: fides querenda est de
eua legē: mundās corda eorū. Beati enim
mundo corde: quoniā ip̄i deū videbūt. Cre-
de ergo te deo: cōmitte te ei: iacta in eū co-
gitatū tuū: ip̄e te enutriet: vt fiducialiter
et fideliter dicas: domin⁹ sollicitus est mei
Hæq̄ enī hoc sp̄it homines amātes seip̄-
fos. homines cōioli ⁊ solliciti pro seip̄is: cu-
ram carnis p̄ficiētes in desiderijs: surdi ad
ad vocē dicentis. Omnē sollicitudinē ve-
strā proiciētes in eū. ip̄i enī cura est de vo-
bis. Hā sibi quidē ip̄e sedere nō fidei sed p̄-
fidie est. nec cōfidentie sed diffidentie ma-
gis in semetip̄s q̄ in eo habere fiduciam.
Is vere fidelis est: qui nec sibi credit: nec
in se sperat. fact⁹ sibi tanq̄ vas perditum:
sed sic perdes animā suā: vt in vitā eternā
custodiat eā. Porro id quidē sola facit hu-

milias cordis: ut nō sibi fidelis aīa inmitat
sed deserēs semetipam ascēdat iā de deser-
to in iuxta super dilectū. atq; ideo delicijs af-
fluens. Sane ut pfecta sit sanctificatio eti-
am mansuetudinē et gratiā socialis vite a
sanctosanctorū discamus oportet: sicut ipse
ait: discite a me quia mitis sum et humilis
corde. Quid enī hmoi hoīem dicere prohi-
bet delicijs affluente qui suavis et mitis et
multe misericordie. omib; omnia facit est et
vniuersos pfundit oleo quodā māsuetudis
et lenitatis: quo sic infusus est sic pfusus eti-
am et supfusus ut stillare videat vndiq; Fe-
lix qui gemina hac sc̄ificatiōe parat: dice-
re pōt. paratū cor meū de: paratū cor me-
um. Habet hodie quidē fructū suū i sancti-
ficatiōe: crastina die finē habiturū vitā eter-
nā. Videbit enī maiestātē dei: qd vtiq; vita
eterna est: sicut veritas ait. Nec est vita es-
sē nart cognoscāt te soli vey deū: et quē missi
sūt i esum xpm. Reddet ei coronā iusticie lu-
stus iuder in illū diē: cui sane altera nō suc-
cedet. Tūc videbit et affluet: et mirabitur et
dilatabit cor ipi. Quonq; dilatabit: Alq;
ad videndā in se maiestātē dei. Nolite arbi-
trari fratres q illā vobis pmissionē verb
explicare possum. Sanctificamini hodie et
estote parati: crastina die videbitis et gau-
debitis: gaudiū vestrū implebit. Quid enī
maiestas illa nō spleat? Et nā supimplebit et
supfluet: qm mensurā bonā et cōfertā et co-
agitatā et supfluentē dabūt in sinu vfos
Alq; adeo quidē supfluet: vt supra modū
in sublimitate excedat nō modo merita: s;
et vota: sicut vere potēs ē facē. supra quā
nos intelligere aut sperare possum. Nam
desideria quidē nostra in trib; maxime con-
stituta vident: qd decet qd expedit qd dele-
crat. Nec sunt q cōcupiscim. oēs quidē oīa
sed ali; magis hōc ali; illud. Ille sic dedi-
tus est voluptati. vt nec honestatē satis re-
putet nec vtilitatē: ille questui magis incu-
bens et honestū dissimulat et iocūdū. ille vo-
luptatis pariter et vtilitatis negligētiō: so-
lū vel maxime honorē sectat. Nec vero re-
phēnsibile desiderū horū: s; si ibi qrerem; ea
vbi vere inuenirem. Dec enī vbi vere sūt:
vni sunt. atq; ipm vtiq; summū bonū: sūma
vtilitas: sūma gloria: sūma voluptas. Atq;
hec quidē quātū interim cape possum; ex
pectatio nostra est: et promissa nobis visio
maiestatis in nobis. vt deus sit omnia in oī-
bus. omne iocundum: omne vtile: omne ho-
nestum.

Sermo sextus vnde supra.

Uditum audiuiamus

pleni gratia: dignū acceptione.
Iesus christi fili dei in bethleē
iude nascit. Anima mea liqfacta est in ser-
mone isto: sed et spiritus me in pcorijs me-
is estuat iocunditatē hanc et exultationē so-
lito vobis desiderio eructuare festinās. Je-
sus interpretat saluator. Quid tā necessa-
rium pōtis. quid tā optabile miseris: quid
tā vtile desperatis? Alioquin vnde sal? vnde
vlt tenuis aliqua spes salutis in lege pec-
cati: in corpore mortis. in malicia hac dicit
loco afflictionis nisi nona nobis et inasperata
nascere? At tu forte salutē optas: sed cu-
rationis acerbitatē teneitudinis pariter
et egritudinis pprie cōclus reformidas.
Ne timeas christi est suavis plane et mitis
et multe misericordie vinctus oleo leticie p
participib; suis: eis nimirū qui licet nō ip-
sam plenitudinē: de plenitudine tamē hu-
ius accipit vinctōnis. Ne vero suauē audi-
ens inefficacē fore autumes saluatore: ad-
ditur et filius dei. Qualis enī pater talis fi-
lius: cui subest cū voluerit posse. An foris-
tan vtilitate salutis et iocūditate vinctōnis
audita. nescio quid submurmuras puto eti-
am de honestate sollicitus. Saluatorē tibi
gratularis adesse: vt puto iacē paralyticus
in grabato. aut magis inter hierusalē et te-
richo semiuuius in via. Amplius aut letas-
ris nec durū esse medicū nec grauib; vti
medicinis: me tibi foris tan intolerabilior vi-
deat breuis ipsa curatio: q; diuturna egrit-
tudo. Sic nimirū scvq; hodie multi pereūt
medicū fugiētes: q; iesum quidē nouerint
sed xpm nesciūt: humano sensu de multitu-
dine et malignitate morborū parate sibi me-
dele molestiā estimātes. Jam vero si cert
es de saluatore. et nihilomin; xpm esse co-
gnoscis nō vtenit cauterio s; vnguēto: nō
vstione sed vinctōne curantē. vni adhuc ar-
bitror ingenuā posse mouere creaturā: ne
forte nō absit saluatoris hui; nō satis cōdi-
gna videatur esse psona. Puto tamē non
vq; adeo ambitiosus es et glorie cupidus:
aut zelator honoris: vt ab vno quopiā e cō-
seruis tuis si prestare posset hāc gratiā su-
scipere detrectares. Nā si angelus aut ar-
changelus esset: vel ex supiorū quouis ordi-
ne spiritus beatorū: multo min; animositas
tua qd causare haberet. Nūc aut tāto am-

In vigilia natiuitatis.

So. xxi.

plioze tibi deuotiōe suscipiendus est iste sal-
uator: quāto differētius p ceteris omnibus
nomē hereditauit: iesus xps fili dei. Et vi-
de si nō euidētius hec tria ad pastores lo-
quēs angelus cōmendauit gaudiū magnū
qd euangelizauit exponēs. q; inquit nat; ē
ex vobis hodie saluator: qd est xps dñs. Ex-
ultem? igit fratres in hac natiuitate et mlti-
pliciter gratulemur in ea. quāz et salutis
vtilitas et vñctionis suauitas. et filij dei ma-
iestas tā elegāter illustraret: vt nihil desit
ex omnibus q desiderant nec comodū nec io-
cundū nec honestū. Exultem? inq; rummā-
tes intra nosmetipsos et inuicē eructuantes
suaue verbū: eloquiū dulce. iesus xps filius
dei nascit i bethleem iude. Nec mihi quis
ad ista respōdeat: inde uot. ingratus irre-
ligiosus. Nō hoc nouū. olim auditū est: oliz
factū est. olim natus est christi. Ego enī vi-
co olim et ante. Nec mirabi olim et ante. cui
pphetici illud occurrerit in eternū: vltra
hatus est ergo xps: nō mō ante hec nostra
tēpora: sed ante tpa vniuersa. Quidē quidē
illa natiuitas posuit tenebras latibulū suū
imo vero magis lucē inhabitat inaccessibi-
lem. latet in corde patris in mōte vmbroso
et cōdēso. At ergo aliquatenus innotescere
ret: natus est: et in tēpatus ex carne: nat;
in carne: factū est verbū caro. Quid tamen
mirū si vsq; hodie dicat in ecclesia: christus
filius dei nascit: qm tam lōge antea vicebat
hand dubiū quin de ipo: puer natus est no-
bis: Quid cepit: audiri verbū hoc: et nemo
factōz aliq; fastidiuit. Siquidē iesus christi
fili dei: hēri et hodie et in eternū. Nunc
nimirū prim; homo oīm viuentiū pater ma-
gnū eructuās sacramētū: qd in xpo et in ec-
clesia ap; postmodū euidētius cōmēdauit
relinquet aut homo patrē et matrē et adhe-
rebit vroz suz: et erūt duo i carne vna. Dic
nihilomin; abrahā pater omnīū credentiū
erulauit vt videret diē hūc: et vidit et gau-
sus est. Alioquin quādo seruū iurantē sibi
p deū celi sub femore suo manū ponere pce-
pisset: nisi ipm vtiq; deū celi ex eodē nascitu-
rū femore puidisset. Hoc quoq; cōsiliū cor-
dis sui homini scdm cor suū reuelauit de-
us cui iurauit veritatē et nō frustrabi; euz.
De fructu in quib; ventris tui ponā super
sedem tuā. Unde et in bethleem inde nasci-
tur: sicut angelus ait ciuitate dauid. vtiq;
ppter veritatē dei ad cōfirmandas pmissi-
ones patrū. Hoc etiā multipharie multis
q modis ceteris reuelatū est patrīb; et pio-

phetis. Absit autē vt a diligentib; deū ali-
quādo fuerit negligenter auditum: nisi for-
te negligere videbatur qui dicebat. Absce-
ro domine mitte quē missurus es: aut fa-
stidire: qui clamabat: Utinā dirūperes ce-
los et descenderes: ceteraq; similia. Idipm
deinde apostoli sancti viderunt et audierunt
et manus eoz tractauerunt de verbo vi-
te: quibus singulariter aiebat. Beati oculi
qui vident que vos videris. Postremo hoc
idem nobis quoq; seruatiū est fidelibus vti
q; thezauris fidei commendatūz. ipo eque
dicente. Beati qui non viderunt et credide-
runt. Pars nostra hec: est in verbo vite.
Nec sane contemptibilis exemplar: preterita
simul et presentia ac futura. sinu quodam va-
stissimo comprehendit: vt nihil ei pretereat.
nihil pereat. precat nihil. Merito proinde
in testimonium fidei vestre vbi facta est vor
annunciatiōis huius in auribus vestris ex-
ultastis in gaudio. egistis gratias. prostra-
ti soletenus adorastis: concurrentes velut
sub vmbra alarū eius: et sub pennis eius
sperantes. Nunquid non singuli natiuita-
te saluatoris audita clamastis in corōibus
vestris dicentes. Mihi autē adhēre deo
bonum est. Aut potius illud quod idem p-
pheta ait. Deo subiecta esto aīa mea? In-
felix nimirū quisquis fiete prostrat; cor-
de rigido corpus humiliat. Est enim qui
humiliatur nequiter. interiora autem eius
plena sunt dolo. Quisquis enim necessita-
tem suam minus considerat: minus sentit
incommoda: minus pericula pauet. min; de-
uote confugit ad remedia oris salutis: mi-
nus affectuose se subicit deo. minus fideliter
psallit. Domine refugium factus es no-
bis. Quis adoratio minus accepta. huius
prostratio minus verar. huius humiliatio
minus habens. huius etiam minus victo-
riosa imo et minus viuida fides. Quid ta-
men dicit Beati qui non viderunt et credi-
derunt. Quasi non videatur ipsum credere
re quodammodo iam videre. Sed aduer-
te diligenter cui et quādo dictum sit: ei vti-
q; qui arguebatur q; quia vidisset credidit
set. Neq; enim idipm est vidisse et ideo cre-
didisse. quod credēdo vidisse. Alioqn abra-
ham pater noster quo nā mō dominicum
hūc vidisse diem: nisi credendo credendus

est? Sed et illud quomodo accipietur qđ hac nocte cantatum est nobis. sanctificami ni hodie et eitore parati. crastina die videtis maiestatem dei in vobis: si non mente videre est. pia deuotione representare et re colere fide non ficta magnum illud magne pietatis sacramentū. qđ manifestū est i car ne iustificatum est i spiritu. apparuit ange lis predicatum est gentib'. creditus est mū do assumptum: est in gloria? Semp igitur nouum quod semper innouat mentes: nec vnq̄ vetus quod fructificare nō cessat qđ in perpetuum non marcescit. Hoc est enim scđm: quod non datur videre corruptum. Dic nouus hō: qui nullius vnq̄ vetustatis capax etiā eos quoz ineterauef t oia ossa. i veraz vite trāsserat nouitatē. Inde est qđ i p̄senti tā locūdissima annūciatōe si aduerti stis cōgrue satis dicē nō tā nat' esse qđ na sci. Iesus xps fili' dei nasci in bethleem iude. Sicut enī quodā mō inolat adhuc cor: die donec mortē eius annūciam' sic et vide tur nasci: dū fideliter rep̄sentam' ei' nati uitatem. Die igit crastina videbim' maie statē dei: s; sane i nobis nō i seipō: vtiq; ma iestātē in humilitate: virtutē in firmitate: in homie deū. Ipse est enī emanuel: qđ in terptatur nobiscū deus. Et euidentius audi Verbuz inq̄t caro factū est. et habitauit i no bis. Deniq; ex tūc et deinceps vidim' glia z eius: s; glia qđ nūc nūc p̄e. vtiq; ple num gfe vidim' et veritatis. Hō enī glia potestatis aut claritatis: s; glia paterne pietatis glia gfe: de qua apus in laude inquit glie gratie sue. Sic g nasci. S; vbi putas? In bethleem iude. Hec enim decet nos ita bethleē p̄terire. Trāseam' vsq; ad bethleem dicūt pasto: es: nō bethleē p̄tran seamus. Quid enī si paup vicul' est? Quid si videt minima in iudea? Hec id quidem in cōgruū ei qui cū diues esset. ppter nos fa ctus est paup: et cū esset magn' dñs et lauda bilis nimis: paruulus nat' est nobis. Et vi cebat. Beati paupes spūs: qm ipoz est fgnū celoz. Itēq; Hic cōuersi fueritis et efficiā mini sicut puer iste: nō intrabitis in regnū celoz. Unde etiā stabulū elegit et p̄sepe. vti qđ domū luteā et diuersorū iumento: vti hūc esse scias qui de stercore erigit paupe rem. et saluos facit hoīes et iumēta. Et ita aū inueniamur et nos bethleē iude: vt i no bis qđ dignet nasci: audire mereamur: qz nobis timētib' deū oriet sol iusticie. Forte ei hoc qđ supra meminim': ad videndā in

esset p̄paratione. Hā et iuxta pphētā. facta nobis dñe maiestātē: et sanctificatiōe opus est iudea sanctificatio eius. quia videlicet omnia in confessione lauantur: et dom' pa nis quod bethleem sonat ad p̄parationē fortasse videtur magnopere p̄tinere. Quo modo enim ille paratus est. vt excipere tā tum hospitem possit qui dicit: quia dom' est in domo mea panis? Deniq; quia imparatus erat quidam necesse habuit amici osti um clausum media nocte pulsare et dicere quia amicus meus venit ad me de via et nō habeo quod ponā ante illū. Paratum cor eius sperare in domo ait ppheta. haud du bium quin de iusto loquēs: confirmatū est cor eius. nō cōmouebit. Hō est paratū cor: qđ non est cōfirmatū. Scimus aut ipō eodem teste ppheta: qđ panis cor hominis confir met. Hō est g paratum cor sed aridum et erāgue cor eius: qui oblitus est comedere panē suū. Et autē paratus et nō turbatus vt custodiat mādara vite: qui oblit' ea qđ re tro sunt: i ea qđ aī sunt se extendit. Hides qđ fugienda quedā: qđ sit quedā obliuio cupiē da: Hec enī totus manasses iordanē trā sūt: s; nec totus citra sibi elegit mansionē. Est qui oblit' est domini creatoris suū: est qui puidet eū in cōspectu suo semp: oblit' populus suū et domū patris sui. Et ille qui dem celestia obliuiscit. hic vero que sunt su per terram: iste presentia ille futura: iste qđ videntur ille que non videntur: postremo iste que sua sunt: ille qđ iesu xpi. Alterq; ma nasses vterq; obliuiosus: s; alter quidē hic rusalem alter babilonis oblit': alter eozū que impediunt oblitus: et iste paratus: alē sane eozū magis que expediunt et que nō expedit obliuiscit: atq; hic penitus imparatus ad videndā i se domini maiestātē. Hec enī est domus panis in qua saluator o riatur: non est manasses ille cui appareat qđ israel regit: et super cherubin sedet. Appa re inquit coram effraym beniamyn et ma nasse. Ego arbitror istos tres esse qui saluā tur. quos alius quidam propheta noe dani el et iob nominant: eosdem quoq; et trib' il lis pastoribus designari: quibus nato ange lo magni consilij gaudium magnum ange lus euangelizauit. Hides autem ne forte ip si sint et tres magi venientes iam non mo do ab oriente sed etiam ab occidente: vt re cūbāt cū abrahā ysac et iacob. Forte ei nō incōgrue videbit. ad effraym qđ qđ fructi ficationē sonat p̄tinere thuris oblationē

In vigilia natiuitatis.

So. xxiii.

quod offerre incensum dignū in odorē suauitatis p̄pitiū sit eoz quos posuit dñs: vt eāt et fructū afferāt: id est ecclesie platorum. Hā et beniamin filius dextere offerat ne cesse est aurū id est substantiā hui' mūdi vt videlicet fidelis p̄p̄s in parte dextera con stituit' a iudice mereat audire: qz esuriui et dedistis mihi māducare et c. Porro manas ses si tñ is esse voluerit cui appareat deus mirrhā offerat mortificationis: quā quide z a nostra specialiter arbitroz p̄fessione req ri. Et hec dicta sint ne ad eā partēz tribus manasse: que citra iordanē substitit puenia mus: sed obliuiscamur magis ea qđ retro sē extenti et intēti ad anteriora. Hūc vero re deam' vsq; bethleem et videam' hoc x̄bz qđ factū est: qđ dñs ostendit nobis. Dom' panis est vt iam diximus. bonū est nos illic esse. vbi enī fuerit verbū dñi nō deest vtiq; panis qui cōfirmet cor: vicēte ppheta. Cō firma me in verbis tuis. Hinc in verbo qđ procedit de ore dei viuit homo: viuit in xpo. viuit i eo xps. Ibi oris: ibi apparet. nec omīno amat cor titubās: aut vacillans: sed stabile et cōfirmatū. Si quis murmurat: si quis hesitat. si quis mutat. si quis cogitat reuolui in lutū. redire ad vomitū. deferere votū: mutare p̄positū suū: nō est bethleem iste: nō est domus panis. Sola enī fames et fames valida in egyptū eū descendere. porcos pascere. siliquas esurire cōpellit. vtpo te procul agentē a domo panis: a domo pa tris: in qua etiā mercenarij panib' abunda re noscunt. Hō ergo in hmōi corde nasci xps cui deest fidei fortitudo. vtiq; panis vi te scriptura teste: qm iustus ex fide viuit: qđ videlicet aīe vera vita qđ est ipse: nō nisi p̄ fidē interim habitet in cordibus vestris. Alioquin quō in illo nasci iesus: quō salus oritur illi quādo quidē vera omīno certaq; sentētia est: qđ is tñ qui p̄seuerauerit vsq; in finē saluus erit. Hā et qđ minime inuenia tur in eo xps nec de eis sit quib' dicitur: qz vnctionē habetis a sancto: ex eo vel maxie cōstat qđ sine dubio etiā aruit cor illi: ex qđ oblitus est comedere panē suū. Multo mi nus aū ad filiū p̄tinere dei qui hmōi est: qđ nō nisi sup quietū humilē ac trementē ver ba sua requiescat spūs ipius. nec sit vlla so cietas eternitati et tāte mutabilitati: ei qđ et ei qui nunq̄ in codē pmanet statu. Ete rū quālibet firmi: quālibet fortes in fide qđ libet parati: quālibet panib' abundantes: ipso quidē largiēte cui quotidie orātes vi

cimus. panē nostrū quotidianū da nobis ho die. necesse habem' addere cōsequēter de mitte nobis debita nostra. Alioquin si dire rimus qm peccatū nō habem' nosipos se ducimus: et veritas in nobis nō est. Rimix veritas ipse est qui nō simpliciter in bethle em: sed in bethleem iude nasci: iesus chris tus filius dei. Hec occipemus igit faciem dñi in cōfessione: vt sanctificati pariter et parati inueniamur et nos bethleem iude: at qđ ita nascentē dñm videre mereamur i no bis. Ete z si qua anima cōsp̄. p̄fecerit qđ quidē est multū ad nos vt sit secundavirgo sit stella maris. sit plena gratia et supueniē tem habens in se spiritū sanctū: puto qđ nō modo in ea: sed ex ea quoq; non dedignabi tur nasci. Hemo sane id sibi arrogare pre sumat: nisi quos ipse speciali designatione tanq̄ digito monstrauerit dicēs. Ecce ma ter mea et fratres mei. Enimvero audi vñ ex istis. Filioli mei ait quos iterū parturio donec forme christus in vobis. Si enī na sci videbatur in eis cū formabatur christ' in eis: quomō non etiā ab eo similiter nasci eum dicere quis presumat. qui in ipsis qđ ammodo eū parturiebat? Et tu quidē im pia sinagoga hunc nobis filiū pepercisti of ficio quodaz matris: sed nō matris affectu. Excussisti eū de sinu tuo extra ciuitatem eis ciens et eleuās super terram: tanq̄ dicens ecclesie gentiū pariter et ecclesie primitiuo rū que est in celis. nec mihi nec vobis sit: s; diuidatur. Diuidatur inq̄ non inter vtrā qđ: sed ab vtrīq; . Expulsum enī et exaltatū et eleuatū et quidē modice satis: tantum vt nec in tuis esset menibus nec in terris: fer ro vndiq; coartasti: ne forte vel hac vel illa excederet: vt videlicet a te separaret' ad neu tram perueniret illarū. Sena nimirū ma ter ita abortiuū facere voluisti: dum non ef set qui excipere posset excussum. Age ergo quid p̄feceris: imo qđ nihil. p̄feceris intue re. Andiq; enim egrediūtur filie syon: vt vi deant regē salomonem in dyademate quo coronasti eum. Relinquens matrē adheret vxori sue vt sint duo in carne vna: et ciuita te pulsus: atq; leuatus a terra: omnia tra hit ad se: quippe qui est benedictus deus in secula amen.

In die natiuitatis domini Sermo primus.

¶ Randis quidē est di-

lectissimi hodierna dñice natiuitatis sollemnitas: sed dies breuis cogit breuiare sermonē. Nec mirū: si facim⁹ nos bene verbū: qñ ⁊ deus pater verbū fecit abbreviatū. Multis nosse q̄ longū: q̄ breue fecit? Celū inquit hoc verbū ⁊ terrā ego impleo: nūc caro factū in angustia locatū p̄sepio est. Ad seculo ait ppheta ⁊ in seculū tu es deus: ⁊ ecce factus ē in fans diei vni⁹. Ad quid hoc fress: aut q̄ necessitas fuit vt sic exinaniret se: sic humiliaret se: sic abbreviaret se dñs maiestatis: nisi vt vos sūt faciat. Jā clamat exēplo: qd postmodū p̄dicatur est verbo: discite a me q̄ mitis sum ⁊ hūilis corde: vt verax inueniat qui dicit: cepit iesus facere et docere. Obsecro p̄ndet plurimū rogo fratres: nō patiamini sine causa tā p̄ciosum exēplar vobis exhibitū esse: s̄ cōformamini illi ⁊ renouamini spū mētis vestre. Studete hūilitati q̄ fundamentū est cultus virtutū. Sectamini illā q̄ sola p̄t saluare aīas v̄sas. Quid enī magis indignū. qd detestandū ampli⁹: quid graui⁹ puniendū: q̄ vt vidēs deū celli parvulū factum: vltra apponat hō magnificare seipm sup terrā? Intolerabilis impudentie est: vt vbi sese exinanuit maiestas: vermicul⁹ in se ⁊ intumescat. Hoc igit est p̄pter qd exinanuit se formā serui accipiens: qui in forma dei parri equalis erat: sed exinanuit maiestatem ⁊ potētiam. nō bonitate et misericordia. Quid enī ait ap̄s? Apparuit inquit benignitas ⁊ hūanitas saluatoris nostri dei. Apparuerat ante potētia in re⁹ creatione: apparebat sapiētia in earum gubernatione: sed benignitas misericordie nūc maxime apparuit in hūanitate. Imnotuerat iudeis p̄as insignis atq̄ portentis vnde et in ea lege sepi⁹ inuenies: ego dñs. ego deus. Philosophis quoq̄ abundatib⁹ in sensu suo maiestas innotuit. qm̄ iuxta apostoli verba. qd notū est dei manifestū ē i illis. Aleritāmē ⁊ iudei p̄ate ipsa p̄mebātur et philosophi scrutatores maiestatis opprimebant a gloria. Potestas subiectōne: maiestas erigit ammirationē: neutra imitatio nē. Appareat dñe bonitas cui possit homo qui ad imaginē tuā creat⁹ ē cōformari. nā maiestas: p̄are: sapiētia: nec imitari possimus: nec expedit emulari. Quousq̄ angustata est mīa tua. in sola angelorū parte: reliquā occupat iudiciū cū toto pariter huma-

nō genere? Dñe in celo misericordia tua: et veritas tua vsq̄ ad nubes: terrā vniuersā condēnans ⁊ aereas p̄ates. Dilatet misericordia terminos suos: extēdat fines: expādit sinus: attingat a fine vsq̄ ad finē fortiter: disponēs omnia suauiter. Restrict⁹ est dñe iudicio sinus tuus: solue cingulū tuū ⁊ veni miseratōib⁹ affluēs: superfluens caritate. Quid tu times o homo: quid trepidas a facie dñi q̄ venit? Venit nō iudicare: sed saluare terrā. Olim tibi p̄suasum est ab infideli quodā seruo: vt furum tollerēs ⁊ imponerēs regis dyadema capiti tuo. Deprehensus in furto quid nō timeres: quid nō fugeres a facie eius? Forte enī iam gladium vibrabit ignitū. Hūc in exilio positus in sudore vultus tui vesceris pane tuo. Et ecce vox audita est in terra nostra: q̄ dñator aduenit. Quo ibis a spū eius: ⁊ quo a facie ei⁹ fugies? Noli fugere: noli timere. non venit cū armis: nō p̄uēdū: sed saluandū requirit. Et ne forte dicas etiā nūc: vocē tuā audiri et abscondi me. ecce infans est: et sine voce. Hāc vagiētis vox magis miserāda ē q̄ tremenda. Aut si cui forte terribilis: nō tibi parvulus fact⁹ est: tenera membra: virgo mater p̄ans alligat: ⁊ adhuc timore trepidas? Hec in hoc scies q̄ nō venit p̄dere te: s̄ saluare: eripe ⁊ nō ligare. Jā adūs hostes tuos dimicat. iā sup̄boz ⁊ sublimis col la tāq̄ dei dñi ⁊ sapia calcit. Duo sūt tibi hostes: p̄ctm̄ ⁊ mors. mors corpis ⁊ aīe. Atq̄ debellatur⁹ aduenit: ⁊ abvtroq̄ saluabit te: noli timere. Et iā quidē p̄ctm̄ i p̄pria p̄sona vicit: qñ humanā naturā sine vlla cōtra giōe suscepit. Randis enī peccato facta ē violētia: ⁊ reuera expugnatū esse cognoscitur qñ naturā quā se totā infecisse ⁊ occupasse gloriabatur: ab eo penit⁹ aliena: in xpo inuenta est. Dehinc p̄sequitur inimicos tuos ⁊ cōprehēdit eos nec cōuertitur donec deficiant. Contra peccatū dimicans in conuersatione sua. verbis pariter ⁊ exēplis oppugnat: sed in passione sua alligat illud: alligat plane fortem: ⁊ diripit vasa eius. Jā vero eodem ordine mortem quoq̄ superat prius in seipso cū resurgit primitie dormitium et primo genitus mortuorū. postmodum debellaturus ēa pariter in omnibus nobis quādo videlicet suscitabit mortalia corpora nostra: et destructur nouissima inimica mors. Propterea enī resurgens de coram in dñis: est non sicut antea nascens p̄anis inuolut⁹ est. Propterea qui prius

In die natiuitatis.

fo. xliiii.

sinu misericordie affuebat nō iudicās quē ⁊ resurgens p̄cinxit se: ⁊ iusticie cingulo videtur qd ammodo effluētē sinu misericordie collegisse: quoniam ex tunc paratur ad iudiciū: quod in nostra resurrectione futurū est. Hāc ⁊ propterea parvulus antea venit vt misericordia p̄rogaret: ⁊ futurū in fine iudicii p̄currēs misericordia temperaret. Licet enī parvul⁹ ad nos venerit: non parum tamen attulit: non parum contulit nobis. Si queris quid attulit primo omnium attulit misericordiam: fm̄ quā teste apostolo Saluos nos fecit. Hec enim his tantum profuit quos tunc p̄sens inuenit: sed fons est qui nunq̄ poterit exhauriri. Fons nobis est christus dominus vnde lauemur: sicut scriptum est. Qui dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatis nostris. Aerum tamen non iste solus aquarum vsus est nec tantum sordes abluunt: sed ⁊ sitim extinguunt. Beatus v̄ro ait sapiens qui in sapientia morabitur: ⁊ qui in iusticia meditabitur. Et post pauca. Aqua inquit sapientie salutaris: quoniam sapientia carnis mors est. ⁊ sapientia mundi etiam ipsa inimica ē deo. Sola que ex deo est sapiētia salutaris que scdm̄ beati iacobi diffinitionem primū pudica: deinde pacifica est. Hāc sapiētia carnis voluptuosa est non pudica. sapiētia mundi tumultuosa est non pacifica. Sapiētia vero que ex deo est primum pudica est. non querens que sua sunt sed que iesu christi: vt non suam quisq̄ faciat voluntatem: sed consideret que sit voluntas dei. deinde pacifica non abundans in suo sensu sed alie no magis acquiescens consilio vel iudicio. Tertius aquarum vsus est irrigatio. quam p̄fecto maxime necessariā habent: nouelle plātatiōes. Alioquin aut minus proficiunt: aut ex toto peribunt p̄e siccitate. Querat ergo deuotionis aquas quisquis seminauerit bonorum operum semina: vt irrigatus fonte gratie bone conuersationis ortus nō exarescat: sed in perpetua viriditate proficiat. Erat enī pro hmoi propheta. Et locustū tuū iniquiēs pingue fiat. Sic ⁊ in laudib⁹ aaron legis: quoniam sacrificiū ei⁹ q̄tidian⁹ ignis absumpsit. In quib⁹ oībus nichil aliū intelligēdū videt⁹: nisi vt bona opa feruore deuotiōis ⁊ dulcedine sp̄ualis gfe cōdiantur. Putas inueniri poterit quart⁹ fons: vt paradysum recuperemus: quattuor fontium irrigatione amenissimum: Hāc

si terrenā paradysum venio nobis reddendam non speram⁹: quō regnū celorum sperabim⁹? Si terrena inquit dixi vobis et nō creditis: quō si dixero vobis celestia creditis? Hūc aut vt de exhibitione p̄sentū firmā sit expectatio futurorū: paradysum habemus multo meliorem ⁊ longe delectabiliorem q̄ primi parētes habuerūt: ⁊ paradysum noster xps dñs est. In quo tres quidē fontes iam inuenim⁹: quartū queram⁹. Habeamus de fonte misericordie ad diluēdas culpas aquas remissionis. habem⁹ de fonte sapientie ad potandū sitim nostrā aquas discretiōis. habem⁹ de fonte gratie ad irrigandā plantas bonorū opm̄ aquas deuotiōis. Queramus ad te coquendos cibos aquas feruētes: aquas emulationis. De cōdūt et decoquūt affectiones n̄sas. ⁊ ebulliunt de fonte caritatis. Hūc ait ppheta. Concaluit cor meū intra me: ⁊ in meditatione mea exardescet ignis. Alibi quoq̄ zelus inq̄t deus tue comedit me. Siquidē ex dulcedine deuotiōis diligens iusticiā: ex feruore emulationis odio habet iniquitatem. Et vide ne forte de fontib⁹ istis p̄derit ysaias. Haurietis aq̄s in gaudio de fontib⁹ saluatoris. Hāc vt p̄missionē hāc vite p̄tis esse noueris future illud attēde qd sequit⁹. videris in illa die cōstemini dñio: ⁊ inuocate nomē ei⁹. In uocatio quippe p̄tis t̄pis est. sicut scriptū est. Inuoca me in die tribulatiōis. Porro ex his q̄tuor fontib⁹ tres qdē p̄prie inuenire vident⁹ trib⁹ ecclesie ordinib⁹ singuli singulis. Hāc prim⁹ qdē cōis est oīb⁹. In multis enī offendim⁹ oēs: ⁊ necessariū habem⁹ mīe fontē q̄ possum⁹ earū offensionū abluerē sordes. Dēs inq̄ peccauim⁹ ⁊ egem⁹ gloria dei. Et plati ⁊ oīntentes ⁊ iugati: si viderim⁹ q̄ p̄ctm̄ nō habem⁹ nos ipsos seducimus. Quia q̄ nemo mund⁹ a sorde necessarius ē oībus fons mīe. ⁊ parivoto debet ad hūc fontē: noe daniel ⁊ iob p̄perare. De cetero quidē iob maxie sapiēte fontē q̄rat: qm̄ ipse magis iter medios laq̄os ambulat: ita vt magnū videat si a malo declinat. Denicquid succurrēdū ē ad fontē gfe cui nimirū penitētie opa ⁊ labores abstinentie deuotiōis gfa necesse ē imp̄guare.oportet ei⁹ vt nos maxie in hilaritate oīa faciam⁹: qm̄ hilarē dāto: euellit de⁹. Aler fra n̄sa neq̄q̄ fertilis est huiusmodi feminis boni scz p̄satiōis. Peribit facile: facile cōtabescet nisi crebris irrigationibus adiueretur: vt merito in oratōe dominica huiusmodi gfa sub

fontes effectus:

quotidiani p[er]is nomie quotidie postule[m] impinguare. Quia enim timendu[m] nobis ne forte cadat sup[er] nos terribilis illa maledictio p[ro]phetice imprecationis: sicut sicut fecerunt tector[um] quod prius euellatur exaruit. Fons vero emulationis noe couenit specialiter: quia maxime platos decet hic zelus. Quatuor itaq[ue] istos adhuc in carne uiuentib[us] nobis in semetipso x[ristus] exhibet. Quidu[m] q[ue] est fons vite post hoc seculu[m] repro[m]mittens: ad que[m] stiebat p[ro]pheta cu[m] diceret. Sitiuit anima mea ad deu[m] fontem viu[u]m. Fontis etia[m] p[ro]pter hos quatuor fontes quatuor in locis vulneratus est x[ristus] adhuc uiuens in cruce: p[ro]pter quintu[m] cu[m] ia[m] tradidisset spiritu[m] transfor[at] est i[n] latere. Auebat adhuc quando foderunt ei manus et pedes ut nobis adhuc uiuentib[us] quatuor fontes ex seipso p[er]ferret. Quintu[m] pertulit vuln[us] cum iam exirasset: ut in se nihilomin[us] quantum nobis fontem post obitu[m] aperiret. Sed ecce d[omi]ni loquimur d[omi]ni misterijs natiuitat[is] ad scrutanda repente deuenimus sacramenta d[omi]ni ce passionis. Nec miru[m] tam[en] si querim[us] in passione: quid in natiuitate sua x[ristus] attulerit. Tunc eni[m] co[n]cisso sacco pecunia que latebat in p[re]cisi nostre redemptionis effudit.

Sermo secundus unde supra.

Agna opera domini

ait p[ro]pheta. Magna quide[m] omnia opera eius fratres siquidem magnus et ipse. sed ad nos maxime spectant q[ui] in eis maxime esse vident. Hinc est q[uo]d psal[ter] lit id[em] p[ro]pheta dicens. Magnificauit d[omi]nus facere nobiscu[m]. Deniq[ue] q[ui] magnifice nobiscu[m] agat specialiter tria qued[am] eius opera clamant: prime nostre creationis: p[re]sentis redemptionis: future glorificationis. Quaz magnificata sunt in singulis opa tua domine. Tunc est virtutem op[er]um tuor[um] annu[n]ciare populo tuo nos ip[s]a saltem opa no[n] silemus. Triplex fratres co[m]mixtio[n]e in his tribus co[n]siderare est. celestis plane op[er]is et diuine virtutis. Nam in primo ope co[n]ditionis nostre de limo terre plasinauit homine[m] deus: et inspirauit in facie eius sp[iritu] vite. Qualis artifer: qualis vnitor reru[m]: ad cui[us] nutu[m] sic co[n]glutinantur sibi limus terre et sp[iritu] vite. Quis quide[m] iam ante creatus erat: q[ui] in principio creauit deus celu[m] et terra[m]. Et spiritus sane no[n] co[m]mun[is] sed p[ro]pria[m] habet con-

ditione[m]: nec in massa creatur: sed singulari quad[am] excellentia inspirat. Agnosce o homo dignitate[m] tua[m]: agnosce gloria[m] co[n]ditionis humane. Est eni[m] tibi cu[m] mundo corpus: sic eni[m] decet e[ss]e qui co[n]stitut[us] est sup[er] vniuersas hui[us] creature corporee mole[m] aliqua ei simulari ex parte: sed est tibi etia[m] sublimi[us] aliq[ui]d nec o[mn]ino co[m]parandus es ceteris creaturis. Co[m]pacta et co[n]federata sunt in te caro et a[n]i[m]a illa plasmatas: hec inspirata. Sed cui[us] inter est hec co[m]mixtio? Cuius hec vnio p[re]statur. Etenim iuxta sapientia[m] filio[rum] hui[us] seculi vbi sociant summis inferiora p[re]valent qui potestate[m] habent: et humilio[rum] vbi tunc p[ro] libitu suo. Conculcat fortior minus forte: irridet sapiens indoctu[m]: simplici fallit astutus potes d[omi]n[u]s. sp[iritu] imbecille. Non sic in opere tuo deus. no[n] sic in tua co[m]mixtio[n]e. no[n] ad hoc sociasti spiritu[m] limo. sublimem humili. digna[m] et excellentem creatura[m] abiecerit inutili massae. Quis no[n] videat fratres quantu[m] corpori p[re]stet a[n]i[m]a? Nunquid no[n] truncus esset insensibilis caro inaniata? Ab a[n]i[m]a eni[m] pulchritudo: ab a[n]i[m]a incrementu[m]: ab a[n]i[m]a claritas visus et sonus vocis. Deniq[ue] sensus o[mn]is ab a[n]i[m]a est. Caritate[m] mihi co[n]iunctio ista co[m]medat: caritate[m] in hac ipsa co[n]iunctio[n]e p[ro]prie pagina lego. Caritate[m] in ip[s]o statim p[ri]ncipio no[n] solu[m] p[re]dicat: s[ed] ingerit mihi man[us] benignissima creatoris. Et quide[m] magna hec co[n]iunctio dilectissimi s[ed] si stabilis p[er]manisset. Hunc autem licet diuino fuerit munus sigillo. ad imagine[m] d[omi]ni et similitudine[m] sua[m] creauit de[us] ho[m]i[n]es. heu virutu[m] et sigillu[m] vnitas dissipata accedens pess[im]e ille latro recedens adhuc sigillu[m] fregit: et sic mutata similitudine diuina co[m]parat[us] est miser homo iustis insipientib[us] et similis factus est illis. Rectus d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s fecit deus hominem: atq[ue] hec similitudo eius de quo scriptum est: q[ui] rect[us] dominus de[us] noster. et no[n] est iniquitas in eo. Veracem quoq[ue] et iustum fecit eum. sic et ip[s]e veritas et iusticia est: nec vnitas ip[s]a posset disiungi. du[m] sigilli hui[us] integritas p[er]maneret. Veru[m] sup[er]uenit falsarius q[ui] indoctis sigillu[m] p[er]mittens melius. ve ve fregit q[uo]d erat manu diuinitatis impressum. Eritis inq[ui]t sicut d[omi]n[u]s scietes bonum et malu[m]. O malivole o malivole maligne: quid eis similitudo scientie? Sint certe sicut d[omi]n[u]s. recti. iusti. veraces sint: sint sic de[us] in que[m] peccatum. no[n] cadit. Hoc quis p[er] sigillo stante: stabit vnitas illa. Ia[m] expectimur miseri: quid nobis p[er]suaserit versutia dyabolice fraudis. Facto namq[ue] sigillo

sequit[ur] amar[u]m discidium: triste diuortiu[m]. Abi[er]it q[uo]d dixisti neq[ue] meq[ue] moriemini? Ecce ei morimur omnes: no[n] est ho[m]i[n]e q[ui] uiuat et no[n] videat morte[m]. Sed q[uo]d erit d[omi]n[u]s de[us]? Hui[us] ne repab[is] op[er]um tuum: et qui ceciderit no[n] adiu[n]ci et vt resurgat? H[oc] est qui reficiat nisi qui fecit. Ita q[ue] p[ro]pter miseria[m] inop[er]is: et gemitu[m] pauperu[m] nu[n]c exurgat dicit d[omi]n[u]s: ponam i[n] salutari tuo: fiducialis aga[m] i[n] eo. Nihil siq[ue]d p[ro]ficiet iunio? i[n] eo: et fili i[n] i[n]q[ui]t[us] n[on] apponet nocere ei. Noua inq[ui]t ego facio co[m]mixtura[m]: vbi et exp[re]ssius et robusti[us] pono sigillu[m]: euz q[ui] no[n] ad imagine[m] mea[m] facit? sed est ip[s]a imago splendor glorie et figura substantie: no[n] factus sed genit[us] ante secula. Et ne forte timeas esse frangendu[m]: audi p[ro]pheta. Bruit ta[m]q[ue] testa virt[utis] mea: sed talis testa qua[m] nec ip[s]e malleus vniuersae terre nocere vlllo mo[do] possit. Sane cu[m] prima q[uo] facio co[m]mixtura[m]: seculu[m] ia[m] co[n]iunctio sit ex tribus: vt discas ex hoc ip[s]o ad sacramentu[m] accedere trinitatis. Verbu[m] quod erat in p[ri]ncipio apud deu[m] et deus erat: anima que de nihilo creata e[st] et ante non erat: caro de massa corruptionis sine corruptione aliq[ui]d diuino segregata artificio qualis nulla iam caro erat vinculo indissolubili in p[er]sone co[n]iunct vnitate. Dabes in his triplex gen[us] pot[er]it[is]: q[uo]d non erat. creatum quod perierat reparatu[m]: quod sup[er] o[mn]ia erat paulomin[us] ab angelis minoratu[m]. Nec sunt euangelica illa fata farine que parit fermentant: vt sit panis angelor[um] que[m] m[er]it[us] adu[n]cet ho[m]i[n]e panis cor hominis p[er]firmas. Felix mulier b[eat]a dicta in mulierib[us]: an cuius castis viscerib[us] sup[er]ueni[er]e igne sancti spiritus coct[us]? E panis iste. Felix inq[ui]t mulier: que i[n] hec tria fata i[n]i[n]st[er]it fidei sue fermentu[m]. Siq[ue]d fide co[n]cepit: fide p[er]cepit. et vt ait elizabeth beata que credidit: q[ui] p[er]fecta sunt i[n] ea q[ui] dicta sunt ei a domino. Nec mireris q[uo]d fide ei[us] median[te] vnitu[m] dixerim verbu[m] carni: q[ui]s quide[m] et carne ipsam de eius carne suscepit. Sane hoc q[uo]d p[ri]ncipio expositu[m] obuiare potest: q[uo]d celestis regni dicat similitudine. Neq[ue] eni[m] indignu[m] videt[ur] si celopregnus fidei marie co[m]parat[us] qua[m] et reparat[us]. Diuis itaq[ue] vinculu[m] vnionis nulla o[mn]ino soluere poterit creatura. Siquide[m] nec p[ri]nceps huius mu[n]di habet i[n] eo quicq[ue] nec ip[s]e iohannes soluere dignus est corrigia calciameti. Quid tam[en] soluatur certe aliquaten[us] necesse est: alioq[ui]n q[uo]d dissolutu[m] est non resolidat[ur]. Panis integer thesaur[us] absco[n]ditus sapientia occultata: que vtilitas i[n] his o[mn]ib[us]? Merito s[ed] erat io-

hannes no[n] inueniri q[ui] aperiret libru[m]: et solueret signacula eius. D[omi]n[u]s eni[m] clausus stare[n]t: ne mo ex nobis diuina illa attingere sapientia[m] p[er]ualeret. Aperit tu libru[m] agne dei vera m[an]suetudo. Fodid[us] expone iudeo man[us] tuas: pedes tuos: vt qui i[n] eis latet p[re]cedat thesaur[us] salutis: et copiosa latet redemptio. Frange deniq[ue] esurientib[us] pane[m] tuu[m]. Solus eni[m] frangere potes qui solus vt co[n]fracta solidas stare potes: et in ipsa co[n]fractio[n]e solus potestate[m] habes ponedi a[n]i[m]a cu[m] voluer[is] resumeda[m]. Tua igit[ur] miseratione soluat aliq[ui]ten[us] hoc t[em]plu[m]: sed no[n] penit[us] dissoluatur. Separet ab a[n]i[m]a caro: sed verbum sane et carnis seruet incorruptione[m] et a[n]i[m]e plena[m] co[n]ferat libertate[m]: vt sola inter mortuos libere agat educens victos de domo carceris. sedentes i[n] tenebris et vmbra mortis. Donat a[n]i[m]a sancta carnem immaculat[am] q[ui] p[er]parauit de[us] tercia die: vt moriens morte[m] p[er]imat: et vita o[mn]i cu[m] resurgente resurgat. Ita factu[m] est dilectissimi: ita factu[m] gaudeamus. Mor te illa mors mortua est et regenerati sum[us] in p[er]m[an]ente p[er] resurrectionem iesu x[risti] ex mortuis. Ia[m] quid futur[us] sit in vni[us]e tercia q[uo] loq[ui]tur? Nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor ho[m]i[n]is ascendit: q[ui] p[er]parauit de[us] diligetib[us] se. Co[n]summatio erit illa cu[m] tradiderit x[ristus] regnu[m] deo et patri: et erit duo no[n] ia[m] i[n] carne vnus: in spiritu vno. Etenim si adheres carni verbu[m] factu[m] e[st] caro: multo magis q[ui] adheferit deo vn[us] sp[iritu]s erit cu[m] eo. Et in hac q[uo]d vni[us]e media: humilitas exhi be[re] et humilitas magna nimis: ea x[ristus] qua[m] expectam[us] ad qua[m] suspiram[us]: p[er]fecta nobis si tam[en] nobis reposita sanctificatio e[st]. Q[uo]d si memim[us] i[n] p[ri]ma p[er]iunctio[n]e qua ex a[n]i[m]a et carne co[m]pact[us] e[st] ho[m]i[n]e caritate[m] co[m]medari: merito humilitas eminet in secunda: q[ui] sola virtus e[st] humilitatis lese reparatio caritatis. Porro q[uo]d vni[us]e r[ati]o[n]alis a[n]i[m]e creatura terreno corpori o[mn]ino non est hu[m]ilitati ascribere: siq[ue]d no[n] ex deliberatione p[ro]pria carni miscet[ur]: s[ed] creacio i[n]i[n]st[er]it: i[n]i[n]st[er]it deo creat[us]. H[oc] sic sane sumu[m] ille sp[iritu]s: qui cu[m] esset magis bon[us] ip[s]o beneplacitu[m] sui arbitrio accessit ad corpus i[n]co[n]iunctu[m]. Merito deniq[ue] caritate[m] et humilitate[m] sequit[ur] glorificatio: q[ui] sine caritate nihil p[er]desse pot[est]: et no[n] nisi qui se humiliat exaltabit.

Sermo tertius unde supra.

Uo q[uo]d rex genera

fratres in hac natiuitate dñi cōsidero: non solum diuersas & dissimilia valde. Siquidē & puer q̄ nascit̄ deus ē: & mater de q̄ nascitur virgo ē: & partus ip̄e sine dolore ē. Fulget in tenebris lux noua d̄ celo: gaudiū magnum angelis euāgelizat. Laudat multitudo celestis militie: dat gl̄ia deo: & in terra patib⁹ hōib⁹ bone voluntariis. Currūt pastores inueniunt qd̄ ad eos dictū est verbū: nunciant alijs: q̄cūq; audiūt ammirant. Nec & his similia dilectissimi diuine virtutis sunt: non fragilitatis hūane. Vasa sunt aurea & argentea: quib⁹ p̄ tanta solemnitate in mēsa dñi etiā egenis quib⁹q; hodie ministratur. Hō est nob̄ tollere ista: nō nobis dat aure⁹ discus aut ciph⁹: sed q̄ in eis est cib⁹ & pot⁹. Diligenter cōsidera ait sapiens. q̄ tibi apponunt. Et ego qd̄dem agnosco in ea esse natiuitatis hui⁹: tempus & locū: infantilis corporis tēeritudinē paruuli vagitus & lacrimas: sed & ip̄os q̄bus primo annūciat natiuitas saluatoris paupertatē pastozū atq; uigilias. Nea sunt hec: p̄ me facit mihi apponit: mihi pponit imitēda. Dieme nat⁹ ē nocte nat⁹ est xps. Nunq̄d credim⁹ casu factum vt in tanta aeris inclemētia & in tenebris nasceretur: cuius est hiems et estas vices & nox? Non eligunt paruuli ceteri quando nascant. quippe q̄bus adhuc vix incipiētibus viuere nullus subest ratiois vsus: nulla eligendi libertas: facultas nulla delibrandi. Xps fratres: & si hō erat: erat tamen in principio apud deū & deus erat eiusdem cuius nunc est sapientie & potestatis: vt potē dei xpus & dei sapientia. Nascitur itaq; dei filius. cui⁹ i arbitrio erat quodcūq; vellet eligere tempus eligit qd̄ molesti⁹ est p̄fertiz paruulo & pauperis matris filio: que vix pannos haberet ad inuoluendū: p̄sepe ad reclinandū. Et cum esset tanta necessitas: nullā audio pellium fieri mentionem. Primus adam pelliceis vestitur tunicis: pannis secundus obuoluit. Non est tale iudiciū mundi. Aut iste fallitur: aut mūdus errat. Sed diuinā falli possibile est sapienti am. Merito pinde & carnis prudētia mors si quid ē & ipsa inimica est deo: & seculi quoq; prudētia stulticia nominatur. Quid enim? Christus vtiq; qui nō fallit̄ elegit qd̄ molestus est. Id ergo meli⁹. id vtilius. id poti⁹ eligendū: & si quis aliud doceat vel suadeat. ab eo tamq̄ a seductore cauendū. Jā & nocte etiam voluit nasci. Ubi sunt qui tam imprudēt ostēdunt gestū semetip̄os. Xps

eligit qd̄ salubrius iudicat: vos eligitis qd̄ reprobat ille. Quis prudēti⁹ ē duob⁹? Quis iudiciū iustius: cuius sententia sanior? Deniq; tacet xps nō se extollit. nō magnificat. nō p̄dicat: & ecce annūciat eū āgelus: laudat multitudo celestis exercit⁹. Et tu q̄ qui xpm seq̄ris. inuentū abscondē thesaurū. Ama nesciri: laudet te os alienum: silcat tuum. Adhuc aut̄ in stabulo nascit̄ xps: & in p̄sepio reclinat. Et nōne ip̄e est q̄ dicit: meus est orbis terre & plenitudo ei⁹? Quid q̄ stibul⁹ elegit? Plane vt reprober gl̄iaz mūdū: dānet seculi vanitatē. Necdū loq̄tur lingua: & quicūq; de eo sunt clamant p̄dicat euāgelizant: ipsa q̄q; infantilia mēbra nō silent. In omnib⁹ mundi iudiciū arguit: subuertitur: confutatur. Quis enī hōim si dare optio nō magis eligeret robustū corpus et etatē intelligibilē: q̄ infantilē? Dī sapientia que de occultis traheris: o vere incarnata et velata sapientia. Et tū fratres ip̄e est. p̄missus olim p̄ ysaiam puulus sciens reprobare malū & eligere bonū. Malum q̄ voluptas corporis: bonū vero afflictio est. Siquidem et hanc elegit & illā reprobat puer sapiens. verbū. infans. Verbū enī caro factū est: caro infirma. caro infatilis. caro tenera caro impotens oīs op̄is: oīs laboris ipatiens. Et vere fr̄es verbū factus est caro & habitauit in nob⁹: vñ esset in principio apud deum lucem inhabitans inaccessibilē: & nō erat q̄ caperet illud. Quis enī inuestigauit sensum dñi: aut quis cōsiliari⁹ ei⁹ fuit? Carnalis hō nō p̄cipiet ea q̄ sunt sp̄us dei: itaq; capiat & carnalis: q̄ verbū factus est caro. Si nihil p̄ter carnē nouit audire: ecce verbum caro factū est: audiat illud vñ in carne. Hō in carne. tibi exhibet sapiētia illa q̄ndā occultas: ecce iā trahit d̄ occultis: & ip̄is sese ingerit sensib⁹ carnis tue. Carnaliter vt ita dixerim p̄dicat tibi: fuge voluptates quia posita est mors secus introitū delectationis. Age penitētiā: q̄ p̄ hanc appropinquat regnū dei. Hoc tibi p̄dicat stabulum istud. hoc p̄sepe clamat: hoc mēbra illa infatilia manifeste loquūt̄: hoc lachryme & vagit⁹ euāgelizant. Plorat q̄ppe xps: sed nō sicut ceteri aut certe nō q̄re ceteri solēt. In alijs sensus: in xpo p̄ualebat affectus. Patunt illi nō agūt: vt pote nec ip̄ius adhuc vñ uoluntatis habētes. Illi ex passiōe luget: xps ex cōpassiōe. Illi inq̄uā graue qd̄ est sup̄ omnes filios adei: xps filiorū adei p̄ctā deplorat & certe p̄ quib⁹ nūc lacrimas fundit postea

In die natiuitatis.

So. xxvi.

fundet & sanguinem. Duricia cordis mei. Trinā vñ sic xpus caro factū est: ita & cor meū carneū fiat. Siquidē & hoc pollicit⁹ es p̄ pphetā. Auferā inq̄t a vobis cor lapideum: & dabo vobis cor carneū. Fr̄es: lachryme xpi mihi & pudorē pariūt & dolorē. Vnde ego foris in platea: & in secreto regal cubiculi sup̄ me ferebat iudiciū mortis. Quod uiuit hoc vnigenitus eius: exist⁹ posito: diademate sacco vestitus: aspersus cinere & putridus pedes: flet⁹ & ciulās q̄ morte dānat⁹ esset fuul⁹ ei⁹. Intueor illū subito p̄cedētes. stupeo nouitatē. causam p̄cūctor & audio. Quid factus suz? Adhuc ne ludaz: et deludā lacrimas ei⁹? Plane si infans suz. & mētis inops. nō seq̄r eū: nec simul cū lugente lugebo. Ecce vñ pudor. Dolor & timor vñ: Atq; q̄ ex cōsideratōe remedij: p̄culi mei estimō q̄ntitatē. Nesciebā san⁹ mihi videbatur: ecce mittit xginis fili⁹. filius dei altissimi & iubet occidi: vt vulnerib⁹ meis p̄cūcto sanguis illi balsamo medeat. Agnosce hō q̄ grania sunt vulnera p̄ q̄b⁹ necesse est vñm xpm vulnerari. Si non essent hec ad mortē & mortē sēpiētiā: nūquā p̄ eorum remedio dei fili⁹ morerē. Pudet itaq; dilectissimi. p̄p̄iā negligentē dissimulare passiōē: cui tātā a maiestate tāta. exhiberi video cōpassiōē. Cōparat fili⁹ dei & plorat: homo patit & videbit. Sic & medicine estimatio: doloris mihi & timoris exaggeratio est. Verū si diligenti obfue p̄cepta medicis: erit etiā cōsolatōis occasio. Sic ei graue agnosco morbū. cui tanta apponit medicinas: sic ex hoc ip̄o nō incurabile esse p̄ictor. Neq; enī p̄ciosissimas sp̄es frustra infumet medic⁹ sapiēs: imo sapiētia ip̄a. Porro frustra infumit cōstat nō solū si absq; eis facilius esset curatō: sed m̄tomagis si & cū eis sit impossibilis. Animat itaq; ad penitētiā & accedit vehemēti⁹ desiderij spes cōcepta. Sane accedit ad cōsolatōē ip̄a q̄q; que pastozib⁹ vigilantib⁹ exhibita est visitatō & allocutō āgeloz. Ne vob̄ diuites q̄ habetis cōsolatōē vñam: vt iā mereamini nō habere celestē. Quā multi enī nobiles scōz carnes. q̄ mlti potētes. q̄ multi sapiētes huius sc̄i hora illa i stratis molli⁹ q̄secebāt: & ne mo eoz dign⁹ habit⁹ est nouā videre lucez scire magnū illud gaudiū: angelos audire cantātes gl̄ia & excelsis deo. Agnoscat hōies. q̄ q̄ in labore hōim nō sunt. visitari ab āgelis nō merent. Agnoscat q̄ placeat supernis ciuib⁹ labor: cui⁹ sp̄ualis intentio ē:

quiquidem & eos q̄ p̄ victu corporis corporali vrgēte necessitate laborāt. suo dignantur alloq̄o: & alloq̄o tam felici. Rimix hūanā in eis agnoscat ordinatōem: q̄ constituit deus. vt in sudore vult⁹ sui vesca⁹ adaz pane suo. Obsecro vos dilectissimi cōsiderate diligentius quātū fecerit deus: p̄ vestra exhortatione & salute: nec infructuosus inueniat in vobis sermo tam vni⁹ & efficac⁹. sermo fidei & omni acceptiōe dignus: sermo nō tam ozis q̄ operis. Putat⁹ fratres paruū mihi molestū esse: si hoc ip̄m verbū qd̄ nunc loquor ad vos vacuū et sine aliq̄ vtilitate deperire in cordibus vestris nossez? Et quis sum ego: aut quis est hic sermo meus? Si hunc tantillū vocis laborē inutilem esse doleret homo pusillus. imo est nihil: q̄ iustus indignabit̄ dñs maiestatis: si tantā eius operam nostra aut duricia. aut negligentia contingat euacuari: Inuertat hoc a seruulis suis: qui p̄ eoz salute induere dignatus est formam serui vnigenitus dei patris: qui est sup̄ omnia deus benedictus in secula.

¶ Sermo q̄rtus vnde supra.

Gnosce fratres dilectissimi.

Quanta sit solēnitas hodie: cui & dies breuis. & terre angusta est latitudo: loco parit & tpe dilatata. Motem p̄occupat: celū replet ante q̄ terram. Nox ei vt dies illūminata est: cū i tēpeste noctis hō pastores circūfulsit lux noua de celo. Et vt noueritis q̄ i loco solēnitatis hui⁹ ceperit gaudia celebrari: qd̄ iam āgelis erat. futurū oī p̄p̄o gaudiū euāgelizaf: & p̄festi adest diuis p̄sonas laudib⁹ celestis exercit⁹ multitudo. Dic ē q̄ solēnis ducit nox ista p̄ceteris. i psalmis hymnis & canticis sp̄ualibus: & his potissimū i uigilijs sine ulla hestitatōe credēdū ē celestes illos p̄ncipes puenire p̄fectos psallētib⁹: i medio iuēculaz tympanistiaz. S3 q̄ mlti hodie gēmis & auro fulgēt altaria: quātū vbiq; pallijs parietes adornant. Putas ad hec diuertēt āgeli: & p̄anosos hōies declinabūt? Si ita est cur pastozib⁹ ouium magis apparere q̄ fre regib⁹: q̄ sacerdotib⁹ tēplī: Cur ip̄e saluator: cui⁹ ē aurū parit & argētū: sacra i corpore suo dīcat paupertatē. Aut ēte cur paup̄tas ip̄a tā sollicitē enarrat ab āgelo? Neq; ei si ne certi rōe mysterij p̄anis saluator obuoluit & ponit in p̄sepio: q̄ id manifeste i signū dñi.

nobis commendat ab angelo: hoc inquit vobis signum. Inuenietis infantem panis inuolutum. In signum positi sunt panis tui dñe iesu: s; in signum cui a multis vsq; hodie contradicuntur. Multi quippe vocati: s; non multi electi: ideo nec signati. Agnosco certe agnosco iesum magnū sacerdotē sordidus optus vestib; dñi alter caret cum diabolo. Scientibus scripturas loquor: et quib; non ignota est prophetica visio zacharie. Vbi vero ex altatū est caput nostrū sup inimicos nros: ex hoc plane mutauit vestē. decorez induit amictus lumine sicut vestimento. Expleuz dedit nobis: vt et nos eadem faciamus. Alio: siquidem in cōfictu lorica ferrea. q; stola lineas licet oneri sit illa: hec honori. Erit cū et mēbra sequent caput vt corpus iā vnuerfus vno psallat spū. et dicat. Cōdidisti faciem meam: et circūdedisti me leticia. Inuenietis inquit infantē pannis inuolutū et positi in p̄sepio. Et post pauca. Venest ait euāgelista festinātes: et innenerūt mariā et ioseph: et infantē positi in p̄sepio. Quid ē q; sola ab angelo commendari videt humilitas nec tñ sola a pastorib; inueniri: forte specialius cōmēdat angelus humilitatē: q; ruentibus ceteris p supbia: ipe in humilitate stetit. Aut ppter ea certe celitus annuntiatur humilitas: q; hec quasi ppria virt; diuine exhibenda sit maiestati. Sola tñ nō potuit inueniri: q; semp gfa datur humilibus. Inuenerūt g; mariā et ioseph: et infantē positi in p̄sepio. Sicut enī saluatoris fantia manifestā p̄tendit humilitatē: sic p virginez cōtinentia iusticia per ioseph vir iustum cuius laus est in euāgelio nō incongrue designā. Sane cōtinentiā debere carni quis nesciat: Iusticia vero virt; est qd suū est cuiq; tribuēs: et hec ergo ad primos est necessaria. Porro humilitas deo nos recōcillat deo facit esse subiectos: deo placet in nobis: sicut ait virgo beata. Respexit deus humilitatē acile sue. Itaq; q; fornicat peccat in corpus suum: q; iniuriōsus est in primis qui extollit et inflat in deum. Fornicator semetipsuz de honestat iniuriōsus molestat primū: elat; quod in se est deū inhonorat. Gloriam meā dñs ait alteri non dabo. Et superbus. ego inquit mihi eaz licet nō de veris. vsurpabo. Nec enim placet ei angelica distributio: dñs gloriā deo: pacē hominibus. Nō g; colit deū. sed aduersus eū extollitur impius plane et infidelis. Que ē et pietas nisi cultus dei? Quis vero deū colit

nisi q; volūtarie ei subiect; est. et sicut oculi seruo; i manib; dñor; suoz. sic oculi cordis eius ad dñm deū suū. Et g; inueniat in nob; semp maria et ioseph et infans positi in p̄sepio: sobrie et iuste et pie viuam; in hoc sc̄lo. Propter hoc ei apparuit gfa dei erudiens nos: et p hoc q; illi gloriā apparebit. Sic enī habes. Apparuit gfa dei oibus hoib; erudiens nos: vt abnegātes impietate et secularia cōsidera. sobrie iuste et pie viuam; in hoc sc̄lo: expectātes beatā sp̄e: et aduentuz glorie magni dei. Apparuit i puulo gfa ad eruditionē: s; h erit magnus. sicut de eo gabriel locutus est: et q; puulus erudierit ad humilitatē cordis et māuetudinē. magnificabit postmodum et glorificabit magnus et gloriosus adueniēs iesus xps dñs noster.

Sermo quintus vñ supra.

Benedictus de; et pater

ter dñi nři iesu xpi pater misericordiarum et deus totius consolatoris: q; d; ppf nimā caritatē suā q; dilexit nos. filiū suū dilectū in q; ei bene cōplacuit misit: p quē recōciliati pacē habem; ad eū: et idem sit nobis recōciliatōis huius et mediator: et obsec. Nō est qd vereamur fratres mei sub tam pio mediatorē: nō est qd de tā fido obfide dubitem;. S; q̄lis mediator est inquit; q; in stabulo nascit in p̄sepio ponit panis inuoluitur sicut ceteri. plorat vt ceteri: veni q; infans iacet vt ceteri: cōsueuerunt: Magnus plane mediator est etiā in his oib; q; ad pacē sunt: nō pfuncto: iē s; efficaciter q; rens. Infans quidē est: s; xpus infans: cui ne ipa qdem infantia tacet. Cōsolamini cōsolamini dicit dñs de; vñ: dicit hoc emanuel nobiscū de;. Clamat hoc stabulū. clamat p̄sepe: clamat lachrye: clamat pāni. Clamat stabulū. curādo sese hoī qui in latrones iciderat pparari. clamat p̄sepe. eidem homini qui tumentis cōparat; fuerat pabulū ministrari. Clamat lachrye clamat pāni. eius dem ipius cruetā tam vulnera ablui et desgi. Siqdem nullo hor; xps eguit: nihil hor; illi ppf se: magis aut omia. ppter electos. Terebunt filium meū ait pater misericordiarum. Terebunt id qdem dñe reuerentē eū. S; qui: Non plane iudet ad quos missus: s; electi ppter quos missus. Reueremur eum nos in p̄sepio: reueremur in patibulo: re-

ueremur in sepulchro. Deuote suscipimus tenet; ppter nos: cruetū ppter nos. pallidū ppter nos: sepultū ppter nos reueremur. Deuote adoram; cū magis: deuote amplectimur cū symeone sancto infantia saluatoris: suscipiētes misericordiam tuā i medio templi tui. Si quidē ipe ē de quo legim;: misericordia dñi ab eterno. Alioq; quid coeter nū p̄f: nisi fili; et spūscitū; Et vterq; qdē nō tā misericors q; ipa vere misericordia: nihilomin; etiā p̄f nra ē: atq; hi tres nō nisi vna misericordia: sicut vna essentia: vna sapientia: vna diuinitas: vna maiestas. In eo tamē q; pater misericordiarum dicit deus: quis nō videat vel proprio noīe filiū designari: Et bene dicit pater misericordiarum cui ppriū ē misereri semp et parcere. Sed forte quis dicat. Quid illi propriū ē misericordiarum: cuius indicia abyssus multa: Heq; enī dicitur oēs vie eius sola mīa: sed mīa et veritas. Nō min; iustus q; misericors est: cui mīa i iudiciū decāat. Verū id quidem cui vult misereri et quē vult indurari: sed q; miseret; ppriū illi est: se enim sumit materiam et velut quoddā seminariū miserendi. Nā q; iudicat et condēnat: nos eū quodāmodo cogim;: vt longe alit de corde ipsius miseratio q; aniaduērio. pcedere videat. Ip̄m audi dicēte. Nunq; volūtatē mee est mors impij dicit dñs: et nō magis vt cōuertatur et viuat: Recte igit nō pater iudicior; vel vltionū dicit: sed pater misericordiarum: nō mō q; patris videat misereri pot; q; indignari: et quē admodū p̄f filioz misereat timētum feret eo magis q; miserēdi causaz et originē sumat ex pprio: iudicādi vel vltiscendi magis ex nostro. Sed si ppter hoc pater misericordiarum p̄f misericordiarum: Semel locut; ē deus ait. ppheta duo hec audiui: quia potestas dei ē et tibi dñe misericordia. Ceter; ap̄ls nobis in vno xbo in filio vno ipsam q; misericordiam duplicē cōmēdat patrē dicēs nō vni; tñ mīe sed misericordiarum: et deū nō vni; sed totius cōsolationis: q; cōsolatur nos nō mō in hac vel in illa: s; in omni tribulatione. Misericordie dñi multe ait quidā: videlicet q; multe tribulationes iustoz: et de oib; his liberabit eos domin;. Unus est dei filius vnus verbū: sed miseria nostra multiplex: nō modo magnā misericordia: sed et multitudinē qrit miseria: nū. Forte tñ ppter substantiā duplicē q; subsistit hūana cōditio: cū sit vtraq; tā miseria: non incongrue duplex hominū dicat eē mi-

seria: licet sit multiplex vtraq;. Si quidem et corporis et cordis nři tribulationes multiplicatae sunt: sed ab vtriusq; necessitatibus eruit: q; totū hominē saluum facit. Cum ergo vnus ille et vnus dei filius etiā nunc venierit ppter aīas tollere s; peccata mundiet secundo ppter corpora sit ventur; vt ea resuscitet et configuret corpori claritatis sue: non incongruū fortasse videbit; vt i eo q; patrem misericordiarum bñdicim;: duplicem hanc misericordiam cōfiteamur. Suscipiens enim humane nature corpus siml et animam non modo semel cōsolamini: sed vt supra quoq; meminim; cōsolamini dicit domin;. deus vester: vt videat; licet certi simus q; vtriusq; sit saluatoris: q; neutriū suscipere est dedignat;. S; i quib; putas: p̄lane in populo suo. Ip̄e enim et nunc saluū faciet non quoscuq; sed populum suum a peccatis eoz; et postmodū non omne corpus: sed corpus humilitatis cōfigurat corpori claritatis sue. Deniq; populum suum cōsolatur: vtiq; populū hūilem quē saluum faciet: nā oculos superbiorum humiliabit. Nis nosse populū ei? Et ibi derelictus est pauper: ait homo secundū cor dei. Sed et ip̄e in euāgelio: ve vobis i inquit diuites qui habetis consolationē vestram. Et nā nos dilectissimi in eo pp̄o inueniri semp optem;: non cui dicitur: q; cōsolatur dñs deus suus. Quid enī cōsole eos qui iūā habent consolationem. Nō cōsolatur christi infantia garrulos: nō cōsolatur christi lachryme cachinantes: nō cōsolant pāni ei; ābulātes in stolis: nō cōsolant p̄sepe et stabulū amātes primas carthe dras in synagogis: s; equinū forte vniuersam hanc consolationē expectāt; i silentio dñm: lugēt;: pannosis pauperib; credere videbuntur. Ceterū audiant q; et ipsi q; q; angeli non alios cōsolant. Vigilantibus enim pastorib; et custodiētib; vigilias noctis euāgelizat gaudiū noue lucis: eis natus dicit esse saluator. Paupib; atq; laborantib; non vobis diuitib; qui vestrā habetis cōsolationē et ve diuinū: inter ipas vigilas noctis dies sanctificat; illuxit: et nox sicut dies illuminata imo in diem murata ē dicente angelo: quia natus est vobis saluator. hodie vtiq; mon in hac nocte. Si quidē nox precessit: dies autē appropinquauit. verus vtiq; dies ex die: salutare dei iesus christus domin; noster: qui est super omnia benedictus in secula.

Non poterit explicari

sermo quē mēte cōcepi. Stupor enim miraculoz opprimit meret vñ omnia replico omnia cōplicat. Quis poterit excogitare diē aduentus eius. Ideo sit elinguis lingua: memoria immemor: insensibilis sensus: infueta nouitate relucet oia et oia partui xginis obsequunt. Fuit mirabilia in celo sursum: et in terra deorsum: quia vniuersa in nascētis dei obsequi iurauerunt. Insigniunt cōstera celoz: stella lucetior: et multo lumie loca flāmantia pstringunt: vñ fundunt p quadridū orbē radij rutulatio res: et pluralitate stellarū igniū noui ignis obtundit. Miratur orbis celos noui peperisse splendore: et incōuersibile eoz statū ad signa prodigia fuisse cōuersum. Vidēt caldei in celis qd balaam reliquit in scriptur. Dicitur inquit stella ex iacobi: et consurget homo ex israel: et erit omnis terra possessio ei. Nascitur stella in excelsis: et deus i terris: cuius possessio a mare vsq ad mare. Preparat se reges tharss: vt cū nouitate munerū videāt nouā matrem: filiū nouū: nouam nouitatē. Fons olei de terra erupit: tē plū rome qd vocabat eternū corruit: omibus impēssis et vrbis et orbis mirabiliter cōsummatū. Cū enī romani inuictiose anti quitatis memoriā. templū singulari scema te facere decreuissent: ab omni illa deorum imo demonioz multitudine quiescēt vsq quo durare possēt: tā excellētis opis opero sa cōstructio. Responsum est donec xgo paret. Illi ad impossibilitatē oraculū retor quētes: templū eternū solennē illā machinā vocauerūt. Nocte aut cū virginali thalamo virgineus flos marie egressus est: ita cecidit et cōfractū est illud mirabile et colū nariū opus vt vix appareant vestigia rui narū. Bethleem ciuitas dei summi. et in te et in suburbibus tuis visa sunt mirabilia hodie. Deus pēdet ad vbera. ponit in presepe. ligat in cinis: pannis inuoluitur. et laci tis fasciatis. felices manū et sancta brachio la per cunax paritatē expādit: alludit vir gini: matri aridet. abla dentes oculos ad mariā intorquet. Stat pterrita tantis mi raculis regina celoz. cōfert in corde suo salutationē archangeli. cōceptionem dei: ma riuitatē pueri: et miratur qd ille qui sic potu it ad nos venire: sic voluit subueni. Adest

et ioseph: sed ab vtroq remotus: et in excelsu mētis mirat: et mirari satis nō potest. Ali ter ad tante dignationis admissus sit arch anum. Adest multitudo celestis exercitus vocib gloriozis: gloria in excelsis deo: au ditur. Pastores veniūt et inueniūt puerū et puellā: pcedit stella: reges accedūt: ado rant filiū: matrē venerant: offerunt mune ra: deferūt maiestati: cruciat herodes: hie rosolima turbat: requiritur scribe: locus p dicitur: indicitur simulatō: simulatō: ad ni hilū deducitur: detegūt cōmenta fraudi um. magi per aliā viam reuertunt: pax lau dita a seculo regnat. vniuersus orbis ad cē sum describitur: riuus olei de terra profu dat: et in diuitē venam liquor sanctificatus ebullit. Quid est hoc nisi quia vera pax i ter ris apparuit: nisi qd ad supernū regnum ci ues ascribunt: nisi qd fons mīe de virgine emanat: Oleum effusum nomē tuū. Spūs sanctus scripture ipi vñ et vnicus fabri cator: non parua sue pinguedinis sulcedi nem sub hoc capitulo reliquit. Sed vos nocturnis vigilijs ita defatigati estis: vt vix possitis somnū ab oculis amouere. Eui gilare tamē paulisper: somni torporē excu tite. aderit ille de cui natiuitate loquimur. vt illuminet oculos nostros ne obdormia mus. Totus aut sentētie sensus ex illi ar cha mutuabit: cui cōsiliū est quasi cōsiliū dei. Ipse ille est dñs videlicet clareus: illis cui religio et discretio: sapiētia: eloquētia: vita et fama per totā latinitatē nō immeri to decurrit. Libet enī illi sarcinas ado ro. Sz ad propositū reuertamur. Benign ille spūs de cui secretōre fonte cāricoz flu men euadit. In his trib vrbis tria nobis redrenda reliquit. videlicet nomē spōsi: qre oleo cōparet: quō et effundat: qz et nomē ta cet. de cōparatiōe nil loquit. de effusione ni hil dicit. Primum de nomē videam. Mul tati arbitroz vocabula sponsi: per diuinam scripturam spersa legunt: sed in duo vobis vniuersa cōplector. Nullū pfecto reperiē qd nō sonet aut maiestatis potētia: aut gra tiā pietatis. Puer dñi de quo frequēt fa cio mentōne: ad regis cubiculū introduct duo quasi sublimiora de ipi ore diuinitat audiuūt. potestas dei est inq: et tibi dñe mīa Sz et ipe saluator ppheticē xitati attestat ait. vos vocatis me mīg et dñe. Dñs nomē est maiestatis. pietatis mīg. Si enī pium ē p̄bere esca corpi: multo misericordi escaz aīe impartiri qd est proprie magistrorum:

qui mētes disciplinatas sub discipline rigo re coerēt. Videam qd hoz nomē effundat vtrū nomē potētē in nomē gratie. vñ nomē pietatis in maiestatis vocabulū. Absit vt mīa in potētia includat: qz miseratiōes ei sup omnia opa eius. Certū est ergo: qz p̄as dei in maiore hodie pietatē effusa est: cū ce li distallarēt a facie dei: et de virgineis mem bris vetustus fidei exorir. nō est qui se ab scondat a calore isto: qz largior olei effusio a capite descendit in barbā: qz etiā extremā vestimenti hmbiā largius irrozaui. Tan ta est abundātia miserētis vt nō solum sub nomine effusiois sed exinanitionis censeat Exinanuit semetipm ait ap̄s formā serui hodierna die accipies: et cū tota multitudi ne miseratiōnū suaz de thalamo p̄siliūt vir ginali. Non enī habuit dulciore modū ad redimendū nos abissus illa cōsiliōz dei: qd quicquid in diuinitatis thesauro pietatis inuentū est: totū in vtero virginis cōgestū est. Nō me capio p̄e leticia: qz illa maiestas naturā suā nature mee carnis et sanguinis subuelat. et me miser in diuitias glorie sue: nō ad hozā sed in sempiternū includit. Sit frater meus dñs meus: et timorē dñi fratris vincit affectus. Dñe iesu xpe. libet audire regnā in celis: libetius nascētē in ter ris. libentissime crucē clauos et lanceā susti nentē. Nec siquidē effusio rapit affectū me um. i istoz memoria incalefcit cor meū. vi uentis et viuide potionis asperitate purga tum. Aliens est iste sermo et efficax: et pene trabillioz omni gladio ancipiti: ptingens v qd ad diuisionē aīe et spūs. cōpagū quoq ac medullaz scrutator. An illoz qui ppheta lis chozi aut magister aut inter magistros est: sub senaria diuinoz nomē partitōne: de hac effusione mirabiliter quidē sed subtili ter pphetauit. Vocabitur nomē eius ami rabilis. cōsiliarius. de. fortis. pater futuri seculi. princeps pacis. Erat quidē amira bilis dñs me inter angelicos ordines au diens hymnū glorie sue: amirabilis illi mi rabili creature: faciēs mirabilia in celo et in terra in mari et in omnibus abyssis. Ego aut in luto feci et miserie obuolutus miser et mi serabilis. et omnē spem emergēdi p̄diderā. Ille in gloria: ego in miseria: amirabilis ille: miserabilis ego. Sanctū et terribile no men eius: quod vix angelicus oculus. p̄spicere poterā: quē vix angelicus oculus. p̄spicere nedum p̄spicere potest: Sed vide effusione

Ille qui erat amirabilis agminibus an geloz: inclinat celos et fit cōsiliarius hoim Maiestatiū nomen in pietarium effundi tur. et qui mirabilis est in celis: cōsiliere ve nit in terris. Abscondit purpurā sub mise rie vestimentis. Et ad lūtvbi iacebam in clinatur nō mergitur. et si audeo dicere: infir mus sum in limo profundior: operi manuū sua rum porrigit dexterā. de pfundis aquarū extrahit. extractū abluit: ablutū induit: in dutū reportat: reportatū confirmat. Por rigit dexteram cum nascitur: cum loquitur extrahit: abluit cū moritur: induit cū resur git: cū ascendit reportat: cōfirmat cū spm emittit de celis. Bonus quidē cōsiliarius: qui cōsiliū qd voce dederit: et morte defen dit. Erat enī docēs: ait euāgelista sicut po testatē habens: nō sicut scribe et pharisei eo rū. Deus. fortis. nomia sunt potestatis: sed de effusio in patre futuri seculi. fortis i p̄n cipē pacis. Reuiter curro: qz et fatigatis et scientib legē loquor. Quid tibi musitabun de lucifer in tāta deflutiōe effusioe. Clau sum est tibi totū innerariū dei: et malignās ocul tu hic nimis caligauit. Sz et dñs me us amirabilis fuit in natiuitate. cōsiliari us fuit in p̄dicatiōe: de in miraculoz cho ruscariōe. fortis in passiōe: p̄ futuri seculi in resurrectiōe: p̄nceps pacis in illa eterna b̄itudine. Nō terreamini nouitate verbo rum: qz nihil nouum introducit. Sic et olim nomina commutata et effusa sunt. abram in abrahā: sarai in saram. et si quas alias im mutationes in illa veteri officina vos legis se recolitis. Sed et ab ipis pene mundi p̄ci pijs: an archano quodā scripturarū lo co diuini nomis effusionem inuenisse me re colo. Loquit dominus ad moysen de libera tione israelis. et post multam dei et moysi confabulationē. propheta subtiliter inqui rit nomen eius. Et dominus dicit. Ego sum qui sum: hoc est nomen meum in eternū. Nec dices filiis israel. Qui est misit me ad vos. P̄terit moyses inextricabilis au ctortate vocabuli. ac si diceret: hoc exce dit intellectū meum: non possum capere ni si effundat. Audiat a maiestate. Ego su de us abrahā: de ysaac et de iacob. Eides effusione. Ecce de angeloz vocat se deum hoiz curram et fratres i odore vnguentoz istoz: curram ad oleū de olina speciosa i cā pis exp̄ssū: nulla infectū amurca: illa sub stantiū amaritudine. Oleum qd exhilarat faciē homis: quod sanat vulnera: dolorem

tolli: reddit suauitatem. Hōne samaritanus
noster nobis a latrone pessimo vulneratis
attulit vinum et oleū ad purgandum et mi-
tigandum vulneris magnitudinem? Sed
multum olei: parum vini. Multum miseri-
cor die iusticie parū. Sic quippe decebat mis-
erantē: sic misero expediebat. Hōne intres in
iudicio cū seruo tuo ait iustus: quia non iusti-
ficabit in conspectu tuo omnis viues: sed co-
rona me in misericordia et miserationibus. Hōne
pe hodie quique vasa attulit olei: non nisi duo
vini. Spiritus enim sapiencie: intellectus: consili-
scietie: pietatis: misericordie: dulcedine sonat: miaz
fragrat: eructat sanitatem. Fortitudo et ti-
mor vinū sunt. Et hoc vino potat? est potes
ille cū rps in spū fortitudinis descendit ad i-
feros non timidus sed timēdus. Videam nūc
quare oleo cōparet. Oleū si vos melius nō
habetis: lucet: pascit: et vngit. Idē facit xpi
nomē: et p oia cōsonat cōparatiōi. Lucet p-
dicatū: pascit recogitatū: inuocatū lenit et
vngit. Vide qū p clara luminaria lumē nois
hui? sup eloquētie cādelabz portauerūt. si
nō illucēt choruscationes dei orbi terre. si
nō in splēdore fulgoris hui? cōmota est et
extremuit terra. In noie iesu xpi surget am-
bulat: dicit claudo princeps apoz. Hōne q
si fulgor exiliuit ab ore petri: cū notatū est
nomē qd os dñi noianit? Et statim inquit
cōsolidate sūt bases ei? et plāte. Vocabulū
iesu sic origēis ligua nobilior diffiniuit dul-
ce et glōsū oī adoratu cultus dignissimū:
qd nō pū? ab hoib? decuit efferrī in mūdū
sed a quodā sublimiori excellētiore natu-
ra. Omnes quippe prophete nomen istud
aut nescierunt: aut penitus tacuerūt: et re-
seruata est p rogatiue dignitas archange-
lo gabriel: q sancto ore sancte virgini illud
primū euoluit. Hōne ysaas in excessu men-
tis captus verbis archangelicis eisdē pe-
ne syllabis cōsentit vsq ad sancti nomis no-
uitatē? Pāscit reuera: nec est felicioz pa-
stio in loco pascue vbi nos dñs collocauit.
Quid eque mentē cogitatis impinguat?
Hōne iesu mel in ore: in aure melos: in cor-
de iubilus. Omnis cibus qui non cōdit hoc
sale: infatuus est. Scriptura q nō fuerit in-
terlita oleo tāte deuotiōis: insipida est. Q-
lim mihi tullī? dulcescebat: blandiebat et sy-
renes: vsq in ericū dulces mēi incantaue-
rūt intellectū. Lex. pphete. euangelū. epi-
stole. et omnis glōria sentētiarū dñi mei et ser-
uoz eius: aut parua videbat: aut nulla. Re-
scio mō quis dulci? mihi immurmurat filiū

yesse: qui vario sermonū et sentētiarū cōcen-
tu omnes illos quos diligere cōsueuerat: ine-
loquētes reddit et mutos. Lenit et vngit. qz
nihil sic recreat in tribulatiōe. Deniqz et p
bare licet. Inuoca me inquit in tribulatiōe
eruā te et honorificabis me. Hoc est nomē:
hoc est oleū: hec olei effusio. Amē dico vob:
non deficiet hic lechit? olei nec minuet: do-
nec pluuiā volūtariā q segregata est here-
ditati ei? diffusi? instillet: donec faciat celū
nouū et terrā nouā: qz mīa eius ab eterno et
vsq in eternū sup timētes eū. Sed iam sur-
gam? et pparem? nos ad solēniore misse
iubilatiōē. nec cordib? parcētes nec voci-
bus: ad honorē pueri qui natus est nobis: q
est de? in secula benedictus Amen.
Sermo septim? vnde supra. Et potius
debet legi in cōceptione beatissime marie
virginis.

Exultate fratres i do

minor: qz de dñā illa sermo succe-
dit: q singularē in cordib? vestris
vēdicat pncipatū: q est ad cui? nomē humi-
liter inclinat: cui? horis reuerēter assistit.
cui? memoriā iugiter frequētatis. Hec est
q vestris affectib? suauiter indulcet: qz
magna multitudo dulcedis ei?. Spūs ei ei?
sup mel dulcis: in qua dulcis dñs cū oī sua
dulcedine supuenit. Cū enī fecerit de? om-
nia opa sua valde bona: hic mel? fecit con-
secrās in ea sibi reclinatoriū aureū: vt post
tumultus angeloz et hominū: et reclinare et
requiē inueniret. Hoc est qd natura mirat.
reueret angel? veret hō: stupet celū: exte-
mit terra: infern? exhorret: hui? vtero ma-
iestas altissimi mirabilis liqfacta. sic adipet
pinguedie repleuit frās: infudit celos: infer-
na resperxit. hic exinanivit semetipz excel-
sus imēsus: mēsurā bonā et pferā et coagi-
tatā mittēs in sinū vrm. Dic diuis manib?
vinct? oleo leticie: et sic altare in signū pōti-
fici psecrat. De altari hoc ad arā crucis
ascēdes pprio cruore tāq alteri? generis
oleo pfusus. iam nō cōsecratus: s; cōsecrās
totū corp? machine mūdialis: largiore liq-
mine cōsecrauit. Fatescat ergo meror: tri-
sticia fugiat: eliminet dolor: rācor abscedat
vt liceat vacare et videre cū moysi visioez
hāc grādē: qliter de? in hoc vtrē picipiat:
decipiat diabolus: recipiat pditum: inde-
bitus accipiat. Totum me trahit affe-
ctio: sed oratō deficit. Diues cogitatio vo-
cis paupertate confunditur. Feruent in-

In die natiuitatis.

So. xxxix.

terioz et inuadosam ebullunt altitudinem
sed frigiditas lingue cumulos refugerat
erundantes. Qd est beatissima? Nunquid
ita sensu taciturnus obdormiā: vt ibi mor?
sim vbi omis loqitur creatura? Ateritū non
tacebo et nō quiescā: donec egrediat? splē-
dor vultus tu? et sermo de te cōceptus. si nō
vt lāpas: saltē vt scintilla accēdat. Mouet
fateor: qd disponente deo peccatō rationales
creature: et multis annoz milibus tam cele-
stia q terrestria in casus stare videant: se-
mirutis illis: istis dirutis. Stat illa magna
ciuitas. cuius suozū numerostate fraudā-
tar: a stellantib? palacijs. multiplex habitā-
tium multitudo ppehitur. Obscurant stel-
larū ignes solem loquor et lunā et stellas: et
multa sui luminis claritate mutant. Terra
maledicif. cum damnatur hoim successio: et
omnis creatura iura apostoli parit et ige-
micit. Tacet deus omnipotēs: et ordinās e-
ius omnipotentia tantā dissimulat cōfusio-
nē. Tādē nascit maria. et ad nobiles annos
egredies speciem induit speciosam: q ipm
alliat deū: diuinitatis oculos in se puer-
tat. Vide qd in dicat ille nō minim? explo-
rator secretor dei. Audi et vide et inclina au-
rem tuā: obliuiscere pplm tuū et domū p-
ris: et cōcupiscet sermone cū āgel? restitui-
tū deus tu? Germinet igitur virga yesse
de totius radice generis humani et patri
archarū arbore in altitudinem trectitudi-
nem erūpens: omne ignorat nodositatē. si-
lioz tenebras nescit: fruticosa queq nō ha-
bet. Videt et ardet ille vehemens amator: et
totum epytalamū in eius laudib? decan-
tat: vbi manifeste sponsus inducitur. spirāl
amorem sincerissimū: nec vltravalens dissi-
mulare qd patitur. Euocat statim celestis
ille pūctus: et iuxta pphetā inist de? cōsiliū
cogit pssiliū: facit sermonē cū āgel? restitui-
tione eorum: et de redemptione hoim: de e-
lementor reuocatione. Illis stupentib? et
mirantibus p gaudio. qritur modus redē-
ptionis et statim de thesauro diuinitatē ma-
rie nomē euoluit: et p ipam? et in ipā? et de ip-
sa? et cū ipā? totū hoc faciendū decernit. vt
sicut sine illo nihil ē factū. Ita sine illa nihil
refectū sit. Radix epla gabrielicū q saluta-
tio virgis icarnatio redēptio: plenitudo
gratie. glorie magnitudo: multitudo leticie
cōtineat. Diffus g angelus gabriel a deo: re-
tiam ante q ad xginē pueniret: inuenit de-
um xginis illapsū viscerib? et maiestātē di-
xginalis vētris breuitate cōclusā. Ven

ter diffusior cellis. terrisq aplior. capatior.
lementis: qui totū claudit oia cōcludentē
in quo de? glorie reclinat. Deniqz et archā-
gelus nō ait. aue maria replenda. s; plena:
nō dñs veniet in te sed dñs tecū: qz inde to-
tam eā sibi rapuerat spūs scrūs: et celestib?
insignierat ornamētis. Itā cōsecrata erat i
loco voluptatis: de quo sons iste et debebat a
scendere q vniuersam terre supficiem irri-
garet. Satis hucusq sparsimus verba: et vo-
laticis smonib? diuersa pscimiamus: nunc
insistam? si forte aliqd dignū elicere vale-
amus. Flui? ait scriptura egrediebatur d
loco voluptatis ad irrigandā vniuersā su-
perficiē terre: qz inde diuidit in qtuor capi-
ta. Flui? iste est dñs me? iesus. q de vob?
locis voluptatis egredit. ex vtero p-
ris. et vtero xginis. Hui? ppheta. Dñs de? noster
flui? gloriofus: exiliēs i terrā sitientē. S;
ineffabilis? differentis lōge alif a p-
re q a matre egredit: qz et si hec tpalis natiuitas
gloriosa est: multo gloriosior est cōna. Hoc
tantibus vobis de vtraq generatiōe vlti-
aprire qd sentio: nō q aliqd exponere p-
maz. cū hoc vltra oīz vires. quantomag? vl-
tra meas sit: et extreme demētie sic velle fa-
ri ineffabilia. marie hoim iperitū. Hoc enim
oblit? sum salomonē dicentē. Sicut qd nū-
um comedit mel. euomit illud: sic q scruta-
tor ē maiestatis opprimeat a glōria De vtra-
q enī p pphetā dici puto. Generationē ei?
qd enarrabit? Qz et p-
is illa ineffabilis? iac-
cessibilis? ē: q nllū puia creature. Hoc sēu cre-
apostolum dixisse de deo: q solus habitat lu-
cem inaccessibilem: cū etiā priores natu-
ture tanto reuerberentur intuitu: nec pos-
sint irrumper tante claritatē abyssū. Ip-
se enī fili? prestat: nemo nouit filiū nisi
p-
f-
neqz patrē qd nouit nisi filiū. et cui volue-
rit filiū reuelare. Hōne sicut est: sed sic capere
potest: cui tanta dignatio reuelat. Hui? illa
sublimis aīa: que vsq ad terciū celū in diui-
tias glorie rapta fuerat dicit: ego me nō ar-
bitro oia cōphēdisse. Aterissima g diffini-
tio est: qz illā gignētis et geniti generatio-
nem nullus oīno penetrat intellectus. Hāc
etiā de matre: omni hūane creature reor in-
extricabilem: et nescio vtrum ab illa excel-
lentiori natura valeat cōprehendi. Quis e-
nīz cōphēdat vnitiōē carnis et verbi: q
liter deus et homo in vnā psonam cōueniat
saluis imperturbatisq p-
rū: Anusq in suo sensu abundat: ego hāc
omnē sensum supgredi credo vterq vtrozū

longi voluptatū dī
pī: ~

qtr egredi filij:

vidēte: ~

eq̄litate: ~

et nitate: ~

similitudinē: ~

alē nitate: ~

Vita dī longi volu
tatis dī: ~

vestigijs inherēs: q̄ super hec sanas et inco
cūllas snias reliquerūt Ad paternā igitur
generationē recurrētē locum voluptatis
patrē esse cēsem: cū deus illocalis sit. s; ef
ficientias rerū nisi per vulgatos sermones
explicare nō possum? In ipō aut omnē vo
luptatē esse itelligit/ q̄ legit ap̄lm dicentē:
qm̄ ex ipō et p̄ ipm et i ipō sunt oīa: et aliū ex
illo duodeno apice similē eructuātē: oē da
tum optimū. et omē donū p̄fectū desursum
est descendēs a p̄re luminū. Ip̄e etiā fili? di
cit. Nec est vita eternay cognoscāt te solū
verū deū. Cognitio igit patris vita et̄na ē:
et vbi vita eterna ibi sempiterna voluptas.
Egredit̄ q̄ flum? de loco voluptatis: q; ge
gnitur de vtero p̄ris. deus de deo. lumē de
lumine. de dño dñs. Egredit̄ aut̄ vōp̄tita
te. q; idē ē cū p̄re. Ip̄e dico scdm̄ substantiā:
nō scōz p̄sonā. Egredit̄ et eq̄litate: q; p̄ris
oīpōtētā sp̄scit gnātē: cū oīa q̄ possit p̄
possit hec fili? sicut ip̄e testat̄. Dīa q̄ facit
pater/ facit et fili? nec p̄r fili? facere quic
q̄. nisi q̄ viderit p̄r̄s facietē. Egredit̄ et et
nitate. q; licet generet. nō est posterior ge
neratē: s; abo vni? atq̄tatis sunt: si tñ voca
bū nouitate nō exhorret: q̄d licet q̄quo mō
significet q̄ dicunt. longe tñ est a snie maie
state. Egredit̄ similitudinē: q̄d similis est p̄
p̄ris ymago. splendor glie: et figura substan
tie eius. Egredit̄ alē nitate: quia alius est
ab illo: alius dico nō aliud. Ego inquit et p̄
vñū sum? Anū dixit nō vñ? q̄d vñū signi
ficat substantie vnitate: vñ? vero p̄sonarum
ppietates. Sic igit et longe excellentiori
modo de patre filius egrediēs inūdat āge
licas stationes: quia iuxta salomonē fōs sa
pientie verbi dei in excelsis. Cythared? pu
er de hoc fonte pleno ventre potauerat cū
diceret: apud te est fons vite: et in lumē tuo
videbim? lumē. Apud te inquit est fons vi
te: q; tu nō solum vita. sed et filius tu? fons
vite est. Et vt parenter q̄d sentiebat osten
deret. subiūxit. In lumine tuo videbimus
lumē: ad irrigandā vniuersam superficiē t̄
re. Quenā terra est in illa celoz summitate
reposita: quā sup̄nat et irriget fluius glo
riofus? Regnū celoz: terra viuientium est.
Unde credo videre bona dñi in terra viuē
tium: et placebo domino in regione viuorū
Irrigatio hec indicilis est. Inebuiant q̄p
pe angeli ab vbertate domus dei: et torren
te voluptatis eius potantur. Dic quid dicā
nescio: quia plurim? stupor sensum opp̄mit
assurgentem. Ubi sunt oratorij sermones:

quos in fornace rethorica omnis ille philo
sophoz conflauit chorus? Ubi sunt gygan
tes a seculo nominati qui ab initio fuerunt
magni statura. sciētēs bellū. languētēs cir
ca pugnas verborū? Nunquid nō marum?
ille gygas (platonem loquor) ab intellectu
tā purissime vitat? repulsi ē? Nunquid acer
rimo mēte igēio tāgēs? s; si attigēs diuini
tatē di dicit: vñū iuent q̄d cūcta opet. et aliū
p̄ q̄d cūcta efficiūt: terciū aut nō potui iue
nire? Recte d̄ spū sc̄to iſc̄us q̄ illi nō erat i
fusus: q̄ sc̄tāz reuelationū magister est: q̄ re
uelat paulo q̄ oculi? nō vidit sicut idē ap̄lus
gloriat̄. nobis inquit reuelauit deus. Ip̄er
quid ap̄le? Ip̄er spū sc̄m nō p̄ spū n̄r m̄p
quē sicut philosophi et seducti sunt: ita et se
duxerūt. Ille n̄r philosoph? q̄ sup̄ senes et su
per oēs docētēs se itellerit: q̄d sup̄ hoc sen
serit audiam? rigans mōtes inq̄t d̄ supio
ribus suis. De sublimiorib? q̄ppe angelos
qui nō p̄ speculū i enigmate: s; facie ad faci
em ip̄az dei substantiā luminib? indefessis a
spectat. Sequit̄. Qui in diuidit i q̄tuor ca
pita. In q̄ q̄tuor capita? Dicam? breuiter
q̄d grādis nobis restat via. In āmiratōe: q̄
vel fragilitate cōplexiōis hūane bibunt de
torrēte voluptat? tota obstupet illa dignior
creatura de creatoris glia. Et ḡtē ratōe i
puritate: q; nō i vase testeo. s; remoto vela
mine hauriūt aq̄s i gaudio de fontib? salua
toris. In satietatē: q; si desiderāt in eū p̄
spicere nō tñ d̄sideriū necessitatē vel neces
sitas miseriā inducit: s; mirabiliori mō. et sp̄
desiderāt vt semp facient: et sp̄ faciantur vt
semp desiderēt. In securitatē: q; de sua sta
bilitate certe phēnib? gaudiis imergūtur.
expectātes beatā sp̄e et aduētū glie magni
dei: q̄n̄ fiet vñū ouile et vñ? pastoz: et sup̄na il
la hīrlm p̄summabilē i idip̄z. Sic iſluit flui
us iste p̄ āgelicas officinas: s; hec oīa fides
capit: nescit rō: itellec? ignorat humanus
Nec sunt fortassis illa q̄tuor q̄ vas electio
nis felici q̄ternario i ep̄la ad hebreos vno
dectmo. vidit dicēs. Nō accessistis inq̄t ad
montem fumantem: sed ad montem syon:
ad hierusalē ciuitatē dei viuētis: ad m̄stoz
miliū āgeloz frequētā: ad eccl̄iaz p̄mituo
ruz ascp̄tā vcelis. Nō accēgam? nos ad vi
vendū q̄līe egrediāt de v̄gine: q; egres
sio ista dulcior et affectuosior est hūane miserie
q̄ intuentiū pectora cōcutit. et irrorat ocu
los: et beatis fontib? vultus amantū p̄ fun
dit. Dic locum voluptatis vterum marie in
telligo. in quo cumulauit omnes delicias d̄

In die natiuitatis.

So. xxx.

liciarum dominus: de cuius delicijs sp̄i
tus sanctus admiratorio sermone in amo
ris cantico eructat. Que est ista que ascen
dit de deserto delicijs affluens? Nunquid i
angelis voluptatem habet altissimus: in q̄
bus ipse repperit prauitatem? Nunquid in
constellatione vel constellatione stellarum:
quarum alie conuertuntur in sanguinem.
alie cadūt d̄ celo. alie i tenebris obscurant̄
Nunquid i aere v̄ igne v̄ v̄ētis? Nō q̄ i igne
v̄ētis. nō i p̄mōrde dñs? nō i spū dñs: si ver? ē
ille q̄ i curru igneo et eq̄s igneis ē assūpt? in
celum. Nunquid in aquis vbi furens et tor
tuosus leuiathan imoratur: aut i terra que
sub maledicto ade spinas emittit et tribu
los? Nō est locus voluptat? nisi vter? v̄ ḡis
Ex hoc egredit̄ humanitate: q; vestit? cili
cio nostre mortalitatis visibilis humanis o
culis apparuit: de virgine virgā. de libo au
tē generationis lineā faciens diuinitat? hu
manū inneruit: quē carne operuit virgina
li: vt draco magn? illectus ad carnē ferruz
diuini numis subsentiret. Egredit̄ et cū no
uitate: quia nūq̄ sic nat? est hō sicut nascit̄
Ip̄rim? enī homo p̄mo de terra formatur:
secūdo mulier ex ei? lateze fabricat? tercio
cayn p̄suetudinario nascēdi ordine gignit̄
tur ab vtroq̄. Solus iste de sola virgine na
scit̄: et virginis vter nouo et singulari par
tu diuinitas humanata sigillat. Ubi nūc a
ristotile subtilitatis facūda quidē s; infe
cunda loquacitas: si peperit/ cū viro cōcu
buit? Uelit nolit uertit i habitum prauatio
nec astringit dialecticis ēminis oīm termi
naroz: ad cui? imperiū perit natura: dissue
scit cōsuetudo. Egredit̄ etiam cū claritate:
nascēte q̄ppe illo. sepelīt omnis illa stellāti
um luminū luminosa serenitas et stella can
didior: lucidiorib? radijs p̄scintillās totam
sibi celi rapit portione. Ambulāt reges in
splendore ortus ei? q̄m̄ ecce reges cōgre
gati sunt: puenerūt in vñū. Ip̄si vidētes sic
deū et hominē nascētē. mirēz et virginē pa
rientē. āmirati sunt: cōturbati sunt: cōmoti
sunt: tremor app̄hēdit eos i tātoz luce mi
raculoz. Egredit̄ et cum paup̄tate: q; p̄ n̄
nis vilissimis reclinat? iam extunc sanctis
simis membris: legē martyrij p̄figebat. E
gredit̄ occulte: quia subtilissim? ille fraudi
um inuestigator: tāte ab altitudine dignati
onis excludit. Nunc ē q̄ ambiguus alterna
tionib? fatigat? illū tentat: nūc tētati fili
um appellat altissimū: nūc instruit crucē: nūc
destruit: mādās p̄ mulierē cōsuetū sibi or
ganū: nihil tibi et iusto illi. Sequitur. Ad irri

gādā vniuersam superficiē terre: ad terenaz
miseriā expiandā: quā nobis in hereditatē
p̄rim? ille peccator reliq̄rat. Solo vt ap̄ls
hic eū mihi sic et sup̄ius i q̄tuor capita dis
tribuat: q; securi? ei? expositionē suscipio.
Qui fact? ē nobis iquit sapiētia: iusticia s̄a
ctificatio: redēptio. Ad nos quippe veniēs
qui eram? i carcere. p̄mo oīm tenebras i
gnorātie nostre depulit luce sapie sue: de
mū p̄ iusticiā q̄ ex fide ē soluit funes p̄ctōz
n̄r̄oz: sanctificās nos i suo corp̄e: redimēs
in corporis passiōe. Dñs enī soluit cōpedi
tos: dñs illuminat cecos: sc̄tificat taberna
culū: de manu redimit inimici. Diuidit et in
patiētā q̄ p̄ctōres sustinet: misericoz diāz
q̄ p̄ctōres fouet: i largitatē q̄ p̄ficiētēs ex
altat: in fortitudinē qua p̄ficiētēs p̄seruat.
De hoc sc̄do quaternario toto hoc aduētū
v̄e fraternitati p̄fabulat? sum. p̄ fluminē de
cursiōe et nōim interpretatōez: moralia mi
sticis internectēs: vtrū aliqd̄ digne vos vi
deritis. Verum nō omnia possum? presentī
sermōe coartare: fastidium cuitantes. Ita
beo ego quattuor capita dulciora p̄orib? q̄
fortassis vris cor d̄ib? dulci? cōplacebunt.
Dñs ei v̄ eleuat? i cruce largissimas san
guinis vndas a quattuor p̄ris? sui corp̄is
habūdāt? emanauit: spinis ei p̄ugētib? tā
ctissimū caput: inuice ceruice reflexū: et cla
uis pedes et man? et lācea lat? ei? trāfuer
beratib? p̄ciosus sanguis emicuit: cui? asp̄
sione iuder trāsit i patrē. itat? i m̄tē: in mi
sericordiā virga: captiuitas i coronā. Chri
st? ergo fons latēs et occult? in celis: fons
patēs et ap̄tus in terris. Illic de vtero pa
tris: hic egredit̄ de vtero virginis. Illic vi
uēs terrā irrigat viuētū: hic moriēs terrā
moriētū. Illic diuidit i q̄ternariū āmirabi
lē: hic i dulce. Dulcis dñs: dulcis domina.
q; ille dñs me? mīa mea. hec dñā mea: mi
sericordie porta. Ducat nos m̄r ad filiū: si
lia ad patrē: sp̄sā ad sponsum: qui est deus
benedict? in secula. Amen.

Sermo de natiuitate domini

Andē de mari ad por

tū de p̄misso ad p̄m̄z: de labore
ad requiē: de d̄spatōe ad spem: d̄
via ad patriā p̄uenim?. Scripserat siq̄dez
nobis frequētib? ep̄ls calām? scribe: veloci
ter scribentis: expecta reexpectas: sed nos
quod subiungit dicere poteramus: modē
cum ibi et modicū ibi. Ip̄e currerāt curso
res p̄missiōe diuinitat? exhibitiōe paup̄imi

diuidi in 4° capitu.

p̄bigilia n̄r̄at? ~

Dicebat ali⁹ viriliter age et confortet cor
tuum et sustine dñm. alter vero: si morā fe-
cerit expecta eum: quia veniens p̄ciat. Pa-
ri p̄silio erant de sanctuario dei: nihil se-
cum nisi p̄missionum multitudinem repor-
tantes. Unde et citarista noster iam domi-
tauerat p̄e tedio: et in ipsum deū tacitū ob-
locutionib⁹ totā culpā modis flebilib⁹ in-
torquebat. Tu vero inquit repulisti et re-
spexisti: ostulisti ch̄istū tuū. De flebili quo-
q; ad imperatiū conuersus est: exagitan-
te impatiētia q̄ impudētie et frontosita-
tis mater ē. Qui sedes super cherubim ma-
nifestare. Et quid tā diu dominatrici sedes
in cathedra circūallatibus et vallantibus
angelis: non respicias sup̄ filios hominū: q̄s
abiorbuit et obliuiscit iniquitas p̄ adam q̄
de p̄missa: sed a te p̄missa. Mōrare q̄ mea
sit substantia: ad tue substantie similitudinē
nem fabricata: q̄a et si omnis hominū uiuens
vanitas est: in imagine tñ tua p̄transiēs va-
nitas esse nō pōt. Nunquid ita vane consti-
tuiti oēs filios hoīz. de quib⁹ dicitis et deli-
cie mee esse cum filiis hominū: vt eos ver-
beret et dimerberet a te malign⁹ ille decep-
tor qui decipere nisi te p̄mittēte non potu-
it. Inclina celos tuos et deicēde: et illos
misericos des oculos miseris inflecte pec-
cantib⁹: vt saltē nō in perpetuū obliuiscaris
nos. Dece quidē uite sed gemitib⁹ et erum-
nis intor⁹: tāte p̄sumptionis inīam abui-
rabat. Dicit inquit custodias vias meas: vt
nō delinquā in lingua mea. Sed et ille vir no-
bilis et p̄fundi sermonis urbanitate pluci-
dus/ affectuosis excessibus incalescēs. p̄p̄
syon inquit nō tacebo: et p̄pter hierusalem
nō quiescam. Et inīa ait dirūperes celos
et descēderes: et alia multa que fastidiosa p̄-
lixitas verat inferere. Dic etiā morosioris
gratie longinquitate suspensius et nimietate
doloris excedens impatienter oblatrat
dicens. Ecce gētes quali nō sint sic sunt co-
rā eo: quasi nuplū in mane reputate sunt ei
Dieremias quos in vocem gratulabunde
laudis aduerbio demonstrādi p̄umpēs: ec-
ce inquit faciet dñs nouū sup̄ terrā: et mu-
lier circūdabit virum. Sed tamē repētime
submersiois lachrymis edocetur: vt p̄u-
lamentum ch̄isti suscipiens q̄ aduentū cō-
ticescat. Danieli dicit. visio est in dies et in
tempora longa. Et ezechiel potest vnde ve-
niat aut quo vadat. Deniq; omnis ille pro-
phetalis conuentus longa tardantis gra-

tie morositate pertesus: nunc rogādo: nūc
conquerendo variat orationē: et plerumq;
sermonib⁹ exoratiuis indignationis inter-
miscebat. Hos quoq; satis eos audiuim⁹: et no-
bis in fastidiū relegit. Jam fugit moyses
impeditioris siquidē lingue fact⁹ est nobis
ysaie labia imūda sunt. hieremias nescit lo-
qui quia puer est: ezechiel polluto pane ves-
cit. osee fornicariā et adulteram ducit. vxo-
rem. daniel post visionē graui⁹ infirmatur.
Omēs p̄phete elingues sunt et muti: iam
letari et exultare non possum⁹: nisi oscule⁹
nos osculo oris sui. Auditi et exauditi estis
adeit benignitas et humanitas saluatoris
nostri dei: que vel differri non patiat ampli-
us amorē lāguetiū. Quid enī audistis? Sā-
ctificamini filiū israel et estote parati: quia
die crastina descēdet dñs. Residuū diei hu-
ius et sup̄uenture noctis vir meditando p̄-
gressio: dirimit nos a vultu glorie: a puero
deo. a puerperio singulari. Currite celeris
hore: et rapidiori passu conficite metas ve-
stras: vt liceat videre filiū dei vagientē in
cunis: et saluatri natiuitati q̄liacūq; obse-
quia p̄parare. Credo vos eē filios israel sā-
ctificatos ab omī inquinamēto carnis et spi-
ritus: p̄paratos ad diei crastine sacramē-
ta et sollicitata deuotioni et deuota sollici-
tudine. Quid enī aliud his sacris diebus et
aduentu ei⁹ dedicatis egistis? Audi ego se-
nes senectutis oblitos: astare sacris iuue-
nili alacritate vigilijs. et iuuenes iuuentu-
te sepulta senili gūitate reuerētie diuinita-
tis assistere. P̄diana erant sublellia cōcinē-
tib⁹ et p̄centu parili⁹ voces in sublimib⁹ re-
sonabāt: vt felici inuidia iurasse vos crede-
derē iubilare deo i voce exultatiōis. P̄sal-
teria erāt p̄ manib⁹: p̄salim i labijs: corde
deuotio: solēnitās animi indicabāt hilari-
tas vult⁹: discursio corporis: opis sollicitu-
do. Inspecti sacerdotes vigilātib⁹ oculis p̄-
mos diei or⁹ subtili⁹ idagare: sacramentali
b⁹ induuisti mētis: itroire ad altare dei: ad
sacrificādū cor⁹ et sanguinē redēptoris.
Audi assitētū turbā ministeriali deuotiōe
nūc flectere genua: nūc osculari man⁹ et ad
iperatiū nutū: nutū citi⁹ obedire. S; et pue-
ros aspectū q̄ nesciūt qd sit inf⁹ dexterā et si-
nistā sibi ad inuicē p̄salteria inuidere et re-
portare ad lectulos suos. furari somnus ab
oculis suis: et in lectulo suo per noctes que-
rere quem diligebat anima eorum: quod li-
cet contra conuetudinē p̄sumptū sit nō
tamen contra deuotionem. Sateor inter

hec oīa cogitabā castra dei sunt hec nō est
hic aliud nisi dom⁹ dei et porta celi. Mellem
nollē vestra deuotiōe trahebar: et vobis ne-
gociatib⁹ ociari nō poterā. Seq̄bar vos: s; alōge
vel aberrās a via vel claudicās a se-
mitis meis. Iugēs et cōtristat⁹: q; nō pote-
rā equare currētes. Mōuit ille vnus cuz q̄
vno vnū cepi esse in dño: q̄ frequētib⁹ que-
relis impleuerim aures ei⁹: q; vos in meri-
die essetis cū sponso: et ego cū spōsa in vesp̄-
tino frigore cōmorarer. Eya fress si aliquid
adhuc inflatus humo: de flumie mortalita-
tis hui⁹ vestras circūoraz affectiōes. ter-
gite et tegite illū nūeo cōfessiōis amictu: et
calciate vos in p̄paratiōe euāgelij pacis vt
stis de quib⁹ dicit sc̄tis. In lumine p̄rāst-
būt pede. Quid autē p̄ hec? Ibi letabimur i
ipso. De flumine hoc imo de fluminib⁹ istis
ysaia p̄pheta in nocturnis lectionib⁹ lar-
gius disputauit. Percutiet inquit dñs flu-
uiū egypti in septē riuus: ita vt trāseāt per
eū calcianti. Volo de flumio et riuus ei⁹ paulis
per cōfabulari vobiscū: quō et qualiter p̄cu-
tiat. quid sit p̄ eū trāsire calciato. E gypto
figuraliter exprimi mundū istū diuinorū celo
quior scrutatores affirmāt: q̄ possit in ma-
ligno: qui tenebris et cōfusiōib⁹ ē replet⁹.
Flumē fluxus humani generis ē: qui de p̄-
mis parētib⁹ infelici vena p̄rūpens in im-
petuosū p̄rūpens torrētē p̄ totā mundi la-
titudine instagnauit. Qui in septē torrētibus
dirinat⁹ valles et cāpestria p̄funda vo-
ragine sup̄edit. ipis quoq; mōtiū cacumi-
nib⁹ eandē refusiōne intentās: vnde vn⁹ de
altiorib⁹ clamat: torrētes iniquitatis cōtur-
bauerūt me. et intrauerūt aque vsq; ad aīaz
meā. P̄rim⁹ hui⁹ fluminis riuus est: cogi-
tatio mala. Riuus exundās qui nullis obi-
cib⁹ repellat habet frequentia flumioz: fe-
nestras corporeoz sensuū. q̄ ei de mūdānis
catharactis mortiferos imbres infusi⁹ am-
ministrāt. Occurrant aspectui mētis q̄d vi-
dit et audiuit. q̄d odorauit et gustauit: quod
palpauit et tetigit. Et plerumq; q̄d simplici
oculo asperim⁹ x̄spellis cōtorz: in offēdi-
culū retorquer ac scandalū: fingit similitu-
dines: imagines pingit: colores aptat. et in
thalamo mētis vniuersa conuoluit: si forte
cōsensum eliciat: et affectū inficiat. Offert
horribilia de diuinitate: terribilia de fide.
mirabilia de fidei institutione: et in alueolo
mētis veneniferas ingerit potiōes: quas i
cōfessiōe euomere peccator onerat⁹ exhor-
ret. Venit in oratoriū: domitorio occupat.

insidet rectorio. circuit claustrū. reuult of-
ficinas. nullā p̄mittit artē nocēdi: s; vbi
libet sue calliditatis assignat argutas. Et
in choro quidē inter orādū et psallendū mē-
tem p̄trahit in diuersa: p̄teritoz rememo-
ratiōe puritatē intellectu inuellēs. In cho-
ro vero multiformes libidinis sensus euol-
uit. insidiās sollicitudini vestre. et telis for-
tiorib⁹ oppugnās vos. vinā nō expugnet.
pungat nō vulneret. In rectorio autē gu-
lam allicit ad videndū q̄ p̄ferunt. et ingenti
aviditate onerat distendū ventrē. vt maio-
re opa ad egerendū egeas q̄ ad ingerendū.
In claustro libros reuellit a māl⁹. memo-
riā referat scripturaz: et nūc de isto ad illū.
nūc de illo ad istū cum signis et scurrilitate
trāsuertit. P̄ter officinarū multitudinē te
facit excurrere: et vagabundo se comitē fac
donec taciturnitat⁹ ostiū aut apiat aut con-
fringat. Quid plura? In choro deuotionē:
in thoro castitatē: in rectorio p̄citātē: in
claustro lectionē: in officinis silētij virtutē
virtutis inimicus extirpat. Nec sufficit in
vigilādo sublellib⁹ spiculis cordis terebra-
te mutalia. s; do: mēdo singulari se versat
et reuerfat astutia: que meli⁹ vestre cōficiē-
tie q̄ stili scie derelinquo. S; ad altare dñi
virtutū sequunt nos spūs ipsi. et ipos mētis
oculos inuolātes. et vir aliqua vel nascētis
dei val pendētis in cruce p̄nt memoria de-
turbari. Magnus ille patriarcha vir volu-
cres hmoi a suis sacrificijs abiebat. nos q̄
sum⁹ q̄ fugare p̄sumim⁹? Quis in hoc riuo
vel mersū vel submersum se esse negauerit
Aidetis q̄ turbid⁹ torrens et limosa tegur-
gitatus cenositate. qui vir aut nūq; ad hoc
ducit vt penit⁹ exsicce⁹. Non puto q̄ ille q̄
clausit celū oratiōe: clausit animū a cogi-
tatione: vt facili⁹ sit celū obscurare q̄ ani-
mū. Secund⁹ riuus est locutio p̄uersa. In
guaz nullus hominū domare pōt: ait apls.
mēbrū inquietū. mēbrū mortifex: facilis ad
loquēdū: ad obloquendū p̄clinioz. Et notā
duz q̄ alter nascit ex altero: cuz male cogi-
tatiōi puerse locutiōis iniqua sit apta. Et ē
etiā aliud verbuz stū. vnde dicit⁹ p̄derdes
oēs q̄ loquunt mēdaciūz. Aliud vanum: de
q̄ scriptū ē. Vana locuti sunt vnusq; ad
primū suūz. Aliud impudicū de q̄ idem.
Turpis sermo de ore vfo nō p̄cedat. Aliud
excusatoriuū: vñ psalmista. Nō declines cor-
meū in vba malicie: ad excusandas excu-
satiōes in p̄ctis. Aliud dolosum: de quo p̄-
pheta. Dispdat dñs vniuersa labia dolosa:

de fereq; libro 3:

et lingua maligno quā. Aliud ociosus: de q
ipse dñs. De omi xbo ocioso qd locuti fue
runt hoies: reddet rationē de eo in die iudi
cij. Et si qua alia genera sunt pestis huins:
q nos breui saltu trāssire nō possum. Ter
tius est actio praua. Post cogitationē et lo
cutionē venit ad opa: qñ exhibem? mēbra
nostra arma iniquitatis peccator: et contume
liis afflicti? corpa nostra. Quid enī turpi
q mēbra: xpi sanguine cōsecrata: cōsepul
ta et in baptisimato libidinosis ardorib? ma
culat: nec attēdere reuerentiā pñt dei mi
nantis penā glām. pmittētis? Absit vt ali
quis nostrū huic idolo subternat: vt filium
virginis in veneris tēplo suscipiat: vt arch
am dei iuxta dagon collocet: vt nutritus in
croceis: ster cora amplexat. Quid petro cū
mago. qd xpo cū antixpo. quid virgini et li
bidini: quid puritati et corruptiōi? Absit vt
quisq vestrū ambulet in passiōe desiderij: si
cut et gētes q ignorat deū: qui corpus xpi
aut consecratis: aut xpi corpi ministratis.
Electi seruite impatori vt cū impatore se
deatis: cūz federit in sede maiestatis sue: q
frōte: quib? oculis videret vos: videret de
biscū. cui tātis inter vos obscenitatib? de
seruiret. Quā mēte: qua conscia accederet
ad sancta scōr? immolare scōr? cuius
fama cōtēptibilis: vita notabilis: sermo re
phensibilis haberet? Sed et si forte (huma
nū loquor: ppter infirmitatē carnis vestre)
aliquis vestrū tale aliquid in cubiculo con
scie cōplicitatē: depicer illud p cōfessionē et
penitentiā. et ego ei de mīa nascētis pueri re
promitto. Et si cōfessus fuerit et penituerit
nascit in eo lux mūdi vt dimotis fallacibus
tenebris: splēdore vere luci accipiat. Quō
enī miseris mīam hac nocte negabit? qua
misericoz dicit misericors nascit et misera
tor dñs. Adest de? et hō: mater et virgo: caro
et verbū: lux et illuminans: bon? et bonitas:
mīa et veritas: fecūda virginitas: virgialis
fecūditas: eterna nouitas: noua eternitas:
diuina hūanitas: hūana diuinitas: humilis
sublimitas: et his omib? mīa fabricat. Co
hibete ergo extollentiā ab oculis: loquacita
tē a lingua: crudelitātē a manib? volupta
tē a lābis: pedes ab itinere nō recto: et veni
te et arguite eū si non hac nocte dirūpit ce
los. si nō descēderit ad vos et pñcit in pfū
dū maris omnia peccata vestra. Quis tamē
est qui hui? tertij riuuli nō sit merfus et re
uersus instantia. Quart? riuus est defensio
peccator. In veritate dico vobis: qñ nichil

ne exasperat trā diuinitatis q iniquitatis de
fensio. Equo enī certamine nos certamus
cum dñs: cū defendim? quod odit: cū nobis
placet qd displicet illi. Magno quippe dis
ferentia inter superbū et humilē peccatorē
cū illū despicit: hunc respicit: qñ humilia re
spicit et alta a longe cognoscit. Quādo sa
nari poterit qui medicū spreuit: medicinā
conculcat: et infirmā substantiā cōtrarioz
receptiōe succēdit. Tu dicis malū bonum:
amarū dulce: tenebras lucē: et in creatorē re
fundis iniurias: vt quod laudauerit tuitu
peres: qd vituperauit tu laudes. Nō ē hoc
palpatina dissimulatiōe tacendū: cū vide
rim quosdā vestrū tantis impatiētie stunu
lis agitari: vt ad primas correptioz vocē
non solū excusationē et defensionē exhibeāt
et nisi disciplinalis vigor obuiauerit ad tu
multas et iurgia proslite. Nec est impietas
maximā in deū et delictū maximū: quā vir
simplex et rectus et puer dñi summa cir cum
spectiōe deuotat. Elegantissimā super his
cōparatiōe inducit ppheta: quā de sacra
rio sanctis pñs asportauit. Ibi inquit habu
it foueā hericinis. Hericinus ita pferissima
spinositate dēfatus est: vt vndios punctiōi
bus et aculeis vestiatur. Cum vero se solitu
dinē adeptū putat: caput aperit: erexit pe
des: et viuificatos motus plana deambu
latiōe demōstrat. Si quis supuenerit: sta
tim celerrima velocitate caput cū pedibus
in interioribus absconditoz reponit: vt si te
nere volueris prius videas sanguinē tuū
q corpus suū. Sic et peccatoris caput cū
pedibus: intentio cum actiōe a pastorū
solicitudine prospectatur. et quod fere om
nium peccantiū vitium est: cū ab omnibus vi
deatur a nemine estimat se videri. Si viciū
refecare studeas et intentiōis ingressus cū
actiōis egressib? correctiuis depñdere:
statim ciceronis eloquētia renouat: excusa
tur et defendit quod apponit. accusaris et
offenderis qui pponis. Interrogat de lo
co et de tempore quādo factū fuerit. et nou?
dyaleticus exerta lingua prorūpit in medi
um. Parentes aduocat: patrocinatores q
rit: grauari se indicat: indicat se recessurū:
malle mori q pati talia: et que vidisti ne
gans: et que non vidit in te conuitia retor
quēs. sic spinā sentis et culpam perdis: odi
um incurris: nec corrigis: et quem totū te
nere putabas totū amittis. Ades q multi
plici cumulositate riuus iste omni homini
et maxime nostro ordini se infundit. Quā

tus est exultatio in peccatis. De detestanda
leticia et in sempiterni doloris tristitia de
mutanda: in peccatis sicut in virtutib? ex
ultare. Nonne latrocinātes et facinorosi q
q cum votozū plenitudinem assequunt.
non se capiunt p gaudio: ita etiam vt aude
ant ipi diuinitati grārias immutare. Qui
cū malefecerint lerant et exultant in rebus
pessimis. Adēt sup eos carbones et ignē
deiciuntur. Sz riuus iste q vndosa refu
siōe miseros aiantes effundit. meli? scia
q eloquētia cōprehēdit. Sext? est alios do
cere ad malū. Nec doctrina de cathedra pe
stilitie et iriū: quā detestat et reprobat qd
aut ipi inuicem scientiā. q inuano accipit ani
mam suam. qui alioz animas venatur ad
mortem: qui trahit peccata sicut vestē lon
gam: qui miscet sanguinē sanguine: cui nō
sufficit vt inereat in seculum seculi: nisi et
alios ad interitum pertrahat sempiternū.
Scitis enim quia multa vitia tenerrimis
etatis impinguntur: que postea in ma
gno corpore vit mitigare: nedum extirpare
quisq possit. Infelices magistri qui hu
iusmodi plantaria plantauerunt: explanta
buntur ab illa celesti plantatiōe quam plā
tauit pater ille celestis. Quis gloriabitur
se huius riuū torrentibus non fuisse valla
tum. Septimus est in omnibus perseuera
re. Dic peccator demersus est et absorpt? et
clausit super eum puteus os suū. Cum e
nim non leuat oculos ad celum: nec recor
datur iudiciozū infortiorū: mortuus est et
sepultus in sepulchro conscientie sue. Lūc
a mortuo tanq qui non est petit confessio.
tunc peccator cum venerit in profundum
malozū contemnit. hic est in extremo flu
minum egypti: hic multitudo miserationū
domini tollitur ab oculis eius. Quid flumē ma
lum riuū pessimi riuū exterminantes. Hac
nocte dominus eos calciatus transiit: cū
in virginali substantia puram carnem oim
ptaxata pestiū immunē accepit. illo calcia
to calciatus qd in idumeā extendit. cui? co
rictū solvere nō potuit magn? ille baptista
Mist de sumo filiū suū et accepit me in vte
ro virginis: et sic tandē assumpsit me et de
pfundis aquarū. Percutiem? et eos si cogita
m? pro peccato nro. si prohibeamus linguā
a dolo. si declinemus a malo et faciamus bo
num. si confitemur aduersum nos in iusti
ciam nostram domino. si dolo noster sit sp
in conspectu nostro. si doceamus iniquos vi
as domini. et semp laus eius sit in ore nostro

Et vt de arte tutoria nostris moribus all
quid consuam? habeamus calciatā dē
sa et subtiliter consuata. que possunt aquas
obuiantes excludere. Faciamus carnē no
stram firmam et confixam timore domini: q
libidinis humorem excludat. et erecta tri
bulationibus itaq denfata: fiat vter non?
ad conseruandum vinum nouum de quo vi
citur. Quia factus sum sicut vter in prui
na. Sed iam cor da et corpora vestra ad sus
cipiendum filium virginis preparata vi
mittamus in pacem omnes in cōmune lu
men ad reuelationē gentiū innocētib? bra
chiis amplectamur qd est bñdict? in scīa amē
De scō stephano ex lectōe actū apłoz

Obuc filium virginis

habem? i manib? et obsecutoria
delinētiōe vagiet? dei honoram?
infantiam. Ducit nos virgo ad veneranda
cunabula: et speciosa pte filiabus hominū:
ad speciosum forma p filiis hominū. bene
dicta inter mulieres ad benedictū inter ho
mines nos conducit. Submurmurat nobis
in aurē si forte dñs exasperas audiat et qui
escat. reuelata esse velamina. pphetarū et
completum consiliū dei. Adere miraculū
matris dñi: quia creatura erat et creator cre
ature scitillat sydus: mag? adorat: exultat
polus: tellus resulat: glāntur angeli: pas
tores aggaudent: virgo parit: nascitur de?
et celoz luminaria clarior lumine lumē ex
ortum in tenebris psequuntur. In ist bo
nis xfamur. beatus vir qui impleuerit de
deriū suū ex ipsis. Scio quia dulce nobis ē.
in principio erat verbū. dulce? verbū caro
factū est: dulcissimū verbū in cruce suspē
A tāto puerpio quis infan? oculos nostros
amouere necdū auellere dñmat nisi ipse iu
beat qui dicit. auerte oculos tuos a me qd
ipso me auolare fecerūt. Ecce dñ osculatur
nos ex oculo oris suū: dñ tātis miraculū stu
pidos nos facit et attritos: stephan? plenus
grā et fortitudine facit. pdigia et signa ma
gna in populo. Itūqd equū est derelināre
regē. et ad milites oculos detorāre. Itēq
nisi impauerit impator. Surgit ipse rex fili
us regis. Sz lapidatiū acie interrūpēs: trifi
phatoris certamini nō sine dolore cordis
assistit. Adet opprimi primū et primicertū
purpurate cohortis et grādinaria lapidū
dēitate fontes sanguinis de corpe. ppho
martyr ebullire. Adet q: vniūsa debacha
tio reddat in ipm: et ipso soli iproperia ex

phantiis cumulaf. Vbi pietas et mīa tua do
mine: si nō compateris patienti. vbi eq̄tas
et iusticia si nō iudicas et vindicas de popu
lo lapidati: Curram? ad spectaculū ad qd
currit qui exultat vt gygas ad currēdā viā
et videam? quib? armis armatus verilliter
martyrū in campū pugnaturus descendit.
Et vt olligēt? eluceſcat ſingularis marty
rū p̄rogatiua: reuocem? ad mēoriā apoſto
licor̄ actuū deſcriptionē: in qb? hystoricis
et figuratib? dictis cōuerſor̄ paſſio bellige
ri militis cōtinet. Stephan? inquit plen?
gratia et fortitudine: faciebat p̄digia et ſi
gna mag? i p̄p̄lo. Hō pū latet hic myſteriu
nec vilipēdēda ſimplicior̄ ſcripturē manife
ſta poſitio. Ad virginē quippe loq̄ns ange
l? verba de celeſtib? ſcripſit ſumpta: nec al
teri? niſi ipſius dei ſpiritu fabulcata: noua
ſalutatioe poſtat. Nulli dubiū quin omniū
verbor̄ excellat altitudinē: vtpote de meli
orib? diſciplinis ſanctiſpūs euoluta: quo
rum annūciatioe cōfederādū erat illud vni
cū ſacramentū verbi et hoīs: diuinitatis et
carnis. Huc inquit fortitudo dñi: plena g̃
tia. Quid aut? de ſtephāo? Stephan? plen?
gratia et fortitudo. Hōne lucas eiſdē ple
ne litteris de vtriſq̄ eloquit? Sed licet lon
ge excellētior: modus i virgīe poiceſ: ſecun
dario tñ laudat i martyre. Dabet igit? gra
tiā ſtephanus ſublimiori genere q̄ reliqua
martyrū multitudo: plen? gratia referē ſci
licet et cumulāt? qd raro in ſcripturis ca
nonicis ſubtilis inquiſitor inueniet. Jun
giſ? gratie fortitudo: inſuſo ſpiritu liberta
tis: ignit? anim? an vocē veritatis erumpit
nec patit vllō pacto rigore iusticie ſubmit
ti aliq̄ et dimitti. Sic loquit? g̃a et haſta
fortitudinis ſapiēter iſtendēs: faciebat p̄
digia et ſigna facere: in quo g̃a et fortitudo
ſedē ſirmiſſimā ſtatuerūt. Sic ſtephan? ad
homicidas ad legis adulteros ad crucifi
xos filij dei patris: quib? genti peccatrici
in egypto populo graui iniquitate i deſer to
ſemini neq̄ in terra p̄miſſionis: filijs ſcele
ratis in morte ſaluatoris. Dura ceruice et i
circūciſſi corde et aurib? vos ſp̄ ſpiritu ſan
cto reſtitutiſ. Surrexerūt quidā d̄ ſynago
ga: ſynagoga vtriq̄ ſathane: et vndiq̄ cō glo
babatur: vel ad cōuicēdū: vel ad occidēdū.
Facit impietatis parietem vniū: ſquama
ſquame cōiūgiſ. Sibilat ſibi ſerpēs ad in
uicē: cōueniūt in vnum aduerſus dominū
et aduerſus chriſtū ei?. Alit nolit cedit i

pietas pietati: veritati error: ſtulticia ſapi
ētie: ſpūſcō p̄ſcriptio: et vanitas ſpūs hūa
ni. Hō poterāt reſiſtere ſapiētie et ſpūi q̄ lo
quebat. Hō dixit nō volebat quod rōnabi
lū et p̄fector̄ ēſed nō poterāt: vbi mēti ma
le facultas tollit: nō voluntas mutatur. Re
darguebant aut ab eo cū omni fiducia. Fidu
cialiter agit. nec mutat nec mutat mēti i
p̄terita: q̄ magis iusticia et vitā. ſidem q̄
ſanguine: mortē q̄ iusticie taciturnitate
elegit. Et cōcurrentes capitiſ eum adducunt
in cōſiliū: et gaudent euz infra ſua rhetia
cula recluſiſſe: ſz ſuſtra iaciſ rhe ante o
culos p̄nator̄. Tūc vox liberior: et ex corū
codicibus ſermo exacuit veritatis: totiq̄
martyrē rapit ſibi ſpūs dei: et ei? ore ſonā
tiori organo modulatur. Apparet ei vna fa
cies ſcripturay et vtiſ iſtrumēti diſpēdia. in
cōpēdioſay redigit breuitatē. Replicat p
miſſioes et bñſicia di: murmurat deſ et maleſ
cia p̄p̄l bōa p̄ſita et dda mala ad extremū
diuini ſanguinis exprobat eſuſſionē refra
ctorioſ ſpūs. duos: ceruice. i. circūciſos cor
de et aurib?: et ſublimi voce homicidas et p
vitores appellat. Hō verē cōuenticula cō
gregata de ſanguinib? et inſ man? q̄rentiū
aſam eius: deliberatori iusticia cacumē ve
ritatis aſcendit. Diſſecant cordibus et ſtri
dent dentibus in eis: cōcipiūt dolorē: et ppe
eſt vt p̄turiant iniquitatem. Mirū q̄ nō reuo
catur inſueti nouitate miraculor̄ lumino
ſa p̄thomartir̄ facies nō reſrenat iſanos.
Eidebant inq̄ facies ei? tanq̄ vultū ange
li ſtantis inter illos. Quid eſt? Lūmie vult
us dei inſignitur glorioſus leuita. v. v. v. v.
ti ſplendore ſtephan? ſerenatur et reuerbe
rantur oculi veſtri. et tamen inuidie magni
tudo viſionis maiestatem obcludit? Reſpō
deant in diuinor̄ voluminū euolutioes vbi
reuoluerunt hoīem in terris poſitū vultū
angelicum induiſſe: cū in vtriſq̄ legib? vt
raro vel nunq̄ iuenerint: obſtupēat glorie
triſuphantis. Sequit. Cū autē eſſet plenus
ſpiritu ſancto: intendens in celū vidit glo
riam dei. et. Mirū dictū et toti? ſupgreſſio
creature: intendit in celū. Videt iam nō ce
los. ſed apertos celos: videt gloriā dei: et
ſum ſtātem a dextris virtutis dei. Mouet
me hec intentio que de cordis puritate re
ſuſcitavit facit celis: et ad ipſius diuinitatis
cōſſorū penetrat et attingit. Celi aperiū
tur: gloria diuidet: ieſus cōſpiciatur. Itās nō
ſolum a dextris dei: ſed a dextris virtutis.
Danc intentionē fecerat abiectio mūdi. cō

ideo paulo
ſicut abun
dant paſio
nes nre in
xpo: ita et
p̄p̄m abū
dant cōſola
tio nra

Sic illi tres pueri
quos nabucho donoſo
miſit in fornacis ignem
Jeſum in ſocum habue
runt daniel. 3. g.
felices illi qui pro xpo
patiuntur

temptus fui: cordis mūdicia: dilectio dei:
p̄mi amor. veritatis deſenſio. deſideriū
chriſti. Retorquenda eſſent hec oīa ad cō
munes ſoſculos moralitay: niſi eſſet excel
lentia martyris cōmendanda: felices oculi
ſubtilis viſus. viſio glorioſa. Simlq̄ ſignā
ter recollige poſitiones verbor̄. Hō plenus ē
ſpiritu et ſic intēdit in celū: quia in ſpū aſſa
tur. cōculcat ſterreſtris? celeſtibus ihyā
et eternis. Poſt hec aperiūtur celi: nullaq̄
p̄ualet affirmatio vſ clauſura: quā nō trā
uolēt aut irrumpat mēti. illi ſumme mēti
affectanter inherens. Aperiūnt ergo celiz
puto q̄ oīs celi corūq̄ apertione ſeq̄tur vi
ſio glorie dei: et videt dñs deus ſtans a dex
tris virtutis dei: ne p̄ſe minor eſſe putetur.
Stat cū ſtante. cū bellare bellat. q̄ lapidat
in lapidato. Hō mediocriſ ſupor inuoluit
mē: vtrū p̄mituus ſoſ martyrū oculis cor
poris an incorporeis iſta p̄ſexerit. Grā
de quidē miraculū. ſi mentali ſcintilla ſtelli
tibus ſe immerſit archanis: ſi mūdi cordis
oculi tā ſolemne inſpexerint viſionē. Ad ſi
corporalib?: certū eſt hūc omne hoīz genus
diſparitate g̃re p̄uolaſſe: et pennis fidei et
virtutis incorporea corporeis. et ſi nō cōp̄e
hendis. app̄hēdiſſe tamē. Nichil audeo
temere diſſinire. vel ex abrupto p̄cipitare
ſententiā: cū ſinituā ſup huiusmōi regulā
me nō legeri inueniſſe: ſecuri? tamē ſeq̄or
apoſtolū ymmo ſpiritu dei in apoſtolo: q̄ cū
ſumma verbor̄ libertate magis ſecure am
biguitati q̄ p̄culose diſſinuiti iſta cōmittit
Sine in corpe inquit. ſiue extra corpus ne
ſciore? ſcit. Exclamant ſtatī clamore hor
ribili. continent aures ſuas et eas obſtruūt
veritati. impetū faciunt vnamiter in euz
facti amici in morte illius: et eicientes euz
extra ciuitatē lapidabant. Eſſicunt martyr
extra ciuitatē ſanguinū. in q̄ prius iusticia
habitauit. nūc aut? homicide: de q̄ dicit ſan
ctus: quoniā vidit iniquitatē et contraditio
nem in ciuitate. Idē eſt ciuitas quaz die ac
nocte circūdat iniquitas. et. que ſeq̄unt
ciuitas caſtellū deſpectiue vocata: qd cōtra
apoſtolos et apoſtolor̄ dñm diuiſſimis inſi
delitatis vectib? munitū eſt. Extra portaz
ciuitatis huius paſſus eſt dñs: extra eā la
pidatur ſeruus: exiens ad eū extra caſtra et
portans ſimilitudinē imperij ei?. Deponū
nuntur veſtimenta martyris ad pedes per
ſecutoris: qui attractu ſacrarum veſtium et
orationib? lapidandi fuerat cōuertendus
Et lapidabant inquit ſtephanum inuocans

Gene. 28.
Jacobulum
vidit celos
et angelos
deum ſcintillam
scale at hē
in quiete et
ſomno hic
autm aperi
tis oculis
animus dñi

ut ſic vera
miles ſua
ſequatur
ducem

Sic xpo
ut pater
ad hebre
- 17 -

tem et dicentē: dñe ieſu accipe ſpiritu meuz
Currūt illi ad lapides: et ille ad p̄ces. Lapi
des lapidē p̄cutiūt: ſz lapidē molliorē: de q̄
ſuit oleū caritatis: et tinnitus redditur pie
tatis. Domie ieſu inq̄t: me ſtatuas illis hoc
peccatū. Rogat ſuſcipere ſpiritu ſuuz. ſpū
vtriq̄ et ſanctū: illuz quē ſignanter quaſi qd
dam ſignaculum apoſtolor̄ in hoīe p̄ci
pit cōſeruari. Et integer inquit aīa et ſpi
ritus et corpus in die domini ſine querela ſer
uetur. Quāta pietas: quantum affectus: et
ardentiſſime caritatis itegritas Recte mar
tyrū florē iſte ſibi p̄uendicat: in quo ſimi
litudō dñi pedentis in cruce mirabilib? for
mulis eſt imp̄eſſa. In ligno enī ſpūs lan
cea affixus et crucifixus diſſimulat illuz vni
cum dolorē: et obliuiſcit mortis vicine nouū
introducitur exemplū: aperit latitudinē
caritatis et apertiori cāpo terminos tradit
legis amplificat: iam nō ſolum amicus ami
cis. ſed velint nolint amicus pariter inimi
cis. Pater inquit ignoſce illis: quia neſci
uit quid faciunt. Hōne potuit eſſe inefficax
oratio morientis: vnde et inimicor̄ numero
ſitas. ad numerū amicorū tranſiuit. Vide
q̄ recto curſu ſtephanus et ſi non equat: ſe
quitur tamen redemptorē. Solat ſarorum
ymber et for: ſiſſimis iudiciorum manibus lo
ca vulnē duplicant: ſed patienter patitur
coronatus noſter: de corona nominis ad co
ronā regiminiſ trāſſerendū. Neſcit affe
ctum carnis et mortis horā ignorat et vi
de qd deliberat faciendū. Poſſitis ait geni
bus: exclamauit voce magna dicens. Dñe
ne ſtatuas illis hoc peccatū. Clamat vo
ce magna. quia magna vtiq̄ caritate. Po
ſitis genibus: quia vera et humili ſimplici
tate pro ſe orans ſtat et erigitur: pro lapi
dantibus ſecrit genua. Hōne audiuit vñ
q̄ talem? Et quis vidit hūc ſimilez? Hō ſu
dolet perſequentiū peccatū q̄ ſuauilne
ra: illorum iniquitatez q̄ ſuam morte. Et
cum hoc dixiſſet obdormiuit in domo. Fe
lix ſomnus cum requie. requies cum volu
ptate: voluptas cum ſacietate: ſacietas cū
ſecuritate. ſecuritas cū eternitate. Obdor
miuit inq̄t in dño: abſorpt? i claritatis abyſ
ſum: et inſ dei ſui brachia requieſcēs. Sede
bat a dextris dei dominus ieſus: ſed primo
martyri martyrum caput. Recolitis q̄ illa
eceleſie lingua (auguſtinus loquor): de hoc
martyre ſenſerit quem poſt mortem ſeptē
mortuos aſſerit ſuſciſſe. Eya vos qui le
uitali ordine p̄fulgetis: cantate hūc can

dis? Stephan? quedam
imago et ſimilitudo xpi
in cruce

pro inimicis orat poſi
tis genib? proſe autm
eſtans omnia ſha
ritas. hic dñe dñs
mo propeſſe ſecutorib?
Exorare

ticum nouum: tante festiuitati festius vocibus in clamat. Forassis concinentibus et suggeret de vobis dñs suo iudici vestro. ne statuas illis aliquid ad peccatū: qui es deus benedictus in secula Amen.

Sermo de festiuitatib⁹ sancto: u3 stephani iohannis et innocentum.

Benedictus qui vēit

in noie dñi: deus dñs et illuxit nobis. Benedictū nomē glorie ei⁹: qđ est sanctū. Itēq; enīz ocioso venit quod ex maria natū est sanctū: sed copiose diffundit et nomē et grām sanctitatis. Mīmiz inde stephan⁹ sanct⁹: inde iohānes sanct⁹: inde sancti etia innocētes. Attili pñde dispensatione triplex ista solēntas natale dñi comitatur ut nō mō inter cōtiguas solēntates de uotio cōtinua pñeueret: s3 et fruct⁹ dñice natiuitatis erinde nobis velut ex quadā psecutione euidēti innotescat. Si quidē adūtere est in his trib⁹ solēntatib⁹ triplicē qñ dā speciē sanctitatis. nec facile preter hec tria sanctorū genera quartū aliud posse arbitror in hoib⁹ repiri. Habem⁹ in beato stephano martyriū simul et opus et voluntatē. habem⁹ solā voluntatē in beato iohāne: solū in beatis innocētib⁹ opus. Biberūt oēs hī calicē salutaris aut corpe simul et spiritu aut solo spū aut corpe solo. Calicē quidem meū bibitis: ait dñs iacobo et iohanni. nec dubiū quin d passiois calicē loq̄ret. Demū cū petro diceret Sequere me. euidēter eū ad imitationē sue puocās passiois. cōuert⁹ ille vidit discipulū quē diligebat iesus sequētem: nō tā gressu cō: pis q̄ prompte deuotiois affectu. Et bibit ergo iohānes calicē salutaris: et secur⁹ est dñm sicut petrus: et si nō offimodo sicut petrus. Qđ enī sic mansit ut non etiā passioe corporea dñm seq̄ret: diuini fuit cōsiliū sicut ipse ait. sic eū volo manere donec veniā: Alē si dicat. Ault quidē et ipse sequi: sed sic eū volo manere. An vero de innocētū coronis quis dubitet inter martyres coronari: qui coronatos in xpō non credit inter adōptiōis filios nūcerari. Alio qñ qñ coeuos sibi pueros puer ille qñ nat⁹ et nobis ppter se patere occidi. qđ vtiq; solo nutu poterat phibere. nisi meli⁹ aliquid eis pvideret: ut quē admodū ceteris infantib⁹. tūc qđ ē circūcisio: nūc vero baptisim⁹

sine villo pprie volūtatis vsu sufficit ad salutē. sic nihilomin⁹ p eo susceptū martyriū illis sufficeret ad sanctitatē. Si queris eorū apud deū merita ut coronarent: quere et apud herodē crimina ut trucidarent. An forte minor xpi pietas q̄ trucidat ipietas: ut ille quidē potuerit innocios neci dare. xps nō potuit ppter se ociosos coronare. Sit ergo stephan⁹ martyr apud hoīes: cuius volūtaria passio euidēter apparuit. i eo vel maxime q̄ in ipso mortis articulo tā psequētib⁹ q̄ p seipso sollicitudinem gere ret ampliorē. vinceretq; in eo sensū corporee passionis interne cōpassiois affect⁹: ut illoz magis scelera q̄ sua vulnera plangeret. Sit iohānes apud angelos martyr: q̄bus tanq̄ spūalib⁹ creaturis spūalia deuotionis eius signa certi innotuerūt. Eterū hī sunt plane martyres tui deus: ut in qđ nec homo nec angel⁹ meritiū inuenit. singularis tue p̄rogatiua gratie euidenti cōmēdetur. Ex ore infantū et lactentiū p̄fecisti laudē. Gloria in excelsis deo. angeli dicunt et in terra par hominibus bone volūtatis. Magna quidē sed audeo dicere: necdū perfectā laus donec veniat qui dicat. snite par uulos ad me ventre. q̄ taliū est regnū celorū. et par hominib⁹. etiā sine volūtatis vsu in sacramēto pietatis. Consideret hec qui de ope et volūtate contētiōis solēt disputantibus corrigari. cōsideret aduertāt nentz negligi oportere vbi nō videt deesse facultas. p̄sertim cū vtrūq; sine altero vbi tam facultas deest nō mō salutē cōferre possit: sed etiā sanctitatē. S3 hoc quoq; firmiter teneat. pdesse quidē op⁹ sine volūtate: non autē cōtra voluntatē: ut vnde saluant infantes: inde magis damnenē fecte accēdētes. Nihilomin⁹ sane in quibuscūq; volūtas sine ope sufficiens: nō autē cōtra opus verbi causa. Rapit quis in bona quidē voluntate: sed necdū pfecta: necdū idonea martyriū sustinere. Quis illi audeat p hac impfectione negare salutē? Forte enī ppterea nō finit in illā grauē tērationē veniēne deficiat et damnet. Mimitz si in hac tā infirma volūta te inducere in eā q̄ supra ipm est tēratōez nec volūtas roboraret: q̄s illū dubitet defectur: negatur: et si in eo mori p̄tulerit etiam cōdēnandū. Qui enī erubuerit me corā hoib⁹: erubescit et ego eū ait dñs coram angelis dei. In ea igit impfecta voluntate in qua saluant vbi deest facultas opis: iam nō saluari possit. ppter defectum opis: vel

In circūcisioe dñi

So. xxxiiii.

opus defectiois. Idē vero et ignorātia posset accidere. Emulemur pñde caritatem: sectemur bona opa ffrēs mei. nec infirmitas: nec ignorātie peccata villo mō paruipēdentes. Magis autē solliciti et timorati agamus gratias benignissimo et largissimo saluatori: qui hūane salutis occasiones tā copiosa caritate p̄drit: ut i his volūtate et op⁹ salutis inire letet: q̄ vult oēs hoīes saluos fieri: et ad agnitiōē suū venire. Nec ē ei vita eterna ut cognoscam⁹ patrē vēr deū et quē misit iesum xpm: qui vnus cū eo ver⁹ est deus sup omnia benedict⁹ in secula Amen.

In circūcisioe dñi sermo primus.

Est q̄ cōsummati sūt

dies octo ut circūcidere p̄uero cath⁹ est nomen ei⁹ iesus. Audiuimus paucis exp̄ssuz magnū pietatis sacramentū. Audiuim⁹ congruā lectionē verbo abbreviato qđ fecit dñs sup terrā. Abbreniat⁹ enī in carne. ampl⁹ abbreviat suscepit etiā carnis circūcisioe. Minorat⁹ paulomin⁹: ab angelis dei fili⁹ hūanā naturam induit: sed iā ne ipm respuēs remediū hūane corruptiois: plane multū minorat ab eis habes igit hic magnū fidei documētū. habes et manifestū hūilitatis exp̄pluz. Ad qđ enī tibi circūcisio necessaria: qui pctm non cōmissisti nec cōtraxisti? Qđ ipse nō feceris etas manifestat: q̄ nō p̄traxeris multo certius pbat p̄ris diuinitas: integritas m̄ris Sumus sacerdos es quē nec sup patre nec sup matre cōraminādū pphetatū est in lege poti⁹ q̄ mādātū. Est enī tibi pater ab eo: s3 de⁹ est in quē peccatū nō cadit. Est et mater ex tpe s3 virgo: nec parere potuit in corruptioe corruptelā. Sup hec oīa circūciditur puer agn⁹ sine macula. Et si nō eguit tū voluit circūcidi. Nec vestigiū quidem vllū vulneris habēs: alligaturā nō refugit vulneris. Nō sic impū nō sic: nō sic agit peruersitas elarōnis hūane. Erubescim⁹ vulnē ligaturā: q̄ vulnerib⁹ inter dū etiā gloriāmur. Quē nemo pōt arguere de peccato. ipse peccati remediū. et vrecūdū parit⁹ auxilij sine vlla necessitate suscepit: nec repulit culturā lapidē. in quo solo ver⁹ illa q̄ raderet rubigo nō fuit. Hos ecōtra inuere cundi ad obsecratē culpe erubescim⁹ age re penitētiā. qđ extreme demētie est: male proni in vulnera. p̄cius in remedia verēcū-

di. Qui peccatū nō fecit nō dedignat⁹ ē se pctorē reputari: mos et cē volū⁹ et nolū⁹ est mari. Ita ne sano op⁹ est medicina: et nō male habētib⁹. Imo vero ita ne eget medicina nō eger sed medic⁹? Quis hoīm tantē sibi nō dicā glorie s3 vel innocētie cōsci⁹ equanimitē circūcidētis manū admittēret? Xps vero patiēter q̄ nō rapuit exsoluit q̄ venerat purgationem facere non suscipe delictorū. S3 dicas. Quidni suscipet paruulus? Imo vero quidni suscipet hūilis et māsuer⁹? Quidni obmutesceret corā circūcidente. qui corā tondēte obmutuit: corā crucifigente illuit? Alioquin nō erat illi difficile. carnē suā integrā cōseruare ne corūperetur: q̄ fecerat ne virginalis vteri portā i exitu suo apiret. Nō erat difficile puulo p̄o: habere ne caro illa circūcidere qñ nec mortuo fuit difficile custodire ne corūperetur. Postq̄ ergo cōsummati sunt dies octo ut circūcidere p̄uero cath⁹ est nomē ei⁹ iesus Magnū et mirabile sacramētū. Circūcidit puer et vocat nomē ei⁹ iesus. Quid sibi vult ista cōnerio? Circūcisio nēpe magis saluandi q̄ saluatoris esse videt. et saluatorē circūcidere decet q̄ circumcidi. s3 agnosce mediatoe dei et hoīm: qđ ab ipso natiuitat⁹ sue erodit diuinis hūana sociat: ima summis. Nascit⁹ ex muliere: s3 cui fecūditatis fruct⁹ sic accedat: ut nō decidat flos virginitatis. P̄anis obuoluit: s3 p̄ani ipi angelicis laudib⁹ honorant. Abscōdit in p̄sepio: s3 p̄dis radiāte stella de celo. Sic et circūcisio x̄ita tē susceptē pbat hūanitatē: et nomē qđ est sup omne nomē gloriā indicat maiestatis. Circūcidit tāq̄ ver⁹ abrahe fili⁹: iesus vocat tanq̄ fili⁹ dei. Itēq; enī ad instar priorū me⁹ iste iel⁹: nomē vacuū aut inane portat. Nō est in eo magne noīs vmb: a s3 veritas. Ekit⁹ siqđē inditū nomē euāgelista restat qđ vocat⁹ est ab angelo p̄usq̄ in vtero cōcipit. Et attēde xbi p̄funditatē. Qđ ost⁹ natus ē iesus: iesus vocat⁹ ab hoib⁹: qđ vocat⁹ est ab angelo p̄usq̄ in vtero cōcipit. Itā qp̄pe et angeli saluator et hoīs: s3 hoīs ab icarnatiōe: angeli ab initio creature. Vocat⁹ ē aut nomē ei⁹ iesus qđ vocat⁹ ē ab āgelo. In ore q̄ duorū vel triū testiū stet oē verbū. et ip sū qđ in ppheta abbreviat⁹ manifest⁹ in euāgelio legit caro factum. Hos ffrēs mei: nos respicit hec parabola. Xps enī nec angelico eguit testimoniō nec hūano. s3 ut scriptū est oīa ppter electos. Triplex pñde q̄rendum nobis salutis pprie testimonium:

nos autem
cum peccato
loze et sum
justi vnde
si deinde
sa vnde

fuere: *Cur interis Bonifacere viam tuam?*

salutis testimonio?

ne forte videamur assumpsisse nomē dei nostri inuani. Et nos enī fratres circumcidi necesse est: et sic nomē salutis accipe. Circūcidi sane nō sūa sed spū et veritate: circūcidi non vno mēbro sed toto corpore simul. Licet enī magis in ea parte in qua mādāta est iudeis circūcisio regnet additamentū leuiathan: qđ a malo est et amputari debet. vniū sam tamē occupat carnē. A plāta pedis vsq; ad verticē nō est in nobis sanitas. nec est aliqua pars que nō tabida sit hoc veneno. ppter ea sicut paruul⁹ adhuc in fide et dilectiōe: ppter congruū sibi mandatū erigūe circūcisionis accepit. sic vbi creuit inuiriū pfectiōe: toto iubet corpore baptizari. que toti⁹ est hominis integra circūcisio. Dic est q̄ saluator noster et circūcidi octauo die et post annū tricesimū dignat⁹ est crucifigi vbi in penā corpus omne distēsum est. cuius similitudini mortis contēplamur et nos: vt scribit ap̄la. Minus qđ nouissime traditus est obseruātes. Que est ergo moralis circūcisio nostra nisi quā cōmendat idē apostol⁹? Alitū ingens et vestitū habētes his contēti sum⁹. Optime priorius circūcidit nos et sup̄flua refecat vniuersa volūtaria paupertas. penitētie labor. regularis obseruatio discipline. Ceterū in hac circūcisioe triplex nobis querēdū est salutis nostre testimoniū: ab angelo et maria et ioseph. Porro in q̄ vt ante omnia nobis magis cōsiliū angel⁹ salutis nomē imponat. Dehinc et ipius qđ congregatiōis necessaria attestatiō: que tanq̄ mater est singulorū. Mater inq̄ virgo tā q̄ ea quā respondit ap̄s vni viro virginez castam exhibere xpo. Sed ne ipius ministri cōtēnendū est testimoniū: ei qui imitari q̄rit exēplū. Dic est ioseph. locū qđ obrinēs spōsū re autem vera seruus et dispēsator: qui sane pater vocat⁹ magis aut nutritius est. Sed dico eadē manifest⁹. Et ab his q̄ foris sunt fratres mei. et ab eo qui intus est: habere oportet testimoniū bonū. Cui⁹ enī omibus grata: nemini onerosa est puerfatiō. huic sine dubio. ppria de salute vniuersa fratrum pgregatō attestat. Frustra plane super his dūtaxat q̄ sunt in manifesto nequissim⁹ ille fratrum accusator: trahit in causam: quē accusat vniuersitas fratrum. habet a platis testimoniū qđs et peccata secularis vite et hui⁹ quodq; tps negligētiā: qm̄ in multis offendim⁹ omēs. nisi forte sanctiores nos arbitramur discipulo quē dilexit iesus. humili eis et pura cōfessione iudicanda semp expo-

nit: et eorū satisfaccere studet arbitrio. Nā ne in his quidē pessimi illi⁹ timēda est accusatiō: qm̄ nō iudicabit dñs bis in idipsum. At forte criminari volet intentionē. et in ea precalūniā struere machinabī. in qua nec fratrum: nec ipius patris testimonium satis efficax videat. Necesse est ergo vt in hac parte optulef nobis testis internus: q̄ magis cor q̄ faciem intuef. A quo sane et incipien dū est vt nō pri⁹ quicq̄ cōcipiat in animo q̄ ab eo salutis nomē accepit. Abi vero i op⁹ pcesserit manifest⁹: expedit iā exteriora q̄ q̄ sibi testimonia cōciliare sicut ait ap̄lus: puidentes bona nō tantū corā deo sed etiam coram hominibus.

¶ Sermo secundus vnde sup̄ra.

Est q̄ cōsummati sūt

dies octo vt circumcideref puer vocatū est nomen eius iesus. Ab initio de⁹ modū accepit. et nihil vnq; immoderare illi placuit equitati. Dinc fuit q̄ nō modo in pōdere et mēsurā et numero condidit vniuersa. sed et prius ipi hōi modicum p̄scripsit: mandatū cōtulit dicēs. Ex omni ligno paradisi comedes. de ligno autē sciētie boni et mali ne comedas. Leuissimū plane mandatū. et larga omīno mēsurā. Sz transgressus est homo p̄scriptū sibi modū et p̄stitutū sibi terminū p̄tergressus. Ander auertens ab eo faciē suā deus. vir tandē in diebus abrahe amici sui placabilis fieri incipiens. rursus modū instituit. p̄mulgavit legem: sed nō priori similē vsq; quaq;. Ea siquidem ad cautelā fuerat: hec ad medelā. Ibi phibitio facta ne sup̄fluitas subintraret. hic iā indicta absctio est vt sacramēti remedio que subintrauerat tolleref. Postremo illa quidē in arboze data est ne fructu⁹ eius vesceref. hec in pprio corpore: vt caro p̄pucij scinderef. Nec dubiū sane quin cetera qđ humani corporis mēbra additamentū illud leuiathan occuparet venenū scz p̄cupiscētie et imoderate atq; inordinate illecebra voluptatis: vt generalis quedā absctio oib⁹ necessaria: videret. Ceterū q̄ singulorū mēbroz absctioe hūane carnis fragilitas et infātilis etatis infirmitas nullaten⁹ sustineref: p̄to moderamē dispositiō sup̄na. puidit vt in ea potissimū p̄te p̄cupiscētia castigaret. in qua vehemētī eā seuire cōstabat: et violētī malignari. In oī siquidē tradicētiū spiritui rebellioe mēbroz solū illud vsq; adeo cōtūmā inuenitur: vt contra omnem

volūtatis deliberationē ad inhonestos et illicitos mor⁹ assurgat. Nam q̄ hec circūcisio octaua die fiebat spem cōmendabat regni celestis: q̄ videlicet ad primū reflexus diez circūcisio p̄ferre quandā corone speciez videret. Dinc est q̄ octaua potissimū dies post solēnitates p̄cipuas celebraf. et in sermone vbi prime beatitudini copulat octaua: vt celestis regni demū iterata p̄missio: euidenter nobis coronā fabricet. Merito sane dñi circūcidit puer qui natus ē nobis: saluator vocat⁹. qđ videlicet ex hoc iā cepit opari salutē nostrā: immaculatū illū p nobis sanguinē fundēs. Neq; enī iam quere re est xpianis: cur voluerit dñs xps circūcidi. ppter hoc siquidē circūcisus est: ppter qđ natus: ppter qđ passus. Nihil horū ppter sef: omnia ppter electos. Nec i peccato genitus: nec a peccato circūcisus. nec mortu⁹ est pro peccato suo: magis autē ppter delicta nostra. Quod vocatū est inqt ab angelo priusq; in vtero cōcipetur. Vocatū plane nō impositū: nempe hoc ei nomen est ab eterno. A natura ppria habet vt sit saluator: innatū est ei nomē hoc: nō inditū ab humana vel angelica creatura. Sed qđ dicim⁹? q̄ egregi⁹ ille propheta huncipum puer multis nominib⁹ appellandū fore p̄dicens hoc vnū tacuisse videret: qđ solū hoc p̄monuit angelus et testat euāgelista vocatum est nomē ei⁹? Exultauit p̄fatis vt videret diē hunc: et vidit et gauisus est. Deniq; et loquebat gratulabūdus et laudās deū. p̄puer natus est nobis: filius dat⁹ est nobis: et factus est principat⁹ eius sup̄ humer⁹ eius: et vocabit nomē ei⁹ ammirabilis. cōsiliarius. deus fortis. pater futuri seculi. p̄iceps pacis. Magna quidē nomina. Sed vbi est nomen qđ est sup̄ omē nomen: nomē iesu in q̄ omne genu flectatur? Forte in his omib⁹ vnū illud inuenies: sed exp̄sum qđ ammodo et effusum. Nepe ipm̄ est de quo sponsa in cārtico amoris: oleū inquit effusum nomē tuū. Dabes ergo vnū in his omibus appellationib⁹ iesum: nec omīno aut vocari posset aut esse saluator: si forte quippiā horū de fuisset. Nunqd non vere ammirabilē eū singuli sum⁹? ex p̄. in mutatiōe vtiq; volūtati nostrorū? Hoc nempe est saluatiōis n̄f et principii. cū incipim⁹ respicere qđ diligebam⁹: dolere vñ letabamur: amplecti qđ timebam⁹: sequi qđ fugebam⁹: optare qđ contēnebam⁹. Ammirabilis plane: qui hec opaf mirabilia. Sz nihilomin⁹ et cōsiliarium sese

exhibeat necesse est in electiōe penitētie et vite ordinatiōe: ne forte sit nobis absq; sciētia zelus: et voluntati bone prudētia desit. Sane opus ē vt deū quoq; probem⁹ in remissione videlicet priorū delictorū: nec sine hac salus nobis cōstare pōt. et nemo pōt dimittere peccata nisi solus de⁹. Neq; ne id quidē sufficit ad salutē: nisi forte quoq; expiamur in expugnādo impugnātes nos ne ab eisde rursus cōcupiscētiis supemur: vt fiat nouissima nostra peiora priorib⁹. Aude tur ne iam aliquid deesse saluatori? plane deesset qđ maximū est: nisi et pater esset futuri seculi: vt p̄ eū scz in immortalitate resurgerem⁹: qui p̄sentis seculi patrē generamus ad mortē. Neq; hoc satis: si nō etia p̄ncipis pacis patri nos reconciliaret cui traditur⁹ est regnū: ne forte sicut filij p̄ditōis vtiq; nō salutis resurrectori videremur ad penā. Multiplicabit sane ei⁹ imperium vt merito saluator dicat⁹: etiā p multitudinē saluandorū: pacis nō erit finis: vt verā nouer⁹ eē salutē: qđ nō possit timere defectū

¶ Sermo tertius vnde sup̄ra.

In circūcisione dñi

fratres habem⁹ qđ amem⁹ et amiremur: habem⁹ etiā qđ imitemur. Patet in ea magnū dignatiōis beneficij vnde gratias agam⁹: laret aliqd clausum: qđ in nobis implere debeamus. Enit nanq; dñs ppter nos nō solū redimēdos sanguinis effusione: sz et docēdos verbis: et exēplis nihilomin⁹ instruēdos. Sicut enī: penit⁹ erat inutile viā scire si detineremur in carcere: ita redimi nō pdesf: si vie ignaros qui prim⁹ inueniret. prim⁹ reduceret i carcere retrudēdos. Itaq; in maiore qđez etate patiētie et humilitatis et sup̄ omnia caritatis ceterarūq; virtutū manifesta dedit saluator exēpla. in infantia vero figuris velata. Sz ante q̄ ad hec discutiēda veniam⁹: delectat aliqd pri⁹ de tanta et tā manifesta dignatiōe loq̄. Dabēt angeli gloriā puram et p̄fectā: sz nec nos erim⁹ sine gloria. Aude m⁹ gloriā ei⁹ gloriā qm̄ vni geniti a patre gloriā mie et affect⁹ vere p̄fni. gloriā p̄cedētis ex corde p̄fns. et p̄fna plane viscera exhibētis. Qēs ei peccauerūt ait ap̄s et egēt glia dei. Et alio loco. mihi inqt absit glia: nisi in cruce vñi nostri iesu xpi. Quid ei nobis glia? q̄ q̄ tāti existimauit nos deus? Queve maior illi glia: q̄ tāta dignatiō et tāta benignitas: et vtiq; dulcissima q̄ tā grui

ta: **M**ā p impia mortu est: **E**idētis q̄ ruz
fecit p̄ q̄lib? **P**ro qualib? vt nō super-
biam? q̄ tūne desperem? **P**ropterea vt
inueniamini nō spm habere hui? mudi: sed
spm qui ex deo ē: & sciatis q̄ a deo data sunt
vobis: nolite obsecro fieri sicut equus mul-
lus: s; sicut p̄u lumentū qd ait. **E**t iumētū
fact? suz apud te: & ego semp tecū. **T**alia ei
lumēta cognoscūt possessorē suam et p̄ sepe
vbi suū in quo positi est eis: p̄ssimū fenum
ipse q̄ panis est angeloz. **I**pse enī ē panis vi-
uus de quo viuere debuit hō: s; qz homo in
mētū fact? est: & panis fact? est fenu. vt vel
sic viuat de eo. **E**t hui? quidē mutatiōis sa-
cramētū die natiuitatis celebratū est qñ
verbū caro factū est: cū sit omīs caro fenu.
Ip̄sa ergo die minorat? est ab angelis & ha-
bitu inuent? vt homo. hodie vero mirabili?
aliquid audio. **I**ā minorat? est multo min?
angelis: qui nō solū formā hōis s; formam
habet peccatoris: & insigē velut qdam cau-
terio latronis. **Q**uid est enī circūcisio. nisi
suppluitatis & peccati indicū? **I**n te dñe ie-
su quid est supflūū qd circūcidat? **H**ōne tu
ver? deus es de deo patre: homo ver? sine
omī peccato de virgine matre? **Q**uid faci-
tis circūcidētes eū? **P**utatis qz sup eum
possit cadere illa sentētia. masculus cui? p̄
pucij caro circūcisa nō fuerit: pibit aīa ipsi
us de populo suo? **P**orest obliuisci p̄ filiū
vteri sui? **A**ut nō cognosceret eū nisi signū
circūcisionis haberet? **I**mo vero si quo mō
posset nō agnoscere filiū in quo ei bene pla-
cuit: ex hoc maxime signo poterat ignoraf-
eū. inuenta in eo circūcisio: quā pctōribus
ip̄e puiderat ob purgationē vtriusq; delictorū
s; quid mir si caput p̄ mēbris accepit cu-
rationē: quā tñ in seip̄o nō habuit necessari-
am? **H**ōne & in mēbris nostris sepe p̄ vni?
infirmitate alteri adhibet curatio? **D**olet
caput & in brachio sit coctura: dolet renes
et sit in tibia. **I**ta hodie pro toti? corpis pu-
tredine cauteriū quoddā infixū est in capi-
te. **D**eniq; qd mir: si pro nobis dignat? est
circūcidi: pro quib? dignat? ē mori? **T**otus
siquidē mihi dat? & tot? in meos vsus expē-
sus est. **E**go enī audies qz trāsit ante carce-
rē fili? magni regis: cepi alit? gemere & mi-
serabili? exclamare dicēs. **F**ili dei misere-
re mei. **E**t ille sicut benignissim? qz nā est
indēt iste fletus & vlulatus quē audio? **E**t vi-
cūt ei. **I**p̄se ē adā. p̄ditor ille quē pater ve-
ster trudi fecit in carcerē: donec cogitet qz
bus illum supplicij faciat interire. **Q**uid

ageret cui? natura bonitas: cui propiū est
misereri semp & parcere? **D**escendit in car-
cerē: venit vt educat victū de domo carce-
ris. **I**udei vero nō immemores odio q̄ ode-
rāt patrē: ererēt illud in filiū. **U**nde & ipse
ait: qz oderūt me & patrē meū. **Q**uid q̄ fece-
rūt impij: quib? grauis erat etiā ad viden-
dū? **H**ic est inquit heres: venite occidam?
euz. **S**ic ergo occiderunt agnū dei: in suaz
quidē p̄uiciē: s; in salutē nostrā. **I**lli ei san-
guinē agni fuderūt: nos accessim? & bibim?
illū. **A**ccepim? calicē salutaris: & calix ine-
briās quā p̄clarus est. **E**cce vnde gr̄as aga-
mus. **M**ā ante paucos dies celebrāim? ad-
uentū ei? in carcerē hui? mūditiū est: diē na-
talis: hodie vero celebrāim? qz cathenas et
vincula nostra suscepit. **H**odie enī q̄ pecca-
tū nō fecit vt reos absolueret innoxias ma-
nus. eorū cathenis inseruit. hodie sub lege
factus est: qui legē dedit. **S**ed vicē dñi est iā
quid in hac circūcisione nobis spūaliter in-
dicet agendū. **H**ec enī sine causa in lege p̄-
ceptū. nec sine causa cōpētuz est in dñio: vt
octaua die fieret circūcisio. **S**z quis cogno-
uit sensū dñi: aut qz cōsiliari? ei? fuit? **A**l-
lit nūc vestris desiderijs aduocat? spirit? q̄
scrutat alta dei: & edisserat vobis sacramē-
tū istud octauē diei. **N**on ignoram? iā opor-
tere hōiem nasci deuot? nā p̄pter hoc secū-
domat? est dei fili? **I**n peccatis siquidē na-
scimur oēs: & necesse habem? renasci in gra-
tia. quā in baptisate quidē p̄cepim?: sed
heu totū perit in seculari vita. **H**ic primū
miserāte deo virt? gratie in nobis opatur
vt in nouitate vite ambulem? **E**rgo nascit
homo qñ sol iusticie or? in aīo: peccator il-
luminat tenebras: horrendūq; dei iudiciū
internis obtutib? offert: addēs ad terroris
vinculū. breuē dñe dñm ex? & finē incertū.
Nec plane vespa est ad quā demorabim? fle-
tus. & necesse est addi maturini leticiam: vt
audita faciat nobis mīam suā. **S**ic enim sit
vespe & mane dies vn? **E**t ait dies ista iu-
sticie: reddēs vnicuiq; qd suū est: nobis mi-
seriā: mīam deo. **I**n hac die puer nascit: qñ
ex his q̄ dixim? ad amorē penitētie. et odiū
peccati anim? excitat. **S**z piculosus ē si for-
te velit inter seculi turbas agere penitētiā
vbi nimirū aliū venenatis p̄uassonibus. aliū
vndiq; exēplis p̄iorib? ad peccatū alliciāt
aliū adulatōib? in vanā gloriā. aliū detractō-
nibus in impatientiā animū eius deiciant.
Procedat iā necesse est prudētie radius:
ostēdat quantas & q̄ importunas p̄fertim

in hac generatiōe nequā oportunitates et
occasionē peccati offerat mūd? & ingerat:
q̄ debilis sit ad illas human? anim? marie
qui in peccati cōsuetudine sit nutritus. **I**n
hac ergo die prudētie eligat de p̄senti secu-
lo nequā sugere: dicens cū p̄pheta. **E**dū
ecclesiā malignatū: cū impijs nō sededo.
Sed nōdum sufficit hec. **F**orte enī vult eli-
gere solitudinē nō satis attendēs propriā
infirmitatē: & piculosā diaboli lucrā. **Q**uid
enī piculosus ē solū lucrari cōtra antiqui
hostis versutias. a quo videat? & quē videre
nō possit? **I**taq; iā habet necessariā fortitu-
dinis diē vt nouerit custodiendā ad vñm
fortitudinē suā: & aciem multorū pariter pu-
gnantiū esse querendā vbi tot sunt auxilia-
riū quot socii. & tales qui dicere possint cuz
apostolo: qz nō ignoram? astutias inimici.
Congregatio enī pro fortitudine sua: terri-
bilis est vt castrorū acies ordinata. **U**e autē
soli: qz si ceciderit non habet subleuantem.
Quod si cui? ex antiquis patrib? gratias
hanc cōcessam audiuim? nō expedit teme-
re se cōmittere huic piculo. nec oportet tē-
tare deū. sicut & magister noster de anacho-
ritis loquēs. qui nō inquit p̄uersionis fer-
uore nouitio: &c. **I**taq; in hac fortitudinis
die ad id qd iam cepat: id est: odiū ecclesiā
malignantiū: etiā addat qd sequi: lauabo i-
ter innocētes manus meas. **E**lex cuz eligit
esse in cōgregatiōe multorū. nunquid eligeret
esse magister qui nondum discipulus fuit: &
docere quod didicit nunq? **E**t quomō aut
in se aut in aliis motus irratiōabiles pote-
rit tēperare? **N**emo carnē suā odio habuit.
Quō ergo putatis si iā magister su? fuerit
iste: quin facile sibi aliqñ eo ampli? quo fa-
miliarius condescēdat? **I**llucescat igit? dñs
tēperantio: vt querat quō tēperari et re-
frenari possint incōtinētes mor? voluptatū:
bestiales mor? curiositatis: ceruicosi mor?
elatiōis suē. **E**ligat abiect? esse in domo dei
su? & subiect? esse magistro sub quo franga-
tur ei? voluntas: & obediētie freno cōcupi-
scentia reprimat? sitq; qd ait p̄pheta. impo-
sisti hōies sup capita nostra **H**ec dedignā
dū seruo q̄ p̄cessit in dñio. siquidē nō est ser-
uus maior domo suo. **I**lle enī cum iam cre-
uisset erate & sapiētia & gratia apud deum &
homines: cū iam duodecim annorū esset et
remāssit in iherusalē: inuētus a beata vir-
gine & a ioseph cui? filius putabatur in me-
dio doctoz audies illos & interrogans: ta-
men descendit cum illis: & erat subditus il-

lis. **E**t tu ergo subditus esto propter illum
Sed iam tibi in ipsa obediētie via aliqua
fortassis dura & aspera occurrere possunt.
vt accipias interdū p̄cepta nōnulla que
licet salubria sint: minus tamē suauia vide-
antur. hec si moleste ceperis sustinere si vi-
dicare platum. si murmurare in corde eti-
am si exterius impleas quod iubetur: non
hec est virtus patiētie sed velamentū mali-
cie. **N**ecessē est ergo vt illucescat dies pati-
entie p̄ quā omīa dura & aspera tacita am-
plexaris cōscientiā: te magis diiudicans et
durius arguēs: cui nimirū displicet que ad
salutē sunt: & in cogitatiōe tua semp partē
magistri quoad potes aduersus te metip̄m
iuuans: teq; in omībus accusare. ipsum ve-
ro magis excusare laborās. **P**orro in hoc
loco iam cauēdum tibi arbitror a superbia.
Magnum est enī omīum sic vincere semet
ipsum. **M**elior est aut salomon patiens viro
forti: qui dominat animo suo expugnato-
re vrbium. **C**onsidera deniq; q̄ manifeste
p̄pheta doceat necessariū esse humilita-
tem post patientiam dicēs. **E**rlūtāmē deo
subiecta esto anima mea: quoniam ab ipso
patientia mea. **N**onne videtur hic occasio-
ne patientie tentatiōem sensisse p̄phetā?
Necessē est ergo vt illuminet cor tuum ra-
dius humilitatis. & declaret quid a te sit:
quid a deo vt non altum sapias: quoniā de-
us superbis resistit: humilibus dat gratiā.
Iam vero cum in his diutius fueris exerci-
tatus. rogo dari tibi deuotiōis lumen. diez
serenissimā sabbatum mentis in quo tāq;
emeritus miles in laborib? vniuersis viuas
absq; labore. dilatato nimirum corde cur-
rens viam mandatorū dei: vt quod pri? cū
amaritudine & coactiōe tui spiritus facie-
bas. de cetero iam cum summa dulcedine p̄-
agas & delectatiōe. **N**anc ni fallor: petebat
qui ait. **R**emitte mihi vt refrigerer. **E**t si
dicat. **Q**uouq; in labore & dolore isto cruci-
or: & morte afficior tota die? **R**emitte mi-
chi vt refrigerer. **E**t si dicat. **Q**uouq; in
labore et dolore isto crucior: et morte affici-
or: tota die? **R**emitte michi vt refrigerer.
Erum et ad hanc quidem perfectiōnem
pauci ni fallor: perueniunt in hac vita. **H**ec
enim si quis aliquando videtur hanc ha-
bere. continuo credat sibi necesse est: maxi-
me si nouitius est. nec per p̄fatos ascen-
dit gradus. **P**ius enim dominus noster
xp̄us pusillos corde blanditis talibus so-
let allicere. **S**ed nouerint qui humiliori
e iiii

explicit: γ

Inspicientes facti sunt ut fierent sapientes: et predocuit eos spiritus quod postea predicauit apostolus: qui uult sapiens esse, stultus fiat ut sit sapiens. Quia enim per sapientiam mundus in sapientia sua deum cognoscere non poterat: placuit deo per stulticiam predicationis saluos fieri credentes. Nonne tunc dum erat frater noster sanctus ualens uiri istius et illius se crederet cum tanta indigna uideret? A regia ciuitate ubi regem querendum coiecitabant, ad bethleem uillem puluam dirigunt. Ingrediunt stabulum: inueniunt in uoluntate panis infantulum. Non illis sordet stabulum, non panis offendunt: non sancti ualens lactentis infantis: perdidit, ueneratur ut regem adorant ut deum. Sed profecto quod illos adducit ipse et instruit: et qui per stellas foris ammonuit: ipse in occulto cordis edocuit. Nec igitur deus declaratur clarificauit hanc diem: et magis deuota ueneratio deuota fecit et uenerabile. Nec sola hec apparitio sed altera quam si a patribus nostris accepimus hodie celebrat: quod si longo post tempore, facta credis hoc ipso die. Cum enim iam Christus triginta annorum tempus exegisset in carne: quod se cuius diuinitatem idem ipse est et anni eius non deficiunt: inter populares turbas ad baptismum iohannis aduenit. Venit tanquam unus ex populo: solus erat sine peccato. Quis tunc crederet filium dei: quod putaret dominum maiestatis? Valde quidem humiliter dicit: in uicinis absconditis: sed iohannem latere non poteris. Nonne ipse est qui per matrem uerum te non dum natum non dum natus agnouit? Nonne ipse est qui per uerum matrem uerum patrem te agnouit: quia turbis clamare non potuit: saltem matrem suam motu exultationis edocuit. Hunc autem quid? Audiat eum iohannes ait euangelista uenirem ad se: et ait. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. Vere agnus uere humilis: uere mansuetus. Ecce qui tollit agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. En ipse qui purgationem faciet delictorum: ecce sententiam nostram purgaturus aduenit: et tunc post hoc testimonium baptizari uult a iohanne. Remittit ille. Quid mirum? Quid inquit mirum si tremuit homo nec audet attingere sanctum domini verticem: caput a dorantem angelis: reuerendum potestatem: tremendum principatum? Baptizari uis domine iesu? At quid enim aut quid tibi opus fuit baptizari? Hunc quid sano opus est medicina: aut mundatione mundo? An de tibi peccatum: ut baptisma sit necessarium? Hunc quid a patre? At patrem quidem ha-

bes et deum: et equis es illi deus de deo: lumine de lumine. Nam in deum per te cadere non posse quis nesciat? An uero de matre? Nam et matrem habes: sed uirgo est. Quod ergo peccatum ex ea trahere potuisti: quod te sine iniquitate cocepit et salua integritate peperit? Quam maculam habere potest agnus sine macula? Ego inquit iohannes a te debeo baptizari: et tu uenis ad me? Magna uirtus humilitatis: sed nulla comparatio. Quomodo enim non humiliaretur homo coram humili deo? Sine modo inquit dominus: decet enim sic nos implere omnem iusticiam. Acquieuit iohannes et obediuit: baptizauit agnum dei: et aquas lauit. Hos abluti sumus non ille: quod nobis lauandis aque cognoscuntur ablute. Sed fortassis minus credis iohannis testimonio: quia et ipse homo est et potes habere suspectum: cognatus eius est cui testimonium perhibet. Ecce testimonium maius iohannis: testimonium aduenientis colube. Nec incongrue ad indicandum agnum dei uenit coluba: quod nihil melius agno conuenit quam coluba. Quod agnus in animalibus: hoc columba in auium est. Summa utriusque innocentia: summa mansuetudo: summa simplicitas. Quid enim sic alienum ab omni malicia: sicut agnus et columba? Hocere cuique nesciunt: ledere non nouerunt. Sed ne fortuito casu id euenisse causeris: ecce testimonium dei patris. Ecce deus maiestatis intonuit: dominus super aquas missas: et uox patris audita est. Hic est filius meus dilectus: in quo mihi bene complacuit. Vere enim hic est in quo non est quod per te displiceat: quod oculos maiestatis offendat. Unde ipse ait. Quia que placita sunt ei facio semper. Ipse inquit audite. Ecce domine iesu: uel iam nunc loquere. Quomodo files: quomodo dissimulas? Dum tacuisti et ualde diu: uel iam nunc loquendi licentiam habes a patre. Quam diu dei uirtus et dei sapientia: quasi infirmus aliquis et insipiens lates in populo? Quando nobilis rex retraxit celi: fabri filium te pateris appellari pariter et putari? Etenim lucas euangelista testatur: quoniam ad huc filius ioseph putabatur. Humilitas uirtus christi: quantum confundis superbiam nostre uanitatis. Parum aliquid scio uel magis scire mihi uideo. Et iam filere non possum: imprudenter me et imprudenter ingerens et ostentans. promptulus ad loquendum: uelox ad docendum: tardus ad audiendum. Et ipse cum tanto tempore silebat. cum seipsum abscondebatur: nunquid inane gloriam metuebat? Quid timeret ab inani gloria:

quod est uera gloria patris? Atque timebat: sed non sibi. Nobis timebat ab illa quod nouerat esse tantum nobis: habebat: nos instruebat. Facebat ore sed instruebat opere: et quod postea docuit uerbo iam clamauit exemplo: discite a me quia mitis sum et humilis corde. Nam de infantia domini parum aliquid audio: extitit iussus ad hunc tricesimum annum nihil inuenio. Hunc uero iam latere non potest: qui tam manifeste demonstrat a patre. Nam in prima quod apparitio cum matre uirgo uoluit apparere: quod uerecundia quam in uirginitate signaret. Tercia quod apparitio eius in euangelio inuenit: et hec nihilominus hodie celebrat. Inuitat enim ad nuptias dominus uino deficiente compassus eorum uerecundia: aquam mutauit in uinum. Hoc etiam si euangelista: signorum eius fuit initium. Itaque in prima apparitione homo uerus innotuit: ubi inter uera matris infans apparuit. In secunda uero: uerum esse dei filium patris indicat testimonium. In tertia uero uerus esse deus demonstrat: cuius imperium natura mutatur. Tot testimonij hodie confirmant fides nostra: tot indicij roborant spes nostra: tot incentiui inflammantur caritates nostra.

Sermo secundus unde super a.

Res apparitiones domini

mini legimus: una quidem die: sed non uno tempore factas. Et quidem mirabilis secunda: mirabilis tertia: sed prima apparitio mirabili ammiranda. Mirabilis aquarum mutatio: mirabilis iohannis et columbe patris et paterne uocis attestatio: sed illud mirabile magis quam agnitum est a magis. Nam quod deum agnoscat indicat adoratio: indicat thuris oblatio. Nec solus deus sed et regem agnoscat: quod designat in auro. Et in his non latet eos magnam pietatis sacramentum: unde et mirabilia indicant moriturum. Adorat magis offerunt munera adhuc sugenti matris uera. Sed ubi est o magis: ubi est purpura regis humilis? Numquid uiles panis isti quibus est inuolutus? Si rex est: dyadema eius ubi est? Sed vos eum uere uidetis in dyademate quod coronauit eum mater sua: in sacco mortalitatis de qua resurgens ait: quod occidisti faciem meam: et circumdedisti me leticia. Egredimini filie syon: et uidete regem salomonem in dyademate: quo coronauit eum mater sua. Et egredimini uirtutes angelice: incole ciuitatis superne. Ecce rex uere

ster: sed in corona nostra: in dyademate quod coronauit eum mater sua. Sed his uelociter uisus modo caruistis: hac hactenus dulcedinem non gustastis. Dabetis sublimitatem eius: sed humilitatem eius non uidistis. Egredimini igitur et uide te regem salomonem in dyademate quod coronauit eum mater sua. Uertuti non est opus illis a exhortatione: quoniam ipsi sunt qui desiderant in illum prospicere. Illis est quod sublimitas notior: tanto humilitas preciosior et amabilior est. Unde licet nobis maior sit ceteris leticie nobis enim natus est et nobis datus: tamen ipsi nos proueniunt: ipsi nos exhortant. Probatur hoc angelus qui gaudium magni euangelizat pastoribus: et qui cum eo facta est multitudo celestis exercitus. Nobis ergo dicimus: filie syon a seculares: debiles delicatissime: filie non filij in quibus nihil est fortitudinis nihil est uirtutis animi. Egredimini filie syon. Egredimini de sensu carnis ad intellectum mentis: de seruitute carnalis concupiscentie: ad libertatem spiritus intelligentie. Egredimini de terra uestra et de cogitatione uestra et de domo patris uestri: et uidete regem salomonem: alioquin non erit iustum uobis uidere eum ecclesiasten. Idem enim qui salomonem pacificus in exilio est: ecclesiastes id est contionator erit in iudicio. Idem id est dilectus domini in regno. In exilio mansuetus et amabilis in iudicio iustus et terribilis: in regno gloriosus et ammirabilis. Egredimini igitur: et uidete regem salomonem: nam ubique rex est. Licet enim regnum eius non sit de hoc mundo: tamen rex est etiam in hoc mundo. Interrogat: siquidem ergo rex es tu: ego inquit in hoc natus sum: et in hoc ueni in mundum. Hic ergo rector est morum: in iudicio discretor merito: in regno distributor premiorum. Egredimini plinthe filie syon: et uidete regem salomonem in dyademate quo coronauit eum mater sua: in corona paupertatis: in corona miserie. Si quidem coronatus est et a nouerca sua corona spinea corona miserie: coronandus a familia sua corona iusticie: quoniam erubunt angeli et tolerant de regno eius omnia scanda: quoniam ueniet ad iudicium cum senioribus populi sui: cum pugnat pro eo orbis terre aduersus insensatos. Coronat eum et per corona glorie sicut psalmus ait: gloria et honore coronasti eum. Unde te eum filie syon: in dyademate quo coronauit eum mater sua. Suscipite coronam pauperum propter uos regis uestri: et uane eum magis humilitatem eius adorare: quoniam fidei deuotio uobis hodie proponit in exemplo. Cui ei comparabimus et cui similes estimabimus uiros istos? Si latro-

cantico. 3.
et illud est
coronans corona
bibe tribulatione
usque illud ubi
mouetis ibi erit
cum gloria tua

nis fidem. si ceterionis pfectione pñdero i eo supercellere videtur. Iam tñc miracula multa fecerat. iam tñc a multis pñdicat fuerat: multis adoratur. Atqñ consideremus quid illi dixerint. Clamabat latro de cruce: dñe memeto mei dum veneris i regnum tuum. Ergo ne p supplicium ille vadit i regnum? Quis idcirco tibi qñ oportebat pati christum? sic intrare i gloria sua? Tu quoqñ ceterio cñvñ nosti: videtur sic clamaf ex pirasset: vere hic hñ filius dei erat. Mira res et omi amiratio digna. Propterea rogo vos intuemur et videte qñ occulta sit fides: qñ lineos oculos habeat diligenti? cōsiderate. Cognoscit dei filium lactente cognoscit moriente. Siquidē latro in patibulo: magi in stabulo cognoscunt. Ille clavis infixus: isti pannis involutus. Ceterio vero vitā agnovit in morte. Isti dei virtutē in teneri corpore infirmitate. ille summū spiritū in expiratioe: isti dei verbū in infantia cognouere. Siquidē quicqd illi sermonib: isti munibus consistit. Latro regem: centurio dei filium simul et hominem pronunciat. Et hec tria ipsa magorum munera indicant: nisi qñ thure non tam filium monstrare qñ deum obsecram? ergo carissimi pñst vobis tanta caritas quā vobis deus maiestatis exhibuit: tāta humilitas quā suscepit: tāta benignitas quā vobis per christi humilitatē apparuit. Agamus gratias f demptori et mediatori nostro per quē nobis immotuit tā bōa erga nos voluntas dei patris. Siquidē tālem iā novim? ei? animū: vt nō imerito dicamus: sic currim? nō quasi in incertū. Profecto enim tale est erga nos cor dei pñs qualem nobis expressit: qñ de eius corde processit

Sermo terci? vnde supra.

Necessariū nobis vi-

des fratres: iuxta ceterarū solennitātū cōsuetudinē etiā solennitatis hodiernae vobis exponere ratōnē. In terdū enī cōtra vitia loquimur: et gen? illō sermonis putile: sed dieb? ceteris videtur oportuni? cōvenire. Festinis autē et maxime i precipuis solēnitatibus magis circa ea qñ solēnitatis sunt immoderādū videtur: vt patriter et crudelis animus et excites affectus. Quō enim celebrabitis qñ nescitis: aut qñ mō scietis nisi annūciat vobis. Propterea nō sit molestū his qñ sunt in lege periti: si pa-

ra doctis morē gerim? vt exigit ratio caritatis. Credo enī ne ipsos qñ suis cpulis et se fraudados: si min? eruditis tāqñ pñfatis turb? grossiores pñs appofuerit cibos. Ita vero apponēt: si fraterne caritatis intuitu placuerit eis qñ necessaria sunt nō satis itel ligentib?: et si fortasse sibi min? necessaria videant. Sic autē et fragmenta postmodū re colligēt sibi pñs: si diligenti? recogitantes subtiliora qñs tāqñ mīda aīalia ruminauerint: qñ pñs intelligibiles aīos pñ subtilitate effugerint. Solēnitatis igitur hodiernae diei ab apparitione nomen accepit. Epiphania qñ apparitio ē. Hodie ergo apparitio domini celebratur: nō tñvna s3 trina sic a patribus nrīs accepim?. Hodie ei puul? rex noster paucis a natiuitate dieb? trāfacti: stella declarate pñitij gētiū apparuit. Hodie qñ cū iā trīgita ferme in dispensatioe carnis egisset annos: qñ secundū diuinitatē idē ipse ē: et āni ei? nō deficiūt: inf populares turbas abscondit? ad iordanē baptizad? aduenit: s3 testimonio dei patris innotuit. Hodie nihilomin? cū discipulis suis vocat? ad nuptias: deficiente vino signo admirabili sue potētiae aqñ i vinū mutauit. S3 delectat eā qñ i infantia saluatoris facta ē apponere et diligēt? intueri: qñ et dulcissima ē: et specia lius hodie noscitur celebrari. Hodie qñ sic audiui? i euāgelica lēre magi hierosolimā venerūt ab oriēte. Merito sane ab oriēte veniūt qñ sol iusticie nouū nob? ortū annūciāt: qñ leti rumorib? totū mūdū illūmāt. Isti qñ s3 felix iudea qñ lucē oderat ad fulgorē noue claritatis obtenebrat: et caligātes oculi ei? choruscāte radio solis et nī mltro magis excecant. Veniētes qñ ab oriēte magi. qñ dixerint audiam?. Abi est qñ nat? ē rex iudeorū? Quā certa fides: et nihil penit? hēstās: nō querūt vtrū nat? sit: s3 fiducialit? loquunt: et infrogāt sine dubitatōe: vbi sit qñ nat? est rex iudeorū. Porro audito nōse regi. rex herodes successorē suspicat? expauit. Ille mix si turbat herodes: s3 qñ hierusalē ciuitas dī qñvisio pacis est cū herode turbat. qñ nō mirē? Videte frēs quātū noceat iū potestas quō caput ipiū subiectos qñs sue cōformat impietati. Misera plāe ciuitas i qñ regnat herodes: qñ herodiane sine dubio particeps erit malicie: ad noue salutis ortum herodiana mouebit? thātōe. Cōfido ego i dño. qñ nīa inf nos minie regibit: etiā si adesse cōtīgat: qñ et ipsum de? auertat. Nam herodiana malicia et babylonica crudelitas: est

De epiphania.

fo. xxxix.

nascentē velle extinguere religionē: et allicdere puulos israelis. Si quid ei ad salutez pñit: si qñ religionis: quicūqñ resistit: qñ cūqñ repungnat. plane cum egyptiis puulos israelitici germis necare conatur: imo cum herode nascentē psequitur saluatorē. S3 iā inchoatā psequimur hystoriz. Credo si qñ cōfessus ē hui? rei studios? sibi cauebit decetero: et herodianū execrabit animū: ne similem exitū fortiaf. Ergo qñrentib? magis regē iudeorū: et sciscitante a scribis herode domice natiuitatis locū: illi iux? pphetam nomē ciuitatē edicūt. Quōqñ recessissent magi: et reliqñssent iudeos: ecce stella quā viderāt in oriēte antecedeat eos. Hinc manifeste daf intelligi: qñ humilū flagitantes cōfiliū: diuinū amiserit ducatū: et cōuersos ad terrenū documētū: signū celeste deseruit. Unde et relicto herode: continuo gauisi sunt gaudio magno valde. Stella enī antecedeat eos: vsqñ dū veniens staret vbi puer erat. Et intrātes domū inuenerūt puerū cū maria matre eius: et pcedētes adorauerunt. Cū. Unde nobis hoc o alienigenae? He qñ enī tāta inuenim? fidē in israel. Sic vos nō offendit vilis habitatio stabuli: nō paupes cū psep? nō vos paupis matris pñtiam: nō lactētis infantia scādalisat? Deniqñ apertis thesauris suis ait euāgelista: obtulerūt ei mīsera: aurū thus et mirrhā. Si solū obtulissent aux: videri fortasse poterant paupati matris voluisse cōsulere: vt haberet nimis vnde puulū posset filiū educare. Hūc autē offerentes parit? aurū thus et mirrhā: sine dubio spūalis oblatōis gen? s3 inuunt. Cū ei inter diuitias seculi videtur: ex celere: qñ p ei? grām oēs nos deuote obtulim? saluatori: cū p ei? noīe ex integro vere liquim? substantiā huius mūdi. Iā de necesse est vt quē pfecte terrena cōtēpsumus: flagrati desiderio celestia redram?. Sic ei offerim? et thuris odoramentū: quo nimirū vt in apocalipsi beati iohānis legis significat? orōnes sanctorū. Unde et ppheta i psalmo. Dirigat inqñ orō mea: sicut iēsum i cōspectu tuo. Sic et i alio loco legis: qñ orō iusti celos penetrat. Orō inqñ: nō culisibz s3 iusti. Hā d auertit aurē suā ne audiat legem: orō ei? erit execrabilis. Porro si iustus eē volueris et nō auertere aurē tuā a mādāt dñi ne auertat et ipse suā a pñb? tuis: necesse est vt nō solū pñs seculi cōtēnas: s3 et ipsam carnem castiget et subijcias seruituti. Nam qui dixit. nisi qñ abrenūciauerit om-

nib? qñ possidet nō pōt me? esse discipulus et alibi si vis esse pfect? vade vde omnia qñ possides et da paupib? et veni seque me. idē ipse in alio loco ait. Qui vult venire post me abneget semetipm: et tollat crucem suam et sequat me. Ad exponēs apñs. quicūqñ inqñ sunt christi: carnē suā crucifixerit et cñvitijs et cōcupiscentiis. Duas igit alās habeat orō nfa: cōtēptū mūdi et afflictionē carnis: nec dubiū quin celos penetret: et dirigat sicut i censum in cōspectu dei. Erit ei gratū sacrificiū et acceptabilis oblatio nfa: in qua cūqñ auro et thure fuerit etiā i mirrhā: qñ licet a mara sit tamē putilis est: et cōseruat corp? qñ mortuū est propter peccatū: ne defunctus in vitii putrefiat. Nec breui? pro imitāda magorū oblatione sint dicta. Ceterū qñ apparitionē hāc esse dixim? quid in ea appareat dignū est vt queram?. Atiqñ fm verba apostoli apparuit benignitas et hūanitas saluatoris nri dei. Ecce enī in euāgelica lectione audiui? qñ intrātes domū magi inuenerunt puerū cū maria matre eius. In infātili corpore qñ virgineo maf fouebat i gremio: qñ nisi veritas suscepta carnis apparuit? Quid in eo qñ cū matre paruulus i uenit: nisi ver? hñ et ver? hominis filius declaratur? Jam vero et in secunda apparitiōe vide: si nō manifeste vocis paternae testimonio dei fili? approbat. Cū nāqñ aperti sunt sup eum: et descendit spūs sanctus corporeali specie sicut columba in illū. et vox pñs audita ē. Dic est fili? me? dilectus. i quo mihi bene complacui. Satis equidē manifestum est ex hoc ipso satis cūides et idubitabile: qñ dei fili? necesse est deū esse: et filios hominū hoīes: et ipsoz quoqñ animaliz fetus ex eodē cū eis genere esse nemo qñ dubitet. Aexti vt null? sacrilego errori remaneat locus: qui i pma apparitione ver? homo et fili? hoīs est declarat: et in secunda ver? nihilomin? dei fili?: in tercla iam ver? de? et auctor nature pñat: ad cui? nutū natura mutat. Hos ergo dilectissimi: christū iēsum diligam? vt verū hominē et fratrem nostrū honorem? vt dei filium: adorem? vt deū. Secure credam? i eum: secure credam? ei nos ipsos frēs mei: cui nec pñas deest saluā di nos. cū verus deus et dei filius: nec bōa voluntas cum sit tāqñ vn? et nobis verus homo et hominis filius. Quomō nāqñ nobis erit inexcusabilis: propter quos factus est similis nobis passibilis? Iā si desiderat super his apparitionib? aliquid ad edifica-

oīes ale:~

De qñ apparuit:~

tionem morandis illud attēdit q̄ primo omniū xps appareat paup̄ puer cū virgīe matre: vt simplicitatē verecūdiā an omnia querendā nobis doceat esse. Itā et pueris simplicitas naturalis: cognata virginib⁹ verecūdia est. Quib⁹ & nobis in cōuersione nostre initio nulla magis virt⁹ necessaria est q̄ simplicitas humilis: & grauitas verecūda. In scōa x̄o apparitōe vēr saluator ad aq̄s baptisimi: nō quideꝫ lauāduꝫ: sꝫ magis a p̄e testimoniū accipitur. De sunt la chryme deuotiōis: in q̄bus nō indulgentia peccatorū sꝫ beneplacitū querit dei patris: cū descendit in nos spirit⁹ adoptiōis filiorū: testimoniū p̄hibet spūi n̄ro q̄ sumus filij dei: vt meliū nobis vocem de celo videamus audire q̄ vere deus pat̄ in nobis complacit sibi: nec paz distat inf̄ has lachrymas deuotiōis & etatis vtiq̄ iam virilis: atq̄ eas quas p̄mēua etas inf̄ infantie vagitus emisit: lacrimas vtiq̄ penitētie & cōfessiōis. Verū tamen lōge āplius vtriusq̄ p̄cellit alie quedā lacrima: q̄bus & infundit̄ sapor vini. Illas enī lacrimas vere in vniū mutari dixerim: q̄ fraterne compassiōis affectu i feruore p̄deunt caritatis: p̄o qua etiā ad horam cuiusq̄ immemor esse sobria quadam ebrietate videris.

¶ Sermo quartus vñ sup̄ a.

Opulo dure ceruicis

cultellus erat necessarius: & lapideis cordibus merito cultri lapidei debebant: qualib⁹ a iesu naue facta circuncisio memorat. Postea autē iesus tāq̄ agnus māfuetus omne austeritatē abstulit. Dñe agnus es cum lana & lacte veniens: aufer a me obsecro cultellū istum. Durus enī videt̄ & crudele: puulo recēter nato cultruz lapideū adhibere. Sic agit misericors. Duriciā cordis cōgruam seruis. filijs cōmutat in mansuetudine: vt rubiginē originis peccati quāvix cultellus eradere poterat: ex hoc iā cū vinctōe gratie facile lauet aqua. Nil ergo mirum si p̄ diuersitate tēporum mutata sint sacramenta: vt daretur vtriusq̄ qd̄ congruū erat eis. Ip̄e vero xps vtriusq̄ suscepit: vt tanq̄ lapsus āgularis vtriusq̄ parietis cohereret ac sic duarū capita corrigat: & consuetudo coneretur: sic & pascha figuratū ip̄e cōpleuit: & verū p̄tin⁹ inchoauit. Sꝫ p̄pterea voluit circūcidi. vt ostēde

ret auctore se esse veteris legis sicut & euāgelij: qm̄ qui p̄ seip̄s ait nūq̄ renat⁹ fuerit ex aqua & spiritu scōo cetera: ip̄e id ē p̄ seruū suū p̄ius dixerat. ois aīa cuius p̄pucij caro circūcisa nō fuerit bibit de populo suo. Qd̄ si soluz baptisma suscepiss̄. videri poterat refugisse circūcisiōes: tāq̄ nihil ad se p̄tinēte. Si vero circūcideret & nō baptizaret quōd mihi p̄suaderi posset baptizari circūcisiōe relicta? Itā itaq̄ post circūcisiōē baptisma suscipiens illud mihi tenendū tradidit: qd̄ vltimo suscepit. Deniq̄ cōmunitatis amator & cōmēdator q̄ habitare facit vniū moris i domo: quomō cōmunitatem d̄fereret & alios scādālizaret? Sic enī scādālizarentur vidētes euz nō circūcidi: sicut hodie scādālizaret ecclesia si infantēz videret nō baptizari. Nec solū cōmunitatis & vnitatis bonū cōmēdare sꝫ humilitatez voluit exhibere: vt ligaturā vulneratorū seiper. q̄ solus erat absq̄ vulnere. Nūc enim ap̄lis dicit. Vult deus filiū suū i mūdū natum ex muliere factū sub lege. Verū ne qd̄ forte diceret. q̄ circūcisiō est parētes fecerunt. paruulus enī erat: tā triginta annorū ad baptismū ip̄e p̄xit. Inclinat sub baptismania caput tremendū potestatibus principib⁹ adorandū. Quid mirū si baptista cōtremuit. Quis vel ip̄a cogitatōe nō cōtremiscat? Qd̄ altū erit in iudicō caput qd̄ mō inclināt: & vertet qui mō tā humilis videt̄: q̄ sublim⁹ & excelsus tūc apparebit. Sine inquit mō: sic ei decet nos imple omne iusticiā. Siquidē qui i plenitudie t̄pis venit in q̄ habitat plenitudo diuinitat: nihil nouit nisi plenus. Itā legē non venit soluere sꝫ implere. Est autē iusticia qd̄ stricta et angusta valde: ita vt q̄ cito pedē d̄teris in p̄cti foueā cadas: nec p̄ponere se equali nec equari p̄posito. Quis diffinitio ē. rededere vnicuiq̄ qd̄ suū est. Altera latior: & āplior iusticia: nec equare se pari: nec inferiori p̄ponere. Sic enī grādis & gūis ē supbia p̄ferre se eq̄li aut eq̄re plato: ita magne humilitatis ē inferiorē se exhibere eq̄li: aut equalē inferiori. Maxima & plēna iusticia est se inferiorē exhibere etiam ip̄i inferiori. Si cut enim summa et intolerabilis superbia est superiorē se p̄ponere: ita inferiorē se subdere summa et plena iusticia est. Quod iohannes ait ego a te debeo baptizari. de p̄ma fuit quia superiorē se subdidit: quod autem christus fecit de plena iusticia fecit: siquidem ille seruū sui manib⁹ se inclinauit

Et deat autē nūc q̄sq̄ quē imitet: hūc an eū q̄ extollit sup̄ omne qd̄ credit de⁹ aut colit studeam? & nos obsecro fratres adimple re oēm iusticiā. Ip̄a enī ē via p̄ quā ad leticiam veni. Itā leticia p̄mū ē: iusticia meritū et materia. Itā de ip̄a iusticia erit leticia nostra: quando christus apparebit vita nostra et nos apparebimus cum ip̄o i gloria: qm̄ ip̄e est q̄ factus est nobis a deo p̄e iusticia. Beati vero q̄ etiaꝫ nūc de iusticia letant et exhilarant in cōscientijs suis: surgentes mel de petras oleūq̄ de saxo durissimo. Itā autē videt laboriosa iusticia: sed veniet qm̄ in suauitate et iocunditate sine omni labore desideret et habeat: amet et p̄cipiat quādo fruemur ip̄a iusticia. Ne autem his qui p̄tergrediuntur viā: qui relicta iusticia. vanā & transitoria leticiā querūt. Qd̄ enī de trāstorijs q̄runt leticiā: nō poterit nō trāsire trāsuntib⁹ his de quib⁹ erat. Si cut enī lignis deficientib⁹ deficit ignis: sic mūdus trāsit & concupiscentia eius: haud dubiū quin et leticia quoq̄.

¶ Dominica prima post octauam epipha. nie Sermo prim⁹.

In lectiōe sancti euā

gelij fratres hodie audiuim⁹: qz dñs noster fuit ad nuptias. Faciam⁹ ergo qd̄ alibi monet: & studeam⁹ simile fieri homib⁹ expectantib⁹ dñz suū qm̄ reuertat a nuptijs. Itā tenēti carrucā i agro & vedēti aliquid v̄l emēti in foro. nō d̄ qd̄ expectas: neq̄ enim similes sunt expectantibus. Et d̄o quē vidim⁹ stare ante ianuā pulsare crebri⁹ sepi⁹ suspicere ad fenestras: nihil mix si d̄ qd̄ expectas. Illi q̄ sunt similes expectantib⁹: qui nō surda aure audiet & vacat & videt qm̄ ego sum de⁹. Alet do min⁹ expectantib⁹ cū in d̄itate: qual erat q̄ dixit. Expectas expectaui dñz. Veniet tanq̄ reuertens a nuptijs: inebriat⁹ vino caritatis: & imemor iniquitatū nostrarū. Veniet nō expectatib⁹ tāq̄ reuertēs a nuptijs: tanq̄ potēs crapulat⁹ a vinovere ebrius & immemor miserationū suarū. Tūc enī quātum ad illos obliuiscit misereri de⁹. Alet in ira & indignatione tanq̄ furibundus: sed o dñe ne in furore tuo arguas me. Nec modo nō tā de presentib⁹ nuptijs q̄ p̄ ear⁹ occasione sint dicta Itā d̄o seq̄mur vna cū discipulis ad nuptias euntē dñz: vt vidētes qd̄

factur⁹ est parit credam⁹ cū illis. Deficient vino dicit m̄ iesu ad eū. Vinū nō p̄st. Et passa ē enī eoz verecūdie: sicut misericors. sic benignissima. Quid de fōte pietatis p̄cederet nisi pietas? Quid in q̄ mix si pietate exhibet viscera pietatis? Itā d̄o q̄ p̄mū in manu sua tenuerit dimidia die: reliq̄ diei p̄e pomi fuabit odorē. Quātū igit viscera x̄tus pietatis affectu: in q̄bus nouē mēsis⁹ regnauit: Itā & an mentē repleuit q̄ ventrē & cū p̄cessit exvtero: ab aīo nō recessit. Durior fortasse & austerior videri posset respōsio dñi: sꝫ nouerat ille cui loqueret⁹: qd̄ loq̄ret illa nō ignorabat. Deniq̄ vt scias quō respōsū ip̄m acceperit: aut quātū d̄ filij benignitate p̄sumpserit: ait ministris. Quedū q̄ p̄ceperit vob facite. Erāt autē ibi lapidee ydrie fer possite. Mas nūc ydrias purificand⁹ veris iudeis. nō littera sꝫ spūi necesse habem⁹ apponere vel magi appositās demonstrare. Et ei nōdū puenit ecclesia ad p̄fectā purificatōē. qm̄ eā sibi xps exhibebit gl̄io: sꝫ nō habentē maculā neq̄ rugā aut aliqd̄ hmōi multū interī purificatōnib⁹ op⁹ habz q̄tenus sic abundāt p̄cta abūdet indulgentia: sicut multiplicat miseria. sic & misericordia: nō sicut delictū: ita & donū. Itā enī nō solū peccata lanat: sed & merita donat. Sex iā ydrie sūt possite his q̄ p̄ baptismū i p̄cti labunt: de his ei loq̄mur: de de his sum⁹. Exuim⁹ tunicā veterē sꝫ heu peius reindnim⁹ eā. Lauim⁹ pedes n̄ros: sꝫ peius inquinamus eos. Sic q̄ qd̄ ali⁹ inq̄nauerat lauit ali⁹: sic inq̄natos a nob⁹ lauari opus ē & a nob⁹. Aliena lauit aq̄: qd̄ culpa inq̄nauerat aliena. Nec tū sic alienā dixerit vt negē n̄r: alioq̄ nec inq̄naret. Sꝫ aliena ē. qz in adā oēs nesciētes peccauim⁹: n̄r. qd̄ & si i alio nos tā peccauim⁹: & nob⁹ iusto dei iudicō ip̄natabat licet occiso. Verū tūc iā nō sit qd̄ canseris o hō: sꝫ iobediētia ade vas tibi obediētia xpi: vt si gr̄is veniūdat⁹ es: gratis & redimaris. Si nesciēs i adā p̄risti: nesciēs vi uificeris i xpo. Nescisti qm̄ ad lignū vetitus ver⁹ adā retēdit man⁹ norias: nescisti nibi homin⁹ qm̄ i ligno saluifero inorias man⁹ xps extendit. A primo homine in te manauit macula qua inquinatus es: a christi latere aqua qua mundatus es. Itānc iam inq̄natus propria culpa. propria nihilominus aqua mundaberis: ab illo tamen & per illū: qui solus est purgationem faciens peccato rā. Prima q̄ ydria & p̄ma purgatō in cōp̄tione est de q̄ legim⁹: qm̄ in quacūq̄ hora

ppato pomi: ~

sex ydrie: ~

pp ydria: ~

1

le nō impediat exercitiū spirituale. Quam
diu enī de mundo sumus: debitorē nos cō
stat esse parentibus. Et postq̄ reliquimus
nosmetipsos: multo magis ab eorū sollicitu
dine liberi sumus. Unde et legim⁹ fratrem
quendā in heremo cōuersantē: cū ad eū car
nalis frater auxiliū gratia aduētaffet respō
disse vt adiret alter fratrem eorū: cum ille
vtiq̄ iam obisset. Quos admiratus qui ve
nerat responderet. quia ille obit: heremi
ta se quoq̄ similiter obisse respondit. Opti
me ergo nos docuit dñs ne solliciti sim⁹ su
per propinquis carnis nostre plus q̄ reli
gio postulet: quando ipi matri. et tali matri
respondit. quid mihi et tibi est mulier: Sic et
in alio loco cū suggeret ei quidā. quoniam fo
ris staret cū fratribus dñi querens ei loqui
respondit. Que est mater mea. et qui sūt fra
tres mei: Abi modo sunt qui tam carnalis
et inaniter sup carnalibus p̄pinquis suis
solēt esse solliciti: ac si adhuc viuerēt et ipsi
cū eis: Sed videamus iam quid sequitur.
Erāt ait euangelista ydrie sex posite secun
dum purificationē iudeorū. Vel ex hoc po
tes manifestus aduertere nō plenitudinē
sed preparationē nuptiarū esse: vbi nimirū
adhuc opus est purificationē. Desponsatio
nis ergo nuptie iste sunt: non copulationis
Abit enī illis in nuptiis fore vasa purifica
tionis: quādo gloriosam sibi xp̄us ecclesiā
exhibebit nō habentē maculā neq̄ rugam:
aut aliquid huiusmodi. Abi aut nō erit ma
cula que purificatio erit necessaria: Hunc
vtiq̄ lauandi rēpus est. nūc purificationem
patet esse necessariā: quādo nemo mundus
a forde. nec infans cui⁹ est vni⁹ diet vira su
per terrā. Hunc abluit sponsa. nūc purifica
tur: vt in celestibus illis nuptiis sponso suo
sine omni macula p̄sentet. Queram⁹ ergo
ydrias sex: in quib⁹ hec ablutio iudeorū idē
consentitū purificatio fiat. Nam si dixerim⁹
mus q̄ peccatū nō habem⁹ nos ipsos sedu
cim⁹: et veritas in nobis nō est. que sola libe
rat. sola saluat: sola lauat. Quod si cōfitea
mur peccata nostra. nō decerunt veris iude
is purificationis ydrie. qm̄ fidelis est deus
qui dimittit nobis peccata: et emūdet nos
ab omni iniquitate. Ego quidē sex ydrias sex
observatias arbitror esse: quas ad purifica
da cōsentitū corda sancti patres institue
re. et officia illas ni fallor hic poterim⁹ inue
nire. Prima siquidē ydria cōtinentia ē ca
stitatē: qua diluit quicquid ante luxuria in
quinant. Secūda vero ieiuniū est: vt quod

maculauerat crapula nunc abstinentia mū
det. Per segnitie quoq̄ et ociositātē q̄ inti
mica est anime. multas cōtrahimus fordes
contra dei sententiā. in sudore vult⁹ alieni
nō nostri pane vescētes: propter hoc quoq̄
tertia ydria nobis apponit: vt fordes ille in
labore manū diluant. Sic et p̄ somnolentiā
ceteraq̄ noctiū et tenebrarū opera multa
deliquim⁹. ideo quoq̄ quarta ydria vigilia
rum obseruantia ponitur: vt nocte surgen
tes ad cōfistendū dño. nō bonas noctes p̄
teriti t̄p̄is redimam⁹. Nam vero de lingua
quis nesciat quā multū inquinauerit nos
per vaniloquia et mendacia: per detractio
nes et adulationes. per verba malicie et ver
ba iactantie: P̄fecto his omnibus neces
saria est ydria quinta: silentiū sc̄z custos re
ligionis: in quo est fortitudo nostra. Se
xta quoq̄ ydria disciplina est: qua nō modo
nostro arbitrio sed alieno viuim⁹: vt delect
quicquid indiscipline viuendo deliquimus
Lapidea sunt hec. dura sunt: sed necesse ha
bemus in his lauari: nisi forte voluerimus
propter feditates nostras a dño accipere li
bellū repudii. Et tamē in eo q̄ dicunt lapide
de nō solū duricia: sed multo melius solidi
tas potest intelligi: qm̄ non lauant hec: nisi
firma stabilitate p̄miserint. Ait ergo dñs
ad ministros. Implete ydrias aqua. Quid
sibi istud vult dñs: Ministri solliciti sunt de
vini penuria: et tu dicis: implete ydrias aq̄.
Ille de poculis cogitat: et tu precipis vt va
sa purificationis impleant: Sic omnino sic su
spiranti iacob ad rachelis amplexus: lya a
patre supponitur. Nobis fratres qui mini
stri sumus et serui vestri per christum: nobis
precipitur implere ydrias aqua: quotiens
deest vinum. Ac si dicatur. Illi deuotionem
desiderant. vinum requirunt. feruorem fla
gitant: sed nōdum venit hora mea: implete
ydrias aqua. Que est enī aqua sapientie sa
lutaris: et si nō adeo suauis: nisi fons vite et
initium sapientie timor dñi: Dicitur ergo
ministis. Incurrite metū et spiritu timoris
nō tam vasa q̄ corda replete. quia vt ad ca
ritatem perueniāt iniriandi sunt a timore:
vt dicāt et ipsi. A timore tuo cōcepim⁹ dñe:
et parturim⁹ spiritū salutis. Sed quomō
implebuntur ydrie: P̄dixerat enī euan
gelista: capiētes singule metretas binas vt
ternas. Que sunt due metrete. queve ter
tia: Atq̄ duplex timor: communis et notus
omnibus. ac tertia quidē minus cōmunis:
et minus notus. Primus enim timor ē ne

cruciemur in lebenna. secūsus ne exclusi a
visione dei priuemur tam inestimabili glo
ria. tertius replet animam omni sollicitudi
ne timidā: ne forte deseratur a gratia. Et q̄
dem omnis timor domini sicut aqua extin
git ignem: sic extinguit peccatū concupiscen
tiam. sed is maxime cum ad omnē tentatio
nem statim occurrat ne forte cōtingat amit
tere gratiam vt sibi derelictus homo laba
tur quotidie de malo in peius. de periculo
minori in grauiorem culpam: quales vtq̄
multos videmus cum in foridib⁹ sint forde
scentes adhuc. Nam aduersus timorē istū
nō est vnde sibi blandiatur anima: siue de
minori forte quātitate peccati: siue de emē
datione futura. Talibus enī blandimētis
impediuntur aliquatenus duo prima gene
ra timoris. Precipit ergo nobis dominus
vt hac aqua ydrias impleamus. Sunt enī
aliquādo vacue et plene vento: si quis tamē
adeo insanus est: vt in eo per vanitatis stu
dium ille quas p̄diximus obseruatie mer
cedem perpetuam acuetur: vt sunt fatue vir
gines in quarum vasis oleum non habetur
Interdum autem quod peius est plene qui
dem sunt sed plene venenos: quod est inuidia
murmur: rancor animi: et detractio. Pro
pterea ne forte subintrent ista dum vinum
deest. iubemur implere ydrias aqua vt ob
seruentur mandata dñi in timore. que tunc
mutantur in vinum cum timor expellitur a
charitate. et implentur omnia seruoze spiri
tus et locunda deuotione.

In cōuersiōe sancti pauli sermo prim⁹.

Erito quidem dile

ctissimi conuerso doctoris genti
um ab vniuersitate gentiū festi
nis gaudis hodie celebrat. Multos enim
ab hac radice ramos produsse videm⁹. Cō
uersus paulus: cōuersiōis minister factus
est vniuerso mundo. Et multis quidē olim
in carne adhuc. sed nō iam scdm carnē am
bulans: p̄dicatiōis officio cōuertit ad deum
nūc quoq̄ in ipso felici⁹ viuēs et apud ipsum
ne adhuc quidē cessat ab hominū cōuersio
ne. dico autē exēplo: oratiōe: doctrina. Pro
pterea deniq̄ cōuersiōis eius memoria
frequētat. q̄ et ipsa quoq̄ memoriātib⁹ vti
lis inueniatur. In hac enī memoria et pec
cator spem venie cōcipit vt prouocetur ad
penitentia. et qui iam penitet p̄fecte: cōuer
siōis accipit formā. Quis desperet ultra
pro magnitudine cuiuslibet criminis: quā

do quidē saulum audiat adhuc spirantē mi
narum et cedis in discipulos dñi subito fa
ctum vas electionis: Quis dicat iniquita
tis pōdere p̄fessus assurgere iam ad studia
meliora nō valeo: quādo in ipso itinere quo
sanguinem sitiens xp̄iano virum toto pe
ctore vir tus efflabat. p̄secutor crudelissim⁹
in fidelissimum repēte mutatus est p̄dica
tor em: Magnifice siquidē in hac vna cōu
sione et misericordie magnitudo. efficacia
tie cōmendatur. Subito ait lucas circūful
sit eum lux de celo. Vere inestimabilis di
uine dignatio pietatis. Illustrat celesti ful
gore vlt a foris: int⁹ adhuc luminis incapacē
Qui necdū infundi poterat: diuina saltē
circūfusiō claritate. Et vox facta est. Lu
cis et vocis testimonio credibilia facta sunt
nimis. nec dubitare et de veritate. que sese
ingerit per vtrāq̄ oculos sc̄z auribus fene
stras. Sic nimirū sic in iordane quoq̄ supra
caput dñi et columba apparuit et vox sonuit
sic et in monte quando trāfiguratus est co
ram discipulis et claritas visa est. et vox pa
tris nihilomin⁹ audita. Saule saule: quid
me persequis: Vere dephensus est saulus:
nō est dissimulandi locus: nō est facultas vl
la negandi. In manib⁹ sunt epistole crude
lissime legatiōis: auctoritatis execrāde: po
testatis iniquae. Quid me p̄sequeris inquit
An nō p̄sequebar xp̄m: qui xp̄i mēbra tru
ciabatur in terris: An vero p̄secuti sūt xp̄m
qui sacratissimū illud corpus crucis affixe
re patibulo: et nō p̄sequebatur eū: qui adu
sus corpus eius qd est ecclesia. est enī cor
pus eius etiā ipsa. odio furebat iniquo: De
niq̄ si p̄prium sanguinē dedit in precii re
demptiōis animarū: nō tibi videt grauiorē
ab eo sustinere p̄secutionē qui suggestionē
maligna. exēplo p̄ncipioso scādali occasione
auertit ab eo aīas quas redemit: q̄ a iudeo
q̄ sanguinē illū fudit: Agnoscite dilectissi
mi et expauescite p̄fortia eorū qui salutē im
pediūt aīarū. Doceandū penit⁹ sacrilegium
qd et iporū videt excedere facin⁹: qd dño ma
iestatis man⁹ sacrilegas licerūt. Videbat
iā cessasse p̄secutiōis t̄p̄is: vt palā factū ē:
nūq̄ deest p̄secutio xp̄iano sc̄z neq̄ xp̄o. Et
nūc qd graui⁹ enī xp̄s p̄sequit⁹: qd ab eo vti
q̄ xp̄iani dicunt Amici tui de⁹ et p̄rimi adu
sū te appropinquauerūt et steterūt. Cōiurasse
videt et te vniuersitas ppli xp̄iani a mīmorib⁹
ad maximā plāta pedis vsq̄ ad vltimū nō ē
sāntas vlla. egressa ē iūctas a sentiorib⁹ iudi
cib⁹ vicariis tuis qd videt regē ppli tui. nō

est iam diceret populus sit sacerdos: quia nec sit populus ut sacerdos. Deu heu dñe de? quia ipi sunt in psecutione tua primi qui vident in ecclesia tua primatu diligere: gere re principatu. Nec syon occupauerunt. apprehenderunt munitiones: et vniuersam deinceps libere et potestatiue tradunt incendio ciuitate. Misera eorū cōuersatō: plebis tue miserabilis subuersio est. Atq; vtiā sola hac parte noceret. Eset forte qui domini: ca pmonitus et pmonitus exhortatione daret operā. ipsoz nō exempla imitari sed obseruare pcepta. iuxta illud. que dicit facite: ad opera eorū nolite respicere. Hūc autem dati sunt sacri gradus in occasione turpis lucris: et questum estimat pietatem. Cōpiosissime siquidē pietatis inueniunt in suscipienda imo accipiēda magis animarū curas: sed hec apud eos cura minor: et de antiq; salute nouissima cogitatio est. An vero saluatori animarū grauior: vlla esse poterat psecutio? Vniue agūt et ceteri contra xpm: multisq; sūt nostri tpbis antichristi. Merito tamē et crudeliorē eam censet psecutio nē pro acceptis beneficiis: et grauiorē sentit pro potestate quā proprijs sustinet a ministris. licet alij quoq; multi contra priorum salutē multipharie multisq; modis. et varijs occasionibus agere videant. Nec videt christus et silet: hec saluator patit et dissimulat. Propterea dissimulem? nos quoq; necesse est: et sileamus interim maximeq; de platis nostris magistris ecclesiarū. Sic nimis sic placet et ipis vt euadant nunc humana iudicia: veniatq; semel iudicium graue his qui psumunt et potētes patiātur tormēta potēter. Vereor dilectissimi ne quis forte sit et in nobis dñi persecutor: qz manifesta docuit ratio: impediēda salutē esse pfectū saluatorē. Quas ego de salute anime mee fratri illi gratias agere possum: qui michi propinat detractionis fraterne venenā. Merito detractores deo odibiles describitur: tanq; psecutores. Quid et is qui exemplo suo ad remissius agēdū ceteros prouocat. aut singularitate turbat. aut inquietat curiostrate. aut impatientia sua et murmuratione molestat. aut quocūq; modo contristat spiritū dei qui in celis est. scandalizans vnum de ministris istis credentib; in eum? Hōne et hic manifeste psequitur christum? Et ergo persecutor et nomen et crimen longe sit semper a nobis: obsecro vos dilectissimi benignos semp et mites exhibeamus

nos inuicem supponentes in omni patientia: et ad id quod melius et perfectius est alterutrum prouocantes. Quis enī seruus sufficere sibi putat non persequi dñm: sed nec obsequi domino? Quā habiturus est gratiam: si vt resistit: sic nec assisit quidē? Vem qz si quis adeo pusillanimis est vt satis sibi reputet nec persecutorē esse nec coadiutorē dei: audiat quid ipse loquat. Qui non est meū contra me est: et qui nō colligit meū: dissipat. Saule saule quid me persequeris? Et ille quis es dñe? Vne pfecto datur intelligi: qz vere circumfusa erat illi claritas nō infusa. Audiebat paulus vocē dñi sed faciem domini nō videbat: qm erudiebat ad fidem: et vt ipse postea docuit fides ex auditu est. Quis es inquit? Ignorū enim persequeris: et ideo consecutus est miam: quia ignorans in incredulitate hoc fecit. Discite ex hoc fratres iustum iudicē deū. nō mō quid fiat: sed et quo animo fiat considerare: et caute deinceps ne quis parua reputet: quālibet parua sciet delinquere conuincat. Nemo dicat in corde suo: leuia sūt ista: nō curo corrigere: nō est magnū si in his maneam venialib; minimisq; peccatis. Nec enī dilectissimi impenitentia. hec blasphemia in spm sanctū. blasphemia irremissibilis. Paulus quidē blasphemus fuit: sed non in spm sanctū: qz ignorans fecit in incredulitate. Hō in spm sanctū dixit blasphemiam et ideo cōsecutus est miam. Quis es dñe? Et dñs ad eū. Ego sum iesus nazarenus quē tu psequeris. Ego sum saluator: quē tu psequendo peris. Ego sū de quo tu in lege tua legis pdictū qd nescis impletū: qz nazarenus vocabit. En ille. Dñe quid me vis facere? Nec plane fratres pfecte cōuersiōis est forma. Paratū inquit cor: meū deus: paratū cor meū. Paratū sum: et nō sum turbatus: vt custodiā mandata tua. Dñe quid me vis facere? Verbum breue sed plenum. sed vniu: sed efficac: sed dignū omni acceptō ne. Quā pauci inueniunt in hac pfecte obedientie forma: qui suā ita abiecerint voluntatē: vt ne ipm quidē cor: propriū habeant. vt nō quod ipi: sed quid domini velint omni hora requirāt dicentes sine intermissione. Dñe quid me vis facere? Et illud samuelis loquere dñe: qz audit seruus tuus. Den plures habem? euāgelici illi? cecit? noui apostoli imitatores. Quid vis ait dñs ad cecū illū vt faciā tibi? Quanta est miseria tua dñe: qz ta dignatō tua. Siccine dñs fui qrit

In cōuersiōe sc̃i pauli. Fo. xliii.

vt faciat voluntatē? Vere cecus ille: qz nō cōsiderauit. nō expauit. nō exclamauit. Absit hoc dñe: tu magis dic quid me facere velis. Sic enī decet sic omīno dignū est: non meam a te: sed a me tuā queri et fieri voluntatē. Audietis fratres: quia vere necessaria erat hoc in loco cōuersio: Sic pfecto: sic multoq; vsq; hodie pusillanimitas et peruerstas exigit: vt ab eis queri oporteat qd vis vt faciā tibi: non ipsi qucerant: dñe quid me vis facere. Cōsiderare necesse habet minister et vicarius xpi: quid sibi picipi velint. nō ipi cōsiderāt que voluntas sit pceptoris. Hō est obedientia eorū plena: nō in omnibus parati sunt obsequi: nō per omnia sequi pposuerūt eum: qui nō suā sed patris venit facere voluntatē. Discernūt et diiudicāt elingentes in quibus obediāt imperanti: imo i quib; pceptorē suū ipsarū obedire necesse sit voluntati. Quis modi itaq; et si tolerari se videāt: cōdescendi ac morē geri infirmati sue pficiant obsecro. pudeatq; semper paruulos inueniri: ne quādo forte audiant quid debui vobis facere et nō feci: abutentibus patiētia et benignitate plati: fiat tandem multitudo exhibere miserationis cumulus iuste dñationis. Domine quid me vis facere? Et dñs ad illum. Surge et ingredere ciuitatē: ibi dicit tibi quid te oporteat facere. Sapientia suauiter vere vniuersa disponēs. Eum cui tu loqueris erudiendū de voluntate tua mitis ad hominē: vt socialis vite cōmendet vtilitas: et edoctus p hominē discat et ipse fm datam sibi gratiā hominibus subuenire. Ingredere ciuitatē. Audietis fratres nō sine diuino cōsilio factū esse vt hāc ciuitatē dñi virtutū ingrederemini: diuinā discere voluntatē. Plane qui te salubriter terruit et cōuertit cor: tuū ad desiderandā voluntatē suā: ipse tibi dixit. surge ingredere ciuitatē. Sed audi qz manifeste in his que sequunt voluntaria simplicitas et xpiana cōmendat consuetudo. Apertis oculis nihil videbat. ad manus autē trahebat ab his qui comitabant eum. Felix cecitas: qz male quondā illuminati in puaricatione tandē in cōuersiōe oculi salubriter excecant. Sane qz triduo paulus sine cibo manet pstitēs in oratione: ad eos maxime pmet qui nouiter seculo abrenunciātes necdū in celesti cōsolatione respirant. Sustineat ergo et ipi dominū in omni patiētia: orent sine intermissione. querētes. petētes. pulsantes. qz exaudi et eos pater celestis in tpe oportuno. Hō

obliuiscet eorū in finem: veniet et non tardabit. Si triduo sustinueris eū nō habens qd mādices: cōfide qz miserator et misericors dñs ieiunū te dimittet. Exinde iubet ananias manus imponere saulo: qz tāq; bene eruditus nō continuo acquiescit. Vide enī si non etiā paulus ipse doctrinā hanc deinde tradidit discipulo. nemini inq; cito manus imponas. Audiat aut dñs viz imponentē sibi manus: vt visum recipiat. Fratres paulus hoc cū vidisset: nō continuo illuminatus est. Nunquid nō expectat ananiam manum: qz venturū eū forte in somnijs puidit? Nec dico charissimū: qz vereor ne quis forte sit in vos qui solo sese somnio psumat illuminatū esse: nec iam equanimitate patiatur ad manum trahi: sed doctorē sese profiteat aliorū. Cui enī necdū administrationis cura iniuncta est. cui necdū credita dispensatio. cui necdum pceptū vt videat et prouideat his qz aptos oculos habentes nihil vident. quid hic psumere tentat: nisi qz meditat in ania et quasi somnia vana sectat. Caueamus ab hoc vitio fratres semp qd in nobis est. abieci eligam? esse et ad manus trahi mansuetudinē et humilitatē discētes a xpo domino cui est honor et gloria in secula seculorum Amen.

Sermo secundus vnde supra.

Conuersus est hodie

paulus: imo saulus cōuersus ē in paulū. Si quidē fact? est tāq; euāgelicus ille paruul? de qz dñs ait.

Hic cōuersi fueritis et efficiamini sicut paruulus iste: nō intrabitis in regnū celorum. Forte ei seipm dicebat. Hic ipse magn? dñs et laudabilis nimis. ipse paruul? qz dat? est nobis. Hec tñ magn? interim s; paruulus exhibet: vt seipm faciat gratū et efficacē necessarie paruitatis exēplū. Ad paruulū ergo sit cōuersatio tua: vt discas paruulus esse: tu quoq; cū cōuerteris paruulus fias. Eniuero audi qz euidēter ipm tibi in qz constituit formā pueriōis paruulū manifestat signāter ea qz sunt paruuli in seipso imitanda pponēs. Discite a me inq; qz mitis sum et hūilis corde. Semina paruitas: hūilitas et māsuetudo. Et illa interior: ista exterior paruitas: vtrāq; tñ nō parua virt? est. Hēpe qz paruul? ille tā magn? vnū magistrum pfiteat. Hodie qz cōuersus est paul? hodie desit esse saul? Hodie factus ē humilis et mitis corde. Probat oris pfectio cordis

humiliationē: et clamāt. Dñe quid me vis facere? Magis autē pbat ipa collata gratie magnitudo: q̄ nimis tā multa nisi multum humili data nō fuit. Ceterē māsuetudo qm̄ exterior quedāy dicitur paruitas: et ob hoc manifestior est. tripliciter nobis in pueris ne hac cōmendat. Triplici quidē velut ariete māsuetudo nostra pulsata: verborū inturris: damnis rex: corporis lesione. In his tribus om̄is exhibitio patietie: om̄is exercitatio māsuetudinis. Probata est illa virtus: quā nihil horū videt cōcutere potuisse. Cōsiderare libet quēadmodū paulus sup̄ his om̄ibus in ipa statim sua cōuersiōe tentatus vere iam paulus inuentus sit: in hac parte vere mitis et patiens. Saule saule qd me psequeris? Dux est tibi cōtra stimulum calcitrare. Dux equidē verbū: verbū increpatorū plenum cōminatione. Sane qd ad corpus pertinuit concussus est et pstratus in terra. An vero et damno quoq; pbat? est? Et valide. Siquidē ipm̄ a lumine adeptū oculorū et apertis ut scriptū est oculis nihil videbat. Expta est in his tribus et exercitata patiētia iob: quē in hac virtute opinatissimū deus exēplar dedit. Sed vestre hoc industrie relinquit? vestigandum. Sufficit nos monere formā vere cōuersiōis magna ex parte in hac māsuetudine constitutā: ut pudeat eos qui cōuersi esse debuerāt vel in corporis lesione vel in damno rex vel qd magis indignū est in verborū inturris inueniri peruersos penitus et auersos.

In purificatione beate Marie sermo primus.

Hodie templi dñi in

templū dñi virgo mater inducit: ioseph quoq; sūstī dñō nō suū: s; eius filium dilectum: in quo et bene cōplacuit. Agnoscat iustus quem expectabat. Anna quoq; vidua cōfiteatur. Ab his quattuor primo hodierna processio celebrata ē: que postmodū exultatiōe vniuersę terre in om̄i loco et ab omni gente celebrare. Nec sane mirū si tunc parua fuit: qm̄ quidē paruus erat qui suscipiebat. Nullū ibi locum peccatorū habuit: om̄es iustos sanctos: oēs fuere pfecti. Sed nūquid hos tantū saluabis domine? Crescat corp: et crescat et miseratio. Domus et iumenta saluabis dñe: cū multiplicaueris misericordiam tuā deus. In secunda iam processione p̄cedunt turbe: turbe sequuntur nec virgo portat s; asell? . Item inuenit itaq;

dedignat: nec ipsos q̄ cōputruerūt tanq̄ iumenta in stercore suo. Idō dedignat inq̄ s; si apostolica vestimēta nō desint: si doctrina eorū: si morū iusticia: si obediētia: si charitas cooperiat multitudinē peccatorū. ex hoc iā processiois sue gl̄ia non cessabit indignos. Magis vero et ipam q̄ tā paucis collata videt: nobis quoq; ab ipō inuenire ē reseruatū. Quidni reseruet posteris q̄ et progauit antiquis: Dauid rex et ppheta exultauit ut videret diē istū: et vixit et gauisus est. Alioq; si non viderat: vnde psallebat. Suscepim? inquit de mīam tuā in medio templi tui. Suscepit hāc mīam domini dauid: suscepit symeon. Suscepim? et nos: quicunq; sunt pordinati ad vitā. Siquidē xp̄us heri et hodie in eternū. In medio enī templi misericordia est: nō in angulo aut diuersorio. qd nō est psonarū acceptio apud deū. In cōmuni posita est: offert om̄ibus: et nemo expers nisi qui renuit. Diruant aque tue foras domine deus: nihilomin? fons tñ tuus tibi p̄ prius est: et nō bibit alien? ex eo. Qui tu? est nō videbit mortē donec viderit xp̄um dñi: ut securus dimittat in pace. Quid ni dimittatur in pace: qui xp̄m dñi habet in pectore? Ipse enī est pax nostrā: qd per fidem habitat in cordib? nostris. Tu quō hinc exibis aīa misera: qd ducē itineris iesum ignoras? Ignorātia enī dei qdā habet. An hoc? Hāpe qd lux venit in mundū. et dilexerūt hoīes magis tenebras q̄ lucē. Et lux inq̄t in tenebris lucet: et tenebre eā nō cōprehēderunt. Et si dicat. Et in plateis diruant aq̄: et alie nus nō bibit ex eis. Et mīa in medio templi ē nec tñ accedunt q̄s manet eterna dānatio. Medi? vestre stat o miserū quē vos nescitis: ut morietes ante q̄ videritis xp̄m dñi nō in pace dimittamini: s; poti? rapiamini a rugientib? pparatis ad escam. Suscepim? deus mīam tuā in medio templi tui. Longe est hec ḡfariāctio a voce illa gemētis. Dñe i celo mīa tua: et vitas tua vsq; ad nubes. Quid enī? Aides ne tibi in medio fuisse mīa: cum apud solos celigenas spūs haberes? At vbi sane minorat? est xp̄s paulomin? ab angelis: factusq; ē dei et hoīm mediator: ac velut lapis angularis pacificauit: p sanguinē suū q̄ in celis sunt et q̄ sup̄ terrā. ex hoc plane iā suscepim? de mīam tuā in medio templi tui. Eram? enī et nos natura filij ire: s; psecuti sum? mīam. Qui? ire filij: et quā mīam psecuti? Hāpe filij ignorātie ignauie captiuitatē et psecuti sum? sapiam? virtutē: redēptionē.

Ignorantia mulieris seducte excecauerat nos. mollicies viri et abstracti illecti a propria cupiscētia eneruauerat nos. malicia diaboli expositos iuste a deo captiuauerat nos. Sic ergo nascimur vniuersi. primū qui dēvie ciuitatis habitaculi: p̄sus ignari. de inde imbecilles vgnauit: ut si nota nobis esset via vite ppria tñ p̄p̄diremur et detineremur tertia postremo captiui sub pessimo crudelissimoq; tyrāno: ut licet prudētes essem? atq; robusti: ipsa tñ misere seruitutis opprimemur p̄ditionē. Nunqd nō mīa et misericordie multa op? habz tāta miseria? Aut certe si iā salui sum? ab hac triplici ira per xp̄m qui fact? est nobis sapiā a deo patre et iusticia et sanctificatio: et redēptio: q̄ ta nobis vigilātia opus ē dilectissimi: ne forte quod absit inueniant nostra nouissima peiora priozib? si de nouo cōtingat irā incedere. vtpote qui nō natura iam s; ppria volūate filij ire sum? . Implectamur itaq; mīam quā i medio templi suscepim? . et cū beata anna nō dimoueamur a templo. Templū enī dei sc̄tū est: qd estis vos aīa ap̄la. P̄dope ē hec mīa ppe est verbū in ore vestro: et in corde vestro. Deniq; in cordibus vestris p̄ fidē habitat xp̄s. Hoc templū ei? et hec sedes ei? nisi forte excidit vobis: qm̄ aīa iusti sedes sapiētie est. Qd ergo frequēter imo et semp ammonere cupio fratres meos. obsecro et nūc ambulemus nō scdm carnē in carne: ne displiceam? deo. Non simus amici hui? seculi: ne dei pstitumur inimici. Resistam? q̄ diabolo? fugiet a nobis: ut libere iam ambulem? i spiritu: et in corde sit p̄uersatō nostra. Si qd dem corp? qd corrūpitur aggrauat et enervat et effeminat aīam: et terrena inhabitatō sensum multa cogitantē deprimit: ut ad celestia nō assurgat. Unde et sapiā hui? mundi stulticia est apud deū. et a maligno qui supatur: et seruus addict. Porro in corde suscipiē mīa: in corde habitat xp̄s: in corde loquitur pacē in plebē suā: et sup̄ sanctos suos et in eos qui p̄uertuntur ad cor.

Sermo secundus vnde supra.

Ratias redemptori

nostro qui tā copiose puenit nos in benedictōib? dulcedinis: sacra mētis infantie sue gaudia nostra multiplicās. Celebratis siquidē paulo ante natiuitate. circūcisōe et apparitiōe ei? : festus hodie nobis oblatōnis ei? dies illuxit. Hodie nanq; sūstī creatori terre fruct? sublimis:

hodie placabilis et deo placēs hostia virginis manib? offert in templo: portat a parentibus. a senib? expectat. Offerūt ioseph et maria sacrificiū laudis. sacrificiū matutini symeon et anna suscipiūt. Ab his quattuor celebrata processio est q̄ p quattuor orbis climata solennis? hodie gaudiis ad memoriā reuocat. Quia ergo festiua hodie et nos ipsi p̄ter ceterarū p̄suetudinē solennitatis acturi sum? processione. non inutile arbitror: modū ipsius et ordinē diligenti? intueri. P̄dop̄cessuri sum? bini et bini cādelas habentes in manib? : ipas quoq; succensas: nec quolibet igne: sed qui p̄t in ecclesia: sacerdotali benedictiōe fuerit p̄secratus. Ad hec futuri sum? in processione nostra nouissimi: primi et primi nouissimi: et cantabim? in vis dñi: qm̄ magna est gloria dñi. Merito sane bini et bini p̄cedim? . sic enī ob cōmendationē fraternę charitatis et socialis vite missos a saluatore discipulos euāgelia sacra testantur. Turbat processione si quis solitari? incedere curat: nec sibi soli nocet: sed etiā ceteris est molest. Ibi sunt qui segregāt semet ipsos animales spiritū nō habentes: nec solliciti sunt seruare vnitates spūs in vinculo pacis. Iā vero sicut nō est bonū esse hoīem solū: sic in cōspectu dñi vacuū apparere ē p̄hibitu. Cū enī arguant ociositatis ipi qd quos nemo cōduxit qd iam cōducti sūt si oculi inuenti fuerint quid merent? Fides qd pe sine opibus mortua est. Ipa deniq; opa nostra in ferno agēda sūt: et desiderio cordis ut sint lucerne ardētes in manib? nris. Alioq; timēdū ē ne forte tepidos nos eno mere incipiat. qd in euāgelio loquitur dicens. Ignē veni mittere in terrā: et qd volo nisi ut ardeat? Idic plane sacer et b̄ndict? ē ignis quē p̄ sanctificauit et misit in mundū: et cui b̄ndict? in ecclesiis sicut scriptū ē. In ecclesiis b̄ndicite dñō. Dabet ei etiā aduersari? n̄ vtpote p̄uersus: diuorū opim̄ emulatoz. h; inq̄ ignē suū et ip̄e ignē cupiscētie carnalis ignē iudic et ab̄titiōis: quē saluator in nob nō accēdere s; extinguerē venit. Deniq; si qd alienū hūc ignē in diuio offerre p̄sū pferit sacrificiō: etiā si patrē habeat aaron moiet et iniquitate sua. Porro sup̄ hec qd de sociali vita et f̄fna dilectiōe de bōis opib? et feroze sc̄to dicta sūt b̄ndictatē et maxima maxieq; nēcia ē: ut honore p̄uam? hūicē nec mō p̄ores s; et ipos iuniorēs sibi d̄q; p̄pōat q̄ nimis hūilitatē p̄fecto ē et iusticie plenitudo. et qm̄ hilarē datorē diligit d̄s et fructus

ctus caritatis est gaudiū in spiritu sancto: cantemus vt dictū est in vīs dñi: quoniam magna est glia dñi. Cantemus dñō cāticū nouū: qđ mirabilia fecit. In quib⁹ omnib⁹ si qđ forsitan pñcere dissimulat et pñfici de virtute in virtute: noueris quisquis huiusmodi est in statu nō in pñfessione se esse: imo xō et regressiōe: qm̄ i viavite n̄ pñgredi regredi ē: cū nihil adhuc in eodē statu pñneat. Porro pñfect⁹ noster in eo cōsistit vt sepius dixisse me memini. vt nunq̄ arbitremur nos apprehēdisse: sēp extēdamur ad anteriora incessantē conemur in melius: vt imperfectum nostruz diuine misericordie obtutibus iugiter exponamus.

Sermo tercius vnde supra.

Trificationem beate

marie xginis hodie celebramus: que scdm legē moysi facta est trās actis a natiuitate dñi quadraginta diebus. In lege enī scriptuz erat. vt mulier que suscepto semine pepisset filiuz. immūda esset septē diebus et octauo die circūcideret puer: dehinc ablutiō et purificationi intenta abstergeret ab ingressu tēpli triginta tribus diebus: quib⁹ expletis offerret filiū dñō cū muneribus. Sz qđ nō aduertat in ipso sententia hui⁹ initio: liberā matrem dñi ab hoc pñcepto? Putas enī qđ dicitur moyses mulierem qđ peperisse filiū immūdam esse. nō tūmuerit sup matrem dñi blasphemie crimē incurrere: et idcirco pñmiserit suscepto semine? Alioquin nisi pariturā pñdidisset sine semine xginē: qđ necessitas erat de suscepto semine fieri mentionē? Putat itaqz qđ lex ista matrem dñi nō includit qđ nō suscepto semine filium peperit sicut pñdictū fuerat p hieremiam: qđ nouū faceret dñs sup terrā. Queris qđ nouū? Mulier inqđ circūdabit virū. Nō ab altero viro virū suscipiet: nō hūana lege cōcipiet hominē: sz intra viscera intracta et integra virū claudet: ita sane vt intrante et exēte dñō iuxta alius pphetā porta oriētalis clausa iugiter pseueret. Putas qđ nō poterat moneri aīn⁹ eius et dicere: qđ mihi op⁹ est purificatione? Cur abstineam ab ingressu tēpli: cū vterus nesciēs virū. tēplū factus ē spūs sc̄t⁹? Cur nō ingrediar tēplum que pepi dñm tēplū? Nihil i hoc cōceptu nihil i partu impurū fuit: nihil illicitum. nihil purgādū: nimirū cū ples ista fōs puritatis

sit et purgationē venerit facere delictoruz. Quid in me legalis purificet observatio: qđ purissima facta suz. ipso pñtū imaculato: Uere o bñā xgo. vere nō habes causam: nec tibi op⁹ ē purificatio. Sz nunqđ filio tuo op⁹ erat circūcisiōe? Esto inf mulieres tāq̄ vna eaz: nā filii tu⁹ sic ē i nūero puerorū. Circūcidi voluit: et nūc multo magis vellet offerri? Offer filiū tuū xgo sacra: et bñdictū fructū vētris tui dñō rēpñta. Offer ad nřaz oīm recōciliatōez hostiā sc̄tāz. deo placēt. Omīno acceptabit de⁹ pñ oblationē nouā et pñciosissimā hostiā: qđ ipse ait. Nūc est fili⁹ meus dilect⁹: in qđ mihi bñ cōplacui. Sz oblatio ista frēs satis delicata videt. vbi nūc sūstet dñō: redimē aīn⁹: et illico reportatur Veniet qñ nō in templo offeret: nec inf brachia symēdis: sz extra ciuitatez inf brachia crucis. Veniet qñ nō redimet alieno. sz alios redimet sanguine pprio: qđ redēptionez eū misit de⁹ pñ pñlo suo. Illud enī sacrificiū vesprīnū: ist d ē matutīnū. Ist d qđ locū dī: sz illud plenū. Istud enī tempe natiuitatis: illud iā in plenitudine etatis. De vtro qđ tamē potes accipe qđ ppheta pñdixit: oblat⁹ est qđ ipse voluit. Nā et mō oblat⁹ est nō quia op⁹ habuit. nō qđ sub legis edicto fuit. sz qđ voluit: et in cruce nihilomin⁹ oblat⁹ ē. nō qđ meruit. nō qđ iudeus pñdixit: quia ipse voluit. Voluntarie sacrificabo tibi dñe: qđ voluntarie oblat⁹ es p mea salute: nō p tua necessitate. Sz qđ fratres nos offerim⁹: an quid retribuim⁹ illi p omnibus qđ retribuit nobis? Ille p nob obtulit hostiaz pñciosiorē quā habuit: nimirū qđ pñciosior esse nō potuit. Et nos qđ faciam⁹ qđ possumus. optimū qđ habem⁹ offerentes illi qđ sum⁹ vtiqz nosmetipsi. Ille sc̄p obtulit tu quis es qđ teipm offerre cūcteris? Quis mihi tribuat: vt oblationē meā digne maiestas tāta suscipe? Duo minuta habeo dñe: corp⁹ et aīam dico: vtinā hec tibi pñfecte possim i sacrificiū laudis offerre. Bonū enī mihi lōge qđ gloriōs⁹ atqz vtilius est vt tibi magis offerar: qđ deferar mihiipsi. Nā ad meipm aīa mea cōturbat: inte vero exultabit spiritus meus: si tibi veraciter offerat. Fratres morturo domino iudeus mortuas hostias offerebat: sz iam nūc viuus ego dicit dñs nolo mortē peccatoris: sz magis vt cōuertatur et viuat. Nō vult dominus mortem meā: nō libenter offerat vitā meā? Nec est enī hostia placabilis: deo placens hostia: hostia vna. Sed in oblatione illa dñe tres fuisse le

De purificadis affectib⁹.

fo. xlv

gunt: et in oblatione nostra tria nihilomin⁹ a dño requiruntur. Fuit in oblatione illa ioseph sponsus matris dñi cuius filius putabatur: fuit: et ipse xgo mar: et puer iesus qđ offerbatur. Sit ergo et in oblatione nostra cōstanti virilis: sit cōtinentia carnis: sit conscientia hūilis. Sit inqđ in pñposito pseuerandi anim⁹ virilis: sit in cōtinentia castitas xginalis: sit in cōscientia simplicitas et humilitas puerilis.

Sermo guerrici abbatis igniacensis de purificadis et adornadis cordis affectib⁹.

Dorna thalamum tu

um syon. et suscipe regē xpm: quez virgo cōcepit xgo peperit: virgo post partū quem genuit adorauit. Ad nos fratres. ad nos loquitur spirit⁹ sc̄t⁹. qđ sum⁹ mus syon. qđ sum⁹ speculātes: qđ dic ac nocte eleuam⁹ oculos nřos ad dñm deū nostruz. donec misereat nři. Adornem⁹ igitur thalamū nostrum: et suscipiam⁹ regēz xpm. Ecce frēs xps in ppria veniens. et a suis repulsum: nō habet vbi caput reclinet. Pre fortibus nostris inter materna brachia vagies: per spiritū sanctū querit hospitium dicens. Adorna thalamū tuū syon. Emādemus igit thalamū nostrū prius expellendo qđ oculos xpi intrando offendere possunt: et sic demū adornem⁹ ea inferendo in quibus delectatur et gaudet. Que sunt aut forsan alijs vestrum: qđ oculos xpi offendere possunt? Qui dicimus. Nihil ita oculos eius offendit sic supbia: que angelū de celo et hominē expulit de paradiso: que ē initium oīs pñi. Quaz hortat nos spūs sc̄t⁹ vitare dicens. Quid superbis terra et cinis? Et alibi. Omnis caro fenū. Et sc̄catus est sensus: et flos eius decidit. Alideam⁹ nūc qđ supbia fecit. Angelū de celo: et hominē expulit de paradiso. Merito hec oculos xpi offendit. qđ pulcherrimū opus ei⁹ in celo et i paradiso fedauit: qđ fecit de age lo dyabolū: et de hose nup creato et iusto perfidum. Que sicut et pñtōz pñm et maximum sic est oīm regina et mater viciorū. Ad dñdū est igitur et sollicitē cōsiderandū. vt eā mēs nostra cū tota prole sua excludat: vt thalamus noster emūdat⁹ et ornatur⁹ xpm regēz qđ fores pulsat suscipiat. Cū tota inouā prole sua: septē scilicet pñcipalib⁹ viciis. Que sūt hec inanis gloria. inuidia. ira. tristitia. auaricia. ventris ingluuies. luxuria. Nec sunt si-

lie supbie qđ mēm suā sequunt. que hospiciū quodcūqz intrauerit fetidū reddunt. Sed que nobis cū istis cōmunio? Quis cōsensus templo dei cū ydoloz? Nulla nobis (deo agim⁹ gřas) cū eis societas: quas eruentes veterē hominē cū actib⁹ suis. gladio vere cōfessionis et pñe enecauimus. Nihil igitur in nobis vltra possit supbia: qđ de archangelo dyabolū. et de pñmo hoīe fecit impiū et creatori suo rebellem. Nihil habeat i nobis vana gloria: qđ a die cōuersionis nostre in cruce dñi nři iesu xpi cepim⁹ gloriari cū aplo dicentes. Mihi autē absit gloriari nisi in cruce dñi nři iesu xpi: p quē mihi mundus crucifixus est. et ego mundo. Gloria itaqz nřa sit crux xpi quā portam⁹: et testimonium cōfessionis et pñe xpi purgare. De qua apłus ait. Gloria nřa hec est testimonium cōfessionis nře. In qđ cōscientia gloriari: de donis dei ē deo gřas agere. Ad os nos hortatur apłus dicens. Qui gloriatur in dño glorie turid est in dño de puritate cōfessionis sue glorie. Nō enī qđ seipm cōmēdat. et. Eternum qđ in se gloriatur. et qđ sibi placet: nullo homini placet. Qui in alio homine gloriatur. aut laudem in mente ab ore alterius expectat: mercedem operum recipit. ac oleo pñoris vngit caput suum: auditis pphetam sibi dicentē. Maledictus hō: qui ponit spem suā in homine. Et in die iudicii cū dixerint domine domine aperī nobis ait. Amen dico vobis: nescio vos. Nec vana gloria filia est supbie: que in quocūqz fuerit inobediētes facit. Rursum post cōuersionē nihil vltra in nobis habeat inuidia: per quam mors intravit in orbem terraz. Dyabolus enī inuoluit hominē ascensum vnde corruerat: et ppter hoc rēptauit: et in aīa occidit. Nec ē illa qđ nō magnos sed puos sēp torquet: vicietē scō iob. puulū occidit inuidia. In eo ē qđ aliquis alicui inuidet: minorem se ostendit ei cui inuidet. Sic dyabolus inuidit pñmo hominē: sc̄cāu iacob: cayn abel. Nec inuidia puulum occidit: qđ nisi inferior esset de bono alterius nō doleret. Mac peste nullus morit. nisi qđ terrena hec appetit: qđ tota non veniunt pluribus. Unde si qua desiderat. illi inuidet qđ penitus ea accepit: vel illi partem habendo quantitatem ei restituit. Nunc paruulum occidit inuidia: qđ dūz non potest adipisci quod alij inuidet in odiū inuidie filiā cadit. Rursum fratres post cōuersionem nostram ira nō habeat in nobis locum: quia dominus in euangelio gra

Inuidia:

Inuidia:

Inuidia:

datum ducit ad gehēne puteum dicēs. Qui irascit fratri suo: reus erit iudicio. Qui dixerit racha. hoc est vocē indignationis per iram emisit: reus erit consilio: in quo tractatur qua pena sit mulctandus. Qui dixerit fatue. hoc est tale quid fecerit aut verbo aut verberē. ut inter fratres despiciat reus erit gehēne ignis. nisi resipuerit. Nec est ira q̄ stultorum oculos extinguit: sapientiu oculos nōnunq̄ turbat: dicente psalmista. Turbatus est ira oculus meus. Et de ira stulti iob ait. Virum stultum interficit iracundia. Ecce viciis iras videmus quarum altera nonnunq̄ turbat oculos: altera semper extinguit. Altera venit ex impatentia: altera ex zelo rectitudinis. Altera venit ex vicio: altera ex virtute. De altera q̄ venit ex virtute psalmista ait. Irascimini et nolite peccare. Quasi dicat. Rudeles estote in vicium. mites in fratrem. considerantes vosmetipsos. ne et vos temptemini. De altera que venit ex vicio ait apostolus. Sol nō occidat super iracundiam vestram: id x̄ps qui est sol iusticie mētem vestram irascentes nō deferat: qui cum ira nūq̄ habitat. Ira que venit ex zelo rectitudinis debem⁹ irasci p̄ nos: quoniam melior est risu: quia p̄ tristitiam vultus corrigitur proxim⁹. Que debet tamen subesse rationi. ne sit immoderata: sed in ultione peccati tempus et modus cōsideret. Nec sapientes interdū turbat. Ira per vicium stultos occidit: dum in iras et in contumeliam linguam relaxat. Rursus fratres post conversionem nostrā. muniam⁹: quia thalam⁹ cordis nostri. ne tristitia rediens introeat: illam dico que mortem operatur: que de amissione rerum temporalium venit. Nec est illa que prauas cogitationes generat. murmuris monachū reddit: q̄ fastidium parit: et tenentem aratrum dei. cū vxore lori⁹ retro respicere compellit. Sine dolore namq̄ non potest amittere: quod cū inordinato amore possedit. Hanc itaq̄ tristitia q̄ mortē operat⁹ excludamus: et intro mittamus eā que venit de memoria p̄ctōrū: et de pegrinatōe nostra: dicamusq̄ cū psalmista. Deu mihi quia incolat⁹ me? plongatus est habitati cū habitantib⁹: cedat mulrum incolat⁹ aīa mea. Nec est tristitia q̄ vitam operat⁹: de qua ait apostolus. Quasi tristitia semper aīa gaudentes. Nec est illa de qua dominus ad discipulos dicit. Tristitia vestra vertetur in gaudium. Altera parit

mortem: quia parit animi rancorē. Rursus fratres post conversionem muniam⁹ thalamū nostrū. ne auaricia que est radix omnium malorū rediens introeat: nosq̄ ab vni⁹ dei cultura abstrahat: ydolorū cultores faciat. De qua inf cetera sic ait ap̄lus ad discipulos suos. Mortificate mēbra vestra q̄ sunt super terram: fornicationē. imundiciā libidines. concupiscentiam malā: et auariciā que est ydolorū seruitus. Ecce auariciā ydolatrie compat. Et merito. Quia sicut vni deo ydolatria nītur auferre gloriam. ne solus habeat nomē deitatis: ita auar⁹ i dei res se extendit. ut solus vsurperet q̄ deus omnipotēs in vsu plurimorū fecit. Atq̄ deo inimica: quia negat deo que sunt ei. Est et auaricia non solus amor congregande pecunie aut conseruande. sed ambitio plationis cum nītur homo hominē p̄cesse. Nec vt vtrum dicam etiā pauperes qui semel p̄ x̄po reliquerunt sua in tantum verat: ut contra ius et phas et propostum suum nō tantū velint: sed etiam studeant fratribus et conseruis p̄cesse. Quia si abbas aut dōr eorū voto non consensit: irascitur obloquitur. eosq̄ aut inuidos. aut sibi malivolos. qui se nō p̄uehant clamāt. Nec est auaricia que memoriam mandatorū dei turbat: dicente psalmista domino. Inclina cor meum in testimonium tuum: et nō in auariciā. Que p̄ditionis est mater: que iudā dei discipulū primū ad mātatorū dei obliuionē. de obliuione ad p̄ditionem. de p̄ditione traxit ad laqueū. Rursus fr̄es post conversionem nostrā muniam⁹ thalamū cordis ne gula rediens introeat: que et adam innocentie veste: et esau priuauit primogeniti dignitate. Nec est illa pestis que patres nostros in deserto ingratos beneficijs fecit: que cōpulit eos murmurare contra deum et dicere. Etiam mortui essemus in egypto: quādo sedebamus super ollas carniū: et comedebamus allia. cepe. et pepones. Nec ē illa funesta pestis. que eos ad blasphemiam duxit. quasi non esset alia vita post istā: cū dicebant. comedam⁹ et bibam⁹. cras enī moriemur id est in futuro Quasi diceret. Hoc solū habem⁹ q̄ comedit mus: nihil in futuro post hanc vitam nos habituros speram⁹. Hanc pestē cum homine periturā p̄nunciat ap̄lus dicēs. Esca ventri et venter escis: deus hūc et hanc vestrū et Nec pestis triptita est: q̄ aut ante horā canonicā comedere. aut aliud q̄ lies: aut plūq̄ necesse ē facit comedē: carnis curā i co

De purificādis affectib⁹.

fo. xli.

cupiscentijs nīti facere. De qua nascit⁹ incepta leticia: sicut de populo israel dicit. Sed ait popul⁹ mādūcare et bibere: et surrexerit ludere. Rursus fratres post cōuersionem nostrā muniam⁹ thalamū cordis nostri: ne luxuria rediens introitum inueniat: que pestilētia rediens ē peior q̄ ante fuerat. Hūc ei sola redit: sicut dñs ait in euāgelio assumit septē spiritus nequiores se. et igressi habitāt ibi: et sunt nouissima hominis illi⁹ peiora p̄ioribus. Nec est pestis illa que corp⁹ chisti dimēbrat: que de mēbris chisti facit mēbra diaboli. Hūc qui adheret alicui p̄sone: cā libidinis explendet: vni⁹ corp⁹ sit cū illa p̄sone. et sit mēbr⁹ diaboli cui⁹ illa mēbr⁹ est per cōiunctionē malorū operū. Nec ē illa pestis que ignē infernalē i corp⁹ humanū accendit: ut vegetū sit et roburū ad libidinē explendā: et que igni illi inextinguibili materiā semper apponit: et vires ministrat: ut de suo semper habeat unde sine fine ardeat. De his duobus ignib⁹ luxurie et gehēne: habem⁹ auctoritatē scripture. De igne luxurie ait. Omnes adulterantes quasi cliban⁹ succēsus a coquēte. De igne gehēne ait. Pones eos ut clibanū ignis in tēpore vultus tui. hoc est iudicij: ut int⁹ ardeant sicut liban⁹ accensus in cōscientia domini⁹ in ira sua cōturbabit eos dicens. Discedite a me operarii iniquitatis. Et de uozabit eos ignis extrem⁹ infernalis: quē accenderūt p̄ luxurie feda opera. Sit ergo fratres summa cura et studiū his qui in talib⁹ sunt de talib⁹ euadere et fugere: nobis vero q̄ per gratiā dei euasim⁹ et veterem et uim⁹ hominē: qui sum⁹ syon. sit summū studiū thalamū nostrū munire et adornare: et chistū regem suscipere: sicut hec scriptura p̄cepit quā recitauim⁹. Adorna thalamū tuum syon. Quid est adornare thalamū tuū? Virtutes congregare: quib⁹ et paup̄metum et parietes quasi cortinis et florib⁹ tota domus adorne. P̄rim⁹ ornat⁹ thalami n̄i q̄ sum⁹ syon: sit timor: q̄ est initij sapientie: id est p̄mus gradus per quē ascēdit ad sapientiam. De quo timore ait scriptura. Beatus homo qui semper est pauidus. Et psalmista ait. Seruite dño in timore: et exultate ei cū tremore: ut timor auferat securitatē nōiamet exultatio mortiferā tristitiā. Nec timor generat humilitatē que est preciosissimi mus ornat⁹ thalami syon: que magis placuit chriso. cū in thalamū virginē ingrederet: dicente beata maria. Quia respexit

humilitatē ancille sue: ecce enī ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Nec i quā humilitas est ornat⁹ syon: id est pauperum chisti: de quib⁹ ipse dicit. Beati pauperes spiritu qm̄ ipsozū est regnū celozū Ecce quomō timor domi⁹ p̄m⁹ gradus ascensionis et p̄m⁹ ornat⁹ thalami syon. alio ornat⁹ generat: humilitatē scilicet et voluntariā paupertatē. Adorna ergo thalamū tuum syon: timore domini. Secund⁹ ornat⁹ thalami syon: et secundus gradus ad sapientiā est pietas. De qua dicit scriptura Misere anime tue placens deo. Et alibi. Super quem requiescit spiritus meus: nisi super humilem et quietum? Nec miseretur in se peccatib⁹. fraterna onera portat: magis eligit quelibet tempore alia bona perdere: q̄ cum fratre lite contendere. Quē profecto pietas non aliud est nisi deū colere: et per cultū dei deo placere. Nec in nobis generat māsuetudinem: optimū ornatū thalami syon: que filios dei nos facit. dicente domino. Beati mites: qm̄ filij dei vocabuntur Ecce quomodo pietas secundus ornat⁹ thalami syon: et secund⁹ grad⁹ ascensionis alij ornat⁹ de se generat māsuetudinē que filios dei efficit. Adorna igit thalamū tuum syon: pietate. Terci⁹ ornat⁹ thalami syon gradus tercius. gradus ascensionis ē sciētia: que hōi sui cognitionē prebet: ut scilicet homo neq̄ min⁹ neq̄ plus q̄ debet de se p̄sumat. Quoz alterū scilicet de se nimij p̄sumere in mala facit precipitē: alterū scilicet se non cognoscere facit ad quelibet bona opera torpentē. Ad hanc scientiā spiritus sanctus inuitat ecclesiam in canticis Si ignoras te o pulchra iter mulieres: abi post vestigia falsorum pastozum: scilicet hereticozum: et pasce edos tuos. hoc est carnales concupiscentias. Nec sciētia prebet nobis fiduciā vincēdi omnes tentationes per veram fidem. dicente domino in euāgelio. Si potes credere oīa possibilia sunt credenti: per dei scilicet gratiā et liberum arbitriū. Videmus iam quomō scientia terci⁹ ornat⁹ thalami syon: et terci⁹ grad⁹ ascensionis alium ornatum in nobis generat: religiosum videlicet luctum: qui consolationem a domino in futuro mere tur. Nec scientia parat in nobis dolorem: et luctum peregrinationis: ut videndo mala exiliū q̄ patimur: cū luctu desiderem⁹ patriā qua pegrinamur: audiamusq̄ a domino nobis dici. Bti qui lugent et qm̄ ipi cōsolabuntur.

Quartus ornat thalami syon ē fortitudo: quā cōuenit laborantibus pro ueris bonis acquirendis. Hec ē quē munit thalamū syon. ut nō extollat prosperitas: nō frangat aduersitas: q̄ lingua increpantē et blādentē his uerbis cōfundit dicēs. Domine libera aīam meā a labijs iniquis: et a lingua dolosa. Hec ē illa q̄ sp̄s de die in diem robustior esuriet: et sitim iusticie in thalomo syon accendit: facitq̄ eā audire a dño. Beati qui esuriūt et sitiūt iusticiā: qm̄ ipsi saturabūt. Adorna igitur thalamū tuū syon: fortitudine. Quintus ornat thalami syon: est cōsiliū: q̄ hō infirmitates suas requirit: suū posse et suū nō posse inuestigare: et ex sua infirmitate alios cōsiderat: alijs parcat et miseret. sicut et uult deum sibi misereri. alijs dimittit debita: sicut sibi uult dimitti a deo: meretur q̄ audire a dño. Beati misericordes: qm̄ ipsi misericordiā consequent. Adorna igitur thalamū tuū syon cōsilio. Sextus ornat thalami syon est intellectus: qui mentē hoīs sup̄ hec infima rapit: omnesq̄ corporeas subitātas intellectuāli intuitu trāiens nō corpe is subitātis figit: uolensq̄ ultra p̄gredi et p̄pius accedere audit a dño. Hec appropinquēs huc: nō enim uidebit me homo et uiuet. Hic intellectus cōuenit his q̄ a deo purgati oculū habent: de quibz dicit. Beati munda corde: qm̄ ipsi deū uidebūt. Adorna igitur thalamū tuū syon: intellectu. Septimus ornat thalami syon est sapiētia: q̄ cōuenit his q̄ intellectuālibz oculis eterna cōtemplantur: quoz cōuersatio in celis est: qui cupiūt dissolui et esse cū christo: in quoz p̄sona dicebat ap̄s. Mihi uiuere christus ē et mori lucrū. Quasi diceret. Et christū magnificē christo uiuere uolo tū: et christus ē premiū mortis mee. Et post pauca. Coartor autem et duobz ait: desiderū hīs dissolui et eē cum christo multo meli⁹ aut manere in carne p̄p̄t uos. Ecce quid facit uera sapiētia: q̄ omēs rebelles motus corporis ita iubuat: ut nullā ultra pugnam et in carne sentiat. Pro infirmis fratribus ut eis christum nunciet: exiliū libentē patitur. probra non audit. dāna non sentit. auferenti tunicam dimittit et pallium: percutiēti ad uñā maxillā prebet et alterā: auditq̄ a domino. Beati paciēti: quoniam filii dei uocabunt. Ut ornat thalami syon: istis nos adornem? qui sumus syon. et regem christum iuiciamus: quem uirgo concepit: uirgo peperit: uirgo post partū quadragesima hoc est ho-

dierna die in templo dei presentauit. In lege namq̄ scriptū erat: ut mulier que suscepit semine peperisset masculū: quadragesimo die purgata: templum cum filio intraret: deferens hostias secum pro peccato agnū anniculum unimaculatū: et turturē sine duos pullos columbarū. Si autē non haberet agnū: duos pullos columbe offerret. Hec omnia beata uirgo nō ex necessitate: sed ex humilitate impleuit. Abstinent ab introitu templi quadraginta dieb⁹ non necesse habens purgari: que sine omni delectatione saluo uirginitatis sigillo: de spiritu sancto concepit. Obtulit hostiā non pro peccato sicut alie mulieres: s̄ pro humilitate: ostendens etiā in hoc q̄ filius dei iesus christus non soluere uenerat legem sed adimplere. Et ecce symeon grandē qui accepit responsum non uisurum se mortem: nūc uidet christū dñi. ut eū insciperet quē expectabat: et accepit eū in uñas suas. hoc ē inter brachia sua amplexat⁹ est illū: qui appendit trib⁹ digitis molē terre: qui oīa implet omnia complectis: inter brachia portat dicēs. Hūc dimittis dñe seruū tuū secū dum uerbū tuum in pace. Cupio dissolui et eius aduentū cum patriarchis et p̄phetis in inferno expectare: qui inter te et humilissimum gen⁹ facturū est pacē. Quia uidet oculi mei salutare tuū: filiū tuū quē desiderauit: de quo responsum de spiritu sancto accepi. Lumen ad reuelationē gentiū: et gloria plebis tue israel. De quo ait iheremias. Populus qui ambulabat in tenebris uidit lucem magnā: quia cum plenitudo gentiū intrauerit: tunc omnis israel saluus fiet. Audite fratres audite quid offert maria: quid symeon suscipit. Augmentū dei deo patri cōsubstantiali: et coeternū: uerbū in principio: et ut uilitatē et cōiolationē n̄rāz audiam⁹: illū offert uirgo: quem deus abrahe p̄misiit dicēs. In semine tuo hoc est in christo benedicent omnes gentes. Et quēz dauid p̄misiit dicēs. De fructu ventris tui ponā sup̄ sedē tuā. Hic est quē uirgo offert: patri archāz gaudiū: desiderū p̄phetaz: gentiū expectatio: iudeozum qui eum receperunt saluator: ruine angeloz reparatio. Talis ē quē x̄go offert deo: imo multo maior q̄ lingua aut hoīs aut āgeloz possit dicē. Et cui sit rāt⁹ ac tal⁹ q̄lē āt q̄ntū se ip̄e nouit: suscepit x̄gi ip̄s solū offerret: hostiā quā lex p̄cepit. p̄ eo obtulit: ob hūilitatē: sc̄z exēplū: ut nos doceret quō et nos eū debeā⁹ offerre

De purificādis affectib⁹.

fo. xlvii

Duos turtures aut duos pullos colūbe p̄ eo obtulit. Colūba frēs simplex est animal. felle caret: rostro non ledit: in cauernis petra: nidificat: alienos pullos nutrit: iuxta fluentia manet: ut uisa umbra accipitris fugiat: meliora grana eligit: gemitū pro cantu reddit: gregatū uolat: alis se defendit: uolūm recuperat. Et nos fratres cū ante altare steterim⁹: ut dei filiū deo offeram⁹: cū eo et pro eo par turtur: castitatē corporis et anime offeram⁹. Et duos pullos columbarū p̄ cū gemētēs: p̄p̄ctōz gemitū p̄ desiderio patrie celestis et de cōsideratōe n̄re miserie habentes. Columba felle caret: et nos ira caream⁹: q̄ peccare nos facit. Rostro non ledam⁹: sed percussi in uñā maxillā: aliā prebeam⁹. In cauernis petrarū nidificem⁹: in fide plagaz christi refugium habeam⁹. Alienos pullos nutrim⁹: de filiis diaboli facietes uerbo predicationis filios dei. Iuxta flumina maneam⁹: id est iuxta hūc mortalitatis fluxū sedētes: uibrā accipitris hoc est peccata q̄ sunt umbra diaboli maloz ruinas cōsiderantes ab ei⁹ uingulis fugiam⁹. Meliora grana eligam⁹: id est meliores sentētiās in scripturis sanctis. Gregatim uolem⁹: uñā cōsensum in bono: i cōgregatione sub pasto: et habentes. Aliis noui et ueteris testamenti p̄tra iūmicos dei nos defendam⁹. uel duobz p̄ceptis caritatis: dei uidelicet amore et proximi. Alium recuperem⁹: de bono actionis ad bonū semper intēdentes cōtēplationis. Fratres carissimi: tales oportet nos eē cū corpus christi cōsecram⁹: cum cōsecratū māducantes sacrificam⁹: cū uobis idē corpus in salutē corporis et anime porrigim⁹. Tales etiam uos oportet eē: cū sacri sacramētū de manibus nostris accipitis: scientes q̄ corpus christi indigne accipit: et sanguinē ei⁹ indigne bibit: iudiciū sibi māducatur et bibit. Eorum quia raro inuenit talis: qui se hec oīa habeat: diligat illum qui bonū habet qd̄ in se nō habet: et in illo habet qd̄ in se nō uidet. Neq̄ enī credere debem⁹ q̄ soli sacerdoti sup̄radicte uirtutes sint necessarie: quasi solus consecrat et sacrificet corp⁹ christi. Hō solus sacrificat: nō solus cōsecrat: sed totus cōuentus fidelīū qui astat: cū illo cōsecrat: cū illo sacrificat. Hec sol⁹ ligni faber facit domū: s̄z ali⁹ x̄gas: ali⁹ ligna: ali⁹ trabes et cetera cōporat. Debet itaq̄ astantes h̄re de suo: sicut et sacerdos fidem firmā: oratio nē purā: deuotionē piā. Sciendūq̄ q̄ sine

firma fide nō astatū eē debz. Ceteras uero uirtutes q̄s supra dixim⁹: et si oēs nō habēt diligant illū qui habet qd̄ in se nō inueniūt et in illo habēt qd̄ in se nō uident. Sicut petrus in iohāne uirginitatis habet meritū: sic iohānes in petro martyriū habet p̄miū. Sciendū q̄z corpus christi quem maria hodie p̄ntauit in templo p̄sentauit in uñis suis suscepit: tria debem⁹. dignitatē: reuerentiā: et fructū. Dignitatē: ut eū dei filiū deum de deo. omnipotentē. creatorem omnium. iudicē uiuoz et mortuoz credam⁹. Dignitatē: ut credam⁹ nos statū post q̄ de corpore erierim⁹ ab eo sicut a iudice p̄cepturos sicut gessim⁹ siue bonū siue malū. Ille namq̄ quē maria in templo p̄sentauit. quēz symeon suscepit. quē in manib⁹ cōsecrātes ante deū leuam⁹. benedicim⁹. māducamus uobis porrigim⁹ māducādū: ille familiaris iudex erit noster. Laueam⁹ ergo ab eo sep̄ari p̄ iudiciū post mortē: cui ita sum⁹ familiares in uita. Dicam⁹ ei itaq̄ in corde cū eū tractam⁹: dicam⁹ cū eū cōsecram⁹. Dñe ad te ueniam⁹ post mortē. ante tuū tribunal iudicādi astatim⁹: qui nobis ita familiaris esse dignaris in uita: q̄ a nobis tractaris cōsecraris māducaris: noli nobis alien⁹ esse in morte: sed p̄ce nobis in die mala. Cōfundantur demones: qui nos tunc p̄sequentur destrue fortitudinē illorū i x̄tute tua: q̄ h̄ ē q̄ pugnet p̄ nobis nisi tu de⁹ et familiaris n̄r. Hec est dignitas quā ei debem⁹. Debem⁹ ei reuerentiā: inuestigare scilicet nosmet ipsos: et si inuenim⁹ cor pollutū sedis cogitationib⁹: aut mala uolūtate: ab eius contactu. ut ab igne et nos et alios arceam⁹. Ignis enīz cōsumēs est: ad quē indign⁹ non debet accedere. ne interi⁹ cōsumat⁹: et in re p̄bū sensū tradat. Crear ergo extra castra sicut moyses p̄cepit. qui nocturno pollutus est somno: hoc est qui p̄ negligentia istius obscure uite: que tota ut somnus p̄transt. puenit usq̄ ad pollutas cogitatōes. Exeat extra castra. hoc est dum in statu est: iudicet se indignū societate fidelīū p̄municatū hoc sacro corpore: lauetq̄ uestimēta sua p̄ sanctā cōfessionē: et p̄ solis occasum. hoc ē post tentationis calorem: et ardorē iā mortuum: letus redeat et cū alijs fidelib⁹ cōmunice. Hec est reuerentia quam debem⁹ cor poris christi: quē uirgo maria hodie in die i templo p̄sentauit quēz symeon letus inter brachia recepit. Debemus etiā fructū sc̄e: intelligere scilicet quē fructū accipim⁹

3. Jek. x. 1.

1. Jek. x. 1.

Reuerentiā:

fructū:

si cum digne comedimus. Audite fratres: non me sed apostolus dicentē. Calix benedictionis cui benedicim⁹: nōne comunicatio sanguinis xp̄i est? Calix id est comunicatio calicis: facit nos habere quandā communio nem cū xp̄sto. Et panis quē frangim⁹: nōne participatio corporis est domini? Et si dicitur panis quē frangim⁹ facit nos vnū corpus sub xp̄o capite: qm̄ sicut vnus panis ex multis granis cōficat⁹. q̄ posca in corp⁹ xp̄i et per fidem et per sc̄tā verba que xp̄s suos docuit cōuertitur: sic diuersi participātes hoc corpe in vnitare fidei. spei et caritatis/ vnū corp⁹ cū xp̄o sunt: ad xp̄m statim post mortē venturi. et cū xp̄o sicut cū capite suo sine fine regnaturi: quē virgo cōcepit. X̄go peperit. X̄go in templo hodierna die p̄nta- uit. Qui cū patre et spiritu sc̄to uiuit et re- gnat deus: per omnia secula seculorū. Amē.

Sententia de eodem.

Qui vult in pace dimit
ti conē esse symeon. qui audiens tristitiā interpretatur: vt q̄ horren- dum q̄ triste sit incidere in man⁹ domini. i- tenta mente perscrutetur: sit ciuis iherusa- lez/ p̄ns p̄uersionē in celis. Sit iustus ne maleuolēdo pereat: sit timoratus ne de ius- titia sua temere p̄sumat. Expectet xp̄m q̄ est consolatio fidelium: nō querat an̄ vespe- rum denariū: veniat in templum imitetur exempla sanctorū p̄uorū. Accipiat in mani- bus verbum dei/ id est compleat operibus: gestet puerū in vlnis: amplectatur eū cum brachijs fidei/ spei et caritatis. Gaudebitq̄ de xp̄o. adeptō xp̄i p̄fortio: cupiat indefinē- ter mori sc̄to viuere deo. Tūc tandē dimit- titur i pace: vt nō videat mortē: qui mortē perdidit. et vitam inuenit.

In septuagesima Sermo p̄mus.

Ajna mihi consola-
tio ē fr̄s mei in x̄bo illo dñi: q̄ est ex deo x̄ba dei audit. P̄p̄tea ei vos libēter auditis: q̄ ex deo estis. Nec ig- noro q̄ alio i loco dicit sc̄ptura. ex ip̄o et per ip̄m et i ip̄o sunt oīa: s̄ multo aliē sunt ex eo q̄ sc̄d̄s beati iohānis euāgelii. nō ex volun- tate carnis nati sunt: s̄ ex deo. Et i inueni- es ab eodē iohāne i epistola sua sc̄ptur. oīs

qui nat⁹ ē ex deo nō peccat. s̄ generatō ce- lestis p̄fuit illū. Nō peccat inq̄t id ē p̄ pec- catū nō p̄manet i pctō: q̄ cōfuit illū vtiq̄ vt pire nō possit ea q̄ falli nō pōt generatio celestis. Siue nō peccat id ē tātundē est. ac si nō peccet: p̄ eo sc̄licet q̄ nō imputat ei pec- catū: generatō ei celestis etiā i hac p̄te cō- seruat illū. S̄ generatōem istā q̄s enarra- bit: Quis p̄t dicere ego de electis suis. ego de p̄destinatis ad vitā: ego de numero filio- rum? Quis hec inq̄ dicere p̄t reclamante nimirū sc̄ptura: mescit hō si sit dign⁹ amore an odio? Certitudinē vtiq̄ nō habemus: s̄ spei fiducia p̄solat nos: ne dubitatiois hui⁹ angustie penit⁹ cruciemur. P̄p̄ hoc va- ta sunt signa q̄dam et indicia manifesta. salu- tis: vt indubitale sit eū esse de nūero electo- rum: in q̄ ea signa p̄māserit. P̄p̄ hoc in- q̄ quos p̄ciuit de⁹ et p̄destinavit cōfomes fieri imagini filij sui: vt quib⁹ certitudinem negat causa sollicitudinis: vt fiducia p̄ster- gfa cōsolatiois. Hoc ei est vñ semp sollicit⁹ in timore et tremore humiliemur. necesse ē sub potēti māu dei: qm̄ q̄les sum⁹ nosse pos- sumus vel ex p̄te: q̄les aut futuri sumus id nosse penit⁹ nob impossibile est. Ita q̄ stat videat ne cadat: et i ea forma q̄ salutis indi- ciū est et argumētū p̄destinatōis: p̄seueret atq̄ p̄ficiat. P̄p̄o inq̄ ea q̄ fiducia p̄stāt materia spei: vnū illud maximū est de q̄ nūc cepim⁹ loq̄: qui ē ex deo x̄ba dei audit. Nō- nullos enī sic iterdū audiētes inueies. ac si nihil omnino ad eos p̄tineat q̄ dicunt: nō in- trare cor suū. nō discutere mores suos: non cogitare ne forte qd̄ audiūt dictū sit. p̄pter eos. Magis aut si forte fmo dei viū et effi- car q̄ suo et nō eius q̄ loquit arbitrio fertur q̄cūq̄ voluerit: si inq̄ manifeste aduersus vi- cia illa p̄cesserit qd̄ sese illi sentit obligā- tos dissimulat et auertit oculos cordis: aut q̄libet adinuētione palliat vicia. et seducūt miseri semetip̄os In his q̄ salutē signa non video: magis aut vereor. ne forte p̄p̄tea non audiāt x̄bū dei: q̄ nō sunt ip̄i ex deo. In vo- bis fr̄s gr̄as deo x̄e inuenio aures audiēdi nimix cū i emēdatōe v̄a sine mora appare- at fruct⁹ x̄bi: s̄ etiā iterloquēdū fateor: nō nōq̄ sentire mihi video: feruorē studiū v̄i. Et enī qm̄ abundāt⁹ fugitis tāto āpli⁹ p̄plet vberat⁹ sp̄s sc̄ti: et tāto copiosius dat qd̄ p̄p̄inē vob: q̄nto citi⁹ qd̄ p̄p̄inat hausistis. P̄p̄p̄tea sepi⁹ loq̄ vob. etiā p̄ter p̄fectu- dinē ordis n̄ sc̄cio ei q̄s dixerit. si qd̄ supe- rogauer⁹. cū f̄diero f̄dā tibi. Initium sep-

De septuagesima. So. xlviii.

tuagesime fr̄s hodie celebra: cui⁹ nomē i vniūsa eccl̄a celebre sat⁹ habet. Itā x̄o dico vobis carissimū: q̄ plurimū in hoc nomine cōpatorū m̄litiā. Cōmouet enī ita me spi- ritus me⁹ spir̄as nimirū ad patriā illā: in q̄ nec numer⁹ est in mēsurā nec pond⁹. Quā- do enim in pondere et mēsurā et numero vni- uersa corporis et aīe bona recipio: Quanti merēnarū in domo patris mei abūdāt pa- nib⁹? ego aut hic fame pereor. Itā de corpo- rali cibo ad adā victū ē et puenit vsq̄ ad me Insudor et vult⁹ tui vesceris pane tuo. Sed et cū laborauero p̄is dat mihi i pōdere: po- tus i mēsurā: pulmēta i numero. Et de cor- porali cibo ad adā victū ē et puenit vsq̄ ad me anteq̄ comedā suspiro: atq̄ vtiā cū suspi- rauero et fleuero vel fragmētū exiguū me- rear de celesti cōmuniō: tāq̄ catellus eday- de micis q̄ cadūt de mēsa dñorū suorū. Hic rufale ciuitas regis magni qui te ex adipe frumētū satiat et quā fluminis impetus leti- ficat: in te nec pondus vtiq̄ nec mēsurā: s̄ satietas ē et affluētia summa. S̄ nec habet numer⁹: quippe cuius participatio ei⁹ i idē- psum. Ego vero qui tor⁹ sum in uicissitudine et numero: qm̄ veniā ad vñā illā quā req̄ro? Et si satori: apparente gloria tua domie? Et si inebriabor ab vbertate domus tue: et torēte voluptatis tue quādo potabis me? Hunc enī tā exigua sunt stillicidia stillātia sup̄ terrā: vt nec glutire quidē possim salu- uā meā. Sic omnino sic verū est fratres: q̄- niā mō oīa dātur in pōdere et mēsurā et nu- mero: sed veniet dies qm̄ oīa sunt cessatura Itā de numero quidē legim⁹: qm̄ sapientie illi⁹ nō est numer⁹. Et alio in loco apud eū- dē p̄phetā: delectationes i dextera tua vsq̄ in finē. Audi etiā ap̄ ap̄m pondus sine pondere. Sup̄a modū inq̄t in sublimitate eternū pondus glorie. Audi pōdus eternū sed attēde q̄ p̄miserit sup̄ modū. Sic et christi audio mēsurā sine mēsurā. p̄mittē tē: mēsurā inquit confortā et coagitatā et superfluentē. Sed qm̄ veniēt ista? P̄p̄o fec- to in fine p̄stis septuagesime: qd̄ est tēpus captiuitatis nostre. Sic enī legim⁹ q̄ capti- ui a babilonijs filij israel terminū accepe- runt annoz septuagita: quib⁹ trāfactis re- dierūt in suā: cū instauratū est templū et ci- nitas f̄dificata. Et vero captiuitas nostra fr̄s qm̄ finit⁹: q̄ tot ānis ab initio vtiq̄ mū- di p̄tēdit⁹? Et si liberabimur a fuitute ista? Et si restaurabit hierusalem ciuitas sancta? Atq̄ cōpleta hac septuagesima. q̄ ex vena

rio et septenario cōstat: p̄pter decē mādata que accepim⁹. et septē impedimēta quibus a mādatoz obedientia retardamur. P̄p̄o: mū enī impedimētū nostrū et occupatio ḡ- uis. est ip̄a necessitas hui⁹ miseri corporis. Quā dū mō somnū. modo cibū modo vestes ceteraq̄ similia querit: haud dubiū quī fre- quenter impedit nos ab exercitio sp̄uali. Secūdo loco impediūt nos vitia cordis. vt est leuitas. suspicio. impatiētie aut inuidie mor⁹. laudis appetit⁹ et s̄ficia: q̄ quotidie ex- pimur in nobis. Tercū et quartū ipedimē- tū accipe prosperitatē huius seculi et aduer- sitatē. Sicut enī corpus qd̄ corrumpit ag- gnat animā: sic depimit etiā terrena inha- bitatio sensum multa cogitatē. Atq̄ er- go: cane a laqueo tētatōis: et quere arma iusticie a dextris et a sinistris. Quātū impe- dimētū grauissimū et piculossimū ignorā- tia nostra est. In multis ei oīno icertū ha- bem⁹ qd̄ agere debeam⁹: ita vt qd̄ oīem⁹ si- cut oportet nesciam⁹. Sextū ipedimētū ē aduersari⁹ n̄r: q̄ tanq̄ leo rugiēs circuit q̄- rens quē deuoret. Atq̄ vtiā in istis sex tri- bulatōib⁹ liberaremur: vt vel in septima n̄ tangeret nos malū: nec app̄hēderet nos pi- culū i falsis fr̄ib⁹. Atq̄ soli ipugnarēt nos maligni sp̄s cū suggestionib⁹ suis. et nihil nocerēt hoīes p̄nciosos exēplis. p̄suasione- bus ip̄ortunis. fmonib⁹ adulatōis vt detra- ctiois: atq̄ alijs mille modis. Videtis cer- te q̄ necessariū sit. vt aduersus hec septē p̄- icula qd̄ ipedimur: septiformis sp̄s sancti auxilio subleuemur. P̄p̄o his enī septē qui- bus ab obseruātia decalogi retardamur: i- luctu penitētie septuagesima p̄a agit. Et si reticeat iteri alleluia solēne: et h̄iane trās- gressiois hystoria miserabilis ab exordio recensetur.

Sermo secundus vnde supra.

Amisit deus sopo-
rē in adā. Immisit et i seip̄m fac- tus nimix secūdus adā: sed ē di- stantia forte nō parua. Ille enī sopo- rat⁹ v̄- de f̄ p̄ nimietate cōtēplatiōis et excessu: xp̄s miserationis affectu: vt in illū sopo- rē misce- rit x̄itas: i hunc caritas: cū vtiq̄ sit dñs. Et ip̄e dñs. Ego suz via x̄itas et vita. Sane sopo- rē xp̄i soli caritat⁹ fuisse nō dubitat. v̄l noīeten⁹ xp̄ian⁹. Siq̄d accubuit vt leo. si- vici⁹ plāe s̄ victor: p̄tate. p̄p̄a ponēs aīam:

somnū mortis excipiens propria volūrate. Ceterū qualis est ille sopor dīcēd' sit fuisse v' credēdus quē dñs imisit in adā: i q sine sensu omnino doloris in mulierē edificādā costa sublata est de latere dormiētis: mihi quidē nō nisi icōmutabilis veritatis intuitu et abyſſo diuine sapientie cor poris excedens sensib' obdormisse videt. qd ex ei' x bis vel marie cōſci potest. Bediēs nimirū indicat quo abisset: dū tanq' ebri' de cella vinaria veniens et eructuans illud magnū sacramētū qd tanto post in christo et in ecclesia apostol' commendat: hoc nūc inq' os ex ossib' meis. Et p' op' hoc inquit flūquet homo patrem et matrē: et adherēbit vxori sue et erunt duo in carne vna. An tibi penitus obdormisse videt qui in hanc vocē excitat' erupit: nō magis dicere potuisse. ego dormio et cor meū vigilat. Aerū id quidē sine p'udicio dixerit: si forte alit' visus fu erit: maxime si quid aliud in sanctorū paginis inuenit. Hec enī cōmunē arbitror fuisse soporē aut nostris similē somnū: q's nec contemplatiōis excessus nec miserationis affect': sed infirmitatis defectus immittit quos nec veritas nec caritas sed necessitas parit. Graue siquidē iugū sup filios adam. Hō aut in principio sup adā: nūc iā sup filios ei'. Quid nō graue miseris: quib' et viuere labor est: et quod paucivide tur aduertere: sentire penit' nemo. ipe q' sensusualitatis vsus inuenitur oneri: adeo vt nequeat sustineri nisi alterna rede foueant. Quid nō labor et dolor et afflictio spūs ex omnib' q' sub sole sunt qñ et illud ei grauiſ simū est q' potissimū delectat. vegetatio scz et sensificatio carnis: Hūmū q' sit ei dulce cōfortiū: triste vino: tū manifestat: dū vix tandē auelli potest: dū corruptō ipa cor pous penit' intolerabilis est vegetati. Sane non simpliciter corp' sed corpus qd cor rumpit aggrauat aīam: vt immunē ab hoc graua mine p'imi parētis aīam noueris ex titisse: donec adhuc corpus gereret incor ruptū. Hūmū in libertate posuit eū de': vt inter suūma et infima versans et in illa ex cederet sine difficultate: et ad hec sine ille cebera aut necessitate descēderet: illa pene trans naturali viuacitate et puritate mentis: hec auctoritate et iudiciis p'sideris. De nūc adducta sunt aīalia ad adā: vt videret quid vocaret ea: nō ipse aliq' curiositate ductus est vt videret ea. Non sic in nobis li bera ratio: sed vndiq' ei lucrādū est. Sic enī

et ab infimis visco quodaz captiua tenetur et a summis idigna repellitur: vt nec ab his sine dolore possit auelli: nec ad illa sine magno gemitu vel raro querat admitti. Vinc nempe vim faciūt qui querūt aīam meā: vt clamare necesse sit. Infelix ego homo: quis me liberabit de corpore mortis huius? Unde priusq' comedā suspiro: quia regnū celozū vni paritur: et violenti rapiunt illud. Hūmū lominus tamē et illicyritas et hic tenēda di uisio est: sicut et adam: soporatus est in cōtē platione: et aīalia nominū impositōe discre uit. Sic nimirū sic et abrahā in sacrificio nō quidē volatilia sed animalia legē diuississe. Et martha erga multa turbatur: cū vni sit necessariū. Necessariū plane vni et maxime necessariū: quoniam hec pars optima que nō auferet. Cessabit diuisio cū venerit plenitudo: erit totus sancte ciuitatis hierusalem participatio in idipm. Interim spūs sapientie nō modovnicus sz et multiplex est: interio rior: a quidem in vnitare solidas: sed sub iudicio exteriora distinguēs. At rūs tibi i p' mītiua ecclesia cōmendat: quādo multitudinis credentium erat cor vniū et aīa vna. ne volatilia scinderetur: diuidebat aut singulis put cuiq' opus erat vt aīalia secaretur. Sit igit etia in nobis carissimi vnitatis amor: vnitatis sint corda diligendoy nū que rendo vniū. adherēdo vni: et idipm inuicem sentiēdo. Sic nimirū exterior: ipa diuisio et euadit piculū et scandalū nō incurrat: dū videlicet et si p'p'ia cuiq' tolerantia p'p'ia q'q' nonnunq' in terrenis agēdis sententia sz et diuersa interdū dona gratiarū: nec mē bra omnia actū eundez vident habere: vni tas tamē interior et vnanimitas ipam quo q' multiplicatē colligat et constringat caritatis glutino et vinculo pacis.

De quadagesima fmo p'mus.

Odie dilectissimi sacri quadagesime tempus ingredi mur: tempus militie xpiane. Non nobis singularis est hec observatio: vna oī um est quicunq' in eandez fidei cōueniūt vnitatē. Quid nū cōmune sit xpi ieiunū omni bus xpianis: Quid ut caput suū mēbra se quant? Si bona suscepimus ab hoc capite: mala autē q're nō sustineam? An respuere tristitia volum? et cōmunicare iocundias? Si ita est: indignos nos capitis hui' p'icipa

De quadagesima.

So. xlii.

tionē p'bam. Omne enī qd patit ille. pro nobis ē. Et si in ope salutis n're ea collabo rare piget: in q' deinceps coadiutores nos exhibebim' illi: Hō est magnū si ieiunet cū xpo: qui sessurus est ad mēsam patris cū ip so. Hō est magnū si cōparitur mēbrū capiti cū quo et glorificandū est. Felix mēbrū qd huic adheret per oīa capitū: et sequet illud quocunq' ierit. Alioq' si forte abscedi sepa rariq' cōtingat: p'uct statim necesse ē etiam spiritu vite. Necq' enī portio capiti non coheret: vnde ei iā sensus aut vita? Hec sa ne deerit qui exposita occupet: vt ne tūc q dem sit absq' capite. Sermiabit rursum ra dix amaritudinis. venenatū caput itez pul lulabit. Illud inq' caput. qd in eo cōtrūe rat ante fortis mulier mater ecclesia. Dico aut quando per eā regnatur' est in spē vi te: quē natura filius ire mater carnalis edi derat. Hūmū qd iā si fuerit q' reuelatos habeat oculos cordis. et specialiter intueat horrendum omnino monstrū: corpus quidē hoīs caput autē demonis habens. Hō solū aut sed etiā erit nouissima hoīs illius peio ra p'iorib': cū viperē illud caput qd prius fuerat amputatū non absq' septe nequioribus se reuertat. Quis nō solo cōtremiscat auditu? Tollens mēbrū xpi: faciam mēbrū demonioz? Abscisus aut a corpore xpi: satha ne miser incorporeabor? Sit p'ocul a nobis semper execranda ista cōmutatio frēs mei. Nihil omnino adherere tibi bonū ē o caput gloriosus et benedictū in secula: in quo et an geli p'icipere cōcupiscunt. Sequar te quocunq' ieris. Si transieris p' ignē nō euellar a te: nō timebo mala q' niaz tu mecū es. Tu dolores meos portas et p' me doles: tu pus transis per angustū passionis foramē: vt la tum p'beas sequētib' membris ingressum. Quis nos separabit a caritate xpi? Ipa ei est p' quam omne corpus p' nexum et iunctu ras crescit. Hoc glutinū bonū: cuius memi nit ysaias. Nec p' quā bonū est et iocūdū ha bitare fratres in vniū. Hoc vnguetū qd de scendit a capite in barbas: a capite descen dit et in oīam vestimentū: vt ne minima qui dem fimbria careat vnctione. In capite si quidē plenitudo gratiarū de qua accipim' oēs: i capite vniuersitas miserationis: in ca pite inextinguit' fons pietatis diuine: ca pite affluētia tota spūalis vngētis: sicut scri ptum est. Anxit et deus deus tuus oleo leti cie p' participib' tuis. Ip'z tñ quod tā copio se pat' vnixerat caput: maria quoq' vngere

nō veret. Et a lumnant quidē discipulis: re spondet veritas. p' ea: q' bonū opus sit opa ta. Deniq' et nobis hodie qd p'cipit in euā gelio: Tu inq' cū ieiunaueris: vnge caput tuū. Mīra dignatio. Spiritus dñi sup eum eo q' vnixerit eū: et nihilomin' tamē euange lisans pauperib' ait. Ange caput tuū. Et o placz sibi pater in filio: et dum vox sonat in ethere: descendit spūs in columba. Pura tis fratres qd xpi baptismo crisma defue rit: Manet dñi spūs sup ipm et vnctū ab eo quis dubitet? Hic ē fili' meus dilect': in q mihi bñ p'placuit. Nec plane spiritualis vni genti fragrantia ē. Anxit p' filiū p' partici pib' suis: in q' p' ceteris singularit' cōpla cet sibi. Ip'z enī diligit filiū affectu vtiq' di uino et inextro omni creature. Anxit inq' p' p'icipib' suis: accumulans sup eū vniuer sa crismata benignitatis. māsuetudinis. et suauitatis: abundantius eū replens visceribus misericordie miserationis. Anctū deniq' misit ad nos: quē nobis exhibuit plenū grē. et mise rationis. Sic vnctū a p're est caput nostrū et nihilomin' vngi postulat et a nobis. Cū ieiunaueris inq' vnge caput tuū. Ita ne a quā petit a riuolo fons indeficiens? Petet sine dubio: aut certe repetit magis: ad fon tem ei vñ exeūt flumina reuertunt. vt iterū fluant. Hō vero vt minus hīs qd dederat xps repetit: sz ne tibi pereat. quicqd ad eū referre volueris. Si quidē etiā fluminis aq si stare ceperit et ipa putrescat: et inundatio ne facta supueniens repellat. Sic plane. sic g'fari cessat decursus vbi recursus nō fue rit: nec mō nihil aufē ingrato: sz et qd ac ceperat xps ei in p'ncipiē. Fidelis aut in mo dico: censet dignus munere aplori. Ange igit caput tuū. refundēs in eū q' supra te est quicqd i te ē deuotiōis: qd qd delectationis: quicqd affectionis. Ange igit caput tuū. vt si q' i te ē g'f a referat ad ipz: nec tuā querat g'fiam: sz ipius. Angit enī xpm: q' bon' eius odor ē in oīu loco. Memēto sane aduersus ypocritas hunc p'cessisse fmonē. Nolite in quit fieri sic ypocrite tristes. Hō oīmodam nobis tristitia inēdicit: sz q' in facie est corā hoībus. Alioq' cor sapientis vbi tristitia: et paulum q'q' discipulos tristasse nō piget p' eo q' cōtristati sunt ad salutē. Hō ē talis tristitia ypocritarū: nō in corde sz in facie ē. Exminat ei facies suas. Nota p'mde q' nō dixerit nolite esse sic ypocrite tristes: sz no lite fieri. hoc est fingi. Sic q'ppe vulgo dicif tristē se facit aut magnificat se et q' beatifi

cat te i errore te adducit: et similia q̄ simula
tōis sunt. nō x̄itatis. Tu aut̄ cū ieiunaueris
vngē caput tuū: et faciē tuā laua. Ex̄minat
illi faciem: tu aut̄ laua reberis. Et autēz
facies. q̄ in facie est cōuersatio. Hāc fidelis
x̄pi seruus lauat: ne qd̄ offendiculū p̄beat i
tuenti: ypocrita magis ex̄minat: dū singu
laria magis et inuultu seclatur. Sz nec ca
put vngit cui? affectio elōgat a x̄po et vanis
fauorib? delectat. Angit porius semetip̄m
vt. p̄pe fragrantia opinionis resp̄gat. Aut
certe q̄ manifestū est nō esse caput ypocri
te x̄pm: nec suū tñ q̄leūq̄ caput vngere p̄t
cuius mens nō p̄prio testimonio p̄scientie.
sed adulatōib? demulcet. Da nobis aut̄ fa
cie x̄gines de oleo vestro. Cur hoc? Quia
in vasis suis oleū nō h̄nt. Sz nō est prudēti
um huiuscemodi oleū dare. Qd̄ enī sibi fie
ri nolunt: qn̄ ipi faciūt alijs? Audi vero p̄
phetā: cui incerta et oculata sapiētie sue re
uelauerat de? Oleū inq̄t p̄ctōis n̄ ip̄guet
caput meū. Em̄it oleū istud ypocrite: sicut
ait dñs: Amē dico vobis: receperūt merce
dem suā. Ex̄minat ei facies suas: vt appa
reāt ieiunātes. Alides q̄ breui sermōe ypo
critas et singularitatis notat et arguit vani
tatis? Alide etiā q̄ paucis et corā deo suade
at bona. et corā hoīb? p̄uidet. H̄nt tñ et alio
mō lota facies p̄scientia pura: et vinctū caput
intelligi mēs deuota. Qd̄ si id. p̄bas. aduer
sus duplex viciū qd̄ marie solent appetere
ieiunātes. hec duo x̄ba ablutōis et vinctōis
dicta vident. Ali? enī ieiunat studio vani
tatis: et huic dicif faciē tuā laua. Alius ieiu
nat cū ipatiētia et rācorie: et huic opus est vt
caput vngat. Est at̄ caput istud mēs interi
or. q̄ vngit i ieiunio: cū spūaliē delectat i eo
An vero tibi nouū videt vt dicamus caput
vngi ieiunio? Ego pl? dico: etiā imp̄guat.
Hūquā ne legisti qd̄ scriptū est vt alar eos
in fame? Est q̄ ieiunium corp̄is capitis vn
ctio: et carnis inedia resectio cordis. Quid
ni dixerī vinctōez q̄t medet vulnerib? et ex
asperatas p̄scientias lenit? Em̄at igit̄ ypo
crita ieiunio suo oleū p̄ctōis: ego meū inte
rim nō v̄deo ieiunū: et ip̄m mihi oleū est q̄
vngat. Ange inq̄t caput tuū: ne quid forte
murmuris aut ipatiētie subeat. H̄o solus
aut̄ sz et gloriare i tribulātōne: sic ait apl̄us
Gloriare inq̄. sz absq̄ omni studio vanitatis

vt sit etiā facies mūda ab oleo peccatoris.
Sermo secundus vnde supra.

Conuertimini ad me i

toto corde v̄foin ieiunio et fletu et
plāctu: et scindite corda v̄ra et non
vestimēta v̄ra: ait dñs oīpotens. Quid sibi
vult dilectissimi q̄ p̄cepit dñs vt conuerta
mur ad eū? Abiq̄ enī est et replet omia: et ni
hilomin? p̄plecti vniuersa. Quia mevertā
cōuertar ad te dñe de? me? Si ascendero
in celū tu illic es: si descendero i infernū ades
Quid iubes q̄ cōuertar ad te supra an infra
ad dextrā an ad sinistrā? Qd̄ illū istud ē fra
tres mei: secretū est qd̄ solis credat amicis
Misteriū regni dei ē: ap̄lis reuelat in aure.
nā turbis nihil d̄r absq̄ parabola. H̄st con
uersi fueritis et efficiami s̄c p̄nulus iste: nō
itrabitis i regnū celoz. Agnosce plāc. q̄ ve
lit vt cōuertamur. Ad p̄nulus cōuertī neces
se ē: vt discam? ab eo q̄ mitis ē et hūilis cor
de. Ad hoc siquidē p̄nulus? dat? est nob. Sa
ne idē et magn? est: sz i ciuitate dñi. cui et d̄r
Exulta et lauda habitātō syon: q̄ magn? in
medio tui sctūs israel. Quid tu istaris o h̄o
Quid extolleris sine causa? Quid alta sa
pis. et oculi tui om̄e sublime videt: qd̄ tibi nō
cedet i bonū: Sublimis qd̄ dñs: sz n̄ ita p
ponit tibi. Laudabilis magnitudo illi? nō
etiā imitabil? Elenata est magnificētia illi?
et nō poteris ad eā. Hec si te rupis apphen
des. Accedet inq̄t h̄o ad cor altū: et exalta
bit de? Excelsus s̄q̄dem dñs et hūilia respi
cit: et alta a longe cognoscit. Hūiliare: et ap
p̄hendisti. Hec plane lex pietatis: et p̄pter
hāc legē sustinui te dñe. Si forte sublimita
ti eēt via p̄posita et illic iter q̄ oñderet salu
tare dei: quāta facerēt hoies vt exaltarent
Quā crudelit̄ inuicē sternerēt inuicē? p̄cul
carēt: q̄ ipudēt̄ reptarēt manib? et pe
dib? conarent i altū. vt iponerēt sese hoies
sup capita aliena? Et certe q̄ cōtendit sup
gredi. p̄rios m̄tas inuicē difficultates m̄
tos h̄ebit emulos. m̄tos patiet̄ traditō
res: ascēdētes eqd̄ ex adūso. H̄hil x̄o fa
cili? ē volēti: q̄ hūiliare semetip̄m. H̄oc x̄o
bū ē dilectissimi qd̄ oīno nos f̄ddit i excusa
biles vt ne tenue quidē nobis velamē p̄ten
dere liceat. Sz iā ad hūc p̄nulus ad m̄sue
tudis et hūilitat̄ magistrū. q̄ nā mō p̄ueri
necesse sit videamus. Conuertimini inquit
ad me in toto corde vestro. Fratres si vi
xisset conuertimini. nihil addens: esset vo
bis for: sitan? libere respōdere. Factū est iaz

cto patriarcha iacob accepit filius qui pre
aliud p̄pone mādātū. H̄st aut̄ spūal? vt au
dio cōuersionis nos admonet. que non vna
die p̄fici: v̄tinā v̄t in omni vita q̄ degim? i
hoc corpore valeat cōsummari. Corporeis
nāq̄ cōuersio si sola fuerit: nulla erit. For
ma siquidē cōuersionis est ista nō est x̄itas
vacuā tute gerēs speciē pietatis. Miser
h̄o q̄ totus p̄gēs in ea q̄ foris sunt et ignar?
interior suoz: putans se aliquid esse cū ni
hil sit: se seducat. Sic aq̄ effusus sum ait
psalmista in p̄sona hoīs huiuscemodi: et d̄l
persa sunt oīa ossa mea. Et ali? qd̄ē p̄phe
ta: comedet inq̄t alieni robur ei? et ignora
uit. Exterior ē d̄ppe sup̄ficiē intus salua si
bi oīa suspicaf: nō sentiens x̄mē occultū qui
interiora corrodit. Manet rōsura v̄stī nec
non mutata ē ieiunioz regula custodiē: sta
tutis p̄fallit hoīs: sz cor longe est a me di
cit dñs. Attende solāter quid diligas qd̄
metuas vnde gaudeas aut cōtristeris: et sub
h̄itu religionis aim sc̄larē: sub p̄anis p̄uer
sionis iuenies cor: puerus. Totū enī cor in
his quattuor affectiōib? ē: et de his accipit
dū puto qd̄ d̄r. vt i toto corde tuo cōuerta
ris ad dñm. Cōuertat̄ p̄inde amor: tu? vt ni
hil oīno diligas nisi ip̄sum: aut certe p̄pter
ip̄m. Cōuertat̄ etiā ad ip̄sum timor tuus
q̄ puerus est timor oīs q̄ metuis aliquid p̄
ter eū aut nō prop̄ eū. Sic et gaudiū tuū et
tristitia eq̄ cōuertat̄ ad ip̄m. Hoc autē ita fi
et: si nō nisi secūdū eum doleas aut leteris.
Quid ei puerus magis q̄ letari cū male
feceris: et i reb? p̄ssimis exultare? Sz et ea
quoz q̄ fm carnē est tristitia mortez opaf.
Si p̄ tuo siue p̄ primi p̄ctō doles h̄nfac: et
hec tristitia ē ad salutē. Si gaudeas ad mu
nera ḡfe: hoc gaudiū sanctū est et securum
gaudiū in spū sc̄o. Debes ei in dilectōe x̄pi
frat̄nis cōgaudere et sp̄ritatib? et aduersita
tib? cōdolere sicut sc̄ptū est. Gaudere cum
gaudentib? flere cum flētib?. Ceruz ne ip̄a
corporeā qd̄ē est p̄p̄edenda cōuersio: qd̄
sp̄ritalis hui? ammiculū nosc̄it esse nō p
uū. Inde est q̄ in loco hoc dñs cū dixisset i
to to corde: adiūxit. p̄rim? in ieiunio. qd̄ uti
q̄ corporeis ē. H̄olo tñ amonitos eē fr̄es me
os obfūdū illd̄ nō ab ef̄cis tñ sz ab omni
b? illecebris carnis et vniuersa corp̄is vo
lu p̄tare. Immo x̄o ieiunādū lōge amplius
a vicis q̄ a c̄bis. Sz est panis a quozos ie
iunare nolo ne forte deficiatis in via: et si ne
scitis: panē dico lachrymaz. Sequit̄ ei. In
ieiunio et fletu et plāctu. Exigit enī planctū
a nob̄ phia p̄terite cōuersatōis: exigit fletū

desideriū future b̄titudis. Fctē s̄t mihi la
chrymē mee p̄af die ac nocte ait. p̄p̄b̄cū d̄r
mihi q̄tidie vbi ē d̄s tu? P̄p̄b̄cū placz h̄? vi
te nouitas q̄ necdū v̄sa plāgit: necdū plā
git admissa p̄ctā: necdū plāgit tēp? amissū
Si n̄ plāgit: plāc n̄ s̄t̄ aie vulnera p̄scie le
sionē. Sz nec futura satis gaudia concupis
cis: si nō q̄tidie satis postulas ea cū lachry
mis. Minus tibi nota sunt si nō renuit con
solari anima tua donec veniāt. Addit dein
de. p̄p̄ba. Et sc̄idite corda v̄ra et n̄ vestimēta
v̄ra. Quib? verbis manifeste p̄tior ille po
pulus iudeoz et duricie cordis et vane sup
sticiōis arguit. Crebra siq̄dē apud eos sc̄is
sio vestimēta: sed non cordiū esse solebat. Quā
do ei sc̄iderent corda lapidea: q̄ non pote
rāt nec circūcidi? Sc̄idite inq̄t corda v̄ra
et n̄ vestimēta v̄ra. Quis i vobis ē cui? vo
luntas circa vniū aliqd̄ solet obstinatio: in
ueniri. Sc̄idat cor suū gladio spūs qd̄ ver
bum dei: sc̄idat illud: et in multas minuti
as festinet dispartiri. Alioquin nō est p̄uer
ti ad dñm in toto corde: nisi sc̄isso corde. Do
nec enī illā v̄nā accipias in hierusalē cuius
est p̄icipatio in idip̄m. multa interī tibi p̄
cipiunt: et si i vno offendis factus es omniū
re? Spūs dñi multiplex ait sapiēs: nec po
tes seq̄ multiplicē sine multiplici sc̄issione.
Audi deniq̄ hominē quē secundū cor suūz
inuenerat deus. Paratū inquit cor meum
deus: paratū cor meū. Paratū ad aduersa
paratū ad prospera. paratū ad humilia: pa
ratū ad sublimia. paratum ad vniuersa que
cunq̄ p̄ceperis. H̄is pastorē omiū facere:
vis cōstituere regē p̄p̄oz: paratū cor meū
deus: paratum cor meū. Quis vt dauid f̄s
lis ingrediens et egrediēs: et p̄gens ad im
perium regis? Et dicebat de peccatorib?.
Coagulatum est sicut lac cor eoz: ego vero
legem tuā meditat? sum. Inde enīz cordis
duricia: inde mentis obstinatio: quia medi
tatur quis non legem domini: sed propriāz
voluntatē. Sc̄idam? itaq̄ cor da nostra di
lectissimi: quatenus integra. p̄inde vestimē
ta seruem? Vestes ei nostre virtutes sunt.
Bona vestis caritas: bona vestis obedien
tia ē. Beat? q̄ custodit vestimēta hec: vt nō
ābulet nudus. Deniq̄ beati q̄rū recta sunt
p̄ctā. etenī caritas op̄it multitudinē pecca
toz. Sc̄idam? cor da sicut p̄dictū est vt hec
vestimēta integra fuem? quēadmodū inte
gra fuata ē tunica saluatoris. H̄ec mō inte
gram seruat vestem sc̄issio cordis sed et ta
larem eam facit et polomitā: qualem a san

ceteris amabat. Hinc nempe virtutū perfe-
uerantia: hinc cōuersationis pulchre disco-
lor: vntas. Hinc illa est gloria regis filie in
fimbriis aureis: circūamicta varietatibus.
Potest tñ r aliter hec scissio cordis itelli-
gi: vt siquidē prauū fuerit scindat ad cōfes-
sionē. si purū ad compassionē. Quid nī scin-
dat cor: vt viscerib⁹ effluat pietatis: Quid
nī scindat vltus: vt sane effluat: Atilio. pr-
sus: vtrags scissio: vt nec clausum lateat pec-
cati vir⁹ in corde. nec indigētī. primo clau-
dam⁹ viscera misericordie vt et ipi conseq-
mur misericordīā a domo nostro iesu chri-
sto qd est sup oīa de⁹ benedictus in scia. Am

¶ Sermo tercius vnde supra.

De gōvos dilectissimi

tota deuotione: suscipere quadra-
gesimalē ieiunīū: qd nō solā absti-
nentia cōmendat: sed multo magis sacrāmē-
tū. Nam si deuote vsq; mō ieiunauim⁹: vt-
q; sancto hoc tempore ieiunandū nobis est
multo deuotius. Si quid enim addit ad so-
litum abstinentie modū: nūqd nō valde in-
dignū est vt nobis onerosum sit qd ecclesia
portat vniuersa nobiscū: Dacten⁹ ad nonā
ieiunauim⁹ solitū: nunc vsq; ad vespē ieiū-
bunt nobiscum parē vniuersi: reges r pri-
cipes clerus et populus: nobiles et ignobi-
les: simul in vnum diues r pauper. Nec i-
circo dixerim fratres: ne qd turbet a pusil-
lanimitate spiritus: et ieiunīū p̄sens inio-
ri deuotione suscipiat: p̄d se fortassis memi-
nerit fortis qd ieiunīū p̄dū satis difficile
tolerasse. Hoc ei qntū p̄d laborat aduersa-
ri⁹ noster: vt holocaustū nostrū deuotionis
pinguedine vacuet: vt r min⁹ acceptū sit deo
et cōscientia nostra in spiritali gaudio mi-
n⁹ exhalaret: sicut de pusillanimitate tolerā-
tie et tā p̄cie pusillanimitas generet. Cu-
ius astutias nō igrātes. tota obsecro aduer-
sus est sollicitudine vigilē: r az hylarē da-
torē diligite de⁹ r ipa qd p̄cia nfa āpliori ex
inde fiducia subleuat: vt deuota sint nfa le-
iunīa: sollicitē nob totū ecclesie. pponamus
exempla. Sz quid d his loqr qd habem⁹ in
hac ieiunīū obseruatōe sfortes: qñ si multo
excellētiore habeam⁹ i ea duces imo r cō-
secratores: Quāta deuotiōe suscipiēdū est
nob qd a scō moyse tāq; hēditario iure tra-
dit: cui speciali p̄ ceteris pphetis p̄rogatia fa-
cie ad faciē dñi loq̄bat⁹. Quāto feruore ā-
plectēdū ē: qd helias ille cōmēdat: igneo
curru rap⁹ in celū: Ecce ei q multa milia

a dieb⁹ illis generalis cōditio mortis iussit.
helias tñ vsq; adhuc cōsuāte dñō man⁹ ei⁹
eualet. Jā dō si cōmēdat ieiunīū p̄s moy-
ses r helyas: quis magni tñ cōserui nostri
qntū cōmēdat illd iesus dñs nfr qd r tpe die-
b⁹ totidē ieiunauit: Qualis ille est: nō dicā
monach⁹ sed xpian⁹: qd min⁹ deuote ieiuni-
um suscipit qd ei tradidit ipse xps: Deniq;
tāto deuoti⁹ imitādū nobis est dilectissimi
xpi ieiunātes exēplū: qd to certi⁹ ē. p̄p̄ nos
cū ieiunasse: nō p̄pter seipm. Ieiunem⁹ er-
go carissimi r deuote ieiunem⁹ scō hoc qua-
dragesime tpe: ita sane vt nouerim⁹ qd ra-
gesimā nfa nō solos qdragita dies habē-
re. Cōtinuāda ei nob ē qdragesima cūctis
diebus misere hui⁹ vite: dñi p̄ auxiliū gratie
q i qrtuor euāgelīis cōmēdat necesse ē nos
decalogum legis implere. Errāt plane qui
paucissimos dies istos ad penitentiā suffice-
re credūt: cū totū vite hui⁹ temp⁹ cōstat ad
nihil aliud institutū. Nece tē dominū ait. p
pheta nō solū qdragita dieb⁹: sed dñi inue-
niri pōt: inuocate cū dñi ppe est. Neq; enī
tūc erit inuocādi tēp⁹: qñ nemī prim⁹ erit
deus: sed alijs qdem p̄sens: alijs vero ni-
mis valde remot⁹. Interī sane ex eo q pri-
mus dñi manifestū est q nōdū habet: r tassi
haberi et inueniri facile pōt. Quis tibi vi-
detur prim⁹ fuisse illi q incidit i latrones:
Atq; q fecit cū eo misericordiaz. Ergo qd
toto hoc tpe mīe. prim⁹ est: querite dñm ca-
rissimi dum inueniri pōt: inuocate cū dum
prope est. Alitū p̄fati qdragesima maiore
nobis est feruore qrendus: q nō solū pars:
sz r scēmētū ē toti⁹ tps hui⁹. P̄p̄ntea si
forte dieb⁹ ceteris studia vfa aliqten⁹ itepu-
erāt: dignū est vt nūc in feruore spūs recā-
lescat. Sz si gula sola peccauit: sola qd ieiū-
net. et sufficit. Si dō peccauit r mēbra ce-
tera: cur si ieiunēt r ipa: Ieiunet q ocul⁹ q
dep̄dat⁹ ē aīaz: ieiunet aur⁹: ieiunet liīua: i-
eiunet man⁹: ieiunet etiā aīa ipa Ieiunet o-
cul⁹ a curiosis aspectibus: r oī petulātia: vt
bñ hūiliat⁹ coherceat i pnia: q male liber
vagabat⁹ i culpa. Ieiunet auris neqter pru-
riēs a fabul⁹ r rīoribus: r qctq; ociosa sunt
r ad salutē minime p̄tinētia. Ieiunet lingua
a detractiōe r murratōe: ab iurilīb⁹ va-
nis atq; scurrilīb⁹: ab iuridicis qd ob gūta-
tē sūlētū r ab iurib⁹ q videri poterāt necessa-
ria. Ieiunet manus ab ociosis signis et ab
opib⁹ oīb⁹ qctq; nō sunt imperata. Sed et
mītomagis aīa ipa ieiunet a vicis et pro-
pzia volūtatē sua. Et enī sine ieiunio hocice

tera a dño reprobant sicut scriptū est. quia
in dieb⁹ ieiunior vestror voluntates vestre
inueniuntur.

¶ Sermo quartus vnde supra.

De ieiunīū quadra-

gesimalis tps aduenit quod to-
ta deuotiōe suscipe moneo cari-
tate vestra: dignū reor aliqten⁹ exponere q
fructū r quēadmodum oporteat ieiunare.
Primū quidē fratres p eo q ab ipsis qd
licitis abstineam⁹: ea nobis q prius cōmū-
mus illicita cōdonant. Quid vero est cōdo-
nari cōmissam: nisi ieiunio breui ieiunia rede-
mi sempiterna: Behennā enī meruim⁹ vbi
null⁹ vnq; cib⁹ est: cōsolatio nulla: termin⁹
null⁹. vbi guttā aque diues postulat r acci-
pere nō meret. Bonū ergo r salutare ieiuni-
um: quo redimunt eterna supplicia: dñi redi-
munt hoc mō peccata. Itō solū aut abolitio
est peccatorū: sz extirpatio vitiorū: nō solum
obtinet veniā: sz r p̄meret gratiā. nō solū
delz p̄cta p̄fita q p̄missim⁹: sz r repellit futu-
ra q cōmittere poteram⁹. Dicā vnū adhuc
qd facile capiatis: sepi⁹ nisi fallor: expti. Ie-
iunīū orationē deuotionē r fiduciaz donat.
Et vide quēadmodū sibi inuicē ieiunium et
oratio sociant sicut scriptū est: frater adiu-
uās fratrē ambo cōsolabunt. Oratio virtu-
tē impetrat ieiunādū: r ieiunīū gratiā p̄me-
retur orādī. Ieiunīū orationē roborat: ora-
tio sanctificat ieiunium r dño representat.
Quid enī ieiunīū nobis p̄derit: si relinqua-
tur in terra qd abstī: Subleuet ergo ieiuni-
um penna quadā oratiōis. Lex huic ne for-
te min⁹ sufficiat: alterā quoq; necesse est so-
ciari. Oratio iusti ait scriptura penetrat ce-
los. Sint ergo ieiunio nostro vt facile celos
penetret ale due: orationis scz atq; iusticie.
Iusticia vero q est miss que cuiq; reddit qd
suū est: Holi ergo quasi solū attrēdere deus
debito: enī es etiā platis etiā fratrib⁹ tuis
nec vult de⁹ vt paruipēdas: quos ipse mini-
me paruipēdit. Neq; enī sine causa ait ap̄l
puidētes bona nō tñ corā deo: sz etiā corā
hominib⁹. Dicebas fortasse: sufficit mihi si
tñ deus approbat qd ago. que mihi de hu-
mano cura iudicio: Sz cert⁹ sis q ei nō pla-
ceat quicqd cū scādalo filior ei⁹ r cōtra ipi
us feceris voluntatem: cui obedire te tāq;
ei⁹ vicario oportebat. Sanctificate inq; ie-
iunīū: vocate cetū. Quid est enī cetū voca-
re: Unitatē seruare: diligere pacē: fraterni-
tatē amare. Supbus ille pharise⁹ ieiunius

habuit: ieiunīū sanctificauit: qui nimir⁹ r
ieiunauit bis in sabbato r gratias egit deo
Sed nō vocauit cetū dicēs: nō sum sicut ce-
teri hominū: adeoq; alā vna nitēs ieiunium
ei⁹ non puenit in celū. Hos ergo charissimi
lauate man⁹ vestras in sanguine peccatorū:
et omīno solliciti estote vt alas duas habe-
at ieiunīū vestrū. sanctimonīā scz r pacē. sine
qua nemo videbit deū. Sanctificate ieiuni-
um vt pura intētiō r deuota oratio diuine
illud offerat maiestati: vocate cetū: vt r gru-
at unitati. Laudate dñm in tympano r cho-
ro vt cōcor sit mortificatio carnis. P̄p̄o-
ro quia et de ieiunio r de iusticia aliqua dixi-
mus: dignū est vt de oratiōe quoq; pauca lo-
quamur. Nec enī qro efficacior est si fiat vt
debet: tanto callid⁹ impediri ab aduersa-
rio solet. Interdū enī grauitur impeditur
oratio a pusillanimitate spūs r timore imo-
derato. Hoc aut tūc solet fieri: cum sic cogi-
tat homo p̄p̄ia indignitatē: vt nō puer-
tat oculos ad diuinā benignitatē. Abissus
enī abissum inuocat: abissus luminosus: abis-
sus teneb⁹: abissus misēdīe: abissum misē-
rie. Profundū nans est cor hominis: r imp-
scrutabile. Sed magna est mīctas mea: mī-
to maior est dñe pietas tua. Ideoq; cum ad
meipm turbata fuerit anima: memor-
sum multitudinis mīe tue. r respiro in ea. r
cū introiero in potētiās meas nolo memo-
rari meas: nolo iusticie tue solius. Alitū
men sicut piculū est si fuerit oratō nimis ti-
mida: sic in contraria parte nō min⁹: imo et
maius periculū est si forte fuerit temeraria
De his q sic orāt audi quid loquar ad pro-
phetā dñs. Clama ne cesses: quasi tuba ex-
alta vocē tuā rē. Quasi tuba inq;: qz in spū
vehemēti increpādi sūt temerarii. De ere-
nim qrun⁹: q seipsos nondū inuenerūt. Nec
hoc dico vt peccatorib⁹ auferā orādī fiduci-
am: sed volo eos orare tanq; gentē q pecca-
tū fecerit nō iusticiā. Qrent p indulgentia
peccatorū suoz in animo cōtrito r spū hūili-
tatis: quēadmodū publican⁹ ille. deus inq;
ppicius esto mihi peccatorū. Temeritatez
dico: qñ is in cui⁹ cōsciētia peccatū adhuc:
aut vitū aliqd regnat. ambulat in magnis
et mirabilib⁹ sup seminus sollicit⁹ p̄o peri-
culo aīe sue. Tertū periculū est: si sit oīo te-
pida r nō ex viua affectione pcedens. Ti-
mida quidē oratio celū non penetrat: qz re-
stringit animū timor immoderat⁹ vt oratō
nō dicā ascēdere sz nec pcedere qat. Tepi-
da vero in ascēsu languescit r deficit: eo q

nō habeat vigōrē. Hāc temeraria aſcēdit ſz reſiliat: reſiliat enī et nec tū nō obtinet gratiā ſz et meret offenſam. Que vero fidelis et feruens oratō fuerit: celū ſine dubio penetrabit: unde certū eſt q̄ vacua redire non poſſit.

Sermo quintus vñ ſup̄a.

Aiſas qua pro vo-

bis ſollicitus ſum fratres mei: cogit vt loquar vobis: et vīgēte ea multo ſepi⁹ loq̄rer: niſi tā multis occupatō nib⁹ impediret. Hec mirum ſi ſollicit⁹ ſum pro vobis: cum inueniam in meipſo materiā multā et occaſionē ſollicitudinis. Quotiē enī pp̄iā miſeriā et multimoda periculā cogito. haud dubiū quin ad meipſm p̄tur betur aīa mea. Hec minor: mihi ſollicitudo eſt p̄ ſingulis q̄buſcuq̄ veſtrū: ſi tñ diligo vos tanq̄ meipſm. Hōiit ip̄e qui ſcruratur corda: quotiē in corde meo pp̄ie ſollicitu dini p̄ponderat ſollicitudo veſtra. Hec mirum ſi multa mihi ſollicitudo ē. et timor magnus p̄turbat me ſup̄ omib⁹ vobis: quos vī deo in tāta miſeria et in tātis p̄ſtitutos eſſe piculis. Ipſi enī vt manifeſtū eſt guſtamus laqueū noſtrū: vbiq̄ pp̄iū circūferim⁹ int micū: carnē hāc loquor de peccato natam. In peccato nutritā corruptā nimis ip̄a ori gineſz multo ampli⁹ praua p̄ſuetudine vi tiatā. Dinc ē q̄ tā acriter caro adūſus ſp̄m p̄cupiſcit. q̄ aſſidue murmurat et ipatiēs ē diſcipline: q̄ illicita ſuggerit: q̄ nec ratōez obreperat: nec inhibet villo timore. hūc ac cedit: hāc adiunat: hac vñ ad ipugnādos nos callidiſſim⁹ ſerpēs cui nullū aliud deſi deriū eſt: nullū ſtudiū: nullū negociū: niſi ef fundere ſanguinē aniārū. Dic eſt q̄ iugiter machinat malū: q̄ deſideria carnis inſtigat q̄ p̄cupiſcētie ignē naturalē q̄dammodo ve nenatis ſuggeſtionib⁹ ſufflat. illicitos mo tus inſāmat: peccati occaſiones parat et mil le nocēdi artib⁹ corda hoīm tentare nō ceſ ſat. Dic eſt q̄ manus noſtras pp̄io cingulo alligat. et vt dicif baculo noſtro nos cedit: vt caro q̄ data eſt in adiutoriū: in ruinā no bis et in laqueū fiat. Sz quid p̄deſt in dical ſe picula: ſi nulla cōſolatio: nulla adhibeant remedia? Grāde quidē piculū ē et gravis lu cta aduerſus domeſticū hoſtē: maxime cum nos aduene ſim⁹: et ille cuius ſuaz inhabitet regionē: et nos exules ſim⁹ et pegrini. Ma gni quoq̄ diſcrimē adūſus diaboliſe frau dis aſtutias: tā crebros: imo p̄tinuos habe

re cōſictos: quē nec videre q̄dem poſſum⁹ et quē nimis aſtutū fecerit tā natura ſubtilis: q̄ lōga exercitatio malicie ei⁹. Verū tñ in nobis ē ſi vici volum⁹: et nemo nrm i hoc certamiē deiciſ ſuit. Sub te ē o hō appeti tus tu⁹ et tu dñaberis illi. P̄or inimicus excitari tentatōis motū: ſz in te eſt ſi volue ris dare ſeu negare cōſenſū. In tua ſacul tate eſt ſi volueris inimicū tuū facere ſuū: tuſ: vt oīa tibi cooperent in bonū. Ecce ei inſāmat inimic⁹ deſiderium cibi: vanitatis aut impatiētie cogitatiōes ingerit: aut ex citat libidinis motū: tu ſolūmodo ne cōſen ſeris: et quotiēs reſtiteris totiēs coronabe ris. Verū tñ negare nō poſſum⁹ ffes. mole ſta ſunt hec et piculoſa. ſz et in ipſo certamiē ſi viriliter reſiſtim⁹: quedā pia tranſlitas de cōſciētia bona naſciſ. Credo etiā ſi cogi ta tiones iſtas q̄ cito in nobis aduertimus nō patimur remorari. ſed in ſp̄u vehementi anim⁹ aduerſus illas excitat: qm̄ inimic⁹ cō ſuſus decedet a nobis: nō tā libenter illico reuertet. Sz q̄ ſum⁹ nos aut que fortitudo noſtra vt tā multis tētationib⁹ reſiſtere va leam⁹? Hoc erat certe q̄ q̄rebat de⁹. hoc erat ad q̄d nos p̄ducere ſatagebat: vt vidē tes defectū noſtrū: et q̄ nō eſt nobis auxil ium aliud. ad ei⁹ mīam tota humilitate cur ram⁹. P̄opterea rogo vos fratres vt ſem per ad manū habeatis tutiſſimū oratōis re fugiū: de qua etiā memini me paulo ante in fine ſermōis eſſe locutū. Verū tñ quotiens de oratiōe loquor: verba quedā humane co gitatiōis audire mihi videor in corde vfo: que et ab aliis frequēter audiui: et nomūq̄ exptus ſum in corde meo. Quid enī eſt q̄d licet nōnunq̄ ab oratiōe ceſſem⁹: vir vnq̄ expire videatur aliquis noſtrū quis ſit oſo nis ſue fructus? Sicut ad orationē accede mus ſic redire videmur. nemo nobis reſpō det verbum: nemo quicq̄ donat: ſed labor aſ ſe videm⁹ in caſſum. Sed quid in euangelio dicit dñs? Nolite aut iudicare ſcōm faciem ſz iuſtū iudiciū iudicare. Quid eſt aut iuſtū iudiciū: niſi iudiciū fidei: qm̄ iuſtus ex fide viuī. Ergo iudiciū fidei ſeq̄re et nō expimē tū tuū. qm̄ fides q̄dem verax: ſz expimētuz fallax. Que eſt ergo veritas fidei: niſi q̄d p mittit ip̄e fili⁹ dei? Quid q̄d orātes petitis credite q̄ accipietis: et fiet vobis. Remove ſtrū fratres paruipēdat orationē ſuā. Dico enī vobis: q̄ ip̄e ad quē oram⁹ nō paruipē det eā. P̄uiſq̄ egreſſa ſit ab ore noſtro ip ſe ſcribi iubet eā in libro ſuo. Et vñ indu

De oratione dñica.

ſo. lli.

bitāter et duob⁹ ſperare poſſumus: qm̄ aut dabit q̄d petim⁹. aut q̄d nobis nouerit eſſe vtili⁹. Nos enī quid orem⁹ ſicut oportet ne ſcim⁹: ſz miſereſ ille ſup̄ ignorantia noſtrā et orationē benigne ſuſcipiēs. q̄d nobis aut om̄ino nō eſt vtile. aut nō tā cito dari neces ſe eſt minime tribuit: oratio tñ inſtructioſa nō erit. Ita ſane ſi fecerim⁹ q̄d monemur i pſalmodia eſt: ſi delectemur in dño. Aut enī ſanc⁹ dauid. Delectare in dño et dabit tibi petitiōes cordis tui. Sz q̄d o. pp̄ba q̄ tam abſolute mones delectari in domo: ac ſi ad manū nobis ſit hmoi delectatio: Delectati onē cibi: ſomni: et q̄tis: ceteroq̄ q̄ i terra ſunt nouim⁹: deus aſit quā delectationē ha bet vt in eo delectemur. Fratres mei: ſecu lares hoc dicere poſſunt: vos non poteſtis. Quis enī veſtrū eſt: qui nō ſepe exptus ſit cōſciētie bone delectationē. q̄ non guſtaue rit ſaporē caſtītatis. humilitatis. caritatis. Hō eſt hec delectatio por⁹ neq̄ cibi. aut ſi milis: culuſlibet rei: delectatio tñ eſt: et ma ior omib⁹ illis. diuina enī eſt et nō carnalis delectatio. et cū in his delectamur: plane de lectamur in dño. Sz cauſant multi fortitſe q̄ affectū hūc delectabiliē et dulciore ſuper mel et fauū rari⁹ expiantur. nimir⁹ q̄ tenta tionib⁹ interim exercent: multoq̄ virilius agūt: ſz virtutes ip̄as nō p̄ delectatōe quā expiant: ſz p̄ virtutib⁹ ip̄is et p̄ ſolo bene placito dei tota intētiōe: et ſi non tota affe ctione ſectant. Hec dubiū qn̄ optime cōple at q̄ hmoi eſt pp̄be ammonitiōe qua dicit delectare in dño: qm̄ nō de affectu loquitur ſz de exercitio. Affectus enī ille beatitudi nis eſt: exercitū vero virtutis. Delectare i quit in dño: ad hoc tantū conare vt in dño delecteris: et dabit tibi petitiōes cordis tui Sz cōſidera q̄ petitiōes cordis dixerit: q̄s approbat iudiciū ratiōis. Hec habes vnde cauſeris: ſz vnde magis tāto affectu in gra tiarū actione verſeris. qm̄ q̄dem tāta ſup te cura eſt de tuo: vt quotiēs ignorans queriſ q̄d tibi inutile eſt: nō te audiat ſup hoc: ſed mutet illud vtiliori dono. Sic et pater car nalis paruulo querēti panē. libenter porri git: querēti cultellū. quē nō neceſſariuz pu tat nō cōſentire: ſed magis panē ei quē vede rat frangit: vel aliquē miniſtroz frangi p̄ci pit vt niſi ille habeat piculū. niſi laboris. P̄poro petitiōes cordis in trib⁹ credo con ſtare. nec video quid p̄ter illa elect⁹ ſibi de beat poſtulare. Quid quidē hui⁹ t̄pis id ē bo na corpis et aſe. tertiū vero ē beatitudo ef

ne vite. Hec mireris q̄ bona corpis a deo dixerim eſſe querēda: qm̄ eius ſunt corpo ralia oīa: ſicut et ſp̄ualia oīa bōa Ab eo ergo petendū et ſperandū nobis ē: vnde poſſum⁹ in ei⁹ ſeruitio ſuſtēari. Verū tamē p̄ neceſ ſitatib⁹ anime orandū nobis eſt et frequēti us: id eſt: pro obtinēda gratia dei aīeq̄ vir tutib⁹. Sic et pro vita eterna tota pietate et toto nobis orandū eſt deſiderio: vbi nimirū corpis et aīme plenat p̄fecta ſit beatitudo. In his ergo trib⁹ vt cordis petitiōes ſint: tria nobis ſunt obſeruanda. Nam et in p̄iā quidē ſuſp̄uitas: et in ſecunda impuritas: et elatio inter dū ſubripe ſolet in tertia. Non nunq̄ enī t̄palia q̄ri ſolēt ad voluptatē: vir tutes ad oſtentationē. Sz et vitā eternam fortitſis aliqui nō in humilitate querūt: ſz tanq̄ in fiducia ſuoz meritorū. Hec hoc vi co qn̄ accepta gratia fiducia donet orandi. ſz nō oportet vt in ea cōſtituat q̄s fiduciā impetrādū: hoc ſolū conferat hec p̄mi ſa dona: vt ab ea mīa q̄ tribuit hec: ſperent etiā ampliora. Sic ergo oratio q̄ pro t̄pib⁹ eſt circa ſolas neceſſitates reſtricta: ſit ora tio q̄ pro virtutib⁹ eſt aīe etiā ab omī impu ritate libera et circa ſolū beneplacitū dei in tenta: ſit ea q̄ ſit pro eterna vitā in omī hūi litate p̄ſumēs de ſola vt dignū eſt miſerato ne diuina.

Sermo de oratione dominica.

ſat voluntas tua ſi-

cut in celo et in terra. Volūtas do mini ffes q̄ pri⁹ angelos creauit faciles. eoſdē poſtmodū in eis facta beauit. Sicut enī verbū q̄d erat in p̄cipio: carnē ſuſcipiēs. dicif et vere dicif factū caro. ſic vo lūtas illa eterna in angelo facta ē: cū ange licā oīno in ſe abſorbuit volūtatē. Quid ni dicaſ facta in angelo: cū angelica facta eſt? Hec enī ſūma illi⁹ felicitatis ē: hic volupta tis celeſtis torrēs q̄ diuina volūtas ip̄a fa cta ē etiā angeloz: vt quēadmodū placz dō vñiſtas aminiſtratiōis hui⁹: ſic et ip̄i in oī bus delectent. Hoc igit oram⁹ vt ſicut in ce leſtib⁹ facta eſt creaturis: fiat etiā in terre nis: vt ſicut angelus ſic et homo adherens vn⁹ cū eo ſp̄s ſit. Sz heu me q̄t obſtacula ſepant: q̄t phibēt impedimēta. Obicit ſeſe malicia mediā: obicit infirmitas: obicit p̄cu piſcētia et ignorantia nſa. Ineſt enī nob a nā magi aſit ab exſtīatiōe nature affectō q̄dā peſſiā et libido nocēdi vt ſerīgubilis inuē atur i miſeris aīab⁹ nſis malicie delectatō

Quid xō longi? a voluntate diuina? Pla-
ne chaos magnū inter nos et illā firmatum
est i hac pte: cū semp eū delectet p̄stare bñ
ficia et i gratia: nobis p̄traria suggerat affe-
ctio crudelissima vel innotis velle nocere
Hinc omīs radix amaritudinis germinat:
hinc inuidie. hinc detractiones. hinc dissen-
siones pullulāt: hinc illuescunt inimicitie.
At hec quidē germina virulēta p̄scidi sp̄
necesse est: falce iusticie: q̄ videlicet extor-
que mus a nobis. ne cui faciam? q̄d nolum? no-
bis fieri: s; q̄ volum? vt faciāt nobis hoies
et nos eis eadē faciam? . Eradicari tñ at ex-
tirpari a cordib? nostris omīno nō poterit
malicia: donec in mūdo fuerim? q̄ postus ē
in maligno. Conteritur quidē serpentis ca-
put: s; expiri est frequē calcaneo insidiā-
tem. Secūdo loco ip̄a q̄s cor: ruptibilis hu-
ius infirmitate corpis p̄pedimur: ne volun-
tas n̄ra diuine valeat coherere. Nobis q̄dē
q̄d molestum sentimus nō p̄t nō displicere:
et frequenter in his volūtas n̄ra a diuina dis-
sidet voluntate: cui ne penitus aduersetur
fortitudo est nobis necessaria: q̄ sc̄da sp̄s ē
virtutis. Nec sola impedit afflictio corpis.
impedit et cōcupiscētia: qua multiplicibus
et iexplebilib? distrahimur desiderijs. Quā-
do aut poterit anfractuosa et angulis plēa
voluntas ei vniri: que rectissima est. et omī-
modis indistorta? Deu mihi dñe deus. quia
vndiq; mihi bella: vndiq; picula: vndiq; im-
pedimenta. Quacunq; me vertam nulla se-
curitas: et q̄ mulcent et que molestāt timeo:
et esurios et refectio. et somnus et vigilie. et
labor et requies militant contra me. Diuiri-
as et pauprates ne dederis mihi orat sapi-
ens: nimirū quia vtrobis laque? : vtrobis
piculum. Et si rep̄mit temperantia cōcupi-
scentiā. hoc quippe in huiusmodi remediū est:
rit q̄dem et vnio iam nō nulla. sed plena non
erit. Vincit aplūs de se fatetur. Ego ip̄e ait
mente consentio legi dei: carne autem legi
peccati. Ex parte ergo coheret. et ex pte dis-
sidet: donec veniat quod p̄fectum est: et q̄d
ex pte ē euacuet. Quarta ē ignorātia: quā
et ip̄am nobis plurimū obesse nō ignoratis
Quo enī pacto voluntatē p̄uā sequar: vbi
ignoro eā? Cognitione aut tantum ex parte:
et necdū sicut cognit? sum. Prop̄ea inquit
randa sunt nobis cū oī desiderio icremēta
prudētie. vt magis ac magis notam faciat
nobis deus volūtatē suā: vt sciam? q̄d acce-
ptum sit ei omī tpe. Sic vtutū cōsummatō
vniōnem illam tam felicem tam desiderabi-

lem cōsummabit. vt sit nobis cū deo vna vo-
luntas: et quecūq; ei placet. placeāt simul et
nobis: atq; hoc nobis erit vt de angelis su-
pradictū est oīno p̄fecta iocunditas. Ora-
mus aut vt adueniat regnū dñi: q̄ videlicet
nobis plena sit de regni p̄tate securitas. Et
at peti? vt sc̄tificet nomē ei? oīo fr̄ nos ei?
noticiā p̄gē p̄cupiscim? . Vbi nimirū nobis
nobis et felix securitas et secunda felicitas: i cū
q̄ sup nos est tota iam sp̄s vehementia ra-
piemur. Sanctificet nomē tuū. Homē eius
glia eius. Et illa q̄n nō sc̄tā? Fieri tamē di-
citur sc̄tā glia eius cū in sc̄titate gloriificat
a nobis: sicut et voluntatē ei? que etna ē in
nobis fieri postulam? . Voc ergo p̄mā fieri
petim? q̄d maximū est: vt nobis glorie illi
innotescat sc̄titas gaudentes. nō sine magno
labore diuine possum? obtemperare volunta-
ti: opus est pane q̄tidiano. Sc̄pius q̄s ob-
errantes ab ea. et delinquentes hoc est de-
relinquētes eā: necessario p̄ idulgētia sup-
plicam? dicentes. Dimitte nob debita n̄ra
et. Et ne forte in eadē recidamus post ac-
ceptā veniā pctōz. orandus a nobis idē ip̄-
se est: ne inducat nos in temptationē. s; ma-
gis educat nos et liberet a malo.

¶ Sermo. vi. vnde sup: a.

Bsecro vos tāquam

aduenas et pegrinos abstineat vos
a carnalib? desiderijs. Felices q̄ se
p̄nti sc̄do neq; aduenas et pegrini nos exhi-
bēt: imaculatos se custodiēt ab eo. Neq;
enī habem? h̄ manentē ciuitatē: futurā inq;
rimus. Abstineam? q̄ a carnalib? desiderijs
q̄ militāt aduersus aīaz tanq; aduene et pe-
grini. Peregrin? siq̄dem via regia iēdit:
nō declinat ad dexterā siue ad sinistrā: for-
te iurgātes viderit nō attēdit: si nubentes
aut choros ducētes aut aliud q̄libet faciē-
tes: nihilomin? trāsit q; pegrin? ē: et nō p̄-
tinet ad eū d talib? . Ad patriā suspirat: ad
patriā tendit: vestitū et victū hīs nō vult a-
lijs onerari. Beat? plane q̄ suū sic agnoscit
sic deplorat iocularū dīces dñs: qm̄ aduena
ego sum ap̄d te: et pegrin? sicut oēs patres
mei. Magnū hoc q̄dem s; fortasse gradus
aliq; altior est. Hā pegrin? et si nō admisce-

De sancto benedicto

fo. liii

tur ciuib? : aliqñ tamē delectat videre q̄ fi-
unt. aut au diri ab alijs aut ip̄e narrare q̄ vi-
derit: et his et hui? et si penit? nō retinet de-
tinet tñ et retardat: dñ min? memor patrie
minor accelerat desiderio. Hā et tātope p̄t
in his delectari: vt iā nō solū remoret et mi-
nus cito veniat: s; et remanens ex toto nec
tarde quidē pueniat. Quis igit ē magis a-
lienus ab actib? seculi q̄ pegrin? . Prose-
cto quib? dicit apostolus. mortui enī estis:
et vita v̄sa abscondita ē cū xp̄o in deo. Pere-
grinus nimirū p̄t facile occasiōe viatici p̄-
q̄ oporteat detineri q̄rendo et p̄grauari
portādo. Mortu? si desit etiā ip̄a sepultu-
ra nō sentit. Sic vituperātes vt laudātes:
sic adulātes audit vt detrahētes: imo vero
nec audit q; mortu? est. Quāto felix mors
q̄ sic immaculatū fuit imo penit? alienū fa-
cit ab hoc seculo. S; necesse ē vt q̄ nō viuūt
in seruiat xp̄s in illo. Hoc ē enī q̄d ait ap̄s
Etiā aut iā nō ego: viuūt xō in me xp̄s. Et
si diceret. Ad alia q̄dem oīa mortuus sum:
nō sentio. nō attēdo. nō curo: si qua xō sunt
xp̄i: hoc vinū inueniūt: paratū. Hā si aliud
possum saltē sc̄to: placz q̄d ad ei? honore ē
ri video: displicet q̄ aliter sūt. Magn? omī-
no gradus est iste. Et fortasse poterit aliq; ad-
huc superius iueniri. In q̄ q̄rim? . In
quo putas nisi in eo d̄ q̄ nūc loq̄bamur. q̄ ra-
ptus ē vsq; ad terciū celū: Quis ei phibet
terciū celū dicere: si quē gradū sup: a istos
poteris inuenire? Audi igit ip̄m de hac tā-
ta altitudine nō in se gloriāntē. s; dicētem.
Mihi absit gliari nisi in cruce dñi nostri ie-
su xp̄i: p̄ quē mihi mūdus crucifit? ē et ego
mūdo. Hō solū inq̄t mortu? mūdo. s; et cru-
cifit? q̄d est ignominiosus genus mortis
Ego illi. parit et ip̄e mihi. Quia q̄ mūdus a
mat crux mihi sunt: delectatio carnis. hono-
res. diuitie. cruce hoīm laudes. Quē xō mū-
dus reputat cruce. illis affixus sum: illis ad-
hereo: illa toto āplector affectu. An nō ma-
ior iste est sc̄do et p̄mo gradus? Peregrin? si
prudens ē et nō obliuiscit sue pegrinatōnis
licet cū labore trāsit: et nō magnopere secula-
ribus implicat. Mortu? eque blanda hui?
seculi sic aspera sp̄nit. Qui xō raptus ē vs-
q; ad terciū celū: crux illi est omīe cui mūdus
inheret: et his adheret que mūdus crux esse
vident. Quāuis in his x̄bis apli illud q̄s
nō in cōgrue possit intelligi. crucifixū ei mū-
dus reputat: et ip̄m vero mūdo crucifixū
compassione. Crucifixū enī mūdū videbat
obligatōib? viciōz: et ip̄e crucifigebat ei p̄

compassionis affectū. Pensamus singuli i
quo gradu d̄s sit possit? et studeam? p̄fice-
re de die in diē: qm̄ de x̄tute in virtutē vide-
bit deus deoz in syon. Maxime xō hoc san-
cto tpe in omī obsecro puritate conuersari
studeam? . vbi et certus et breuis diem nu-
merus positus est: ne desperet hūana fragi-
litas. Hā si dicit nobis iō tpe solliciti esto
te oīno ad custodiendā puritatē v̄se cōuer-
sationis q̄s nō d̄peret? Hāc aut monemur
breui diei numero. oēs alioz tēporū negli-
gentias emēdare: vt v̄sic gustemus dulce
vinū p̄fecte puritatis: et oī deiceps tpe i cō-
uersatōe n̄ra sc̄tē hui? q̄dragesime vigilia
clara resplendant. Conemur q̄ fr̄s sc̄m
hoc tpus tota deuotōe suscipe: et nūc magi-
arma spiritualia reparare. Hāc enī genera-
li q̄dam toti? orbis exercitu. cōtra dyabolū
saluator cōgredit. beati q̄ sub tali duce stre-
nue militarint. Toto siq̄dem anno domesti-
ca regis familia militat et assidua ē in bello
rum p̄cinctu: semel aut et certo tpe vniuer-
sum imperiū generali congregat exercitu.
Felices vos q̄ domestici mervistis esse. q̄b?
dicit ap̄lus. Iā nō estis hospites et aduene:
sed estis ciues sc̄toz et domestici dei. Quid
igit facturi sunt q̄ toto āno pugnare susce-
perunt: qm̄ et ip̄i rudes et vacātes p̄i? sp̄s
lia arma arripit? Et ius solito amplius so-
lite opus est insistere pugne: vt magna que
dam victoria regi nostro ad gliam: nobis p̄-
ueniat ad salutem.

¶ De sancto benedicto abbate.

Elebram? hodie ma-

gistri n̄ri gloriofi. benedicti nata-
lem: p̄ eo vob et d̄ eo solēnis ex mo-
re fmo debet. Qui? dulcissimū nomē. cū oī
vobis iocūditate āplectēdū ē et honorandū
qm̄ ip̄e dux vester. ip̄e magister et legis v̄r
est. Delector q̄dē et ego i ip̄ius memoria: li-
cet nō meo sine rubore beati hui? p̄fis no-
men audīā memorari. Est enī mihi de ip̄ius
imitatōe vobiscū sc̄li abrenunciatō et mo-
nasticē p̄fessio discipline: s; singularis sine
vobis cū eo p̄ticipo nomē abbatis. Abbas
fuit et ego. Abbas et abbas. Homē vnū: s;
in altero sola magni noīs vmbra. Misteriū
vnū s; heu me q̄ dissimiles mīstri: q̄ntū mī-
stratō ip̄a dissimilis. De mihi si tā lōge a te
fuero o br̄ bñdicte in futuro: q̄ a tue vesti-
gijs sanctitatis longe esse reperio: in p̄nti

Sz nō mīhi hēc apud vos porare necesse ē. Scio q̄ sciētib⁹ me loqr̄: tñ peto vt pudo- rem hūc. vt hūc timorē me cū fraterna cō- passionē leuetis. Qm̄ tñ omnino dispensatō mīhi credita ē: si nō habeo apd me qd vo- bis apponā: q̄raz a bñdictō tres panes qd⁹ vos pascā. Reficiat vos scitās eius: iu- sticia ei⁹: pietas eius. Recolite dilectissimi: qd nō oēs q̄ in p̄cessiōe dñi fuerūt. sua illi p- strauerūt vestimēta. In illa inquā p̄cessiōe quā ānuēte dño in p̄rio sum⁹ celebratur. qñ veniēti dño ad passionem ⁊ sedenti sup aīellū ppli occurrerūt. nō oēs vestimēta sua p̄sternebat in via: s; cedebāt aliq̄ ramos de arborib⁹. Hō erat hoc magnū qd gr̄tis acce- perāt. gratis dabāt. Meritū ne ipi qd pe- nit⁹ oīosi fuerūt: s; nec a p̄cessiōe legūtur exclusi. Fr̄es mei p̄iū xp̄i iūntū. qd cū pphe- ta dicē potestis vt iūntū fact⁹ suz apd te ⁊ ego semp tecū: vos qd bus insidet xp̄s. qm̄ aīa iusti sedes est sapientie. ⁊ apl⁹ p̄dicat xp̄m dei x̄tutē ⁊ dei sapiētia: si nō habeo ve- stes q̄s pedib⁹ v̄s p̄sternā: tēptabovē ra- mos cadere de arborib⁹: vt tante p̄cessiōi vel parū aliqd nō desit mistriū mei. Arbor fuit beat⁹ bñdict⁹ gr̄dis atq; fructifera: tanq̄ lignū qd plātāt ē secus decursus a- q̄rū. Ibi sūt decursus aq̄rū: p̄fecto i val- lib⁹: qz inter mediū mōtiū p̄rāssūt aque. Quis enī nō videat etiā torrētes mōtiū ar- dua declinare: ⁊ mediā ad hūilitatē semper reuētere vallis? Sic p̄fecto sic de⁹ supbis resistit hūilib⁹ dat gr̄as. Secus h̄ fige pe- dem qd cūq; es iūntū xp̄i: sup hūc ramū inni- tere: semitā vallis incede. Iūmirū in mōre sibi sedē cōstituit sp̄ens antiquus: mordēs vngulas equi vt cadat ascensor eius retro. pp̄tea vallē magis elige ad ābulādū: vallē elige ad plātādū. Neq; enī v̄l in serēdis ar- borib⁹ mōtana solem⁹ elige: qd frequē a- rida sunt ⁊ petrosa. In vallib⁹ pinguedo ē: ibi p̄ficiūt plātē: ibi plēa spica. ibi cētēsim⁹ oris fruct⁹: iuxta illud. ⁊ vallis abūdabunt frumētō. Audis qz vbiq; vallis landat: vbi qz hūilitas p̄dicat. Ibi plātare vbi decursus aq̄rū. qz ibi copia gr̄e sp̄ualis et aque q̄ sup celos sunt laudant nomē dñi: id est celestes bñdictōes faciūt vt laudēt. Stemus in hac hūi. ⁊ plātati stem⁹: vt nō arescam⁹. nō mo- ueamur qd cūq; statu. sic scriptū est. Si sp̄s h̄ntis potestātē sup te irruerit: locū tuū ne deseras. Nulla ei rēptatō vob p̄ualebit si nō in magnis ⁊ mirabilib⁹ sup vos ambule- tis: s; p̄maneat radicib⁹ firmis. in hūilita-

te radicati atq; fundati. Sic fuit plātatus secus de cursus aquarum sanctus iste con- fessor domini: quoniam fructum sum dedit in tempore suo. Sunt enim qui fructum su- um nō faciūt: sunt qd faciūt s; nō suū. sunt qd faciūt suū s; nō in tpe suo. Sūt inq; arborē in fructuose vt querus ⁊ vlm⁹ ⁊ iluestris alie arborē: s; h̄mōi nēo plātāt in orto suo quia nō faciūt fructū. ⁊ si quē faciūt. nō hūa- no vsui apt⁹ est s; porcino. Tales sunt filij hui⁹ seculi: agētes i cōmestatiōib⁹ ⁊ ebrieta- tib⁹ i crapula ⁊ voracitate. Nec nāq; pctōr- cib⁹ sunt qd iude⁹ ver⁹ phibet comedē qd xp̄ian⁹ his nō debet adherē. Sic enī caro porcina cū comedī nē adheret carni: itā sterna caro: sic trāsgressor p̄cepti dominici spurcos sibi fociat sp̄is. ⁊ adherēdo eis cū eis efficiē demon. Hā ⁊ iccirco in sacrificijs phibet aīal illud offerri qd spurcos immū- dosq; designat: qd relicta omī mūdicia: solis sibi spurcijs cōplacēt viciōz ⁊ criminum: semp sceno deleātur inuolui. Hā ⁊ in euāge- lio legio illa maledicta dñi esceret ab hoīe tāq; simile sibi aīal porcos postulat: nec ne- gant. His fructū ferūt arborē fructuosas: ad q̄rū radices securis posita iā videt. Ar- bores autē qd fructū faciūt s; nō suū ypocrite sunt. cū symone cireneo crucē portātes nō suā: qd religiosa itentōe arētes angariant: ⁊ que nō amāt. amore gr̄ie quā desiderāt fa- cere cōpellunt. Hā in eo qd dicī i tpe suo. arguunt qdā añ tps fructificare volentes. Hōne ei ⁊ arborib⁹ n̄fis citius qd opozteat pullulantibus. timem⁹ omnino floribus in- tempestiuo: Sic sunt aliqui quoz fruct⁹ n̄f- mis ppere oriunt. Di sunt qui in initio con- uersationis sue alijs fructificare continuo velle presumunt: contra legis decreta ara- re in primogenito bouis ⁊ ouis primogeni- ta tondere festinant. Multis nosse qd solli- cite id vitauerit sanctus iste magister no- ster Et hunc ramum vobis appono: quoni- am tribus annis soli deo notus. hominibus mansit incognitus. Fructum quidem mul- tum tulit ipi cernitis: sed in tēpore suo. Ne qd enim credebatur tempus esse fructifican- di: quando tanta carnis temptatione gra- uatus est vt pene cederet. pene discederet. Ego et istum ramum quidem non preteri- bo: quando ⁊ si hirsut⁹ quodammodo spina- rum aculeis quibus seipsum domini bene- dictus iniecit: tamen vtilis est omnino. vti- lis iumento domini propter foueas tem- ptationum ne in eas incidat consentiendo:

sed magis resistat et viriliter agat: sustine- at qd dominum ne desperet. Dic ergo fige pedem christi iumentum: ⁊ discē qd tūcunq; acerba temptatio leuiat nō cedere. nec cre- dere pp̄terea derelictū esse a dño s; memi- neris scriptum ē. inuoca me in die tribula- tionis: eruā te ⁊ honorificabis me. Ergo vt dicere ceperā. non credat bñdict⁹ tunc ē fructificādi temp⁹: qñ adhuc tantis tenta- tionib⁹ vrgebat. Sed venit temp⁹: et in tē- pore suo fructū dedit. De fructu eius sunt illa tria q̄ super⁹ tetigit: sanctitas ei⁹: iusti- cia eius: pietas eius. Sanctitatē miracula p̄bant: doctrina pietatē: vita iusticiā. Aides o iumentū christi ramos folijs virētes: ver- nantes florib⁹: onustos. Super istos inite- revt gressus rectos facias pedib⁹ tuis. Sz quō tibi apponā eius miracula: Nunqd vt miracula facere velis: Hēq; sed vt mira- culis eius imitaris: videlicet vt cōfidas et gaudeas qd sub tali posit⁹ es pastore: qd tā- tum meruisti h̄re patronū. Om̄io ei valde potēs est in celis qui tā magn⁹ extitit i ter- ris: secundum magnitudinē gratie: magni- tudine glorie exaltat⁹. Hā et in radicū qn- titatē rami prodire noscunt: et quot radici b⁹ arbor innitit: tot rami sicut aiunt deco- ratur. Sic licet nō habeam⁹ n̄fa: consolatō magna nobis esse debet patroni nostri mi- racula. Doctrina vero instruit nos: et diri- git gressus nostros in viā pacis. Porro vi- te iusticia oīuo roborat ⁊ animat nos. vt tā- to magis accēdamur ad agēda qd docuit: qn- to certi sum⁹ cū nō alia docuisse qd fecerit. Sermo qdem viu⁹ ⁊ efficax exēplū opis est plurimum faciens suadibile qd dicitur: dū monstrat factibile quod suadet. In hūc er- go modum et sanctitas cōfortat: pietas in- format: iusticia cōformat. Quante enim pi- etatis fuit qd nō soluz p̄sentib⁹ p̄fuit: sed ⁊ p̄ futuris sollicitus fuit: Hō solū his qui tunc erant fructum tulit hēc arbor: sed vti- tiq; hodie fructus eius et crevit et manet dilectus plane deo et hominibus: cui⁹ nō sola p̄sentia in benedictione fuit: sicut sunt multi dilecti deo soli: quia soli deo iam cog- niti: s; ⁊ memoria eius etiam nunc in bene- dictione est. Hā et v̄s hodie in triplices amoris dominici p̄fessionē triplici hoc fru- ctu pascit domini gregem. Pascit vita pas- cit doctrina: pascit intercessionē. p̄ter quē cessant adiuti fructificare ⁊ vos carissimi quoniam in hoc positi estis: vt eatis et fru- ctum afferatis. Unde eatis: Attē a vobis:

ipsis: sicut scriptum est. Voluptatibus tu- is auertere. Hā et de domino legimus: quia erit seminare semē suum. Ecce ⁊ hic habem⁹ semē suū sicut ⁊ p̄ fructū suū. Imi- temur ⁊ hunc fr̄es qm̄ aduenit vt formam nobis traderet: et viā demonstraret. Fortas- sis ⁊ ipse dñs arbor ē: et debem⁹ ab eo quo- q; ramos accipere: quos vestris pedib⁹ appo- nam⁹: imo nō fortasse: sed magis de arbor- est ipse ⁊ planta celestis: sed in terra plāta- ta sicut sc̄ptū est. Veritas de terra orta ē: et iusticia de celo p̄spexit. Et eo igi hunc ra- mū vobis appono: vt sicut sc̄pt⁹ exinanivit hoc ipm̄ sentiat in vobis: nisi qd nō tā ego appono qd apl⁹ apud quē legis. Hoc sen- tite i vobis qd ⁊ in xp̄o iesu: qui cū in forma dei esset nō rapinā arbitrat⁹ ē esse e qua- lem deos: sed semetipsum exinanivit formam serui accipiens: in similitudinē hoīis fact⁹. ⁊ habitu inuentus vt homo. Et vos fratres carissimi exinanite vos: humiliate vos: semi- nate vos: p̄dite vos. Semināte corp⁹ anima- le: ⁊ resurget corp⁹ sp̄uale. Perdite anīas v̄sas: ⁊ vitā eternā suabitur eas. Multos se quō id fecerit apl⁹ ipse qd docuit: Sine in- quit mēte excedim⁹ deo. Quid ḡ tibi: Ego inquit factus sum tāq; vas p̄ditū. Bene se ipsum p̄dit qd nihil vnq; pro se facit: sed oīs eius intentio ⁊ om̄e desideriu tendit ad dī- placitū ⁊ vtilitatē fratru suoz. Infelix enī qui seminat in carne: qz de carne metet cor- ruptionē. Alibi nō scriptū ē. Bñ qui semi- nat sup oēs aq̄s. Sz quomō sup oēs aquas Et sup aquas de quib⁹ legitur: et aque que sup celos sunt laudent nomē dñi: que sunt virtutes āgelice ⁊ celestes populi. Ita pla- ne: qm̄ spectaculū facti sumus et angelis ⁊ homib⁹. Seminem⁹ igi hominib⁹ exēplū per aperta opa: seminem⁹ angelis gaudiū magnū per occulta suspiria et cetera huius modi qd solis eis sunt nota. Gaudiū enī est angelis dei sup vno pctōre penitentiā agē- te. Vnc dicebat apostolus. Prouidentes bona non tñ corā deo: sed etiā coram hoī- bus. Corā deo dicit: corā eis qui vultui dī assistūt. Iplis enī marie placet cum nos vi- dent occulte orantes: aut ruminātes psal- mum aliquez: aut tale aliqd facientes. Sic semināte ⁊ vos: sic fructificare carissimi. Se- minate ⁊ vos: qz tā multi ante vos semina- uerūt: fructificare: qz vobis seminauerūt. ḡ gen⁹ adā qd multi seminauerūt i terā: qd p̄ci- osus sc̄pt⁹. qd male p̄bit ⁊ qd merito: si p̄ierit

i te tantum semen: simul et seminantium la-
bor. Qui perditioni traderis ab agrico-
la: si in te perierit hec vniuersa? Seminauit i-
terra nostra tota trinitas: seminauerunt an-
geli pariter et apostoli: seminauerunt marty-
res et confessores et virgines. Seminauit et
filius: ipse enim est qui erit seminare semen
suum. Pater enim sed filius? a pater, pater
filius? venit in mundum: ut qui pater erat cogita-
tio pacis in corde patris: fieret ipse pater in vi-
tero matris. Seminauit et spiritus sanctus, quia
et ipse venit, et appropinquat discipulis dispre-
tinge tamquam ignis. Ita tota trinitas semina-
uit: pater scilicet panem de celo: filius veritatem
spiritus sanctus caritatem. Angeli quoque seminaue-
runt: quoniam cadentibus alijs ipsi steterunt. Dixit
enim lucifer ille: sed non iam lucifer: sed tenebra
fer et vespere. Sedebam in monte testamenti: si-
milis ero altissimo. Impudens, o impu-
dens. Milia militum ministrant ei: et decies milies
centenamilia assistunt: et tu sedebis. Lhe-
rubi ait, propheta stabat et non sedebat. Quid
laborasti ut iam sedebas? Quos administratores
sunt: quoniam missi in ministerium propter eos qui
hereditatem capiunt salutis: et tu sedebis?
Quid feminasti ut iam metas? Non est tuus
nec est tuum hoc: sed quibus paratum est a
patre. Quid eis inuides? Profecto ipsi sede-
bunt: ipsi in quibus vermiculi terre indicantes se-
debunt: et tu non modo non stabis sed iudi-
candus astabis. Rescitis ait apostolus: quia et an-
gelos iudicabimur? Ipsi virgines ibant et stebant
mittentes semina sua, venientes autem venient
cum exultatione portantes manipulos suos.
Duo manipuli sunt quos queris: honoris et
quietis. Sessiones affectas et altitudines: sed
non sic non sic: non colliges: quia non seminasti.
Qui seminauerunt laborem et vililitatem: merent
honoris pariter et quietem. Pro passionem ei
sua duplii laboris: in terra sua duplii pos-
sederunt. Unde et dicebat quidam. Unde huius-
modi in eam et laboris mei. Hodie audistis et
euangelio promittentem dicens et dicentem discipulis
Sederitis super sedes iudicantes duodecim
tribus israel. Ecce qui es sessionis: et honor
iudicii. Nam et ipse dominus ad hec noluit quere-
re: nisi per humilitatem et laborem. Nam et mor-
te turpissima condemnatus est: interrogatus
tormentis et opprobriis saturatus: utique per
imicos idem confusione, ipse pariter et oes qui
imitantur eum et pertransgrediuntur viam. Ipse est o
ui que ipse est qui fecit: est in sede maiestatis sue
similis altissimo: et coaltissimo ei. Hoc uti-
que cogitauerunt angeli sancti qui cadente mali-

gno apostasse illi? non p'senserunt: nobis relin-
quentes exemplum ut quemadmodum ipsi elegerunt
ministrare: sic et nos faciamus. Nam etiam qui la-
borem fugiunt: honorem captant: illi se noue-
runt imitari qui sessionem altitudinisque quasiuit: et
si non satis terretur illi? culpa terreat vel vidi-
cta. Nam ei in prius deuenerunt: ut formatus sit
ad illudendum: et et ignis enim pater? et illi. Ad
hec vitanda prudentia nobis seminauerunt san-
cti angeli: qui prius eam alijs cadentibus tenuerunt.
Sed et apostoli hanc ipsam seminauerunt nobis
quoniam recedentibus his qui sapientia huius mundi sequi-
bantur qui stulticia est apud deum. et prudentia car-
nis qui morte operatur et iunica est deo: ipsi domino ad-
heserunt. Scandalisati ei illi audientes de sa-
cramento carnis et sanguinis vltra non erant
cum eo: discipuli vero interrogati an et ipsi vel-
let abire: responderunt. Ad quem ibimus? Verba vi-
te eterne habes. Necesse habemus fratres hanc
prudentiam imitari: quia multi adhuc ambulat
cum iesu: donec veniat ad edendam ei carnem et
bibendum sanguinem illi: ad communicandum scilicet
passionibus eius: hoc enim et verbum illud. et
ipsum sacramentum significat: quia multi adhuc scanda-
lisati sunt: et abeunt retro dicentes: quia durus est
hic sermo. Hos cum apostolis prudentes sumus
et dicamus. Domine ad quem ibimus? verba vite
et eterne habes. Non discimus? a te: viuificabis
nos. Non in solo pane viuunt homines: sed in omni verbo
quod procedit de ore dei. Non solus mundus ha-
bet delectationes: sed multo maior est in verbis
tuis. Unde et propheta ait. Quia dulcia fau-
cibus meis eloquia tua super mel ori meo. Ad
quem igitur eam? verba vite et eterne habes dominus:
et ea sunt super omnia que mundus habet potestatem. Non
solum ipsa vita sed et promissio vite eternae: expe-
ctatio iustorum leticia est et tanta leticia: ut om-
ne quod concupiscit ei non valeat comparari. Vanc
igitur prudentiam nobis apostoli sancti seminauerunt
Martyres vero manifestum est fortitudinem
seminasse. Porro et confessores seminauerunt
iusticiam: quam in omni vita sua secuti sunt. Hoc ei
interest in martyres et confessores: quod inter
petros simul omnia relinquentes: et abraha substi-
tutam mundi in bonos usus expedit. Sic ei
illi consummati in breui expleuerunt tempus mul-
tissimi vero longa et multimoda traxere mar-
tyria. Virgines sancte planum est: quod tempus
seminauerunt: que sic libidine calcauerunt.

In annunciatione beate Marie Sermo primus
Inhabitabit gloria in
terra nostra: misericordia et veri-
tas obuiauerunt tibi: iusticia et pac-

osculare sunt. Gloria nostra hec est ait apostolus: testimo-
nium conscientie nostre. Non quidem tale testimo-
nium: quale ille superbus phariseus habebat: se-
ducta et seductrice cogitatione: testimonium
prohibens de seipso et testimonium ei? vix non
erat: sed cum spiritus ipse testimonium perhibet spi-
ritui nostro. Porro hoc testimonium in tribus
consistere credo. Hec esse est enim primo omnium
credere quod remissionem peccatorum habere non
possis: nisi per indulgentiam dei. Deinde quod nihil
proius habere queas operis boni nisi et hoc
dederit ipse. postremo eterna vita quod nul-
lis potes operibus promereri nisi gratis deus et
illa. Quis enim potest facere mundum de immundo
conceptum seminare: nisi qui solus est mundus? Et
quod factum est non potest fieri: ipso tamen non impu-
tante erit quasi non fuerit. Unde propheta quod
considerans ait. Beatus vir cui non imputabit
dominus peccatum. De operibus vero bonis certum
offitio est: quod nemo hec habeat a seipso. Nam
si stare non potuit humana natura adhuc in-
tegra: quomodo min? poterit per seipsum resurge-
re iam corrupta. Certum est ad suam originem vni-
uersa merita omnia ad tantam gloriam? Denique
quod melior est propheta cui dominus ipse tam insignem
testimonium prohibet dicens: vix inueni sem cor-
meum. Et iterum ipse necesse habuit dicere
deo: non intres in iudicium cum seruo tuo dominus.
Nemo se itaque seducat: quod si bene cogitare
voluerit inueniet perculdubio quod nec cum decem
millibus possit occurrere ei qui cum viginti milli-
bus venit ad se. Hec hec quod nunc diximus? omni-
no sufficit: sed magis initium quoddam et velut fun-
damentum fidei sunt habenda. Ideoque si cre-
dis peccata tua non posse dleri nisi ab eo cui
peccasti soli: in quem peccatum non cadit bene-
factis. sed adde adhuc: ut et hoc credas quod per
ipsum tibi peccata donantur. Hoc est testimonium
quod prohibet in corde tuo spiritus sanctus? dicens.
dimissa sunt tibi peccata tua. Sic enim arbi-
tratur apostolus? gratis iustificari hominem
per fidem. Ita de meritis quoque si credis non

posse haberi nisi per ipsum: non sufficit. donec ti-
bi prohibeat testimonium spiritus veritatis: quia
habes ea per illum. Sic de vita eterna habe-
as necesse est testimonium spiritus: quod ad eam
diuino as munere peruenitur. Ipse enim
peccata condonat: ipse donat merita: per omnia
nihilominus ipse redonat. Porro testimonia
ista credibilia facta sunt nimis. Nam de re-
missione quidem peccatorum validissimum teneo
argumentum dominica passionem. Hoc siquidem in-
ualuit sanguinis multo plus quam vox sangui-
nis abel. clamans in cordibus electorum: remis-
sionem omnium peccatorum. Traditus est enim propter
peccata nostra. nec dubium quin potentior et
efficacior sit mors illi? in bonum: quam peccata
nostra in malum. De bonis autem operibus argu-
mentum nihilominus efficax mihi est: resurrectio
eius? quod resurrexit propter iustificationem
nostram. Porro de spe primorum testimonium ei?
est ascensio: quod ascendit propter glorificationem
nostram. Dec tria in psalmis habes: dicente
propheta. Beatus vir cui non imputabit dominus pec-
catum. Et alibi. Beatus vir cui est auxilium
abs te. Item alibi. Beatus? quod elegit in assum-
plum: habitabit in atrijs tuis. Nec est gloria
vera: gloria inhabitans. quod ab eo est qui per fidem ha-
bitat in cordibus nostris. Filii vero ad glo-
riam quam abinuicem est querentes quamquam a solo
deo est non volebant. sed sic gloriam extrinsecus? flu-
entem sectantes habebant gloriam non in semet-
ipsis sed magis in alijs. His nosse vnde sit ho-
mini inhabitans gloria? dico breuiter: quoniam
mistica festinat intentio. Nam et ea sola propo-
sita in verbis illis prophetis diligenter inue-
stigare. sed reflexit ad moralia occurrentes pri-
ma fronte apostolicus sermo. de interna gloria et
testimonio conscientie. Sic qui inhabitat hec gloria etiam
hic in terra nostra. si misericordia veritas obuiat
tibi: et sese iusticia et pax osculentur. Preueni-
ti siquidem me ut veritas nostre conversionis oc-
currat necesse est. ac de cetero sanctimoniarum
sectemur et pacem sine qua nemo videbit de-
um. Ubi enim concupiscit quis iam tunc enim misericordia preue-
nit: sed nequaquam ingredietur: donec ei veritas
confessionis occurrat. Peccavi dominus ait ipse
david ad nathan. prophetam cum de adulterio et
homicidio argueretur. et transtulit dominus petram
a te ait. prophetam. Minus misericordia et veritas obui-
auerunt tibi. Et hoc quidem: ut declines a ma-
lo. Nam vero ut faciat bonum in tympano et
choro tibi psallendum est: ut ipsa mortificatio
carnis tue et penitentie fructus: ac iusticie
opera in unitate et concordia fiat. quoniam uni-
tas spiritus vinculum est perfectioris. Hec quoque ad

dexterā neq; ad sinistrā declinaueris. Sūt enī quorū dextera ē dextera iudicij. Pharisaeus ille cui supra meminim⁹: nō erat sicut ceteri hoīm: sed ipse sibi vt dixim⁹ testi moniū phibuit: sed nō vix. Sane quisquis ille est in quo miscēat veritas obuiauerūt sibi: iusticia et par osculate sunt: secure glo rietur: sed in eo qui sibi testimoniū phibet in spiritu vtiq; et veritate. Et inhabitet glo ria in terra nra. mīa et veritas obuiauerunt sibi: iusticia et par osculate sunt. Si glia pa tris filius sapiēs: cū sit sapiētia ipa sapiēti or nemo. liquet pfecto gloriā patris. xpm dei virtutē et dei sapiētiā esse. Quia g mul tipharie multisq; modis de eo predictū fue rat in pphetis q in terris vidēdus esset. et inter hoīes cōuersaturus: quo nā mō id fa ctū sit. et impletis q de eo per os omniū pro phetarū dicta fuerant. habitauerit gloria i terra nostra. psalmista indicat in his verbis. Et si manifest⁹ dicat. Et verbū caro fieret et habitaret in nobis. mīa et veritas obuia uerūt sibi: iusticia et par osculate sunt. Ma gnū sacramētū fratres et diligenti⁹ pscru tandū mīa et intellect⁹: misteriorū ipi quocūq; intellectui verba deessent. Dico tñ vt cūq; modicū id qd sentio: si forte vel occasionez dedisse videar sapiēti. Videre michi videoz dilectissimi quattuor virtutib⁹ his amictū primū hoīem ab ipso sue creatiōis exordio: et vt ppheta meminit vestimētū salutis in durū. Est enī in his qtuor illi salutis inte gritas: nec sine his omib⁹ pōt cōstare sal⁹: psertim cū nec possint esse virtutes si abin uicē separent. Acceperat ergo homo mīam custodē scz atq; pedisequā: vt ipa puenirz ipa et sequerē eū: ipaq; ptegeret et pserua ret vbiq;. Aides qualē nutriciū cōtulit par uulo suo deus: qualē dedit pedisequam ho mini recēs orto. Sed erat illi necessari⁹ eti am eruditior tāq; ingenuē et rāōnabili cre aturē: vt nō sicut iumentū aliqd custodiret se d: tanq; paruulus educaret. Cui sane ma gisterio nemo poterat aptior inueniri q ve ritas ipa: que cū in agnitōne summe perdu ceret aliquādo veritatis. Interim vero ne sapiēs inueniret vt malum faceret: essetq; peccatū ei tanq; scienti bonūz minime faci enti. iusticiā quocūq; q regeret accepit. Ad huc autē et pacē qua foueret et delectaretur addidit man⁹ benignissima creatoris. Pha cem vtiq; duplicē vt nec intus pugne nec foris timores. id est: nec caro cōcupisceret aduersus spiritū: nec esset ei creatura vlla

formidini. Nam et bestis omib⁹ libere in posuit nomis. et serps ipse qui violentia nō psumpsit fraude magis eum aggressus est. Quid huic deerat: quem miscēia custodie bat: docebat veritas: regebat iusticia: par fouebat. Sed heu homo iste ad multā perniciem et insipientiā sibi descēdit de hieru salem in hiericho. Siquidē incidit in latro nes: a quib⁹ et ante omnia legib⁹ despoliat⁹. An nō despoliat⁹: qui dño veniēte nudum se esse cōqueritur. Nec vero poterat rene sturi vel ablata sibi recipere vestimenta: nisi xpus amitteret sua. Sicut enī viuificari in anima nisi interueniēte corpali morte xpi nō potuit: ita nec vestiri sine ei⁹ despoliatio ne. Et vide si nō ppter has quattuor ptes vestimēti qd amiserat prim⁹ et vetus homo in totidē quocūq; diuisa sunt secūdi et noui ho minis vestimēta. An forte qris tunicā in cōsūtile que nō diuidit sed forte prouenit. Ego diuinam arbitriū esse imaginē: que ni mirū nō assuta s; insita atq; ipi impressa na ture. diuidi scindiq; non pōt. Ad imaginem nēpe et similitudinē dei factus est homo. in imagine arbitriū libertatē: virtutes habēs in similitudine. Et similitudo quidē perijt: verūtamē in imagine ptransit homo. Ima go siquidē in iehenna ipa vti poterit nō exuri: ardere sed nō deleri. Nec ergo nō scin ditur: sed forte prouenit. Et quocūq; per ueniat anima: simul et ipa erit. Nam simili tudo nō sic: s; aut manet in bono. aut si pec cauerit aīa mutat miserabiliter iumētis in spiētibus similitata. Sed q: spoliatiū virtuti bus quattuor hominē diximus. quo nā mo do singulis sit spoliatus cōgruū est vt dica mus. Perdidit homo iusticiā: cū euam ser pentis. adam mulieris voci obediuit poti⁹ q diuine. Erat tamē residuū aliquid quod apprehendere possent. idq; domini suo illo scrutinio innuebat: sed abiecerūt etiā illud cōuersi in verba malicie: ad excusandas et cū sationes in peccatis. Prior enī iusticie portio nō peccare. secūda per penitentiam damnare peccatū. Perdidit et misericordi am cū sic exarserit eua in cōcupiscētia sua. vt nec sibi nec viro nec filius parceret nasci turis: simul omēs terribili maledicto et ne cessitati mortis addicēs. Adam quocūq; indi gnatōni diuine mulierem pro qua peccauit rat obiecit: quasi post tergum eius volens declinare sagittā. Adidit enim mulier lignū quod esset pulchrum visu: et ad vescendum iuaue: et a serpente audierat tanq; deos se

futuros. Funiculus triplex difficile rumpi tur: curiositatis: voluptatis: et vanitatis. Nec sola mūdus habet: concupiscētiā car nis: concupiscētiā oculorum: et superbiāz vite. Dis abstracta et illecta misericordiā omnez crudelis mater abiecit. Sic et adam qui mulieri male misertus est vt eū ea pec caret: bene noluit misereri vt penam sustie ret pro ea. Priuata est etiam mulier veri tate: primo quidē male detorquens quod audierat morte morieris. et dicens ne for te moriamur. demum serpenti credens pe nitus abneganti et dicenti: nequa q morie mini. Priuatus est et adam veritate vbi eā confiteri erubuit. folia excusationū operim ta pretēdēns. Siquidem ipa dicit. Qui eru buerit me corā hominib⁹: erubescam et ego eum coram patre meo. Pacem quocūq; pro tinus amiserūt: quia nō est pax impiis dicit dominus. Hōne enim cōtrariam legem in uenerant i membris suis: quos de nouo pu dere ceperat nuditatis. Tui ego inquit eo q nudus essem. Hō sic miser non sic pau lo ante timebas. Non querebas folia: licet corpore nudus sicut et modo. Ex hoc sane vt propheta ipius parabolam pofe qmur: qui sibi obuiaſſe eas et reconciliatas in oscu lo fibi mouerant grauis quedam inter virtu tes videtur orta cōtētiō. Siquidem veri tas et iusticia miserum affligebant: pax et mi sericordia zeli huius expertes iudicabant magis esse parcendū. Sunt etenim collata nec he due sibi: quē admodū et priores. An et factū est vt pſeuerantib⁹ illis in vltione et pſenaricatorē hincinde cedentib⁹: et pre sentes molestias futuri cumulantib⁹ cōmi natione supplicii. ille succederent in cor: pa tris redeuntes ad dñm qui illas dedit. So lus siquidē ipse cogitabat cogitationes pacis cū afflictionis plena oīa viderent. Siquidem nō cessabat pax: non ei mīa dabat silentium sed pio quodā susurrio paterna pulsātes vi scera loquebant. Nunqd in eternūz piciet deus: aut non apponet vt cōplacitior sit ad huc? Nunqd obliuiscet misereri de? aut cō tinebit in ira sua miscēias suas? Et quis diu multūq; visus sit dissimulare pater mi serationū vt interim satisfaceret zelo iusti cie et veritatis. nō tñ infructuosa fuit suppli cantū importunitas sed exaudita est i tpe oportuno. Forte enī interpellatib⁹ tale di citur dedisse responsū. Quisquā pces vfe? Debitor sum et sorozib⁹ vestris: qd accitatas videtis ad faciēdā vindictā in nationibus.

iusticie et veritati. Hocent et veniat. et super hoc verbo pariter cōferam⁹. Festinant g le gati celestes et vt viderūt miserā hoīm et crudelē plagam: vt propheta loquitur: angeli pacis amare flebāt. Qui enī fideli⁹ qrerēt aut rogarent q ad pacem sunt: q angeli pa cis? Sane ex deliberatione qm ascēdit veri tas ad constitutū diem: s; ascēdit vſq; ad nubes: necdū plane lucida sed subobscura adhuc zelo indignatōis. Factūq; est vt le gim⁹ in propheta: dñe in celo mīa tua. et ve ritas tua vſq; ad nubes. Medi⁹ aut pater luminū residebat: et vtrāq; pro parte suavi lius qd habebat loquebat. Quis putas illi colloquio meruit interesse? indicabit nob⁹? Quis audiuit et enarrabit? Forte in enar rabilia sunt et nō licet homi loqui. Sūma tñ p trouerſe toti⁹ hec fuisse videtur. Eget mi seratione creatura rōnalis ait mīa: qm mi sera facta est: et miserabilis valde. Venit tē pus miserendi ei⁹: qz iam pterit tps. Ecō tra veritas. oportet inquit impleri sermo nem quē locut⁹ es dñe. Tot⁹ moriat⁹ adam necesse est cū oib⁹ qui cū eo erāt: qua die ve titū pomū in pſenaricatorē gustauit. Et qd g ait mīa: vt quid me genuisti pater cit⁹ pa riturā? Scit enī veritas ipa: qm mīa tua perit et nulla est: si non aliqū miserearis. Si militer aut econtrario et illa loqbat. Quis enī nesciat q si pdictā sibi pſenaricatori sen tentiā mortis euaserit. perit nec permane bit iam in eternum veritas tua dñe? Ecce vero vn⁹ cherubin: id est magni consilii an gelus ad reges salomonē suggerit esse mit tēdas. qm filio inquit datū est omne iudiciū. Et in eius g conspectu mīa et veritas obuia uerūt sibi: eadē q supra meminim⁹ verba q rimonie repetētes. Fateor ait xitas zeluz bonū mīa habet: s; vtiq; fm scientiā. Hunc autē qd pſenaricatori poti⁹ q sorori iudicat ef se parcēdū. Et tu inqt mīa neutri parcis s; tāta indignatiōe seuis in pſenaricatorē vt in uoluas piter et sororē. Quid mali habes ad uersū me dicito mihi. Sin autē: qd me pſeq ris? Brādis cōtrouerſia ffes et intricata ni mīa disceptatio. Quis nō illic diceret: bonū erat si nat⁹ nō fuisset hō iste? Sic erat oile ctissimi oīno sic erat. nō videbat quō sit pos sēt erga hoīez mīa et xitas cōſuari. Quāq; addicēt xitas i ipz qz iudicē pſe sue iuriā reſorqri dices caue dū oīno ne fieret irritū xbu pſis. ne fmo viū et efficeat qlibz occasi one euacueret. pteite qso ait pax pteite xbis hmoi nō vos talis altercatō decet: virtutū

est inhonesta contentio. Porro iudex incli-
nās se digito scribebat i terra. Erant autē
verba scripture: q̄ par ip̄a legit in auribus
omniū. Ea siquidem p̄p̄i assiduebat. Dec
dicit. perij si adā non moriā: t̄ hec dicit pe-
riū. nūi mīscōiā cōsequat. Fiat mors bona:
t̄ habet vtrāq̄ q̄d petit. Obstupere oēs i
verbo sapientie t̄ forma cōpositionis parit̄
atq̄ iudicii. Si quidem manifestus fuit nul-
lam eis querimonie occasione relinq̄. si q̄d
fieri posset q̄d vtrāq̄ petebat: vt t̄ morere-
tur. t̄ mīas cōsequeret. S; id quōd fieri in-
quit: Mors crudelissima t̄ amarissima est:
mors terribilis t̄ ip̄o horēda auditu. Mors
fieri q̄ nō ratione poterit: At ille. mors in-
quit peccatoris pessima: s; p̄ciosa fieri pōt
mors sanctorū. An non p̄ciosa erit. si fuerit
tanua vite. porta glorie? P̄ciosa inquit
Sed quōd fieri istud? Fieri ait p̄t. si ex carita-
te mouatur quis. vtiq̄ q̄ mīhi debeat mor-
ti. Neq̄ enī detinere poterit mors innoxia
s; vorabitur vt scriptum est. maxilla leuia-
than: t̄ destruet paries medius solueturq̄
calhos magnum. q̄d inter mortē vitāq̄ con-
firmatū est. Minutū caritas fortis vt mors
imo t̄ fortior: morte si fortis illius intraue-
rit atrium. alligabit eū t̄ diripiet vasa eius
sed t̄ ip̄o transitu suo ponet pfundū maris
viam: vt transcant liberati. Bonus vīus ē
semo: vtpote fidelis t̄ oī acceptiōe dign⁹.
S; vbi poterit ille innocēs inueniri. q̄ mor-
ti velit nō ex debito s; ex voluntate: non ex
malo merito sed ex bñplacito suo? Circuit
veritas orbem terre. t̄ nemo mūdus a for-
de: nec infans cuius est vnus diei vita sup
terrā. S; t̄ mīscōiā cellū omne plustrat: t̄ i
angelis q̄q̄ ne dixerim prauitātē: minores
tamen inuenit caritatē. Minutū hec victo-
ria aliq̄ debebat. q̄ maiorē caritatē nemo ha-
beret: vt aiām suā poneret q̄ p̄ suis iniri-
libus t̄ indignis. Itā t̄ si ip̄e iā nō dicit nos
seruos: hoc ip̄m immēse dilectōis est: t̄ ex-
mie dignatōis. Nos autē t̄ si oīa q̄ precepta
sunt nobis facerem⁹: quid aliud dicere de-
beremus. nisi q̄ sui inutiles sumus? S; q̄
cum sup hoc cōuenire p̄sumeret? Bedeunt
ad constitutam diem veritas t̄ mīscōiā: an-
xie plurimū nō inuēto q̄d cōsiderabāt. Tūc
vero seorsum par cōsolās eas. vos inquit
nescitis quicq̄ neq̄ cogitatis. Non est qui
faciat bonū hoc: nō est vsq̄ ad vnū. Qui cō-
siliūz deuit. ferat auxiliū. Intellexit rex q̄d
loqueret. et ait. P̄nitit me fecisse hōiem.
P̄ena iquit me tenet: mīhi incūbit sustine-

re penā: penitētia agere p̄ homīe quē crea-
ui. Tūc q̄ dixit: ecce venio. Nō enī potest
hic calix transire. nisi bibam illū. Et accersit
to gabriele vade inq̄t dic filie syō: ecce rex
tu⁹. Festinavit ille t̄ ait. Adorna thalamū
tuum syon: t̄ suscipe regē. Porro venturo
regi mīa t̄ veritas obuiauerūt sicut scriptū
est: misericordia t̄ veritas p̄cedent faciem
tuam. Iusticia thronū p̄parat: scdm illud:
iusticia t̄ iudiciū p̄paratio sedis tue. Par
cum rege venit: vt p̄pheta fidelis iueniret
q̄ dixerat. Par erit in terra nra cum vene-
rit. Inde ē q̄ nato dño āgeloz chorus cane-
bat: par i terra hominib⁹ bone voluntatis.
S; t̄ tūc iusticia t̄ par osculate sunt: q̄ non
modice videbant hactenus diffidere. P̄ci-
or enī si qua erat ex lege iusticia: nō osculūz
sed aculeū magis habebat vrgens magis
timorē: q̄ puocans dilectōe. Sed nec ha-
buit illa reconciliationē: s; h; nunc que ex
fide noscīt eē iusticia. Alioqn q̄d erat q̄ nec
abrahā nec moyses nec ceteri iusti t̄pis illi-
us in obitu suo pacē illā beatitudinis eter-
ne apprehendere. aut regnū pacis poterāt
introyre: nisi q̄d mīme adhuc iusticia t̄ par
se se fuerāt osculate? Ex hoc sane dilectissi-
mi feruentiore nobis zelo sectanda iusticia
est. Si quidem iusticia t̄ par osculare sunt: t̄
dissolubile amicitia: iterē fedus: vt q̄cun-
q̄ testimoniu⁹ iusticie tulerit. hylari vultu
tam t̄ amplexibus letis accipiat a pace: in-
diūz dormiēs t̄ requiescens.

Sermo. ij. vnde sup. a.

Considerare ē fratres

in solennitate hodierna dñice an-
nūciatōis. velut amēssimā q̄ndā
planiciem: simplicem nre reparatōis hysto-
riam. Inuigil noua legatio: āgeloz gabrie-
li: t̄ noua virgo. p̄fessa vtrū. noue salutatio-
nis honozat obsequio. Antiq̄ excludit ma-
ledictio mulier: mouaz nona mater accipit
benedictionē. Implet p̄ gratiā q̄ p̄cupiscē-
tiam nescit: vt spū supuente altissimi pa-
riat filiū: que vix dedignat admittere. In-
trat ad nos eadē porta. salutis antidotum
qua venenū serpentis ingreditur. viuuer-
sitatez generis hūani occupat. Innume-
ros huiusmodi flores ex his facile est le-
gere prae: sed intueor: mediā metuende p̄-
funditatis abyssum. Abyssus vero in p̄feru-
tabilis incarnatōis dñice sacramētū: abys-

sus impenetrabilis: verbū caro factū est et
habitabit in nobis. Quis ei inuestiget. q̄s
attingat: q̄s apprehendat? Putens alte-
est t̄ i q̄ hauriā nō est mīhi. Meritū tamē solet
interdū supposita puteis humectare lithe-
amina vapor exallās. P̄opterea sane licz
irritū verear. p̄perie cōscius iustitias
frequēter tamē velut sup hos huius putei
expando ad te dñe manus meas: p̄ eo q̄ a-
nima mea sicut terra sine aq̄ tibi. Et nūc si
quid est q̄d descēdēt deo: s; nebula tenu-
is ebiberit cogitatō: vobis frēs modicū il-
lud sine inuidia cōmunicare curabo: velut
expresso lintheamine vel exigua refundēs
celestis stillicidia rois. Quero igit̄ qua rō-
ne filius magis incarnatus sit q̄ pater. aut
spūs sanctus: cui⁹ totius trinitatis non mō
equalis sit gloria s; vna eademq̄ substantia.
Sed q̄s cognouit sensum dñi: aut quis cōsi-
liari⁹ eius fuit? Altissimū est misteriu⁹: nec
nos oportet temere sup huiusmodi p̄cipi-
tare sententia. Aīdetur tñ nec patris nec
spiritus incarnationē in pluralitate filioz
effugisse confusionē: dum alius dei. alius fi-
lius hoīs diceret. Aīdetur t̄ illud marie cō-
gruū vt is specialit̄ fili⁹ fieret q̄ fili⁹ erat: ne
quid esset ambiguitatis in noīe. Deniq̄ ip-
sa est virginis nostre gloria singularis t̄ ex-
cellens progenera marie: q̄ filium vnū eū-
demq̄ cu⁹ deo p̄fē meruit habere cōmunē
quā sane perijisse cōstat si nō filius incarna-
retur. S; nec nobis alia dari possit occasio
similis sperande salutis t̄ hereditatis. Fa-
ctus q̄dem p̄mogenitus in multis fratrib⁹
q̄ vnigenitus erat: asciscet eos sine dubio i
hēditatē: q̄s vocauit i adoptionē. Si ei fra-
tres et coheredes. Dic q̄ x̄p̄s iesus media-
tor fidelis. sic i p̄sona vna. dei hominisq̄ sub-
stantia copulauit ineffabili sacramento: sic
t̄ in ip̄a reconciliatione consilio vīus altissi-
mo. mediā nō deseruit equitatē: vtriusq̄ tri-
buens q̄d oportebat: honozē deo: hoī mīse-
ratōez. Nec enī optima inf offensūz dñm et
reū seruū forma cōpositōis: vt nec honozā-
di dñi zelo seruus opprimat austeriori sen-
tentia: nec rursūz dñi huic immoderati⁹ cō-
descendit. ille dñito fraudet honozē. Audi
igit̄ t̄ diligēt obserua angelicā in hui⁹ me-
diatoris oru distributōez. Gloria inquit i
altissimis deo: t̄ in fra par hoibus bone vo-
luntatis. Inui⁹ deniq̄ gra obseruatōis fide-
li recōciliatori x̄p̄o nec timoris spūs defuit
quo patri semp reuerentiā exhiberet. semp
ei deferret. semp gloriā eius q̄reret: nec spi-

rit⁹ pietatis: q̄ misericordis p̄pateret homi-
bus. Ande t̄ necessariū habuit spū q̄s sciē-
tie: p̄ quē timoris parit̄ pietatis distribu-
tio fieret in cōfusa. Et nota q̄ i p̄mo illo pa-
rentū nroz pctō tres q̄dem auctores exte-
rūt: s; manifeste defuerūt tria tribus. Di-
co enī eūā dyabolū t̄ adam. Itō habuit eua
scientiā: q̄ vt ait aplūs seducta est in p̄uari-
cationē. Merū hec q̄dez serpenti nō defuit.
qui callidior: describit ceteris aīantib⁹: sed
pietate malign⁹ nō habuit: qui ab initio fa-
ctus ē homicida. Adam x̄o pius forte vide-
tur mulierē nō cōtristādo: s; timorē dñi dē-
liquit: voci illius magis obedies quā diuīe.
Atinā magis timor dñi p̄ualuit in eo: sic
de x̄p̄o signāter legi: q̄a repleuit eū nō pie-
tatis spiritus s; timoris. In oībus enī t̄ p-
oīa pietati. primoz timor dñi p̄ferend⁹ est:
t̄ solus ip̄e ē qui totū sibi hoīem debeat v-
dicare. In his igitur trib⁹ timore pietate t̄
sciētia: mediator noster recōciliat hoīes:
Itā in cōsilio t̄ fortitudine de manu aduer-
sarij liberauit. Cōsilio siquidem p̄stinat iure p̄-
uauit hostē. data prāte vt manus iniceret i
nocētī. fortitudie p̄ualuit: ne violētē possz
retineri redēptor: dum victor ab inferis re-
dijt. t̄ vita oīm cū eo surrexit. Exinde cibāt
nos pane vite t̄ intellect⁹: t̄ potat aqua sa-
piētie salutaris. Est enī intellect⁹ rerū spi-
ritualū t̄ inuisibilū ver⁹ aīme panis cōfir-
mans cor nostrū: t̄ ad omē opus bonū robo-
rans in oī exercitātōe spūali. Carnalis autē
homo qui nō p̄cipit ea que sunt spiritus di-
sed stulticia ei vident. gemat t̄ lugeat dicē
Aruit cor meū: q̄a oblit⁹ sum comedere pa-
nem meū. Ecce enī mera t̄ p̄fecta veritas
est. nō p̄desse homini. si vniuersūz mundūz
lucreretur: aīe autē sue detrimentū faciat. S;
q̄n id cape possit auarus? Sine causa labo-
rat: quisq̄s ei id p̄suadere conat. Et q̄d hoc
Itēpe q̄: stulticia illi videt. Quid veri⁹? q̄
iugū x̄pi esse suauē? Appone hoī seculari
videt nō magi lapidē q̄ panē reputabit: t̄
certe hūmōi intelligētia vitatis interne vi-
uit aīa: t̄ hic ē spūalis cib⁹. Itō ei in solo pa-
ne viuit hō: s; in oīni x̄bo q̄d p̄cedit de ore
dei. Merū donec sapit tibi veritas: nō sine
difficultate ad interiora traicis. Abi x̄o ce-
peris i ea oblectari. iā nō cib⁹ s; potus est:
t̄ sine difficultate intrat in aīaz: q̄ videlicet
spiritualis cibus intelligētie potu sapiē-
tie digerat ne ip̄ius interioris hoīs artub⁹
id est affectib⁹ siccitate laborantibus. oneri
magis sit q̄ vtilitati. Ex omib⁹ q̄ saluan-

dis ppis fuerat necessaria nihil penit? de-
fuit saluatori. Ipe est eni de q punit ysaias
Egre dit virga de radice yesse: et flos de ra-
dice eius ascendet et refectet sup eum spūs dñi
spūs sapientie et intellectus: spiritus cōsili
et fortitudinis: spūs sciētie et pietatis: et re-
plebit eū spūs timoris dñi. Illud sane dili-
genter attēde. q flos ē hūc de radice. nō de
virga dixerit ascēsurū. Quia etenim si noua
xpi caro in vagine creata esset ex nihilo qd
est inauerit nōnullum de radice flos: sed
forte de virga dici poterat ascēdisse. Hūc
autē qd p dñt ex radice: sine dubio ab origi-
ne cōmūne pbat habuisse materiā. Hāc q
sup eū spūs requirit: nihil in eo traditiōis
fuisse declarat. In nobis enī q nō oīno su-
perior: ē spūs nō refectit: carne nimirū adū
sus spūm et spū aduersus carnē cōcupiscēte:
a q afflictu nos liberet in q nihil mē fuit no-
uus hōr ver? hō: qd veram carnis nre susce-
pit originē: s; fermetum vetus cōcupiscen-
tie non suscepit.

¶ Sermo bñ bernardi abbatis de ānūcia-
tōe dñicā: cū i sabbato ān letare occurriss;

Quā diues es in mise-

ricordia: q magnificus in iusticia:
in gētia q munificus dñe deus nr.

Itō est q similis sit tibi. munerator copiosus
fime: remunerator eq̄sime: pūssime libera-
tor. Gratias respicias hūiles: iuste iudicas in
nocentes: misericōiter saluas et pētores. Nec
sūt dilectissimi q nob i mēsa diuini hui? pñf
familias scētarū testimonijs scripturarū. hō-
die qdem si diligenter aduertim? solito co-
piosius apponunt. Mimirū hanc nobis co-
piā pñtāt q parit cōuenerūt sacrū videlicet
rpus qdragesime: et sacētissima dies annun-
ciatōis dñice. Hodie enī in aurib? nris de
phenam i adulterio mulierē. indulgētia re-
emptoris absoluit: hodie qz beatā virginē
singulari munere grauitate bñdictōis im-
pleuit. Magnū cōuulū: vbi parit nobis mi-
sericordia iusticia et gfa apponunt. Hūc qd
nō miscōia esca hōim: salutaris oīninoz ef-
ficax ad medelā? Hūc qd nō etiā iusticia pa-
nis cordis: Et quidē optime cōfirmās illd.
vtpote cib? solidus ad nutrimentū. Deniqz
beati q esuriunt illū. qm ipi saturabūt. Hūc
quid nō cib? atē gfa dei fuit? Dulcissim? sa-
ne. et oēs habēs in se suauitatē: et delectamē-
tum saporis. Imo hōc sibi oīa parit ven-

dicās. nō mō delectat: s; et reficit et medet.
Accedam? ad mēsam hāc frēs mei: et ex sin-
gulis dapib? vñ modicū aliquid degustem?
In lege moyses mādauit hūmōi lapidare a-
iunt de peccatrice pētores: ad adultera pha-
risei. S; ad duriciā lapidei cor dis vñ ille
locut? ē. Iesus atē inclinauit se. Dñe inclina
celos tuos et dñcedē. Inclinas se ad miscōi-
am flet? neqz enī iudici cordis erat: digis-
to scribebat: nō iaz in lapide s; in tra. Itaqz
hoc tñ semel s; h qz duplex scriptura: sicut
apud moysen tabule due. Et forte veritatē
et gfa scribēs et iterū scribēs frē ipressisse
videt? fm q iohānes apostolus ait. lex per
moysen data ē: gratia et veritas p iesū xp̄z
facta ē. Cōsidera deniqz an videri possit de
tabula veritatis legisse. vñ refellēt phariseos
qui sine pēto est vñm. pñus in eaz lapidem
mittat: Verbum quidez abbreviatū s; vñm et
efficax: et incipiti gladio penetrabili. Quā
grauiter enī ad verbū hoc farca corda trās
fossa: qz vehemēter hoc vno lapide contrite
sunt lapidee frōtes: rubor ipē cōfessōis et
clādestin? pbauiť abscessus. Meruit qdem
adultera lapidari: s; is punire gestiat. q vi-
gnus nō ē etiā ipē punit. Is pñsumat a pec-
catrice erigere vltionē: q eādem excipe nō
mereť. Alloquin ipē sibi vltionē: a se incipi
atrin se prius sentētiā ferat: exerceatqz vin-
dictā. Nec veritas. Ceterū adhuc minus ē
Et si accusatores refellit hec veritas: s; re-
am necdū absoluit: scribat iterum. scribat
gfa: legat iudiciā. Nemo te cōdēnauit
mulier? Nemo dñe. Nec ego te condemna-
bo: vade et amplius noli peccare. Vxor mi-
sericordie: o auditis leticie salutaris. Au-
ditā fac mihi mane mīaz tuā: qd in te spāui
dñe. Sola nimirū spes apud te miseratōis
obtinēt locū: nec oleus misericordie nisi in
vase fiducie ponis. S; est infidelis fiducia.
soliū vtiqz maledictionis capax: cū videli-
cet i spe peccauimus. Quāqz nec fiducia
illa dicenda? sit: s; insensibilitas quedam et
dissimulatio perniciofa. Que enī fiducia ei
qui pñcluz non attendit? Aut quod ibi ti-
moris remediū: vbi nec timor sentitur nec
materia ipa timoris? Fiducia solacium est
nec eget solatio qui letat cum malefecerit:
et in pessimis rebus magis exultat. Roge-
m? itaqz frēs respōderi nob quātahas bea-
mus iniquitates et pētas: scelera nra et delicta
nob cōsideram? oīdi. Scrutemur vias nras
et studia nra: piculaqz vniūsa vigili intētiōe
pñsem? Dicat quisqz in pauore suo vadam

ad portas inferi: vt iā nō nisi in sola dei mi-
sericordia respirem?. Nec vera hōis fidu-
cia a se deficiētis et ininitētis dño suo. Nec
in q vera fiducia cui mīa nō denegat. pphē-
ta attestāte. qm beneplacitū est dño sup ti-
mētes eū: et in eis qui sperāt sup mīa eius.
Nec parua vtiqz suppetit nob. In nobis q
dem timoris in ipolaut causa fiducia. Sna-
uis et mitis ē et copiose mīe: pñstabil sup ma-
licia: mult? ad ignoscēdū. Credam? sane vñ
inimicis: qui i eo nil aliud vnde occasionez
struēde calūnie caperēt inueniē. Cōpatiet
autē peccatrici: nec sibi oblatā vllatē? occi-
di patiet. Tenebit itaqz manifest? aduersa-
ri? legis cū absoluerit lege dñatā. In vñ
o pharisei caput. vestre malignitatis adin-
uētiō retor: quēf. Diffiditis cause. q iudiciū
subter fugitis. Hā illa quidē sine iniuria le-
gis absoluit: q sine accusatore relinquit. S;
cōsiderem? q nā hi abeāt pharisei. Viderit
ne vno senes. nā a seniorib? extire ceperūt:
quō in pomerio iochim absconduntur? Su-
fannā querūt vroz ei? sequamur eos. nāz
iniq cogitatōe pleni sunt contra eā. Cōfē-
tūre nobis autē senes: aut pharisei: aiunt lu-
pi: qui ab alteri? paulo ante licet errantis
ouicule fuerāt deuoratione frustrati. Cō-
sentire nobis: q cōmiserit nobiscū. Inuete-
rati dierū maloz: mō accusabatis adulteri-
um: mō adulteriū suadet? Sed hec tota iu-
sticia vestra: et que palā arguitis: eadē agi-
tis in occulto. Hinc vñ q existis vñ p? v-
nūcum ille omniū conscius occultoz ve-
strā valide pculsisset cōscientias dicens
Qui sine pēto est vñm: pñm in eā lapidē mit-
tat. Merito pzoinde ad discipulos veritas
ait. Hūc abūdauit iusticiā vñ plus q scri-
ba et phariseoz: nō itabit i regnū celoz.
Alloqn dicem? autē cōtra te testimonium.
Semē chanaan et non iuda: nec hoc quidez
moyses i lege mādauit. An qui decreuit a-
dulterā lapidare mādauit accusare pudicā
An q iussit adulterā lapidib? opprim: et iaz
iussit contra infontē testimoniu ferri? Imo
vero sicut adulterā: sic etiā salūm testē nō
impunitū esse pcepit. Sed q gloriā i le-
ge per legis puaricatiōez deū inhonorat?
Ingemuit susanna et ait. Angustie sunt mi-
hi vndiqz. Vndiqz enī mores. Hinc qdē cor-
porē: aīde spūalis. Si hoc inq̄t egero mors
mihi ē: si autē nō egero nō efugiā manus ve-
stras. Vestras o pharisei man? nec adulte-
ra effugit nec pudica: vñ a accusatōez nec
sanct? nec pēto: euadit. Dissimulatis pēta

vñ: vbi iueneritis aliena. Alloqn si qd for-
te suum nō habet: vñm ei impingitis crimē
Quid tñ susanna facit inf mortē et mortē?
aīe s; et corporis vñdiaz angustia? Vñ
us est mihi inq̄t abiqz opere incidere in ma-
nus hōiz: qz derelinqre legē dei mei. Mimi-
rū sciebat ista q horrendū sit incidere i ma-
nus deuientis Hā homines cū occiderit
corpus: ante nō hñt vltra qd faciāt. ille autē
timēdus ē: q prātē hz et corp? et aīam mit-
tere in gehennā. Quid familia iochi tar-
dat? Irruat p posticū: nā in pomerio clāz
audīt. Clamor vt lupoz grauius: et balātis
ouicule inter eos. Sed nō patit ab eis inno-
riā deuorari: qui ab ipis eoz faucib? tā vi-
gnanter eripuit: etiā eripi nō merētē. De-
rito pñde cū ducereť ad mortē erāt cor e-
us fiducia habēs i dño: quē vñqz adeo timu-
isset vt timorem omnem postposuisset hu-
manum: et ipi? legē et simul vite pposu-
isset et fame. Hō ei dicit? fuerat fmo huiusce-
mōi aliqñ de susanna. S; et parentes ei? iu-
sti erant: et vir ei? honoratior oīm iudeoz
Merito igf a iusto iudice iustā de iniust? ob-
tinuit vltionē: que tā vehemēter iusticiā
esuriuit: vt ppter eā cōtēneret mortē cor-
poris: opprobriū generis: luctū i cōsolabi-
lem amicorū. Et nō fratres si a christo audi-
uim? nec ego te cōdemnabo: si peccare iaz
nolum? cōtra ipm. si in christo volum? pie
viueremecesse est sustineam? psecutionem
ne malū p malo: aut maledictū p maledictō
reddam?. Alloqn q patiētia nō fuauerit p-
det iusticiā: hoc ē vitā pdet hoc est pdet ani-
mā suā. Vñ vñdictā et ego retribuāt dicit
dñs Itā pñs est. Ipe retribuet: si ei vñ-
ctā fues: si nō tollas ab eo iudiciū: si nō red-
das retribuētib? tibi mala. Faciet iudiciū
s; iniuriā patienti. sed tate iudicabit: s; pro
masuetis terre. Itā vobis ni fallor molestū
est q delicie tardant. Non miremini. deli-
cie sunt. Non honorabunt quamlibet satia-
tos: nec a rucantibus quidem poterūt fa-
stidi. Dissus est gabriel angelus a deo in
ciuitate galilee cui nomē nazareth. Mira-
ris q nazareth pua ciuitas et tāti regi nun-
cio illustret et tāro: s; magn? latz i hac pua
ciuitate thesaur? laet in q: s; hōes laet
non deū. An n thesaur? di maria? vñ: cūqz
illa ē: et cor eius. Oculi eius sup eā. vñqz re-
spicit humilitatē ancille sue. Hōuit celum
vñgenitus dei patris. Si nouit celum: no-
uit et nazareth. Quid ni sciat patriā? quid
ni nouerit hereditatem suā? Celū ex patre
hñt.

nazareth ex matrevēdicat sibi: sicut ipse se
et filiū dūid et dñm esse testat. Celū celi do-
mino: terrā autē dedit filiis hominū. Cedat
q̄ ei vtrūq; necesse ē in possessionē: q̄ nō mō
dñs sed et filiū hoīs est. Audi etiā quō ter-
rā sibi tanq̄ filiū hominis vēdicat: sed et cō-
municat tāq; sponsus: flores apparuerunt
in terra nra. Reges hinc discrepat q̄ naza-
reth interpretatur flos. Amat florigerā pa-
triam flos ē radice iesse: et libens inter lilia
pascit flos cāpi et liliū cōuallium. Cōmēdat
enim flos pulchritudo suauitatis olētia et spes
fructus: gratia triplex. Teq; florē reputat
deus et bene ei cōplacet in te: si tibi nec ho-
neſte cōuersionis deco: nec bone opini-
onis flagrātia: nec intentio deſit future re-
tributiōis. Fructus enī spūs est vita eterna.
Ne timeas maria inuenisti enī gratiā apd
dñm. Quātā gratiā? Gratiā plenā: gratiā
singularē. Singularē an generalē? vtrūq;
sine dubio. q̄ plenā q̄ et eo singularē q̄ ge-
neralem: ipa enim generalē singularē ac-
cepisti. Eo inq; singularē quo generalē: nā
sola p̄ omnibus grām inuenisti. Singularē
q̄ sola hāc inuenis plenitudinē. Genera-
lem: q̄ de ipa plenitudine accipiāt vniuer-
ſi. Bñdicta tu in mulierib; et benedictus
fructus vtriusq; tui. Singularis quidē fructus
vtriusq; tui ē: s; ad oīm qdē mētes te mediā
te puenit. Sic nimirū sic oī ros totus inuelle
reſtor? in area: s; in nulla pte aree totus si-
cut ī vellere fuit. In te sola rex ille diues et
prediues exinanit? et humiliat? immēsus
abbreviat? et ab angelis minorat? est: ver-
deniq; deus et dei filiū incarnatus. S; q̄
fructus? Nempe vt omnes eius paupertate
locupletemur: ei? humilitate subleuemur:
eius minoratiōe magnificemur: eius incar-
natione adherentes deo. incipiam? vnus ef-
se spūs cum eo. Sed quid dicimus fratres?
Cui nam potissimum vāſi gratia infunde-
tur? Sed vt supra meminim? capax quidez
est misericordie fiducia. patientia vero iu-
sticie: quale nā poterimus idoneū gfe rece-
ptaculum exhibere? Balsamum est purissi-
mum et solidissimum vas requirit. Et quid
tam purum. quidue tā solidū? q̄ humilitas
cordis: Merito p̄inde humilib; dat grati-
am: merito respicit de? humilitatē ancille
sue. Quo nā merito queris? Eo vtrū: quo
animū humilē meritū non occuparet hūa-
nitas: quo min? libere influeret diuine gratie
plenitudo. Sed ad hanc nobis humilitatē
quibudā erit ḡdib; ascēdendū. Primo ei

cor hominis quez adhuc pecare delectat:
nec miserā cōsuetudinē pposito meliore
mutauit: ne sit gratie capax p̄p̄rijs vicijs p̄-
pediſ. Secundo quoq; vbi corrigere mores
et p̄ores neq̄cias decetero nō iterare. p̄p̄it
ipsa tñ peccata preterita licet iam amputa-
ta qdāmodo videant? dñ in eo manēt ḡfāz
non admittunt. Manent autē donec cōfē-
sione lauent: donec succedētib; dignis fru-
ctib; penitētie de medio fiāt. S; ve tibi: si
forte vicijs v̄p̄ctis p̄ncipiosior successerit ī-
gratitudo. Quid ei tā euidēter gfe aduer-
santur? Tepeſcim? processu temporis a fer-
uore cōuersionis n̄f: paulatī refrigerat
caritas: abundat iniquitas: vt cōsumemur
carne q̄ spiritu ceperam? Inde ei ē vt mi-
nus ea sciam? q̄ a deo donata sunt nobis: i-
deuori parit et ingrati. Timorē dñi relinq̄-
m? religiosam omittim? solitudinē: verbo
ſicuriōſi: infaceti etiā detractores et mur-
ratores: vacantes nugis: fugitantes labo-
res discipline q̄tiens sine nota id licet: qua
si vero cōfēſim sit etiā sine nota. Quid er-
go tantis repulſam obſtaculis. grām nobis
deesse miramur? Jā vero si quis iux̄ aplm
vt verbum ch̄isti: verbum gratia in eo ha-
bitet grat? est: si quis deuor? si quis ſollicit
r? si q̄s spū feruēs: caueat sibi ne ſuis ſidat
meritis: ne ſuis opib; inſat. alioq̄n nec hu-
iufcemodi qdē animū intrat ḡfā. Iamiz
plenus est: nec in eo tā inuenit ḡfā locum si-
bi. Cōſideretis phariſeum illū ozantē. Nō
erat raptor: nō iniuſt? nō adulter. An sine
fructib; penitētie erat? Jeſuabat bis ī ſab-
bato: decimas dabat omnū que poſſidebat
Sed ingrati ſoſtā ſuſpicamī. Audite qd
dicat. De? gratias ago tibi. S; nō erat va-
cuus: nō erat exinanit? nō erat humilis ſ; elat?
Non ei quid ſibi deſſet ſcire ſtudiū
ſed exaggerauit meritū ſuū: nec erat ſolida
plenitudo ſ; tumor. Tacuus proinde rediſt:
q̄ plenitudinē ſuauit. Hāz publicanus ille
qui exinanire ſeip̄s: q̄ vacuus vas exhibere
curauit: gratiā retulit apliorē. Nos q̄ frēs
ſi ḡfāz cupim? iuenire ſic decetero abſtine-
am? a vicijs: vt de p̄terit? q̄q; p̄ctis digne
peniteam? Nihilominus q̄q; ſolliciti ſim?
et deuotos nos deo et vere humiles exhibe-
re: huiusmōi nēpe aīas ḡtanſ respicit pio il-
lo reſpectu d quo ſapiēs ait. Qm̄ ḡfā et mi-
ſericordia dei est in ſctōs ei? et reſpect? et
lectos illi? Et forte p̄p̄ſea quā reuocat a
nimā quā reſpicit dicēs: reuertē reuertere
ſunamit? reuertē reuertē vt inueiamur te:

qui videlicet nec in peccādī p̄ſuetudinē nec
in cōſciētia peccatoris: nec in tepore et tor-
pore ingratiſſimū: aut in elatiōis cecitas
te p̄ſtat. A quo nos q̄triprito piculo reuo-
care et eripe dignēſq; ſact? est nobis a deo
ſapiētia et iuſticia et ſanctificatio et redēptio
ieſus x̄p̄s dñs noſter: q̄ cū patre et ſpūſacto
viuit et regnat de? p̄ infinita ſecula ſeculorū
amen.

Unica in ramis palmarū ſermo p̄m?

De sine causa spiri-

tum spōſi pariter et dei ſui habēs
eccleſia. p̄ceſſionē hodie noua q̄-
dam et mira cōiunctiōe addidit paſſiōi. Nā
p̄ceſſio plauſū habet: paſſio plāctū. Qm̄ ḡ
ſapiētib; et inſipiētib; debitorēs ſum? vide
amus qd vtrūq; cōferat hec cōiunctio. Et p̄
us qdē qd ſecularib; indicet: qm̄ nō p̄l? qd
ſpūale: ſ; qd aīale. Videat ſecularis aīa: vi-
deat et intelligat: qm̄ extrema gaudij luct?
occupat. Propt̄ hoc ei q̄ cepit facē et docē
nō ſolū verbis p̄dicās ſ; exēplis: q̄ ante p̄
dixerat p̄ p̄phetā. qm̄ oīs caro ſenit oīs
ḡfā ei? tāq; flos ſeni. etiā apparēs in carne
manifeſte ſtudiū p̄bare in ſeip̄o. Unde et
p̄ceſſiōis ḡfā voluit: ſublimari: q̄ paulo poſt
ſibi nouerat imminere diez ignominioſiſſime
paſſiōis. Quis ergo ſperare tā debeat ī in-
certo ḡfē t̄p̄alis: cū videat in ipſo quoq; q̄
p̄ctm̄ nō fecit creatore t̄p̄m et cōditorē vniū
ſtatis poſt exaltationē tantā. tantā nihilo-
min? hūiliationē ſeq̄? In eadē ei ciuitate a
plebe eadē et eodē t̄p̄e. nūc qdē p̄ceſſiōis
ḡfā et diuinis eſt laudib; honorat. poſtmo-
dū vero interrogat? cōtumelijs et tor: mēto
et cū ſcleratis deputat? Dic eſt trāſitorie
ſinis leticie: hic fruct? ḡfē t̄p̄alis. Propt̄
rea prudēt̄ orat. p̄phera vt cāter dñō glo-
riā ei? et nō cōpūgāt: id eſt. p̄ceſſionē habe-
at: quā paſſio non ſequat. Nobis aut carissi-
mi tanq̄ ſpūalib; ſpūalis cōparātes. in p̄o-
ceſſiōe qdē celeſtis patrie reſentam? glori-
am. in paſſiōe mōſtram? viā. Nā ſi in p̄ceſſi-
one qdē venit tibi in mentē futura illa leti-
cia et exultatio multa nimis. qm̄ rapiemur ī
nubib; obuiā x̄p̄o in aere: ſi tota cōcupiſcē-
tia videre deſideras diē illā. qm̄ ſuſcipiet in
celeſti hieruſalē. x̄p̄s dñs caput cū oib; mē-
bris poſt rās triūphū victorie applaudētib;
iā nō popularib; turmis: ſ; virtutib; ange-
licis clamātib; vndiq; populis vtrūſq; re-
ſtamētū benedict? q̄ venit in noīe dñi: ſi inq;
p̄ſiderat in p̄ceſſiōe q̄ p̄perandū ſit: diſce

in paſſiōe qua ſit eundū. Nec enī viā vite
tribulatio p̄ſe: viā ḡfē: viā ciuitatis habi-
tacula: viā regni ſcōz qd clamat latro d cru-
ce memēto mei dñe dñ veneris in regnū tu-
um. Eunt in regnū vidit: qua cū pueniſſet
ſui memorē eſſe rogauit. Peruenit ḡr ip̄e.
S; ſi vis noſſe q̄ cōpēdioſa viā? Eadē die
meruit cū dñō eſſe in paradiso. Tolerabilē
p̄inde reddit paſſiōis laborē: ḡfā p̄ceſſiōis
qm̄ amāri nihil difficile ē. Ne mireris q̄ p̄-
ti. p̄ceſſiōe celeſtē dixerim reſentari patri-
am: qm̄ vn? et idē in vtrāq; ſuſcipit. et ſi lōge
aliter ab alijs. In hac ei. p̄ceſſiōe irrōnabi-
li iumēto x̄p̄s inſidet. in illa vero iumētū fu-
turū eſt ſed rōnale: qm̄ hoīes et iumenta ſal-
uos facies dñe. Cui ſiſſe ē illd. Et iumētū fa-
ct? ſi apd te: et ego ſp̄ tech. Et vide ſi n̄ de p̄-
ceſſiōe loq̄t: cū ſeq̄t. Tenuiſti manū dexte-
rā meā: et in volūtate tua deduxiſti me. et cū
ḡfā ſuſcepisti me. Ibi certe ne ipſe qdē pul-
lus deerit. qm̄ et ſi marmuret heretic? pu-
los nō ſinēs venire paruulos baptiſmo de-
trahēs: q̄ paruul? nat? eſt. et p̄mā paruulorū
elegit acie innocētēs loq̄r. hodie q̄z paruul?
a ḡfā nō excludit: q̄ nec pietati incōgruū
nec maiestati ei? difficile eſt vt ſuppleat mu-
nus ḡfē qd min? i eis h; nā poſſibē. Ibi ſi
ramos arborū nō vilia veſtimēta popularis
turma. p̄ſternet: ſ; dimittēt pēnas ſuas aīa
lia ſancta. deponēt coronas ſuas aīa thronū
agni. viginti quatuor ſeniores: et virtutes oēs
angelice qdē hnt ḡfē vel decoris totū et
aſcribēt: totū ei attribuet. Jā x̄o qm̄ d iumē-
to et veſtib; et de ramis arborū mēto ſacta ē
cōſiderare diligēt? libet triplex obſequiū
q̄ in p̄ceſſiōe hac exhiberi video ſaluatori
p̄mū qdē a iumēto cui inſidet: ſm̄ ab eis
q̄ ſua illi veſtimēta ſternūt. tertū x̄o ab his
q̄ de arborib; ramos cedē poſibē. Nonne
tñ oēs reliq̄ ex eo qd abundat ſibi mittūt. et
q̄ ſine ḡuamie obſeq̄nt dñō. ſolū x̄o iumē-
tū ſemetip̄s exponit ei? obſeq̄o. Silēdiū mi-
hi eſt vt elationē canentis: an magis loquar
vt habeatis cōſolatōnē: Iumētū cui inſidet
x̄p̄s nōne vos eſtis: inq; p̄ceptū apli: ḡſificā-
tes et portātes deū in corpib; vtrūſq; Expen-
diſt ei ſclares hoīes in obſequiū dñi nō q̄-
dē corpa ſ; q̄ adiacēt et neceſſaria ſūt corpi
bus. cū de frena ſubſtātia elemoſynas lar-
giūt. p̄delati q̄z ramos cedūt de arborib;
x̄bi cauſa. cū de fide et obediētia abrahe.
de caſtitate ioseph. de māſuetudinē moyſi. cete-
rorūq; ſctōz virtutib; euāgelīſant. Clertū et
illi de p̄mptuarijs plenīs largiunt: et hi q̄
h it

ex obsequiis

acceperit gñs: gñs nihilomin⁹ dare iubet
Dñs tñ si fideliter suo q̄sq̄ intē⁹ fuerit mi
nisterio in p̄cessiōe saluatoris sūt. cū eo in
gredunt i sanctā ciuitatē: qm̄ tres p̄uidit
p̄pheta saluādos: noe cedētē ramos in ar
che fabrica: danielē vili edulio ⁊ labore ab
stinētie factū tanq̄ iumētū saluatorēq̄ por
tātē: tertiusq̄ iob bene dispēsantē substantiā
hui⁹ mundi ⁊ de vellerib⁹ ouīū suarū paupm
latera calefaciētē. Cui tñ in p̄cessiōe illa ie
sus p̄pinq̄: cui de trib⁹ ordib⁹ salus vici
nior: facile credo potēstis aduertere.

¶ Sermo secundus vnde supra.

Ecesse est vt loqua-

mur hodie breui⁹ ppter angustia
am t̄pis. Multa q̄dē nobis mini
strat p̄cessiō quā celebraturi sum⁹: s; eadē
impedit ne dicere plura possim⁹. Celebra
turi sum⁹ hodie p̄cessiōe: ⁊ paulopost au
dituri passionē. Quid sibi vult mirabilis
ista cōiunctio: aut qd cogitauerūt patres no
stri passionē addētes p̄cessiōi? Hā p̄cessiō
q̄dē merito rēp̄sentat hodie: q̄ facta est ho
die. Passio vero cur addita est: quā sexta fe
ria cōstat esse secutā? Optime itaq̄ p̄ces
sioni passio cōiuncta est: vt vīscam⁹ i nulla le
ticia hui⁹ seculi habere fiduciā: sciētes qm̄
extrema gaudij luct⁹ occupat. P̄pterea
non sim⁹ stulti: vt occidat nos prosperitas
nostra. s; in die bonorū nō immemores sim⁹
malorū. et ecōuerso. Istis enī mīrtū est p̄s
seculū: nō secularib⁹ tñ s; etiā p̄sualib⁹ viri
Hā ⁊ secularib⁹ viris aliqñ q̄ placent. qñq̄
q̄ displicēt viderē⁹ accidere: ⁊ ip̄s nihilomi
nus sp̄ualib⁹ nō sp̄ leta succedit: s; vespe et
mane dies vn⁹. Et illud. Quis est diluc
lo ⁊ subito probas illū. Hec hoc interim dū
p̄s seculū manet: vel manet magis ⁊ fluit.
Ceterū post hoc seculū duo futura sunt secu
la valde diuisa ⁊ diuersa: vt in altero nō
sit nisi flet⁹ ⁊ stridor dentium. in altero solo
ḡfarū actio ⁊ vox laudis. Absterget ei⁹ de⁹
oēm lachrymā ab oculis sanctorū. ⁊ mors iā
nō erit ampli⁹: neq̄ luct⁹: neq̄ clamor: sed
nec vll⁹ dolor qm̄ p̄ora trāsierūt. Interī sic
amatores mūdi multa patiunt aduersa: sic
nec ip̄s seruis dei oīa in hoc mūdo optata
succedūt. In die ergo malorū memores sūt
bonorū ne pusillanimes fiant ⁊ impatientes:
sicut is de q̄ legim⁹ in psalmo. Cōfitebiti ti
bi cū benefeceris ei. In die bonorū nō imme
mores sunt malorū: ne extollant⁹ ⁊ dicant in
abundātia sua: nō mouebimur in eternum.

Sicut ei⁹ seculariū rex prosperitas occidit
stultū secularē: sic pōt ⁊ abundātia sp̄ualis
prosperitatis occidere indoctū sp̄ualē: atq̄
iō nō sp̄ualē. Sp̄ualis quippe diiudicat oīa.
Unde aut euemiat q̄ stultū occidit prosperi
tas ⁊ nō sapiētē: alibi habem⁹. Lor sapiētis
vbi tristitia: ⁊ cor stultorū vbi leticia. Meri
to proinde ait. Bonum est magis ire ad do
mū luct⁹ q̄ ad domū cōiuij. Licet enī mul
tos frāgat aduersitas: tñ multo plures ex
tollit prosperitas: sicut scriptū est. Cadēt a
latere tuo mille a sinistro scz p qd signatur
aduersitas. ⁊ decē milia id est multo plures
a dexteris tuis: in quib⁹ prosperitas desig
nat. Deniq̄ q̄ vtrobiq̄ piculū est: orat sapi
ens ⁊ dicit. Diuitias ⁊ pauperes ne dede
ris mihi. ne forte aut diuitie extollerent in
supbia: aut paupertas deiceret in impatiētia.
Unde ⁊ dñs sicut in passiōe patiētia: ita in
p̄cessiōe hūilitatē exhibere curauit. In il
la enī tāq̄ ouis ad occisionē duct⁹ est: et qñ
agn⁹ corā tōdente obmutuit: ⁊ nō apuit os
suū. Qui cū p̄cuterē nō cōmūnabat: s; ma
gis orabat dices. Pater ignosce illis quia
nesciūt qd faciūt. In p̄cessiōe aut qd? Pa
rabat sese populi: vt erirēt obuiā ei: nec cū
latebat q̄ nouerat qd esset in hoīe. P̄pōt
qd ⁊ ip̄e parat⁹ est nō in currib⁹ ⁊ in equis
nec in frenis argenteis: aut sellis auro re
ctis: s; hūilis a selli tergo sedēs suppositis
ap̄lorū vestib⁹ q̄s ego de p̄ciosiorib⁹ regio
nis fuisse nō credo. S; qd fuit q̄ p̄cessiōe
habere voluit: q̄ mor futurā nouerat passio
nē? Forte vt amari⁹ esset passio: quā p̄ces
sio p̄cessisset. Ab eodē ei⁹ p̄pōt: in eodem
loco ⁊ ip̄o t̄pe paucissimis dieb⁹ interpositis
p̄mo cū tāto triūpho suscept⁹: postea cruci
fixus est. Qd q̄ dissimile est: tolle tolle cruci
fige eū: ⁊ benedic⁹ qui venit in nomie dñi
osanna in excelsis. Quā dissimile rex israel:
⁊ nō habem⁹ regē nisi cesarē. Quā dissimi
les. rami virētes ⁊ crux: flores ⁊ spine. Cui
pus sternerant vestimēta aliena. ecce suis
eruūt: ⁊ fors mittit sup̄ ea. Ne tibi amaritu
do p̄ctōrū n̄forū: ppter q̄ soluēda tāta ama
ritudo necessaria est. Jā vero ad p̄cessiōe
accedēs tanq̄ q̄rtuor ordies in ea mihi vi
deo: intueri. ⁊ fortassis in hac n̄ra p̄cessiōe
hodie oēs poterūt inueniri. P̄rebat enim
aliq̄ ⁊ viā parabat. Ip̄i sūt q̄ viā parāt dñō
ad corda n̄ra: q̄ nos regūt ⁊ dirigūt sensus
n̄ros ad viā pacis. Alij seq̄bant⁹: hi sūt qui
p̄p̄te insciētie cōscij deuote sequūtur: ⁊ ad
herēt semp vestigijs p̄cedētū. Erāt quoq̄

discipuli tanq̄ domestici lateri ei⁹ adheren
tes. Ip̄i sūt q̄ optimā p̄tē elegerunt: qui in
clauitro soli deo viuūt: semper deo adherē
tes ⁊ ei⁹ placitū cōsiderātes. Ip̄um q̄s iu
mentū cui insidebat nō defuit: qd designat
duros corde: ⁊ animos qd ammodo destina
les. Hec nō fuit aīalium ibi h̄mōi copiosior
mītitudo: nec opo: tuit. Tales ei⁹ magis one
ri sūt q̄ honoris: nec ppter eos p̄cessiō val
de gloriosior est. Duuini nōq̄ cantare
nesciūt: s; male sonoros dāt rugit⁹. Ip̄i sūt
q̄ virga sp̄ ⁊ calcarib⁹ egēt. Attā nec ip̄os
relinquūt dñs: dñs discipulū ferre voluerit.
Dis enī dñs. Seruite dñō in timore: ⁊ appē
hendite disciplinā: ne p̄creatis de via iusta
Postq̄ enī iumētū hoc disciplinā ferre no
luerit: qd restat nisi vt abiciat eū dñs cū in
dignatiōe quadā: vt p̄tin⁹ creat a via. cur
rēs ad spinas ⁊ tribulos a qd⁹ suffocat ver
bū dei: qd sunt diuitie hui⁹ mundi ⁊ volupta
tes carnis. S; si q̄ tales sunt qd⁹ grauis sit
ordo ⁊ oīa onerosa q̄s pungi frēq̄nter opor
teat ⁊ vgeri. obsecram⁹ eos vt studeāt de
iūmētū si forte queāt in hoīes cōmutari ⁊
cōputari inter eos: vt aut de p̄cedētib⁹ aut
de adherētib⁹ ⁊ collateralib⁹ aut de sequē
tib⁹ sint. Qd si nō faciūt: obsecro vt vel i eo
qd sunt p̄manēat: ⁊ patiēter interim ferāt
q̄ salubria sunt ⁊ si min⁹ suauia: donec cōpla
ceat dñō respicere hūilitatē eorū: ⁊ in meli⁹
aliqd eos p̄mouere. Multis aut aliq̄ntē cō
solemur iūmētū n̄m: Scim⁹ equidē q̄ cā
tare nō nouit. Hec enī de eis est q̄ dicē pos
sit. Cātābiles mihi erāt iustificatiōes tue: i
loco p̄grinatiōis mee. Attā vnū est q̄ ne
mini ceterorū tā ppe est dñs. Hā nec ip̄i q̄
hincinde adherēt tā ppe cū habēt: vt iūm
tū cui insidet. Et audi hoc ip̄um a p̄pheta.
P̄rope est dñs his qui tribulato sūt corde
Hā ⁊ mater quē egrotātē nouit filiū magis
fouet: sed sepi⁹ amplectit eū. Nemo igi⁹ in
dignē: nemo cōtēnat dū voluerit esse chri
sti iūmētū. Et enī q̄ scādalisauerit vnū d̄ pu
sillis istis illū grauitē offendit. q̄ eos tāq̄
mater gremio sue fouet mie: donec roborē
tur. Hā ⁊ mor infirmitates patiētissime fe
redas beat⁹ b̄ndict⁹ ammonuit. Quattuor
q̄ sunt genera in p̄cessiōe dñi. Boni prudē
tes ⁊ boni simplices: hi sūt q̄ p̄ceunt ⁊ q̄ se
quunt. Bonos addidi: q̄ prudētes qdā nō
boni sunt iux illud. sapiētes sunt vt faciant
malū: simplices nō boni stulti vūt. In p̄ces
siōe aut dñi nec iniquus locū h̄z nec stul
tus. P̄oro qui adherēt ei cōtēplatiui sūt:

qui portāt eū onerant eodē sunt duri cor
de ⁊ par deuoti. S; ecce oēs sunt in p̄ces
siōe dñi: ⁊ nemo ex ip̄is faciē ei⁹ videt. Hā
q̄ p̄cedūt occupati sunt in parādā via: solli
citi circa p̄ctā ⁊ tētatiōes aliorū. Qui sequū
tur ip̄i oīnino faciē ei⁹ videre nō possunt: s;
sicut moysi dictū ē posteriora ei⁹ vidēt. Ju
mentū cui insidet nunq̄ ad vidēdū leuat
oculos: s; pronū est semp in terrā. Qui nō
adherēt: ip̄i aliqñ videre p̄t s; raptū nec
plene: dū adhuc sunt in via. Attā quātū ad
alios ip̄i magis faciē ad faciē eū vidēt: iux
qd itē de moyse scriptū est. q̄ ceteris qdēz
p̄phetis p̄ vīdēs ⁊ sōmnia: moysi vero fa
cie ad faciē loq̄bat⁹. Quātū ad plenā sanevi
sionē nec ip̄e moyses dū viueret in hoc mū
do impetrare potuit faciē ip̄s vīsiōe. q̄a
sicut ip̄e ait nō videbit me hō ⁊ viuet. Non
videbor inquit in hac vita: nō videbit quis
faciē meā in hac vita: nō videbit quis
se itaq̄ magna pietate sua donet nobis sic i
ei⁹ p̄cessiōe p̄cuerare dū viuim⁹: vt i ma
gna illa p̄cessiōe: q̄ cū suis oībus a p̄e su
scipiēdus est ⁊ traditur⁹ regnū deo ⁊ patri
sanctā ciuitatē ingredi mereamur: cū eo q̄
viuit ⁊ regnat p̄ oīnia secula seculorū amen.

¶ Sermo tertius vnde supra.

Um vniuersa fecerit

de⁹ in numero pōdere ⁊ mēsurā.
sp̄ali tñ caipā qd⁹ i terris vis⁹ ē
et cū hoīb⁹ p̄uerlat⁹ ē: q̄cūq̄ in eis opatus
locut⁹ aut passus ē: ita disposuit: vt ne mini
mū qdē momētū. ne vnū lora a sacro vaca
uerit aut p̄terierit sine mysterio. Euidēt⁹
tñ q̄rtuor p̄rios dies et ip̄m quē hodie coli
mus illustrauit: diē p̄cessiōis: diē refectōis
passiōis: regetōis: ⁊ resurrectōis sue. Hora
biles admodū dies: ⁊ iter ceteros insignes
magi. P̄ria siqdē die gloriā suscipe digi⁹ ē
hūanā: ⁊ cū ingēti quodā tripudio ⁊ exulta
tōne vniuersē terre hierosolymā nō p̄p̄is
vt hacten⁹ cōsueuerat pedib⁹: s; iūmētō ve
ctus ītrare. Et hec qdē p̄paratio ad passio
nē fuit: excitata hinc maxime inuidia sacer
dotū. Sane vēturas aliqñ turbas vt rapēt
et eū regē facerēt: fugiēs legi declinasse.
Hūc vero etiā nō quesi⁹ assuū vt tanq̄ rex
israel suscipiēt ⁊ p̄dicaret ab eis: quin et iaz
in hec ipsa p̄conia eorū quod dubiū nō est:
animos excitauit. Sic nimur⁹ et de passio
ne aduertere est. Exiit quandoq̄ ⁊ abicon
dit se ab eis scilicet iudeis. Nec volebat
h̄ iij

402. h̄z inlines: ~

ia ambulare palā in iudea: q̄ q̄rebāt eū in-
terficere. Sciens aut̄ q̄ venerit hora eius
tanq̄ p̄tātē hīs spontaneus ip̄e obtulit pas-
sioni. Decebat nēpe pontificē nostrū tēpta-
ri p̄ oīa p̄ similitudine absq̄ pctō: vt tanq̄
verus hō r̄ p̄pera hōim r̄ aduersa vitaret
oportune oportune suscipere: vtracq̄ reruz
in seip̄o nob̄ salutare p̄beret exemplum. Et
enī t̄pantie ē p̄conia p̄p̄i r̄ seculi hui⁹: p̄spe-
ra d̄clinare: sic interdū iusticie ē certa q̄dē
dispensatiōe admittē ea. P̄secutio q̄z r̄
t̄pāl̄ oīs aduersitas p̄ loco et t̄pe p̄udent
aliqui fugienda erit: cū aut̄ necesse fuerit viri-
liter toleranda. Et in his quidē duob⁹ p̄spe-
ritatē r̄ aduersitatē loq̄: humana omnis vi-
ta d̄fat. Nihilomin⁹ aut̄ in ill̄ q̄ttuor notissi-
mis vtiq̄ speciebus d̄tus vniuersa cōstitit
Ita q̄ omnē d̄tutē implere decuit euz in q̄
plenius habitabat oīs plenitudo virtutis:
vt notū fieret oīb⁹ q̄ is sciret maxime a
bundans ē: cū aut̄ penurias pati. Nō enī dei
sapientia de his erat q̄s occidere p̄speritas
suam: nō dei d̄tus de his: q̄s occidere posset
aduersitas. Altrūq̄ enī scriptū est: q̄ p̄spe-
ritas nō t̄n oīm sed stultor occidat illos: a-
uersio vtiq̄ nō q̄rūlibet: s̄z p̄unloz p̄dat il-
los. Q̄d̄ modestē t̄n hanc ip̄am videt glori-
am suscepisse: ad triūphalē occursum i asino
veniens: nō in quod sibi eū q̄dām se facere
reputet debito: ē: sepius memoras q̄z d̄ns
his opus habz. Itā p̄cessu t̄pis in eo magis
afficietur vt suo sollicitet debito: et timeat
ne forte tātis b̄ficiis inueniat ingrāt⁹: di-
cens q̄a seruus inutilis suz. r̄ bonoruz meo-
rum nō eges. Adhuc q̄dēz verax affectio: r̄
fidelis hic filius liber: cum q̄ ancille filius
heres esse nō possit. Ita q̄ in hac p̄essione
Ceterū aū passionē affectuosius p̄ssamili-
as refectionē suis curauit domesticis exhi-
beret: in hoc apparuit benignitas r̄ hūi-
litas saluatoris. Cū ei dilexisset suos: in si-
nem dilexit eos: r̄ dicebat. Desiderio d̄side-

raui hoc pascha māducare vobiscū ante q̄
patiar. Sportebat enī. Expetierat eos sa-
thanas vt cribraret sic triticū: opus erat p̄
uenire refectionēz. Deniq̄ q̄ refectionē paulo
minus defecerat: q̄d̄ ieiuni fecissent? Dine
fuit q̄ nō mō corpora. s̄z etiā corda refecit
r̄ ea q̄ marie. Neq̄ ei corporalis passio s̄z tē-
ptatio sp̄ualis instabat: q̄d̄ singulariter ille
futurus esset donec trāsiret. Ea nimis hō
stia sicut sola p̄desse potuit sic sola suffecit:
nec xpm̄ decuit simul r̄ petrū aut iacobū vt
iohannē p̄ salute hōiz pati. Crucifixi tamē
fuere cū eo alij duo s̄z duo nequā: d̄ quibus
nulla p̄sus suspicio posset haberi: tanq̄ ex
eis min⁹ efficat sacrificiū suppleret. Quib⁹
ergo panibus i cena refecit ap̄los: Et ego
arbitror: quinq̄. M̄dus inquit cib⁹ est: vt fa-
ciā volūtātē patris mei. Libus vtiq̄: s̄z ci-
bus cordis. Quid enī eque cōfirmat r̄ cor-
roborat cor humanū. quid ita in oīni neces-
sitate cōfortat r̄ sustentat vt diuine volun-
tatis executio: velut in quēdā aīe ventrem
cōscientiā s̄z ei⁹ ingesta. Sic r̄ sermonē di-
uine exhortatiōis r̄ p̄missionū eius cōsola-
tiōez r̄ orationū lacrimas panes cordis eē
solus ille ignorat: cui⁹ iā aruit cor: pro eo q̄
sui impius panē comedere sit oblit⁹. Sup̄
oīa aut̄ caro d̄ni v̄e ē cib⁹: et cib⁹ vite: p̄ais
d̄ celo vin⁹. Nullū ē hic in hac tā solēni ce-
na d̄ni defuisse repies: si diligētē aduertat
Recubentib⁹ adhuc discipulis surgit a ce-
na: p̄cingit lintheo. aquā ponit i peluim: di-
scipulor pedes abluit r̄ extersit. Itā est vo-
luntas carnis r̄ sanguinis hec: s̄z voluntas
p̄ris r̄ sanctificatiō n̄ra. Deniq̄ si nō lanero
te ait d̄ns ad petrū obuius repugnantem:
nō habebis p̄tē meuz. Scim⁹ aut̄ quis di-
xit. eū qui uenit ad me nō eiciā foras: q̄z de-
scendi de celo. nō vt faciā volūtātē meā sed
voluntātē ei⁹ qui misit me. Sportune autē
r̄ vtiq̄ more suo: post exēplū op̄is exhorta-
tiōē f̄monis adiunxit. Interloquendum
q̄z nā copiosissim⁹ extitit f̄mo. multis eos
p̄missionib⁹ p̄p̄ instantē maxie compassio-
nē refouere r̄ refocillare curauit. De resur-
rectiōe suae: de aduentu pacis: de eorū p̄fir-
matōe: aliqui assumptiōe ad seip̄m. Nec m̄
to postvērū est ad orōnē: vtiq̄ scio fact⁹ in
agonia orabat. Abi qui dē nō solis oculis s̄z
quasi mēbris oībus flenisse videt: vt totū
corpus eius quod est ecclesia totius lachry-
mis corporis purgaret. Itā quidē de sacra-
mento corporis r̄ sanguinis sui nemo q̄ ne-
sciat. hāc q̄z tantā r̄ tam singularem alimo-

De passione dñi

So. lxi

niā ea p̄mū die exhibitā: ea die cōmendatā
r̄ mādātā deinceps frequētari. Ex hoc iam
vies seq̄tur passionis. Inq̄ nimis sicut to-
tū hōim saluū fecit sic de toto se fecit hosti-
am salutarē: corpus exponēs tantis suppli-
cijs r̄ iniurijs: animū vero gemine cuiusdā
humanissime cōpassionis affectu: hinc q̄dē
sup̄ merore incōsolabili sanctarū feminarū
inde sup̄ desperatōe discipulor. In his q̄t-
tuor crux d̄nica fuit: r̄ hec oīa p̄p̄ nos pas-
sus est: q̄ tāta caritate p̄passus ē nobis. Ne-
runtamē q̄ de ip̄o erāt finē habuere: sic ip̄e
lamentatib⁹ mulierib⁹ ait. Finem vtiq̄ ce-
lerimū r̄ celeberrimū: primū quidez requi-
em: deinde resurrectionē. Hos q̄z si festina-
mus in illā ingredi requiē: p̄ multas tribu-
lationes nobis si meminerimus transcendū
est. Et prius quidem donec sumus in tribu-
latione magnū nobis videtur aspirare ad
requiē: tanq̄ nihil sim⁹ amplius desideratu-
ri. Ceterū nō erit nobis requies: ne in requie
quidē ip̄a a desiderio glorie. a desiderio re-
surrectiōis deficiamus. Elmodo inquit iam
dicit sp̄s vt requiescat a laboribus suis. Al-
laborē q̄ requiescant qui in d̄no moriuntur
s̄z nō requiescant interim a clamore. Deniq̄
sub trono dei clamant aīe occisorū: q̄a r̄ si ni-
hil habeāt q̄d̄ delectet: donec requiē resur-
rectio donec sabbatum pascha sequat.

¶ Seria quarta ebdomade penose de passi-
one domini.

Agilate aīno fratres:

ne infructuose vos huius t̄pis sa-
cramenta p̄transcant. Copiosa ē
benedictio: r̄ receptacula munda. deuotio-
tas aīas. mentes vigilēs. affectus sobrios:
puras consciētias exhibere tātis carissimā-
tib⁹ gratiarū. Nimirū ammonet nos solli-
citudinis hui⁹ nō modo specialis ip̄a cōuer-
satio quas p̄fessi estis: s̄z r̄ generalis eccl̄ie
observatio cui⁹ filij estis. Aniuersi siquidez
xp̄iani sacra hac septimana aut p̄ solito aut
p̄ter solitū pietatē colunt: modestiā exhi-
bent hūilitatē sectant. induūt gravitatem:
vt xpo paciēti q̄dām p̄pativideant. Quis
enī tā irreligiōsus q̄ nō cōpungat: quis tāz
incolēs vt nō hūillet: q̄s tā irracūduos vt nō
indulgeat: q̄s tā deliciōsus vt nō abstineat:
q̄s tā flagitiōsus vt nō cōtineat: q̄s tā mali-
ciosus vt nō peniteat his dieb⁹? Merito q̄-
dem. Itē adeſt passio d̄ni vtiq̄ hodie terrā
mouēs. petras scindēs. aperit monumēta

xpe est etiam resurrectō eius. in q̄ solēnita-
tē celebrabit altissimo d̄no: vtiq̄ vsq̄ i al-
tissima q̄ fecit magis alacritate r̄ audita-
te sp̄s subleuet. Nihil i mūdo posat meli⁹
fieri: q̄ q̄d̄ scū ē a d̄no his dieb⁹. Nihil m̄
do posat meli⁹ vt vtili⁹ p̄medari: q̄ vt ritu
p̄petuo celebret singul⁹ aīis mēoziale ei⁹ i
desiderio aīe: et mēozia abūdātie suauitatē
sue eructet. Altrūq̄ aut̄ p̄p̄ nos: q̄ i vtroq̄
nob̄ salutē fruct⁹ i vtroq̄ vita sp̄s n̄ri. Mi-
bilis passio tua d̄ne iesu q̄ passionē omnib⁹
n̄rm p̄pulsauit: p̄piciata est oīb⁹ inq̄tati⁹
nostris: r̄ nulli vnq̄ pesti n̄re inuenit inefi-
car. Quid enī tā ad mortē: q̄d̄ nō tua mor-
te saluatur? In hac igit̄ passionē fr̄es: tria
specialiter puenit intueri: op̄. modum. cau-
sam. Itā in opere q̄dēz patiētia: i modo hu-
militas: in causa caritas cōmēdat. Patiē-
tia aut̄ singulari: q̄ videlicet cū supra d̄orūz
eius fabricaret pctō: es cū sic extēderetur
in ligno vt dinumeraret oīa ossa eius. cūz
fortissimū illud p̄pugnaculū q̄d̄ custodit is-
rael vndiq̄ foraret: cū foderent man⁹ r̄ pe-
des sicut agnus ad occasiōē duct⁹ sit r̄ tā
q̄ onis coram tondente nō apuit os suum:
n̄ aduersus patrē murmurās a q̄ missus fu-
erat: nō aduersus humanū genus p̄ quo q̄
nō rapuit exsoluebat: nō deniq̄ vt cōtra po-
pulum ip̄m pecularet sibi a quo p̄ tātis be-
neficijs tanta mala recipiebat. P̄lectatur
aliqui p̄ pctis suis r̄ hūiliter sustinent: hoc
ip̄sum tamē eis ad patiētiā reputat. Fla-
gellant alij nō tam purgandi q̄ pbandi co-
ronandi: r̄ maior in eis patientia compro-
batur r̄ cōmēdatur. Quomodo nō maria
censeatur in xpo: q̄ i funiculo hēditatis sue
ab his quib⁹ specialit̄ aduenerat saluator:
crudelissima morte mulctabat sicut fur nul-
lum omnino peccatū nec actu p̄prio nec cō-
tractu sed nec i quo crescere possz habēs?
Nimirū in quo habitat omīs plenitudo di-
uinitatis nō vmbra tice sed corporaliter: in
quo deus est mūdū recōcilians sibi. nō figu-
ratiue s̄z substantiat: q̄ deniq̄ plen⁹ ḡfe et
v̄itatis nō cōpative s̄z p̄sonalit̄ vt faciat o-
p̄ns suū. Alienū ē op̄ eius ab eo v̄faias loq̄-
tur: q̄z r̄ op̄ suū fuit q̄d̄ dedit ei p̄f vt face-
ret: r̄ alienū ab eo vt talis talia sustineret.
Ita q̄ habes in ope patientiā. Itā modū ip̄-
su si diligētē attendas: nō modo m̄tē. s̄z r̄
humilez corde cognosces. Itē in hūi-
litate iudicium eius sublatū ē: cū nec ad tā-
tas blasphemias nec ad falsissimā q̄ sibi obi-
ciebant crimia respōderet. Quidinus inquit

attē 3 ostēda in x
passione:

277

eum non erat aspectus: non speciosus forma
pre filiis hominum sed opprobrium hominum et tamquam le
prosum: nouissimum viro virum dolor adeo pe
cussus et humiliatus ita ut nulla esset ei spe
cies neque decor. Nouissimum et altissimum: o
humilem et sublimem: opprobrium hominum et glo
rias angelorum. Nemo illo sublimior: nemo hu
milior. Denique spiritus illius: opprobrium sa
turat: est: mo: te turpissima condemnatus est
cum sceleratis deputatus est. Nihil ne merebi
tur vel ista humilitas. Quod habet modum.
Imo quod tam est ultra modum: Sicut est patientia
singularis: sic et humilitas ammirabilis utraque
sine exemplo. Utraque tam magnifice causa ipsa
comendat: nimirum ei caritas est. Propter
nimiam quidem caritatem suam dilexit nos deus.
ut seruum redimeret. nec pater filio. nec sibi
filius peperit. Vere nimiam: quia et mensuram
excedit modum superat: plane supereminens uni
uersis. Maior est inquit caritatem nemo habet
ut aiam suam ponat quis pro amicis suis. Tu
maior habuisti deum: ponens eam etiam in inimi
cis. Cum enim adhuc inimici essemus. pro morte
tua et tibi reconciliati sumus et patri. Que nam a
lia videbit esse vel fuisse vel fore: te humi
lis caritati: Cur pro iusto quis moritur. tu pro im
piis passus es. moriens propter delicta nostra: qui
venisti iustificare gentes peccatores. seruos face
re fratres: captiuos coheredes: exules reges.
Hec sane aliud aliquid patientiam habet et humi
litate eque illustrat. Quod tradidit in morte
aiam suam: per peccata multorum tulit: pro transgressio
ribus rogans ut non perirent. Fidelis sermo et
omni acceptione dignus. Quia enim voluit o
blatus est. Nemo modo voluit et oblatus est: quia
voluit. Solus nimirum potestatem habuit
ponendi animas suam: nemo eam abstulit vl
tro. Cum accepisset acervum dixit. Consumma
tum est. Nihil restat implendum: ita non est quod
expectem. Et inclinato capite factus obe
diens visus ad mortem tradidit spiritum. Quis
tam facile quando vult dormit: Magna quidem
dem infirmitas moris: sed plane sic mori vir
tutis immensa. Semper quod infirmus est dei
fortius est hominibus. Potest humana vasa
sibi ipsi mortem sceleratas inire man
sed non hoc est ponere animam suam. vrgere eam
magis et violentius abrumperet quam ad nutum po
nere est. Tibi impie iuda misera plane facul
tas fuit non ponendi animam sed pedendi:
nec tradere te sed trahente laqueo nequissi
mus ille spiritus tuus exiit: non emissus a te sed
amissus. Solus in mortem tradidit animam
suam. qui solus virtute propria regressus est

ad vitam. Solus potestatem habuit ponendi:
qui solus facultatem eque habuit liberam re
sumendi: imperium habens vite et mortis.
Digna et caritas tam inestimabilis: humili
tas tam ammirabilis: patientia tam insupabi
lis. Digna plane tam sancta: tam immaculata
hostia: tam acceptabilis: dignus est agnus qui
occisus est accipe fortitudine: facere ad quod
venit: tollere peccata mundi. Ego autem dico
peccatum triplex quod inuoluit super fratri. Pura
tis quod dicere veli concupiscere carnalis et con
cupiscere oculorum et superbia vite. Funiculus
triplex est qui difficile arceat: propterea mul
ti trahunt imo trahuntur hoc funiculo vani
tatis: sed pro ille ternari non immerito pre
ualet in electis. Quomodo enim non illi pati
entia recordatio omnium arceat voluptatem: quod
modo non illi humilitatis consideratio: superbia
vite: prius extundat: Ita caritas illa plane
digna: cuius meditatio sic metem occupet:
sic tota sibi vendicat aiam: ut omnino vicium
curiositatis exulet. Fortis igitur contra hec
passio saluatoris: sed aliud ego triplex eque
peccatum quemadmodum virtutis crucis expugnat vi
cere cogitauit: id forte vtili audias. Pri
mum quidem originale: secundum personale dixerunt:
tercium singulare. Et originale quidem maximam
illud delictum vocat: quod a primo adam humus
in quo peccauimus: oes: pro quo morimur: vni
uersi. Maximum plane: quod sic totum non mo
do genus humanum: sed et quilibet ipsius gene
ris occupat: ut non sit qui euadat non sit visus
ad vnum. A primo homine visus ad nouissimum: per
tendit: et in singulis quod a planta pedis visus
ad verticem diffundit hoc venenatum. Sed et ali
ter nihilominus in vniuersa dilata est etate: ab
ea scilicet die qua sua quicquid concipit: visus ad ea
qua communis eum recipit mater. Alioquin vni
de hunc iugum super omnes et totos filios adaz
id quod a die exit de ventre matris eorum: visus
in die sepulture in misericordia oim. In foridibus
generamur: in tenebris conuincimur: in dolori
bus periturum. Ante exitum miseris oneramus
matres: in exitu more vipereo laceramus: mi
rum quod non ipsi pariter laceramur. Propter primam voce
plorantis edim: merito quidem ut potest valle
plorantis ingressi: ut nobis illud sancti iob
ex omni parte possit aptari. Non habet de mu
liere: breui viuens tempore replet multis miseri
is. Quam verum verbum hoc sit: non nos docent
verba sed verbera. Homo inquit natus de
muliere: nihil abiectius. Et ne forte ipsa sibi
voluptate corporis sensum quam de sen
sibus hauriat blandia: in ipso statim intro

itu de exitu quod terribilis ammonet cum dici
tur: breui viuens tempore. Et ne spaciosum
illud quidem in ingressum et egressum relin
tur. sibi liber putet: replet aut multis miseri
is. Multis et multiplicibus in quod. miseriis cor
poris. miseriis cordis. miseriis dum dormit.
miseriis dum vigilat: miseriis quaque versum
se vertat. Minus ipse quoque natus est virgine
imo factus est muliere: sed benedicta in mu
lieribus qui loquitur ad matrem: mulier ecce fili
us tuus: etiam breui viuens tempore super terram et ni
hilominus multis est replet miseriis. in il
la breuitate appetit insidius. interrogat
contumelias: pulsat iniurias: verat suppli
cis: conuiciis lacestat. Tu ne hac sufficere
dubites oblatione: que reatu omnem preme
uaricationis absoluat. Imo vero non sicut
delictum et donum. Ita peccatum ex vno in co
deminatione: gratia autem ex multis delictis
in iustificationem. Et quidem graue quidem om
nino delictum illud originale: quod non solum per
sonam infectum: sed et naturam personale tam
cuius graui est cum iam laxatis habentis ex
hibem: vndeque membra nostra arma iniquitatis
peccato: non modo iam alieno: sed et proprio
crimine compediti. Singulare vero est gra
uissimum quod commissum est in deum maiestatis:
cum viri impij virum iustum iniuste occiderunt
et sacrificas manum in ipsum dei filium iniecerunt
crudelissimi homicide: imo si fas est dicere
etiam deicide. Quid duo peccata ad terciu
Ad hoc expalluit et expauit tota machina
mundialis: et pene in antiquis chaos sunt
omnia reuoluta. Nonam aliquem de regni
principibus terram regiam populasse in vastita
te hostili: ponam alium qui cum esset de conuicio
et consilio regis vnicuique filium proitoris ma
nibus suffocasse. Nunquid non primus respec
tu secundi innocens videbitur et immunis. Sic
est omne peccatum quantum ad hoc peccatum
et tamen hoc peccatum in se pertulit: qui
seipsum fecit peccatum ut de peccato vana
naret peccatum. Per hoc enim omne pec
catum tam originale quam personale deletum est:
et ipsum quoque singulare eluminatum est per
seipsum. Argumentum mihi est a maximo: quod duo
mora sunt explosa. Et ecce argumentum. Pec
catum multorum tulit: et pro transgressio
ribus rogant ut non perirent. Pater ignosce illis
quia nesciunt quid faciunt. Nolat irruoca
bile verbum tuum domine: nec reuertetur
ad te vacuum: sed faciet ad quod misisti. Eide
nunc opera domini: que posuit prodigia su
per terram. Flagellis cecus est. spinis cor da

tus. clavis confossus. affixus patibulo. oppro
briis saturatus: omnium tamen dolorum immemor:
ignosce ait illis. Nunc multe miserie cordis
hinc dolores. hinc miserationes: hinc oleum
exultationis. hinc sanguinis gutte decur
rentis in terram. Misericordie domini multe: sed
et miserie domini multe. Vincant ne misericor
die miseras: an miserie superabunt. Vincant
misericordie tue antieque domine a seculo deu
cat sapientia malicia. Magna enim illorum
iniquitas: sed nunquid non maior pietas tua
domine. Multum per omnem modum. Nunquid
reddis pro bono malum aut: quia foderunt fo
ueam sic mee. Plane foderunt impatientie
foveam: occasiones plurimas indignationis
et permaximas ministrantes. Sed quid ho
rum fovea ad abyssum mansuetudinis tue: Re
tribuentes mala pro bonis foveam foderunt
sed caritas non irritatur. non precipitatur. nunquid
excidit: non in foveam ruit: et pro retribuendi
bus malis cumulat bona. Absit ut musce mor
titure exterminet suauitatem vnguenti quod
de tuo corpore fluit: quia apud sinum tuum
mias: et copiosa apud eum redemptio. Musce
morture miserie sunt: reuerentia tue blas
phemie sunt: musce morture insultationes
sunt quas tibi reddit generatio praua et ex
asperas. Tu autem quid: In ipsa eleuatione
manuum tuarum cum iam sacrificium matutinum
in olocaustum vel pertinum transiret: in ip
sa inquam virtute incensum. quod celos ascen
debat. terram operiebat. inferos resperge
bat. exaudiendus pro reuerentia tua cla
mas. pater ignosce illis: quia nesciunt quid fa
ciunt. Quod multum es ad ignoscendum quod ma
gna multitudo dulcedinis tue domine. Quod lo
ge cogitationes tue a cogitationibus nostris
o quod firmata est etiam super ipsos misericor
dia tua. Mira res. Ille clamat ignosce: in
dei crucifige. Moliti sunt sermones eius super
oleum: ipsi sunt iacula. Quod caritas patiens
sed et compaties. Caritas patiens est: suffi
cit. Caritas benigna est: cumulus est. Noli
vinci a malo. caritas abundans: sed vince i
bono malum: superabundans est. Non enim
sola patientia sed et benignitas dei ad pe
nitentiam indeos adduxit: quia benigna ca
ritas: etiam quos tolerat amat: et amat
tam ardentem. Patientis caritas dissimulat.
expectat sustinet delinquentem: sed benigna tra
hit adducit et pueri facit ab errore vie sue
et deinde coopit multitudinem peccatorum. Iudi
lapides est: sed lapide percutitis mollior: de
quo resonat timitus pietatis et ebullit ole

principale

um caritatis. **N**on modo putabis dñe desiderantes te torzere voluptatis tue: q sic per fundis crucifigentes te oleo misericordie tue: p atz igr qz hec passio potētissima est ad exhaurienda oim genera pctōz. Sz quis scit si data ē mihi? Mihi data ē: qz alteri da ri nō potuit. **N**ūquid angelo? Sed ille non eguit. **N**ūquid diabolo? Sed ille nō resurgit. **N**ūquid demonū? Sz in similitudinē hoim fact? r habitu inuēt? vt hō: exinanit semetipsum formā serui accipies. Fili? erat: r fact? est tanq? fū? **N**ō solū formam fūi accepit vt subeēt: sed etiā mali fuit vt pularer: r fūi pcti vt penā soluer cū culpa si haberet. In similitudinē inq? hoim nō hōminis: qz p m? hō nec in carne pcti nec in similitudine carnis pcti creat? ē. **C**hris? ei in vniuersali hoim miseria p ssi? r pfundi? se imersit ne subtilis ille diaboli ocul? mag nū hoc pctatis deprehenderet sacramētū. Ideo habitu inuētus ē vt hō: nec i eo q tū ad nature debitū signū aliq? singularitatis apparuit. **E**nī ita inuēt? etiā crucifixus. **P**aucis aut reuelauit seipm vt esset q cre deret: reliquis aut abscondit? ē: qz si cognouisset nūq? dñs glorie crucifixisset. Ad hoc etiā illi singulari pctō igno:atiā copulauit vt sub aliqua iusticie ignoratib? pos set ignosci. **D**uo aut nobis in hereditatem reliquerat ille vetust? adā: qui fugit a facie dei laborē videlicet r dolorē: laborē i actōne dolorē i passioe. **N**ō hoc ipse audierat i paradiso: quē acceper vt oparet et custodiret illū. **O**paret delectabilis: custodiret fidelit et sibi r posteris suis. **C**hristus dñs laborem r dolorē cōsiderauit: vt traderet eos i man? suas: imo se magis i man? eoz infir? in limo pfundi: r trauerūt aq iste vsq? ad anīm ei? **A**ide ad patrē inq? humilitatē meā r laborē meū: qz paup ego sum i laboribus a inuētute mea. **L**aborauit sustinens man? eius in laborib? seruierūt. **D**e dolore vide quid dixerit. **V**os oēs q transitis p viā: attendite r videte si ē dolor: sicut dolor me? **H**ere lāguores nros ipe tulit r infirmitates nras ipe portauit: vir dolorum paup r dolens: tētāt p oia absq? pctō. Et i vita passus habuit actionē: r i morte passionē actiua sustinuit dñ salutē oparet i medio terre. **P**roinde memor ero q diu fuerō labori illoz qz ptilit i pdicando: fatigationū i vifcurredō: r tationū i ieiunado: vigiliāz i o:ado: lachrymar in cōpatiēdo. **R**e

cor: labor etiam dolorū ei? cōnicioz: spitorum colaphoz: subfannationū: r exprobrationū clauoz horoz: siliū: q p eū abūdāt? trāssert. **F**acit q mihi fortitudo: facit siliū: sed si accesserit etiā imitatio vt seq? vestigia ei?. **A**lioqn etiā exqret a me sāguis iust? q effusus ē sup frā: nec imunis ero ab illo tā singlari scelere iudeoz: q videlz tāte caritati igrat? fuerim: q spū gfe ptumeliā feceriz q sanguinē testamētū pollutū duxerit: q cōculcauerim filiū dei. **S**ūt pleriq? q laborem r dolorē patiūt: sed necessitas in causa non voluntas: r hi nō sunt pformas imaginis filij dei. **S**ūt q et voluntate sustinent: sed nō est eis fors neq? ps in fmo isto. **A**gilat tota nocte luxuriosus si solū patienē sz et libet vt suā expleat voluptatē: vigilat raptor vestitus ferro vt diripiat pdā. **V**igilat fur vt domū pfodiāt alienā. **S**z hi oēs r horū similes lōge sunt a labore r dolore quē cōsiderat dñs. **H**omies aut bōe voluntatis q chri stiana volūtate diuitias paupate cōmutarūt: vt etiā nō habitas tanq? habitas cōtēpserūt. **R**eliquentes oia ppe ipz: sicut r ipse reliq? oia ppter ipos. **S**equunt quocūq? ierit. **M**oi aut imitatio validissimū argumētū mihi est: q passio saluatoris r similitudo hūanitatis i meā trāseūt vtilitatē. **D**ic enī sapientia fruct? laboris ē r doloris. **A**ide q magnificauit facere tecū illa maiestas o oib? q i celo r sub celo sunt. **D**ixit facta sūt. **E**t qd facilius dictū? **S**ed nūquid solo verbo factū est cū te quē fecerat fecit? **T**riginta et tribus annis sup terrā visus et cū hoib? cōuersat? : etiā habuit in factis calūniatores in dictis insultatores: non habēs vbi caput suū recliarer. **Q**uare hoc? **Q**uia verbū a sua subtilitate descenderat: r grossus acceperat indumentū. **H**am caro factū fuerat r ideo grossiori r morosiori ope vt batur. **S**icut aut cogitatio vestit sibi voce corporē: absq? sui diminutione vel antevo cem? vel post vocem: sic filius dei assumpsit carnem non commixtionem passus neq? diminutionē: nec ante carnem nec post carnē. **A**pud patrē inuisibilis: sed hic manus nō stre tractauerunt de verbo vite: et qd erat ab initio vidim? oculis nostris. **D**oc autē ver bū quia carnem purissimā et animā sanctissimā vnierat sibi libere moderabat actioē corpis sui: tuz qā sapiētia r iusticia erat: tū qz nullā hēbat p: sus legē i mēbr? suis r pū gnātē legi mentis sue. **N**e uerbu nec sapi entia nec iusticia est sed tamen vtriusq? ca

De cena domini.

So. lxiii

par est: r possunt ei hec abesse r adesse abesse aut facili? **F**amiliares enī magis iam nobis est carnis nostre seruire vitis: q actōnes r passioes ei? ordiare: p eo q ois etas ab adolescentia prona est in malū: inter flagella quoq? r gladios. etiā sub discrimine mortis ad suas ambiēs voluptates. **F**elix cui? cogitatio hoc est verbū nrm oēs actio nes suas ad iusticiā dirigit: vt et intentio sana sit: r opatio recta. **F**elix q passioes corporis sui ppter iusticiā ordinat. vt quicqd patit? ppter dei filiū patiat? quaten? r a corde tollat murmuratio: r in ore veret gfa: r actior vor laudis. **Q**ui sic extulit se: iste tol lit grabatū suū: r vadit in domū suā. **G**rabatū nostrū corp? est: in quo pri? languidi lacebam? : seruientes desideris r occupatiōis nostris. **H**os portam? illud cū spiritui obedire cogim? : r mortuū nostrū portam? : qā corp? mortuū est ppter peccatū. **A**mbulamus tamē nō currim? : qz corp? qd corūpi tur aggrauat aliam: r depimit terrena inhabitatio sensum multa cogitatē. **A**mbulauim? etiā in domū nostrā. **I**n quā domum? **I**n matrē oim q sepulchra eoz dom? illoz in eternū. **E**l poti? in domū nostrā: quā habem? ex deo nō manufactā: eternā in celis. **Q**ui sub hoc onere ambulam? posito eo qd putatis quō currimus? **Q**uō volabimus? **P**lane sup pennas ventoz. **A**mplexat? est nos dñs iesus p laborem r dolorē nostrū. **A**m plectamur eū nos quoq? vicariis qbusdam amplexib? ppter iusticiā iusticiā suā: actō nes ad iusticiā dirigēdo: passioes ppter iusticiā sustinēdo. **D**icam? etiā cū patriarcha nō dimittā te nisi benedixeris michi. **Q**uid enī iam supest nisi benedictio? **Q**uid post amplexi? nisi osculū restat? **S**i sic adherere deoz quō nō iam clamare liberet: osculetur me osculo oris sui? **L**iba nos interim domi ne lachrymar paret potū da nobis i lachrymis in mēsurā: donec pducas nos ad mēsurā bonā r cōfertā r coagitatā: quā dabis in sinus nostros: qui es in sinu patris sup omnia benedictus deus in secula amen.

In cena dñi sermo primus.

¶ sunt dies quos ob

seruare debetis: dies pleni pietate r gratia quib? etiā seculariuz hoim mētes ad penitentia puocant. **T**āta siquidē est vis sacramētoz eoz: que diebus istis recolunt? vt possint ipsa quoq? lapidea scindere corda: r pectus omne licet ferreuz

emollire sufficiāt. **D**eniq? videm? vsq? hodie ad passionē xpi nō mō celestia cōpati: sz terrā moueri r petras scindi: r in cōfessioe peccatoz apiri monumēta. **A**t vero qm sic est in spūalib? cibis sicut r in corporalib? vt i quibusdā statim psto sit sapor. in aliquibus oportet laborare: q manifesta sunt nostro nō indigēt ministerio: q vero clausa sunt diligētē volūt habere cōsideratoz. **H**ec ei tradit mater paruulo nucē integrā: sz frangit eā r nucleū porrigit. **S**ic r ego vob fratres carissimi sacramēta q clausa sunt apte re debuerā: sz qz min? possuz rogauer? vt vobis pariter r mihi mater sapia frangat nuce istas: nuce inq? qz ptilit: sacerdotalis virga virtutis quā emisit dñs ex syō. **M**ulta quidē sunt sacramēta: r scrutandis oibus hora nō sufficit. **F**ortassis etiā aliq? vfm imbecilles sunt ad tāta simul capiēda. **D**e tribus itaq? sacramētis q satis cōgrua sūt huic tpi dicēdū erit qd dñs ipse donauerit. **S**a cramentū dñ: sacrū signū siue sacrum secretū. **M**ulta siquidē sunt ppter se tñ. alia vero ppter alia designāda: r ipa dicunt signa et sunt. **E**t enī de vsualib? sumam? exēplū: dñs annul? absolute ppter anulū: nulla est signifi catio: dñs ad inuestiendū de hereditate aliqua r signū est: ita vt iam dicere possit qui accipit. **A**nul? nō valet quicqd sz hereditas est quā qrebā. **I**n hūc itaq? modū appropinquas passioni dñs: de gfa sua inuestire curauit suos: vt inuisibilis gratia signo aliqvi sibili pstaret. **A**d hoc instituta sunt omnia sacramenta. ad hoc eucharistie participatio. ad hoc pedū ablutio. ad hoc deniq? ipse baptis m? initū sacramētoz oim in q cōplan tamur similitudini mortis ei? vnde r trina mersio tridui qd nūc celebrādū est formam gerit. **S**icut enī in exteriorib? diuersa sunt signa r vt cepto immoremur exēplo. varie sunt inuestiture fm eadē de quibus inuestimur. verbi gfa: inuestit canic? p librū: abbas p baculū. eps p baculū r anulū simul: scit inq? in hmoi reb? est: sic r diuisiones gfa rū diuersis sūt tradite sacramentis. **Q**ue ē gfa vnde p baptismū inuestimur? **E**t iqz pur gatio delictoz. **Q**uis enī pōt facere mundū de immūdo cōceptū semine: nisi q sol? ē mundus: r in quē pctm nō cadit de? **Q**ui? qdē gfe sacramētū pri? erat circūcisio: vt origē nalis rubiginē culpe q manauerat a parēti bus p mis cultell? eraderet. sz veniēte dño q magn? ē tor? suauis r mitis. cui? in qm sua ue est r on? leue. optime satis mutātū ē. in

attē qd sit sacm: v

apato: v

ueterata rubiginē cū victione sanctispiritus
aī dillueret: et acerbitas illa cessaret. Et for-
te querat aliq̄s et dicat. Si deletū est in ba-
ptismo qd̄ cōstraxim⁹ a parētib⁹: cur adhuc
manet cupiditas fomes et velut incētium
quoddā peccati. Hec enī dubiū qn̄ a p̄mis
parētib⁹ in nos trāducta sit lex ista pecca-
ti. Hec siquē in peccatrice voluptate gene-
ramur: p̄pterea licet inuiti illicitos q̄sdam
mor⁹ cōcupiscētiarū tanq̄ sentim⁹ bestia-
les. Dixi vobis sept⁹ nec mēte excidere de-
bet: qm̄ in casu p̄mi hoīs cecidim⁹ oēs. Ce-
cidim⁹ aut sup̄ aceruū lapidū: et in luto: vñ
nō solū inq̄nati s̄ etiā vulnerati et grauiter
quassati sum⁹. Auari quidē cito possumus
ad sanāduū vero op⁹ est curatiōe multa. La-
uamur igit in baptismo: qz̄ delet cyrogra-
phū dānationis nostre: et ḡa hec nobis of-
fer tur ne iā nobis cōcupiscētia noceat: si tñ a
cōsentim⁹ abstineam⁹: atq̄ ita tanq̄ sanies in
ueterati vlceris remouet: vñ tollit dānatio
et respōsus mortis qd̄ p̄i⁹ inde manabat.
S̄ qd̄ poterit tā efferos mor⁹ frāgere: qd̄
p̄uritū vlceris ferre queat? Cōfide qz̄ et
in hoc ḡa subuenit. et vt securi sitis sacra-
mēti dñici corpi et sanguis p̄ciosi inuestitu-
rā habetis. Duo enī illud sacm̄ opat in no-
bis: vt videlicet et sensū mutiat in minimis
et in grauiorib⁹ p̄ctis tollat om̄ino p̄sensū.
Si q̄vfm nō tā sepe mō: nō tā acerbos sen-
tit iracūdie mor⁹: inuidie: luxurie: aut cete-
rorū h̄mōl. ḡas agat corpi et sanguini dñici:
qm̄ virt⁹ sacri opat in eo: et gaudeat q̄ p̄ssi-
mū vlcus accedat ad sanitatē. S̄ tñ qd̄ agi-
mus q̄ in hoc corpe p̄cti et in hoc tpe malo
nō possum⁹ esse sine p̄ctō: Hūm̄d despera-
bim⁹? Absit. Si dixerim⁹ ait beat⁹ iohānes
qz̄ p̄ctm̄ nō habem⁹ nos p̄pos seducim⁹: et ve-
ritas in nobis nō est. Si aut cōstemur pec-
cata nra fidelis de⁹ est q̄ remittit nobis pec-
cata: et cōmūdet nos ab om̄i iniquitate. Hā vt
de remissioe q̄tidianorū mīme dubitem⁹: ha-
bem⁹ ei⁹ sacm̄ pedū ablutionē. Quer⁹ for-
te vnde sciā q̄ sacm̄ sit hui⁹ remissiois: ma-
xime cū ip̄e dñs p̄miserit petro dicens: qd̄
ego facio tu nescis mō: scies aut postea. ni-
hil aut de sacro locut⁹ est: s̄ tñ exēplū inq̄t
bedi vobis: et vos ita faciat. Hec mīta
ille habebat dicere: s̄ tñ portare nō pote-
rāt. Ideoq̄ nec ex toto voluit eos anxios et
suspectos relinquere: nec dicere qd̄ tñc nō
cūperēt. Hic aut nosse qz̄ p̄ sacro illd̄ est nō
p̄ solo exēplo factū. Illud attēde qd̄ petro
dictū est. Si nō laueris te: nō habebis partē

meū. Aliqd̄ igit latet qd̄ necessariū est ad
salutē: qm̄ sine eo nec ip̄e petrus p̄tē habe-
ret in regno xp̄i et dei. Hic enī si nō expaue-
rit petrus ad tātē cōminatōis terrificū ver-
bū: si nō agnouerit salutare esse mysterium
cū r̄ndit: dñe nō tñ pedes meos s̄ et manus
et caput. Et vnde scim⁹: qz̄ ad viluēda pec-
cata qd̄ nō sūt ad mortē: et a qd̄ plene cauere
nō possum⁹ ante mortē ablutō ista p̄tineat?
Ex eo plane q̄ offerēt man⁹ et caput parit⁹
ad abluēduū. r̄sum est: qd̄ lotus ē nō indiget
nisi vt pedes lauet. Lotus est qd̄ grauiā pec-
cata nō habz. cui⁹ caput id est: intētiō: et ma-
nus id est opatio et p̄uersatio mūda est. sed
pedes qd̄ sūt aī affectōes vñ in hoc puluē q̄
dimur ex toto mūdi esse nō possūt: qn̄ aliqñ
vanitati: aliqñ voluptati aut curiositati p̄t⁹
q̄ oportet cedat anim⁹ vel ad horā. In mī-
tis enī offendim⁹ oēs. Hic tñ nemo cōten-
nat aut paruipēdat. Impossibile est enī cū
eis saluari. Impossibile est ea diluī: nisi p̄ xp̄m
iesum et a xp̄o. Hic enī q̄ p̄niciosa securita-
te dormitet. declinās in verba malicie ad ex-
cusandas excusatiōes in p̄ctis. qm̄ vt audi-
uit petr⁹ ab ip̄o. nisi lauerit ea xp̄s nō habe-
ret partē eo. Hec ideo tñ p̄ eis necesse ē ni-
mis esse sollicitos. ignoscat facile imor libe-
ter: si tñmō nos agnoscam⁹. In h̄mōi nāq̄
q̄si inuitabilib⁹ et negligētia culpabilis ē.
et timor immoderatus. Hinc est q̄ in ofone
quā ip̄e p̄stituit q̄tidie p̄ p̄ctis illis voluit
nos orare. Sicut enī de cōcupiscētia dixim⁹
q̄ licet dānationē abstulerit qz̄ iuxta aplm̄
nulla dānatio est his qd̄ sunt in xp̄o iesu. tñ
ad hūiliādos nos ip̄am adhuc partē viuere
in nobis: et grauiter affligere nos vt sentia-
mus qd̄ nobis ḡa p̄stet et sp̄ ad illi⁹ auxiliū
recurrat. Hic et de minorib⁹ istis p̄ctis pia
dispensatiōe nobiscū agit: vt nō penit⁹ auge-
rant s̄ in illis nos erodiat de⁹: vt cū mini-
ma cauere nō possum⁹ certi sim⁹ q̄ nō nris
virib⁹ maiora supem⁹: semper timorati et oī
no solliciti sim⁹ quō ei⁹ ḡam nō amittam⁹
quā nobis tā multipliciter necessariā esse
sentiamus.

¶ Sermo secundus vnde sup̄ra.

Anem angelorū mā-
ducauit homo. Hic lateat vos ve-
rendi sacerdotes. seriē hanc vob
recitatā. verbis succinctā sensuū spiritaliū
maiestate ad p̄me fore secundā. Vobis aut
potissimū incūbit p̄ ceteris audire qd̄ p̄po-
nim⁹. nec solū audire s̄ fidelit⁹ reponere. et

tanq̄ animalia mūda p̄p̄t⁹ debetis rumi-
nare. Beat⁹ ille dauid p̄phetarū exim⁹: dō
viuēt carissim⁹ in spiritu ante sedētem in
thronis raptus. legerat in quodā p̄mptua-
rio mysteriorū: q̄ et q̄ta domū naufraganti
mūdo. p̄ vestrū clemētē erat exhibiturus
mysteriū. Qui celestis cōsiliū fact⁹ it̄p̄res
gratulādo cōcinit. Hic anē angelorū mandu-
cauit homo. Hic de exp̄imēdā rei tā fru-
ctuose certitudinē. dilucide signauit p̄teri-
tū p̄ futuro. Hic anē inquis angelorū mādu-
cauit homo. Hic stupēda dei miseratio. Hic
bū carnē. deus cinerē. figul⁹ lutū. vita mor-
ticinū induit: vt iumēta manducaret panē
angelorū. Homines iumenta erāt. Homo enī
cū in honore esset nō intellexit. cōparat⁹ est
iumētis insipientib⁹: et similis fact⁹ ē illis.
Hic est indignū imo festiui recolere. in quā
ta sublimitate homo condit⁹ fuerit. S̄ ope
re p̄cū est cōsequētē attēdere q̄ graui⁹
corruit. min⁹ pensando quid ex se vel qd̄ ef-
set ex deo. Hic nāq̄ parēs noster para-
dissimilis cōstituit⁹ est. dñs terre stabilit⁹ ē
cuius sup̄ie hierusalē designat⁹ est. domesti-
cus dñi fact⁹ est. cui⁹ amore et agnitōe vita
tus est. cōfors angelorū. frater et coheres ce-
lestiū virtutū. Hic propterea indigentie. ni-
hil sentitis molestie. cui erāt in p̄mptu que
postulabat. nō dico necessitas s̄ etiā pia vo-
luntas. cū nihil esset in ania qd̄ offenderet.
nihil in carne qd̄ puderet. Hic honor et hec
erat dignitas hoīs: p̄spere et florere in p̄-
missis. Et hec ex deo. S̄ positus in honore
quid ex se foret nō intellexit. Hic videlicet
pulsus: foliū aridū: stipula sicca: lutea: et fra-
gilis testa: pellis morticina: sed intumuit et
plane desipuit: honoris fastigio delectatus
Et cōtinuo in se exptus q̄ tanto post tēpo-
re homo de filiis captiuitatis et prudenter
aduertit et veraciter p̄ulit dicens. Qui se
putat aliquid esse cū nihil sit: ip̄e se seducit
De misero q̄ nō fuit qui iam tñc diceret ei.
Quid sup̄bis terra et cinis? Repentina igit
tū cōuersione seipm̄ inuenit homo p̄pter
infirmatē iacentē in stabulo. Stabulū qd̄
est: mundus est. Et propter pecorinā simi-
litudinē indigens erat feno. Ea propter ci-
bus celestis mutauit se in pabulū pecoris.
homīe mutato in pecus. Hic anē ei angelo-
rū fact⁹ est fenū: vnic⁹ patris: fili⁹ hominis
Hic quippe caro facta est. Et iuxta pro-
phetā omnis caro fenū. Comedunt igit an-
geli verbū de deo natū: comedūt homines
verbū fenū factū. Hic anē suo viuunt angeli

in cells et beati sunt. Hic anē suuunt homines
in terris et sancti sunt. Hic anē quippe istud
de prato virginalis vteri collectū: factum
est refectō iumentorū. Hic anē vt fenum
fieret latuit in virgine. sol in sidere. artifex
in ope. Hic anē liberalioris excellentie do-
num contulit nobis primo in loco sacrosan-
cta verbi patris incarnatio. et vos secunda-
rio de die in diem nobis exhibēdo ministra-
tis et collate potestatis officio. Hic anē preclara
o reuerēda potestas vestra. Certe non ē po-
testas post deū: sicut potestas vestra. S̄ oīst
tan scire vultis et audire delectat apertius
que nam sit ista tāta potestas: cui nihil i ce-
lo vel in terra valeat cōparari? Ad qd̄ ego.
Consecrare videlicet corp⁹ et sanguinē do-
mini. Super potestate vestra. sup̄ tam infi-
gni spectaculo: super tā solenni dignitatis
vestre priuilegio. super celis. mirat terra.
cōtremiscit homo. reueret plurimū angeli-
ca celsitudo. S̄ vnde hoc nobis p̄ssime ie-
sū: vt nos vermiculi reptātes super faciem
terre. nos inq̄ qui puluis et cinis sum⁹: te p̄-
sentem habere mereamur? p̄ manib⁹: p̄ ocu-
lis: qui totus et integer sedes ad dexteram
patris? Qui etiam vñ? hore momento ab
ortu solis vsq̄ ad occasum. ab aquilone vsq̄
ad austrum. p̄stet es om̄ibus vnus in mul-
tis. idem in diuersis locis. Hic anē inq̄?
Certe nō ex debito vel ex merito nostro. s̄
ex voluntate tua et dulcedine tue benepla-
cito. Hic anē in dulcedine tua pauperi
deus. Hic anē est genus humanū: cui bonū
istud celit⁹ indultus est. Hic anē est vere indul-
gentia celestis. hec est vere cumulata gra-
tia. hec est vere supercellēs gloria. sacerdo-
tē deū suū tenere et aliis dando porrigere.
Hic anē diuinā potestatē. cui⁹ misterio pa-
tris angelorū et vite: mortaliū quotidiē pre-
parat. Hic anē iste p̄ excellentiā dicat eucha-
ristia: id est: bona gratia. In hoc enī sacro
nō solū quelibet gratia sed ille a quo est om-
nis gratia sumit⁹. Hic anē p̄ salute mundi
semel fact⁹ est hostia salutaris. rei recoilli-
atio generalis. om̄ib⁹ sacris tā precedenti-
bus q̄ subsequētib⁹ virtutē dedit et effica-
ciam: vt tanta et tali hostia sanctificaret om-
nes liberandi p̄ illā. Hic anē legi⁹: qz̄ agn⁹ occi-
sus ē ab initio seculi: his videlicet qd̄ fuerunt
ab initio. ita vt p̄ hoc qd̄ d̄ ab initio deū
nō tps occisiōis s̄ salutis. Hic anē enim
mors ei⁹ p̄fuit q̄ fuit. Hic anē p̄missio. at de
inde exhibitio. Ab initio ergo seculi occis⁹
est. Benignissime iesū. nobilissime sponse

tue dotalicium indulsisti: vt vel sic teneret columba tua. dulcissimū memoriale dilecti sui. Christus enī pridie q̄ pateret discipulis suis hui⁹ sacramenti formā p̄scripsit: efficaciam exhibuit: id ē fieri p̄cepit. Forme p̄scriptio in pane et in vino. Horate ordinē. Cū adhuc cenaret a cena surrexit. discipulorum pedes dñs vniuersos lauit. dehinc ad mēsam regressus. ordinat sacrificiū corporis et sanguinis sui: seorsum panē seorsum tradens et vinum. De pane ita dicens. Accipite et comedite: hoc ē corpus meū. De vino etiā sic. Bibite ex hoc oēs. Dic ē sanguis meus. q̄ pro multis effundet in remissionē peccatorum. Effundetur dictum ē. q̄ passim et vilitate: quē vtiq̄ puncture vepitiū. foflio manuum et pedum cū clavis. lateris aprio cuz lancea militari forius expmētes. ad modū torrentis fuderūt et extrinsecus. Eratq̄ ille sanguis p̄ciosior rariorq̄ balsamo. p̄ quē foridū nostraz facta ē mundatō. Hora xps in cena illa munerans et mun⁹. cibās et cib⁹ cōiuiui et cōiuiui: offerens et oblatio. Au distis formam sacramēti: audite efficaciam et cōmunionem corporis et sanguinis dñi. Et nos iesu xpo et iesu christus nobis. in unitate federatur inenarrabili: sicut ipse dicit. Qui māducat carnem meā et bibit meū sanguinem: in me manet et ego in eo. De bonis et digne sumentib⁹ hoc sciendū est: non de flagitiosis et pessimis. Sane in mēsa vna in cena dñi de vno pane cōsecrato petrus et iudas accepit: bonus in vitam: pessimus in penam. Bonus in bñficiū: pessimus in testimonium. Bonus in salutem: pessimus in mortem. Quod totum vsq̄ adhuc in ecclesia cōplet in sacramēto altaris. bonis q̄de in bonū sumentibus: canib⁹ vero et immundis nō sic. Canes sunt qui irruerent accedunt: et ideo iudicati abscedunt. Qui enī scdm carnē viuūt et post carnalia euagant. cathena vicioz compediti. cū iuda p̄ditore venum accipiūt. spiritualis suspendij laqueum incurrunt grauissime dānandi tum multiplici reatu. tū p̄ sacramenti cōtēptuz qd̄ reuera accipiūt sed essentia nō salubri efficaciam. An nō discernet inter glebas: qui discernit et inter stellas? Examinabit certe argentum: qui ipm q̄ aurum. p̄banit et reprobauit. Ecce audistis fructū et vtilitatē bonoz: audistis etiā et expauistis vt credo ad p̄ditionē malozum: audite mō robuste scētes admiramini. Nulli angelorum nulli spiritibus supnis. s̄ hominibus. nec tñ

omnibus s̄ ordinē vfo tñ mādatuz esse tā celebrationē in altari: qd̄ xps fecit manibus suis in cena paschali. Expositis igitur forma et efficacia sacramēti. restat ad dicendum quib⁹ in xbis mādauerit christus illud celebrandum. Hoc facite ait in meaz cōmemorationē. Verba nimis affectuosa. Verba pūgitia et penetrantia vsq̄ ad animam. Hoc facite inquit in meā cōmemorationē. Prop̄pheta etiā dicit. Memorā abiditū suauitatis tue eructabunt. Summe pia et vere suauis memoria: annūciare mortē dñi venec veniat. Mors xpi opus sine exemplo humilitas sine modo: donū sine p̄cio: et grā sine merito. Hanc p̄pter nos subire voluit: qui peccata nostra sup lignū sustinuit: in cruce sua scilicet penā peccatorū: cuius liuore sanati sum⁹. Quid facis hō idigne? Quid facis homo ingrate? Adora deuotius et reuote frequētius. sacramēto altaris salutē mundi p te passam: vitam p te mortuam: fortitudinē infirmatam. Si mēbz xpi es: cōpatere capiti tuo. Si frater xpi es: cōmore re ffrī tuo. Plange. dole. cum gemitu et lacrymis. sup mortē p̄ciosam vniūgeniti dei p̄ris. Alioquin si nō doles. si nō plangis. si nō cōpateris deliras. degeneras. belluā sapias. largiā pateris: hoies diffiteris. Eternum vt apli moueatis imōt magis incalendas i amorē tui redēptoris. voluit xps vt iugit coleret p misterius: quod semel offerebat in p̄ciuz. Et illa p̄hēns victimariū ret in memoria: et p̄ns esset sp̄ in grā. Ad ita ē. Licet enī retrudescat p̄ctm in mētis. generalitas tamē originalis culpe ita p̄or sus ablata est: leuiathan verme. venenato in virtute fulgurātis haste mortis iesu christi transfixo. vt ad expiationem eorum qui quotidie admittuntur. christum denuo non oporteat crucifigere: imo sit oīm sufficiens medicina: si p fidē et imitationē preterite mortis habeat mēoria. Christus iesu mortis tue memoria. tāq̄ op pigmentarij: quasi thys redolens in diebus estatis: quasi regio aromatu quam purgat est⁹ solis: et quasi flores rosarū in dieb⁹ vernis: et quasi lilia que sunt in transitu aque. Gratulare sponsa: gaude incompabiliter: p̄sidentē habes et rectorem sponsum in presentis exilij militia. P̄dign⁹ habes: arram tenes: quib⁹ felicē sp̄so vniū aris in patria. Gloriosa et amabilis sponsa in terra sponsum habes in sacramento i celis habitura es sine velamēto. Et hic tibi veritas: s̄ hic palliata: tibi manifesta: Dic vti-

q̄ sponsum habet ecclesia suo ordinē: nō dñi ipsa: si puritatis maiestas vel eternitatis hic reuera quasi dulce preludij et iocunda desponsatio: tibi nuptiale puluū et beata fiet cōiunctio cū de fide ad speciem: de mēse ad mensem: de sabbato ad sabbatuz: de calore panis ad eternalis cōiuiui calorem trāsibim⁹. An suspirat sp̄s et dicit cū moyse. Quidē mihi te ipsum. Nec imerito. Ipse enī iesus qui dulcis est in voce: dulcis in facie: dulcis in nomine: dulcis in opere: dulcis in apparet in deitatis visione. Vere dulcis in voce de cuius ore lac et mel p̄cedit. Diffusa ē enī gratia in labijs eius. Vere dulcis in facie: speciosus enī est nō solū p̄ filijs hominū: sed etiā p̄ milib⁹ angeloz. Vere dulcis ē in nomine. Dulce enī nomen et suauis iesus consecratū ab eterno: nūciatū ab angelo p̄phetā salomonis oraculo qui ait. Oculi effusum nomē tuū. Non aut aliud nomē est in quo saluari oporteat. Ipse enī salus est: qui saluū faciet populū suū a peccatis eoz. Dulcis in opere: in celebratis miraculis: i peccatoribus cōuersis: in sacro p̄ciōse mortis qd̄ humane blandif infirmitati. In hoc enī caritas p̄fulsit: pietas magis emicuit gratia plus radiat. Ceterū longe dulcior erit in deitatis visione: qm̄ manifestauit se ipsuz: et dēs sup solū p̄oib⁹ excelsuz. Tūc satiabitur desiderij nostrū qd̄ p̄pheta desiderans aiebat. Tibi dixit cor meū exquisiuit te facies mea: facie tuaz dñe requiram. Quid enī mihi est in celo: et a te quid volui sup terrā. Et alibi. Adimplebis me leticia cum vultu tuo. Unde p̄ciosior dicit faciei visio: q̄ speculi frequens imaginatio. Non enī pari oīno locūditate sumitur corer sacramenti et medulla frumēti. Fides et sp̄s memoria et p̄ntia: eternitas et tēpus seculi: vultus imago dei et forma serui. Dic autēz ambulam⁹ p fidē necdū p speciē. Interim deliciari et gaudere debem⁹ in sacramento altaris: in cuius confessione vel cōfectione fidelis minister inuenit seipsum i medio patris et filij et sp̄s sancti: astatibus etiā ex oī latere signis ordinibus. Sacramentū p̄nobile mysteriū supercellētis glorie affectat: et requirit plurimū festiua celebratē tam illustriū psonaz. Quicquid de ascēsu sacerdotis i illa hora seu p̄fectu cogitari potest vel dici longe infra dignitatē veritatis est. Ibi deliciat⁹ anim⁹ boni sacerdotis seipso altior effectus conat⁹: festinat⁹ ascendit: cre scit desiderij: et quanto magis sursum tollit

tanto amplius extenuat⁹: ita iste omnē terrene cōcupiscentie nebulā euaporās totus sp̄s: hōmīnē in hōie exurit: et in abscondito faciei dñi gloriā. Nec enī ab intuitu p̄pitiatorij in sancta scōz mens pia thurificans deuotio sacrificans phibet: sed rari sunt quos ad p̄funditatis huius cardines puritas admittat: quos ad hōmī culmē sanctitatis integritas rapiendo sustollat. Et det itaq̄ minister sc̄s et sentit deū sp̄s: qui pater est oīm p creatōnē: suū sp̄s: patre esse p dignatōnē. q̄ ipse pater ē oīm pupilloz p gratiā quibus videlicet mortu⁹ est pater nequā. id est mūdus. et mortua est mater pessima. id est carnalis cōcupiscentia. Beat⁹ qui dicere audeat: qui dicere potest: pater meus et mater mea dereliquerūt me dñs aut assumpsit me. Eidet quoq̄ et sentit filiū dei fratrē suū amantissimū esse: q̄ parvulus p nobis factus frater reuera est paruulus. i. humilius. Narrabo inquit nomen tuū fratrib⁹ meis: in medio ecclesie laudabo te. Eidet et sentit sp̄s sanctū a patre et filio p̄cedētē: domesticū sibi esse fautorē: et defensorē suū: q̄ ipse consolator ē vere penitentis: aduocat⁹ in se sperantis. Eidet itē et sentit angelicos sp̄s p̄fectib⁹ suis applaudēs. et vt cōcius ipsoz ascribi mereatur ardentius inhiantes. Ista ecclesia p̄pitiariū quidē est eoz qui in celis cōscripti sunt. Quic ecclesie illa q̄ suspēssis organis ad deū suspirat adhuc sup flumina babilonis originali cognatōe cōiungit: et naturali affinitate moribus et votis vniū. Ab eo vtiq̄ ministro qui hōmī est vitulus saginatus integer ac p̄fectus: agn⁹ anniculus plenus et imaculatus: cū oīm suauitate dulcissimo sapore: gratissima locūditate percipitur: et sumptus nō consumit. Cibis enim vite est qui de celo descendit. Potestne est mare quale vel quantū est hoc sanctū scōz et sacramentū sacramentoz: amor amoruz. dulcedo oīm dulcedinū? Nec sunt vere festa paschalia: hec sunt gaudia et fercula vitalia iustoz: hec sunt sp̄siales delicie iustoz et sanctoruz. Dic bibūt in loco vberi torrentes lactis: flumina mellis: liquores balsami celestis. Dic efficit vna caros: p̄sca cuz sp̄so: sancta anima cū xpo. Expiencia hoz et similis sp̄s et vita est: nec aīmalis homo hoz sensu fruitur vel accessu. Amici sponsi id est boni ep̄i: boni abbates: et ceteri timorati et religiosi viri gustauerūt plenissime sunt experti quod nos vicimus. Ideoq̄ ad

pr:

Filiy:

f. f.

angli:

mēsam altaris frequētē accedūt: omni tpe
cādida faciēs vestimēta sua id est: corpa
put possunt meli: vt pote deū suū manu
ore cōrectaturi et colloquētē sibiipis audi
turi. Ibi enī celebrat familiare colloquū in
ter deū et moysen amicū suū: id est: bonū et fi
delē ministrū. Letet pmo ille nō est sonās et
penetrās: nō loquat s; efficac: nō obstrepēs
aurib; s; blādiēs affectib;. Sermo ille non
popularis: s; angulari et priuāt. Ild sonat
in foro: nō audit in publico. secretū pssilium
secretū qrit amicum. Audiuit pculdubio
gaudū dabit et leticiā: s; sobria cordis aure
pcipit. Audi inq; dñs israel et tace. Nādit
fidelis amic; et fidelis seru; pie familiarita
tis ausu: s; th vocali plausu s; suau planctu
dicens cū samuele. Quēre dñe: q; audit ser
uus tu;. Et cū ppheta. Audia qd loquat i
me dñs de;. Certe ibi loqitur xpus cū mini
stro suo. Ipe inq; iugiter: reponē fidelis:
amplectere suauiter. qd vides qd agis: qd
tenes. amplectere inq; pie recordatiōis af
fectu: et pie imitatiōis effectū. sciens qm ta
lia oportet te pparare. Apparāt mēse isti;
nō hois est s; fideimō facinoris s; mīsterij;
nō tpalis alimēti s; eterni. Qui suz anctor
muneris ipe suz testis veritatis. Altare cui
assists quā p te sustinui rēpēntat cruce: et
calix sepulchz in q mortu; quiescit. Patena
lapidē suppositū: corpalē sudarium: substra
toria corpalis linteamina qbus inuolutus
fui. Hostia quā vides: nā nō ē panis s; caro
mea q pepēdit in cruce p mūdū vitā. Sane
mutatio ista benedictiōis op; est: nō origis
Alit; hoc facit nō vsus: effect; est potentie
nō vsus nature: dignatio est nō oratio. Mi
sericordia est nō miseria. Ild cōmune s; so
lū diuinū ē: nō hūanū. Pietatis sacmmon
veritatis detrimētū. Dic peat phiscale nu
trimētū. Lib; iste nō ē vētris s; mētis. Ild
est enī dat; ad ruinas hui; vite q vapor est
ad modicū parēs: sed ad eternā vitā aīe cō
ferendā. Iste est panis angeloz q nescit pu
trescere. nō vadit in secessum s; tēdit in ex
cessū. Illuc reducit hoīem: vnde traxit ima
ginē. Caro autē meauere est cib;. Similiter
liquor iste quē vides iā nō est vinū sed san
guis me; quē p te fudi in precib; tibi refer
uās in altari poculū: in pegrinatiōe tua pss
idū: in exitu de egypto cōductū: in celo via
ticū. Ego botr; carnis p salute tua porta
tus sū ad torcular crucis: unde eliquatū est
mustū tue redēptiōis. Sanguis autē me; ve
re est pot;. Mira sunt fratres que de sacro

isto dicūt. Fides est necessaria: scia rōis sup
uacua. Sciētia rōne et intellectu colligitur
fides sola auctoritate inducitur. Augustinus
cōtra feliciā. Ild fides credat: intelligē
tia nō requirat: me aut nō inuentū putet in
credibile: aut repētū nō credat singlāre. Ild
sunt fratres q fidē necessario exigūt: ratio
nē omnino nō admittūt. Expetūt simplicem
creditor: arguūt impiū discissorē. Et ideo
credi oportet simpliciter: qd inuestigari nō
potest vtiliter. Ild est ille torēs quē trās
uadare nō potuit iesus. Nolite itaq; nolite
q̄rere quō fiat: nolite dubitare vtrum fiat.
Nolite irreuerenter accedere: me vobis ad
mortē fiat. Deus enī est: et quāq; panis mī
steria habeat: mutat tñ in carnē. De; et hō
est: q testat panē veraciter fieri carnē suā.
Has electiōis est: q minas iudiciū nō viuū
cātū tā sanctā carnē. Ipsi o xpiane de vi
no sentias: id honores in vino. Creator vi
ni est: q vinū puehit in sanguinem xpi. Do
ctor gentiū est: cui; assertioz mortē bibit:
bibēs indigne sanguinē xpi. Et sciēdum q
aqua mixta cū vino notat vnionē mēbrozū
cū capite suo. Aque enī multe: populi mul
ti. Tres aut portiones q in altari sūt de cor
pore xpi: mysticā significationē habent
Est enī corp; xpi: vniuersa ecclia: caput
scz cū mēbris. et inueniunt in corpore isto qss
tres ptes ex quib; totū corp; constat. Vna
pars ipm caput. Caput ei et caput est: et ps
corpis similiter. Itaq; caput ipm ps corpo
ris vna est. Caput inq; qd iā immortale et
impassibile resurrexit nō moritur: neq; pas
surū ampli;. Altera ps corpis est in mem
bris illis q iā cū capite suo qss in sabbato q
escūt in aīa: immortalitatis vnā skolā possi
dētēs q tū ad aīas in celo. De talib; dicūt.
gaudēt in celis aīe sanctor. Sunt igit due
partes iste simul caput scz id est xpus: et al
tera pars corpis id est boni defuncti: quoz
corpa redescūt in sepulchz et ante cū xpi
sto sunt. Propterea i altari due partes re
seruant extra calicē qss extra passionem: qz
boni iā nullū sentiūt dolorē. qm hec priora
trāsferūt. Tertia portio quā in sanguinem
ponim; illā partē ecclie significat q calicēz
dñi bibit id est xpi passionē imitāt. Cui in
apls a dño dictū est. In me pacē habetis. i
mūdo p: essurā habebitis. Idor. species. sa
por pōdus: remanēt ad mīsterij rituz et ad
gustus suffragiū: vt horroz penit; tollatur.
et meritū sortiat. Et enī ne humana infirmi
tas esum carnis et potus sanguinis in sum

ptione horreret. xpus velari et palliari illa
duo voluit speciebus pane et vini: q inter hūa
ni generis victualia qdammodo tenēt pri
cipatū. Ild ad litterā quidē pcib; oib; cor
hois cōfirmat panis et vinum letificat. Sic
itaq; corp; et sanguinē suū sumēda pposuit
vt sensus in vno foueret: in altero fides edi
ficaret. Fouet enī sensus in vno duz solita
tantū et consueta pspicit: edificat fides i al
tero. dū oculo carnis vidēte aliud exterius
ocul; cordis aliud sentit et reueret interi;. Aliud
enī lateraliud patet. Iposuit enim
tenebras latibulū suū. Quēadmodū enim
species illic vidēt quoz res vel substantie
ibi esse nō credunt: sic res veraciter et sub
stantialiter credūt: cui; species nō cernitur
Aidēt enī species panis et vini: et substantia
panis et vini nō credūt. Credūt aut substan
tia corpis et sanguinis xpi: et tñ species non
cernit. Proponit igitur species panis et vi
ni: vt doceat plena et perfecta esse refectio.
In sumptione corpis et sanguinis xpi. ple
na refectio cibi et potus. Ibi aut et pot; sub
stantie principales sunt panis et vinū. Cū aut
vnū sit sacm: tria ibi discreta pponuntur.
scz species visibilib; vnitatis corpis: et vir
tus gfe spūalis. Aliud ē spēs visibil; q vis
ibiliter cernit. Aliud veritas corpis q sub vi
sibili specie inuisibiliter credūt: atq; aliud
gfa spūalis q nūc corpe et sanguine visibili
ter et spūaliter pcipit a solis vigne cōmuni
cantib;. Tria quippe in sacramēto altaris
attēdere debes: specie panis veritatē car
nis: virtutē gratie spūalis. Atq; ad species
panis sensus ptingit exterior: ad veritatē
carnis fides interior: ad virtutē gfe spiri
tualis caritas superior. Species panis rodit
aliqu; forex parulim; carnis recipit etiam
pessum: virtutē gratie spūalis nō nisi pde
stinat; recipit. Qd itaq; videm;: species ē
panis et vini. Qd autē sub specie illa credi
mus: verū corpus est: et verus xpi sanguis
quod pepēdit in cruce: et q fluxit de latere
Comestio itaq; sacralis q tū ad visibilē spe
ciem et q tū ad corp; xpi veritatē conuenit
bonis et malis cōmuniter. S; est alia come
stio sicut iā dixim; bonoz solūmodo: quā p
dei gfam et p fidē ex dilectiōe opantez vite
meritū efficit et affect; mētū in cordib; vel
pcipientiū ministrāt: intercedēte spūali
et subtiliore qdā vnione capitis et mēbroz.
Unde est illud. Et nobis fiat corpus et san
guis filij tui. Nobis inq; fiat. S; it enī pcul
dubio corpus dñi in mēsa altaris semp cu;

solenne illud celebrat ministeriū ritu debi
to sed nō semp eis sit p quos sit. Anū illd itē
in canone. Et quotq; ex hac altaris partici
patione sacm filij tui sumpserim;: omni bene
dictiōe celesti et gfa repleamur. Ild ei oēs
q corpus dñi sumūt ex participatione altaris
spūaliter illa benedictione celesti et gfa re
plentur. Unde et illud. Et qd tpaliter geri
mus eternis gaudiis cōsequimur. Itē vt que
visibilib; mīsterijs sumēda pcipimus: inui
sibili cōsequamur affectu. Et multa in hūc
modū. Ild itaq; sacramentū ab eterno re
positū: diabolo celatū: pphetis reuelatum
sollicitudini vestre est creditū debita gfa
actione psequēdū. Ild sacm: o celeste myste
riū vestrū. Laudabile desiderij: insigne spe
ctaculū: solēne miraculū. De; qui mirabilis
est in omnib;: s; ipo certe mirabilior. q tū ad
vos ostendit: dū mirabiliora p vos opatur.
Quid plura: Sacerdotes dei bñdicite dño
digna deo satagentes: ne vobis fiat in rui
nā: qd digne sumētib; pusum est ad mede
lā. Sacerdotes dei nō immerito vos dixerū
si vixeritis sacerdotaliter in domo domini.
Non enī puenit dignitas in hoc noīe qd ē
sacerdos. Non inq; ex noīe s; ex virtute: cō
uerfatiōe nō officio: merito nō vocabulo: s; a
ctitate nō mysterio. Unde scripta dicit. Sa
cerdotes viros querim;: q plures habem;
sacerdotes. Plures inq; numero nō meri
to: simulatione nō fide: specie nō virtute: cō
mixture corpalis: nō vinculo spūali: carnis
adiunctione nō cordis vnitate. Sunt enim
lotis manibus tamē illotis opibus: cruen
ta cōscietia ad diuinā accedūt sacrificia: co
medūt sine timore et sine reuerētia carnes
agni q pssider in celo. sicut carnes q vēdū
tur in foro. Ild sicut sacerdotes assisūt i al
tario: s; sicut carnifices in macello. Graue
igit pōdus: graue est piculū istius honoris.
Gradus quippe iste grad; casualis est: gra
dus iudicialis ē: nisi meritis illustret; digni
tas vnctiōis: mobilitate mox; exercitatio
virtutū: et instātia bonoz opm. Fodite igit
charissimi domesticos parietes: id est: poni
te corda vestra sup vias vestras. Satagite
q tū potestis redimere cito in qd offēdistis.
Dies enī dñi sicut fur ita veniet. Sic ei ni
hil certū mortis: ita hora mortis nihil incerti;
qd vt dignū est pēfater ad pēfādū circūspe
cti; inuigilate. Deo quidē erit ad gnam: an
gelis ad leticiā: subditis vris odor ad vitā
nobis autem ad coronā. In quo xpus et
xpos suos exaudire dignetur ministrādo

sacerdos:

auxiliū gratiæ sue. qui uiuit et regnat p oia
secula seculorū amen.

De resurrectione dñi sermo primus.

Ecce leo de tribu iuda.

Ecce plane maliciā sapiētia. attingēs a fine vsq ad finē fortiter: suauiter vniuersa disponēs: sed p me fortiter: suauiter mihi. Ecce iudeorū blasphemias in patibulo: fortē armatūz alligauit in atrio: et de ipso mortis impio triūphauit. Abi enī sunt opprobria tua iudee. vbi sē zabule vasa captiuitatis. vbi est mors victoria tua: Confusus est calūniator: raptor spoliatus ē. Hōiū genus potētie: hacten? victoriosa mors obstupescit. Quid tu iudee: qd pridie ante crucē agitabas caput sacrilegū qd sacrū hōis xpi caput exagitabas obprobrijs: xps inquit rex israel descēdat de cruce. Venenata lingua: verbū malicie: fimo nequā. Hō est hoc caypha qd paulo ante dicebas. Expedit vt vn? moriat homo p populo: et nō tota gens peat. At illud qd mendaciū nō erat nō loqbaris de pprio. nō a te metipso dicebas si rex israel est: descēdat de cruce. Hoc plane tuū est: magis aut ei? qui mēdat est ab initio. Quid enī cōsequētiē datur habere vt descēdat si rex israel est: et nō magis ascēdat? Sic nō meministi serps antique qd cōfusus abscēderis olim cū dicē psumpsisses. mitte te deo: sum: et hec oia tibi dabo si pcedens adoraueris me? Si tibi iudee excidit qd audisti. qz dñs regnauit a ligno: vt regē abneges qz manet in ligno? Sed forsitan nec audisti: qz nō iudeis s; nationib? hec annunciatio debebat. Dicite inqt in nationib? qz dñs regnauit a ligno. Merito pinde tytulū regni p̄ses gētilis inscripsit ligno: nec potuit iude? vt voluit corrumpere tytuli inscriptionē: necdū impedire dñi cam passionē et nostrā redēptionē. Descendat inquit si rex israel est. Imo vero quia rex israel ē tytulū regni nō deserat. virgam imperij nō deponat: cui? nimis iperij sup humer ei? sicut p̄cinit ysaias. Noli inquit iudei ad pylatū. noli scribere rex iudeorū: s; qz ipse dixit: rex sū iudeorū. Et pylat? qd scripsit scripsit: xps nō pficiet qd incepit. Ipse enī cepit et saluauit nos. S; dicit. Alios saluos fecit: seipm nō pōt saluū facē. Imo vero si descēderit: meminē saluū faciet. Lū enī salu? esse nō possit nisi qd p̄seuerauerit vsq in finē: qn to min? poterit esse saluator? Alios g sal

uos fecit. nā saluatore cū sit sal? ipse nō indiget. Qpat salutē n̄faz: nec caudā deesse patit sacrificio vespino hostie salutaris. Hō: uit iniq qd cogites. Hō tibi dabit occasiō: nē surripēde nobis p̄seueratiē: q sola coroz nā. Hō facit obmutescere p̄dicatoz ligulas cōsolantiū: pusillanimes et dicētiū singulas. tu locū tuū ne deseras. qd sine dubio seqret si respōdere possent: qz xps suū deseruit. Proxi enī sūt sensus hōis et cogitaciōes in malū. Sine causa maligne parasti sagittas tuas i pharetra. et discipuloz suspiria cumulas obprobrijs iudeorū. Illi d̄ppe desperant illi improperant: s; xpm neutra tela nocēbūt. Aliud tps elegit p̄fortādis discipulis: et alius aduersarijs cōfūtādis. Interiz patētiā magis exhibet: hūilitatē cōmendat. obediētiā iplet: pficit caritatē. Dis nō p̄vir tutū gēmis qtuor cornua crucis coronant Et est supeminētiō caritas. a dextris obediētiā: patiētiā a sinistris: radix virtutū hūilitas in pfūdo. Dis vitauit tropheū crucis p̄sumario dñice passiōis: cū ad iudeorū blasphemias hūilis: ad vulnera patiēs: int? linguis: clauis exteri? pūgeret. Hā et caritas in eo p̄fecta ē: qz p amicū aīaz posuit: et obediētiā p̄sumata: cū iclinato capite tradidit spm: fact? obediēs vsq ad mortē. Dis spoliare votib? hac puare gila xpi satagebat ecclesiā q dicebat. Si rex isrl est descendat de cruce. Alimix vt nō sit iā obediētiē forma nō incētiū amoris: nō patiētiē uel hūilitatē exēpli: s; deleri habeat ex euāgelio vba illa suauissimā dulciora sup mel et fauū. Maiorē hac dilectiōez nemo h̄z: vt aīaz suā ponat qz p amicis suis. Et ad patrē. Qp? cōsumant: qd dedisti mihi vt faciā. Itēqz ad discipulos. Discite a me qz mitis sū et hūilis corde. Et ego si exaltat? fuero a terra: oia trahā ad meipm. Hoc enī qd dolet venenati serps astutia exaltatū in deserto serpetē enē: cui? intuitu sanent vulnera q in fluxit. Alioqn q nā alio instigāte misisse credim? vrozē pilati ad ipm dicēte: nihil tibi iusto illi. multa enī passa sūz hodie p visum ppter eū? Timebat g iā tūc: s; nunc marie virtute crucis enervari se sentiēs inimic? se ra ducit penitētiā: et qd instigauit ad crucifigendū: instigat ad suadendū vt de cruce descēdat. Deniqz si rex israel est inquit descendat de cruce et credimus ei. Hec plane serps astutia. hec aduētiō nequitie spiritalis. Audiuit impi? saluatoris vocē dicēti. nō sum missus nisi ad ones q pierūt do-

De resurrectione.

fo. lxxvii

mus israel. Et nouerat qd p salute illius populi zelū gerere videt. p̄pterea maliciose nimis ligulas eruditās blasphemorū sugerebat vt diceret: descēdat et credim? qd iam nihil posset obstare qn descēderet. qui eoz credulitatē tantopere desideraret. S; quid machināt aut cui parat insidias versipellis? Hēpe ei in quo nihil pficiet inimic? et fili? iniquitatis nō apponet nocere ei. Hō mouet vana pollicitatiōe qui nouit oim corda: sicut nec exprobatione blasphemā mistissim? oim mouebat. Eo quippe tendebat maliciose suasio: nō vt ipi crederet: sed n̄a quoq si qua erat fides in eū oimmodis deprimeret. Legēs enī dei p̄fecta sunt opera qn fatemur deū qui salutis op? reliquisset imperfectū: S; audiam? quid ad hec xps respondet p pphētā. Queris signa iudee? Expecta me in die resurrectionis mee. Si vis credere: maiora iam tibi opa demonstrā. Multiplicauit signa: sanitates p̄fecti heri et pridie. hodie magis habeo consummari. An nō maius erat qd vidisti et corporibus obsessis spūs exire malignos: et de grabatū erilire paraliticos: qd e manib? meis vel pedib? clauos resiliere quos infixisti? S; patiēdi tps est: nō faciēdi: et passiōis hōis sicut p uenire frustra conat? es sic nec poteris impetire. S; si adhuc generatio p̄uauat adultera signū querit: nō ei dabit nisi signum iōne pphete. Hō signū descēsiōis sed resurrectionis. Qd si iude? nō querit: amplectat? gaudeat xpian? Ecce enī leo de tribu iuda suscitatur? est paterna voce leonis catulus: clauso p̄dijt tumulo: qui de patibulo nō descēdit. An vero id mai? sit. inimici nostri sint iudices qui tā curiose munerāt monumentū: signatēs lapidē qd custodib? Hic enim lapidē magnum valde de quo mulieres ille deuote inuicē q̄reban? facta iā resurrectio ne dñica reuoluit angel? et resedit sicut scriptū ē sup eū. Q̄stat p̄inde clauso exiit tumulo rediitū corp? qd clauso virgīs vtero natū. p̄cessit in vitā. et ad discipulos clausis intravit ianuis in cōclauē. S; est locus vnde clausis noluit p̄cedere ianuis: carcer vtiqz gehēnalis. Cōfregit siquidē ferreos vectes. repagula vniuersa cōtrivit: vt liber suos educeret qd redemerat de manu inimici. et plenis egredereēt portis agmīa sctoz dealbatoz: qui lauerant stolas suas et cādidās eas fecerūt in sanguine agni. Cādidās prozū in sanguine agni: qz exiuit cū eo et in eo etiā aqua dealbās: et testimoniū

phibet ipse qui vidit. Aut certe cādidās in sanguine agni nouelli. sanguine lacteo cādidō et rubicūdo: sicut habes in cātico cātico rū. Dilect? me? ait spōsa. cādidus et rubicūdus: elect? ex millib?. Inde ē q in stola cādida et fulgureo vultu testis quoqz resurrectionis apparuit. Jam si cōfūtādis iudeorū calūnijs sufficere videt hocipm q clauso egressus est monumēto cui insultātes dicebāt. si rex israel est descēdat de cruce. curio sus nāqz monumēta claudere et signare stauerūt q infingere clauos. si igit vicit leo de tribu iuda in hocipso p̄cessu et mai? demonstrauit op? qd peteret: ipm iam resurrectionis miraculū cui poterit pparari? Legim? nōnullos p̄cessisse resurrectiones: aut magis certe resuscitātiōes: s; isti? pambulas. qd et duplici p̄uilegio noscūt p̄minere. Hā ceteri quidē resurrexerūt mortui itē mortui. xps resurgēs ex mortuis iā nō morit: mors illi vltra nō dñabitur. Illi mortui de nouo op? h̄nt itē resuscitari. xps q mortu? est p̄tō mortu? est semel: q aut vinit uiuit deo: uiuit in eternitate. Merito p̄inde resurgentū p̄miciē xps: q ita resurrexit vt cadere nō adiciat: q sol? attigit immortalitātē. Et aliud in q resurrectionis hui? immorescat gila singularis. Quis enī in oimib? ceteris suscitauit aliquē semetipm? Ineffabile istud est vt a morte se excitet ipse q dormit. singulare ē. nō ē qui faciat nō ē vsq ad vñū. Delise? ppheta mortuū suscitauit s; alter nō seipm. Ecce enī q annis iacet in monumēto: qd a se nō pōt sperās ab alio suscitari ab eo vtiqz q triūphauit mortis imperij in seipso. Inde est q ceteros quidē dicim? suscitatos xpm resurrexisse: q sol? virtute p̄pria victor: p̄dijt de sepulchro. Siqd et in hoc vicit leo de tribu iuda. Quātū poterit imo quid nō posse videbūt viues et dicēs patres. resurrexit adhuc tecū sū. q tā potēs extitit d̄putat? cū mortuis: s; inter mortuos liber? Hec vero resurrectionē distulit vltra tertiu diē: vt ppheta fidelis inueniat q dicit. uiuificabit nos post duos dies: i die tercia suscitabit nos. Decet nimis: vt quēadmodū caput p̄cessit sequatūr mēbra. In patibulo sexta feria redemit hōiem: ipa die q fecerat hōiem in initio. Sequēti die sabbatizauit in monumēto: consummatio ope qd susceperat. Tercia vero que p̄ma dierū est primitie dormientium apparuit mortis victor: nō homo. Ita et nos quicūqz sequemur caput nostrū: tota die hac qua plamatur re

dempti sum? nō cessam? agere penitentia: nō cessam? tollere crucē nostrā: p̄uerātes in ea sicut ip̄e p̄uerāuit: donec dicat sp̄s vt requiescam? a laborib? nostris. Meminē audiam? fratres: nō carnē et sanguinē: non sp̄m quēlibet descēsum a cruce suadentē. **P̄eristamus in cruce: moriamur in cruce: deponamur alior? manib? nō nostrā leuitate.** Caput nostrū depoluerē viri iusti. nos ḡ dignatiōe sua angeli sancti deponāt: vt con summati viriliter die crucis secunda q̄ post mortē est: quiescam? suauiter: dormiam? feliciter in sepulchris. expectātes beatā sp̄s et aduētum glorie magni dei: qui resuscitabit corpa nostra tercia demū die: cōfigura ta corpi claritatis sue. **F̄erēt q̄triduanū sicut de lazaro scribit. iam feret dñs: quatri duan? est enī.** Adinuētio filior? adam quā tam formauit diē: quā a domo nō accepit. **P̄opterea corrupti sunt et abominabiles facti sunt: tanq̄ immēta que in stercore suo putruerūt.** **Diuine siquidē adinuētiois ē triduanū qd̄ predixim? in labore: in requie: i resurrectione.** **Idō placēt hec filiis hominū sed suam volūt p̄ferre diem: differentes penitentia: vt indulgeant voluptati.** **Non est hec dies quā fecit dñs: quatri duanū facti sūt iam ferēt.** **Non nouit hanc qd̄ de maria natū est sanctū. tercia resurrexit die: ne videret corruptionē.** **Elit itaq? leo de tribu iuda.** **Occisus est agn? sed leo vicit.** **Leo rugi et: quis non pauebit? Leo inq? fortissimus bestiarum qui ad nullū pauebit occursum: sed leo de tribu iuda.** **Paueāt qui negauerūt: qui dixerūt nō habem? regē nisi cesarē.** **Paueāt q̄ dixerūt: nolum? hūc regnare super nos.** **Redit siquidē accepto regno: et malos male perdet.** **Multis nosse qz redit accepto regno: Data est mihi inquit omnis potestas in celo et in terra.** **Sz et pater in psalmo postula a me ait et dabo tibi gētes hereditatē tuā: et possessionē tuā terminos terre.** **Reges eos in virga ferrea: et tanq̄ vas figuli cōfringes eos.** **Fortis siquidē leo est nō crudelis: grauis tamē indignatio ei? et intolerabilis ira colūbe.** **Sz pro suis leo rugi et: nō in suos.** **Paueant alieni: tribus iuda magis exultet.** **Gaudēat qui induti sunt cōfessione: quop omnia ossa dicūt: dñe quis similis tibi.** **Leo de tribu iuda: radix dauid.** **Dicit enī dauid desiderabilis vel manu fortis: et idē ait.** **Ante te omne desiderū meum et fortitudinē meā ad te custodiā.** **Radix iquit dauid.** **Non dauid radix ei? sed ip̄e ra**

dix dauid. **quia portat et nō portat.** **Merito dauid sancte: quia nō tu radicē portas sz ra dix te.** **Radix fortitudinis tue et desiderij: radix desiderabilis: radix fortis.** **Elit leo de tribu iuda radix dauid.** **apire libū et sol uere septē signacula ei?** **Apocalipsis vers ba sunt hec.** **Dicit qui nō legerūt: recolant qui nouerūt.** **Idi inquit iohānes in dextra sedētis super thronū libū signatū sigillis septē: et nō erat qui legeret vel apiret.** **Ego ait flebā multā. qz nemo apire libū dignū inueniret.** **Et vn? de seniorib? dixit michi.** **Ne fleueris.** **Ecce vici leo de tribu iuda ra dix dauid.** **Et vidit: et ecce in medio throni agnū stantē tanq̄ occisum.** **Et veniēs accepit libū de dextra sedētis in throno. et aperuit libū. factaq? est leticia magna et grā actio.** **Leonē iohānes audierat: et agnū vidit.** **Agn? occisus est: agnus accepit libū: agnus apuit: et apparuit leo.** **Deniq? dign? est autē senior agn? qui occisus est accipere fortitudinē.** **Non māsuetudinē amittere sed accipere fortitudinē: vt et magn? maneat et leo sit.** **Plus dico. vt mihi videat idē etiā liber est qui nō poterat apiri.** **Quis enī dignus inueniret apire hunc librum? Indignū se profiteat et ip̄e baptista iohānes: quo inter natos mulierū maior nemo surrexit.** **Non sum inquit dign? soluere corrigiā cal ciamēti eius.** **Generat enī ad nos calciata maiestas diuinitas incarnata. venerat dei sapiētia: sed in libro clauso vtiq? et signato.** **Quod ligabat corrigia calciatū: hoc claudēbat signacula libri.** **Sed quid dicim? super his septem? An forte triplex animi vir tus ratio: memoria et voluntas. et quadri pharia corpis cōpositio: ex elemētis videlz quattuor: in his septē est intelligenda vt nihil de veritate humanitatis defuisse nouerimus saluatori? An magis humanitatis eius ip̄e est liber. et querēda sunt signacula septē? Septē enī quedā arbitror inueniri: quib? maxime celabat p̄sentia in carne maiestatis vt nō posset apiri liber: et sapientia q̄ latebat agnosci.** **Sūt autē q̄ occurrūt inter rim matris despōsatio qua part? virginis et cōceptionis puritas velabatur: vt hominis fabrilis: fabricator hominis putaret. Infirmas enī corporis qua nimis plorās: vagi cūs: lactēs et dormiēs: et ceteris subiaccens necessitatib? carnis latebat inter homines virtus diuinitatis.** **Sic et circūcisus signū suscipiēs peccati remediū: egritudinis medicinā. qui morbi om̄em tollere venerat et**

peccatū. **Et itē in egyptū fugiēs a facie herodis reguli. nec dei filius agnosci poterat nec rex celi.** **Quid trina illa tentatio inimi ci in deserto: in pinaculo: supra montē? Si fili? dei inquit es: dic vt lapides isti panes fiant? Et itē. Mitte te deorsum.** **Reuerum xps fecit: vt signaret liber: vt falleret astutus.** **Deniq? eousq? seductus est vt haberet iam p̄ cōfati hominem esse puz: et in tantam vesaniā supbia ceca pruperat: vt non diceret vltra si filius dei es: sz hec omnia tibi dabo si p̄cides adoraueris me.** **Sextum est si signaculū crucis vbi p̄pedit inter latrones et cū iniquis deputat? est dñs maiestatis.** **Clauis et sepultura libū hūc: nec vllum signaculū omnino sic obstruxit sic occultauit magnū pietatis sacm.** **Sepulto nimirum dño sola restare desperatio videbatur adeo vt discipuli dicerēt: quia nos sperabamus.** **Quis nō illo fletet in tpe: clausum arti? libū nō esse qui apiret? Sed ne fleueris vltra iohānes sancte: etiā tu noli flere maria.** **Procul sit lectus: tristitie nebula dissipe tur.** **Exultate iusti in dño: et gloriāmini oēs recti corde.** **Dign? est agnus qui occisus ē leo qui resurrexit.** **Postremo liber ip̄e dignus est apire seipm.** **Resurgēs nimirum a mortuis: resurgēs autē virtute p̄pria et post tres dies sicut p̄dixerat testimoniū p̄hiben tib? inimicis. et resurgēs in tāta maiestate: et gloria indicat? manifeste q̄cūq? p̄dixim? signacula vel opimēta volūtaria non neces saria. nec cōditionis fuisse sed vgnationis.** **Quid tu nup iudee signabas lapidē monu menti? Quia seductor ille dixerat adhuc vi uēs: post tres dies resurgā.** **Hec seductor: sed p? nō irreligiosus.** **Deniq? seduxisti me dñe et seduct? sum ait p̄pheta vt in p̄sona vestra: fortior fuisti et inualuisti.** **Seduxit vos o iudei in passiōe: nā in resurrectione inualu it et p̄ualuit vincēs leo de tribu iuda.** **Etenī si cognouissent nunq? dñm glorie crucifixū sent.** **Quid ergo factur? es? Et p̄dixit: et iā reuirit.** **Illigēter explora signaculū sepul ture: apertū est enī.** **Dat tibi signū tōne pro phete: qz ex hoc p̄dixit ip̄e.** **Egredif ionas de ventre ceti: xps de corde terre tercia die p̄cedit.** **Hiū q? manifeste plus q? iona hic: qui semetipm viriliter et ab ip̄o vtero mor tis eduxit.** **P̄opterea viri nimirum cōsur gent cōtra vos in iudicio. p̄pterea ip̄i iudi ces vestri erūt: qz p̄phete obtēperauerunt: vos nec dño p̄phetarū.** **Ubi est quod dice batis: descēdat de cruce et credim? ei? Cru**

cis signaculū dirumpe voluisti: promitte res ad fidē vos introituros. **Ecce apertus nō diruptū est introitus.** **Alioquin si non cre ditis resurgēt vtiq? nec credidissetis descēdēt.** **Sic vos scādalifabat crux christi.** **Verbū enī crucis iudeis quidē scandalum est ait ap̄s.** **Excitē vos saltē nouitas resur rectionis.** **Inuenim? nos in cruce gloriā.** **Nobis qui saluamur dei virtus est: et oim vt ostendim? plenitudo virtutis.** **Sit vobis pars vel in resurrectione.** **Sz forte et illa imo multo magis illa vos scādalifata: et odor vite nobis in vitā: vobis est odor mortis in mor tē.** **Quid ergo insistim? Idō sustinet audire symphonā et chor? senior frater. occisum nobis saginatū vitulū indignat.** **Foris stat: om̄ino non acq̄scit intrare.** **Ingre diamur nos fratres et epulemur in asimis sincerita tis et veritatis.** **etenī pascha nostrū imola tus est xps.** **Implectamur cōmendatas nobis in cruce virtutes: humilitatē: patiētiā: obedientiā: et charitatē.** **In hac q̄s tā p̄ci pua solēnitare quid cōmendet nobis: sedu la cogitatioē pensē.** **Mempe resurrectio trāsit? et trāsmigratio.** **Quis? enī fratres nō recidit hodie sz resurrexit. nō redijt sed trāsiit. trāsmigravit non remeavit.** **De niq? et ip̄m quod celebrā? pascha trāsi tus nō reditus interpretat? et galilea vbi vi dendus nobis promittit qui resurrexit: nō remeationez sonat sed trāsmigrationem.** **Credo iam aliquor? ingenia p̄euolat: et q̄ sum hec velint tendere p̄sueant.** **Dicim? tamē breuiter: p̄sertim ne deuotionē vram in tanta solēnitare sermonis videatur pro lixitas onerare.** **Si post consummationem crucis in nostrā hanc mortalitatē et vite p̄ sentis erumnas xps dñs reuixisset. ego cū fratres nō trāsisse dicerē sz redisse: nō trās migrasse in sublimi? aliquid: sz ad statū remeasse priorē.** **Hunc autē qz trāsiit in noui tatē vite nos quoq? inuitat ad trāsiitū: vocat in galileā.** **P̄opterea siquidē qz mor tuus est peccato mortuus est semel: quia qz iam viuit: viuit nō carni: sed deo.** **Quid nos dicimus qui sacrā dñi resurrectionē: pasche priuam? noīe: vt sit nobis in reditū magis qz in trāsiitū?** **Luximus his diebus cōpunctioni et ofonigravitati et abstinentie deuiti ceteror? negligentias tpm sacro hoc qua dragenario redimere et diluere cupientes.** **Cōmunicauim? passionib? christi. complā tati ei venio sum? p̄ baptismū q̄ndā lachry maz penitētie cōfessionis.** **Si ergo mortu**

sumus peccatores: quomodo adhuc viuimus in illo? Si negligentias plangim? quid cause est ut recidamus nunc in easdem? Inueniemur nunc iterum curiosi ut ante verborum ut ante pigri et negligentis vram. vni suspiciosi detractores iracundi ceterisque implicati vicijis: quod tam anxie deplorauimus his diebus? Laui pedes meos: quomodo iterum inquinabo eos? Exui me tunicam meam: quomodo induam eam? Non est hec transmigrationis frons: non sic videbitur xps: non hoc iter quo ostendat nobis deus salutare suum. Denique qui retro respicit indignus est regno dei. Sic amatores seculi inimici crucis xpi: cuius inuani accepro nomine dicuntur xpiani: toto hoc tempore quadragesimali ad instantes inhiant dies resurrectionis: heu ut liberius indulgeant volupitati. Obnubilat frons solennitatis leticiam materia tristitiorum sed ipsius plangim? solennitatis iuriam quam dissimulare non possumus nec in ipsa: immo minus in ipsa. Propter dolorem. Propter peccandi tempus terminum? recidendi: facta est resurrectio saluatoris. Ex hoc nempe comestatores et ebrietates redeunt: cubilia et impudicie repetunt: et laxantur concupiscentiis frena quasi ad hoc surrexerit xps: et non magis propter iustificatores nostram. Sic honoratis miseri xpm quem suscepistis: Et tunc parastis hostiis: confitentes peccata cum gemitu: castigantes corpora: elemosinas impendentes: et ecce suscepti peditis inimicis: imo exire compellitis priores nequitias admittendo. Neque enim cohabitatio esse potest luci ad te nebras xpi cum superbia: cum auaricia: cum ambitione: cum fraterno odio: cum luxuria cum fornicatione. Quid enim minus presenti debetur quam vltimo? Quid minus reuerentie resurrectionis tempus exigit quam passionis? Sed vos ut manifestum est neutram honoratis. Nam si copateremini et coregnaretis: si comoreremini et coresurgeretis. Hunc autem ex sola consuetudine typis et simulatione quadam humiliatio illa pcessit: quare non sequitur exultatio spiritualis. Propter hoc ut ait apostolus? Multi infirmi et imbecilles et dormiunt multum: propter hoc crebra in diuersis regionibus hominum mortalitas specialiter his diebus. Quid est? Deprehens est inter angustias puaricatores. Non quod puaricati estis: sed quod persistitis in deserto addentes puaricationem: aut penitus impenitentes: aut tepide penitentes: nec periculosa fugientes: vel post miseram experientiam incontinentia peccati. Irreti autem vos inimicus pplexis: ut ait scriptura:

neruis testiculorum. Si hac conscientia christi sacramenta refugitis: nihil vobis cōe cum xpo: non habetis vitam in vobis. Ipse audite dicentem. Nisi manducaueritis carnem filij hominis: et biberitis eius sanguinem: non habebitis vitam in vobis. Si indigne suscipitis: iudicium vobis manducatis: sanctum corpus domini non diiudicantes. Redite ergo puaricatores ad cor. et in toto corde quere domini et odite malum penitentes in verbo et in lingua: et spiritu et veritate. Quia non satis cōcidisse piget hominem ut videat quod adhuc manere disponit in lubrico aut errasse quod ducere non quirit: sit vere cōpunctio iudicii oportunitatis fuga: substractio occasio. Alioquin timendum valde ne dies ista siquidem et ipsa postea est in ruinam et resurrectionem multorum in israel. reprobet vos vel tanquam manifeste alienos a xpo: non comunicantes vel tanquam socios iude in quibus intravit sathanas post buccellam. Sed quid ad nos fratres? his quod foris sunt iudicare: nisi quod in eodem nos fuisse laqueo plangimus: ab eodem eruditos gratulamur: sola misericordia operante in qua miserabiliter eos detineri fraterna caritate dolemus? Etiam autem vel nos iam scificati: penitus alieni ab hac misera et sacrilega consuetudine inueniamur: nec quicquam in nobis peat aut minuat de exercitio spirituali: sacre resurrectionis aduentum: sed transire magis et ex crescere studeamus. Quicquid enim post lamenta penitentie non ad carnales redit consolatores: sed in fiducia diuine miserationis excedit: ingreditur nouam quandam deuotionem et gaudium in spiritu sancto: nec tam cōpungit pteritorum recordatio peccatorum: quod delectat memoria et inflamat eternorum desiderio pmloribus plane est quod cum xpo resurgit: quod pascha celebrat: quod festinat in galileam. Hos ergo carissimi si coresurrexistis cum xpo: qui sursum sunt quere ubi xps est: ubi dextera dei sedens qui sursum sunt sapite non quod super terram: ut quem admodum xps resurrexit a mortuis per gloriam patris: ita et vos in nouitate vite ambuletis ut a seculari noticia et consolatione mundi per punctionem et tristitiam quam vobis est ad deuotionem sanctam et spiritalem vos transire gaudeatis exultationem: ipso pstante qui transiit ex hoc mundo ad patrem: et nos quod puaricati estis: et in galilea vocare debetis: ut semetipsum nobis ostendat quod est super omnia deus benedictus in secula amen.

¶ Sermo secundus unde supra.

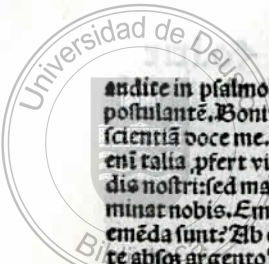
¶ Ccepim? ab apostolo habitare xpm per fidem in cordibus

De resurrectione.

So. lxxix

nr. Et si non scogruet intelligi posse tam diu xpm in nobis viuere: quod diu viuit fides. At postquam fides mortua est: quodammodo xps mortuus est in nobis. Porro fidei vitam opera attestant sicut scriptum est. Opera quod dedit mihi pater: ipsa testimonium perhibent de me. Nec discere pare videtur ab hac sententia: quod fidem sine operibus mortuam assertit in semetipsa. Sicut enim corpus huius vitam ex motu suo dinoscimus. ita et fidei vitam ex operibus bonis. Itaque vita quod est corpus est anima per quam mouetur et sentitur: vita vero fidei caritas est: quod per illas opera sicut in apostolo legis. Fides quod per dilectionem operatur. Et et refrigerante caritate fides moritur: sicut corpus aia recedente. Tu ergo si videris hominem in bonis operibus strenuum et feruorem conuersationis hilarum: viuere in eo fide non dubites: indubitata tenes vite illius argumenta. Sed sunt nonnulli qui cum spiritu ceperint: heu carne postea consumant. Scimus autem quod iam non permaneat in eis spiritus vite: quod scriptum est. Non permanebit spiritus meus in homine letemus: quod caro est. Quod si non permanet spiritus huiusmodi quando exercit caritas quod nimirum diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum quod datur est nobis. Porro fidei vitam ut iam diximus in caritate constituit quod fidem per dilectionem perhibuit operari. Dic ergo colligit: recedente spiritu: fidem mori. quoniam spiritus est qui viuificat. Denique si sapie secundum carnem mors est: non dubium quod illi quos viuere letabamur: quod diu facta carnis spiritus mortificabatur: secundum carnem viuentes plangendi sunt tanquam mortui. Et et eodem apostolo legis. Si inquit secundum carnem vixeritis moriemini si autem spiritus facta carnis mortificaueritis viuuetis. Et tibi quicquid es canis reuersus ad vomitum: et sus lota in volutabro luti. Non eos tamen loquor quod corpe sed etiam eos quod corde redeunt in egyptum: seculi huius oblectamenta sectantes: ac proinde fidei vitam quod est caritas: non habent. Si quis enim diligit mundum: non est caritas patris in eo. Quis magis mortuus est quod fouet ignem in sinu: pectus in scientia: nec sentit nec expauescit nec excutit. Ecce igitur xps in sepulcro: fides mortua est in animo. Quid faciem? ei? Quid fecerunt sancte mulieres: que sole ex oib? suis ampliori tenebatur affectu? Emeruit aromata ut venientes viderent iesum. Nunquid ut suscitaret? Et nos scimus fratres: quod suscitare nostrum non est: sed vngere nobis incubit. Cur hoc? Nempe ne feateat quod homo est: ne sit ceteris odor mortis: ne pessum et penitus dissoluatur. Emat proinde aromata sua tres mulieres: mens lingua:

manus. De his enim ut arbitror petrus mandatum accepit tercio pascere gregem domini. Pasce inquit mente: pasce ore: pasce opere. Pasce animi ofone: verbi exhortatio: exempli exhibitio. Querat igitur mens aromata sua: an omnia compassiois affectus: dehinc rectitudinis zelus: et inter hec discretio spiritus non omittat. Quotiens peccantem videris fratrem continuo pcedere debet compassiois affectus: tanquam cognatus humanitati quippe quem cōcipis ex teipso. Hos inquit apostolus qui spirituales estis instruite homines in spiritu lenitatis: cōfide rās teipsum ne et tu teteris. Et cum exiret dominus baiulas sibi crucem et plangeret super eum nodum quem oēs tribus terre sed mulieres pauce couersus ad eas: filie inquit hierusalem nolite flere super me: sed super vos ipsas flete et super filios vestros. Ordinem diligenter attende. Super vos inquit primo: deinde super filios vestros. Semetipsum attende ut alij noueris copati ut arguas in spiritu lenitatis. Teipsum considera ne et tu teteris. Sed quod exemplum efficacius pnuadet et altius impunit aimo: mittit vos ad sanctum illud senem: quod cum audisset peccasse vnum ex fratribus: amarissime flebat indens. Ille hodie et ego cras. Qui sic flebat super se putas quod non passus sit fratri? Dic itaque compassiois affectus multis quod pdest: quod animus liberalis cōtristari quod per se viderit anxius erubescit. Sed quod agimus quod nonnulli dura ceruice et attrita sunt fronte: ut quod magis eis copatimur: tanto magis nostra et compassione et patientia abutuntur? Nonne sicut copatiebamur fratri: ita ipsi iusticie copatiendum est: quam videmus tam impudenter abijci: tam impudenter puocari? Scio si qua in nobis est caritas: contemptum huius dei ferre equum non possumus. Dic est zelus iusticie quod aduersus delinquentes accedimus: tamquam pietate ducti erga eam quam cōtēni videmus iusticiam dei. Erit autem oportet ut prius sibi vendicat compassiois affectus. Alioquin in spiritu vehementi cōterim? naues tharsis: cōterim? quassatum calamum: extingui? linum fumigans. Sed cum vterque aderit videlicet et passionis affectus: et zelus iusticie: necesse est ut assit spiritus discretio: ne forte cum oporteat huius exhiberi ille pcedat: et indiscretio ipsa cōfundat vniuersa. Dabeat itaque mens nostra tercia spiritus discretionis: ut miscēs apte tempus? tempus oportune emulari et nihilominus ignoscere sciatur. Samaritanus? sit: custodiet et obseruans quoniam oleum misericordie: quoniam vinum feruoris exhibeat. Et ne forte meum putetis inuentum: prophetā

audite in psalmo hec eadē et eodem ordine
postulante. Bonitate inquit et disciplinam et
scientiā doce me. Sed vñ hec nobis? Heq;
enī talia pferit virtutū germina terra cor-
dis nostri: sed magis spinas et tribulos ger-
minat nobis. Emere ergo oportet. Et qd aut
emēda sunt? Ab eo vtiq; qd ait. Venite emi-
te absq; argento et absq; vlla cōmuratione
vinū et lac. Hō ignoratis qd lactis dulcedo
qd vini austeritas designet. Quid est autē
emere sine argento et sine cōmuratione? Hō
talīs est emptio apud amatores hui' seculi
sed apud auctore seculi alia esse non potest.
Propheta enī dixit. Dixi dñs deus meus
es tu: qm bonorū meorū non eges. Quā igit
cōmurationē ei dabis homo p gratia sua q
nullius eget: et cui sunt vniuersa? Hā gra-
tis datur: etiam cū emit gratis emit: qd
datur p ea nobis melius retinetur. Et rā g
aromata mentis nūmo proprie voluntatis
emenda sunt: quā quidē dimittentes nihil
amittimus: etiā lucratur plurimū cōmu-
tantes illas in melius: vt cōis fiat qd ppria
fuit. Porro cōis volūtas caritas ē. Emim?
ergo absq; cōmuratione recipientes qd nō
habuim? et qd habuim? melius retinētes.
Quā hō cōpatiatur fratri qd in ppria volū-
tate nescit cōpati nisi sibi: aut qm amans se
ipsum diligit iusticiā: et odio habebit iniq;
tatem? Simulare qdē pōt an oculos hoīm
etiā et semetipm seducere: vt cum pūato
amore vel odio ducit: cōpassionis affectus
aut zelum putet esse iusticie. Hec facile est
nosse qd sunt aliena a ppria volūtate: qd p-
pria sint caritati: cui illa recta fronte con-
trariā se pstituit. Nam caritas benigna est
caritas sup iniquitate nō gaudet. Hā de spū
discretōis scim? qd nihil sic illū extinguit
quō volūtas ppria: subuētes corda hoīm
et ratōis oculos claudens. Emenda p inde
sunt tria mentis aromata: affectus cōpassi-
onis: rectitudinis zelus et spūs discretōis
nūmo vt dictū est. pprie volūtatīs. Lingue
q; aromata tria nihilomin? sunt: modestia
in increpando. copia in exhortando. effica-
cia in pūadēdo. Hā habere hec aromata?
Eme illa a dño deo tuo. Eme inquā sicut et
priora sine vlla cōmuratione: vt aliqd reci-
pias: p das nihil. Eme a dño moderatā cor-
reptionē: qd oīno magnū quoddā bonum et
datū optimū ē: et qd habeat pauci. Lingua
enī (vt ait beatus iacobus) nō domare pōt.
Videas multos sincera licet intētionē be-
nigno accedant aīo: leuiter dicere qd quīf

audiat. Nolat irremouabile verbum: et qd
sanare debuerat: qd mordacius forte videt
exaspāt et exulcerat magis qm negligentie
addit impudētia: etiā et ipatiētia cumulat.
vt qd sordid? erat sordescat adhuc. declinās
in xba malicie ad excusandas excusatiōes
in peccatis: ac more frenetici nō solū repel-
lens: sed et mordere tētans medici munum.
Multis q; non suppetit xborū copia: sed p
fmonis inopia lingua suā palato adherere
sentit: qd et ipsum interdū solet. audietib?
obesse nō pax. Alijs hō ad manū est abūda-
tia multa sermonis: sed qd dicit minus sapi-
unt minus acceptant. et qd gratiā non hnt
minus efficacia sunt qd loquuntur. Vides qd
necesse sit emere ab eo a quo oē bonū est: a
quo oīs scientia: modestiā in increpando: co-
pia in exhortando: efficiā in pūadēdo.
Proinde eme ista nūmo cōfessionis: vt pū-
pectā tua cōfitearis: qd ad expurganda acce-
das aliā. Magnū pūsus et mirabile sacra-
mēte suscitatio. Vnde ne ad illud imūdus ac-
cedas. Qd si forte non potes innocēs: imo
qd nō potes: laua inter innocēs man? tuas
anteq; circūdes monumētū dñi. Quia si qdē
in pessione lauant. Et hec ablutio in qndā
innocentiā tibi deputabit: vt inter innocē-
tes assistas. Ad altaris officiū nemo acce-
dit in veste cōis: sed quisq; accessurus est al-
bis induitur. Et tu qd cū ad dñi monumētū
pperas: laua dealbare: induere vestimē-
tis glorie: vt dicat tibi. Confessionē et deco-
rem induisti. Quia vbi cōfessio ibi in cōspe-
ctu dñi pulcritudo est. Dec p eo dicta sunt
vt aromata lingue: moderata increpacio:
copiosa exhortatio: efficax pūasiummo
cōfessionis emanē. Vt rūtū legimus et quo-
tidianis etiam expimentis didicimus: cu-
ius vita despicitur: restat vt predicatio cō-
tēnatur. Pareat ergo et man? aromata sua
ne subsannet nos sapiens tanq; pigri illuz:
cui labor sit manū ad os porrigere: ne pos-
sit dicere is quem arguis. Tu qui alius do-
ces: teipsum non doces. Alligas enī onera
grauia et impotabilia: et imponis ea hūme-
ros hominū: digito tuo nolens ea mouere.
Dico vobis sermo quidem viuus et efficax
exemplum est opīs: facile persuadēs quod
intendim? dñi factibile. pbat esse qd suade-
mus. Pro hmoi habeat necesse ē etiā ma-
nus aromata sua: pūctiā in carne mīam in
fratre. patiētiā et picrate. Vñ apīs ait. So-
brie et iuste et pie viuam. Dec enī tria sunt
puerlatōi nre maxie necessaria: qm pūm

De resurrectione.

fo. lxx.

debem? nobis: scdm primo terciū deo. Hā
qui fornicat et corp? suū peccat magno illū
priuās honore et pauēdo adiciēs: pudendo
q; dedecor: tollēs membrū christi et faciēs
mēbr? meretricis. Ego aut non ab ea tñ q
tā abominabilis est: qd ab oī voluptate car-
nis pūctū dico. Ante oīa igit pfectā hāc
cōtinētiā q̄rere: quā debes tibiipī. Nemo
ei tibi pūndor ē. Vnde adde misericordi-
am quā debes. primo: qd cū eo saluādu es
Deide patiētiā quā debes deo: qd ab eo sal-
uād? es. Vides ei qd pie volūt viuere p̄secu-
tōis: patiētiā: et p multas tribulatiōes oportet
nos itare in regnū celorū. Vnde ego ne p
patiētiā peas: sed vniuersa pro eo sustine q
prior pro te maiora sustinuit: et apud quem
infructuosa patiētiā nō erit sicut ait. pphe-
ta. patiētiā paupū nō pibit i finem. Porro
hec man? aromata nūmo subiectionis emū-
tur. Hec est enī qd dirigit gressus nros: et sū-
cte cōuersatiōis grām pmeret. Hā si cōtra-
ria lex inuēta est in mēbris nostris p inobe-
diētiā: qd nesciat p obediētiā cōtinētiā va-
ri? Hā qd est qd misericordiā ordinare no-
uit: ipa que patiētiā et docet et donat. Cum
his igit aromatis accede ad eū in quo si-
des mortua ē. Hec si considerem? qd magnū
sit ad nos suscitare eū qui hmoi est: qd vici-
cile sit vel accedere ad cor eius qd lapidea
quedā obstinatio et impudētia clausit: puto
q; dicere habeamus et nos. Quis reuoluet
nobis lapidē ab ostio monumēti? Attēdite
dñi sic trepidi xemur accedere cūctātes ad
tā grāde miraclis: sit nōnūq; vt solita pieta-
te ppatōes cordis nri audiat auris diuina: et
ad vocē x̄r̄tis ei? resurgat qui erat mortu-
us. Ecce angel? dñi: hilaritas qdā i vultu
illi? tanq; i ostio monumēti nobis apparet:
et fulgor quiddā inde resurrectionis: vt aper-
te videat facies ei? imutata. accessus p̄bes
nobis ad cor suū imo aduocās: ipz qd obstia-
tionis sue reuolues lapidē et sedēs sup eum
ita vt suscitata fide ipa etiā lintheamina q
bus obuoluta fuerat ipē demōstret. Vñ qd
oīa qd i corde suo pūsus actitabāt apit: et cōfi-
tē quō seipz sepelierat int? ipaz tepidita-
tē et negligētiā suā p̄dens. venite inquit et
videte locū vbi posuit? erat dñs.

¶ Sermo tercius vnde supra.

Sicut in corpor me-
dicina pūsus purgatiōes adhiben-
tur deinde refectiones: vt scz pri-
us exinaniat corp? ab humorib? noxijs. de-

hinc cibis saniorib? foueat: sic medic? ania-
rū dñs xps. cui? tota dispensatio quā exhi-
buit in carne medicina salutis est ante pas-
sionē suā septē dedit purgatiōes: post resur-
rectionē suā totidē cibos salubres pariter
et suauēs. Vnde seipm nāamā leprosus sep-
ties i iordane mergi pcepit: qd in p̄petrat
ascensus. In descensu dñi nri iesu christi id
est in humilitate cōuersatiōis ei? quā exhi-
buit ante passionē mūdatur et purgamur:
in resurrectione vero et vita quā oīdit qd ra-
gita dieb? reficimur et delectabilib? pasci-
mur alimentis. Septēplici enī occupant
nos lepra supbieiū p̄petratē possessionis
i gloria vestitū: in voluptate corporis: in ore
qz duplici: similis: in corde. Prima est le-
pra dom? qd diuites eē volum? in hoc seculo
sed ista mūdatur si immergimur in iorda-
ne. in xpi descensu. Inuenim? ei: qm ille cū
esset diues p̄p nos paup fact? ē. Descēdat
ab inenarrabilib? celi diuitijs et veniēs in
mūdū nec istas q̄lesciq; diuitias h̄r̄ evoluit
sed in tāta paup̄tate veit vt nūp̄tetur
poneret i p̄sep̄io: qd ei nō erat loc? in diuer-
sorio. Vnde qd nesciat qm fili? hoīs nō ha-
bebat vbi caput suū reclinarēt? Qui bene
hic mergit? qm queret diuitias hui? mūdū?
Et vere magna abusio et magna nimis: vt
diues esse velit vermiculus vilis: prop̄ quē
de? maiestatis et dñs sabaoth voluit paup
fieri. Porro in lepra vestis oēm seculi hui?
pōposam intellige vanitatē. Hā ab illa ni-
hilomin? in iordanis mersione mūdaberis
vbi inuenies christū dñi vilibus pannis in-
uolutū factū opprobriū hominum et abie-
ctionē plebis. A lepra quoq; corporis mun-
damur in ipso iordane: si bñ cogitantes do-
minicam passionem erubescimus sequi cor-
poris voluptatem. At in ore vt dixim? du-
plex est lepra. Cum enim aduersi quicq; cō-
tigerit murmuram? impatientie verbū tā-
q; lepre sanies effluit: sed ab hac mūdatur
si illum attendimus qui tanq; ouis ad occi-
sionē ductus est: et nō aperuit os suū. Qui
cum malediceret non remaledicebat: cum
pateret non cōminabatur. In prosperis q
q; et contra eum qui dixit. non qui seipsum
cōmendat ille probatus est commendam?
nolinetipos: nō i multa patiētiā sed i arro-
gātiā: et inqnat nos alia lepra xbi iactātie
Et qd mūdatur ab illa mergamur i iordāe:
et imitemur eū qd nō q̄rebat gl̄iaz suā. Vñ et
deonia q clamabāt: qd ipē eis dei fili? p̄ci-
piebat obmutescere: et illūmatis eos dī-
cere. phibebat. In corde duplex est lepra

ppria voluntas et propria consilium. Lepa vtraque nimis pessima: eoque perniciosior: quo magis interior. Voluntas dico propria quod non est communis cum deo et hominibus sed nostra tantum: quod volumus non ad honorem dei: non ad utilitatem fratrum: sed propter nosmetipsos facimus: non intendentes placere deo et prodesse fratribus sed satisfacere propriis amoribus. Quic contra ria est recta fratre caritas que deus est. Nec ei aduersus eum inimicitias exercere est: et guer ram crudelissimam. Quid enim odit aut punit deus: sicut propria voluntas? Esset voluntas propria et infernus non erit. In quem enim ignis ille deficiet: nisi in propria voluntate? Et tunc cum frigus aut fames aut aliquid tale patimur quid leditur nisi propria voluntas? Quod si voluntarie sustinemus ipsa iam voluntas communis est: sed infirmitas quodam velut puri tus voluntatis adhuc de proprio est: et in illo ois penas sustinemus donec penitus consummatur. Hanc voluntas illa proprie dicitur cui assentimus: et cui se liberum inclinamus arbitrium. Nec autem desideria et concupiscentie que inuitos tenent voluntas: sed corruptio voluntatis est. Porro voluntas propria quo furore domini maiestatis impugnetur: audiat et timeant serui proprie voluntatis. Primo namque seipsos subtrahit et subducit eius dominum: cui tamquam auctori parere debuerat: dum efficit sua. Sed nunc quid contenta erit hac iuria? Addit adhuc: et quod in se est oia quodque dei sunt tollit et prapit. Quod enim modum sibi potest humana cupiditas? Rone quod per usuram acquirit pecuniam modicam: similiter mundum lucrari conaretur vniuersum si non deesset possibilitas: si suppetere voluntati facultas. Dico fiducialiter: nemi qui sit in propria voluntate posset vniuersum mundum sufficere. Si vti in rebus istis esset contenta: me in ipsum horribili ductu deficiet auctorem. Hinc autem ipsi qui in ipsa est: deum permit voluntas propria. Omnino enim vellet deum per suam aut vidicare non posse aut nolle aut ea nescire. Multum ergo non esse deum: que quantu in ipsa est: vult eum aut impotenter aut in iustum esse: aut insipientem. Crudelis plane et omnino execranda malicia: que dei potentiam iustitiam sapientiam pietatem desiderat. Nec est crudelis bestia: fera pessima: rapacissima lupa: et leena seuissima. Nec est imundissima lepra animi: propter quam in iordane mergi oporteat: et imitare eum qui non venit facere voluntatem suam. Sed in passione: non mea voluntas sed tua fiat. Lepa vero propria consilii eo perniciosior est quo magis occulta: et quanto abundat: tanto sibi

quisque sanior esse videtur. Decilloy est qui zelum dei habet sed non finem scientiam: sequentes errorem suum et obstinati in eo: ita ut nullis velint consiliis acquiescere. Idem sunt vanitatis et uisores inimici pacis: caritatis expres: vanitate tumetes: placetes sibi: et magni oculis suis: ignorantes dei iustitiam et suauolentes constituisse. Et quod maiore supbia quod vni homo toti congregationi iudicium suum preerat: tanquam ipse solus habeat spiritum dei: et idolatrie scelus est non acquiescere: et quasi peritum ariolandi repugnare. Et tunc nunc qui se faciunt religiosiores alijs: qui non sunt sicut ceteri homines: ecce arioli et idolatre facti sunt: si tamen vel ei qui dixit hoc plus quam sibi iudicant esse credendum. Hecque huic dissonant veritati sermo quem dixi. Si ecclesia non audierit: sit tibi sic ethnicus et publicanus. Sed ubi poterit hec lepra mudari nisi in iordane? Ibi mergere debemus huiusmodi eos: et attende quid fecerit magni consilii angelus: quod consilium suum postposuerit consilio vel magis voluntati mulieris vni: beata virginem loquor: et fabi in paupis ipse est ioseph. Inuenit enim in medio doctorum audies eos et interrogas: quod increpat a me est. Fili quid fecisti nobis sic? At ille. Quid erat inquit quod me querebatis? Hec scibatis: quia in his que propriis mei sunt oportet me esse. At illi non intellexerunt verbum. Et quod fecit Xpian? Hec capiebat: si se descendit ita ut esset etiam subditus illis. Quis iam non erubescat obstinatus? Sic mutauit consilium suum: ut quod iam tunc ceperat: ex tunc usque ad tricesimum etatis sue annum prius dimisit: nihil enim ab hoc duodecimo anno de eius doctrina vel opibus iuenis usque ad annos triginta. Sed forte quod dicitur ab ipso est: quod voluntatem suam consilium vel reliquit. Quod dicit voluntas de qua dixisti ut non fieret: si bona non erat quod tua erat? Si bona erat: quare derelicta est? Sic et consilium si non bonum: quod tuum si bonum quod relinquitur? Et bona erat et ei erat: neque minus tamen relinquitur ob hoc videtur fierent meliora. Hecque enim oportebat propria preiudicare communibus. Erat ergo voluntas christi: et bona erat qua dicebat. Si fieri potest transeat a me calix iste: sed ea de qua dicebat fiat voluntas tua melior erat: quia communis. non patris sed et christi ipsius. Oblatus enim quia ipse voluit: et nostra. Hinc enim granum frumenti cadens in terram mortuum esset ipsum solum maneret: mortuum vero multum fructum attulit. Atque hec voluntas patris erat ut videlicet haberet quos adopta

ret in filios. Christi erat: ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Nostra erat: quia pro nobis faciebat ut redimeremur. De consilio idem dicimus. Christi enim erat et bonum erat consilium illud quod ait: quod in his que patris mei sunt oportet me esse. Sed qui illi non intellexerunt mutauit illud consilium: ut nos mudaret ab ea lepra: que propria consilium est. Exemplum enim dedit nobis: ut et nos ita faciamus. Hanc ab initio nouerat quid esset facturum: sed voluit formam nobis huiusmodi humilitatis exhibere: et ad lauandam pessimam hanc lepram viuam in seipso parare iordanem. Audiat igitur vtrique pater qui proprie voluntatis et qui proprie consilii lepra fouetur: audiat quod spiritus dicat ecclesijs breui vno versiculo lepra vtriusque prodegnas. Sapientia ait quod sursum est. primum quidem pu dica est contra proprie voluntatis impuritatem: deinde de pacifica contra consilii proprie obstinatum rebellionem. Quod ab his septem purgatur fuerit eger: tanquam per septem sellas gratia septem fercula que sunt septem spiritus sancti dona. Porro sicut in vita vni ante passionem septem purgationes inuenimus sic et in apparitionibus septem que post resurrectionem facte leguntur septem illa dona spiritus sancti possumus inuenire. In prima spiritu timoris accipe quod mulieribus sanctis venientibus descendit angelus de celo et terre motus factus est: ita ut ipsas timore perterritas oportuerit ab angelo consolari. In spiritu pietatis apparuit symoni: quod magna et otio no et vere domino iesu digna pietatis dignatio quod ei quasi singularis et ante ceteros dignatio est apparere: quod pre ceteris de negatione eius rea conscientia confundebat: ut ubi abundauit delictum superabundaret et gratia. In spiritu scientie duobus pergentibus in emaus scripturas exposuit: incipiens a moysi et prophetis. In spiritu fortitudinis ianuis clausis intravit ostendens manum et latruncem: sicut solent in signum virtutis clipeos foramina demonstrari. In spiritu consilii frustra in piscatione laborantes mittere in dexteram rhete consuluit. In spiritu intellectus apuit illis sensus ut intel ligerent scripturas. In spiritu sapientie de in quod dragesimo die apparuit eis: quod videtur illis eleuatus est: et viderunt filium hominis ascendere vbi erat prius. Usque ad illam enim diem quasi per stultitiam predicatois saluos faciebat credentes: postquam vero coram eis ascendit ad patrem: incipit sapientia declarari. Omnia enim que de saluatore legimus: medicamina sunt. Antimarum nostrarum. Videmus ergo ne quando forte dicat de nobis: curauimus babilonem

et non est sanata. Cogitet vnusquisque quod tunc opere rent in eo tanta salutaria medicamenta. Sunt enim quibus non dum natus est christus. sunt quibus non dum est passus. sunt quibus non surrexit usque adhuc. Aliis quibus non dum ascendit: aliis non dum misit spiritum sanctum. Quod ei opus eius humilitas quod est forma dei esset non rapina arbitrarum esse se equalem deo sed semetipsum exinanivit formam seru accipiens: quod in aqua dei humilitas in superbo homine operatur. Que illi humilitatis vestigia in his quibus adhuc toto desiderio terrenis de uictis et honoribus inhiat? An non modo exhilatur conscientia vestra fratres mei: quod dicere potestis: puul natus est nobis? Sunt quibus non dum est passus christus: quod labores fugiunt mortem metuunt usque adhuc quasi non ille et labores sustinendo et mortem mouendo non vicerit. Sed quibus non dum surrexit: qui labor anxietate et afflictione penitentiae morte afficitur tota die: non dum spirituali solatium recepta. Sed nisi breuiati fuissent dies illius postquam sustinere: Aliis surrexit christus: non dum ascendit imo cuius adhuc pia dulcedine moras in terris: his qui in deuotione sunt tota die. fletus in orationibus. suspirant in meditationibus suis: oia festinant iocunda sunt eis et per ois dies illos perenniu alleluia cantatur. Sed oportet lac eis subtrahi: ut discant vesci solido cibo: et expedit eis ut christus vadat et hec temporalis deuotio subtrahatur. Sed quoniam hoc capere potest? Defectos sese a domino: puatos gratia conquerunt. Sed expectet paululum: sedeat in ciuitate donec induatur solidiori quodam virtute ex alto et maiora precipiat carismata spiritus sancti sic apostoli promoti sunt in gradum altioris et supereminetioris via caritatis ingressi: iam solliciti quod flecter paululum: sed quod magis quodam victoria ob pro aduersario triumpharet et culcarer sathana sub pedibus suis.

In octaua pasche Sermo primus.

De quod natum est

ex deo vicit mundum. Propter quod vniuersi dei in rapina arbitrarum esse se equalem deo. homines quibus dignatus est fieri filii et homines inueniuntur ut homines imerito iam de celesti generatione exigitas humana presumunt. Hecque enim idignus est deo eorum fieri preces: quod se christus fecerit frater. Idcirco est quod beatus iohannes quod septimo nobis ac studiosus hac promittat adoptioem filiorum dei: in ipso quod euangelii sui principio. quotiens inquit receperunt eum dedit eis preces filios dei fieri. Quic ergo verbo simile est quod audiuimus hodie de eius epistola recitari. Quic inquit quod natum est ex deo vincit mundum.

Quotquot enim sunt christi: cum christo eos mundus odit: sed cum christo supatur pariter et ab ipsis. Nolite autem mirari si odit vos mundus: scitote quod prior est me vobis odio me habuit. Et iterum. Confidite inquit quod ego vici mundum. Sic nimis manifesta sit sermonis illius veritas quem ait apostolus. Quos persequitur inquit haud dubium quin deus pater: et perdestinavit conformes fieri imaginis filii sui. Unde confortationem. Post ipsum adoptant: ut sit ipse primogenitus in multis fratribus: post ipsum odit mundus eos: post ipsum et ab eis vincit mundus. Unde ergo quod natum est ex deo vincit mundum: ut sit testimonium celestis generationis victoria temptatoris: et sicut is qui filius est per naturam mundi cum suo principe triumphavit. Sic et nos victores inveniamur quotquot sumus filii adoptionis. Victores sane si in ipso qui confortat nos: in quo et possumus omnia: quod hec est victoria que vincit mundum: fides nostra. Fide siquidem in dei filios adoptamur: fide in nobis mundus in maligno positus odit atque persequitur: fide quoque et vincit sicut scriptum est. Sancti per fidem vicerunt regna. Quid mihi attribuatur fidei victoria: cuius est etiam vita? Iustus inquit ex fide vivit. Quoties ergo temptator resistit: totiens vincis malignum. noli propterea tribuere viribus: noli in te sed magis in domino gloriari. Quando enim fortis ille armatus tue cederet infirmitati? Audi demum quid officii constitutus pastor ouillis ammonet. Adversari inquit versus dyabolus tanquam leo rugiens circuit querens quem devoret: cui resistite fortes in fide. Fides quemadmodum sibi veritatis testimonia concinnant? Paulus fide regna vicisse scribit: petrus principi mundi resistendum in fide. Johannes quoque: hec est inquit victoria que vincit mundum: fides nostra. Sequitur. Quis est qui vincit mundum: nisi qui credit quoniam iesus est filius dei? Certum id quidem fratres: omnem qui non credit in filium dei ex hoc ipso iam non modo victum esse: sed etiam iudicatum. Sine fide ei impossibile est placere deo. Veruntamen potest forte movere quod tam multos videmus credentes iesum filium dei esse: adhuc tamen mundi nihilominus cupiditatis irretitos. Quid ergo ait: quis est qui vincit mundum: nisi qui credit quod iesus est filius dei: cum ipse iam mundus id credat? An non ipsi quoque demones et credunt et contemiscunt? Sed dico. Putasne filium dei reputat iesus quisque ille est homo: qui ipse nec terretur perminationibus: nec attrahitur promissionibus: nec preceptis obtemperat

nec consiliis acquiescit. Nonne is etiam si fateatur se nosse deum: factis tamen negat? Porro fides sine operibus mortua est in semetipsa. Nec sane mirum videri potest si nequaquam vincit: que nec vivit quidem. Quæris que nam sit vivida et victoriosa fides? Illa sine dubio: per quam christus habitat in cordibus nostris. Christus enim et virtus est et vita nostra. Cum christus apparuerit vita vestra ait apostolus: tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria. Unde gloria: nisi de victoria. Aut quare cum ipso apparebitis: nisi quia in ipso et vincimus? Denique si his tibi data est potestas filios dei fieri qui suscipiunt christum: de eis quoque solis intelligendum est quod videtur: omnis qui natus est ex deo vincit mundum. Unde est quod hic quoque cum dixisset: quod est qui vincit mundum nisi qui credit: quod iesus est filius dei: ut planius faceret eam commendari fidem: per quam ut victus est christus in cordibus nostris habitat: addidit continuo de ipsius adventu dicens. Ille est qui venit per aquam et sanguinem iesus christus. Adhuc autem supeminentior viam ostendens: et spiritus est inquit qui testificatur: quoniam iesus est filius dei. Sane quod interponit signanter repetens non in aqua solum sed in aqua et sanguine: ad moysi differentiam arbitror accipiendum. Moyses quidem in aqua venit a qua et nomen accepit ut moyses vocaretur. Recolant quibus nota est historia veteris testamenti: quemadmodum in egypto dum parvuli omnes israelitici germinis necarentur: expositi in aquis moysen tulerit filia pharaonis. Et vide si non manifeste christi et in hoc ipso videtur processisse figura. Simile nempe cum pharaone etiam herodes suspicionem laborans ad eadem convertens est crudelitatis argumenta: sed eodem modo est et ipse delusus. Etrobique per unius suspecta persona trucidatur numerositas puerorum: utrobique qui querebatur euadit. Et quomodo moysen filia pharaonis: ita christum quoque egyptus que non immerito pharaonis intelligitur filia suscipit conservandum. Manifeste tamen plusquam moyses hic utpote qui venerit non in aqua tamen: sed in aqua et sanguine. Aquæ enim multe: populi multi. Venit ergo in aqua tamen qui congregavit quidem populum: sed populum redemit. Illa et ipsa quoque de servitute egypti liberatio non moysi sed agni sanguine facta est: liberandos nos prefigurans a vana nostra conversatione huius seculi sanguine agni immaculati christi iesu. Dic est

verus legifer noster: apud quem copiosa est redemptio. Mortuus est enim non tantum pro gente: sed ut filios dei qui dispersi erant congregaret in unum. Memento sane hunc esse iohannem qui vidit et testimonium perhibuit. Et scimus quia verum est testimonium eius: exisse de latere domini dormientis in cruce sanguine simul et aquam: quo videlicet dormienti novo ade noua de latere suo proferretur pariter et redimeret ecclesia. Sic ergo hodieque ad nos per aquam et sanguinem venit ut sit aqua et sanguis testimonium adventus eius fideique victoris. Illud solum autem sed testimonium est maius his quod perhibet spiritus veritatis. Horum trium testimonium verum certum quod est et felix anima que mereatur illud accipere. Tres enim sunt qui testimonium dant in terra: spiritus: aqua et sanguis. In aqua quidem baptismum intellige: in sanguine martyrium: in spiritu caritatem. Spiritus enim est qui vivificat: et fidei vita dilectio. Denique si queris quid spiritui et caritati respondeat paulus: quia caritas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum qui dat? est nobis. Necessario quoque spiritus additur aquæ et sanguini: cum eodem apostolo teste si ne caritate quicquid habeas nihil prodest. Jam vero quia baptismum aqua: martyrium sanguine designari: memeto et unum cum et quotidianum esse baptismum similitudinis et martyrium. Est enim et martyrii genus et quædam effusio sanguinis in quotidiana corporis afflictione: est et baptismus aliquis in compunctione cordis et lachrymarum assiduitate. Sic quippe infirmis et pusillis corde necesse est ut quæ semel pro christo ponere non sufficiunt: saltem mitiori quædam sed diuturniori martyrio sanguinem fundant. Sic et baptismi sacramentum quoniam iterari non licet: his qui sepius in multis offendunt frequenter oportet ablutione suppleri. An et propheta leuabo inquit per singulas noctes lectulum meum lachrymis meis: stratum meum rigabo. His ergo nosse quis est qui vincit mundum? Que in eo vincenda sunt: diligentius intueri. Siquidem et hoc ipsum beatus iste Johannes indicat dicens. Latissimi nolite diligere mundum: neque ea que in mundo sunt. Omne enim quod in mundo est concupiscentia carnis est: et concupiscentia oculorum et ambitio seculi. Ite sunt tres turme quas fecerunt chaldei: sed memini quoque sanctum iacob fecisse tres turmas: cum timeret a facie esau rediens de mesopotamia. Et vobis ergo adversus

triplex genus tentationis triplici opus est monumento: ut carnis quidem concupiscentia ipsius mortificatione vincatur. quam si meministis in sanguinis testimonio diximus? intelligendam: oculorum vero concupiscentiam superet studium compunctionis et assiduitas lachrymarum. Porro ambitionis vanitatem virtus caritatis excludat: que sola castificat animum: sola purgat intentionem. Certum quippe triumphati mundi testimonium est. si corpus castigat et subicias servituti: ne perniciose libertate servi at voluptati: si stetit prebeas oculos magis quam petulantie vel curiositati: si denique spiritali dilectione flagrans nulle animum de deris vanitati. Merito sane unus est qui in terra pariter et in celo testimonium perhibet spiritus: quia siue corporis afflictio cessabit: siue lachrymarum fons exsiccabitur: si caritas nunquam excidit. Perelatio quædam est in presenti consummatio et plenitudo in futuro manet. Verumtamen licet maneat post aquam et sanguinem spiritus: aqua quippe et sanguis regnum dei non possidebunt interim tamen aut vir aut nullo modo in ventre est spiritus sine illis: quoniam hi tres unum sunt: ut quolibet ex his tribus deficiente adesse cetera non presumas. Simul vero iuncta testimonia ista credibilia facta sunt nimis: nec poterit cui in terra suppetit hec carere testimonio vel in celis. Confiteatur dei filium coram hominibus non verbo neque lingua sed opere et veritate: et filius quoque confitebitur eum coram angelis dei. An vero ei deesse poterit in testimonio pater cui filium videat attestantem? Sine dubio confitebitur et ipse quod viderit in abscondito. Sed neque spiritus quidem a patre filioque dissentiet: quippe qui patris filiusque sit spiritus. Denique quo nam modo careat testimonium eius in celo: qui habere illius meruit et in terra? Tres ergo sunt qui testimonium dant in celo: pater et filius et spiritus sanctus. Et ne quam forte dissonantiam suspiceris: hi tres unum sunt. Magnum profecto habituri sunt testimonium quos in celo pater susceperit tanquam filios et heredes: filius asciuerit tanquam fratres et coheredes: spiritus sanctus adherentes deo unum spiritum faciat esse cum eo. Est enim spiritus ipse indissolubile vinculum trinitatis: per quem sicut pater et filius unum sunt: sic et nos unum sumus in ipsis: eo miserante qui pro discipulis hoc ipsum orare dignatus est iesu christo domino nostro.

Sermo secundus unde supra

Epistola beati iohā

nis hodie nobis ē lectio recitata in qua discimus testimoniū dare triplex in celo: triplex in terra. Et quidē p meo sapere illud stabilitatis hoc repatiōis est signū: illud angelos illud homines: illud beatos a miseris istos iustos discernit ab impijs. Angelis siquidem qui in prima illa pūaratione supbiēte lucifero in veritate steterunt: merito testimoniū phibet visio trinitatis: hoīb⁹ quos diuina miseratio saluat spūs aqua et ignis. Quid nī phibeat testimoniū pater: a quibus honorat⁹ est vt pf? Cibi xō maligne sic loquitur. Si ergo ego pater vbi est honor meus? Careas oīno ne cesse est testimonio patris: cuius tibi gloriā vsurpare conaris: nō honorare eū cupiens s; equare. Sedēdo inq̄t in monte testamēti et similis ero altissimo. Itane mō creat⁹ pfi spiritū cōfedebris? Et certe necdū tibi dicit: sede a dextris meis. Sed nescis o impudens: vngēntus ille est cui eterna generatiōe patris equalitas collata est et p̄fessus. Tu rapinā cogitans esse equalis deo: filio gloriā inuides gloriā quasi vngēnti a p̄fe et ne ab ipso quidē testimoniū merearis habere. An xō poterit detestato a patre et filio vtriusq; spūs attestari? Ab hominib⁹ supbum p̄fecto et inquietū q̄ sup quietū et humilem requiescit: amator pacis et vnitatis consecrator. aduersum te p pace et vnitatem zelatur. Quid mīz frēs si timem⁹ ne forte pusillam hanc vineā dñi depasci singularis ferus incipiat? Quantos enī celestis vinee palmites prima illa singularitas cōculcauit? Sed forte supbiā quidē in eo facile aduertistis: nō aut singularitatem. Dico g. Abi stabat vniuersitas angelorū: nūqd caruit singularitatis vicio qui sedere velle p̄sumpsit? An forte queritis: unde mihi nota sit hec statio angelorū? Duos teneo idoneos testes: quorū vtrq; qd vidit hoc testat. Eidi dñm sedentē ait ysaias: seraphin aut stabāt. Et daniel: milia iquit milia ministrabāt ei: et decies milies centena milia assistebāt ei. An et terciū desideratis: vt i ore triū testū stet oē verbū? Ap̄lm p̄fero q̄ vtrq; ad terciū raptus est celū: et rediens loquebat. Nōne omnes administratores sunt spūs? Siccine vbi stant omnes vniuersi ministrant: tu pacis inimice sedebis? Plane cōtristat spm q̄ habitare facit vniuersi moris i domo. Offen-

dis caritatē: qz scindis vnitatē: rūpis vinculum pacis. Verrito p̄inde angelorū q̄ suū nec ordinē nec domiciliū reliquere: caritati vnitati et paci spirit⁹ attestat: a quo sane tua et inuidia et singularitas et inq̄tudo reprobat. Et hoc quidē d eo testimonio qd datur in celis. Est et aliud quod datur i fra ad discernendos vtrq; qui in ea sunt exiles ab indigenis. hoc est celi ciues a ciuib⁹ babilonis. Quā enim sine testimonio electos suos deserat deus? Aut certe q̄ nā eis esse poterat cōsolatio inter spem et metū: sollicitudine anxia fluctuantibus: si nullū omnino electōis sue habere testimoniū mererent? Mouit dñs qui sunt ei⁹: et solus ipse scit qd elegerit a principio. Quis xō scit hominū si est dignus amor et vltio? Qd si vt certū est: certitudo nobis oīno negat. nūquid nō tanto delectabiliora erunt si qua forte electōis hui⁹ siq; possumus inuenire? Quā enī requiē habere pōt spūs noster dum p̄destinationis sue nullū adhuc testimoniū tenet? Fidelis p̄inde sermo et oī acceptōe dign⁹: quo salutis testimonia p̄medant. Hoc sane verbo et electis cōsolatio ministrat: et subtrahitur reprobis excusatio. Cognitis siq; de signis vite: quisq; hec negligit: manifeste cōuincitur in vano accipere animā suā et pro nihilo habere terrā desiderabilē cōprobaf. Tres sunt inquit qui testimonium dant in terra: spūs aqua et sanguis. Scitis frēs qd in primo homine peccauim⁹ omnes: in ipso etiā cecidimus vniuersi. Cecidim⁹ sane in carcerem: luto pariter et lapidibus plenū. Exinde iacebamus captiui iniquitatis: cōquassati: donec venit desideratus gētib⁹ q̄ nos redimeret: ablueret: adiunaret. Dic est enī qui sanguinē p̄pitiū dedit in redempcionem: aquā simul p̄dixit de latere suo i ablutionē. emisit deinde de excelso spm suū qui adiunaret infirmitatē nostrā. Ets ergo nosse an hec aliquid opentur in te: ne forte reus sis sanguinis dñi quem euacuas q̄ tū in te est: sed et aqua ipsa que debuerat mundare: in sordibus p̄manenti iudiciū dānationis accumulet: spūs qz cui resistis non liberet maledictū a labijs tuis? Cauendūz enī ne sint tibi hec ifructuosa q̄ necessario essent pariter et dānosa. Quis ē aut q̄ testimoniū habet effusi nō sine causa sanguinis xpi: nisi qui cōtinet a peccatis? Seruus ei peccati est qui peccatū facit: vt si deinceps continere poterit et iugum abijcere misere seruitutis certissimū sit testimoniū redem-

In rogationib⁹

So. lxxiii

ptionis: quā operat sine dubio sanguis xpi. Ex non sufficit peccatori continentia: si nō etiam assist penitentia. Dabit ergo et ab aq̄ testimoniū: q̄ laborat in gemitu suo lauans p singulas noctes lectū suū. Sicut enī sanguis ille redemit vt non regnet peccat⁹ i nostro mortali corpore: sic aqua illa abluit ab his peccatis. que cōmisimus ante: Sed quid erit q̄ longo catenarū vsu et carceris habitatiōe crudeli confracti sumus: atq; collisi defecim⁹ in via vite? Inuocem⁹ spm viuificatōis et adiutorē: cōfidentes qz dabit p̄ qd in celis spm bonum petentib⁹ se. Sane noui supuenisse spm certissime conuersatio noua testatur. Nam vt breuiter repetam: a sanguine et aqua et spū habere est testimoniū: si cōtines a peccatis: si dignos agis penitentie fructus: si facis opa vite

In rogationibus

Uis vestrū habebit

amicum et. Quid est q̄ amicum vñū phibet aduenisse nec tamen cōtentus est q̄rere panem vñū? Putasne voracem estimabat amicum: vt nō posset vni sufficere panis vnus? Nam vni qdem tres apponere panes incōsequēs omnino videt. Puta ergo cum vxore et mancipio hoīem aduenisse: vt suū cuiq; panem apponere vellet amicus. Ego qdem amicum veniente ad me: non alium intelligo q̄ meipsum. Nemo q̄ppe carior mihi: nemo germanior est. Ad me ergo de via venit amicus: cum trāsitoria deferens ad cor redeo sicut scriptū est. Redite p̄uaticatores ad cor. Venit tunc vere sibi quisq; amicus est cum d via redit qm q̄ diligit inq̄tatem odit aīam suam. Adie itaq; cōuersionis mee: de via ad me venit amicus. Venit de regione longinq; vbi pascere porcos et ipsoz siliquas insatiabilē efurire solebat. Venit fame laborās: confectus inedia: attenuatus ieiunio. Venit necesse habens inuenire amicum: sed heu me paupem elegit hospitem: et vacuū ingredi habitaculū. Quid faciam huic amico misero et miserabili? Omnino enī nō habeo qd ponam ante illum. Fateor amicus est: ego mendicus. Quid venisti ad me in necessitate tanta? Non sum mendicus et nō est i domo mea panis. Festina inq̄t discurrere: succita amicum tuū illum magnū: quo maiores dilectōne nemo habet: sed neq; substantia ampliorē. Quere: pete: pulsa: qz oīs q̄ qrit inuenit: et q̄ petit accipit: et pulsanti ap̄ie.

Lama et dic amice comoda mihi tres panes. Qui sunt isti panes frēs? Atinā mere amur accipe eos? Forte enī et ipso nō scit nisi q̄ accipit. Credo tñ petēdos nobis esse tres panes: veritatis caritatis fortitudis. Dis tribus egere me fateor. veniēte ad me amico de via: veniente aut vt dixi cū vxore et mancipio. Deficit q̄ppe ratio mea: ipse ē enī vir p̄ ignorātia veritatis: languet et volūtas p̄ inedia affectōnis: infirmat caro p̄ inopia fortitudinis. Nam et rō minus inteligit que agenda sunt: et volūtas min⁹ diligit intellecta: et ad hec etiā corpus qd corūpūtur aggrauat animā: vt nō quecūq; volum⁹ illa faciamus. Aruit cor meū etiam corpus meū: qz oblitus suz comedere panē meū. Neq; enī paterer hunc defectū si iugiter exercitata esset rō in inq̄stione vītate: volūtas in desiderio caritatis: caro in operatione virtutis. Comoda g mihi amice tres panes: vt intelligā: vt faciā: voluntatē tuā. Sic enī viuatur: et in talibus vita spūs mei: dicēte scriptura. qm vita in volūate eius.

In ascensione vñi sermo primus

Cum bētib⁹ vnde

cum discipulis: apparuit illis ihs. Apparuit vere benignitas et humanitas saluatoris. Multā enim fiduciam p̄stat: q̄ libentius assist ofoni incubētib⁹: qm nec recubentibus qdē dedignat adesse. Apparuit inq̄ benignitas qui cognouit si gmentū nostrū: nec dedignat necessitates nostras sed miserat. si tñ curā carnis nō in desiderio facimus s; in necessitate. Qd p̄siderans idē ap̄s: siue manducam⁹ inq̄t siue aliqd aliud faciam⁹: oīa in gloriā dñi faciamus. P̄dōt tñ qd recubentib⁹ apparuit. ad id qz referri: qd alibi calūniantib⁹ iudeis aduersus discipulos non ieiunantes. Non possunt inq̄t filij sponsi lugere q̄ diu cū eis est sp̄s. Sed q̄. Et exprobrauit incredulitatē illoz et duriciā cordis: qz his q̄ viderant eū resurrexisse nō crediderūt. Audis xpm discipulos increpantē imo qd durius sonat etia; exprobrantē: nec qm cūq; sed ea hora q̄ eis corpalē p̄titiā subtrahitur videri poterat magis ab increpatione tacere debuisse. Noli g indignari decetero: si te qz aliqui xpi vicarius increpauerit. Ad enī exhibet qd ascensurus ab eis in celū: suis legitur exhibuisse discipulis. Sed quid est frēs qd dicit: his qui viderant eū resurrexisse nō crediderūt? Aut qui fuere quorūz

beati oculi gloriosum resurrectionis dñice meruerūt videre miraculum: Hecq; enī resurgente illū quis q̄ legi aut credi vidisse mortaliū. Restat q̄ de angelis accipiendū: quib⁹ vtiq; resurrectionis testimoniū phibentib⁹ aploz pusillanimitas hesitauit. Jā xō faciat qd scriptū est: bonitate ⁊ disciplinā ⁊ scientiā doce me: vultatōnis gratiā exp: ob: rōnis censurā: p: dicationis qz doctrinā sequat ⁊ dicat. Qui crediderit ⁊ baptisatus fuerit saluus erit. Sed qd ad hec dicimus frēs: Magna nimis videt secula ribus hoibus in hoc xbo: data fiducia: v: reo: qz ne dare eam incipiat in occasiōe carnis: blandientes sibi plus q̄ opteat sine opibus de baptismo ⁊ credulitate. Verū tamē considerem⁹ qd sequit: signa autē eos q̄ crediderūt hec sequēt. Hec mino: fortasse v: debet ipsi qz religiosi ex hoc xbo puenire desperatio: q̄ ex xbo p: ore vane spei data secularib⁹ occasio videt. Quis enī ea que in pñti loco scripta sunt signa videt habere credulitatis sine qua nemo poterit saluari: qm̄ qui nō crediderit condēnabit ⁊ sine fide impossibile est placere deo: Quis in p demonia ei: cilinguis nouis loquitur serpētes tollit: Quid ergo? Si nemo hec habz aut ppauci nris vident habere tpi⁹ aut nemo saluabit: aut hi soli qui his muneribus gloriānt: que nō tā merita sunt q̄ in dicit meritor: adeo vt multi dicētes: nōne in noīe tuo demonia eiecim⁹: ⁊ in noīe tuo virtutes multas fecim⁹: audire habeant i iudicio: nescio vos: discedite a me operari iniquitatis. Vbi est qd ait apls cū de iusto iudice loqret: q̄ reddet vnicuiq; iuxta opa sua. Si qd absit: querēda sunt in iudicio siq̄ potius q̄ merita? Sūt tñ ⁊ ipsa merita siq̄ certiora qdam vtiq; ⁊ salubriora. Hec difficile arbitror: nosse quēadmodū intelligi siq̄ possint pñtia: vt sint indubitata signa credulitatis: ac p hoc ⁊ salutis. Jmū enim opus fidei p dilectionē opant: cordis cōpunctio est: i qua sine dubio ciciūtur demonia: cum eradicant e corde peccata. Exide qui in christū credūt linguis loquūt nouis cum iam recedūt vetera de ore eoz: nec de cetero vetusta pthoparētū lingua loquūt: declinant iuxta malicie ad excusandas excusationes in peccatis. Vbi xō cōpūctōe cordis ⁊ oris cōfessione priora sunt delecta peccata: ne recidiū pariant ⁊ sint posteriora priorib⁹: serpentes tollāt necesse est: ad est. vt venenatas suggestiones extin-

guant. Quid tñ agendū si qua forte radit pullulat q̄ taz velociter nequeat extirpari s; stimulat animū ⁊ cupiscētia carnis. Profecto si mortifex qd biberit nō nocebit eis qm̄ iuxta saluatoris exēplū cū gustauerint nolent bibere. i. cū senserint nolēt p sentire. Sic enī nō eis nocebit: qz nulla dānatio est his q̄ sunt in xpo iesu: cōcupiscētie sensus absq; consensu. Quid tñ? Molestia certe et piculosa est sic corrupte ⁊ infirme affectōis lucta: sed qui crediderint sup egros man⁹ imponēt ⁊ bñ habebūt. i. egras affectōnes bonis operibus opient. ⁊ hoc remedio curabuntur.

Sermo secundus vnde supra.

Solēnitas ista fratres

charissimi gloriosa est: ⁊ vt dicaz gaudiosa: in qua ⁊ singularis xpo gloria: ⁊ nobis spiritalis leticia exhibetur. Consumatio enī ⁊ adimpletio est reliquaz solēnitatū: ⁊ felix clausula totius itinerarij filij dei. Qui enī descēdit: ipse est et q̄ ascendit hodierna die sup oēs celos vt adimplet oīa. Jam enī cū se dñz vniuersoz q̄ sunt in terra ⁊ in mari ⁊ in inferno. pbalet: nō restabat nisi vt aeris ⁊ celoz se esse dñm argumentis similib⁹ vel certe potioribus ap probaret. Terra enī cognouit dñm: qz ad vocē dñi xrtutis eius cū clamasset magna voce: lazare veni foras: mor: tuus reddidit: Cognouit mare: qz solidū se pbiuit sub pedibus ei⁹: ita vt apli cū putabāt fantasma esse. Cognouit infernos cuius ipse portas ereas ⁊ vectes ferreos cōfregit: vbi ⁊ ligauit illū insatiabilē homicidā: q̄ vocat diabolus ⁊ sathanas. Profecto qui mortuos suscitauit leprosos mūdauit: cecos illuminauit: claudos firmavit ⁊ oēs exsufflauit infirmitates dñs oīm fuit: ⁊ eadē manu qua fecerat: q̄ defecerat reficiebat. Sic ⁊ q̄ in ore piscis cū ipso staterē inueniri p dicit: patet pculdubio qz maris ⁊ oīm q̄ in mari mouēt dñs fuit. Qui xō traduxit aereas potestates ⁊ affixit eas cruci sue: clarz qz super infernales officinas pātem accepit. Dic enī q̄ p trāssit bñfaciēdo ⁊ sanādo omēs oppressos a diabolo: q̄ stetit in loco campestri vt doceret turbas. an pñdē vt alapas sustineret: toto tpe quo in terris visus est ⁊ cū hoib⁹ cōuersat⁹ in laborib⁹ multis: stās et opans salutē in medio terre. Ad claudēdā igit tunicā tuā in cōsutilē dñe iesu: ad pficiendā fidei nre integritatē restat vt vidēt:

bus discipulis per mediū aeris sic aeris domini⁹ ascēdas sup omnes celos. Ex tunc p babit quia dñs vniuersoz tu es: qz omnia i omnib⁹ adimplesti. et iam tibi profecto debetur: vt in noīe tuo oīe genu flectatur: celestia terrestria ⁊ inferna: et omnis ligatus constet quia tu es in gloria et in dextera patris. In hac dextera sunt delectationes vsq; in finē. et ideo monet apostol⁹ vt queram⁹ que sursum sunt vbi christus est i dextera dei sedens: quia illic profecto thesaurus noster est iesus christus: in quo sunt omnes thesauri sapiētie et scientie absconditi: i quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. Quid tamen putat⁹ fratres q̄ tuus dolor et timor irruerit apostolica pectora cum cūviderunt a se tolli ⁊ attolli in aera: non scalis adiutū: non subleuatū subimis: et si angelico comitatu obsequio non tñ fultū auxilio: sed gradientem in multitudine fortitudinis sue? Impletū est quod de eis dixerat: quomodo ego vado vos non potestis venire. Quocunq; enim terrarum isser eum indiuisibiliter sequerentur. Mare sicut petr⁹ fecit aliqñ. cū eo etiā submergendi intraret: sed hac sequi non poterat quia corpus quod corrumpti aggrauat animā et depimit terrena inhabitatio sensus multas cogitatē. Dolor q̄ nūm⁹ erat: quia debāt illū propere quem omnia reliquerant a suis sensib⁹ et aspectib⁹ tolli: vt nō possent ablato a se spōso: filij sponsi non lugere: tior quia orphani reliquebant in medio iudeoz nōdum confirmati virtute ex alto. Benedicens ergo eis ferebat in celū. forte cōcussit illi⁹ singularis misericordie visceribus cūz miseros suos et paupem suam solam relinqueret: nisi q̄ veniebat parare eis locum: ⁊ quia expediebat vt presentia eis subtraheret corporale. Quā felix q̄ digna ista processio ad quā ne ipi quidem adhuc apostoli digni fuerūt admitti: cum animaz sctāz et celestiu virtutū triumphali pōpa deduct⁹ ad patrē: sedet a dextris dei. Hūc xē adimplet oīa: qz nat⁹ ē in hoīes. cū hoib⁹ puerfatus ē. ab hoib⁹ et p hoib⁹ passus ē et mortu⁹ ē: resurrexit. ascendit. sedet ad dexterā dei. Agnosco tunicam desuper cōtextā per totum: quam superna illa mansio claudit: vbi adimplet⁹ ē et adimplet oīa dñs iesus xps. Verū qd mihi ⁊ solēnitatib⁹ istis? Quis me cōsolabit dñe iesu: quia te non vidi cruce suspensum. plagis luidū. pallidū morte: qz nō suz crucifixo cōpassus. obsecr⁹ mor:

tuo: vt saltē lachrymis meis loca illa vulnē rū delinirē? Quō me drelinqsi i solutatu: cū formosus in stola tua rex glorie in alta celorū te recepisti? Propterea renuisset cōsolari anima mea: nisi me angeli in voce exultationis puenissent: q̄ dixerūt. Viri galilei qd statis aspiciētes i celū? Dic iesus qui assūpt⁹ est a vobis in celū: sic veniet quēadmodū vidistis eū euntē in celū. Sic inqunt vti et. Ergo ne veniet q̄rere nos. i illa tā singulari q̄ vniuersali pcessiōe: cū pcedētib⁹ oīibus angelis ⁊ subseqntib⁹ homib⁹ vniuersis descendet iudicare viuos te mortuos? Proculdubio veniet: sed quō ascēdit non quō ante descēdit. Humilis enī p̄us vti animas saluare: sublimis aute veniet cadauer istud resuscitare: ⁊ configurare corpori claritatis sue: vt infirmior huic vasculo abūdatiorē impedere videat honorē. Tūc enī videbit cū potestate magna et maiestate: q̄ p̄ i infirmitate carnis latuerat. Intrabor et ego eū sed nō mō: video eū: sed nō ppe. vt hec secūda glorificatio prior gloriificatiōi p̄p excellentē gloriā manifeste pliceat: cū ipse assūpt⁹ est ad dexterā patris: ⁊ assistit nūc vultui dei p nobis. Sedet autē ad dexterā hñs in dextera misericordiā in sinistra iudiciū: et misericordiā multam nimis et iudiciū multum nimis. in dextera aquaz in sinistra ignē immobilē tenens. Et quidem corroborat misericordiā suam super timentes se secundum altitudinē celi ⁊ terrarū: vt maiores cumulos miserationū domini sentiant q̄ sit spaciū inter celum ⁊ terrā. Propositū nanq; dei sup illos manet imobile: ⁊ misericordia dñi ab eterno et vsq; in eternū super timētes eū. Ab eterno per p destinationē. in eternū per glorificationem. Similit⁹ ⁊ in reprobis terribilis est super filios hominū: et vtrinq; stat fixa sententia eternitatis. et in his qui salui sūt et in his qui periunt. Quis scit si omniū vestr quos hic video noīa scripta sint in celis: et i libro predestinationis annotata? Locationis enī et iustificationis vestre aliqua signa mihi videri intueri: in conuersatione huius tante humilitatis. Quāto putas gaudio repleant omnia ossa mea: si id scire cōtingeret? Sed nescit homo vtrū sit dignus amore ⁊ odio. Propterea dilectissimi pferate in disciplina quā suscepistis: vt p humilitatez ad sublimitatē ascendatis: quia hec est via. et non alia pter ipsam. Qui aliter vadit cadit potius q̄ ascēdit: qz sola ē humilitas q̄

exaltat: sola que ducit ad vitam. **Christus** ei cum per naturam diuinitatis non haberet quo cresceret vel ascenderet: quia ultra deum nihil est: per descensum quo cresceret inuenit veniens incarnari. pari. mori. ne moreremur i eternum: propter quod deus exaltauit illum: quia resurrexit: ascendit. sedet ad dexteram dei. Glade tu fac similiter. Neque ascendere potes nisi descenderis: quia ut eterna lege fixus es. ois qui se exaltat humiliabit. O pueritas. o abusus filioz ad: qui cum ascendere difficultum sit descendere autem facillimum: ipsi et leuiter ascenderunt et difficultate descendunt parati ad honores et celsitudines graduu ecclesiasticorum: ipsi etiam angelicis humeris formidandos. Ad se quando autem te domine iesu vix inueniuntur. qui vel trahi patiuntur: qui velint duci per viam mandatorum tuorum. Alii enim trahuntur: quod possunt dicere trahere me post te. alii ducuntur: qui dicunt introduxit me rex in cellaria sua. alii rapiuntur sicut apostoli: rapti est ad terciu celum. Et per mi quidem felices qui in patientia sua possident animas suas. fidei felices: quod ex voluntate sua consistit ei. terciu felicitissimi qui in profundissima dei misericordia quasi quidam sepius arbitri sui prece in diuitias glorie in spiritu ardoris rapiuntur: nescientes siue in corpore siue extra corpus: hoc solum scientes quod rapti sunt. Beatus qui vbius te ducere habet domine iesu: non illum refugit spiritus qui statim ascendere voluit: tota diuinitatis dextera percussus est. Hos autem populus tuus et oues pascue tue sequimur te. per te. ad te: quia tu es via. veritas et vita. via in exemplo. veritas in premissio. vita in premio. Verba enim eterne vite habes: et nos cognoscimus et credimus. quia tu es christus filius dei viuus: es super omnia deus benedictus in secula.

Sermo tercius vnde supra.

De die celorum domini

nus celorum alta celestia potentia penetrauit: et infirma carnis tanquam nubila quedam excutit: induit stolam glorie. Eleuat? et sol in ortu suo incaluit et inualuit. Dilatauit et multiplicauit radios super terram: nec est qui se abscondit a calore eius. Rediit ad regionem sapientie sapientia dei: vbi ois bonus et intelligit et requirit intellectu proprii caciissimi. affectu paucissimi: ad audiendam vocem fimonu eius. Hos autem in regione ista sumus vbi plurimus est malicie: apertus pax. quia corpus quod corruptus aggrauat aiaz: et deprimit terram habitatio sensus multa cogitare. Per sensum hic ego arbitror intellectum designa

re: quod tunc vere deprimis: cum multa cogit cum non colligit se circa illam vnam et unicam meditationem que concipit de ciuitate illa: cuius principatio eius in idipsum. Diuini modi intellectus oportet deprimi et distrahi per multa: multis et multiplicibus modis. Alias vero hic estimo dici affectiones quod corrupto corpore diuersis passionibus afficiuntur: quod mitigari nunquam possibile ne dicam sanari: donec voluntas vnu querat et tendat ad vnu. Duo ergo sunt que in nobis purganda sunt: intellectus et affectus. Intellectus ut nouerit: affectus ut velit. Felices et vere felices illi duo viri helyas et enoch: quibus ois materie et occasiones ablatae sunt quod eorum intellectus impediat vel affectus: quod soli deo viuentes nec nouerunt nisi deum: nec cupiunt nisi deum. Denique et de enoch legimus quod raptus est ne malicia mutaret intellectum eius. aut ne fictio deciperet animam illum. Intellectus noster turbatur erat ne dicam cecatur: affectus inquinatus erat: et multum inquinatus sed christus intellectum illuminat: purificat: affectum purgat. Venit ei filius dei et tot et tanta mirabilia in mundo operatus est: ut non immerito intellectum nostrum ab omnibus mundanis rebus euocauerit: et se cogitemus et nunquam cogitare sufficiamus: quia mirabilia fecit. Eleuare latissimos nobis ad spaciandum. intelligentie campos dereliquit: et torrens cogitationum istarum profundissimus est: quod iuxta prophetam non possit transuadari. Quis enim sufficiat cogitare quod liter rex dominus peruenit nos. venerit ad nos. subuenerit nobis: et singularis illa maiestas voluerit mori ut uiueremus: seruire ut regnaremus: exulare ut repatriarem. et ut quod ad seruillissima opera inclinari ut constitueret nos super omnia opera sua. Talis se obrulit apostolis apostolorum dominus: ut iam non visibilia dei per ea que facta sunt intellecta conspicerent: sed ipse facie ad faciem videret. qui ois fecit. Et quia discipuli carnales erant et deus spiritus est: nec bene conuenit spiritui et carni: umbra corporis sui temperauit se eis: ut obiectu viuifice carnis videret verbum in carne. Solem in nube. lumen in tenebris. cereum in latera. Spiritus enim ois nostri christus dominus: cui diximus in umbra tuaviuimus inter gentes. In umbra inquit tua inter gentes non inter angelos: vbi purissimum lumen purissimis oculis intuebimur. Unde et virtus altissimi obambrauit virgini: ne nimio splendore perstricta diuinitatis fulgur etiam singularis adque la tolerare non posset. Ad hoc autem carne eis appositum: ut oem cogitatum eorum ab humanis

rebus ad carnem suam qua et mirabilia dicebat et mirabilia faciebat adiunxit: et sic de carne transferret ad spiritum: quia spiritus est deus: et eos qui adorant eum in spiritu et veritate oportet adorare. Non tibi videtur eis intellectum illuminasse cum aperuit illis sensum ut intelligeret scripturas. ostendens quod hec oportebat christum pati: et resurgere a mortuis: et ita intrare in gloriam suam. Sed illi sanctissime carni eius assuescenti verbum de discessu eius audire non poterant: ut eos relinqueret per quo omnia reliquissent. Quare hoc? Quia intellectus illuminatus erat: sed nondum purgatus affectus. Unde et benignus magister blade eos ac dulciter per solabatur dicens. Expedi vobis ut ego vadam. Si enim non abiero: paracletus non veniet ad vos. Sed quia hec locutus sum vobis: tristitia impleuit cor vestrum. Quid est quod christo commorante in terris: passus est ad eos venire non potuit? An carnis illius consortium abhorrebat quod de ipso et per ipsum in virgine et de virgine matre concepta erat? nata? Absit. Sed ut ostenderet nobis per quam ambularemus viam: formam apponeret cui impareremur. Et ille quod illis plorantibus eleuatur in celum: spiritus sanctum misit quod affectum eorum: id est voluntatem mundauit. uno potius alterauit: ut iam magis deum velint ascendisse: quod potius detinuisse voluerant. Impletum est quod eis prederat: vos autem contristamini: sed tristitia vestra conuerteret in gaudium. Sic ergo eorum intelligentia per christum illuminata est: et voluntas emundata per spiritum: ut sicut bonum nouerint sic et velint. quod solum perfecta religio vel religiosa perfectio est. Recordor: nunc helisei sancti: cui cum helyas videret ut in discessu vel ascensu suo postularer quod veller. respondit. Oro ut fiat spiritus tuus duplex in me. Et ille. Rem difficile postulasti. Attamen si videris quoniam tollas a te: erit quod petisti. Nonne tibi videtur helyas ascendens domini signare per sonam. Heliseus vero chor apostolicum in ascensione christi anxie suspirantem: Sicut enim heliseus ab helya nullo pacto auelli poterat. sic nec apostoli christi potentia poterant separari. Atque enim tandem eis persuasit: quod sine fide impossibile esset placere deo. Quis est ergo spiritus iste duplex quod ritur: nisi illuminatio intellectus: et affectus purgatio? Res difficilis. quia rarum in terris est qui illum habere mereatur. Attamen si videris inquit quoniam tollas a te: erit quod petisti. Nihil est quod propter hoc habeat perdere vel debeatur alii nisi tui domine iesu: videtur illis es elenatus in celum. et desiderantibus oculis te secuti sunt gradientem in multitudine fortitudinis tue.

Et certe spiritum duplicem dicere possumus: illud quod saluator ad discipulos ait. qui credit in me opera que ego facio et ipse faciet: maiora horum faciet. Nonne maiora christo per christum tam fecit petrus: de quo legitur quod in plateis ponebant infirmos in lectulis: ut veniente petro saltim umbra illius obumbraret quoniam illorum: et liberarent ab infirmitatibus suis? Huiusmodi enim domini umbra sua inuenit infirmitates sanasse. Non dubito ego intellectum omnium vestrum qui hic estis illuminatum esse: sed non affectum eque esse purgatum: manifestis ap probabo coniecturis. Omnes quod bonum est nostis: et via per quam incedere: et quomodo in ea incedere debeatis: sed voluntas non vna est. Quidam enim ad omnia vite et vite huius exercitia non solum ambulat sed et currunt: imo potius volat: ut eis et vigiliis breues et cibi dulces et panni suaves: labores non solum tolerabiles. sed et appetibiles videantur. Alii autem non sic: sed corde arido et affectu recalcitrante vix trahuntur ad hec: vix gehenalim timore compellunt. Quosdam nec compellimus quidem quibus frons mulieris meretricis facta est: nolunt erubescere. Sunt iteque multi inter nos quod de vno comedunt: nobiscum dormiunt: nobiscum cantant: nobiscum laborant. Miseri et miserabiles utpote socii tribulationis: sed consolationis non ita. Nunquid abbe emiata est manus domini: ut omnibus donare non possit: qui aperit manum suam et implet omne animal benedictione? Quid ergo in causa est? Illud omnino: quia non vident christum cum tollit ab eis: id est non cogitant quod eos orphanos reliquerit: quod peregrini et aduene sint super terram: quod tam diu seculi corporis horrido carcere teneantur: et non sint cum christo. Diuini modi autem si diu ita permanserint sub onere: aut opprimuntur et succumbunt: aut quodammodo in inferno sunt: ut nunquam respiciunt ad plenam in luce miserationis domini: nec in libertate spiritus: que sola facit iugum suauem et onus leue. Unde autem tam perniciosa tepiditas emanat. quia affectus id est: voluntas eorum nondum purgata est: nec bonum sic volat sicut nouerunt a propria concupiscentia abstracti grauer et illecti. Amat enim in carne sua terrenas consolationum uncas siue in verbo siue in signo: siue in facto: siue in alio quo alio. et si hec interrumpit aliquando non tam men penitus rumpunt. Unde est quod raro affectiones suas dirigunt in deum. et eorum concupiscentia non continua sed horaria est. Impleri autem visitationibus domini anima non potest. que his distractionibus subiacet: et quanto

optabat: Potentes ait scriptura: potēter
tormenta patiēti. vt pntes sollicitudines
et anxietates q̄s potestas ipsa parit omittā
Lupus alter est infantis scientie: q̄ tum
laborabit: q̄ tum anxietatē spūs eius: Et tñ
audiet: nec si te rupis apphendes. In ama-
ritudine morabitur oculus eius: quoties vi-
deri contigerit cui se postero iudicet:
aut putet ab alijs reputari. Quid cū intui-
muerit multum? Perdam inq̄t dñs sapiē-
tiam sapiētū: et prudentiā prudentiū repro-
babo. Jam ne multis immorer vidistis: vt
arbitror: q̄ fugiendus nobis sit mons vsq̄
si p̄cipitiū angelisti casum hoīs expauesci-
mus. Mōtes gelboe nec ros nec pluuia ve-
niant sup̄ vos. Quid tñ agim? Ascendere
sic nō expedit: et ascēdi tenemur cōcupiscē-
tia. Quis docebit nos ascensum salubrem?
Quis nisi de quo legimus: qm̄ d̄ descendit
ipse est et qui ascendit. Ab ipso demonstrāda
nobis erat ascēssionis viam ductoris imo
seductoris inq̄t aut vestigiū aut consiliū
sequemur. Quia ergo nō erat quo ascende-
ret descendit altissimus: et suo nobis descēsu
suauem ac salubrem dēdicauit ascensum. De-
scendit de monte potentie carnis infirmi-
tate circūdatus: descendit de monte scien-
tie: qm̄ cōplacuit deo q̄ stulticiā p̄dicatōis
saluos facere credentes. Quid enī tenello
corpe et infantilib⁹ mētib⁹ videt infirmū?
Quid indocti⁹ apparet paruulo q̄ sola ma-
tris vbera nouerit? Quis impotentior eo
cuius oīa membra clauis affixa: cui omnia
dinumerant ossa? Quis insipientior eo qui
tradebat in mortem aīam suam: et q̄ non ra-
puit tūc exoluebat: Aides q̄ multū descen-
derit: q̄ tū a potentia sua: q̄ tum a sapiētia
sua exinanierit semetipm̄. Sed nō potuit
alti⁹ montem bonitatis ascendere: nec suā
cōmendare exp̄tissimam caritatem. Nec mix-
ti descendendo r̄ps ascendit: bñ priox vsq̄
cecidit ascendendo. Et mihi quidem videt
montis huius ascensorem q̄rere q̄ dicebat
Quis ascendet in montem dñi: aut q̄s sta-
bit in loco sancto eius? Forte etiam ysaias
ascensionis desiderio cadentes intueus ho-
mines: ad hunc reuocabat montem exclā-
mans. Venite ascendamus in montem dñi
An nō manifeste eos de priox montiū ascē-
ssione redarguēs mōtis huius p̄dicat vber-
tatem: qui ait: vt quid suspicamini montes
coagulatos? Mons coagulatus mons pin-
guis. Dicit enī qm̄ mons dom⁹ dñi p̄parat⁹ i
vertice montiū: sup̄ quos salientē sponsum

inspererat q̄ dicebat. Ecce venit is saliens
in montib⁹. Dicebat enī ignar⁹ viētrahe-
bat paruulū: infantulū deducebat. Ideo q̄
velut q̄busdam passib⁹ ibat: vt de virtute in
virtutē videretur deus deox in syon. Iusti-
cia enī eius sicut montes dei. Sed iā si pla-
cet saltus etiā ipsos intueamur: q̄b⁹ exulta-
uit vt gygas ad currendam viam: et cuius
egressio a summo celi p̄ grad⁹ quosdā vsq̄
ad summū eius occurrit. Primū q̄ p̄stitue-
montē illum i quem ascendit. cum petro et
iacobo et iohāne. vbi et trāsfīgurat⁹ est ante
eos. Refulsit facies eius vt sol: et vestimēta
eius facta sunt alba sicut nix. Resurrectōis
gloria ista est: quam in monte spei cōtēpla-
mur. At quid enī ascendit: vt trāsfīgura-
retur: nisi vt doceret nos cogitatione ascē-
dere ad futurā illaz gloriā q̄ reuelabit in
nobis. Felix cuius mentis in conspectu
dñi est semper: q̄ in corde suo delectatōes
delectat dñi vsq̄ in finē sedula cogitatione
reuoluit. Quid ei graue illi poterit videri
q̄ semp̄ mente tractat: q̄ non sint cōdigne
passiones huius temporis ad futurā gloriā?
Quid cōcupiscere poterit in seculo nequā
cuius oculus semp̄ videt bona dñi in terra
viventū: semp̄ videt eterna p̄mia? Tibi vi-
xit cor meū (p̄pheta loquit⁹) dñō: tibi dixit
cor meū: exq̄sui te facies mea: faciem tuā
dñe requirā. Quis mihi tribuat vt omnes
surgentes stetis in excelsu. et videatis exal-
tatōne: que ventura est vobis a dñō? Hō sit
molestū vobis obsecro q̄ in monte hoc ali-
q̄ diutius immoramur: poterim⁹ enī cete-
ros festinātius p̄transire. Vex in isto quem
non detineat sentētia illa sancti petri: quā
in eo p̄tulit et de eo. dñe inquit bonū ē nos
hic esse. Quid enī bonū est imo quid aliud
videt bonū: q̄ in bonis animā demorari: q̄
quidem adhuc corpus nō potest. Puto q̄
ei⁹ q̄ ingrediebatur in locū tabernaculi ami-
rabilis vsq̄ ad domū dei in voce exultatōis
et confessionis sonus epulātis fuerit: bonū
est nos hic esse. Quis enī ex vobis secū co-
gitans futurā illā vitā: sed leticiā: sed iocū
ditatē: sed beatitudinē: sed gloriā filioz dei
quis inq̄ talia trāsq̄lla secū cōscientia vol-
uens nō p̄tinuo de plenitudine intime sua-
uitatis eructat: dñe bonum est nos hic esse
Hō sane in hac erūnosa pegrinatōne vbi
corpe detinetur: sed in suam ac salubri illa co-
gitatōne in q̄ corde versat⁹. Quis mihi va-
bit pēnas sicut colūbe: et volabo et redescā?
Vos autē filij hoīm: filij hoīs q̄ descendit de

hierusalem in hiericho: filij hoīm vsq̄ quo
grau cor de: Ascendite ad cor altū: et exal-
tabit deus. Dicit enī mons in quo trāsfī-
gurat⁹ x̄ps. Ascēdite: et scietis qm̄ dñs sc̄m
suū mirificauit. Obsecro vos fr̄es mei non
grauent corda vestra in curis secularibus:
nam de crapula et ebrietate gratias deo nō
magno necesse habeo vos ammonere. Ex-
oncrate obsecro corda v̄ra graui mole ter-
renaz cogitationū: vt sciatis mirificatū a
dñō sanctū suū. Leuate corda vestra cū ma-
nibus q̄busdā cogitationū vt trāsfīguratū
dñm videatis. Formate in cordib⁹ vestris
nō modo patriarchaz et p̄phetaz taberna-
cula sed omnes domus illius celestis multi-
plices mansiones. Sim cum q̄ circuibat imo-
lans in tabernaculo dñi hostiam vocifera-
tionis cantans: et psalmū dicens dñō. Quā
dilecta tabernacula tua dñe virtutū: cōcupi-
scit et defecit aīa mea in atria dñi. Circuite
et vos carissimi cum pietatis et deuotōis ho-
stia: visitantes aīo sedes sup̄nas et multas:
q̄ in domo patris sunt mansiones. humilē
p̄sternentes corda vestra ante thronū dei
et agni: cum reuerentia supplicantes singu-
lis ordinibus āgeloz: patriarchaz: numez
cumeos p̄phetaz: et senatum apostolicū sa-
lutantes: coronas martyz suscipiētes: pur-
pureis rutilantes floribus: redolētes lilij
choroz x̄ginū amirantes: atq̄ ad mellifluū
nouī cantici sonum q̄ tū p̄ualet infirmitas
cordis erigentes auditū. Nec recordatus
sum (p̄pheta loquit⁹) dñō. et effudi in me an-
mam meā. Que? Qm̄ trāsfībō in locū: ta-
bernaculi amirabilis vsq̄ ad domū dei. Et
item. Memor fui inq̄t dei delectatus suz.
Que viderūt ap̄i vidit et iste: nec dissimili
vt arbitror visione: nisi q̄ sp̄iale totum ha-
buit humus visio: corporeū nihil. Dñō non
vidit eum sicut is q̄ dicebat. Audimus eum
et nō erat illi sp̄s neq̄ decor. Trāsfīgurat⁹
p̄culdubio vidit speciosum forma p̄ filijs
hominū. q̄ delectatū se phibet sicut et ap̄i:
bonū est inq̄t dñō nos hic esse. Et vt nihil
desit. p̄posite similitudini: illi q̄dem p̄ni ce-
cidisse legunt⁹: h̄ x̄o suū fare sp̄m defecisse
Quā magna multitudo dulcedinis tue dñe
quā abscondisti timentib⁹ te. Ascendētes
igit in hūc montē et reuelata facie gloriā
dñi speculantes: haud dubium qm̄ clamare
habebitis et vos: trahet nos post te. Quid ei
p̄dest scire quo sit eunduz: si q̄dem qua de-
beas ire non noueris? Alterum p̄inde nō
montem ascendas necesse est: in quo predi-

cantem audias: et scalam erigentem octo
distinctam scalarib⁹ cuius summitas celos
tangit. Beati q̄ p̄secutiōne patiunt⁹ p̄pter
iusticiā: qm̄ ipsoz est regnū celoz. Jam si
primū ascenderas montē iugi meditātōne
sup̄ne glorie istum nihilomin⁹ montē ascē-
dere nō grauaberis: vt i lege ei⁹ mediteri
die ac nocte. sicut idem p̄pheta nō solū me-
ditabatur in p̄missis: sed et i mandatis dñi que
dilexit. Sic enī audies et tu: et quo eā scitis
p̄pter ascensionē primā: et viam scitis. p̄p̄
secūda. Propterea in corde tuo pone viā
vitatis inq̄rere: ne forte sis d̄ eoz numero
q̄ viam ciuitatis habitaculi non inuenerūt
Magis autem sollicitus esto ascendere nō
modo cogitatōne celestis glorie: sed et con-
uersatōne q̄ celestem gloriā mereamur.
Tercū nihilomin⁹ montem lego: in quem
ascendit solus ozare. Aides q̄ bñ sponsa
in canticis: ecce inq̄t venit iste salies i mon-
tibus. In p̄mo trāsfīgurat⁹ est vt scires q̄
tenderes. in secūdo verba vite locutus est:
vt scires qua puenire. ozauit in tercio vt
eundi et pueniendi bonaz obtinere studeas
voluntatē. Scienti enī bonū et non facienti
peccatum est illi. Propterea sciens qm̄ in
ofone datur bona voluntas: cum videris q̄
agenda sunt vt cōualescas ad agenda que
videris. ascende tu ad ofonem: ora instans
ora p̄seuerans: sicut ille p̄notabat i ofone
et dabit pater bonas sp̄m bonuz petenti se.
Et vide q̄ vtiliter ofonis tpe etiam corpo-
ralis loci secretū querimus: qm̄ hoc ille nō
solum docuit verbo. intra inquit in cubi-
culum tuū et clauso ostio ora patrē tuū. sed
et cōmendauit exēplo. ne domesticoz quēq̄
admittens: sed solus ascendens ad ofonē
Puras poterimus aliqd̄ amplius de eius
ascensionib⁹ inuenire? P̄dicerimus vtiq̄.
Volo enī vt nec iumentū ip̄s⁹ sis immemor
sup̄ q̄ legitur ascendisse. Volo vt ne ip̄saz
crucis ascensionem omittas. Nam et in illa
exaltari oportebat filijz hoīs. Et ego inq̄t
si exaltatus fuero a terra: omnia trahaz ad
meipsum. Itaq̄ cum iam et cognitio suppe-
rit et velle adiacet qd̄ agis qd̄ p̄ficere bonū
nō inuenis: sed affini qd̄ bestiales mot⁹
legem cōtrariā habēt et captiuare te volūt
Quid inq̄ facies sup̄ concupiscentijs irra-
tionabilib⁹: que sunt in membris tuis? Ar-
get te etiā cum ieiunare cōsentis gula ille-
cebra: cum vigilare. p̄ponis somnolentia p̄-
mit. Quid faciemus huic affino? Affinūz
enī istud est cōe cum affinis: qz homo cōpa-

ratus est iumentis insipientibus: et similis factus est illis. Ascende dñe sup asinū istū: cōculca hos bestiales mortuos: qz domari debent ne dominari pualet. Illi enī calcati fuerint cōculcabunt nos: nisi pmanē oppri- mūt nos. Propterea sequere aīa mea et in hac ascensione xpm dñm: vt sub te sit appetitus tuus: et tu domineris illius. Nam vt i celū ascendas pūa necesse est leuare te sup te: calcando carnalia desideria que i te mi- litant aduersum te. Sequere etiā ascēdētē mihi crucem exaltatū a terra: vt non solus sup te sed et sup oēm quocq mundū mentis fastigio colloceris: vniuersa que i terris sē deozum aspiciens et despiciēs sicut scriptū est. Lēnent terram de longe. Nulla te mū di oblectamenta inclinent: nulle aduersita- tes deiciant. Absit tibi gloriari nisi in cru- ce dñi tui iesu cristi: p quez tibi mūdus cru- cifixus est: vt que mūdus appetit crucē re- putes: et tu crucifixus mūdo: illis que mun- dus crucem reputat: toto inherens amore. Nam xō qd ex hoc restat: nisi ad illum ascē- das qd est sup omnia deus bñdictus in secu- la. Dissolui iam te esse cum xpo: multoma- gis optimū. Beatus vir cuius est auxilium abs te: ait ppheta ad dñm: ascensiones in corde tuo disposuisti: ibit de virtute in vir- tute vsq ad videndum deum deoz in syon. Hec est vltima ascensio: in q implēt omīa sicut ait apls. Christus q descendit ipse est et q ascendit: vt adimpleret oīa. Sed d illa ascensione quid dicam? Quo ascendem? At vbi xps est: et nos sumus. Quid ibi erit? Oculis de? nō vidit absq teque pparasti diligentibus te. Desiderem? hanc fratres mei: suspiremus ad eam iugiter: et eo magi affectus vigeat quo deficit intellectus. Tri- plicem nobis in ecclesia pmitiua virtutem sanctus lucas breui sermone cōmēdat: vbi post dñicam ascensionē vnanimiter eos in ofone pseuerasse describit: expectantes ce- lestem consolatiōem cuius acceperant re- promissionem. Laudabili siqde magnani- mitate pusillus grex pastoris solatio desti- tutus: minime tamē dubitans qm illi cura esset de eis sed paternam p eis gereret sol- lictudinē: deuotis pulsabat supplicatōib? cecum: certus q penetrarent illud iustozū oratiōes: nec pauper preces sperneretur a dño: aut sine copiosa benedictōe redirēt. Sed nec sine longanimitate p̄stebant in- deficientes: iuxta illud ppheticū: si morā fecerit expecta eū: qz veniet et nō tardabit

Porro vnanimitas qdē legitur euidenter expressa: qz hec sola diuini spūs carismata mereat. Regis enī est deus dissensionis sed pacis: meqz habitare facit nisi vnus moris in domo. Iure igitur pparationem cordis eoz audiuit auris diuina nec ab expectōne sua confudit eos. q et magnanimes et longa- nimes et vnanimis essent. Certissima nāqz hec testimonia sunt fidei spei caritatis. Et qdem euidenter spes longanimitatē: vna- nimitatem charitas opatur. Nunqd fides quoqz magnanimitatē facit? Et sola. Quicqd enī sine fide psumit nō est vlla animi solida magnitudo: sed ventosa quedam inflatio et tumor inanis. His audire magnanimitē viz omnia inqt possum in eo q me confortat. Imitemur triplicem hanc pparatiōem frēs si desideram? superfluentē mensuram spūs obtinere. Omnib? pter xpm ad mensuram datur spūs: sed mensura cumulus superflu- entis videt quodāmo excessisse mensuram. Euidens fuit magnanimitas in cōuersiōe nra. sit etiā in cōuersatiōe longanimitas sit vnanimitas in cōuersatiōe. Imō siqd animab? celestis illa hierlm desiderat in- staurari: qd? nec fidei magnitudo desit in suscipiēdo onere xpi: nec longitudo spei in p̄stendo: nec caritatis iunctura quod est vinculū pfectōis. Sermo. v. vii supra.

Odie sedenti in thro

no antiquo dierū cōfessur? parit oblat? est filius hominis: et erit de- inceps nō modo germen dñi in magnificē- tia et gloria: sed et fruct? terre sublimis. Fe- lix vnio et amplectendū ineffabilibus gau- dijs sacramentū. Idem enī et germen dñi et fructus terre: adez ipe et dei fili? et fruct? ventris marie est. Idem filius dauid et dñs de quo hodie gaudiū eius impletū est: vñd olim precinens aiebat. Dixit dñs dño meo sede a dextris meis. Quomō enīz nō dñs germen dñi? Idem tñ et filius eius vtpote fructus terre sublimis. fruct? xge q de ra- dice yesse pcessit. Hodie igit suū hūc et ho- minis filiū apud semetipz pf clarificat cla- ritate quā habuit pūf q mūd? fieret apud ipm. Hodie vitarē q d terra orta ē: celū sibi redditā gloriā. Hodie sponsus auferē a fi- lio: et legendus eis est sicut ipse predixit. Non enī poterant filij sponsi lugere donec sponsus cum eis erat: sed venit dies vt au- ferat ab eis: vt decetero lugeāt et ieiunent. Vbi illud iam petre qd dixerat. domine bo-

nū est nos hic esse: faciamus hic tria taber- nacula: ecce enim ingressus est amplius et perfectius tabernaculum nō manufactum id est non huius creationis. Quomō ergo iam bonum est nos hic esse? Imovero mole- stum est: graue est: pculosum est. Minus vbi malicie plurimum: sapientie modicum: si tamen vel modicū inuenitur: vbi viscosa omnia: omnia lubrica: operta tenebris: ob- sessa laqueis peccatoz. vbi periclitatur ani- me: vbi spiritus affligunt sub sole: vbi tan- tum vanitas et afflictio spiritus est. Leue- mus igitur fratres mei leuem? in celū cor- da cum manibus: et ascendente dominum sequi velut quibudā passibus deuotiōis et fidei p̄tendā. Erit enim cum sine mora: sine difficultate obuiam illi in nubibus ra- piemur: et id poterūt corpora spiritalia: qd merito interim nequeunt spirit? animales. Hunc enim quantis conatib? corda leuare necesse est: que quidē vt miserabilē satis i libro propie experientie legim? et corru- ptio corporis aggrauat: et terrēna inhabi- tatio deprimit. At forte tractādū est quid sit leuare cor: aut quemadmodū illud opor- teat eleuari. sed tradendū sane ab apostolo q a nobis. Si conresurrexistis inquit cum xpo que sursum sunt querite vbi christus ē in dextera dei sedens: que sursum sunt sapi- temon que sup terrā. Ac si manifestius di- cat. Si cōresurrexistis et coascēdite. si con- uinitis: et conregnate. Sequamur fratres sequamur agnū quocunqz ierit: sequamur patientem: sequamur et resurgente: sequa- mur multo libentius ascendente. Cruci- figatur vetus homo noster simul cum illo: destruat corpus peccati vt ultra non fer- uiamus peccato: mortificatis nimirū mem- bris nostris que sunt super terram: sed et q modo ipse resurrexit a mortuis per gloriā patris: ita et nos in nouitate vite ambule- mus. In hoc enim mortuus est et resurre- xit: vt peccatis mortui iusticie viuamus. Eterum quoniam vite nouitas locum ex- igit tutiorē: et resurrectionis dignitas al- tiorem expedit gradū. sequamur etiam as- cendentes: querere videlicet et sapere que sursum sunt vbi ille est: non que super terrā. Queris quis ille sit locus? apostolus audi. Que sursum est inquit hierusalē libera est: que ē maf nra. His scire que nā ibi sint: Ali- sio pacis ē. Lauda hierusalē dñz: lauda deū tuū syon: q posuit fines tuos pacē. Pax q eripias omnē sensu: o pax etiā super pacē:

o mēsurā sup mēsurā cōferta et coagitata et superfluenta. Cōpatere igit christo anīa christiana. cōsurge coascēde: qd est. declina a malo et fac bonū: inquire pacē et psequere eam. Sic nimirū paulus in actib? apostolo rū de cōtinentia et iusticia et spe vite eterne memorat docuisse discipulos: sic veritas ip- sa monet in euāgelio precingere liberos. lū- cernas accendere: et deinceps hominibus expectantib? dñm suum similes iueniri. Le- tex gemma quedā si bene aduertistis ascē- sio nobis ab aplō cōmēdat: in eo q et qz rere et sapere monuit non infima sed supna. Quā fortasse distinctionē ne ipse qz ppheta pterisse omnino videbit dicēs. Inquire pacē et psequere eā: vt hoc sit pacē sequēdā qzere: persequi inquisitam: qd est sapienda querere que sita sapere que sursum sunt: nō que sup terrā. Hinc donec diuisa sunt cor- da nostra et multos interdu sinus inueniuntur habere nec sibi omnino coherere videt vel particulatim ea et mēbratim quodāmo leuare necesse est vt in supna illa hierusalē colligant: cuius participatio eius in idipm vbi non tñ singuli: sed et omnes pariter in- cipiāt habitare in vñd: nō mō scz nō diuisi i semetipsis: sed nec in seipsos. Ecce enim vt tanq principalia cordis ipsius membra di- stinguā: est intellectus in nobis est et affec- tus: et hi quoqz sepius sibi inuicē aduersan- tes: et alter summa petere: alter appetere infimavideat. Quāntus vero his dolo: q grauis anime cruciat? dum sic distrahitur sic dilacerat: sic abruptis a seipsa: vel ex ea saltē quā omnibus experiri in promptu est corporis scissione cōficiat: si quis in suo spi- ritu animaduertere pniciosa et periculosa i sensibilitate nō neglexerit. Distrahunt ho- minū crura: et longioris obice ligni remo- uent ab inuicē pedes: et dum adhuc cutis in- tegra manet quis tamen ille est cruciatus? Sic sic affligi plangim? miseros: qui corpo- ralis inter nos cōuersantes illuminari for- te similit: sed dissimiliter inueniunt affecti. Intelligunt pariter bona que faciāt: s3 nō parit diligūt intellecta. Nā de ignorantia fratres que nā excusatio nobis: quibus nū q doctrina celestis: nūq diuina lectio: nūq spiritualis eruditio deest? Quēcūqz ve- ra sunt: quēcūqz pudica: quēcūqz iusta: quēcūqz amabilia: quēcūqz bōe fame si qua virt? si q laus disciplina: hec discit? et accipit? hec auditis pariter et videtis in exemplis vide- licet et verbis eozū q inter vos sunt pfecti.

quorum et hortatio et conuersatio plenius eruditur. **U**ni autē hec ut intellectum ammonent: moueāt et affectū: ne sit in tuis amarissima cōtradictio et diuisio molestissima dū hinc quidē sursum trahimur sed retrahimur inde deorsum. **H**umiliter aduerte re potes in omnib⁹ fere religiosis cōgregatiōib⁹ viros leuātes cōsolatōe supabundātes gaudioriocundos sp̄ et hīlares feruētes spiritu: die ac nocte meditātes in lege dei: crebro suspicientes in celū et puras manus in oratōe leuātes: sollicitos obseruatores cōscientie: et deuotos sectatores bonorū operū: quib⁹ amabilis disciplina: dulce ieiunium. vigilie breues. labor: manū delectabilis. et vniuersa deniq⁹ cōuersatiōis huius austeritas refrigeriū videat. **C**ontra sane inuenire est homines pusillanimes et remissos: deficientes sub onere virga et calcari: bus indigētes: q̄rū remissa leticia pusillanimitas tristitia est: quorū breuis et rara cōpunctio animalis cogitatio. tepida cōuersatio. quorū obedientia sine deuotione. sermo sine circūspectōe. oratio sine cōsolatōe intentione lectio sine edificatōe: quos deniq⁹ videmus vir gehēne metus inhiabit: vir pudor cohibet: vir frenat ratio: vir disciplina cohercet. **N**ō hōi hōi vita inferno penit⁹ appropinquare videt: dū intellectu affectui: et affectu intellectui repugnāte: necesse habet mittere manū ad opa fortitū: q̄ cibo fortitū min⁹ sustinet: socij plane tribulationis s; nō cōsolationis: **E**xurgamus obsecro quicūq⁹ eius modi sum⁹: et cōfitemur animas: spiritū recolligam⁹ abijciētes p̄ciosam tepiditatē et si nō q̄ periculosa est et deo solet ut interdū mirabilē plāgum⁹ etiā vomitū. puocare: certe quia molestissima plena miserie et doloris: et inferno plāe proxiā: vmbra mortis iure cōfiteat. **S**i q̄rim⁹ que sursum sunt: etiā saps et plābare interim studeam⁹. **F**orte ei poterit intellectui nō incōuenienter aptari q̄ et querere que sursum sunt et sapere ammonemur: ut in principalib⁹ quē admodū supra dictū est mēbris suis corda nra manibus q̄busdā p̄ij conat⁹. et exercitijs spiritalis leuare studeam⁹ ad deū. **O**mnēs ni fallor: q̄ sursum sunt q̄rim⁹ intellectu fidei et iudicio rationis: sed non eque forsitan sapiunt oēs que sursum sunt: tāq̄ mescari his q̄ sunt sup̄ terrā violento quodā iudicio affectionis. **E**nī enim ea quā paulo ante osidimus aīor diuersitas: tāta disparilitas studiorū: cōuersationū tāta dissimilitudo: **E**nī

spūalis gratie inopia tanta quib⁹dā cum alijs copia tanta exuberet: **P**rofecto nec auarus nec inops est gratie distributor: s; ubi vacua vasa desunt: stare oleum necesse est. **E**ndiq⁹ se ingerit amor mūdi cū cōsolationib⁹ imo desolatōib⁹ suis: obseruat aditus: p̄ fenestras irruit. mentē occupat: sed nō eius qui dixit. renuit cōsolari aīa mea: memor fui dei et delectatus sum. **P**rooccupatū nempe secularib⁹ desiderijs animū delectatio sancta declinat: nec mūseri potest veravans: eterna caducis. spiritualia corporalib⁹: summa imis: ut parit sapias q̄ sursum sunt et q̄ sup̄ terrā. **F**elices nūmū viri illi p̄ quos dominica ascēsis legē p̄fēgit: **E**noch rapt⁹: translat⁹ hēlias. **F**elices plane q̄ soli iā deo viuūt: soli vacant intelligendo. diligendo. fruendo. **H**ec enim corpora que corrūpūt illas aggrauāt animas: aut terrena inhabitatio sentis eorū tantū multa cogitantes depimit: qui cū deo ambulasse noscunt. **F**actū est impedimētū omne de medio: occasio vniuersa sublata: materies nulla relicta est: q̄ eorū affectū aggrauet vel depimat intellectū. **I**h̄a et p̄ior: ē ob hoc raptū sc̄ptura cōmemorat: ne forte vicat malicia sapiētia et intellect⁹ eius vel anima vltra decipivaleat aut mutari. **I**h̄a et vnde in his tenebris veritas: vñ caritas in hoc seculo neq̄: in hoc mundo qui positus ē in maligno: **P**utas erit qui intellectum illuminet: q̄ inflammet affectū: **E**rit vtiq⁹ si conuertamur ad christū: ut velamen de cordibus auferat. **N**ic est enim de quo scriptū est: habitantib⁹ in regione vmbre mortis: lux orta est eis. **S**iquidē p̄ioris ignorantie tepora despiciens deus annunciat hominib⁹: ut omnes ubiq⁹ agerent penitentiā: secundū q̄ paulus atheniensib⁹ tradit. **M**emento etenim dei verbū et sapientiā incarnatā: cuius vtiq⁹ opus erat toto illo tempore quo videri in terris et inter homines conuersari dignata est ineffabilis illa virtus: illa gloria: illa maiestas illuminare oculos cordis: etiam suaderi fidem hominibus predicatione pariter et ostensione signorū. **D**eniq⁹ spiritus domini ait super me: ad euangelisandū pauperibus misit me. **E**t apostolus loquebatur. **A**dhuc modicū lumen i vobis est: ambulate dū lucē habetis: ut non tenebre vos comprehendant. **N**ec mō ante passionē sed et post resurrectionē i multis argumētis p̄ dies quadraginta apparēs eis et loq̄ns de regno dei: q̄n et sensum eis ut sc̄p-

De ascensione.

fo. lxxix.

turas intelligeret legē aperuisse intellectū pot⁹: infirmabat q̄ purgabat affectū. **N**ō enī ad spūalia affici possēt animales: **I**mo vero ne ipsi quidē merā lucē poterāt aliq̄ tenus sustinere: s; exhiberi illis oportuit et bum in carne solem in nube: lumen in testa. mel in cera: cereū in laterna. **S**pūs ante faciem illos rps dñs: s; nō vtiq⁹ sine membra in qua viueret interim inter gētes. **E**nde et virgini legē obumb: assēne vehementiori reuerberata splēdore: ad cādidissimā illam lucē purissimūq⁹ fulgorē diuinitatis etiā illius aquile posset acies hebetari. **M**inime tñvel nubes ipsa leuis esse potuit ociosa: sed ea quoq⁹ vñs est in salutē: et discipulorū animas qui nec ad fidei intellectu sine aliqua mutatione affectus poterāt pmoueri: nec assurgere adhuc spūalia p̄ualebāt i sue carnis puocauit affectū: ut amore quodāz humano opanti mira mira loquenti hōi adhereret: amore vtiq⁹ carnali adhuc: sed tā valido ut ceteris omnibus p̄ualeret. **A**mmiruz hic erat ille moysi serpens: qui serpētes magorū egypti oēs pariter deuorauit. **D**eniq⁹ ecce nos inquit reliquim⁹ omnia: et secuti sumus te. **B**eati siquidē oculi qui videbāt dominū maiestatis in carne p̄sentē: auctorem vniuersitatis inter hoīes cōuersantē: virtutib⁹ choruscantē: infirmos curantē: mare calcantē: mortuos suscitantē: demonijs imperantē: et potestātē similē hoībus cōferentē: amittē et humilē corde: benignū: affabile miscēie viscerib⁹ affluentē: agnū dei p̄ctm nō habentē: et oīm peccata portātē. **B**eate aures q̄ verba vite ab ipsius incarnati verbi ore p̄cipe merebant. quib⁹ enarrabat vniūgenit⁹ q̄ est in sinu patris et nota faciebat quecūq⁹ audisset a patre: ut fluētā doctrine celestis ab ipi⁹ veritatē purissimo fōte haurirēt vniuersis postmodū gentib⁹. **P**pinanda: imo eructāda potaret. **Q**uid mirū fess si implebat tristitia cor: eorū cum ab eis sese p̄nunciaret itur⁹: adderet. **Q**uo ego vado vos nō potestis venire mō: **Q**uid nī concuterent viscera. turbaret affectus. hesitaret anim⁹. hereret vultus. paueret audit⁹. nec oīmno equanimiter discēssis eius sermo posset admitti. ut rēlinq̄ret eos p̄ quo omnia reliquissent: **E**t ex nō vt maneret i carne: s; vt trāfferet ad ip̄m. tot⁹ ab eo in illā carnē discipulorū fuerat collect⁹ affect⁹: vt dicere esset aliquādo. et si cognouim⁹ xp̄m scdm carnē: sed nūc iam non nouim⁹. **E**nde et benignissim⁹ ille magister blādis eos re-

fouens consolationib⁹ ait. **R**ogo patrē meum: et alii paracitū dabit vobis spiritum veritatis: qui vobiscū maneat in eternum. **E**t itē. **E**go veritatē dico vobis: expedit vobis vt ego vadā. **N**isi enī abiero paracit⁹ nō veniet ad vos. **B**rāde mysteriū fratres mei. **Q**uid enī sibi vult. nisi ego abiero paracit⁹ nō veniet. **I**tem inuisa paracit⁹ p̄sentia xp̄i: aut contuberniū dominice carnis spiritus sanct⁹ horrebat: que sicut angelos p̄nunciāte cognouim⁹: nec cōcipi quidez nisi eo superueniēte potuerit. **Q**uid est ergo: nisi ego abiero paracit⁹ non veniet. **N**isi carnis p̄sentia vestris subtrahat affectib⁹ spiritualis gratie plenitudinē occupata mens non admittit: nō recipit anim⁹: nō capit affectus. **Q**uid vobis videt fratres. **S**i hec ita sunt. imo quia ita sūt audeat q̄s de cetero fantastis quib⁹dā illecebris deditus. sectās lenocinia carnis sue carnis vtiq⁹ peccatricis genite in peccatis. assue te peccatis: in qua deniq⁹ bonū nō est illum pariter expectare paracitū. **I**udeat inq̄ qui huic sterquilinio se in heret. qui carnem fouet. in carne seminat: carnem sapit. illam nihilomin⁹ consolationē superne visitationis. torrentē voluptatis illū. illā sperare gratiā spiritus diuinitatis: quā vt veritas ipsa testatur. ne cum ipsa quidem verbi carne percipere nullaten⁹ apostoli potuerit. **E**rrat omnino: si quis celestē illam dulcedinem huic cineri: diuinū illud balsamū huic veneno. carismata illa spiritus misceri posset. huiusmodi illecebris arbitratur. **F**alleris thoma sancte falleris. si videri dominū speras ab apostolorū collegio separatus. **N**on amat veritas angulos. nō ei diuersoria placet. **I**n medio stat: id est: disciplina cōmunis: cōmuni vita: cōmunib⁹ studijs delectatur. **A**lq̄quo miser diuerticula captas et cōsolatiōes p̄prie voluntatis tanto labore q̄ ritas: tāto rubore mendicas. **E**t si quid facio inquis. **E**cce ancillā et filiū eius. nō enī heres erit fili⁹ ancille cū filio libere. **N**ulla vt dictū est cōuentio veritati et vanitati: luci et tenebris. spiritui et carni: igni et tepiditati. **S**ed dū illa morat inquis: sine aliqua cōsolatione esse nō possum. **I**muero si morā fecerit expecta eū: q̄ veniet et nō tardabit. **A**postoli decē dies in hac expectatione sederunt: p̄seuerātes vñanimitē in oratione cū mulierib⁹ et mariam matrem iesu. **E**t tu igit⁹ orare discē. discē querere. petere. pulsa re. donec inuenias. donec accipias. donec

aperiatur tibi. Huiusmodi signum tuum: si delis est. non te patitur tentari supra quod possis. Confido in ipso. quod si fideliter expectaueris: nec die decimum expectabit. Peruenit certe in benedictionibus dulcedinis desolatam animam: orantem: ut feliciter et non ad insipientiam tibi consolari renoues in ipso memoria delecteris. inebriat ab ubertate domus et voluntatis eius torrete potat. Sic nuntius et heli teus quondam orasse legimus cum dulcissimum illud solatium helie presentia sibi plageret subtrahendam. Sed considera diligenter: quid orauerit: quid verbum sit postulatum. Proinde inquit dñe ut fiat spūs tuus duplex in me. Hi mirum duplicari ei spiritum oportebat: ut magistri abeuntis absentia gratia duplicata superpleret. Unde et helias ad eum. si videris inquit quoniam tollas a te: fiet quod petisti. Duplicauit ei spiritum visio abeuntis: cum euidenter raptus in celum vniuersa pariter ei desideria secum tulit: ut inciperet ipse quoque iam sapere que futurum sunt: non que super terram. Duplicauit spiritum visio abeuntis ut intellectui spirituali spiritualis iungeret affectus. cum ipsa utique cui potissimum inhererebat carne raptus in celum quod euidenter in apostolis inuenit impletum. Tunc enim videtur illis suis ille iesus tam manifeste eleuari est et ferebatur in celum: ut nemo eorum opus haberet interrogare quo vadis: ipsa iam ut ita dixerim ocella fide edocti sunt duplices in celum leuare oculos. puras redeunt manum. promissa sibi dona carissimam postulantes: donec fieret repetere de celo sonus aduenientis spiritus vehementis: aduenientis utique ignis: quem dñs iesus mittebat in terram: volens vehementer accendi. Constat siquidem eos et prius spiritum accepisse cum videlicet in sufflauit eis et dixit: accipite spiritum sanctum: sed spiritum plane fidei et intelligentie non feruoris. quo magis illuminaret ratio quam inflammarer affectio: duobus duplicati utique spiritus opus fuit. Quos enim verbum patris disciplinam et scientiam ante docuerat et intellectu adimplenerat corda eorum: adueniens utique postmodum ignis diuinus et inueniens iam receptacula munda infudit veri dona carissimatum et in spirituali omnino mutauit amorem: ut accensa in eis caritas fortis et mors. iam non modo fores: sed ne ipsa quidem ora propter metum iudeorum claudere dignaretur. Qui nos gratie pro nostro eriguntis modulo preparantes. exinanire per omnia nosmetipsos et a delectationibus miseris et caducis consolationibus euacuare studeam dilectissimi

corda nostra. maximeque instanti nunc die festo: et feruenti et fiduciali unanimiter persequeremur in oratione ut sua nos visitatione. sua consolatione et confirmatione dignetur spiritus ille benignus. spiritus dulcis. spiritus fortis: infirma roborans. aspera planans. corda purificans: qui cum patre et filio idipsum non isipse est. ut tres vni et vni tres esse verissime prorsus et fidelissime catholica ecclesia fateatur: a patre adoptata. a filio desponsata. a spiritu sancto confirmata: quibus ut vna substantia. sic eadem nihilominus gloria in seculum seculorum. amen.

In festo penthecostes primo.

Elebremus dilectissimi

simi hodie spiritus sancti solennitate tota cum iocunditate celebranda: videlicet in deo spiritus sanctus est: benignitas dei: et idem ipse deus. Proinde si celebramus sanctorum solennia: quanto magis ei a quo habuerunt ut sancti essent quotque fuerunt sancti: Si veneramus sanctificatos: quanto magis ipsum sanctificatore puenit honorari: Hodie utique festiuitas est spiritus sancti quia visibiliter apparuit inuisibilis. sicut et filius cum sit nihilominus inuisibilis in seipso. dignatur est exhibere se in carne visibile. Hodie spiritus sanctus reuelat nobis aliquid de seipso: sicut ante de patre et filio aliquid noueramus. Hanc perfectam trinitatis cognitio vita eterna est. Hanc autem ex parte cognoscimus: reliqua credimus quod minime sufficimus comprehendere. Et de patre quod dem noui creationem clamantibus creaturis: ipse fecit nos et non ipsi nos. Inuisibilia enim dei a creatura mundi: per ea que facta sunt: intellecta conspiciuntur. At vero eternitatem et immutabilitatem ipsi comprehendere multum est a me: lucem habitat inaccessibilem. De filio autem magnum aliquid noui ei gratia scilicet incarnatione. Hanc generationem eius quis enarrabit? Quis comprehendat eamque genitum genitoris? Jam et de spiritu sancto si non perfectionem qua ex patre et filio procedit. illa enim mirabilis facta est scientia ex me: confortata est et non potero ad eam. noui tamen aliquid videlicet per inspirationem. Duo enim sunt: unde procedat et quo. Proinde cessio a patre et filio posuit tenebras latibulum suum. sed processio ad homines hodie cepit innotescere: et est iam fidelibus manifesta. Et per us equidem quoniam sic oportebat signis visibilibus inuisibilis spiritus suum declarabat aduentum: nunc eius signa quo spiritualiora sunt:

eo magis congrua: eo magis videntur spiritus sancti digna. Venit tunc super discipulos in linguis igneis ut verba ignea loquerentur: et legem ignem lingue ignee predicaret. Nemo conuerterat: quod minime nobis illa manifestatio spiritus sancti. Tuncque enim datur manifestatio spiritus sancti ad utilitatem. Denique si dicere oportet est nobis illa manifestatio potius quam apostolis facta est. Ad quid enim illis necessarie lingue gentium: nisi ad conuersionem gentium? Fuit in eis alia quedam manifestatio magis ad eos pertinentem: et hec visus hodie fit in nobis. Ad manifestum enim fuit indutos esse virtute ex alto qui de tanta pusillanimitate spiritus sancti ad tantam deuotionem constantiam. Hoc est iam fugere: non est abscondi propter metum iudeorum: constantius modo predicant: quam vellet scirent ante timidius. Denique mutationem illam de preteritis excelsis manifeste declarat princeps apostolorum. prius quidem inter ancille verba formido: postmodum inter principum verbera fortitudo. Ibant autem scriptura gaudentes a conspectu concilii quoniam digni habiti sunt pro nomine iesu contumeliam pati. quem sane prius cum duceret ad conciliium: solus reliquerant fugientes. Quis dubitet aduenisse spiritum vehementem qui mentes eorum inuisibili illustraret potentia? In hunc modum etiam modo que spiritus operatur in nobis. testimonium prebent in nobis de eo. Quia igitur mandatum accepimus ut declinantes a malo faciamus quod est bonum. vide quomodo spiritus in utroque adiuvat infirmitatem nostram. Nam diuisiones gratiarum sunt: idem autem spiritus. Propterea ad declinandum a malo tria opatur in nobis. computationem: supplicationem: remissionem. Initium enim reuertendi ad deum penitentia est: quam sine dubio spiritus operatur non noster sed dei. idque et certa ratio docet confirmat auctoritas. Quis enim cum ad ignem venerit algens et fuerit calefactus dubitabit ei ab igne venisse calorem quem habere non poterat sine illo? Sic ergo qui prius in iniquitate erat frigidus: si postmodum feruore quodam penitentiae accendatur. alium sibi spiritum qui suum arguit et iudicat non dubitet aduenisse. Habes hoc et in euangelio ubi cum loqueretur de spiritu quem accepturi erant credentes in eum. ille inquit arguet mundum de peccato. Sed quid prodest penitere de culpa et non supplicare pro venia? Necesse est ut etiam hoc spiritus operetur: dulcedine quadam spei replens animum per quam fiducialiter postules nihil hesitans. Quis ostendat tibi etiam hoc opus esse spiritus sancti: Etique vobis

abest ille: tale aliquid in tuo spiritu non inuenies. Denique ipse est in quo clamamus: abba pater. ipse qui postulat pro sanctis gemitibus inenarrabilibus. Et hec quidem in corde nostro. Quid autem in corde patris? Sicut in nobis interpellat pro nobis. ita in patre delecta donat cum ipso patre. Ad vocat nos ad patrem in cordibus nostris: dñs noster in corde patris. Itaque quod postulamus idem ipse donat qui donat ut postulemus. et sicut nos erigit pia quadam fiducia: ita deus inclinat ad nos magis pia misericordia sua. Itaque ut omnino scias quia remissionem peccatorum spiritus sanctus operatur. audi quod aliquando audierunt apostoli. Accipite spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata remittuntur eis. Et de malo quidem declinando sic. Porro ad faciendum bonum: quid in nobis spiritus bonus operatur? Profecto monet et mouet et docet. Ad monet memoriam. rationem docet. mouet voluntatem. In his enim tribus tota consistit anima. Memoria suggerit bona in cogitationibus scriptis atque ita ignauia nostra torporis repellit. Propterea quoties huiusmodi suggestionem boni senseris in corde tuo: da honorem deo et age reuerentiam spiritui sancto: cui vox sonat in auribus tuis. Ipe namque est qui loquitur iustitiam. Et in euangelio habes: quod ille suggerit vobis omnia quecumque dixerit vobis. Et ad ad te quid promiserit. Ille docebit vos omnia. Dixerat enim: quod docet rationem. Multi siquidem monent ut bene faciant sed minime sciunt quid agendum sit: nisi assistit deus gratia spiritus sancti: et quam inspirat cogitat omnem doceat in opus proferre: ne vacua in nobis sit gratia dei. Sed quid scienti bonum et non facienti peccatum est illi gratia. Propterea non solum moneri et doceri: verum etiam moueri et affici ad bonum necesse est: ab eo utique spiritu qui adiuvat infirmitatem nostram: et per quem in cordibus nostris diffunditur charitas: que est bona voluntas. Itaque cum sic adueniens spiritus tota possederit animam suggerendo: instruendo: afficiendo: loquens semper in cogitationibus nostris: ut audiamus et nos quid loquamur in nobis dominus deus rationem illuminans: voluntatem inflammans: non tibi videatur quia tota domum impleuerint dispersite lingue tanquam ignis? Hanc in his tribus superius dictum est animam consistet totam. Sunt autem dispersite lingue propter multiplices cogitationes. sed eam multiplicitas et vno lumine veritatis: et vno charitatis feruore sit tanquam ignis. Aut certe dominus impletio fini potius reseruet quando

3 opat. 7. 7. mnb: ~

p: ~

22: ~

g: ~

mensuram bonam et confertam et coagitatam et superfluentem dabunt in sinus nostros. Sed qui hec erunt? Profecto cum completi fuerint dies penthecostes. Felices qui iam in tractis quinquagesime requiescent et iubilant. Fratres nostros loquor quibus iam dixit spiritus: ut requiescant a laboribus suis. Et tamen hoc quoque inter ea opera recipimus. Duo namque tempora celebramus fratres: quadragesime unum alterum quinquagesime. Illud autem passionem: istud post resurrectionem. Illud in compunctio cordis et lamentis penitentie: istud in deuotione spiritus et alleluia solenni. Propterea quidem tempus ipsa est vita presentis: posterius vero quod est sanctorum significat: quod est post mortem. Cum autem venerit illius quinquagesime finis et iudicio scilicet et resurrectione: completis diebus penthecostes: aderit plenitudo spiritus et tota replebit domum. Plena siquidem erit omnis terra maiestate eius quoniam non solum anima sed et ipsum corpus spirituale resurget: si tamen apostoli monitum dum adhuc est aiale fuerit seminatam

Sermo secundus unde supra.

Die dilectissimi ce

li distillauerunt a facie dei synai a facie dei israel: et pluuia voluntaria segregata est hereditati christi. Spiritus enim sanctus procedens a patre largiori munere sue maiestatis in apostolos superuenit: et tribuit eis charismatum dona. Post magnificentiam enim resurgentis: post gloriarum ascendentis: post residentis sublimitatem: non restabat nisi ut expectatio iustorum leticia adueniret: et celi muneribus celestes homines implerentur. Vide autem si non sententiarum ponderet: et verborum ordine hec omnia per se longe ante perierit. Erit inquit in die illa germen domini in magnificentia et gloria: et fructus terre sublimis: et exultatio his qui saluati fuerint de israel. Germen domini iesus christus solus de mundissimo conceptus semine: quod et in similitudine carnis peccati: non tamen in carne peccati. Et si filius carnis adeo: non tamen filius puaricationis adeo. Quia non fuit natura filius ire: sicut reliqui omnes qui in iniquitatibus sunt concepti. Illud ergo germen quod de virgine esse virore virginis pululauit in magnificentia fuit: cum resurrexisset a mortuis: quod tunc dicitur deus meus magnificatus es vehementer confessione et decorem induens: amictus lumine sicut vestimento. Quanta autem ascendentis gloria: cum mediis angelorum et animarum sanctarum ad patrem deduceres: et triumphatrice palma celis inue-

ctus: susceptum hominem in ipsa diuinitatis claudis identitate? Quis cogitet nedum loquatur quod sit fructus terre sublimis in consensu ad dexteram patris: quod utique celestium oculos reuerberat naturarum: quod angelicus intuitus contremuit non attingit? Veniat ergo exultatio domine iesu his qui saluati sunt de israel: apostolis tuis quos elegisti ante mundi constitutionem. Veniat spiritus tuus bonus qui fordes abluat et infundat virtutes: in spiritu iudicii et spiritu ardoris dei. Eya igitur fratres cogitemus super nos et in nos opera trinitatis ab initio mundi usque ad finem: et videamus quod sollicita fuerit illa maiestas cui administratio pariter et gubernatio seculorum incumbit: ne nos perderet in eternum. Et potenter quidem omnia fecerat: et sapienter omnia gubernabat: et utrumque rex tam potentie quam sapientie signa manifestissima tenebant in creatore et conseruatore machine mundialis. Et bonitas quidem in deo erat: et bonitas multa nimis: sed latebat in corde patris cumulanda quoniam super genus filiorum adam tempore oportuno. Dicebat tamen dominus. Ego cogito cogitationes pacis: ut mitteret nobis illud qui est pax nostra: qui fecit utraqque unum ut iam daret pacem super pacem. Pacem his qui longe: et pacem his qui prope. Verbum igitur dei in sublimi constitutum ut ad nos descendere: propterea benignitas inuitauit: misericordia traxit: veritas qua se promiserat venturum compulit: puritas veri agnoscere suscepit: salua virginis integritate potentia eduxit: obedientia in omnibus deduxit: patientia armauit: caritas verbis et miraculis manifestauit. Propterea amplissima mihi nunc materia et malorum meorum suppetit et bonorum domini mei: ut cum cogitauerim vias meas: conuertam pedes meos in testimonia sua. Illa enim bona ineffabilia sunt: quod ut bene christo cuncta concludam: nihil melius inuenire potuit vbi nos redimeret sapientia dei: in omni sapientia sua. Sed et mala circumsiderant nos quorum non erat numerus: quod peccati (iustus loquitur) super numquam arene maris. Et propter nomen tuum domine propiciaberis peccato meo: multum enim. Misus est coluber tortuosus a dyabolo ut venenum per aures mulieris in ipsum mentem transfunderet: et sic resunderet in totius posteritatis originem. Misus est interim angelus gabriel a deo ut verbum patris per aurem virginis in ventrem et mentem ipsius eructaret. ut eadem via intraret et antidotum qua venenum intrauerat. Vere vidimus gloriam eius gloriam quasi unigeniti a patre:

In festo penthecostes.

So. lxxxi.

quia totum paternum est quod de corde patris christus attulit nobis: ut nihil in filio dei nisi dulcedinem paternum humani generis trepidatio suspiceret a planta pedis usque ad verticem non erat in nobis sanitas: erraueram quod utero: in utero dammati antequam nati: quod de peccato: et in peccato concepti. Quis igitur ibi primum medicinam apposuit: ubi primum vulneri patebat locus: et substantialiter vero virginis illapsus de spiritu conceptus est: ut conceptionem nostram mudaret quam spiritus malus si non fecerat tamen infecerat: ut non esset etiam in utero vita ipsius ociosa: dum nouem mensibus purgat vulnus antiquum: scrutans ut dicitur usque ad intumescere virulentam ut sanitas semperterna succederet. Et tunc iam operabatur salutem nostram in medio terre in utero videlicet virginis marie: quod mirabili propietate terre medium appellat. Ad illam enim sicut ad medium sicut ad archam dei sic ad rem causam: sicut ad negocium seculorum respiciunt. et quod in celo habitant et quod in inferno: et quod nos precesserunt: et nos qui sumus et qui sequentur: et nati natorum et qui nascuntur ab illis. Illi qui sunt in celo ut resartantur: et qui in inferno ut eripiantur: qui precesserunt ut prophetes fideles inueniantur: qui sequuntur ut glorificentur. eo beatam te dicunt omnes generationes genitricis dei: domine mundi regina celi. Omnes inquit generationes. Sunt enim generationes celi et terre. Mater spiritus ait apostolus: ex quo omnis paternitas in celo et in terra nominatur. Ex hoc ergo beatam te dicunt omnes generationes: quod omnibus generationibus vitam et gloriam genuisti. In te enim angelicam leticiam: iusti gratiam: peccatores veniam inueniunt in eternum. Merito in te respiciunt oculi totius creature: quod in te et per te et de te benigna manus omnipotentis quicquid creauerat recreauit. Placebit ne tibi domine iesu ut dones mihi vitam tuam sicut dedisti conceptionem: quod non solum conceptio mea immunda sed mors pueris: vita periculosa: et post mortem restat mors grauior: mors secunda. Non solum ait conceptionem meam sed et vitam meam. et hoc per singulos etatum gradus infantie: puericie: adolescentie: iuuentutis tibi donabo. adiiciens mortem resurrectionis: ascensionem: et missionem spiritus sancti. Hoc autem ideo ut conceptio mea emundet tuam: vita mea instruat tuam: mors mea destruat tuam resurrectionem mea precedat tuam: ascensio mea preparat tuam: porro spiritus adiuvet infirmitatem tuam. Sic enim vplane idebis et viam per quam ambules: et cautelam quam ambules:

et ad quas ambules mansionem. In vita mea cognolces viam tuam: ut sicut ego pauper tatis et obedientie humilitatis et patientie caritatis et misericordie: indeclinabilis semitas tenui. Sic et tu eiusdem vestigiis incedas non declinans ad dexteram neque ad sinistram. In morte autem mea dabo iusticiam meam: dirumpens iugum captiuitatis tue: expugnans hostes qui sunt in via vel iuxta viam: ut non apponant amplius nocere tibi. Vis autem completis reuertar in domum meam unde exui. et omnibus illis qui in montibus remanserant et quas propter te reliqueram ut non te ducerem sed reportarem: reddam faciem meam. Et ne de absentia mea vel murmures vel contristeris mittam tibi spiritum paracletum: qui tibi donet pignus salutis: robur vite: scientie lumen. Pignus salutis: ut ipse spiritus reddat testimonium spiritui tuo quod filius dei sis: quod certissima signa predestinationis tue cordi tuo imponent: ostendant: quod donet leticiam in corde tuo et de rore celi si non continue tamen sepius mentem tuam impinguet. Robur vite ut quod per naturam tibi est impossibile: per gratiam eius non solum possibile sed et facile fiat: ita ut in laboribus in vigiliis in fame et siti et omnibus obseruationibus: que nisi farina ista dulcorantur: propterea mors in olla appareat: delectabilis incedas sicut in omnibus diuitiis. Scientie lumen: ut cum omnia benefeceris: te seruum inuicem putes: et quicquid boni in te inuenieris illi tribuas a quo omne bonum est: sine quo non parum aliquid: sed nihil omnino potes incipere: ne perficere dicam. Sic ergo spiritus iste in tribus istis te docebit omnia. sed omnia que ad tuam pertinent salutem: quod in ipsis est plena et absoluta perfectio. Hoc est quod per prophetam idem spiritus dicit. Seminate vobis ad iusticiam. ubi pignus salutis ostendit: metite spem vite ubi vitale robur accipitur. illuminate vobis lumen scientie: quod verbis propriis subinfertur. Unde et spiritus iste super apostolos in igne apparuit propter lumen pariter et ardorem. Quos ei repleuerit et spiritus feruere et in veritate cognoscere facit: quod sola misericordia est que eos et peruenit et perducit. Multum sibi de hac misericordia vndique contraxerat puer domini cum diceret. Misericordia eius perueniet me. Et misericordia tua ante oculos meos est: et misericordia tua subsequetur me omnibus diebus vite mee. et quod me coronat in misericordia et miserationibus: et deus meus misericordia mea. Quia dulciter domine iesu cum hominibus peruersatus es: quod abundanter multa et magna

bona hominibus largitus es: et fortiter tam indigna quam aspera passus es: ita ut liceat fugere os suum. Quidam autem de saxo durissimo. Duro ad verba: durior ad opera: durissimo ad horrida crucis: qui in omnibus his sicut agnus coram tondente se obmutuit: et non aperuit os suum. Quidam autem de vix dixerit ille qui dicitur sollicitus est mei. Pater ut servum redimat filio non parcat: filius seipsum libenterissime tradit: spiritum sanctum uterque mittit: et ipse spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Duri et indurati et obdurati filii ad quos non emollit tanta benignitas tanta flamma: tam ingens ardo: amoris: tam vehemens amor: qui pro vilius sarcinulis tam preciosas merces expendit. Non enim cor ruptibilis auro vel argento redemit nos: sed precioso sanguine suo quem effudit abunde: qui largitur vinde sanguinis de corpore iesu per quod partes emanaverunt. Quid ultra debuit facere et non fecit? Illuminavit cecos reduxit erroneos: reconciliavit reos: iustificavit impios: triginta et tribus annis super terram visus cum hominibus conversatus: per hominibus mortuus: qui de cherubim et seraphim et omnibus angelicis virtutibus dixit et facta sunt: cui subest cum voluerit omnia posse. Quid ergo a te querit qui tanta sollicitudine te quesivit nisi te solitum ambulare cum deo tuo? Hanc sollicitudinem non facit nisi spiritus sanctus qui scrutatur profunda peccatorum nostrorum. discretor cogitationum et intentionum cordis: qui nec minimam paleam intra cordis quod possidet habitaculum patitur residere: sed statim igne subtilissime circumspicientis exurit: spiritus dulcis et suavis qui nostram voluntatem flectat: imo erigat et dirigat magis ad suam: ut eam et veraciter intellegere et ferventer diligere: et efficaciter implere possimus.

¶ Sermo tercius unde supra.

Tam libenter vobis

communem si quid mihi supna dignatione sensero inspiratum: novit spiritus ipse cuius hodie solennitate et solennitate precipua celebramus: utinam devotione precipua. Ipse est enim dilectissimus qui vos sedere facit non solum in civitate sed et in domo una: ut sedeant super montes: ut requiescant super hylas et tremantes ad sermones suos. Ipse est qui angelis obumbravit: apostolos roboravit: et angelico corpori temperaret: deitatis accessum: et apostolos indueret virtute ex alto. ferventissima scilicet caritate. Hanc nunquam apostolicam illi christo

rus locum sese induit sicut gygas ad faciendam vindictam in nationibus: increpatio in populis: ad alligandos reges eorum in cervice: et nobiles eorum in manibus ferreis. Quia enim in domo fortis ligare eum vasa ei? diripe mittebant: opus erat fortitudine ampliori. Illi quoniam multum erat ad ipsos ut de morte triumpharet: et ne ipse quidem porte inferi prevaleret adversus eos: si non vigeret in eis qui in eis vinceret dilectio fortis ut mors: dura sicut infernum emulatio. Hinc sibi zelum imbibant cum vino ebrii putarent. Et vere ebrii vino: sed non eo quo ab incredulis credebant. Hinc in ebrii sed vino novo quod veteres quidem videres nec meretur accipere: nec continere valeret. Hoc enim vinum vera illa vitis fuderat de excelso: vinum letificans cor: non statum mentis: cuert: vinum germinans angelos: non apostotat faciem etiam sapientes. Hinc vinum sed habitantibus super terram. Hinc in celis quidem olim copiosissime redudabat non in vtribus: nec in testibus vasis sed in cella vinaria: in spiritalibus apothecis. Fluebat per vicos et plateas omnes illi civitatis vinum in quo leticia cordis: non carnis luxuria est: nam terrigine et filii hominum vinum eiusmodi non habebant. Sic igitur celus quidem vino proprio fruebat quod terra interim nesciebat: sed ne ipsa quidem terra penitus inops carne christi gloriabatur: cuius potentia nihilominus celum sitiebat. Quid ni fidelissimum fieret gratissimumque commercium inter celum et terram: inter angelos et apostolos ut exhiberet illis caro christi: spiritus vinum: celi essetque terra spiritus: caro in celis: ac deinceps omnia omnibus contra in eternum. Hinc inquit ego abiero pacem non veniet ad vos. Hoc est dicere. Si non dederitis quod amaris non habebitis quod desideratis. Expediit ergo vobis ego vadere: vos quod de terra ad celum: de carne ad spiritum translati: filii enim spiritus: per spiritus: spiritus sanctus spiritus est. Denique spiritus ante faciem nostram christus dominus: sed et per quod spiritus est: tales quod adoratores qui adorant eum in spiritu et veritate. Spiritus sanctus qui spiritus spiritus domini: qui ab utroque proce dat firmissimum et indissolubile vinculum trinitatis: tanquam proprie scius qui sit donum per se si filii: omnes scilicet creaturae: quibus per quod spiritus et scius: itaque et filii et spiritus et scius sit: ex quo omnia per que omnia: in quo omnia ait apostolus. Trium in magno huius mundi opere cogitare debemus: videlicet quod sit: quod sit ad quod sit constitutus. Et in esse quod rex inestimabilis potentia commendat quod tam multa tam magis tam multipliciter tam magnificenter sunt creata. Sane in modo ipso sapientia sua

gularis elucet: qui hec quidem sursum: hec vero deorsum: hec in medio ordinatissime sunt locata. Si vero ad quod facit sit mediteris: occurrat tamen utilis benignitas: tam benigna utilitas: que etiam ingratis quod multum dine et magnitudine beneficiorum possit obruere. Potestissime siquidem ex nihilo omnia sapientissime pulchra: benignissime utilia sunt creata. Verumtamen et fuisse novum ab initio et adhuc multas esse videmus in filiis hominum: qui in bonis inferioribus sensibilis mundi huius tota sensualitate depressi. totos se dedunt his qui facta sunt: qui non modo vel ad quod facta sunt negligentes. Quid istos: nisi carnales dicamus? Propter paucissimos est tam arbitror. legimus tamen nonnullos quos fuisse. quibus summi studium fuit atque unica sollicitudo modum et ordinem vestigare factorum: adeo ut plerique non utilitate rerum perire dissimulaverint: sed et ipsas magnanimitate spreverint: cibo quissimo vilissimisque contenti. Ipse quidem sese per hoc vocat: sed a nobis curiosi et vani recti appellatur. Atque igitur successerunt viri prudentiores: utrisque: qui nimirum et qui facta sunt et quod facta sunt transilientes: intederunt aciem mentis: ut ad quod facta sunt videret. Nec latuit eos: quoniam omnia per se metipsum fecit deus: omnia per se suos. Alii tamen per se alii per se suos. In eo quippe quod dicitur omnia per se per se suos: magis exprimit fructus sequens. Quia fecit per se metipsum gratia videlicet bonitate: omnia per se electos suos: per eos scilicet utilitate: ut illa quidem efficiens causa sit: hec finis. Si scilicet spirituales viri sic viderent hoc mundo tamquam si viderent: si simplicitate cordis sui quod reteret deum: ne illud quidem magnopere vestigantes quoniam modo mundialis hec machina volueret. primi voluptate: secundi vanitate: tertii ditate impleti. Gaudeo vos esse de hac scola de scola videlicet spiritus: ubi bonitatem et disciplinam et scientiam discat: et dicat: cum scio. Super omnes docetes me intellexi. Quare inquit? Huiusmodi quod purpura et bisso me induit: et quod lautioribus epulis abundavi. Huiusmodi quod platonis argutias aristotelem xivatas intellexi: aut ut intellegere laboravi: Tibi sit inquit: sed quod testimonia tua exquirit. Felix qui in hoc scilicet thalamo moratur: ut possit intellegere triplicem illud spiritus: id est idem ipse puer vni filii senioris intellegens clabatur et decabatur. Ne precias me a facie tua: et spiritum sanctum tuum ne auferas a me. Cor mundum crea in me deus spiritus rectum in novis visceribus meis. Redde mihi leticia salutaris tui: et spiritui principali confirma

me. Spiritus sanctus ipse intellige pro nomine designatum. Rogat ergo ne precias a facie eius: tanquam aliud in mundum. qui spiritus iste odit sordes: nec habitare poterit in corpore subdito peccati. Cui enim proprium est peccata repellere. ipse et proprium est peccata odire: nec in vno domicilio potest morari. Quia tanta mundicia et immundicia tanta. Accipit ergo scilicet per scilicet moniam: sine qua nemo videtur deus: audeat quod ante faciem eius apparere: tanquam loquatur et mundum: utpote qui contineat se ab omni malo: qui quod actus et si non cogitationes frenaverit. Sed quod puerse et immunde cogitationes separant a deo: quod ad est ut cor mundum creet in nobis: quod utique fiet: si spiritus rectus fuerit in nostris visceribus: innovat. Spiritus rectus quod ait filio potest non inconvenerit aptari: qui nos veterem hominem exuens novum induit: qui nos renouavit in spiritu mentis nostre tanquam in visceribus nostris: ut cogitemus que facta sunt: ut ambulemus in novitate spiritus et non in littere vetustate. Forma enim rectitudinis de celis attulit reliquit in terris: immiscet sane et mittens dulcedinem rectitudinis in omnibus operibus suis: sicut de eo idem ipse per dixerat. Dulcis et rectus dominus: per hoc legem dabit delinquentibus: et via. Castigatio ergo cor poris per scilicet operum mundato corde vel potius innovato per rectitudinem cogitatio nunc reddet leticia salutaris: ut iam in lumine vultus dei ambules: et in nomine eius exultes tota die. Quid igitur restat: nisi ut spiritus principalem confirmemus? Patre intellige spiritum principalem: non quod maior: sed quod solus a nullo cum ab eo sit filii: spiritus sanctus ab utroque. In quo autem confirmatio hec: nisi in charitate? Aut quod donum aliud tam dignum patre quod munus aliud tam paternum? Quis nos ait apostolus separabit a caritate christi? Tribulatio: an angustia: an fames: an nuditas: an periculum an gladius. Certe sitis: quia neque mors neque vita neque cetera alia que apostolus tam multiplicitate quod audacter enumerat poterit nos separare a caritate dei: qui est in christo iesu. Hunc quid non hoc confirmationem ab omni huius sententie parte demonstrat? Scis vas tuum possidere in sanctificatione et honore et non in passionibus desiderij: spiritus sanctum accepisti tibi. Quis ut quicquid tibi fieri vis ab hominibus? tu quoque facias illis: et quod tibi fieri non vis aliis ne feceris. spiritum rectum ad opus proprium suscepisti. Nec est enim rectitudo quam lex utraque commendat. et que nature indita est. Et que tradita per scripturam.

Ita si in vtroque bono et in his que ad vtrumque pertinet firmiter perseveras: principalem spiritum tuum te solus deus approbat recepisti. Alioquin que modo sunt modo non sunt, is qui vere est non acceptat: nec in caducis istis sibi potest eternitas concipere. Itaque si desideras ut in te deus eligat pariter sibi: esto sollicitus sicut tibi spiritum sanctum sicut primo spiritum rectum: sic ei quoque tanquam vero principi et patri spiritum principalem exhibere. Vere multipliciter spiritus qui tam multipliciter filiis hominum inspirat: ut non sit qui se abscondat a calore eius. Siquidem concedit eis ad usum: ad miracula: ad salutem: ad auxilium: ad solacium ad feruorem. Ad usus quidem vite: bonis et malis: dignis pariter et indignis communia bona abundantissime tribuens: ita ut videat hic divisionem limitum non tenere. Ingratus: qui in his quoque beneficiis spiritus non agnoscit. Ad miracula: in signis et prodigiis: in variis virtutibus: quas per quatuorlibet manus operetur: ipse est antiqua miracula suscitans: ut ex presentibus fidem astruat preteritis. Sed quia nonnullis hanc quoque gratiam sine preavtilitate largitur: tercio infundit ad salutem: cum in toto corde non reuertuntur ad dominum deum nostrum. Porro ad auxilium datur cum in omni colluctatione adiuuat infirmitatem nostram. Ita cum testimonium perhibuit pro nobis quod filii dei sumus: ea inspiratio est ad consolationem. Datur etiam ad feruorem cum in cordibus prefectorum vehementer spirans validum ignem caritatis accendit: ut non solum in spe filiorum dei: sed etiam in tribulationibus gloriemur: etiam in tribulationibus gloriemur: etiam in tribulationibus gloriemur. Et omnibus nobis in fallo: datur est spiritus ad salutem: ad feruorem: non ita. Pauci enim sunt qui hoc spiritum repleant: pauci qui studeant emulari. Contenti sumus agustis nostris: nec respirare in libertate illam: non saltem ad eam spirare conamur. Quod rem frater ut compleatur in nobis: dies per the costes: dies remissionis: dies exultationis: dies verissimi iubilii: et inueniat nos spiritus sanctus oes propter penitentiam corporalem propter cordium unitatem: in eodem loco per penitentiam stabilitatem: ad laudem et gloriam spiritus sancti ecclesie iesu christi domini nostri: qui est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

In natiuitate sancti iohannis baptiste.

Sit procul ab his contentibus frater increpatio illa prophete iudaica reprobatio: contenticula et dicentis: iniqui sunt ceti vni.

Di nimirum cetus non iniqui sed plane sancti: sed religiosi: sed pleni gratia: digni benedictione. Conuenitis siquidem ad audiendum deum conuenitis ad laudandum: ad orandum: ad adorandum. Sacer est conuenit: vterque placens deo: angelis familiaris. State ergo et reuerentia fratres: ita te in sollicitudine et deuotione mentis: maxime in loco orationis: et in hac scola christi et auditorio spirituali. Nolite considerare dilectissimi quid vident et temporalia sunt: sed magis quod non vident eterna. Sed si videret non secundum faciem iudicate. Terribilis siquidem metuendus est locus vterque nec maior adesse credendus est numerus hominum quam angelorum. Per vtrobius sine dubio porta celis: scala illa erecta est: ascenderunt et descenderunt angeli super filium hominis. Sigas namque iste filius hominis: celli ei sedes est: terra scabellum pedum eius. Et eleuata est magnificencia eius super celos: manet tamen nobiscum usque ad seculi consummationem. Ascendit itaque et descendit ad deum angelus sanctus: caput et corpus vnum est christus. Nec tamen ubi caput sed ubique fuerit corpus ibi congregabitur et aquile: non possit caput a corpore separari. Denique et ipse ait. Ubi duo vel tres congregati fuerint in nomine meo: in medio eorum sum. Sed forte quis dicat. Ubi est mox christus? Responde nobis christus sufficit nobis. Quid curiosos circuectis oculos? Ita ad videntem non magis ad audiendum conuenitis? Dominus deus aperuit mihi aurem ait propheta. Auerit meam aperuit ut audiret quod loquatur: non oculum ut videret: vultum eius illuminauit. Aut certe suam mihi aperuit aurem: non facie reuelauit. Propter parietem stat: audit: et audit: sed nec dum apparet. Audit orantes: erudit audientes. An expectimetur ei? Quis in me loquitur christus? Ego inquit qui loquor iustitiam. Quid mihi loquatur ore: quod ipse plasmauit? Quid in suo vultu ut libet artifex instrumetum? Non tamen aures eorum sed et labia mea aperit: ego ei labia mea si perhibebo domine tu scisti. Non ei omnia facis: et surdos facis audire: et mutos loqui. Audite ergo fratres quod de iohanne loquatur: cuius solennis hodie natiuitas celebratur. Ipse inquit erat lucerna ardens et lucens. Magni testimonium frater mei. Magni enim est cui perhibetur: sed maior est ipse qui perhibet. Ille inquit erat lucerna ardens et lucens. Est ei tamen lucere vanum: tamen ardere parat: ardere et lucere perfectum. Audi quod dicit scriptura. Sapiens permanet ut sol: stultus autem ut luna mutatur. Quia enim splendet luna si ne feruore: modo plena: modo exigua: modo nulla videtur. Mutatur siquidem lumen nunquam in eodem permanet statu: sed crescit. deficit.

In natiuitate iohannis baptiste Sol. lxxxiii.

extenuat: annihilatur: et penitus non comparet. Sic sic qui conscientias suas in alienis labijs posuerunt: modo magni: modo parui sunt: modo nulli. secundum quod adulantium linguis vel vitupare placuerit vel laudare. At vero solis splendor igne est: et cum feruet acris. etiam oculis lucidior: exhibet. Sic sapientis ardor internus: foris lucet: et si non et datur vtrumque curat semper ardere in agis: ut pater suus qui videt in abscondito reddat ei. De nobis fratres si luxerimus tamen. Ita lucem quidem et magnificamur ab hominibus: sed mihi per minimum est ut ab hominibus iudicer die. Qui enim iudicat me dominus est: qui feruore exigit: splendore vero non ita. Ignem inquit veni mittere in terram: quid volo nisi ut accendatur? Hoc nepe commune mandatum: hoc est quod exigit ab vniuersis: nec vlla si deesse contigerit admittit excusatio. Ceterum singulariter apostolus applicat: dicitur: luceat lux vestra coram hominibus: nimirum tanquam accessus vehementer accessus: quod non timeat a flatu quilibet aut impulsione ventorum. Dicitur est et iohannes: sed illi i aurem audierunt: iohannes in spiritu tanquam angelus erudit. Nimirum tanto propinquior deo quanto vox verbo vicina: cui nulla voce alia media quod foris sonet oportet intimari. Neque enim iohannes predicatio sed inspiratio docuit: quem repleuit spiritus in vtero matris sue. Vere ardens vehementer accessus quem sic preoccupauit flamma celestis: ut iam christi sentiret aduentum qui necdum sentire poterat vel seipsum. Nimirum nonus ille ignis qui recessus illapsus e celo per os gabrielis in aurem intrauerat virginis: et per matris aurem introiuit ad paruulum: ut ab ea hora vas electiois sue spiritus sancti impleret et lucernam christo domino pararet. Fuit ergo iam tunc ardens lucerna: sed interim adhuc sub modio donec super cadela: ubi ponere: et luceret omnibus qui erant in domo domini. Illo enim tunc solum adhuc potuit illuminare modum suum: soli interim lucere matris magni ei pietatis sacrum reuelans ipso motu noue exultationis. Non mihi hoc inquit: ut veniat mater domini mei ad me? Quis enim tibi indicat matrem domini mulierem sanctam? Unde me nosti? At facta est inquit vox salutationis tue in auribus meis: exultauit in gaudio infans in vtero meo. Illuminavit ergo iam tunc modum suum sub quo latebat ardens lucerna sub modio: totum paulo post mundum novis illustrat a fulgoribus. Ille erat inquit lucerna ardens et lucens. Non ait lucens et ardens quod iohannes ex feruore splendore: non feruore per dicit ex splendore. Sunt enim qui non eo lucent: quia feruent: sed magis feruent ut luceant:

At isti plane non feruent charitatis spiritu sed studio vanitatis. Sultis nosse quemadmodum arsit iohannes et luxit? Ego vtrumque in eo tripliciter posse arbitror inueniri: et ardore scilicet et splendore. Ardore enim erat in seipso vehementer austeritate conuersationis erga christum intimo quodam et pleno feruore deuotionis: erga peccatores primos constantia libere increpationis. Luxit nihilominus ut paucis dixerim: exemplo: digito: verbo: et seipsum ostendens ad imitationem: et luminare maius quod latebat ad peccatorum remissionem. et ipsas quoque tenebras nostras illuminans sicut scriptum est. quoniam tu illuminas lucernam meam domine deus meus: illumina tenebras meas: utique ad correptionem. Considera igitur hominem angelicum: primum oraculo. concipit miraculo. sanctificatur in vtero. et nouum in nouo hominem penitentem mirare feruore. Eluctus et vestitus ait apostolus habebat his contenti sumus. Applicata perfectio ista est: sed iohannes etiam am hec contempsit. Denique audi dominum in euangelio. Venit inquit iohannes non manducans nec bibens: plane nec vestitus. Sicut enim non est locusta cibum nisi aliquem forte irrationabilem animalium: sic nec pilum camelum humanum in dumentum. Quid tu pilos tuos camele deposuisti? Etiam gibbum tuos depouisses. Quid vos irrationabiles fere et reptilia deserticibus exquisitis delicatos? Iohannes sanctus homo missus a deo imo angelus dei sic ait pater: ecce mitto angelum meum ante te. Dic ergo iohannes quo nullus maior in natis mulierum innocentissimus illud corpus sic castigat: sic extenuat: sic affligit: vos indui festinat: bisso et purpura et splendide epulari? Deu hic est presentis totus honor dei: hec baptiste reuerentia tota: hec natiuitas: ei propheta quondam leticia est. Cui enim memoria agitis o nimis delicati cultores: cui celebratis natalis? Nonne illi qui in heremo sicut hirsutus veste: coeque in media. Quid eritis in deserto videre filij babilonis arundinem veteri agitatam? Quid igitur? Domine mollis vestitus? Nutritus mollis? In his nepe tota versat hec vestra celebritas: in popularis fauoris aura sectarum: in gloria vestitus et voluptate ciborum. Sed quid hec ad iohannem? Neque enim iohannes fecit sic: aut talibus vniuersis potuit delectari. Multi inquit angelus in natiuitate eius gaudebunt: et pagani ipsi ut audim? leta est et solennis. Illi celebrant quod ignorat: sed non ita debuerat christiani. Illic vero et ipsi in hac beati iohannis baptiste natiuitate gaudent: sed vtrinaque natiuitate: non vanitate. quod est ei nisi vanitas vana

nitatū qđqd sub sole est. aut qđ ampli' habz
homo de vniūso labore suo: qđ sub sole labo-
rat: Frates: sub sole est qđqd oculis cerni
tur: qđqd huic cor: porēe luci subiacere vide-
tur. Quid vero illud nisi vapor: ad modicū
parēs: Quid illud: nisi fenu' et flos feni: Om-
nis caro fenu' air dñs: et omis gloria ei: qđ
flos feni. Fenu' aruit et flos decidit: verbūz
aut dñi manet in eternū. In hoc verbo labo-
remus fratres: in quo et viuere et gaudere
possum' in eternū. Opemur nō cibū qđ perit
sz qđ pmanet in vitā eternā. Quid ille: Nō
in solo pane viuit hō: sz in omi verbo qđ p-
cedit ex ore dei. Seminem' in hoc verbo ca-
rissimi: seminem' in spiritu: qm' qđ in carne
seminat: solā habet corruptionem. Gaudēam'
intus et nō sub sole: sz iuxta aplz
tanq' tristes ppter hūilitatē et grauitatez.
sz aut gaudētes ppter internā solatōnē.
Gaudēam' dilectissimi in natali bti iohan-
nis: et gaudēam' de ipa natiuitate. Copiosa
quidē nobis in ei' recordatiōe causa: multi-
plex est et materia gaudior. Ille erat lucer-
na ardēs et lucēs: et iudei voluerūt exultare
in luce ei'. Ipe vero pot' gaudēbat i feruo-
re deuotiōis: gaudēbat ad vocē spōsi tanq'
amic' spōsi. Nobis in vtroqz gaudendū est.
in altero qđd ei nobis in altero cōgaudēdū
Ardebat ei' subimobis aut lucebat. Gaude-
am' in feruore ei' ad imitatiōnē: gaudēam'
in lumine nō tñ ibi manētes: sz vt in lumē
ei' videam' lumē. Lumē vtiqz vix qđ nō est
ipe: sed cui testimoniū phibet ipe. Venit io-
hānes air dñs: nec māducās nec bibēs. In
cētiniū feruoris id mihi est: et materia hūili-
tatis. Quid enī in nobis est frater: qđ iohā-
nis penitētiā intus suā nō dico magnifica-
re: sz alicui' saltē momēti reputat' psumat:
Quis audeat murmurare in laborib' suis:
et dicere satis est qđ patior: nedum nimis:
Que enī homicidia: qđ sacrilegia: aut qđ fla-
gitia sic puniebat iohānes in seipo: Accen-
damur ad penitētiā fr'es: interrogem' con-
sciētias nostras et animemur ad vtiōnē eri-
gendā de nobis: vt horēdū possum' euade-
re iudiciū dei viuetis. Quidqđ vero minus
est feruoris: hūilitas suppleat pure cōfessio-
nis. Fidelis est de' si cōfiteamur iniquitates
nras: si miseria nras exponam'. si nō ercu-
sem' infirmitates nras: dimittet nob' pctā
nra. Et hoc sane et erga p'ioz delicta fer-
uorē intinere iohānis. Dic nēpe dign' est et
rationi cōsentane' ordo: vt incipiendū tibi
memineris a te ipo. Ab oculis inqđ meis

mūda me: et ab alienis parce seruo tuo. Be-
numina viperaz ait iohānes: qđ ostēdit vob'
fugere a vētura ira: De quāto mētis seruo
re pcedere putas scintillas istas: imo car-
bones diolatorios: Sic neqz phariseis par-
cēs nolite inquit dicere qz patrē habemus
abrahā. potēs est enī de' de lapidib' istis su-
scitare filios abrahā. Sz min' hoc videat: si
vel ipm vere potētis vultū et nō tota liber-
tate spūs arguit peccatē regē crudelē atqz
supbū. sacra quadā vehemētia ad hoc ipm
pdiēs de deserto. si vel blādicti ei' vel ipo
mortis terrore mouet. Metuebat inqđ he-
rodes iohānē: et audito eo multa faciebat: et
libēter eum audiebat. At ille nichil ob hoc
parcēs: nō licz ait tibi habere eā. Ligatus
qđ et in carcerē trusus nihilomin' stetit in
veritate: et occubuit p veritate feliciter.
Ferneat amor iusticie: odiū iniquitatis. He-
mo fratris vitia palpet: pctā dissimulet ne-
mo. nemo dicat nunqđ custos f'is mei sum
ego. nemo qđ in se est eqnimitē ferat cū vi-
derit ordinē depire: minui disciplinā. Est ei
cōsentire illere cū arguere possit. et scimus
qz filius pena faciētes maneat et cōsentientes
Iā vero sup hūili et omniō seruētissima de-
uotōe iohānis erga dñm qđ loqmur: In-
de enī exultauit in vtero: inde expauit i tor-
dane baptisatur' eū. inde nō mō rpm qđ pu-
tabat sed vel ipam corrigiā calciamēti ei'
soluere dignū se esse negabat: inde gaude-
bat amic' spōsi ad vocē spōsi. inde grām se
accepisse p grā fatebat. illū aut nō ad men-
surā habere spūm: sz plenitudinē de qđ oēs
acciperēt clamitabat. Nonne deo subiecta
eris aīa mea: Alioqn nō ero lucerna ardēs
nisi toto corde tota mēte et ex omib' virib'
meis diligā dñm deū meū. Sola enī est cha-
ritas qđ accedit ad salutē. sola quā infundit et
inflāmat spūs: quē extinguerē phibemur.
Habes quēadmodum iohānes arserit: et in
hoc ipo quēadmodū luxerit indicatū ē si ad-
uertisti. Neqz ardorē ei' nosse poteras nisi
lucisset. Luxit ergo vt supra meminī exem-
plo: digito: verbo: ope seipm xpūm indicē:
nosmetipos nobis sermōe declarās. Tu pu-
er ppheta altissimi vocaberis: ait pater: pi-
bis enī ante faciē dñi parare vias eius: ad-
dandā sciētā salutis plebi ei'. Ad dandam
inqđ nō salutē: meqz enī ille lux: sz sciam salu-
tis vt testimoniū phiberet de lumē. Sciēs-
tiā inqđ salutis: in remissionē peccatorum.
Iū salutis sciam sapiēs paruipendere pot'
ponam' tñ necdū venisse iohānē necdū

De scō iohāne baptista. So. lxxxiij.

significasse de xpo. Abi salutē qrim': Pec-
caui peccatū grāde qđ sanguine vitulor' vl'
hircor' deleri nō pōt: qđ nō olocastis dele-
ctat altissim'. Memoria mea infecta est fe-
ce hui' amurce. nō est nouacula qđ mēbra nā
hāc radere possit: qđ tota totā imbibit fecē
Si peccati mei oblit' fuero stult' sum et in-
grat'. Si in memoria mea pmanet arguer
me in eternū. Quid igit faciā: Ibo ad iohā-
nē et audiā vocē leticie. mē vocē. sermonez
gratie. verbū remissionis et pacis. Ecce inqđ
agn' deiecit qđ tollit peccata mūdi. Et ali-
bi. Qui habet spōsā inqđ spōsus est. Osten-
dit igit qz venit de': qz sponsus: qz agnus.
Quia de': certum est qđ peccata remittere
possit: sz vtrū velit adhuc in qstione ē. Ault
pfecto: qz spōsus est: qz amabilis est. Et io-
hānes amic' spōsi est: qz spōsum nisi amic'
habere nō nouit. Et licet velit glosam spō-
sam nō habentē maculā aut rugā aut aliqd
ei' modinō tñ qrit talē. Abi ei' illā iuenirz:
Sed talē pot' ipe facit: talē sibi exhibet ip-
se. Audi deniqz qđ dicit p pphētā. Vulgo
dicūt. Nunqđ mulier si dormierit cū altero
viro: reuertet ad virū suū piorē: Tu aut for-
nicata es cū amatorib' multis: reuertere
tñ ad me: et ego suscipiam te. Ecce qđ possit:
ecce qđ velit. Sz tu fortassis timeas eā quā
facere venit delictor' purgationē: ne vtiōe
et scissione ossa et medullas ossium collidat:
ne dolorē inferat morte grauiorem. Audi:
agn' est. In māfuerudine venit cū lanā la-
cte: solo xbo iustificās impiū. Quid enī iux
comiciū facili' dictū: Tñ inqđ dic xbo et sa-
nabit puer me'. At qđ ē deinceps hēsi-
tem' f'fēs: et nō omi fiducia ad thronū gl'ie
ei' accedam'. Agam' iohāni grās: et eo me-
diāte trāseam' ad rpm: qz vt ait ipe: illum
oportet crescē: me aut minui. Quō minui:
Splēdo: evitio nō feruore. Retraxit radios
recollegit se: vt fieret sicut is qđ totū pfert
spū suū. Illū inqđ oportet crescē qđ exhau-
rit nō pōt: de cui' plenitudine oēs accipiat
me aut minui cui dat' est spūs ad mēsuram:
et vāda magis opa vt ardere sp valeā qđ lu-
cere. P'cecessi solē tanq' sidus matutinū:
abscondi necesse est orto iam sole. Nō est mi-
hi nisi modicū olei qđ vngar. volo illud in
vase tuti' qđ in lampade possidere.

Sermo de pūilegijs bti iohannis:

Die dilectissimi di-
es nobis illuxit insignis: et tanto

dieb' ceteris sanctior. quāto sanctior ē ho-
minē terris infudit. In hac siquidē die na-
tus est sanctor' splēdo: iustor' gloria. leri-
cia angelor'. excellētissim' homo. cōsanguini-
ne' xpi. amic' spōsi. spōse pparator'. vñ ē et
similē non habet: qđ chorus infert' angelicis
sublimioris corone tytul' vniuersitatis hu-
mane trāscēdit ascēsum. Deniqz iter natos
mulier' nō surrexit maior iohāne baptista.
Felix homo qđ feliciter celoz pambulās offi-
cinas cursu velocissimo sequit' redemptorē
nec alicuius precludit fastigio dignitatis:
quē summe felicitatis imēstas largius ir-
rorauit. Et tantur angeli et vtriusqz nature
numerofitas admirat' hominē sic ingressūz
abyssum luminis. et iter interna diuinitatis
abior' pū: vt ipam reuerberet acie angelice
puritatis. Leuent' omēs viri meritorū et p-
rogatiuis ante consistoriū maiestatis extol-
tēt. nō erit tamē qui ad beati iohānis bap-
tiste pūilegiū audeat aspirare. Age iam ag-
grediamur ingredi virtutū insignia: que de
us maiestatis in amico suo gloriosa claratō
ne signauit. sic enim ab or tu vite sine vsqz ad
occasum cōuerfat' est cū hominib' vt for-
ma vite. morum informatio habeatur. Et li-
cet hic sermōis aurea nō rutiler pulchri-
tudo: tentabim' tamē rerū veritatem qua-
licunqz silo perstringere. illud sapientis at-
tendentes. Pudentibus viris nō placere
falerata sed fortificata. Primus enim ho-
nor est. gloria in annunciatōne: non est vñ
mulanti silentio trāseundū: qđ solēni glori-
catōne pueri huius in hūc mundū nunciā
ingressus. Adest angel' gabriel: et a supior'
celoz cardine domini fortitudo descendēs
stat a dextris altaris incens'. Nec quilibet
angelus: sed ille sublimior qui beate virgi-
ni nunciū attulit singulare et electus est vt
annunciaret militem qui regem nunciare
debebat. Astat sacerdos sacerdotalib' in-
dutus: et multiplici vestimentorū varietate
celestium sacramentorū pfigurās umagi-
nem: purgationem peccatorūz mistici san-
guinis aspersione designat. Constitit coram
archa federis: ante testamenti tabulas: et
vñ auream habentē manna. virgā aaron
cherubin et ppiatoriū solenniter insulat'
vultu dei. glorie maiestatis: rerū omnū do-
mino: vota procelebrat. Dies instat solēni
et ceteris dieb' multitudini iudeoz celebri-
or: dñi picipietis attestatiōe sublimis: sane
spectabilis et festiuā: in qđ sola soli pōrifici la-
cebat introire i sancta sanctor'z asp'ginini

p' honor:

noti

multiformi summe diuinitatis irā refrige-
rare. Lūenit vndiq; in sanctā ciuitatē: et
populorū turba frequētiō: cumulat materia
gaudioz. Inter q̄ sacra p̄sistens archāgel⁹
ne timeas inq̄ zacharia qz nascet tibi fili⁹
parentū gaudiū: nobilitas generis: orbis
exemplum: finis legētiō: euangelij p̄ncipium
moris et p̄silio. ianua vite: decus hominū:
cōuersatiōis splendor oīs iusticie p̄ncipat⁹
Et ne diffusio: tractatu rerū excellentiam
confundam: nascentis et conuersantis in-
tegritas i libris euāgelicis plen⁹ assignat
Considera nūciantis sublimitatē: loci di-
gnitatē: diei reuerentiā: et tunc intelligere
poteris q̄ super excellenti gloriā iohānis ba-
ptiste genitura p̄dicatur. Salua igit redē-
ptoris reuerentia qz non derogam⁹ regi si
regis militez honoramus: cum ille dñs hic
seruus: ille creator hic creatura: digniori p̄
monstratiōe iohānes nūciatur q̄ christus
Christus fortassis in thalamo iohannes in
templo. et non solū in templo sed etia ante
sancta sanctorū. et i signi die solēnitatis eorū
Iohānes ab eodē archāgelo in loco digni
orū: p̄e sanctiorū: ap̄iori miraculo p̄dicat⁹.
Recole ysaac ab angelis nūciatū: sampson
p̄ angelū p̄dicatū: et vniuersam nazareorū
sectam conspice: et solū baptistam tam i hoc
q̄ in alijs inuenies digniorē. Secundus ho-
nor est sanctificatio in vtero matris. q̄cūq;
de massa p̄uaricate mūdū ingreditur: lon-
gam resem originis peccati nobiscū tra-
himus: solus ille q̄ peccatū nō fecit excipit
quem x̄ginalis vteri thalamus ignorante
viro terris effudit. Longe d̄ppe alit⁹ q̄ nos
et dissimili mō cōceptus est: sp̄scō tota ma-
iestate x̄ginē inūdat: supans vsum carnis
nature ordinē viri cōmitionē. Sic quippe
decebat vt peccatū nesciret q̄ peccatū tol-
lebat: vt similitudinē carnis peccati susci-
peret: nō aut carnem peccati. Cum igit oēs
in iniquitatibus concepti sunt: neminē vnq;
mor: talū i fra matris viscera sanctificatū
legimus: p̄ter hieremiā et iohannē bap-
tistam: q̄ q̄ et de singulari x̄gine nulla sit am-
biguitas: q̄n ip̄a maternis circūsepta visce-
ribus sublimiorū sanctificatiōis genere mū-
data sit: vt pote sanctuariū illud: in quo de⁹
et dei filius carnē fuerat suscepturus. Sed
longe minor hieremie sanctificatio q̄ iohā-
nis. Ille q̄dem in vtero matris sanctificatus
hic sp̄scō replet⁹ fuisse cognoscit. Multo
magis excellēt⁹ ē sp̄scō repleti q̄ scificari
Ibi em sanctificatio emūdatiōē: hic reple-

tio inundatiōē signat. Deniq; apostoli q̄
manibus suis tractauerūt d̄ verbo vite: cū
sp̄ritūscū acceperūt d̄ saluatoris afflatu:
vix q̄nquagesimo a resurrectiōis die ad illū
gradū potuerūt puenire vt diceret de eis:
repleti sunt oēs sp̄scō. Et licz sp̄scō sanct⁹
largiori tūc munere credentiō corda reple-
uerit: hoc tū iohānes legi i vtero affect⁹
quod apostolica celsitudo tādē longiori p̄-
missione meruit obtinere. Attēde obsecro
diligenter q̄ ordinata dispositiōe sp̄s ille
multiplex hieremiā sanctificat: iohannē re-
plet et supuenit in mariā. Et hieremie q̄dē
amiranda sanctificatio. et qz si in peccato
conceptus est: nascit tū sine peccato. Ante
enī q̄ exiret de ventre sanctificat⁹ est. Nec
poterat nasci nō sanctus: q̄ in vtero matris
erat sanctificatus. Mira res et a trāfactis
seculis nō audita: hominē conceptū i p̄ctis
nasci sine peccato. Iohannē x̄o longe glo-
riosior: virt⁹ impleuit q̄ et sanctificat⁹ est a
p̄ctō. et ita dñante sp̄s supfus: vt et purga-
tus erat et repletus. Vere magnus coram
dño quem angelus nūciat: sanctificat de⁹:
sp̄s replet: vita p̄mendat. Ineffabiliōi ei
mō supuenit i x̄ginē: quā tota diuinitas
plenitudo sine mensura discretiōe pfudit.
vt totū caperet q̄ fecit totū: vt non solum a
peccatis abluta et repleta sp̄scō: sed et de
sp̄scō concepisse credat. qz qd in ea natus
est de sp̄scō est. Unde est q̄ singulari p̄o-
gatina fides catholica filiū dei natū de vir-
gine: conceptū de sp̄scō confiteat: vt diuini-
tatis et humanitatis indiuisibilis adunata
cōnerio. vocabulorū indifferētia designet.
Vides q̄ q̄ fmotiori p̄uilegio speciosus for-
ma p̄ filijs hoīs a filijs hoīm i p̄cipiēdo dis-
cret⁹ sit. Illi etē de p̄ctis et in peccatis cō-
cepti sunt: hic in sp̄s et de sp̄scō concipitur
Nec sane dicta sunt de cōceptiōe iohānis.
Sed si in aliquo sanctorū auctoritatibus vi-
dentur obuiare volum⁹ vt sine omni excu-
sationē vel d̄fensionē patrocinio subuānt
Tercius honor est excellentia in exultatiōe
a seculo nō auditū: qz q̄ exultauerit in vfo
matris: cū hic in gaudio exultasse legatur.
p̄orū obstupenda dignatio. puerū vix
conceptū in motū exultatiōis erūpe: ei⁹
gratant occurrere feruicio dulcori: q̄ x̄gi-
nali substantie p̄sensit infusum. Beata sei-
ma que i via p̄ctōz nō stetit: sed secretiōi sei-
ta de celestib⁹ officinis egrediēs: inaudite
gratulariōis est sortita dulcedinem. Felix
elizabeth ad quā p̄perat mater saluatoris

quam salutaribus obsequijs celoz impera-
trix impartit. Sed puer multo felici⁹ q̄ sa-
lutaris maiestatem agnosces infra viscerū
tenebrosa volumina gaudio gaudet. qz vim
tam beate salutatiōis attendit. Et factū ē
inq̄ vt audiuit salutatiōē marie elizabeth
erultauit i gaudio infans i vtero ei⁹. Hic
dit cū festinatiōe virgo in domū zacharie
ad salutandā elizabeth: portans in vtero fi-
lium dei regem glorie: dñm maiestatis: oc-
currit elizabeth: et antequē sterilitatis ca-
rens opprobrijs: amicū sponsi p̄conem x̄bi
felicitissimo ventre deportat. Iungunt am-
plexus: veni ad oscula et copulant felices
vteri regem et militē nō nisi duo tenerimi
parietes abiūgūt. Quid miri si mirat puer
et exultat a tactu tam p̄ime diuinitatis et
afflatu: q̄ poterat ne vacare a quocūq; mi-
raculo cui p̄s erat regis p̄sentia: regnatis
mater: mundi redēptor. Quid q̄ nō semel
tam sanctorū amplexū fuit celebrata cōi-
ctio: Māsit aut maria cui illa quasi trib⁹
mensib⁹ ait euangelista. Tanto tpe manet
cum elizabeth x̄ginalis integritas: et nūc
dulcori eloquio nunc feliciōi amplexu i o-
hāne puer p̄secrat et i signiuit. Et fortassis
vfo ad diem natiuitatis eius glorioz x̄go
cum cognata morata est: donec puer natū
sini beatissimo confouet: et vno pariete re-
moto. p̄pinq̄iorē redderet p̄sentie creato-
ris. Facile aut hoc ex euāgelij cōiectura li-
quet: qz iam sex menses a conceptiōe iohā-
nis defluerant: cum ad x̄ginē archangel⁹
missus est: q̄ renouatiōē mundi pudori vir-
gine noua salutatiōe portauit. Ex h̄c x̄go
festinauit ad elizabeth et trib⁹ mensib⁹ co-
gnate dignat⁹ visitare hospitū: donec noni
mensis sine cōclusiōe natiuitas imineret pa-
triarche. Alij q̄ libz iustorū diligentioribus
oculis inspererūt: se vidisse testant⁹: q̄ ipsa
dei genitrix felicem puer p̄mo de terra le-
uauit: et cognate partū omni p̄secuta ē ser-
uitute. Quocūq; aut mō rei huius veritas
decernat: illud p̄ certo certū est qz nō par
contulit puero nascituro tam felix et moro-
sum intemeratē x̄ginis consortiū. Quart⁹
honor iohānis ē gaudiū in natiuitate. Erū-
besce lucifer q̄ tam mane oriebaris: et cona-
tus tuorū frustrat⁹ impulsib⁹: tādē itellige
qz in nouissimis diez tanq̄ perdit stultissi-
mus remanebis. Machinatōib⁹ tuis factū
est vt hūani generis vniuersitas in peccat⁹
p̄cipiēs in tristitia nasceret. Et ecce iste scifi-
cat⁹ in vfo orit⁹ in gaudio: leticiāq; mundo

sua natiuitate refundit. Ecce gen⁹ armatu-
re: qd tibi p̄stitueras ad victoriā: hoc iohā-
ni nascit⁹ ad coronā. Apphēde arma et scu-
tū et toto malignitatis tue sp̄s debachare:
nec poteris iohānis irrūpe p̄uilegiū: quod
benigna scribentis man⁹ p̄prio caractere
cōsignauit. Multū decept⁹ multū delus⁹
es. An ignoras qz tibi vir bellator ab ado-
lescētia: et etiā a matris ventre consurgit
Hescis qz a dieb⁹ isti⁹ regnū celoz vim pa-
titur: et violenti rapiūt illud: An oblit⁹ es
qz iste mittet parare plebē p̄fectā dño? In-
tuere ordinē rex et ab ipsis cōceptionis sue
initijs iuenies hūc validiorē conamine tuā
fortitudinē irrūpisse. Tu fecisti qz fratri-
da cayn q̄ p̄m nat⁹ est: pollut⁹ et obuolutus
exiret: et originalis p̄cti resp̄geretur infa-
mia. Māc excepit orbis exterrit⁹: et hūani
generis subsecuta natiuitas: ad infime tri-
sticie tumulū trāsmigravit: natiuitas autē
iohānis hui⁹ in gaudiū est et solēnitatē p̄e-
clarā. Et at orbis et p̄ quatuor mūdū clima-
ta circūsonat gloriose festiuitatis instātia:
ipsis etiā celis celebris et famosa. Quis pu-
tas puer iste erit? Amic⁹ sponsi: iimic⁹ tibi
tua prāte potentior. Cōsiderādū: etiā q̄ ta
dignitate p̄polleat natiuitas huius cele-
branda deuotio. q̄ tāq; grām i oculis eccle-
sie poterit iuenire. Nulli⁹ hoīs natiuitatē
p̄ter soli⁹ dei in auctis arcem recepit ecclē-
hui⁹ isti⁹ exceptiōe seruata. nouit ei qz me-
lior ē dies mortis die natiuitatis. et qz or⁹
hoīm tristitia comitetur. Unde est qz in die
mortis martyriū si natiuitatis solēnitatē ec-
clesia: mortē eorū natalicioz noīe nominās
qd⁹ fact⁹ est de morte natalis. Tūc ei cepe-
rūt de morte nasci ad vitā: cū vitā depose-
rūt p̄ vita. Qui⁹ x̄o natiuitatē sp̄sa xp̄i: tā-
to securi⁹ beniuolētissima d̄gitiōe suscepit
q̄to singulari eā x̄itatis euāgelice irrefra-
gabilis p̄medat auctas. Quint⁹ honor est
singularitas in cōuersiōe et cōuersatiōe. In-
fra teneritudinē annorū beat⁹ iste puer ad
heremū sp̄s ducēte deduct⁹ est: nec obstitit
etatis infirmitas quā maiestas dñi secūda
bat. Sp̄s enī scūs nō attēdit sexuū differē-
tiam: fragilitatē corporis: tēporū annositatē:
sed quēcūq; et quēcūq; et quō vult dignatissi-
ma replet benignitate. Reliq̄ iohānes mū-
dū: hoīs fugit: patriā nescit: parētes asp-
nat⁹: et in soli⁹ diuinitatis apice defigiti obtu-
tus. Mira rex cōuersio hoīm vix mundū
ingressum: mūdū fugere gloriā: et seculi cu-
piditates nō solū obliuiscit: sed nescire: p̄pe

salua Verimp-
toris reuerentia
angel⁹ ad zach-
ariam in templo an-
te sancta sanctorū
loquitur de iohanne
baptista natiuitate
gabriel de iesu
mariā in thalamo
anūciat.
x̄m. honorat.
x̄p̄p neq; mater
eius nesciuit pec-
catū de x̄po pat.
deuipue autm sic
est vōse tenēdū qz
ad hoc accepit de-
matem in tria ma-
ut de terra destru-
eret peccatum.
opus hoc tamgre-
plum et excelsum
nō debebat inci-
pere a peccato
p̄ncipium. n.
redemptiōis nā
fuit conceptio
virginis: idē eam filij
p̄seruabit necaderet.
qz ipsa contēxit caput antiq̄
sūp̄it itaq; temporale p̄ncipium
nostre salutis: fuit v̄ginis conceptio

honor q̄

tusque cum diuinitate habere consortiū. Re-
cessus montium: illarum anfractus et vallium sub-
teriacens vastitas: puero patriarche: qui non
coegerat domicilia pueri. Non mihi ap-
ponatur hieremias: non predicantis puericie
virtus audeat obuiare: quod si ille consecratus
fuerat in prophetā hic in plus prophetā. Et
licet ille populo futuro predicaret: non tamen conuer-
sationis humane declinat aspectus: iohannes
autem etatis suppresus infantia: et nobilitatis
generis generositate oblitus soli vacat di-
uinitati: tactus forma vite monachorum: pro-
positum: anachoritarum principium: totius religionis
assertio. Ecce hec quod per conuersationem. Porro
quanta sublimitas in conuersatione fuerit: non est
currentis lingue volubilitate differendum:
sed euangelice dignitatis probandum eloquio.
Iohannes inquit habebat vestimentum vultus
camelorum: et zonam pelliceā circa lumbos ei
efusa: autem eius erat locusta et mel siluestre.
Ecce quod mollibus vestitur in domibus regum
sunt. Rigida vestis et durissimis hyssopida
tribus cōtexta rigore squalifero corpore affi-
cit patriarche: carnem tenerimā imatura
districtio discipline feritate coartat: tene-
ros artus et sacrationis spiritus suppresos per-
quassat longitudo martyrii. Libus autem
eius qualis erat: Non queritur phasidis
aues: non per totam currit regionem: ut patri-
archalis stomachus impleatur: sed erat efusa
eius locusta et mel siluestre. Celi rore pasce-
re animalis vilissimi satiat edulio. nihil
coctum accepit ieiunantis austeritas. Casti-
gato ventre et diuturna maceratio distento
ignota fuit varietas ferculorum: nec introiuit
in os eius quod gula alliceret: sufficeret ven-
tri: stomacho blandiret. Melius comedit car-
nes: et si quid aliud apponebat cum gratiarum
actione precepit: nec aliquē legimus ex illa ve-
teri officina ad legis huius aspirasse fastidium.
Vestis aspera cibus tenuis: mens deuota:
perfecto perfectum consecrant patriarcham.
Sectus honor est nouitas in predicatione. Dic-
tulo ut intendat intentio vestra: quod paulo
subtilius ad audiendum: materie precipit ma-
gnitudo. Post peccatum adeo ad illius diluuii
vastationē solenniter electa est institorum infinita
pluralitas: cui quod deus facie ad faciem locu-
tus fuisse dinoscitur. Transfert enoch: eligi-
tū: vocat abraham: ysaac diligenter: iacob deum
facie ad faciem cōtemplat: ioseph saluator
mundi vocatur: nec tamen in sermone dei ad illos:
vel illorum ad homines sit aliqua mentio de regni
celestis perpetua mansione. Moyses assumit

in duce populo iudeorum: pharaonem in deum
constituit: facit deus per ipsum in egypto ma-
gnalia: mirabilia in terra cham: terribilia in
mari rubro. Ascendit moyses in caliginem
in quo erat deus: et datus ei in monte multiplex
preceptorum antequam loqueretur cum deo quasi homo
ad vicinū suū: non est occultatum a moysi quod
fecit deus in occulto. et gloriosum nomen ad-
onay: quod omnibus fuerat obuelatum ei reuelatum
in his omnibus regni celorum memoria nec nota
nec audit. Assat aaron summus sacerdos po-
tentis virge gestarius vinctus et delibutus
celestium sacrariorum vinctio: succedit ioseph
omnis illa iudicum multitudo: nec est vel vlla te-
nuis mentio regni celestis. Inuenit dominus
dauid vir scripti finem cor suum: salomonem filium
eius sapientia cumulat singulari: et omnes illi
prophetarum choros spiritus ordinat et infundit.
et nihil de celestis regni gloria prophetatur.
Claudit helyas celum annis tribus et mensibus
sex. Delisus etiam mortuus mortuus vite resti-
tuit: et ab his nec vel vlla scintilla beatitudinis
elucet. Quid plura? A principio mundi
usque ad iohannem vniuersitatis humane ele-
ctionem recolligit: nec in sermone vel ope
illius sanctuarii poteris respirare dulcedinem.
Veni ergo ad iohannem et audi vocem exul-
tationis: vocem nouitatis: vocem leticie: ver-
bum misericordie: sermonem glorie: largita-
tem gratie: quod celauerat deus tacerat an-
gelus: latuerat patriarchis: prophetarum nesci-
erunt. Penitentiam inquit agite appropinquabit
enim regnum celorum. Verbum penitentiae dulce et
gloriosum: verbum regni celorum letum et adorandum
illi soli primo conueniens quod primo noui testamēti
fundamenta posuit. Nec est vox quod maximus
ille cōtemplator celestium visionum in hec verba
proferat. Et vox prima quam audiui sicut cytha-
redorum cytharistarum in cytharis suis. Audi
enim adeo usque ad iohannem organum nostrum assum-
ptum est in voce sententiarum: quod per totam frequentiam nec
penitentiae loci duplex erat deplorandi materia.
Occidis: occidi iuberis: sabbato ligna col-
ligis: lapidari iuberis: ille cui propitium est
misereri seipsum et per eum ferire non novit. De-
derat quippe eis precepta non bona traditor: pre-
ceptorum iustificationes in quibus viuere non possent.
Vocem quod iustus miratur dicens: ubi sunt mie tue
antiqum dñe? Iohannes natus ostendit medicamentum
vulneris: per totam penitentiam iniquitatem veniam. Nec est
prima vox quam clamant in deserto: propositum:
et vox turtur: audita est in fra nra. Et tunc mi-
sit in os nostrum canticum nouum: carmen domino nostro. et re-
sonat in ore nostro gratia actio et vox laudis: sup

De sancto iohanne baptista. Fol. lxxxvi

eraleat misericordia iudicium: per totum periculis regit pie-
tas iusticia dissimulat. et miserere diu ferendi
grat occasione misericordis et miserator dñs
cytharizant in cytharis suis: quod volupta-
tis effluxione: penitentie restrictione reuer-
berat: et de profunda peccatorum voragine respira-
tes: pharaone submerso cantant in visis dñi
quam magna esset gloria dei. Septimū honor est
dignitas in baptismo. Singularis prorsus
humilitas. verbum caro factum est: et in perfectum
virum egrediens: relicta hominum vniuersitate io-
hannē quirit iohannē desiderat: ad iohannem ve-
nit. Terribilis in consilijs deus super filios ho-
minum: portans omnia verbo virtutis sue: pur-
gatione peccatorum facies: venit a galilea in ior-
danem ad iohannem ut baptizaretur ab eo. Scitum
per iohannem et timore percutit: ac patriarcham
infinitum horrore insiluit. Ego inquit a te debeo
baptizari: et tu venis ad me? Dicit ei salua-
tor. Sine modo: sic enim decet nos implere omnes
iusticia. Accedunt utriusque salutaribus monitis
et accingit se iohannes ad baptizandum: ad su-
scipiendum dominum regem angelorum. Exiit vestimen-
tis suis rex glorie: splendore luminis et figu-
ra substantie dei iohannis manibus attracta-
tur caro illa sumpta de virgine: candidioris
oriuntis materia nudata in flumine felicitatis ba-
ptiste manibus infundenda. Descendit angeli
et celorum agmina tota reuerentia currunt ad cre-
atoris baptismum et baptizatum numina do-
minaria circūcingunt. Infundit aqua capi-
ti creatoris creatura nobilior: et dei virtutes
mortalis dextera pretercat et cōtingit. Pa-
uer celum: super terram: iordanis arridet: mi-
ratur angeli dominum sabaoth in se manum baptizan-
tis cōcludi. Quid est iohannes: quem cherubi
et seraphim vir audient aspiceret: nudum te-
nere presumis? Dic est in quem angeli deside-
rant: propicere: cui sanctus sanctus sublimi-
melodiarum organo beatitudinis cōuenit? Ige-
minat quod solus inhabitat lucem inaccessibilem
omnis virtutis deus: scientiarum misericordia: datur prorsus
et tu non metuis? Tibi datum est quod omnibus nega-
gatum est baptizare eum qui baptizat omnes in spiritu
et igne: virginis virginis filius: virginis ma-
nibus irrogare. Torus obitupeo baptizantem ho-
minem: deum reuerere: magistrum dignantem ad-
mirari: vereor dignantem: et hominem videndi
olentia ipsis celis inferre. Porro illud qua-
le est quod in isto baptismo terminat lex: sine ac-
cipit prophetia. et omnis illa sacrificiorum multitu-
do proposita et pellit: hic incipit et stabili-
noue regni atque purgatio perduranda: et vna
baptismi forma legalis transiit in dispensa-

figurarum. Ad ablutionem eius aque et innovatio-
nem spiritus: sepelitur hyrcorum et vitulorum sanguine
lenta pergeret: peccatorum iudeis reliquimus
illud dautricū attendentes. Locustum et pec-
cato non postulasti. Et tunc honor est: prima re-
uelatio de trinitate. A creatioe celi et terre
usque ad hunc locum nunquam trinitas manifeste
hominibus apparuit: sed rerum ac vocum
in volucris inuoluta fuit tante claritatis et
ternitatis. Denique creatione hominis crea-
tor rerum summa dignitate cōmendans: fa-
ciamus inquit hominem ad imaginem et simi-
litudinem nostram. Reuerendum reuera primi
legum: nec ulli traditum creature. Creatu-
ra illa sublimior: numerositas angelorum et
elementorum omnium ordinatur variata con-
nexio: sed omnipotentis presentia: tantum
opus taciturnitate alta prospectat. Et ve-
ro venit ad hominem: et nobilis creatu-
ra creari disponitur: accingit se trinitas ad
creandum: et consilium accipit sapientia: ut
creature dignitas creatoris privilegio cla-
ra esse monstratur. Nec ibi tamen satis ap-
pete diuine maiestatis illuxere vocabula:
cum ad angelos obsequentes quidem refe-
rant dominici sermonis oraculum. Vel si mi-
nus hoc cautum est: signa pluralitatis abs-
que nominum differentia predicatur. Abrahā
tres vidit et vnum adorauit: sed ibi scriptu-
re sacre reuerentia. nunc mirum nunc sepa-
rati claudunt eloquium: et modo dominum/
modo viros placeat appellare. Iudei tamē
hic magnam texunt hic reprehensionis pa-
rabolam tres angelos a domino missos as-
serentes: vnum ad natiuitatem ysaac pre-
dicandum: duos ad subuertendum sodomā
delegatos. Illum vero cum quo iustus lo-
quitur dicens: Domine si inueni gratiam in
oculis tuis prophetam spiritu cognouisse so-
niant natiuitatis ysaac venisse preconem.
Illū adorant abrahā sicut bersebee dauid
reges: sociis eius propter ipsius reuerentiam
indefessus assistit. Illū et non nisi duo in subuer-
sione ciuitatum infidelium numerat: illo supio-
ri tā reuerso: quod natiuitate ysaac fidei deuoto-
ne pleuerat. Tres ei viri sara vocari per-
cipit: sed vnum est quod promissionis ispirate manifestat
archanum. Docuisti et quod magis elegit iuda-
zare quod credere. Sed vnum est quod claudat omnis illa
patriarcharum sine prophetarum societas: nullam vel in-
firmam vel in rebus et prece filio et spiritu apte
legit fecisse mentes. Et cū et itur filius za-
charie dei et hominem propriis manibus cōtinē-
te: et vide quod celi aperit ibi: et descendit spiri-

8 honor

honor. 7.

et bene to
et honor
et

nitas illuxit. quā preclari marty-
res martyrum duces aploz princi-
pes morte clarissima cōsecraverūt. Isti sūt
petrus et paulus duo magna luminaria: q̄s
deus in corpore ecclesie sue constituit qua
si geminū lumē oculoꝝ. Hi mihi traditi sūt
in magistros et in mediatoꝝes quibꝫ secure
me cōmittere possim: et notas mihi fece-
runt vias vite. et mediantibꝫ illis ad illum

mediatorē ascendere potero qui venit pacifi-
care p sanguinē suū & que in celis & que in
terris sunt. Illa enī in vtraq; natura puris-
simus est: qui peccatū nō fecit nec inuenit?
est volus in ore eius. Quomō ad illum acce-
dere audebo. qui sum supra modū peccans
peccator: quia peccauī sup numerū arene
maris: quī ille purior: ego impior. esse non
possum? Terendū ne incidam in manus dei
viventis si illi appropinquare vel inherere
psumpsero. quē a me tāta differētia diuidit
quantū distat inter bonū & malū. Propte-
rea dedit mihī deus homīes istos: qui & ho-
mines essent & peccatores: & maximi pecca-
tores: qui in seipīs & de seipīs discerēt qua-
liter alijs misereri deberēt. Magnorū enim
criminū rei. magnis criminib; facile dona-
bunt veniā. & in qua mensura mēsum ē eis:
remetient nobis. Peccauit peccatū gran-
de petrus apostolus? & fortassis quo grādius
nullū est: & tā velocissime q̄ facillime veniā
consecut? est: & sic vt nihil de singularitate
sui primatus amitteret? Sed & paulus qui
in ipa viscera nascētis ecclesie tā singulari-
ter q̄ incōparabiliter grassat? est per ip̄s
filiū dei vocē ad fidem adducit. & pro tantis
malis tātis bonis replet? est vt vas electō-
nis fieret ad portandū nomē eius corā gen-
tibus & filiis & regib; israel. Eas dignum &
celestib; ferulis repletum: de quo & san-
ctus escam: & infirmus accipiat medicinam. La-
les decebat humano generi pastores et do-
ctores cōstitui: qui & dulces essent & poten-
tes: & nihilomin? sapientes. Dulces vt me-
blande & misericorditer susceperēt. poten-
tes: vt fortiter pregerēt. sapientes: vt ad vi-
am & per viā deducerēt que ducit ad ciuita-
tem. Quid petro dulci? q̄ tam dulciter ad
se omnes cōuocat peccatores. sicut et act?
apostolici & epistolay ei? series attestatur?
Quid illo potētius cui & terra obediuit cū
mortuos reddidit & mare sub pedib; eius
se calcabile prebuit: q̄ symonē magū spiri-
tus oris sui in aere attigit: q̄ clauēs regni ce-
lorū tā singulariter accepit vt pcedat sentē-
tia petri sententiā celi? Deniq; qd cunq; li-
gaueris sup terrā erit ligatum & in celis: &
qd cūq; solueris super terram erit solutum
et in celis. Quid aut illo sapiētī? cui nō ca-
ro & sanguis reuelauit? Libentissime pau-
lū sequor: qui p nimia dulcedine luget eos
qui peccauerūt & nō egerūt penitentiam q̄
fortior est omni principatu & potestate. sapi-
entiam & medullā sacrorū sensuū nō a primo

vel a secūdo. s; a tercio celo largiter aspor-
tauit. Hi sunt magistri nostri: q̄ a magistro
oim vias vite pleni? didicerūt: & docēt nos
vsq; in hodiernū diem. Quid ergo docuerūt
vel docēt nos ap̄lī sancti? Nō piscatoriā ar-
tem. non cenofactoriā vel quicqd hmoi est.
nō platonē legere. nō aristotelis versutias
inuersare. nō semp discere & nunq ad veri-
tatis scientiā puenire. Docuerūt me viue-
re. Putas parua res est scire viuere? Ma-
gnū aliqd imo maximū est. Non viuit q̄ sup-
bia inflat. qui luxuria fordidat. q̄ ceteris in-
ficif pestib;: qm̄ non est hoc viuere sed vitā
cōfundere. & appropinquare vsq; ad portas
mortis. Bonā vitā aut ego puto: & mala pa-
tri & bona facere: & sic psequere vsq; ad mor-
tem. Dicif vulgo qz q̄ bene se pascit bene vi-
uit: sed mēta est iniquitas sibi. qz nō bene vi-
uit nisi q̄ bonū facit. Arbitror aut q̄ tu qui
in cōgregatione es bene viuīs: si viuīs ordi-
nabiliter: sociabiliter & humiliter. Ordina-
biliter tibi: sociabiliter proximo: humiliter
deo: Ordinabiliter: vt in omni cōuersatiōe
tua sollicit? sis obseruare vias tuas: & in cō-
spectu dñi & in cōspectu proximī: cauens et
tibi a peccato & illi a scādalo. Sociabiliter
vt studeas amari & amare: blandū te & affa-
bile exhibere. suppo: tunc nō solū patienter
sed & libēter infirmitates fratru tuorū tam-
morū q̄ corporū. Humiliter vt cū hec omnia
feceris spiritū vanitatis studeas exstinguere
q̄ ex hmoi nasci solet. & q̄ntūcūq; illū senseris:
negare omnino cōsensū. Sic & in patie-
do malū qm̄ triplex est: triplicē prudentiā
adhibere te oportet. Est enī quod a te pate-
ris: qd a proximo: qd a deo. Primū est au-
steritas penitētie. secūdū veratō aliene ma-
licie. terciū flagellū correctōis diuine. In
eo qd pateris a te debes volūtariē sacrificia-
re. qd a proximo: patienter ferre. qd a deo:
sine murmure & cū gratiarū actione sustine-
re. Non multi filiorū adam q̄ errauerunt: in
solitudine in iniquo. Errauerūt plane et
errāt a via veritatis: q̄ in solitudine supbie
recedētes socialē vitā habere nō volunt: q̄
rū singularitas associari nō potest. Sed & i
inaquosa: qz nullo imbre lachrymarū cōpū-
cti: in terra sterili et arēti ppetua siccitate
morant. Propterea viā ciuitatis habitacu-
li nō inuenerūt. qz inueterati in terra alie-
na cōināti sūt cū mortuis: deputati cum
his q̄ in inferno sūt. Nō erat ita solitari? il-
le de q̄ sanct? hieremias ait. Bonū est viro
cū portauerit iugū ab adolescētia sua. sede-

In festo sctōrū petri et pauli. Fo. lxxxviii

bit solitari? & tacebit: qz leuauit se super se.
Illi errauerūt: iste sedebit. Semp illi enī
errāt corde. iste aut nō sedet: sed sedebit so-
litari? cū habuerit honorez singularitatis
illius videlicet iudicarie potestatis insignē:
quod sancti in terra sua possidebūt cū leti-
cia suppiterna erit eis. Quare? Quia leua-
bit se sup se: id est: cū adolescēs esset: & etat;
lubrice sentiret ardorez senem induit: reli-
quēs qd erat: assumēs qd nō erat. Leuabit
inquit se sup se: qz nō respicit ad se: sed ad il-
lum qui est super se. Sedebit enī & tacebit:
nō etiā a strepitu diabolicarū suggestionū
a strepitu carnalium desideriorū: a strepitu
mūdi. Felix anima que linguas istas nō ex-
audit audiat licet. illa multū felicior: si tamē
aliqua est: cui penit? nō loquitur. Nec ē sa-
pientia quā apostolus loquit inter pfectos &
absconditā in mysterio: quā nemo picipuz
seculi hui? cognouit. Sic me apostoli et vi-
uere & cōscendere docuerunt. Gratias tibi
dñe iesu: qui abscondisti hec a sapientibus et
pudentib; & reuelasti ea paruulis istis qui
te secuti sunt: & reliquerūt omnia ppter no-
men tuum.

Sermo secundus vnde supra.

Antisti quorū solē

nīs hodie passio celebrat: multaz
nobis de se loquēdi causam: mul-
tā quoq; materiā p̄buere. Verū ego vnū ti-
meo: ne toties audita verba salutis. vilescē-
re nobis incipiāt tanq̄ verba. Aliis siq; dez
et volatilis res verbū hoīs: nullū? molis nul-
lū? pōderis: nullū? p̄cij: nullū? soliditatis. Ne
rē xberat: vnde & verbū dñi: sicut foliū qd
veto rapit: effluit: & nō est q̄ p̄sideret. Nemo
vrm fratru sic accipiat: imo nemo sic despi-
ciat verbū dei. Dico enī vobis: bonū illi fu-
isset si nō audisset homo ille. Fruct? vite sē
verba dei nō folia: & si folia: sed aurea sunt.
Nō: oinde nō paruipendat: nō p̄transeat:
nō p̄teruolēt. Ipsa quoq; colligite fragmē-
ta ne pereāt. Terra enī q̄ sepi? supueniētē
susceperit imbrē: nō fecerit fructum terra
reproba est: & prima maledictō. Sic & ea q̄
in euangelio sterilib; ficulnea legif: si postea
q̄ foderit circa eā vinee cultor atq; miserit
stercora nihilomin? sterilib; inuenta fuerit:
nōne iā securis ad radicē illi? arboris ē po-
nēda? Et ego dico vobis: si min? boni in se-
cularib; inuenerit maiorē in eis dñis habi-
tur? ē patiētia q̄ in nobis: qd? celestiu cōso-
lationū pluuia volūtariā segregauit: qbus

nō sarculus discipline: nō paupertatis sterco-
ra defuerūt. An nō stercoza sunt abomina-
tiones egyptiorū: quas immolam? deo nō?
Stercoza planē: villa ad aspectū: s; ad fru-
ctū vtilia. Nō refugiat hāc feditatē q̄ fecū-
ditatē desideret. Siquidē ex deformi sterco-
rū acervo q̄ imporetat in agrū. formosus sur-
get acerv? manipuloz qui reportabitur ex
agro. Propterea nō vilescat vobis vilitas
preciosa: sed p̄ciosius cūctis thesauris egypti
christi improprie estimare. Verū tamē
terrenū habentib; sterquiliniūz ipa quoq;
celestis nō deest pluuia: que est orationū de-
uotio. iocunda ruminatō psalmodie. dulcis
meditatio. consolatio scripturarū. Deniq;
et hec ipa pluuia est quam accipitis per os
meum: si quādo de flumine cui? impetus le-
tificat dei ciuitatē & torrēre voluptatis illi-
us aliqua sup vos dñi de eis loqm̄r stillicidia
stillare contigerit. Sed necesse habeo
interdū circūfodere: quoniā quidem posue-
runt me custodē & cultorē in vineis. Ideo q̄
meam non colui nec custodiui. Necesse ha-
beo tamen: dum hūc occupo locū & circūfo-
dere: nonnunq; & apponere stercoza. Mole-
stum id quidē sed dissimulare nō audeo: sci-
ens multo amplius securim nociturā q̄ sar-
culū ignē q̄ finem. Itaq; & arguere & incre-
pare interdū necesse est: nec ignoro finem
esse verbū increpatoriū: verbū amatorium:
verbū imperij: & quod si nō excuset necessi-
tas: ipm quoq; minus deceat proferentem.
Sed agim? q̄ hoc fimo & si aliquos impin-
guariz: sed alios plane & lapidari & indurari
videm? Vinc nanc scriptū est. De sterco-
re boum lapidabil? piger. An nō impingua-
tur qui increpat? benigne accipit. mansue-
te respondet. libenter emēdare conat? Nec
plane salubris & fecunda impinguatō est:
vt corripiat me iustus in misericordia & in-
crepet. oleū aut peccatoris non impinguet
caput meū. Ex ea siquidē pinguedine quaz
generat oleū peccatoris abundanti? pullu-
lāt spine & tribuli: & omnis radix amaritudi-
nis germinat copiosi. Itaq; qui iustorū in-
crepationē misericordiā nominat satis indi-
cat: quēadmodū suscipienda sit: q̄ benigno
animo: q̄ deuota mēte: q̄ itaq; ei grā sit ha-
benda. Sic enī accipietib; nobis erit impi-
guatō salubris: nō fertilis vitiorū quēadmo-
dū oleū p̄ctōris: s; fruct? illi? quē fm ap̄lm
hēm? in sc̄tificatiōez. Quid at facim? tibi o-
piger qz ad hāc mīaz irritat? magis & exaspa-
ris? Nonne bonū finū sparsi in agro tuo?

Unde ergo lapides habet? Sed tu inimice homo qui diligis iniquitatem odit animam suam. tu in qui inimice homo hoc fecisti quod desideras non excutere sed excusare pergens simum tibi puertis in lapides: et unde impinguari debueras lapidaris. Nec idcirco dicta sunt fratres ut noueritis quod benigne audiendum sit quod de uore suscipiendum: quod sollicitudine conseruandum quicquid ad animam salutem pertinet: et non sicut uerbum hominum: sed sicut uere est uerbum dei siue illud consolatoriu siue comonitoriu siue etiam increpatoriui videatur. Excessi fateor ipsi per pe modum festiuitatis oblitus: sed ut arbitror non ad insipientiam uobis si firmiter inhese rint animo quod audistis. Et nunc ut de solennitate ipsa uel breuiter aliquid loqui teneam: apostolorum christi festus agitur dies: quod sane plurimum a nobis honorare debemus scio. Sed ut possit aliqd exhiberi festo satis. Nihilis ei honorati sunt amici tui deus: nimis confortatus est principatus eorum. Quid enim? Si in terra adhuc possit oia poterant non quidem in se sed in christo. quod non poterunt hodie uiuentes in eterna felicitate cum ipso: Mortales adhuc et morturi impium uite et mortis uidebant habere: solo nimirum christo mortificantes uiuos et mortuos suscitantes: quod tomagis nunc cum honorati sunt nimis: confortatus est principatus eorum. Sed quid est fratres? Cum apostolorum beata hodie memoria celebratur: nuncquid natiuitatis seu conuersionis eorum: aut certe uite uel miraculorum solennis agitur commemoratio? Non est fratres natiuitatis humane solennitas: sicut paulo ante beati iohannis diem natalicium celebrastis. Ille enim nascens honoratur quod nascitur sanctificatus. Denique in iohanne solo celebratur est passio natiuitas: quod si passus per christum est cum per iustitiam et ueritatem occubuit. Euidetur tamen natus per eum est nimirum homo missus a deo qui in hoc natus est et ad hoc uenit in mundum ut prohiberet testimonium ueritati. Sed neque conuersionem apostolorum aut eorum miracula hodie recensentur: sicut ceteris diebus alijs: alteri quidem conuersio: alteri de carcere liberatio facta per angelum festiui ecclesie gaudijs ad memoriam reuocat. Mortem speciali ueneratur: qua nihil inter homines humano iudicio plus honoratur. Considerate fratres ecclesie sancte iudicium: secundum fidem non secundum faciem iudicantis. Mortem siquidem apostolorum in eorum recolit solennitate precipua. Hodie nimirum petrus crucifixus est: hodie decollatus est paulus. Nec hodie ne causa festiuitatis: hec precipua materia gaudiorum. In his igitur festis agens dies et letum

sine dubio spiritus sponsi habet ecclesia: spiritus uero in cuius conspectu sicut habes in psalmo preciosa est mors sanctorum. Quantos enim dum patrent apostoli credimus affuisse: quod nequaquam preciosis moribus illorum inuideretur. Alii sunt enim oculi insipientium mori: et estimata est afflictio exitus eorum. Et sic quidem uisum sunt oculi insipientium: mihi autem ait propheta nuntius honorati sunt amici tui deus nimis confortatus est principatus eorum. Fratres: amici dei mori uidentur oculis insipientium: sed in oculis sapientium iudicantur potius obdormire. Denique et lazarus dormiebat quod amicus erat: et cum uiderit dilecti suis somnare: ecce hereditas domini. Studeamus fratres uiuere uitam iustorum: sed morte eorum mori multo magis desideremus. Sapientia ei iustorum nouissima preest: ibi nos iudicabit ubi nos inuenit. Vno necesse est uite presentis finem future coherere principio: nec ibi tolerabilis dissimilitudo est. Sic enim si quis duo sibi (ut ita dixerim) cinctoria consueuerit aut colligare uoluerit: minus de reliquis partibus curans: ipsa que sibi copulanda sunt capita uniformiter parat ne desideant a se ipsis: ita dico uobis quod tribuit extiterit conuersatio spiritualis si carnalis fuerit consummatio nostra uite illi spirituali penitus non coheret nec caro et sanguis regnum dei poterunt possidere. filia autem sapiens memorare nouissima tua et non peccabis. Nihilis quod hec maxime recordatio faciat timoratum: timor expellat peccatum: negligentiam non admittat. Vinceret moyses de quibusdam: utinam autem scirent et intelligerent: ac nouissima prouiderent in quibus utique uerbis tria nobis uideo commendari: sapientiam: intelligentiam: prouidentiam. Arbitror sane tribus eas assignari posse temporibus: ut eternitati quedam imago reformari uideatur in nobis: presentia moderantibus per sapientiam: preterita per intelligentiam diiudicantibus: nouissima prouidentibus ad cautelam. Nec ne per spiritualis est exercitium summa: hec forma suspendij spiritualis ut sapienter disponamus presentia nostra: recogitemus in amaritudine anime nostre preterita: futura quoque sollicitudine prouideamus. Sobrie et iuste et pie uiuamus in hoc seculo ait apostolus: ut uidelicet in presenti sobrietate obseruauerit iusta satisfactio preterita que nobis sine fructu salutis preterire tepa redimantur: ut pietatis clipeus imminetibus de futuro periculis opponatur. Sola est enim que ad omnia ualet pietas: cultus scilicet dei humilis et deuotus: nec aliter nobis est prouidere nouissima: nisi ut uiuamus qui nobis

imminere uidentur pericula sedula nobiscum cogitatione uersantes: discamus de nostra oino industria. magis autem de nostris diffidere meritis: et soli diuine nos protectioni committere pio quodam mentis affectu pie intentionis in ipsum cui datum optimum et donum perfectum est consummatio felix et mors preciosa. Habes in euangelio tria hec ipso tibi sermone domini commendata. Beati inquit pauperes: beati mites: beati qui lugent. Beati qui sapiunt: per desiderio celestium: interno quodam sapore mentis presentia respicientes. Beati qui nouissima prouident in mansuetudine suscipientes in istum uerbum quod eorum saluare animas potest: per pietate cordis ad futura tendunt hereditatem. Beati qui presentium intelligentes errorem: crebris lauant lachrymis lectum suum. Uides quod optat uir sanctus: quod obtinere cupit eis per quibus oratur. Utinam inquit sapienter et intelligenter: ac nouissima prouiderent. Ac si manifestus dicatur: utinam esset in eis spiritus sapientie et intelligentie atque consilij. Utinam hec in nobis inueniamus fratres: ut suauiter oia nostra per sapientiam disponamus: ut intellectu preterita peccata dimitemus: ut prouideamus futura consummationem: utinam intelligamus ad preterite correptionem: utinam deuota in deum fide prouideamus: ut felicem habeamus ipso miserante consummationem. Dic enim est funiculus triplex quo trahimur ad salutem ordinata conuersatio. rectum iudicium: fides deuota.

Sermo tercius unde supra. Erit fratres apostolis

sanctis attribuit mater ecclesia: quod in sapientie libris legitur. Uidentur uiri misericordie: quorum iusticie obliuionem non acceperunt: cum semine eorum permanerent bona. Sunt enim hi plane uiri misericordie: siue quod misericordia consecutus siue quod misericordia pleni seu quod misericorditer a deo nobis donati sunt. Et uide quid misericordia consecuti sunt? Paulus interroga de seipso: uel magis sponte confitente ausculta. Qui fui blasphemus et persecutor et iniquus: sed misericordiam consecutus sum. Quis enim non auduit quanta mala sanctis fecerit in hierusalem? Nec in sola hierusalem sed et per totam iudeam infanie ferebas habens: ut christi membra laniaret in terris. Denique hac furu uentus ibat: sed prout a gratia est. Ibat spiritus minax et cedis in discipulos domini: discipuli domini facti sunt: cui ostenderet quanta esset opor-

teret per nomine ipsius pati. Ibat uirum toto corpore uirus exalans: et subito in electis uas mutatus est: ut iam cor illius eructaret uerbum bonum: uerbum pius et diceret. Dne quid me vis facere? Nec utique hec mutatio dextere excelsi. Merito proinde loquebatur fidelis sermo in omni accepto dignus: quoniam dominus iesus uenit peccatores saluos facere: quorum primus ego sum. Hoc ergo apud beatum paulum fiducia et consolatoris accipite fratres: ut ad dominum iam conuersos non nimis cruciet preteritorum conscientia delictorum: sed tamen humiliter uos sicut et ipsum. Ego sum inquit minimus apostolorum: qui non sum dignus uocari apostolus quia persecutus sum ecclesias dei. Ita et nos humilemur sub potenti manu dei: et fiduciam habeamus quia et nos misericordiam consecuti sumus. Et hoc quidem omnibus nobis: quoniam omnes peccauimus et egimus hac gloria dei. Uerum apud beatum petrum aliud habeo quod apponam: eo carius quod rarius: et quo singularius eo sublimius. Nam peccatum paulus: sed ignorans fecit in incredulitate sua: petrus cum cecidit apertus habet oculos. Porro ubi abundauit delictum superabundauit et gratia. Eorum siquidem quod peccant ante quam deum nouerint: ante quam misericordies eius experti sint: ante quam portauerint iugum suauitatis et non leue. postquam deuotionis gratiam et consolaciones acceperint spiritus sancti eorum in quo copiosa redemptio est: et tales omnes nos fuimus. At eorum qui post conuersionem suam peccati et uicij implicantur ingrati acceperunt gratie et post missam manum ad aratrum retro respiciunt tepidi et carnales facti: aut post agnitam uiam uitae retro eunt apostate manifesti: eorum utique per paucos inuenias qui post hec redeant in gradum presentium: sed magis in foribus positi fordescant adhuc. Super quos propheta deplorat quod obscurata est aurum inquit: mutat est color optimus: et qui nutriebatur in croceis amplexati sunt stercorea. Nec tamen si quis homo est desperans de eo tamen ut resurgere uelit cito. Quanto ei diutius permanebit tanto euadet difficilius. Beatus uero qui tenebit et allidet puulos babilonis ad petram. Et tene si creuerint: uir poterit supari. Filii hec dico ut non peccetis. sed et si quis peccauerit aduocatum habemus apud patrem: qui potest quod nos minime possumus: tamen qui cecidit non adiciat in malum ut profundius cadat sed magis ut resurgat: confidens quod nec ei negabitur uenia: si tamen ex corde confiteatur peccata sua. Si enim is de quo loquimur petrus

post tam grauem lapsum ad tantam rediit
eminētiā sanctitatis: qd de cetero desperet
si tū egrēdi voluerit a peccatis: Attende
qd scriptū est. Egressus foras fleuit amare
In egressu confessionē oris. in amaro fletu
compūctōnem cordis intellige. Et attēde
q tunc p mū recordat: est vbi quod dixerat
iesus. tūc p mū cordi fuit vbum quo p dicta
fuerat eius infirmitas: cum euauit psum-
pta temeritas. Et tibi q post lapsu fortio-
rem te nobis exhibes. Et qd tā rigidus es
in tuam ipsius pnciem: Inclinare potius
vt melius erigaris: ne pphibear frāgi qd
distortū est: vt possit melius solidari. Quid
indignaris increpanti gallo: tibi poti⁹ in-
dignare. Pluuia voluntariā ait psalmista
segregabis deus hereditati tue et i firmata
est. Bona infirmitas que segregat heredi-
tati: que medicū nō repellit. Indurat⁹ em
tanq vas figuli in xga ferrea conteret: et
hereditas infirmata ē ait: tu xpo pfecisti eā
Audistis certe quam misericordiā psecuti
sint apostoli nostri: vt iā nemo ex vobis sup
peccatis pteritis vltra q necesse sit cōfun-
datur: in cubili conscientie sue compunct⁹
Quid em: Forte peccasti in seculo. Hūqd
amplius paulo: Quid si i ipsa in religione
nunqd plus petro: Attamē illi i toto corde
penitentiā agentes: nō mō salutem conse-
cuti sunt: etiā salutis ministeriū et magiste-
riū adepti sunt sanctitatis. Et tu ergo fac
similiter: qm ppter te scriptura loqitur: vi-
ros illos esse misericordie vtiq ppter mul-
tam misericordiā quam consequi meruerit
Potes tamen in hoc xbo etiam illud non
inconuenienter accipe viros misericordie
fuisse apostolos. id est plenos misericordia
seu viros misericordie datos ecclesie vni-
uersi Scimus em q viri isti nec sibi vivere
nec sibi mortui sunt: sed ei q p ipis mortui
est: magis aut nobis omnibus ppter illum
Quantū em pderit nobis eoz iusticia: qn
ipsa quocq sicut ostensum est tantū pfuere
peccata: Pro nobis facit eoz vita: eorum
doctrina etiam et mors ipsa. Etenim in con-
uersione continentia: in p dicatione sapien-
tiam: in passione sua patientiā: nobis beati
apostoli contulerūt. Quartum vsq hodie
conferre non cessant misericordia pleni qd
est sanctarum fructus orationū. Quāuis et
in ipsa eoz vita adhuc inuenias quod ānu-
meres fiduciam scz quā nobis miraculozū
exhibitiōe pbuerūt. Et quis enumeret q
multa nobis p eos beneficia prouenerunt.

Bene ergo de eis scriptura loquitur: quos
nam hi sunt viri misericordie. Et addidit.
Quoz iusticie obliuionem non acceperūt.
His vt nec tua accipiat obliuionē. A tripli-
ci caue piculo. et floreat in eternū an dñm
Legis em: quia repidus est: incipit te euo-
mere ex ore meo. Legis: si auerterit se iust⁹
a iusticia sua et cetera. omniū iusticiaz eius
non recordabor. Legis: quibusdā dicendū
in iudicio non noui vos: illis sine dubio qui
recepterūt mercedem suam. Ergo oīs iusti-
cia repida: omnis transitoria: omnis vendi-
ta erit in obliuione: coram deo. Sed nō ita
apostolor iusticie quod ex eo satis apparet
quod sequit. Cum semine eozū permanent
bona. Manent em vsq hodie in nobis apo-
stolor vestigia: et eoz religio. quia ex dō est
nō potest dissolui. Vestes israelitici populi
quadraginta annis in deserto pseuerauē-
rūt integre: multo magis apostolor vestes
super iumētū saluatoris apposite. Cum se-
mine inquit eoz. Quod est semen: quia se-
cutus adiungit: hereditas geniti fuerant
eoz: Idem pfecto et semen sunt: et nepotes
Meministis credo scientibus em legem lo-
quor. meministis inq legalis mandati: vt
suscitet frater suples sunt: faciant quod fra-
cto sine semine. Quis sine semine: Singu-
lariter ait sum ego donec transeas. Ideoq
resurgens: vade inquit dic fratribus meis
Ac si dicat Fratres sunt: faciant quod fra-
tres. Ergo p euangeliū ipsi nos genuerūt
non tamen sibi sed christo. quia p euangeliū
christi. Hinc est quod moleste tulit paulus
quosdam eoz dici a quibus geniti fuerant
p euangeliū: indignans aduersus eos qui
dicebāt: ego sum pauli: ego sum cephe: ego
apollo. christi magis omnes et fieri volens
et dici. Itaq semen apostolor sumus p pre-
dicatōnem: sed p adoptiōnem et hereditatē
semen christi: et apostolor nepotes.

De dauid et golya.

Adiuuimus ex libro

regū golyam viz pperce scature:
psumentem super multa fortitu-
dine et magnitudine corporis sui: vociferā-
tem aduersus phalangas israel: et puocan-
tem eas ad singulare certamē. Adiuuim⁹
etiam a deo suscitatu spm pueri iunioris: vt
indigne ferret viz spurilū et circūcisum ca-
stris israel. et dei summi exprobrantē agmi-
nibus. Spectauim⁹ pcedentē adolecentu
lum in funda et lapide aduersus mōstruose

De dauid et golya.

fo. xc.

magnitudinis hominem loricatū et clipeo
protectū ac galea: ceterisq terribilē milita-
rib⁹ armis si qua in nobis erāt viscera pie-
tatis: non potuim⁹ non timē sic ineunti cō-
fictum: nō cōgaudere vincti. Et audau-
mus magnanimitatē puuli q comederet a-
nimā eius zelus domus dei et opprobria ex-
probrantiū ei a se nō duceret aliena: sed tā-
q ad propriā moueret iniuriā: et videret su-
per cōfitione ioseph. Mirati sum⁹ tantam
in adolecente fiduciā: fiduciā quanta non
inueniretur in vniuerso israhel. Collatam
deniq celitus victoriā et diuina manifeste
patratam virtutē: tam leti suscipim⁹: q sol-
liciti certamē spectauim⁹: armati fide par-
uuli et gloriantis ppria in virtute giganti
Iam si spiritalē secundum apostoli testimo-
niū legem esse non ignoram⁹: et scriptā eē
propter nos: non solum exterioris superfici
ei oblectandos aspectu: sed interioris quo
q sensuum gustu tanq medulla tritici sati-
andos: considerandū nobis est. quisnam vi-
deatur iste goliath: qui p p dō dei iam repro-
missionis terrā ingressus: iamq mult⁹ ex ho-
stibus triūphāt sol⁹ exprobrare presumit:
elāt⁹ et inflat⁹ spiritu carnis sue. Credo ei
non incōgrue in supbo homine supbie viti-
um designari. Ipsum nanq est peccatū ma-
xim⁹: qd dei populo magis insultat: et insur-
git specialiter aduersus eos q cetera iā vi-
deantur vicisse peccata. Hic est q puocat
ad singulare certamē: tanq ceteris iā sub-
actis. Iam et philistei illo i tempore time-
bant omnino aduersus israel inire cōfictū
nisi q de golia enormis magnitudinis viro
eorum fiducia tota pendebat. Unde enī ei⁹
modi animā superbia tentet quam sibi sub-
iugauit inuidia seu repiditas: ea q solet deo
vomitu procurare: aut pigricia que facit
vt boum ster coribus lapidetur: Unde inq
dei superbia: vnde extollentia oculo: cui
adeo cetera vicia dominantur vt diudica-
ri se ab vniuersis tanq male sibi consci⁹ ar-
bitretur: Quis deniq nisi manu fortis: qui
cetera tam sibi potenti virtute vicia subiū-
gauit: aduersus nequissimū superbie viciū
dimicaturus accedat: Procedat inq da-
uid manu fortis: quoniam non est vincere
tantū hostem: nisi in manu forti. Armetur
ipse contra goliath: qui et visum vicerit et
leonem. Videat sane vtrum saulis ei arma
possint prodesse: vtrum seculari sapientia et
philosophicis traditōibus: seu etiam diuina
rū supbie scripturarū: quam nimirū occi-

dēt litteram vocat aplis: videat inquam
vix his armis debellare superbiam. vtruz
hac via humilitatē apprehendere possit: vt
onerari sese q roborari sētis huiusmodi ar-
ma atq impedimēta piciat: iactās omnio
cogitatu suū i dño: et de ppa penitus despe-
rās indultis: sola fide armatus nō reputet
golie proceritatē: ne forte magnitudis ei⁹
mole pmat: sed poti⁹ psallat spiritu psal-
lat et mēte: dñs inqens defesor vite mee. et
iā et petr⁹ dū nec vētoz violētiā: nec ma-
ris pfundū: corporisq pondus cōsideraret
i xbo iactās semetipz nec purē potuit nec
timere. At vbi vidit vērū veniētē timuit: ip-
soz timore prīn⁹ mergi cepit. Simile ali-
qd etiā nūc atlethe nro ex saul suadere tē-
tat: nō potes inquit resistere philisteo isti:
nec pugnare aduersus euz qm puer es: hic
aut vir bellator ab adolecētia tua. Simile
nō acquiescit ille tale aliqd meditari: s; pre-
sumēs de virtute eius: cuius auxilio puora
certamina iā vicisset: accedit intrepidus.
Colligit igit abiectis armis saulis quinq
lapides de torrente: quos nimirū cū leuia q
q tolleret leuigare torres potuit: sed nō e-
tiā tollere secū. Torrens quippe quē ptra-
seat aia nra seculū pns est. scriptura teste.
qm generatio aduenit et gñatio pterit: tā-
q tūmēs vnda impellens. Quia ergo om-
nis caro fenū et omnis gloria ei⁹ tanq flos
feni huiusmodi leuia facile secū trahit torres
inundās: verbū aut domi nullis fluctib⁹ ce-
dēs manet in eternū. Arbitror. pinde non
incōgrue quinq lapidib⁹ istis: qnq parti-
tū verbū intelligi. cōminationis: promissio-
nis: dilectionis: imitatiois et orōis. Dōz qd
peverbos late patens copia in diuinaz re-
perit serie scripturarū. Et forte ipa sunt qn
q verba quozū meminit paulus: malēs qn
q verba loqui in sensu: q decē milia in lin-
gua. Pterit ei figura huius mūdici: iūf
aliud testimoniū. et mūdus trāsit et cōcupis-
centia eius. Nec aut verba trāseūte mundo
nō mō manēt vix etiā leuigāt magis: dum
ptransuntib⁹ plurimis multiplex erit sciē-
tia. Iā vero collectos istos lapides cōtra su-
pbie spm: dimicatur⁹ dauid in vase memo-
rie sue reponat: cōsiderās qta nobis com-
minet deus: qta pmittat: q tā nobis exhi-
beat caritatē: et q multa nobis sacrificis
exempla proponat: quem admodum vniq
orationum nobis vbiq commendat instā-
tiam. Vos inquam lapides secum tollat. q
quis superbie viciū debellare festinat:
m.ij

ut quotiens venenatis audet erigere caput
quibet ex his lapidibus manus cogitatio hu-
ius pus occurrat: pectus frons gollas de-
ficiat opus confusione. In quo sane pectus
funda qz necessaria est longanimitas for-
ma huius: qz huic maxie certam nulla rone
desse necesse est. Quoties qz vanitas cogi-
tatio mentis pulsatur: si intimo cordis affectu
diuinas expanse cere cepit cominationes
seu pmissiones eius desiderare non sustinet
gollas vtriuslibet lapidis iactum: sz repmit
illo tumor ois. Ad si venerit i mente di-
lectio illa ta ineffabilis qua tibi de maie-
statis exhibuit: an non illico inardescens ad
caritatem prius abominari incipit et abij-
cere vanitatem? Sic explea scilicet si diligenti
tibi consideratione pponas: erit sine dubio ad
impemenda dilectione cogitatio ista putilis
Nam vero si forte insurgere subito elatioe
nihil ex his q dixim apphendere quiverit
man? tua: toto feruore et ad eam conuertere
q sola restat orone: continuo quem eleuatus
videras et exaltatus sicut cedros libani sub-
uersus impius ia non erit. Sed quis fortasse
quoadmodum suo ipso gladio gollie possit ab-
scidere caput id ei tato tibi iocundius: qua-
to molesti hosti. Dico breuiter expti loquor
et qui facile capiatur et aduertant sine mora:
qd in semetipsis crebro sentiunt actitari.
Quotiens te puocant vanitate ad recorda-
tione cominationis diuine seu pmissionis aut ce-
lorum q supra dicitur confundi ceperit et erubescere
re: deiecit est qd gollas: sed forsitan adhuc
viuit. Accede itaqz pprius ne forte resur-
gat: et stans super eum mucrone proprio caput
eius absce: de caipia q te appetit vanita-
te pimes vanitatem. Elata siquidem cogitatio
ne pulsatur: si ex ea ipa materia et occasione
sumas humilitatis: q nimis humilis deiceps
et abiecti? taqz de supbo hoie sentias de te
ipso: golliam vtiqz gollie gladio gimisti.

De euangelio. vii. panu Sermo primus.

Isereoz super turbam

qz ia triduo sustinet me: nec hnt
qd mducent. Euangelium fratres
ob hoc scriptum est vt legat: nec ob aliud legi-
tur qz vt rationabile solatione exinde ca-
piam. Est ei secularibus solatio vana: de
terrenarum affluentia re: vana nihilominus de
eaz penuria desolatio. At euangelium specu-
li veritatis nemi blandit: nulli seducit: ta-
le in eo se qsqz reperiet qualis fuerit vt nec
ibi timore trepidet vbi non est timor: nec le-

tetetur ch malefecerit. Sed quid dicit scrip-
tura? Si quis auditor est verbi et non factor
hic copabit viro considerati vultu natiuitas
sue in speculo. Considerauit enim se et abiit: et
statim oblitus est qualis fuerit. Hos autem fra-
tres non sic obsecro non sic: sz considerem? nos
metipos in ea qua audiui? sacri euangelij
lectore: vt proficiam? et eaz corrigamur se-
cundum ea si qua in nobis deprehendim? corri-
genda. Propter hoc enim optat propheta viri-
ginitas suas: ad custodiendas iustificaciones
dñi. Tunc indens non confudar: cu pperero
in oib? mandatis tuis. Et ego quidem non co-
fundor: sed gloriolor p vobis fratres mei qm
saluatore in deserto secuti estis ad eu extra
castra: sed vereor ne qd forte i tridua ex-
pectatione pusillanimitas inueniat: et in egyptu
seculi huius nequa vel etia corpe reuer-
tat. Merito proinde clamat diuina scriptura
et dicit. Expecta dñm viriliter age: et con-
fortetur cor tuum: et sustine dñm. Sed q diu
necesse est sustinere? Porro donec misce-
reatur tui. Queris qm? Misereor inquit super tur-
bam: quia ia triduo sustinet me. Etiam enim tri-
um dierum eas necesse est i deserto: si gratum
deo tuo offerre volueris sacrificium: et triduo
sustineas saluatore: si miraculi panibus des-
deras satiari. Prima est dies timoris: dies
in q declaras et illuminas tenebras tuas i
terioribus. Et horredum gehene supplicij de-
monstras in quo sunt tenebre exteriores: hu-
iuscemodi siquidem cogitatio sicut ipi nostis:
nostre exercere pmo dia conuersionis. Se-
cunda est pietas: qua respiramus in luce mi-
serationis dei. Tercia dies est rationis: in q
veritas innotescit: vt taqua ex debito quo-
da nature sine aliqua contraditione creatu-
re subiecta sit creatura: seru? fuit redem-
ptori. Et hinc iubemur iam discubere vt ca-
ritas ordinet in nobis: ex hinc aperit domus
manu sua: et implet oem animal benedictione.
Lex qm aplis dñi. facite homines discum-
bere: quoz nos licet ad confusione nram ha-
betis vicarios qlescung: discumbere vos
amorem? fratres carissimi: vt relecti pane
benedictionis subsistere possitis in via: ne for-
te misera necessitate copulsi descendatis et
vos in egyptum: et incipiat vobis illudere qui
nec dum vobiscum in deserto secuti sunt saluato-
re. Miseri sane et ipsi q n exiere cu exultibus
sed plane miserabiliores omnibus hominibus
qui profecti quidem cum alijs: sed non cum
alijs sunt relecti. Porro si qui suere qui vi-
scubentibus alijs post dumeta seu diuerso-

De operibus misericordie

fo. xxi.

Misericordias dñi in

eterna cantabo. Et quid enim mi-
hi insipiens nescio que cogitatio

de penitentie hui? onere murmurat: vt ag-
grauet illud super ceruicem mea? Aliud onus
sentio: suau? quidem: sed vtiqz multo maius
Sic enim onerat me miserationibus suis de?
sic concludit: sic obruit beneficijs suis vt on?
aliud sentire non possim. Quid enim retribuam
dño pro omnibus? que retribuit mihi? Tanta
tribuit et tanta retribuit: et tu mihi de alio o-
nere loqris? Desicit spūs me? : prius defi-
cit in tanta beneficiorū consideratione. Et lz
dignas non sufficiat gratias agere: sed ingra-
titudinem prius odit aia mea. Propter emptor-
ia siquidem res est ingratitudo: hostis gra-
tie: inimica salutis. Dico ego vobis: qm p
meo sapere nihil ita displicet deo psertum i
filijs gratie. in hominibus conuersionis: que m
admodum ingratitudo. Etiam enim obstruit gra-
tie: vbi fuerit illa iam gratia accessum non
inuenit: locum non habet. Dic mihi fratres tri-
sticia magna: et dolor continuus est cordi meo:
q nonnullos ta pnos ad leuitatem: ad risum:
et ad scurrilia verba ta faciles video: vt p-
timeasca valde ne forte plus q expediat di-
uine misericordie sint immemores et ingratu-
taz multis beneficijs suis. aliqui deferant a gra-
tia qua non vt grām venerant. Nam de eo
quid dicam qui murmure et impatiētia: obstia-
to perdurat animo: et quē peniter adheff
se deo. et contra more et contra rationē bonum
factū penitentie comitatur: q sine dubio mis-
erationibus dei non modo gratia sed contumeliam
reddit. Omnino enim quātū in se est: pax ho-
norat eū a q vocat? est. qsqz ei seruit in tri-
sticia et trācore: si tñ seruire ei qd potest i ea
tristitia q scdm carnē est et mortē operatur.
Putas ergo q maior illi def gratia: et non
magis etiā qd videt habere: auferat ab eo?
Rōne enim iure perditū reputat: qd ingrato
donatū est? Aut dedisse non penitet: qd gisse
videt?oportet. pinde gratiosus esse homi-
nē et deuotū: qui percepta gratie munera in
mō manere sibi desiderat: sz et multiplicari.
Nemo sane est q non facile si querit non inue-
niat: vnde plurimū sibi obnoxii? deo: qm non
est q se abscondat a calore ei? . Sed nos ma-
xime quos segregauit sibi et assumpsit ad ser-
uitendū sibi solus: iuxta apīm non accepimus
spiritū hui? mundi sed spiritū q ex deo ē: vt
sciam? que a deo donata sunt nobis: omnino
plurima inueniem? : vnde continuas ei grati-

m in

ria quenis absconditi latere: homines eius-
modi ieiunos. vacuosqz remansisse qd nesci-
at: Sic et eos nihilominus q leuitare et curio-
sitate ducti. circūquaqz vagantes minime re-
sederūt: aut qui residerūt qdē: sed non in or-
dine nec in numero ceterorū. Dormiamus pin-
de charitatem vestra et pastoralis sollicitudine
ammonem? . ne quis ex vobis inueniat an-
gelos amare. sectari latebras. quere? diuer-
ticula. qm qui male agit odit lucē: et non vēit
ad lucē vt non arguantur opa eius. Sz nec in-
ueniant in nobis qui circūferant omni? vto
doctrinē: instabiles et inquieti: nihil in se so-
liditatis: nihil grauitatis habentes: tanq
pulus quē picat vent? a facie terre. Itā de
his quid dicā quoz man? cōtra omnes: et ma-
ius oim cōtra ipos? Di sunt q separant se-
metipos animales spm non habētes. qm ne-
mo in spiritu dei loquēs dicit anathema ie-
su. Itēqzissima plane et pnciosissima pestis:
qm vniuersos vni? obstinatio turbat: et fit oī-
bus discorde fames materia scādalorū. De
niqz ppheta audi: q de vinea dñi loquēs. sin-
gularis inquit ferus depastus est eam. Pro-
pterea rogo et obsecro vos fratres mei fugi-
te simulationē omnē angelos proprie volū-
tatis. fugite inquietudinē et spiritū leuitatis
fugite obstinationē et nequissimū viciū sin-
gularitatis: nisi forte qd absit fraudare vul-
tis animas vestras panis edulio benedicti.
Itā vero ne longi? ptrahā vos: septē panes
qbus reficiamini isti sūt. Primus panis ver-
bum dei in quo vita hominis est. sicut ipse te-
statur. Secundus panis obediētia est. quoni-
am meus cibus est inquit vt faciā voluntatē
ei? qui misit me. Tercius panis meditatio sā-
cta. de qua scriptū est. cogitatio sancta con-
seruabit te. et eque alio in loco nominari vi-
detur panis vite et intellectus. Quartus pa-
nis orantiū lachryme. quintus vero peniten-
tie labor est. Nec mireris q laborem aut la-
chrymas panē dixerim nisi forte excidit ti-
bi qd in propheta legisti: cibabis nos pane
lachrymarū. et itē in alio psalmo. labores in-
quit manū tuaz qz mducabis: beat? es et
bene tibi erit. Sextus panis est iocunda vna-
nimitas socialis. panis inqz ex diuersis gra-
tis cōfect? : fermētatur vtiqz sapia dei. Porro
septimus panis est eucharistia. quoniā pa-
nis inquit quē ego do caro mea est pro mū-
di vita.

Sermo secundus de septē misericordijs.

as agere debeam. Quis enī in nobis est q̄ nō cōfiteri possit: quoniam misericordia tua magna est super me. Itaq; de tanta multitudinis miserationū domini: vobis aliquas pponere velim: vt q̄ sapiens est: occasiōe accepta sapiētior fiat. Septem ergo in me vīdeo mīscōdīas dñi: quas et vōs ipsi facile inuenietis in vobis. Prima est q̄ a multis peccatis adhuc ī seculo positi custodiuit. P̄ima in q̄ nō inter oēs quas mihi impēdit: s; prima inter has septē. Quis enī nō videat q̄ sicut in multis cecidi: sic et in alia poterā cecidisse peccata: nisi omnipotētis pietas cōseruasset. Fateor et fatebor: nisi quia dominus adiuit me. paulo min⁹ cecidisset ī omne peccatū anima mea. Et hec q̄ ta dignatio pietatis: q̄ ingrati et paruipendētē sic gratia cōseruabat: q̄ in multis cōtrariū et cōtēnētē: nihilominus ab alijs benignissimē ptegebat. Al secunda misratio tua super me dñe. qm̄ poterit explicari fīone q̄ benigna q̄ liberalis q̄ gratuita fuerit. Ego peccabā et tu dissimulabas. Hō cōtinebā a scelerib⁹: et tu a verberib⁹ abstinebas. P̄terea longabā ego multo tpe iniquitatē meam: et tu dñe pietatē tuā. Sed quid pdesset expectatio nisi sequeretur penitus: Luniul⁹ est: damnatiōis dicēte dño. Id fecisti et tacui. Tercia p̄inde misratio fuit q̄ viuificauit cor meū et immutauit: vt amara fierent que male dulcia pri⁹ erant: qui letabar cū male facerē et exultabā in rebus pessimis. inciperem demū recogitare ei annos meos ī amaritudine anime mee. Et nūc dñe cōmouisti terrā cordis mei et conturbasti eam. sana cōtritiones ei⁹: quia cōmota est. Multi enim penitentia ducti sunt sed infructuosa: quoniam penitētia eorū reprobatā est: sicut et pri⁹ culpa. Itaq; et hec misratio quarta fuit. q̄ penitētē miserationē dñi suscepisti: vt in eorū numero inuenirer: de q̄bus psalmista: beati inquit quorū remisse sunt iniquitates. Sed tur mīscōdia quinta: per quā mihi cōtinēdi p̄stitisti virtutē: ne recidui⁹ paterer et esset nouissim⁹ error: peior priore. Omīno enī manifeste tue est dñe deus et nō humane virtutis. susceptū semel peccati iugum a cervicib⁹ excutere. qm̄ omīs qui facit peccatū: seruus est peccati. nec ē liberari nisi in manu forti. Jam vero post q̄ in his quinq; miserationib⁹ a malo liberaris: vt si at q̄ scriptū est. declina a malo et fac bonū: in duabus alijs bona largiris. De due sunt gratia promerēdi: qua videlicet munus bo-

ne cōuersationis indulges: et spes obtinēdi qua donas homini indigno et peccatori de tua totiens experta bonitate: vsq; ad celestia speranda p̄sumere.

Sermo tertius de fragmentis septem miserationiarum.

Litis quid fecerī se-
p̄tē hodie miserationes pponēdo: Septē vtiq; panes distribui. Nam si facite sunt mihi lachryme mee p̄as die ac nocte: quāto magis diuine miserationes: Multo enī dulci⁹ iste sapiēt: reficiunt multo meli⁹: ampliusq; cōfirmāt cor hominis. Verū multa nobis nī fallor ex his panibus hodie cecidere fragmenta. Nam et ego ipse sentiebā inter frangendū multas euadere micās: atq; inter digitos pperat; elabi. Verū ipi si collegeritis aliqua: vos videtis. Ego si nondū fastiditis: nostra q̄ mihi collegerā sine inuidia cōmunicabo: ne forte incurra maledictionē abscondentis fructū in populis. P̄rim⁹ itaq; panis si bñ me min⁹: cōseruatio gratie fuit: qua me licet in dignū: a multis peccatis adhuc in seclō positi custodiuit. Hui⁹ ergo tria teneo fragmenta: habentia p̄o: sus magnū delectamentū saporis et alimonīā vite. Trib⁹ siquidē modis a peccato me memini p̄seruati: occasio subtrahere: resistendi data virtute: affectōis sanitas. Multa enī in peccata facile cecidisset. si data esset occasio: sed dei miseratione non me talis oportunitas apprehendit. In multa quoq; paulomin⁹ cecidisset: grauitur impulsus violentia tentationis: sed virtutē dedit dñs rex virtutum. vt sub me esset appetit⁹ me⁹: et ei quā sentiebā concupiscētie minime cōsentirē. Sed et a q̄busdā tā longe me fecit misratio tua dñe. vt penit⁹ abhominarer ea. et ne vlla quide⁹ eorū me tentatio molestarer. Secūdu⁹ quoq; panis fuit expectatio: qua tardabat vltiōez qua indulgentiam cogitabat. Et hui⁹ ergo panis tria fragmenta accipite: cogitationes lōganimitatē quā exhibuit: electionē p̄destinationis sue quā impleri voluit: et caritatē nimīā qua nos dilexit. P̄ter hoc enī expectat⁹ expectauit me dñs et nō intendit mihi: s; oculos suos auertit a peccatis meis: quasi nolēs aduertere q̄ tum delinqrem. P̄ter hoc inquit dissimulabat vt cōmēdaret patientiā suā: vt impleter electionez suā: vt cōfirmaret et charitatē suā. De tercio

quoq; pane ei⁹ scz misericordie qua cōuertit nos ad penitentia: tria nō tā fragmenta q̄ frustavobis appono. Tūc enī vt bene memin⁹ cōcussit cor meū: excitās illud vt adiret suoz vulnera peccatorū et vulnera sentiret dolorē. Et nā et terruit deducēs ad portās inferi. et pparata iniquis supplicia monstrans. Et vt nihil iam noxie remaneret de lectionis: meliorē mihi cōsolationē inspīrans. spem indulgētē dedit. In his tribus ego cōuersus sum: credo q̄ et vōs ipsi. P̄a vero quart⁹ panis est indulgentia. Obsecro vos diligētē colligite fragmenta ne peant. Sūt enī salubria valde. et dulciora sup mel et fauū. Sic enī ex toto indulsit: et tā liberā liter oēm donauit iniuriā: vt iam nō dānet vlciscendo: nec cōfundat impropēdo: nec min⁹ diligit imputādo. Sunt enī aliqui sic donates iniuriā vt nō vlciscant: sepe tñ impropēt. Sūt et alij qui fileāt licz. manet tamen alta mēte repositū: et rancorē tenent ī animo: quax vt rax neutra plena indulgentia est. Longe ab his hominibus benignissima diuitatis natura liberaliter agit: ignoscit plenarie: ita vt ppter fiduciā peccatorū sed penitentia vbi abundauit delictū. solat et gratia supabundare. Testis est paulus gentiū doctor. Testis est matthe⁹ de thelo neo electis in apostoli. cui etiaz noui testamenti primū scriptorē esse donatū est. Testis et petrus cui post trinā negationē. toti⁹ ecclesie pastoralis curā cōmissa est. Testis deniq; etiā famosissima illa peccatrix. cui in ipso cōuersionis initio tanta multitudo dilectionis cōcessa est: tanta postmodū indulta gratia familiaritatis. Quis accusauit mariaz: et p̄o se eā oportuit respondere. Si phariseus murmurat: si martha cōquerit: si scā dalisanā apostoli. maria tacet. xps excusat. etiā et laudat tacentē. Deniq; illud quāte p̄rogative quāte excellētie fuit: q̄ resurgente a mortuis prima videre. tangere prima meruit: Sed iam trāscam⁹ ad alia. Bonum est quidem nos hic esse vbi datur fiducia peccatorib⁹ s; oportet etiā cetera nō tacere. Itaq; et in continētia ipa que ē panis dñi tus nihilomin⁹ inuenio: vñd merito clamarē possim: q̄ fecit mihi magna qui potēs ē. Forte parū aliqd reputatis cōtinētia vestra: s; ego nō ita. Scio enī quos habeat opugnatores: et quāte illā necesse est esse virtutis vt possit. P̄rim⁹ siquidē cōtinētie nō stre hostis: caro est aduersus sp̄m concupiscens. Quā domestic⁹ hostis: q̄ pernicio-

luta: q̄ intestinū bellū. Hostem hūc crudelissimū nec fugere possum⁹ o anima nec fugare. circūferre illū necesse est: quoniam alligatus est nobis. nā quod periculosus est et miserabilis. hostē nostrum ipsi cogimur sustentare: perimere enī non licz. Aides ergo q̄ sollicitē te custodire necesse sit ab ea que dormit in sinu tuo. Veruntān nō est hic solus aduersari⁹ mihi: aliū adhuc habeo qui circumcinxit et obsedit me vndiq; et si ignoratis. hostis iste est p̄sens seculi nequā. Cōclussit inimic⁹ vias meas: et per quinq; portās quinq; videlicet corporis sensus. iaculis suis vulnerat me: et mors intrat p fenestras meas. Sufficē nimis poterāt isti duo. Sed heu me ecce video ventū validū venientē ab aquilone: quo pandēs omīe malū. Et nunc quid supest aliud? Dñe salua nos: perim⁹. Ecce enī malleus vniuersę terre. Ecce serpens callidior cūctis animantibus. Ecce inimic⁹ ille quē nec videre possū: quāto min⁹ cauere. Hec enī est colluctatio seruare volētib⁹ cōtinētia. continentia aut dico nō a sola luxuria. s; a ceteris quoq; sic necesse est vitari: peccatis nō aduersus carnem et sanguinē tantum: sed aduersus principes et potestates. aduersus mundi rectores tenebrarū harum: contra spiritualia nequie in celestibus. Et quis est qui iacula eorū ignea possit extinguere. Parauerūt sagittas suas in pharetra: vt sagittēt in obscuro rectos corde. S; et narrauerūt vt absconderēt laqueos: et dixerūt. Quis videbit eos. Hūc quidē apte et violētē: nūc occulte et fraudulenter: sp̄ aut maliciose et crudeliter impugnat et psequitur nos. Et ad hec tolerāda ne vicā superāda: quis ydoneus. Credo iā vobis aliquatin⁹ innotescit cōtinētie difficultas: vt iuxta apm̄ sciatis q̄ a deo donata sunt vobis. Qm̄ enī in domo facimus hanc virtutē: et ipse ad nihilū deducet tribulantes nos. Ipse est qui nō mō carnem nostrā cū concupiscētijs suis. sed et p̄sens seculū nequā cū curiositatib⁹ suis et vanitatib⁹: etiā et ipm̄ cū tentationib⁹ suis cōterit sathanā sub pedib⁹ nostris. Nunquid nō merito dixerā inueniendum in continētia: vnde clamarē q̄ fecit mihi magna qui potēs est. Jam vero sexti panis fragmenta accipite. Est aut panis iste grā promerēdi bona scz eterne vite. Quā grām in tribus maxime constare arbitror. in odio p̄teritorū malorum et cōtēptu p̄sentū bonorum: et desiderio futurorū. Septimus quoq; panis

est spes obtinendi: cui? nihilominus teneo
fragmēta tria: et eorum sapor dulcis admodū
gutturū meo. Tria inq̄ sunt q̄ sic roborāt et
cōfirmāt cor meū: vt nulla me penuria me-
ritorum nulla consideratio p̄prie hūilitatis:
nulla estimatio celestis beatitudinis: ab al-
titudine spei ducere possit in ea firmiter ra-
dicatum. Desiderat an an reseruanda s̄
p̄pter eum q̄ dixit: mel inuenisti comede q̄
sufficit tibi et c. Sic complet hodie quod de
seipsa sapientia p̄phetavit: et nūc idipsum
video. qm̄ q̄ edunt illa gloriā: quibuscūq̄ me-
ro inde non vos p̄traham vltra: sed nec frau-
dabo esuriez: quoniam quidē sic patos video
ac si necdū sumptis q̄cūq̄. Tria conside-
ro in q̄bus tota spes mea consistit: caritatē
adoptōis: vitatē p̄missionis: potestātē
redditiōis. Murmure iam q̄ tū voluerit
inspiciens cogitatio mea dicēs. Quis ei es
tu: aut quanta est illa gloriā: quibuscūq̄ me-
ritis hanc obtinere speras? Et ego fiducia
liter respondebo. Scio cui credidi et certū
sum: q̄ in caritate nimia adoptauit me: q̄ a-
verat in p̄missione: q̄ potens in exhibitōe
licet enī ei facere qd̄ voluerit. Dic est funi-
culus triplex q̄ difficile rumpit: quē nobis
a patria nostra in hunc carcerē vsq̄ dimis-
sum firmiter obsecro teneamus: vt ipse nos
subleuet: ipse nos trahat et p̄trahat vsq̄ ad
conspectū gloriē magni dei: qui est benedi-
ctus in secula.

**In natali sancti victoris. Sermo p̄m^o.
Victoris vitā gloriā**

specialis: non tam ad gloriā q̄
ad virtutē. quocirca oēs q̄ recto sūt
corde. Non recti plane sed quēsi est animi
ante querere gloriā q̄ exercere virtutē
et velle coronari q̄ legitime non certauerit
Vanū est vobis inq̄ ante lucē surgere. Ita
est. Frustra ad celsitudinē nititur gloriē: q̄
p̄us non claruit virtute. Frustra fatue x̄gi-
nes sponso obuiam surgūt quāz lampades
extinguuntur: et ideo fatue q̄ vacuis glori-
entur lampadibus: virtutis oleū non haben-
tes. Absit mihi gloriari nisi in gloriā illoz:
q̄bus p̄pheta congratulā ait. Domine in
lumine vultus tui ambulabūt: et in nomē
tuo exultabunt tota die: et in iusticiā tua ex-
altabuntur. Et infert. Quoniam gloriā vir-
tutis eoz tu es. Pulcre nō eoz sed virtutis
eoz gloriā commendat. Que enī sine virtute
est gloriā? p̄fecto indebita venit: p̄prope
affectat: piculose captat. Virtus grad^o ad

gloriā: virtus mater est gloriē. Fallax gra-
et vana est pulcritudo quam illa nō partu-
runt. Sola est cui gloriā iure debet et secure
impedit. Sancto victori nec virtus nec glo-
ria deest. sed quēadmodū ambe res et quo
ordine in homine p̄cesserūt: id ope p̄cūci
intueri. Pugnavit fortiter viriliter sup̄-
nit: et sic demū gloriā et honore coronatur.
Quomō nēpe ingloriosus remansisset bel-
latoz fortis: humilis victor: q̄ ne in die
virtutis sue sine gloriā fuit signis et p̄digis
amirandus. Habemus dilectissimi in vita
victoris: et qd̄ digne miremur: et qd̄ salubri
imitemur. Miror: vna dedisse in heremo si-
vitem sed fontem. Miror et stupeo infantē
adhuc in vtero pauori fuisse panendis de-
monis: q̄ppe ab ip̄s p̄cognituz: et iam tūc
ex nomine designatum. Nec vacuū nomen
vbi hostiū fugat extorta confessio. victoriā
concessit infanti. Quis item nō miretur
furem a demone dephensum: et rursum a de-
mone mor̄ hoīem liberatū? Quis non etiā
omni amirātōne stupendū ducat: carne cir-
cūdatum hominē: celis patentibus gloriā mi-
nus. Studeam^o p̄inde moribus cōformari
cui in mirabilibus simulari et si volum^o non
valemus. Emulemur in viro sobriū victuz
deuotū affectū: emulemur mansuetudinez
spūs: castimoniā corporis: ois custodiam:
animi puritatem: ponere frenū ire et modū
lingue: dormire parcius: orare frequentius:
cōmonere nosmetipsos psalmis hymnis et
canticis sp̄salibus: diebus iugere noctes et
diuina laudib^o occupare. Emulemur cha-
rismata meliora. Discam^o ab ip̄o q̄ mitis
et humilis corde fuit. Emulemur in quaz q̄
extitit liberalis in paupes: iocūdus ad ho-
spites: patiens ad peccantes: benignus ad
omnes. Hoc enī melius. In his forma est
cui imprimamur miraculis gloriā a qua re-
primamur. Illa letificat: ista edificat: mo-
ueant illa: ista p̄moueat. Epulemur dile-
ctissimi ad mensam diuitis vocati: mensam
abundantē panibus deliciis cumulari. An
non diues q̄ exemplis nos reficit. protegit
meritis: letificat signis: Diues plane: i cui^o

hodie cōiuncto solent angeli et hoīes pariter
cōgregent. Idē vt reficiant: illi vt delicient
Isti vt p̄ficiant: illi vt gaudeant. Cui^o vita
repleta bonis: qd̄ nisi mensa referta cibis?
Nec tamē omnib^o omnia apponuntur: sed vt
tollat q̄s quod sibi expedire et cōuenire vi-
debit. Et ego q̄dem consilio salubriori dili-
genter considero que mihi apponuntur. tūc
est mihi eligere mea: et aliena non tangere.
Non extendam manū ad gloriā miracu-
loz: ne si attētauerō qd̄ desuper nō accep-
tam merito et quod video: accepisse. Nō
leuo cum illo oculos ad rimanda secreta ce-
lestia: ne oppellus a gloriā cōfusus resiliā:
sero fugiens ad consiliū sapientis q̄ ait
Altiora te ne q̄sieris: et fortiora te ne ser-
tatus fueris. Infertur mensis vinū nouū
aquaz rubentū: non tango q̄ non mihi ap-
positum scio: q̄ similiter elementa mutare:
naturas innouare non valeo. Lerno itez in
mensa victoris angelos illum audisse canē-
tes. Nūquid videbo et ego mihi supernos
ethiopi cantores: aut certe cytharados il-
los de apocalypsi coram me cytharis in
cytharis suis? Impat ille demonib^o adhuc
in corpore viuens: vinctū in corpore soluit
corpore iam solutus. Cibi sunt sed nō mei.
Equidem iocūdus ac sapiens: sed nō tanget il-
los anima mea: qm̄ nō est inopi mihi vnde
sufficiam talia redibere. Ac si diligēter cō-
sidero ecce in mensa sancti: p̄ oculis celsura
iudicij: discipline vigoz: sanctitatz speculuz
vire forma: virtutis insigne. Nec a me et absq̄
p̄sumptōe sumuntur: et salubriter insumunt:
et si dissimulo districte imoscunt. Audi ad
huc que nam mihi iure apposita putem. Si
panem doloris et vinū compunctōis de diui-
tis mensa obtuleris: tollo securus qui sum
pauper et inops. Erunt mihi lachryme mee
panes die ac nocte: et poculū meū cum lectu
miscibo. Pars mea hec: q̄ dolenda cōmissa.
Nec me tamen pigebit vt estimo cibi hui^o
q̄ apponit scientiaz addit et dolorē. Sed
et si tempanties iusticie s̄ prudētie: vel for-
titudinis exempla appareāt: ea incūctantē
sumo. Sciens q̄ talia oportet me p̄parare
Nec mihi apponit: hec a me repetituz iri nō
dubito. Nunquid signa et p̄digia erigenda a
nobis sunt: vt ea diuiti vicissim p̄paramus
Frates vasa sunt in honore: illi q̄ nos in-
uitant: nō cibi pauperū. Tu ergo q̄ inuita-
tus es: diligenter considera qd̄ tibi ille: qd̄
sibi mer apposuit: nō enī quicquid in mensa
apponitur tibi apponit. Quid si in poculo

aureo fuerit p̄pinatum? Non poculus tibi
sed potus apponit. Sume potū et pone aux.
Ergo exempla bonoz operū et rectitudinē
mox pater familias cōmunicat: ita domesti-
cis vt p̄rogatiuā sibi retineat in miraculis
In his tamen absq̄ illis ille glorificandus
est: cuius munus sancte viuere: cui^o virtus
signa facere est: qui i trinitate p̄fecta viuit
et regnat in secula seculorū. Amen

**Sermo secundus de eodem
Audete in domino**

dilectissimi: q̄ inter continua sue
pietatis beneficia indulget homi-
nem mūdo cuius multi saluarent exemplo
Itezo dico gaudente: q̄ factus de medio ap-
propinquauit deo. vt multo plures eius inter-
cessione saluentur. Habet ex hominib^o cui
hominū peccata donet misericors et misera-
tor dñs. Habet tempus et locū intercedēdi
plus et misericors aduocatus: etiam quidē
locum quietū et tempus feriātū. In terris
visus est vt esset exemplo. in celum leuatus
est vt sit patrociniū. Dic informat ad vitā
illic inuitat ad gloriā. Factus est media-
tor ad regnū: qui fuit inuitator ad opus.
Bonus mediator qui sibi iam postulans ni-
hil: totum in nos trāsferre desiderat: et sup-
plicantis affectum et supplicatiōis fructū.
Quid enī querat sibi q̄ nullius eget? Dñs
conseruat eum et viuificat eum: et beatus fa-
cit eum in gloriā: nihil illi deerit in loco pa-
scue collocato. Nec dies gloriose migratiō-
nis eius: dies leticie cordis eius: exultem^o
et letemur in ea. Introiuit in potētiā dñi:
gaudeamus quia nūc potentior est ad sal-
uandum. Hodie victor posito corpore quo
solo p̄pediti ab introitu gloriē videbatur:
tanto alacrior quanto expeditior penetra-
uit in sancta: similis factus in gloriā sctōz
Hodie de nouissimo et humili loco quēz sibi
ex consilio saluatoris elegerat. ip̄o summo
patrefamilias euocante: verus amicus ascē-
dit superius: et est illi gloriā coram simul vi-
scumbentibus. Hodie despecto mundo: et
mundi principe triumphato: supra mundū
vere victor ascendit: accipiēs de manu do-
mini coronam victorie. Ascendit autē cum
immensa suppellectili meritorū: clarus tri-
umphis: miraculis glorioz. Pausat mie-
les et merit^o: et post labores sudoresq̄ sacre
pactē militie locatur feliciter: coronat sub
limiter. Anima eius i bonis demorabatur.
Queris vbi? Cum abrahā ysaac et iacob

in regno celoz. Ita cum talibus et tali in loco sibi sedet. Sedet excelsa et fulgida: sedet letabunda et laudans. Sedet delicata et ornata moribus suis: stipata malis: fulcita et floribus. Sedet in quo sibi vacua curis: delicis affluens: abundans oculis et detis ad vacandum sapientie. Que sedit et fleuit super flumina babilonis: sedet modo ad fontem vite: et conuerfario illi secus torrentem voluntatis: cuius impetus letificat ciuitatem dei. Inuenit sibi fontem oratorum: puteum aquarum viuentium: et cum samaritana potat aqua sapientie salutis ut non sitiat in eternum. Dat illi de fructu manuum suarum: et laudant eam in portis opera eius: et gloriatur testimonio conscientie. Conscientie dico sue non alteri. Sedet media angelorum: digna plane confortio. quorum desiderio flagrat: puritate nitet: castimonia decoratur. Sedet inter apostolos vir apostolice gratie: nec est quod se abscondat a cunctis prophetarum: qui quem illi predixerunt glorificauit et portauit in corpore suo. Neque se putat victoriosus martirum choris: victor noster arcendus: qui duro et diuturno martyrio viuente sui corporis hostiam immolauit. Sedet veteranus miles debita iam suauitate et securitate quietus. Securum quidem sibi sed nostri sollicitus. Non enim cum putredine carnis simul se exuit visceribus pietatis: nec sibi sic induit stolam glorie: neque parit misericordie sueque ipsius misericordie oblivione indueret. Non est terra oblivionis quam anima victoris inhabitat: non terra laboris ut occupetur in ea: non denique terra sed celum est. Nunquid celestis habitatio animas que admittit indurat: aut memoria preiustitiae aut spoliatur pietate? Fratres latitudo celi dilatatur corda non artatur: exhilarat mentes non alienat: affectiones non contrahit sed extendit. In lumine dei serenatur memoria non obscuratur. In lumine discitur quod nescitur: non quod scitur dediscitur. Superni spiritus illi qui ab initio celos inhabitat: nunquid quia incolant celos: despiciunt terras et non magis eas visitant et frequentant? Nunquid quod semper vident faciem patris: ministerium euacuat pietatis? Omnes nihilominus amici ministratores spiritus sunt: missi in ministerium propter eos qui hereditatem capitis salutis. Quid ergo? Discurrunt angeli et succurrunt hominibus: et qui ex nobis sunt nesciunt nos: nec noverunt iam copati in quibus compassi sunt et ipsi. Qui dolores nesciunt sentiunt tamen nostros: qui venerunt de magna tribulatione non recognoscunt iam in quo fuerunt? Scio

qui dixit. Me expectat iustus donec retribuatur mihi. Iustus est victor: etiam expectans nostram. proculdubio retributionem. Non est ille pincerna pharaonis: qui inuentam gratiam retinuit sibi: prophete sui pariter et captiuum minime recordatur. Minister christi est et christum sequitur. Non est ille oblitus sue promissionis: nec socio passionis regni consortium denegauit. Non est discipulus contra magistrum: non potest victor quicquam facere nisi quod viderit magistrum facientem. Opera que ille fecit: et iste fecit similiter. Jam celos ingressus quod et aptos beatis oculis suspiciebat: vere nunc reuelata facie speculat gloriam dei: ab forptus quidem sed non oblitus clamorem pauperum. Beata visio qua in eandem imaginem transformatur: de claritate in claritate: tamquam a domini spiritu. Paruus ad pugnam: magnus ad victoriam: matris viscera necdum exuens et iam efficiens demonia: cum incremento per tutum ac meritoque victor viuens inter peccatores translatum est. Vix precipue sanctitatis: qui ante sanctus et natus: ante ope et nomine victor. Adhuc vterque clausus iam de hoste triumphauit. Venerandam etiam ipsis angelis sanctitatem. quaz pari studio et si dispari voluntate: et mali fugitant et frequentant boni. Nec facile dixerim quid virum astruat sanctiorum horum fauor aut pauor: illorum. Corpe denique terras: mente celos inhabitans: aliqui familiari annunciantes: alii quando ineffabili cantu suauitate plausibiles signorum voces spirituum audiebant. Vere anima tua victor vna ex geminis: que tibi in cruce apparuerunt. Vere infixa crucis: cuius diuine inserta glorie: eandem sibi claritatis imaginem induit quam inuenit. Vincens etiam pandit gremium suum: qui pugnanti dederat spiritum suum. Vicitrix anima qui sicut passer transuolans mundi laqueos euasisti: respice ad in cautas animas intrincatas illis: piculitates in illis: ut tuo patrocinio eruamur. Miles emerite qui christiane militie duris laboribus angelice felicitatis regem commutasti: respice ad imbelles et imbecilles commilitones tuos qui in hostiles gladios et spirituales nequias tuis laudibus occupamur. O victor inclute qui de terra et de celo gloriosissime triumphasti: illi gloriam nobiliter super despiciens: et huius regna pie violentus diripiens: respice de celo ad victores terre: ut hoc sit tuorum summatio triumphorum: si te nobis vicissim te sentiamus. Nam si ex te nomen tibi perfecta vitas nostris ex nostra liberatione censetur: et

certe deest interpretatoni quod diu nos qui tui sumus minime liberamur. Quam pius qui dulce qui suauis o victor in loco afflictionis et in hoc corpore mortis te canere te colere te precari: nomen tuum memoriale tuum fauorem ostendit in labijs captiuorum: mel et lac sub lingua eorum qui tui memoria delectantur. Eya ergo fortis athleta: dulcis patrone aduocate fidelis: exurge in adiutorium nobis: ut et nos de nostra ereptione gaudeamus: et tu de plena victoria gloriaris. O omnipotens propter peccauimus tibi facti filij alieni: sed appropriamus in victore: qui dum vicit cupiditatem suam vincat et iram tuam: nos quoque in gratiam potenter restituat. O victor iesu te in nostro victore laudamus: qui te in illo viciisse cognouimus. Da ei piissime iesu sic de sua in te victoria gloriari: ut non subeat oblitio nostri. Filii dei imitte ei nostri semper in conspectu tuo memoriam esse: nostram in tuo tremendo iudicio suscipe et agere causam: qui cum patre et spiritu sancto viuas et regnas deus: per omnia secula seculorum. Amen

In festo beate marie magdalene
Sermo beati bernardi.

De die misericordiarum

veritas obuiam fuit sibi: et multitudo miseratonum domini in peccatrice femina refusa est. Filius enim virginis peccatrice et menstruata manibus attracta: deusque atque dei filius mulier infracta et rigida. Tangit pedes mundi atque mundatis imunda. et vestigiis creatoris: mulier criminosa procumbit. Transit in affectu cordis purificatrix: et redit ad cor: et magnitudinem sceleris: lachrymarum multitudo condemat. Dissimulat pietas tangenti officium: et obsequio: instantia: remuneratori? ille maiestatis oculus felici dedignatione non inspicit. Osculat maria pedes christi frequentibus osculis: et oculi inuolantibus vestigia redemptoris infundit: tergit crinibus: odoriferis illinit et irrorat vnguentis. Videt et iudet singularitatem amatores: et vtriusque redarguit pharisei iactantia: illi ignorantie: presumptio ista. Sed deliberas. prouidentia suspendit iudicium dum affectat obsequium: et inuicturam retinet preparatam: donec marie sacrificium et holocaustum pertraheret. Gaudet angeli super peccatrice penitentiam agente: et odoris fragrantia celestis ille conuictus aspergit: saluantemque et saluandam tota misericordie dulcedo pertingit. Ubi abundauit delictis: superabundauit et gratia: et numero rositate criminum preponderans pietas intercludit. Quam magna multitudo dulcedinis

tue domine in peccatrice confessione: qui iusta reprehensio in pharisei superbia et abusione. Enumerat obsequium obsequium: et obliquum tangit indignantis iniquitas: tota Israeli coherentia symonis inuidia impugnante. Et quod ubi spiritus domini ibi libertas: dimittit illi peccata multa quod multum diligit: imittitur illi quod multum negligit. Non erat fatiatur? ab vberibus spose: nec induerat pro passionis affectu legem leges: qui misericordiam nescit nouit iusticiam. Lex dura duris et lapideis promulgata: parata percutere nesciens misereri. Lex excludens penitentem locum: veniam negans: emendatorem ignara. Lex vinum dux et acidum et botrus amarissimis eliquit. Per cratera feritatis: virumatum israeli: saluatori propinatum. Vinum et quod detestabile bibentium obstupescunt non de genimine vitis illi? quod saluator bibi non uinum in regno patris sui. Vere meliora sunt vera spose vino isto. Queniam ais ista? preceat in me diu paulus apostolus. et vera felice lacte manaria nobis assignet. gaudere idem cum gau. et fle. et fle. O qui breui fmo cunctis toti? religionis depixit insignem: qui eleganti clausula proposuit pietatem: equitate statuit: submouit inuidiam. Dis vberibus mater ecclesia lactat: proficientes nutrit perfectos. Gaudere inquit cum gaudentibus. Fatiscat hinc secularis plausus infamia: et leticia mundialis abcedat: qui non est gaudere impiis dicit dominus. Nunquid illos os gaudio repleri estimas: qui letantur cum maleficerint: et exultant in rebus pessimis? Sed nec illi qui laudibus adulatoris rapiunt: diuine iubilatōis agnouere leticiam. Nunquid illi qui vestibus purpura et bisso: et epulas quotidie splendide gaudium et leticiam obtinebunt? Absit ut in fra suauitatem vinetium gaudiorum inueniamus: cum tantum alternationibus tota mundi facies imutetur ut eleuans allidat et respiret allisus. Sed est gaudium perpetuum iocunditate firmissimum: quod perfecti animi de secura sibi conscientia pollicentur. Nescit enim ab huius mundi aspergine pure pressis quod deterfas: et diuine correptionis acumine: totum desiderium sui fingens affectum: gaudens gaudet in domino et exultat anima sua in deo salutari suo. Talis anima minas aspernat: nescit timorem spiritus eludat: et omnes scandalorum imunis: in pace in idipsum dormiens: redescit. Par mira diligetibus legem tuam ait iustus: et non est illi scandalum. Nouerat ei quod lictores non persequuntur martyres sed coronant. Cum hominibus gaudetibus gaudet apostolus: et ut abundat gaudet tota securitate. permittit. Hoc gaudium certum et plenum est: tanquam certius idem quod totum vicinitas circa idem titatem imprimatur. Nec est mamilla congratulationis: de qua lac exhortationis effundit.

ditur: quo nutriendi perfecti: vt cū amilsi fue
rint a lacte isto: epulant ab introitu glorie
dei. Secūda est flere cū sentib⁹. Nunquid
apulus p̄cipit flere rex amissionē intermissi
onē volupratū: filioz mores: morboz instā
tiā: grauitatē inopie: potētā fortioz? Ab
sit. Plorādī enim sunt qui talē plorāt. Re
ligiosa enim tristitia: aut alienū luget pec
catū: aut propiū. Beati quoz luctus ī hac
intentione versat: qz cōsolatoriā p̄nt ī hac
expectare dulcedinē. q̄ leui r dulcissimo spi
ritu imbuit⁹ ē spūs illi⁹: qui nouit ī spū leni
tatis peccātē intrinse: suspendere vindic
tā: et affectuosis viscerib⁹ inuiscerare sibi
peccatōē donec vite reddat. De hac cōpa
sionis mamilla lac cōsolationis effundit: et
hoc lacte pascit apostolus illos q̄ solido ci
bo vesci nō p̄nt. Amatoz innocentie: pacis
amicus: patientie cib⁹: patientib⁹ cōpatiēs
r cōgaudent gaudentib⁹: p̄fectionis metā
cursu cōsummato cōtingit. Hoc sunt vbera
lacteis irrorata liquorib⁹: meliora vino: le
ge dulciora: misericordīa sonātia: redolen
tia pietatē. Fragrātia inq̄t vnguentis opti
mis. Digna p̄nt vbera de quibus eliq̄
vngentoz infinitas: oderata diffluctōe ciui
tatē dei viuētis circūquaqz respergēs. Hoc
sunt vnguenta q̄ regia saba attulit in hirtz
de quib⁹ dicit scriptura. Hō sunt allata el
tra aromata tā multa: q̄ ea q̄ dedit regina
saba salomōi. Quā excellēt apposuit opti
ma spūs ille subtilis: qui totā sibi libi hui⁹
rapit positionē. Est enī vnguentū bonū qd
maria pedib⁹ saluatoris infudit: est r meli⁹
qd eadē si tū eadē sup caput recubentis ef
fudit: est r optimū qd r ipa p̄pauit toti cor
ri ch̄risti. Primū vnguentū cōtritionis ē de
reco: datione pctōz: de spū cōtrito r cōtri
bulato descendēs. Hoc infunduntur pedes
illius qui ambulat sup pennas ventoz: hic
adorat maria in loco vbi steterūt pedes ei⁹
Steterunt inquā: qz valdīssima amorī ma
nu pedē vtrunqz retinuit. vtrūqz donec per
ungeret: r audiret criminū remissionē. r vi
missionē ī pace. Remittunt inquit tibi pec
cata: r vade in pace. Magnā p̄fus miserā
mag⁹ misericordīa diluit r abstergit: et hoc
quidē festinant: qz sine vllō interuallo cōiū
gunē et lachryme peccatricis: r misericor
dia saluatoris. Remittunt peccata r in pa
ce dimittit: vt r de p̄terito sit sollicita: se
cura de futuro. Pedes isti sunt misericor
dia r iudiciū: quoz alterū sine altero oscula
ri vltēmeraria securitas ē: vltē p̄sp̄ratio fu

glenda. Quis dei misericordiā indefinē
attēdens nō statī tepidioris vite detē ex-
pret? Quī ei recogitat vniuersitatē vñs for-
mā serui p̄fuis suscipere: triginta ⁊ trib⁹ annis
opari salutē n̄fam ī medio terre hui⁹. capi-
ligari. lāceari. crucifigi. et hoc totū pati p̄
filijs hoīm: statī deceptorā spe sibi blādis
et alludit. gaudet obseruari ī misericordiā
et miserationib⁹: iudiciū nescit: ignorat ius-
ticiā et puniendā estimat nō puniri. Fallū
qui sic osculatur misericordie pedē: vt pe-
dem iudiciū nō attēdat: qui totū de miseri-
cordie pedē p̄sumit: hoc solū ad salutē suffi-
cere credens q̄ credit. Rursus cum abdu-
cit os: et iudiciū pedē crebriorib⁹ oculis in-
tertangit: subcutit carnis animeq̄ substā-
tiā ⁊ vtriusq̄ hominis statū vehementior
aura percellit. Horrēdū est enim incidere
in manus dei viuētis: offendere creatore:
nescire domini: recalcitrare dominātis of-
ficiū imperio: qui habet prātē corpus ⁊ ani-
mā ponere in gehennā. Terribilis certe si-
cut ait apostolus quedā expectatio iudiciū:
quando ignis in conspectu eius exardescet
⁊ virtutes celozum mouebuntur: ⁊ vacillā-
tibus conscientijs latitudinē mundi validis
mus ignis aduret. Nilīl p̄orūz terribili-
us q̄ videre latronis officinam plenam sā-
guine: cumulatā opprobrijs: tormentis vn-
dantē. Quis hec diutius cogitās nō statī
contremiscat: et in desperationis rote ab-
yssum? Non est igitur huic pedi moerisus ī
cumbendū: ne pietatis intuitū ferocia iudi-
cantis includat. Atrumq̄ igit inungat pe-
dē anime penitentis affectus: et nunc mise-
ricordiā amplectens: nunc iudiciū deoscu-
lans contribulati spūs offerat olocaustum.
Aide mariā iudiciū pedem fortiter attēde-
tem: vñ nobilis ⁊ lasciuia mulier conuiuian-
tium faciem non attendit: sed extenso cor-
pore p̄uoluit pedibus maiestatis: dolozis
plena. timoris impatiens. compunctionis
iaculo vulnerata. Sz et misericordie pedē
labijs impressioribus osculat: cuius spe fir-
miter inheret vestigijs redeptoris: donec
audiat remittunt tibi peccata tua. Sane p̄-
ciosum vnguentū: quo non solū terrena do-
mus: sed etiā celestis aspergit. Aliisime au-
tem sunt spēs eius de quib⁹ cōficiet: et mag-
eaz copia intra n̄ros otulos poterit inue-
ri. Peccata igitur nostra plantata in con-
scientijs nostris quozū numerositas p̄ mul-
titudine numerari non potest: species eius
sunt. ipsa igitur in mortariolo p̄nic macera

tionis pistillo cōfusa: ⁊ respersa discretiōis
oleo. doloris igne supposito. ⁊ tēno discipli
ne cocta. vnguentū exhibet p̄ciosum: ⁊ ac
ceptū pedib⁹ saluatoris. Cōpeditiose autē
istud cōfecim⁹: sapiētī rex opacōne penit⁹
relinquentes. ⁊ licz materiā videat indignū
or: interim bonū tū est vnguentū istud qđ
domū replet: penetrat celos: angelos letificat:
car: beate ciuitati leticiā refundit ⁊ gau
diū. Hoc est sacrificiū iusticie: qz sacrificiū
deo spūs cōtribulat⁹. Secundū vnguentū
est deuotiōis de recordatiōe beneficiorū dī.
P̄ioris dignissima hui⁹ vnguentū cōposi
tio: ⁊ in istū cōparatiōe p̄ioris est consper
sio vilipēdēda. Et enī ip̄es de celesti para
diso ablatis sunt: ⁊ in terra filiorū hoīm neq̄
unt inueniri. Virtutes enī diuinit⁹ collate:
et in mortariolo peccatoris pistillo diligen
tissime meditatiōis cōtrite: ⁊ exultationis
oleo suffuso: suffuso igne iusticie ⁊ humilita
tis eno decocte. faciūt vnguentū et odore et
virtute mirabile: quod solū super caput dei
recubentis possit efundi ⁊ exhiberi reuerē
tie maiestatis. S; ⁊ hoc recolligim⁹: breuē
illis qui multa de paucis excipe cognouit
verborū multitudinē reseruātes. Notanda
tū vtriusq; differētia: ⁊ secūdi sublimitas at
tendēda. qm̄ illud est sacrificiū deo spirit⁹
cōtribulat⁹. ⁊ istud est sacrificiū laudis qđ
honorificat deū. Pedes igit vngim⁹ salua
toris: cū de peccatis cōpingimur: vngim⁹
caput. cū de collatis virtutib⁹ virtutū lar
gitori gratias cumulam⁹. Interficiū tamē
morositas inter pedes esse debet et caput:
qz p̄fecto difficilim⁹ ⁊ p̄sumptuosū salt⁹
est: a vestigijs ad verticem dñi trāsuolare.
Itēq; enī eadē que vixit pedes: vixit ⁊ ca
put: cū illa meretrix nihil horū fecisse legat⁹:
scdm̄ illud. Aerte impios ⁊ nō erunt. Vixit
ergo maria sanctū verticē dñi: p̄fecto iaz
electa. iam familiaris effecta: longeq; pec
catricis illius obuoluta vestigijs. quā infe
lix ille septenarius confundebat. Porro si
duo p̄missa vnguenta tāte dignitatis sūt
vt alterū pedibus: alterū cōplaceat capiti
dominātis. illud tertiū quod optimū est et
superexcellens vbi nā inuenire poterimus?
Sed absit vt spōsa veritatis a veritate dis
sentiat: ⁊ tale aliquid habere se iactet qđ
habere nō possit. Est ergo tertiū vnguentū
pietatis: qđ est sup̄ omnia aromata morib⁹
omib⁹ ⁊ piculis salutare: quodq; nulli vn
q̄ pesti inueniat inefficax. De ipō nanq; sic
legitur. Maria magdalene et maria iacobi

et salome emerūt aromata vt veniētes vngerēt iēfū. Elides ne in prima frōte capituli p̄posuistū: q̄ nō vna vel due sed tres vix sufficiūt ad emendūd tantē cōpōsitiōnis vnguentū? Intelligis q̄ nō pedes ⁊ caput s̄ totū crucifixi corpus sibi vendicat ista cōfectio. Cōfectio sine rubio p̄ciosā: que toti sufficiat corpi creatoris. Et attēde quia vnguentū pedib⁹ infusum adeo dignatissima lenitate suscepit: vt phariseū inurmurentē parabolica p̄lilitate cōuinceret. ⁊ retor⁹ to suggillaret exēplo. Sed et de refuso sup caput ei⁹ vnguento: discipulos indignātes coarguit: bonū mulieris opus esse p̄testās et tumidā eorū animositatē verbis cōpescit moderatis. Hoc vero tā salubre tanq̄ mirificū in mortuo suo coipe noluit expendi: quod viuō vtiq̄ reseruabat. Duo enī corpora habet xp̄s: vnū qd̄ suscepit ex virgine: alterū ecclesie. qd̄ cari⁹ habet benignitas redimētis. Denig illud p̄ isto mortū expōsit et to: mētis. addit⁹ cruci. iunct⁹ sceleratis mortē turpissima cōdēnatus. P̄oterimus ne tā salubrē cōficere cōfectionē? Aniuerse miseri miserie tam animaz q̄ corporis oculo pietatis inspecte species ei⁹ sunt. Isti autē in mortariolo largitatis: dulcedinis oleis pistillo cōfracte: ⁊ delinite caritatis oleo successe cōpassionis igne. ⁊ in eno p̄seueratīe despumate: vnguētū faciūt ip̄is etiā angelis amirandū. Sūt viri diuinitaz in domo dñi virtutū: inuestigem⁹ an apud eos h̄mōi habeā tur vnguētā. P̄xim⁹ occurrit mihi paulus sicut vbiq̄ solet: tot⁹ p̄senti delibuit⁹ vnguē to. Quis infirmat⁹ inquit ⁊ ego nō ifirmoz? Felix aīa facta sibi tanq̄ vas p̄ditū: vt omniū miserias in sua continentia colligaret. totū se toti corpi xp̄i donauerat: omib⁹ omnia facit⁹: vt omēs lucrifaceret. Sed et ille simplex ⁊ rect⁹ ⁊ timēs deū: vide quō nō hominē imo vero hominē ⁊ qd̄ veri⁹ est super hōiēm ambulabat. Ocul⁹ inquit fui cecor⁹ pes claudor⁹: pater eram pauper⁹ ⁊ c. Qui sic eū hoc vnguento punxerat: vt de misericordiē thalamo largi⁹ irrorat⁹ exiret. Samuēlē recolo qd̄ nō semel s̄ omib⁹ dieb⁹ vite sue lugebat sup saul: cū sciret illū longi⁹ ab oculis diuinitatis elōgatū. Itē cōcessat tamē cōpassio: qd̄ cōdolētis animū irrep̄erat. fundens lachrymas ⁊ si nō p̄futuras: puras tñ David parricidā filiū cōtinua deploratōne plorabat: plorās in eo non carnis necessitudinē. s̄ fidei d̄structionē. Erne quō ioseph totus hoc melle illit⁹ erat. Veniūt fratres

non iam ante fratrem: sed ante dominum assistentes: cōsiliū proditiōis homicidij rei: fratri dū successor. Videt eos ioseph et omnium inuiriā: immemor dulcissimi fletib: inun datur: et pietatis adeps qui int' latitat: foras p oculos emanat. Fugit odiū: nescit irā: tps iracūdie nō reseruat: reddēs bonū pro malo: p crudelitatem dulcissimi fletib: oblit' sum moysen adeo sacri liquoris hui' rore pfusum: vt tor' ex eo suspundat' et pro fluat. Peccat israel: et moyses peccantē re cōciliare nitit' creator: s; dissimulat dñs ex audire rogantē. Promittit plurima moysi creator: oim: et feriēdi licetiā querit a moyse qui moysen fecit. Dimittite me inq't vt irascat' furor me: cōtra eos: et faciā te in gentē magnā. Respondit moyses. Si dimittis di mitte. Alioqn dele me de libro quē scripsisti. Obstupescenda pfecto dulcedo. Et pī cipatū respuit gētis aliene: et de libro viuē tiū deleri desiderat: nisi peccatib' dimittatur offensa. Nec sunt vnguēta propiciatōis et misericōdie: que a spōse vberib' cliquāt: infir mitates omnes fugantia profligētia passio nes. Felix maria vixit pedes iesu: felicior eadē. vixit caput auctoris: felicissima que rore vnguētariū toti corpori xpi pparauit. Considera q' vehemētissimo dilectōis affe ctu. beata hec mulier diligebat xpm regē. Dñe inquit si sustulisti eum: dicito mihi: et ego eū tollā. Quē eū maria: cū de nullo fe ceris mentionē. ad quē relationem facias? Putasne q' in omib' cordibus verset' ita memoria dilecti tuisit: et in cōsistorio cor dis tui? Et ego inquit eū tollaz. Mira res. Dominē pfecte etatis: vix cui' corpi vix cē tū libe sufficūt vnguētorū tenerrima mu lier portabis et tolles? Ardēs affecta locu tio: q' de puritatis amore refusa. promittit qd implere nō pōt. Nihil ei amāti difficile esse videt. Quis desperare debeat: tāta pec carrice nō solū veniā: s; et gloriā cōsequēte. Ipsa hodie intercedat. p peccatis nris: et placatū nobis reddat iudicē nostrū amicū suū: qui est sup omnia benedict' deus in se cula. amen.

Omnia nona ep̄la beati bernardi ab batis ad mattheū albanēsem ep̄iscopū sup omelia sua de villico iniquitatis.

Reuerendissimo dño
suo mattheo venerabili dei gfa
albanēsi ep̄scopo: frater bernar

dius vtiq' suus quicquid seru' dño: et filius patri. A roma per dñm seruulū charissimū nostrū beluacēsem abbatē. supeminē tia magnitudinis vestre: paruitati mee mā dauerat videlicet q' ea que sup euangelij de villico iniquitatis: de' mihi dixisse dona uerat vobis trāscriberē: si sero nūc tandē non minimū pauidus: ne quid ibi infusum vos offendat trāsmitto. Super hoc igitur queso vos in me pietatis et charitatis abun dare visceribus: quaten' et ignoscatis mihi q' distuli: et emendatis vobis incorrectū q' obtuli. Auctoritati namq' prudentie vestre reseruauit id corrigendū: et suppliciter offe ro. Et cultellū qui vulgo quiniens nuncu patur. habens manubrium de eborē: cū car tula mitto: quatin' imposturā quā auulsio ne dignam adiudicaueritis meo gladio suc cidatis. De cetero precor: v' pietatis abū dantiam: ne in orationib' vestris obliuiscā mini mei. qui sine obliuione vestri quotidie memoror. vbi propēsius posco misericordi am dei. Valete.

Scdm lucam.

In illo tēpore dixit ie

sus discipulis suis parabolā hāc. Domo quidā erat diues qui ha bebat villicū: et hic diffamar' est apud eum: quasi dissipasset bona illius. Et reliqua.

Omelia lectionis eiusdē beati bernar di abbatis.

Thius sancti euange

lij lectio quāte sit vtilitatis et in historia simpliciter ad l'az dicta et moraliter expedita prudēs auditō: adda tet: si aut cordis apposuerit et ex deo ē. Sic enī veritas ait. Qui ex deo est verba dei au dit. Qui subiūgit reprobis dicēs. Propte rea vos nō auditis q' ex deo nō estis. Dica mus ergo. Domo quidā erat diues. Quan tū ad l'fam nos id enarrare nō cōuenit: l'fa enī p se patet. Cui' tñ vtilis ē narratio mi nus doctis: minusq' capacib': ceteris sit ex ponenda. Domo qdā erat diues et. Nō ille iste est de q' ap̄l' ait. In similitudine hoīm fa ctus: et habitu inuētus vt hō. Qui qdā me rito dicit: quasi singularis. Unde ppheta. Domo est: et q's cognouit eum? Ac si dicat. Super excellentiā ei' q's enarrabit? Sequit'. Erat diues. Vere diues. sicut scriptum est. Cū esset diues in omib'us: fact' ē paup pro nobis: vt nos sua pauprate diraret. Et itez

Omelia bernardi de villico. Fo. xcvi.

de eodē dño dicit. In dextera ei' ignea lex. in sinistra vero illi' dinitie et gloria. Cui bñ cōuenit erat: q' de eo dicit. In pncipio erat verbū: et verbū erat apud deum: et de' erat verbū. Qui habebat villicū. Reuera habu it villicū et villā: quia dñs est terra et plenu do ei'. Et ipse ait. Data est mihi omnis pote stas in celo et in terra: et tñ in terra nihil vo luit possidere: sicut idē de semetipso ait. Nō habet filius hominis vbi caput reclinet. pau per tatis nobis relinquēs exēplū. Et tamē villicū cum habuisse videam' et villam hoc modo. Villa est. pprie terrena possessio: plu ribus vestita colonis. per quod significat terrena hec corporū nostrorū compagina tio: primo multis ornata virtutibus: quasi multis inhabitata viris. In hac suauilla vo min' ad custodienda bona sua que plura ha beut in quolibet parte boni malive flecte retur. Villā etiā tantis muniuit p'sidijs: vt nulli ope preter solius eius scz dñi egeret. contra quoslibet cuiuscūq' impugnationis incursum. P'osuit namq' in ea murorū custo dem prudentiā: defensorē fortitudinē: dapi ferū temperantiā. inficiariū ad tuenda iura iusticiā. Isti quāte fuerint sollicitudis quā teq' strēnitatis in suis peragēdis officijs. ex eorundē pprijs diffinitōibus videb' que sunt hōmō. Prudentia est cognitio rerū ap petendarū et fugiendarū. Fortitudo est fir mitas animi aduersus ea que t'paliter sunt molesta. Temperantia est refrenatio cupi ditatis: aduersus ea q' carnaliter delectāt. Iusticia est reddere vnicuiq' qd suum est. Quomō vero he virtutes quā solertes vi ri: in villa sibi cōmissa officia sua compleant audiam'. Prudentia custos familie suum sic facit officiū dicens. Vigilate quia nesci tis qua hora dñs vester v'turus sit: sero an media nocte. an gallicātū: an mane et. Sci tis quia non corruptibilib' auro vel argen to redempti estis de vana vestra cōuersatō ne paterne traditionis. sed sanguine quasi agni immaculati et incōtaminati iesu chris ti domini nostri. Non sumus concupiscen tes malorū: neq' ydolatre efficiamur. Iu ricia quippe: ip̄a est ydolorum scrutius. Ne q' fornicemur sicut illi qui ceciderunt vno die viginti tria milia. neq' tentem' deum sicut qui a serpentib' perierūt. neq' murmu

rauerimus sicut qui perierūt ab extermina tore: que omnia scripta sunt ad cōreptionē nostrā in quos fines feculorū venierunt. Fortitudo quoq' sic suos hortat in acie di cens. Estote fortes in bello: et pugnatē cū antiquo serpēte: et accipietis regnū eternū Et item. Ne terreamini ab his qui occidūt corpus: postea vero non habēt quid faciāt. Domin' fortis et potens: domin' potens in prelio. attollite portas principes vestras: et eleuamini porte eterne: et introibit rex glorie. Leo quippe rugiens circuit querēs quem deuoret: cui resistite fortes in fide. Cum fortis armatus custodit atrium suū: in pace sunt omnia que possidet. Itaq' viri liter agite et confortamini: et omnia vestra in charitate fiant. Empti enim estis pecō ma gno. Glorificate et portate deū in corpore vestro: sicut portauit apostol' dicēs. Quis nos separabit a charitate chrisi: tribulatō an angustia: an persecutō: an periculum: an gladius? Certus sum q' neq' mors neq' vi ta neq' presentia neq' futura poterit nos se parare a charitate dei que est in chrisi ie su. Temperantia vero sic sollicitatur dicēs. Videte ne grauentur corda vestra in crapu la et ebrietate: et curis huius mundi. Scri ptum est enim. Ne qui potentes estis ad bi bendum vinum: et viri fortes ad miscendaz ebrietatem. Sicut eger ab medicinā: sic ad fumendas vapes: quisq' debet accedere Inter cetera enim sua mala zodoma panis abundantia perit: ad hierusalem domino per prophetā dicente. Nec est iniquitas fororis tue zodome: saturitas panis et abun dantia. Hinc apostol' ait. Multi ambulant post concupiscētiās suas quos sepe dice bam vobis. nunc autem et flens dico inimicos crucis chrisi: quorum finis interitus: quorum deus venter est: et gloria in confu sione eorum qui terrena sapiunt. Esca ven tri et venter escis. Deus autē et hunc et has destruet. Nequaq' igitur in illis volupta tem appetas: sed necessitati succurre. Iu sticia autē sic ville iura tuetur dicens. Qd tibi non vis fieri alij ne feceris. Quia hinc salomon ait. Pōdus et pōdus: mēsurā et mē sura: vtrūq' abominabile est apud deū. Et quecūq' vultis vt faciāt vobis homines: et vos facite illis similiter. Et sic implebitis quod moyses ait. Iustus modius sit vobis equisq' sextarius. Itaq' cum debeat tibi quippiam frater tuus: et abstuleris pignus ab eo: ante solis occasum pignus resitue.

fortitudo: ~

Expectantia: ~

p'dicta: ~

Iustitia: ~

Risi abundauerit iusticia vestra plus q̄ scri-
bat et phariseorū non intrabit in regnum
celorū. Quorū legalis erat iusticia: oculus p̄
oculo, dente p̄ dente: vltōnem p̄ vltōne.
Vobis autē dicit: diligite inimicos vestros:
bñfacite his q̄ vos oderunt: neq̄ malum p̄
malo reddentes: nec maledictū p̄ maledi-
cto: sed ecōtrario bñdicentes. Hinc paulus
ait. Memini q̄c̄ debeatis nisi vt inuicē di-
ligatis. Si esurierit inimic⁹ tuus ciba illū:
si sitit potus da illi. et hec faciens carbonēs
ignis congeres sup caput ei⁹. Sic vtq̄ aio
ego iusticia et volo fieri. In hac etiam villa
vives dñs q̄s ruricolos habuit: q̄ redderēt
ei fructus viuariorū t̄pibus suis: q̄ s̄ h̄mōi
Bonitas: benignitas: modestia: mansuetu-
do: concordia: par: patientia: misericordia:
charitas: Sup hos etiā posuit ad custodiē-
dū si deliquissent: q̄ accusarent: q̄ testificarēt:
q̄ iudicaret: q̄ punirēt. Cōsciētia d̄ppe ipsa
ē accusatrix: mēoria testis: rō iudex: timor
carnifer. Q̄d em̄ conscientia accusat: mēo-
ria testificat: et ratio iudicat: timor ex-
cruciat dicens. Hīs regnauit irascantē populi
q̄ sedes sup cherubin moueat terra. Ignis
in circuitu eius exardescet: et in circuitu ei⁹
tempestas valida. Et impijs dicit. Ite ma-
ledicti in ignes eternū: q̄ patus est diabolo
et angelis eius: vbi ignis est q̄ non tepescit:
vermes q̄ nō moriuntur: tortores q̄ nō laces-
cunt: vbi null⁹ ordo sed sempitern⁹ horroz
inhabitat. Nullam suam hīs alijs tutorib⁹
fortem tradidit dñs villico. plurib⁹ plenaz
bonis q̄busdam corpis: multis pp̄te ipsi⁹
homis interioris. Septē d̄ppe sunt hec bo-
na corpis: pulcritudo: fortitudo: velocitas:
libertas: sanitas: voluptas: diuturnitas vi-
te. Septem quoq̄ sunt bona aīe: sapientia:
amicicia: concordia: honor: pietas: ptas: io-
cūditas. P̄ter hec pp̄ria: cōia sunt mltā
data ruricolis: alia hīs et alia hīs. Bona enī
sunt diuitū diuitie sue: ne eos paup̄tat⁹ mo-
lestia frangat. Bona sunt paup̄ez penurie
sue: q̄bus castigant ne p̄ incōtinentiā deflu-
ant. Fortitū fortitudo. vt ad bona opa cōua-
lescāt. Debiliū imbecillitas qua refrenant
ne q̄d velint malū pficiant. Sapientū sua
scientia qua illuminant vt pficiant. Inspi-
centiū sua simplicitas qua humiliant ne su-
p̄biant. Vno q̄c̄d in hac vita nostra fragi-
litas possidet: pius conditor: q̄tū in sua bo-
nitate est: ad bonū nostrū nobis quotidie cō-
fert. scz vel ad correptiōem p̄auitatis: vel
ad p̄fectū virtutis. Sed vt v̄bis bñ gregoriū

vtar que ad vsum accepimus vite: ad vsum
cōuertim⁹ culpe. Salitudinē corporis i vsum
consumim⁹ viciorū. bona mentis in vsum ex-
pendim⁹ vanitatis. Et hoc est q̄d dicit: qui
diffamatus est apud eū: q̄s dissipasset bona
ipsius. Opere p̄cium est scire q̄s diffamaue-
rit villicū: vel vñ p̄dierit diffamatio? De-
tultantia ipsa est que disseminauit infamiā:
que tūc dicit infamare: cū nō erubescit ne-
gligentiā suam declamare: sicut ibi. Nullū
pratiū sit q̄d nō p̄transseat luxuria n̄ra: coro-
nemus nos rosis ante q̄ marcescant: vbiq̄
relinquam⁹ signa leticie n̄re. Quippe hec
talis locutio plane infamatio est. Fit autē
triplici voce. scz cogitationis: locutionis et
opis. Habet em̄ cogitatio vocem suā. Vñ
dñs cogitanti moȳs ait. Quid clamas ad
me? Et dauid ad dñm. Cogitatio hōis cōfi-
tebitur tibi. Habet et opus vocem suā. Vñ
dñs ad cayn. Sanguis fratris tui clamauit
ad me v̄ terra. P̄dicit autē infamia nostra
ex his que fiūt: aut cōtra naturā: aut cōtra
legem: aut cōtra cōsuetudinē. hīs trib⁹ mo-
dis quicq̄d agimus vertit in peccatum. Et
q̄ villicus bona dñi sui in hec dissipauerit:
dictū est ei. Quid hoc audio de te? Redde
rōnem villicatōnis tue: iam em̄ ampli⁹ non
poteris villicare. Illud n̄r semel aut iterū:
sed tercio iam cōminat dñs villico suo. vi-
delicet ante legem. sub lege: sub gratia. et p̄
tres nūcios p̄ quos omīa sua nobis cōstia
dicit adest p̄ hōiem: p̄ sp̄m: p̄ familiarem mā-
datur. Vis dñs secreta sua solet notificare
atq̄ p̄ hos alijs q̄busq̄ iubet: cum q̄bus ire
solet timor. et mō iungit illis ferēs ista tria
que semp habere solet: clauā cōminatōnis
radiū cognitiōnis: xgam doloris: ad incuci-
endū terrorē: ad videndū errorē: ad habē-
dū merorē: incipientiū: pficientiū: pficien-
tium. Nota q̄ in hoc facto cognoscit mira-
bilis pietas hui⁹ dñi: q̄ non circūuenit fusi-
suū: sed ad reddendā rōnez p̄us submonet
eum q̄ iudicet. Sic quoq̄ visus est abrahā
dixisse: cum loqueret ad eū de sodomis. De-
scendam et videbo p̄ memetip̄m si sic vt ru-
mor est ope cōpleuerint. Et hic instrumur
nō statim debere dare fidem q̄buslibz v̄bis
sed si sic est vt dicit p̄us adhibere cautela
Sequit. Quid faciam? Dec q̄rimonia de p̄-
missa cōminatōe p̄cedit. Sic vtq̄ qdā cuz
mor tem sibi venire de ppe vident: se male
vixisse scientes timore p̄teriti qd fecerint
vel qualiter id emendare debeant: secūsa-
tis amarissime exqrūt dicētes. Quid faciā

Omelia de villico. Fo. cxvii.

Fodere nō valeo: mēdicare erubesco. Dec
duo verba in p̄sona illoz loquit: qui hec duo
timet: in penitētia scz afflictionē corporis
et paupertatē: quoz alter intelligit p̄ fode-
re: alter p̄ mēdicare. Et enī sic moraliter
dicat: fodere est sarculo cōpunctionis et ara-
tro cōfessionis in fruct⁹ bone opatiōis cor-
dis nostri iugera dissulare: q̄d facere pro-
pheta nos ammonet dicens. Scindite cor-
da vestra et nō vestimēta vestra. Et hinc est
illud q̄d ait custos vinee de sterili ficulnea
ad dñm suū. Dimitte eā et hoc anno: vt ego
venies fodiā circa illā: et apponā stercorea.
Sed hoc iste de quo hic agit: primo facere
p̄timescēs ait. Fodere nō valeo. Cōtra quē
recte p̄ salomonē dicit. P̄diger p̄pter frig⁹
arare noluit: mēdicabit ergo estate: et non
dabit ei. Qui enī nūc p̄pter pauorē mētis
aut torporē macerare se p̄ penitētiā et affli-
gere negligit: cū sol iusticie in iudicio velut
in estate claruerit queret requiē sed nō ac-
cipiet. q̄ p̄pter illā opari bona contēpserit
Sequitur. Mēdicare erubesco. Hoc legit
ad litterā tñ. Sūt enī quidā qui eroganda
bona sua paup̄ibus: culpas suas redimere
vellet et hoc cogitādo pertractāt. sed post
modū timētes ne egant: erga egentes te-
naces fiūt: et ab eo q̄d mēte cōceperāt se su-
spendūt. p̄cipue q̄ vidēt aliquos qui sua se
sic dedisse fatent⁹ et penitēt. de quib⁹ bene p̄
salomonē dicit. Qui obseruat ventū non se-
minat: et qui cōsiderat nubes nunq̄ metit.
Venti nomie malign⁹ spiritus qui mētem
tentationib⁹ impellit. et nobis appellatōne
peccator exp̄imū. Qui ergo attēdit ventū
nō seminat: et qui cōsiderat nubes nunq̄ me-
tit. quia qui tentatiōes maligni spūs metu-
it: et iniquoz lapsus cōspicit in bono ope ne
q̄ exercetur. nec in iudicio quo cōsole-
tiet: sed et nunc quoq̄ vilesit. P̄p̄terea
quis villic⁹ pauloante dixerat. fodere non
valeo mēdicare erubesco: penitēs tñ subiū-
git q̄d sequit. Scio quid faciā. Videte quid
facit timor: quippe putilis dñs suo. Ip̄e est
qui q̄d dñs iubet: hōies facere cogit. Ler-
te iste villic⁹ hodie nō dixisset scio quid faci-
am: si nō timuisset. Sed timuit. qm̄ illi sub-
ito timor adueniēs clauā cōminatōis tales
ei iactus impressit dicēs. Audis miserabilis
audis: euigila tandē: quia hora est iā te de-
pigracia surgere. Si nō amore: saltē timore
euigila. Crux ei tibi duplex dura parat: alte-
ra iam iam corpis: altera postmodū corpis
et aīe gehēnalis. Cogita ergo cruciat⁹ tu-

os quos p̄sentialiter medullit⁹ senties iam
in morte. Mors inq̄ ip̄a est: crux horribilis
ad quā quotidie festinas et nō attēdis. Vide
quomō mors te crucifigit. Crura ne tueres-
nus distendunt: man⁹ et brachia decidūt. pe-
ctus anhelat. ceruix languescit. labia spu-
māt. oculi stupefcūt. vultus horrescūt. faci-
es erudat. et morte tacta pallefcit. Et hec
vtiq̄ que videm⁹ deforis et q̄ sentim⁹ leuia
sunt: ad ea que intus anima miserabilis iaz
pregustat. Hāz sensus a corpore cito recedit.
aiam sua mors comitat euntem. Qui autē
cruciat⁹ te maneat: audi quid p̄pheta de p̄-
ditis dicat. Sicut quēs inquit i inferno po-
siti sunt: mors depascit eos. Et iob. Trāse-
unt inquit a frigore nimio ad calorē nimis.
De quo et alibi dicit. Quis poterit ex vobis
habitare cū igne deuorāt⁹? Aut quis habi-
tabit ex vob cū ardorib⁹ sempiternis. Nec
audiēs villic⁹. plane si timuerit ne mireris.
Et notandū q̄ timor iste quadriformis est.
scz mundanus: seruilis: initialis: et filialis.
Mundan⁹: qui facit recedere a malo p̄ cui-
tatiōe pene. Seruilis: qui facit a malo abstinē-
p̄ euitatiōe pene mali retinēs volūtātē. Ini-
tialis timor: gehēne: de quo dicit p̄pheta
iniciū sapiētie timor dñi. Filialis: de quo p̄
eundē dicit: timor dñi castus permanet in se-
culū seculi. In duab⁹ formis vtilis ē hōib⁹
semp: in alijs minime. In iūiali formaliter
frendens vt modo dictū est. ad villicū venit
p̄pter q̄d ait. Scio quid faciā: vt cū amor⁹
fuero tē. Nec amorio nihil est aliud: q̄ ho-
minis interioris: id est: aīe et corpis separa-
tio. Et notandū q̄ scire nos exponere non
oportet. q̄ ip̄emet fusi scire scz quid facere
velit innotuit: p̄ hoc q̄d sequit dicens. Et
cū amotus fuero a villicatiōe: recipiāt me i
domos suas. In hoc q̄ suum scire exposuit.
meminit poete dicētes. Scire tuū nichil est
nisi scire tuū sciat alter. Vñus siquidē ē mu-
nus hoc dixisse scz qui sunt q̄ recipe cum de-
beāt q̄d tñ cū dixerat in domos suas: succin-
cte dephendit annotasse. Sūt nāq̄ q̄ hōies
recipiūt: quoz sunt dom⁹ celi et eterna tab-
nacula. et hi q̄ sint dñs ad discipulos suos lo-
quēs patēter ostēdit in illis verbis suis cū
dicit. Vnite paruulos venire ad me: talis
est enī regnū celoz. Et alibi. Beati paupes
sp̄u: qm̄ ip̄s est regnū celoz. Ab his q̄ ne-
cesse ē emere regnū celoz quoz ē. Vere ne-
cesse est: quia nō habem⁹ hic vt ait apostol⁹
manentē ciuitatē sed futurā inq̄rimus. Et
itē de se suis cōfidens ait. Scim⁹ q̄ si terre

ex. hōz: ~

stris domus nostra huius habitationis dissoluatur: quod habemus ex deo domum non manufactam eternam in celis. Idcirco vtiq; nos emere docet dominus in subsequenti dicens. Facite vobis amicos de mamona iniquitatis: ut cum defeceritis recipiat vos in eterna tabernacula. Et hoc in loco suo exponet sed non modo: sed videamus quid sequitur. Conuocatis singulis debitoribus. Et. Memini me super dixisse misericordiam et veritatem charitatem cum aliis multis quasi rucolas esse: et debere eas huic diuiti domino reddere. suos effectus: quasi fructus operum suorum per manum villici. Nichil ergo est aliud quod dicimus villicum debitoribus dominum suum conuocasse: nisi vnum quod in corde suo quid fecerit vel quid fecisse debuerit. iuxta posse virum suum pertractasse. Quod quoties agimus fere per omnia reos nos esse cognoscimus: precipue tamen in eo quod per charitatem largi: erogasse debui. et in eo quod per penitentiam illis qui nos iniuriauerunt condonasse perfecti debebamus. Et hoc datur intelligi cum huic questionem scilicet quod tunc debet domino meo. respondet centum cados olei. Per centum enim significat perfectio: per oleum misericordia. Est ergo sensus. Debeo centum cados olei: id est: quod mihi iniuriarum perfectio debuisse debueram non dimissi. Cui subsequenter adiungit. Sede cito. scribe quinquaginta. Nouimus quod sedere humilioris. cito festinatione. scribere firmitatem. quinquaginta penitentiam designat. Et super his conuentia habemus exempla. sed quod satis est notum non ponit. sed quod sibi verba velint dicimus. Cui ergo dicimus? sede cito. scribe quinquaginta: id est: ac si quis dicat sibi in tempore aut pro suo. Qui fateris te peccasse in misericordia: humiliare cito: firmum permanere in penitentia. Deinde alio dicit. Tu vero quantum debes? Et tunc choros tritici. Fere eadem est hec questio et responsio cum priora: excepto quod illa est de indulgentia: hec de charitate. Idcirco enim fructum charitatis designat: quem admodum super per oleum misericordiam dixerim? designari. Idcirco itaq; huius questionis responsio nobis innuit: quod qui seculi huius substantiam possidemus: perfecte egessibus erogasse debui. et si non fecerimus cum possemus: apud summum patrem familias debiti vinculo obligamur. sicut scriptum est. Qui habet substantiam huius mundi: et videt fratrem suum necessitatem habere: si clauserit viscera sua ab eo. vere charitas patris non est in eo. Qui tamen obligationis nodus celeriter rumpit: si bene perficiat quod sequitur: scilicet sede cito. et scribe octoginta: id est:

humiliare (sicut exposuimus) in obseruatione mandatorum dei. et certa spe hereditatis eterne. De cado et choro dicat alij pro abundantia sensus sui quid senserint. ego super his nihil aliud dicimus quod vnum quodque vas est ad mensurandum in suo genere: et hic significare possunt mensurate: id est: discrete debere agere penitentes: quasi sic occidant hostem ne perimant ciuem. quoniam scriptum est. Si recte offeras: et non recte diuidas: peccasti. Recte offerimus: cum bono studio bonum opus agimus: sed non recte diuidimus. si discretio nem habere in bono opere postponamus quam qui dissimulat: etiam recte offeretis: sicut beatus ait gregorius peccat. Sequitur. Et laudauit dominus villicum iniquitatis: eo quod prudenter egisset. Sunt qui mirantur unde hec laus percesserit: cum non dicat ad litteras per soluisse debitu sed curtasit: quod si quis egerit attenda tur. potius imitari debet villicum quam admirari. Seculariter enim prudenter egit. qui quod red dere non potuit: ne super his argueretur furto: caute celauit. et secundum apostoli verba dicentis. si non caste salte caute. Est namque minoris culpe quolibet cum se solum dare morti quam si ceteros secum tollat per tagione peccati: et quosq; sibi perutile summas prudentia fuit: quia apud quos recipere effectus: si amoueretur a villicatione. Sed et altius loquar. plene enim moraliter intelligentia multa laude est dignus qui relicto errore pristinae conuersationis: diuiti deo satisfaciens redit ad gratiam. Et propter hoc eum dominus laudauit: quod siue hoc modo vel hoc modo dicat fecisse: prudenter egit. Nec moueat quod quod dicit iniquitatis. Non enim ponit hic eo quod operetur ad laudem: sed ad eorum quod audierunt tollenda desperatione: sicut dominus testatur ad prophetam dicens. Multiplicate sunt infirmitates eorum: postea accelerauerunt. Non congregabo conuenticula eorum de sanguibus: nec memor ero nominis eorum per labia mea. Ad hoc enim mattheus suum cognomen retinuit publicanum. Idcirco quod sequitur quia filij huius seculi prudentiores sunt in generatione sua filijs lucis: dictum est nobis: ut secularium inuilem imitemur prudentias: sicut moyses ibi nos mystice docet dicens. Cui egressus fuerat ad pugnam. si videris mulierem pulchram et ad amaueris eam: rades ei cesariem et erit tibi vrox. Et dictum est simul ad magnam nostram erubescencia. ac si dixisset nobis illud propheta. Erubescet sydon: ait mare. Grandis enim nobis debet esse verecundia: quod filij perditionis promptiores sunt in appetendis ma

In assumptione marie.

fo. xcvi.

lis quod nos sumus in celestibus gaudijs: de quibus beatus gregorius ait. Qui celestis vite dulcedinem iniquitatis possibilitas admittit perfecte cognouerit: ea que in terris amauerat libenter cuncta derelinquit. Et ad hec incitatur cum dicit. Facite vobis amicos de mamona iniquitatis: ut cum defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Bonum sermo et omni acceptione dignus: vocemur nos illis amicitia iungere: qui non possunt in eterna secum tabernacula collocare. Qui videlicet sunt illi: nisi quos superius breuiter annotavi paruum et pauperem christi: Quos quod dominus amat. ipso teste qui ait. vos amici mei estis. ab his nos faciamus amari de eo quod idem dominus nos docuit dicens de mamona iniquitatis. Ille est precursus emptio multa. Mamona namque diuitie nuncupantur que dicuntur inique non propter se sed propter iniquitatis effectum qui euenit ex se. sicut arbor illa que appellata est scietie boni et mali: non quod illa haberet scientiam: sed quod tangentes eam contra preceptum boni et mali contingeret esse scientes pariter. Dicatis ostendit quod ex facili possunt amici super nos habere: quorum amicitia quis fructus nobis proueniat: veritas subsequenter ostendit cum dicit. Et recipiat vos in eterna tabernacula. Hic est hic ovari questio in eo quod pauperibus attribuit: susceptio et retributio beneficentia sibi: cum donum solius dei sit veniens ex eo multa miseratione et gratia. Que multum facile soluit: si attendat quod dei filius nostra carne suscipiens: factus est pauper pro nobis: id quod pauperibus erogatur sibi factum fuisse dicat: et se retribuire beneficiis: quod ibi testatur ubi de paruulis loquens ait. Quicumque fecistis vni ex minimis meis: et mihi fecistis. Esuriui et dedistis mihi manducare. sitiui et dedistis mihi bibere et. Venite ergo et percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. Sollicitemur ergo fratres mei: sollicitemur pauperibus erogare consilio domini. Sed quod interest pauperis et pauperis. quod dominus ibi visus est annotasse: cum diceret beati pauperes spiritu. de paupertate talis facienda est distinctio: que designet quibus precipue debeamus largiri. Paupertas igitur alia naturalis: alia locuples: alia spiritualis. Et huius diuisionis vnumquodque membrum bifarie suppartitur: quod his pertractandum relinquitur quod magna de minimis sciunt extrahere: propter quod hoc solum dicimus. quod naturalibus egenis et spiritualibus precipue magnam misericordie porrigere monemur verbis apostoli pauli dicens

Quia suis non prouidet et maxime domesticis: fidei abnegat: et est infidelis deterior: Sed quod nescimus? hodie quis ante dei oculos dignus sit odio vel amore. demus his et demus illis iuxta eiusdem apostoli vocem dicentis. Bonum inquit opemur ad omnes: maxime autem ad domesticos fidei. Et quia sunt qui petunt: sunt et qui verecundant: cum superest unde possit haberi demus vtrisque. De petentibus enim dominus ait. Omni petenti te: tribue. De verecundis beatus augustinus super hunc versum: qui producit sensum inuentis: et herbam seruituti hominum: hoc modo. Beatus inquit qui preoccupat pro petitori. De omnibus indifferenter dominus ait. Date et dabit vobis. Etiam illud. Date elemosinas: et ecce omnia munda sunt vobis. Et iterum illud. Ignem ardentem extinguit aqua et elemosina resistit peccatis. Et hinc est illud. Conclude elemosinam in sinu pauperis: et hec orabit pro te. Et bonum pater filio ait. Si multum tibi fuerit abundanter: tribue. si exiguum: illud libenter impartire. Quod tam solenter omnes agere studeamus: quatinus in eterna tabernacula recipi mereamur. Ipse vero dominus iesus christus saluatore nostrum: quod cum patre et spiritu sancto vivit et regnat deus: per omnia seculorum amen.

In assumptione beate marie fmo pm

Ergo hodie gloriosa

celos ascendens: super nos gaudia ciuium: copiosius sine dubio cumula uit augmentis. Nec enim est cuius salutationis vox et ipse exultare fecit in gaudijs: quod maxime adhuc viscera claudunt. Quod si puuli nec dum nati anima liquefacta est ut maria locuta est: quod puram? quod nam illa fuerit celestium exultatio: cum et vocem audire et videre faciem et beata ei? frui presentia meruerunt? Nobis vero charissimum: quod in ei assumptione solennitatis occasio: quod causa leticie: quod materia gaudiorum? Marie presentia totius illustrat orbis: adeo ut et ipsa iam celestis patria clarius rutilat virgine lapidis irradiata fulgore. Merito proinde resonat in excelsis gratiarum actio: et vox laudis. Nunquid non ergo plaudendum nobis potius quam plaudendum esse videtur? Quantum enim de eius presentia celum exultat: nunquid non consequens est ut tamen laugeat hic noster inferior mundus ei? absentiam? Cesset tamen querela nostra: quia nec nobis hic est manes ciuitas: sed eam inquirimus ad quam hodie maria benedicta peruenit. In qua si conscripti ciues sumus: di-

no7 prelami

no

gnū pfecto est etiā sup flumina babilonis: eius nos recordari: eius cōmunicare gau- diū: etius participare leticiā: marie q̄ eā q̄ tam copioſo impetu letificet hodie ciuita- tē dei: vt ſentiam⁹ et ipī ſtillicidia ſtillātia ſup terrā. p̄ceſſit nos regina noſtra p̄ceſſit et tam glorioſe ſuſcepta eſt: vt fiducia lūer ſequat⁹ dñam ſeruuli clamitātes: tra- he nos poſt te in odorē vngentoz tuoz cur- rem⁹. Aduocātā p̄miſit pegrinatio noſtra q̄ tāq̄ indicis maſ: et maſ miſerico- die ſup plicie et efficacit ſalut⁹ noſtre negocia p̄tra- ctabit. p̄recioſū hodie mun⁹ ēra nra dire- xit in celū: vt dando et accipiendo felici ami- ciciarū federe copuleſc hūana diuinis: ter- rena celeſtib⁹ ama ſummis. Illo enim aſcē- dit fruct⁹ terre ſublimis vnde data optia et dona pfecta deſcendūt: accedens in altum virgo beata: dabit ipa q̄z dōa hoīb⁹. Quid ni daret? Si quidē nec facultas ei deſſe po- terit: nec volūtas. Regia celoz ē miſericor- dia: Deniq; mater eſt vngenti filij dei. Nichil enī ſic poteſt poteſtatis ei⁹ ſeu pietatis ma- gnitudinē ſic cōmendare: niſi forte aut nō crediſ dei fili⁹ honorare mrem: aut dubita- re quid poteſt omnino i affectū caritat⁹ trā- ſiſſe marie viſcera i q̄b⁹ ipa q̄ ex deo ē cari- tas nouē mēſib⁹ corporaliſ requirit. Et hec q̄ dē ppter vos dixerī frēs: ſciēs difficile eſſe vt in tāta iopia caritas illa pfecta nō q̄rēs q̄ ſua ſunt valeat iueniri. Et tñ iteri ſileam bñficiā q̄ p illi gloriſicationē cōſequimur: ſi eā diligim⁹: gaudēbim⁹ vtiq; q̄ vadit ad filiū p̄lāe in q̄ p̄tulabit ei: niſi forte qd abſit inuentrici grē oimodis iueniamur ingrati. Quē ei i caſtellū mūdi hui⁹ intrantē: p̄us ipa ſuſcipiat: ab eo ſuſcipit hodie ſcrām in- grediēs ciuitatē. S3 cū q̄ to putas honore cū q̄ ta putas exultatōe: cum q̄ ta gloria? Nec in terris locus dignior vteri virginaliſ tēplo in q̄ filiū dei maria ſuſcepit: nec in celis regali ſolio in q̄ mariā hodie fili⁹ ſub- limauit. Felix nūmū vtrāq; ſuſceptio: iſſa bilis vtrāq; q̄ vtrāq; incogitabilis ē. Et quid ei ea hodie in eccleſiis chriſti euāgeli- ca lectio recitat⁹: in q̄ mulier bñdicta in mu- lierib⁹ excepiſſe intelligit ſaluatorē? Cre- do vt hec quā celebrā⁹ ex illa ſuſceptōne aliquaten⁹ eſt iſſa: immo vt iuxta illi⁹ in eſti- mabilē gloriā iſſimabilis cognoscat et iſta. Quis enī etiā ſi linguis hominū angelozū q̄ loquit⁹ explicare queat quē admodū ſup- uenire ſpū: obūbātē virtute altissimi ca- ro factū ſit verbū dei per qd facta ſunt om-

nia: et dñs maietatis quē nō capit vnuer- ſitas creature: intra virginea ſeſe clauſerit viſcera fact⁹ homo: Sed et illud quis cogi- tare ſufficiat q̄ glorioſa hodie mūdi regia pceſſerit. et qñ deuotionis affectu tota i ei⁹ occurſum celeſtiū legionū p̄dierit multitu- do: quib⁹ ad thronū glorie cāticis ſit deduc- ta: q̄ placido vultu: q̄ ſerena facie: q̄ diui- nis amplexib⁹ ſuſcepta a filio: et ſup omnez exaltata creaturā: cū eo honore quo tanta mī digna fuit: cū ea gloria q̄ tātū decuit ſi- liū. Felicia p̄ſus oſcula labijs iſpreſſa lac- tētis: cui virgineo mī applaudebat in gre- mio. Aemūquid nō feliciora cēſebim⁹ q̄ ab ore ſedēt⁹ i dextera patris hodie i beata ſa- lutatōe ſuſcepit: cū aſcenderet ad thronum glorie: epiſthalamū canēs et dicens. oſculeſ- me oſculo oris ſui. Chriſti gñatōez et ma- rie aſſumptionē: quis enarrabit? Quātum enī gratie in terris adeptā ē p̄ ceteris: tā- tū et in celis obrinet glorie ſingularis. Ad ſi oculus nō vidit nec auris audiuit nec in cor hominis aſcēdit: q̄ preparauit deus vi- ligentib⁹ ſe. quid p̄pauit gignēt⁹ ſe. et quod omnib⁹ ē certū diligēt⁹ p̄ omnib⁹. quis loq̄- tur? Felix plāe maria et multiplici feliciſ- ſue cū excipit ſaluatorē: ſue cum a ſaluatore ſuſcipit. Et vobis mira dignitas virginitas matris: vtrōq; amplectēda dignatio ma- iestatis. Intravit inq̄ iſus i qdā caſtellū et mulier qdā excepiſt illū i domū ſuam. S3 laudib⁹ magis vacādū eſt: ſeſtius p̄conis hec dies debeat. Et vero copioſam nobis materiā electōis hui⁹ verba miniſtrāt: craf- q̄z cōueniētib⁹ nobis in vnū: cōmunicādūz erit ſine iuidia: qd fuerit deſup datūz: vt in mēoria tāte virginis nō mō affect⁹ deuotio- nis exciteſ: ſed et mores edificet ad p̄uētūz cōuerſatōis: in laudē et gloriā filij ei⁹ dñi no- ſtri qui eſt ſup omia de⁹ bñdict⁹ in ſecula.

Sermo vnde ſupra.

Intravit iſus i quod

dā caſtellū. Opportune ſatis hoc mihi in loco p̄phetica exclama- tio aſſumēda videt⁹. O iſrael q̄ magna ē do- m⁹ dñi et ingēs loc⁹ poſſeſſionis ei⁹. An nō ingēs cuius cōparatione caſtellū dñi: terre hu- ius ſpacioſiſſima latitudo: An non ingens patria et regio inestimabilis: quando ab ea ſaluator adueniens cum ingredit⁹ orbē ter- re dicitur introire in caſtellū? Niſi forte ca- ſtellum quis aliud intelligendū putet: q̄ a- triū fortis armati: principis mundi huius.

De aſſumptione.

fo. crix.

culus vaſa diripe fortior ſupuenit. Feſtine mem⁹ i illā igredi beatitudinis amplitudi- nē fratres vbi nemo aliū cōagulat vbi poſ- ſumus cū omib⁹ cōprehendere ſanctis. que nam ſit lōgitudō et latitudo. ſublimitas et p- fundū. Iſte qd id deſperem⁹: qñ quidē ipe ce- leſtis habitator: patrie etiā et creator. noſtri hui⁹ caſtellū anguſtias nō reſugit. S3 qd introiſſe eū dicim⁹ in caſtellū? Etiam in an- guſtiſſimū virginalis vteri diuerſorū iſtroi- nit. Deniq; et mulier quedā excepiſt illū i do- mū ſuā. Felix mulier que iam nō explozato- res hiericho: ſed poti⁹ fortifiſſimū illū explo- ratōz ſtulti illi⁹ qui vere vt luna mutat. nō legatos iſu filij nūm: ſed ipum magis ſuſci- pere meruit verū iſum filiū dei. Felix inq̄ mulier: cui⁹ domus ſaluatore ſuſcepto inuē- ta eſt munda quidem: ſ3 plane non vacans. Quis enī vacuā dixerit: quā ſalutat ange- lus gratia plenā. Iſte qd hoc ſolū: ſed adhuc quoq; in eā ſupuentur aſſerit ſpū ſanctum. Et quid putas: niſi vt etiā ſupimpleat eā? Ad quid niſi adueniente iam ſpū ſancti plena ſibi: eodē ſupueniente. nobis quoq; ſupple- na et ſupfluēs fiat? Atinam ſuāt in nos aro- mata gratiarū: vt inā de plenitudine tanta omnes accipiam⁹. Ipſa nepe mediatrix nra ipa eſt p̄ quā ſuſcepim⁹ miſericordiam tuā deus ipa per quā et nos dñm iſum in domos no- ſtras excipim⁹. Et nobis ei ſingulis caſtra ſunt ſingula et ſingule domus: et ſapiētia pul- ſat ad oſta ſingulorū. Si quis aperuerit: in- troibit cōnabit⁹ cū eo. Eſt vulgare: puer- biū. quod multoz in ore: magis aut i corde verſat⁹. Bonū inquit ſeruat caſtellū qui cu- ſtodierit corp⁹ ſuū. Sapiēs tñ nō ſciſ: ſed ma- gis inquit: omni cuſtodia ſerua cor ſuū: qd ex ipō vita procedit. Eſto tamē cedendū ſit multitudini. bonū caſtrum cuſtodiat qui cu- ſtodierit corpus ſuum. Illud ſane querē- dum: que nā hui⁹ ſit adhibenda cuſtodia ca- ſtro. Recte ne cuſtodire tibi videt⁹ anima il- la corporis ſui caſtrū. cui⁹ mēbra velut coniu- ratione facta. inimico eius dñm tradidere? Sūt enī qui cū morte fedus inierūt: pactūz pepigerūt cū inferno. Incraſſat⁹ eſt inquit dilectus et recalcitrauit: incraſſat⁹: impin- guatus: dilatat⁹. Nec plane cuſtodia: q̄ lau- dat⁹ a peccatorib⁹ in deſiderijs carnis ſue. Quid vobis videt⁹ fratres? Iſum et in hac parte cedendū eſt multitudini: Abſit. Pau- lū magis interrogem⁹: vt pote ducē iſtenu- um militie ſpiritualis. Dic nobis apoſtole que ſit cuſtodia caſtri. Ego ait ſic curro nō

quasi in incertū ſit pugna nō quaſi aer ē ver- berās. Caſtigo corpus meū et in ſeiuitutes redigome forte cum alijs p̄dicauero ipe re- probus efficiar. Et alio in loco. Nō regnet inquit peccatū in veſtro mortali corpore: ad obediendū cōcupiſcentijs eius. Utilis p̄ſe- cro cuſtodia: et felix anima que ſic cuſtodie- rit corpus ſuū: vt nunq̄ ſibi vendicet illud inimicus. Fuit enī aliquādo cū hoc meum caſtrū tyrānidi ſue impi⁹ ille ſubiacerat ſibi poteſtatiue mēbris ipeſas vniuerſis. Quā- tum eo nocuerit tēpore: p̄ſens adhuc indi- cat deſolatio et egeſtas. Deu nec cōtinentie- muz in eo nec potētie antemurale reliquit. Exterminauit vineas: meſſuit ſegetes: ar- bores extirpauit. quippe etiā ocul⁹ iſte me- us depredabat animā meā. Deniq; niſi qd dñs adiunxit me: paulomin⁹ habitafſet in in- ferno anima mea. Dico aut⁹ infernū inferio- rem vbi nulla cōfeſſio: vnde nemini dāſ exi- re. Eterū etiā tūc ne carcer illi deerat nec infernus. Ab ipō nempe cōiurātōis et p̄di- tionis peſſime deſpenſa principio: nō alibi q̄ in domo p̄p̄ia. carcerali eſt mācipata cu- ſtodie. nec alijs q̄ ſue illi⁹ familie data tor- toribus. Erat enī illi cōſciētia carcer. erāt tor: tores ratio et memoria. Et q̄ hi quidem crudeles auſteri et immiſericordes: ſed lon- ge minus rugiētib⁹ illis p̄parātis ad eſcā: quib⁹ erat iam tamq; tradenda. Sed bene- dictus deus qui nō dedit me in captionem dentib⁹ eoz. Benedict⁹ inq̄ dñs qui viſita- uit et fecit redēptionē. Eū enī inferiori eaz carceri tradere malign⁹ et toritorib⁹ accele- rare: ſed et caſtrū ipm ignib⁹ cremare p̄pe- tuit: vt digna periuſis fieret retributō mē- bīs: fortior ſupuenit. Intravit in caſtellūz iſus qui fortē alligans ei⁹ vaſa diripuit: vt que prius erāt in cōtumeliā: faceret in ho- nozem. Cōtrinit portas ereas et confregit ferreos vectes. vincit de domo carceris et vmbra mortis educēs. porro egreſſus eius in cōfeſſione. Ipſa eſt enī ſcopa qua munda- tus carcer et ornat⁹. deinceps regulariū in- ſtitutionū iūcis quibuſdā pulchre virētib⁹ de carcere redit in domū. Dabēt ergo mul- ti iam domū ſuā: habet vbi ſuſcipiat eū. cui ſuper tātis beneficijs extat obſortia. Alio- quin ve ei ſi eū excipe renuit. ſi nō detinet. ſi nō cogit et maneret ſecū: qñ adueſp̄ſcit. Rediens enī qui prius cictus eſt. mūdatur quidē et ornata domū inuenit ſed vacante. Relinquitur ſiquidē mulier dom⁹ ſua deſer- ta: quā ſaluatoris hoſpitio dignā exhibere

neglexit. Quomodo inquit? Poterit ne domus munda confessione priorum delictorum et observatione regularium institutionum ornata indigna adhuc iudicari habitaculo gratie saluatoris ingressu? Poterit sine dubio si sufficiens emundata. et iunctis ut videtur est strata virtutibus inter? plena sit luto. Quis enim suscipiendus dominum arbitretur in dealbatis mortuorum sepulchris: que videtur a foris speciosa. intrinsecus aut spurcia et fanes vniuersa repleuit? Et si quidem ut aliquando tanquam ipsa superficie delectatus. Incipiat primum apponere pedem: ei qui huius est prima aliqua vniuersationis sue gratiam indulgendo: nunquid non resiliit et illico cum indignatione? Aliquid non effugiet clamitans Infixus sum in limbo profundis: non est substantia? Virtutis enim species et non veritas: quasi qualitas est non substantia. Neque vero ingressus eius exterioris potest conuersationis tenuis superficies sustinere: quoniam omnia penetrat et intimis cordibus habitatio eius. Quod si nequaquam spiritus discipule subditum manifeste peccatis corpus inhabitat: fictum utique non modo declinat sed effugit atque elongat ab eo. An vero aliud est quam fictio exercenda: si peccata superficiei tenus radas non intrinsecus eradicat? Certus esto quoniam pululabit verbi: et emundata sed vacat. domum cum nequioribus septem qui electi fuerat hostis malignus intrabit. Reuersus enim ad vomitum canis odibilis erit multo plus ante: et fiet filius gehene multipliciter: quod post indulgentiam delictorum in easdem de novo fordes inciderit: ut sus lota in volutabro luti. His videre mundatam ornata: et vacante domum? Dominum intueri qui confessus est: et deseruit manifesta peccata precedentia ad iudicium. et nunc solas mouet manus ad opera mandatorum: corde penitus arido. ductus consuetudine quadam plane effraym vitula docta diligere tritum. Exteriorum que ad modicum valent ne vni forte preteritis: sed camelum glutit dum culicem liquat. In corde ei seruus est proprie voluntatis. cultor auaricie. gule cupidus: ambitionis amator. aut hec omnia aut singula queque intus vitia fouens. et metitur iniquitas sibi sed deus non irridetur. Videas enim interdum sic palliatum hominem ut seducat etiam semetipsum: penitus non attendens vermem qui interiora depascitur. Manet enim superficies: et salua sibi omnia arbitrat. Comederunt autem propheta alie ni robur eius et ignorauit. Dicit quia blues

sum et nullius ego: cum sit pauper et miser et miserabilis. Nam et inuenta occasione: ebulire saniem que latebat in vlcere: et excisam non extirpatam arbozem in siluam pullulare videas densiore. Quod periculum si volumus declinare: securim ponamus necesse est: ad radices arborum non ad ramos. Non sola inueniatur in nobis exercitatio corporalis ad modicum valens. sed inueniatur utilis ad omnia pietas et exercitium spirituale. Mulier inquit martha nomine excepit illum in domum suam: et huic erat soror nomine maria. Sorores sunt: et debent esse cotubernales. Occupatur hec circa frequens ministerium illa dominicis est intenta sermonibus. Ad martham spectat ornatus: sed impletio ad mariam. Vacat enim domus: ut non sit domus vacans. Sed mundatione cui possumus attribueret? Erit enim si hoc inuenerim? domus in qua saluator suscipitur: et munda et ornata. et non vacans. Demus cam lazaro. si et vobis ita videtur. Et ei si quidem frater nitatis iure cum sororibus est domus ista communis. Dico autem lazaro quem quadriduanum iam iamque fetentem a mortuis excitat vox virtutis: ut videatur satis congrue formam gerere penitentis. Interit ergo domum saluator et frequenter visitet eam: quam penitens lazarus mundat: ornat martha: et maria replet interne dedita contemplationi. Sed forte curiosus quisque requirit. cur presenti euangelica lectione nulla prorsus lazari mentio fiat. Arbitror sane ne id quidem a proposito similitudine dissidere. Virginalis etenim in domum intelligi volens spiritus: siluit non incongrue penitentia: que malum utique comitatur. Absit enim proprium quicquam inquinamenti domus hec aliquando habuisse dicatur: ut in ea proinde scopam lazari quereret. Quod si originalem a parentibus maculam traxit: sed minus a hieremia sanctificata in utero. aut non magis a iohanne spiritu sancto repletam. credere prohibet pietas christiana. Nec enim festis laudibus nascentem honorat. Postremo cum omnibus modis constat ab originali contagio sola gratia mundatam esse mariam: quippe cum et nunc in baptismo: sola hac maculam lauet gratia: et sola eam raserit olim per circumcissionis: ut omnino pium est credere. propriam maria delictum non habuit. nihilominus ab innocentissimo corde etiam penitentia longe fuit. Sit ergo lazarus apud eos qui rum necesse est operibus mortuis conscientiam emundari: sedeat inter vulneratos do-

In assumptione marie.

fo.c.

mentes in sepulchris: ut in thalamo virginali inueniant martha et maria tantum. Ipsa est enim que elizabeth grauide et gradene quam mensibus tribus humiliter deseruit officio. ipsa verba omnia que de filio dicebant conseruabat coterens in corde suo. Meminem ergo moueat quod suscipiens mulier dominum non maria sed martha vocatur: quando in hac vna et summa maria: et marthe negocium et marie non octosum oculum inuenitur. Omnis quidem gloria filie regis abintus: nihilominus tamen in simbrisis aureis circumamicta est varietate. Non est de numero fatuarum virginum. prudens est virgo lapides habet. sed in vase olei portat. An forte excidit vobis euangelica illa parabola: que fatuas virgines prohibitas narrat ab introitu nuptiarum? Erat equidem domus earum munda. virgines enim erant: erat ornata. quia simul omnes ad est: fatue cum prudentibus lampades ornauerunt sed erat vacans: quia in vasis suis oleum non acceperunt. Vincit est quod nec ab eis suscipi in domos suas: nec admittere eas dignas spiritus celestis ad nuptias. Non sic mulier illa fortis: que serpentis caput contriuit. Iudas enim post multa in laudibus eius: quia non extinguit in nocte lucerna ipsius. In suggestionem hoc dicit fatuarum que veniente media nocte sponso. querunt et dicunt: quare lampades nostre extinguunt. Processit igitur gloriosa virgo: cuius lampas ardentissima ipsi quoque angelis lucis miraculo fuit ut viderent. Que est ista que procedit sicut aurora consurgens: pulchra ut luna: electa ut sol? Clarior enim ceteris rutilabat: quam repleuit oleo gratie pre participibus suis. christus iesus filius eius dominus noster.

Sermo tercius vnde supra.

Stravit iesus in quodam castellum: et mulier quedam martha nomine excepit illum in domum suam. Quid est fratres quod euas? sororibus altera tantum dominum legitur excepisse: et eadem que videtur inferior? Optima enim partem elegit maria teste ipso quem martha suscepit. Sed prior natus martham detur: et salutis initium sibi magis actio quam contemplatio vendicat. Laudat christus mariam: sed a martha suscipitur. amat rachele iacob: sed lyra supponit ignoranti. Si de fraude queritur: audiat non esse consuetudinis:

ut iuniores prius tradant ad nuptias. Quod si lutham hanc cogites domus: facile erit nosse quemadmodum in ea domum martha magis excipiat quam maria. Quod enim ait apostolus. glorificare et portare deum in corpore vestro: marthe dicitur non marie. Decem mirum corporis utitur instrumento: cum illi potius sit impedimento. Denique corpus inquit quod corrumpitur aggrauat animam et deprimit terrena inhabitatio sensus multa cogitantem. Nunquid et operantem? Martha igitur in domum suam excepit saluatorem in terris. maria potius cogitat quodammodum suscipiat ab eo in domo non manufacta et non in cellis. Forte tamen et ipsa dominum suscepisse videtur sed in spiritu. Dominus enim spiritus est. Quic inquit haud dubium quoniam marthe: soror erat nomine marie. Que etiam sedens secus pedes iesu: audiebat verbum illius. Vides quod vtrique suscepit verbum: hec in carne illa in voce. Martha autem satagebat circa frequens ministerium. Que stetit et ait. Domine: non est tibi cure quod soror mea reliquit me solam ministrare? Putas in domo in qua christus suscipitur vox murmuris rationis audietur? Felix domus et beata semper congregatio est: ubi de maria martha conquerit. Nam marie martha emulatrix prorsus indignum: marie illicium est. Alioquin ubi legitur mariam causantem quia soror mea reliquit me solam vacare? Absit absit: ut qui deo vacat: ad tumultuosam aspiciet fratrum officialium vitam. Martha semper insufficiens sibi et minus ydonea videatur: aliusque magis id operis quam amministrat optet imponi. Respondit autem ei iesus. Martha martha sollicita es et turbaris erga plurima. Vide prerogatiuam marie: quem in omni causa habeat aduocatum. Indignatur siquidem phariseus: conqueritur soror. etiam discipuli murmurant: ubique maria tacet. et pro ea loquitur christus. Optimam inquit partem elegit sibi maria que non auferetur ab ea. Hoc vnum illud quod necessarium est: hec vna quam propheta tam sedule requirebat. Etiam inquit petrus a domino hanc requiram. Quid tamen sibi vult fratres quod optimam partem dicitur elegisse? Abi iam erit quod aduersus eam proferre solemus: si quando forte amministratis marthe inequalitatem diiudicare voluerit. Melior est iniquitas viri quam benefaciens mulier? Abi erit et illud. Si michi ministraverit honorificabit eum pater meus:

et illud. qui maior est vestis erit minister vñ
Postremo que consolatio est laboranti qñ
in eius suggillatōnem partez sororis attol
lere: Anā ergo arbitror e duobz: vt aut de
electōe maria laudet q pars ipsa q tñ
nobis est sit omnibz eligenda: aut certe vt
neupz dicat defuisse: nec in ptem quālibet
pcepisse sententiā: sed ad obedientiā pce
ptoris in vtrūlibet sit parata. Quis em
sicut dāuid fidelis ingrediens egrediens et
prensus ad impij regis? Deniqz paratum
inquit cor paratū cor meū: nō semel tñ sed
et secundo. et vacare tibi et pprimis ministrare
Hec plane pars optima que n. auferet. hec
mens optima que nō mutabit: quāqz vo
caueris eam. Bonū inquit acquirit gradum
q bene ministrauerit: forte meliorē q bñ va
cauerit deo. optimā autē q pfectā ē i vtroqz
Anā adhuc dico si tñ id de martha licet su
spiciari. Hōne em quāsi ociosam reputasse
videt quam sibi dari petiit adiutricē: Sed
carnalis est et omnino non pcepit que sunt
spūs dei: si quis forte vacantem animā: sua
de vacatōe redarguit. Audiat igitur opti
mam esse hanc partem que maneat in eternū
Nūquid non rudis quodāmodo videt ani
ma: que diuine contemplatōis penitus ex
pers illam intravit regionem. vbi hoc vñ
omniū opus: vñum studium: vñam vitam: Sed
si consideremus fratres quēadmodum in
hac domo nostra tria hec distribuerit ordi
natio charitatis. marthe administratōem
marie contemplatōem: lazaro penitentiā
Habet hec similis quēcūqz perfecta est aīa
magis tamen videt ad singulos singula p
tinere: vt alij vacent sancte contemplatōi:
alij dediti frāne administratōi. alij in ama
ritudine anime sue recogitent annos suos
tāqz vulnerari domiētes in sepulchris. Sic
plane sic opus est: vt maria piet. sublimiter
sentiat de deo suo. martha eadēque misē
ricorditer de primo. lazarus misere et hu
milter de seipso. Gradum suū quisqz consi
deret. Si inuēti fuerint i ciuitate hac. Hōe
daniel: iob: ipsi iusticia sua liberabuntur ait
dñs: sed filium aut filiā non liberabūt. He
mini nos blandimur: vtinam nec vestz dī
piam se seducat. Quibus em nullo credita
est dispensatio. administratio nulla cōmissa
his omnino sedendum erit aut sec? pedes
iesu cum maria: aut certe cum lazaro intra
septra sepulchri. Quid ni erga multa turbe
martha que sollicita est p multis: Tibi er
go cui necessitas hec nō incūbit: e duobus

vñū est necessariū: aut non turbari penitus
sed delectari magis in dño. aut si id necdū
potes turbari erga plurima: sed vt de se p
phera loquit ad teipsum. Iterū dico ne qd
de ignorantia habeat excusatōē. Qpōrtz
te frater ad quem de fabricanda seu regen
da inter vñdas archa nihil spectat: aut vix
esse desiderio vt daniel erat: aut cū beato
iob vix dolor et scientem infirmitatē. Alio
quin vereor ne tepidum et nauseam puocā
tem euomat ex ore suo q te inuenire cupit:
aut sui consideratōe calidum et caritatis
igne flagrantem: aut tua ipsius cognitiōe
frigidū et aqua compūctiōis ignita diaboli
iacula restringentē. Sed et ipz quoz mar
tham amonitam esse necesse est: id maxime
queri inter dispensatores vt fidelis qd iue
niatur. Erit autē fidelis si neqz que sua sunt
querat: sed que iesu christi vt sit in rētio pu
ra: nec suam faciat sed dñi voluntatem vt sit
actio ordinata. Sunt em quoz nō simplex ē
oculus et recipiūt mercedē suam: sunt qui
ferunt p pzijs motibus animoz: cōramiata
sunt vniuersa que offerunt: qppe cum volū
tates eoz inueniant in eis. Ateni nūc meū
ad nuptiale carmen et considerem? quēad
modū sponfus vbi spon sam vocat: nec vllū
omiserit ex his tribu suis: nec addiderit. vltra
surge inquit. ppera amica mea formosa mea
colūba mea: veni. An nō amica mea ē q vo
minicis lucris intenta fideliter ipam quoz
p eo ponit animā suā? Quoties p vno ex
minimis ei? spūale studiū interponit: p eo
spūaliter ponit animā suā. An nō formosa
que reuelata facie gloriā dñi speculando
in eandem imaginem transformat de clari
tate in claritatem tanqz a dñi spū? An non
columba que plangit et gemit i foraminibz
petre: i cauernis macerie: tāqz sepulta sub
lapide. Mulier ait martha nomine excepit
eum in domū suā. Certum est hui? tenere
locum fratres officiales: quos fraterne ca
ritatis intuitus varijs administratōibus
deputauit. Atinam aut et ego ipse inter dis
pensatores fidelis merear inueniri. Quibz
em cōuenienti? videt aptandū qd dñs ait:
martha martha sollicita es q prelati: vt
si tñ digne in sollicitudine pferunt: Aut qd
turbatur erga plurima: nisi cui et marie va
cantis et lazari penitentiā sed et ipsoz qbus
onera sua partitur: vniuersa incūbit sollici
tudo: Aude martham sollicitam: vide mar
tham erga plurima turbatam: apostolū lo
quor. qui plos sollicitudinis amonēs ge

De assumptiōe marie.

So. ci

rit ipse sollicitudinē oim ecclesiar. Quis in
firmatur inquit et ego nō infirmor? Quis scan
dalizatur et ego nō vroz? Suscipiat igit mar
tha dñm in domū suā: cui nimirū credita est
dispensatio domi. Mediatrix est vt sibi pa
riter et subiectis salutē obtineat: suscipiat
gratiā sicut scriptū est. Suscipiant mōtes
pacem populo: et colles iusticiā. Suscipiāt
et ceteri coadiutores eius singuli. p quali
tate ministerij sui excipiat xpm seruiat xpo
ministrant ei in mēbris suis: ille in infirmis
fratribus: ille in paupibus ille in hostibz et
pgrinis. Quibz ita solliciti circa frequēs
ministeriū. videat maria quēadmodū vacz
et videat qm suauis est dñs. Audeat inqz q
denota mente q tranquillo sedeat animo: se
cus pedes iesu: puidens euz semp in cōspe
ctu suoz verba ex ore eius excipiens: cuius
et aspectus delectabilis et eloquium dulce.
Diffusa est ei gratia in labijs eius: et est spe
ciosus forma p filijs hominū: imo etiaz sup
omne gloriā angeloz. Gaude et gratias
age maria que partem optimā elegisti. Be
ati em oculi qui vident que tu vides: et au
res que merent audire quod audis. Beata
plane que venas susurrj diuini pcepis in si
lentio: quo vtiqz bonū est homini dñm erpe
tare. Simplex esto nō tñ sine dolo et simu
latōe: sed et absqz multiplicitate occupati
onū: vt tecum sit sermocinatio eius cui? et
vox dulcis et facies decora. Anū caue ne abū
dari incipias in sensu tuo et velis plus sapē
q oportet sapere: ne forte dum lucē secta
ris impingas in tenebras: illudente tibi de
monio meridiano. de quo nō est huius rps
disputare. Nam lazarus quo deuenit? Abi
posuisti cū? Sorores alloquor: que sepelie
runt fratrē p dicationē et ministerio exemplo
et oratōe: Abi ergo posuisti euz? Abscon
ditus est fossa humo. sub lapide iacet: nō fa
cile inuenit. Propterea nō erit incōgruū
quatruiduano quartū reservare sermonē: vt
iuxta saluatoris exemplum audientes ecce
quem amas infirmatur: et nos maneamus
hic die festo

¶ Sermo quartus vnde supra.

Tempus loquendi est

oī carni cū assumit incarnati ver
bi mater in celū nec cessare debz
a laudibus humana mortalitas: cū homis
sola natura supra mortales spūs exaltat i
xgine. Sed de eius gloria nec silere devo
tio patitur. nec dignū aliquid sterili cōci

pere cogitatio: aut inerudita potest locutō
pturire. Hinc est q et ipse celestis curie pñ
cipes in consideratōe tante nouitatis cla
mant nō sine ammiratiōe. Ne est ista q ascē
dit de deserto delicijs affluens? Ac si mant
festius dicat. Quanta est hec: vñ ei ascē
denti vtiqz de deserto affluentia tanta deli
ciaz? Hec em pares inueniunt delicie vel
in nobis quos i ciuitate dñi letificat flumi
nis impetus: qui a vultu glorie voluptatis
glorie potantur. Que est ista que d sub sole
vbi nihil ē nisi labor et dolor et afflictio spūs
ascendit delicijs spūalibus affluens? Quid
ni delicias dixerim? xginitatis decus cum
munere fecunditatis: hūilitatis insigne: di
stillantez caritatis fauū: misericordie vifce
ra plenitudinem gratie: p rogatiūz glorie
singularis? Ascendens igit de deserto re
gina mūdi: etiam angelis sanctis vt canit
ecclesia speciosa facta est et suauis i delicijs
suis. Desinat tñ deserti huius mirari deli
cias: q dñs dedit benignitatem: et fra nfa
dedit fructū suū. Quid mirantur d terra
deserta mariam ascendere delicijs affluētē
Mirent potius pauperem xpm de celestis
regni plenitudine descendente. Longe em
ampliori miraculo dignū videtur: dei filij
paulomin? ab angelis minorari: q dei ma
trem sup angelos exaltari. Illius siquidez
exinanitio sancta est: repletio nostra: illius
miserie mūdi delicie sunt. Deniqz cū diues
esset ppter nos paup factus est: vt nos ei?
inopia ditaret. Sed et crucis ignominia cre
dentiū facta est gloria. Adhuc aut et ad mo
numentū pperat vita nostra: vt quatruidua
nā reducat a monumento: et eū de quo vob
hodie si meminit caritas vestra sermo de
betur: lazarus querit: vt querat et inueniat
a lazaro. In hoc em est caritas: nō qñ nos
dilexerim? deum: sed qz ipse pōr dilexit nos
Ige igit dñe quere quē amas: vt et amātē
facias et querentem. Quere vbi posuerunt
eum: iacet emz clausus: ligatus: oneratus.
Iacet in ergastulo conscientie. tenet vincu
lis discipline: et tāqz lapide supposito pñit
et opprimitur onere penitentie: maxime qd
desit interim fortis vt mors dilectio et cha
ritas omnia sustinens. Et in his omnibz iā
feter dñe quatruiduanus est em. Credo iam
multoz ingenia puolant vt intelligat quē
velī dicer elazaz. Eū sine dubio q nup pec
cato mortuus: fodit sibi parietēz vt videat
abominatōes multas et malas prauī et in
scrutabilis cordis sui: et iuxta pphetā aliū

Delicie spūales:

4° dies:

in miferia:

ingressus est in petram: absconditus fossa humo a facie furoris dñi. Sed quid est dñe tam fetet quatrduanus est enim? Forte ci fetorem istum & quatuor dies istos nō con- tinuo quibus intelligat. Ego pñā arbitror timoris diem: quā nimirum irradiante cor- dibus nostris peccato morimur & quodam modo sepelimur in conscientijs nostris. Se- cūda nī fallor agitur in labore certaminis: solet nempe inter primordia conuersionis acius insurgere tēratio prauę consuetudi- nis: & vir extingui possunt iacula ignita vi- aboli. Tercia nihilominus doloris etiā vi- detur: dum recogitat q̄s annos suos i ama- ritudine anime luē nec tam laborat decli- nando futura q̄ preterita plangēdo de plo- rat. Miraris q̄ hos dixerim dies. Sed se- pulture debet dies nebulę & caliginis: dies luctus & amaritudinis. Sequit̄ dies pudor- is non dissimilis tribus: quando iam hor- ribili p̄fusione operit̄ anima miseranda: vñ nimis considerat que & quanta deliquerit: & in oculis cordis tetras versat imagines peccatorū. Anim⁹ h̄mōi nihil dissimulat: sed diiudicat: sed aggrauat sed exaggerat vni- uersa. Non sibi p̄cit durus iudex in semet- ipsum. Utiles q̄d exacerbat: & digna mi- seratione crudelitas: facile vbi diuinā cōci- lians gratiam dum p̄ eo mens emulat etiā contra seipsam. Verū tamen lazare veni so- ras: ne in tanto fetore diutius immoreris. Caro putrida putredini p̄mitte: q̄ con- funditur vehementius tabescit: ppe est vt desperet. Propterea lazare veni foras. Ab- yssus abyssus inuocat: abyssus lumis & mi- sericordie: abyssus miserie & tenebrarū. Ma- ior illa bōitas q̄ iniquitas tua: & vbi peccatū abundat supabundare gratiā facit. Lazare inq̄t veni foras. Ac si manifest⁹ dicat: quo- usq̄ conscientie tue caligo te detinet? q̄ diu in cubiculo tuo graui corde compungeris. Veni foras: pcedere respira in lucem misera- tionū mearū. Hoc em̄ est quod in p̄pheta le- gisti. Infrenabo os tuū laude mea ne pere- as. Evidentius quoq̄ p̄pheta alius de se- ipso: ad meipsum inq̄t anima mea turbata ē p̄pterea ero memor tui. Jam x̄o quid sibi vult quod ait: tollite lapidem: & post pauca soluite eum? Nunq̄d post v̄sitationē gratie cōsolantis: cessabit agere penitentiam: qm̄ appropinquabit regnū celoz: aut abiciet disciplinam: sed forte irascatur dominus & pereatis de via iusta? Absit hoc. Tollatur lapis sed penitentia maneat: non iam pre-

mens & onerās sed viuldā & robustā men- tem roborans atq̄ confirmanis. nimirū cui⁹ cibis quem antea nesciebat domini facere voluntatem. Sic & disciplina non iam con- stringit liberum: secundū illud iustus nō est lex posita: sed voluntariū regit & dirigit in- viam pacis. Sup̄ hac lazari suscitātōne ma- nifestus p̄fallit p̄pheta. Non derelinquas ait animā meā in inferno: qui ait dixisse me memini: secundo huius festiuitatis die: in- fernus quidam carcer anime rea cōscientia est. Hec dabis sanctum tuū: nō suū ipsius: sed tuū vtiq̄ quem ipsa sanctificas: videre corruptōnem. Corruptōne siquidē p̄m⁹ erat quatrduanus qui ceperat iam fetere. Prope erat vt penitus dissolueret & veni- ens in p̄fundum maloz contēneret impi⁹: sed p̄uentus voce virtutis: & ab ea viuifi- catus gratias agit dicens. Notas mihi fe- cisti vias vite: adimplebitis me leticia cum vultu tuo. Ad ipsius ipsa sanctificas: contempla- tionem euocasti & eduxisti ab inferno aīam meam: dum anxietas super me spūs meus: intuens conscientie p̄prie faciē nimis abo- minandam. Clamauit voce magna inq̄t la- zare veni foras. Magna vtiq̄ voce nō tam sono clamosa: q̄ pietate & virtute magnifi- ca. Sed quo deuenimus? Hūquid nō sup̄ra celos virginem p̄sequamur euntē? Et ecce cum lazaro descendim⁹ i abyssum. A splen- dore virtutis ad fetorem quatrduana pro- cluius decurrit oratio. Cur hoc nisi q̄ pon- dere p̄prio ferebamur: & trahēbat nos ma- teria: tāto vberior vtiq̄ quāto familiarior. Fateor: imperitiam meam: pusillanimitatē propriam non abscondo. Non est quod me magis delectet sed nec ē quod terreat ma- gis q̄ de gloriā virginis matris habere ser- monem. Et em̄ sileam interiz ineffabile pri- uilegiū meritorū & prerogatiū penit⁹ sin- gularem: tanto eam deuotiōnis affectu am- plectūtur: honorant: suscipiunt: vt dignus est vniuersi: vt licet de ea loqui gestiāt oēs tamen quicquid dicitur de indicibili eoi po- quod vici potuerit: minus gratū sit minus placeat minus acceptatur. Quid nī min⁹ sapiat quicquid de incomprehensibili glo- ria comprehendere potuerit mens humana. Ecce enim si in ea laudauero virginitate: mihi multe x̄gines post eam videntur of- ferri. Si humilitatem predicauero inueni- entur forte vel pauci qui docente filio eius mites facti sunt & hīles corde. Si magni- ficare voluero misericordie eius multitu-

dinē: sunt aliq̄ misericordie viri: etiā et mu- lieres. Anū ē in quo nec primā similē visa ē nec habere sequēte: gaudiū matris habens cū virginitatis honore. Optimā partē ele- git sibi maria. Optimā plane: q̄ fecūditas cōiugalit̄: melior aut castitas virginalit̄: p̄- fus aut optima est fecunditas virginea seu fecūda virginitas: marie priuilegiū est non dabit alteri: q̄ non auferet ab ea. Singula re est: sed cōtinuo etiā indicibile inuenit: vt nō assequi possit sic nec eloqui q̄dē. Quid si illud adicias. cuius mater? Que iā po- terit ligua etiā si angelica sit: dignis extol- lere laudib⁹ virginē matrē: matrē autē nō cuiuscūq̄ sed dei? Duplex nouitas: duplex prerogatiua: duplex miraculū. sed digne p̄- fus aptissimeq̄ cōueniens. Nec enim fili⁹ alius virginē: nec deum decuit? part alter Verū tamen non hoc tantū si diligenter at- tendas: sed ceteras quoq̄ virtutes singu- lares p̄prie inuenies in maria. que vide- bant esse cōmunes. Que enim angelica pu- ritas virginitati illi audeat cōparari: q̄ di- gna fuit spūs sancti sacrariū fieri: et habita- culum filij dei? Si rerum p̄cia de raritate pensam⁹. que prima in terris angelicam p̄- posuit ducere vitam sup̄ omēs ē. Quid inq̄t fiet istud: qm̄ virū nō cognosco? Immobile propositū virginitatis: q̄d nec angelo filioz p̄mittente aliq̄ten⁹ titubauit. Quid inq̄t fiet istud? Hec enī mō quo fieri solet in ce- teris. Virū penit⁹ nō cognosco nec filij des- derio: nec spe prolis. Quāta vero & q̄ p̄ci- osa humilitatis virt⁹ cum tanta puritate: cum innocentia tanta. cū conscientia pro- fus absq̄ delictis: imo cū tante gratie pleni- tudine? Unde tibi humilitas & tanta humi- litas o beata? Digna plane quā respiceret dominus: cuius decorem cōcupisceret rex: cuius odore suauissimo ab eterno illo pater ni sinus attraheretur accubitu. Vide enim q̄ manifeste sibi concinant virginis nostre canticum et nuptiale carmen: nimirum cu- lus vterus sponsi thalamus fuit. Audi ma- riam in euangelio. Resperxit inquit humili- tatem ancille sue. Audi eandem in epitha- lamo. Cum esset rex in accubitu suo: nard⁹ mea dedit odorem suum. Nardus quippe herba humilis est et pectus purgat: vt ma- nifestum sit humilitatem nardi nomine de- signari: cuius odor et decore inuenerit gra- tiam apud deum. Sileat misericordiam tu- am virgo beata: si quis inuocatā eam in ne- cessitatib⁹ suis sibi memierit defuisse. Hos

quidem seruuli cui ceteris in virtutib⁹ cō- gaudemus tibi: sed in hac poti⁹ nobis ipsi⁹. Quadamus virginitatem: humilitatem mi- ramur: sed misericordia miseris sapit dulci- us: misericordiam amplectimur carius: res- cordamur sepius: crebrius inuocam⁹. Nec est enim que totius mundi reparationē ob- tinuit: salutem omnium impetravit. Quod enim prouenero generi humano fuisse sol- licitā: cui dictum est. Ne timeas maria iue- nisti gratiam: vtiq̄ quam querebas. Quis ergo misericordie tue o benedicta longitu- dinem et latitudinem sublimitatem et pro- fundum queat inuestigare? Nam longitu- do eius vsq̄ in diem nouissimū: inuocanti- bus eam subuenit vniuersis. Latitudo et replet orbem terrarum: vt tua quoq̄ mise- ricordia plena sit omis terra. Sic et subli- mitas ei⁹ ciuitatis superne inuenit restan- rationē: et profundū eius sedentibus in te- nebris et in vmbra mortis obtrinit redem- ptionē. Per te enī celū repleti: infern⁹ e- uacuatus est: instaurate ruine celestis hie- rusalē: expectantib⁹ miseris vita p̄dita va- ta. Sic potentissima & piissima caritas et af- fectu compatiendi & subueniendi abundat effectus: eque locuplex in vtr⁹ oq̄. Ad hunc i- gis fontes sitibundis properet aīa nostra. Ad hūc misericordie cumulū tota sollicitudine miseria nra recurat ecce iā quib⁹ potum⁹ votis ascendēt te ad filiū deduxim⁹ & p̄se- cuti sum⁹ saltē a longe virgo bñdicta. Sit pietatis tue ipam quā apud deū grām inue- nisti: notā facere munda: reus veni: mede- lam egris: pusillis corde robur: afflictis cō- solationē: periclitantib⁹ adiutoriū & libera- tōez scīs tuis p̄cib⁹ obtinēdo. In hac quo- q̄ die solēnitatis & leticie: dulcissimū marie nomē cū laude inuocātib⁹ seruulis. p̄ te regi- na clemēs: gr̄e sue mīera largiat iesus xp̄s fili⁹ tuus dñs noster q̄ est super omnia deus benedict⁹ in secula amen.

¶ Sermo quintus vnde supra.

¶ Trauit iesus i quod

dā castellum. Quod dominus ac saluator noster: semel et i vno loco visibiliter tunc temporis dignatus est operari: hoc etiam nunc vbiq̄ terrarum in- cordibus electorum operatur quotidie in- visibiliter. Ecce enim euangelio loquente audimus. q̄ in quoddam castellum intra- uit iesus: et mulier quedam martha nomi- ne excepit illum. et reliqua. Quod est autē

castellus dicitur:

ma carnalis:

ma spūalia:

gā:

castelli porte:

hoc castellū: nīl eorū humanū: qđ priusq̃ do-
minus ad illud veniat cupiditatis fossa val-
la: murosq̃ obstinationis claudis: atq̃ inte-
riorū latitudine sua babylonica turris erigit.
Tria certe in omni opido sunt maxime ne-
cessaria: victoria qđ sustinet: munitio qđ p-
teget: arma quib⁹ hostib⁹ resistent. Sic q̃
et huius castelli incole victū hnt voluptatē
corporis: et seculi vanitatē quib⁹ pascūtur.
Dabent et quā tegunt proprij cordis durici-
ciā: vt verbi dei sagittē potētib⁹ vir aut nū
q̃ penetrare valeant. Accincti sunt armis
carnalis scilz sapientie argumentis quibus
contra hostes repugnat. Unde scriptū est
filijs huius seculi prudentiores filijs lucis i
generatione sua sunt. At vero christovisitā-
te: et intrante castellū hoc evertit: et p eo
nouū aliud pulchrū ac spirituale construit:
impletq̃ qđ dicit. Si quā i christo noua cre-
atur vetera trāsserūt: et ecce facta sunt oīa
noua. Sublata quippe cupiditate pādatur
ingens sinus desiderij: vt ad ei⁹ aduētū mī-
to magis anhelet mēs ad celestia: qđ prius
terrenis incubuerat. Jā ponit murus con-
tinētie: antemurale patiētie. Surgit autē
hoc opus a fundamēto fidei: et crescit p di-
lectōē proximī vsq̃ ad caritatē dei: qđ est in
superiori tabulatu et in propugnaculis eius:
dē muri qz nimiz tūc pfecta est virtus con-
tinētie: quādo in vnitatē fidei cū proximis
cōmunit viuetes non supplicij metus: vel hu-
mane laudis appetitū: sed solū diuini amo-
ris obtēti a peccatis nos cōtinent. Al cer-
te ideo caritas dei: quā scilz nos diligit sup-
mū esse videt vt pro continēti suo pugna-
re significet: et qđ cōtinentia crebris validisq̃
tētatoris ictibus resistere non possit nisi
eius gratia protegat. Jecirco enī antemu-
rale patientie pponit: ne ad impugnādā
cōtinentiam facilis diabolo pateat accessus.
Qui ergo ptegente patientia cōtinentē vi-
uunt: ipsi bene cū apostolo protestantur et vi-
cunt. Quis nos separet a caritate christi?
Tribulatio an āgustia. an persecutio. an fa-
mes. an nuditas an piculū. an gladius? Ali-
des qđ solidus sit cōtinentie murus: qđ ne-
q̃ mors neq̃ vita neq̃ angeli neq̃ principa-
tus neq̃ potestates neq̃ virtutes neq̃ ista
tū neq̃ futura neq̃ fortitudo neq̃ altitu-
do neq̃ profundū neq̃ creatura aliqua pōt
separe a caritate dei que est in christo iesu.
Sed iā pulsem⁹ ad ei⁹ portas: portas scilicet
iusticie: vt aperiant nob⁹ ingressus p e-
as videam⁹ intus magna opa domini exq̃

ista in omnes voluntates eius. Ibi enim op-
ante ipso construit tanq̃ in mōte syon euā-
gelica illa turris: per quā humiliato corde
ascendit in celum sancti de conualle plo-
rationis: Ascendunt inq̃ nō virtute sua: s3
auxilio et grā dei. sicut ait spūs sanct⁹ per
prophetā dauid. Beatus vir cuius est auxi-
liū abs te: ascensiones in corde suo disposu-
it. Queris vbi. In valle plorationis: hoc ē
in humilitate vite presentis. Et eandem ip-
sam gratiam replicat dicēs. Et enī benedi-
ctionē dabit legislator. Quo autē pertingat
ascensus: vel ad quē fructū pducatur ascē-
tes ipsa gratia: protinus subiungit. Ibi
loquit de virtute in virtutē: videbit⁹ de⁹ deorū
syon. Nec est merces et hic est finis et fru-
ctus nostri laboris visio scilicet dei. Quis
non hūc tñ fructū rebus oīb⁹ visibilibus et
inuisibilib⁹ incompabilē pferat: Quis ē cu-
ius vel gelidū pectus hoc desiderium non
accendat? Nec est enim illa gratia quāz no-
bis commendat beatus iohannes euange-
lista dicēs. Et de plenitudine eius nos om-
nes accepim⁹: gratiā p gratia. Ex quib⁹ sci-
licet verbis innuit: qđ triplicem gratiā ob-
tinuit accepimus: vnam quā cōuertimur
aliā quā in tentationib⁹ adiuuamur: terciā
quā probati remuneramur. Jā prima nos in-
itiat: per quam vocamur. Secunda prouehit
quā iustificamur. Tercia cōsummat quā glo-
rificamur. Et prima quidē beneplacitū est:
secunda meritum: terciā premium. De pri-
ma dictum est de plenitudine eius omnes
accepimus: de duabus relictis dictū est. et
gratiā pro gratia: id ē munera glorie eter-
ne pro merito tpalis militie. Sit ergo pri-
ma gratia in muro continētie. ad quam voca-
mur: sic secūda in ascensu turris quā ascēdi-
mus: sit terciā in eius culmine quo pueni-
mus. Vicit itaq̃ idē in hoc culmine cum ad il-
lud pueniunt qui proficiunt. Hunc iam et se-
des domino: de qualibet scriptū est. Illuc
enim ascenderunt tribus trib⁹ domini: ad
constitendū nomini domini. Quia illic sede-
runt sedes in iudicio. Et quidem dū adhuc
erant in muro continētie et in acie stabāt
impugnari poterāt: et pmo tanq̃ adiutor no-
tus erat in iudea deus: cum vero in ista sta-
tione consistunt vbi domini speculantur. i
israel magnū nomen eius: et fact⁹ est in pa-
ce locus eius: et habitatio eius in syon. Jā
ibi confregit potentias arcium scutum et
gladium et bellum: qđ ibi null⁹ mor⁹ carnis
resistit sed omnimodis subiecta est spiritui

De assumptione.

So. ciui

Hunc locū ardentē desiderabat ppheta
cum viceret. Si videro hominū oculis meis
et palpebris meis domitronem. Et redez
tibus meis donec inueniā locū dñi. Huc
etiā volare cupiēs qđ iqt dabit mibi pēnas
sicut colūba: et volabo et redeam. Jam xō
si querat de castelli hui⁹ habitatorib⁹ quis
cibus ad sustentandū: qđ munimē ad pre-
gendū: queve arma suppetant ad repugnā-
dum? Possumus satis rōnabiliter rīdere
qđ quemadmodū carnalib⁹ carnis opa sue-
runt victus: ita his multo melior cibus sit
fructus spūs. Cibus etiam eorū vt faciāt vo-
luntatem pñs oīpotentis. Cibus eorū xbu
dei quo pascunt omnes scī: tam homines q̃
angeli. Hū scriptū est. Non in solo pane vi-
uit homo: sed in omni xbo qđ pcedit ore
dei. Ad munimētū eorū est sicut dictum ē mu-
rus continētie: et antemurale patientie.
Dabent contra hostes arma que describit
apls: lorica iusticie: scutum fidei: galeam
salutis: et gladiū spūs qđ est xbum dei. nec
quēq̃ moueat qđ idem xbum dixerim esse:
et cibum et gladiū: quasi impossibile vel ab-
surdum sit. In rebus qđpe materialib⁹ ali-
ud hoc: aliud est illud: et alibi querit hoc: ali-
bi illud. In rebus xō spūalib⁹ nō aliud hoc
est qđ illud: nec alibi queritur hoc: alibi illud
sed omnia sunt nobis in deo: et est deus om-
nia in omnibus. Ecce enim in natura rerū:
qđ tam diuersum qđ panis et lapis: et tñ si ad
intellectū mysticū referas: vtrūq̃ idē signi-
ficat. Nam idem xps est victus et panis et la-
pis: panis scz viuus: et lapis quem reproba-
uerūt edificantes. Vtrūq̃ qđem est p signi-
ficatōnem: illic neutz sit p proprietatē. Sed
iam reuertamur ad ppositū. Intrāre iesu
in hoc castellum due forores martha et ma-
ria. id est opatio et intellectus: excipiūt illū.
Excipiūt dixerim: an excipiūt? Sed siue
hoc siue illud dicat: vtrūq̃ pdest illū nō iesu
Et iesus qđ cum ad illas venit: duo pfert
congruentia singulis: virtutem: sapientiam
Virtutem opatōni: sapientiam intellectui.
Unde etiam et ab apostolo p dicitur dei xtus
et dei sapientia. Sed qđ est qđ intrantē cum
martha excipit: discurret: ministrat. maria
xō secus pedes sedens ingressi: in ei⁹ xbu
cor suspēdit: nisi qđ pus est actio. postea xō
comtemplatio: Quisquis enī ad intelligē-
tiam puenire desiderat: pfecto necesse est
vt pus p opa bona sese diligenter exerceat
sicut scriptū est. Si ille concupiscens sapiētiā
conserua iusticiam: et deus pbebit tibi. Et

alibi. A mandatis tuis intellexi: et fide pur-
gans cor: da eorū. Quia fide: fide p dilecti-
onem opante. Dabit martha dum agit for-
mam bene opantis. maria xō speciem exp-
mit contemplatōnis: dum sedet dum tacet
dum interpellata non respondet. sed tñ in
dei verbum toto mentis studio intendit: fac
solam quāz diligit gratiā diuine cognitōis
cetera respiciens medullitus haurit: forisq̃
velut in sensibus reddit: dum intus ad con-
templanda dñi sui gaudia felicissime rapit
Sine dubio talis est illa: que in canticis lo-
quitur. Ego dormio et cor meū vigilat. Du-
obus autem modis martha excipit xim: et
duplex ei conuiuiū parat. quia duobus mo-
dis excluderat eum. Duo quippe sunt i ope-
ratōne que nobis deus auferūt flagicia scz
et facinora. Flagicia dicimus scz que in no-
bis: facinora que in primis peccando cō-
mittimus. Item sunt duo que deū reddūt
continentia et beniuolentia: vt scz ex cōtra-
rijs contraria curent. Hinc enī scriptū est
Sicut exhibuistis mēbra vestra seruire im-
mūdicie et iniquitati ad iniquitatem: ita nūc
exhibete iusticie in sanctificationem. Dum
ergo parādis talibus epulis occupat mar-
tha multūz satagans p parte sua. vult etiā
mariam. id est intellectū et omnia interiora
sua actōni insistere: operibus suo perficiendo
opam dare. Itaq̃ conquerit⁹ d forore qđ ab
ea non adiuect: non tamen ad ipsam sed po-
tius ad dñm querelam dirigens. Dñe non
est tibi cure qđ foror mea reliquit me solam
ministrare: dic ergo illi vt me adiuuet. Vbi
sane aduertenda est delatio quedā et hono-
ris obsequij erga dñm: qđ scz ipso pñte nō
sit causa martha euocare mariam: quin mo-
et apud ipsum querelam deposuerit: ipm
dñm vocauerit in cuius potestate sit impe-
rari forori quicquid necesse fuerit. Ad ergo
miremur si quēpiam laborantem et bñ ope-
rantem aduersum fratrem vacante murmu-
rare videamus: qđ hoc in euāgelio legim⁹
martham fecisse aduersus mariam. Quod
autē maria qñq̃ murmurauerit aduersus
martham: eo qđ eius actionibus implicari
veller: nūc qđ omnino repit. Itaq̃ et vtrūq̃
simul agere competenter sufficeret: curis
scz exterioribus deferuire: et interioris sapi-
entie desiderijs vacare. De ipsa qđpe sapi-
entia scriptum est. Et qui minoratur actu
pcepit illam. Jā propterea maria sedet: im-
moraq̃ manet: nec vult interrūpe silentij
quietem: ne iocūdā amittat cōtemplatiōis

castelli cib⁹:

2. excipit x⁹:

ma castelli:

due forores:

pediunt gratia

diminuatibus:

dulcedinem: perit cum intus ipsum au-
diat dñm dicentē. Tacate et videte quoniam
ego sum deus. Sic sane considerandum est
tria esse que impediunt contemplationes. Eadem
anime nostre oculus intelligentia est. Sicut
enim oculo corporis lux corporea et cetera que
corporalia videntur: ita deus qui est lumen incir-
cumscriptum et eius inuisibilis virtus intelle-
ctu percipitur. Differunt autem exterior et in-
terior oculus: quod exteriori quidem corporea
lux extrinsecus ut videat admouetur: interiori
vero saluatoris lumen intrinsecus ut discer-
nat infunditur. Atque hoc oculus tria sunt
que ad videndum impediunt. Primum ergo de
exteriori atque visibili differat ratio nostra:
ut de rebus visibilibus ordine disputandi
facilius assurgat ad intelligibilia. Pore est
sane fieri ut ille sanus sit et pateat: sed quo-
niam lux exterior ei desit nil videat. Con-
trario fit aliquando ut presens quidem ei
lux sit: sed forte sanguine seu quolibet hu-
more concreto turbatus: cernere minime
possit. Item solet plerumque contingere ut neu-
trum desit ei nec lux nec salus: sed tamen pulue-
ris iniectione ledatur: quo fit ut eius facies
retundatur. Sunt ergo tria que hunc oculum
impediunt: tenebre humor concretus: pul-
uis iniectionis. Dec ipsa sunt etiam quibus inte-
rior oculus impeditur: sed alia nomina sor-
tiuntur. Nam quod hic tenebre: ibi peccata
dicuntur. Ipsa vero peccata confluunt in me-
moriam quasi in quandam sentinam: et hic
est ille humor concretus. Quod autem hic
puluis dicitur: hoc ibi cura terrenorum actuum
nuncupatur. Dec igitur tria sunt que oculum
intelligentie confundunt: atque a contempla-
tione veri luminis excludunt tenebre scilicet
peccatorum: recordatio eorumdem peccatorum:
cura terrenorum actuum. Primo illo morbo
turbatum se plangebatur prophetia cum diceret
Dereliquit me deus meus: et lumen oculorum
meorum et ipsum non est mecum. Cum ei luce
iusticie destituimur: nil aliud quam peccatorum
nostrorum tenebras inuenimus. Item secundo
grauari se sentiebat cum dicebat. Conuer-
sus sum in erumna mea dum configit spina
peccatorum scilicet recordatio. Tercio occu-
pari se conqueritur cum dicit: cinerem
tanquam panem manducabam. Cinerem scilicet
actionis per panem contemplationis. Quicunque
ergo mentis oculum diuine contemplationi
vult intendere: profecto necesse est ut cum prius
ab hoc triplici impedimento studeat pur-
gare. Quod si facere contendat: nouerit co-

tra triplicem morbum triplex quoque fore re-
medium. Nam primus quidem per confessio-
nem: secundus per orationem: tertius curatur
per quietem. Hoc tertio id est cura actio-
poterat ab intentione sua prepediri maria.
Ideoque ministrante martha sed et ipsa ma-
netque quiescit. Illa igitur conquerere et ista
tacente audiamus quid dñs per maria hanc
derit. Martha inquit sollicita es et turba-
ris ergo plurima. Erga plurima quidem tur-
baris: dum tibi continentiam et primis pa-
ras necessitatis impensam. Nam ut conti-
nentiam habeas: sollicita es vigilare ieiunare:
corpus tuum castigare. Et ceteris pre-
stes instas operi: ut habeas unde tribuas
necessitatem patienti. Porro erga hanc plu-
rima turbaris: sed unum est necessarium. Nisi
enim opus tuum in unitate feceris: deo qui vnus
est: acceptum teste ipso profecto non erit.
Scriptum quippe est. Non est qui faciat bo-
num: non est vnus ad vnum. Vinc est qui in
illa piscina mouebat aqua et sanabat vnus.
Vinc est qui decem leprosis mundatis: vnus
regressus est cum magnavocem magnificas
deum. Cui etiam dñs ceteris reprobat: testimo-
nium laudis ascribit dicens. Nonne
decem mundati sunt et nouem vbi sunt. Non
est inuentus qui rediret et daret gloriam deo
nisi hic alienigena. Paulus quoque ait. Om-
nes quidem currunt: sed vnus accipit prauium.
Dis itaque et alijs plurimis scripturas elo-
quijs perspicue docemur: quod vnitas probabilis
sit maxime autem ex presenti loco vbi dominus
ait. Porro vnus est necessarius. Sed sciendum
quod alia est vnitas sanctorum quam ex scripturis
iam commendamus. Alia est facinorosorum que in
hilominus ex eiusdem scripturis ostenditur: et in-
probat. De hac enim scriptum est. Astite-
runt reges terre: et principes conuenerunt
in vnus aduersus dñm et aduersus christum
eius. De hac iterum euangelista. Abeuntes
pharisei consilium inierunt: ut caperent iesum in
sermone. Et iterum. Collegerunt pontifices
et pharisei consilium. Et quid hoc? Sicut ioha-
nes testatur: ut interficerent iesum. Quam vero
perpetua sit ista reproborum vnitas: docet ipse
dñs qui de corpe dyaboli ad beatum iob loquitur
dicens. Corpus illi? quasi scuta fustia et co-
pacta squamis se prementibus. Vna vni con-
iungitur: et ne spiraculum quidem incedit
per eas. Vna alteri adheret: et tenentes
se nequaquam separabuntur. Talis vnitas im-
mo vero peruersitas solet esse aliquorum fra-
trum tepide ac remisse conuersantium: quibus

De beata maria.

fo. ciuii

si quid honestatis aut iusticie cuiusque bone
consuetudinis persuadere velis promptio-
res sunt maiori dispendio ac difficultate quam
uiciori resistere: quam tamen facili compendio assequi
vellet: quod rectum esse constiterit. Peruer-
sa et execranda talis vnitas. Hac ergo a cor-
dibus et sermonibus nostris exclusa: illam
que bona est et tantum bonorum est prosequa-
mur. Et ipsa quidem gemina est. Alia est enim
que iustificat: alia que glorificat. Illa meri-
tum: ista premium est. Vnusque de illa scriptum
est. Multitudinis credentium erat cor vnus et
anima vna. De hac autem. Qui adheret domi-
no vnus spiritus est. Et quoniam in futuro ma-
gis speranda est res est enim futuri temporis
magis quam presentis: eam interim omittam
et a deo sperem: potius quam tragemus. Illa
vero que iustificat que etiam nunc potissimum
necessaria est: in usum nostri operis assuma-
mus. Ipsa est enim decus suauitatis: quam
dulcedine sacra insonat psalmista. Ecce qui
bonum et qui iocundum habitare fratres in vnus.
Cuius vnitatis cum descriptisset sermo: pro-
pheticus pulchritudinem eius etiam non ta-
cuit utilitatem: quoniam illuc inueniens man-
dauit dominus benedictionem et vitam. Dic
scilicet benedictione: et in futuro seculo vi-
tam eternam. Ipsa est enim in qua vnitas: quam
summa diligentia obseruanda tradidit apo-
stolus dicens. Solliciti seruare vnitatem spi-
ritus in vinculo pacis. Seruatur autem hoc
vnitatis bonum duobus modis ab his qui
curam gerunt seruandi. Debet quisque per-
fectus vnitatem habere ad seipsum: debet
et ad proximum. Ad seipsum per integritatem
ad proximum per conformitatem. Omnis quippe
creatura: et maxime rationalis debet
suum principium imitari. Si ergo deus noster
vnus est dicente moysi. audi israel dominus
deus tuus vnus est. sed et ille cum sit vnus
et idem atque in seipso perfectus nec vllum indi-
gens: inest ei tamen benignitas erga nos:
et amor ex benignitate in nos veniens: ve-
bemus et nos quisque sibi vnus esse per inte-
gritatem virtutis: et vnus cum proximis per
vinculum dilectionis. Hanc imitationem lo-
quens de caritate commendat nobis apo-
stolus iohannes dicens. Quia sicut ille est:
et nos sumus in hoc mundo. Sed hanc vni-
tatem quam quicunque sibi ipsi diximus habere
debere tria sunt que solent impedire: ni-
mias pusillanimitas: lenitas. Et nimis quod
dem sunt qui putant se posse quod non pos-
sunt: et quod non acceperunt presumunt. Quo

rum specie tenebat petrus in passione dñi:
cum diceret. Dñe tecum paratus sum et in car-
cerem et in mortem ire. Pusillanimes con-
trarius sunt nimis. Et hoc quoque tenuit ima-
ginem petrus cum diceret. Exi a me: quia homo
peccator sum domine. Leues sunt et incon-
stantes qui circumsferuntur omni vento do-
ctrine: quibus quod paulo ante placuit nunc
displicet: et quod nunc eligunt post paulu-
lum reprobant. Sed quid prodest hec vicia
enumerasse: nisi etiam doceamus quibus re-
medijs possit quisque in semetipso curare. Per
sequamur vnitatis inimicos: nunc conuer-
mur donec deficiant. Igitur contra nimietatem
opponenda est consideratio proprie fragili-
tatis. Ipsa enim est que odiosam presumptionem
potissimum deiecit. Contra pusillanimitatem
habenda est diuine fiducia potestatis: ut
quod tuis viribus non posse putas ex illius
adiutorio possis: et cum apostolo dicas. Om-
nia possum in eo qui me confortat domino iesu
christo. Contra lenitatem adhibenda est con-
sultatio senioris: scilicet ne doctrinis variis
et peregrinis abducaris: sed facias quod
lex diuina precipit. Interroga preteritum et annu-
tiabit tibi: maior es tuos et dicent tibi. Dix-
im? de illa vnitate non posse quisque ad seipsum
dicam? et de illa quam habet ad proximum. Sed
illa duobus modis habet. Vnus et nos per dile-
ctionem tēdimus in alterum: et alterius quoque
vicissim in nobis recipimus affectum. Et hoc
etiam duobus modis impedit: obstinatione et
suspitione. Obstinatio non permittit nos ad
alterum cor ingredi: nec suspitio patitur crede-
re nos ab alijs amari. Ita fit ut vnus nec nos
alium obstinati diligimus: nec ob alijs dili-
gi suspiciosi putamus: vnitas qui cum proximis
habenda est ipediatur. Vnde huic duplici mor-
bo duplex caritas medetur. illa scilicet que si
sua querit: et iteque illa que omnia credit. Da-
beat obstinatus caritatem non querentem qui sua
sunt: et alios diligat. Dabeat suspiciosus ca-
ritatem omnia credentem: et ab alijs se diligere si
ne dubio credat.

Sermo de beatissima virgine maria: potest
legi cum sequentibus in visitatione eiusdem.

De gratia plena. Mo

i sola virginitate consistere poterat:
gratie plenitudo: neque enim omni-
bus est de ea accipere. Felices qui non in-
quinauerunt vestimenta sua: et cum regina nostra
virginitatis privilegio gloriantur. Sed nunc vnus tamen

Remedia:

Vnitas ad proximum:

benedictionē habes o domina? Et mihi obsecro vt benedicas. **P**erist virtus illa a me nō est iā vel aspirare ad illā. Computrui in stercore meo: vt iumentū factus sum. Sed nunquid nō erit mihi aliquid apud te? **N**ō erit vbi possum esse tecū: qz iam sequi nō valeo quocūq; ieris. **Q**uerit angelus puellā quā preparauit dñs filio dñi mei. **V**ibit ipse de ydria tua cognata sibi virtute delectatus. Sed nūqd nō etiā iumētis potū tribues? **V**ibit angelus qz virū nō cognoscis: bi bāt iumēta qz de humilitate singularit glo riaris. **R**esperit inquit dñs humilitatē ancille sue. **N**ā virginitas sine humilitate fortasse habet gloriā: sed nō apud deū: humilia semp excelsus respicit: qui alta a longe cognoscit: et humilib; dat gfa; qz supbis restit. Sed forte ne quidē in his duabus metris plena ē ydria tua: capax est ipsa quoq; tercie metrete: vt iā nō solū homines et iumenta: sed ipse quoq; ex ea bibat architrīclinus. **H**oc enī vinū bonū qd seruauimus vsq; adhuc. **H**uic minister angelus vt ferat architrīclino: patrē dico qui trinitatis pīcipiū architrīclino merito nominat. **N**it siq; dē angelus fecunditate; eius cōmendans. que tercia est metreta. qd ex te nascet sanctū vocabit filius dei. **A**c si dicat. **L**ū eo solo tibi est generatio ista cōmunis.

Sermo de beata maria virgīe vt sup: a. **U**e maria gratia plena. Bene plena qā deo et angelis et hominib; grata. **D**ominibus p fecunditate; angelis p virginitatem: deo p humilitatē. **I**n hoc tercio a dño se respectā testat. qz humilia respicit et alta a longe cognoscit. **S**icut enī oculi sathane omne sublime vident: ita oculi dñi omne humilitatē intuent. **E**nde ait in cantico canticor. **R**euertere reuertere funamitis: reuertere reuertere vt intueamur te. **Q**uater dicit reuere. ppe quadruplicē supbiā: per quā a domino auersa non videbat. **E**st ei supbia cordis: supbia oris: supbia operis: supbia habitus. **S**upbia cordis est qñ homo in oculis suis magnus est. cōtra quā sapiens orat vicens. **E**xtollētia oculorū meorū ne dederis mihi. **E**t alibi. **E**e qui sapientes estis in oculis vestris. **S**upbia oris vel lingue que et iactantia dicitur: est. qñ homo non solū magna de se sentit: sed etiam loquitur. **N**ā psalmista. **D**isperdat dñs vniuersa labia dolo: et linguā magniloquā. **S**upbia operis

est: quādo homo exteriori quādā supbia vt magnus appareat agit: de qua idē psalmista ait. **N**on habitabit in medio dom; mee: qui facit supbiam. **S**upbia habitus est: qñ homo vt gloriosus videat p̄ciosus se ornauit vestibus. **N**ō petrus ap̄s. **N**ō in veste p̄ciosa. **E**t dñs. **Q**ui mollibus vestitur in domibus regum sunt: vbi supbia abundat. **S**unt autē qñq; que ad remedium tam mortifere pestis a dño rōnali anime sunt posita locus: corpus: tēratio diaboli: p̄dicatio xp̄i et cōuersatio eius. **L**ocus: qz exiliū. **C**orpus: qz onerosum. **T**ēratio qz inq̄retat. **X**p̄i p̄dicatio qz edificat. et cōuersatio eius qz infor mat. **H**is quasi qñq; sensibus deus humilitatem opatur in aīa. **S**icut enī aīa vita: est corpus: ita deus vita est anime: et sicut corpus mortuū est qd p qñq; sensus ab anima non vegetat: ita aīa mortua est que p hec a dño non humiliatur.

Sermo de beatissima xgine maria beati bernardi de verbis apocalypsis beati iohannis.

Ignem apparuit i celo. mulier amicta sole: et luna sub pedibus eius: et in capite eius corona stellarū duodecim. **E**chemeter quidez nobis dilectissimi vir vn; et mulier vna nō cuere: sed gratias deo p vnū nihilomin; virum: et mulierem vnā omnia restaurāt: nec sine magno fenore gratiarū. **H**ec enī sicut delictū ita et donū: sed excedit dñi estimationem beneficij magnitudo. **S**ic nimirum p̄uētissim; et clementissim; artifex: quod quassatū fuerat nō cōfregit: sed vt illi oīno refecit: vt videlicet nobis nouū formaret adam ex veteri: et eam trāsfunderet in mariam. **E**t qdem sufficere poterat xps: siq; dē et nūc oīs sufficientia nostra ex deo est: s; nobis bonū nō erat esse hominē solum. **C**ongruū magis vt adesset nostre repatiōi sex; vterq; quorū corruptōni neuter defuisset. **F**idelis plane et potens mediator dei et hominū homo christus iesus: sed diuinā in eo verē homines maiestātē. **A**bso: p̄ta videt i deitātē humanitas: nō q mutata sit substantia: sed affectio deificata. **N**on sola illi cantatur misericordia: cantat parit et iudiciū: qz et si didicit ex his que passus est cōpassionem vt misericors fieret: habet tñ et iudicariam potestātē. **D**eniq; deus noster ignis consumens est. **Q**uid niveretur peccator accedermē quēadmodū; fuit cera a facie

ignis: sic pereat ipse a facie dei. **I**am itaq; ne ipsa mulier benedicta in mulieribus videatur octofa: inueniet eadem locus ei; in hac recollatione. **M**aris est enī mediator ad mediatorē istū: nec alter nobis vtilior qz maria. **C**rudelis nimir; eua p quam serpens antiquus pestifer etiā ipsi viro virus infudit: sed fidelis maria que salutis antidotum et viris et mulieribus p̄pinauit. **I**lla enī ministra seductōis: hec p̄piciatōis: illa suggessit p̄uariatōnem: hec ingessit redēptōnem. **Q**uid ad mariā trepidet humana fragilitas? **N**ihil austerū: nihil terribile: tota suauis est: omnib; offerens lac et lanam. **R**euolue diligenter euangelice historie seriem vniuersam: et si qd dux: si qd veniq; signum vel tenuis indignationis occurrerit in maria: decetero suspectū habebas et accedere verearis. **S**ed si vt vere sunt plena magis omnia pietatis et gratie: plena mansuetudinis et misericordie: que ad eam p̄tinēt inuenieris: age gratias ei qz tales tibi medicatricem benignissimā miseratione p̄uidit: in qua nihil possit esse suspectū. **D**eniq; omnibus omnia facta est: sapientibus et insipientibus copiosissima caritate debitrice se fecit: omnib; misericordie sinū aperit: vt plenitudo ei; accipiat vniuersi: captiuus redēptōnem: eger curatōnem: tristis cōsolatōnem: peccator veniam: iustus gratiā angelus leticiā: deniq; tota trinitatis gloriam: filij p̄sona carnis humane substantiā vt non sit qz se abscondat a calore eius. **P**utas ne ipsa est sole amicta mulier? **E**sto siq; dem vt de p̄nti ecclesia intelligendū p̄p̄hetice visionis series ipsa demonstrat: sed id plane nō p̄uenient marie videt attribudū. **N**imir; ea est que velut altex solem induit sibi. **N**ēadmodū enī ille sup bonos et malos indifferenter occidit: sic ipsa quoq; p̄terita non discit merita: sed omnib; sese exorabilem omnibus clementissimā se prebet: omnib; deniq; necessitates amplissimo qdā misere affectu. **N**am et defectus sub ea: et oīs qdā fragilitat; seu corruptōis ē: excelētissima qdā sublimitate p̄ ceteris oib; excedit et sup̄greditur creaturis: vt merito sub pedib; eius luna esse dicatur. **A**liqdñ nihil magnū dixisse videt: vt sit luna ista sub pedibus eius quam sup omnes angelorū choros sup cherubim quoq; et seraphi exaltatā nefas est dubitare. **S**oler autem luna si mō defectū corruptōis sed et stulticiā mentis nōnūq; xō et ecclesiā huius t̄pis designare

Illa qdem p̄pter mutabilē hāc sane p̄pter susceptū aliāde splendorē. **A**traq; xō vt ita dixerim luna sub marie pedib; congrue satis itelligi potest: italo tñ atq; alio mō. **S**i qdem stultus vt luna mutat: sapiens autē pmanet vt sol. **I**n sole nimir; feror et splendor stabilis: in luna sol; splendor atq; is omnino mutabilis et incertus: qz nunq; in eodē statu pmanet. **I**ure ergo maria sole phibetur amicta: que p̄fundissimā diuine sapientie vltra qz credi valeat penetravit abyssus vt q̄tum sine p̄sonalivione creature conditio patitur luci illi inacessibili videatur imersa. **I**llo nimir; igne p̄p̄hete labia purgantur: illo igne seraphim accendunt. **N**on ge xō aliter maria meruit nō velut summam tangit: sed operiri magis et circūfundit: et tanq; ipso igne concludi. **C**andidissimus sane sed et calidissimus hui; mulieris amictus: cuius omnia tā excellenter irradiata noscunt: vt nihil in ea nō dico tenebrosū: sed obscurū saltem vel minus lucidū: sed ne tepidum qdem aliquid aut non feruentissimū liceat suspicari. **I**nsipientia xō omnis longe sub pedibus ei; est: vt penitus absit hec ab insipientiū mulierū numero. et collegio virginū fatuaz. **I**mmo xō vnica ille stultus et totius stulticie p̄nceps: q̄vere mutatus vt luna sapiētia p̄didit in decore suo sub marie pedibus concalcatus et cōtritus miseram patiē seruitutem. **N**imirū ipsa est quondā deo p̄missa mulier serpentis anti: qui caput x̄tus pede p̄tritur: cui; plane calcaneo: in multis versutis insidiatus est sed sine causa: sola enī contriuit vniuersam hereticā p̄auitatē. **A**lius nō de substantia carnis sue x̄pm edidisse dogmatizabat. ali; puulū nō pepisse sed repisse sibilabat. ali; vel post partū viro cognitā blasphemabat. ali; dei matrē audire nō sustinēs magnū illud nomē theotocos impijissime suggillabat: sed contriti sunt insidiatores: p̄culcati supplantatores: confutati derogatores: et beatā eam dicit oēs generatōes. **D**eniq; cōtinuo p herodē draco insidiat; ē parit: vt nascentē excipies filiū deuoraret: qz inimicie essent inter semen mulieris et draconis. **I**am si ecclesia lune magis videt intelligenda vocabulo qz videlicet non ex se splendeat: sed ab eo qui dicit: sine me nihil potestis facere: habes mediatricem quam tibi paulo an cōmendauim; euidenter exp̄ssam. **M**ulier inq; amicta sole et luna sub pedib; eius. **A**mplectemur marie vestigia

frēs mei ⁊ deuotissima supplicatiōe beatis
illius pedib⁹ puoluamur. Teneam⁹ eā: nec
dimittam⁹ donec bñdixerim⁹ nobis. q̃ po-
tens est em̃. Mempe vellēs est mediū inter
rozm ⁊ arēā: mulier inter solē ⁊ lunā: ma-
ria inter xp̃m ⁊ ecclēsiā cōstituta. Sz forte
miraris nō tam vellus optum roze: q̃ ami-
ctam sole mulierē. Magna fidem familia-
ritas: sed mira oīno vicinitas solis ⁊ mulie-
ris. Quō em̃ in tam vehemētī feruore: tan
fragilis natura consistit? Merito qđē amī-
raris moyses sancte ⁊ curiosius desideras
intueri. Eerūtū ⁊ solne calamentida de pe-
dibus tuis: ⁊ in volucra pone carnaliū ⁊ co-
gitationū sc̃i accedere ꝑcupiscis. Etado inq̃t
⁊ videbo vīlōnē hāc magnā. Magnam pla-
ne vīlō rubus ardēs sine cōbustōe: magnū
signū: mulier illesa manēs amicta sole. Hō
est rubi natura optum vndiq̃ flammis ma-
nere nihilomin⁹? inēcōbustū: nō mulieris po-
tentia vt sustineat solis amictū. Hō ē xt̃us
hūane sed angelice qđē. Sublimior: quedā
necessaria ē. Spūscūs inq̃t supueniet i te.
Et tanq̃ rñdeat illa qm̃ spūs est de⁹ ⁊ de⁹
noster ignis cōsumēs ē: xt̃us ait non mea
nō tua: sed altissimi obumbrabit tibi. Nihil
itq̃ mixtū sub tali obūb: aculo talis etiā a
muliere sustineat amict⁹. Mulier inq̃t ami-
cta sole: plane amicta lumīe tāq̃ vestimēto
Hō ꝑcipit forte carnalis: nimiz spūale est:
stulticia illi videf. Hō sic videbat ap̃lo qđ
dicebat. In duimī dñm iesum xp̃m. q̃ familia-
ris ei facta es dñā q̃. prima: imo q̃ trima
fieri meruisti: q̃ tā inuenisti gr̃am apud eū.
In te manet ⁊ tu in eo: ⁊ vestis eū ⁊ vestir⁹
ab eo. Aestis euz substantia carnis: ⁊ vestit
ille te gloria sue maiestatis. Aestis solē nube
⁊ sole ipsa vestiris. Hōuū em̃ fecit dñs sup
terrā: vt mulier circūdaret vir: nec aliū q̃
xp̃m de quo dicit: ecce vir oriens nomē ei⁹
Hōuū qđ fecit in celoz: vt mulier sole appa-
reret amicta. Deniq̃ ⁊ coronant eum: ⁊ vi-
cissim ab eo meruit coronari. Egredimī fi-
lie syon ⁊ videte regem salomonē in dyade-
mate: quo coronant eū mater sua. Hec hoc
alias. Interim sane ingredimī magis ⁊ vi-
dete reginā i diademate quo coronant eā
fili⁹ suus. In capite inq̃t ei⁹ corona stellarū
duodecim. Dignū plane stellis coronari ca-
put: qđ ⁊ ipsi solē clari⁹ mīcās ornet eas
poti⁹ q̃ ornet ab eis. Quid ni coronēt syde-
ra: quā sol vestit? Sicut dies verni circūda-
bant eā flores rosarū ⁊ lilia cōuallū. Hīmiz
leua sponi sub capite ei⁹: ⁊ iam dexta illius

ampleraſ eam. Quis illas eſtmet gēmas? Quis ſtellas numeret e q̄b? marie regium dyadema ꝑactū eſt: Supra hominē eſt corone hui? rōnē exponere indicare cōpoſitō nem. Hos tñ ꝑ modulo noſtre exigitatis abſtinentes a piculoſo ſcrutinio ſecretozū: nō incōgrue forſitā duodecim ſtellas iſtas: duodecī ꝑrogatias grāꝝ intelligere videa mur: quib? maria ſingulariter adornaſ. Si dem inuenire eſt in maria ꝑrogatias celī: ꝑrogatias carnis: ꝑrogatias cordis: ⁊ ſi fuerit ternari? iſte ꝑ quaternariū multipli catus: habem? forte ſtellas duodecim: q̄b? regine noſtre dyadema ꝑfulgeat vniuerſis. Mithi ſane rurſus fulgoꝝ ꝑmo in marie ge neratioe. ſecūdo in angelica viſitatione. tercio in ſpūs ſuꝑientē. quarto in filij dei line narrabili cōceptōe. Sic ⁊ in his q̄s ſyderēſ plane irradiat decus q̄ ꝑginitatis ꝑmice ria: q̄ ſine corruptōe ſecūda: q̄ ſine grauā mine grauida: q̄ ſine doloꝝ e puerpera. Hi hilomin? etiā ſpālī quodā ſplendore in ma ria choꝛuſcant manſuetudo pudoris: deuotio hūilitatis: magnanimitas credulitatis martijꝝ cordis. Veſtre q̄dem ſedulitatis erit ſingula queq; diligenter intueri. Hos interim ſatis feciſſe videbimur: ſi breuiter ea potuerim? demōſtrare. Quid ergo ſyde reum micat in generatioe marie? Plane q̄ ex regibus orta: q̄ ex ſemine abrahe: q̄ ge nerofa ex ſturpe dāuid. Si id ꝑꝑꝛ videat: ad de ꝑ generatōnē illi ob ſingulare ꝑuilegiū ſancitatis diuinitus noſciſ eſſe cōceſſa: q̄ longe āte eiſdē patrib? celitus repromiſſa: q̄ myſticis ꝑfigurata miraculis: q̄ miraculis ꝑnūciata ꝑphetiſ. hanc ſacerdotalis ꝑꝑꝛa dum ſine radice floruit. hāc gedeonis vellus dñi in medio ſicce aree maduit. hanc in ezechielis viſione oriētalis porta q̄ nullū vnq; patuit ꝑſignabat. Hanc deniq; ꝑ cere ris ꝑſais nūcꝑꝑꝛ de radice ꝑſe oitūꝝ ꝑmittebat: nūc euidenti? ꝑginē pariturā. Merito ſignū hoc magnū ī celo apparuiſſe ſcribitur: q̄ tanto ante de celo noſciſ fuiſſe ꝑmiſſum. Dñs ait ꝑꝑꝛ dabit vobis ſignūꝝ Ecce ꝑꝑꝛ cōcipiet. Magnū ꝑfecto ſignūꝝ dedit q̄ ⁊ magnus ipſe q̄ dedit. Multus ꝑꝑꝛ fulgoꝝ: quoz nō vehēmētꝝ reuerberat aciem oculozꝝ. Itā ī eo q̄ tam reuerentatꝝ officioſiſſime ab archangelo ſalutata ē vt iam in regali folio ſupꝑꝛa omnes celeſtiū ordines regionū exaltata videretur: paulo minus adoraturus feminaz: qui ſolebat ab hominib? hactenus eq̄nimitꝝ adorari: ex cel

De beata maria.

fo. cví.

lentissimū nobis virginis nre meritū et sin-
gularis gratia pmedat. **A**lphiloimin⁹ fulget
etiā nou⁹ ille cōceptionis mod⁹: vt nō in in-
tuitate quēdamodū ceterē omnes sed su-
perueniēte spūs scōs: sola ⁊ de sola sanctifica-
tione maria cōcipet. **I**hā q⁹ verū deū et dei
filiū genuit vt idē ipē dei atq⁹ hoīs fili⁹ vn⁹
omniō deus ⁊ homo pdir⁹ ex maria aby-
sus est luminis: nec facile dixerim: qd vel al-
gelicus oculus ad huius fulgoris veheme-
tiā nō caliget. De cetero sane virginitate ⁊
carnie ⁊ ppositiū virginitatis ⁊ ipsi⁹ quo
q⁹ ppositiū nouitas euider⁹ illustrat: q⁹ vi-
delicet i libertate spūs legis mosaice decre-
ta transcēdēs: illibata deo corpōis simul ⁊
spūs sc̄imonīa vout. **P**robat enim pposi-
ti inuolabile fūdamētū: q⁹ tam cōstanter p-
mittit filiū angelo rēspōdit. **Q**uō fiet istū
qm̄ virū nō cognosco? **F**orte enim ppterea
pmo turbata est in fermone eius et cogita-
bat qualis esset ista salutaris: q⁹ bñdicta fe-
se audisset i mulierib⁹: q⁹ nūmip⁹ benedicti in
virginib⁹ semp optabat. **E**t extūc quidem
cogitabat: qualis essz ista benedictio: q⁹ iaz
videre⁹ esse suspecta. **V**bi vero in pmissio-
ne filiū manifestū virginitatis periculū vid-
bas: nō potuit vltmā dissimulare qn diceret
Quō fiet istud: qm̄ virū nō cognosco. **V**erū
to pmo de i illā meruit bñdictionē ⁊ hanc
non amissit: vt longe gloriozior fiat ⁊ virgi-
nitas ex fecūditate: et ex virginitate fecun-
ditas: ⁊ ac mutuis sese radijs illustrare hec
duo sydera videā. **M**agnū enī virginē eē
sed virginē matrē eē lōge apli⁹ per omnem
modū. **I**ure etiā illud molestissimū tedium
quo relique omēs grauide mulieres labo-
rare noscūt sola nō sensit: que sine sola libi-
dinosa voluptate cōcepit. **E**nde et i ipō sue
conceptionis titio: qm̄ potissimū ceterē mu-
lieres miserabili⁹ affligunt: maria tota ala-
critate mōtana cōscēdit: vt elizabeth muni-
straret. **S**ed et ascendit bethleē imminen-
te iā partu: portās p̄ciosissimū illud depo-
sitū: portās on⁹ leue: portās a q⁹ portat. **S**ic
et in partu q⁹ lucidū est: q⁹ nona exultatio-
nouā edidit. **P**lē: sola inf⁹ mulieres a cōmū-
ni maledicto ⁊ dolore parturiētū aliēa. **S**i
rex p̄cia de raritate pensamus: nihil his
potest rari⁹ inueniri. **S**iquidem in omni-
bus istis nec primā similē visa est: nec habe-
re sequētem. **E** quib⁹ nos si ea fidelis intue-
mur: sine dubio āmirationē p̄cipim⁹: sed ve-
nerationem. sed deuotionem. sed consolati-
onē. **C**eterū que restant adhuc imitationē

non requirunt. Non est nobis ante oſta tñ
multipharie multisq; modis promitti diuini-
tutis: celtus prenũciari: ſed nec ab archã
gelo gabriele tñ noue ſalutationis obſequi-
us honorari. Minus aut cetera duo pũmũ-
cat nobis: plane ſecretum ſuũ ſibi. Sola enĩ
eſt de qua dicĩt. Quod in ea nati eſt de ſpi-
ritu ſancto eſt. Sola cui dicĩt. Quod ex te na-
ſceſ ſanctũ. vocabatur filius dei. Offeratur
regi virgines ſed poſt eam: nam pũmatũ io-
la vedicat ſibi. Multo magis autẽ ſola ſine
corruptione cõcepit: ſine grauiamine tulit.
ſine dolore filium parturiť. Ita nihil horũ
a nobis erigĩt: ſed erigitur plane nõ nihil.
Hunquid enĩ ſi deſuerit nobis etiã mãſue-
tudo pudoris: ſi humilitas cordis: ſi magni-
mitas fidei: ſi compaſſio mẽtis: negligẽtia
am noſtrã munerũ ſingularitas excuſabit.
Gratiſſima ſane gẽma i viademate: micant
in capite ſtella: rubor in facie hominis vere-
cũdi. Veruo qũ putat q; hac caruerit grã
q; grã plena fuit. Pudibũda fuit maria: ex
euangelio id probam? Abi enĩz aliqũ loqũ-
vbi pũſumptuoſa fuiſſe videtur: Foris ſta-
bat quẽrẽs loqũ filio: nec materna auctorita-
te. aut ſermone interrupit aut habitatione
irrupit: in qua filius loqũbat. In omĩ deniq;
textu quatuor: euãgelioq; ſi bene memini-
nõ niſi quater maria loquens audiť. Pũmo
quidẽ ad angelum. ſed cũ iaz ſemel atq; ite-
rũ allocutus eam fuiſſet. ſecundo ad eliza-
beth. qũ vox ſalutationis eius iohãne exul-
tare fecit in vtero: ea magnificãtis marie
am. ipã magi dñz magnificare curauit. ter-
cio ad filiũ: cũ iã eſſet annoz duodeci q; ipã
et pater ei? dolẽtes queſſent eũ. quando i-
nuptijs: ad filiũ t miniſtros. Et iſ quatuor
ſermo certiffim? index ingente manuſeru-
dinis: et virginalis verecundie fuit. Alioz
quippe verecundiam ſonum reputans: ſuſti-
nere non potuit: non potuit vini diſſimula-
re defectũ. Abi ſane increpata eſt a filio: tan-
q; mitis et humilis cor: de nec illi reſpondit
nec tñ deſpauit: miniſtros amonẽs facẽ qũ
diceret eiſ. Alĩquid ab initio veniſſe pũ-
res t pũmã omniũ mariã inueniſſe legũ-
tur? Inuenerũt ait euangelĩſta mariam et
ioſeph: et infantem poſitum in pũſepio.
Sic et magi quoz ſi recolis: non ſine ma-
ria matre eius puerũ inuenerunt: et in dñ-
cens in templũ domini templi dominũ: mul-
ta quidez a ſymeone audiuit: tã de eo q; de
ipſa. ad loquendum tarda. velox ad audien-
dum. Et quidez maria conſeruabat omni

verba hec cōferens in corde suo: sed in his omnib⁹ neq³ de ipso incarnationis domini- ce sacramēto qd cūq³ verbū repies. Ne nobis qui spiritū habem⁹ i narib⁹: ve qui totum proferim⁹ spm: q iux illd comici pleni rimaz effluum⁹ vndiq³. Toties maria veniq³ filiū audiuit nō mō turbis loqntē in parabolis sed & discipulis seorsum regni dei misteria reuelatē: vidit miracula facientē: vidit deide i cruce pēdētē: vidit expiratē: vidit resurgentē: vidit & ascēdētē: sed in his omnib⁹ qtiens verēcūdisimē virgīs. qtiens pudicissime turturis vox memorat audita? Deniq³ legis in actib⁹ aploz. q redeuntes a monte oliuetivnamisē pferuerabāt in oratione. Qui: Si forte maria affuit nomi nē prima: que sup oēs est. tā filiū prerogati na: q sue pūlegio sanctitatis. Petr⁹ & andreas ait iacob⁹ & iohānes & ceteri qui se- quūt³: hi oēs pferuerabāt vnamiter cū muli erib⁹ et maria matre iesu. Itane & mulier se ultimā exhibebat: vt nouissima omniū poneret³. Vere carnales adhuc discipuli: q necdū spūs erat bat⁹: qz iesus necdū fuerat glorificat⁹. quō facta ē inter illos cōtentio de pmatu: cū maria q to maior erat humili aret se nō mō de omnib⁹: sed & p omnib⁹. Merito facta ē nouissima pma: q cū prima esset oīm: sese nouissimā faciebat. Merito facta est omniū domina: que se omniū ex hibebat ancillā. Merito deniq³ sup āgelos exaltata ē. que & infra viduas & penitentes infra eā de q electa fuerāt septē demonia. i effabili sese māsuētudine inclinabat. Obse- cro vos filioli: emulamī hāc virtutē si ma- riā diligitis: si cōtenditis ei placere: emula mini modestiā eius: nihil est tā idoneū ho mini: nihil tā cōgruū christiano: maximeq³ monachū nihil adeo decet. Et quidē mani festa satis in virgine: ex hac ipsa mansuetu- dine virtus humilitatis elucet. Namq³ col- lectanee sunt humilitas & māsuētudo: i eo confederate germano qui dicebat. Discite a me: qz mitis sum et humilis corde. Sicut enim mater presumptionis elatio: sic man- suētudo vera nō nisi ex vera humilitate p- cedit. Nec i sola tñ marie taciturnitate cō- mendatur humilitas: sed euidētius reso- nat in sermōe. Audierat qd ex te nasceē san- ctum vocabit filius dei: et nihil aliud q an- cillā eius se esse respondit. Inde ventū est ad elisabeth: & continuo virginitis gloria sin- gularis eidē p spiritū reuelat³. Deniq³ & mi- rabatur personā venientis dicēs vnde hoc

mihi vt veniat mater dñi mei ad me: cōmē- dabat et vocē saluantis adiciens: vt facta est vox salutationis tue in aurib⁹ meis exul- tavit in gaudio infans in vtero meo: & bea- tificabat fidē credētis: beata inquit que credidisti: qm perficiūt in te que dicta sunt tibi a domino. Magna quidē p: conia: sed et deuora humilitas nihil sibi passa retine- re in eū magis vniuersa infundit: cuius i se beneficia laudabāt. Tu inquit magnificas matrē domini: sed magnificas aīa mea dñz. In voce mea filiū perhibes exultasse i gau- dio: sed exultavit spūs meus in deo saluari meo: et ipe quoq³ tanq³ amicus sponsi gau- det advocē sponsi. Beatā esse dicis que cre- didisset: sed credulitas & beatitudinis can- sa respectus est supne pietatis: vt ex hoc ma- gis beatā me dicat oēs gnationes: qz ancil- lā humilē & exiguā respectu de⁹. Verūtāz nūqd putam⁹ fratres elisabeth sanctā in eo q p spm vtiq³ loquebat⁹ errasse? Absit. Beata plane quā respectu deus et beata q credidit. Dic enim magn⁹ diuine respectio- nis extitit fructus. Ineffabili siquidē arti- ficio spūs supueniens tāte humilitati mag- nanimitas tanta i secretariū xginei cordis accessit. vt quēadmodū integritatē & fecū- ditatē predicim⁹. Nec qz nihilomin⁹ sunt stelle ex respectu mutuo clariores: q videli- cet nec humilitas tanta minuit magnani- mitatē: nec magnanimitas tanta humilita- tē: s; i sua estimatiōe tā hūilis esset nihilomi- nus: et in pmissionis credulitate magnani- mis: vt q nihil aliud q exiguā sese reputa- bat ancillā: ad incōprehensibile hoc mysteri- um & admirabile cōmertū ad iſcrutabile sa- cramentū nullaten⁹ dubitaret electam: et verā dei et hoīs genitricē crederet mox fu- turā. Agit hoc nimis in cordib⁹ electoꝝ g- rie p rogatiua diuie: vt eos nec hūilitas pu- sillanimes faciat: nec magnanimitas arro- gantes. Magi autē cooꝝatōe sibi: vt nō solū nulla ex magnimitate subiret clario s; hic marie. puebat hūilitas: vt inueniāt i eo am- pli⁹ timorati: & largitori mīer nō ingrati: ac vicissim ex occasione humilitatis pusilla nimitas nulla subripiat: sed q min⁹ de sua quisq³ vel in minimis presumere consuevit eo amplius etiam i magnis quibusq³ de vi- uina virtute cōfidat. Martyriū sane virgi- nis quā nimis inf stellas dyadematis eius si meministi: duodecimā notauim⁹: tā in sy- meonis pphetia: q in ipsa domine passio- nis historia pmedat³. Posit⁹ ē b ait sanct⁹

In natiuitate marie.

Ecunde virgis am-

plectitur celi pſentia: terra me-

boni illic exhibitio. hic tenuis quedā libatō primitiaz. ibi res & hic nomē. Dñe inq³ no- men tuū in eternā: q memoriale tuū: in ge- neratione & generationē. Generatō & gene- ratio: nō angeloz profecto: sed hominū est. His scire quis & memoriale ei⁹ in nobis est. pſentia in excelsis: Sic orabit inquit. pda- ter noster qui es in celis: sanctificet nomen tuū. Fidelis oratio: cui⁹ ipa primordia & di- uine adoptionis & terrene pegrinatiōis ad moneant: vt hoc scientes q q diu nō sum⁹ i celo pegrinamur a dño: gemam⁹ intra nos- metipos: adoptionē filioꝝ expectātes: pſen- tiā vtiq³ patris. Signāter pzoinder: & d xpo ppheta loquit³ dicens. Spūs ante faciē no- strā xps dñs: in vmbra ei⁹ viuem⁹ inter gē- tes. Nam inter celestes quidē beatitudines nō in vmbra viuunt: sed poti⁹ in splendore. In splendorib⁹ sanctoz inquit ex vtero an- te lucifex genui te. Neq³ id quidē pater. At mater sane eundē ipm splendorē genuit: s; in vmbra. nō nisi ea tamē qua obumbravit altissim⁹. Merito pinde canit ecclesia. non illa quidē ecclesia sanctoz q in excelsis & in splendore: que interim pegrinat in terris. Subvmbra ei⁹ quē desiderauerā sedi: & fru- ctus ei⁹ dulcis gutturi meo. Lucē quippe meridianā vbi pascit spūs sibi petierat in dicari sed repſa est. & p plenitudine lumis vmbra ei⁹ quā desiderauerā: sed subvmbra ei⁹ quē desiderauerā sedi. Neq³ enī ipi⁹ ex- perierat vmbra. sed ipm verā pfecto meri- ridiem: lumen plenū de lumine pleno. Et fru- ctus ait dulcis gutturi meo: ac si dicat: gu- stui meo. Quisquo nō parci⁹ mihi: nec dimi- tis me: vt glutiā saluā meā? Quousq³ ma- net illa sentētia. gustate & videte qm suauis est dñs: Et quidē suauis gustui & dulci gut- turi. vbi merito et iā super hoc spōsa pꝛupe- rit in vocē gratiarū actionis & laudis. Sed qñ diceſ. comedite amici & bibite. & inebria- mini charissim⁹. Iusti epulenti ait ppheta. s; in cōspectu dei vtiq³ nō in vmbra. Et de ipso satiabor ait cum apparuerit gloria tua. Hos estis qui pmanistis mecū in tentatiōi- bus meis. & ego dispoſo vobis sicut dispo- suit mihi pater me⁹ regni: vt edatis & biba- tis sup mensam meā. Sed vbi? In regno meo inquit. Beat⁹ plane: qui manducabit

senex de paruulo iesu in signū cui cōtradice- tur: & tuā ipi⁹ animā. ad mariā autē dicebat ptransibit gladi⁹. Vere tuā mater aīam o be- ata gladi⁹ ptransiuit. Alioqn nō nisi tuā per- trāsēs carnē filij tui penetraret. Et quidē postea q emisit spm tuus ille iesus oīm q dem: s; specialiter tuus. ipi⁹ plane non atti- git aīam crudelis lācea: qd ipi⁹ mortuo par- cens cui nocere nō posset apuit latus: s; tu- am vtiq³ aīam ptransiuit. Ipi⁹ nimis aīa tam ibi nō erat: sed tua plane neqbat auelli. Tuā ergo ptransiuit aīam vis doloris: vt plus q martyre nō immerito pdicem⁹. in q nimis corporee sensum passionis exceserit cōpassiōis affectus. An nō tibi plus q gla- di⁹ fuit sermo ille reuera ptransiēs aīam: et ptingēs vsq³ ad diuisionē anime & spūs: mu- lier ecce fili⁹ tu⁹. & cōmurationē. Johan- nes tibi p iesu tradit³: seru⁹ p dño: discipu- lus pro magistro: fili⁹ zebedei p filio dei: ho- mo pur⁹ pro deo vero. Quomō nō tuā affe- ctuosissimā aīam ptransiuit hec auditio: qñ & nostra licz saxeā. licz ferrea pectora sola re- cordario scindit³. Non miremini fratres: q maria martyr in aīa fuisse dicat. Miretur q nō meminerit audisse se paulū inter maxi- ma gentiū crimina memorantē q sine affe- ctione fuisset. Lōge id fuit a marie visceri- bus: longe sit a seruulis eius. Sed forte qd dicat. Nunquid nō eū pſcierat moriturū? Et indubitāter. Nunquid nō sperabat conti- nuo resurrecturū? Et fidēter. Sup hec doli- it crucifixū. Et vehemēter. Alioqn qnam tu frater aut vnde tibi hec sapiētia: vt mire- ris plus cōpatientē: q marie filiū patiētē? Ille etiā mori corpe potuistis: cōmori cor- de nō potuit. Fecit illud charitas: qua ma- iorē nemo habuit: fecit et hoc charitas: cui post illā similis altera nō fuit. Nam te maf- miscdie p ipm sincerissime tue mentis affe- ctū tuis lacet. puluuta pedib⁹ luna: media- tricē sibi apud solē iusticie constitutā: deuoti- tis supplicationib⁹ interpellat vt in lumine tuo videat lumē et solis gratiā tuo mereat obtētū: quā vere amauit p omib⁹ & orauit stola glorie induēs: & coronā pulchritudis ponēs in capite tuo. Plena es gratiarum. plena roze celesti. imma sup dilectū delitūſ affluēs. Liba hodie paupes tuos dñā. ipi⁹ q os catelli de micis edant. nec puero abrahe tñ sed & camelis portū tribuas de superes- fluenti ydria tua. qz tu vere puella es pꝛe- lecta & pparata altissimi filio: qui est super omnia benedictus in secula. amen.

panē in regno dei. Sanctificet itaq; nomen tuū: p qd vtrūq; interim in nobis esse dñe p fide in cordib; habitās: qñ nōmē tuū iāz inuocatū est sup nos. Adueniat regnū tuū. Veniat vtiq; qd pfectū est: et euacuet qd est ex parte. Habetis ait apłs fructū vestrū in sanctificationē. finē vero vitā eternā. Vita eterna fons indeficiēs: qui vniuersā irrigat sup̄ficiē paradisi. Nec irrigat: sed inebuat. fons ortorū puteus aquarū viuentiū que fluunt impetu. et fluminis impet; letificat ciuitatē dei. Quis vero fons vite: nisi xps dñs? Cū apparuerit vita vestrā: tūc et vos apparebitis cū ipso in gloria. Sane ipa sese plenitudo exinanīuit: vt fieret nobis iusticia et sanctificatio et remissio. necdū apparēuit aut gloria: aut beatitudo. Deriuat; est fōs vtiq; ad nos. in plateas deriuatē sunt aque. licz nō bibat alien; ex eis. Descēdit p aque ductū vena illa celestis: non tñ fontis exhibens copiam: sed stillicia derib; cor dibus nostris infundēs: aliū quidē plus: aliū minus. Plus equidē aq; duct; vt accipiant ceteri de plenitudine s; nō plenitudine ipsam. Aduertistis iam nī fallor: quē veliz vt cere aqueductū. qui plenitudine fontis ipsi us de corde patris excipit nobis edidit illū: sed si nō put est: sed put cape poteram? Hostis enī cui dictum sit. aue gratia plena. An vero inueniri potuisse miramur. vñd talis ac tātus fieret aqueduct;. cui nimirum summitas instar pfecto scale illi; quā vidit patriarcha iacob celos rāgere imo et transcedere celos et viuissimū illū aquarū q sup celos sunt posset attingere fontē? Mirabatur et salomon: et velut desperatū similis aiebat. Mulierē fortē quis inueniet? Mirū ppter ea tāto tpe humano generi fluētā gētie defuerunt: q; necdū incederet is de q loquimur tam desiderabilis aqueduct;. Hec mirabere diuiti; expectatū. si recordaris q̄t annis noe vir iust; in arche fabrica laborarit: in qua paucit; est: octo anime salue facte sunt: idq; satis ad modicū tps. S; quō noster hic aq; ductus fōrē illū attigit tā sublimem? Quomō putas nisi vehemētia desiderij: nisi feruore deuotionis: nisi puritate ofonis? Sic scriptū est. oratō iusti penetrat celos. Et q̄s iust;: si nō maria iusta: de qua sol iusticie ort; est nobis? Quō ergo illa inaccessaz attrigit maiestatem: nisi pulsando: petendo: quēdē? Deniq; et qd q̄rebat inuenit cui dictū est: inuenisti gratiā apud deū. Quid? Plena est gratia: et gratiā adhuc i-

uenit? Digna p̄sus inuenire qd querit cui ppria nō sufficit plenitudo: nec suo pōt esse cōtenta bono. sed quēadmodū scriptū est: q bibit me adhuc sitiet. Petet sup̄fluētiā ad salutē vniuersitatis. Spūsanct; ait sup ueniet in te: et p̄ciosum illud balsamū tanta tibi copia tantaq; plenitudine influet: vt copiosissime effluat circūquaq;. Ita est iā sentim;: iam exhilarant facies nostre in oleo. iam clamam; oleū effusum nomē tuum: me mortale tuū in generationē et generationē. Aterū id quidē nō inuani;: et si oleū effundit. sed nō perit. Properea siquidē et adolescē tule paruule scz aīe sp̄sūm diligūt. idq; nō pax. et vnguentū descēdēs de capite nō mō barba: sed et ipa vestimēti ora suscepit. Inuere o homo cōsiliū dei. agnosce cōsiliū sapientie. cōsiliū pietatis. Celesti rore aream rigatur; totū velleri pū; infudit. redēptus rus humanū gen; p̄ciū vniuersum cōtulit i mariā. Et quid hoc? Forte vt excusaretur eua p filiā: et q̄rela viri aduersus feminā deinceps sopiret. Ne videris vltra o adā mulier quā dedisti mihi de ligno viteto: dic poti; us mulier quā dedisti mihi me cibauit fructu benedicto. P̄ssimū sane cōsiliū: sed laet forsitā aliud: nec totū hoc est. Ex id q dem: sed pax est nī fallor desiderij vestrī. Dulcedo lactis est: elicit forte si fōrē; p̄mi mus et pinguetudo butiri. Ater; ergo intuemī nī quāto deuotiōis affectu a nobis eā voluerit honorari. qui totū boni plenitudinē posuit in mariā: vt p̄inde siquid spei in nobis est si quid gratie: si quid salutis. ab ea nouerim; redundare. que ascēdit delictis affluēs. Ortus plane delictarū quē nō mō afflauerit supueniēs auster ille diuin; vt vndiq; fluat et effluat aromata ei;: carismata scz ḡraz. Tolle cor; hoc solare: qd illuminat m̄sdū: vbi dies? Tolle mariā hāc maris stellā maris vtiq; magni spaciōsi. quid nisi caligo inuoluent; et umbra mortis ac densissime tenebre relinquent;? Totis ergo medullis cordiū: p̄cordiorū affectib; et votis omnib; mariā hāc veneremur: quia sic est voluntas ei;: qui totū nos habere voluit per mariā. Nec inq; volūtas ei; est: sed p nobis. In obus siquidē et p omnia. puidens miseris. tentationē nostrā solat. fidē excitat. spem roborat. diffidentia abigit. erigit pusillanimitatem. Ad patrē verebaris accedere: solo auditu territus ad folia fugiebas: iesum tibi dedit mediato: ē. Quid nō apud talem patrem filius talis obtineat? Exaudiet vtiq;

pro reuerentia sua. pater enī diligit filium. An vero trepidat; et ad ipūm; frater tuus est et caro tuar; tentat; per omnia abiq; peccator: vt misericors fieret: hūc tibi fratē maria dedit. Sed forsitā et in ipō maiestatem vereare diuinaz: q; licz factus sit homo: māserit tamen deus. Aduocatū habere vis et ad ipūm; Ad mariā recurre. Pura siquidē humanitas in maria: non modo pura ab omni cōtaminatione: sed et pura singularitate nature. Nec dubius dixerim; exaudietur et ipa pro reuerentia sua. Exaudiet vtiq; matrem filius. et exaudiet filium pater. Filio. hec peccatorū scala. hec mea maxima fiducia est. hec tota ratio spei mee. Quid enim? Potest ne filius aut repellere aut sustinere repulsam. nō audire aut non audiri fili; potest? Neutrum plane. Inuenisti ait angel; gratiā apud deum. Feliciter. Semper hec inuenit gratiam: et sola est gratia qua egemus. P̄udens virgo non sapiētiā sicut salomon. non diuitias: non honores: non potentiam: sed gratiam requirebat. Mirūz sola ē gratia qua saluamur. Quid nos alia concupiscimus fratres? Queramus gratiam et per mariā grāmus. quia quod querit inuenit: et frustrari non potest. Queramus gratiam: et gratia apud deum. nam apud homines gratia fallax. Querant ali; meritum: nos inuenire gratiam studeam;. Quid enī. non gratie est qd hic sum;. Profecto miscōie domini est quod nō sum; con sumpti nos. Quid nos? Nos periuri: nos adulterinos homicidas: nos raptos: purgamenta vtiq; mundi hui;. Consultite conscientias vestras fratres et videte: quia vbi abundauit delictū: sup̄abundat et gratia. Maria non pretendit meritum: sed gratiam querit. Deniq; vtiq; adeo fidit gratie et nō altus sapit: vt salutationem angelicā vereatur. Maria inquit cogitabat: qualis esset ista salutatio. Mirum sese salutationē angelica reputabat indignam. Et forsitā talia meditabatur. Unde hoc mihi: vt veniat angelus domini mei ad me? Ne timeas maria. ne mireris angelū venientem: et maior angelo venit. Ne mireris angelū domini: et do minus angeli tecum. Postremo quid nī vides angelū: cum iam angelū viuas? Quid nī videris angelus vite sociam. Quid nī salutet ciuem sanctorum et domesticam dei? Angelica plane vita virginitas. et qui non nubent neq; nubentur erūt sicut angeli dei Aides ne q; et hoc nihilominus mō aqueductus noster ascēdit ad fontem. nec sola iam

oratione celos penetrat: sed etiam in corruptione que proximū deo facit sicut sapiēs ait? Erat enī virgo sancta corpore et spiritu ne quid forsitā super hoc dubites aqueductu. Sublimis equidem valde: sed nihilominus integerrimus manet. Ortus cōclusus fons signatus: templū domini: sacrariū spiritus sancti. Nec enī est fatua virgo: cui non modo oleū est: sed olei plenitudo in vase recondita. Ascensionē in corde suo disposuit: conuersationē pariter sufficit sicut iā diximus et orationē ascendens. Deniq; abijt montana cū festinatione et salutauit elizabet;: et in ministerio ei; quasi mensibus tribus: vt iā tūc posset dicere matri mater: qd tanto post filio dixit filius. Sine mō. sic enī decet nos implere omēm iusticiā. Plane montana cōscendēs: cui; iusticia sicut montes dei. Tertio enī hic ascensus virgīs fuit vt funiculus triplex difficile rūperet. Feruebat siquidē in querenda gratia caritas. splendebat in carne virgitas: hūanitas in obsequio eminebat. Et enī si qd se hūiliat exaltabitur. Quid hac hūilitate sublimi;? Denique eam mirabatur elizabet; et dicebat. An hoc mihi vt veniat mater dñi mei ad me? S; iam magis miret; q; instat vtiq; filij et ipsa non ministrari venerit: sed ministrare. Merito p̄inde cantor ille diuin; in ipsius ammiratione p̄cines aiebat. Que ē ista q̄ ascendit sicut auroz; surgens: pulchra vt luna: electa vt sol: terribilis vt castroz acies ordinata? Ascēdit plane supra oē hūane genus ascēdit vtiq; ad angelos: s; et ipsos q; transcedit: et celestē oēm supergređit creaturaz. Mirūz supra angelos hauriat necesse est quā refundat hominib; aquam viuā. Quō fiet istud: qñ virū non cognosco? Vere sc̄ta corpe et spū: et integritatem carnis habēs et ppositū integritatis. Rñdens aīe angelus dicit. spūsanctus supueniet in te: et virt; altissimi obūbrabit tibi: non ego. Ne steteris vel inter angelos virgo sancta. sublimus aliquid tuo sibi ministerio p̄pinandū terra stitens p̄stolat. Paulūlū q; per trāseris eos: inuenies quē diligit aīa tua. Paulūlū inq; non q; incōparabiliter sup̄emineat: sed q; inter eū et ipos mediū nihil inuenias. Trāsi g; stantes et dominationes quoq; et seraphim: vt ad eum peruenias de quo vociferant; adinuicem: sanctus: sanctus: o iij

sanctus dñs deus sabaoth. Quod em ex te sanctu: vocabitur filius dei. Fons sapiencie xbum patris in excelsis. hoc xbu mediate re caro fieret: qd dicit ego in patre & pater i meredat nihilomin: qz ego a deo pcessi et veni. In pncipio inqt erat verbu. Nam sca- ter: fons: sed interim tm in semetipso. Deni- q: & verbu erat apud deum. Lucem pfecto habitans inaccessibilem: et dicebat dñs ab initio. Ego cogito cogitationes pacis & non afflictiois. Quis cognouit sensum dñi: aut qs consiliari: eius erat? Descendat itaq co- gatio pacis in opus pacis: xbum caro fa- ctum est & habitat ia in nobis. Habitat pla- ne p fidem in cordib: nostris: habitat i me- moria nostra: habitat in cogitatioe: qz vsq ad ipsam descendit imaginatioem. Quid em pus cogitaret homo de deo: nisi forstā idoli corde fabricaret? Incōprehensibilis erat & inaccessibilis: inuisibilis & incogi- tabilis oīs. Hic xō cōphēdi voluit: vi- deri voluit: cogitari voluit. Quo nā modo inquis? Nimis iacens in pseplo: in xginali gremio cubans: in monte p dicens: in ofoe pnoctans: & in cruce penidēs: in morte pal- lēs: liber inter mortuos: & inferno impans seu etiam tertia die resurgens: & apostolis loca clauorū victorie signa demonstrās: no- uissime coram eis celi secreta conscendens. Quid horū vere non pie non sancte cogi- tatur? Quicqd horū cogito deum cogito: & p oia est deus me. Nec ego meditari dixi: sapientiā & prudentiā iudicau eructuare memoriā suauitatis: qm in huiusmodi nucleis virga sacerdotalis copiose pduxit: quas in supnis hauriēs vberius nobis ma- ria refundit. In supnis plane & vltra ange- los: que verbū patris corde suscepit vt scri- ptus est. Dies diei eructat xbu. Aliq dies pater: si qdem dies ex die salutare dei. An non etia virgo dies. Et pclara. Rutilans plane dies: que pcedit sicut aurora cōsur- gens: pulchra vt luna: electa vt sol. Intuere igitur quemadmodum vsq ad angelos ple- nitudine gratie supra angelos superueni- ente spūscō puenit. Est in angelis caritas: est puritas: est humilitas. Quid horū nō enituit in maria? Sed ostensum est supius vt qdem a nobis ostendit: sup: minē- tiam psequamur. Cui em angelorū aliqn vi- ctum est: spūsanct? supueniet in ter: virt? altissimi obumbrabit tibi: deoq qd nascet ex te sanctu: vocabit filius dei? Deniq ve- ritas de terra orta est: nō de angelica crea-

tura: nec angelos sed semen abrahe appre- hendit. Magnum est angelo vt minister sit dñi: sed maria sublimius quiddā meruit vt sit mater. Secunditas itaq virginis supe- minens gloria est: tantorū excellentior an- gelis facta munere singulari: qto differen- tius p ministris nomē matris accepit: hāc inuenit gratiam plena iam gratia: vt cari- tate feruida: virginitate integra: humilitate deuota fieret nihilomin? sine viri cognitōe grauida: sine muliebri dolore puerpa. Pa- rum est qd ex ea natum est: ne verbū qd de ore patris ad nos egressum est: vt virgine me- diante: vacuū reuertatur: sed p eandē nihi- lominus virginem gratiam p gratia refe- ramus. Eructemus memoriā donec pntiā suspiramus: & sue reddatūz originē: fluenta gratie vt vberius fluāt. Alioqn nisi ad fon- tem redeat eructant: & infideles in modico quod maximū est accipe nō meremur. Mo- dicum plane memoria ad pntiā modicūz ad id quod cupimus: magnū ad id qd mere- mur: longe infra desiderū. sed nihilomin? supra meritum. Sapienter pinde sponsa: & p hoc modico nō modice gratulat. Cum em dixisset: indica mihi vbi pascas vbi cu- bes in meridie recipiēs exigua p immēsis sed p pastu meridiano libans sacrificiū ve- spertinū. mīme tñ vt solet fieri murmurat aut tristat: sed gratias agit: & in omib? sese exhibet deuotior. Huius em q si fidelis fuerit in vmbra memorie. lucē pntie sine dubio obtinebit. Itaq qd remissimū do- mini ne taceatis: & detis silentiū ei. Nimis qd pntem habent dñm exhortatōe non indi- gent. & qd ait ppheta ali? lauda hierusalē dñm: lauda deum tuū spon: cōgratulationis est potius qd cōmonitōis. Qui in fide abu- lant: regent amonitōe ne taceant: & ne de- derint silentiū ei. Loquitur em q loquitur pacē in plebē suā & sup sanctos suos: & i eos qui cōuertuntur ad cor. Ceter: cum sancta san- ctus eris: & cum viro innocente innocens eris: & audientem sese exaudiet: & loquenti sibi loquetur. Alioquin silentiū ei dedisti si taceas. Sed vñ si taceas? A laude. Ne ta- ceatis inquit & ne detis silentiū ei. donec stabilitat hierusalem laudem in terra. Laus hierusalem iocunda & decora laudatio. Hic forte angelos ciues hierusalē mutuis opi- namur laudibus delectari: & decipe de va- nitate in idipsum. Si aut voluntas tua pater sicut in celo & in terra: vt laus hierusalē sta- biliatur in terra. Quid em modo est? Non

De natiuitate marie.

So. cir

querit angelus ab angelo gloriā in hieru- salem: & homo ab hoīe laudari cupit in fra. Execranda puerstas: sed eorū sit qd ignorā- tiam dei hñt: qd obliui sunt dñi sui. Hos qd reminiscimini dñi ne taceatis a laude eius donec stabilitat & pfiat in terra. Est em si- lentium irreprehensibile imo & laudabile ma- gis: est fermo nō bonus. Alioqn nō diceret ppheta: bonū esse homini p̄solari cum silē- tio salutare dei. Bonū silentiū a iactantia: bonū a blasphemā: bonū a murmure & de- tractōe. Ali? em ob laboris magnitudinē & pondus diei exasperatus ato murmurat: diiudicat eos qd p anima sua puigilant tan- qd reddituri vtiq rōnem. Clamor est sed su- pra omne silentiū: clamor iste animi obdu- rati silere facit: quam audiri nō patit vocē xbi. Alius pusillanimitate spūs in expecta- tione deficit: pessimū hoc xbu blasphemie est: quod nec in hoc seculo remittit nec i fu- turo. Tercius in magnis ambulat & mira- bilibus sup se dicēs: manus nostra excelsa: putans se aliquid esse cuz nihil sit. Quid lo- quere huic qui loquitur pacem? Dicit enim qd diues sum & nullus egeo. Porro xitars sententia est: vt vobis diuitib? qz habetis consolatioem vestraz. Contra xō: beati in- quit qd lugent qm ipsi consolabunt. Sileat ergo in nobis lingua maledica: lingua bla- sphema: lingua magniloqua: qm bonū est in hoc silentio salutare dñi p̄solari vt di- cas: loquere domie quia audit seruus tuus. Eiusmodi quippe voces non ad eū sunt sed aduersus eum: sicut legislato: murmurantibus ait. Non em contra nos est murmur- vestrum sed contra dñm. Ita tñ ab his ta- ceas ne omnino taceas: ne dederis silentiū ei. Loquere illi contra iactantiā in p̄fessioe vt obtineas veniā de p̄terito. Loquere in gratiā actōe contra murmuratōem: vt amplior: em iuenias grām in p̄nti. Loqre in ofone contra diffidentia vt consequaris & gloriā in futuro. Confitere inq p̄terita et p p̄ntib? grās age: ac deinceps ora studio- sus p futurū: vt ipse qdē si sileat a remissioe ab imissione: a pmissione. Ne taceas inq: ne dederis silentiū ei: loqre & vt ipse loqet & dicere possis: dilect? me? mihi & ego illi. Jo- cūda vox & eloquz dulce. Nimis nō vox mur- muris hec s? vox turturis est. Et ne dixeris quō cantabim? canticū dñi in terra aliena: nō iam aliena reputab? de qua sponsus ait. Vox turturis audita est i terra nostra. Au- dierat enī dicentes. Capite nobis vulpes

parulas: & forte ex eo in vocē exultatōis erupit vt diceret: dilectus me? mihi et ego illi. Plane vox turturis: que tam viuētī q mortuo singulari vtiq castimonia suo com- pari pseuerat: vt eam neq mors neq vita chisti separet caritate. Intuere etem vtz nam aliquid hñc dilectū auertere potuerit a dilecta: quo minus ei & peccanti & auerse pseueraret. Glomerate nubes radios solis offendere contendebat vt iniqtates nostre sagent inter nos & deum: sed incaluit sol et vniuersa dissoluit. Alioqn quādo redisset ad eū nisi ille tibi pseuerasset: nisi clamasset reuertere reuertere sumamit: reuertere re- uertere vt intueamur te. Esto ergo illi & tu nihilominus pseuerans: vt nullis ab eo fla- gellis aut laborib? auertaris. Luctare cuz angelo ne succubas: quia regnū celoz vim patitur: & violenti rapiunt illud. An nō lu- ctas: dilectus meus mihi & ego illi? Horam fecit dilectōem suam expiat tuā. In mult? em tētat te dñs deus tuus. Declinat sepi? auertit faciem: sed nō in ira. Probationis istud est: nō reprobationis. Sustinuit te dile- ctus sustine tu dilectum: sustine: virilē age. Non illum vicere peccata tua: te qz ipsius flagella nō supent: & obtinebis bñdictōez. Sed qñ? Cum aurora fuerit: cum aspiraue- rit iam dies: cū stabilierit hierusalē laudez in fra. Ecce vir iam inqt luctab? cū iacob vsq mane. Auditam fac mihi mane miseri- cordiā tuam: qz spau i te dñe. Hō tacebo nec dabo tibi silentiū vsq mane: vtiqz nec ieiuniū. Nimis dignaris & pasci s? inf lilia. Dilectus meus mihi & ego illi: qd pascitur inter lilia. Nimis & supra si meministi in eo- dem cantico euidenter exp̄sum est: qd floz apparitio turturis comitēz auditum. Sed attende qd locum nō cibum indicare videz nec qd? pasci exp̄mit. sed inter q. Forte em nō cibo sed consortio pasci lilioz nec li- lis vescit sed versatur. Nimis odor pot? q sapore lilia placet: & visui magis s? apra q esui. Ita q pasci iter lilia donec aspi- ret: dies. venustati floz fructuū succedit vber- tas. Interim qppe floz nō fructuū tps est: vñ in spe magis q in re sum? & p fidē nō p specie ambulātes: expectatioē magis q ex- pientia gūlamur. Considera deniqz flozis teneritudinē: memēto xbi qd ait aplūs: qz habem? thesaurū istum in vasis fictilibus. Quanta em videntur imminere picula floz- bus: q facile spinaz aculeis liliū pforatur. Merito pinde canit dilectus. Sicut liliūz

inter spinas: sic amica mea inter filias. An non erat inter spinas: quod dicebat: cum his quod oderunt pacem eram pacificus? Ceterum si lilius germinat sicut lilius: sed non ad lilius sponsus pascit: nec in singularitate copla: cet sibi. Audi denique inter lilia comorantes. Ubi inquit duo vel tres congregati fuerint in nomine meo: ibi sum in medio eorum. Amat semper media iesus: diuerticula semper et reclinata reprobata filius hominis: dei et hominis mediator. Dilectus meus mihi et ego illi: quod pascitur inter lilia. Curremus habere lilia fratres: extirpare spinas et tribulos et inferre lilia festinemus: si quando forte et ad nos pascendus dignetur dilectus descendere. Apud maria utique pascebat: idque copiosus per multitudinem liliorum. An non lilia virginis decus: humilitatis insignis: supereminetia charitatis? Erunt tamen et a nobis lilia quod inferiora valde sed inter hec quod dignabitur pasci sponsus: si quidem eas quas prediximus actionem gratiarum deuotionis hilaritas illustrauerit: ofonem intentionis puritas candidauerit: confessione indulgentia dealbauerit: sicut scriptum est. Si fuerint peccata vestra ut coquina: quasi nix dealbabitur. Si fuerint rubra: quasi vermiculus vel lana alba erunt. Ceterum quicquid est quod offerre paras marie commendare memento. ut eos aluo ad largitoris gratie gratia redeat quo influit. Neque impotens erat deus et sine hoc aqueductu infundere gratiam putaret: sed tibi vehiculum voluit prouidere. Forte enim manus tue aut sanguine plene: aut infeste muneribus: quod non eas ab omni munere excussisti. Itaque modicum istud quod offerre desideras gratissimis illis et omni acceptio dignissimis marie matris offerenda tradere cura: si non vis sustinere repulsam. Minus candidissima quedam lilia sunt: nec causabit ille liliorum amator inter lilia non inuentum quicquid illud sit quod inter marie manus inuenerit.

Sermo de beata maria.

De maria gratia plena

na dñs tecū. Miraculum fuit quod xpo pepit: mentis clamor: xgis amor. xtuū zelus: viciū fuit occasus. Virgo scissima quod saluatore genuit pepit: aluit quod iugiter ei adhaesit lateri: quod comes indiuidua: nullo fere abfuit itinere: quod intenta preceteris inuigilauit xbo et opī ei: sola saluatoris: ac tuū insignia opex opera mellisua predicatois genera inaudita per mundū pertraxit.

et tartarū sabulū diuine seueritatis acerrima eloquia quo eis diu iter fuit: speciali vidit: secretius audiuit: citi agnouit: ppenis? retinuit: et ap̄lis alijsq̄ discipulis luculentius edidit: diligentius retulit: melius indidit: fidelius tradidit. Vnde est quod de ea legit in euāgelio. Maria autem pseruabat oia xba hec pserens in corde suo. Vnde et ei laudib? legit: multe filie congregauerunt diuitias tuas sola supgressa es vniuersas. Licet enim in parabolis loq̄retur ad turbas: l3 oia ap̄lis nota faceret ut amicis: quedam tamen credendum est preceteris matrem suā quā admodū dilexisset: etiam ppenis? erudisse: quā ei secretius intus malle: frequenter eam ad montē myrrae: et ad colles thuris sublimasse: in cellā vinariam occultasse: sui putauit et voluit gloriā dei ficam et supcelestē reuelasse noticiā. An Jo hānes i apocalypsi de throno ait scz d maria: pcedebant fulgura et voces et tonitrua quod maria mater filij iesu xpi: parabolas enim gmatas legalia et mirifica gesta dicta et op̄a auidius exhibuit: fidelis? credidit: reddendo sibi culētiusq̄ alijs edidit. Nec maria a natura reuerentē cōseruata: et a lege diligenter venerata: a gfa clement est plecta: quod sic p̄fatis sua iura sigillatim reddidit: reddendo sibi subdidit: ut honoris vicē oib? impederet: et insup̄ momēti quādam supadderet. Natura si quid illi summe xginitatis florē: lex soli virginē fecunditatis honorē: gfa diuine maternitatis p ceteris decorē: ac spūalis matrimonij diuinissimū reseruauit odorē. Hāc quod suū est illibatā xginē seruando: lex reuerentē eā ab alijs distinguēdo: gfa xginitatē sine semine fecundando. Natura reb? loquēdo nō xbis: dū in ea integritatē seruaret: et de ea de? nature intonaret dicēs ad sp̄etē: inimicitias ponā in te et mulierē: et in semē tuū et semē illi. Lex dū eam ab alijs distinguendo clamaret: mulier quod suscepto semine pepit imūda erit septē dieb?. Gfa. aue gfa plena dñs tecū bñdicta tu in mulieribus et bñdict? fruct? ventris tui. Natura huic deuoluit dū fra sine germine pareret in pncipio Lex dū rub? arderet sine incendio: gfa dum sine semine pareret xgo. In hoc enim h̄rauit p̄f et fili? ut creator i mūdo. impator in regē p̄f familias i domo. p̄fiter i tēplo: sp̄s i thalamo. p̄s enim altissim? sibi eā q̄si mūdū spālissimū creauit: q̄ in iusticia et scitate coram ipso fundaret. et fluētis sapie irrigaret et celestib? desiderijs instar scz aeris sublimaret: et igne dilectōis accēdēdo illustrarē

De beata maria.

So. cx.

Dic in ei? mēte tanq̄ in quodā firmamēto solē posuit rationis: lunā scientie et virtutes tāq̄ stellas sp̄i omnimode: solē qui lucem diuine cognitionis faceret: lunā quod cur stellis nocte actionis splēdidā redderet: et merito dñi ē terra: quod sic super maria fundauit eam. Creato igit mūdū volens vistrare regnū gabriel a deo: sp̄s sanctus inq̄t supueniet in te: et virtus altissimi obumbrabit tibi. Ita pater familias domū intrauit: i qua quia carnis habitū suscepit: quā obtulit dō patri p salute generis humani. In ara crucis sacrificiū quasi p̄fiter in tēplo suū p̄git sacerdoti: sed quod oportebat pati christi et resurgere: et ita intrare in gloriā suā oportebat ad gregē p̄p̄is reportari hūc: ris ouē centesimā: oportebat populū quod ambulabat in tenebris lucē magnā cōtemplari. mūdū predicationis sue et miraculorū nouitate irradiant. Descēdēs itaq̄ de patre luminis: speciosus forma p̄ filijs hominū: indutus stola candida: in vestitu deaurato: tanq̄ sponsus de thalamo p̄cessit ad publicū. Inerat sol in sydere: oriens in vespere: artifex latuit in opere. opus dum regi prepararet. vesp̄er dū in tāta sublimitate humiliaret. sydus dū tāq̄ stella illustraret fines orbis. artifex igit eam ornādo: oriēs de ea nascendo: sol mūdū ab errore p̄uertendo. et eā alijs i exemplū p̄bendo. De geitricē dei cū talia et tāta referātur pauca rei p̄cio nobis tamē esse vident. Nec est enī scala. rub? archa. sydus. virga. vellus. thalamus. porta. ortus. aurore. Nec est enī scala iacob qui quādo caput in lapide posuit: angelos ascēdentes et descēdētes videre meruit. Scala ista duodeci gradus habet in duo latera: dextrū latus est cōtemp̄ sui vsq̄ ad amorem dei: sinistrū cōtemp̄tus mundi vsq̄ ad amorem regni. Ascēssiones huius duodeci humilitatis gradus. p̄rim? ē odiū peccati: secundus est fuga delicti: terci? metus odij: quartus in omnib? his subesse creatori: quintus obedire meliori: sextus obtemperare compari: septim? obsequi inferiori: octau? subesse sibi: non? finē suū iugiter meditari: decim? opera sua semper vereri: vndecim? cogitationes suas humiliter p̄fiteri. duodecim? p̄ omnia ad manū ad nutū ad libitū dñi moueri. Per hos gradus ascēdūt angeli: et sublimant hoīes: sic disponūt in corde ascēssiones sensim. p̄ficiendo et pederenti ascēdendo. sic in domo patris lucidas percipiunt

mansiones. Di sunt duodecim apostoli: qui sequuntur in heremo vestigia iesu christi. Rubus qui visus est ardere sine sui incendio virginē significauit cōcepturam de spū sancto absq̄ virginitatis sue detrimēto. Rub? ad quē nō est moyses ausus calciatus accedere: virginē docuit sine maritali opere mirabiliter parere. Traditio hebreorū visionē in humili arbusculo asserit traditā: ne populus occasione aliq̄ laberet ad idolatriā. In hūili virgūcula mirabilis nobis exhibita est visio: in qua nullimode fornicatōis vel minia fuit occasio. Fornicatio liquidē triplex est. Alia est hūana: quedam est mundana: nonnulla est diuina. Humana fit illicito actu: mundana pueris affectu: diuina scelerato cultu. p̄rima peccat in p̄torium. scda in seip̄s: tertia in deū. p̄rima facit carnis imundiciā: secūda mūdū cōcupiscētiā: tertia idolatriā. Maria cōtra hec tria singula adhibuit remedia. Cōtra carnis imundiciā virginitatē cōtra mūdū cōcupiscētiā p̄fectā humilitatē cōtra idolatriā p̄fectā caritatē. Fuit enī maria mundissima carne: humilima corde: deuotissima mēte. Archas duas fuisse legimus in veteri testamento: vñā archā diluuii. aliā testamēti. In nouo autē testamēto tres fuerūt alie. p̄rima archa ē ecclesie: secundā gratie: tertia sapientie. Licet enī p̄rima veteris testamēti in typo fieret p̄me noui: et secūda in typo p̄cessit secūde noui: tertia vero sicut excellenter omnib? est dissimilis: ita nulli penitus est comparabilis. Si quidē archa noe significauit archā ecclesie: archa federis archā gratie: sanctitatē scz marie. Per sapientie archā intelligimus humanitatē iesu christi sanctissimā. Vñā enī merito archā sapientie decet nūcupari: in qua omēs thesauri sapientie et sciētie sunt absconditi: sapie inq̄ excellens i qua habitauit oīs plenitudo diuinitatis corp̄aliter. Archā enim noe significauit archam gratie: excellentiam scilicet marie. Sicut enim per illā omnes euaserunt diluuiū: sic per istam peccati naufragiū. Illā noe ut diluuiū euaderet fabricauit: istā christus qui est pax nra et requies: ut hūanū gen? redimeret sibi p̄parauit. p̄ illā octo aē tñ saluāt: p̄ istā oēs ad etnā vitā quod p̄ octonariū nūex significata ē vocāt. per illā paucorū facta est liberatio per istam humani generis saluatio. Illā cētū ānoꝝ fabricata ē spacio: i ista omnium virtutū fuit perfectio. Illa facta est de lignis leuigat: ista de virtutib? edificata ē cōsum.

Rubus: ~

fornicatio: ~

archa: ~

diluvium:

matris. Illa superferebat aquis diluvium: ista non sensit naufragia vlli vitij. Triplex qui de diluvio est. Primum fecit aquarum inundatio. secundum vitiorum incursum. tertium tribulationum oppressio. Primum igitur est aquarum secundum culpam. tertium est oppressionem. In primo periclitati sunt homines. in secundo virtutes. in tertio voluptates. Primum quod naufragium patitur: deinde in penam diluvium peccatorum inducit. In tertio deinceps penam infernaliu retrudit. sic infernum hic incipit alibi perficitur: cum anima vitio caro supplicio: vtrumque arretitur. Per archam vero ecclesie euadunt a primo. Per archam gratie a secundo: per archam sapientie a tertio. Siquidem per archam ecclesie vitiorum fit extinctio: per archam gratie virtutum reparatio: per archam sapientie summum boni delectatio. Fit enim in ecclesia peccatorum confessio. in confessione remissio: et vitiorum extinctio: sic ei facta est infans et homines reconciliatio. Deinde dat a venia subsecuta gratia: virtutum fit insertio: hanc sequitur iusticie perfectio. Idcirco autem succedit archano celestium contemplatio. In hac autem inuenitur quedam celestis suauitas et intima etiam dulcedo et perfecta boni et psuerans dilectio. Triplex ergo est diluvium. vnum iustitiam. aliud aduersitatem. tertium calamitatem. De primo per nauem dicitur. In diluvio pretereunte consummatione faciet. Et si dicere. Si diluvium vitiorum super hos ceperit abundare: nolite de illis despare. quod super quos undare permittit iniusticiam: super illos faciam abundare gratiam. Dicitur dicitur per prophetam. In caritate perpetua dilecti: te deo attraxi te miseram. Diluvium ergo prius veniet: et dominus tunc consummationem faciet: quod dominus electos suos innumeris lapsum et vitiorum incursum permittit ad tempus affligit et humiliat: et omnem remouens presumptionis elationem: postea ab eo inspirat sublimari. Sic in eis nutriendis perfectam dilectionem. Dicitur est illud prophetici. Veniens visus babylonem et ibi liberaberis. ibi redimet te domini de manibus inimicorum tuorum. Et illud ysaie. Ad punctum in modico dereliqui te. et in miseratibus magnis congregabo te. Consummationem ergo deus faciet per te diluvio: quod de profundo vitiorum tuorum deus viriliter erigit quod ponit in virtutum culmine: et illustrat contemplationis radio. De secundo dicitur in cantico canticorum. Et que multe non poterunt extinguere caritatem: nec flumina obruent illam. Dicitur per psalmistam de his qui aduersitatibus franguntur et tribulationibus succubunt dicitur. In diluvio a quaque multarum ad eum non approximabunt. De

hoc quod diluvio deus suos eripit: iuxta illud apostoli. Per multas tribulationes oportet nos introire in regnum dei. Item fidelis deus quod non patietur vos tetari super id quod potestis: sed faciet et cum tribulatione exitum ut sustinere possitis. Et in osee. In tribulatione sua mane consurgens ad me. Et psalmo propheta. Multe tribulationes iustorum: et de omnibus his liberabit eos dominus. De tertio dicitur in iob. Apprehendet quasi aqua cum iopia: nocte enim opprimit te pestas. Primum igitur diluvium est vitiorum: deinde diluvium tribulationum: deinceps diluvium miseriarum tenebrarum. Primum est peccatorum diluvium: secundum iustorum. Piscis primi sunt oblectamenta: secundum iniqua testamentum: tertium perpetua tormenta. Dicitur in euangelio de bonis piscatoribus vicia calcantibus. testamentum superantibus. eterna tormenta vitantibus dicitur. Elegerunt bonos invasis suis: malos autem foras miserunt. Arche vero gratie gratias referimus: quod per eas scilicet maria et eius filium vtrumque diluvium euasimus. Arche quod testamentum: typum tenet sancte dei genitricis: illam fecit bezeleel: istam condidit emmanuel. bezeleel olyab in opere socium habuit: et virgo quoque virginum condita: perfecta: mundata: preparata: et ornata per spiritum sanctum et eius omnipotentem filium fuit. Bezeleel interpretatur umbra dei: olyab protectio mea. prior ille spiritus sanctus scilicet vero typum tenet filium. De illo dicitur ad mariam in conceptu filij beatissimi: virtus altissimi obdormabit tibi. Item ad ioseph. Noli timere accipere mariam coniugem tuam: quod enim in ea natus est de spiritu sancto est. Item vero ad patrem clamat in psalmo. Protege me a facie iniquorum quod me affligerunt. Item de eodem. De ventre matris mee tu es protector meus. Item. Et quod prodigium facit? sum multus: et tu adiutor fortis. Bezeleel igitur cum socio archam testamentum fabricavit. scilicet quod unitas virginis sibi sacrificavit: ac templum sanctissimum consecravit: hospitiumque multum dissimulavit sibi prepaavit: thalamum quoque de quo spiritus sanctus per filium hominum speciosus ad publicum procederet decetera prepaavit. Neque enim pater abesse potuit: ubi eius spiritus et filius cooperari voluit. Quocirca ei per facit hec eadem filius et filius facit. neque ei filius potest a se facere quod quod missus quod viderit preter faciet. De spiritu quoque legitur in libro psalmorum. Verbo domini celi firmati sunt: et spiritu omnis eius omnis virtus eorum. Apostolus quod de tribus personis ita. Ex quo omnia: per quem omnia et quo omnia ita. Per quod in consecratione virginis exhibuit claritatem: filius humilitatem: spiritus sanctus caritatem. Per quod lumen exhibuit rois: filius clementer huius

De beata maria

fo. cxi

liationis: spiritus sanctus oleum dilectionis. Pater exhibuit potentiam: filius sapientiam: spiritus sanctus omnem virtutum gratiam. Pater auctoritate contra peccatum: filius humilitatem contra mundum: spiritus sanctus charitatem erga deum et proximum. Filius carnis mortificationem: spiritus sanctus contemplationem: pater celestium contemplationem. Filius docuit eam divina operari: spiritus sanctus amare et amari: pater celestia contemplari. Filius eam erudit: spiritus sanctus eam prouehit: pater eam perficit. Filius eam purificat: spiritus sanctus eam pacificat: pater eam honorificat. Nec dicere opera vel dona trinitatis non diuido: sed fideliter inseparabilia assero. Sicut ei in essentia unitas: ita in operatione idempritas. Arche vero testamentum de lignis sethim facta est: et maria de spinoso hirsuto iudeorum populo et arido precreta est quod vitiosus spinosus detractio: hirsutus suspitio: aridus fuit vinctio diuine gratie. Unde spinosus spineae coronae regi suo exhibuit: et in eis scilicet ignis in spinis exarsit. Sethim enim interpretatur spine. Alter. Eua spinarosa maria: reuera eua spina fuit: que et vix suam ad mortem pupugit. et posteritati sue peccati aculeum infixit. Unde apostolus. Per unum hominem peccatum intravit in mundum: et per peccatum mors: et sic in omnes pertransiit. Lignum vero sancti patres fuerunt: qui licet in radice aruissent arboris: spem tamen certissimam habentes in aduentu saluatoris: tanquam peregrini et incole in hoc mundo habitabant tanquam nihil habentes: et omnia possidentes. Castigabant cum vitijs et concupiscentijs corpora sua: eum tes ibant et flebant mittentes semina sua. Unde quidam ita. Conuersus sum inquit in erum nam mea dum configitur spina. Ad commendationem vero gratie fueret ad destructionem humane sapientie deus de femina sed de virgine descendente de spinosa patrum origine dignatus est carnem assumere ut simili simili redderet contrarium contrario curaret. pestiferam spinam euelleret. peccati cyrographum potestissime dederet: humilitas per sexum femineum commendatur. gloria virginis et modestas opitulatur peccatorum gratia ei. Eua ergo spina fuit. maria rosa extitit. Eua spina vulnerando. maria rosa omnem affectum mulcendo. Eua spinam infigens omnibus mortem: maria rosa reddens salutiferam omnibus sortem. De liquore spinei corticis fit incautus vnde scribitur. de carnali mente tue fluxus nascitur concupiscentie. quod in ipsa et in ad peccatum actuale. in posteris originalet trasit. De hac vero apostolus ita clamat. Et occidit: spiritus autem viuificat. Et si dicitur.

Per unum hominem mors. et per unum hominem resurrectio mortuorum. sicut in adam omnes mortuuntur: ita in christo omnes viuificantur. Maria autem rosa fuit candida per virginatatem. rubicunda per charitatem. candida carne. rubicunda mente. candida virtute sectando. rubicunda vita calcando. candida affectu purificando. rubicunda actu carnalem mortificando. candida deum diligendo: rubicunda proximo copatiendo. De lignis vero sethim condita est archa: in qua thuribulum manna et virga sunt recondita. quod licet maria de patrum natura per peccatum vitata duceret originem: pelecta tamen per spiritum sanctum et mundata ad purum deum nobis obtulit et hominem. Thuribulum sacrosanctum carnis significat saluatoris aurea dicitur. quod nullius passus est detrimentum pudoris agnoscere sine macula: qui peccatum non fecit: nec inuentus est dolus in ore eius. de quo per prophetam dicitur eloqui. Ecce puer meus electus: posui super eum spiritum meum. Carbones thuribulum sunt opera iesu christi. Carbones isti aliqui mortui: quandoque vero sunt ignei. quod in saluatore nostro nunc propria tolerabat humanitas. nunc propria faciebat diuinitas. ignis in carbone diuinitas est innocens in opere. ignis in prunis euidentis est iudicium diuinitatis. carbonis mortui in prepe iacens: ignis demonia expellens: mortui in egyptu fugiens: ignis videntes et ementes colubas de templo eliciens: mortui dormiens in nauis: ignis imperas ventis et mari: mortuus subdit pariter: ignis us quattuor satias hominum milia de septem panibus. mortui ad puteum iacob interrogans potum. ignis circa hiericho illuminans cecum et sanans leprosum. Carbo erat mortui dum a diabolo tentaretur. ignis dum ei ab angelis ministraret. Mortui in predicatione discipuli: ignis in filio reguli. Sopitus ante presidium. ignis us circa tyberiadem. Sopitus dum ei herodes illuderet. ignis dum mortuorum suscitator magnificus fieret. Sopitus dum ei acetum cum felle mixtum propinaret. ignis dum ab eo decem leprosi mudarentur. Sopitus dum a iudeis se absconderet. Sopitus dum cum publicanis et peccatoribus ederet. ignis dum ambularet super vndas. ignis dum ex aqua facto vino letificaret conuiuias. Sopitus iacens in cubulis. ignis fulgens in miraculis. Sopitus ante tribunal presidium. ignis in filia cananitis. Sopitus in cruce. ignis in morte. Per hunc ergo mortuus erant humanitatis opera: ignis diuinitatis miracula.

Rota:

In festiuitate sancti michaelis sermo primus.

Angelorum hodie memoria celebratur: et exigitur debitu p tãta solennitate sermonem.

Quid de angelicis spiritibus viles loquatur vermiculi? Credim? sane et indubitata fide tenem? diuina eos pñentiar visione beatos sine fine letari bonis dñi: ocul? nō vidit nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascenderunt. Quid ergo de his homo loquatur hoīb? q nec ipse quidē cogitare nec illi saltē audire sufficiat. Profecto si ex abūdātia cordis loq̄r sicut nichilomin? ligua necesse est ex inopia cogitationis. Attamē si multum est ad nos loqui: de ea claritate et gloria. qua in se metipsis imo in deo suo angeli facti: nostris omīno supeminēt cor dīb? de ea loquamur quā nobis exhibent gratia et charitate. In supnis enī spiritib? nō solū ammirabilis dignitas: sed dignatio amabilis inuenit. Dignū est pinde fratres vt gloriā nō capientes tanto magis amplectamur miscōiamq̄ numirū cōstat nichilomin? abundare domesticos dei: celi ciues principes paradisi. Et statū deniq̄ aplūs ipse qui raptus vsq̄ ad terrā celū beate illi curie meruit interesse atq̄ ei? nosse secreta: qm̄ omēs amministra torū sunt spirit? missi in ministeriū ppter eos qui hereditatē capiūt salutis. Neq̄ id cuiq̄ incredibile videat: qm̄ quidē ipse q̄ creator: et rex angelorū venit nō ministrari: sed ministrare: et aīam suam dare p multis. At quid ergo ministeriū illud angelorū quis piā dedignetur in quo pcedit cui in excelsis tota cū amiditate et felicitate ministrat? Si et hinc dubitas: vtq̄ qui vidit testimoniū phibuit milia inquis milia mīstrabāt ei: et decies cētena milia assistebant ei. Alii? quoq̄ propheta ad patrē de filio loquēs ait. Ministi eū paulomin? ab angelis. Sic plane sic decet: vt vincat et humilitate qui sublimitate vincebat: sitq̄ tãto minor angelis quāto inferiori sese ministerio mancipauit. qui tãto excellētiōr est quāto differēti? p̄ eis nomē hereditauit. Sz q̄ras fortasse i q̄ minorat? videat ab angelis eūz ministrare venit. qm̄ quidē vt supra meminim? in ministeriū mittunt? et illi? In eo vtq̄ q̄ non mō ministrat? s; ministrat? est. eratq̄ vnus et idē qui ministrabat et cui ministrabat. Merito pinde spōsa in cāticis cāticorū. ecce inquit veniens saluēs in mōtib?: trāsiliēs col-

les. Ministrās enī saluēs inter angelos: s; et ipos trāsiliūt ministrat? Ministrāt enī angeli s; de alieno: offerētes deo bona opera nostra: nobis ei? gloriā referētes. Alii et cū scriptura dicit: qm̄ ascēdit sum? aromatu? in cōspectu dñi de manu angeli sollicite p̄misit data ei fuisse incēsa multa. Nostros ei sudores nō suos: n̄as non suas lachrymas offerūt deo. nobis quoq̄ ei? munera refert et nō sua. Nō sit minister ille sublimior cunctis: s; humilior vniuersis: q̄ semetipm̄ obtulit sacrificiū laudis: q̄ patri offerēs aīam suā nobis ministrat vsq̄ hodie carnē suam. Hui? vtq̄ tãti ministri grāa nihil mixt? dignāter nobis imo et libēter angeli facti ministrēt. Ipi enī amāt nos: qz nos xp̄s amauit. Dicit certe vulgari qdā puerbio. q̄ me amat. amat et canē meū. Nos vero o beati angeli catelli sum? dñi illi? quē tanto affectu diligitis: catelli inq̄ cupiētes staturari de micis q̄ cadūt de mēsa dñorū nostrorū qui estis vos. Et hec dixerim fratres vt amplio rem de cetero erga beatos angelos fiducia habecatis. ac pinde familiari? in offiū necessitate vestra eorū inuocetis aurilia: s; et dignius in eorū pñentia cōuersari. et magis ac magis eorū vobis conciliari gratiā: captare beniuolētiā: exorare clementiā studeatis. Cui? rei gratia necessariū duco. alias quoq̄ charitati vestre exponere causas: q̄ et ipsos beatos āgelos p n̄a infirmitate reddāt sollicitos: absq̄ sua sane anxietate: s; nō absq̄ vtilitate n̄a. nec ad detrimentū felicitatis sue: sed ad n̄e salutis augmētū. Cōstat sine dubio rōnis participes et capaces beatitudinis hūanas aīas angelice si dicere id audeam? cognatas eē nature. nec decz vos o beati spūs cōtra legis pceptū dedignari quā visitare debetis speciē v̄am: licz i mul tā vt ipsi cernitis delecta sit vilitate. Sed neq̄ arbitramur vos supni ciues: ciuitatis v̄e excidio delectari: et ruinā muros q̄s semirutos ipi videtis. Cui? instaurationēz si desideratis vt dignū est: frequēter q̄s āre thronū glorie verbū p̄ces iterate dicentes. Benigne fac dñe in bona volūtatē tua syon vt edificent muri hierusalē. Si diligitis de corē dom? dei imo qz diligitis: expiant zelū v̄m vni et rōnales lapides: q̄ soli instaurationē ei? vobis possunt coedificari. Dicē v̄ lectissimi funicul? triplex q̄ de excelso celorū habitaculo ad p̄solādos: ad visitādos: ad adiuvādos nos attrahit supeminēs charitas angelorū: ppter dei: ppter nos: ppter

seipos. Propter deū vtq̄ cui? tanta erga nos miscōie viscera: ipi quoq̄ vt dignū est imitant. ppter nos in quib? nimiz p̄piaz similitudinē misceant. ppter seipos quoq̄ ordines instaurādos et nobis toto desiderio p̄stolant. In ore ei? paruulorū q̄ lacte mō vescunt? et nōdū solido cibo. p̄ficiēda est laus illa maiestatis diuine: hui? habētes p̄micias angelici spūs beata nimiz delectatione fruunt? s; tãto magis cōsummationis expectatiōe et expectatiōe sollicitant. Que cū tñ ita sint: p̄fate quāta etiā nobis sollicitudine op? est dilectissimi: vt dignos nos exhibeam? eorū frequētia: et eo mō cōuersemur i cōspectu angelorū: ne forte sanctos offendamus obtur? Ne enī nobis si p̄ peccatis qm̄ et negligētijs n̄is vocati. indignos nos indicauerint pñentia et visitatiōe sua: vt iā ne cesse habeam? et nos plāgere et dicere cū p̄pheta. Amici mei et primi mei aduersū me appropinquauerūt et steterūt. Et qui iuxta me erāt de longe steterūt et vim faciebāt q̄ querebāt aīam meā. elōgat? nimiz eis qz pñentia p̄gere nos. p̄pullare poterat in imicū. Et si tā necessariā habem? familiaritātē dignatiōis angelice cauenda nobis eorū offensa: et in his maxime exercendū q̄b? eos nouim? oblectari. Sūt enī plurima que eis placent et q̄ in nobis inuenire delectāt. vt est sobrietas: castitas: paup̄tas voluntaria: crebri i celū gemit? et orōnes cū lachrymis et cordis intentiōe. Attamē sup omīa hec vnitatē et pacem a nobis exigit angeli pacis. Quid ni maxime delectent in his q̄ formā quandā ciuitatis sue repñentāt i nobis: vt mirē hierusalē nouā in terra? Dico aut vt quō ciuitatis illi? participatio est in idipsum sic et nos idipsum sentiam? ad ipsum dicam? omēs et nō sint in nobis scismata: s; magis omēs simul in vniū corp? sum? Ecōtra vero nihil eque offendit et ad indignatōnem puocat eos: quō dissensioes et scādala si forte inueniant in nobis. Audiam? siquidē quid loquat ad corinthios paulus. Cum enī sit inter vos zelus et cōtentō nonne tūc carnales estis: et scdm̄ hoīem ambulat? In epla quoq̄ iude apli legim? sic. Hi sunt qui segregāt semetipos: animales: spm̄ non habentes. Audere est aīam homīs quēadmodū vniuersa corpis membra viuificet coherencia sibi. Separa ergo qd̄ vis a iunctura ceterorū. et vide an deinde illō viuificet. Sic est omīs qui dicit anathema iesu qd̄ nemo dicit loq̄ns in spū dei: qz anathema separa

tio est. Sic est inq̄ omīs qui ab vnitare diuiditur: me dubites quin ab eo recesserit spiritus vite. Digne igit cōtentiosos et q̄ separāt semetipos. apli carnales vocāt et animales: spm̄ nō habentes. Dicit ergo sancti illi et beati spirit? vbi scādala inueniunt et dissensiones. Quid nobis generationi huic spiritū nō habenti? Hā si adesset spūs p̄ eū vtq̄ charitas diffunderet? et vnitatis nō scinderetur. Et dicit nō pmanemus cū hominibus istis in eternū: qz caro sunt. Que enim cōuentio lucis ad tenebras? Hos de regno vnitatis et pacis sum? et homines istos in eādem vnitatē et pacē sperabam? esse venturos. Hūc aut qua rōne nobis cohēreāt qui dissidēt a seipis? Videtis q̄ congruat huic solennitati euāgelica lectio que sic deterret nos a scandalo paruulorū: quādoquidē tam vehemēter angelis displicēt scādala? Quid scādalisauerit vniū de pusillis istis: durū est qd̄ sequit. Sed iam p̄terit hora ad missas nobis eundū est. P̄eto ne sit vobis molesta dilatio: que poterit nō inutiles fore: si capitulum p̄sens sermone altero diligentius prosequamur.

Sermo secundus vnde supra.

Udistis fratres euāgelicā lectionē aduersus eos qui pusillos scādalisant satis terribi

liter intonātē. Remini blādī v̄itas. nemine palpat. nullū seducit. apre denūciās. qm̄ ve hōi illi p quē scādaliū venit. Bonus erat ei si nat? nō fuisset hō ille. Hā? sane denūciat? ad vitā: nat? de spū: q̄ nimiz carne postmodū cōsummat. Expedit ei qui scādala suscitāt in hac domo. in hac sc̄tā deo placidat angelis ei? admodū grata ac familiari cōgregatiōe vt suspēdat in collo ei? mola asinaria: et p suauē iugo et leui onere saluator? graui mole terrene cupiditatis hūeris ei? imposita demergat in pfundū maris hui? magni et spaciosi manib?: qd̄ ē sine dubio sculū nequā. Min? enī dānabile erat ei in seculo magis p̄ire q̄ in monasterio. P̄erire siquidē necesse ē hoīem q̄ caritatē nō habet etiā si tradiderit corp? suū itavt ardeat. Et hec dixerim fr̄es: nō qm̄ min? bñ de vobis sentia aut regre videat i vobis neq̄sumū istud vitii. sed vt in ea charitate et vnanimitate pacem qua statis in dño solliciti sit? p̄seuerare et abūdare magis. Que est ei spes n̄a et gaudiū nostrū et corona glorie? Hōne

vnitas et vnanimitas vestrarum qua gaudeo vos inueniri fraternitatis amatores et ante omnia mutuum in vobismetipsis charitatem habentes: quod est vinculum perfectionis. Propter quod obsecro vos: sic stite in domino carissimi. In hoc enim cognoscitur oēs etiam angeli scilicet et ipsi eius discipuli: si dilectionem habueritis ad invicem. Denique si tenetis memoriam: quam vobis precedenti sermone tradidimus: triplicem angelice erga nos caritatis et sollicitudinis causam potest hinc quoque fraterne dilectionis utilitas magnifice commendari. Facile siquidem considerare est hoc: quod non diligit primum: nullam ex his quas tunc diximus: suppetere causam. Nunquid enim christi gratia diligemur ab angelis: si de mutue dilectionis inopia cognouerit nequaquam? cuius nos esse discipulos? Nunquid diligimur ab eis propter nos ipsos: id est spiritualis nature similitudine si inuenimur non diligere humane nature nostre confortes: imo non si ex eis que inter nos sunt contentiōibus: carnales nos magis quam spirituales esse constiterit? Denique nunquid diliget nos propter seipsos et futuram de nobis ciuitatis sue restauratōnem: si (quod absit) vnum quo solo vniri et coedificari eis possumus? de fuerit glutinum caritatis? Quod sperabatur edificandos de nobis perpetuos ciuitatis illius muros si cognouerint: si viderint nos non lapides esse viuos qui possunt inuicem coherere sed magis puluerem quem precipiat ventus a facie terre: quem vni? ubi status in turbina exciteret et spiritus cuiuslibet leuissima aura dispergat? Et hec quidem dixisse sufficiat: pro eo quod ait dominus: si quis scandalisauerit vnum de pusillis istis: credo enim quod maior sollicitudine deinceps ab hac causa ne quisquid pestis cauebitis. Nam non quem non moueat quod sequitur in euangelio. si oculus tuus scandalisauerit te erue eum etc. Nunquid enim cor palam hunc oculum monemur errare: aut vnam ex manibus istis similiter et vnam abscidere pedem? Absit a nobis huiusmodi carnalis opinio: nimis ridiculosa cogitatio. Sed postquam ab exterioribus scandalis deterruit nos sermo diuinus asperere satis sicut audistis: consilium dat quod de eo nobis agendum sit scandalum quod interius patimur: contrariam inuenientes legem in membris nostris. Ipse enim nouit fragmentum nostrum quod cuiusmodi scandalum non tam facile a nobis valeat euitari. Porro tripliciter fieri scandalum istud quotidiano nobis nosse licet experimento. Interdum enim est nobis spiritualis intentionis oculus simplex et qui gratie

magis quam noster dicendus sit: sed scandalisat nos oculus noster: et qui vere a nobis est: vultus nostra alia minus casta importune ingerit intentionem. Sed habemus iam super hoc salubre consilium saluatoris. Erue enim inquit et precipue abs te. Idcirco autem fiet: si non consentias: si abijcias si resistas. Simili modo de manu ac pede est intelligendum. Cuius enim bonis operibus intentos ad alia opera trahere voluntas propria conatur: manus nostra est que scandalisat nos: sed abscidi debet et precipue a nobis: ut non ei consentiamus. Sic etiam proficere in sancta conuersatione: et ascendere per gradus scale que iacob apparuit. ac iuxta quod ait psalmista: de virtute in virtutem ire desiderantes: septem scandalis patimur a pede quodam pusillanimitatis et negligentie nostre qui nimis deicendere magis ac remissius ire conatur: sed abscidi eum necesse est: ut pes gratie qui stat in directo currere possit sine offensione sine scandalo. sine impedimento. Quod autem dicit bonum nobis esse ad vitam intrare cum vno oculo aut manu aut pede: quod duos habentes ire in gehennam ignis: eos notat qui voluntatem suam siue bona siue mala sit eque sequuntur et ingrediuntur duabus viis: siue bona nunc mala sectantes: si quod variant desideria sua. Quibus merito vitium fuerat. gressu in omnibus inherere: et ubi obuiat propria voluntas abscidere et a seipsis abijcere eam. Est autem cum multo tempore in abscissione proprie voluntatis nostre exercitati aliquatenus eam domamus: ut discat iam non supbire sed magis sine omni scandalo vel contradictione deo subiecta sit anima nostra: nec iam abijcere necesse sit oculum nostrum: nempe qui simplici adherens oculo factus est et ipse simplex: aut certe iam non alter est oculus sed vnus cum eo. apostolo teste: quoniam qui adheret domino vnus spiritus est cum eo. Quod autem de oculo dictum est: de manu quoque et pede eodem modo est intelligendum. Cuius enim voluntas ex affectione cum desiderio gratie coheret: vnde nec concupiscat mala agere nec bona minorare: nec minus bene quam gratia suggerit: hic plane perfectus est vir: sed par isto potius felicitatis. Abscisso vero scandalorum et temptationum victoria fortitudinis: illa in qua glorie hec virtutis.

In solennitate omnium sanctorum Sermo primus.

Estiuitas sanctorum

omnium hodie celebratur: et dignum est ut cum omni deuotione celebretur.

Etenim si magna videtur et est beati petri solennitas seu beati stephani aut cuiuslibet ceterorum: quia ista est que non vnus tantum est sed vnusquisque horum non ignoratis fratres secularibus id moris esset: vix diebus festis festiua sibi communia parentet quod fuerit solennitas clarior. tanto splendidius epulenter. Quid ergo? Nonne et his qui conuertunt ad cor cordis: de licie sunt querende: et spiritualibus spiritualia comparanda? Propterea iam paratum est conuiuium nostrum fratres: iam cocta sunt omnia: et epulandi tempus aduenit. Dignum est et ut prout aia satietur: quod hec portio sine dubitatione et sine comparatione sit potior. Sicut enim cum sanctorum solennitates manifestum sit ad animas magis quam ad corpora pertinere. et que animarum sunt anime plene acceptet: quippe naturali quodam eis cognatione coniuncte. Quibus propterea quoque sancti isti copatiuntur amplius. propterea magis desiderant animarum bonam: plus earum refectionibus delectantur: quam ipsi similes nobis fuere passibiles: et ipsi peregrinationis huius et exilii miserabilis deploare molestias: et ipsi que feruis corporis onus et tumultus seculi et temptationes ex parte sunt inimici. Nichil itaque dubium quoniam gratior eis sit et multo acceptabilior illa solennitas qua intendit epulis animarum quam sit ea que celebratur a secularibus: cura carnis proficientibus in desideriis. Verumtamen vnde nobis animarum panis in terra deserta: in loco horrore et vaste solitudinis? Unde nobis sub sole spiritualis cibus: ubi nihil est nisi labor et dolor et afflictio spiritus? Sed scio quod dixerit petrus accipietis. Et illud. Si vos cum sitis mali nostri bona dare filiis vestris: quod magis pater vester et celo dabit spiritui bonum petentibus se. Nec ignoro quod obnixe tota hac nocte et die petieritis mendicantes dari vobis panem de celo viuum: non cum qui corpus corroborat: sed qui confirmat cor hominis. Nam conuiuia quidem non ausus sum dicere: sed medicamina sumus in prebenda dei viuentes. Mendicanti inquam iacentes ante ianuam regis preiuvitis viceribus pleni: et cupientes saturari immo et sustentari de micis que cadunt de mensa domus nostrorum quorum celebramus hodie solennitates quoniam delictis affluunt et mensuram accipiunt beatitudinis et confertam et superfluentem. Confidimus autem quoniam erit qui de nobis: chaos enim magnus et diuersitas est multa nimis inter liberalitatem et benignitatem dei: et auari diuitis crudelitatem. Propterea dedit hodie prout noster. Pater enim misericordiarum patrem esse necesse est: etiam miserorum. dedit inquam nobis panem de celo et

cibaria in abundantia: quorum ego quidem cocui: anima mea coquina est. Unde ad preparamam fercula vestra: tota hac nocte calculi cor meum intra me in meditatione mea exarsit ignis: ille sine rubio quem dominus iesus misit in terram et voluit vehementer accendi. Nam spiritalem cibum et conuinam et ignem habere necesse est spirituale. Superest etiam ut distribuamus que parauimus: vos autem considerate potius dante dominum qui ministrum distribuente. Ergo enim qui tantum in me est: nihil aliud sum quam confero? vester qui vobiscum pariter et mihi et vobis sicut ipse dominus nouit mendico panem de celo et alimentum vite. Propterea non ego vobis sed prout vester ipse est qui dat vobis panem de celo viuum ipse vos pascit et opibus et sermonibus: etiam et carne filij sui qui est vere cibus. Nam et de opibus lego meus cibus est ut faciam voluntatem patris mei: et de vobis: quoniam non in solo pane viuunt homines. sed in omni verbo quod procedit de ore dei. Ergo nunc quidem cibari habemus factis eius et verbis. post hec etiam illud batum dominum corporis sacramentum in altaris mensa sacrosanctum ipso precipio percipere.

Sermo de omnibus sanctis de lectione euangelica.

Egimus in euangelio

hodie quoniam videns turbas iesus ascendit in montem. Predicantem enim dominum in ciuitatibus et castellis populi sequebantur: quorum saluabat animas: sanabat corpora: et adherere ei affatu pariter et aspectu illius delectati: cuius nimis vox suauis et facies eius decora: sicut scriptum est. Speciosus forma filij hominis diffusa est gratia in labijs tuis. Talis est quem nos sequimur: cui adheremus: totus desiderabilis: in quem non solum populi sed et ipsi quoque angeli sancti desiderant prospicere. Quid vobis suauius apponemus: nimis he sunt delicie angelorum. Sustate. prout et videte quoniam suauis est dominus. Et huic suauitati: huic saporis: huic sapientie que trahit de occultis: omne quod desiderat non valet comparari. Quid enim? Miraris in sole splendore: in flore pulcritudine: in pane sapore: in terra fecunditate? Sed a deo hec vniuersa donata sunt: nec dubius quoniam multo amplius reseruauit sibi qui dedit creaturis. Nam ne hoc quidem ociosum putemus: quod ascendit in montem: nimis quod tanto ante predictum est tanquam a longe clamante propheta: super montem ascende tu qui euangelizas syon: qui euangelizas hierusalem. In qua ascendit si vos melius

nō habetis: ego illud intelligendū puto qđ
in initio actū apłor beat? lucas meminit
dicens. pñmū qđ sermōe feci de oibus
o theophile que cepit iesus faceret docere
vtios nō iuxta phariseor morē: qđ alligabāt
onera grauiā et impo: tabilia: et imponebāt
ea in humeris hoīm: digitō autē suo nolunt
ea mouere. An nō bon? anime panis est iste
et plurimū confirmās cor hoīs: Fiducialit
sequor: te dñe quocūq; ieris: et secure icedo
viam mandator tuor: sciens qđ p eā pcesse
riam ipse. Secure inq; viam mandator tuor
curro. qñ qđez noui qđ a summo celo egres
sio tua ad currendā hāc viā. et occursum tu
vīq; ad summū eius fuerit p hāc viam. Nō
possum ego frēs in hunc modū singula ma
sticare: vos estote animalia munda et rumi
nantia: vt fiat sicut scriptū est. Thesaurus
desiderabilis redeficit i ore sapiētis. Epor
tebit em me succincte aliq; tulū loq; quoniā
multa dicēda sunt et hora breuis est: maxie
qđ adhuc celebrāda nobis missarū solēnia
restant. Videns miseratōis intuitu: qñ erant
sicut oues errātes nō hātes pastore. Quid
est qđ pus qđ docere incipet ascendit i mōte
nisi qđ in hoc ipso docuit necesse habere pdi
catoris xbi dei desiderijs animi: et cōuersa
tione scā ad sublimia tendere: et xrtutū con
scendere montē: Et cū sedisset accesserunt
ad eū discipuli eius. Cum sedisset inq; t. Ali
oquin qđ an excelsū illum gigantē posset
accedere? Benignissime pñsus inclinauit
se et exinanivit vīq; ad sessionē: ita vt dicat
patri: tu cognouisti sessionē meā et refur
rectionē meā. Sedit em vt ad eū ad quē
ne ipsi qđē angeli stantē attingere poterāt
etiā publicani et peccatores accedāt: acce
dat maria magdalene: accedat et latro de
cruce. Et cum sedisset accesserūt ad eū dis
cipuli eius. Accesserūt nō taz in celsu pedū
qđ affectu cordis et imitātōe xrtutū. Bene
aut nō turbe nō qđlibet de populo: sed disci
puli accessisse dicunt: qñ sicut testamētū
vetus datū legi in monte syna: solo moyse
ascendente et populo expectante deorsum:
sic et modo suscipient montes pacē populor
colles iusticiā: et velut in tenebris qbusday
et in occulto dicere apostolis: qđ postea vi
cerent in lumine: et audirent in aere qđ pdi
carent postmodū sup recta. Unde et sequit.
Et aprens os suū docebat eos. Apuit nūc
os suum: qui pphetarū pus aperuerat ora.
Vinc est qđ legitur in psalmo. ppha dicēte

Dñe labia mea aperies: et os meū annūcia
bit laudem tuam. Hunc aut qđ multipharie
multisq; modis olim deus locutus fuerat i
pphetis: demū suū ipsius ore locut? ē: tāq;
si diceret. Et qđ loquebar ecce assum. Beati
qđ audierunt loquentē in carne sapientiam:
beati qđ xbi dei verba que ab ipso ore p
cesserūt audierūt. Eritamē qđ audierūt
illi: adhuc reseruat nobis: qđ et nos audire
possumus quīs nō ab ipso. Aperies os suū
docebat eos dicens. Beati paupes spiritu
Aere aptum est os ei: in quo oēs thesauri
sapientie et scientie sunt reconditi. Et vere
eius hec doctrina qđ in apocalypsi loquitur.
Ecce noua facio oia. qđ per pphetam an p
dixerat: aperiam os meū eructabo abscon
dita a constitutōne mūdi. Quid em tā ab
sconditum qđ paupertatē esse beatam? Atta
mē veritas loquit: que nec falli nec fallere
potest: et ipa est que dicit: qñ beati paupes
spū. Sic vos insensati filiū adam diuitias qđ
ritis: diuitias desideratis vīq; adhuc: cum
iam beatitudo pauperū diuinitus cōmenda
ta: predicata mūdo credita sit ab hominibus
Querat eas paganus qđ sine deo viuit: que
rat iudeus qui terrenas pmissiones acce
pit. Sed qua fronte magis aut qua mente
xpianus diuitias querit post qđ xps beatos
esse paupes predicauit? Quousq; filij aliēi
quousq; vanitatem loquūt os vestr: vt bñm
dicatis populū cui sunt hec vīsbilia hec p
sentia: cum filius dei os suū aperiens locu
tus sit veritatem beatos esse paupes: et ve
diuitibus. Sed diligenter attende qđ non
simpliciter paupes nominat. ppter plebeos
paupes: necessitate miserabili nō laudabili
volūtate. Spero eqđem pfuturā eis apud
diuine bonitatis misericordiā: hanc ipsam
afflictōnis sue miserā: scio tñ dñm hoc i lo
co non de hmoi fuisse locutum: sed de his qđ
possunt dicere cum ppheta. Volūtate sa
crificabo tibi. Attamen nec volūtaria qđē
paupras omnis laudem habet apud deum
nam et pbi sua omnia reliq; se legunt: vt ex
pediti mundialibus curis studio vanitatis
possent vacare liberius: et nolebant censu
abū dare terrenor: vt abundarēt magis in
sensu suo. hos discernit qđ dictū est spū id
est spūali voluntate. Beati xpo paupes spū
spūali scilz intentōne: desiderio spūali: pph
solum beneplacitū dei et animarū salutē. qñ
ipsoz est regnum celoz. Beati vere siqđez
ipsoz est regnum celoz. Sed qđ est qđ sic lo
quitur: qđ sic beatificat paupes et sic vitat?

De omnibus sanctis

So. cxiij

Putas poterit vix esse? Erit sine dubio: si
qdē verax et potēs ē qđ pmitit. Si murmu
rat inimic? rñdebit ei. An nō licet mihi fa
cere qđ volo? Nonne ocul? tuus neq; est qđ
ego bon? Si tu iure humiliatus es p eo qđ
aduersum me exaltare te voluisti: nōne qui
se humiliat ppter me merito sunt exaltandi?
Et vere frēs si miserum ille e celo deiecit?
est: qñ affectuait celsitudinē. altitudinē cō
cupiuit. sublimitatē psumpsit: nōne psequens
est beatos nos eē. qui spōte i paupertatē hu
militatē sese deponūt: et iuxta dñi pmissioēz
ipsoz est regnū celoz qđ pdidit iste? Et at
tēde qđ sapiēter ordinauerit sapiētia cōtra
pctm pñm remediū pñm opponēs. Ac si a
pērti? dicat. Nis obtinē celū qđ pdidit sup
biens angel? qui cōfusus ē in virtute sua: et
in multitudine diuitiarū suar? Paupertatis
vililitatē amplectere et tuū erit. Sequit. Be
ati mites: qñ ipsi possidebūt terrā. Bñ oprie
Sic ei oportebat cōmēdata paupertate etiā
māfuetudinē pdicari: qñ reliquētib? omia
pma solet eē tēratio de molestijs corpis et
afflictōe carnis insolita. Quid xpo paupras
pderit. si qđ absit paup in murmuratōnem
deueniat: factus exasperas et ipatiens dis
cipline? Optime quoq; post regni promissi
onē min? aliud regnū velut in arrā daf: vt
secūdū scripturā pmissionē habeam? vite
eius qđ nūc est parit et future: et de exhibitio
ne pñtiū firma sit expectatio futuroz. Be
ati mites: qñ ipsi possidebūt terrā. Nāc er
go terrā corpus nrm itelligo. Quod si pos
sidere vult aia. si regnare desiderat sup mē
bra sua: necesse est vt sit ipa mitis et supiori
suo subiecta: qñ tale inuenit inferi? suū: qđ
lē se exhibuerit superiori. Armas enī crea
tura aduiscēda sui iniuriā creatoris: et iō
nouerit aia qđ rebellē sibi inuenit carnē suam
se qđ min? qđ oporteat supiorib? potestati
bus esse subiectā. Māfueat ipa et humilie
tur sub potētī māu dei altissimi. subiecta sit
deo et his parit qđ vice ei? hz obedire pre
laris: et cōtinuo corp? suū inueniet obediēs
et subiectū. Veritas ei est qđ loquit. Beati mi
tes qñ ipsi possidebūt terrā. Et vide si non
aduersus secūdi pcti vuln? scōba pcesserit
medicina. pñma siquidē post angelice p
uocationis ruinā sua peccauit: inqetudie
spūs agitata: et interdicti dñici iugū suauē
et leue on? abijciēs: qñ expectare voluit: vt
de manu dñi vnde iā cetera acceptat: pfecti
onē quoq; beatitudinis mereret: sed prieri
ge illaz serpētis consilio attētauit. pñ opf

hoc paradisum pdidit terrā deliciarū: pro
pter hoc in ipso copore suo cōtrariā legē in
uenit. Sed iā fortassis ad hanc dñi vocē de
siderio māfuetudinis estuas: et cōqñer? su
per asperitatē cordis tui et beluinus quibus
dā motib? atq; indomita feritate. Attēdis
te ergo qđ sequit. Beati qui lugēt: qñ ipsi
cōsolabunt. Equū idomitū flagella domāt
animā imitē cōtritiōis et assiduitas la
chrymar. Ergo in omnib? opib? tuis mēo
rare nouissima tua: mortis horrozē: iudiciū
tremēdū discriminē: ardentis gehenne metū
ab oculis cordis tui elongari nullaten? pa
tiaris. Cogita peregrinationis tue miseri
am: recogita annos tuos i amaritudine a
nime tue: et cogita vite hūane pericula. Co
gita fragilitatē pñriā et in hmoi cogitatioē
si pseueraueris dico tibi parū senties qđqd
for? vt eē molestū: vñ toto corde circa iteri
orē molestiā occuparis. Sed nec patiet do
min? sine cōsolatiōe te eē: qñ pñ miseri cor
diarū est et de? toti? cōsolatōis: et pplebitur
omnino qđ veritas pollicet. Beati qui lu
gent: qñ ipsi cōsolabūt. Cōcor dat aut hūc
sentētie etiā illd qđ in salomōe legisti. Ne
li? ē ire ad domū luctus: qđ ad domū puiuij
pñpterea beata esses eua: si post culpam
cōsolationē qñeres lachrymar: et conuersa
ad penitētiā veniā cit? obtineres. Nūc au
tē miserrimā qñisti cōsolationē de simili ca
suviri tui: et veneno pessimo neq;simovidelz
vicio totā ifecisti posteritatē tuā: vt hodie
pditiōne alteri? alē suā reputet cōsolatio
nem. Misera pñsus eue consolatio et eo
rum qui miseram hanc imitantur: sed bea
ti qui lugent: qñ ipsi cōsolabuntur. Erit
quid aliud est hec consolatio qđ procedens
de spe venie gratia deuotionis et suauissi
ma delectatio boni et gustus sapiētie licet
exiguus: quibus interi benignus dominus
afflictā refrigerat animā: Sz iustus ille ni
hil aliud est qđ irritamētū desiderij et incen
tiū amoris. sicut scriptum est. Qui edunt
me adhuc esurient: et qui bibunt me adhuc
stient. Beati qui esuriunt et stiant iustici
am: quoniam ipsi saturabuntur. Qui esurit
esuriat amplius: et qui desiderat abundan
tius adhuc desideret: quoniam quantumcum
qđ desiderare potuerit tantum est acceptu
rus. Immo vero non secundum imperfecti
onem modū desiderij. quoniā qui donec
pfecte habeat: pfecte desiderare nō pōt: sz
nec et pfecte hñe donec pfecte desiderat: sz
mēsurā accepturus est bonā et cōfertam et

eoagitatā et supēfluentē. Beati qui esuriunt et sitiūt iusticiā: qm̄ ipsi saturabuntur. In firmiori palato cordis et aīe lāguēti adhuc dura et insipida res videt esse iusticiā: s; qui gustauerūt ecce ipsi sciūt: qm̄ beati sunt qui esuriūt illā: qm̄ ipsi saturabunt. Vere felix et glorioſa ſatietas: o ſāctū cōiūo: o desiderabilia epulē: ubi nimiz oporuit nulla nullū poterit esse fastidiū: qm̄ ſatietas ſumma et ſummū ſerit deſideriū. Beati qui esuriunt et sitiūt iusticiā: qm̄ ipsi saturabunt. Jam vero hoc verbū aduerſus adā pcedere credo qui portionē quidē aliquā videt tenuiſſe iusticie in eo qd mulieri cōpaſſus eſt. ſed ſi eſuriſſet iusticiā curāſſet ſine dolo reddē qd debebat: nō mō vroz ſed multo magis creatori. Debebat enim vroz cōpaſſionē vtiq; et diſciplinā tanq; inferiori. Caput enī mulieris vir. Debebat autē deo obedientiā atq; ſubiectionē. S; qd putam? frēs? pluri mi vſq; hodie factū illud grauiſ diiudicant et tū inſipient imitant. Indignant aduerſus adā qd obediētiā vroz ſue pluſ qd dei: et ipſi quotidiē eū ſuā carnē videlicet audiūt pluſ qd deū. Fratres ſi mō pntē vide rem? adā in eo articulo poſitū: aſcēdētib; cogitationib; in cor eius coartari inſ prece vroz et preceptū creatoris. nonne clāmarem? aduerſus illū dicētes. caue tibi miſer. vide ne feceris: ſeducta eſt mulier nō ac quieſcas ei? Et quid ergo. quorē apphen dit nos tētatio ſimilis: nō pſuadem? ſit nō biſpſe? Beati enī qui eſuriūt et sitiūt iusticiā: qm̄ ipsi saturabunt. Sed quid poteſt eſe omnis iusticia noſtra corā deo? Hōne iuxta prophetā velut pān? mēſtruate reputa biſ et ſi diſtictē iudiceſ iniuſta inueniet omnis iusticia nſa et min? hñs? Quid g de peccatis erit: qm̄ ne ipa quidē p ſe poterit rñdere iusticia? Propterea obnixe cū pphe ta clāmātes: nō intres in iudiciū cum ſeruo tuo dominetora hñilitate ad miſericordiā recurrā? que ſola poteſt ſaluare animas nſas: et ſollicite penſem? qd ſequit. Beati miſericordes: qm̄ ipsi miſericordiā cōſequuntur. Et attēde quēadmodū zachēus benei vno verbo vtrūq; cōplectiſ dicens. Dimidi um bonor meor do pauperib; et ſi quēpiāz defraudāui reddo qdruplū. Ades q tū eſuriuit iſte iusticiā cui nō ſufficit equa men ſura reddere niſi reſtituat quadruplū. Miſericordia quoq; maq; eſt: qd dimidiū bonorū ſuor dat paupib;. Eſcritū nō ſilebo ego qd ſentio. Laudē dñi loquāſ os meū: domi-

ni plane nō veſtrā. Neq; enim vobis ſed nō mini eius do gloriāz. Zachēus certe cuius laus eſt in euāgelio dimidiū bonor ſuor de dit paupib; ſed ego multos zachēos hic vi deo qd niſi ſibi ex oib; reliq;re. Quis mihi ſcribet hoc euāgelii d zachēis iſtis imo de petris iſtis. qui ſiducialit loquāſ dñō: ecce nos reliquim? omia et ſecuti ſum? te? Scp ptū eſt. Sed iā in euāgelio eſt nō in libro vi te ſcriptū eſt et ſignatū. Beati miſericordes qm̄ ipsi miſericordiā cōſequunt. Jam vero fratres ade crudelitātē hec ſentētia tāgit qui videbat vroz amore peccaſſe. Ecce ei ſcimus o adā quia os de oſſib; tuis ē et ca ro d carne tua: et eius amore peccaſti. Vide am? nūc q tū diligas eam. Venit dñs igne um tenēs gladiū: in vltione pūaricatōis: op pone te diſcrimini pp illā et dic. Dñe mulier infirmior eſt mulier ſeducta eſt. mea iniquitas: meū peccatū: in me ſolū vindicta p ocedat. Sed nō loquit ſic. Mulier inquit quāz dedisti mihi: dedit mihi de ligno et cetera. Peruerſitas: penā p ea ſuſcipere reſugiſ et culpā admittere nō recuſaſti? Quō phdo lor oia cōſudiſti: pnicioſe miſericors eſſe de bueras: et pnicioſius crudeliſ ubi miſericordiā impendere oporſebat? Hā delinquere pp illam nullo mō: ſatiffacere vero pro ea libēti animo debuisti. Sic enī oportet fieri fratres: vt nūq; propter aliū hō peccet. qd eſt iusticia: et libēter aliena pctā porret qd ē miſericordie. Beati q eſuriūt et sitiūt iusticiā: qm̄ ipsi saturabunt. Beati miſericordes qm̄ mīaz pſequunt. Seq. Beati mūdo cor de qm̄ ipsi deū videbūt. Beati plane et omio brī qm̄ videbūt in quē deſiderāt angeli p ſpicere quē videre vita eterna ē. Tibi dixit cor meū exqſiuit te facies mea: faciem tuāz dñe requirā. Quid enim mihi eſt in celo: et a te quid volui ſuper terrā? Defecit caro et cor meū: deus cordis mei et pars mea deus ieternū. Hā adiplebis me leticia cū vultu tuo? Hē mihi ab imūdia cordis mei: qua i pediēte necdum mereor ad beatā illā viſio nem admitti. Quāra ſollicitudine fratres quanto ſtudio vanda eſt opera: vt mundari poſſit oculus quo videndus eſt de? Et ego quidem triplici ſorde inquinari me ſentio. concupiſcentia carnis: et concupiſcentia glo rie temporalis: et preteritoz concupiſcentia delictor. Sunt enī in anima motus qui dam deſiderioz: quos nec ratione nec viri bus exſtinguere poſſum: qd diu ſum in hoc ſe culo nequā: et in co: pore mortis teneor al

De omnibus sanctis.

fo. cxv.

ligatus. Attamē cōtra ſordes iſtas oratio nis oppono remediū. et ppter ea ſicut oculi ſeruoꝝ in manibus dñorū ſuozū: ita oculi noſtri ad dñm deū noſtrū donec miſereatur noſtri. qui ſolus mūdo eſt: et pōt facere mū dum de immūdo cōceptū ſemine. Sic et cōtra peccatā cōſcientiā remediū cōfeſſiois ē inſtitutū: et omia in cōfeſſione lauant. Ecce hec ſunt que mundāt oculū cordis: oratō et cōfeſſio. Porro beati mūdo corde: qm̄ ipſi deū videbūt. Videbūt quidē in fine facie ad faciē: videbūt etiā nūc per ſpeculū in eni gmate: et nūc cognoscēt ex parte pfecte po ſtea cognituri. Omis enī in cui? cōſcientia clauſum adhuc peccatū vinit aut peccat in ſpe et ita ſentit de deo tanq; ſi min? ei pecca ta diſpliceāt: aut peccat in deſperatione im miſericordiē ſentit deum: quoz vtriq; me rito dicat: exiſtimāſti inique qd ero tui ſimil. qm̄ neuter deū videt ſed mētiſ iniquitas ſibi: ſomās ſibi ydolū p eo qd nō eſt ipē. Beati vero mūdo corde qm̄ ipſi ſolū deū vident. ſoli de eo ſentit in bonitate ſicut vere bo nus eſt: ita vt nemo bon? ſit niſi ipē. Beati mūdo corde qm̄ ipſi ſolū deū videbūt. Miſe ri p oinde adā et eua: qui cōuerſi in xba ma licie ad exculādas excuſatōes in peccatis dū cōfeſſionis mūdationē fugiſt: immūdo remanēt corde: et a facie dñi ciciunt. Seq. Beati paciſici: qm̄ filij dei vocabunt. Adri to filij nomine vocabunt qm̄ filij op? imple uerint. Ipſe enī eſt: per quē reconciliati pa cem habemus ad deū. Ipſe qui paciſcauit in ſanguine ſuo que in celis ſunt: et que ſup terrā. mediator dei et hominū. homo xps ie ſus. Et attēde quēadmodū in trib? quidē puorib; ſibi ipſi recōciliat animā: in duobus que ſequunt. primo. in ſexto deo. i ſeptimo etiā alios recōciliat: tanq; recept? in grati am dñi et felici familiaritate donatus. Nam paupertate manſuetudine renouat in ania ſimilitudo quedā et imago eternitatis om nia tēpora complectentis: dum paupertate futura meretur: manſuetudine ſibi pſentia vendicat: luctu penitentie pterita quoq; re cuperat. ſicut ſcriptūz eſt. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee. Porro iusticia et miſericordia pfecte pproximo coherem? dum quicqd nolumus nobis fieri alijs nō faciam? p iusticiā. et que cūq; volum? vt faciāſ nobis homies et nos faciāſ illis per miſericordiā. Jam recōci liati nobis. recōciliati etiā pproximo. ſiducia liter per mundiciā cordis recōciliamur deo.

Beati vero qui de ſua recōciliatione nō in grati et pzo fratribus ſuis pie ſolliciti eos q qd quantū preualēt et ſibi et deo reconciliare laborant. Quibus enī laudib; dignū quāto amplectendū putas affectu fratē illūz qui ſine querela conuerſans inter fratres tota ſollicitudine cauet. ne quid in eo ſit: quod ab alijs portari oporſeat? quicquid in ali is eſt oneroſum. patiētiſſime portat. ſinglo rū ſcandala ſua reputat et cū aplo loquitur: quis ſcandalifa et ego non vroz. quis inſir matur et ego nō inſirmor? Non eſt enī deus diſſenſiois ſed pacis: ideoq; filios pacis. dei quoq; filios dignū eſt appellari. Jam vero quod ſequitur maxime martyrib; cōuenit. nec eſt modo deo gratias tēpus pſecutiōis. que tñ ſi neceſſe fuerit debet patientiſſime tolerari. Beati enī qui pſecutionē patiunt ppter iusticiā: qm̄ ipſoz eſt regnū celozum. Veruntamē quod ſibi vult qd eadē promiſ ſio facta eſt pro pauperibus et martyribus: niſi quia vere martyrij gen? paupertas vo luntaria eſt. Beatus vir ait ppheta qd poſt aurū nō abiſt: nec ſperauit in theſauris pecunie. Quis eſt hic et laudabim? eū? Fecit enī mirabilia in vita ſua. Quid mirabilius aut qd martyꝝ grauius eſt: qd inter epulas eſurire. inter veſtes multas et pſcioſas alge re. paupertate pmi inter diuitias: quas of fert mundus: quas oſtentat malign?: quas deſiderat noſter iſte appetitus? An nō me rito coronabiſ qui ſic certauerit. mundum abiſciēs pmittentē irridens inimicum ten tantē et qd glorioſus eſt de ſemetipſo trium phans et crucifigens cōcupiſcentiā pūritē tem? Deniq; propterea pauperib; pariter et martyrib; regnū celozū pmittitur: qz pau p tate quidē emitur: ſed in paſſione p chri ſto abſq; omni dilatione percipitur.

¶ Sermo ſecundus vnde ſupra.

Vita sanctorū omniū

feſtiuā hodie dilectiſſimi omniq; digniſſimā deuotione memoriaz celebrā. opepietū puto de cōmuni eozū felicitate in qua beata iā requie pfruuntur et futura quā pſtolant cōſummatiōe: adiu uāte ſpirituſancto ſermonē facere caritati vſcita ſane vt nō opiniōis pprie coniectu ras: ſ; diuinor libroz ſequar auctoritatem nec ppheta re videar de corde meo: ſ; imi tar quoad potero teſtimonijs ſcripturarū. Erit enī pſtate dñō: triplex fmōis vilitas. quarin? agnita vel ex parte aliqua felici re

tributione sanctorum: abundantiori deinceps sollicitudine ipsorum inherere vestigijs: ac feruentiori desiderio ad eorum suspirare confortia: penitentiore quoque deuotione eorum de nos commendare patrocinijs iudeam. Fideles quippe sermo et omni acceptio digni: ut quod solenni veneratione presequimur: etiam simili conuersatione sequamur: quos beatissimos predi camus: ad eorum beatitudinem tota aueritate curramus: quorum delectamur preconijs subleuemur eorum patrocinijs. Nec sane pax infructuosa inuenit memoria festiua sanctorum: um, languore. tepore. erroribus depellens cum eorum intercessione inuenit infirmitas nostra: postulatione beatitudinis excites negligetia nostrarum ignorantia quoque nostra ipsorum eruditur ex plis. Propterea cum perfecte eruditores vos ad imitanda sanctorum vestigia hodierna sancti euangelij lectione et ipsius domini sermone non dubitem. erecta nimis ante oculos vestras scala per quam vniuersus que hodie veniamur sanctorum chorus ascendit. nec ignorem implorandis eorum suffragijs. totum paulominus noctis et diei huius religiosa deuotione tepus expensum. iam de eorum felicitate loqui vel exiguum aliquid attentabo: quod dona uerit ipse qui magnificat iam et glorificat quod vocauit prius atque iustificauit. Legimus in propheta. Conuertere anima mea in requiem tuam quia dominus benefecit tibi: quia eripuit animam meam de morte: oculos meos a lachrymis: pedes meos a lapsu. Et in alio psalmo. Anima nostra sicut passer erepta est: de laqueo venantium. Multa quoque similia in diuinis reperisse mihi video: serie scripturarum verba omnium qui liberatos se esse non sine multa admiratione letant: verba perfecte securitatis et felicitatis immesse vocis gratiarum actionis et leticie: quam pro meo sapere his que luteas adhuc domos inhabitant: et in sudore vultus sui comedunt panem suum omnino non arbitror conuenire. Quis enim eorum gloriabitur casum se habere cor? Quis: audeat gloriari contritum esse laqueum: liberatos pedes a lapsu. reclamante nimis apostolo dicente. que stat videat ne cadat? Unde de semetipso: infelix inquit ego homo: quis me liberabit de corpore mortis huius? Et alio loco. Fratres inquit ego me non arbitror comprehensisse. Anusunt. que retro sunt oblitus et in ea que ante me sunt exteius sequor ad palmam. Itaque ego ait sic curro non quasi in incertum. sic pugno non quasi aerem verberans: sed castigo corpus meum et seruituti subigo: ne forte cum alijs

predicauerim. ipse reprobus efficiar. Nec tamen plane tuba militie est. hec verba ducis strenui fortiter dimicantis. Nam supiora quidem potius triumphantis esse quod dubitet. aut certe quidem non triumphantis sed cum victoria iam redeuntis de bello et futura magni triumphi diem leta ac securam conscientiam prestolantis. Quid ei loquitur reuersus de bello fortis miles: seruus fidelis? Conuertere iam inquit anima mea in requiem tuam. Dum enim in corpore mortis domino militares nulla requies erat: tum per laborem certaminis: tum per periculum exitus: tum huc incerti. Dum exercitabar tumultu tentationum: inde succubendi metus graui sollicitabar. Dabeat tamen fratres et tunc gloriam miles xpilicet et requiem non haberet. Aut siquidem strenuus ille et fortissimus miles: cui et paulo ante fecimus mentionem. Gloria nostra hec est. testimonium conscientie nostre. Quod conscientie testimonium non sic intelligendum puto: tamquam ipse sibi conscientia attestat. non enim qui seipsum commendat ille. probatus est: sed que deus commendat. Est ergo testimonium conscientie in quo gloriam apostolus non quod phibeat conscientia sed quod loquitur spiritus veritatis in ipsa: testimonium perhibens spiritui nostro quod filij dei sumus. Quis enim veritas applaudit: cum iusticia attestatur dei sine dubio commendatis vos est et passim acti testimonium phibentis: ac si decertantivuliter militi rex suus. per cuius amore. et honore decertat. prope assites. letus applaudit. laudet fortia facta. primum clamitet esse victoriam. parata iam premia. et coronam polliceatur eternam. In quo testimonio gloriam quidem probatus et strenuus miles: minime tamen desit: sed tanto acriter viriliter decertat. Itaque dum ad huc militat gaudet utique electi dei. sed tantum de primitiis spiritus qui in infirmitate eorum sua consolatur attestatio. Unde et is de quo loquibamur apostolus. non est inquit regnum dei escam et potus: sed iusticiam pacem et gaudium in spiritu sancto. Nam deo militie tpe gaudium habet sancti etiam in spiritu suo: donec adueniat dies illa: qua gaudium habituri sunt etiam in corpore suo. Sic habemus in psalmo. Signatum est super nos lumen vultus tui domine: dedisti leticiam in corde meo. Unde? Plane ex his que sequuntur. a fructu frumetivini et olei sui. Audiuit enim cuiusmodi anima voce dicentis. Date ei de fructu manuum suarum: et laudet eam in portis opa eius. Et iohannes scribere iubet in apocalypsi. qui beati mortui qui in domino moriuntur. Quare beati? Ammonemur enim iam dicit spiritus: ut requiescat a laboribus suis. Et in ipso de quo paulo ante loquibamur psal-

De omnibus sanctis

So. cxvi

mo. eis que supra posuimus verbis adiunctum est. In pace in idipsum dormiam et requiescam. Et de opibus habemus in apocalypsi. Opera enim illorum sequuntur illos. Ad quod vero sequuntur: nisi ut multiplicent a fructu eorum. et accipientes de fructu manuum suarum sagine vituli. Quod ex prophetico testimonio cum reedificabunt muri iherusalem super altare nouum imponendos: Interim quippe sub altari eos esse et non supra. ipse nos doceat cuius testimonium credibile factum est nimis. qui ut scribit in apocalypsi. sub altari ipso eorum voces audiuit. Adhuc ergo signatum est super eos lumen vultus tui. licet non plenam habent tamen leticiam multam in corde suo: donec veniat dies illa qua implebit eos leticia cum vultu suo. Interim in qua conuertuntur anime ille in requiem domini. adhuc laudat eas in portis opa sua. donec veniat cum erit vnicuique laus a deo. Audietis fratres est vntas scripturarum quam vno sensu et eisdem pene verbis de beatitudine loquatur animarum. Nam vero nemo ex vobis paruam aliquam requiem: aut leticiam suspicet eorum que ab omni penitus molestia libera. recogitant animas suos in dulcedine anime sue. letant pro diebus quibus humiliati sunt. annis quibus viderunt mala: cum iocunda admiratione confiderant picula que euaserunt. labores quos protulerunt certamina que vicerunt. et per his omnibus certa et indubitata fide expectant beatam spem et aduentum glorie magni dei et saluatoris sui: que resuscitabit corpora eorum configurata propriis corporis claritati. Quanta est felicitas eorum que immensa leticia: que nimis triplici gaudio de recollectione transacta virtutis. de exhibitio ne presentis leticie. de certa expectatione future consummationis exultat? Nam de futura illa consummatione habemus vocem eorum in fine huius psalmi: de quo superius loquibamur. Dicunt enim singule anime quibus iam datum est ad hanc requiem peruenire. In pace in idipsum dormiam et requiescam: quoniam tu domine singulariter in spe constituisti me. Singulariter inquit in spe. non iam inter spem et metum: ubi prius non sine sollicitudine et anxietate plurima fluctuabam. Sic et de presenti sanctorum requie habemus in alio psalmo scriptum. Conuertere anima mea in requiem tuam: quoniam dominus benefecit tibi. Bene inquit fecit: quoniam necdum optime. Denique audi quod beatus. Quia eripuit animam meam de morte. oculos meos a lachrymis. pedes meos a lapsu. id est a peccato omni et a peccati pena. a timore quod et piculo recidendi penitus liberauit. Hoc est suauis-

simam anime stratum: quod nullis iam laetetur aut riget lachrymis: quoniam absterget deus oculos lachrymarum ab oculis eius. Hoc cubile in quo iam non concupiscit. nec conuertitur in erumna sua dum concupiscit spina. exist enim de terra illa que spinas ei et tribulos germinabat. Hoc plane stratum anime quod minime iam versatur in infirmitate eius: quoniam vniuersa que infirmitatis erant pariter transierunt. Nec inquit anime suauissimam saluberrimam requiem. conscientia mundata: queta: secreta. Sit ergo beate anime culcitra conscientie sue puritas sit capitale tranquillitas. sit optatum eius securitas: ut in hoc interit strato dormiat delecta biliter: feliciter requiescat. Nam vero de recordatione transacta virtutis habes in psalmo. cxviii. manifeste verba eorum que superius quod commemorauimus. Considerat enim et multa cum admiratione recogitant: quod laqueis: quatuorve piculis diuino meruerint auxilio liberari. et exultantes in domino dicunt. Nisi quod dominus erat in nobis dicat nunc israel: nisi quod dominus erat in nobis. cum egeret homines in nos: forte viuos deglutissent nos. torrente pretrassissent anima nostra: foris sita pertrassissent anima nostra aqua intolerabile. Et addunt. Benedictus dominus: quod non dedit nos in captione dentibus eorum. Sed et verba que iam tpe sue resolutionis instante loquebatur apostolus de eo in quo nunc feliciter requiescit statu presumpta videntur: et nunc ei multo melius peruenire. Nam enim iam secure loquitur. Bonum certamen certauimus: consummationem fide seruauimus. de reliquo reposita est mihi corona iusticie: quare reddet mihi dominus in illa die iustus iudex. Nec sunt dicere vobis fratres. hec modo sunt vniuersorum sanctorum negotia. hic cibis hic somnus eorum. et propterea voluit spiritus sanctus scribi verba ea que primum ceterarum similia. ut ex his aliquatenus innosceret nobis statum eorum. Longe aliter tamen afficiuntur in huiusmodi cogitationibus et multo amplius delectantur quam nostra aut cogitatio capere. aut explicare queat oratio. Audi enim quomodo laborat propheta inculcans et multiplicans verba: nec tamen sic digne magnificare valens quod intendit. Quam magna inquit multitudo dulcedinis tue domine: quam abscondisti timentibus te. Quid tamen addit? Perfecisti inquit eis que sperant in te in conspectu filiorum hominum. Est ergo multitudo dulcedinis que abscondita est magna quidem et magna valde. necdum tamen perfecta quoniam in manifestis perficiet non in abscondito: quando non sub altari requiescunt sancti sed super thronos tanquam iudi-

ces res debunt. Ad requiem enim erute a corpibus anime sancte. prius admittuntur ad gloriam regni nō ita. De expectat iusti ait ppheta: cum adhuc detineret in custodia corporis huius donec retribuas mihi. Et vox diuina ad animas sanctas corporum suorum resurrectionem flagitantes. Sustinete modicum tempus: donec impleat nūer⁹ fratrum vestrorum. Sed iam sermo claudendus est vocant enim nos missae adhuc celebranda solēnia. Quod ergo restat adhuc de eadē materia sermone altero reseruamus.

Sermo tertius vnde supra.

Quertitis nisi fallo?

ex his quae precedente sermone sunt dicta: tres esse sanctarum stat⁹ aīarum. Primū videlicet in corpore corruptibili. scōz in corpore. terciū in beatitudine cōsummata. Primū denique in tabernaculis: secundū in atrijs: terciū in domo dei. Quā dilecta tabernacula tua dñe x̄tus. multo magis tñ atriā cōcupiscibilia. secundū quod addit. Cōcupiscit⁹ deficit anima in atriā dñi. S3 qm̄ in ipsīs quoq; atrijs nōnullus vt audis defectus est: beati omīno q̄ habitant in domo tua dñe. Meratus sum plane in his q̄ dicta sunt mihi frēs: qm̄ in domū dñi ibim⁹. Quod si queritis vnde id tam fiducialiter psumā inde sine dubio q̄ iā multi ex nobis i atrijs stent: expectantes donec impleat nūer⁹ fratrum. In illā enī beatissimā domū nec sine nobis intrabunt cū corpib⁹ suis. I. nec scī sine plebe: nec spūs sine carne. Neq; ei p̄stari decet integram beatitudinē donec sit hō integer cui detur: nec p̄fectionē donari ecclesiā im̄p̄fectā. Propterea cū resurrectionem expectarent corporum sicut p̄ore sermone iam diximus: acceperūt diuinū r̄sum dicens: sustinete modicū tempus donec cōpleat nūer⁹ fratrum vestrorum. Acceperūt iam singulas stolas: sed nō vestient duplicibus donec vestiamur et nos: quomō de patriarchis et de p̄phetis ait ap̄ls: deo meli⁹ aliquid p̄uideat p̄ nobis: vt non sine nobis cōsummarētur. Stola enī p̄ma ipsa est quam dixim⁹: felicitas et requies animarum. secūda x̄o imortalitas et gloria corporum. Tūc et dicit. Tūc dñe sanguinem sanctorum tuorum q̄ effusus est non tanq̄ vindictae cupidus: nec de p̄prie vltionis zelosus: sed desiderio resurrectionis: et glorificationis corporum suorum: quā nūm̄ vsq; in diē iudicij differendā esse n̄ dubitat. S3 vnde hoc tibi o misera caro. o fedas fetida

Est tibi hoc? Ale scē q̄s p̄p̄a de⁹ insignite imaginē te desiderat: q̄s redēit p̄p̄o s̄guie te expectat: et ip̄as sine te p̄pleri leticia: p̄summati b̄tudo n̄ p̄r. Adeo siq̄dē vget i eis desiderij hoc naturale: vt nec dum eorū affectio libere p̄gat in deum: sed cōtrahat quodāmodo rugam faciat dum inclināte desiderio tui. Tūc et beatus iohānes qui multa nobis d̄ eo statu: in quo feliciter b̄t anime requiescūt p̄ sp̄m̄ referauit: sine macula inq̄ sunt ante thronum dei. Sine macula inq̄ sed necdū sine ruga: donec veniat dies cum sibi gloriosam x̄ps exhibebit ecclesiā non habentē maculam neq; rugam. In his nāq; qz adhuc militat: nec sine macula q̄dē ecclesiā est: qm̄ nemo mundus a forde: nec infans cuius est vnus diei vita sup̄ terraz quam vtiq; vitam beatus iob: militaz esse testat. In his x̄o q̄ sub altari dñi requiescūt iam q̄dem sine macula est ecclesiā: sicut habes in psalmo. Domine quis habitabit i tabernaculo tuo. aut q̄s requiescet in monte sancto tuo? Qui ingredit inquit sine macula. Dic q̄ requiescit i mōte dñi q̄ ingredit sine macula: q̄ x̄o fuerit s̄ ruga eralabūt supra mōtē. Si vis scire qm̄ erūt sine ruga anime sancte? Quando extēdent celi sicut pellis que dilatarur penitus: vt nec minima q̄dē ruga inueniatur in ea. Tūc sine dubio qm̄ iam sequētur agnū quocūq; terit. Hec enī extendi et dilatarī necesse est animas: q̄bus vbiq; sequēdus est agnus. Quo enī vadit? Attingit. p̄fecto a fine vsq; ad finem fortis et disponit omnia suauiter. His adhuc nosse quo eat agnus et quo necesse habeat beate anime sequi eum? In omnibus req̄s q̄stui. Nec est plane requies dñi non intercisā: nō circa aliquid certum restricta: quoniam in omnibus gaudet: in omnibus delectatur: in omnibus requiem querit et inuenit. Nam et bona ei placent in seip̄s: et delectat nihilo minus bona ordinatōne maloz. Diligit misericordiaz et iudicium: nec modo in bonoz gloria sibi complacet: sed in ipsīs quoq; vt pote iustis supplicijs impiorum. Quid ergo? Putas ne poterit hūana anima in hoc gaudium domini sui: et in hanc eius requiem intrare: vt ipsa quoq; in omnibus delectetur nec aliqua iam priuata affectōe contrahat in rugam: sed transeat in affectum quendā generalē atq; diuinū? Poterit sine dubio si fidelis inueniat super paucā que accepit militie sue tpe. id ē sup̄ art⁹: sup̄ s̄cūs: sup̄ appetit⁹ suos quos suscepit regēdos: vt in

his probetur q̄ fidelis sit domino suo. Sci at igitur seruus christi vas suum possidere in sanctificatione: glorificet et potest deum in corpore suo. nec dubiū pius fidelis i modo dico seruū supra multa cōstituat dominū liberalis et diues. Supra multa plane qm̄ cōstituet eum dñm domus sue: et p̄ncipem oīs possessionis sue. Neq; id vobis incredibile videatur fratres: tanq̄ a meip̄o id loquar quoniam veritas ip̄a manifeste id pollicet: cuius de p̄missione omnino dubitare nō licet. Beatus ait seruus ille quem cum venerit dñs inuenerit sic facientem. Amen dico vobis super omnia bona sua constituet euz. Tūc enī fidelis seruus constituit sup̄ omnia bona dñi sui: cum in gaudijs eius meretur intrare: et cum eo deinceps letari in vniuersis: in cūctis gaudere: in omnib⁹ delectari. Etenim qui adheret deo (apostolo teste) vn⁹ cum eo spūs efficitur: et voluntas eius oīno diuine adherens volūtati sit vna: et ea: vt nihil iam quod cōtra eam sit inueniatur in oībus creaturis: sed vniuersa fiant vel magis maneat. p̄ eius arbitrio. Nec est ergo beata spes quam expectant anime sancte: et licet in gratiaz actōne versent⁹ p̄ ea felicitate in qua iam requiescūt: adhuc tñ orant et clamant ad deum. p̄ ea cōsummatōe quā p̄stolant. Tūc quemadmodū sine macula q̄dem veritatis sed nō sine ruga cōtractōnis eas diximus esse: sic ad gratiaz actōnē iam puenisse vident⁹ sed necdum ad vocem laudis: qm̄ p̄fectus p̄fectos laudare decet: vt laudet cum hereditate sua: qm̄ iam et ipsi laudabūt eū: et erit vnicuiq; laus a deo. Tūc et p̄pheta signanter futuri t̄pis verbo vsus videt⁹: beati inq̄s q̄ habitāt in domo tua: in secula seculorū laudabūt te. Nam et beatus iohannes in apocalypsi non vocem laudis: sed potius vocem precis audiuit. Sic enim habes. Sub altari dei audiui voces occisorū. Quas voces? Tūc dñe sanguinem sanctorum tuorum q̄ effusus est. Vox precis non laudis est ista. Sed quousq; a lōge circūdā? altare istud et veremur accedere? Desiderat nisi fallo: caritas vestra audire sacramētū altaris huius et sacry secretūq; nosse mysterium. Sed q̄s ego sum q̄ sanctorum cubiculū facile audiam: temerarius p̄scrutator: irrūperet? Quasi x̄o non legerim scrutatorem maiestatis opprimendū a gloria. Merunamen pausē? hic si placet hodie si forte pulsanibus nobis aperire dignetur mysteriū altaris illius inhabitatrices anime sancte:

non nostro merito sane: sed p̄pter eum qui dilexit nos et lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. agnoscens et nos inter ciues et domesticos dei: nec tanq̄ hospites et aduenas a secreta illa habitātōne censeant p̄pulsandos.

Sermo quartus vnde supra.

Am de altari illo ce

lesti quo beatus iohannes sanctorum voces audiuit sermo incedisset: distulim⁹ sicut meminisse arbitror: caritatē vestram: vt ofone p̄missa securior nobis ad tam sacrum secretūq; cubiculū pateret accessus. Tempus est vt dicam⁹ iam q̄d de eo nobis sentire datū est: sine p̄iudicio sane si cui forte aliter fuerit relatus. Illud ergo p̄mū mouere potest: q̄d sibi velit q̄ beatus iohannes sub altari dei audisse se perhibet sanctarum voces animarum: cū saluator in euangelio de lazari anima loquēs: nō sub altari dei: sed in sinu abrahe dicat eam ab angelis deponatam. Nam et sanctus iob vt apparet nequaq̄ ad altare dei ausus est aspicere cum diceret. Quis mihi tribuat vt in inferno p̄regas me et abscondas me donec p̄trāseat furo: tuus: et constituas mihi t̄ps in quo recorderis mei: cū saluator t̄ps fratres illud quod beatus iob postulabat iam recordandi tempus: iam venerat t̄p⁹ miserendi: qm̄ sanctorum voces sub altari dei beatus iohānes audiuit. Donec enī veniret desiderat⁹ ille q̄ sanguine suo deleteret cyrographū dñationis n̄rē: et flāmeū extingueret gladiū apiret credētib⁹ regna celoz: null⁹ oīno cuiq; sanctorum ad ea patebat accessus: sed p̄uiderat eis dñs in inferno ip̄o locum detis et refrigerij: chaos magnū firmās inf̄scās illas aīas et aīas impiorum. Quāuis enī vtreq; in tenebris essent: nō vtreq; erant in penis: sed cruciabant⁹ impij: iusti x̄o cōsolabant⁹. Quod aut in tenebris essent b̄ti iob testimonio didicim⁹ q̄ se q̄z i locū tenebrosū et optū mortis caligie p̄hibebat itur. Tūc q̄ locū obscurū q̄dē s3 detū: sinū abrahe dñs vocat: p̄ eoz arbitror. q̄ in fide expectatōne descenderet saluatoris. Abrahe enī fides tā manifeste p̄bata ē et approbata: vt p̄m⁹ ip̄e future incarnationis x̄pi meruisset accipere p̄missionē. In hūc q̄ locū saluator descendēs p̄triuir portas creas et vectes ferreos cōfregit: reductosq; vinctos de domo carceris sedentes q̄dē hoc est descendentes: sed in tenebris et vmbra mortis: iam tūc q̄dē sub

altari dei collocant: abscondens eos in tabernaculo suo in die malorum: et pregens eos in abscondito tabernaculi sui donec veniat tempus in quo pcedant completo iam numero fratrum: et precipiant regnum quod eis paratum est ab origine mundi. Jam vero sic ubi forte prius quos sanctorum reges: abrahæ sinus vocat: certum est de euangelio hanc oleuisse consuetudinem: licet nemini oporteat dubitare: longe alium hunc sensum esse quam illud. quippe cum ille in tenebris hic in luce multa: in inferno ille fuerit: iste in celo. Non incogruum etiam nunc dictum videtur patriarcharum filios paternum in sinu recipi: cum ad eorum confortium ab hoc seculo transire meruerint. Porro altare ipsum de quo nobis hñdus est sermo: ego pro meo sapis nihil aliud arbitror esse: quam corpus ipsum dei saluatoris. Credo autem quod et ego super hoc sensum eius habeam: perferam cum audiā cum in euangelio promittitur: Ubique fuerit corpus: illuc congregabuntur et aquile. Interim ergo sub christi humanitate feliciter sancti quiescunt: in quam nimis desiderant etiam angeli ipsi. precipere donec veniat tempus quoniam iam non sub altari collocabuntur: sed exaltentur super altare. Sed quid dixi? Huiusmodi humanitas christi gloria non dicam hominibus: sed vel angelorum assequi poterit: quod necdum super rare: Quia igitur modo super altare dixerim exaltandos eos: quod nunc sub altari quiescunt. Visione utique et contemplatione: non platione ostendit enim nobis filius ut pollicetur est se metipsum. non in forma serui sed in forma dei ostendit etiam nobis patres et spiritus sancti: sine qua nimis visioe nihil sufficeret nobis: quoniam hec est vita eterna ut cognoscamus patrem verum deum et quem misit iesum christum: et in eis quod non est dubium: etiam spiritum utriusque. Transiens quippe ministrabit nobis: nouas utique et veteres ad tempus illud nobis penitus inextinguas delicias sue contemplationis. Unde et beatus iohannes in epistola sua: nunc inquit filius dei sumus: sed nondum apparuit quid erimus? Et addit. Scimus autem quoniam cum apparuerit similes ei erimus. Et addit: quod videbimus eum sicuti est. Audi denique prophetam in cantico canticorum fiducialiter loquentem spe quod etiam super altare locaturus. Quia eius haud dubium qui sponsus sub capite meo: et dextera illius amplectabit me. Transcendit ei beata anima christi incarnationem et humanitatem que nimis leuia eius iure vocatur: ut diuinitatem eius et maiestatem eius quas non incogruum dextera nominat: sublimi prepleat.

Triplex est enim frater in eterna illa et perfecta beatitudine fruemur deo: videntes eum in omnibus creaturis: habentes eum in nobis: et quod his omnibus ineffabiliter locuti sit atque beatus: ipsum quoque cognoscimus in semetipsa trinitatem et gloriam illam sine ullo enigmatum mundo cordis oculo contemplantes. In hoc enim erit vita eterna et perfecta. ut cognoscamus patrem et filium cum sancto spiritu: et videamus deum sicuti est. id est: non modo sicuti inest: nobis videlicet aut ceteris creaturis: sed sicuti est in semetipso: Unde duo illa velut circumiacentia esse videntur: que predicimus et quasi cortex tritici. Nec vero cognitio summa beatitudinis tritici medulla: adeps frumenti: quo ciuitas sancta hierusalem satiat. Verum quod magna est beatitudo illa tam abscondita est ab oculis nostris. Nec ei oculus vidit nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit: quanta claritas: quanta suauitas: quanta locutitas manet nos in illa cognitione. Par dei est illa que erupat omnem intellectum: quanto magis omnes sermonem nostrum? Quod ergo nulli datum est expiri: nullas conat effari. Men suram ait dominus plenam et confertam et coagulatam et superfluentem dabunt in sinus vestros. Plenam vniuersitate creaturarum: confertam in interiorum hominis nostri. coagulatam in exteriorum: superfluentem in deo ipso. Ibi cum felicitatis: ibi supereminens gloria: ibi effluens beatitudo. Nam quomodo videndus sit in creaturis: quomodo in nobis habendus possumus vel ex parte conicere ex ipsis nimis quas accepimus iam promittis spiritus. Cognitio autem illa omnino adhuc nobis incognita est: mirabilis facta est confortata est: ut non possumus ad eam. Et vero quemadmodum in creaturis videndus sit: possumus aliquatenus intelligere. nimis cum et modo videatur in ipsis: ubi et per apostolum teste per ea que facta sunt dei inuisibilia conspexere. Quod quantumque proficiat quis intelligendo conspiciere quam potentissime quam prudenter: quam benignissime maiestas eterna nunc creet omnia cuncta regat: ordinet vniuersa: per se modum cum ab eo quod est comprehendit. Veniet autem quoniam iam ut in precedenti finem diximus: sequimur agnum quem ierit. et in omnibus cōsequimur creaturis: ut omnibus gaudeamus: quod est gaudium omnium: gaudeamus sane in omnibus: sed non aliunde quam de ipso sicut et ipse non alijs fruitur sed semetipso. Jam vero quemadmodum in nobis hñdus sit: et hoc sit vel ex parte possumus cogitare. Constat

De omnibus sanctis. 40. cxviii.

enim animarum triplicem esse naturam: unde et sapientes mundi huius animam humanam rationalem: irascibilem esse tradiderunt. Quam utique triplicem vim anime ipsa quodque natura et quotidiana experientia nos docet. Porro quem admodum circa rationale nostrum et scientiam et ignorantiam constat: tanquam habitus et priuatio sic et circa concupiscibile desiderium et contentum: et circa id quod dicitur irascibile et leticia piter et ira versatur. Implebit ergo deus rationale nostrum luce sapientie: ita ut penitus nihil desit in vlla sapientia. Implebit concupiscibile nostrum fonte iusticie: ut omnino desiderem eam: et in ea penitus repleamur. Nulla enim alia res implere potest desiderium anime: nulla alia pre iusticia beatitudine animam potest. Cum ergo repleuerit deus concupiscibile nostrum iusticia: quicquid respicere debet anime respiciet: quicquid debet concupiscere concupiscet: et ex omnibus id magis appetet quod magis fuerit appetendum. Merito denique concupiscibile nostrum iusticia attribuiamus: ex quo nimis aut iusti aut iniusti reputamus. Jam vero quod dicitur in nobis irascibile cum repleuerit illud deus perfecta erit in nobis tranquillitas: et in summa locutitate atque leticia replebitur pace diuina. Et vide si non his tribus perfecta quam tu sane ad animam spectat beatitudo consistat: quoniam scientia iam non inest: propter iusticiam non contristat propter leticiam: ut cesset propter beatitudinem istud. qui apponit scientiam apponit et dolorem: quoniam iusticia nec idcirco erit: propter scientiam: nec onerosa propter leticiam: quoniam leticia nec inepta erit propter scientiam: nec impura propter iusticiam. Sed in his omnibus nihil adhuc exterior homo noster accepit. Ipsi ergo ut inhabitet gloria etiam in terra nostra. Et iuxta alium prophetam. Repleat maiestate domini omnis terra. quattuor sunt quenda quoniam nimis constat ex elementis quattuor esse compactum. Nec mireris quod in pluribus indige re videatur qui miserior est: cum et in psalmo legimus dicente propheta. Sitiuit in te anima mea quam multipliciter tibi caro mea. Dabeat ergo terra nostra immortalitatem ne iam timeat de nouo se in puluerem redigenda. Resurgens enim corpus nostrum iam non morietur: mors illi ultra non dominabitur. Sed quid proderit si forte contingat in eternum vivere in miseris et in eruminis passibilitatis huius? quoniam nimis incessanter concupiscibile hoc corpus affligit: et si non semel utique semper morietur. Dabeat certe etiam aqua omnimodam impassibilitatem: ab humoribus enim inordinatis causas alit: pcedere

passionum. Sed iam desiderat corpus nostrum etiam leuitatem: finem eam nimis quam habet ex aere portione. Ita itaque futura credenda est corporum leuitas et agilitas beatorum: ut possint siue lint absque omni mora seu difficultate ipsas que cogitationum nostrarum sequi ad omnia velocitate. Quid ultra deest ad perfectam corporis beatitudinem? Sola utique pulchritudo. Nam perfectissima habituri. non immerito possumus attribuire ei prout quia habemus ab igne. Saluator enim expectamus ut ait apostolus: qui reformabit corpus humilitatis nostre conformatum corpori claritatis sue: exhibens quod pollicitus est: quoniam fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. Sic ergo replebit animas nostras deus: cum perfecta in eis scientia fuerit: perfecta iusticia: perfecta leticia. Sic replebitur maiestate eius omnis terra: fuerit corpus incorruptibile. impassibile. agile. Conformatumque denique corpori claritatis sue. Et vide ne forte isti sint septem panes quibus quattuor hominum milia saluator legi satiasse: e quibus eiusdem numeri sportas plenas apostoli reseruadas sustulerunt. Huius enim reficimur panibus istis cum locutitate meditatione beatam spiritum ruminamus: donec veniat: cum iam non de spe sed de re ipsa et exhibitione gaudentes: quasi plenas sportas recipere per panibus singulis mereamur.

Sermo quintus unde supra.

Estiuam nobis est dies

hec: et inter precipuas solemnitates hodierna solennitas numeratur.

Quid ergo dicimus: cuius apostoli: cuius martyris: cuius sancti? Non vnius alicuius singularis: sed pariter vniuersorum. Omnes si quidem nouum festiuitatem omnium sanctorum dici et esse: quam hodie celebramus. Quia in quo siue celestium siue terrestrium. Sunt enim sancti de celo et sunt sancti de terra: atque eorum quod de terra sunt: quidam adhuc in terra: alii iam in celo. Celebratur ergo festiuitas omnium horum communiter: sed forsitan non vniuniformiter. Neque hoc mirum cum non sit ne ipsa quidem sanctitas omnium vniiformis: sed inter sanctos et sanctos differt: idque non parum. Nec dico quia alius alio sanctior: hec enim quantitas potius: quam qualitatis distantia est: sed quod non modo magis et minus: verum etiam aliter atque aliter sanctos dici et vere dici inuenimus. Et forte inter angelos atque homines assignari possit ista diuersitas sanctitatis pariter et celebrataris. Neque enim tamquam trium-

phates honorare posse videntur: qui nūq̃
pugnasse noscunt. Alter tamen honorādi
sunt nimis etiā ipi tanq̃ amici tui de? cui?
nimis voluntati semp adhererunt: tāta vri
q̃ felicitate q̃ tā fortitudine. Hic forte i eo
pugnasse credunt: q̃ peccatib? alijs virili
perstiterunt: nō abeūtes in cōsilio impio: ū
sed singuli quiq̃ dicētes. mihi aut̃ adhe-
re deo bonū est. Celebrāda ergo in eis pre-
ueniens in bñdictione dulcedis honorāda
benignitas dei nō ad penitētiā adducēs: s; ab-
ducēs ab omnib? quibus penitētia debe-
ret: nō eripiēs a tētatōe: sed a tētatōe con-
seruans. Aliud sane in his scitatis genus
et proprio mō videbif honorādi: qui vene-
runt ex magna tribulatione: et dealbauerūt
stolas suas in sanguine agni: qui post mul-
tos agones iā nūc triūphāt in celis corona-
ti. qm̃ legitime certauerunt. Est ne adhuc
factōrū terciū gen? Est. sed occultū. Sunt
enī scī qui adhuc militāt: sed a tētatōe pugnat
currūt adhuc: necdū pprehenderūt. Teme-
rarie forsītā hmoi videar dicere scōs: s; tñ
nouī vnū ex his nō veritū dicere deo. Custodi
animā meā qm̃ scūs sum. Sic et apls
diuinorū cōsci? secretorū euidenti? ait. Sci-
m? qm̃ diligentib? deū omnia cooperantur
i bonū: his q̃ s; ppositū vocati sunt scī. Dec
nimis diuersitas appellatiōis in nomie fan-
ctitatis: vt aliq̃ quidē iam secūdū cōsumma-
tionez scī vocent: aliq̃ iūf solā adhuc pde-
stinationez. Latet g̃ hmoi sanctitas penes
deū: clausa est: et clausa quodāmodō celebra-
t. Siquē nescit hō vtrū amore an odio dign?
sit: sed in futurū omnia reseruant incerta
Sic ergo istorū celebritas sanctorū in corde
dei qm̃ nouit dñs qui sunt ei? et ipse scit q̃
elegerit a pncipio: sit etiam apud ammini-
stratorios illos spirit? q̃ mittit in ministe-
riū p̃p̃ eos qui hereditatē capient salutis
nos in vita sua laudare hominē phibemur.
Quo nāq̃ secura laudatio: vbi ne ipsa vita
secura? Hō coronabit nisi qui legitime cer-
tauerit ait tuba illa celestis: legem certa-
minis ab ore ipsius legislatoris ausculat. q̃
pseuerauerit vsq̃ in finē hic salu? erit. Ne-
scit quis pseueratur? nescit quis sit legiti-
me certatur? nescit q̃s coronā sit accepta-
turus. Illos laudaturū quorū iā certa vi-
ctoria est: illos vocū exrolle preconij quorū
secure potes adgaudere coronis. Cātaui-
mus sanctis hac nocte dicētes: timete dñz
oēs sancti ei? s; non isti. Hō inq̃ eos qui
pseuerauerūt vsq̃ in finē timere hortamur

qz scriptū est: iā nō erit timor in finib? n̄s
Illis poti? dicebam? sanctis: q̃b? custodia
multiplex necessaria est: pro multitudi-
ne pculorū. Siquidē nō est eis colluctatō aduer-
sus carnē et sanguinē tñ: sed aduersus p̃i-
cipat? quoq̃ et potestates: aduersus mundi
rectores tenebrarū harū: p̃tra spiritualia ne
quicie in celestib?. Egēt plāe custodia q̃ tā
multiplicat nō mō comin? sed emin? appe-
tūtur: et vbi tot pugne foris: nō debēt intus
deesse timores: vt merito his dicat. Time-
te dñm omnes scī ei?. Tota interi beatitu-
do n̄a est timere dei: dicēte scriptura. Be-
atus homo qui semp est pauid?. Et itē psal-
mista ait. Beati omnes qui timēt dñm: qui
ambulāt in vijs ei?. Et ex longē alif beati
in quib? pfecta caritas foris misit timores:
nec iā timēt ambulātes in vijs ei?: sed lau-
dant poti? habitātes in domo: sicut idē ait
Beati q̃ habitāt i domo tua dñe: i secula se-
culorū laudabūt te. H̄a g̃ felicitas: n̄a in-
terim festiuitas in timore dei: nā illos ma-
gis in exultatione et laude versat. Inde est
q̃ secure laudant homines qui nō sua iā vi-
uunt vita s; dei: nā hoīm vtiq̃ vita tēratio
est. Est aut̃ gemma quedā securitas laudis
hui?: nisi q̃ forte videbif si diligenter attri-
dim? intra alterā alterā cōprehēdi. Siqui-
dē nō ē q̃b? laudare vereamur verissime cer-
tissimē ex laudabiles: nō ē q̃b? glorificare cū
cremur sic absoptos in gloria: vt n̄a omni-
no nequeant laudatione moueri. Hōa enī
est quo vanitas intret: vbi veritas iam to-
tum occupauit. Sed quenam inquires glo-
ria sanctis? Heq̃ enim singuli sese glorifi-
cant qz scriptū est. non te laudet os tuum.
Non vicissim alter alterū laudat: quia laudē
conditoris intenti et extenti: in quo nimis
tota eis reposita est beatitudo mutuis nun-
quā vacare laudibus possunt: dicente. p̃phe-
ta sicut supra quoq̃ meminim?. Beati qui
habitāt in domo tua domine: in secula se-
culorū laudabūt te. Verūamen non ac-
quiesco expertes glorie credere scōs: ma-
xime propter illud quod apostolus ait. Qd
in presenti est momentaneum et leue tribu-
lationis nostre supra modum in sublimita-
tem eternum glorie pondus operabitur in
nobis. Et propheta. Visita nos in salutari
tuo: ad videndum in bonitate electorū tuo-
rū. Ad letandū in leticia gentis tue vt lau-
deris cum hereditate tua. Hō enim ait. vt
lauderis ab hēditate tua s; cū hēditate tua:
vt cōis itelligat futura laudatio. Quod si

ipsa laudat hereditas dñi: hereditatē q̃s
laudet ab aplo audiam?. Tūc inquit vnici
q̃ laus erit. Et quo? A deo. Magnus lauda-
tor: et vehementer ambienda laudatio. felix
cōmutatio laudis: vbi et laudare beatū est.
et laudari. Ad quid ergo sancti laus nostra
ad quid gloriificatō nostra. ad quid n̄a hec
ipsa solēntas? Quod eis terrenos honores
quos iuxta veracē filiū pmissione honorifi-
cat pater celestis? Quod eis p̃comia nostra?
Pleni sūt. Porus ira est dilectissimi. ho-
norū nostrorū sancti nō egent. nec quicq̃ eis
nostra deuotione prestat. Plane q̃ eorū me-
morā veneramur n̄a interest nō ipsorum.
Multis scire quātū interest n̄a? Ego in me
fateor: ex hac recordatione sentio desiderū
vehemēs iāmari. et desiderū triplex. Vult
go dicif. Qd nō videt oculus cor nō dolet.
Oculus me? i memoria mea: et cogitare de
sanctis q̃s ammodo eos videre est. Sic nē-
pe portio n̄a in terra viuentiū. nec modica
sane portio: si tñ vt decet memoriā affectio
conitef. sic inq̃ cōuersatio nostra in celis ē
Seruntamē nō sic n̄a sicut illos. Ip̃or enī
substātia ibi est. n̄a aut̃ desideria: ipi p̃ pre-
sentiamos p̃ memoriā ibi sum?. Quādo et
nos addemur ad patres n̄os: qm̃ essentiali-
ter p̃sentiamur eis? Hoc enī primū deside-
riū qd in nobis sanctorū memoria vel exci-
tat vel incitat magis: vt eorū tā optabili so-
cietate fruamur: et mereamur cōcives et cō-
tubernas esse spiritū beatorū. misceri ce-
tui patriarcharū. cuneis p̃phetarū. senatui
aplorū. martyrum exercitib? n̄icosis. cōfessorū
collegijs. virginū choris. in oīm deniq̃ col-
legi et collatari cōmunionē sanctorū. Singu-
lorū quippe recordatōnes. quasi scintille sin-
gule imo quasi ardētissime faces deuotos
accendūt animos: vt eorū cōspectū stiant
et cōplexū. aut deo vt plerūq̃ etiā inter eos
esse se reputēt mō ad omēs simul. modo ad
hos vel ad illos tota audire et vehemen-
tia corda vibrātes. Alioqn̄ quid istud negli-
gentie quid pigricie. imo quid recorde est
vt crebris suspirijs et feruentissima affectio-
ne abrūpere hinc. et in illatā felicia agmina
iaculari animos studeam?. De nobis a duri-
cia cordis n̄i. ve a peccato gentiū q̃s apls
memorat sine affectione fuisse. Prestolaf
nos ecclesia illa primitiuorū et negligimus:
desiderāt nos sancti et parupendim?. expe-
ctant nos iusti et dissimulam?. Excitem? ali-
quādo fratres: surgam? cū xpo. queram?
que sursum sunt: que sursum sunt sapiamus

Desiderem? desiderātes nos. p̃perem? ad
prestolātes nos. expectātes nos voris poc-
cupem? animorū. Ecce enī nichil in hac n̄a
cōmunionē securitatis. nihil p̃fectōis nihil
quietis. et tñ hic quoq̃ q̃ bonū et q̃ iocūdū
habitare fratres in vnū. Quicquid siue in-
teri? siue exteri? molestū occurrit. ip̃o quo-
q̃ germanorū cōsortio fratrū cū quib? ē no-
bis cor vnū et aīayna in deū tolerabili? inue-
nitur. Quā dulcior crit q̃ delectabilior q̃
beatior vnio. vbi nulla suspitio esse poterit.
nulla dissensiois occasio vbi omēs perfecta
caritas indissolubili federe colligabit: vt si
cut pater et fili? vnū sunt: sic et nos vnū sum?
in ipis? Hō mō tantū societas sed etiā felici-
tatis nobis est optanda sanctorū: vt quorūz
desideram? p̃sentia: gloriā quoq̃ feruentissi-
mis studijs ambiam?. Heq̃ ei p̃niciosa hec
ambitio: aut illi? affectatio glorie vllaten?
p̃niciosa est. H̄am qd dñm? nō nobis dñe
nō nobis sed nomini tuo da gloriā. hui? t̃p̃is
vor est: qm̃ et ipi angeli clamāt: gloria in ex-
cellis deo. et in terra pax homib? bone volū-
tatis. Holi me tāgere ait: nondū enī ascēdi
ad patrē meū. Verbū glorie est. Hempe fili-
us sapiēs gloria patris. Holi ergo ait glia:
noli me tāgere. Holi interim querere glori-
am fuge poti? et vide otino ne me tengeris
donec puenias ad patrē: vbi sit gloriatio iā
secura. Ibi in dño laudabis aīa mea: audiat
māsuēt et letent. Hūnquid nō videt audisse
dicentē. noli me tāgere nondū ascēdi ad pa-
trē meū que in cantico clamāt: fuge dilecte
mi fuge? Hoc est enī qd supra meminimus.
nō nobis dñe nō nobis: sed nomī tuo da glo-
riā. Unde et in hymno hodie canim?. des pa-
cē famulis tuis quoq̃ gloriā p̃ cūcta tibi se-
cula: iuxta angelicā scz retributionē. Quia
enī tentatio est vita homis sup terrā: meri-
to in terra homini. nō gloriā sed pax est que
renda. pax cū deo. pax cū primo. pax cū seip-
so. Custos hoīm quare me posuisti cōtra-
riū tibi: et factus sum mihi metip̃s grauis?
Elicina nimirū lucta et infestina seditio: bel-
lū nō ciuile sed domesticum. spūs aduersus
carnē et caro aduersus spiritū cōcupiscēs.
Unde hoc: nisi qz posuisti me cōtrariū tibi?
Tu enī vera libertas. tu vita. tu gloria. tu
sufficiētia. tu beatitudo. ego pauper et mi-
ser et miserabilis. cōfusus et humiliatus vsq̃
quaq̃ mortu? p̃pter peccatū. venūdatus
sub peccato. Deniq̃ tu p̃fecta et sancta vo-
luptas. et requies spiritūz beatorū posuisti
me ab initio cōtra eden quod voluptatē so-

nat in labore vtiq; et erumna. Attamen dicis conuertimini ad me in toto corde vestro. liquet q; sumus queris: quos vt reuertamur hortaris: liquet quia p;trari quos reuocas vt couertamur. Sed quod? In ieiunio inq; et fletu et planctu. Mira res. Ita ne in ieiunio tu versaris? fletu degis: et in planctu habitas? p;rocul a te omnia ista: p;rocul ipe ab his vehemeter. Huius regni tui in hieru salem qua satias adipe frumenti: nec ibi luctus aut clamor sed nec vllus dolor: magis aut gratia actio et vox laudis. Iusti inquit epulentur in cōspectu dei et delectent in leticia. Quomodo ergo in ieiunio et fletu et planctu couertemur ad ipm? An vero iustus est in leticia et delectatione. qui vero nondū iustus est nō nisi in ieiunio et fletu et planctu reperiet: Ita plane: sed iust? qui iam cōspectū meruerit nō qui adhuc viuatur ex fide. Huius rū q; ait dñs: cū ipso sum in tribulatione. ad cū p;tinz qui ex fide ambulat: nō aut qui ad faciē iam peruenit. Equidē vtriusq; ē caput vñs sed nō vno mō mēbris omib; exhibet. quibudā enī ostendit caput hirsutū spinis inclinatū in cruce vt humilient pariter. pariter et cōpungant. quibudā glōsiam appareret: vt ab ipso glōsificet: vt in ipso glōrientur facta ei similia. quē vidēt sicuti est. Hoc ergo scdm desiderū qd ex sanctorū cōmemoratione flagrat in nobis. vt sicut vel sic nobis etiā xps appareat vita nostra: et nos quoq; cū ipso appaream? in glōria. Interim nēpe nō sicut est s; sicut p nobis factū est caput nostrū nobis representat. nō coronatū glōria sed peccatorū n;ro; circūdatū spinis: dicēte scriptura. Egredimini et videte regem salomonē in diademate: quo coronauit eū mas sua. Regē o diadema. Mater siquidem sy nagoga. nō matrē sane se exhibēs s; nouer- cam. regē nostrū corona spinea coronauit. p;uideat sectari glōriā mēbra. quib; caput suū tam ingloriū exhibet: nō habēs species aut decorē: vel aliquid eiusmodi. Huius salomon est pacificus. sane qd in p;sentī est: non vtiq; beatificus aut glōrificus: vt in omib; angelicū illud eulogiū cōmendet. quo terris pacē: celis glōriā tribuerunt. p;uideat sub spinato capite mēbrū fieri delicatū: q; oīs ei interim purpura nō tā honoris sit q; irri sionis. Videre est tamē hodie multis in locis nō sine multa ambitione et comestatione p;sentē diem honorari. an de honestari dicaz? Ipsi viderint qui hec agūt. Ipsorū est enim huiusmodi celebritas nō sanctorū: quod si-

bi libet facit: non quod sanctis. Erit cū venerit xps. nec mors eius vltra annunciabitur. vt sciam? qm ipi quoq; mortui sum? et cū eo abscondita est vita vestra. apparebit caput glōriosum: et eo mēbra glōrificata fulgebūt: cū videlicet reformabit corp? hu militaris nostre cōfigurati glōrie capiti: qd est ipse. Hanc ergo glōriā tota et tuta ambitione cōcupiscam? ne forte audiam? et nos. quia glōriā que abinuicē est queritis: et glōriam que a solo deo est non vultis. Sane vt eam nobis sperare liceat et ad tantū beatitudinē aspirare summo nobis desideranda sunt suffragia quoq; sanctorū: vt qd possibilitas nostra non obtinet: eorū nobis intercessio donet. Misere mei miseremini mei saltem vos amici mei. Hostis ipi periculū nostrū. hostis figmentū nostrū. hostis ignorantia nostrā: et dolus aduersariorum. hostis eorū impetus et nostrā fragilitatem. Vobis enim loquor quia in eadē tentatione fuistis: qui eosdem supastis cōsiliis. eosdē laqueos euastis: qui didicistis ex his que passi estis cōpassionē. Confido equidē et de angelis q; ne ipi suā visitare speciem dedignentur. maxime quia scriptū est. visitabis speciē tuam: et non peccabis. Ceterū si de eis mihi arbitror: p;sumēdū. ob spiritalis substantie et rationalis forme similitudine. ampliori tamē fiducia ad eos mihi reor: vt dūm quos habere me nouerim et in ipa humanitate cōsortes: vt oporteat eos familiarius et specialius misereri oīs de ossibus suis: et carni de carne sua. Deniq; trāscentes ex hoc mūdo ad patrē: sancta nobis pignora reliquerunt. Apud nos siquidē corpora eorū in pace sepulta sunt: quorū nomia viuēt in seculū: id est: quorū nūq; glōria sepeliet. Absit absit a vobis anime sancte egyptia illa crudelitas pincerne pharaōis: q; in gradum pristinū restitutus statim oblit? est ioseph sancti q; in carcere tenebatur. Hō enī erant vni? capitis membra: nec aliqua p;fidelis cum infideli. aut illa societas israhelice ad egyptiū: non plus q; luci ad tenebras. Interpretat enim egyptus tenebre. israhel vero videns deum. atq; ideo vbicumq; israhel erat: lux erat. Non sic noster iesus crucifixi secum latronis potuit obliuisci. factum est vtiq; quod pmissum est: ipa die qua com passus est et congregauit. Hos quoq; si non sumus ipsius capitis membra: cui? et sanctis: vnde eis tam solēmbus hodie votis et tanto gratulamur affectu. Ceterum qui dixit:

In trāsitu sc̄ti malachie. Fo. cxx.

si glōrificatur vñs membrum congaudent omnia membra. hoc quoq; nihilominus ait. q; si compatit vnum membrū: compatiunt omnia membra. Hec igitur nostra et eorum coherencia est vt nos cōgratulemur eis. ipi si compatiātur nobis. nos deuota meditatio ne regnemus i eis. ipi in nobis et pro nobis militent pia interuentione. Hec est quod v eorum pia erga nos sollicitudine dubitem? quādo quidē non cōsummandi sine nobis sicut supra memini expectant nos vsq; dum retribuat nobis. vt videlicet in nouissimo die magno festiuitatis omnia simul in virū perfectū cum suo tam excelso capite membra cōcurrant et laudetur cū hereditate sua iesus christus dominus noster: qui est sup omnia deus benedictus et laudabilis et glōriosus in secula. amen.

In trāsitu sancti malachie episcopi sermo primus.

E celo vobis hodie

dilectissimi copiosa quedā est benedictio destinata et fideliter eaz non distribui vobis quidē damnosum esset: mihi vero periculosum: cui nimirum hec dispensatio videt esse commissa. Timeo itaq; damnum vestrū. timeo damnationē meam: si forte dicatur: paruuli petierūt panem et nō fuit qui porrigeret illis. Scio enī q; necessaria vobis sit et celo veniens consolatio: q; constat illecebris carnalib; et oblectamētis secularibus viriliter abrenunciassē. Nemo sane beneficiū esse celestē et superno dubitet cōsilio diffinitū: vt episcopus malachias hodie inter vos obdormiret: et desideratā inter vos haberet sepulturā. Cum enī nec folium quidē arboris sine diuino nutu cadat in terrā. quis tam hebes vt nō euidenter i hui? beati viri aduentu et trāsitu magnū pro: sus cōsiliū superne pietatis aduertat? A finibus terre terrā hic positur? aduenit alia quidē occasione festinās: q; uis ob specialem erga nos caritatē id plurimū desiderasse noscatur. Multa quidē in itinere ipso impedimenta sustinuit. nec transfrētare pmissus est: donec appropinquaret tēpus cōsummationis eius: et terminus qui non poterit p;teriri. Quē quidē multis ad nos peruenientē laborib; tanq; angelū dei pro reuerentia sanctitatis sue suscepimus: sed et nos ipse p sua mansuetudine et humilitate

altius radicata. lōge supra q; meremur deuoto suscipiebat affectu. Paucos deinde apud nos dies fecit in incolumitate sua vñ socios p;stolare: qui dispersi i anglia fuerant: cū regis illius vana suspicatio dei hominē impediret. Jam omnibus ad eū collectis ad romanā pro qua venerat curiā iter parabatur. cū subito infirmitate puentus sensisset: protinus ad celeste magis sese palatium euacuari: deo meli? aliquid p;uideat. p nobis: ne a nobis egressis alibi cōsummaretur. Nullū quidē in eo nō dico mortis s; vel grauis egritudinis signū medicis apparebat. ille tamē exultabat spiritu aiebat. omnimodis oportere vt hoc anno malachias ab hac vita egrediret. Laboratū est contra et deuotis precib; apud deū et quibuscumq; potuimus modis. sed illi? p;ualuere merita: vt desiderū cordis eius tribueretur ei. et non fraudaret voluntate labiorū suorum. Sic enī p votis omnia ei cōcurrere: vt hunc maxime locū diuina sibi inspirante clementia elegisset. et hinc quoq; ex lōgo optaret sepulture habere diē: quo fidelium omnium generalis memoria celebraret. Sed et illud nostra hec gaudia merito cumulat: q; fratru nostros ossib; de priore cimiterio asportandis huc et recodendis. eadē nobis dies auctore deo fuisset electa. Que nimirum de portatib; nobis et ex more pfallētib; adē vir sanctus plurimū sese illo cantu delectari dicebat: et nō multo post ipse quoq; secutus est somno suauissimo et felicissimo soporatus. Agim? itaq; gratias deo super omnibus dispositio: nibus suis: q; indignos nos beate mortis eius honorare presentia: q; pauperes suo p;ciosissimo corpore eius locupletare thesauro. q; infirmos nos tanta ecclesie sue voluit fulcire columna. Alterū siquidē e duobus signū istud quod nobis in bonū factum est persuadet. q; aut placitus deo sit locus: aut sibi placitū facere velit: ad quē tante sanctitatis virū a finibus terre moriturū sepeliē dñs perduxit. Ceterū populo illi affectuossus cōdolere: et ei? q; tā miserabili ecclesie viderum hoc vulnus nō peccit inferre. crudelitatem mortis vehementi? abhorrere. beati hui? patris caritas ipsa compellit. Dura pfecto et inexorabilis mors: que tantam hominum multitudinē vni? percussione multauit. ceca et improuida que malachie ligauit linguam: impediuit gressus: dissoluit manus: oculos clausit. Illos inquam deuotos oculos: qui p;ssimis fletib; diuinā pec-

catoribus reconciliare gratiam consuevere. Illas mūdissimas manus que laboriosis et humilibus opibus exerceri semp amauerāt que dñici corporis hostiam salutarem pro peccatoribus totiens offerebant: et sine ira et disceptatione in orōne leuabant in celū que infirmis multa beneficia pstitisse: et signis variis emulisse noscunt. Illos qz speciosos gressus euāgelisantis pacē: euāgelisantis bonarillos pedes qui totiens fatigati sunt studio pietatis: vestigia illa digna sempqz deuoris oculis pmerent. Sācta deniqz labia illa sacerdotis que custodiebat sciētia: os iusti quod sapientiā, meditabat: et liguā eius q̄ iudiciū loquens: imo et misericordiā tantis mereri solebat vulneribus animarū. Nec mix frēs iniquā esse quam generauit iniquitas: inconsideratā quāz noscūt seductio pepisse. Nihil inqz mix si ferit sine discretōne que venit ex puaricatione: si sit crudelis et fatua: que ex antiqui serpentis fallacia et mulieris insipientia pdit. Quid tñ causa: mur q̄ malachiam ausa sit attētare: fidele equidē membra xpi: qñ et ipsū malachie pariter et oīm electorū caput suribūda p̄suasit. P̄suasit vtqz inuincē: sed inuincis euasit. Impegit in vitam mors: et inclusit intra se vita mortē. et obor̄pra est mors in vita. Nam sibi deuotians: inde teneri cepit vñ visa ē tenuisse. Et fortasse q̄s dicat. Quō mors a capite supata videtur que tanta adhuc liberrate seuit in membra? Si mors tua: quomō malachia occidit? Si victa: quomō adhuc p̄ualet vniuersis: et nō est homo q̄ viuat et non videat mortē? Alia plane mors opus diaboli: et peccati pena: victū peccatū causa mortis: victus et malignus ipse et peccati auctor et mortis. Nec modo victa sunt hec: sed et iudicata iam et dānata. Diffinita quidem sed nondū p̄mulgata sententia est. Deniqz iam diabolo ignis parat: et si nōdū ille p̄cipitatus in igne: modico adhuc tpe finitur malignari. Tanq̄ malleus celestis opificis factus est: malleus vniuerse terre. Terit electos ad eorū vtilitatem: reprobos conterit in eorū dānationem. Quālis ḡ p̄fa milias: tales et domestici eius: peccatū scz et mors. Nam peccatū licet simul cū christo cruci ipsius non dubitē affixum: adhuc tñ interim regnare q̄dem: sed habitare etiam in ipso dum viueret ap̄lo p̄mittebat. Deniqz: si non ipse ait. Nam nō ego op̄ero: illō: sed q̄s habitat in me peccatū. Sic et mors ipsa minime q̄dem adhuc abesse cogitur: s̄

cogitur non obesse. Erit autem cum diceret. Ubi est mors victoria tua? Et ipsa siquidem inimica nouissima destruet. Hunc vō modo rāte eo q̄ impiū h̄z vite et mortis: et mare ip̄z certū litōz coheret metis: mors ip̄a dilectis dñis somnū refrigerij est: p̄pheta attestāte q̄ ait. Quis dederit dilectis suis somnū: ecce hereditas dñi. P̄ssima q̄dem mors peccatorū: quoz natiuitas mala: et vita peior. sed preciosa est mors sanctorū. Preciosa plane tanq̄ finis laborū: tanq̄ victorie cōsummatio. tanq̄ vite ianuā: et p̄fecte securitatis ingressus. Congratulemur itaqz frēs cōgratulemur vt dignū est patri nostro: qz et pius est defunctū plangere malachia: et piū magis malachie congaudere viuenti. Hūc nōdū viuit: Et beate. Hūmū viuit est oculis insipientiū mori: ille autē est in pace. Deniqz iam cōcūis sanctorū et domesticorū dei psallit pariter et ḡas agit dicens. Transiūm p̄ ignem et aquā: et eduxisti nos in refrigeriū. Transiuit plane viriliter et feliciter p̄trās: uit. Verus hebreus pascha celebrant et spū et nobis transiens loquebat. Desiderio deſideraui hoc pascha manducare apud vos. Transiuit p̄ ignem et aquā: quem nō tristitia frangere: nec detineri mollia potuerūt. Est enī deorū sum nos locus quem sibi totū vendicat ignis adeo vt ne minimā quidem aque guttā d̄ lazari digito miser ille diues ibi habere potuerit. Est et sursum ciuitas dī quā letificat fluminis impetus: voluptatis torrens calix inebrians q̄ p̄clarus. In hoc sane medio boni et mali scientia cōtinetur: et voluptatis et tribulatiōis hic cape ē expiamento. Infelix eua i has vicissitudines nos induxit. Dic plane dies et nox: nā in inferno tñ nox: et in celo tñ dies. Beata p̄inde aīa que vtrūqz p̄transit: nec voluptati inherēs nec deficiens in tribulatiōe. Breuiter vob vñ aliqd ex multis huius viri magnificis actibus arbitror referendū: in quo strēnue satis et ignem et aquā noscūt p̄transisse. Magni illius patricij hiberniensis populi sedē metropolitanā: tyrānica sibi p̄genies successione ordine creās archiepos vendicabat: hereditate possidens sanctuariū dei. Rogatus itaqz a fidelibz malachias n̄: vt tantis sese malis opponeret: animā suā in manibz suis ponens accessit intrepidus: suscepit archiepatus tradens sese discrimini manifesto. vt tanto crimini finē daret. In p̄picula rexit ecclesiā: post p̄picula sibi p̄tinuo successorē alterū canonice ordinauit. Ea

siq̄dē conditōe suscepit: vt postq̄ cessante p̄secutiōis rabie alter secure posset istitui et ad sedē propriā remeare p̄mitteret. Ubi sine ecclesiasticis secularibus redditibus in congregatiōibus religiosis quas ipse ex truxerat: deus inter eos tanq̄ vnus eorū: vsqz ad hoc tempus vixit absqz vlla p̄prietate. Sicut dei hominē examinauit nō ex inaniuit tribulatiōis incendiū, siquidē aurū erat: sic nec illecebra tenuit aut f̄soluit: nec curiosus spectator in via substitit proprie p̄grinatiōis oblitus. Quis vestz frēs nō vehemēter eius imitari cupiat sanctitatem si id audeat vel sperare? Credo igit libet audire si dicere forte poterim? qd sc̄m fecerit malachiam. Sed ne nostrū fortissimum acceptabile testimoniū videat: scripturam audite dicentes. In fide et lenitate ipsius sanctū fecit illum. Fide calcabat mūdum: iohanne attestāte q̄ ait. Dec est victoria que vincit mūdū fides nostra. Nam in spū lenitatis dura quelibet et aduersa equo animo tolerabat. Hinc q̄ post xpm fide calcabat maria: ne cape ē desiderabilior inuentia sua possidebat animā suā: ne molestis frangere. De his enī duobus habes i psalmo. caſuros a latere tuo mille et decem milia: de dextris tuis: q̄ multo plures. p̄p̄ritatis fallacie q̄ aduersitatis flagella deſiciant. Nemo itaqz nostrūz carissimi plana mollioris vñ sup̄ficie delectatus: iter illud marinū sibi p̄modius arbitret magnos hic campus montes habet. Inuisibiles q̄dem sed eo ipso piculoso. Laboriosior forte via videt inter ardua collū et aspera rupiū: sed exp̄tis securior etiā desiderabilior inuenitur. Etrobiz tñ laborez: vtrobiqz piculū esse nouerat. qui dicebat. per arma iusticie a dextris et a sinistris: vt merito cōgratulemur eis. q̄ trāsierūt p̄ ignē et aquā et in refrigeriū sunt educti. Refrigeriū vultis audire? Atinā id vobis aliud loqueretur. Hū ego q̄s non gustari eructare non possum. Audeo: tamē mihi hodie super hoc refrigerio malachia dicentē. Conuertere anima mea in requiem tuam: quia dñs benefecit tibi. Quia eripuit animam meam de morte et cerera. In quibus verbis quid intelligā paucis audite. Siquidem inclinata est iam dies. et lōgū q̄ sperauerim fmo p̄cessit. q̄ fuit? euellar a p̄ni dulcedine noī: et malachia silere ligua formidās finē facere vereat. Mors anime fratres mei peccatū est nisi forte excidit vob q̄s i p̄pheta legistis

aīa q̄ peccauerit ip̄a moriet. Triplex p̄ide cōgratulatio ē hominis. ab oīni peccato et labore et piculo liberati. Et hoc siquidem nec peccatū habitare dicis. nec penitētie luce? indicis: nec ab vllō lapsu ei p̄dicatur esse cauendū. Posuit helias palliū nō est q̄s timeat: nō est q̄s tangi nedū tenere ab adultera vereat. Currūz cōscendit nō ē iam trepidare ne cadat: suauiter scādit. nō laborās volatu p̄prio sed celeri i vehiculo sedēs. Ad hoc nos refrigeriū dilectissimū tota animi auaritate curram? in odore vngtorū hui? beati patris nostri: q̄ n̄m hodie torporē in feruētissimū desiderium vñsus est excitasse. Curramus inquā post eū crebri? illi clamātes: trahē nos post te: et affectu cordis et p̄fectu cōuersatiōis: deuotas dñipotentis misericordie gr̄as referētes q̄ indignis seruulis. q̄b? p̄p̄a desūt merita: aliena saltē volu it suffragia nō deesse.

Sermo secundus vnde supra.

Religiosis fratribus:

qui in hibernia sūt et his maxime cōgregatōibz quas beate memorie malachias ep̄us fūdauit: frater bernardus clareuallis vocat? abbas paracliti cōsolationem. Et habere mus hic manentem ciuitatē copiosissimis iure lacrimis plāgeremus talē nos amississe cōcūies. Eterum si futuram magis inq̄rim? vt oportet ē qui deus non modica doloris occasio tā necessaria duce destituit: debz tñ zelū tēperare sciētia: et dolorē spei fiducia delinire. Nec mirari quēpiā decet si gemitū extorquet affectus si desolatō lacrimas exprimit: modū tñ adhibere necesse ē: imo nō modice etiā cōsolari ituentes nō que vidēt. sed que nō videntur. Que enim vidēt tēporalia sūt. que autē nō vidēt eterna. P̄rimū quidē congratulādū est aīe sancte: ne nos arguat de inopia caritatis dicēs et ip̄e q̄s dominus ad a p̄los ait. Si diligēritis me gauderētis vti: que: quia vado ad patrē. P̄deuenit nos ad patrē spiritū spūs patris n̄i. nec modo caritatis iopes sed i gratitudinis etiā rei esse cōuincimur super omnibus que p̄ eū nobis bñficia puenere si non cōgratulamur ei q̄ de labore ad requiē: de periculo ad securitatē de mūdō transiit ad patrē. Itaque et piū est malachiam flere defunctum: et piū magis malachie congaudere viuenti. Hū quid non viuit? Atique: et beate. Hūsus est oculis insipientium mori: ille autē est in pace

Dehinc etiā utilitatis pprie consideratio exultandū nobis suggerit et letandū: q̄ taz potens nos patronus ad celestem curiam: tam fidelis p̄cesserit aduocatus: cui⁹ et feruentissima caritas obliuisci nequeat filiorū et pbata sanctitas obtineat gratiam apud deum. Quis em̄ nō malachia sanctum: aut minus posse p̄desse: aut min⁹ suos diligere audeat suspicari? Profecto diligere p̄us certior: a nūc sue dilectōis a deo capit exp̄mentat: cum dilexisset suos in finez dilexit eos. Abistit autē tūc nūc o anima sancta minus efficat estimef oīo q̄n p̄nti uiuidius supplicare est maiestati: nec iam in fide ambulas sed in specie regnas. Abistit ut iminuta necum exinanita tua illata tam operosa charitas reputet: cum ad fontem ip̄m caritas eterne p̄cūbis pleno hauriēs ore: cui⁹ et ipsa p̄ius stillicidia stitebas. Non potuit morti cedere charitas fortis ut mors: imo et morte fortior ipsa. Nam et decedens non erat inemor vestri: affectuosius vos comēdans deo: et nostrā quoq̄ exiguitatez solita illa sua mansuetudine et humilitate exorās ut vestri nō obliuisceremur in finem. Unde et dignū durimus scribere vobis: ut sciatis nos et in spiritualibus: si qd nostra in his exiguas p̄ beati huius patris nostri merita: vnq̄ potuerit: et in corporalibus si qn forte oportunitas p̄beret: omnē vobis consolatiōne impedere tota deuotiōne paros. Et nūc quoq̄ dilectissimi hybernici ecclesie grauem hanc destitutōne toto miseremur affectu: et eo ampli⁹ vobis cōpatimur: quo nos amplius ex hoc nouim⁹ debitorē. Magnificauit em̄ dñs facere nobiscum: cum locuz nostrz dignat⁹ est beate mortis eius honorare p̄sentia: et p̄ciosissimo corpis eius locupletare thesauro. Nec molestū sit vobis q̄ apud nos habeat sepulturā: qn sic ordinauit fm̄ mltitudine misericordie sue: ut vos euz viuū haberetis nobis habere liceat vel defunctum. Et nobis siq̄dem cōis vobiscū pater ille erat et est. nam in morte ip̄s hoc nobis confirmatū est testamentuz. Quam obrem sicut nos huius tanti patris gratia vniuersos vos tanq̄ germanos fratres totis amplectimur visceribus charitatis: sic et de vobis idē sentire spiritualis ipsa cognatio p̄suadet. Idortamur autē vos fratres ut beati huius patris nostri semp curetis sectari vestigia: eo studiosius quo vobis certius sancta eius cōuersatio diuturnis exp̄mentis innotuit. In hoc veros vos ei⁹ filios.

esse pbabit: si paterna viriliter instituta seruetis: et ut in eo vidistis et audistis ab eo quemadmoduz vos oportet ambulare sic ambuletis et abundetis magis. Si quidem gloria patris: sapientia filiorū. Nam et n̄az nō mediocriter excutere desideria et reuerentiam incurere cepit: p̄pens nobis tante p̄fectionis exemplar. Atq̄ vtinam si nos post se trahat ut p̄trahat: in tam recenti virtutū ei⁹ odore audi⁹ alacriusq̄ currentes. Quātem pro nobis vniuersitatem vestram xp̄s custodiat.

De verbis ysaei vidi dñm sedentē sup solū excelsum. Sermo p̄mus.

Idi dominū sedentē

sup solū excelsum et eleuatum: et plena erat oīs ēra maiestate ei⁹.

Sublimis quedā visio p̄phetico nobis sermone describitur. Vidi inq̄t dñm sedentē Magnū spectaculuz fr̄es: et beati oculi qui viderunt. Quis nō toto desiderio concupiscat tante maiestatis gloriā contemplari? Idoc quippe sanctorū omniū vniciū semp desiderū fuit. Ipse est em̄ in quem desiderāt angeli p̄spicere: quem videre est vita etna. Sed aliam fratres audio p̄phete eundem: dñi longe dissimile visionē. Siq̄dem ysaias iste est q̄ in alio loco sic loq̄tur. Audim⁹ eum et nō erat illi species neq̄ decore: et estimamus euz tanq̄ leprosum et. Abi illud p̄mū considerandū est q̄ cōis illa hec p̄pheticē p̄rogatiue ppria videat. Non sine cā sane ibi vidim⁹ scriptū est: hic vidi. nisi ut illaz q̄dem intelligas esse cōem: hanc vō excellētie singularis. Siq̄dem absq̄ specie et decore vidit eum et spreuit herodes. viderunt q̄q̄ ipsi indeiq̄ et dinumerauerūt oīa ossa eius. Nam vō super hac visione beata: manifeste p̄pheta denūciāns ait. Tollatur impius ne videat gloriā dei. Multipharie q̄ multisq̄ modis: nō solum locuz in p̄phetis sed et visus est a p̄phetis. Agnouit eum dauid minoratū ab angelis. hieremias etiā vidit eū cum hominib⁹ cōuersantē. ysaias: nō super solū excelsum: modo nō solum infra āgelos aut inter homines: sed tanq̄ leprosum se vidisse testat. id est nō in carne tm̄ sed in similitudine carnis peccati. Tu quoq̄ si desideras videre sublimē: hūilē p̄us iesum videre curato. Intuere p̄us exaltatū in d̄erto serpente si videre desideras regē in solio reudentē. Ista te humiliet visio: ut illa exaltet humiliatū. Depmet et sanet ista timorē tuū

ut illa repleat et satiet desiderū tuū. Exinanitū vides: non sit ociosa visio. q̄ exaltatuz ociose videre non poteris. Similis eris illi cum videris eum sicuti est: esto et nunc sicut ei videris eum sicut p̄pter te factus est. Si enī ne in humilitate q̄dem similitudinē ei⁹ abnuis: certa tibi sublimitatis q̄q̄ similitudo debet. Hūq̄ ille sociū tribulatiōis a cōione glorie patiet arceri. Deniq̄ vsq̄ adeo n̄ de dignat⁹ passionis sue consortē: et in regnum mittere secū: ut i cruce confitēs latro eadē die cum eo fuerit in p̄adyso. Dñc est qd ait etiā ad ap̄los. Vos estis q̄ p̄mansistis mecū in tribulatiōib⁹ meis. et ego dispono vobis regnū. Quia ergo si cōpatimur et cōregna bim⁹: sit interim meditatio n̄a fr̄es xp̄s et hic crucifixus. Ip̄sum ponam⁹ signaculum sup cor. signaculū sup brachiū nostrz. Ip̄suz amplectamur brachijs q̄busdam vicarie dilectōis: ip̄sum sequimur studio pie cōuersionis. Hoc enī iter quo ostendatur et nobis ip̄e qd est salutare deitatis: non iā sine specie et decore: sed in claritate tanta ut maiestas eius repleat orbē terraz. Oportune siq̄dem visione p̄ma tanq̄ hyemali adhuc t̄pemon sup solū sed inferiori atq̄ humiliori habitatione videf. Duplicet q̄ppe solet habere magna domus quelibet mansiōne: estiuam supius: inferi⁹ hyemalē. Igitur dum ipsa etiā discipulorū corda brumali adhuc glorie strin gerentur: et petrus quosq̄ nō minus gelido corde q̄ corpore calefa ceret se ad p̄unas: tempus oīno nō erat habitandi in solio vel potius apparēdi. At vbi cantabit canticuz nouū: hyems abiit et recessit: flores apparuerūt in terra nostra. oportune iam tūc ascēdetur in solium et habitabit dñs in excelso. Puta ergo ysaiam cum hec illius gloriā t̄pis oculo p̄uidisse. p̄phetico. Vidi inq̄t dominū sedentē sup solū excelsum et. Sed qd putamus q̄le est solū istud fr̄es? Neq̄ enī altissimus in manifestis et manufactis inhabitat. Nulla oīno materia corporalis apta tanto solio tanto habitatori videf. Quis ē construēda lapidib⁹ fabrica spiritualis quaz verat eterna vita sua inhabitare dignetur. Qd si minus tanto edificio sufficit āgelica creatura: p̄uaricaroz vtiq̄ minorata p̄cipio. suscitetur certe de terra inopem: et de puluere erigat pauperem: ut collocet eū cū p̄ncipibus: et solū glorie cōplaceat. Et fortassis p̄pterea ip̄e qd vidit nō mō excelsum solū: sed et eleuatū q̄q̄ describit ut p̄inde et angelorū stabilis celsitudo. et hominū misericors

eleuatio designet. Que sequitur diligentiorem et ipsa p̄sideratiōne desiderare vident sufficiat hodie vel cepisse.

Sermo secundus vnde supra.

Lena erat ait contē

plato: noster de eo quē sup solū viderat maiestate eius oīs terra

Adueniat regnū tuū ut maiestate tua sicut celū replet repleat et fra. At qd enī p̄nceps hui⁹ mūdi tāto vbiq̄ furore bachaf: nisi qz terra data est i man⁹ impij. Sed hec ē hora eius: et potestas tenebrarū. Erit certe qn qd in celo locū nō habuerit: et ab ipsa q̄q̄ terre sufficie exturbabitur miser cauernis vtiq̄ subterraneis recludēdus. Dñc qz p̄pheta dauid sanctorū p̄spitate p̄missa de maligno angelis seu mēbris eius adiecit et ait. Non sic impij nō sic: sed tanq̄ puluis q̄ piscit vent⁹ a facie terre. Nulla iam tunc tērandi facultas erit: inq̄rēdi nulla libertas: possibilitas nulla nocēdi. Replebitur maiestate eius oīs terra: qn iam volūtatis ei⁹ transgressio vlla nō erit. Magis at qn creatura ipsa liberabit a seruitute corruptiōis huius p̄pter quā ingemiscit et p̄tur vsq̄ adhuc. Erit enī celum nouū terra noua: ut quāq̄ verteris oculos in ipsa tibi rex facie diuina videat quodāmodo resplendere maiestas. Sed et est tibi altera quedā terra p̄pinq̄: et sup hac āplior: iusticiorq̄ sollicitudo. Hec mo q̄ppe carnē suā odio habuit. Consolare q̄ eā ut et ipsa req̄descat in spe: audiēs nimis qz replebit maiestate dñi oīs ēra. Quō enī nūc carnē nr̄az dilectissimi maiestas repleat cū et magn⁹ ille paulus p̄micias tm̄ sp̄s h̄ns ingemiscat miserabiliter satis et dicat: scio qz nō est i me: hoc est in carne mea bonū. Et certe iam nō dñabit peccatum in eius mortali corpe. Hora tñ adhuc corpe mortale phiberi: peccati q̄q̄ solū dñuz negari. Erat enī etiā tūc lex peccati i mēbris eius: quā qdē maiestatis plenitudo cum venierit p̄sus excludet. Hō solū aut sed et nouissima inimica destruet mors. Replebit q̄ maiestate dñi terra n̄a: qn p̄sus d medio fiet et peccati oīs sensus et debitum mortis. Replebit inq̄ oīs terra n̄a dñi maiestate: qn resurrectiōis gloria vestiet: induet imortalitatis stolā: cōfigurabit deniq̄ claritati corpis xp̄i. Saluatorē siq̄dem expectamus qd reformabit corpus humilitatis nostre cōfiguratiū corpi claritatis sue. Quid adhuc murmurat caro misera: quid adhuc recal-

citras: et aduersus spm concupiscis? Si te humiliat: si castigat: si dirigit in seruitutem id pfecto in tuo genere nō min⁹ tua inest q̄ ipsi. Quid eis inuides: qui de opib⁹ veritū et mūrū pellib⁹ in gloriā plane gloriā mendicare nō erubescūt: cultu indigno viris interdicto et mulierib⁹ semetipsos deho nesciātes poti⁹ q̄ ornātes. Reformat ipse aut magis certe deformet corpora sua: te si fueris corpus humilitatis reformabit idēz artifer qui formauit. Illā si nō despicis p̄sto labere manū: vt qd fecit ipsa reficiat. Jā vero quid in ip̄a pphetica visione sequat attē de. Et ea inq̄t que sub ip̄o erāt replebāt tēplū. Propterea sane dixi: humiliare sub potēti manu dei: vt exaltat te in tempore visitationis. Aīde vt sub ip̄o inueniaris: alioq̄n nō esse poteris cū ip̄o. Quid enī putas in differenter admittere homines in illud tante beatitudinis tēplū: qd nō ip̄os qdē angelos in differenter reliquit in eo? Aut nō discerneret iter glebas qui discreuit inter stellas? Examinabit certe argentū: qui ip̄m q̄z aurū probauit et reprobauit. Nalem ergo putas necesse est hominem inueniri: q̄ repudia ti locū angeli sortiat? Plane immunem ab omni iniquitate: sed ab ea maxime q̄ in ip̄o q̄z angelo nō ad leuē offensam: nō ad momēta neā irā inuenta est: sed ad odiū sempiternū. Semel turbauit supbia regnū illud: cōcus sit muros: etiā p̄strauit ex parte: et pte non modica. Quid ergo? Facile ne deiceps ad mittenda videt? Nunq̄d nō odit ciuitas illa: et vehemēter hui⁹ pestē abominat? Cer ti estote fratres: eū qui supbis nō pepercit angelis: nec hominib⁹ parciturū. Nō est cō trari⁹ sibi ipsi: non est psonaz acceptor: simi lia sunt iudicia ei⁹. Sola enī placet humili tas siue in angelo siue in homie. et q̄ sedet i throno solus eligit subditos. et quib⁹ reple at templū. Scriptū quippe est. Quis sicut dñs deus noster qui in altis habitat: et hūi lia respicit in celo et in terra? Aīde autēz ne forte michaelis verbū sit: superbo illi dicen ti. Similis ero altissimo in faciem resistētis. Michael q̄ppe interpretatū dicit. q̄s vt de⁹. Bene ergo ppheta cū dixisset vidisse se do minū sup solū excelsū et eleuatū. ne forte aut excelsū intelligeres de eo dictū qui ait. ascēdā super altitudinē nubū. aut eleuatū referres ad eos hoīes qui in supbiā erigun tur. addit. et ea que sub ip̄o erāt replebant templum: vt manifeste intelligas nō eā alti tudinē cōmendari que extollitur aduersus

eum: sed eos in tēplo siue in solio fore: q̄ sub eo sunt. alios quidē excelsos stabilitate soli da. alios ex imo leuatos miserationē diuina. Ac ne forte abijcias ditioni ei⁹ vniuersa sub esse. nec quicq̄ determinatiōis habere qd ait que sub ip̄o erāt: vt solā que volūtaria ē et ex feruore caritatis pcedit. approbaret cōmendaret dei subiectionē addidit et de se raphin: de quib⁹ et nos loco suo dicemus qd ab eo fuerit datū. Et ea inquit que sub ip̄o erāt replebant templū. Ab initio siquidem creauerat angelos de⁹ in quib⁹ beati illius tēpli plenitudo cōstaret: sed nō in omib⁹ be placitū ei. q̄ et in ip̄is vt scriptū est angelis suis reperit prauitatez. Fuit quippe in eis q̄ diceret ponā sedē meā ad aquilonē: et po pulū qui sibi crederet habuit. Miser ipse q̄ sine deo esse maluit q̄ sub deo: miser et illi. qui videntes furē cucurrerūt cū eo. Exierūt infelices: et vacuus relic⁹ est locus: quē ac ciptet alter. Nōne deo subiecta eris anima mea? Alioquin nec tibi locus erit in tēplo. quia que sub ip̄o erāt replebāt tēplū. Fru stra pulsabāt fatue virgines. inuaniunt clama bunt vbi implete fuerint nuptie discubenti um: et ianua clausa erit. Infelix aīa cui a nu ptis illis cōtingerit excludi. Infelix de quo clamabit: tollat impi⁹ ne videat gloriā dei. Et quid enī lucē hanc t̄palem miser ille vi det q̄ gloriā illā nō merebit intueri? Atinā nihil vnq̄ vidisset ocul⁹ meus. si illa qd ai tat de⁹ frustrādus est visione. Eant superbi insolescāt magis. extollant insens. appetāt semp in cumulo apparere: vt cū venerit eq̄ tatis linea: a plenitudine eiciant. Tu vero nō sic sed deo subiecta esto aīa mea. subie cta sane ex aīo. subiecta cū feruore deuotio nis: quia seraphin stabāt sup illud. Cū qui bus stemus et nos hodie fratres: nec dimo ueamur a tēplo isto: in quo oēs dicūt gloriā q̄ gloriā cōtēplant dñi nostri iesu christi: qui est super omnia deus benedictus in se cula.

¶ Sermo tercius vnde supra.

Non vobis arbitror ex

cidisse de duob⁹ seraphin hodie vo bis habendū esse sermonē. ppter il lud isaie qui postq̄ dñm sese vidisse testat⁹ est sup solū residentē: addit seraphin stare super illud. Seraphin quidē electissimi si cut frequēter audistis nomē est supernozū spiritū: ordinis vnus de nouē summi atq̄z sup̄emi. Ex hoc loco vt arbitror nō in ea

ponitur significatōe p̄sertim cum innumera illa sint agmina: hic duo tñ seraphin descri bant. Et ego qdē fratres si licet in hac pte vntatē abū dare in suo sensu. in duobus se raphin duplicē arbitror: intelligi creaturā rōnabilem: angelicam scz et humanā. Nec mireris hominē seraphin factum: memēto qz creator et dñs seraphin factus est homo Ad contumeliā tuam o supbe q̄ creat⁹ inf angelos inf angelos stare nō meruisti: ecce rex noster nouos in terra angelos fabri ca: turus aduenit. Itq̄ vt tabescas ampli⁹ et liuore p̄prio torquearis: nō qualescūq̄ nec inferiores alicuius ordinis angelos sed se raphin. Audi enī qd ipse loquatur. Ignem inq̄t veni mittere in terram. et qd volo nisl vt accendat. Auit ergo seraphin fabricari vt ibi stent vnde tu corruisti. Seraphin in q̄t stabāt sup illud. Et qd ergo tu q̄ male obiebaris lucifer in veritate nō stetit: nisl qz seraphin non fuit? Seraphin q̄ppe ar dens vel incendens interpretat. Tu xō ha buisti miser lucem: sed ardorez nō habuisti Bonū erat tibi si ignifer magis esses q̄ lu cifer: nec iam imoderato appetitu lucendi vt eras frigidus ipse: frigidam quoq̄ elige res regionē. Dixisti enī. Ascendam super altitudinē nubū: sed ego i laterib⁹ adlonis. Quid festinas mane oziri lucifer q̄ gloriā ris sup sydera: qd aliq̄to clarius rutilare videris? Breuius omino erit gloriatio tua Sequitur sol iusticie quē te esse vana simu latōne: simulatōne iactabas: cuius feruore pariter et splendorē i nihilū redactus: oīno dispareas. Frustra q̄z paras venturū sine seculorū dñm tāq̄ veri solis ortū in dñato illo quem assumptur⁹ es hoīe: puenire et ex tolli sup omne qd dicit aut colit deus: qz et tunc aduentus eius illustratōne penit⁹ de strueris. Quā melius et certe non ad inspi entiam sibi iohannes baptista: siq̄dez et ipe lucifer fuit: nō sua p̄sumptōne ne et ipse fur esset et latro. sed dei patris auctoritate p̄e missus est ante dñm. Ecce inq̄t mitto ange lum meū ante faciem tuam et. Dabes et in psalmo de eodē. P̄raui lucernā x̄po meo. Ille enī erat lucerna ardens et lucēs: et vo luerūt tui ad horāz exultare in lumie ei⁹ sed nō ipe. Unde ergo? Ipse interrogat: ipe de se loquatur. Amicus inquit sponsi stat: et gaudio gaudet ppter voces sponsi. Stat q̄ iohānes: neq̄ enī arundo est v̄to agitata. Stat qz amicus: stat qz ardēs est: et seraphin stare describitur. Vere amicus sponsi qui

pcedentis de thalamo suo. non emulat glo riam: sed parat viam. sed p̄dicat gratiaz vt et ipse d plenitudine eius accipe mereatur. Lucet ergo iohānes tāto vtq̄z clari⁹ q̄to amplius feruet. tanto verius q̄to min⁹ ap petit lucere. Fidelis lucifer q̄ solis iusticie nō vsurpare venit sed p̄nūciare splendorē. Nō sum inq̄t ego x̄ps venit fortior me post me: cuius nō sum dignus soluere corrigiaz calciamenti eius. Et illud. Ego baptiso vos aqua: ille baptisabit vos sp̄scō et igne. Ac si māifeste lucifer dicere videat. Quid ami ramini intuentes splendorē meū? Nō sum ego sol: longe aliū videbitis eū in ei⁹ cōpa tione tenebre sum et nō lux. Ego tanq̄ syd⁹ ante lucanū matutino vof roze pfundo. ille emittet in feruore radios suos: soluet gla cies: pluuias siccabit: algentes calefaciet: paupibus erit p vestimēto. Nec sane visso nat a x̄bo iudicis vor p̄curforis: sed mani feste ignē a iohāne p̄missum: x̄ps exhibuit dicens. Ignē veni mittere in terrā. Dicas fortassis in igne vt feruore sic et splendorē esse. Nō p̄redo licet feruore ei quodāmodo substantialior videat. Ip̄m poti⁹ audiam⁹ qd magis in igne cōmēdet. Ignēz ait veni mittere in terrā: et qd volo nisl vt ardeat. Cognouisti certe qd velit. Sz ne illud qdē ignoras: q̄ vita in voluntate eius: et seruus sciens nec faciens dñi volūtatē plagis plu rimis habeat vapulare. Quid lucere festi nas? Nōdū illud aduenit t̄ps i quo fulge bāt iusti sicut sol in regno patris eoz. Inte rim gniciolus est appetitus ille lucē differ uere enī multo melius. Deniq̄ si tam vehe menter splendorē desideras: qd videri vis esse curato. et p̄mū quere feruore: nec dubiū qn et splendor adijciat tibi. Alioq̄n incassū laboras: qz van⁹ splēdor absq̄ feruore. Mu tuata aut magis certe simulata lux est: que non ab igne pcedit. Quod aut alienū ē: ad modicum poteris vsurpare. Erit maior cō fusso quo nō erat tuū voluisse videri. Luna vt aīst: habet absq̄ feruo splendorē: sed et ip̄m mutuat a sole: ideoq̄ tā frequē imo et semp mutat: nec vnq̄ in eodē statu pma net. Sic pfecto stultus vt luna mutat: sapi ens pmanet vt sol. Ille inq̄ stultus qui in decore suo p̄didit sapientiā. id est qui refri guit in splendore. Cecidit q̄ lucifer vt ful gur de celo. seraphin xō stabāt sup illud. Stant plane seraphin: qz caritas nūq̄ exci dit. Stant attoniti et suspensi in cōtēplatōe sedentis in throno. Stant in eīna in cōmuta

bitate et unitate incommutabili Tu sedē tēta
sti o ipie ppea tui moti sē pedes et effusi sē
gressi tui. Fili? ē q sedz i throno dñs saba
oth: cū tranquillitate iudicās oia. Sola sedet
trinitas: que sola habet imortalitatē: sola ē
apud quem nō est transmutatio nec vicissi
tudinis obābratio. Seraphin xō stant imu
tabiles qdem sed suo modo nō in eius cōpa
ratione. Stant extendētes se et intēdentes
in eum in quem pspicere cōcupiscit. Qui
sedere psumpsit scipso voluit esse cōtentus
vnde solam hodieq maliciā esurit: q solaz
habet hanc a semetipso. Cum loqitur men
daciū d ppeio loqitur: qz mēdax est et pater
eius. Ad audis de xō mendaciū: intellige
et de ope malicie. Et licet male sibi in malo
cōplaceat: sufficere tñ sibi nūq poterit nec
in ipso. Sola pinde sedet trinitas summa:
que sola in se est: et ideo sola vere est: sola se
fruitur: sola nulli? eget: sola sufficit sibi ipsi.

Sermo quartus vnde supra.

Um dixisset ppheta

et seraphin stabant adiūrit deide
et ait. Ser ale vni: et ser ale alteri.

Quid sibi volūt ale iste frēs? Ergo ne etiā
cum hyems transferit et sedebit rex sup so
liū: volandū adhuc erit et ipsis seraphin: vt
possint diuersis occurrere necessitatib? di
uersorū: ab iminentib? liberare piculis: opē
ferre laborantibus: in tribulatione positos
consolari? Absit vt illo eterne beatitudinis
regno necessitas aut piculus aut labor aut
tribulatio sit: cui oporteat subuēiri. Ad qd
ergo tunc ale? Placet hec statio illa: oīno
sic volo manere: nec aliquid psumo admitto
quo mihi stabilitas illa debeat. Rex tamen
scio beate ysaia q ppheta es tu et spiritum
eius habes: q abundantia pietatis excedit
hominū nō modo merita sed et vota. Salua
mihi sit illa tam amata stabilitas: iam si qd
ale iste ad beatitudinē addiderint nō recu
so. Credo aut sicut i statōne immutabilitatē:
sic et in volatu alacritatē pmittere ne videlz
insensibilis quedā et quasi lapidia stabilitas
estimef. Sed dicas. Et si alas hñe necesse ē
qre tam multas? Quid sibi vult multiplici
tas ista pennarū? Audi quod sequit. Duab?
alis velabant caput: duabz pedes: duab?
volabant. In qbus verbis videre mihi vi
deor. qd de statōne dictū est volatu manife
stius explicari. Quo ei seraphin volant nisi
in eum cuius ardent amore. Vide stāmā qñ
volantē et stantē simul: nec miraberis iam

seraphin stantes volare: stare volātes. Sed
qz dixim? quo volant: ipsas qñ qñ? volant
alas erigere religiosa curiositas vñā videt
Certius posset et credibilis testimoniu p
hibere cui datum est videre. Ego tñ opinor
nō incōgrue pennas istas agnitōne et deu
otionē intelligi posserqbus in eum qui sup: a
ipso est seraphin rapinū. Leuat qñpe cō
gnitionis alas: sed sola nō sufficit. Ruit citi?
que vna tñ ala volare contendit: et quo ma
gis attollit? pei? collidit. Experti sunt hoc
pbi gentili q cū cognouissent deūz atq sicut
deūz glorificauerūt: sed euauerūt in cogi
tationib? suis: et obscuratū est insipiens cor
eorū. Deniq traditi in reprobū sensum vsq
in ipsas etiam passionēs ignominie corru
runt. A deo xō pbat illa sententia: scienti
bonū et nō facienti peccatū est illi. Sic et ze
lus absq sciētia: quo vehemēti? irruit: eo
grauius corrūit. Ipingens nimiz atqz res
liens. Abi xō intelligētia caritas: agnitōz
deuotio comitat. volet secure qñs eiusmōi
est: volet sine fine: qz volat in eternitatem.
Iam sup ea q pemitit capitis et pedū vo
latione extat a patribz. pbatā sentētia: dei
caput pedesqz velari: eo q lateat qd an mū
dū fuerit qdve futurū post cōsummatōz. Et
hoc quidē p eo q distincte in latinis codi
cibus scriptū est: caput eius et pedes eius.
Testat aut interpres noster in hebreo xbu
esse cōe qd interpretari possit: eius et suam vt
seraphin iuxta hebrei fmōis ambiguitatē
vel faciem pedesqz dei: vel suam faciē ac pe
des opire dicant. Ander miz videri potest
cur e duobus eum magis in interpretatione
elegerit sensum: quē visionis ipsius confe
quentiā minus videt admittere: vt videlz
et velarent pariter caput pedesqz sedentis:
nisi q origenis expositōne secut? est in hac
pte. Ad si de ipsis qz seraphin licet accipe
sic pinge ea vt opto capite et pedibus soluz
appareat corpus mediū: sed et ipm qñq non
penitus ppter eas nimis alas qñ? volare
phibent. Considero siqdem qñ quoddā ca
put corpus et pedes meos: in xbis apostoli
quib? ait. Quos eniz psciuit et pdestinavit
cōformes fieri imaginis filii sui: et quos pre
destinavit hos et vocauit. Quos aut voca
uit: hos et iustificauit. Et qñ iustificauit hos
et magnificauit. Ita initiū meū soli? grē est
et nō habeo qd mihi i pdestinatōe attribuā
sive vocatōne. Ad sic facie ab ope iustifica
tiōis alien? sum: opaf et illud grā: sed plane
mecū. Ad des ne quēadmodum seraphin in

medio appareat allqtenus? Porro cōsum
matio qdem et ipsa solius grē est: nec mihi i
hac pte vel cū ea siue i ea gloriari: qñ coad
iutor: videat aut cooperator. Helat itaqz sera
phin caput suū duab? pennis: si et veraciter
cognouerit et hūilif fateat: qz misericordia
eum sola puenierit. Helat et pedes alis eque
duab?: si misericordie qz qz subsecutura est
nec ignarus extiterit nec ingratus. Quaz
sane capitis et pedum velatōnem: et nūc qñq
negligere nō oportet. licz tūc maxime pñci
enda sit qñ iuder sedebit sup solū: et astan
tes sibi seraphin et agnitōne xitatis subti
lius illustrabit: et inflāmabit vehemēti? ca
ritatis ardore. In qñ nūero indignos non
seruos nois sui: ipsa de qua locuti sum? con
stituere dignet misericordia: q ab eterno ē
et vsq in eternū sup electos: in medio qñez
allqten? ostēdes libez arbitriū meriti grā
pncipiū et finē oīno soli vendicās sibi: vt sit
nobis alpha et o dñs de? nñ. et p vtroqz iure
clamem? mon nobis dñe non nobis sed noi
tuo va gloriā. amen.

Sermo quintus vnde supra.

Commendat nobis

sacre littere xpm dñm et ex pfe et
in pfe et cum pfe et a pfe et p pfe:

et etiam sub pfe. Ad dñ ex pfe: ineffabilis ē
natiuitas. q in pfe consubstantialis vnitas.
q cum pfe equalitas maiestatis. Sane enī
tria hec ab eterno. Letex si ex pfe nascens
qd in pfe aut cū pfe: Ad incōgrue forsitan
in pfe cubās: cū pfe sedens dicat. Et au
dite pfectus hui? et hui? accubit? rōnē. Sic
ei sessio maiestatis: sic pfectio eqūlitatē expri
mit maiestatis: pferim cū sit ei sedes a dex
tris pñs: nō sane sub pedib? vel qñ a tergo
Et sedere qdē iā qescere est: sz iacere magis
Quid aut delectabili? et quodāmo dulcius
esse videbit filio: q in pfe est: an q cuz pfe
oibus pñt? In quo putas horū summa illa
pax dei: q exupat oēm sensum et singularis
reces dñi pperentius assignetur? Et si vi
gne ore id expmi nequeat: corde tñ forstā
pie concipit: vt salua qdē in oib? illius indi
uisibili simplicitate essentie: inē glorie eqū
tatē et substantie vnitatē: velut simul qdaz
ei que inter confesum et accubitū est cogi
tari posse distinctio videat. Deniq pax vi
detur sponse videre sedentē: cubantēz sibi
flagitat indicari. Indica mihi ait quē dili
git anima mea: vbi cubas in meridie? Sed et
aie oī q sanū sapit: dulci? sapit p oēm modū

quod apostolus ait. Qui adheret deo vnus
spūs est: q quod apostolis dicit: cuz sederit
rex in sede maiestatis sue: sedebitis et vos
indicantes: haud minus vnus qz iocundior
sessione cubatio. Ego i patre ait filius: et pa
ter in me est Non potuit expñs substantie
vnitas cōmendari Abi enī vterq in altero
nihil quasi exterioris licet: vnusqz interioris cō
gitari: simplicissimā magis credi necesse ē
in ambobz substantie vnitatē. Serūti aliq
tenus huic simile est quod dñ: qui manet in
caritate in deo manet: et deus in eo. nisi qz b
qdē spiritalis qdā vno fm q supra memo
raui? qui adheret deo nō quidē vnū. id ē
nō vna substantia: sed vn? spūs est. Illic xō
naturalis potius et substantialis vnitas deff
gnatur. Ad et habes in euāgelio. Ego et pñ
vnū sumus. Illud pinde iuxta pñatā simili
tudine tanqz cubiculū vnigeniti: et qñ sum
ma qdā reqdes est. Ad qz p hanc volūtātū
vnionē et adhesionē spūs quā nimiz caritas
facit: p nostro quidē modulo in hoc suū cu
biculū in suam requiē factus est etiā pmo
genitus introducit. Iam xō qd dñ a patre
ambulantē significat: et ad eum quē pñme
ipō pñante celebraturū sum? ipectat in car
natōis eius aduentū. Idnc nimiz ipe ait
Ego enī a deo pcessi et veni. In frīs deniqz
vñus: et cum hoib? cōuersatus medi? nostz
que? nesciebam? stetit: verus qdē emanuel
nobiscum deus: nobiscum stans: sed p pfe.
Ad ei nobiscū stetit adiutoriu: qz p patre
stetit zelum designat. Paternam nāqz qre
bat in omnib? gloriā: cui? et venerat facere
voluntatē. Letex si pendentez consideres
si xpm et hūc crucifixū attēdas: ibi maxime
euentissimeqz cū sub patre repies. hoc ei
pprie ac spālter ad hūane pñuit nature
humilitatē fm q ipse ait. Ad maior: me est
Dicere ne audebim? qz aliqñ fuerit sine pa
tre? Nemo id pñmeret: si nō pñ ipe dixisset
Deus me? deus meus: vt quid dereliquisti
me? Quasi quedā enī ibi derelictū fuit vbi
nulla fuit in tanta necessitate xrtutis exhi
bitio. nulla ostēso maiestati. Habem? itaqz
xpm ex patre nascentē: in patre cubantē:
cum patre sedentē: a patre ambulantē: pro
patre stantē sub patre pendentē: sine patre
quodāmo morientē. Quonā igit mō ex his
vidisse eum credem? ysaia: cū diceret: vidi
dñm sedentē sup solū excelsum et eleuatū?
Longe enī p oēm modū dissilis eaviso fuit
de qua alibi idē ppheta. Vidim? cū inqt et
nō erat ei species neqz decor. et estimauim?
q iij

eum tanq̃ leprosum et percussum a deo et huiusmodi. Idem vtrobiq̃ vidit eundem: sed non vidit eodem modo: ac per hoc quodammodo non eundem. Ibi enim vidit eundem in plaga: saturatū obprobriis. affectū supplicis. lacessitum iniuriis. Vidit deniq̃ cōtēptibile. vidit pēdentē. vidit ppter nos morientē: et ait. Et tritus est ppter scelera nostra cuius linoze sanati sumus. Ibi inq̃ nouissimū viroꝝ apparuit et despectus: hic autē erat plena omnis terra maiestate ipsius. Ibi vir dolor et sciēs in firmitatē: hic dñs sedens. Et illa quidē cōmunis visio verbo pluralis numeri designatur: hec autē tam singularis est q̃ sublimis. Ibi ergo tanq̃ vnus de multitudinē vidim⁹ ait. hic vero tanq̃ solus et solitari⁹ leuās se supra seruidi inquit dñm sedentē et. Sane cōpetēter dñs dicit: qui sedere cōspicit. Sedere enī p̃sidentis est: sedere dominantis est et regnantis. Maxime vero sedere sup̃ solū dominationē notat: nam sedere simpliciter aliquādo et humiliationē. Et ex vtriusq̃ predicti mus. qui in patre cubat delicias: cū patre imperās fedit: ibi sp̃s amabilis. Deniq̃ gl̃osus deus in sanctis suis: mirabilis in maiestate sua. Audi inquit dñm sedentē sup̃ solū excelsum et eleuatū: et plena erat omnis terra maiestate eius: et ea q̃ sub ipso erāt replebāt templū. Que enī sub ipso erāt: Huiusmodi quid ipm qd̃ dixerat solū quālibet excelsum et eleuatū: sub ipso tñ nihilominus erat. Si enī ip̃s sup̃ solū sedēs: solū plane sub ipso. Et quō illud replebat templū? Deinde qñ er ip̃a iam terra omnis plena ē maiestate ei⁹ quō templū adhuc vel vnde replet? Enī uero discere ex his q̃ audis solū nō machinam imaginari corporeā: sed angelicā intelligere creaturā. Si enī sedes est sapiētē aīa iustitiae: q̃ dignior sedes angeli sancti. Hoc plane solū glorie ei⁹: excelsum p̃ naturā: s; m̃l̃ tomagis p̃ gratiā eleuatū. Excelsos enī fecit eos natura cōditōis: eleuatos gratia cōfirmationis: de qua dicit. Verbo dñi celi firmati sunt. Ea igit agmina angeloz: in quibus sedet deus et q̃ sub ipso sunt templū replent: sic iā terra omnis ip̃i plena sit maiestate. Vbiq̃ ei regnat. vbiq̃ imperat. vbiq̃ maiestas ei⁹ sed gr̃a forte nō ita. Nō inquit vbiq̃ sicut potestas: sic et volūtas ei⁹: bona et beneplacēt p̃fecta. Alioqñ qd̃ est qd̃ dicim⁹: hāc volūtas tua sicut in celo et in terra: fit enī volūtas ei⁹ de oibus: fit p̃ oēs: nō in oibus tñ. In electis spiritib⁹ fit volūtas dei: qñ eis efficitur cū ipso vna voluntas.

Dec sane adheſio ſpiritualis vñs ſpiritu faciēns: ſicut multitudinis quoq̃ credentium cor vñs et aīa vna legiſt exiſtiſſe. Et ea que ſub ipſo erāt replebāt templū. Replebāt oī benedictiōe ſpirituali. replebāt cōſolatione diuina. replebāt diuiſionib⁹ gratiarū. Replebant deniq̃ fructu ſanctificationis. ſi q̃dem domū tuā dñe decet ſanctitudo. replebant diuerſis chariſmatū donis: ſp̃s ſapiētē in intellectus cōſiliū et fortitudinis. ſciētē et pietatis. et replebāt illud ſp̃s timoris dñi. Seraphin ſtabant ſup̃ illud. Homen eſt ordīs angeloz ſummi atq̃ ſup̃mi vt merito ſtare ſup̃ ceteros deſcribant: et ip̃i tñ quālibet ceteris p̃ſtet. aſtāt nihilomin⁹ dñs p̃ſidēt: deuotiū vtiq̃ miniſteriū et plenū reuerentię exhibētes. Aliter enī diſtāliter angeli: aliter homīs intelligi cōuenit ſtationē. Stat x̃p̃s p̃ patre zelās: patris gloriā querēs. et tanq̃ fidelis vnigenit⁹ timo et p̃iogenitus: patris zelo patris adiunās adoptiuos. Sic illū ſtephan⁹ ſtātē vidit: quē habuit adiutor: ſic p̃pheta in adiutoriū eū ſurgere p̃cabatur: exurge inquit dñe adiua nos. Sane angelica ſtatio miniſtratio eſt dicēte p̃pheta. Milia milia miniſtrabāt ei⁹ et decies cētena milia aſſiſtebāt ei. Nam hoīs qui dē ſtare p̃ſſtere eſt in vigore animi: et obſeruationē p̃poſit. Sic moyses ſtetit in conſpectu in cōſpectu ei⁹ vt auerteret irā eius. ſic ſtetit phinees et placuit. Seraphi ſtabāt ſup̃ illud. Quid ſibi vult q̃ nō vñs nō pluri bus ſtātes vididiſſe ſe phibet p̃pheta: ſed duos. Duos ſiquidē ei apparuiſſe cōſtat ex eo q̃ ſecut⁹ adiunxit. Sex ale vni: et ſex ale alteri. Et bene. duo ſtabāt. Ne enī ſolū: ſi ceciderit nō habet ſubleuantē. Ne tibi ſuperbe ſp̃s: ſolitudinis et ſolitarie p̃ſumptiōis amator. Non ſtetit in veritate. expulſus ē pes ſup̃bie: ſtare nō potuit. Solus ſedere volēs tanq̃ fulgor cecidiſti de celo: nō habiturus aliqñ ſubleuantē. Sex ale vni et ſex ale alteri. Ad quid multiplicitas iſta pēnā? Quibus inquit velabāt caput ei⁹: et duabus pedes: et duab⁹ volabāt. Gr̃a de myſterio et p̃fundū vtiq̃ ſacramētū. Attētas in nobis hac hec verba deſiderant aures: ſed multo magis diſertam in nobis linguam exigent maximeq̃ animum ſpiritale. Dico vobis tñ vtiq̃ qd̃ ſentio: nec ſane affirmas dico: ſed cōiectās qd̃ammodo et opinans. Quid enī eſtimare vetat: diecto lucifero ad pugiles excubias ſeraphin p̃ſtitutos. ſicut eiecto homine teſte ſcriptura. cherubin ad cu-

rodiam poſuit de⁹? Nec incōgrue forſitan cherubin ſtāte tradit gladius: vt a ligno vite incifo pariter et incifo. quib⁹ nihil carni terribili⁹ manū phibeāt corpale. Porro ſeraphin tñ alas accipiūt: quāz velamine arceāt oculū ſpiritale. Deniq̃ duab⁹ inquit velabāt caput ei⁹: et duabus pedes: vt nec alta deimec. p̃funda ei⁹ iniquus ille valeat cōtēplari. Erit cū reuelabit gloriā dñi: ſed nō erit hoc niſi factū fuerit ante qd̃ ſcriptū eſt. Tollat impi⁹ ne videat gloriā dei. Interim ſane vela caput: velant pedes. vt mediū quidē aliquid eidē impio videndum ſed ad inuidendū vtiq̃ relinquat. Et velantur aliis q̃ nimis ſic illū arceāt: vt iſtos ſuſtineat et ſuſtollat. Querendū tñ p̃t qd̃ alis volare dicantur: q̃ duabus inq̃t volabant. Nec incōgrue forſitan duas iſtas nature et gratie dicim⁹. p̃ſertim cū p̃t quoz in his ip̃s etiaſ ſolis celſitudo et elenatio a nobis fuerit assignata. Aliac ſiquidē p̃ naturam intellectu et ſeruenti nihilomin⁹ affectu per gratiā in eū qui ſupra ip̃os eſt extēti ingit et intēti: ſtare quidē vt dicim⁹ p̃ miniſterium ſed et volare p̃ ſtudiū phibent. Licet enī velent caput dñi: velēt etia� pedes: ſed ſibi iſta nō velāt: magis autē ſedule volāt et volitant inter iſta: et alta potētie ei⁹ et p̃funda ſapiētie veſtigat. Nec ſane ſcrutatores ſūt maieſtatis vt perinde opprimant a gloriā: q̃ ſi min⁹ diligāt et intelligāt: vtpote quos ille regit et agit ſp̃s q̃ ſeruat etia� alta dei. Superb⁹ ille lucifer lucē p̃ferēs noui ignē hñs alteri tantū innixus ale caſum facere potuit nō volauit. Exultauit enī lucidus ille non ſeruid⁹: nō incēſus qd̃ ſeraphin ſonat. Nō ergo ſtetit q̃ cōtēpſit. ſed nec volare potuit qd̃ p̃ſumpſit. Suſtulit eum nature viuacitas: ſed in ſuā plane p̃niciem: quippe quem defect⁹ gratie mor deiecit. Nec diſſimilis ſane illoꝝ caſus. q̃ cū cognouiſſent deū non gloriſicauerūt aut gr̃as egerūt: q̃ tādē merito traditi ſunt in reprobiū ſenſum: et obſcuratū eſt inſpiciēs cor eoz. Deniq̃ et ip̃i eoz p̃cepti interpoſitū eſt velamē q̃ nulla iam nature viuacitate p̃trāſcat: vt ip̃i qui ſup̃ ſolū ſedebat caput aut pedes valeat intueri. Siquidē ſeraphin ſtātes: aſtātes duabus alis caput velāt duab⁹ pedes. Nō eſt corpalis diuina ſubſtātia: nec in formā hoīm mēbris diſtincta corpis. Sp̃s eſt deus: et q̃ de eo dicunt ſpiritualiter veſtigād. Alioqñ qd̃ nobis reuelabit hoc caput et pedes iſtos quos geminis alis ſeraphin velant: niſi ſpi-

ritus ip̃e qui nouit omnia q̃ in ea ſunt. et ſcrutatur etia� alta dei: Ego enī opinor q̃ in hoc loco capitis nomīe designant. Itaq̃ ſcōm hñc ſenſū caput ei⁹: maiestas ei⁹: potestas ei⁹: ſempiterna virt⁹ atq̃ diuinitas. Caput ei⁹ iuxta illud p̃pheticum. iuſticia tua ſicut mōtes dī. Nēpe qd̃ ſequit. iudicia tua abyſſus multa nō incōgrue forte videbit pedes poſſe appellatōe ſignari. Sūt enī velut quidā pedes ei⁹. inueſtigabiles vie ei⁹. inſcrutabilia iudicia ei⁹. p̃fundū ſapiētie ei⁹: et irrephēſibilis quedā. ſed incōp̃rehēſibilis diſpoſitio ei⁹. Ad hos pedes ip̃m quoz dominice incarnationis myſterii ſpecialiter cognōſcī p̃tinere: et omnis pariter opatio n̄e ſalutis. Lerner eſt q̃ ſit iuſticia illa ſublimis: quā ſicut mōtes dei p̃pheta eſſe mirat. Noſtra enī ſi qua eſt humilis iuſticia: recta forſitan: ſ; nō pura. Niſi forte meliores noſ eſſe credim⁹ q̃ patres noſtros: qui nō min⁹ veraciter q̃ humiliter aiebāt. Omnes iuſticie n̄e tanq̃ pānus menſtruate mulieris. Quomō enī pura iuſticia: vbi adhuc nō poſt culpa deſſe? Recta p̃inde interim videri pōt iuſticia hoīm: ſi tñ peccato nō conſentiāt: vt nō regnet in eoz mortali corpe. Nā primi hoīs initio quidē nō mō recta ſ; etia� pura fuit. q̃ diu ei datuz eſt nec ſentire peccatū. Et ex q̃ hec ip̃a qñ firma nō fuit. et puritatē facile p̃didit. et ne ip̃az quoz retinuit rectitudinē ſuā. Sane apud angelos iuſticia recta: pura et firma eſt: ſublimis quidē: ſed adhuc longe inferior q̃ diuina. Non enī innata eſt eis ſed a deo collata adeo vt natura ip̃a: q̃ ex ſe eſt. nō mō iuſticie ſ; etia� iniuſticie capax inueniat. Nūqd̃ nō iſta eſt prauitas quedā quā in angelis ſuis vera illa iuſticia legiſt inueniſſe? Nō enī iuſtificabitur in cōſpectu tuo omnis viuens: ait is qui dei iuſticiā minime ignorabat. Nec ait omnis viuēs forte. vt ne ip̃os angelicos eū no ueris ſpirit⁹ excepiſſe. Aliunt et ip̃i tāto verius quanto propius aſtant ei⁹: apud quē eſt ſons vite. Nihilominus etiaſ iuſti ſunt: ſed ex eo non coram eo munere eius: nō in eius cōparatione. Ip̃e enim ſibi iuſticia eſt: cuius voluntas non tam equa q̃ ip̃a equitas. Et vtraz non aliud q̃ ip̃a ſubſtātia eſt. Illa ergo iuſticia veriffime ſicut mons eſt. que recta eſt. que pura eſt. que firma eſt. et vt ita dixerim etiam ſubſtātiū eſt. Quanta enim in hoc capite latet altitudo. Quanta gloria eſt. quantaq̃ ſublimitas: in hoc tam vmbroſo et condenſo monte

reposita. Quibus tñ putam⁹ alis hoc caput
seraphin velant: vt nulla sue subtilitate na-
ture nulla rationis pspicacitate nequā o-
culus in illi⁹ queat irrupere veri luminis cla-
ritatē. Quab⁹ ni fallor alis sue videlicet ip-
sorū glorie felicitatis. Ineffabiliter siquidem
delectant in ammiratiōe contēplatiōis illi⁹
nec min⁹ gloriā in ipsius veneratiōe. In
quos ille ammiratiōe quidē: sed nō vnera-
tiōe habens: qz subdi noluit p veneratiō-
nē. figi nō voluit p ammiratiōnē. Deniqz am-
miratiōe ipam in emulationē puerit: nec
venerari dignatus: sed conatus est imitari.
Quā meli⁹ seraphin sua ipa ammiratiōe fe-
lices veneratiōe etiā venerabiles sunt: ve-
rā in ipso habētes gloriā cui feruire regna-
re est. et apud quē omnis q se humiliat exal-
tat. Et nūc audi quē admodū his duab⁹ alis
ipm qd dicitur caput dñi: iniqu⁹ ille inspi-
ciat velare seraphin videant. Quoties enī
sursum dirigit aciem: in angelicā statim fe-
licitatē et gloriā malignus offendit: et offen-
dit oculū pessim⁹ humor. Iuor propius: vt
penetrare vltra nō possit. Sic nimis quāsi
gemino quodā velamine. ne sublimiora pro-
spiciat inuidus peditur. ad illos quos su-
periores habere vult: in quidē felicitatē:
mō gloriā: mō vtrāqz simul. reuerberata
acte cōtrahescēs. Quis enī tā grauis prius-
ritus oculi q inuidia est? Nec vero alijs li-
uor inuidus q aliena gloriā felicitate tor-
quet. Miseria enī vt aut inuidia caret. Sz
et pedes dñi quib⁹ nimis impenetrabilē in-
dicioz ei⁹ abyssum: et dispositiones ei⁹ dixi-
mus vias inuestigabiles designari. duabus
eque alis velāt seraphin. Ego aut dico pru-
dentia et felicitate. Cū enī et fideles pariter
ministri sint et prudētes: sic diuina negocia
gerūt et salutē pudent electoz: vt malign⁹
ille dephendere oñino nō possit. Et hoc pe-
dū velamēto factū reor: vt nesciēs dñm glo-
rie fecerit crucifigi: ex hoc quotidie fieri vt
salutis nostre negocijs: igno:ans feruiat et
inuitus: sero postmodū plāgens q dū obel-
se voluit: inuent⁹ est. p fuisse. Sic nimis per
amministratoz spūs illudif ei⁹ astutie. q
et fideles sint q detegere nolint: et pruden-
tes qui norint regere diuina erga nos. pui-
dentie et dispositiōis archana. Ceterū sicut
e supmis duab⁹ alis: nequissim⁹ ille ammi-
rationē habuit: sed nō veneratiōe vt dixi-
mus. sic et medijs quoz spiritalē ei intelle-
ctū natura sed nō etiā gratia affectū dedit.
sed nihilomin⁹ ex infimis istis. facile satis

animaduertere est q inuentus sit fidelita-
tis expers. nō aut similiter caruisse pruden-
tia. Nisi tu forte aliū aliqū putas esse q di-
ctus est calidior cūctis animarib⁹ serpens.
Fortē etiā nō incōgrue dicim⁹ qm ego ipō
tā irreuocabilis casus eius. irreparabilisqz
collisio fuerit: q ex his quas dixim⁹ alis. si-
cut in parte dextera nulla affuerit: sic i leua
nulla defuerit. Itō ita sane duo illi quos p-
phetica nobis visio commēdauit stantes: et
astantes dño maiestatis. Cui⁹ etiā duab⁹ vt
dictū est alis caput velāt. ipa equidē sua am-
miratiōe in qua delectant⁹ feliciter. ac vene-
ratione: in qua sublimiter gloriānt. Quab⁹
etiā pedes: fidelitate videlicet atqz prudētia.
Porro duab⁹ volant mature vt dixim⁹ per
spicacia: et efficacia gratie. Sane mediā qñ
quandā longitudinē nudam visibilesqz reli-
quunt: longanimitatē dico et benignitatem
dei ad penitentiā homies inuitātis. Omni-
bus enī cernere est quē admodū solē suū su-
per bonos et malos oriri faciat: et pluat sup
iustos et iniustos. Mac nimis charitate ver⁹
ille salomon quasi quēdā media sua constr-
uit. ppter filias hierusalē: vt quib⁹ altiora
se querere et pfunda vestigare nō licz i his
saltē medijs valeat exerceri: et ad sublimiūz
subtiliūz erinde perū cōtēplatione pmo-
ueri aliquādo mereant. Ceterū nequissim⁹
ille ex visione et in pñenti torquet acius: et
gravius cruciabit in futuro. Porro qñdem
q ipam nobis longanimitatē benignitatis
inuideat: deinde q nequa q sibi ipsi hac sal-
tem occasione. pvideat: vt ad penitentiam
adducatur.

¶ Sermo de sancto martino epō.

¶ Ut sermone a nobis

expetit tam vester iste cōuentus:
q aduētus hāz honorabilis per-
sonaz: quas de longinquo gratulamur ad-
esse. Sane audire eos ipse libet⁹. sed qm eli-
gūt imo et erigūt magis vt loquar: michi si
nō licet audire eos: eis necesse est obaudire
Equidē viuus est nobis sermo: tā multa mā-
suetudo eoz: qua videlicet meritis sanctio-
res: dignitate supiores: sapientia locupleti-
ores: nō mō ad visitādos sed etiā ad audiē-
dos nos dignitati sūt decliare. Efficax eru-
ditio et oñi digna acceptiōe doctrina. Siq-
dem non verbo et lingua: sed ope et veritate
nos ammonent. imitatores suos esse sic ipi
sunt christi: et discere quod ab ipso vtiqz didi-
cerunt. mites et humiles corde. Sic maria

elizabeth petist: singatam virgo ancillam
dñā: pcursoz matre iudicis mater: dei ge-
nitrix seruuli genitrice. Sic postmodum
iestus etiā ipse iohāne adiūt. et adiūt baptizā-
dus. vtpote quē decebat implere oēm iusti-
ciā. Hos qz reuerēdi patres deteriorē vob
non facitis pte vestrā. Ad audiēdū quippe
etiā q ad loquēdū velociorē: etiā inf ipsos
qui vestro magis eguerāt documēto. Nam
nos quidē qz oēm nō possum⁹ implere iusti-
ciā: vel nōnullā vobis exhibere curam⁹. iu-
stū esse nō ignorātes: inferiorē supiorib⁹ o-
bedire. Sz vnde loquamur? Qd de terra ē
de terra loq: ait vox illa clamātis. De ter-
ra ergo loquimur: qz de terra subsistim⁹ et i
terra. Audite quicqz terrigenē et filij homi-
z vobis dicim⁹ et de vobis. In terra orimur
in terra moramur: in terra morimur. reuer-
tētes in eā vnde sum⁹ assumpti. Dic nobis
angustus in troitus: mora breuis: sola mors
certa. Cogit tot⁹ ad iudiciū portare quod
meruit. Dilatat⁹ est vehemēter: multiplica-
tus est: et replevit terrā. At tñ velit nolit q
tūcūqz recalcitret: vniuersis adhuc fert se
tentā quā excepit. Terra inq: es et in ter-
rā ibis. Sane equidē snia: sed nō sine grā-
dis misericordie tēperamēto. Dura admo-
dū sed si merita penses: indulgentie plena.
Siquidē nō min⁹ iuste peccāti dicere⁹ ter-
ra eras: sed ex hoc sub terrā ibis. Iust⁹ fo-
ret etiā tunc iustus dñs: et laudabilis nimis
Dign⁹ plane qui laudaret: sed nō ego ido-
ne⁹ qui laudat. Alioqn tunc quoqz nihilo-
min⁹ vere dicere⁹ si tñ dicere possem. iustus
es dñe et rectū iudiciū tuū. Et nō infernus
pfitereb⁹ tibi: neqz mors laudabit te: sed nos
qui viuim⁹ benedicim⁹ dñm. Pp̄peristi q
creature tue: pepcisti glorie nois tui: vt de-
scendentē de hierusalē: minime tñ vsqz in ie-
richo patereris abduci. Semiuuus adhuc
relictus in via semi laudare possum: vbi to-
t⁹ virero: ibi tot⁹ erumpā in laudē: et dicēt
omnia ossa mea dñe quis similis tibi. Porro
pter hoc nēpe cū irat⁹ fuisses misericordie
meministi: nō dñas hominē in loco peditio-
nis: sed in loco afflictionis humilians. quid
causari hō: quid sniaz qreris duriorē? Ter-
re adit⁹ es factus e terra: vt ipsa tibi sit pa-
tria: que materia fuit. Sed audire iniques
velim: qz spūs es et ad spm ibis. Siquidem
etiā spūs sum: qd ad aiām pertinet: nec por-
tionē hanc mei dubitaueri portionem. Alu-
diui sane ab apostolo. Quia dominus spiri-
tus est: et ab ipso domio: quia spiritus ē de-

us. Nec modo spiritus: sed et spiritum pf.
Et quid ergo tenet me mater carnis: quia
caro ex parte spiritui pater nō recepit: cū
ex parte sim spirit⁹? Scio scio: agit hoc non
tā substantia ipa q culpa. Sicut enim pec-
catores spūs inter celū et terrā ventosum
hoc mediū tenēt vñ et pates huius aeris no-
minatur: sic pctā nra in nos et deū sepā: i
ter creatozē pfemqz spiritui: et spiritalē vñ
qz creaturā. Traxit aiāz corp⁹ i regionē su-
am: ecce pñales opprimunt pegrinā. Fac-
tum est nēpe talentū plūbi: nō aliudē tñ mi-
si qz sedet liqas sup illd. Corp⁹ enī aggra-
uat aiām sz vtiqz qd corūpū: corūpū autē
imo etiā aplo testē: mortuū est pp̄ pctm.
Itaqz licet quodāmo celū sit hō celestibus
sine dubio spiritib⁹ snis. substantia sit et for-
ma. substantia quidē qm spiritalē forma vero
qz rōnalis est: minie tñ iā leuare eū duo ista
sufficiūt: vt mereat audire qz celū es et i ce-
lū ibis. Frustra glief de libertate arbitrij.
que in mēte ē: captiū ducit in legē peccati:
q in carne ē. Itā et si forstā videt duplicē
funicul⁹ posse alteri eā duplici pñalere: vt
videt quē sibi terra gemio quodā iure: tan-
q prima parit et materia vēdicat: ob gemi-
nā nihilomin⁹ q pñicta est. substantia s. for-
me similitudinē celū qz recipiat vt celestē
sz iā triplicat⁹ iferior ille et deoz sum trahēs
pctō eqdē accedēte funicul⁹: nisi illic qz oc-
currerit grā nō rūpēt. Sane vbi illa affue-
rit: hand dubiū qn saluat facile grauis iste
q trahimur: imo quē trahim⁹ funicul⁹ iniq-
tati. Nec ei in nos et deū nō sepās inuenit
sz reparās et pñgēs. Itaqz ibo mihi ad mō-
tem gratie et colles miserationū: quos the-
sauros omnes repositos audio penes chri-
stum. Ibo ad eū qui plenus est gratie et ve-
ritatis: si forte accipiat aliquid de plenitudi-
ne illa: immo si forte accipiat in plenitudi-
nem illam: vt cum ceteris aliquando mem-
bris occurrā in mensuram etatis plenitu-
dinis christi. Nemo quippe ascendit in ce-
lum: nisi qui descendit de celo. Fidelissim⁹
plane et benignissim⁹ mediator: qui qui-
dem non disceuit: sed fecit vtraqz vñū: me-
dium parietēz macerie soluens donans no-
bis omnia delicta: delem⁹ quod aduersum
nos erat. citographum decreti quod erat
contrarium nobis: et ipsum tulit de medio
affigens illud cruci: expoliās pñcipat⁹ et
ptates traduxit pñdenter palā triūphās il-
los: pacificāsqz p sanguinē suū que sunt in
celo et que super terrāz. Porro ppter hāc nē-

pe salutē quā in medio terre erat operatu-
rus: nō cōfēsti sub terra posuit homines. sic
peccādo meruerat: sed in terra. Siquidem
respirādū est nobis: nullaten⁹ desperādū
donec i terra adhuc interi cōstitutū: et suspi-
cere celū possum⁹: et suscipere data optima
et dona pfecta desursum a pfe luminū: a pa-
tre spiritū: a patre misericordiaz. Hāc et p
pterea rectū fecit hominē: etiā corpore ip-
so: et os homini sublime dedit: cū pona vti
q̄ spectent aiantia cetera frā: vt attollens
ad sydera vultus illo suspiret: vbi tā beatā
et perhēnē cōspicit māsonē. Hōne enī pie
et fidelit̄ intuentib⁹ nobis: vehemētissimū
quoddā incētū amoris: et puocatō flagra-
tissimū desiderij ē visio ipa tā lucidissime re-
gionis: Hō sunt stelle celi similes glebis ē-
re. In splendorē solis et caligine soli hu-
ius nō pua distantia est. For te tñ hic quoq̄
nōnulla: sed in suo genere pulchra videtur:
et hec ipsa vndiq̄ mirtamō pulchris: vt au-
rum in luto: gēma in sterquilinio: liliū inter
spinas. Tota pulchra es patria mea: et ma-
cula nō est i te. tota pulchra es: absq̄ eo qd
intrinsecus latet. Quid illud? Hēpe illi be-
ati angelici spūs et aīe scōrū: que tā ingredi
meruerūt: in locū tabernaculi admirabilis
vsq̄ ad domū dei. Sicut enim sunt corpora
terrestria: sic sunt corpora celestia. s; lōge ve-
ro alia celestia gloriā q̄ terrestria. sic sunt
celestes spirit⁹ et terrestres: nec mior sane
distātia int̄ eos. Angeli. archangeli. virtu-
tes. principatus. potestates. dñatōes. thro-
ni. cherubī et seraphī. Bene noīa noui. For
te hoc totū est. Quid enī ampli⁹ capia ter-
rigena de celestib⁹: carnalis homo de spūa
lib⁹ et diuinis: Hēx tñ et si ignoro qd lateat i
his tātis appellatōib⁹: illud equidē certis-
sime noui: qd magnū et mirabile aliquid sub
hac tāta verborū maiestate clausum sit: et si
gnatū. Hō sine causa celū hoc dicif: plāe ex-
imili nescio: qd celatur in eo. Celat in quā:
sed tamē non negat fidei vsq̄ quoq̄. Aide-
re enim nobis dat in terra ipam exteriorez
celi pulchritudinē: nō adire: internā quoq̄
gloriā secretorū eius: et si nō cōprehende-
re cōcedit vel audire. Aidem⁹ patriā s; a lō-
ge salutem⁹: adoram⁹ illas delicias: nō gu-
stam⁹. Eniuero nō sine causa vnigenit⁹ qui
est in sinu patris: ipse nobis in regione hac
vmbre mortis quā inhabitam⁹ celestia glo-
riā spūm sane per fidē enarrat: corporum
vero p speciem manifestat. Audi inquit filia
et vide. Et factū est. Quorsum ista? Inclia

ait aurē tuā: et obliuiscere pp̄m tuum et do-
mū patris tui. Ault nos ponere cōtumacia
discere obediētā app̄hendere disciplinā
Ault nos etiā obliuisci posteriora. despice i
feriora. terrenos mores et vicia gēma dese-
rere. celestia sapere. signa q̄rere. anteriorib⁹
inhiare. Ault et illū tñ decorē domus sue i-
genuā cōcupiscere creaturā: quo s; in
dē imaginē transformet de claritate in cla-
ritatē. tāq̄ a vñ spū: ac perinde cōcupiscat
etiā rex decorē illius vtiq̄ spiritalē. S; i q̄
visus ille inquit vel auditus inclinare me
aurem et obaudire monet. Hāc qd desiderij
um pariat manifestū est. Sane ergo consi-
dera vniuersam hanc celestia gloriā corpo-
rū incessanter legib⁹ obtemperare diuis
nec vnq̄ sibi positas i tam continuis moti-
bus metas excedere temporū: aut locorum
terminos transgredi constitutos. Sed et ip-
sos spūs tam sublimis audi om̄s adimstra-
torios esse et in ministeriū mitti dignatissi-
mū. vti ne indignū dicam: minime tamē pu-
to reperies in scripturis: aliqñ quēq̄ illorū
vel cōtradixisse mittēti: vel erga ipsos tam
inferiores se. pp̄t quos in ministeriū mitte-
bant: saltez tenuit fuisse cōmotū. Exempla
sunt obedientie si diligenter attēdas: eo sa-
ne acceptabiliora: quo in materia digniori.
Sed noui quid ad ista submurmurat sēsus
hominis et cogitatio prona semp ad malū
Quid tu mihi inquit elementorū pp̄oīs o-
bedientiam supernorum? Quasi vero aut
sensus vllus in eis: aut vlla vigeat delibera-
tio rationis: et non potius agi ipsa: q̄ agere
videantur. Quid vero vel ipsoz angelo-
rum obedientiam sic commendat? Senti-
unt quidem angeli sed delectabilia sola: o-
bedientes equidem creatori: sed tam felici
q̄ facili voluntate. Quidni obediunt? Sē-
per enim vident faciem patris: quem vide-
re perfecta beatitudo: eterna gloriā: sum-
ma voluptas est. Producat nobis domie pa-
triarchas et prophetas viros obediētes
preceptis tuis: obediētes ex volūtate: o-
bedientes contra propriam voluntatē. Sa-
ctum est. Exhibetur inquam nobis vt cete-
ros breuitatis causa preteream: exhibetur
inquam nobis abrahā: ad preceptum do-
mini exiens de terra sua: efficiens ancillam
et filium eius: etiam charissimum filium is-
ac immolare paratus. Quid hic humana
astutia poterit cauillari? For te respondeat
quoniam multipharie multisq̄ modis ap-
parēs eis deus. suscipiebatur hospitio: pte-

cipabat cōiunio: animabat alloquio: instrue-
bat cōsilio: donabat filiis: illustrabat victo-
ris: diuitijs cumulabat. Quid dices cū ve-
nerit xps factus obediēs patri vsq̄ ad mor-
tē: mortē aut crucis? Multū inquit p oēm
modū. Quid enī vnigenitū dei patris: si
virtutē: et dei sapientiā xpm: qñ psumerem
emulari? Oblat⁹ est qz ipse voluit: qñ et quā-
tum voluit passus est: vt pote ver⁹ quidē ho-
mo: sed ver⁹ nihilomin⁹ deus. Immo vero
ne ipaz aplicā obediētā afferas velim: qd
nimis iuxta prophetica pmissione oculis
suis vidisse cōstat pceptorē suū: et aurib⁹ su-
is vocē audisse monētis. Ande et vn⁹ eorū
expressus scribes ait. Quid vidim⁹ et au-
diuim⁹: qd pspicimus oculis nostris: et ma-
nus nostre palpaerūt de xbo vite. Quid-
ni relinquerēt om̄ia: quidni ad om̄ia seque-
rentur tāte presentiam maiestatis? Quid
ego nō facerē: si mihi in eadē copia p̄stare-
tur? Sed nō fecit taliter om̄i nationi: nō p-
eunti vtiq̄: nō sequenti. Siquidē vt multi re-
ges optauerūt videre et nō viderunt: sic ni-
hilomin⁹ venerūt iam dies: qñ desiderem⁹
videre diē vñ filij hoīs: nec tñ mereamur.
Opportune ergo iam martin⁹ ad mediū ve-
niat: vt de medio fiat occasio peccatorum.
Hodie enī ille per om̄ia similis nobis plane
et sensibilis et passibilis: sed et lōge post illa
patriarchaliū et propheticarū tēpora visio-
nū. et homo purus nihil de natura diuinita-
tis habens: credēs aut in eū quē non vidit.
plenus fructu obediētis virtutū locuples
solū deseruit: polū subit: terre cōmendans
quod habebat et terra: spiritū dirigēs ad pa-
trē spiritū: cui fideliter in adoptiōis spiri-
tu deseruiuit. Non fuit celeste corp⁹ s; nec
spūs quidē celestis: rationale animal etiā et
mortale: terrigena: fili⁹ hominis. In terra na-
tus est: in terra educatus: in terra exercita-
tus et pbatus: in terra etiā consummatus.
Hec vero patriarcha erat: aut vn⁹ ex pro-
phetis. De quib⁹ sane in euāgelio veritas
ait: quia lex et propheta vsq̄ ad iohannem.
Multo magis nō erat ipse xpus: sed erat tñ
christus in ipso: haud aliter vtiq̄ p fidē.
Eniuero iuxta hūc modū etiā modo ppe-
est verbū in corde tuo et in ore tuo. tantū si
recte quesieris corde. Hēmp ap̄lo interp-
tante verbū fidei istud ē de quo moyses ait.
Ande et alibi idē ap̄s iesus christ⁹ inq̄t he-
rit hodie et in eternū. Hesternū quidem ab
initio seculi vsq̄ ad dominicā ascensionem.
hodiernū vero diē exinde vsq̄ ad seculi con-

summationē: porro eternū intellige post cō-
mūnē oīm resurrectionē. Nulli hoī deest
xps: nulli deest iesus: nulli deest vnctio: nul-
li salus. Patriarchis et pphetis in visione
exhibitus est: ap̄tis i humanitate: martino
in fide: angelis iam in specie. Quā sane spe-
ciem et electis om̄ibus ostensur sese pmise-
rat: non quidē hodie: sed in eternū. Deniq̄
iam trāsierat hēriam illud nostrum illux-
rat hodiernū: cū ap̄s loquerent⁹. Et si cog-
nouim⁹ christū fm carnē. sed iam nūc nō no-
uimus. Aides tñ etiā in hoc mane de carni-
bus agni nō nihil esse seruatum: sed qd resti-
duum est vtiq̄ iam dat igni: qd videlz vsq̄
hodie eadē caro nobis: sed spiritaliter vtiq̄
nō carnaliter exhibeat. Hēq̄ enī est qd cau-
semur nostro hūc negatā tēpori: siue eā q̄
ad patres veteris testamēti factā apparitō-
nem: siue eā que ap̄tis exhibita est p̄sentiaz
carni ei⁹. Siquidē fideliter cōsiderātibus
neutrā deesse liquet. Aides enī nobis eti-
am nūc carnis ipi⁹ vera substantia haud du-
biū sane quin in sacramēto: assunt reuelatō-
nes: sed in spiritu et virtute: vt tpi gratie qd
nūc est nihil in vlla gratia deesse p̄bet. De-
niq̄ nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec
in cor hominis ascēdit que p̄parauit de vili-
gentib⁹: se nobis tñ reuelauit p spiritū suū.
Hec mireris qd carnales eis manifestatio-
nes exhibuit: qui carnalē ei⁹ prestolabatur
aduentū. Hōis enī tāto efficacior gratia:
et reuelatio dignior: necessaria est: quāto ni-
mirū excellentiora p̄stat esse q̄ expectam⁹.
Itaq̄ vt supra dixim⁹ martin⁹ iste xps nō
fuit sed tñ xpm habuit: nō quō angeli in p-
sentia maiestatis: nō quō ap̄s in visione hu-
manitatis: nō quō olim locut⁹ est in visione
sanctis suis: sed quō eum etiā nūc habet
ecclesia in fide et sacramētis. Non erat ille
lux: sed lucerna plane ardēs et lucēs. De io-
hanne dictū est: sed si illū ptulero puto dice-
tis. Maxim⁹ hoīm est: plusq̄ propheta est.
etiā angelus est dei patris: sicut ipse testat.
Ecce mitto angelū meū et c. Et martin⁹ lu-
cerna erat ardēs et lucens. eū saltē nō pige-
at imitari. Sed imitari in eo qd est imitati-
le: nō aut qd mirabile exhibet. Ad mensam
diuitis sedes hodie: diligēter cōsidera q̄ ti-
bi apponunt. Discerne inter cibos et vasa ci-
borū. Illos enī iuberis tollere: sed non illa.
Diues est iste martin⁹: diues in meritis: vi-
ues in miraculis: diues in virtutib⁹: diues i
signis. Diligēter ergo cōsidera q̄ apponū-
tur tibi: quenam videlz ad ammirationem:

que vero ad imitationē. Aut certe qz sequi
tur in scriptura illa: qm talia oportet te p-
parare: diligenter cōsidera quid apponit et
in quo. Suscitauit martin⁹ tres mortuos:
quātos nimirū saluatozē legerat suscitasse.
Reddit visum cecis: surdis auditū: mutis lo-
quelam: claudis gressum: aridis sospitatē.
Euasit diuina virtute picula: pp: iij corp⁹
obice flāmas repulit. immane sacrilege ma-
chine molē colūna parili celo descēdente p-
strauit: leprosu mūdauit osculo: curauit oleo
paralitica: demones vicit: angelos vidit: fu-
tura puidit. Hec quidē ceteraqz eius-
modi altissima q fecit magnalia. quidni mi-
rifica qdā vasa dixerim diuitis hui⁹: auro g-
uia: gēmis micantia: pariterqz materia et
ope piosa. Noli in his sapore querere sed
mirari splendorē. Luceat in hmoi lucerna
nostra: vt in lumine ei⁹ videam⁹ lumē. qd q
dem puz: prout in se est necdū pualet intue-
ri. Nō enī est iste lux: sed vt testimoniū phi-
beat de lumine: et appareat tibi interim glo-
riosus deus in factō suo dū nō potes ad glo-
riā ei⁹ sicut est in seipso. Letex ne putaueris
oznat⁹ quidē martini lampades: sed vacu-
as inueniri. nō est fatua virgo. habet in va-
sis oleū. habet vinū in fialis. habet intra pa-
rasides istas ciboz copiam. delicias vtiqz
spiritalis: vt nō modo videat et mirent⁹: sed
edant paupes et saturēt. atqz in illis qdem
dñm laudēt: porro in his viuāt corda eozū.
Alioquin quō mortui laudabūt te domie?
Et ergo sit iocūda decoraqz laudatio in am-
miratiōe etiā viuāt ex imitatione: et vt auidi-
us sumāt delicias. ipas quoqz diuitias curi-
osus cōtemplent⁹. Sic nimirū inter splendo-
rē et feruorē lucerne hui⁹ vicarij qbusdā
affectib⁹ discurrendū: vt nobis alter ex al-
tero cōmendetur: et ex mutua collatiōe vter-
qz cōplacitior fiat. Siquidē humilis fuit et
spiritu paup iste martin⁹ sicut euidentissime
pbat effect⁹ ipē diuine gratie: quā pfecto
tā multā: nisi multū humili nō dedisset. Et
tū pauca virtutū ei⁹ indicia promam pau-
perē illū spiritu beat⁹ nouit hilarius: cū im-
ponere ei diaconatus officiū tentās nec p-
ualens q indignū sese vociferat: exor: cistaz
eū esse preceptū. in quo quidē loc⁹ iniurie vi-
deret. sciēs nimirū q humiliorē ordinatōez
minime repudiaret. Ppaug fuit: veste fordi-
dus. crine inculc⁹. facie despiciabilis: q dē
licet in electiōe ei⁹ a qbusdā malivolis obie-
cta fuissent. et in ipso th epatu sicut scriptus
est penit⁹ nō mutauit. Deniqz qz vere pau-

per fuit spiritu: martin⁹ paup et modic⁹ me-
ruit nominari. Audi vero mansuetudinē ei⁹
suo illo sulpitio sic scribēte. Tantam aduer-
sus omnes iniurias patiētā assumpsit: vt
cū esset summ⁹ sacerdos impune etiā ab isti-
mis clericis ledere: nec ppter id eos: aut
loco vnq amoueret: aut a sua quātū in ipso
fuit caritate repulerit. qz quidē in pberio
manifeste probatū: omnes vos arbitroz me-
minisse. Eum nēpe ex omib⁹ sibi successorē
elegit: et de tāta post futura aduersitate pre-
monuit. Postremo in fide et lenitate ipius
sanctū fecit illū. ad cui⁹ os aurese fuerant
cū responderet homini q de eo sciscitabatur.
Si illū deliz queris: pspice emm⁹. Ecce ce-
lū solito: sicut amens respicit. Trebro siqui-
dē homo dei: vtpote terrā despiciēs: celum
suspiciebat. Nēpe sciebat ad hoc sese vt su-
pra meminim⁹ rectā in corp⁹ accepisse sta-
turā. sciebat illuc esse thesaurū suū. sciebat il-
lic sedere in patris dextera xp̄i suū. sciebat
nunq sese donec illuc pueniret qd deside-
rabat assecutur⁹. Unde et hocipm q delirus
vocabat in terra. merito nō attendit: cuius
nimirū cōuersatio esset in celis: cui⁹ oculi i
capite suo. Sane illuc etiā lachryme eius a
maxilla ascēdere cōsueuerat: quib⁹ sic abun-
dabat: vt soleret p illorū quoqz q obtreca-
tores sui videbant flere pctis. Sane quātū
iusticiā esurierit: tum in ceteris ei⁹ actib⁹:
tum specialiter in ydolatrie psecutiōe pba-
tū est: in tēplozū destructione: in statuazum
deiectione: in successione lucorū. Abi se qz
aliquādo nō est veritus dare discrimini: vt
ocasio tāti criminis de medio tolleretur.
Nam misericordem eū in paupere se exper-
tum saluator: ipse apud angelos gloriabatur.
datā sibi medietatem vestis ostentans. At
nam nobis etiam miseris apud summū iu-
dicem in cuius admirabile tabernaculum
introiuit misericordiam illam exhibere di-
gnetur: qua et illos olim morti destinatos et
tormentis varijs deputatos eripuit: pro q-
bus ante terreni iudicis ianuam nocte me-
dia scribitur iacuisse. Quomodo enim non
audiet eum nunc: qui tūc quoqz fecit audi-
ri? Porro mundiciā cordis eius illud vel
maxime indicat: q nō est confusus inimico
loquens in porta: nihil in me funeste reperi-
es: abrahe me sinus recipit. Nam in opere
pacificorum feliciter plane cōsummans la-
bores suos: licz dierum suorum finem non
ignozaret: clericos tamē adit⁹ dissidēs: in-
ter quos reformata pace in pace ipē deuit.

De sancto clemēte. Fo. cxxviii.

Letex psecutiōes quas sustinuit ppē iusti-
ciā lōgū est numerare: quō apud iulianū au-
gustū ciuitati vniūgionē intrepid⁹: imo et il-
lato terrore cōstātor: custodiē mācipatus ē
vt inermis postero die barbaris opponere-
tur: quō circa alpes sub securi quā in verti-
cē eius latro vibrabat securissim⁹ fuit: quō
illū mediolani audent⁹ erriant⁹ gūiter inse-
ctat⁹: multisqz appetitū iniurijs tāde de ci-
uitate exturbant: quō et alibi prius aduer-
sus sacerdotū perfidias acerrime pugnas
supplicis fuit affect⁹. publice virgis cesus.
inde qz exire cōpulsus est: quō itē in cuius-
dam sani euersione cū gētilis eū stricto gla-
dio petere nudā cervicē pbnit percussuro:
donec ille extollēs ad ictū dextera qz cecidit
resupin⁹: quō alter eū cū cultro ferire volu-
it: sed ferrū de manib⁹ eius clapsum: repen-
te disparuit. Ppo quib⁹ omnib⁹ dubiū non
est multiplici coronari eū: qui quidē et si nō
semel effectu cōsummate passionis: sed toti-
ens martyr fuit affect⁹ deuotissime volun-
tatis. Comeditē iā amici et bibite: et inebria-
mini carissimi. Sic enim viuif: et in talibus
vita spiritus vestri. Nisi forte beatos predi-
cat sermo diuin⁹. q mortuos suscitāt. cecos
illumināt. moribidos sanāt. leprosos mun-
dā. paliticos curāt. demonib⁹ imperāt. fu-
tura pñciāt. miraculis coruscāt: et nō ma-
gis paupes spū. mites. lugentes. esuriētes
et sitientes iusticiā. misericordes. mūdicoz
des. pacificos. psecutiōez ppē iusticiā susti-
nentes. Ignoscite mihi fratres: exēplū obe-
diētie paulomin⁹ pterui: qd quidē vel solū
iuxta ppositū ordinē i martino qz nobis cō-
uenit exhiberi. Sane morā facim⁹: s3 vt ar-
bitroz bonū ē nos hic eē: tardī ei hodie ve-
nim⁹ ad martinū. Dñe inqz si adhuc populo
tuo sum necessari⁹: nō recuso laborē: fiat vo-
lūtas tua. Vere scitissimā aīaz: o inestima-
bile caritatē: o obediētā singularē. Bonuz
certamē certasti: cursum cōsummasti: fidez
seruasti: de reliquo supest tibi coronā iusti-
cie quā reddet tibi hodie iustus iudex: et ad
huc dicis nō recuso laborē: fiat volūtas tua
Obtulisti plane ysaac vnicū illū quē diligis
qd in te ē ingulasti: imolasti singulare gau-
diū pia deuotione: parat⁹ redire itez in pe-
ricula. innouare certamā. denuo subire la-
bozē: sustinere tribulatiōez: prolongare tē-
tationē: deinde differri adhuc ab illa tanta
felicitate et diu desiderata societate spiri-
tū bōz: atqz in huius mortalitatis erum-
nas ab ipso introitu gloria reuocari: postre-

mo qd marim ē a christo tuo pegrinari diu-
tius: si mō ipse voluisti. Nec sane dubiū qn
āphozē gratiā mereat⁹: q paratū se exhibet
etiā ante mādaturū: q qui obedire satagit p-
mādaturū. Magna quidē obediētia vestra ā-
geli sancti: sed qd dicere audeā pacevra ne-
scio an inueniat in vobis. quis q parat⁹ i ta-
le aliqñ ministeriū mitti: quo necesse habe-
at nō videre faciē patris. Magnū ē petre q
dñm secur⁹ oīa reliquit: sed audiui te i mō-
te dicētē vbi trāsignatur⁹ ē corā vobis. dñe
bonū est nos hic esse: faciam⁹ hic tria taber-
nacula. Nō ē hoc si adhuc pplo tuo sum ne-
cessari⁹ non recuso laborē. Paratū cor tu-
um: paratū cor tuū. siue manere i corpore: si-
ue dissolui et eē cū christo. Et mag⁹ quidē in
nō horēda morte securitas: magna inuisio
ne christi desiderāda: tā seruēter ac singu-
larit⁹ desiderāda pfectio reperit⁹: sed id qui-
dē lōge amplī⁹ p omnē modū. q qui mori nō
metuit: imo qui tāto desiderio pñtiā domi-
cōcupiscis: viuere qz nō renuit: et expecta-
tione molestissima fatigari. In q enī alio si
obedire potuerat q in hoc tāto articulo tā
deuote clamabat: fiat volūtas tua: Nec er-
go pars vra sit frēs i puinio hodierno: hāc
nobis obediētā: i mēsa paupis imo iā diui-
tis huius appositā diligēt cōsiderem⁹: sci-
entes qm ipa est q a nobis erigit⁹: ipsa quāz
oportet nos pparari vt singuli quicqz dicā:
quia parat⁹ sum et nō sum turbat⁹: vt custo-
diā mādaturā tua. Nec mō semel aut in parte
sed paratū cor meū de paratū cor meū: pa-
ratū ad vtrūqz: et i nullo tuā pseribes dispo-
sitiōez. Forte hoc cupio et spēaliter et vehemē-
ter: sed ne quidē illud recuso: sicut fuerit vo-
lūtas in celo sic fiat. Desidero requiem: sed si
recuso laborē: fiat volūtas tua.

Sermo de scō clemēte papa et martyre.

Preciosa in cōspectu

domini mors sanctorū. Audiatur
peccator et irascatur dentibus suis
fremat et tabescat. Deprehensus est in astu-
tia sua: cecidit in foueam quam fecit: in la-
queū incidit quem tetendit. Inuidia sliqui-
dem diaboli mors intransit in orbem terra-
rum: sed ecce preciosa est mors sanctorum.
Audi igitur hostis vite: mortis auctor at-
tende. Quid valeret iam fraus tua: verusitua
tua quid nocet? Imo vero vt plus doleas
etiam omnia cooperantur in bonū his qui
fm ppositū vocati sunt sancti. Nec enim

aliter q̄ ipsa que tui est opis de te hodie be-
atus martyr cui? solēnia celebram? morte
corpis triumphauit: fecit siq̄dem de necessi-
tate virtutem: penam peccati in meritum
glorie commutauit: vix fidelem se p̄buit in
modico. vt dignus iueniret supra multa cō-
stitui. Modicu nāq̄ erat et omni modicu
quicqd p̄sus acceperat anima illa beata: q̄ tū
ad eam gloriā quaz p̄nti p̄meruit passione
Omni em̄ delectatō hui? mundi vniuersa
eius ḡra: q̄qd deniq̄ in eo p̄cupi: cū p̄sus
modicum est: in illius felicitatis: in illi? glo-
rie: in illius beatitudinis cōpatōne: si tamē
vel modicu dici debet et non potius nihiluz
vapor: ad modicu parens. Acceperat beatus
clemens nobile genus: amplas possēdēs
hereditatē multā: sciētia quoz q̄ plurimā
ita vt optimus q̄dez illius t̄pis p̄sus habe-
retur. Acceperat hec vniuersa a dño: dei em̄
dona sunt etiam hec. Fidelem ergo se p̄ba-
uit ei q̄ dederat: cum p̄ ei? amore vniuersa
cōtempnit: omnia detrimentū faciens et ar-
bitratus vt stercorea: vt lucrificaret christū
Sed forte murmurat etiam nūc inimicus:
pellē indens p̄ pelle et oīa que habet homo
dabit p̄ anima sua. Quid ergo? Putas q̄
in ipsa corpis sui vita quā accepit a dño in
fidelis inueniat: vt vel ipsam p̄ferat illi?
Ecce habes potestātē irruere in eum p̄ satel-
lites tuos: vt coartet et duob? aut a dño ne-
cesse habēs aut a corpe separi. Maria et im-
mania exquire genera tormentoz: sed noue-
ris te martyri nro fabricare coronas. Siē
em̄ ipsa vite huius ornamenta et adumēta
contempnit: sic p̄tenit et ipsam: corp? om̄e
tibi exponit in mortem: et in faciem maledi-
cet tibi: atq̄ idola tua sacro ore blasphemat
vñm deum suū etiam inter tormenta tua li-
bere p̄dicat: ignē p̄stet. Coronabit q̄ q̄ le-
gitē certauit: q̄ fidelis vicit: q̄ nec blādi-
mētē vite hui? nec mortē horrore a caritate
xp̄i potuit separi. Dic q̄so nobis anīa sc̄rā
que sic corp? tuū supplicis exponebas: ob-
secro diligebas illud an nō? Atq̄ diligebā
in q̄t: nemo em̄ odio habuit carnem suā. Di-
ligebam ergo eam: sed pax diligebam: tāq̄
ancillam: et multo magis diligebā dñm deū
Atq̄ p̄batio esset dilectōnis opis exhibitō
libenter ipsam quoz p̄ eius gloriā mortē
corpis amplectebat. Quid nos ad hec dici-
mus fratres? Congratulamur martyri: s̄
iam gloriā eius nō sine nostra confusioe est
Ecce em̄ beatus clemēs homo erat similis
nobis passibilis: eadē circūdati infirmi

tate: et carni sue eodē vinculo naturalis af-
fectōis inherens. Si ergo ille sic glorifica-
uit xp̄m in corpe suo et calicem salutaris ac-
cepit: quid nos retribuim? dño p̄ omnib?
que retribuit nobis? Eadem certe insigni-
uit imagine: eodem sanguine nos redemit
et vocauit in eandē hereditatē incorrupti-
bilem et incōtaminatā eternā conseruatam
in celis. Et quid ergo non possumus et nos
cum beato clemente xp̄i bibere calicē? S̄
forte respondent aliqui possem? si oportu-
nitas nō deesset: sed p̄secutōis t̄pis cessauit.
Ac ego fateor nō sat crediderim ista dicē-
tibus. Quid em̄? Quotidie ceditis p̄cctōi
acus vnus: et mucroni vos arbitrami posse
resistere? In minimis p̄bate conflictib? q̄
viriliter in maiori certamine stare possitis
Ecce em̄ vobis non dicūt: sacrificare idolis
et viuere: aut si hoc nō vultis oportet vos di-
uersis supplicis iterire. Mouit vñs signē
tum vestrū: nec dat vobis taz forte certamē
Dñs clementi certamen forte dedit vt vin-
ceret: et diceret qm̄ oīm potentior est sapi-
entia. Vestrū certamen aut quale est fratres
mei? Quotidie vobis suggerit in cordib?
vestris: frange ordinem tuū: murmurare:
trahere: age remissius: infirmitatē simula: re-
sponde ei q̄ forte durius locutus est: vt sat
facias desiderio tuo. nec dicūt cuiq̄ nisi hec
feceris morieris: sed vt multū cum difficul-
tate labore resistes animo tuo. Et q̄s susti-
neret tanta? Nec em̄ respondere p̄fueim?
exhortantib? nos aut foris homini aut in-
tus spiritui sancto. Si ergo in hmoi certa-
mine p̄cilitamur si vix resistim? si interdū
etiā succūbum? qd in illo tam graui certa-
mine facerem? Si vincis fragilibus cedit
infirmitas nostra: quō telis resisteret? Al-
detis quō ad nihilū redacti sumus: et sicut
mulieres aut paruuli pugnantē laudam?
alios: pugnare ipi nō possum. Quid tamē
agim? Qdē certe ad nuptias agni vocati
sumus: et in conspectu ei? vacuos apparere
non licet. Diligēter ergo considerem? que
apponuntur nobis: qm̄ talia oportet nos p̄-
parare. Considerauit beatus clemēs vinū
sibi appositū esse a dño: et ipse quoz quoniā
diues fuit ad nuptias illas vinū nihilomin?
ppriū sanguinis effusioe potauit. Sed nos
paupes sumus et vinū dñe non habem. Et
ille: implete in q̄t hydrias aqua. Ergo ne et
ipsa suscipiet aqua. si attulerimus eam: vt
q̄ suscipietur. Hāz et ipsaz cum vino nobis
appositam inueniet q̄ fm̄ monita sapientis

De sctō andrea.

diligenter considerauit que sibi apponunt
ab eo nimis: q̄ venit non in aqua solum: sed
in aqua et sanguine. Testimoniū ei p̄hibuit
qui vidit q̄ apto latere dñm dormientis in
cruce exierit sanguis et aqua. Et nos ergo
fratres vt fideles nos p̄bemus deo nostro
si martyriū sanguinis nō habemus. marty-
riū em̄ testimoniū est. queram? vel testimo-
niū aquer? et ne ipm̄ qdē despiciet de? Tres
sunt em̄ q̄ testimoniū dant i terra: spūs aq̄
et sanguis. Beati q̄b? triū suppetit testimo-
niū: qm̄ funiculus triplex difficile rūpitur.
Hos si sanguinis testimoniū nō habemus
habemus spm̄ et aquā: qm̄ sine spū nec san-
guis nec aqua sufficit: imo x̄o si spūs ipse
sine aqua aut sanguine inuenit: sufficit testi-
moniū eius: qm̄ spūs v̄tatis ē. nec sanguis
nec aqua quicq̄ p̄derūt a seipsis: sed spūs
est qui testificat i illis. Sane tñ aut vix aut
nunq̄ sine aqua aut sanguine spm̄ arbitroz
inueniunt. Propterea carissimi queram? vt
aquā qui sanguine nō habem. Et qm̄ hy-
drias supra fecim? mentionem: queramus
mensuras binas vel trinas quas hydrie ca-
piebant. Hāz et x̄ps triplicē nobis apponit
aquam: et p̄fectus oīs qui fuerit in nobis si
cut ipse videt tres metretas habere potue-
rit. Propter hoc em̄ sub distinctōe dicitur
binas vel ternas: vt duas ad min? constet
necessarias esse. terciā non ab omnibus exi-
gendā Accipe igit triplicem aquam: quaz
tibi saluator apponit. p̄loz at sup lazari et
sup ciuitatem hierusalē: et hec est aq̄ prima
Sudauit imminente iam passiōis hora: et hec
est aqua secūda: nō ab oculis tñ sed a toto
corpore manans. Nec aut rubea est: sangui-
neiq̄ coloris sicut scriptū est. Et factus est
sudor: eius sicut gutte sanguinis decurrēt
in terrā. Jam x̄o terciā est aqua quam et p̄-
diximus de latere ei? vna cū sanguine ema-
nasse. Et tu ergo p̄mā qdē habes si rigas
lachrymis tuis conscientie tue strātū: do-
lore compunctōis p̄teritoz diluis maculas
peccatozū. Secundā aquam habes si in su-
dore vultus tui vesceris pane tuo: et labore
penitentie corpus tuū castigas: ac restrin-
gis concupiscentie flāmā. Est autēz sangui-
nei coloris siue p̄pter laborem: seu etiā p̄-
pter ipm̄ quē extinguit concupiscentie ignē
Jam x̄o si p̄ficere potes vsq̄ ad deuotiōis
gratiā potaberis aqua sapientie salutaris:
et spūs xp̄i qui super mel dulcis est fiet in te
fons aque salientis in vitam eternā. Et me-
mento hanc esse aquā que p̄cedit de latere

So. cxxix

dormientis. et sine omni molestia fuit. Por-
tet em̄ iam mortuū esse mūdo qui i hac vo-
luerit gratia delectari. Ergo breuiter re-
peram. p̄mā qdēz a p̄teritis delictis abluat
conscientiā. secūda vt futura carneas extin-
guit concupiscentiā: terciā si ad eaz puenire
merueris potat animā sitientes.

In vigilia sancti andree apostoli. Anctorum festa pre-

cipua patz sanxit auctoritas: voti
uis puenienda ieiunij. Viriliter
plane et nō ad impientia nobis si affuerit q̄
aduertat. Multa siq̄dem quotidie peccata
cōtrahim? et in multis offendim? omēs: nec
tutum oīno est celebrandas suscipe festini-
tates sacras: maximeq̄ eas que marie sunt
nisi p̄sus abstinētie purificatōne premissa:
quo et digniores et capaciores inueniamur
spūaliū gaudioz. Sic em̄ iustus in p̄ncipio
sermonis accusator est sui: nec nisi a p̄pria
rephensione laudes incipit alienas. Qd si
etiā iustus trepidat sollicitus puenire eum
q̄ ipsas quoz patas est iusticias iudicare:
qd agimus nos: quoz nisi interram iudicata
fuerint et recta peccata? Timendū valde ē:
ne forte manifesta inueniant p̄cedentia ad
iudiciū. Si nec iustus sine molestia et vere-
cundia quadā ad sanctorū p̄sumit accedere
laudes: quantomagis peccator in cui? ore
non est laus speciosa: timeat sp̄ necesse ē vo-
cem illam. quare tu enarras iusticias meas
siue illam. Amice quōd huius interram non hīs
vestem nuptialem? Beati p̄inde q̄ stolā suā
dico aut gloriā p̄scientie sue: solliciti sunt
oī tpe cōseruare imaculatā: semp splēdidā
exhibere. Sed q̄ pauci sunt q̄ sic omī custo-
dia seruent cor suū. pauciores aut si tamen
vel pauciores qui in oī sanctimonia conser-
uent illud: necesse est frequenti abstinētia
maculas diluere subintrantes: p̄cipue cum
precipua quelibet solēnitas aduenerit cele-
branda. Hō mō tñ p̄paratio est ad primaz
celebritatez obseruatio p̄missa ieiunij: est et
āmonitio qdā eruditioq̄ nō pua. Discim?
ex hoc ipso que nam vere sit via festinitatis
eterne. Quid est em̄ q̄ ieiunij solēnia pre-
uenim? nisi q̄ p̄ multas tribulatōes opor-
tet nos introire i regnū dei. Indign? d̄ppe
solēni leticia est: q̄ statutū vigiliē abstinētiā
nō obseruat. Plane in q̄ si renuim? affligere
aiām tuā in vigilia: indignus iure censeris
requiet exultatōe festiua. Est at vniuersuz
p̄ntis penitētie t̄ps: vigilia qdāz solēnitas

magne et eterni sabbati quod postolamur. Hec causaberis vigilia longior est eternitatem festivitatis attendas. Licet ei habere propria rationem solent solēna diurna diurnā illa cum eterna sit: non exigitur eterna. Sed quo nos rapit locū illi? memoria felicitatis? Hoc enim noie et sepius et forte dignius nominatur illa festiuitas. Redundū nobis ē ad id quod per manib? est. Nodierni itaq; ieiunij et eius (quam postolamur) solēnitatis et leticie cā est beata passio Andree apostoli. Dignū est enī vt si cum eo pendere si possimus: cum eo vel ieiunemus. Nam et ipsum cum biduo penderet i cruce etiā ieiunasse quis dubitet? Inueniamur ergo vel in exiguū cōicantes passioni eius: et si nō simul affixi patibulo: simul afflictī ieiunio. vt miserante deo etiā corone picipes simus: et in pñti qz spiritualiū socij gaudior. Quō ei nō exultem? i meōia triūphi ei? quē i ipsa sui pñtia supplicij tam vehemēter nouim? exultasse? Aut nō erit leta festiuitas vbi et crux ipsa plena est gaudio? Siquidem et festiū solēmus nominare quod letū est. et crux a cruciatu vtiq; dī: aut certe cruciatus a cruce. Quanta pinde exultatione vniuerse terre celebrandū: tante nouitatis miraculū: tam magnificū opus diuine virtutis. Andreas homo erat similis nobis: et tam vehemēti ardore spūs crucē stiebat homo. tam inaudito a seculo gaudio tripudiabat: cū paratū sibi minus patibulū conspexisset. Crux inq; diu desiderata: et iam cōcupiscēti aīo pparata. Securus et gaudens venio ad te: ita vt et tu exultās suscipias me. Videtis qz nō se capit p magnitudine gaudiū? Ita inquit vt et tu exultans. Ergo ne tanta est exultatio vt exultet et ipsa crux. nec leti qd habeat: sed totū leticie sit? Aut qui dicat minus contra cōsuetudinē supra rationē: vltra naturā: crucifixum exultare qd crucē. Illi sensum leticie natura negauit: huic si quid pualet gaudiū oē exterminat: ingerit qd dolo ē. Amator ait tu? sp sui et desideratū amplecti te. Frēs ignis vib: as ē nō lingua loquēs: et si lingua certe ignea est. Carbones sunt ignis illius quē de excelso xps miserat in ossib? ei. Atq; vtiā desolatorij nobis sint: consumētes et exurētes qd in nobis est carnalis affectōnis. Quales enī scintille sunt iste aut a qto interiori icēdio micat? Plane beate andrea granū sinapis est fides tua: q tam insuparū cepit ex se proferre feruorē. Quid si paulo āpl? terreret.

Quis feruorem illum animus: qd xba illa sustinere posset auditus? Dum ei minus minaret egeas: adhuc granū sinapis despiciabile videbat. Quis inq; me misit ad istā p uinciā: in q nō pūū populū acqsiui. Accedat cōminatōnis pūillū: longe iaz acri? sapiet constantiusq; loquet. Terrendū enī putat egeas crucis supplicij munitas: non est ita Accēdit magis in xbo hoc et libere clamat Ego si patibulū crucis expauescerē: crucis gloriā nō pdicarē. Aut vbi paratū sibi lignū intuitus est ex hoc iā plane tutus ignescēs applaudebat: et blādiebat illi amate sue officiosissime salutabat: deuotissime suscipiebat magnifice attollebat eam: et in ipsi pconia gloriabatur: clamās magis affectōne q voce Salue crux pciōsa q decorē et pulcritudinē de mēbris dñicis accepisti. Salue crux q in corpore xpi dedicata es: et ex mēbris ei? tāq; margaritis ornata. Merito pinde crucis amator ē veneratū qd cū sunt serui crucis sed ab his ampliorē iure deuotōne exigit q speciali? pposuerūt tollere crucē suā. Nobis hoc et vobis dico frēs mei: q nō surda aure audistis illā euangelicā tubā. Qui nō baiulat crucem suam et sequit me: nō potest me? esse discipulus. Parati estote tota aī diligētia huic adhibere solēnitati et corde magno celebrare eam: qz magnus oīno cōsolatōnis pariter et exhortatōis thesaurus vobis reposit? est in ea si fuerit qui fodiat et scrutetur

In die sancti andree sermo primus.

Elebrantes hodie

gloriosum bñ andree triūphū in verbis grē q pcedebant de ore ei? exultauim? et delectati sum?. Hec enī locus poterat esse tristitiae: vbi tam vehemēter letabat et ipse. Nemo ex nobis cōpassus est sic patienti: nemo ausus est plan gere exultantem. Alioq; nō nobis ipse nō in cōgrue dicere poterat: qd saluator crucem baiulans sequētib? se et lugentib? ait. Filie hierusalē nolite flere super me: sed sup vos flere. Deniq; cū duceret ipse beat? andreas ad crucē: populus q scām et iustū dolebat: iniuste dñari phibere voluit ne puniret: sed magis ipse instāissima pce phibuit eos: ne nō coronaret: imo ne nō pateret. Desiderabat siqdē dissolui et cum xpo esse: in cruce quā sp amauerat. Desiderabat regnū intrare: et p patibulū. Quid ei diē illi amate sue. Per te inq; me recipiat: q p te me re-

demit. Ergo si diligimus eū cōgaudemus ei nō solum qz caro natus sed et quia crucifixus: qz desiderij aīe eius tribuit ei dñs: et posuit in capite ei? coronā de lapide pciōso. Seruātū dūz cōgratulamur ei q diu desiderate crucis frui merca? amplectimur: mix valō est: si non ipsum eius miramur gaudiū cui congratulamur. Dum enī noctis huius vigiliis celebrātes in xbis tante exultatōis cantādo delectaremur: putas nō sunt in nobis: qd secū cogitaret et diceret: qd sibi vult hec: aut vñ tam noua leticia? Certe et crux pciōsa est: et crux amari pōt et crux habet exultatōne? Ita est frēs mei. Si fuerit q colligat sp lignū crucis vitam germinat: fructificat iocūditatē: oleum leticie stillat: balsamū sudat spūaliū carismatū. Non est silue stris arbor. lignū vite est apphēdētib? eā. Arbor salutaris est. alioq; quō dñicam occuparet terrā? Illā dico pciōsissimā glebā: cui clauor inest fixa radicib? Si nō esset hec pciōsior: cūctis: fructuosior vniuersis: nūq; illo plantaret in orto nec illā pmitteret vineā occupare. Deniq; qd mix si cruci suauitatem dedit qui dedit igni? Aut quō crux iudicatur insipida: vbi dulce sapit et sāmā? Quid enī sapiebat laurentio ignis cū irideret carnifices: iudicē subannaret? Quid nos ad istā dicemus frēs: q nō sapit etiam nobis q p xpo est tribulatio. nec gustamus et nos manna absconditum? Sic enī victus esset oīmo diabolus: nec haberet penit? qd auferret. Sufficeret nobis hoc vñ aduersus duplicem maliciā inimici. Habet qppe neq;ssim? ille laq;os: habet et iacula: vt pote callidissim? venator hoīm: solum sitiēs sanguinem aīaz Alios telis appetit maliciose cuiuslibet suggestōis et in eis vulnerat multos: quorū tenuis est patientia. Alios volubratibus irretire laborat: et in his cōcludit multitudinē copiosā eorū que in tra repūt aut volitant iuxta eam. Sit q gaudiū in tribulatōne: et iam nō hz malignus vñ illiciat Liberati sum? a laqueo venantiū: piter et a xbo aspo. Nihil ei pficit inimic? in eo quē crux xpi delectat: si carnalē suggererit delectatōne? et filius iniquitatis nō apponet nocere ei? ad exasperandū aīe ei? quālibet imittere tētauerit amaritudinē. Nō curat delicias q ieiunio pascit: multo minus murmurare p eo pōt in q etiā delectat. Nō lane altissimū posuit refugij suū: vbi nec muscula inimici timēda sit nec sagitta. Imo xō mūdus piscis est: squamas piter et pēnulas

habens. Porro sicut frustra iacitur rhete ante oculos pennatorū: sic frustra iacit telū in squamas locicatorū. Id mōi siqdē pisces mūdōs esse legalis sanctio indicat: q et pen nis leuant et protegun? squamis: siue illi in mari sint siue in flumine siue in stagno. Dabēt ē mare hoc magnū et spaciōsum pisces mūdōs: et dhica dignos mensa: qz ex his qui in seculi latitudine habitu actūq; versant: reliq; sibi multa milia: quos aplica sagena trahit: vt cum educta fuerit segregentur a malis? Vbi sane sedebit et h noster piscator hoīm: q totaz nunc post se achaiam trahit. Habet et flumen pisces mūdōs q cūq; iter dispensatores fideles inueniunt. Flumi? qppe est pdicatoz ordo nō in eodē pmanēs loco sed extendēs et currens: vt diuersis irriget terras. Sit et in stagno mūdi pisces: qui in claustro deo seruati in spūi xture. Merito siqdē stagnis mōasteria ppan? vbi qdāmō incarcerati pisces enagandi non habeāt liberratez: quo videlz pati sint sp ad epulas spūales dicētes singulū intra se. Quid veniet q me deferat? Lūctis dieb? qd? nūc milito expecto donec veniat imutatio mea. Porro vt de lege supra meminim?: siue in mari siue in flumine: siue in stagno: illi mūdi sunt pisces q squamas et pēnulas habent. Pen nulas quosq; ad hilaritatē arbitroz nō incōgrue posse referri: hilaritas quippe leuat et subleuat: vt saltus quosdā in altum dare videatur quisq; exhilarat. Sane vt duas habeamus pennulas: duplex nobis hilaritas querenda est. Et forte ppterea docet apīs ille enī vere pēnas habebat: qd? et in terciū vsq; celū rapt? est et volauit etiā in padyūz nō solum gloriari in spe sed etiā gloriari in tribulatōib?. Porro sus sublime volat qd ille est quē nō mō futuroz expectatio bonorū sed pñtiū quoq; malorū exhibitio ipsa delectat: ita vt in eo etiam gloriē. Talem inuenimus hunc beatū apostolū: talē miramur: talem merito pdicamus. Ande et triplicē hic licet considerare gradum: incipientiūz pñcientium: perfectorum. Initium sapientie timor domini: mediū spes: charitas plenitudo. Deniq; apostolum audi: quia plenitudo legis est charitas. Qui initiatur a timore crucem xristi sustinet patienter. qui proficit in spe portat libenter. qui vero consummatur in charitate: amplectitur iam ardentem. Solus etenim iste est qui dicere possit: quia amator tuus semper fui: et desiderauī amplecti te. Longe est vox ista ab

eo qui sustinet quidēsed optaret omnino si posset nō venisse in hanc horā. Deniq; si nō video: temerari⁹ longe est ab eavoce pater si fieri potest transeat a me calix iste. Quid enī? Certe sup̄ asellū ascenderat: vt ne hic quidē hostib⁹ relinqueret. Agnosco plane i ducē belli pusillanimum trepidatōne. agnosco egroti vocē in medico. agnosco infirmatā gallinā cū pullis. cōsidero charitatē. stupeo miserationē. expanseco dignatōne. Misericors dñs nō beati andree robustum sibi suscepit affectū. qz nō est sanis op⁹ medic⁹: sed male habentib⁹. Si quē forte dignatio scādalisat: plane meret⁹ audire. Nonne oculi tui nequā est: qz ego bonus? Quic enī odor vite in mortē est. Quid magnū fuerat dñe iesu: accedēte hora ppter quā veneras intrepidus stares: tanq̄ qui potestatez habebas ponēdi aīam tuā: et nemo eā tollebat a te? Aut nō lōge glōsiosus fuit qñ qdez totū ppter nos agebas: vt nō mō passio corporis sed etiā cordis affectio p nobis faceret: et quos viuificabat mors tua. tua nihilo min⁹ et trepidatio robustos. et mesticia letos et tediū alacres. et turbatio qetos faciat. et desolatio consolatos. Lego quidē in lazari resurrectione: qz infremuit spiritui. et turbauit seipm. Sed esto interim qz se ipe turbauit. nō cōditionis necessitatē: sed sue beneplacito voluptatis. Hūc aut aliquid iā amplius audio. Alq; adeo siquidē pualuit ea q fortis est vt mors dilectio. vt xpm angelus dei cōfortauerit. Quis quē? Euāgelistā audi. Apparuit inquit angel⁹: cōfortās eum. Quē eum? Plane eū cui nascituro clausus patuit virginis vter⁹: cui⁹ nutu in vinū aq mutata est. cui⁹ tactu lepra fugata. sub cui⁹ plantis solidū mare stetit. ad cui⁹ vocē mortui surrexerūt. Deniq; eū qui portat omnia verbo virtutis sue: p quē facta sunt omnia. p quē vniuersa subsistunt. et angel⁹ ipe. Et quid dicā. quē eū? Minus enī mirarer: si nō penit⁹ esset indicibilis. Cōfortās eū. Quē eū? cui⁹ ne ipe quidē cōfortato: su⁹ capere poterat maiestātē? Rogo te angele: quē cōsolar⁹? An ignorabas quis esset: ad quē cōsolandū veniebas? Certe cōsolator est. certe paraclet⁹ est. Alioquin nō diceret alium paracletū a patre mittendū aplis: si nō esset et ipe paraclet⁹. Deniq; agnosco et in hoc ipso paracletū marinū qui prope sit his q tribulato sunt corde. Non despero iā: etiam si molesta mihi videat⁹ tribulatio quā patior: etiā si pusillanimitas sum. etiā si desidero vt

trāsseret calix a me. Non despero inquam dūmō audī ipe. veruntamē nō sic ego volo sed sicut tu. Didici etiā ex hoc ipso nō ad carnalē suē caducā recurrere cōsolationē: sed ad angelicā: sed ad spiritualē: sed ad celestē Ita plane dūmodo nō murmurē. id enī penitus separaret a te si nō citi⁹ respicerē: nō renuo etiā si opus habeo psolari. Quid ei? Agnosco vocē meā in saluatore: et de salute desperē. Plane in patiētia mea possidebo animā meā. Meruntamē pficere volo si possum: nec statim adepti salute esse cōtentus Qui timet deū ait sapiēs faciet bona: s; parū est. Scriptū est enī. Declina a malo et fac bonū: inquire pacem et psequere eam. Noli esse salute cōtent⁹: quere pacē: ne tibi sit in periculo etiā salus ipa. Audi ergo angelus nato eo qui factus est pax nostra exultantē atq; canēte. Par in terra hoib⁹ bone voluntatis. Que aut bona nisi ordinata voluntas? Que nā illa est inquis? Pfecto que ratioi cōsentanea est dicēti. qz nō sunt cōdigne passiōes hui⁹ tps ad futurā gloriā: que reuelab⁹ in nobis. Hoc si iā sentire cepisti haud dubiū quin libēter feras crucem dñi et dicas. Parat⁹ sum et nō sum turbat⁹: vt custodiā mandata tua. Atq; si vis pfectus esse: vnum adhuc tibi est necessarium. Quid illud inquis? Pfecto gaudium in spūsancto. Siquidē et is q timore coarctat⁹ et patiens est. et q ratioe spei ducit⁹ et beniuolus est. nisi etiā fuerit seruus spū facili labi pōt Porro que p spiritū diffundit⁹ charitas et patiens et benigna est: et qd est ampli⁹ nunq; excidit. In pmo deniq; mādato: qd parentibus nostris datū est si diligēter cōsideres: et eua patiens et adam beniuol⁹ fuisse videat⁹. Quia tñ vterq; cecidit: liquet q stabili nō erat ille vel illa gradu. Audiat mulier lignuz ait scriptura qd esset pulchriū visu: et ad vscendum suauē. Hō tibi videat⁹ vir cōtinere manū: Sic et vbi a serpēte interrogata est: vide si nō manifeste sonāt verba eius: molestum fuisse mandatū. Et omni inq; ligno paradisi comedem⁹: de ligno aut sciētie boni et mali dicit nobis ne comedam⁹. Hō dicit sic est voluntas creatoris: quare scīpe nouit nobis sufficit obediēte: qz vita nra i voluntate ei⁹. Itaq; facile seducta est mulier: et pmissiōi credere: et acquiescere psuasiōi. Air aut non seduct⁹ est: sed subuersus mulieris amore. Optaret enī semp seruare mādātū: quod sibi vtile nouerat: si non mulier et alius suaderet. Nec aliquā in seruando man-

dato visus est pati difficultates: sed que bona voluntas erat: nō habuit fortitudine: qz nō habuit seruoze. Fortis qppe est vt mors non patientia aut spes sed dilectio. Non timor aut ratio sed spūs fortitudinis est. Dicit patientia: sic oportet fieri qz timore vrget. Dicit voluntas bona: sic expedit et sic agendum est: spei attrahit rōne. Charitas hō q inflamat a spū: neq; sic oportet dicit neq; sic expedit: sed sic volo inq; sic cupio sic desidero vehemēter. Audietis quanta sublimitas: videtis qz securitas: qz taq; suauitas charitatis? Felix aīa que ad hūc puenit statū. Nec sane desperandū nobis qñ qdez eius q puenit ob hoc maxime memoria celebrat⁹: vt ipsius et inuocem⁹ auxiliū: et puecemur exemplo. Plus dico: et ex nobis nō nullos videre mihi video: i hoc gradu. Si dicis beatū andrea aplm esse: nō posse te q pusillus es ei⁹ sequi vestigia: pudeat vt eos q tecū sunt si imitari. Hō repēte fit sum⁹: ascendēdo nō volādō apphēdit summam scale. Ascendam⁹ igit velut duob⁹ qbusdā pedib⁹: meditatio et ofone. Meditatio siquidē docet qd desit. ofone ne desit obtinet. Alia viam ostendit: ista deducit. Meditatio dēiq; agnoscam⁹ imminētia nob pcula: ofone euadim⁹ pstante dño nō iesu xpo.

¶ Sermo secundus vnde supra.

Eatī andree solenni

tas hodie celebratur: quaz si pia sollicitudine pscrutemur: multa inueniem⁹ i ea que edificēt aīas nostras. In ipso siquidē cōuersatōis sue initio: magnuz nobis pfecte obediētie pstat exemplū. Qd qdem xpianis oib⁹ necessariū: nobis tñ est cari⁹ amplectendū. q nimir spālī ex ipa p fessione nra tenemur obediētie debitozes. Sapiēs nūmulari⁹ est imo ipa sapiētia: cui necesse hēm⁹ reddere hūc obediētie nūmū nec suscipiet eū nisi et integer inueniatur: et sine aliq; falsitate. Nam si discutim⁹ si diuidicam⁹ et in hoc qdē pcepto obediim⁹ s; nō illo. falsus est nūm⁹ nō suscipiet eū xps: a q nimiruz tenemur nūmi integri debitozes. Dēs enī obediētiā simplici et sine vlla ex ceptione pmisim⁹. Qd si qd obediāt qdē s; simulatoriet ad oculū. murmure aut in abscondito falsus est nūm⁹ eius plumbū h; si argenti⁹: iniquitas sedet sup talentū plūbi. Dolose agit sed in cōspectu dei: qñ de⁹ nō irridet. Hīs audire pfecte obediētie formā Audiat dñs ait euāgelistā petrū et andream

mittentes rhete in mare et ait illis. Venite post me faciā vos fieri piscatozes hominū. Faciā inq; de piscatoribus piscatozes: imo p̄dicatozes. At illi cōtinuo nihil indicātes aut hesitantes: nō solliciti vnde vincerēt nō cōsiderantes quo nam mō rudes hominē sine litteris p̄dicatozes fieri possent: nihil interrogantes: sine oī mora relictis rhetibus et naui secuti sunt euz. Agnoscite frēs qñ ppter nos scripta sunt hec: et singulis annis in ecclesia recitant⁹: vt discētes vere obediētie formā: castigetis corda vā in obediētia charitatis. Nec nimir est q sola cōmendat obediētie nūmū. hoc illi⁹ argētū est. pbatū atq; purgatū. Sola est caritas q obediētiā grātā facit et acceptabilem deo Dilarem qppe vatozē diligit de⁹. Et item. Si tradidero inq; corpus meū itavt ardeā caritatē aut non habeam nihil mihi pdest. Multis vt de ipsa qz beati hui⁹ apli passiōe quā nimirū hodie celebrā⁹ loqmur aliqd ad laudem xpi et edificatōnem vram. Audi stis certe cum puenisset beatus andreas ad locum vbi crux parata erat: quō cōfortat⁹ sit in dño: et per spū quez vna cū ceteris aplis in igneis linguis acceperat verba vere ignea loqueretur. Audens ergo paratam eminens crucem nequāq; vt erigere videt mortalis infirmitas facies ei⁹ expalluit: nequāq; sanguis eius gelatus est: non steterit come aut vox faucibus hēsit. non contremuit corpus nec mens turbata est: nō recessit vt assolet intellectus. Ex abundantia cordis os locutum est. et caritas que seruebat in corde qñ scintillas quasdā ardentissimas emittebat in voce. Quid enī beatus andreas euz sibi paratā vt dixi crucem emin⁹ cerneret loqubatur? Crux inq; diu desiderata et iā concupiscenti animo pparata: securus et gaudens venio ad te: ita vt et tu exultans suscipias me discipulū eius q pependit in te. qd amator tuus semper fui et desideravi te amplecti. Obsecro fratres: homo est q loquit⁹ hec: an non est homo sed angelus: aut noua aliqua creatura? Domo plane similis nobis passibilis. nam passibilem eū passio ipsa testatur: qua appropinquante taz letabundus exultat. Unde ergo in homine noua hec exultatio: leticia hactenus iaudita? Unde i tanta fragilitate tanta constātia? Unde in homine tam spūalis mens: tam seruus charitas: anim⁹ taz robustus? Abst vt a seipso tantā ei credam⁹ inesse virtutem. Donū pfectū est descendens a patre luminū: ab eo

vtiq; q facit mirabilia magna sol^o. Plane
spūs erat dilectissimi qz adiuuabat infirmi-
tatem eius p que diffundebat in corde ipi^o
fortis caritas vt mors: imo: fortior morte
Quis o si nos picipes inueniamur. Ecce
enī molestus est nobis penitētie labor: cor-
poris afflictio grauis: abstinentia onerosa:
in vigilijs dormitat aīa nostra p tedio: non
ob aliud sane q ppter inopiā spūs. Ipe ei
si adesset adiuuaret sine dubio infirmitatē
nostrā. sicut beato andree crucez mortē
ipam: sic nobis quoq; laborem & penitētiāz
nostrā faceret nō solum nō molestam sed et
desiderabilem atq; oīno delectabilem esse.
Spūs enī meus ait dñs sup mel dulcis: ita
vt ne ipa qdem dulcedini eius pualere qat
amarissima licet mortis amaritudo. Quid
non temperabit illa dulcedo: que mortē qz
facit esse dulcissimā: Que resistere possit
aspitas vnctioni illi: que mortem qz facit
suauissimā: Quid dderit aut dilectis suis som-
nū: ecce hereditas vñi. Quā molestiā nō ex-
pellit gaudiū illud: quod mortē quoq; ipaz
facit esse letissimā: Queramus hūc spiritū
fratres tota sollicitudine opam demus. vt
mereamur habere hunc spm: imo vt que iā
habemus abundantiū habeam^{us}. Qui cūq;
enim spm xpi non habet: hic nō est ei^{us}. Hos
aut non accipimus spm hui^{us} mūdī sed spm
qui ex deo est: vt sciamus que a deo donata
sunt nobis. Testimoniū pntie eius prebent
opa ipsa salutis & vite: que nullaten^{us} agere
possemus nisi spūs q viuificat: spūs saluato-
ris adesset. Queramus igitur vt dona sua
multiplicet deus in nobis: & spm suū au-
geat q iam pmitas dedit. Nullum ei oīno
pntie eius certius testimoniū est: q deside-
rium gratie amplioris: qm ipse dicit. Qui
edunt me adhuc esuriunt: & qui bibunt me
adhuc sitient. Sed fortasse multorū nobis
conscientie iam respondēt. Desideramus
qdem hunc spm qui sic adiuuet infirmitatē
nostram: sed inuenire non possumus. Et ego
dico. ppter ea non inuenitis: qz non petitis
Ipertitis: non accipitis: eo q negligenter
petatis. Nihil enī aliud expectat: nihil ali-
ud querit deus nisi vt sedule & cū desiderio
requat. Deniq; q negabit petētib^{us}: q etiā
nō petentes puocat & hortat vt petāt. Si
vos inq; cū sitis mali nostis bona data da-
re filiis vñis: q tomagis p vñ d celo dabit
spm bonū petentib^{us} se. Perite ergo carissi-
mi: petite sine intermissione: petite sine hesi-
tatione: in oib^{us} opibus vñis dulcissimi sp

huius ac suauissimi spūs pntiaz & auxilium
inuocate. Et nos enī frēs cū beato andrea
necesse habemus tollere crucem nřaz: imo
cum eo quem & ipe secut^{us} est dñs saluatore
Inde enī sic letabatur: inde sic exultabat: q
nō solū p eo sed etiā cum eo mori videret &
cōplantari similitudini mortis eius: vt cō-
patiens etiā cōgregaret. Cū quo vt simul
crucifigamur & nos: attenti^{us} aurib^{us} cordis
audiam^{us} vocem dicentis. Qui vult venire
post me abneget semetipm: & tollat crucēz
suam: seqtur me. Ac si dicat. Qui me desie-
derat se despiciat: q vult facere voluntatez
meaz: discat frangere suam. Sed continuo
bella insurgunt: armant^{ur}. pntius aduersum
nos inimici. Et nos armemur cōtra s; imi-
temur arma regis nostrī: vt tollam^{us} et nos
crucem nostrā: in qua de inimicis oib^{us} triū-
phemus. Audi enī qd psalmista pmissit
imō spūs sanctus p os eius. Scuto inq; cir-
cūdabit te xitas eius: haud dubium: qn al-
tissimi. De eo siqdem loq̄batur sicut mani-
feste indicant ipsius psalmi pcedentia vba
Ad qd fratres scuto circūdāmur: nisi quia
nos vñdīq; bella circūdant: Deniq; qd cau-
se sit vt te scuto circūdet attēde. Scuto in-
quit circūdabit te xitas eius. Ad quid ei^{us}
Non timebis inquit a timore nocturno. A
sagitta volante i vicia: negotio pambulāte
in tenebris: ab incurſu & demonio meridia-
no. Audes ne q necesse sit vt scuto circūdet
te xitas: quem sic hostiū tela circūdāt. Ab
inferiori enī pte timor nocturnus insurgit
a sinistris sagitta volat i vicia: dextreis pam-
bulat negotiū tenebrosū: & vt nihil sit va-
cium a supiori parte demoniū meridianū
occurrit. Hos aut miseri & miserales vi-
cinis tot serpentibus: & igneis telis vñdīq;
volantib^{us}: insurgentibus inimicis: nihilo-
min^{us} pnciosa securitate & negligentia dor-
mitam^{us}: torpemus octo. vanitatib^{us} & securi-
litateb^{us} indulgemus: tam pigri ad spiri-
talia exercicia ac si iam pax sit & securitas:
& non sit militia vita homis sup terrā. Hoc
dico vobis carissimi qd me vehemēt^{er} ter-
ret: qd omnino timoris acerbissimi gladio
transuerberat animā meam: q inter tanta
picula min^{us} timorati min^{us} exercitati min^{us}
q necesse sit solliciti videamur. Siq; dēvñū
e duob^{us} hec ipa negligentia nřa pbat: aut
oīno traditos nos hostibus & nescire: aut si
inter hec cōseruamur: ei q tuē nos inq̄ros
nisi inueniri. Quoz vt nřiq; ad piculū ha-
beat satis manifestū est. p̄p̄p̄ea obsecro

De virginibus

fo. cxxii.

De virginibus. Sermo primus.

Apientia vincit ma-

liciam. Sicut sapiētia sapor boni

ita malicia sapor mali dicit^{ur}.

nus clauo expellit: ita & praua bonis supue-
nientibus illuminant. Virtute siqdem & sa-
pientia patris: mediatoris dei et hominū xpo
iesu crucem p nobis subeunte simul cū illo
fm aplm crucifixus est homo noster: vt des-
truat corpus peccati. Quid ergo dixerim
corp^{us} peccati: hoc merito dixerim imaginē
quam impexit & confregit lapis excelsus de
monte sine manib^{us}: cuius caput aureū & ce-
teroz membrorū fuisse describuntur quedā
ex argento: quedam ex ere: quedā ex ferro:
quedam ex luto & ferro. Caput est malicia:
quod superius saporem diximus mali. Sū-
per aurum expiuit: quo nimirū sapientia i
scripturis designatur. Medium xō corpis
id est pectus: brachia ex argēto fuisse me-
moratur. Argentum est lucidum & sonorū:
cuius sonoritas demulcet auditum: & clari-
tas visum oblectat. Unde p ipm curiositas
designatur: que in his duobus sensib^{us}: visu
videlicet et auditu maxime viget: quia per
ipsum vtpote pncipaliores. Dabit siquidem
pacem nobis traferendo nos in archanū
sue diuinitatis: quia omnia opa nostra ope-
ratus est nobis in humilitate sue humani-
tatis. Si ergo nostrā salutē operata est hu-
manitas: quid opatur diuinitas? Hosram
pfecto delectatiōem: quia delectatiōes in
dextera eius vsq; in finem. Laborātes igit^{ur}
in agro paupratis duo habent irrigua: qui
bus cordium irrigatur ariditas: & terre no-
stre fructificat sterilitas. Absq; harū aquarū
refrigerio nulla sane adesset pncipiēdi possi-
bilitas: sed deficiendi incubet et necessitas
Cum ei ad te reuersus consideras hinc ex-
asperate potētiā maiestatis inde exaspanti
pncipiā iniquitat^{is}: nōne repente subintrat
desperatio: nisi mediatoris dei & hominum
hois iesu xpi carnatō succurreret passio?
Supuenientib^{us} aut seculi tribulatiōibus &
impugnatiōib^{us} demonis: & eleuat^{ur} i planicie
mēt^{is} tue rētatōnū. pcell^{it}: nōne passiōib^{us} h^{is}
tpis succūberes: nisi forte future glie spes
subleuaret? Sicut q apud humanitatē xpi
habes meritā: ita apud diuinitatē sunt pre-
mia: de quoz expectatiōne possis in tribula-
tionib^{us} nō solū respirare s; glariari: qz nimirū
fecit nobiscū misericordia: diā suā nō solū remit-
tēs debita s; et pmittēs pnia. Quid retrū

buā dñō: p omib? q̄ retribuit michi: q̄ pzo omib? quidē q̄ mihi ante cōuersionē meaz tribuit. in ipā cōuersione mea corp? meum et aīam meā retribuit: imo reddidit: imo me pigritante et renitēte ipse a me retorsit. Ecce aut? p omib? q̄ ab initio cōuersionis mee mihi tribuit cōpunctionē videlicet lachrymar? deuotionē meditationē cōsolatōnē in laborib? delectationē in meditationib? bus. p his in quā et innumeris alijs beneficijs quid ei rursus retribuā? Qui totū dedit: quid ulterius impedere habeo? Calicem salutaris accipia? et nomē domini inuocabo. Quid est calicē accipia? Anima mea desiderabat te in nocte: sed et spūs me? in pcor dñs meis. Homē tuū et memoriale tuū i de siderio anime. Homē saluator? mei fratres mei. carnis mee. sanguinis mei. nomen a seculis absconditū. nomē mirabile. nomē ineffabile. nomē inestimabile: imo eo mirabilius. quo inestimabili? . eo magis gratū quo gratuitū. Hoc in quā nomē nō tā viuēte me labijs meis laudabo. sed iā non uiuente me viuēte vero in me xpo. sicut adipe et pinguedine repleat ania mea: vt nō solū exterioribus labijs inuocē nomē dñi. Quicunq? non vocauerit sed inuocauerit nomē dñi saluus erit. Nō aut? solū nomē: sed et memoriale passionis ei? semp sit in desiderio anime mee: vt passionis ei? particeps efficiar: si quomō agnoscere potero sicut et agnit? sum. Sic q̄ calicē ei? accipia. qz monumēta passiois sue intra anime mee sinum. intra memorie mee cellas semp reuoluā. Aspiciā regē salomonē in diademate quo coronauit eū mī sua. Aspiciā cū ligatū flagellatū: cōspitū: saturatū obprobrijs: clausus cōfessū. Aspiciā in hui? deserto exilijs serpentē eneum sup colū nā crucis exaltatū: vt serpētes qui me mordent moriant. qz null? qui credit in eū peribit: sed habebit vitā eternā. Nec et alia patientis et morientis dñi mei memoriale. memorie mee arti? commendabo. et ad os cogitationis reuocās ruminabo diutius: vt impi guar deuoti. Nec in quā crucis et passionis ei? insignia sint p̄sentia vt leua ei? dilectiois qua nemo vnq? maiorē habuit: sit sub capite meo videlicet mens mea ad carnalia incuruet desideria: donec dextera diuinitatis ei? amplectat me vt absorbeat hoc qd mortale est a vita. et mortale hoc immortalitatem et incorruptibile hoc induat incorruptioē. Leuā in hoc loco hūanitatē ei? accipio: in q̄ nobis exhibuit charitatē vt dixim? . qua ne

mo maiorē habet: ponēs aīam suā etiā pro inimicis suis. Dextera est diuinitas: q̄ desidero amplectari et circūdari. Tūc enī satior inquit cū apparuerit gloria tua. et adim plebis me leticia cū vultu tuo: qz delectatōnes in dextera tua vsq? in finē. Et ex quantū dextera sinistre prececlit. quantū videlicet eterna caducis. incorruptibilia corruptibilibus immortalia mortalib? . tū necesse est p̄cellere charitatez quā nobis exhibitur? est in gloria sue diuinitatis. charitati quā nobis exhibuit in miseria sue humanitatis. Hanc enī et ocul? vidit et auris audiuit et in cor hominis ascēdit: quā pparauit diligentib? se. Que tū est illa charitas? Audi. Licet maiorem hac dilectione nemo habet aīam vt qd ponat p amicus suis. ipse tū suā posuit p inimicis. Lū enī adhuc inimici essem? . recōciliauit nos deo in sanguine suo. Si hoc fecit homo: quid faciet de? . Si hoc fecit pauper quid faciet diues? Si hoc fecit p inimicis: quid faciet pro amicis? Si hoc fecit in via: quid faciet in patria? Si hoc fecit in exilio: quid faciet in palacio. Si hoc fecit in terra vbi sui eū nō recipiūt: quid faciet i celo vbi ei omēs obediūt? Si qnq? suggestioib? diaboli vel importunis carnis nostre clamoribus ad curā carnis in desiderijs pagendaz reuocemur. anxietates xpi crucisq? supplicium ponam? p oculis: et cōfestim ipsa nos docebit experientia quid senserit ap̄s cū dixit. Verbu crucis his qui salui sūt viri? dei est. et mihi absit għari nisi in cruce dñi nři iesu xpi. Quā? Quia sic fuit cera a facie ignis sic pereunt oēs immundicie a facie crucis. Dei siquidē infirmitas nostra est fortitudo et in stulticia ei? facti sum? sapientes. Quia enī mūdus nō cognouit in sapiētia dei: placuit deo p stulticiā p̄dicatōis saluos facere credētes. Verbu caro factū est et habitauit in nobis. Caro fact? est carnalib? . sicut spūs angelic? spiritib? . Agnoscat eū caro i carne: homo in hoīe. Agnoscat in quā i imitē vt eū videre mereat in maiestate: qz per humilitatē ptinget ad sublimitatē. Si enī cōpatimur et cōregnabim? . si cōmorimur et cōuiuem? . Agnoscam? eū in quā scōz carnē donec calcatis motib? carnis et omib? extinctis vel deuictis carnalib? desiderijs possimus dicere cū ap̄o. Et si cognouimus eum scdm carnē sed iam non nouim? . Licet enim gloriosum sit videre eū in memoria habere etiā scdm carnē speciosum forma pre filijs hominū. magis tamē pponitur nobis caro

eius ad medelā q̄ ad gloriā: ad necessitatē q̄ ad beatitudinē. Altera siquidē collata ē beatitudo anime: cui nichil creati sufficere potest: etiā si cū terra celū possideret. Nec satiari pōt ei? cupiditas donec eum habeat cui? imago est: qui solus pōt implere angelos cupiditatis sue. Sicut aut? mediator nō duas naturas humanitatē videlicet et diuinitatē cōiunxit in vna psona: ita singula eius opa ad hanc siue illā necesse est p̄tinere naturā. Ad hanc siquidē miseria: sed ad illā p̄tinet potētia. Quicqd ergo misere passus ē: et homie cōtrahit. Quicqd potēter opat? ē a patre habuit. Humanitate igit? et diuinitate altrinsec? possitis duo habēs media: passionē et resurrectionē. illa est miscēie et miserie. ista est potētie. His annūciari inter pēnas colūbeid est: inter pfectos sacre ecclesie quoz videlicet exēpli infirmi roborant: de p̄sili subleuant. dormias necesse est inter medios clericos: id est inter passionē et resurrectionē hinc stipatus fructib? . hinc sultus floribus. Fructus ad passionē: flores ad resurrectionē nē pertinet. Que seminauerit homo hec et metet. Qui seminat in carne: de carne metet corruptionē. Seminauit vetus homo in carne: messuit postmodū corruptōz. Quā? Passionē xpi. Hui? enī ver? homo trāsgredere: nouus nō pateret. Qd pfundū et iscrutabile redēptionis nostre cōsiliū. Vere: diligētib? deu omia cooperant in bonū. Dñe iesu xpe si inobediētia ade coopata est nob in bonū: et tū tanq? mirificū bonū: vt tu fieres corruptibilis: tua obediētia in qd bonū nobis coopat? . p̄fecto vt homo fiat incorruptibilis. Si seminātes in carne tuā messimus corruptionē. seminātes in spiritu nostrā metem? incorruptionē. Omnium ergo tporum que sub cōuersione veteris hoīs trāsegin? fructus noster est passio xpi. cui debem? cōfigurari: mortificationē eius circūferētes in carne nostra mortali. Unde sicut ab initio cōuersionis ita ab initio p̄dicatōis sue pposuit nobis penitentiā. agite inquit penitentiā: qm̄ appropinquabit regnū celoz. Magnā refectionē senferat qui de fructu penitētie dicebat. Fuerūt michi lachryme mee panes vīe ac nocte. Et alibi. Libauit nos pane lachrymar? . potū dabit nobis in lachrymis in mensura. Et iterum. Potasti nos vino cōpunctionis. Quare ergo nō dixerim penitentiā messim vel fructū que panis vocat? et vinū? . Fructus iste amarus est: sed salubris. quia penitētia amara ē

quidē ad tolerandū: saluberrima aut? ad cōualescendū. p̄inde fidelis anima que retro sunt obliuisci desiderat et ad anteriora extendi his fructibus stipari et roborari desideret: quaten? ipis interpositis ad secularia desideria carnisq? illecebras non possit reflecti. Sicut aut? tēporalitatē vetustat? nō stre recolentes finē ei? et fructū habem? penitētiā. ita eternitatē nonitatis nostre meditando p̄currentes: quandā gaudioz sentim? . flagrantia: que merito florib? cōparat? quia vīso flore spes fructus cōcipit. sicut et per hoz pregustationē gaudioz cert? animamur ad expectationē futuror. Quod ei nō videmus speram? . vnde et per patiētiā expectam? . Tēporis ergo p̄teriti fruct? est compunctio. cui futuri flos est deuotio. Dormias ergo necesse est inter medios clericos: id est inter passionē et resurrectionem. inter fructū et florem: inter cōpunctionē et deuotionem. Qui sunt qui dormiunt? Qui flent tanq? non flentes: q̄ gaudent tanq? nō gaudentes: qui vtitur hoc modo tanq? nō vtantur: qui vt seductores et veraces: sicut qui ignoti et cogniti: per ignominia et bonā famam: tam p̄spira q̄ aduersa huius vite trāseūt: ac si nō sentiant. Beat? etiā popul? cui etiā i hoc mūdō relictus est sabbatim? . Qui dormit exposit? est nullā sui curam gerens. et tamē quiescit. Ita et nos oēm sollicitudinē nostrā in eū p̄sicientes tam i aduersis q̄ prosperis exponamur. tā per plana q̄ per aspera ducatu illi? cōgratulantes. qui ideo inclinauit celos et descēdit: vt reducere eos in viā rectā: vt de loco pegrinationis irem? in ciuitatē habitatōis. Si hec via ardua est et stricta ne deficias: qz eo tutior et rector est. p̄oro preui? ciuis fortis et p̄i? est paratus. vtiq? in defectu tuo te sacrīs i humeris collocare et te portare ad gregem quia dur? et vīs tuus est. ipse etiā et asin? tu? est. Isachar asin? fortis: et posteriora dorsus eius in pallore auri. Ipse dorsum nostr? cui imponatur onera ceteris mēbris importabilia. sicut et hedus noster emissari? ipse est cui imposita sunt peccata nostra: quia vere languores nostros ipse tulit: et dolores nostros ipse portauit. Hinc ergo in memoria reuoluentes passionē xpi. omia blandimenta mundi vt stercoza reputem? vt passionibus xpi conformemur. inde spe tenētes firmiter gloriā resurrectionis ne deficiam? sed gloriemur in tribulationib? . quia passionē hui? tēporis cōdigne non sunt ad futuram

gloria que reuelabit in nobis. Ager & pau-
pertatis merito plen' dicitur. que simul & ver-
decorat florib' : & autum' replet fructib'.
Qui merito pater comparat filiu suu dicens.
Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni. In
quo nimiru omnis perfectio paupertatis &
virtutuz plenitudo supabundauit: ita vt de
plenitudine ei' omnes accipemus. Cu eni
diues esset. ppter nos factus est egen' : vt
illius ditaremur inopia. Ager iste aquis ir-
riguus: floribus redolens: & abundas fructi-
bus thesauru habet in se abscondit' : videlz
continentia carnis. Preciosus siquidē the-
saurus est possidere vas suu in sanctificatio-
ne & honore: eno in passioe desiderij sicut ge-
tes que ignorant deu. Holi querere thesau-
ru hunc inter spinas & tribulos secularis il-
lecebre: nec in siluis ruditatis antique. Holi
enim in silua sed in agro abscondit' est. Que-
ras in agro vbi saturans ligna campi et vbi
passeres nidificat: id est vbi incotinētes re-
sipiscunt: dignos penitētie fructus facien-
tes: prolem gignūt nō sibi tantu sed & alijs
pfitentes. Continentia tibi credas neces-
saria vt spūs sanctus fiat in te fons aque sa-
lientis inuita eternā. Aqua nō sursum salit
sed desursum necesse est vt veniat. Omne da-
tum optimu & omne donu perfectu desursum
est descendēs a patre luminis. Ergo quod
salit inuitam eternā: vita eterna profecto
descendit. Unde licet aqua desursum veniat:
nisi continētē & integrū habeat vncatū
sursum nō redit sed disluit. Descendit in
te spūs sanctus. viuificauit animā tuā: vt in
te saliat in vitā eternā. Cōtinēs necesse est
vt sit corpus tuu. quatenus obdures aures
tuas ne audias sanguinē & claudas oculos
tuos ne videas malū. ne gratia de super ri-
bi collata p minus circūspectos sensus for-
effluat: spūs sancto diffuso in vanitates & insa-
nitas falsas. Nota aliud esse continentē: ali-
ud castum. Luxuriosus & castus sibi repug-
nant. Luxuriosus est motus sentire & morib'
consentire. Casti est nec motus sentire nec
motibus consentire. Cōtinens est in medio
vtrobiz sumens participiū: cū altero com-
mune habens motus sentire: cū altero mo-
tibus nō consentire. Iste existens in medio
domus deorsum luxurioso: sursum vero col-
latus pudico. Et si non in mundicia cordis
perambulat: tamen in innocētia cordis de-
cantat misericordiā & iudicium. Iudicium
q' motus sentiat: misericordiam q' morib'
nō cōsentiat. Iste nolens dimittere ange-

lum magni cōsiliij incipiente aurore noue lu-
cis sed petens obnixē benedictionē perse-
seuerantie. & si nō omnino priuari: claudica-
ri tamen meretur altero pede. Qui sūt duo
pedes: Motus sentire & motus nō cōsen-
tire. Illud est naturale: istud est criminale.
Nec ergo nondum ignorare possit prauos
motus desiderioz: sed adhuc in ipso vigeat
pes iste. per gratiam tamē superne benedi-
ctionis ita enervatur in ipso pes consensus:
quatenus & si ipse trahat ipi tamē inniti nō
possit. Holi est omnino sine eo: quia repenti-
na cogitatione concurret multoties quedā
delectatio: que tamē cum sentitur gemituz
magis q' cōsensum extorquet. Inuenio hu-
iusmodi thesauro in agro paupertatis: vt in
tuam thesaurus redigatur possessionē. va-
de & vende omnia que habes & eme agrum
illum. Quid est vende omnia que habes?
Abrenuncia omnibus que possides: exiens
ad iesum extra castra vt portes improprie-
um crucis eius. Quis tāte humilitatis me-
rito de nemore exiens in quo inuolute sunt
semita impiorum: in qui circuitu ambulat
agrum quez pdirimus possideas in quo ab-
iectis occupationibus curisq' secularibus
corpore composito & corde dilatato curras
alacer viam mandatorum dei: que quidem
desiderabilia sunt & dulciora super mel & fa-
uum. Quare? Quia in custodiēdis illis re-
tributio multa. Plane multa. quia custodi-
entibus ea debetur vita eterna. Unde veri-
tas: si vis inquit venire ad vitam: serua mā-
data. In hoc gradu continentie in quo re-
frenas quod delectat et quod non delectat
operaris. magna tibi incumbit tribulatio:
quia dum voluntati tue repugnat ratio: bel-
lum geritur intestinum. Holi ergo torpere
sed leues oculos tuos ad eum qui habitat i
celis: a quo venit tibi auxilium vt non so-
lum permanas sed etiam gloriēris in tri-
bulationibus. Quod tamen aliter non fit:
nisi tibi sapiat deus. Queras ergo necesse
est sapientiam per quam tibi sapiat deus &
mundus despiat: que per preciosam signa-
tur margaritam: quam qui inuenit homo
abit et vendit vniuersa que habet: & emit
eam. Atinam gustares & sentires q' dulcis
est dominus. Atinam gustares panem qui
de celo descendit: habentem omne delecta-
mentum et suauitatem saporis. Profecto
si quid haberes venderes & comparares eā
Quid tamen habes vendere: qui omnia
que possidebis vendidisti: propter agrum

De virginibus. Fo. cxxxiiii

paupertatis comparandū. in quo thesaurum
inuenias cōtinētes. Holi ne forte duplex
sit possessio tua: vna interior: altera exterior
Exterior ē secularis facultas: interior est p-
pria volūtas. Secularib' facultatib' abre-
nunciasti exiens ad iesum extra castra hui'
seculi: adhuc tū rudis et vetustis tenebris
obuolut' proprie volūtatē tue vicinū nō in-
telleras: que pfecto nō reliquisti quoti-
ens sit exterior abrenūciatio. Cū enim et
leui' reliquisti facultas q' cupiditas amit-
tat. Unde dñs nō quoscumq' pauperes: sed
pauperes spiritu dicit esse beatos. Qui sunt
illi? Holi omis vtiq' qui hnt paupertatem: sed
qui amat paupertatem. Pax & omīno immo-
nihil pdest exterior abrenūciatio sine inte-
riori vel comitate vel subsequente. Pro-
pria siquidem volūtas deu impugnat: & ad-
uersus eū extollit. Ipsa est q' paradysum spo-
liat et ditat infernū: que sanguinem chisti
euacuat: et ditioni dyaboli subiugat mūdū.
Holi qualis propria volūtas aduerset deo.
Nemo pot' duob' dominis seruire. Non po-
teris obedire simul & viuine & proprie volū-
tati. Si enī volūtas tua volūtati diuine con-
cordat iā nō ppria ē sed communis: nō tan-
tū est hominis sed hoīs et dei. Ceterū volū-
tati dei ex debito creationis tue necessario
es obnoxius. Quare? Quia sola voluntas
dei certa est quare creauerit & recreauerit
te de' sicut ait apłs. Volūtarie genuit nos
verbo veritatis. Facis qd debes: tum obe-
dis ei. Debitū etiā virtutis pensum pfoluis
dū eius volūtatē & habes in desiderio: & ser-
uas in obsequio. Ecce sūt fallēte dyabolo & se-
sib' tuis: seculo lenocināte ad ea q' foris sūt
curiose egredieris: ad q' dū delectationē dūz
pprie volūtatē attraheris cōcupiscētia q'
dāmō abrenūciās deo: ac si abnegās vice-
res. Incusq' te colui. volūtatē tuā feci: sed
nullā in me deiceps habes fiduciā: q' alijs
dño fuisse fidēq' seruare. pposui. Ecce ppe
volūtatē iūitate abnegasti deu tuu: s; nec
dū sufficit tibi ipa negatio quūmo ipuden-
tissim' predo subleqnē effectus in possessio-
nes ei' violēter debacharis: tā alimentis q'
indumentis q' pparauit nō cōtēptorib' sed
seruitorib' suis ad tante maiestatis iniuriā
impudent' abutens. Si in ministerio es ni-
hil comedis nihil bibis: nullo indueris qd
pius non auferas: dñs de sacrario victua-
lia rapis latrocinio sacrilegiū iungis: acce-
dis tū ad altare & vñicū corp' & sanguinez
tractās nihil in te criminale reperis: qui si

veritas subtilit' indagat deu negasse conu-
ceris ac latro probaris ac sacrilegus. Seq-
tur terciū qd grauissimū est: que abnegasti
quē depdatus es. ad vñicū moliris occide-
re. Permanēs enī in iniquitate tua peccatū
tuū vis esse impunitū: in quo deu vis esse in-
iustū. Exigit ei iusticia eius vt vñicūq' red-
dat fm opera sua. Qui enī deu vult esse in-
iustū vult deu non esse deu. et qui desiderat
nō esse deu: nōne q' tū in eo est ipse deu occi-
dit? Proinde qui vendidisti exteriorē pos-
sessionē tuā vt abscondas in agro regularis
discipline thesaurū continentie emens: vade
& vende interiorē ppetatē lōge pfecto gūtozē
ad relinqdū & oīno pñciosā ad f' tinedū vt
pñciosā margaritā sapiē pparēs: quā q' inuit
beat' si tenuerit eā. Holi eā habere? Serua
mādata. Sic enim scriptū est. Occupisti sa-
pientiam: serua mandata & dñs dabit illas
tibi. Impēde igit obedientiā: & recipies sa-
pientiā. Quō enī possum' deo placere aut
ipse nobis sapere: si eis mādatis cōtempseri-
m' obedire? Holi interrogatū in euāgelio di-
uina cōtinuo mādata adolēscenti proponit
seruāda: ostendit in nobis faciendā eius vo-
luntatē: a quo eternā speram' retributiōez
Prop' quod dicit. nō omis qui dicit mihi
dñe dñe: intrabit in regnum celoz. Et alibi
Quid vocatis me dñe dñe: & nō facitis que
dico? Hoc ordine debes p'gredi. Cōtinere
non potes in seculo: fuge seculū & apprehē-
de disciplinā: vbi profecto inuenies cōtinē-
tiā. Jugulatis postmodū per p'fessionē car-
nalib' desiderijs de vicis anime poteris li-
beri' iudicare: de quoz radicib' flagitioz
pullulant furculi: & in perfectū turpitudis
corpus excrescūt. Nec anime vicia. spūalia
nequicie vocat apostolus: que parū discer-
nere poteras dum carnalibus occupabar'
desiderijs: et in eis que foris sunt delecta-
baris. Postquā ergo exteriorē delecta-
tionem amiseris: nisi senseris interiorē diu-
stare non poteris. Que est illa? Austatio sā-
ti spiritus. Hanc tibi auferri inuenies per
propriam voluntatem. Hende eam manda-
tis dei diligenter obediendo: et pro ea inue-
nies vitam eternam. Dicit enī veritas. Si
vis ad vitam venire: serua mandata. Ecce
habes continentiam qua corpus tuum pos-
sideas in sanctificatione: habes sapientiam
qua deo placeas in deuotione. Habes aliqd
tibi habes aliqd deo: sed qd habes. primo?
Quid ē qd dicit apłs. Siue sobriū sum' vo-
bis siue excedim' deo? Quib' loq'it' p'p'ioz

mo loquit. Qui ergo excessum suū dat deo, sobrietate suā proximorūq; sibi retinet. La ritas nō querit q̄ sua sunt. Mare: Quia si est egenat; habet i supabūdāt. Ita tū ne cesse ē habere aliqd ad op̄; primum pbes que sit volūtas dei bona ⁊ beneplacēs ⁊ pfecta. Iobas in te volūtate dei bonā per cōtinētiā; bñplacētē p sapiētiā; restat vt pbes pfectā p misericordiā; que quidē s̄gnificat p sagenā missā in mare et ex omni genere pisciū cōgregatē. Sagenā liquidez misericordiē p mare fraterne caritatis tra hitur et bonos ⁊ malos pisces. ad est tā ama ras q̄ dulces affectiones cōtrahit. omnib⁹ se cōformās; ⁊ omniū i se tam aduersa q̄ p spera traiciēs, sēs cū sentit; gaudēs q̄ gaudētib⁹; que tādē veniens ad litus quā do videlicet de fuitute corporis hui⁹ libe rabis i libertatē gl̄ie filiorū; quicqd ama rū quicqd triste; quicqd aduersum ē, destru et et exuer; cui nimiz erit leticia ⁊ lux et lu cebit ppetua. Qd cōgregationē mare dixi ri nō tibi videat; absurdū; que nimiz flante aura tētatōnis; pcellis tētatōnū multoti ens elidit. In qua sunt q̄ plures q̄ accēdūt vsq; ad celos p̄sumēdo ⁊ descendūt vsq; ad abyssos desperando; quoz aīa in ip̄is tabe cētē turbātur ⁊ mouēt; sicut ebrii; ⁊ omīs sapiētia imo cōficia eoz deuorat. Sed licet mirabiles elationes maris mirabilis tñ in alt; domin⁹; q; ⁊ si qñq; in nauī dormire su stineat nouit tñ surgere i tpe oportū; ⁊ eo imperāte fluctib⁹ ⁊ mari redit trāquillitas magna. Ad inueniēdos fines sapiētie vt p posuim⁹ tres posuim⁹ pabolas euangelicas easq; pur dñs dedit exposuim⁹. p̄mā de the sauro. scōz de margaritis. terciā de sage nā. Iam vero deuicta tante caliginis dēstra te patet quō sapiētia attigat a fine vsq; ad finē fortit. Sane fm q̄ pcessim⁹ sapiētia q̄ si mediū locū tenet; habēs hinc cōtinētiā in de misericordiā. Attingit aut̄ mō ad istaz mō ad illā; fortitudinē vtriusq; ministrans. Luxuria siquidē ipugnat cōtinētiā; auaricia misericordiā. Luxuria flagitiū est; auari cia spūalis nequicia. Unde illud viciū cor poris; istud aīe. Vide q; nulluz est pctm qd ita inqnet corp⁹ sicut luxuria. Omne enim pctm qd fecerit hō extra corpus suū ē; qui aut̄ fornicat in corp⁹ suū peccat. Similiter sup omne pctm auaricia inqnat aīam. An de ⁊ ydololatri fuitis d;. Incurrat ei ad sīr ma et egena elemēta aīam; que soli creato ri subiecta ceteris reb⁹ deberet pesse. Qui

ergo pſeuerat ī cōtinētia aſſul⁹ ſentiūt lu
xurie: ſed apud ſapiētiam fortitudinē inue
niūt reſiſtendi. ¶ Per hoc eī q̄ eis ſapit de
et guſtare q̄q̄s merent⁹ q̄ dulcis ē dñs illā
inſeliciffimā et ferentiffimā dulcedinē luxu
rie reſpuūt: et apd eum inueniūt refrigeri
um: cuius apud ſe h̄t deſideriū . Similiter
auaricia ſubuertere nitit⁹ miſericordiā et q̄
ſi ſub ſpecie bōi res mōaſteriū prohibet ven
dere, p̄ neceſſitatib⁹ iſirmorū, ac ſi corruē de
beat mōaſteriū ſi cura ſuſcipiat⁹ iſirmorū .
S; q̄b⁹ ſapit de⁹ nō adeo ſapit frena ſubſti
tia q̄q̄ inſirmis p̄parat⁹ . Auaricia autē dñi
gerit ſupfluitates vult neceſſitates reſe
care: ſed ſagena miſericordie que fit ex fili
cōpaſſionis ⁊ impedit caritatē in neceſſita
tibus inueniendis: ⁊ h; diſcretionē in ſup
fluitatib⁹ reſciendis . Dat itaq̄ ſapientia x̄i
tutem ⁊ fortitudinē plebis ſue, virtutē con
tra auariciā: fortitudinē cōtra luxuriā: ⁊ tñ
inē tot perturbatiōes et inter tot anguſti
as diſponit vt diligentibus deū omnia coo
perent⁹ in bonum .

¶ Sermo. ij. vnde sup2a.

Lectio sancti euāgelij fm mattheum.

In illo tempore dixit

tesus discipulis suis parabolam
hanc. Simile est regnū celozū de-
cem virginib⁹: que accipientes lāpades su-
as erant obuiam sponso ⁊ spōse. Et reliq̃
¶ Melia beati bernardi abbatis de eadē
lectione.

Ponsus christus est

ad cui⁹ vocē q̄ amic⁹ est stat ⁊ au
dit et gaudio gaudet prop^t vocē

pſoſi: hinc nos depoſidit apoſtolus qui ait.
 Reſpondivoſ vni viro virginē caſtam exhibere chriſto. Timeo autē qd nō poſſit hoc facere qd ſpoſo dicit: id ē aīaſ tuā exhibere chriſto. Virginē t virginē caſtā. Caſtā addit: quia ſunt qdam virginēſ corpore q cogitationeſ deuirginātūr: et ſuauē olentē virginitatē florē libidinoſe affectioſis pudore cōtinent. Et hec quidem fatuiſ quinq; virginib; deſignantur: quas non recte intentioniſ affectuſ infatuſ. Virgo chriſti? eſt t virginēſ filiuſ t virginēſ coniuſgēvult habere: tu ſi habes āgelicā pluſ dico vobis chriſti matris q ſue gratiā pilareſce. tripudia. et in āpleruſ xpi feſtinābūda geſtiēſ illud amatoriū clamaſ ſuſpirāb. Oſcule me oſculo or ſi Spōſa q eſ ieſuſ xpi ſi tuū nōm vili

genter attēde. Spōse vel spōsi nomē ab eo
qđ est spondere grāmatici deriuāt. Dicunt
aut spōsus ⁊ sponſaqz se ſibi alterutrū ſpō-
ſerē: vt nec illa nec illa alteri nubat. Po-
ro inter diē deſponſationis hui⁹ interponit
aliquādo breue ſpaciū aliquādo ⁊ pductū:
et tñ definita ac denominata eſt dies qua
debeat cōuenire: qđ quidē ſapiēter atqz vtili-
ter ſtatutū eſt: vt interim mutus amor au-
geat ⁊ creſcat: ⁊ impatiēs deſideriū cupit
copule quo ampli⁹ differi igneſcat. Et qz in
ita ſaluſtiū cupiētī anime nihil ſatis eſſe de-
ſta: diē dictaz nuptiarū pperātus eſt de-
ſiderāt. Sed iacob p rachel ſeptēniū a diē
deſponſatiōis laborē deſudat. cubat ſub vi-
uo. gelu albor: ſolib⁹ viſi: nec tāti ac tā diu-
turi laboris amator: vehemens cedit iniu-
rie. Quorū aut iſta. Et ⁊ tu ſi iam ſponſa
xpī es. ardeas amore. eſtua deſiderio. āhela
ſuſpiriis. dum tardo dies copule cōcipit.
Dir quidā. Palleat oīſus amans: vt pallo-
et macies ſint amoris ſig⁹ certiffima. Quid
tibi cū lautiōib⁹? pulis: Quid tibi cū vino
Hō eſt hoc monachoz. Epulent ſplēdide
vies babylonis. Si te viderit ob amore ſuū
ſpōſus marceſcere. ſi palleſcere. ſi caleſcere
impatiētī deſiderio. accelerabit copule diē.
offeret oſcula. ſuget amplexus. Q letā diez
nuptiaz. Q felicē ſpōſam tali cōiugio. Lar-
pe oſcula beata ſpōſa iunge amplex⁹: cāta.
Ecce qđ cōcupiui iā video. qđ amauī iā te-
neo. ipī ſum iūcta in celis: quē in terris poſſi-
ta tota deuotio dileri. Simile eſt regnū ce-
loz decem virginib⁹: quas rex celoz ſi ſibi
cū lampadib⁹ luminofis occurrerint in illū
celeſtē thalamū irraſale cubiculū introdu-
cet. Sed quid facim⁹? qz quinqz ſunt fatu-
et quiqz prudentes: Puto aut q ⁊ plures
et prudentiū numez lōge ſuperet multipli-
citas fatuaz. cetex omēs acceptis lampa-
dibus exierūt obuiā ſpōſo ⁊ ſpōſe. Exierūt.
Unde exierūt: Plane de ſubſtātia ⁊ ſecula-
ri cōuerſatōe. iuxta illud. Recedite exite in-
de: ⁊ immundū ne tetigeritis. audit ⁊ abra-
ham. Exi de terra tua. ⁊ de cognatiōe tua. ⁊
de domo patris tui. Loth qđ de zodomis
exire precipit ⁊ retroſpicere phibeſ: ne pa-
riter cū zodomitis ardenib⁹ inuoluat in-
cendio. Sed quid dicit ad angelū? Eſt ciui-
tas hic iuxta ad quā poſſum cōfugere par-
ua ⁊ ſaluabor in ea. Nunqd nō modicū eſt: ⁊
vixit anīa mea: Luitas parua ⁊ iuxta: id ē
non lōge a ſeculo in qua loth ardente zodo-
ma ſaluatur. monaſterīū eſt. Nunquid non

modica est respectu illius mundi latitudine occupas, populosa valde et maliciosa, cupiditatis et libidinis flagrat incendio? Eximus inde et ad parua ciuitates que iuxta est cōsumimus, ardentē cū ciuib⁹ suis zodoma reliquentes. Saluabor inquit in ea. Plane saluabimur in ciuitate ista: si nō repererim⁹ retro, si flāmas zodome que iuxta iuste ardet non nos apprehēderint, nō nos incendierint fauile caduce. De hac zodoma erunt virgines obuiā sponso et sponse, longe enī est a virginibus flāma zodomozū. Exierunt autē cū lampadib⁹ lumbos habentes precinctos et lucernas in manib⁹ ardentes vt et castratis cingulū astringat in corpore et ad vtilitātē proximī et gloriā patris lux exempli clareat in opatione. Sic gedeon in lagunculis lampades occultās sed in hora certaminis fractis vasculis demonstrant, repēta luce hostes terruit: et vertit in fugam. Terrent enī p̄cipes tenebarū visa luce bonoz opm: qz stare ante lucē tenebre nō possunt. Prudentes enī virgines acceperunt oleū in vasis suis cum lampadibus. Vide prudentiā virginū istarū, sciebant noctem fore productā, et nescientes qua hora noctis sponus veniret, nō contēte oleo lampadū etiā in vasis oleū sumū: vt si forte illud quod erat in lampadibus annihilaret⁹ deficeret, de eo quod in vasis reposuerant ad custodiā luminis lampades impleant. Oleū in lampade est opus bonū in manifestatōnes dum videt a proximis claritas operis dū mirant⁹ et laudāt extollitur plerūqz et assurgit elatus anim⁹ operātis: et dum in se et non in dño gloriāz: lumen lampadis annullatur: et carnes fomētō congruo lampas que corā hominibus clare⁹ lucet: corāz dño tenebraz. Prudentes vero virgines oleū preter quod in lampadib⁹ habent: ad oleū in vasis reponūt, qz nimis sancte anie dū sponsi sui prestolant⁹ aduentū, dū toto desiderio ei clamāt quotidie: adueniat regnū tuū, preter illa opera q̄ proximis lucent ad dei gloriā vident aliquā in occulto vbi sol⁹ pater videt opera faciūt, vt si forte illa que p̄spicua et clara sunt, status laudis humane extinxerit oleū occulte cōsciētie suffraget⁹. Hec est gloria filie regū ab intus: dū plus oleo quod in vasis cōsciētie delucescit q̄ de eo qd lucet de foris gloriāz, perisse estimet omne qd cernit, nec dignū indicat remuneratōne qd fauores hominū p̄sequuntur. Latenter igit que p̄ualeat operatur petit

secretū orationib⁹ pulsāt celū. sūdīt lachrymas testis amoris. et cum dilecto illo suo spiritu gemitus fabulatur. Nec est gloria sed abitus: sed inuisa filie regū et amice. Hoc oleū fatue virgines nō habēt: qz nīsi ad nītorē vane glorie et fauorē hoīm bona opant. Hoc oleū in quo pūdētēs cōfūdūt in abditis cōscientiā vasculis reponūt. Mō: autē faciēte sponso dormitauerūt homīes et dormierūt. Dormiūt virgines bone in dñō: et i xpi pectorē dulce reclinatoriū habētes mane illud vltimū p̄solantes. Mane inq̄t asta bo tibi et videbo. Et q̄ iocundo interim soporē sopiunt. quāz caro in spe requiescit: et in spe spūs hilarēscit. Libet iter hec meminisse qd̄ sanct⁹ german⁹ pontifex anthīssio dorēsis romā petēs cū edriam deuenisset. ad tumultū sancti cassiani diuertit: quē p̄prio vocans nomē. quid inquit agis frater charissime? Et ille de tumulto. dulci inquit pace requiesco: et aduentū redēptoris expecto. Ecce pudentiū virginū somn⁹: quib⁹ celicus dicit spūs: vt requiescāt a laborib⁹ suis. Hō autē hoc fatuus virginib⁹ dicit: nec talis interim sopor eorū. Hecq̄ ei a laborib⁹ quāz caro videt corruptionē vt ingrediat putredo in ossib⁹ eaz: et subter eas scateat. Et hoc quidē caro. Anima vero sepulta in inferno quō dormit cōturbata q̄ in tormentis posita arēt siti. nec sperat guttā refrigerij et resurrectionis diē aduentū iudicis male sibi cōscia perare scit. Dormitauerūt igitur omēs et dormierūt. Media autē nocte clamor factus est. Ecce sponsus venit exite obuiā ei. Clamorē pūdētibus virginib⁹ oīm modulatiōe. ossib⁹ modulis dulciorez. Ecce sponsus venit. Putas vox ista est filiū dei: quā cū venerit beata illa hora: omēs q̄ in monumētis sunt audiēt: et qui audierint viuent. Dñe iesu ch̄riste fili dei viui da in illa hora auditui meo gaudiū et leticiā: et exultabūt ossa humiliata. Non timeā tūc queso domie ab auditione mala quā audituri sūt: quibus dicitur es. ite maledicti in ignem eternū. Erit fortassis vox ista illius tubantis archangelij: in cuius voce et in nouissima tuba domin⁹ descēdet de celo. Canet enim tuba: ad cuius clangorē (vt hieronimi verb⁹ vtar) totus timet mundus. Fragoz igit tu be illius dñi tubabit angel⁹: dñi expergiscūt homīes: tartara etiā tenebrosa concutiet. Audient miseri qui ibi sunt qui illo tenent ergastulo. audient tūc qui nūc audiunt et facere nolunt. Exite obuiā ei. Magn⁹ quidez

clamor: quoniam vt sibilla dicit. quādo tuba sonitū crescere dimittet ab alto. quando et dñs celū aduocabit desursum. et terram discernere volens populū suū. ante se et prudētes virgines ab infatuatis separare. aduocabit celū desursum: vt virtutes ille celozū de suis sedibus moueant. et omēs angeli cū eo ad iudiciū cōgregent. p̄ salmista. Aduocabit celū desursum: id est spūs animasq̄ iustoz. quib⁹ ante dictū fuerat vt requiescerent tps adhuc modicū donec impleret numerus fratru eorū. Tūc celesti illa habitatio ne relicta sancte ille aīe suis corporib⁹ redite tāto tuti⁹ quāto icorrupti⁹ gaudebūt. Tūc in momento in ictu oculi: iuxta ezechielē. in cāpo pleno ossib⁹ mortuozū ossa ad ossa: et nervi ad nervos. et iūcture ad iūcturas denuo colligent. qz surgit corp⁹ spūale qd̄ seminatū est aīale: et resurgēs a mortuis tā nō morietur: mors illi vltra nō dominabitur. Tūc in articulo in diluculo diei illi⁹ veniente sponso clamor magn⁹ oēs excitabit dormientes: et clamabit virtute magna efficacissima. Exite obuiā ei. Exite dormiētes: et in occursum iudicis festinate. Tūc plangēt se oēs trib⁹ terre. Tūc dicēt montib⁹: cadi te super nos: et collib⁹: operite nos. Exite et tumultus quos cōscietie memoria non accusat. et videre iudicē bene sibi p̄scij et boni meriti gaudētes. Reprobos autē nō tā volūtas q̄ potestas iudicis exhibebit. nec tā de monumētis exient q̄ trahentur. Merito dies illa dies ire dies calamitatis et miserie dies tenebrarū et caliginis predicat. in qua iudicij signū tell⁹ sudore madescet. in qua recidet e celo ignis et sulphuris amnis. Tartareumq̄ chaos monstrabit terra dehiscens. Ignis enī ante dñm p̄cedet et inflāmbit i circuitu ei⁹ inimicos ei⁹. quos tūc instar 30 dormitarū inuenit nudos et intactos. Sic enī resurgētes ignis et sulphur iūber inundās igniet et cōburet. Erit tūc oīno miserabile visu: qz icorruptibile et icremabile corp⁹ ardebit: nec interibit cōburet nec minuet. Capill⁹ enī de capite nō pibit: qz nil corpis qd̄ incorruptelā induerit vel incidi poterit vel aduri. Aspice salemandra sup ignitas et ardētes: p̄umas illeco corpe gradientē. p̄poro allest lapis tūc fert esse nature vt se facēsus inextinguibilē ardeat: igne lapide inherēte nec tñ p̄sumēte. Tali xō mō vt opinor ignis ille sulphure inflāmbit iūcos dñi. Iustos xō sic babiloneos tres pueros nō tāget oīno nec p̄tristabit nec molestie

In obitu hūberti mōachi. 50. cxxxvi

quicq̄ importabit: cū reformabit dñs corpus hūanitatē nre cōfiguratiū corpopi claritatis sue. Rogo quid int̄ hec erit mentis peccatorib⁹: qui nūc letant cū malefecerit. et exultāt in rebus pessimis. Quid inq̄ anti mi tūc habebūt ardentib⁹ elementis: terra dehiscēte et hiatu terribili chaos demonstrāte tartareū: cōsurgētib⁹ moztuis et iudice illo cui p̄ oīne iudiciū dedit: cū omnib⁹ angelis celitus adueniēte. Misce me dñi hec cogito et scribo cor timore palpitāt: humēt oculi: et tribularer nimis si nescirem miseri cordias dñi. Hec ad p̄positū reuertamur tunc surrexerūt oēs x̄gines ille et ornauerūt lāpades suas. id est cōscientias cogitationib⁹ accusantib⁹ aut etiā defendētib⁹. Arguā te inq̄t et statuā te cōtra faciē tuā. p̄ osum⁹ nos p̄cta nra post dorsum nrm dum hic viuerem⁹: et tanq̄ de actibus nris nulla esset ante tribunal ch̄risti faciēda discussio per negligētiā p̄cta multa obliuioni tradidim⁹. Sed quid ait: Statuā te cōtra faciē tuā: id est totā vitā tuā quicqd̄ cogitatu actusq̄ peccata ante tue faciē mētis aduocā: que cū omnia simul videris dicā. Nec fecisti et tacu. Sic fieri arbitro: horā illaz: tale iudiciū fieri veritate q̄ ch̄ristus ē i cor dīb⁹ singulorū iudicāte. Deu q̄ ta tūc in mēte veniēt q̄ nunc vel nulla putātes incōfessa atq̄ ipurgata relinqm⁹. qd̄ metūes plus ac prudēs rex exechias. recogitabo tibi inquit oēs ānos meos in amaritudine anime mee. Recogitabo. i. atq̄ cogitabo: ne aliqd̄ forte oblit⁹ sim. Hec aliquid in iudicatum et indiscussum remaneat. Qnat ergo lāpades prudētes virgines oleū qd̄ in vasis reposituerāt: sed fatuaz virginū lāpades extinguitur: et qz tenebrarū opa fecerāt: in tenebris remāserunt. Date nobis inquit de oleo vestro. Stulta petitio. Vix iustus saluabit⁹: et vix etiā sanctis iustice sue oleū sufficit ad salutē: q̄ to min⁹ et sibi et proximis. Hec daniel et iob nec filiā liberabūt: sed anima que peccauerit ipsa moriet⁹. Sic aīa q̄ iusticiā fecerit sola saluabit⁹. Rñderūt prudētes dicētes. ne forte nō sufficiat nobis et vobis ite poti⁹ aduēdētes et emite vobis. Tardat⁹ est: ita ei nequa iusticie oleū veniēda tur. Jā pphete et apli alijs doctores q̄ hoc distrahēte et h̄re venale solebāt a tali mercimonio quiescūt. Hec iā vltē dicit. Sumite palinū et date tympanū. Quid plura: q̄ parate erant intrauerūt cū eo ad nuptias. Virgines ad nuptias intrāt: qz introducet

rex in cubiculū suū: qz eaz spēm cōcupiuit. Ibi de celesti cella vinaria promit et p̄pitiat vinū nouū: qd̄ parit biber et monstrabit filius hominis. Et clausa ē ianua. Quid ianua? Illa que nūc patet veniētib⁹ ab oriente et occidētib⁹ recubant cū abrahā ysaac et iacob in regno celoz. Illa q̄ ait. cum qui venierit ad me nō eijciā foras. Ecce quō patet nūc: q̄ tūc in eternū claudet. Veniūt homīcides et admittunt: veniūt publicani et meretrices et recipiunt: veniūt sodomites. molles adulteri. fures et quicūq̄ huiusmodi: et patens eis ianua nō negat. Mult⁹ ē enī ad ignoscendū prestabilis sup malicia qualēcumq̄ et q̄ tūcūq̄. Tūc autē q̄ dicit clausa ē ianua. ianua pietatis et misericordie ch̄risti q̄ nunc lachrymis gemitib⁹ suspirijs et precibus penitentiu facile patet: clausa est. Null⁹ penitētia. null⁹ orō. null⁹ gemit⁹ apli⁹ admittet. Clausa est illa ianua que aarō p̄ ydolatriā recepit. que dauid post adulterium: post homicidiū admittit: q̄ petrū p̄ triā negationē: nō solū nō repulit sed clauas suas ei obseruādas tradidit. Eligite itaq̄ qz nescitis diē neq̄ horā: qz vigilātib⁹ et orantib⁹: nō dormientib⁹ et pigritātib⁹ regnū celoz p̄stat: p̄ dñm nrm iesum ch̄ristum cui est honor et gloria in secula seculorū. Amē

Sermo in obitu hūberti monachi.

Umbertus famulus

dñi mortu⁹ ē: deuot⁹ famul⁹: seruus fidelis. Ip̄i vidistis quō nocte p̄terita inter man⁹ nras expirauit: tanq̄ vn⁹ ex vermiculis terre. p̄ hoc triduum fatigauit eū mors: et demolita est intra fauces suas: vt satiaret sanguine quē sitiuit. Eya fecit qd̄ potuit: occidit carnē et ecce recōdita ē in corde terre. Spauit a nobis dñi cē amicu: prudentē cōsiliariū: auxiliariū fortē. Hec mihi nec vobis pepit insatiabilis homicida: mihi min⁹. Sicine sepas amara mors? Bestia crudelis. o amaritudo a marissima. o fetor et horro: filioz adā Quid fecisti? Occidisti: possidisti. S. qd̄. Carney vtiq̄ solā. Nē enī nō habes qd̄ facias. Nolat ad creatorē suū: quē tam ardent cōcuperat: tam fortiter secuta fuerat omnib⁹ diebus vite sue. Sed et ipm corp⁹ qd̄ videris h̄re auferet a te. cū tu nouissima iūmicade strueris et absorberis in victoria. Reddes vtiq̄ reddes aliquādo corp⁹ illud qd̄ ad signum aduentus tui tātis hesternā die spu-

tis et recreationibus ac multiplici sordium squa-
lore replueras: letabundat laudans quia et
hunc tuis laqueis irretisses. Veniet vni-
uersus pater cum prae magna et maiestate hu-
bertum querere: et illud idem cadauerosum cor-
pus configurare corpori claritatis sue. Tu au-
tem quid? Profecto quod in hieremia scri-
ptum est: in nouissimo dixerat magna et remanebis.
et huberto in eternum viuere tu in perpetuum mo-
rieris. Enomuit prophetam marina bestia quae
deglutierat: tu hubertum reddes: quae videri
tuo vastissimo ventre conclusisse. De cetero
fratres facticium vobis finone in omni for-
ma sanctitatis iste dei seruus exhibuit: quae
et longum fecit et magnam. Longum quantus
ad longiquitatem vite: magnam quod ad vie sub-
tilitatem. Non oportet me amplius aperire
os meum: bene retinuitis sermonem eius: siue
istis illi cordibus impressistis. Quinque-
centis annis et eo amplius vixit in fuitio illi: cui
seruire regnare est: quia a puerilibus annis lo-
catus est in sanctuario dei. Hubertum trigin-
ta annis ab ipso pene principio monasterii hu-
lus conuerfat: non solum sine querela sed et
cum gratia cuius ex hoc memoria in benedi-
ctione erit nobis: et generatio in qua ventura
est. Sicut aduena et peregrinus pertransit vi-
am et vitam istam: quantum minus potuit de
mundi rebus accipiens: utpote sciens quia
non erat de hoc mundo. Non habebat hic ma-
nentem ciuitatem sicut nec patres fuisset in a-
teriora extensus sequebat ad palmam fugne vo-
catam. Nichil habet mundus quod iure clamet
in eo: vel de eo: quia nec mundus ei placuit nec
ipse mundo. Quantum parti potuit de substan-
tia eius accepit: et minus accepisset. si non obe-
dientia coegisset. Alitum et vestitum huius
coenatus fuit: non ad superfluitatem sed ad neces-
sitatem: nisi quod ipsam quae necessitate superfluita-
te esse sepius causabat. Ad hos paucos vi-
es si bene meminimus colloqueremur ad i-
uicem dicebat se monasterii huius prebenda-
rium esse: et nullum tantum utilitatis homines pas-
ci in domo dei. Erat enim vere mitis et humi-
lis corde: et cum ceteris floretet virtutibus:
gratum tamen mansuetudinis specialiter obtinebat.
Ideo se amabilem et affabilem omnibus exhibe-
bat: sicut erat amabilis valde. Verum in his
omnibus quod circumspectum fuerit os eius et lin-
gua: omnes vos plenissime cognouistis: qui
tam diu vidistis eius conuersationem et sermonem
eius audistis. Quis vniquam ex ore eius sonus
detractionis: verbum scurrilitatis: sermonem
glorie: inuidie vocem audiuit? Quis eum vel a-

lios iudicantem vel iudicanti consentientem ali-
quid reprehendit? Quis eum loquentem inania
audire potuit: imo quis si ab eo timuit si ta-
lia forte loqueretur audiri? Minus sollicitus cu-
stodiebat vias suas ut non delinqueret in lin-
gua sua: sciens quod qui in verbo non offendit: b-
perfectus est vir. Longe a te humberte vel
illud euangelicum: vobis qui rideris nunc quod
nunc flebitis. Numquid aliquis vestrum eum ridentem
et inter multos ridentes inuenit? Serena-
bat quidem vultum suum: assidue tamen gratia. ne fieret
onerofus: sed risum integrum si bene recolitis
non admisit. Porro quod tibi seruoris in ope
dei diebus et noctibus fuerit non solum vidistis: sed
etiam ammirati estis usque ad diem mortis sue.
Cum enim fere iam ad decrepita puenisset
etate: preter incommoda senectutis etiam tot
et tantis infirmitatibus quas multi vestrum
non ignorat lassatus atque quassatus. erat tamen
ut dicitur animus victor annorum: et cedere nesci-
ens infirmitati. Denique in frigidibus et calo-
ribus per motus et valles ascendens et descen-
dens iuuenem laborem persequens: ita ut am-
mirationi esset omnibus et stupori. Si enim
quandoque propter multitudinem negotio-
rum: consilium gratia retinuissem: tristis per-
seuerabat et nubilus donec vestro consilio
redderet. Karissime vniuersi: solennibus vigiliis
quas non raro anticipabat rarissime certis
horis psallentium choro: inuentus est defunctus:
nec nisi ea necessitate ut ex instanti respon-
sum mortis habens infirmitas sequeretur
Porro in refectorio vir comitatus utens cibis:
si quid forte aliud apponere: aut non accipi-
ebat: aut tam moleste accipiebat: ut super
hoc vniuersitatem nostram sepius molesta-
ret. Decreuerat aquam bibere semper: si non ro-
tis viribus restitisset. Minus si quandoque bibere
cogere: erat vinum colore potius quam sapore:
adeo illud aquis nimis obruebat. Eius vni-
quam obedientia compellente infirmorum itro-
uit: vix cum intrasset teneri potuit. Fateor mi-
nus obediens in hac parte: quod auctoritatis
sue mole me premeret. Laudabo eum in hoc
non laudo: quia sicut vos scitis non parum
in huiusmodi persistit obstinatus. Credo quod
si quid triste sensit propter hoc sensit: quod minus nobis
prestitit de necessitate corporis sui. Sed quod
in consiliis: Porro utique et disceret: quod ego
tanto melius noui: quod tibi sepius tetigi peccatum
eius. Non solum autem noui hoc: noui et vniuer-
sas vestras. Quis denique multitudine vel
magnitudine tetationum percussus: non au-
diuit ab ore eius et radicem tentationis et

In obitu huberti moachi. Fo. cxxxvii

curationis remedium? Ita enim percurrat
omnes angulos conscientie infirmantis: ut
credere possit quod consistebat cum vidisset omnia
omnibus interfuisse. Quante autem charitatis
erat: Sic se induerat viscera pietatis ut omnes
excusaret: per omnes intercederet nescientibus
illis per quibus loquebatur: non personarum acceptor
sed necessitatum. Erat et humilis corde: dulcis
sermone: strenuus opere: seruens charitate:
in commisso fidelis: in consilio circumspectus et
prudens. Compositus erat supra omnes homines
quos viderim in diebus istis: vniuersus et idem
pleuerans omni tempore et omni hora. Plane in semi-
tis domini iesu posuit vestigia: nec retraxit pe-
dem donec cursum itineris consummaret.
Ille fuit pauper: pauper etiam iste fuit. Eixit ille
in laboribus: et hic in laboribus multis. Cru-
cifixus est ille: et iste multis et magnis cruci-
bus affixus stigmata iesu tulit in corpore suo
adimplens ea quae deberant passionum Christi etiam
in carne sua. Resurrexit ille: iste resurget.
Ille ascendit in celum: iste credimus ascendit.
Ascendit plane cum rex glorie propter nos
descendit sicut prius ascenderat. ut nota fa-
ciat potentiam suam: cum non minoris excellencie
sit descendere per aera: quam per aera ascendisse
Sic enim olim angeli praedixerunt: quod hic iesus
qui assumptus est a vobis in celum sic veniet quem
admodum vidistis eum euntem in celum. Ne lau-
dauis hominem in vita sua dicit scriptura:
per eo quod non est secuta laudatio nisi post mortem
Docet ego in eo studiose seruauit quod dum ad-
iuuaret in homini non aperui os meum: ne forte
possemus vel ego adulatores notam: vel ille
culpam incurrere vanitatis. Ex hoc sane neu-
trum iam timetur: nec ego eum video. et ille for-
sitam me non audit. Sed et si audiat non mouet
hominis verbis: fortius inherens atque felicius
Xpo dei. Nichil proficiet inimicus in eo. et va-
nitas suggestor: non apponet nocere ei. Ecce
iam coram te est per dulcissime fons ille pu-
ritatis: quem tanto ardore assitabas: ecce
immersus es in illam diuine pietatis abyssum
cuius memoria abundante suauitatis tam de-
uote eructare solebas. Quis enim tam deuotus
predicator pietatis diuine: quis humane
puritatis comedator: tam studiosus: quod vtri-
usque rei tam affectuosus amator: erat: aut cui
aliqui quinquaginta locuti es in quibus non vera pu-
ritas resonaret: in quibus non sancta pietas audiret?
Non ego super te doleo cui desiderium anime tue
tribuit deus: mihi potius ademptum doleo fidele
consilium: auxilium grande: vix vniuersum hominem
fuit cor meum. In me haec omnia mala ceciderunt

In me transierunt ire tue domine iesu et terrores
tui turbauerunt me. Longasti a me amicum
et proximum: et notos meos a miseria extrahes
me in miseris reliquisti. Abstulisti mihi ger-
manos carnes: germaniores spiritus: et intus ne-
gocijs et in secularibus finem te sapientes. Sustu-
listi hinc alios atque alios: quod non meum porta-
bant: non grande quod mihi impossibile. Enus
mihi prope solus hubertus superat tantum necessa-
rijs meis: eo suauior amicus quo antiochus. et
hunc tulisti quoniam tuus erat. Ego solus ad Xpe-
ra relinquo: ego maior in singulis: et omnes
fluctus tuos induxisti super me. Etiam quem
flagellas occidas semel et non misere hominem
tot et tantis moribus fues. Verum non dico
sermonibus sanctis: sed cepit ipse me perterat
et hec mihi consolatio sit ut affliges dolore
non parcat. Ego in flagella per sum: si forte
pius per in beneficia flagella commutet: unde et
Xba non murmure plena sunt quod dolore. Non
ploro hubertum: neque enim ille plorandus est quod
vocat? est ad mensam diuitis. Sed super me et
super vos ploro. super domum istam: super ceteros
fres nostros quod omnes ab eius ore consilium specta-
bant. Sic et saluator crucem suam tanquam latro
suum laqueum portans: cum mulieres quod cum a gali-
lea secute fuerant super se lamentantes respice-
ret conuersus ad eas dixit. Filie hierusalem
nolite flere super me sed super vos ipsas flete: et
super filios vestros. Et enim ea quod de me sunt finem
habet. Quae videtis mihi propari et palia sunt quod
non videtis eterna. Si palia sunt transitoria
sunt et mortalia sunt: et transiendi vel moriendi
argumentum: hoc solum est quod videri possunt
Palia quod in huberti morte conspeximus: sed iam
obtinet gaudium et letitiam in perpetuas eterni-
tates. Non est ergo lugendum nobis cui nec lu-
ctus nec dolor est. Sed nec per nobis quibus
ille sublatus est murmurandum: magis gratias
agamus quod tam diu concessus est nobis. Si
quidem (ut ego arbitror) decennium iam de-
cursum est: quod non vixit nisi nobis et per nobis
atque hic timor meus: ne ideo translatus sit
quia non eramus iam digni consortio illius.
Quis scit tamen si idcirco sublatus fuerit
ut nos suis intercessionibus precat apud
patrem: Etiam ita sit. Si enim tante chari-
tatis erat dum esset nobiscum: ut omnia que
ad corpoream necessitate spectant liberius
mihi quam sibi cederet: quod tomagis nunc cum illi
summe charitati que deus est inheret: ma-
giorem habet in me gratiam et charitatem? Sed
forsitan nunc de me et de conuersione mea ple-
nius nouit veritatem: nec compatitur ut solebat

sed ut vereor indignatur. Quod si etiam ppter peccata nostra abstulit eum deus: ut idē ipse obtineat: ut nobis hoc ipsum misericorditer relaxet precemur: ne penam sup penā sustineamus. De reliquo frēs dico vobis: si seqremini vestigia eius non tam facile i vānis cogitationib⁹ et ociosis sermonib⁹ i ioc⁹ et scurrilitatib⁹ laboreremini: q in his multū pditis et de vita vſa et de tpe vſo. Nolat irremovabile tps: et dum creditis vos cauere penam istā minimā: incurritis ampliorē. Illud enī scitote: q post hāc vitā in purgabilibus locis centuplicif q fuerint hic neglecta reddunt vsq ad nouissimū qdrantē. Scio ego q dux est hōi dissolutio apphendere disciplinā: vboſo silentiū pati: vagari solito stabilem pmanere: sed duri⁹ et multo duri⁹ erit futuras illas molestias tolerare. Et homo iste q hic sepult⁹ est multa in pncipio sicut ipse cognoui sup hmōi tēta menta sustinuit: sed cū multo lucratamine pugnavit et vicit. Et sicut tunc et dux erat pugnaz in tētationibus sustinere: sic ei mō duri⁹ esset ad illas ineptias revolare: q bona cōsuetudo pueniat in naturā. Exercete vos in doctrina ista: et attendite formā illam quā vidistis in eo et audistis: ut ad eum pueniatis ad quem ipse puenit: qui est benedictus in secula.

¶ In dedicatōe ecclesie Sermo p̄mus. **Estiuitas hodierna:**

frēs tanto nobis debet esse deuotior: q̄to familiarior est. Nam ce teras q̄des sanctorū solēnitates cū ecclesijs alijs habemus cōdes: hec xō sic nobis est p̄pria: ut necesse sit vel a nobis eam vel a nemine celebrari. Nostra ē: q̄ de ecclesia nra magis aut nostra: q̄ d nobis ipsīs. Miramini forsitan et erubescitis celebrari festa d vobis sed nolite fieri sicut equus et mulus: quib⁹ non est intellectus. Quid ei lapides isti potuerunt sanctitatis habere: ut eorū solēnia celebremus? Nābent vtiq sanctitates: sed ppter corpa vestra. An xō cor: pora vestra sancta esse quis dubitet? q templū sc̄tispūs sunt ut sciat vniq̄q possidere vas suum in sanctificatione? Ita sancte sunt aīe ppter inhabitantē spm dei in vobis. Sancta sunt corpora: ppter animas: sancta est etiā p̄p̄ cor: pora domus. Adhuc certe corruptibili tenebat in carne et in corpe peccati: in quo et grāue adulterij crimē admisisse: illius aīa q dicebat. Custodi aīam meā qm̄ sc̄s sum

Mirabilis plane deus i sanctis suis: nō mō in celestibus: sed etiā in terrenis. Etrobisq sanctos habet: et in vtrisq mirabilē est illorū qdem beatificans: istos sanctificās. An expimentū queritis eius d qua loquimur sanctitatis: et sanctorū vobis istorū mirabilia de sideratis ostendi. Multi certe ex vob a peccatis et vicijs in quibus cōputruerunt tāq iumenta in stercore suo exire virilif: et quod tidie impugnantibus eis potenter resistūt iuxta apostolū qui de sanctis loquens vtiq cōualuerūt inq̄t de infirmitate fortes facti sunt in bello. Quid mirabilius quando dei q̄pus vir p biduū poterat a comestationibus et ebrietatibus a cubilib⁹ et impudicitijs ceterisq similib⁹ et dissimilib⁹ vicijs continere: nūc ab eis continet multis aīis: tota vtiq vita sua? Quid malus miracul⁹ q̄ tot iuuenes: tot adolescentes: tot nobiles: vniuersi deniq quos hic video: velut i carcere aperto tenent sine vinculis: solo dei timore confixi: q in tanta p̄seuerāt afflictioe penitentie vltra virtutē humanā: supra naturam: cōtra consuetudinē? Ipsi credo videtis quanta iam possemus inuenire miracula: si perscrutari sigillatim liceret singulorū exitum de egypto et deserti viam. id est abrenūciatōnem seculis introitum monasterij: in monasterio cōuersatōnem. Quid xō sunt hec nisi manifesta inhabitantis in vob spūs sancti argumēta? Nā habitare i corpe animā p̄bant vitales motus corpis. habitare in anima spm̄ p̄bat vita spiritalis. Illud ex visu et auditu dinoscitur: illud ex charitate et humilitate ceterisq virtutib⁹. Nā est igitur fratres carissimi: vestra est hodierna festiuitas: vos dedicati estis dño: vos elegit et assumpsit in p̄prios. Tibi inquit p̄pheta: derelictus est paup: o phano tu eris adiutor. Quā bene cōmutastis dilectissimi quicqd habere potuistis in seculorū quando relinquendo ea: p̄prij esse meruistis auctoris seculi: et eum habere p̄prij possessionez qui sine dubio portio et hereditas est suorū. Neq̄ enī sicut dixerūt filij iniquitatis: beat⁹ populus cui hec sunt: tpalia sc̄z que p̄miserat p̄mptuaria eructantia ex hoc in illud: oues fetose et similia: non inq̄ beat⁹ populus cui hec sunt: sed beat⁹ populus cui dñs deus ei⁹. Videte q̄ si nō dignū sit: ut festū agamus diem: quo nos assumpsit in p̄prios: et inuestiuit se p̄ ministeriales et vicarios suos ut fiat sicut iā olīm p̄miserat: ego indens i medio eorū ero eorū de⁹: nos aut p̄prij ei⁹ et

In dedicatōe ecclesie.

So. cxxxviii.

oues pascue eius. Quid enī domus ista p manus pontificū dedicata est dño: ppter nos sine dubio factum est. non solū qui p̄sen tes sumus: sed et quicunq vsq in finem seculi dño sunt in hoc loco militaturi. In nobis p̄inde spūaliter impleri necesse est que in parietibus visibiliter p̄cesserunt: et si vultis scire hec utiq sunt: aspersio. inscriptio. inunctio. illuminatio. benedictio. De vtiq in hac visibili domo fecere pontifices hec et xps assūptus pontifex futurorū bonorum inuisibilis quotidie opatur in nobis. Primo siquidē aspergit nos x̄p̄o ut mūdemur. lauemur. dealbemur: dīcatq de nobis: que est ista que ascendit dealbata. Lauat inquam nos in cōfessione: lauat nos lacrimarū umbre: lauat sudore penitētiē: magis autē nos aqua illa p̄ciosa. que de fonte pietatis. id est ab eius latere emanauit. Aspergit nos x̄p̄o. que humilis herba et peccatoris purgatiua: aq sapie salutaris q ē timor dñi. initium sapientie et fons vite: etiam cōdimentum salis admiscens: ne sit insipidior: sine spe: sine deuotōe. Nā solū aut s̄z in scribit digito dei in quo eīciebat demonia: hanc dubiū quin in spiritu sacro. Inscribit inquam legem suam nō iam in lapide sed in talibus cordis carnalibus: p̄phetica iplēs p̄missionē qua se pollicitus ē ablaturū cor lapideū et carneum cor esse daturum: id est non obstatū nō iudicū: sed p̄iū et māsuetum s̄z tractabile s̄z deuotum. Beatus quē tu erudieris dñe: et de lege tua docueris eū. Beati inq̄ qui docti et memores sūt mandatorū ei⁹: ad faciēdum ea. Alioquin sciēti bonum et non facienti peccatū est illi: et fu sciens volūtatē dñi sui et non faciens: plagis vapulabit multis. Nā necesse est ut vñctio spiritalis gratie adiuuet infirmitatez nostrā: obseruantia et multumode penitentie crucez deuotōnis sue gratia liniens: q̄ nec sine cruce sed x̄pm: et sine vñctōe crucis asp̄itatem ferre quis possit? Nunc est q̄ multi abominant et fugiūt penitentiā: crucem qdem videntes: sed non etiā vñctōnē. Hos q̄ experti estis ecce scitis q̄ vere crux nra inuncta est: p̄ ḡfam spūs adiuuantis suauis et delectabilis ē penitētia nra: et ut ita dicam amaritudo nostra dulcissima. At postq̄ vñctio ḡre hui⁹ p̄cesserit iā lucernā suā xps nō ponit sub modio sed sup candēlabrū: q̄ tps ē ut luceat lux nra corā hoīb⁹: et videant opa nra bona et gloriificēt patres nostros q̄ in celis est. Nam xō bñdictioz q̄des

expectemus in fine: q̄n ap̄let manū suā et implebit oē animal bñdictioe. Nam in q̄tuor p̄missis merita cōstant: in bñdictōe sunt p̄mia. In bñditione tota cōplebit ḡra sc̄tiscarōis: q̄n iam in domū trāsibim⁹ nō manu factā eternā in celis. Ipa ē q̄ cōstruit viuis ex lapidib⁹: angelis sc̄z et hominib⁹. Simil enī edificatio et dedicatio ipa cōplebit. Dif iuncta nimirū ligna et lapides domū nō faciunt: nec in eis habitare q̄s potest. Sola xō cōiunctio domū facit: sic celestia spūs p̄fecta vnitas: sine vlla diuisione cōnerat: integram et cōgruā deo reddit habitatiōnem quā ineffabiliter beatificat inhabitās gloria maiestatis. Quis enī sic sciret vniuersa regum consilia: aut q̄s eorū oīa dicta vel facta sic nosset: quō palacij ligna et lapides si nō deesset illis intelligentie sensus? Itaq̄ celestis illius curie lapides vni ac rōnabiles: diuinis intersunt consilijs. et trinitatis mysteria norūt: audiuntq̄ x̄ba ineffabilia q̄ non licet hominib⁹ loqui. Beati qui habitant in domo tua dñe in secula seculorū laudabū te. Quanto ei⁹ plus intelligūt: plus agnoscunt: tanto plus diligunt: tanto magis laudant: tanto amplius ammirātur. Verum quia coherere qdem sibi domū illā et p̄fecte cōneram esse iā diximus: sup̄et et iuncturā et cōnerionem ipam aliquaten⁹ ex primamus. Legimus i ysaia: glutino bonū est. Duplici igitur coherēt lapides illi glutino: cognitōnis plene et p̄fecte dilectōnis. Tanto siq̄des maior ad seinuicem dilectōe copulant: quanto ipsi charitati que de⁹ est: viciniores assunt: sed nec vlla separe eos ab inuicem suspitio potest: vbi nihil omīno quod in altero sit atq̄ latere patitur pene trans omnia radius veritatis. Quoniam ei⁹ qui adheret deo vnus spiritus est cū eo nihil dubiū est: quin perfecte adherentes ei beati spiritus cum eo pariter et in eo penetrent vniuersa. Ad hanc domū si puenire desideras si concupiscit deficit anima tua in atria domini: si cū propheta clamas: vnā peti a domino hanc requiram ut inhabitē in domo domini omnibus diebus vite mee ipsum nihilominus imitare. p̄phetam: qui sicut iurauit domino votū vout deo iacob. si introiero in tabernaculū domus mee et c. Sed hinc alio sermone nobis tractandum erit: quod dominus ipse donauerit.

¶ Sermo secundus vnde supra.

Lim rex gloriosus et

ppheta dñi dauid sancr^o religio
sa quadā cogitatōne cepit moue
ri: indignū indicās q^o nullā adhuc dñs fab
baorh domū haberet in terris: ipe vero do
mū inhabitaret regie dignitatis. Docipm
fratres nos quoq^{ue} decet cogitare fideliter:
et viriliter effectui mācipare. Itā q^o licz dō
placuerit cogitatio illa. pphete: opus tñ re
seruatū est salomoni. alia ratō est. nec breni
hora simul possum^{us} explicare. Itā vero o ani
ma tu qdē sublimi in domo habitas q^o a deo
tibi fabricata est corpus hoc dico: qd sic cō
pedit: qd sic aptauit: qd sic ordinauit: vt glo
riose in eo et delectabiliter habitares. Sed
et ipi corpi domū fecit excellens aptissimay
et decorā. dico autē sensibile hūc et inhabita
bile mundū. Hōne ergo indignū reputas
vt tibi ipe fecerit domū: tu vero ei templū
edificare dissimules? Ad hoc domū quide
habes: sed certa esto qm in breui casura est
dom^{us} tua: et tu nisi prius pueris aliā eris
pluue vento et frigori exponēda. Deus a fa
cie frigoris ei^{us} qd sustinebit? Felix protinde
et multū felix anīa q^o dicere potest. scimus si
terrestris dom^{us} nostra hui^{us} habitatiōis dis
soluat: q^o edificationē habem^{us} ex deo domū
nō manufactā eternā in celis. Propterea
iam ne dederis o anima somnū oculis tuis.
et palpebris tuis dormitationē: donec inue
nias locū dñi: tabernaculū deo iacob. Sed
quid putas? aut qd poterit esse architectus?
Itā visibile istud templū vtiq^{ue} ppter nos
factū est et nostrā habitationē. Itēq^{ue} enī al
tissim^{us} in manufactis inhabitat. Qd ē edi
ficabim^{us} templū ei q^o dicit et vere dicit: celū
et terram ego impleo: Tribularer valde et
anxiaret^{ur} sup me spūs me^{us}: nisi q^o audio euz
de quodā dicentē q^o ego et pater ad eū veni
emus: et mātionē apud eū faciem^{us}. Itā iam
vbi pparāda scio sit domus ei: qm nō capit
eū nisi imago sua. Anīa capax illi^{us} est: q^o ni
mirū ad ei^{us} imaginem est creata. Propter
qd iam festina. adorna thalamū tuū syon: q^o
niā placuit dñi i ter^{ra} tua inhabitabi
tur. Exulta satis filia syō: habitabit in te de
us tuus. Dic enī cū maria tua. Ecce ancilla
dñi: fiat mihi scdm verbū tuū. Dic iuxta be
ate elizabeth verbum. Et vnde hoc mihi: vt
veniat maiestas dñi mei ad me? Quāta enī
dei benignitas. quāta dignatio. quāta di
gnitas quāta gloria animarū: q^o dñs vniū

forū et qui nullā habet indigentia: templū
sibi fieri iubet in illis. Itaq^{ue} fratres toto cū
desiderio et digna gratiarū actione studea
mus ei templū edificare in nobis. primo q^o
dem solliciti vt in singulis deinde vt in omni
bus simul inhabitet. q^o nec singulos dedi
tur nec vniuersos. Proximo igit loco studeat
vnusquisq^{ue} ne dissideat ipe a semetipso. quo
niā omne regnū in seipm diuisum desolabit.
et dom^{us} supra domū cadet. nec strabit xps
vbi fuerint parietes declinati et macerie de
pulsæ. Hōne enī corp^{us} sui domū integrā aīa
vult habere: et exire illā necesse est si fuerint
a seinuicē mēbra dispsa. Ideat ergo et ipa:
si desiderat habitare xpm per fidē in corde
suozid est: in seipsa. sollicitē caueat ne a se in
uicem mēbra ei^{us} dissideat: id est: ratō volun
tas atq^{ue} memoria. Sit ergo sine errore ra
tio vt bene congruat voluntati. Talē enī vo
luntas amat. Sit et voluntas sine inq^{ue}rate.
qm ratio talē approbat. Alioqn si si fuerint
cat anima ppter voluntatis prauitatē i eo
qd per rationē pbat. bellū intestinum est. et
discordia piculosa: qm voluntatē hmoi. ratō
semp fugillat: sed accusat: sed vjudicat: sed
condēnat. Propter qd dñs ait in enāgelio
Esto cōsenties aduersario tuo cito: vnum es
in via cū illo. ne forte aduersari^{us} tradat te
iudici: et iudex tradat te tortoribus. Sit
etiā memoria sine sorde: vt nullū in ea pec
catū maneat: sed non pura confessione et vi
gnis fructib^{us} penitētie delect. Alioqn con
scientiā in qua peccatū latet: voluntas odit
et ratio execrat. Bonū pinde parat habita
culū deo. cui^{us} nec ratio decepta: nec volun
tas peruersa: nec memoria fuerit inquina
ta. Itā vero sic habētibus singulis etiā oēs
nos cōiecti et cōglutinari necesse est: mutua
vitiq^{ue} charitate q^o est vinculū pfectiōis. Itā
cognitio qdem perfecta. in hac vita haberi
nō potest: forsitan nec oportet. In celesti si
quidē domo cognitio dilectiōis est nutriti
tū: hic vero esse poterat detrimentū. Quis
enī gloriabit^{ur} castū se habere cor? Propter
rea facile erat et cōfundi cognitū: et cognō
scētē offendī. Ibi iocunda erit cognitio vbi
macula iā nō erit. Illa ergo dom^{us} connexa
firmi^{us} est tanq^{ue} in eternū mansura. hec tan
q^{ue} tabernaculū bellatorū min^{us} sibi pfecte co
heret. Illa nimiz dom^{us} leticia est ista mili
tia: illa dom^{us} laudis: ista oratiois dom^{us}. Nec
in q^{ue} est vrbis fortitudinis nostre. illa est ciui
tas requiei nostre. Proinde si victoriosi fu
erimus hic: illic erim^{us} gloriosi: habētes lo

In dedicatiōe ecclesie.

So. cxxxix.

co galee diadema: sceptrū palmā p gladio
p scuto clamydē deauratā: p torace stolaz
locūditatis. Interim sane premi magis q^o
perimi videtur vtilius: et sustinere pondus
clipei et lorice: q^o maligni iaculis igneis vul
nerari. A quib^{us} nos supna sua ptectiōe cu
stodiat qui est benedictus in secula

¶ Sermo tercius vnde supra.

Omnes hec frēs eter

ni regis est oppidū: sed obsessum
ab inimicis. Quotquot igitur in
ipsum arma iurati sumus et eius militie de
dimus noiā: triplici nobis opus esse noue
rimus apparatū ad custodiaz castri huius.
munitione videlicet et armis et alimentis.
Que est ergo munio? Vrbis fortitudinis
nostre syon ait. ppheta: saluator: ponetur in
ea murus et antemurale. Murus cōtinētie
antemurale patientia est. Bonus cōtinētie
est murus q^o sic vndiq^{ue} circūdat et circūcin
git: vt nec piculorū fenestras nec p ceteros
sensus detur ingressus morti. Bonū ante
murale patientie q^o primos hostiū sustinet
imper^{us}: vt inter plurima tētāneta stemus
viriliter: et pfeueremus iugiter inconculsi.
Anicum q^ope remediū est duz continentia
quattur et quodāmodo nutat obijcere pa
tientia: et quantūcūq^{ue} feruat sensus pecca
ti: negare oīmodo consensū. In patientia
vsa inquit possidebitis alias vfas. Ponit
ergo in ciuitate saluator ipe murus et ante
murale: factus nobis a deo pater iusticia: et
pphete patientia sicut idem ait: qm tu es
patientia mea dñe. Murus in q^{ue} ponitur in
cōuersione: aī murale in passione: ab oibus
carnis et seculi pñtis illecebris abstinentis: et
aduersa sustinēs fortiter vniuersa. Sportz
autē arma parare: arma spūalia potētia de
nō modo ad resistendū sed ad impugnādū
qd^{ue} et expugnādū viriliter inimicū. Induite
vos armaturā dei ait apłs et c. Quid ei pu
tamus frēs? Grauis eqdē nobis est inimici
tētatio: sed longe grauior illi oratio nostra
Ledit nos iniquitas ei^{us} atq^{ue} versutia: s; mul
to amplius nra euz simplicitas et misericor
dia torquet. Dumilitatē nostrā nō sustinet:
vritur charitate nra māsuētudine et obedi
entia cruciat. Itaq^{ue} nō nec fame qdē vrgeri
possumus vt hostib^{us} castz tradere cōpella
mur: qm gfas deo nō venit sup nos terribi
lis illa cōminatio pphete imo dñi p. pphete
tam: famis videlz et sitis: non panis et aque
sed audiendi vbi dei. Sic enī habem^{us}. Itō

in solo pane viuit hō: sed in oī vbo qd^{ue} pce
dit de ore dei Itaq^{ue} nō nob alimēta desunt
q^o et sermones frequent^{er} et frequent^{er} sacras
lectōes audim^{us}: et interdū q^o spiritualis de
uotionis gustamus delicias tanq^{ue} si catuli
edāt de micis q^o cadūt de mēsa dñorū suorū:
celestes illos puias dico q^o replēt ab vber
tate dom^{us} dei. Dabem^{us} etiā panē lachrymaz
q^o licz min^{us} suauis: optime tñ confirmat cor
homīs. Dabem^{us} et obediētie panē de q^o loq^{ue}
ad discipulos dñs: meus indens cibus ē vt
faciam volūtātē pñs mei. Dabem^{us} sup oīa
de celo panē viuū: corpus dñi saluatoris: in
cuius vitiq^{ue} fortitudine cibi oīs aduerse pñ
deijci fortitudo. Sic g munita ē castri dñi
ei fortitudo: vt nihil iam timere opor^{et}: teat si
tñ fideliter et viriliter agere voluerim^{us} vt
videlicet nec pñtores nec pauidi nec desi
des inueniamur. Itā pñtores qdēz sūt
qdēz in hoc dñi castz inimicos ei^{us} introdu
cere molitūtur: qles sunt vtiq^{ue} detractores:
deo odibiles: q^o discordias semināt: nutrit
scandala. Sicut ei in pace fact^{us} est loc^{us} dñi
sic in discordia locū diabolo fieri manifestū
est. Non miremi frēs si duri^{us} loq^{ue} videor. q^o
vitas neminē palpat. Vno pñtozem sese
noueri: qdēz est ille q^o vicia quelibet i hac
domū conat^{us} inducere et templū dei speliā
vult facere dmoniorū. Vras deo. nō multos
hic iuenim^{us} huiusmodi. Si tñ dephendi
mus interdū forte nōnullos q^o colloquātur
hostib^{us} et pacifcant^{ur} sedus cum morte: hoc ē
moliant^{ur} qd in eis est iminuere ordinis dis
ciplinā: in tepefcere feruorē: turbare paces
ledere charitatē. Vex nos qdem cauemus
ab eis q^o tñ possum^{us} sicut scriptū est de quib^{us}
busdā: iesus aut nō credebatur se eis Dico at
vobis q^o licz portent^{us} mō sed portabāt cito
grauē iudiciū: nisi citius emendauerint: nē
grauē vānū molim^{us} inferre. Quid ei frā
tanitati aut tepiditati seu cuilibet alteri
vicio fidem seruas opibus: et deo p tōsuraz
mentiris. Optimū certū castz tulisti xpo si
imicis ei^{us} tradideris clarā vallē. Optios
inde singulis annis et pñcios in oculis suis
reddit^{ur} accipit et p dā multā quā hostib^{us} eri
pit in hūc munitiōis sue locū solet inducere
et hz fiduciā: multā in fortitudine ei^{us}. Ecce
enī quos redemit de manu inimici: et de regi
onibus cōgregauit eos: a solis ortu et occa
su: ab aq^{ue} et mari. Quid^{us} g pñtores castri
hui^{us} postq^{ue} dephensus fuerit: neq^{ue} ei latere
aut fugere pōt^{est} qd^{ue} in q^{ue} putas exponendū
esse supplicis? Itō vtiq^{ue} ceterorū morte vā

nabitur: et quod illi necesse est interire tormentis. Sed non modo plus timor: circa ista: credo melius deinceps ab hac tam execrabili pditione cauebitur: studentes de cetero maiori sollicitudine non attrahere sed repellere vicia quecumque illa sunt: seu carnalia seu etiam seculariaque pditionum notam: ne pditionum penam incurrere mereamur. Secundo loco etiam illud cauendum: ne quis forte pusillanimitate deiecit? fugiat a munitio: ibi trepidans timore ubi non est timor. ubi vero summum piculum in sana temeritate securus. Hostilibus enim manibus: hostilibus gladiis se exponit. quicquid est ille qui fugit: ac si ignoret quoniam hostes illi oimino carent misericordia: crudeles quidem in alios sed multo crudeliores in suos quippe crudelissimi in seipsum. Nam deo tertium quod piculum breuiter dico quod hora preterit: dum vixit dignum est salutis plurimum cupidus: diuersis morum infirmitatibus remedia diuersa conquirat. Quid prodest si nec perdere castrum nec relinquere velis: sed segnis et desidiosus in eo permaneas? Toto proinde aior: tota virtute commissum nobis castrum domini regis non in manu tenere laborem: solliciti contra omnes inimici versutias et aduersus omnia eius machinamenta parati: sicut scriptum est: resistite dyabolo et fugiet a vobis. Et quoniam scimus a quo dictum sit: nisi dominus custodierit ciuitatem frustra vigilat qui custodit eam: humilemur sub potestate manu altissimi: nos et domum istam tota deuotione eius misericordie committentes: ut ipse nos custodiat ab omnibus insidiis inimicorum oimino: ad laudem et gloriam nominis sui: quod est benedictum in secula Amen

¶ Sermo quartus vnde supra.

De diuis laudibus celebramus hanc diem: et festinus eam gaudijs honoramus.

Quod si nec religiosis coperit nec sapientes decet ignorare quod venerent: aut celebrare quod nesciant: quare dum nobis est in cuius id agit vel in quorum come moratione scorum. Nec deo id mihi ex me arbitror presumendum: pro loquor alter cuius testimonium maius sit credibilis videat. Miramur forte cur ista prodigum: cum vixit sese obtulit ecclesia pñis manifesti ingerat: cuius anniuersaria dedicatio celebrat. Quis enim parietes eius scorum dicere vereat: quod manus sacrate potissimum tantum scificauerunt mysterijs. Et tunc quod deinceps scorum inibi lectionum re fultare frequenter: scorum ofonum deuota mur-

murare susurraria. scorum reliquiarum honorari beata pñia: scorum spirituum indefessa noscitur custodia vigilare. Dicat forsitan: cetera quidem euidetia sunt: sed quod angelicas sese vidisse excubias gloriatur. Et si tu forte non vides: est tamen qui videt ipse qui mittit. Quis ille? Mirum quod loquitur per prophetas: super muros tuos hierusalem constitui custodes. Est quidem sursum hierusalem quod est libera mater nostra: sed mure crediderim super muros constitutos esse custodes: in cuius laudibus propheta decantat: qui posuit fines tuos pacem. Tu vero si id per iudicem prope audire quod sequitur in testimonio precedenti. Tota die inquit et tota nocte non tacebit. Si quidem aduertere est: vel ex hoc non hanc esse hierusalem de qua legisti. Proinde eius non claudere per dies: non enim non erit in ea. Illa quod hierusalem nec vicissitudines patitur nec custodibus eget: non potius custodes necesse est et diebus et noctibus deputari. Super muros tuos hierusalem constitui custodes. Benignus es domine nostrum nec hac fragillitate muros potes esse contentus? sed in ipso hominum plaris hominibus angelicam quod custodiam supponis: ut et muros defendat: et eos qui muros ambitu continent. Ita pro quoniam sic est placitum a te: sic necessarium nobis. Insufficiens enim est ministratio nostra: nisi et nobiscum et pro nobis ministratores spiritus mittas: ut hereditatem capiamus salutis. Quid enim si non viderem obsequium: cum expiamur auxilium? Quid si non meremur aspectum qui sentiamus effectum. Discimus certe vel ex hoc ipso inuisibilia visibilibus preferenda. Que enim videntur temporalia sunt quod autem non videntur eterna. Denique in inuisibilibus visibilibus causa consistit: ut secundum apostolum inuisibilia dei quod facta sunt: a creatura visibilibus intellecta conspiciantur. Sic nimirum in deos olim de inuisibili perceptorum indulgentia secundum israel blasphemantes: sanitatis corporee signo visibili confutauit. Et sciatis quod filii hominis potestatem habent in terra dimittendi peccata: tunc ait palatino tolle grabatum tuum et vade in domum tuam. Sicut et pharisei illi murmurantes aduersus medicum quod salutem operabatur: et succensentes languide quod saluabat manifestis reuocit indicijs. obsequia mulieris enumerans. Errabat siquidem quod tam adhuc peccatrice horrebat: quod diuinis inherens vestigijs rigabat fletibus: tergebatur crinibus: osculo premebat: vnguebat vnguento. Quis enim crimina ista deleta recenseat: quod tan genti succenseat: quod ea peccatrice censetur: dum commissum deploret: odit iniquitatem: dum osculatur pedes domini diligit iusticiam: et rursum dum tergit crinibus exhibet humilitatem

In dedicatione ecclesie

So. cxi.

dum vngit vnguento mansuetudinem prefert. Aliquid possibile est regnare peccatum in aior contrito et spiritu ingemiscienti: aut non multa charitas opit multitudinem peccatorum? Dimissa sunt et peccata multa: quoniam dilexit multum. Merito proinde iam non peccatrix iuxta tuam pharisee sententiam: sed sancta et discipula christi vocabitur: a quo etiam multa vita breui esse mitis et humilis corde. Mirum hoc est quod in propheta legisti: sed forsitan neglexisti. Xte impios et non erit. Sic carissimi sic et antiqui ille accusator fratris: si in quibus et vos erubescitis propter peccata vestra vobis impropet apostolum audite magnifice consolante vos et dicentem. Nec quidem fuistis sed abluti estis: sed sanctificati estis: et illud habetis fructum vestrum in sanctificationem: finem vero vitam eternam. Et manifestum est: exprensus: templum dei aut sanctum est quod estis vos. Mirum ipse est cuius reuerentie premissum in huius sermonis principio seruauimus? vocem: dum quidem scorum quorum scimus: cogratulamur deuotione solenni. Licet enim parietes hos et vici scorum et esse faciat consecratio episcoporum: frequentatio scripturarum instantia ofonum: reliquie scorum: visitatio angelorum: minime tamen eorum scitas propter se credenda est honorari: quos nec propter se certum est scificari. Quinimo sancta est propter domos: corpora propter animas: aie propter spiritum inhabitantem. Regis hic dubiter quod cum inuisibilis eius? gratie visibile nobis signum fiat in bonum. Dico autem in eo quod et ipsi instar illi? euangelici palatini surgitis: quod corporeum hoc grabatum: quod iacebatis languidi: tam facile tollitis quod denique ambulationis in domum vestram. Illa sane domus de qua letamini dicentes cum propheta. In domum domini le tantes ibimus. Admirabilis domus et dilecti tabernaculi et atrijs occupabilibus preferenda. Quam dilecta tabernacula tua domine virtutum occupantur: deficit anima mea in atria domini. Et multo magis beati qui habitant in domo tua domine: in secula seculorum laudabunt te. Si quidem gloriose dicta sunt de te domus dei. In tabernaculis enim gemitus est penitentium: in atrijs gustus leticiam te satietas glorie. Nec inquit est infima domus ofonum: media expectationis: tu gratiarum actio et laudis. Felix proinde qui hic declinauerit a malo quod est culpa: et fecerit bonum: ut illic a malo quod est pena liberetur et in te recipiat bonum. Dic nimirum premitte spiritus: illic diuitie: in plenitudo. ubi bona illa mense conferta et coagitata et superfluens def in finis vestros. Dic denique sunt sancti: illic securi in te beati. Dic siquidem premitte spiritus:

que militantibus interim progant: scituras in conuersatione: pietas in intentione: virtus in colluctatione. In sanctitate conuersationis penitentia fructus intellige: et corporalia queque diuinorum exercitia mandatorum. Et quoniam hec nisi simplex fuerit oculus simplicia esse non possunt: necessario pietas intentionis et puritas cordis erigit: ne vel honoris ambitus vel laudis subiciat appetitus: sed solus ille desideret quod solus desiderium replet: et ad proprii fontis originem ois quam accepimus gratia reuertatur. Memento tamen sola ex oibus preuentantia coronari: nec eam facili posse inter tor discrimina vendicari: nisi multiplicem ob tineas in tam multiplici colluctatione virtutem. Nec in tabernaculis. Proinde in atrijs que post molestos conflictus amena lociditate fouendos excipiunt excurrentes: iam diuitie spiritus erogantur: requies a laboribus: securitas a sollicitudinibus: par ab hostibus. Ipse enim amodo iam dicit spiritus ut requiescant a laboribus suis: qui tanto feruore oculum hactenus interdicere: labores indicere profuerit. Ipse seorsum a curis faciet et ab omni sollicitudine sequestrabit: quod modo sollicitudinem ponit in anima sua: et sollicitudinem facit erga multa turbam. Ipse iam parta victoria in pace in idipsum suauiter dormire prestat: quod dum adhuc leo rugiens fremit: et ad vigilias excitat: et accendit ad pugnam. Et in his ut supra tetigimus: libera tio magis a malo quam boni munerato est: nisi quod dura nos nostre necessitatis experientia cogit absentiam mali boni cumulos estimare: quemadmodum conscientia gulo: imunitatem criminum: plenitudinem reputat scitatis. Dic ad uertere est quod longe agimus a summo bono: quod carere culpa iusticia: carere miseria beatus: diuine iudicamus. Absit autem ut talem quod putet ueritatem domus illius et torret voluptatibus et si quod sunt alia que nec oculus vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit: quod prepaui deus diligentibus se. Nec ergo audire velis o homo quod auris hominis non audiuit: nec ab homine queras quod humanum nec oculus vidit nec animus capit. Ne tamen hic penitus taceamus: nostram hanc patriam a longe salutatem triplitem quandam odorari videmus potentie scorum et magnificentie et glorie re promissionem. Si quidem hoc erat: et filius captiuitatis huius? quod dicebat. Introibo in potentias domini. Ceterum nos scire possumus quod sit infirmitate carere tanquam infirmitate circudari: quod sit virtute indui et potentiam introire: nec modo potentiam sed et multam potentiam: forte et omnipotentiam in-

terim scire nō possum? **C**lamat etiā testis
fidelis: qz qd iustificauit illos et magnifica-
uit. Ad magnificētiā eā pserim quā pcede-
re deceat a magnitudine cui? nec finis nec
numerus est vitā nostre interim eriguitati
liceat expectare: nā estimare nō licet. Jam
vero ne ipi? quidē vereri necesse est aut ha-
bere suspectā glorie pmissionē. felicis tunc
et fiducialiter hauries gloriā. a cui? iterim
appetitu tātis cōminationib? deterraris.
Erit enī tūc vnicuiq? laus a deo secunda cer-
te et sempiterna. finis pariter et disciminis
expers. et vt scriptū est: locūda decoraq? lau-
datio. Eya ergo fratres. viriliter interim i
tabernaculis militem? vt suauiter deinde
in atrijs quiescamus: vt nouissime in domo
sublimiter glemur: cū momētaneū hoc et le-
ue tribulationis nostre supra modū in subli-
me eternū pōdus glie opabitur in nobis cū
in dño laudabimur tota die in veritate vti-
q? nō in vanitate.

Sermo quītus vnde supra.

Tiam hodie fratres

solēnitatē agim? pclarā. Atq? id
quid ē facile dixerim. sed si pgit?
frere cui? scit: illd forte iā nō ita. Quoniam
enī apli seu martyris vel cōfessoris alicui?
memoria celebrat: haud difficile est dicere
cui? vtputa sancti petri. stephani glorioffi.
aut scz patris nostri benedicti: vel alicuius
ceteroz magnoz pncipum magne curie celi.
Hunc vero nulli? eoz solēnitas agi: agi
tū nōnulla solēnitas. Nec mō nonnulla: sed
nō parua. Et si iā vultis audire: festiuitas ē
dom? dñi tēpli dei: ciuitat? regis eterni: spō
se xpi. Nemo sane ambigit sanctā esse spon-
sam sanctifanctorz: et omni celebritatis hono-
re dignissimā. An vero domū dei sanctā ēē
quis dubitet: de qua legi. domū tuā decet
sanctitudo: Sic et sanctū est templū ei? mi-
rabile in eqtate: s; et ciuitatē sanctā iohan-
nes sese vidisse testat. Eidi inq? sanctā ciui-
tatē hierlm nouā descēdentē de celo: a deo
paratā: tanq? spōsam ornātā viro suo. In q
bus sane verbis apire cepi iā: qd adhuc fa-
teor dissimulare volebā. Dico aut q i eadē
spōsā q ciuitas s; et templū quoz et dom? ni-
hilomin? sit. Neq? id mix pserim cū similis
vn? sit. qui se ei et spōsum dignat et regē et de-
um et patrē familias exhibere. Necdū tū vo-
bis arbitroz fatissatū: donec euidēti? q vo-
mus hui? patrifamilias. qd hoc tēplū dei.
q ciuitas regis isti? q nā veniq? hui? gñossi

spōsā sponsa dici esse meruerit audiat. Et
ego sup hoc quidē nō parū vereor: loq? quid
sentia. ne quē vestrū qd ablit: aut min? hūi-
liter audire cōringat. ne qd forsitan ab hoc
adiutorio: aut elat? p magnitudie glie: aut
incredul? exeat p pusillanimitate spūs sui.
Opto enī semp vos et fideles et hūiles inue-
niri: qd vtrunq? sumope sit necessariū ad sa-
lutē. Solis nanq? hūilib? ipse dat grām. cui
etiā sine fide placere impossibile est. Opto
igif et omib? mobis cupio vt et paruulos et
magnos: imo vt pl? miremini. et nihil et ali-
qd et gratia de aliqd et vos exhibere curetis.
Neq? enī sine magno aio bona illa tam ma-
gna cape: aut vim facere poterit? regno ce-
loz. nō plus q idē celoz regnū intrare: nisi
cōuersi fueritis et efficiamini sicut paruuli.
Nō sum hō pfundi sensus. nō possum vobis
qd nō gustauerim eructuare. Dicā tū qd in
terdū in me sentia actitari: vt si qd forte sibi
vile iudicauerit imitē. Quia ei olim p-
suasum est mihi vt miscrar ante mee: plac-
tur? exinde deo meo. frequenter de ea cogito:
vtinā aut magis semper liceret. Erat qñ id
actitari minime libebat. neq? qd min? si tū
min? et nō magis minime diligere eā. Quō
enī amat qd cui? morē amat: Quō si vt ve-
rū est et indubitabile mors ante inq̄tas est.
absolutā pinde liquet esse sententiā. q inq̄-
tatē q diligit odit animā suā. Qdē q cam
et odissem adhuc: nisi hoc mihi qd cūq? amo-
ris ei? inuitū is q prior eā dilexerat pūlisf.
Ipī? pinde beneficiū nonnunq? de ea cogi-
tās. videor mihi in ea fateor velut duo qdā
cōtraria inuenire. Si ipam. put in se est: ex
se est iuxta rei veritatē intueor. nichil de ea
veri? sentire possum: q ad nihilū esse reda-
ctā. Quid mō necesse est singulas ei? mise-
rias numerare: q sit onerata peccatis. ob-
fusa tenebris. irretita illecebris. pūris cō-
cupiscētijs. obnoxia passionib?. impleta il-
lusionib?. prona semp ad malū. inuitū omne
pcliuis. postremo toti? cōfusiōis et ignomi-
nie impleta: Nūm? si ipse quoz iusticie nre
omnes ad lumē veritatis inspecte: velut pā-
nus mēstruate inueniunt: iusticie deiceps
qles reputabunt? Si lumē qd in nobis ē te-
nebre sunt: ipse tenebre quāte erūt? Facile
est cuiq? nostrū si sua pleni? vniuerfaret sine
dissimulatione vestiger: et indicet sine acce-
ptione psonē attestari p omnia aplice verita-
tis et libēter pclamare. q se putat aliqd esse
cū nihil sit: ipse se seducit. Quid est hō quia
magnificas eū: ait fidelis et deuota pfectio.

aut quid apponis erga eū cor tuuz? Quid?
Sine dubio vanitati similis fact? est homo:
ad nihilū redact? est hō: nihil ē hō. Quō tū
pcent? nihil est quē magnificat deus? Quō
nihil erga quē appositū est cor diuinū? Re-
spirem? fratres: si nihil sum? in cordibus
nostris: forte i corde dei pōt aliud latere de
nobis. Pater misericordiaz. o pater mise-
roz: qui apponis erga eū cor tuū. Scio scio:
vbi est thesaur? tu? ibi et cor tuū. Quō q ni-
hil sum? si thesaur? tu? sum? Omnes gen-
tes quasi nō sunt sic sunt ante te. et tanq? ni-
hilū in inane reputabūt. Sic qdē ante te: sed
nō sic intra te. Sic in iudicio veritatis tue:
sed nō sic in affectu pietatis tue. Mirum
vocas eā q nō sunt: tanq? eā q sunt. Et nō se-
ergo. qz q nō sunt vocas. et sunt: quia vocas.
Licet enī nō sint quantū ad se apud te sunt.
vtiq? iuxta aplm nō ex opib? sed ex vocāte.
Sic nimis sic cōsolaris in tua pietate: quē i
veritate tua humiliasti. vt magnifice dilate-
tur in tuis: q merito angustiat in viscerib?
suis. Siquidē vniuerse vie tue miscdia et ve-
ritas: redrētib? testamētū tuū et testimonia
tua. Testamētū vtiq? pietatis et testimonia
veritatis. Lege hō in corde tuo. lege intra
teipm de teipso testimonia veritatis. etiam
hac cōmuni luce iudicabis te indignū. Le-
ge in corde dei testamētū: qd firmatū est in
sanguine mediatoris et inuenies q lōge ali-
ud spe possidere q retinere videris. Quid
est inquit homo: q magnificas eū? Magn?
vtiq? s; in illo: siquidē magnificat? ab illo.
Aut quō nō magn? apud illū: cui tā magna
cura est de eo? Ipī enī cura est de nobis ait
apls petrus. Et ppheta. Ego aut mēdicus
sum et paup? dñs sollicit? est mei. Plane ar-
tificiosa cōnexio vtriusq? cōsiderationis: qz
velut vno momēto descendens pariter et a-
scendens et paupem et mēdicū: et deū p se sol-
licitū vidit. Angelicū est istud ascendere et
descēdere simul. Videbitis ait angel? ascē-
dētēs et descēdētēs sup filiū hoīs. Neq? enī
talis aliqua vicissitudo in eoz ascēssionib? et
descēssionib? est: simul et mittunt in ministe-
riū. ppter eos q hereditatē capiūt salutis et
assūt vultui maiestatis: deo misericordie
puidēte: vt et nobis sit cōsolatio et eis tribu-
latio nulla. Alioquin qñ equanimiter pate-
rent ab illo vultu glorie in quē sp? pspicere
desiderāt: ppter nos vel ad modicū separi?
Deniq? ipam audi in euāgelio veritatē. An-
geli eoz ait haud dubium quin paruuloz in
celis semp vidēt faciē patris: sic videlz par

uuloz custodie deputati: vt nō priuari villo-
n? caritudine sua. Vinc est q iohānes sā-
ctus ciuitatē hierlm descēdentē vidit: stan-
tē nō potuit intueri. Et aduerte q descēdē-
tē dixerit nō cadētē. Cecidit enī qñq? non
minima pars ciuitatis illi? s; ea qdē mini-
me sancta: qppe cui grauissim? casus fuit q
toti? inimica facta est sanctitatis. Hec hāc
quidē ruinā et terribilē casum iohānes vide-
re nō potuit: qz necdū erat: s; vidit verbum
qd in pncipio erat. vidit pncipiū qd apls
loquebat: videbā sathanā tanq? fulgur ca-
dentē de celo. Itaq? pars illa q cecidit a deo
reparāda est. cū implebit ruinas et reedifi-
cabit muros hierlm: nō tū ex his q cecide-
rūt. Nec aut q descēdēs apparuit iā parata
erat. sicut secut? adiūritā deo paratā. Siq
dē q descēdūt nō cadūt angeli sancti diuina
pparatio facit. a quo nimis hec ipa eis et vo-
luntas pparata est et facultas. Nā nō solum
amministratozios: s; et missos in ministeriū
quoz apls testat. Quidni mittat angelos:
p quib? et ipse a patre voluit mitti? Quidni
p eis inclinet celos: p qd? ipse quoz celozū
rex inclinauit se ita vt digito i terrā scribe-
ret? Dñe inclina celos tuos. Paruz est. Et
descēde. Quid vltra? At quib? cōdescēdit.
faciat etiā cōascēdere sibi. Letet vt iā dixi
angelic? ascēsus et descēsus caret vicissitu-
dine: nos aut mō hac mō illac versari neces-
se est: q nec supra diuiti? stare liceat. nec ex-
pediat infra longi? demorari. Ascēdunt ait
ad celos et descēdūt vsq? ad abyssos: aia eo-
rū in malis tabescebat. Et quid hoc? Pro-
pterea sane aia eoz in malis interim pl? ta-
bescit q delectet in bonis: q hec in re. illa
vero tū in spe videant? haberi. Quis pote-
rit salu? esse dicit? discipuli saluatoris: Et il-
le. Apud homines hoc impossibile est: s; non
apud deū. Nec tota fiducia nostra. hec vni-
ca pfolatio nostra. hec tota ratō spei nostre.
Sed de possibilitate tā certi: de voluntate
quid agim? Quis scit si est dignus amore
an odio? Quis nouit sensum dñi: aut qd cō-
siliari? ei? fuit. Dic iā plane fide nobis sub-
uenire necesse est. hic oportet succurrē pie-
tatē. vt qd de nobis later in corde pfts: no-
bis p ipi? spm reuelet? et spūs ei? testificans
psuadeat spiritui nostro q filiū dei sumus.
Persuadeat aut vocādo et iustificādo gra-
tis p fidē. in quib? nimis velut medi? qdam
trāsīt? est ab eterna pdestinatiōe ad futurā
magnificationē. Propterea sane geminaz
illā cōsiderationē: alterā quidem iudiciū et

veritatis: altera vero non incogruere vocari credim? fidei et pietatis. Nec mirabere in humanis qualitatibus tam dissimilia regiri si solenter adueras. quanta et in ipsa eius substantia conuenisse videt diuersitas naturarum. Quid enim vita sublimis? Quid vero humilissimum limo terre? Quia perfectio tam discoherens tam in homine coherens et corruptio. Sic nimirum sic in moribus. sic in affectibus. sic in studiis hominum non miror. forte et amplior contrarietas inuenitur si tota prauitate seorsum intuearis. ac rursum quicquid boni videt inesse consideres sigillatim: plenius censeas esse miraculo quam tam aduersa conueniant. Inde homo nunc quidem bariona: nunc vero sathanas meretur audiri. Non mirari hoc. Recolite ex euangelio cui dictum sit et utrumque in veritate. nam utrumque ab ipsa veritate dictum: primum quidem beatus es symon bariona. nec multo post: vade retro sathanas. An ergo utrumque et si non utrumque ex vno. Illud enim ex patre: istud ex homine: ipse tamen utrumque erat. Unde bariona? Quia non caro nec sanguis: sed pater et quod locutus est reuelauit. Unde sathanas? Quia sapuit quod erat hominem: non quod dei. Jam si utraque consideratio diligenter insperimus nos quid sumus? imo in vna quod nihili: in altera quod magnificati. quippe per quibus etiam sollicitudine gerat tanta maiestas et cor suum posuerit erga nos. puto temperata videt gloriatio nostra: sed forsitan magis aucta est: solidata tamen: ut non in nobis sed in domino gloriemur. quibus nimirum in hoc seculo respicere est ut dicamus. Si decreuerit saluare nos: continuo liberabimur. Ex hoc iam illa speculatio: vnde paululum immorantes quam domum dei: queramus templum: queramus ciuitatem: quam et spiritus sanctus. Neque enim oblitus sumus: sed cum metu et reuerentia dico. nos sumus. Nos inquam sumus: sed in corde dei. Nos sumus: sed ipsi dignatione. non dignitate nostra. non usurpet quod dei est: ut non apponat homo magnificare seipsum: alioquin quod illi erat faciens deus: exaltantem se humilabit. Quod si et nos puerili animositate gratis saluari volumus: merito non saluamur. Excludit miserie dissimulatio miseratione. nec dignatio locum habet ubi fuerit presumptio dignitatis. puocat vero compassiionem humilis confessio passiois. Vane hec sola facit ut nos ipse tanquam diues per familias alarum

fame: et sub eo panibus abundantes inueniamur per domos eius: cui nunquam deest alimonia vite. Et merito quod domum suam orationis esse diffinit. atque et hoc prophetico satis videt testimonio conuenire. qui ab ipso nos in orationibus utique cibandos pane lachrymarum: et in lachrymis potum asserit accepturos. Ceterum iuxta eundem prophetam sicut supra quoque meminimus. domum istam decet sanctitudo: ut videlicet penitentia lachrymas puritas continentie comitetur et quod iam domus est fiat subinde et templum dei. Sancti estote inquit: quia sanctus sum deus vestester. Et apostolus. Infecitis quod corpora vestra templum sunt spiritus sancti: et spiritus sanctus habitat in vobis. Si quis templum dei violauerit: visperdet eum deus. Nunquid tamen vel ipsa iam sanctimonia sufficit? Quare quoque necessaria est apostoli teste qui ait. Propter sectamini cum sanctimonia: sine qua nemo videbit deum. Nec est quod facit vni? moris habitare fratres in vnum. nouam utique regi nostro vero pacifico edificas ciuitatem: quod et ipsa hierusalem noiet: quod est visio pacis. Vbi enim sine federe pacis: sine obseruantia legis: sine disciplina et regimine ac phala multitudo congregata fuerit non populus sed turba vocatur. non est ciuitas: sed confusio babilonem exhibet: de hierusalem habet nihil. Sed quemadmodum fieri posse videbit: ut reuerantur in spiritum sanctum transseant: ciuitas promoueat in spiritum sanctum? Sola hec potest: quod nihil non potest. charitas fortis ut mors. Quod non facile istas leuet: quod illud iam inclinavit? Hec hinc tibi nulla tenus consolanda prior illa quam diximus: consideratio tui. hic quod potissimum fidei magnanimitas exerceat. Denique et ipse ait. Desponsavi te mihi in fide: desponsavi te mihi iudicio et iusticia. ei? non tamen intellige. desponsavi te i misericordia et miserationibus. Si non fecit ille quod spiritus sanctus. si non tanquam spiritus amauit. si non zelat? et tanquam spiritus sanctus: noli acquiescere spiritum sanctum te arbitrari. Itaque fratres mei: si abundanter affectione patris magni domus est perbamur. si templum dei per sanctificationem: si ciuitas sumi regis: per socialis vite communionem: si sponsa immortalis spiritus per dilectionem: puto iam non esse quod dicere verear inquam esse solennitatem. Nec miremini quod i terris agitur hec celebritas: siquidem agitur et in celis. Hec si ut veritas ait: et non potest non esse veritas. per vno peccatore penitentia agere gaudium est in celis etiam angelis dei: non est dubium multiplex esse super tam multorum penitentia peccatorum. Adhuc amplius vultis audire? Etiam gaudium vni est fortitudo nostra. Colletemur ergo angelis dei. cogaudemus deo. et in gratiarum actione

psalmenitas agatur. quod quod nobis domesticat: tanto amplius debet esse deuota.

Sermo vi. vnde supra.

Domestica nobis cele

britas deditio domus nostre: magis autem te domestica nostra ipsorum deditio. Nonne siquidem illa aspersio nostra illa benedictio. nostra consecratio fuit: que per manus sanctorum celebritas potestatem etiam hodie anniuersario reditu votiuus laudibus ad memoriam reuocatur. Nunquid de lapidibus cura est deo? Non parietes dicunt sed homines: ipsi enim cura est deus nobis. Unus homo erat iacob et dormiens vidit descendentes angelos et ascendentes. Per hunc et hoc et angelorum adee testatur et dices. Vere deus est in loco isto et ego nesciebam. Miratur enim gratia: et dignationis magnitudinem expauescit. Quam terribilius est iste locus. Quod euidetur certiusque deus est in loco isto: ubi nimirum non duo aut tres sed tam multi in ipsius congregati nomine preuerant. Nemo iam nesciat: nemo vestrum ignoret. Siquidem non accipimus spiritum mundi huius: sed spiritum qui ex deo est: ut sciamus que a deo data sunt nobis. Terribilis plane locus: et dignus omni reuerentia: que fideles viri inhabitant. que angeli sancti frequentant: que sua est presentia deus ipse dignatur. Quod enim tantus patriarcha nescire potuerat: quod non esset locus ubi non esset deus? Sed forte aliud esse miratur? et ubi ait. Vere deus est in loco isto. Vbi vere est et vere dominus est: ubi in eius nomine angeli sancti et homines congregantur. Licet enim in omni loco sit quod nullo diuidit loco: signant tamen dicimus. per nos quod est in celis. quod aliter illic et proprio quodam modo preter se exhibeat: non quidem ipse diuersus: sed diuersa distinguens. Est igitur in omni loco: oia vniuersa aliter atque aliter. Apud homines malos est presentia atque dissimulatio: apud electos homines operas et seruas: apud suppositos pascens et cubas: apud inferos arguens et dandas. Facit solus suus oriri etiam super malos: sed ubi malorum inter dissimulatio et quodammodo veritas non est. Itaque si dicere licet. apud impios est dissimulatio. apud iustos in veritate. apud angelos in felicitate. apud inferos in feritate sua. Durum vobis sonat. quod feritate dixi: ego vero et iram vereor et furorem. Vnde ne in furore tuo arguas me etc. Vere inquit deus est in loco isto. Vbi enim pluit super iustos et iniustos. per et per misericordiam: expectans homines ad penitentiam. Vbi dant obstinatos: iudex et

horrendum incidere in manus dei viuentis. Vbi cubat sponsus est: et beata anima quaz introduxit in cubiculum suum. Ceterum in loco isto vere deus est: si tamē fuimus ei in spiritu et veritate. Non enim vere deus erat apud eos quibus dicebat. Quid vocatis me domine dicit: non facitis quod dico? Testantur sacre littere in paradiso olim positum primum adam ut operaretur et custodiret illum. Sic scriptum ad ecclesiam sanctorum. in congregatio de suorum: in orto deliciarum: siquidem delicie sue esse cum filiis hominum: ita inquit et ipse deus est in loco isto ut operaretur atque custodiat. Alioquin sicut nisi quia deus edificauerit domum inuani laborauerunt qui edificauerunt ea: sic nihilominus nisi ipse custodierit ciuitatem frustra vigilat qui custodit eam. Porro angelos ascendentes et descendentes esse in loco isto: patriarchalis ipsa visio manifestat. Ascendentes ut videant faciem patris: descendentes ut prouideant nobis. Quid nos. quod hic esse debemus. in quanta reuerentia stare in loco isto: ubi deus est operans et seruans ascendentes et descendentes. Admirari penitentes et expectantes esse nos cunctis. Hoc est enim obliuisci quod retro sunt. ignorare. reprobare. recogitare annos illos in amaritudine anime nostre: ac deinceps cogitatione simul et auditate extenderet nos i anteriora. Ad hoc venimus: in hoc positi sumus. Nec sunt que erigunt a nobis: preteritorum penitus do peccatorum: et futuro expectatio premiorum.

In psalmum qui habitat Sermo primus.

Considero labores ve

stros fratres non sine magno miserationis affectu. Quero consolationem: quam exhiberi possum: et corporalis occurrit: sed ea non prodest quicquam. magis et obesse plurimum potest. Siquidem modica semetis detractio non modicum messis est detrimentum: et si penitentia vestra minuat miseratione crudeli: paulatim gemis corda vestra peruat. Quid tamen agimus? Vbi prope farina? Siquidem mors in olla est: et mortificamini tora die in ieiuniis multis: et laboribus frequenter. in vigiliis super modum: preter ea quod intrinsecus sunt. contritio cordium: et multitudo tetationum. Mortificamini: sed prope qui mortuus est pro vobis. Quod si abundanter tribulatio vestra per eos abundabit solatio vestra per eum: ut in eo dilecti aia: quod his renuit solari. Apud ipsum namque ipsa quoque tribulatio magna quedam consolatio poterit inueniri. Nonne ei certum est supra vires humanas. ultra naturam. contra consuetudinem esse quod sustinetis?

Alii igitur portant ista sine dubio qui scilicet apostoli portant omnia verbo virtutis sue. Nonne et hoc iam ipse gladio inimicus perimere: et magnitudo tribulationis de qua tunc solebat ipsa magis tationes erupat. tunc certissimum diuine pietatis argumentum? Quid ei timendum nobis: si adest qui portat omnia? Dominus protector vite mee: quo trepidabo? Nam et si ambulauero in medio umbre mortis non timebo mala quoniam tu mecum es. Quid est quod totam molem terre sustinet? Et vniuersus orbis cui innititur? Haec si est aliquid quod sustinet cetera: ipsum a quo sustinetur? Non inuenitur nisi virtutis verbum omnia portans. Verbo enim domini celi firmati sunt: et spiritu oris eius omnis virtus eorum. Propterea ut sit vobis in verbo domini consolatio: maxime his diebus quibus sicut omnino dignum est aliquatenus maior est labor vestester: non erit inutile tractare vobiscum aliquid de scripturis sanctis: quod etiam aliqui vestrum rogauerunt. Unde nobis eligendus est psalmus ipse de quo tentationis occasione inimicus assumptus: ut inde confringantur arma maligni: unde sibi vsurpare possint. Propterea nolo vos ignorare fratres: quoniam manifeste imitatores sunt inimici: quicquid de scripturis sanctis aliquid non sancte vsurpant: et detinent veritatem dei in mendacio: sicut solent quidam nonnulli. Cauete dilectissimi hoc quod prius diabolicum est: et de parte eius se esse probant qui id faciunt in suorum ipsorum perniciem: salutaria scriptura pertere molientes. Sed non modo plus timor: sufficit credo breuiter tetigisse. Nam de ipso quem elegimus psalmo aliquid prestare domino differere et explanare tunc. Qui habitat in adiutorio altissimi: in protectione dei celi commorabitur. Quis diuini inhabitator adiutorius: per non in inhabitantes illud melius potest agnosci. Tria siquidem eorum reperies genera. Primum non sperant: aliud desperant: tertium frustra sperant. Hec enim habitat in adiutorio dei qui non posuit deum adiutorem suum: sed confidit in virtute sua: et in multitudine diuitiarum suarum. Secundus namque ad prophetam vocem dicentis. Querite dominum deum inueniri poterit: invocare eum deum prope est: et sola temporalia querentes: emulati in malignis tibi pacem peccatorum videtis: et elogati ab adiutorio altissimi: quod sibi ad hoc necessarium esse non reputat. Sed quid de his qui foris sunt iudicare? Timeo fratres ne forte etiam sit in nobis qui non habitet in adiutorio altissimi: sed confidat in virtute sua: et in multitudine diuitiarum suarum. Forte enim feruor est huiusmodi aliquid poterit

in vigiliis. in leiuniis. in labore et ceteris huiusmodi: aut etiam multorum ut sibi videat diuitias meritorum longo tempore acquisiuit: et in his confidens remissior est in timore dei: facile iam ad ociositates et curiositates perniciosa quidam securitate declinat: murmurat detraxit diiudicat. Qui profecto si habitaret in adiutorio dei attenderet utique sibi: et timeret offendere quem sibi cognosceret adhuc tam necessarium esse. Tunc siquidem apostoli timeant deum et magis solliciti esse debuerant: quanto maiora eis munera iam precepit. Hec enim que habentur ab eo seruare aut tenere possumus sine eo. Hunc vero sine dolore loquimur aut videmus sunt aliquid qui in conversionis initio satis timorati solliciti sunt donec initium aliquod conversionis accipiant: et cum multo magis de siderare debuerant iuxta illud. quod eduxit me ad hunc esuriens: incipiunt sic agere ac si dicant. ut quid ei fuimus? ultra: quoniam iam habemus? quod daturus est? Si scires quod parum est quod habes: et hoc ipsum sum quam cito perdes si non fuerit ille qui de dicit. Nec enim duo sunt quod valde sollicitos et subiectos deo nos reddere possunt: ut si non sumus de his qui propterea non habitant in adiutorio altissimi: quod non reputant illud sibi necessarium esse: et hi sunt qui non sperant in domino. Sunt autem et alij qui et desperant: hi scilicet considerantes inbecillitatem propriam deficiunt et obruunt a pusillanimitate spiritus habitantes in carne sua et circa infirmitatem propriam spiritus intenti: ut omnia quod patiuntur cursum enumerare pati sint. Abi enim intederis: ingenium valet. In adiutorio autem dei non habitant neque nouerunt illud: quod nec asurgere valeant ut aliquid cogitent illud. Sunt autem alij qui sperant quidem in domino sed frustra. quia sic de misericordia eius sibi ipsis blandiuntur: ut a peccatis suis non emendentur. vana est omnino spes ista: et hec confundit eos quod caritas desit. Contra hos propheta. Male dictus inquit qui peccat in spe. Et alij. De neplacitu est domino super timentes eum: et in eis qui sperant super misericordiam eius. Dicitur qui sperant: signant premisit super timentes eum frustra siquidem sperat qui conceptu suo gratiam a se repellit: et spem suam prius euacuat. Nullus ergo horum trium habitat in adiutorio altissimi. Primum enim habitat in meritis suis: secundus in peccatis: tertius in vicis. Immoderata habitatio est: tria scilicet stulta et perniciosa primum. Quid ei stulti? quod habitare in domo vix ad hunc ichoata? Consumasse te putas. At cum consumauerit homo: tunc incipit. Denique ruinosa est omnino hec habitatio: et que sustentari

In psalmum qui habitat.

So. xliii.

magis opus habeat et fulciri quam inhabitari. Nonne vita presens fragilis est et incerta? Si mille esse necesse est: quicquid fundatur in ipsa. Quis enim super fragile fundamentum stabile credat edificium? Periculosa habitatio eorum qui in meritis suis sperant: periculosa: quia ruinosa. Eorum vero qui consideratione proprie infirmitatis desperatione deficiunt habitatio est anxiosa: et eos in tormentis diximus habitare. Quamdiu enim et penas sustinent in quibus non crederet die coterunt. et eis quoque quas non sentiunt amplius cruciantur. ut non sufficiat diei malicia sua sed opprimunt his quoque qui fortasse nunquam experient que tormenta. quis in fernus intolerabilior potest excogitari: preteritum quod et tanto labore premuntur. et celestis pannis non sustentantur edulio? Hi sunt qui in adiutorio altissimi non habitant: quod desperant. Priores autem idcirco non querunt: quod nequaquam sibi illud necessarium sentiunt. Extremi vero propterea longe sunt. quod eo modo querunt auxilium dei quo obtinere non possunt. Soli enim in adiutorio altissimi habitant qui id solum obtinere desiderant. id solum amittere trepidant: sedula circa illud et sollicita cogitatione versantes: que est utique pietas cultus dei. Beatus plane qui sic habitat in adiutorio altissimi: quia in protectione dei celi commorabitur. Quid ei nocere poterit eorum qui sub celo sunt: quem deus celi protegere et seruare voluerit? Porro sub celo sunt quicunque nocere possunt. sub celo sunt aere potestates. sub celo presens seculi nequa: et caro aduersus spiritum concupiscens. Optime igitur dictum est: in protectione dei celi commorabitur: ut nihil eorum qui sub celo sunt timere possit quisque protectionem eius habere meruerit. Siue ita dictum sit ut aduersus sequentem oratio depedat. qui habitat in adiutorio altissimi in protectione dei celi commorabitur. dicit domino susceptor me: es tu. Sit quod dicitur in protectione dei celi commorabitur expositio precedentis partis qui habitat in adiutorio altissimi. aut magis addere videatur: ut non solum adiutorium ad opandum bonum: sed protectionem quoque ad liberandum a malo doceat esse querenda. At vero diligenter attende quod in protectione dicitur: non in presentia. Angelus in presentia eius exultat. ego vtiua possum in eius protectione morari. Ille beatus in presentia: ego ut in protectione sum securus. Dei celi inquit. Licet enim vbius esse non dubitet: sic tamen in celo est. ut ad eius coparationem nec esse videat in terris. Propter quod et orantes dicimus: pater noster qui es in celis. Sicut enim anima cum in toto

quoque sit corpore excellenti? tamen singulari? Et in capite in quo sunt omnes sensus. nam in ceteris omnibus membris vix vni exercet solum scilicet tactum. unde quantum ad eum modum qui in capite est cetera membra videat quodammodo non tam inhabitare quam regere. ita si presentia illa cogitemus qua beati angeli prouidentur: videri possumus vix aliquam dei protectionem et nomen habere. Felix tamen anima que vel hac protectionem mereatur. Dicit enim domino. susceptor me: es tu. Hec id quidem sermone alteri referuimus.

¶ Sermo secundus unde supra.

Qui habitat in adiutorio

altissimi ait propheta. dicit domino susceptor me: es tu. et refugium deus meus: sperabo in eo. Dicit in gradibus actus: confitemini domino misericordie eius. super duplici adiutorio eius. Omnis enim qui adhuc in adiutorio habitat non in regno: et frequenter opus habet fugere et interdum cadit. Fugere inquit deum in hoc corpore sumus a facie temptationis presentis quentis oportet. Quid si minus celeriter fugamus: aliquid ut assolet impellimur et evertimur: sed dominus suscipit nos. Ipse itaque refugium est ut veniente cum stercore bonum pigrorum lapidatorum impigri fugiamus: et enadere possumus fedam nimis lapidationem. Ipse quoque suscepitor est: ut etiam cum ceciderimus non collidamur: quoniam supponit manum suam. Quia ergo temptationis impetu sentimus in cogitatione: statim fugiamus ad ipsum: et humiliter posulem auxilium. Quid si forte preoccupauerit nos ut aliquid cum tardum quod oporteat ad eum confugimus: solliciti sumus ut suscipiat nos manus domini. Domines enim aliquid cadere necesse est deum in hoc seculo detinent. sed alij colliduntur: alij non: quia deus supponit manum suam. Sed quod eos discernere poterimus? ut segregemus iuxta domini exemplum agnos ab hedis: iustos ab iniustis? Haec et in istis septies in die cadit. Verum hoc interest inter eorum casus. quod iustus suscipitur a domino: ideoque resurgit fortior. In iustus autem cum ceciderit non adiciet ultra ut resurgat: imo vero aut in pudore noritur: aut in impudentia cadit. Aut enim excusat quod fecit: hic est pudor ad ducens peccatum: aut fit frons meretricis: et tamen nec deum timet: nec hominem reueretur: sed predicat peccatum suum sicut Sodoma. Iustus vero super manum domini cadit: et miro quodammodo etiam ipsum et peccatum iniusticia coopatur. Scimus enim: quoniam diligenter deum omnia coopant in bonum. Nonne cooperatur nobis ille casus in bonum: vnde et humilior es

efficiuntur: et cautiore? Nonne dñs cadet il-
lū suscipit: qd ab humilitate suscipit? Impul-
sus euerfus sum vt cadere ait. ppheta: s; ni-
hil pfectū qd ipulit me: qm dñs suscepit me.
Sic ergo dicit fidelis anima dño: susceptor
me? es tu. Possunt oia dicere creator me?
es tu: pnt et alia dicere pastor: meus es tu:
possunt omnes homines dicere redemptor: me-
us es tu. Et vero susceptor me? es tu is tñ
dicere pōt: qui habitat in adiutorio altissi-
mi. Unde et addidit. Et de? me? Cur nō de-
us noster? Quia in creatiōe: in redēptione.
ceterisq; cōtribus beneficijs: est de? oim. s; in
tentationib; suis tanq; ppiū: euz haberet
singuli electorū. Sic enī parat? est suscipere
cadentē erige fugientē: vt videri possit re-
lictis omnibus alijs. ei soli opam dare. ppte
rea expedit omni aīe deū semp attēdere tā-
q; ppiū: nō mō adiutor ē: sed etiā inspecto-
rē. Quō enī negligēs poterit fieri: qd intue-
tem se deū nunq; desinit intueri? Aut quō
nō quasi ppiū illū habere videt? qd sic eū su-
per se videt intentū: vt oia interiora ei? et
exteriora omni hora cōsiderare nō cesset. om-
nesq; nō solū act? s; etiā ipos subtilissimos
aīe mor? pscrutet atq; diiudicet? Dic igit
nō immerito dicere pōt: de? me? sperabo in
eū. Et attēde qd nō dixerit speravi aut spe-
ro s; sperabo. Hoc inquit est votū meū: hoc
positū meū: hec intētiō cordis mei. Repō-
sita est hec spes mea in sinu meo. et in hac p-
seuerabo. Sperabo in euz. Nec desperabo.
nec frustra sperabo: qd maledict? qd peccat? i
spe. et nihilomin? qd peccat in desperatiōe. s;
nec esse volo de his qd nō sperāt in dño. Spe-
rabo inquit in eū. S; iā dic nobis qd fructu:
qua mercede: quo lucro? Qm ipse liberabit
me de laqueo venantiū et a xbo aspero. Sa-
ne laqueū hūc et hoc verbū: in diē alterū ser-
monē si placet alterum differam?.

Sermo tercius vnde supra.

Eus meus sperabo i

eum: qm ipse liberavit me de laqo
venantiū et a xbo aspero. Ego vti
q; fies in hoc verbo magna meūpi? pietate
cōpungor: et valde misereor aīe mee. Ipse li-
beravit me de laqo venantiū. Ergo ne bestie
sum? nos? Bestie pzius. Homo cū in hono-
re esset nō intellexit: cōparat? est iumentis
insipientib;. Bestie pfecto sunt hoies: oues
errātes nō habētes pastore. Quid supbis
o hō: qd te scilicet iactas? Aude qd bestia fa-
ctus es: cui venāde laqū pparant. S; qd sunt

venatores isti? Venatores vtiq; pessimi et
neqssimi: et callidissimi et crudelissimi. Vena-
tores qd cornu nō sonāt vt audiant: s; sagit-
tāt in occultis imaculatū. Ipi rectores sūt
tenebrarū: hāc astutissima xstia: et malicia
diabolice fraudis: ita vt sic ē ante venatorē
bestia: sic ad eorū cōparatiōē sit qlibet astu-
tissim? hoim pter eos dūtarat qd cū aplo nō
ignorāt cogitatiōes eorū qd in dei sapiētia
datū est fraudes dephēdere malignorū. Ob-
secro vos nouelle plātatiōes dei: vos qd non
exercitatos habetis sensus ad discretiōē
boni et mali. nolite seq cordis iudiciū: nolite
abūdare in sensu vestro: nevos tanq; rudes
adhuc verisut? ille venator decipiat. Nā ill-
uestrib; illis et oimino bestialib; bestijs. secu-
lares hoies loquor: aptos saluti expandit
laqos: vtpote qd facile capiēdos esse nō du-
bitat. Vobis autē qd tanq; prudētiōes cerui
serpētes necatis: et desideratis ad fonte vi-
uum: subtiliores occultat laqos: et callidio-
ra fraudis sue argumēta cōquirat. Nā obse-
cro vos hūiliamini sub potētī manu dei pa-
storis vestri: et accedite eorū cōsilijs: qd meli-
us noīunt venatores illi? versutias: edocti
diuturno lōgi tpiis exercitio: et crebris expi-
mētis: tā in se qd in multis. S; ecce qd vena-
tores et bestias nouim? quis nā sit laqueus
iste querēdū ē. Nolo ego adinuenire ex me:
nec dubiū aliqd tradere vobis. Qstēdat no-
bis apls laqueū istū. Ipe enī venator illorū
nō ignorat cogitatiōes. Dic nob i qd bte pau-
le quis sit laque? iste diabolica quo se libera-
ratam fidelis anima cōgratulatur. Qui vo-
lunt inquit diuites fieri in hoc seculo: inci-
dunt in tentatiōes et in laqueum. Ergo ne
laqueus diaboli diuitie sunt huius seculi?
Deu qd paucos inuenimus qui ab hoc laqo
liberati exultēt. qd multos qui dolent qd pa-
rum sibi videntur irretiti: et adhuc quantū
possunt ipi se inuoluere et intricare laborāt
Eos qui reliquistis omnia: et secuti estis nō
habentem vbi caput suum reclinaret filius
hominis: exultate et dicite: quoniā ipse li-
beravit me de laqueo venantiū. Constatemini
illi toto corde: tota anima: tota virtute. et ex
ipsis medullis cordis grās ei agite dicētes
qm ipse liberavit me de laqo venantiū. Et vt
noueritis qd magnū sit bñficiū hoc et sciatif
q a deo donata sūt vobis. audite qd sequit?
Et a xbo aspo. Qd hō vel magis bestia: laq-
um nō timebas? Time vel malleū. Et hō i
qd aspo. Quid est hoc verbum nisi illō uisā
triabilis gehēne. affer affer. percutite. dilace-

In psalmū qui hītat. Fo. cxliiii.

ra. cito interfice. velociter spolia. detrahe?
Quid est verbū asperum? tollat impius ne
videat gloriā dei? Quō exultāt venatores
capra bestia. et clamāt tolle tolle: infige ve-
rubus. infer prunis: et male bullientib; ipo-
ne lebetib;. Verbi asperum fuit: qd protulit
dom? exasperās pplis iudeorū. Tolle tolle:
crucifige eū. Quaz horribile verbum: qd a-
sperum: qd crudele. Vere dentes eorū arma et
sagitter: ligua eorū gladius acut?. Hoc ver-
bū asperum tu sustinuiisti dñe. Cur: nisi vt nos
liberares a verbo aspero. Sit iā pietas tue
vt nō sustineam? nos qd tu dignat? es susti-
nere pro nobis. Respondent hoies secula-
res cū eis suadem? agere penitētiā et dicūt
Durus est hic fmo. Nēpe hoc ē qd in euan-
gelio legim?. Loquebat de pnia ipa dñs: s;
in figura tāq; his quib? non erat datū nos-
se mysteriū regni dei. Cū audirēt dicētem:
Nisi māducaueritis carnē filij hominis et
biberitis eius sanguinē dixerūt. Durus est
hic sermo: et abierūt retro: suz. Quid autē
est māducare eius carnē et bibere sanguinē
nisi cōmunicare passionib; eius: et eā con-
uersationē imitari quā gessit in carnē. An-
de et hoc designat illibātū illud altaris sa-
cramentū: vbi dominicū corpus accipimus
vt sicut videt illa panis forma in nos intra-
re: sic nouerimus p eā quā in terris habuit
conuersationē. ipm intrare in nos. ad habi-
tandū p fidem in cordib; nris. Cum enim
iusticia ingreditur: ille ingreditur quif-
ctus est nobis a deo patre iusticia. Sed et qd
manet in caritate in deo manet et deus i eo
Sed tñ adhuc multi nobis dicūt: dur? est h
fmo. Ergo ne durū est momētaneū hoc et le-
ue tribulationis: qd supra modū in sublimi-
tate eternū pōdus glorie opat? i nobis? Et
durū est breuissimū et leuissimū labore cru-
ciatus illos et tormēta redimere: qd null? ter-
minus finiat: nullus anim? sufficiat cogita-
re? Durū vobis videt cū dicif agite penitē-
tiam. Erratis: sed audiri estis aliqn ver-
bū asperū. sermonē durū: auditiōē malam
Ite maledicti in ignē eternū. Ita dico vo-
bis hoc timeat: hoc durū reputat: et inueni-
etis qd iugū dñi suauē est et on? ei? leue. Si i
seipo suauē illud credere necdū potestis: vt
hoc nō ignoratis qm hui? cōparatiōe suauis-
simū est. Eos autē fratres mei. vos pennati
ante quorū oculos frustra iacif rhete. vos qd
diuitias huius seculi penitus reliquistis. qd
timeatis a xbo aspero. qm iam liberati estis
a laqueo? Felix tu iditū. pro qd psalmi qui-

dā inscripti sunt: qui transfuisti laqueū. vt
omnino lōge fieres a verbo aspero. Quib?
enī dicif: ite maledicti in ignē eternū. Esu-
riui enī et nō dedistis mihi māducare: qui-
bus inq; dicef. nisi his qd substantiā hui? mū-
di habueret? Nūquid nō valde exhilarantur
ad verbū hoc corda vtr? spūali iocunditate
repletur? Nūquid nō p ciosiorē dicitis pau-
rtatē vram thesauris seculi? Siquidē ipsa
est qd liberat vos a verbo aspero. Quō nan-
q; a nobis exigit de? qd p ipsius amore re-
lictū est: Et tñ etiā hoc facitis: et de labore
manuū vestrarū christus alif et vestif: vt ni-
hil desit. Agite ergo grās: exultate et di-
cite: qm ipse liberabit me de laqueo venan-
tiū et a verbo aspero. Exultate inq; sed ad
hec interi cū tremore. Et os vos esse volo:
sed nōdum securus. Saudētes in spiritu: iā
cto: sed tamē pauētes adhuc: et cauentes a
recidui. Quid enī vobis vltra panendū ē?
Anū vtiq; idq; grauissimū: peccatū iude-
peccatū apostasie. Bene enī factū est vt pē-
nas acciperetis sicut colūbe: et volaretis ad
requiescendū. Nā in terra nō erit requies:
sed labor et dolor et afflictio spūs. Quid er-
go timendū est sic volāt: nisi forte cadaner
vel simile aliqd in terra videat. cuius desi-
derio tract?. videat a venatorib; illis pesti-
mis. et preparatis laqueis capiāf: et sint no-
uissima hominis illi? peiora priorib;. Hoc
inq; omnino timendū est: ne quis aut corde
solor: aut etiā corpore ad vomitū reuertatur
Legim? enī de filiis israel: qd corde redie-
runt in egyptū. Nā corpe reuerti clausum
post eorū talos rubz mare prohibebat. Hoc
est qd vehemēter singulis quibusq; timen-
dum est. ne qm forte eaten? deū offendāt. vt
manifeste abijciant et euomantur ab eo: aut
si pudor neget apostasiam corporis. tepor? ip-
se paulatim ingerat apostasiam cordis: vt vi-
delicet in habitu religionis cor seculare ge-
rant et quicqd secularis consolationis iue-
nire poterint: amplectant. Neq; enī sum?
nos apostolo sanctiores: qui tamen vereba-
tur ne forte cū alijs predicasset: ipse repro-
bus efficeref. Sed id rādiū timendū est: do-
nec laqueus contritus sit: donec corp? i d-
aīa deposuerit. Nā et ipm corpus laque? qd
dā est: vñ et oculus legif animā deprecari.
Minime qd decet esse securū hominē: qui se-
cum portat laqueum suū: immo vero bonum
est magis habitare i adiutorio altissimi: vt
per eū possit laqueus euitari.

Sermo. iiii. vnde supra.

Capulis suis obumbrabit tibi.

Cōfiteri humiliter: et deuote gratias referentimō merito ampliora beneficia pmittunt. Itaque qui fidelis inuenit in modico iure cōstituitur sup multa: sicut ecōtrario accipiendis i dignus est: qui fuerit de acceptis ingratus. Itaque deuote illi gratiarū actioni respōdet spiritus: nō id solū inquis faciet: sed et scapulis suis obumbrabit tibi. Credo i his scapulis geminā dei pmissionē dei intelligendam: vite scz eius q nūc ē pariter et future. Si enī solum promitteret regnū et in itinere deesset viaticū: omnio cōquererēt homines et rñderent. Magnū quidē est qd promittit: sed pueniēdi illuc nulla facultas datur. Propter ea qui post seculū vitā promittit eternā: ipse dādū etiā in hoc seculo centuplū puidētissima pietate promittit. Quid iam excusationis habes o hō? Profecto obstructū ē os loquētū iniqua. Quid pl? auf ferret ad tentandū: nisi q longa futura est via tua? Et si grandis tibi fctaria: cur hoc timeas cui fortis cib? dat ne deficere possis in via? Velte vtiqz cibis allatus ē ab angelo: quo nullus in humana cōsuetudine viator inuenit scilicet panis et aqua: tanta tamē fortitudo collata est: vt quadragita diebus ambulās nō fatigaretur nec esurierit. Eis tibi hunc cibū ab angelis ministrari? Dixi valde si nō vis. Si cibū hunc desideras et angelica ministeria nō superba s; humili magis ambitione reqris: audi quō scriptū sit de dño: qz tētante diabolo et suadente vt de lapidib? faceret panē. restitit et dixit: nō in solo pane viuit homo: sed in oī verbo qd procedit de ore dei: deinde tentatiōibus supatis: et tētatoze fugato: accesserūt angeli et ministrabāt ei. Et tu ergo si vis habere ministeriū angeloz: fuge cōsolationes seculi: et tentationib? resiste diaboli. Renuat cōsolari anima tua alijs: si vis in dei mēoria delectari. Cum efuris currere suad; ad panē. at tu potius audi dicentē: non in solo pane viuit homo. Cur enim tantavarierate distrahēris vt mō cibū. mō potū. mō vestem aut lectū nisi p sola corporis necessaria sustentatiōe requiras: qui in vno id ē in verbo dei potes hec omnia inuenire? Danna enī est omnē saporē hñs et odoris delectatiōez et requies ē vera et sincera: suauis et salubris iocūda et sancta. Nec pmissio est vite pntis

Ita pmissionem future quis explicet? Si expectatio iustozū leticia et tanta leticia: vt omne qd desiderat in seculo nō valet ei cōparari: ipm qd expectat quid erit? Oculis non vidit deus absqz te: q preparasti diligētib? te. Sub his itaqz scapul? qtuor nob beneficia cōferuntur. Sub his ei abscondimur sub his in occurru accipitru et millioz ptegimur q sunt aeree ptates: sub his vmbra culū salubre refrigerat nos et repellit nimium solis feruorē: sub his quoqz alimur et fouemur. Sit ei propheta i alio psalmo. Qm abscondit me in tabernaculo suo in die malo rum: id est dū adhuc dies mali sunt: et in terra aliena sum? q data est i manus impij: in qua nō est regnū pacis: nec deus pacis regnat in ea. Itā si regnat qd est qd ozantes dicim? adueniat fgnū tuū. Neceffe igitur est abscondere interim si quid habem? boni: qm thesaurū regni celoz qui inuenit homo abscondit. Propter quod etiā corporali in claustris et i siluis abscondimur: et si scire vultis qtu in hac abscessione lucramur: credo nullū hic esse qui si quartaz ptē eoz q facit in seculo acritaret: adozaret vt sanctus: reputaret vt angelus: nūc autē qtidie tāq ne gligens arguitur et increpat. Itaqz ne hoc lucrum ducitis: q non reputamī sancti ante q sitis? An non timetis: ne forte hic villi mercede hac recepta in futuro mercedē si habeatis? Neceffaria ergo est hec abscessio non soluz ante oculos alioz: sed etiā multo magis ante ipm. Hoc ei habet dñica illa sententia. Cum feceritis omnia que precipiuntur vobis dicite serui inutiles sumus: quod debuimus facere fecim? ve enī nobis si nō fecissem? Et hec est vtiqz magna virtus et summa securitas: qn et pie viuīs et tñ plus attendis que desunt tibi q que obtinisse videris oblitus que retro sunt: et extendēs te in anteriora. Nec igit est abscessio quaz sub scapulis dñi prestari dixeram? quā for sitan abscessio fuit vel obumbratio q marie facta est a spū sancto: ad cenandū videlicet tam incōprehensibile sacramētū. Obūbra: sti super caput meū in die belli. Sicut enim vidēs venientē accipitru mā expādit alas suas vt pulli subeāt et habeant tutū refugium: sic nobis parata et quodāmodo dilatata si nu extensa est summa illa ineffabilis pietas domini dei nostri. Ande et supra dixit. Qm refugium meū es tu. Jam vero sub ipsis quoqz scapulis et vmbra culū salubre et pfectio nē habem? Sicut enim iste corpore? solli-

In psalmū qui habitat.

So. cxlv.

et bonus sit et valde necessari? tñ et feruor eius si tpatus n fuerit infirmo capiti: et splēdor infirmis oculis nocet: nec est solis culpa sed infirmitatis: sic etiā sol iusticie est. An dicit. Noli nimis iustus esse. Itō q iusticia bona nō sit: sed q dum adhuc infirmi sum? oportet ipsa bona gratia tempari: ne forte elationis aut indiscretōis vicij incurram. Quid enī est q incessanter ozātes et suppli cantes: nō possum? ad eaz quā desideram? gratie abundantiā puenire? Putatis quia auarus aut inops factus est deus: impotēs aut inexorabilis? Absit hoc: pñs absit: s; ipse cognouit signmētū nostrū: et scapulis suis obumbrat nobis. Itō tñ a petitiōe ppterea cessandū est: q si nō dat ad satietatez: dat tñ ad sustentatiōem. et si cauet nobis a feruore nimio. tñ fouet nos tāq mater calore suo. Hoc est enī qrtū quod diximus: sub scapulis suis nobis pñari: vt tanq pulli in calore materni corporis foueamur: ne foris vagantes moriamur: refrigerante nimis caritate: q nō diffundit in nobis: nisi p spiritū qui datur nobis. Sub his igit pñis ei? securus spabis: vt videlz de exhibitōe pñtiū munet: firma sit expectatio futuroz.

Sermo quintus vnde supra.

Cuto circūdabit te:

veritas eius. Vigilate et ozate vt nō intretis in tētationē. Et quis hoc dixerit scitis: et tempus scitis. Dñi enī est xbus istud instante iam passione sua. Et attendite qm ipse qdem erat passurus et nō discipuli: nec tñ p se dicebat ozanduz sed p illis. And ad petrū: ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sicut triticū: ego autē rogaui p te vt non deficiat fides tua: et tu aliquā puerus cōfirma fratres tuos. Si tātū illis oportebat timere in passione dñi: quantū nobis timendū est frēs in passione nostra. Vigilate pñde et ozate vt nō intretis i tētationē: qm vndiqz circūdati estis tentationib?. An et legis: qz tētatio est vita hoīs sup terrā. Itaqz si tot tētationib? plena est vita nra: vt nō imerito rota ipsa tētatio de beat appellari: pūgili circūspectiōe opus est et ofone ne inducamur in eam. vñd est et illud in ofone dñica. Et ne nos inducas in tētationē. Quia ergo vndiqz sic circūdati es tētationib?: cuto circūdabit te veritas ei? vt quēadmodū vndiqz bella: ita vndiqz sint et pñdia. Ex quo et oīno illud manifestū est spūale scutūz esse oportere q circūdare

potest. Veritas autē circūdat: qz verax q p mittit: et sic exhibet vt pmittit. Fidelis de us (ait apls) qui nō patiet vos tētari supra id quod potestis. Non incōgrue sane scuto cōparat gfa diuine pfectiōis: qd in supiori parte amplū et latū est: vt caput humerosqz custodiat. in inferiori xō strictius vt min? oneret: maxie q gratiliores sint tybie: nec tam facile vulnerē: sed nec adeo piculosus sit illis in pñib? vulnerari. Sic oīno sic militib? suis xps ad inferiora tuenda. i. carnē: magnā (vt ita dixerim) strictitatem atqz pe nuriam rex tpaliū donat: nec vult eis illoz multitudie pgrauari: sed vt victū et vestitū hñtes: quēadmodū ait apls: his contenti simus. in supiorib? xō amplā latitudinē et abundantiam gratie spūalis. Sic enī habes. Primum querite regnū dei et iusticiam eius et omnia adiciuntur vobis. De victu vtiqz dixit et vestitu. Ande dixerat sollicitos esse non debere. Itā et hec ipsa pater noster celestis benignissima pietate ministrat obou plicem scilicet causam. He vel oīno credere mus infensum si ista negaret: et sic desperare mus. vel illoz nimia sollicitudo spūalis exercitij fieret detrimentū. Sine his enim neqz viuere neqz deo seruire est. Ceterū qto strictius tāto melius. Itaqz scuto circūda bit te veritas eius. nō timebis a timore nocturno. A sagitta volante in die: a negotio pambulāte in tenebris: ab incurso et demonio meridiano. De sunt quattuor tētatiōes quibus vndiqz circūdati: necesse habemus circūdari etiāz scuto dñi: vt sit nobis a dextris et a sinistris: ante et retro. Hoc enī premonitos vos esse volo neminē sup terram absqz tentatiōe victurū: vt cui forte tollitur aliqua: alterā securus expectet: aut forte si secur? sed pauidus magis: et sic perat ab eo liberari: vt nunq sibi in corpe mortis hui? libertatē pfectam seu redēm audeat polliceri. Quia in re pñsideranda est nobis tā benigna erga nos diuine pietatis dispēlatio. vt quibuscūqz nos tentatōnibus patriā diu tius occupari: ne forte piculosiores occurrant: ab aliquib? xō citius liberet: vt possimus in alijs quas nobis vtiliores forte pre uidet exerceri. Hec pñsiderandū nobis est: sed non modo: que sint iste quattuor quas hic ponit. Credo enī qz in hoc ordine quo hic numerātur pñra eos qui cōuertuntur in surgūt: et velut pñcipes sunt oīuz tētatiōnū

Sermo sextus vnde supra.

pturis aduersas designari per noctem: et scimus quia aduersus eos q̄ cōuertitur: p̄m̄ esse certamē de molestiis corporis p̄uenit. Caro enī hacten⁹ indomita castigari et in seruitutem redigi: nequa q̄ equanimis patitur sed adhuc melior recens p̄dite libertatis acris concupiscit aduersus sp̄m̄: maxime q̄ his penis in q̄bus estis vos quoridie morientes: imo de morte affecti tota die: que et supra vires sunt et vltra naturā et cōsuetudinē vestrā. Quid igit m̄lx l̄ turbat ista maxime eos q̄ nec dum cōsueuerūt: necdū satis in p̄m̄tu habent recurrere ad ofones: resurgere ad meditaciones sanctas: vt sic releuet diei pondus et estus. Nec cessari plane nobis inter ip̄a n̄re cōuersionis initia scutum dñi vt nō timeas a timore nocturno. Bene autē d̄f nō timendū a timore nocturno nō of a nocte q̄ nō ip̄a afflictio tentatio est: sed magis timor ip̄ius. Nam et oēs laboram⁹ cū tamen nō omnes inde tētemur et q̄ tentant: multo magis timore futuro pene q̄ p̄ntis dolore ledūtur. Quia ergo timor ip̄a tentatio est: cōgrue dictus est ei qui circūdāc scuto dñi: q̄ a tentatōe hac nō timebit. Forte impugnabit: forte tentabit: forte timebit noctē: sed nō ei timor iste nocebit. Magis autē si si fuerit dānatus tūc imaculatus erit: et emū dabit sicut scriptū est: q̄ territi purgabūt. Cūm⁹ est timor iste: sed vt examinet non eruat: v̄itas facit. Nocturnum plane et tenebrosus timor: sed facile hūc radius veritatis eruat. Fingerit ei oculus cordis nūc quidez peccata que fecim⁹ vt quēadmodū de se p̄pheta ait: et iā nos et flagella pati sumus: annūciātes iniquitatē n̄rā: et cogitātes p̄ p̄cto n̄ro. nūc deo efusa supplicia q̄ merui mus: vt in eoz p̄tate q̄ euadim⁹: vnuerſa q̄ patimur delicias reputem⁹: nūc q̄ celestia p̄mia ad q̄ tendim⁹ crebro videlz mōdōrantes: qm̄ nō sunt cōdigne passiōes hui⁹ t̄pis ad futurā glorā q̄ reuelabit in nobis: nūc etiā ea q̄ p̄ nobis p̄tulit xp̄s: vt crebro considerātes q̄ta sustinuit illa maiestas p̄ inuitib⁹ fuisse: erubescam⁹ nō sustinere vel parua p̄ nobis. S; fortasse p̄ualuit v̄itas: p̄sertim q̄ multiplex et vsq̄squaqs circūdās nō repellere mō: s; et expellere penit⁹ hūc timorē. Mor̄ p̄cessit: vt fili⁹ lucis et dei honeste ambulat time sagitta. Vt euter volat eū is penetrat: sed dicit tibi nō leue infligit

vulnus: cito interficit. **M**imirū sagitta hec vana gloria est. nō est vñ hec impugnet pusillanimes ⁊ remissos. q̄ feruētiores esse vident ipsi pauēat: ipsi sibi cauēat in hac p̄tē nihilomin⁹ adhuc solliciti nō dēserē scutū inexpugnabile vitatis. **Q**uid enī aliud taz p̄trariū vanitati? **H**ec sane huic opponēda sagittę: secretā illaz: quodāmodo itima veritatē exigim⁹? semetipsaz nouerit illa aī de se teneat veritatē. **D**ifficile. prius ni fallor hō vbi laudantiū hoīem ī vīta sua abduci poterit altum sapere: si se ītē ⁊ ad lucē veritatis sollicita consideratōne discutiāt. **N**ōne enī si pp̄iā cogitat cōditōne: victurus est sibi: qđ sup̄bis terra ⁊ cinis? **N**ōne si pp̄iā cōsideret corruptiōs: fateat necesse est: qm̄ non est in eo bonū? **S**ed ⁊ si forte aliqđ habere videat: nō iueniet puto qđ respōdeat ap̄d dicenti: qđ habes qđ si accēptis? **E**t alibi. **Q**ui stat videat ne cadat. **P**ostremo si fidelis computet facile illi erit aduertere: q̄ nec cū decē milib⁹ possit occurrere ei q̄ cum viginti milib⁹ venit ad se ⁊ omnes iusticias suas tanq̄ pannū mēstruate reputari. **E**adē q̄z vitas ⁊ eis nihilominus opponēda est tentatōnib⁹ q̄ sequūtur. **H**ęc enī vel sic desinit hostis antiqui: sed ad callidiora forte conuertit argumenta. **F**irmā p̄bauit vtroq̄ latere turrim: non est q̄ vel a sinistris pusillanimitate timorēs: vel a dextris eā hūanis cōcutere laudib⁹: ī vtraq̄z iam molitōne frustrat⁹ attētet. **S**z s̄virib⁹ inqđ deſicere nequeo: forte decipere possum alicui⁹ ingenio p̄ditoris. **Q**uis putas erit h̄ p̄ditor? **P**lane cupiditas radit inqđtatꝝ ambitio subtile malū: secretū virus: pestis occultarū: poli artem: mater hypocrisis: liuoris parens: vicioꝝum origo: criminū fomes virtutū erugo: tinea sanctitatis: excecatrix cordiū: remediū morboꝝ creans: generans et medicina languorē. **C**ontēpsit vānam gloriā: qđ ait: quoniam vana est: forte solidi⁹ aliqđ affectaret forte honores forte diuitias. **Q**uāto hoc negociū pambulās in tenebris: trudi fecit ī tenebras exercitioꝝ veste spoliāns nuptialē: ⁊ virtutū exercitia fructu pietatis euacuās. **Q**uāto ergo peſtis hec nequitur sup̄plātos turpiter qđ deſicet: vbi ceteri qđ quos latuit occultus effoscor. **M**itā expaueſcerēt ad ruinā. **Q**uid hō hūc fouet vñ aliud q̄ mētis alienatio ⁊ obliuio veritatis? **A**ut qđ nisi vitas hūc p̄dendi inuestigat: p̄ditoꝝem: ⁊ negotiorum arguit tenebrāz? **M**imix hec est que dicit.

In psalmũ qui habitat

Quid pdest homini si vniuersum mūdum
lucres: aīe xō sue detrimentū faciat: Et itē
Potentes ait potenter tormēta patiētur.
Hec ē que sedula suggestiōe reducit ī mētē
q̄ sit in ambitu friuola consolatio: graue iu
diciū vsus breuis: finis ignor⁹. Iducisq̄ tē
tationes dñi: quartā inimic⁹ nō psumit as
ferre. Illa enī de ignozātia est. nec dubitat
sapientissimus: q̄ si moderabat responsiōes
suas: vt ī nullo vnq̄ posset dephendere q̄
q̄rebat. p̄ima siquidē tēratōne esuriēt
suadebat de lapidib⁹ panem facere: sed ille
nec posse nec nō posse r̄ndens: cibū aliū pre
tendit dicens. Hō in solo pane viuūt hō tē.
Secūda xō tēratōne p̄cipiū suadebat: p
mittens q̄ nō lederet si fili⁹ dei esset: sic
vidēs oīs ciuitas laudaret eū t magnifica
ret: nec esse se nec nō esse r̄ndit. Tercia d
ambitiōne fuit: qñ oīa regna mūdi p̄misi s
cadens adoraret eum. Idēse nē q̄ ambitiōis
via adoratio diaboli est: qua videlicet ad hō
nores t gloriā mūdi pueniēdū fuit ille ado
ratorib⁹ pollicet⁹. Quarta vt dixi tēratōne
apud eum abstinuit: cui⁹ nimirū tantā esset
exptus prudentia ex respōsis. Quid at ad
uersus alios faciat: quos videt oīmodo nilli
gere iusticiā t odisse iniquitatē. Quid nill
vt iniquitatē palliet x̄tut⁹ imagine? Quos ei
pfectos boni nouerit amatores: malū eius
sub specie boni nō mediocriter s̄ pfecti p̄sua
dere conat⁹. vt scito contentiat q̄ magnopere
diligat bonū t facile q̄ currit incurrat. Hoc
est igit demoniū nō diurnū s̄ meridianū
An nō hoc timuit maria: qñ ad nouā āgell
salutatiōē expauit? An nō hoc insinuauit
ap̄ls cum diceret: nō enī ignoram⁹ cogita
tiones ei⁹. Ip̄e enī angelus sathane transsi
gurat se in angelū lucis. An nō venies hoc
ip̄m metuebāt discip̄lī qñ vidētes dñm sup
mare ābulatē clamabāt putātes fantasma
esse: Et vidē q̄ bñ congruit q̄ q̄rra vigilia
noctis fuisse dñ: qñ tēratōne q̄rra vigilasse
discipuli p̄hibent. Hec xō in re manifestissi
ma n̄a arbitro: opus esse eloq̄o. q̄ viciō so
la sit veritas que palliatē deregit falsitatē.
Quattuor: has tēratōnes etiaz in generali
statu ecclesie haud difficile diligens cōside
rator inueniet. Hōne enī timo: nocturnus
exercebat nouellā adhuc ecclesie plātarōz
qñ oīs q̄ occiderat feruos dei arbitrabat se
obsequz prestare deo. Demū p̄ecutōe ces
sante t die reddita turbauit eam grauius t
afflicta sagitta volans qñ extierit aliqui de
ecclesia inflari spū carnis sue inanis t vola

fo. cxlvi.

tilis glorie cupidi ⁊ volentes sibi facere no
men linguas suas magnificando diuersa et
peruersa dogmata fabricauerūt. Et nūc qđē
pax a paganis: pax ab hereticis: sed nō ē pax
a falsis filiis. Multiplicasti gentē iudei dñes
sed non magnificasti leticiā: qm̃ multi sunt
vocati pauci xō electi. Oēs christiāi: oēs
fere q̃ sua sunt q̃rūt: nō que iesu xpi. Ip̃a qđ
ecclesiastica dignitatis officia in turpē q̃stū
⁊ tenebrarū negociū trāsierē: nec in his ial
aiar: sed luxur q̃rit diuitiarū. Propter hoc
tendent: pp̃ hoc frequētāt eccias: missas
celebrāt: psalmos decantāt. Propter oēbat
⁊ archidiaconatib⁹ ip̃udē hodie decertat:
vt ecclesiarū reddit⁹ in sup̃fluitatis ⁊ vani
tatis vſus dissipent. Sugest vt reuelet hō
peccati: fili⁹ p̃ditōis: demoniū nō mō diuini
sed ⁊ meridianū: qđ nō solū transfigurāt in
angelū lucis: sed extollit sup̃a oē qđ dñs
us: aut qđ colit. Hūmili⁹ insidiarū crudelis
calcant m̃ris ecclesie a q̃ dolet caput suū
esse p̃tritū. Dic plane grauissim⁹ erit incur
sus: sed ob hoc qđ ecclesiā electorū x̃itas li
berabit. pp̃t eos breuians dies: ⁊ demoniū
meridianū destrues illustratiōe aduē⁹ sui.
Et hec qđē dicta sint de tētarōib⁹ istis. nā
in finē qđā sup̃ cantica cāticorū memi sup̃
his tracataē sūt: cū meridiū hui⁹ demoniū
mētio scidisset: et occasiōe scz meridiani ac
cubit⁹ ip̃ōsi: quē sibi ip̃ōsa petierat indicari

Sermo septimus vnde supra.

A spevium⁹ fratres

nec deficiam? in tribulatione pñti:
 & in expectatōne sim? indefecti-
 bilis gaudior. Hec q̄ vana vob̄ hec expec-
 tatio aut dubia spes videtur: inuxa nimis
 etne pmissiōib⁹ xitari. Deinde et ex pcepti-
 one pñtiū mūx̄ firma est expectatio futorū
 & pñtis gfe xtus nimis credibiliter attestat⁹
 felicitatē pmissiū gl̄ie sine dubio securas.
 Hēpe dñs xitus ipse est rex gl̄ie: & i hymno
 q̄z eūdē vocē cantam⁹ pfez pñis gl̄e pfez
 potētis gfe: cui & i psalmo canim⁹: qz misē-
 ricio: diā & xitatē diligit de⁹: gfe az & gloriā
 dabit dñs. Similiter ḡ sustineat i hoc seculo
 pietas colluctatōnē: & psecutionē quālibet
 eq̄nimis parat. Quid nī tolleret oīa: q̄ ad
 oīa valet pmissiōe hñs ei⁹ vite q̄ nūc est &
 future. Repugnet fortis impugnant: qz &
 repugnantī ppugnato: aderit indefessus:
 & trūphanti non deerit largissim⁹ remune-
 rator. Scuto inq̄ circūdabit te xitas eius
 Necessaria plane sup̄abilis p̄ctio xitari

nō mō interim in carne degēti: sed postmo-
dū exeunt: nūc quidē ad piculosos consi-
etutūc vero ob mōstruosos occurfus spi-
rituū malignoz. **M**ēpe et sanctissimā illam
gloriosi martini animā voluit pars inimica
nocere: et cruenta bestia sciens q̄ modicū iaz
tps haberet. tota pfecto infania malicie in
fatigabilis nō est verita. ppe assilire ei q̄
in quo nihil habebat. Immo vero ad ipsū
etiā regē glorie accedere impudētissima te-
meritas illa psumpsit: sicut ipse testat. **E**xit
enī pnceps mūdi hui: et in me non inuenit
quicq̄. **F**elix aīa q̄ sic interim tentationuz
iacula scuto veritatis repulerit: vt nil pro-
fus venenatū in se coalescere passa: omnino
nō cōfundat cū loquē inimicis suis i porta
nihil in me funestū regies. **F**elix sic circum-
dat clipeo veritatis: vt introitū quoq̄ et exi-
tū ei custodiat. exitū vtiq̄ ab hac vita: in-
troitū in futurū: quod videlz nec molia a ter-
go: nec a facie mali quippiā inimicū attētat.
Siquidē omnino op̄ erit illi custode: opus
erit duce fidelitop̄ erit consolatore magno
ppter horribiles illas consolationes: nō min⁹ q̄
hic adiutore et pugnatores: cōtra inuisibi-
les tentatores. **G**lorificate itaq̄ dilectissi-
mi et portate interim xpm in corpe vfo on⁹
delectabile. suauē pōm in corpe vfo on⁹
etiā si p̄mere aliqñ forte videt. etiā si inter-
dū latera rondit et flagellat recalcitrantem
etiā si qñ in chamo et freno maxillas cōstrin-
git et cohercet: offino feliciter. **E**sto vt iusi-
tū qui saluatore portas: s; nō penit⁹ vt iu-
mentū. **D**omo inquit cū in honore esset non
intellerit. cōparat⁹ est iumētis insipientib⁹
et similis fact⁹ est illis. **Q**uid enī tā opere
vel plāgit. ppheta vel arguit in hoīe simili-
tudine iumentoz: p̄sertim q̄ alio quodā lo-
co de se loq̄ et dicere deo nō sine quadā gra-
tulatione videt. vt iumentū fact⁹ sum apud
ter: ego semp tecū. **P**uto. imo nō puto s; scio:
similitudinē aliquā iumentoz homī cō-
mendari: sed plane nō eā q̄ in nō intelligen-
do et insipientie: s; q̄ in patientie imitacione
cōstat. **H**ec enī succēdit similiter: s; ne
plāgentis q̄dez videt⁹ vox si dixisset. **N**ō
cū sub onere dei esset nō recalcitravit: vt iu-
mentū fact⁹ est apud eū. **Q**uis nō illi iumē-
to plurimū inuideret cui⁹ in hūili tergo ad
cōmendationē ineffabilis sue māuetudinis
dignat⁹ est sedere saluator. si cū illi tā p̄cio
si oneris gestatōe intelligentiā q̄ tā singu-
laris habuisset honoris: **E**t iumētū igitur
est: minime tā iumentū: patiēter q̄dē susti-

nens onus: s; honore intelligēs sapienter:
et delectabiliter cogitās tā ipi⁹ oneris q̄li-
tatē pl⁹ q̄ p̄pūā vtilitatē. **M**agn⁹ ille igna-
tius: discipuli quē diligebat iesus adiutor.
martyr noster: cui⁹ p̄ciosissē reliquīs nra vi-
tata est paupertas: mariā in plurib⁹ q̄s ad eā
scripsit epistolis christifera salutem. **E**gre-
gi⁹ plane tytul⁹ dignitatis: et cōmēdatō ho-
noris imenit. **M**ēpe cui seruire regre est: ge-
stare hūc mō onerari est s; ornari. **E**tepxv
ei de q̄ nunc loq̄bamur saluatoris asello ve-
rendū vllaten⁹ videbat: ne sub illa tali sar-
cina deficere posset in via. **A**n vero timen-
dus ei aut lupoz incurfus: aut raptoruz oc-
curfus: vel p̄cipitiū seu piculū aliq̄d sub tā-
to p̄side metuēdū. **F**elix q̄ sic tulerit xpm:
vt a sanctosanctorū in sanctā ciuitatē mere-
atur induci. **N**ō est omnino q̄d timeat: nevel
in via aliq̄d offendiculū: vel repulsiō in la-
nua patiat. **I**lli nēpe iumētū viā parabat: s;
deles populi: hūc angeli sancti: qm̄ angelis
suis mādauit de te: vt custodiant te in oib⁹
vijs tuis: ne forte offēdas ad lapidē pedē
tuū. **S**z nō sunt hec p̄occupanda mō series
magis ipa scripture: expositiōis ordine se-
quēda est. **C**adēt a latere inquit tuo mille: et
decē milia a dextris tuis: ad te āt nō appro-
pinquabit. **I**de enī versus hodie nobis tra-
ctādus est: nō ignoratis. **I**n p̄cedenti sane
capitulo q̄d nouissime tractabat dictū est: si
recolitis quēadmodū a quattuor q̄busdam
maximis equidē grauissimiq̄ rētatōib⁹
hui⁹ vite p̄tectio liberet veritatis: videlicet
a timore nocturno. a sagitta volāte in die. a
negocio pambulante in tenebris. ab incur-
su et demonio meridiano. **Q**uid igit⁹ sequitur
cadēt a latere tuo mille: et future magis vi-
te arbitroz assignandū. **E**nī in p̄ncipio ser-
monis hui⁹ meministis adhuc nī fallo: sen-
tentie apostolice: q̄ videlz valere ad oīa pie-
tatē: vite q̄s ei⁹ q̄ nūc est et future p̄missio:
nē habere cōmēdat. **A**udite ergo et audite
in leticia cordis vestri: q̄d ad future vite p̄-
missionē: vramq̄ expectationē p̄tinere vi-
det. **A**bi est thesaur⁹ vester: s; et cor vestrū.
Et q̄dē studiose audistis p̄ntia nō sum īme-
mor: s; studiosi⁹ decz fusa audire. **I**h̄a x̄p̄s
do ppheta balaam dico recolite q̄ hostiari
as nostis: et ipse inq̄ iniquus iustozū mortez
optabat: et nouissima sua hoz similia fieri p̄-
cabat. **T**āt⁹ ē pietatis fruct⁹: tāta iusticie
merces: vt ne ab ipis q̄dē nō desiderari q̄at
impijs et iniustis. **M**in⁹ tñ oblectat canticū
syon salices babilonis. **S**uspēda p̄inde

In psalmū qui habitat.

So. cxlvii

organa apud eos: lamentanduz magis sup
flumina babilonis: si forte p̄suaderi eis possit
vt plāgāt. **I**de plane cantādū ē vbi nō derūt
q̄ tota alacritate spūs saltet ad vocē palte-
rij ad canticū syon: et vehementia q̄dā sacri
desiderij ad eam gestāt p̄uolare dicentes.
Quis dabit mihi pēnas sicut colūbe: et vo-
labo et req̄scam: **Q**uid enī aliud exultare:
q̄ ex seipso saltare est. **M**in⁹ sapit his q̄ me-
dio adhuc piclitāt i mari iactāt vndis: agū
tur fluctib⁹: q̄ libz fauorabile sit q̄d rēori
et p̄pue iam despari tranquillitate seu ameni-
tate litoris nūciat. **S**ed nec ad eiusmodi p̄-
tinet aīam q̄d hodie vobis p̄positū ē. **H**ec
ei talis quēpiā adhuc meret⁹ audire: cadēt
a latere tuo mille: et decē milia a dextris tuis
Memēto te cui hec p̄missio facta sit. **M**ēpe
ei q̄ habitat i adiutorio altissimi: i p̄tectōe
dei celi cōmorabit. **A**udiat igit⁹ is q̄ salutis
portui cogitatōe iā et audiatate appropriat:
q̄ p̄iactatavelut q̄dā anchora a spei sue terre
illi desiderabili i cōuulsiōib⁹ inhesisse videt
cūctis dieb⁹ q̄bus nūc militat expectās vo-
ne veniat imutatio sua. **C**ertissima sane et
p̄cipua p̄pinquatio port⁹ hui⁹ hec ipsa con-
uersatio ei⁹ in q̄ positi estis erit p̄paratio est
vocatōnis videlz i iustificatōis diuine. **I**n
his nēpe duob⁹ fidelis q̄dam constituta est
p̄nerio velut cuiusdā ēnitatis ad ēnitatē
id est magnificatōis ad p̄destinatōnem: q̄
eq̄dē sicut p̄destinatio nullo est p̄ntia p̄nci-
pio. sic et magnificatio nihilomin⁹ nullo vn-
q̄ sine cludenda. **M**e x̄o ea quā dixim⁹ q̄ll
gemine hui⁹ eternitatis mediā cōnexionē
esse putes nre adinuētōis. apostolū audi: si
nō eādē tibi manifesti⁹ ipse p̄mēdat. **Q**uos
enī p̄sciuit et p̄destinauit p̄formes fieri ima-
ginis filij sui: quō putas aut quo ordine ma-
gnificabit. **S**iquidē q̄ sunt: a deo ordinata
sunt. **I**hum a p̄destinatio ad magnificatōz
saltu quodā puenies repentino. **P**rouide
tibi mediū pontē: aut magis ingredere iaz
patū. **Q**uos p̄destinauit inq̄t hos et vocauit.
quos et vocauit hos et iustificauit. **E**t q̄s iu-
stificauit. hos et magnificauit. **D**ecia eq̄dē
bōa videt nōnull⁹ hoīb⁹: s; et bōa ē: nihil sup
ei⁹ sine timēdū. **N**ō tibi sint vie h⁹ suspecta
nouissima: p̄ge securus tanto viuidi. **Q**nto
certi⁹ ea iaz p̄pinquē vident. nempe tenes
media: quō nō nouissima p̄pinquēnt. **A**gite
inq̄t penitentia appropinquabit enī regnū
celoz. **S**ed regnū in quies celoz vim patit:
et violētū diripiūt illud. **N**ullus mihi respō-
deat: non nisi p̄ medios hostiū cuneos patz

accessus: in itinere medio sunt gygātes: in
aere volitant: obident: transitū: obferuant
transēntes. **A**ttamē fiducialiter age ne ti-
meas. **M**agni sunt multi sunt: sed cadent a
latere tuo mille: et decē milia a dextris tuis.
Cadent vndiq̄: nūq̄ tibi deinceps in ppe
tuū nocituri. pax est non appropinquatur
Eq̄dem videbit peccator: et irascet. sed a la-
tere veniet q̄ videlz pueniat te misericor-
dia dei tui: eadē q̄s nihilomin⁹ etiam mīa
subsequat: et itroitu videlz tuū vt q̄ supra
meminim⁹ et exitū tuū custodiet. **A**lioquin
q̄d in illo tam terribili spūaliū neq̄ciaz oc-
cursu humani posset consistere sensus: q̄d nō
itolerabili pcuteret horrore. **Q**uid putat
frēs s; vni alicui et tā multz p̄ncipib⁹ tene-
braz in mediū vestri irruere: et in tota feri-
tate sua ac tenebrosi enomitate corporis
apparere liceret: q̄s illum posset vel corpis
sensus sustinere vel cordis: vna fuerit hos
paucos dies ipsi scitis vestz quendā et pus
dormientē et postea excitatū: tā graui fan-
tasia nocturna p̄turbare p̄missa ē: vt vir il-
la die rōnis compos vii portuerit esse secu-
rus. **E**tia omnes vos parit expaustis: cum
territus ille terribilē nimis exclamasset in
vocem. **E**rubescendi sane q̄ vsq̄ adeo fides
in vobis vel dormientib⁹ visa fuerit obdor-
misses: sed ad nram sine dubio factū est amo-
nitionē: vt tota sollicitudine meminerim⁹
aduersum quos nobis sit colluctatio ne qñ
scz aut ignari hostilis inuidie: vna fuerit obdor-
diuine inueniamur ingrati. **E**x vehemētis-
simo siq̄dem p̄prij cruciatu liuoris in tātū
prupit malicia inueterata furore: his p̄fer-
tim diebus sanctis acris sepe indicās nra
denotōne torqueri. **E**odē sane tabescentis
insanie zelo sed licentia ampliori exētib⁹
sanctis adest: nō nisi a latere tñ. neq̄ ei vel
occurrere iam a face quasi vt vim faciat:
vel a tergo reperere tanq̄ vt decipiat p̄mit-
tetur. **S**ed nec iuxta iter q̄dem scandalum
decetero ponet tibi: ad te enim non appro-
pinquabit. non modo nō attinget vt feriat:
sed nec accedet vt terreat. **P**uto enī id ve-
rebaris ne te foristan grauis ad illas tam
monstruosas effigies: et larualiū tantā mul-
titudinē faciez horroz inuaderet: sed egre-
gius tibi paraclyt⁹ et efficacissim⁹ adheret
consolator. ipse nimiz de quo legisti. **E**ozaz
illo p̄cident ethiopes: et inimici eius terrā
lingent. **P**lane ad nihilum deducet in cō-
spectu eius malignus: sic timentes se glori-
ficabit. **P**resente te vñ iesu q̄ntilibet ir-
t iij

ruant hostes: imo nō irruāt sed ruant: con-
fluant vndiq; sed nō fluant: et peant a cōspe-
ctu dñi: quē admodū fuit cera a facie ignis.
Quid enī metus deficientes: qd̄ tremētes
paueam: qd̄ verear cadentes? Et si ambula-
uerō in medio vmbre mortis nō timebo mala
dūmodo tu mecū sis dñe deus me. Siquē
ptin? aspirabit dies: et inclinabitur vmbre
cadent hinc inde pñcipes tenebrarū. Quos
enī nūc quoq; dum inter malignas eoz oc-
cultasq; suggestōnes p fidem adhuc nō per-
specit ambulam? fides tñ victoriosa triū-
phat: quō nō facilius ipsa iam tñc ppalate
cognitio vitatis euidens cum suis illis te-
nebrofis ferrugineisq; imaginib? exsufflabit.
Ne causeris forte de numero vel ipaz salū
multitudinē verearis. Memēto sane qd̄ ad
vnum saluatoris impitū ab obsessu laz et diu
posseſſo vnus hominis corpe demonū legio
tota discessit: et ne ipsos qd̄dem ausa ē nisi ab
eo iussa cōtingere potius: quātomagis ipō
duce quotquot fuerint vndiq; cadent cum
ingenti admiratōne et confusione dicentes.
Que est ista q̄ ascendit sicut aurora consur-
gens: pulchra vt luna: electa vt sol: terribilis
vt castrorū acies ordinata. Intrepid? itaq;
et oīno impavidus: magis aut gratulabūd?
et laudans oculis tuis cōsiderabis nec sane
iam vel impugnātōne sustinebis vel furore
pauebis: sed magis retributōne peccatorū
videbis. Et qd̄dem videt sufficere posse ho-
die qd̄ dicta sunt: sed adhuc sane aliq; vñ
nōnulla arbitror expectatōe suspendi. Mo-
net enī studiosiores quosq; nī fallor. qd̄ naz
sibi velit qd̄ a dextris qd̄dem decem milia:
a sinistris xō mille phibet esse casuros. Itaq;
latus sane qd̄ simpliciter dñ: nō nisi sinistrū
hoc loco licere accipi puto. pñtū qd̄ dextrū
qd̄dem in cōtinēti pprio designetur ex noīe.
Et qd̄dem non sine certi rōne mysteriū: a sini-
stris multos: sed multo plures a dextris ca-
suros esse pñtū videatur. Itaq; forte quis
tam hebes fuerit et insullus et vt in eo qd̄
mille et decē milia: certā ex pmi putet nūeri
raratōne: et nō magis supabundātē cōpatōz
Itos ei sic nō diuinas scripturas accipim?
sz neq; ecclesia dei. Cadet qd̄ a sinistris qd̄
mille: a dextris aut decē milia: qd̄ vicz abū-
dantiori malignitate et velut copiosiore ma-
nu dextris insillere pñtū: dextez latus ap-
petere pñtū. Qd̄ qd̄ si magnū illud
ecclesie corpus pñderare libet: facile satis
aduertimus: longe acrius impugnari spūa-
les viros ipsi? ecclesie qd̄ carnales: qd̄ nimiz

duo eius latera dextrum sinistrūq; puto nō
incōueniēter accipimus. Agit hoc sane su-
perbia semp inuidiosa malicia: pfectiores
q̄sq; vehementius pulsans in cōtra illud: elca
eius electa. Et itez. Absorbebit flumē et nō
mirabitur: et habet fiduciam qd̄ insuat ior-
danis in os eius. Agit inquam et si non sine
certa diuini dispensatōis cōsiliū: qd̄dem
nec impfectiores supra id qd̄ ferre possunt
tentare pñtū: faciens cum tentatōne p-
uentum: et pfectioribus non modo glorioſi-
ores sed numerosiores parat ex hoste triū-
phos. Tota ergo parit electorū ecclesia co-
ronabitur: qd̄ ex vtrāq; pte sui legitime cer-
tauerit: vtroq; nimirū cornu tam potenter
interim ventilans inimicos: vt paulo post
manifestius cadere videatur a latere eius
mille: et decem milia a dextris eius. Sic ni-
mirum olim tam qd̄dem dauid pfectiore vir-
tute pbata: necdum vero ppalata in israhel
reprobatione saulis: canebant in choro vi-
centes. pñtū saul mille: et dauid decē
milia. Sin autem ad singulos magis placez
hoc referri: non vobis deest nec in hac qd̄
parte spiritalis intelligentie via: dūmodo
ppriam super hoc expientiam cōsultatis.
Longe si qd̄dem ampliori sollicitudine et cal-
liditate multiplici pars aduersa vulnerare
in nobis dextera satagit qd̄ sinistra: nec taz
corporis pfecto qd̄ cordis laborat auferre
substantiā. Itaq; nimiz pperitatē hūano
generi inuidere noscitur: vtrāq; eos felici-
tate priuare contendūt: et celesti videlicet
terrena: sed longe amplius roze celi qd̄ pin-
guedine frē. An dñc incōgrue hec dixerim?
duo latera qd̄? nimiz duplicē hominis subaz
pñtū iniri: vos iudicate. Itaq; qd̄ spūalia qd̄
bona attribuiunt dextre: sinistre xō carna-
lia: mīme pñtū vereor arguēdū: pñtū a
vobis qd̄? spūalij est: nec dextera aliqū si-
nistrā: nec sinistra dextera reputare. Itaq;
xō alit vera qd̄ sapiētia pbat: qd̄ vt in sini-
stra diuitie et gloria. in dextera aut sit longi-
tuitas vite. nam et hoc sane nullaten? ex-
pedit ignorare: qd̄ nā vob̄ vehemētī? instet
quicq; hostiū multitudo. illuc nēpe studioſi?
repugnādū vbi quior: vrgēt necessitas: vbi
totū belli iminer pñtū: vbi colluctatōis rō-
pñtū vñ vob̄ parat tota aut victis ignomi-
niosa captiuitas: aut vincētib? glā triūpha-
lis. Deniq; pp̄ hoc nō qd̄ ad sapiētiā vob̄:
timendū libere aduersario videmī lat? ex-
posuisse sinistrum: vt dextrum pñde tota
sollicitudine conseruetis. Nec nimiz cōmē

In psalmū qui habitat

So. clxviii.

dara a christo et christianis omnibus imita-
da serpentis prudentia est: vt caput solum
toto si necesse fuerit exposito corpe tueat.
Nec vera philosophia: hoc cōsiliū sapiētis:
vt omni custodia seruet cor. qd̄ ex ipso vita
procedit. Nec deniq; gratia et misericordia
dei in seruos eius: et respectus in electos il-
lius: vt in eoz interim sinistrā qd̄ez velut
dissimilans: dextere semp studioſius prote-
ctor assistat. Nunc est qd̄ de ipso ppheta te-
stat. pñtū dēbam dñm in cōspectu meo
semp: qm̄ a dextris est michi ne cōmouear.
Nunc dñm non et illius manū dextera: et solā
eam putas dextera tenuisse: cui? totaz in
facultatem pariter et in carnē licere passus
est quicq; libere visum est inimico. verū tñ
animā inquit ei? serua: Etiam mihi semp
a dextris sis iesu bone: vtinam semp teneas
manū dextera. Scio ei et certus sum: qm̄
nulla nocebit aduersitas: si nūla domineſ-
iniquitas. Tundeas interim et tundeas sinist-
latus pulset iniurijs: vellicet opprobrijs: li-
bens illud expono dñz a te custodiar: dñm
sis ipē pñtū mea sup manū dextera meā
Forte enim mille qui a sinistris casuri sunt
homines magis intelligendi sunt qd̄ demo-
nes. In nimiz nobis non nisi ob temporalia
quelibet aduersant: et transitoria bona qd̄
aut nos habere inuidiosa malignitate suspi-
rant: aut cupiditate iusta sese poti? doleat
non habere. Forte enī mundi hui? conant
auferre substantiā: forte fauorem hominū:
forte ipsam corporis vitam. Itaq; huc seruire
humana pñtū potest: anime xō non ha-
bent quid faciant. Itaq; demones quidem
supna nobis et eterna potius inuidere no-
scentur: nō tamē vt sibi cedat quod irrepa-
rabiliter amiserunt: sed nec illuc pauper d
pulvere suscitatus accedat. An dñm ipsi in glo-
ria conditi irrepabiliter ceciderunt? Indi-
gnatur et luore tabescit obstinata maligni-
tas: humanā fragilitatem obtinere: qd̄ re-
tinere ipa nō meruit. Sed si quando forte
cuius tēporalia dāna aut inferre conatur:
aut gratulatur inferri: hec eoz tota mali-
cia est vt iactura exterior vel eidem ipsi vel
alteri occasio sit interne. Sicut et regioe ho-
mines quociens ea suadere nobis: aut quo
libet modo efficere curāt vnde dextera nra
ledatur: non hoc qd̄ pñcipaliter agere sed
temporale aliquod cuius pñtū vel
sibi scilicet vel nobis vel alteri forte cūpiā
aut detrimentū aut emolumentū exinde seu
captare seu propulsare velle videtur. Itaq;

forte eatenus quis in demonē transferit ex
homine: vt optare villo mō possit quemlibz
sibi inimicissimū hominem eterna damnatōne
multari. Quid nos miseri dormitamus a
spūali studio quos tā multipliciter infectat
nequitia spūalis? Et pudor ē dicere et silere
phibet vis doloris. Quantos enī inuenire
est frēs ex his quoq; qd̄ in religionis habitu
et pposito degunt pñtū: quos terribil-
illa ppheta sentētia cōphendisse videtur
si oblit? fuero tui hierusalē: obliuioni datur
dextera mea. Itaq; sinistri custodie lateris
tota sollicitudine incubātes callet admodū
sed sapiētia hui? seculi cui abrenūciasse de-
buerant: ea quoq; nihilomin? quaz reuelat
caro et sanguis: qbus iuxta ap̄z noluisse ac-
quiescere videbant. Deniq; videas eos taz
auide lucra captare pñtū taz seculariter
transitorijs vtilitatib? adgaudere ad terre-
naz dāna vel mīma facultatū pusillanimit
turbari: tam carnaliter sup his decertare:
discurrere tam impudēter: tam irreligiose
secularit? sese implicare negocijs: ac si hoc
esset tota eoz portō. hec vnuerſa substantia
Itaq; sane agricola pauper ē excolit fun-
dum: sed cui forte nulla amplior pñtū: ve-
lit possessio. Buccellā panis i sinu suo medi-
cus abscondit qd̄ i sacellis suis solū hoc me-
talli gen? erugit. Tu qd̄ ita extrema hūc
pauprati: qd̄ ppriū male pñtū laboris
icubis? Et est alia tibi possessio. et si forte re-
mota. Erras. Itaq; tam pñtū nos qd̄ intra
nos est. Et forte nō qd̄ longius positā sed
inutilē esse causeris: vt hic tibi qd̄edā magi
sufficiētiā putes. Falleris: ibi magna inue-
nies: immo nō inuenies nisi ibi. An xō esti-
mas qd̄ vel opam tuā nō erigat: vel minus
respōdeat opanti? Aut certe i tuto credis
esse locatā: nec vlla deinceps sollicitudine
custodia egere? Quodlibet horū sapias: sci-
to qd̄ desipias vehemētē. Ibi enī qd̄ marie
que seminauerit homo hec et metet. Sed et
q̄ parce seminat parce et metet. qd̄ xō i bñdi-
ctionib? seminauerit: de bñdictionib? et me-
ter. vt faciat vñ trigita: vñ sexagita: vñ
centū. Dabes autem thesaurū istum i vasis
fictilibus: si tñ adhuc habes. Puto enī iā
amissi: puto iam sublat? est: puto iāz come-
derūt alieni robur tuū et nesciūt: nec potes
thesauro tuo cor apponere: quippe qui the-
saurū ipsam non habes. Alioqn queſo te: si
tam sollicitus es: si nec mīma spernis: si tā
prudēt seruas paleas tuas et horreū tuū
fuare memēto et custodire. Immo xō nō ex-

ponas thesaurum tuum: quod sic incubas sterquilino tuo. Forte enim illud tibi inuidet mille: sed illum obsident decem milia: nec minus supabunt dates astutia et crudelitate quam numero. Cadent inquit a latere tuo mille: et decem milia a dextris tuis. Certe illuc oculos fidei: forte iam enim irruerunt aditus: forte iam libere diripiunt omnia: forte iam spolia ipsa distri- buunt. Quid sinistro lateri tam male studio sus observator inheres. nisi quod non in latere iam tibi esse sed in facie sinistra videntur. quod hec puideras in conspectu tuo semper et quod tan- git hoc non latus tetigisse putet: sed pupillam oculi tui. Certe iam nunc tibi puidet quisque es dextri negligens: sinistro lateris cultor: ne cum hedis locum accipias in sinistra quam ele- gisti. Asper verbum est fratres: non immerito expauescis. Et cauere non minus necesse est quam paucere. Et quidem dominus meus Iesus post cete- ra inestimabilis sue erga me beneficia ple- tatis. etiam dexteram sibi propter me passus est latus fodi. quod videlicet non nisi dextera mihi propinare vellet: non nisi in dextra locus para- re refugium. Et tamen ego talis merear esse co- lumba que in foramine petre habitat: et in foramine lateris dextri. Considera tamen hoc vulnus cum penitus non sensisset. Neque enim illud excipere voluit nisi iam soporaret in morte: ut moneret te quod diu vivis in huius semper late- re vigilare: sed et mortuam censeret animam oportere. que quidem perniciosa in sensibili- tate dissimulat in dextera sibi vulnus infligi. Merito quidem in sinistro latere positus esse dicis cor hominis: quod affectio eius prona sit super et proclivis in terram. Nec sane ignorabat hoc qui miserabiliter ingemiscens adhaesit inquit pavimento anima mea: vivifica me se- cundum verbum tuum. Sed ne is quidem in hoc pondere nos conditionis humane et graue- dine cordis volebat remanere: qui sic am- monens loquebatur: leuem coram vestra manu ad deum. Plane id suadebat: ut a sinistro latere erigeremur in dextrum. Se- cularis militia fratres in sinistro tamen latere clipeum portat: non imitemur si inter eos nolu- mus deputari: quos huic seculo militare co- stat non christo. Nemo inquit militans deo impli- cat se negotiis secularibus: hoc est: cutum ap- plicet non tam dextre quam sinistro. Et tamen fra- tres utrumque nobis latus regendum est: si me- ministis. Scuto inquit circumdabit te veri- tas eius. Et apostolus ipse per arma inquit iusticie a dextris et a sinistris. Certe ipsam audi iusti- ciam. Forte enim non eadem utrumque lateri forma per-

scribitur. Nempe hinc quidem mandatur. non vos- metipsos defendentes carissimis: sed date locum ire. inde vero precipitur. nolite locum dare dia- bolo. Et item. Resistite diabolo et fugiet a vo- bis. Audi adhuc quod tegas latus utrumque. Providentes bona ait idem apostolus non tamen coram deo sed etiam coram omnibus hominibus. Nec enim voluntas dei: ut beneficiet non modo ta- bescere malorum demonum invidia: verum etiam obmutescere faciat imprudentem hominem ignorantiam. Nunquid tamen in eternum erit nobis hec protectio necessaria? Aut certe ab utro- que latere hostile agmen instabit? Erit: quoniam non modo instabit: sed nec stabunt quidem. Ca- det a latere tuo mille et decem milia a dextris tuis. Siquidem nec humana militia iam tunc habebit quid faciat: nec demonum milia plus verebimur: quam totidem vermiculi agmina vermu- scarum. Naud aliter. Denique intuebimur eos quam filii israel transmissi iam mari rubro. vnde- que sui egyptios mortuos: sed et rotas curru- um ire in profundum cernebant: ut et nos scilicet lo- ge tamen securi et delectabili cantem domino quod gloriose magnificatur: strequum pariter et ascen- dere eius deiciet in abyssum.

¶ Sermo octavus unde supra.

Reverius quidem vobis

aliqui dilectissimi loquimur si cre- brius id liceret: quod et vos credi- mus nonnunquam advertere potuisse. Certe quod tunc ipsa dei occupante malitia pluribus for- te diebus molestissimum sustinui. a vestra ex- hortatione et consolatio silentium neminem ve- strum reor oportere mirari. si tempus ipsi redime- re cupientibus vobis: sermo rarior: interdum per- tractio videatur. Hoc sane actum sit brevis phe- mio ut hesterni pariter hodiernique sermonis illi quidem pleritas: huius vero breuitas ex- cusata apud vos habeatur. Vereor si quidem munus gratia nonnullis vel fuisse illam vel istam fore: aut magis utramque quam alteram. Scuto in- quit circumdabit te veritas eius: non timebis a timore nocturno. a sagitta volante in die. a negotio pambulante in tenebris: ab incur- sur demonio meridiano. Cadet a latere tuo mille et decem milia a dextris tuis: ad te autem non appropinquabit. Diximus hinc precedentibus sermonibus quod dignata est veritas ipsa largiri: quemadmodum scilicet fidelis animam interim quidem a tetationibus: postmodum vero a difficul- tatibus tueatur. Que tamen utramque brevis in alio psalmo idem propheta commendat. in te inquit eripiar a tetatione: et in deo meo transgrediar

In psalmum qui habitat So. c. l. ix

muris: quod ipso nimis duce: nec hic gradiens offendiculum: nec egrediens hinc obstaculum pateret. In altero ergo crebra ereptio: in al- tero plena iam et securi liberatio designat. Nam in hoc sane tercio quod adiungit: verumta- men oculis tuis considerabis: etiam felicitatis non modice permissione arbitror contineri. Ca- dent inquit a latere tuo mille et decem milia a dextris tuis: ad te autem non appropinquabit. Verumtamen oculis considerabis. Ita oro dñe ira fiat. Cadat illi et non cadat ego. paucat il- li et non paucet ego. confundant illi et non confun- dat ego. Evidenti siquidem paucis hoc loco verbis: et ante mihi immortalitas commendat et ipsi quoque fides astruit corporis resurrectionis. Nempe ruentibus illis: futurum sum ipse quod videat. et ne isti quoque quibus eorum novissi- mam intuear retributionem oculi defuturi. Neque enim simpliciter oculis: sed oculis ait tuis considerabis. isti utique qui nunc languet in- iopia et deficiunt dum speras in deum tuum. Et de- fectus deficiunt oculi: dum speramus. Quod enim videt quis quod sperat? Spes inquit que videt non est spes. Ipsi ergo iam tunc considera- bis oculis. quos modo quidem nec leuare aude- ad celum. ipsi plane qui toties interim fluunt lachrymis: ac crebris compunctioibus atterun- tur. Nec enim nouos tibi instaurandos putes sed tuos utique restaurandos. Quid tamen de oculo dixerim: et si minutissima: eminentissi- ma tamen excellentissimaque humani corporis portione: Reposita est in sinu nostro beata spes ex permissione utique veritatis: ne capil- lum quidem de capite periturum. Forte tamen idcirco signatè visio permittit oculorum. quod hoc quidem summum interim anime desiderium videatur: ut videat bona. Credo inquit vide- re bona dum in terra viuunt. Supremas ni- mirum corporis suis fenestras. supne aperi- ri desiderat veritatis: per speciem ambulare ge- stiens: quam per fidem. Sane fides ex auditu: non ex visu. Denique substantia est speranda: rex argumentum non apparentium. Et in fide ergo sicut et in spe deficit oculis: auris perficit so- la. Dominus deus aperuit mihi aurem ait propheta: sed quoniam etiam oculi reuelabit. Erit quoniam iam non dicet: audi filia et vide et inclina aurem tuam: sed leua potius oculos tuos et preloas. Quid? Plane iocunditate et exultatione: quam the- saurizat super te deus tuus. Quid? Plane non ea modo quod interim quidem et si non videt adhuc et audire. tamen credere potes: verum etiam quod si- cut non vidit oculi: sic nec aures audiunt: nec in cor hominis ascendit: quod preparauit deus dili-

gentibus se. Minus tanta capiet oculi resur- rectionis: quanta nec audit? nec animi ipse nunc capiat. Ob hanc denique tam vehementer anime concupiscentiam videndi scilicet: quod audit et credit. alium quoque euidentissimum future pro- nem resurrectionis ipsorum propriam mentionem fe- cisse arbitror oculorum. Rursus autem circūda- bor pelle mea: et in carne mea videbo deum quem visum sum ego ipse et non alii: et oculi mei conspectu- ri sunt. Et adiecit. Reposita est hec spes mea in sinu meo. Forte tamen considerandum est attenti? quod ait oculi mei sicut et in psalmo. oculis tuis co- siderabis. Nunquid enim mei oculi esse nunc vi- dent? Plane non mei. Nunquid sane visi sunt fuisse mei: quod ipsi quoque ad eam pertinere noscu- tur: quam male feruitur? accipit paterne sub- stantie portionem. Nempe velociter prodigata est: vniuersis citi? dissipauit. Occupauit me bra omnia lex peccati: libere intrabat mors per fenestras meas: cui? nimis factus erat seru- uis etiam ego ipse. Miser equidem seruus. non sa- ne homini seruiens sed immundo pectori et scenoso. Neque enim mercenarius saltem conditio- ne famulabar sed plane serui. Nisi forte mercedem quis dari putet cui etiam cib? nega- tur. et cib? quod ipsa esurie perniciosa. Lupien- ti siquidem porcorum filius nemo dabat: ut porcis viuere: ne conueneret porcis. Denique nunquid me? tunc oculi? erat: quando deprecabatur animam meam. Quia quidem necessitate demum coacti sum beneficii reputare manu dñatoris ut quod omnino non poterat: ipse sibi illud ab ho- stili tyrannide vendicaret. Considerate diligē- tius dilectissimi et animaduertite in qua nā potestate euaseritis pharaonis intolerabili- le iugum: ut iam membra vestra non sint arma in- iquitatis peccati. nec regnet ultra in mortali- bus corporibus vestris. Hoc est hoc opis nostri fratres. dextera dñi fecit virtutem. solus hoc potest ille: qui nihil omnino non potest. Ne vi- xeritis manus nostra excelsa: sed tam salu- briter quam veraciter confortemini: quia dominus fa- cit hec omnia. Denique nemo mihi dubitet omni- modis esse cauendum: ne forte donec adhuc dies mali sunt et nulla visus securitas homi- nū: hanc suam possessionem de manu tam per- tamque puidi tutoris: in piculosam perniciosaque in- terim libertatem recipere velle presumat. Quod cum emulat pater: per te emulat. nec inuidet scilicet pudentie est quod sibi totam iubet manere substantiam: ne pereat tibi. Denique ubi ad ma- gnā illam sanctamque ciuitatem peruenieris cu- ius fines posuit pacem. ubi nulli iam hostium timeatur incurfus: non modo reddet te tibi:

sed dabit insup et seipm. Interim sane a vo-
luntatib' tuis auertere: et deo dicata mēbra
nulla temeritate vsurpes. sciens q' pietate
sanctificata. nō absq' graui sacrilegio i vsus
vanitatis curiositatis voluptatis: aut eius-
modi secularis operis assumant. Mescitis
ait ap's: q' corpa vstra sunt tēplū spūs san-
cti: quē habetis a deo: nō estis v'ri: Et itē.
Corp' inq't nō fornicatōi. S3 cui. Aliqd tibi
plane sit tibi liber: s3 si eripe illd aut erep-
tū saltē deinceps a fornicatōis ipetur: vēdi-
cam pp'ius virib' potes. Qd si forte nō po-
res: imo q' vere nō potes: sit corp' nō forni-
cationi sed dō: seruatisq' interim sanctifica-
tioni ne corruptioni denuo pei' seruire con-
tingat. Inhumanū dico ait ap's: ppter infir-
mitatē carnis vestre. Sicut exhibuistis mē-
bra vstra seruire iniquitati ad iniquitatem: ita
nūc exhibete mēbra vstra seruire iusticie i
sanctificationē. Verū id quidē ppter infir-
mitatē: vt ipē q' p'misit. Letex vbi resurre-
xerit qd in infirmitate fuerit seminatū: nul-
la iam erit necessitas seruēdi. vbi et securi-
tas libera fuerit: et secunda libertas. Quid i
multo magis reddat cum sibi: Quid ni po-
tius liberū donet fidelē seruū. magnus ille
paterfamilias: quādo quidē et super omnia
bona sua constituit eū: Nam tūc ergo oculis
tuis cōsiderabis: si tamē eos fideliter agno-
ueris interim esse ei' nō tuos. Nam et pre-
ter eā quā dixim' voti vtiq' tā necessarij ra-
tionem: quo nimirū membra ipsa que tibi a
peccati tyrānide vendicare oīmo. nō pos-
ses: pp'ius ab: enūcians volūtatibus diuio
cultui mācipasti: nunquid vel modo tua eē
vident. in q'bus adhuc contraria lex. et si nō
regnat habitat tamē. in quib' pena peccati
secūsus equidē hostis tuus. non modo ma-
net sed et preualet et libere dominat. Tu ne
tuum dixeris corpus quod mortuum est. p-
pter peccatum. aut anime esse quod animā
aggravare nō cessat. Plane si quis suum il-
lud dicere cupit. non aliud conueniēter di-
xisse videbitur q' onus suum: q' carcerē su-
um. Alioquin quo nam modo tuos dixeris
oculos quos sane interim vis. non vis. tori-
ens somnus occupat. fumus turbat. exigui-
us puluis sauciāt. notius humor obnubilat
dolor acerbus excruciat: vel ipa demum no-
uissima mors excecet. At tūc plane tui est
quando omnia ista non erunt: vt vere iam tu
is oculis considerare sit. quibus nimirū pro-
bitu deinceps vtaris ad omnia tam libere
tam secure. Neq' enim auertendi de cetero

erunt oculi ne videant vanitatē. q' purissi-
mam videant veritatē. multo minus intra-
bit per fenestras mors: q' ipsa quoq' inimi-
ca nouissima destruat. An vero times col-
e tanta plenitudine luminis. vbi singuli iu-
sti tanq' singuli soles fulgeant. aliquādo ca-
ligaturos fore: Timendum id plane: si non
ipos quoq' oculos sicut cetera humani cor-
poris membra resurrectione glorificaret. Et
retributionem peccatorū videbis. Hoc pla-
ne eius graue tormentum: et magnus qui-
dem malorum cumulus erit. Forte enī qd-
cunq' solatium videretur eorum quos tam
maliciose impugnauerint in tormentis suis:
vel conscientiam latere: vel ipos saltem de-
clinare posse conspectus. Aeruntamē et si il-
lis ex hac nostra consideratione immensū
quoddam miserie pondus accedat: nobis q'
necessitas erit: que vtilitas. que voluptas?
Quid enim modo tam irreligiosus: immo
quid tam inhumanum et execrabile videre
tur: q' cruore quantumlibet inimicorum.
quantumlibet iniquorum pascere velle ocu-
los. et oblectare aspectus supplicij misere-
rorum? Attramen sicut videbit peccator. et
irascetur: dentibus suis fremet et tabescet.
Prius enim benedicti vocabuntur in re-
gnū q' maledicti in caminum deiciantur
ignis eterni. quo videlicet acris deoleant
videntes quid amiserunt. Sic iusti quoq'
videbunt et letabuntur considerātes quid
euaferint. In illa ergo tanta separatione:
quemadmodum hedis agnorū diuisio gra-
uissimi linoris occasio fiet. Sic electis ere-
gione consideratio reproborum. immensa
quedam materia gratiarum actionis et lau-
dis. Unde enim iusti tam magnifice grati-
as agerent. nisi cum illa inexcogitabili felici-
tate qua perfruuntur. Ipsam quoq' re-
tributionem cernerent iniustorum: a qui-
bus equidem sola misericordia redempto-
ris segregatos sese esse fidelissime et deu-
tissime recordantur. Unde vero impij tan-
to animi furore tabescerent: nisi in regnum
summe beatitudinis coram sese vidissent a-
lios introduci: et tunc demum in illos sese
fetoze. in illos horroze. in illos eterni in-
cendij cruciatu. in illas deniq' immortā-
lis mortis miseras gement esse damna-
tos? Ibi enim inquit erit fletus et stridor
dentium. Fletus quidez ob ignem qui non
extinguitur. Stridor vero ob vermem qui
non moritur. Plane fletus ex dolore. strid-
or dentium ex furore. Fletum nempe tor-

In psalmū qui hīrat.

fo. cl.

torum immanitas. stridorem dentium ve-
hementia ipsa tabescentis inuidie: et ob-
stinata malignitas extorq'bit. Ita ergo re-
tributionē peccatorū videbis: ne videlicet
ignarus tanti periculi: ingratus aliquādo
liberatori posse fieri videaris. Nō solum au-
tem sed et securitatis pfecta iustorū: erit visa
retributio peccatorū: quo videlicet nec hu-
manā naturā aliqū: nec diabolicā vltra ve-
reri maliciā possint: qui nimirū cadentibus
a latere suo mille et decē milibus a dextris
suis: nō modo eos cadere in gehennā. Pu-
tas enī timere adhuc poterūt: callidiores
cunctis animantib' serpentē habere suspe-
ctū. pfectim seducte quondā in paradiso
non immemores mulieris: vbi cū toto iam
corpore suo vlticibus traditū flammis: et
inter se et eū magnū plane iā chaos firma-
tum esse cōspicerent? Tercū quoq' hoc ni-
hilominus peccator tibi cōsideratio ipsa p-
stabit: vt ex cōparatione deformitatis eorū
eminentius gloriosius q' resplendeas. Sic
nimirū sibi inuicē collata contraria: sue q'
dem vtrunq' videtur suscepisse argumētū
aliquod qualitatis: vt albū nigro si conse-
ras: et hoc candidius: et illud tetrius appa-
rebit. Sed audi certius super hoc testimōi-
um: propheticū sermonem. Et abis ait iu-
stus cū viderit viciatū. Et qd ita? Man' su-
as lauat in sanguine peccatoris. Plane
non inquinabit in sanguine sed lauat: vt
vide ille cruentus magis: inde ille nitidior
videatur: vnde ille plus sordet: inde iste pul-
chrius elucescat. Nullā forte et his tribus
causis humanus refugere v'l mō iueniat af-
fectus: sed non propter aliquod hor sapiē-
tia in eoz ridebit interitu: qd tamē sine vl-
la dubitatione factura est. Nampe ipa pre-
dicat q' mētri omnino nō potest: quia voca-
ui et rēmissi: extendi manū meam et non fu-
it qui aspiceret. Et post pauca. Ego quoq'
i interitu vestro ridebo: et subannabo cum
vobis quod timebatis aduenerit: cū irru-
erit repentina calamitas et interitus quasi
tempestas ingruerit. Quid enim in insipiē-
tiam interitu sapientie credim' placiturū:
nisi iustissimā suam dīspōsitionem et irrep-
hensibilem ordinem rerum? Sane q' sapiē-
tia tunc placebit: sapientibus quoq' place-
at necē ē vniuersis. Nō igit tibi duz videa-
tur fore q' dicitur. oculis tuis considerabis
quando et videbis in eoz interitu: q' nō ve-
lut quadā immanitate crudelitatis in ipsa
tibi vltione complacet: sed q' modus ipse

pulcherrimus diuine ordinationis vltra q'
credi possit. iusticie zelatorem et amatorem
equitatis oblectat. Abi optime omnia con-
stituta et suum cuiq' cessisse locum immo in
suum queq' cessisse: plenius et perfectius il-
lustrante veritate cognosces: quomodo nō
omnia cōsiderare: et in omnibus omnū mo-
deratorem magnifice libebit. Pulchre
omnio petrus apostolus filium perditionis
in locum suum abisse testatus est q' in aere
crepuerit medius aerearum collega pote-
statum: vtpote quem veri dei et veri pariter
hominis: qui de celovenissz operatur? salu-
tem in medio terre: huius inq' proditorum
nec celum reciperet: nec terra sustineret.
Itaq' oculis tuis considerabis: et retributi-
onem peccatorum videbis. Primo quidē
ob tuam euasione. secundo ob omnimodā
securitatem. tercio quoq' ob comparatio-
nem. quarto ob ipsius iusticie perfectam e-
mulationem. Erat enim iam tunc non mise-
ricordie sed iudicij tempus. nec vlla omnio
credenda est erga impios futura illic mise-
ratio: vbi nec vlla speranda ē correctio. Pro-
cul erit humane infirmitatis ista mollicies
qua tamen interim pro tempore caritas ve-
titur ad salutem. amplissimo videlicet expā-
se sagene sinu: et bonos et malos colligens
piscis: id est affectus locūdos pariter et mo-
lestos. Verum hoc quidem in mari. Nam i
litore solos eligit bonos: sic videlicet cum
gaudentibus: vt ex hoc iam cum flentibus
flere non possit. Alioquin quomodo in no-
bis iudicabitur hic mundus: nisi hui' tene-
re affectionis oblit: introductiq' fuerimus
in cellam vinariam. secundū eum qui dixit.
Introibo in potentias domini: domine me-
morabor iusticie tue solius? Nec modo qui-
dem cōsiderare permittitur personaz pau-
peris: aut misereri ei in iudicio: sed cum mo-
lestia licet. cohercendus eiusmodi pietatis
affectus: et equitatis est dictāda sententia
Quanto magis vbi nulla animi colluctatō
vbi nulla poterit subintrare molestia: opor-
tet impleri quod dictum est. Absq' pti sunt
iuncti petre iudices eorum? Absq' pti pla-
ne in affectum iusticie: et petre soliditā-
tem cui iuncti sunt imitantes. Iuncti inq'
petre: quam profecto solam vt sequerentur
omnia reliquerunt. Nampe hoc est quod i-
rogāti petro qd nā accepturi essent. petra
ipsa respōdit. Qū federit fili' hoīs i sede ma-
lestatis sue: sedebitis et vos sup sedes duo-

deci iudicantes duodecim tribus israel. Nec q
q propheta pronūciās ait. Dñs ad iudiciū
veniet cū senatoribus populi sui. Tu ne pu
tes flexibile quippiā inueniendū in iudici
bus iunctis petre. Qui adheret deo apūs
ait. vnus ipūs est: qui et petre iūgit lapis v
nus. Ad qd sane propheta nō imerito suspi
rans. Mihi inquit adherere deo bonū est.
Ita ergo absorpti sunt iuncti petre iudices
eor. Familiaritatis gratia: o honoris cul
mēro fiducie pūlegiū: o pōgatiua securita
tis pfecte. Quid enī tā pauendū. quid tam
plenū anxietatis et vehemētissime sollicitu
dinis excogitari potest: q iudicandū astare
illi tā terrifico tribūali: et incertā adhuc ex
pectare sub tā districto iudice sententiam?
Dorrendū est ait apostolus incidere in ma
nus dei viuentis. Iudicemur interī fratres
et terribilē illam expectationē pūti studea
mus declinare iudicio. Non iudicabit deus
bis in idipm. Sane vt quomētissime peccata: sic
et quorundā studia bona manifesta sunt p
cedētia ad iudiciū: vt illi quidē nō expectā
tes sententiam: proprio statī pondere cri
minū in tartara deiciant: isti vero e regiōe
paratas sibi sedes tota libertate spūs sine
vlla cunctatione concedant. Felix pauper
tas volūtaria oīa relinqntiū: et sequentiū te
dñiesu. Felix plane q tā singulari fragore e
lemētōz: et in illo tremēdo examine merito
rūm illo tanto discrimine iudicior. Jā vero
audiam? quid ad tantas pmissiones deuot
ta et fidelis aīa respondeat: ne forte aut dis
fidere aut secus q oporteat fidere videat.
Qm tu es inquit dñe spes mea. Quid tam
sobrie: quid tā pie poterat dici? Sed nec ali
ud huic verbo videt posse cōuenientius re
sponderi: q qd sequit. Altissimū posuisti re
fugiū tuū. Eternū ignoscite nobis fratres
hodie quoq pmissē etiā terminos breui
tatis paulomin? excessisse videmur.

Sermo nonus vnde sup. a.

Liam fratres hodie

aliquid audiam? o pmissiōe pa
tris: de expectatione filior: de fi
ne huius nostre peregrinationis: de mercede
de laboris: de fructu captiuitatis. Et quid
dura omnino captiuitas: non modo illa cō
munis quam ex ipsa iam conditiōe generis
tolerant? hūant: sed hec qd qua volūtates
mōrtificare propitias. etiā perdere propri
as in hoc mundo animas festinantes: i hos

tam rigidos cōpedes discipline: in hunc tā
grauis penitentie carcerē dedim? nosmet
ipsos. Miseranda seruitus plane: sed si coa
cta: sed si non spontanea videtur. Hunc ve
ro cum voluntarie sacrificetis deo: nec ige
ratur vlla nisi per ipsam volūtate violentia
voluntati: profecto aliquid in causa est. Il
lud puto aliquid: quo malus aliquid esse nō
potest. An vero plangendū videtur quam
liber magnū: quālibet laboriosum quod p
pter eum fiat? Et si magnitudo ipsa labori
interdū forte extorqueat compassionē: sed
multo magis cause consideratio exigit con
gratulationem. Quid q bona oīa non mo
do propter eum constat fieri: sed per eum.
Deus enim est qui operatur in nobis et vel
le et perficere pro bona voluntate. Ipse er
go actor: ipse remunerator operis: ipse re
muneratio tota vt summū illud bonum cus
ius nimirum tam perfecta est simplicitas: i
seipso duplex quodāmodo videatur a nobis
causa bonorū et effectiua scilicet et finalis.
Bene ergo dilectissimi: q i his omnibus tā
multis laboribus vestris: non modo sub
stitis sed etiam superatis: propter eum qui
dilexit vos. An vero non per eum? Et ma
nifeste. Sicut enī abundant pro christo tri
bulationes vestre ait apostolus: ita abundāt
etiam consolationes vestre per ipsum. Al
tatus sermo. communis sermo. propter de
um: sed plane vbi non vacue dicitur. profū
dissimus sermo. Erebro sonat in ore homi
num: etiam a quorū corde longe probat.
Omnes sibi propter deum prestare postu
lant: propter deum flagrant sibi subuenti
Facile quoq ipsa petuntur propter deum:
que tamen non sunt secundum deum: et id
sibi fieri quis obsecrat propter deum: ma
gis aut forte contra deum. Eterum vnus
plane et efficax sermo: vbi non perfuncto
rie. non vsurpatōrie. non velut quodam vsu
loquendi. vel arte persuadente: sed ex pin
guedine vt dignum est deuotionis: et pura
animi intentione procedit. Hēpe et mun
dus transit et concupiscencia eius: nec sat
vtiliter posita aut stabilita firmiter. vel ca
dente eo que pro eo facta sunt videbuntur.
Ebi enim causa ipsa deficit: quomodo nō
omnia quoq que ei videbantur innixa pa
riter euacuabuntur? Propterea deniq et
qui in carne seminant de carne habent me
tere corruptionem: quo videlicet omnis ca
ro senū et gloria eius tanq flos sent: et vbi
fenum aruerit florem quoq nihilominus

In psalmū qui habitat.

So. cli

cadere sit necesse. Sol? qui est causa indefi
ciēs est: nec flos senū: s; verbū dñi manet in
eternū. Deniq celū inquit et terra trāsbūt
verba aut mea nō trāsbūt. Quidēter ita
q dilectissimi et vtiliter elegistis ppter ver
ba labior ei? custodire vias duras. illic semi
nātes vbi ne minima quidē portio vestri se
minis valeat depire. Sane q parce semiat:
nō quidē nō metet: sed parce metet. Hēpe
q metit mercedē accipit. et scim? qd pmissit
ne eū quidē q p nomie suo calicē aque frigi
de dederit sciēt: mercede ppta cariturus.
Hūqd tñ in qua mēsurā mēsus fuerit: sibi
quoq remetiet: aut in retributione equabit
ei qui nō aquā porrigēs s; sanguinē fundēs
ppinātū sibi biberit calicē saluatoris. Non
est hic calix aque frigide: sed calix inebriās
q pclar? calix vini meri: et quidē plen? mi
xto. Solus enī merū habuit vinū dñs meus
iesus: qui sol? pfecte mūdus. et semp etiā p
facere mūdū de imūdo cōceptū semie. So
lus plane merū habuit vinū: qui nimirum et
scdm diuinitatē sapiētia est: vbiq attingēs
pppter mundiciā suā. et nihil inquinatum ca
dit in eū. et scdm humanitatē peccatū nō se
cit: nec inuētus est volus in ore ei? sol? non
debito cōditōnis gustauit mortē: sed sue be
neplacito volūtatis sane nō ob. ppiā vtili
tatē. bonorū enī nostrorū nō eget: sed nec tan
q retribuēs nobis gratiā p gratiā: qui nō
aliter p amicis mortu? est nisi acqrendis vi
delicet vt amicos faceret ex inimicis. Cum
enī adhuc inimici essem? recōciliari sumus
deo p sanguinē filiū sui. Aut potius pro iam
amicis: et si nōdum qdem amantib? sed ta
men iam amatis. In hoc est enī gratia: non
quasi nos dilexerim? deum sed prior: ipse vi
lerit nos. Ais nosse q longe prior? Benedi
ctus de? et pater dñi nostri iesu christi ait a
postol? qui benedixit nos in oīni benedicti
one spūali in celestibus in xpo: sicut elegit
nos in ipso ante mūdi cōstitutionē. Et post
paucā. Gratificauit nos inquit in dilecto fi
lio suo. Quō ergo nō dilecti iam tūc in illo:
quādo electi in illo? Quō nā ei grati: i quo
gratificati sum? Sic ergo xpus scdm tēp?
quidē p impijs mortu? est. scdm pdestina
tiōē aut pro fratrib? et amicis. In his er
go omnib? merū est vinū ipius equidem et
solius. vt ne quispiā ceterorū psumere au
deat nō esse quod sibi propheticū illud apte
tur: vinū tuum mixtū est aqua. Primum q
nemo interim mūdus a sordē: nemo gloria
ri possit oīmino se castus habere cor. deinde

q mortis debitū psoluāt quādoq necesse ē
tercio q ponētes pro xpo animas. hoc sibi
compēdiō vitā mereatur eternā. s; et ne eis
si ipius erubescerēt testimoniū. quarto q p
rogate sibi et gratis exhibite tāte dilectiōi:
imparē nimis exigūq rependāt. Attamē
ne hoc mixtū qui sine mixtura est dedigna
tur: adeo vt fiducialiter apostol? dicat: im
plere se que desunt passionū christi i corpo
re suo. Sit ergo licz electis pariter omib?
vnus idemq denari? vite reddēdas eterne
et in ipa tamen sicut stella a stella differt in
claritate. et alia claritas solis. alia claritas
lune. alia stellarū. sic erit et resurrectio mor
tuorū. et quis domus vna: diuerse tñ in ea
sunt māsioes: vt videlicet q tū quidē ad eter
nitatē et sufficientiā: et qui par nō minores:
et qui multū nō abūdet. quātū vero ad emi
nentiā et discretionē meritorū vnusquisq ac
cipiat scdm suū laborē: ne quid oīmino pere
at qd in christo sit seminatū. Nec aut dicta
sunt fratres: vt illi? tā spūalis respōs quod
hodie nobis cōsiderādū est gratia cōmen
detur. Qm tu es dñe spes mea. Quidquid
igit agendū sit: quicqd declinādū: qdqd to
lerādū: quicqd optādū: tu es dñe spes mea.
Nec vna mihi oīm pmissionū causa: hec to
ta ratio mee expectationis. Pretēdat aliter
meritū: sustinere se iacet pōdus dici et est?
ieiunare bis in sabbato dicat. postremo non
esse sicut ceteros hoīm gloriatur. mihi aut
adherere deo bonū est. ponere in dño spem
meā. Sperent in alijs alijs: forte hic in scien
tia litra: ū. hic in astutia seculi. ille in nobili
tate. ille in dignitate. ille in qualibet aliava
nitate cōfidat. propter te oīa detrimēta
feci. et vt stercoza arbitror: quoniā tu es do
mine spes mea. Sperēt qui volūt in incer
to diuitiaz. ego ne vero. in ipa quidem nisi
abs te victui necessario spero. nimirū ver
bo tuo cōfidēs: in quo abiici oīa. Querī
te primū regnū dei et iusticiā eius: et omnia
adijciēt vobis. Hēpe tibi derelictus est
pauper: orphano tu eris adiutor. Si michi
premia promittūtur: per te obtinēda spera
bo. Si insurgit aduersum me peliū. si seui
at mūdus: si fremat malign?. si ipa caro ad
uersum spiritū concupiscat: in te ego spera
bo. Fratres hoc sapere ex fide viuere ē. nec
alius ex sententiā dicere potest: quoniā tu
es domine spes mea. nisi cui intus sit pua
sum a spiritu. vt quēadmodū monet. pphē
ta iacet cogitatū suū in domo: sciens q
enutriendus sit ab eo. iuxta illud quoq pe

tri apostoli: omnē sollicitudinē vestram proficientes in eum. ipi enim cura est de vobis. Et quid enim si hec sapimus. ut quid cunctamur abijcere omnino spes miseris. vana. inutiles. seductorias. et huic vni tam solide. tam perfecte. tam beate spei. tota deuotione animi. toto seruiore spiritus inhere re? Si quid illi impossibile. si quid vel difficile est: querere aliud in quo speres. Sed verbo omnia potest. Quid facilius dictu? At tamen ne huiusmodi dictu intelligas nolo. Si decreuerit saluare nos: continuo libera bimur. si viuificare placuerit vita in voluntate eius est. Si premia eterna largiri. licet ei quod vult facere. An vero de facilitate iam non dubitas: sed ipa tibi est suspecta voluntas? Plane et voluntatis testimonia credibilia facta sunt nimis. Maiorem hac dilectionem nemo habet: quod ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Denique quando in se speranti desit illa maiestas. que tam studiose monet in se sperari? Plane non dereliquit sperantes in se. Adiuuabit eos ait et eruat eos a peccatoribus? et saluabit eos. Quare? Quibus meritis? Audi quid sequitur. Quia sperauerunt in eo. Pulchra causa: attamen efficax. attamen irrefragabilis. Admirum hec est iusticia: fed que ex fide est: non ex lege. De quacunque tribulatione inquit: clamauerunt ad me et ego exaudiam eos. Ecce numerata tribulationes: sedum multitudinem earum: consolationes eius letificabunt animam tuam: dummodo ad aliam non conuertaris. dummodo clames ad eum. dummodo speres in eum: nec humile aliquod vel terrenum: sed altissimum ponas refugium tuum. Quis sperauit in eo et confusus est? Facilius est celum et terram transire: quam verbum eius euacuari. Altissimum inquit posuisti refugium tuum. Non accedet illuc tentator. non calumniator. ascendet. non pessimus ille fratrum accusator attinget. Nempe ei dicitur hoc recitare psalmi primordia. ei dicitur qui in protectione altissimi commoratur. illuc refugiens a pusillanimitate spiritus et tempestate. Que quidem duplex est necessitas fugiendi. videlicet et foris pugne: et intus tumores. Minus enim fugere oportet: si vel interior magnanimitas exterioris tumultus viriliter sustineret. vel exteriori tranquillitate. pusillanimitas propria foueretur. Altissimum ait posuisti refugium tuum. Sepe illuc fugiam? fratres

munitus est locus. nullus ibi timetur hostis. Atinam magis semper ibi sed manere liceret. Sed non est hoc temporis huius. Quod modo refugium est: quandoque habitaculum erit: et habitaculum sempiternum. Interim sane et persistere si non conceditur: frequenter tamen est recurrendum. Nempe ad omnem tribulationem: ad omnem denique cuiuscunque modi necessitatem: aperta est nobis via confugij. Sinus maris expansus est. Parata sunt foramina petre. Patent viscera misericordie dei nostri. Hoc refugium qui declinat: nichil nimirum si effugere non meretur. Nam quidem fratres que dicta sunt ad expositionem versus huius videntur posse sufficere: si dixisset propheta: quoniam in te speravi. sicut in alijs psalmis quibusdam inueniuntur. Ceterum quod dicit: tu es domine spes mea. forte amplius aliquid sonat et sublimius: quod videlicet non modo in eo speret: sed eum. Conuenientius siquidem spes nostra dicitur quod speramus: quod in quo speramus. Sunt autem forte nonnulli qui a domino obtinere temporaria seu spiritualia quelibet concupiscunt. sed perfecta caritas solum sitit quod summum est: tota desiderij vehementia clamans. Quid enim michi est in celo: et a te quid volui super terram? Deus cordis mei: et pars mea deus in eternum. Pulchre nobis utrunque paucis verbis hodie hieremie prophete lectio commendauit. Bonus es domine sperantibus in te anime querenti te. Ubi sane et ipsam numeri discretionem: prudenter aduertere est. quod sperantes quidem in eo pluraliter dixerit. quod hoc videatur commune multorum. querentem vero eum singulariter. quod singularis sit puritatis. singularis gratie. singularis perfectionis: non modo nil sperare nisi ab eo. sed nil querere nisi eum. Quod si bonus illis: quanto magis isti? Merito proinde querenti illum anime respondetur. Altissimum posuisti refugium tuum. Neque enim sic deum sentiens anima: aut cum petro ei in terreno monte facere tabernaculum: aut cum Maria deinceps eum tangere vult in terra. Sed plane clamat. Fuge dilecte mi: assimilare capree hinnulorum ceruorum super montes Bethel. Audiuit enim dicentem. Si diligeretis me gauderetis utique: quia vado ad patrem: Quia pater maior me est. Audiuit dicentem. Noli me tangere. Nondum enim ascendi ad pa-

In psalmu qui hitat.

fo. clii.

trem: et celestis iam non ignara consilij clamat cum apostolo. Et si cognouimus christum secundum carnem: sed nunc iam non nouimus. Super montes inquit thetel: super angelos et archangelos cherubin quoque et seraphin. Neque enim alij sunt montes domus dei quod sonat thetel: place in dextera patris ubi iam non sit pater maior eo: in dextera altissimi coalitissimum apprehendere concupiscens. Nec enim est vita eterna fratres ut patrem cognoscamus verum deum: sed et quod misit iesum christum verum nihilominus et vnus cum eo deum: super omnia benedictum in secula. Amen.

¶ Sermo decimus vnde supra.

Ec nostra est nec no-

na nobis sed nota omnino sententia. in principio quibusque partibus nostre fidei. quod non sit: quod quid sit: et scire posse facilius et periculosis ignorari. Id sane et spei non inceduenter tribui posse videtur. Adde et facilius mens humana tanto experta malorum: quibus sit caritura quam quibus profutura comprehendit. Nempe germana fidei spei cognatio est: ut quod illa futura credit: hec sibi incipiat sperare futurum. Merito proinde apostoli fides sperandarum rerum substantia esse diffinit: quod videlicet et non credita nemo sperare: non plus quam super inane pingere possit. Dicit ergo fides. parata sunt magna et inexcogitabilia bona a deo fidelibus suis. dicit spes michi illa seruans. nam tertia quidem caritas curam mihi ait ad illa. Ceterum ut iam memi difficile omnino aut etiam impossibile est illorum qualitatem inuestigare bonorum: nisi cui forte iuxta illud apostoli. que oculus non vidit nec auris audiuit: nec in corde hominis ascendit quam preparauit deus diligentibus se: reuelauit ipse per spiritum suum. Sane quantum liber perfectus in carne adhuc mortali degenens: nisi enim esset hic quedam ut ita dixerim imperfecta perfectio. non diceret apostolus quotquot perfecti sumus idipsum sentiamus idipsum profecto quod promiserat non quod iam acceperim: aut iam perfectus sim: etiam paulus ipse necesse est fateatur: quia nunc cognosco ex parte. Et item. Videmus nunc per speculum et in enigmate: tunc autem facie ad faciem. Quod ergo homini interim no-

scitur capabilis: sane pia et prouida inculcatione amplius commendatur. Proprium enim est afflictorum ut molestis eximium summam beatitudinem arbitrentur. Tamen propheta in psalmo. Conuertere inquit anima mea in requiem tuam: quia dominus benefecit tibi: nec ulla felicitas collata miera enumerat: sed adiungit. Quia eripuit animam meam de morte: oculos meos a lachrymis: pedes meos a lapsu. In quibus verbis patenter indicat quod sit requies. Quod tamen beneficia. videlicet a tribulationibus et periculis liberari. Cui profecto sententia illud quoque quod de psalmo nonagesimo quod hodie nobis tractandum est simile inuenit. Non accedat ad te malum: et flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo. Est autem versus ipsius quod tum nos capimus facili intelligetia: ad quam forte et vobis iam aliqui preuolarunt. Neque enim tam rudes estis ut spiritualis studij tam expertes: ut non facillime inter vos et tabernacula vestra: et rursum inter id quod malum et flagellum dicit discernatis. Nam et apostoli sane audistis dicentem: cum iam bonum certamen terrasset velocem fore dispositionem tabernaculi sui Sed quid ego apostoli verba meorum? Quasi vero ignorare possit miles tabernaculum suum: aut docendus sit exemplo alieno. Ad demus sane nonnullis tabernacula sua in turpissime captiuitatis domicilia commutasse nec militare in his: sed miseram gerere seruitutem. Immo vero quod omnino ridiculum est sic errant aliqui: et in tantam obliuionem et spirituale frenesim deuenerunt ut mihi sese aliud putare quam suum hoc exterius tabernaculum videantur. Quid enim aliud: quam non modo dei sed et sui ignorantiam habent: qui tanquam mortui a corde omnem insumunt operam suam circa carnem sicut intendentes tabernaculo suo: ac si nunquam possent esse casuram. Verum tamen cadat necessitas est: atque id quidem in breui. An non seipsum nescire videntur: qui sic dediti sunt carni et sanguini ac si omnino nihil aliud quam carnem solum se esse reputent: sic inuano accipientes animas suas: tanquam prorsus ignorent animas se habere? Si separaueris preciosum a villi ait dominus tanquam os meum eris. hoc est si sollerter discernueris inter exteriora interiorumque substantia: ut si per tabernaculum tuo ricas a flagello: quam tibi per malo-

Doc enī malū est. Unde dicis. declina a malo & fac bonū. Doc malū quod sua quidē aīa am priuat: qđ separat in te & deī: vt eo regnate tanqđ corpus sine aīa: sic sit anima sine deo: plāe mortua in semetipā: instar vni us eorū quos tāquā sine deo i hoc seculo fuisse apłs memorabat. Hec sane dixerī vt vī ipsā odio habēas carnē tuā. Dilige eā tāqđ tibi datā in adiutoriu & ad eternā beatitudinē: pfortiū pparā. Ceterisqđ amet aīa carnē vt nō ipsa in carnē trāsisse videat: vīcat qđ ei a dño. nō pmanebit spūs me⁹ in homine. qđ caro ē. Dilige aīa carnē suā: s; mīstoma gis suā ipius animā seruēt: amet adā eam suā: s; nō sic amet: vt vocē ei⁹ pī obediāt qđ dei. Deniq; ne ipī qđ expedit sic amari: vt videlz cui iteri caues a flagello pafne cor: reptōis thesauris irā eīne dānatōis. Hē nimia viperay ait iohānes. qđ demonstrat vos fugere a vītura irā: Facite dignos fructus pñie. Alī si euidēti loqret. Apprehēdite disciplinā: ne qñ irascat dñs: sustinete virgā corripientē: ne sentiat malleū cōte rētē. Quō dicūt nobis carnales hoīes crudelis est vita vīa: nō pēitis carnī vīe? Esto nūc pēim⁹ semini. In qđ ei magis pēre poteram⁹? An nō meli⁹ ē illud frōuari & multiplicari i agro: qđ i horreo putrefieri? Deu cōputruerunt iumenta in stercore suo. Sic vos parctis carnī vestre? Simus nos crudeles interi nō parcendo: at vos plane parcendo crudeliores. Siquidē etiā nūc caro nostra requiescit i spē: videritis vōsipsi qđ ignominie interī vestra sustineat: quid miserie eā maneat in futurū. Non accedet ad te malū: & flagellū nō appropinquabit tabernaculo tuo. Dic duplex est stola: & gemina qđ dā immortalitas cōmendat. Unde enim nī si et separatōe anime et corporis mors pcedit? Unde est: qđ mortuū corpus exanime nominatur. Unde autē separatō hec nī si ex flagellis pñtib⁹. ex qualibet doloris vehēmentia: ex ipsius corporis corruptōe. ex pena peccati? Merito timet. pinde & odit flagellū caro nīa quo nimis ab ipsius aīe tam delectabili honorabili qđ cōsortio amay nī mis diuortiu patiat. Ceterū interī quidem donec reuocetur. velit nolit sustineat illud necesse est. Expedit autē sic tolerare vt. pī sus euadas: et flagellū deinceps non appropinquet tabernaculo tuo. Jam vero vt supra meminim⁹. et incessanter puenit memi nisse: vera aīe vita deus est: et inter hec qđ separat malū: sed malū anime: qđ non ē ali-

ud qđ peccatū. Eya fratres nugari libeat: ociositatib⁹ indulgere delectet. Humirum gemino hoc serpentino vicio: quo duplicez nobis auferāt vitā: alterū corporis alterū cordis. quid nī secū dormiam⁹: nisi qđ de negligentia in grauiori piculo nō tam securitatē: ē: qđ desperationis iudiciū? Et quid optandū nobis ab vtroq; liberari: quid cauendum sane interim peccato: qđ peccati pena et eo studiosius a malo qđ a flagello declinā dū: quo pñciosius et omnino ifelicius sit a deo aīam qđ a corpore separi. Sane vbi pī sus de medio factū fuerit omīe pñtū: causa quidē omīio sublata: me ipē quoq; deiceps manebit effectus: vt quō accedere iā ad te malū omnino nō poterit. sic nec flagellū qđ de valeat appropinquare tabernaculo tuo qđ videlicet tam lōge sit ab exteriori homine qđ libet pena: qđ lōge fuerit culpa ab interiori. Hec enim aut nō erit in te malū: aut flagellū in tabernaculo tuo: sed nō accedet nō appropinquabit. Siquidē est cōsiderare hoīes in quib⁹ pñtū nō mō habitāt s; & regnat: nec iā proximū magis aut magis intīmū posse esse videt: nisi forte cū sic domibitur eis: vt nullo mō deinceps valeat non dñari. Est autē & alios inuenire in quib⁹ quidē adhuc manet pñtū sed iam nō dñat aut preualebit in eis: reuulsū: delectū: sed non pñtū eisectus. Constat sane ab initio non fuisse sic: et in parentib⁹ pñtis aī pñā illam mandati pñuaricationē nō mō non regnas se peccatū: sed nec fuisse quidē. Atqđ qdam mō iam tunc. ppe illis fuisse videt: qđ tā facile persuasum est: quod tā festināter intrauit. Quid vero aliud ammonēbat qđ et ipsā qđ pñtū penā & si necdū mēse corporib⁹: iā tamē velut pro forib⁹ esse: qđ dixit. In qđ cum qđ die comederitis de ligno scie boni & mali morte moriemī: Felix pinde expectatio: et beata spes nīa. quorū tā lōge gloriozior: futura est resurrectio qđ fuerit pñma conditio. vt nec culpa oīno nec pena. nec malū scilicet nec flagellū aut regnet aut habitet: aut regnare aut habitare iā possit aliqñ in aiabuf seu i corporib⁹ nīis. Hō accedet inquit ad te malū: & flagellū nō appropinquabit tabernaculo tuo. Hēmpē nīl tā remotū: qđ ad esse vltra non potest. Sed quid agim⁹ frēs Vereor: deprehēdi. Hēmpē horā hanc magnus ille & cōmunis abbas nī et vī nō vocatōi fmonū sed operi manū nōscat assignasse. pñtū tñ ignoscat facile: pñsertim nō in memor: religiose fraudis illi⁹ qua ro-

In psalmū qui habitat.

fo. clii

manus olim tribus annis ei i specu posito pie ministravit. pñtē siqđ vt legim⁹ pñtis sui oculis furabāt horas: & quem sibi subripere ad manducandū poterat certis dieb⁹ benedicto panem ferebat. Et ego qđem nō dubito fratres plurib⁹ qđ iter vos sunt: abū dantiorē spūaliūz deliciay suppetere copiam. sed qđ vobis cōmūno non subripio mihi. Quinimo & securius & suau⁹ quicqđ illud sit quod dñs donat sumo vobiscū. nec enim alimonia hec distribuendo minuit: s; potius augef ministrādo. Verū tñ qđ aliqñ vobis loquimur pñter pñtudinē ordinis nostri: nō nostra id agimus pñsumptōne: sed de volūate venerabilū fratry & coabbatūz nostrorū (qđ id nobis etiā inuīgūt) qđ tamen sibi qđez passim nolunt oīno licere. Hēmpē aliam mihi rōnem & singularē necessitatez esse nouerūt. Hec enī mō loquerer vobis: si possem laborare vobiscū. Illud forte vob efficacius vbum foret: sed et pñscientie mee magis acceptū. Ceterū qđ id mihi peccatis meis exigentib⁹: & onerosi huius vt ipsi scitis: tam multiplici infirmitate corporis ipa quoq; temporis necessitate negat. Atinam dicens & nō faciens in regno dei vel mīm⁹ merear inueniri. Amen.

C Sermo vndecimus vnde supra.

Criptum est & vera-

citer scriptū: qđ misericordie dei qđ pñsumpti nō sumus: qđ nō tradit nos in man⁹ inimicorū nostrorū. Agilat sup nos indefessus puigilq; ille singularis clementie oculus nō dormitat qui custodit israel. Id qđē necesse. Hō enī dormit neq; dormitat qđ impugnat israel. Et sicut sollicitus nīi & ipsi cura est d nobis: sicut ille sollicit⁹ est vt nos mactet & pdat: & vna ei cura ne forte qđ auersus est reuertat. Hos autēz aut non attendim⁹ aut min⁹ attendim⁹ reuerentiā pñsidentis: pñgentis custodiā: beneficia largientis: ingrati gratie: imo tā multiplicib⁹ gratijs quibus pñuenit nos et subuenit nobis. Et nūc quidē p seipsum implet spendoribus aīas nīas nūc p angelos visitat: nūc homines instruit: nunc etiam consolaf & erudit p scripturas. Quēcunq; enim scripta sunt: ad nīas doctrinā scripta sunt: vt p patientiā & p solatōne scripturarū spem habeam⁹. Bene ad doctrinā: vt p patientiam speremus. Si qđem (vt alibi scriptū est) doctrina viri p patientiāz nōscit. s; & patientia pbatōne opaf: pbatō nō spem.

Quid nos soli nobis obsumus: quid soli ne gligim⁹ nosipos? An ideo dissimulādū nob qđ vndiq; subuenit nobis. imo nō. pñterea studiosius vigilandū nobis. Hec enim taz magna. p nobis i celo pariter & i terra sollicitudo gereret: si nī magna nobis incubere necessitas videret: nō tā multiplex nob custodia: nisi ob multiplices infidias poneref. Felices pinde fratres nīi qui iam liberati sunt de laqueo venantiū: qđ de tabernaculis militantiū: ad atria quiescentiū transierūt malorū timore sublato. in spe singularif constitui. Ani iustorū immo vniuersitati dicitur. Non accedet ad te malum: & flagellūz non appropinquabit tabernaculo tuo. Sane cōsidera non ad hominē qui fm carnem viuut sed ad eum qđ in carne degens fm spiritum ambulat: hanc fieri pñmissionem. Siquidez non est distinguere inter illū & tabernaculū illius. Confusa in eo sunt omnia tanqđ in filia babilonis. Deniq; eiusmodi homo etiā caro est: nec in eo spūs manet. Vbi autē nō fuerit spūs bonus: qñ deierit malū? Porro vbi malum: flagellum quoq; appropinquet necesse est. Semp enī malūz pena comitat. Non accedat ad te malū: & flagellū non appropinquabit tabernaculo tuo. Magna. pmissio. sed vñd id sperare licet? Quomodo malum & flagellum euadam⁹: quomodo effugiam: quomodo elongabo vt non appropinquet mihi? Quo merito: qua sapiētia: qua virtute? Quoniā angelis suis mandauit d te: vt custodiant te in omībus vīs tuis. In quibus omnibus vīs? Quibus declinas a malo: quib⁹ fugis a vītura ira. Multe sunt vie & genera multa viarū: magnū pñfecto piculum viatorū. Quā facile in multarū oc cursum errabi in via sua: qui viay discretione caruerit. Nam neq; angelis mandatū: vt in omnib⁹ vīs custodiant nos: sed in omnibus vīs nostris. Sunt autem a quibus & in quib⁹ oportet custodiri. Scrutemur p inde vias nostras fratres: etiā vias demōnū: vias quoq; beatorū spiritūz: & vias dñi inuestigemus. Et quidem sup me quod incipio sed adiuvabit orationib⁹ vestris: vt aperiat mihi thesaurū intelligentie sue: & voluntaria oris mei beneplacita faciat sibi deus. Hic igitur filioz adam in necessitate & cupiditate versantur. Ab vtraq; siqđem ducimur: & ab vtraq; trahimur: nisi qđ vide mur magis vrgeri necessitate qđ trahi cupiditate. Et necessitas quidem specialiter corpori tribuēda videtur. Hec simplex illa

est sed amfractus habens plurimos: plurima q̄s dispensat: nam compendia pauca ad modum: si qua tamen: quis hominū nesciat q̄ necessitas hominū reuera & multiplex sit? Quis sufficiat explicare? Ipsa nos erudit experientia: ipsa veritas dat intellectum. In his quibz docet q̄ necesse habeat clamare ad dñm: non de necessitate sed de necessitate tibus meis erue me. Nec modo ab hac via necessitatis: sed ab ea quoq̄ que cupiditatis est optabit educi: quisquis si surda aure monita sapientis exceperit. Quid enī ille ait? A voluntatibz tuis auertere. Et item. Post concupiscētiās tuas non eas. Siqdē e duobus malis longe melius: est in necessitatibus gradi: q̄ in cupiditate. Multiplex illa: sed ista amplius p̄ omne modū: imo vltima oēm modum multiplicior inuenit. Res cordis est ista cupiditas: p̄pterea tāto maior: q̄ to anima plus ē q̄ corpus. Deniq̄ he sunt vie que vidēt hominibz bone: sed finē non habent: nisi cum demergūt in pfundū inferni. Si inuenisti vias hominū: illud q̄q̄ considera ne forte de his dictum sit p̄trio r infelicitas in vīs eorū: vt sit contritio in necessitate: infelicitas in cupiditate. Quo modo in cupiditate infelicitas? Id est non felicitas vt putat. Quid enī si cui forte vtdetur in terrenarū affluentia rex felicitas aridare cupita? Eo ipso infelicio est: q̄ vehementius ipsam p̄ felicitate amplectitur infelicitatem: aut magis imergit ei r absoibetur ab ea. Ne filijs hominū ab hac felicitate falsa atq̄ fallaci: ve q̄ dicit quia diues sum r nullius egeo. cum sit paup̄ r nudus r miser r miserabilis. Et necessitas quidē et infirmitate carnis: cupiditas ex cordis inedia r obliuione p̄cedit. Idcirco alienū mē dicat anima: q̄ oblita sit comedere panem suū: p̄pterea terrenis inhiat: q̄ minime celestia meditetur. Videam? et demonū vias Videam? r caueamus: videam? r fugiam? eas. Siqdē vie illorū p̄sumptio r obstinatio Scire vultis vnde id sciam? Considerate eorū principem: qualis ille est tales r domestici eius. Considerate vias ipsius p̄ncipia: si non manifeste in immanissimā statim p̄sumptionem p̄sulerit dicens. Sedebo in mōte testamenti in lateribus aquilonis: similis ero altissimo. Quā temeraria: q̄ horrenda p̄sumptio. Nunqd non illic ceciderūt omnes qui operant iniquitatem: expulsi sunt nec potuerūt stare? P̄pterea p̄sumptionez stare non potuerunt: p̄pter obstinationez

qui cecidit nō adsciet vt resurgat. Ex hac nāq̄ spiritus vadens: ex illa non rediēs est. Et mira quidem p̄sumptio demonū: sed nō minus mira obstinatio est: q̄ supbia eorum semp ascendit: p̄pterea non est illis cōmutatio. Quia enim conuerti noluerunt a via p̄sumptionis: inciderūt in viam obstinationis. Quaz p̄uerso r euerso sunt corde filij hominū quicūq̄ sectātur vestigia demonū ingrediūtur demonū vias. Nec enim tota aduersum nos spūaliūz collectatio nequiciarum est: vt nos seducant vt nos inducāt in vias suas: vt deducant in eis: p̄ducāt ad destinatum finē qui paratus est eis. Fuge homo p̄sumptionem: ne gaudeat d te inimicus tuus. Nempe i his maxime vicijz gaudent: in seipso expertus q̄ difficile possit ab hac tanta voragine respirare. Nolo autem ignorare vos fratres: quo nā modo descendatur: immo cadatur in illas. P̄rim? enim vt interim occurrat gradus descensiois huius dissimulatio est: p̄pterea infirmitatis: iniquitatis: inuititatis: dum sibi parcens sibi blandiens: sibi p̄suadens hō aliquid se esse cum nihil sit iam ipse se seducit. Secundus gradus: ignorantia sui. Abi enim in p̄mo gradu inutilia sibi consuevit periformata foliorum: quid superest nisi vt vulnera tecta nō videat: p̄sertim cum ad hoc solus terebit ne videretur? Ex hoc tandem fit: vt etiam alto reuelante vulnera non esse contendat: conuersus in verba malicie ad excusandas excusationes in peccatis. Atq̄ is quidē tercius gradus est admodū vicinus: immo cōtiguus p̄sumptioni. Quid enim mali iam actitare vereat qui p̄sumit r defensare? Eterum difficile hic herebit in tenebris r lubrico p̄sertim cum non desit etiā āgelus domini malus p̄sequēs r impellens. Itaq̄ quartus gradus vel quantum potius p̄cipitūz contemptus est: vt quemadmodū scriptura dicit: impius cum venerit in profundum malorū contemnat. Ex hoc r deinceps magis ac magis super eum vrget putens os suum: dum videlicet eiusmodi animam contemptus tradit impenitentē: impenitentia obstinatioē firmatur. Hoc est iaz peccatum: quod neq̄ in hoc seculo neq̄ in futuro remittitur: quia cor durum r induratum nec timet deum: nec hominem vere tur. Qui sic in omnibus vīs suis adheret diabolo: manifeste factus est vnus spiritus cum eo. Et vie quidem hominū quas superius demonstrauimus: ipse sunt de quibus

victur. Temptatio vos non apprehendat nisi humana: r quia humanum est peccare. Porro vias diabolicos a natura hominis alienas esse quis nesciat: nisi q̄ in nōnullis ipsa sibi consuetudo induisse naturam videatur? Eterum r si quorundam hominum sit: non humanū tamen sed diabolicum est in malo p̄seuerare. Que vero sunt sanctorū angelorū vie? P̄fecto ille quas vnigenitus enarrauit dicens. Videbitis angelos ascendentes et descendentes super filium hominis. Ascensio igitur r descensio vie illorum. Ascensio p̄pter se: descensio vel potius condescensio p̄pter nos. Sic beati illi spiritus ascendunt per contemplationē dei descendunt per compassionem tui: vt custodiant te in omnibus vīs tuis. Ascendunt ad vultum eius: descendunt ad nutū eius quoniam angelis suis mandauit d te. Nec tamen vel descendendo visione glorie fraudantur: quia semper vident faciem patris. Puto r vias diuini vultus audire. Multū p̄sumere video: si me illas p̄miserō ostensurum. Legi autem de ipso. quoniam docet nos vias suas. Cui enim alteri credere tur? Docuit itaq̄ vias suas: cui aperuit labia p̄phete vt diceret. Anuerse vie domini: misericordia r veritas. Ita ad singulos: ita ad omnes p̄munire venit: in misericordia scilicet r veritate. Abi enim iam multa fuerit p̄sumptio de miseratione sed obliuio veritatis: vbi de veritate multa desolatio: nulla autem de memoria misericordie consolatio. non sunt vie domini. Nam neq̄ veritatē tenet qui misericordiam (vbi vere est) non agnoscit. nec vera esse sine veritate misericordia potest. Itaq̄ vbi misericordia r veritas obuauerūt sibi: ibi sese etiam iusticia r pax osculantur: nec is abesse potest: cuius in pace factus est locus. Quanta au diuimus et cognouimus: siquidem patres nostri annūciauerunt super hac copula taz felici misericordie r veritatis. Misericordia tua r veritas tua suscepērūt me: ait p̄pheta. Et alio loco. Misericordia tua inq̄r: ante oculos meos est: r complacui in veritate tua. Sed r domin? ipse de eo. Veritas mea r misericordia mea cum ipso. Sed considera etiam manifestos aduentus domini quemadmodū scilicet in eo qui iam p̄sumptus est: misericordem teneas saluatorem. Porro in eo qui in fine p̄missus est: veracem sustineas retributorem. Nam et hinc forte videbitur dictum: quia misericordia

r veritatem diligit deus: gratiā r gloriā dabit domin? Quamuis r in priore quoq̄ aduentu recordatus sit misericordie sue et veritatis sue domui israhel: et in posteriori licet iudicaturus sit orbem terre in equitate: r populos in veritate sua: non tamen futurum iudicium sit sine misericordia. Nisi forte ei qui non fecerit misericordiaz. Nec sunt etenim eternitatis itinera: de quibus apud p̄phetam sic habes. Incuruati sunt colles mūdi: ab itineribus eternitatis eius. Ad manū ē vnde id facillime p̄bare possum. Siquidem misericordia domini ab eterno r vsq̄ in eternum: et veritas eius manet in eternū. Ab his itineribus incuruati sunt colles mundi: superbi demones: principes mundi huius tenebrarum harum: qui vias veritatis et misericordie nescierunt: neq̄ meminerunt semitarum eius. Quid illi et veritati: qui mendax est et pater eius? Deniq̄ habes manifeste de eo scriptum. Qui in veritate non stetit. Quaz vere longe fuerit a misericordia: etiam inflicta nobis ab illo miseria nostra testatur. Quādo ille vn q̄ ei misericors fuit qui homicida ab initio erat? Postremo qui sibi nequam: cui bon? Quā nequissimus ille sibi qui nunq̄ super propria iniquitate dolet: nunq̄ super p̄pria damnatione compungitur? Mirum falsa p̄sumptio est a via veritatis extrusit erudelis obstinatio viā misericordie interclusit. Inde enim nec in se vnq̄ assequi nec a domino misericordiam consequi potest. In hunc ergo modum tumidi illi colles incuruati sunt ab itineribus eternitatis: duz a vīs domini (que quides recte sunt) p̄ amfractus suos: r distorta non tam itinera q̄ precipicia corruerunt. Quā vero prudentius atq̄ vtilius alij quidem colles: ab his itineribus incuruati r humiliati sunt ad salutem. Non enī incuruati ab his tanq̄ ab eorū rectitudine dissidentes: sed q̄ ipsa eos incuruauerunt itinera eternitatis. An nō incuruatos iam cernere est colles mundi: dū sublimes q̄q̄ ac potentes deuota subiectōe inclināt ad dñm: r ei? vestigia adorāt. Nunqd nō incuruant: cū ab ipsa sua p̄ncipiosa celsitudine vanitatz r crudelitatz ad hūiles semitas cōuertunt misericordie r veritatis. Ad istas nimirū vīs vias non modo bonorū spūz: sed etiā electorū vie hominū diriguntur. Et primus quidem gradus misero homini emergētī d̄ pfundo viciorū illa ē misericordia: q̄ misere filio m̄ris sue: misere anime

sue pinde placens deo. Imitat enī qui hu-
lusinodi est magnū illud diuine miseratiōis
opus: cōpunctus cū eo qui prior pro eo pun-
ctus est. moriēs et ipse qđammodo p salute
sua: nec parces sibi ipsi. Nec miseratio pma
excipit redeuntē ad cor: et hec intra ipa vi-
seerū actitat archana. Superst vt via regia
pgrēdiat. pcedat vsq ad veritatē: quod
sepissime cōmendat vobis. cor dis cōtritō
nemoris cōfessio comitetur. Cor de enī cre-
ditur ad iusticiā: ore aut cōfessio sit ad salu-
tem. Cōuersus ad cor paruulus fiat in ocu-
lis suis necesse est: sicut veritas ait. Nisi cō-
uersi fueritis et efficiamini sicut paruuli: iste
nō intrabit in regnum celoz. Non ergo
velit dissimulare. qui nō valet nescire qđ
ad nihilū redactus sit. Non confundatur in lu-
cem. p dere veritatis: quod nō sine misera-
tionis affectu viderit in occulto. Sic ingre-
dit homo miscēdā: et ipa miscēdā est: vias vti-
qđ dñi. vias vite. et fructus viarū salus est via-
toris. Vias quoq angeloz ad easdē nihilo-
minus tendere manifestū est. Cū enī ascen-
dit ad contemplatiōē inquirat veritatē
de qua et desiderādo satiant: et satiando desi-
derant. Cum vero descendūt faciunt nobi-
scum miscēdā: vt custodiāt nos in omib⁹
vijs nostris. Ad ministratōē enī discipulos tā-
mī in ministeriū ppter nos. Plane mini-
stri nostri: nō dñi nostri. Et in hoc vnigeni-
ti formā imitatur. qui non venit ministrari
sed ministrare: qui stetit inter discipulos tā-
qđ qui ministrat. Fructus angelicarū viarū
quod ad ipos spectat. sua ipozum beatitu-
do et obedientia caritatis. quod aut ad nos
pertineret. inde quidem obtentus diuine
gratie: hinc vero custodia vie nostre. Siqui-
dem angelis suis mandauit de te vt custo-
diant te in omnibus indigētis tuis. in om-
nibus desiderijs tuis. Alioquin facile est ti-
bi incurrere vias mortis. vt videlicet aut de
necessitate in obstinatiōē. aut in psumptio-
nem de cupiditate. prumpas. que quidem
iam non hominū sed demonū vie sunt. In qđ
enim tam facile inueniri solent homīes ob-
stinari: qđ in eo quod aut ad necessitatē per-
tinere simulat aut arbitrant: Quicquid
moneas ait ille: ego qđ possum possum. et nō
vltra qđ possum. Tu si hic sis: aliter sentias
Unde vero in psumptionē: nisi ex quodā im-
petu vehementioris desiderij proflimus?
Interim mandauit angelis suis deus: non
quidem vt amoueant te a vijs tuis: sed vt i
eis ipis te custodiāt: et quasi p vias suas: vi-

as tuas dirigāt in vias ipius. Quod nā mo-
do inquit? Nempe vt qđ angelus ex sola ca-
ritate puri agit: tu ppria saltē necessitate
cōpulsus et ammonit. descēdas et cōdescen-
das exhibere pprio misericordiā: et rursum
cū eodem angelo leuans desideria tua tota
animi cupiditate. ascēdere studeas ad sum-
mam et perpetuā veritatē. Hinc enī mone-
mur lenare corda nostra cū manibus. hinc
audim⁹ quotidie: sursum corda. Hinc quoq
negligentes arguimur: et dicat nobis. Filij
hominū vsquo graui corde: vt quid diligi-
tis vanitatē et queritis mendaciū? Exone-
ratū enī cor et leue leuat magis: vt querat et
diligit veritatē. Nec miretis qđ in vias do-
mini secus nos admittere imo et immittere
nō dedignant: qui custodire dignant nfas.
Quā felici tamē in eis ipi ambulāt: quāq
securi? Ceterū ipi quoq longe inferi? ab
eo: qui veritas ipa et ipa miscēdā est: in hōis
ricordia et veritate versant. Quā vero con-
grue suis quoq gradibus: sibi cōpetenti-
bus: disposuit de⁹. Summā rerū tenet ipse
qui summ⁹ est. ipse sup: a quē nichil est vltra
quē nichil. Porro angelos sanctos non in
summo quidē posuit sed in tuto. quippe eis
qui in summo stant vicini? adherētes: ac p
inde cōfirmatos virtute ex alto. Hā hōies
quidē nec in summo. nec in tuto sunt: sed in
cauto. Deniq et in solido sunt: id est: i terra
habētes locū inū sed nō infimū: vnde p possi-
bile et necesse sit vt sibi caueant. Demones
aut in pēdulo hui⁹ aeris vagi ventosq va-
gant. Indigni siquidē celos cōscendere: ad
terrā tñ descēdere dedignant. Et hodie qđ
dem ista sufficiāt: atq vtinā eiusdē ipi mu-
nere sufficiētes ei gratias referre valeam⁹
ex quo et sufficiētia nostra est. Hā enī suffici-
entes sum⁹ vel cogitare aliquid a nobis qđ
ex nobis: nisi ipse dederit nobis qđ vā omni-
bus affluenter: et sup omnia benedictus i se-
cula seculoz. amen.

¶ Sermo. xij. vnde supra.

¶ meministis hester=

no sermone vias demonū psum-
ptionē dixim⁹ et obstinatiōē: nec
tacuim⁹ quare id dicerem⁹. Ppossum⁹ si ne-
cessariū iudicatis vias eoz via adhuc alia i
uestigare. Hā et si offim⁹ eas occultare la-
bozem: multipliciter eos pdit spū sanctus
multipliciter i scripturis sanctis declarat
semitas iniquoz. Legim⁹ siquidē de eis oī-
bus qđ in circuitu impij ambulāt. Legim⁹

In psalmū qui habitat.

fo. clv.

de eoz pncipe: qm circuit querens quem
deuoret. Quod et ipse fateri cogit in pntia
maiestatis. vt inter filios dei altans et vnde
veniat requisitus: circuitui ait terrā et pambu-
lauit eam. Dicam⁹ itaq vias eius circuitōz
et circuituētrōnē. Ista enī ad nos: illa vtitur
in seipso. Semp ille extollit: s3 deiciē semp
supbia eius audiat: semp semp humiliat.
Hūc nō circuitus iste: Qui enim in cir-
cuitu ambulat. pfiscitur qđem: sed pficit
nihil. Et homini qđ seqtur hūc circuitu: qui
nunq a ppria voluntate recedit: si conaris
auellere: paululū sequi videbis sed in dolo.
Circuitus est: aliudē reditū parat: nō ab ea
penit⁹ abducat. Saragit: vndiq fugiat: vndiq
heret: tñ semp pprie volūtati. Seruū
si mala est circuitio. ppria longe eqđē peior
circuitu aliena. Secūda siqđem vel ma-
rime diaboli facit. Sed quomō frēs vt mi-
serū hominē circuitu enat: supbiūm? ille de-
scendit: Vide circuitū impij i hoc ipso. Scū-
li eius omne sublimē vident: attri ymo qđz
ipsa curiose veltigat. sed vt magis ascēdat
vt vehemētius intumescat: et cum p culca-
uerit humilez: sibi videat ipse sublimior. sic
scriptum est. Dum supbit impius incendit
paup. Quā puerse ascendētes et descēden-
tes angelos bonos angelus malus emulat
Ascendit studio vanitatis: descendit liuore
malignitatis Quis mendat ascensio: eius
crudelis descēso est. expers ille (vt heri vi-
rimus) misericordie et vnitatis. Ceterū si de-
scendūt maligni vt circuitu enat: grās ei cu-
ius mādato descendūt et benigni angeli vt
subueniāt nobis: vt custodiāt nos in oibus
vijs nostris. Hec hoc solū: sed in manibus
inqt portabunt te: ne vnq offendas ad lapi-
dem pedem tuū. Quāta nobis frēs in hui⁹
scripturē vbi: et eruditio et amonitio et pso-
lacio exhibet. Quis in oibus psalmis tam
magnifice pusillanimes psolet: negligētes
āmonet: erudit igno: ātes: Hā id qđ fideli-
bus suis. pudentia voluit diuina prestare:
vt in ore ipsoz xsculi psalmi hui⁹: hoc ma-
rime qđragesimali tpe versarent. Nec ali-
unde qđ ex ipso vspuratiōē diaboli sumpta
videt occasio. vt in hoc qđ neqssim⁹ ille fu⁹
filij seruat vel inuitus. Quid enī tam mo-
lestū ei: qđ nobis esse potest tā locūdū: qđ vt
etiā malū eius nobis cooat in bonū? An-
gelis suis mādauit de te: vt custodiāt te in
oib⁹ vijs tuis. Cōfiteant dño mie ei⁹: et mi-
rabilia eius filijs hōim. Cōfiteant et dicāt
inter gentes: qm magnificauit dñs facere

cum eis. Dñe quid ē homo qđ innotuit ei:
aut quid appōis erga eū cor tuū? Appōis
cor erga eū: geris p eo sollicitudinē: curā
illi habes. Deniq ei mittis vnigenitū tuū
imittis spū tuū: pmittis etiā vultū tuum.
Et ne qđ in celestib⁹ vacet ab opa sollicitu-
dinis nre: beatos illos spūs ppter nos mit-
tis in ministerium: custodie nre deputatos
nostros iubes fieri pedagogos. Ppax est ei
qđ facis angelos tuos spūs: facis et angelos
paruuloz. Deniq angeli eoz semp vident
faciem patris. Filios vtiq tā felices et tuos
ad nos: et nostros ad te angelos facis. An-
gelis suis mādauit de te. Mira dignatio: et
vere magna dilectio charitatis. Quis enī:
quibus: de quo: qđ mādauit? Studiose pfi-
deremus frēs: diligenter cōmendem⁹ me-
more hoc tam grande mādātū. Quis enī
mandat. Cuius sunt angeli: cui⁹ mandatis
obēpauit: cui⁹ obediūt volūtati? Nempe
angelis suis mādauit de te: vt custodiāt te
in oibus vijs tuis. nec cunctant qđ etia in
manib⁹ tollant te. Summa ergo maiestas
mādauit angelis: et angelis suis mandauit
Illis vtiq sublimib⁹ tam beatiss: tā maxie
sibi coherentib⁹: tam familiarē adherenti-
bus: et vere domesticis dei. Mādauit de te.
Tu qđ es? Dñe qđ est hō qđ memor es ei⁹:
aut filius hōis qm reputas eū: quasi xō nō
sit homo putredo: et fili⁹ hōis vermis. Sed
qđ putas mādauit de te? Hūc scriptū ē
te amaritudines: nūqd foliū quod vērō
rapit ostendat potentia suā: et stipulā secā
psequant⁹. Hūc vlt tollāt impium ne vi-
deat gloriā dei: Mandādū istud est: nō mā-
datū. non recedas ab adiutorio altissimi: in
protectiōē dei celi cōmorare: ne de te illud
qđ mandet. Quē enī. preperit deus celi:
nō de eo illud mandabit: sed p eo. Et qđ in-
terim nō mandat. p eo differet: vt sint omia
ppter electos. Deniq parantib⁹ tre seruīs
et continuo sup seminata colligere zizania
cupientib⁹: puidus pfamilias: finite inqt
vsq ad messiem: ne forte eradicetis simul et
tritici. Quō igit tam diu seruabitis interea:
Hoc plane: hoc opus presens: hoc mādātū
temporis huius. Itaq angelis suis mādauit
de te vt custodiāt te. Et triticum inter
zizania: o granū inter paleas: o lilij inter
spinas. Gratias ei fratres: gratias ei et pro
nobis pariter et p vobis. Preciosum depo-
situm nobis cōmiserat: fructum crucis sue
precium sanguinis sui. Non est contentus
custodia hac tam parum tutata: tam parū

utili tam fragili tam sufficere. Sup muros tuos hierusalē pstituit custodes. Nepe etiā ipsi q vident muri aut in muro ipso colūne: his custodibus egent et maxime. Angelis suis mandavit de te: vt custodiāt te in oib⁹ vīs tuis. Quātū tibi debz hoc vbi inferre reuerentiā: afferre deuorōne: conferre fiduciam. Reuerentiā p pntia: deuorōne p beatitudinē: fiduciam p custodia. Laute ambulare: vt videlz cui assunt angeli: sicut eis mandātū est: in oib⁹ vīs tuis. In quouis diuerso: in quouis angulo: angelo tuo reuerentiam habe. Tu ne audeas illo pntē: qd vidente me non audeas. An pntē esse dubitas quem nō vides? Quid si audires: quid si tangeres: qd si olfaceres? Vide quia non solo visu rex pntia cōprobet. Non oī visu subiacent: nec corpalia qdem. Quātū magis spūalia pcul sunt ab omni sensu corporeo: et spiritualiter potius vestiganda. Si fidem pūlas: ea tibi angelicā pbat sententiā nō deesse. Nec dixisse piget: qm fideles pbat: quam nimis apūsus argumentū nō apparē tū esse diffinit. Assunt igitur et assunt tibi: nō modo tecū: sed etiā p te. Assunt vt pregan: assunt vt pnt. Quid retribuēs dño p omnib⁹ que retribuit tibi? Siquidē soli ei honor et gloria. Quare ei solus: quia ipse mandauit: et oē datū optimūz nō nisi ab illo est. Verū tū et si ille mandauit: ipse qd et ei et tanta charitate obediūt: et nobis subueniūt in tanta necessitate: ingratos esse si licet. Simus ergo deuoti: sim⁹ grati tantis custodibus: reamem⁹ eos: honoremus eos: qd tum possum⁹ qd tum debem⁹. Totus tū ei reddat et amor et honor: noster: a quo tā ipis qd nobis est totū vnde honorare possumus vel amare: vñ amari honorare meremur. Neqz enī apūsus vbi ait: soli deo honor et gloria: ppheticō credendus est obuiare fmo: qd sibi etiā amicos dei nimis honorificatos esse testatur. Puto at simile esse illud vbi apostoli ei qd item ait: memini qd debet nisi vt inuicem diligatis. Siqd nō hoc voluit: vt alia quelibet debita negarent: pser tim cū idem ipse dicat: cui honorem honorez et in hūc modū. Et ergo pleni⁹ intelligas quid i vtroqz senserit quidve monuerit: vnde quēadmodū inter radios solis minora quibet luminaria nō vident. Nunqd amota modo sydera arbitramur: nunqd extincta? Minime qdem sed ampliori claritate quodāmodo tectat: interim apparere non posse. Sic ergo dilectio alia qūis debita supans:

quasi sola regnare debet in nobis: vt qd debetur ceteris sibi vendicat: et ex dilectōe omnia faciam⁹. Sic diuin⁹ pualere debet honor: et quodāmodo p iudicare vniuersos: vt solus ipse non modo p omnibus sed in omnib⁹ honoretur. Idipsum sane putes dictum etiā de amore. Quid enī extra ipsum reliqz ceteris: qui totum cor: totam animā totam virtutem: dño deo suo in dilectōe donauit? In ipso itaqz frēs affectuose diligamus angelos eius tanq⁹ futuros aliquādo coheredes nostros: interim nō actores et tutores a patre positos: et ppositos nobis. Hūc enī filiū dei sumus: et si nōdū appareat quid erimus: eo q adhuc paruuli sub tutoribus et actoribus sumus: tanq⁹ nihil interī differentes a seruis. Ceterū et si tam paruuli sum⁹: et tam magna nobis timet: nec modo tam magna: sed et tam piculosa via restat: qd tū sub tantis custodibus timeam⁹. Nec supari nec seduci: minus aut seducere possunt: qui custodiūt nos in omnib⁹ vīs nris. Fideles sunt: prudētes sunt: potētes sunt: quid trepidam⁹? Tantū sequamur eos: ad hereamus eis: et in ptectione dei celi cōmoramur. Et de enī q necessaria sit ista ptectione: ista custodia in vīs tuis. In manibus inquit portabunt te ne vnq⁹ offendas ad lapidem pedē tuū. Pbat tibi videlz: q non sit lapis offensionis i via. Considera q sequū. Sup aspidem et basiliscū ambulabis et pculabis leonē et draconē. Quaz necessari⁹ pedagogus imo etiā baiulus: pser tim puulo inter hec gradienti. In manibus inquit portabunt te. In tuis qdem vīs custodiēt te: et deducunt puulū: qua potest paruulus ambulare. Ceterū nō te patiens tētari supra q sustinere potes. sed in manib⁹ tollent vt ptransas offendiculū. Quā facile transiit q illis portatur manib⁹: q suauiter iuxta vulgare puerbium natat: cuius alter sustinet mentum. Quotiēs ergo grauissima cernit vrgere tētatio. et tribulatio vehemens imminere: inuoca custodem tuū: in oportunitatibus in tribulatioe. Inclama eum et dic. Dñe salua nos perimus. Non dormit neqz dormitat. Et si ad tempus quandoqz distimulet: ne forte piculosus ab illius te manibus ipse precipites: si te eis ignoraueris sustentatum. Spūales enī sunt manus istę: et auxilia vtiqz spūalia: que singulis electoz p cuiusqz discriminis modo: et obiecte diffcultatis tanq⁹ lapidee molis quāritate: ab his q sibi deputati sunt angelis spūaliter et

multipliciter exhibentur. Dico ego tamen ex his que cōmunia magis arbitror et paucis qui inter vos sunt inexplata. Turbat aliquis vehementer seu corporali quouis incommodo: seu tribulatioe aliqua seculari seu accidia spūs: et quadam animi defectōe languescens. Itā tētari incipit supra q valeat sustineret: iam impinget et offendet in lapide: si non fuerit qui subueniat. Quis vero est lapis iste? Ego illum intelligo lapidem offensionis et petram scandalit: in quā si offenderit quis collidit: sup quez vero ceciderit conteret eū. Lapidem vtiqz angularē: electum: p ciosum: qui est dñs xpī. In hūc lapidem offedere est murmurare aduersus eū scādalisari a pusillanimitate spūs: tempestate. Itaqz opus illi est angelica operangelica p iolatione: angelicis manibus: qui iam defecit: iam p pmodū offendit in lapidem. Et vere offendit in lapidem q murmurat et blasphemat: seipsum collidens: nō eū in quē furibundus impingit. Arbitror sane velut duabus qbusdāz manib⁹ eiusmodi homines interdū suppo: tati: vt quodāmodo nō sentientes transcant: qd tantope formidabāt nec paz mirent postmodum tam sup posteriori facilitate: q sup difficultate poti. An tū scire tam intelligam duas man⁹? Duplicem vtiqz demonstratōnem: dum videlz hinc qdem tribulatiois breuitas: inde eternitas retributionis ostendit: aut magis p i gatur vel impmitur cordi vt intimo affectu sentiat: qm momentaneū hoc et leue tribulatiois nostre: supra modum in sublimitate: eternūz pōdus glorię opat in nobis. Quis nō istas tam bonas p bonos non credat fieri: cum certum sit q ecōtrario male vtiqz fiant immisiones p angelos malos? Dabete totē familiares angelos frēs mei: frequentate eos sedula cogitatōe et deuota ofone qui semp vobis assunt ad custodiam et consolationem.

¶ Sermo tredecimus vnde supra.

¶ Sum⁹ hūc versum

qui in manibus est videlicet. In manibus portabunt te et cetera.

Non modo de presenti consolatioe dictuz accipe: sed etiam de futuro. Nepe custodiunt nos in vīs nostris angeli sancti: sed via finita (qd est vtiqz vita finita) in manib⁹ tollunt. Nec ei defunt nobis testes fideles. Propterea lectū est nobis de beatissimo patre nostro vere p omnia benedicto: q dum

intentā oculorū acies in splendore chorū: luce lucis habere videretur: vidit germani animam capuam episcopi in spera ignea ab angelis in celum deferri. Sed quid huiusmodi testimonia: requiramus? Ipse in euangelio veritas de mendico et vlcerofo ait: quoniam portatus est ab angelis in sinu abrahe. Neqz ei in illa tā noua nob tanq⁹ incognita regione ambulare ipsi possemus: pser tim cuz tantus sit lapis in via. Quis lapis? Qui in lapidibus olim consueuerat adorari: qui lapides obtulit domio dicens: vix vt lapides isti panes fiat. Porro pes tu⁹: affectio tua pes anime quā in manibus angeli portant ne offendant ad lapidem pedum tuorū. Quomodo enī vehementissimē turbaretur anima si sola hinc egredieretur: si illas sine cōsolatōe ingrederetur vias: si inter illos lapides suis pedibus graderetur? Et enī nō manifestus audi q necessitas habeat portari in manibus alienis: nec alijs q angelis tamen. Super aspidem et basiliscū ambulabis: et conculcabis leonem et draconē. Quid iter hec faceret pes human⁹? Quid humane affectōis inter tā terribilia monstra constaret? Nepe nequicie spirituales sunt: et quidem non incōgruis appellatiōibus designate. Sed quidem et de his dictū quod nequaquaz vobis excidisse reor. Cadent a latere tuo mille: et decem milia a dextris tuis. Quis vero scire potest an diuise sint inter eos operatōis malicie: ministratione iniquitatis: vt ex diuersis officijs: quin potius maleficijs: vocabula quoqz diuersa: sortiti nominentur. Alius siquidem aspis: alius vero basiliscus: alius autem leo. et alius quidem draco: q videlicet suo quidem inuisibili modo varie quoqz noceant: quasi alius morsu: alius quoqz visu: alius autem rugitu vel ictu: alius siquidem flatu? Legi etiam de quodam genere demoniorū: qd non eiciatur nisi in oratōnibus et ieiunijs. Nihil potuerat nāqz verbum apostolice increpationis ad illud. Quomodo non aliud aspis erat: illa vtiqz de psalmo aspis surdat obturās aures ne vocē audiat incantatio? Eis non terreri a tam terrifico mōstro: vis securus post mortem ambulare super aspidem istam? Laue ne interim post eaz ambules: caue ne imiteris: et non erit qd pauas in futuro. Eniūcro vicium est cui reor eiusmodi spiritū dominari: et si vultis scire: ipsa est circuitio a quo nobis hesterno sermone monuimus esse cauendum. Ipsa obstina-

no est. aduersus quā pūde loq̄bamur. Nec enī piget quoties datur occasio ab hac tam graui peste p̄mūnre vos vt eaz om̄imodis fugiatis: quod hec q̄dē sit sūma q̄dā religio nis subuersio. et vere iurta testimonij legis latoris venenū aspidū insanabile. Dicitur aspis hinc alterā aurē q̄ pressū terre infingere. inde vero alterā caude immisione ni hilomin⁹ obdurare nō audiat. Quid ad hec incantatis vox quid sermo faciet p̄dicatis? Orabo p̄ eo: humiliabo in ieiunio aīam me am. baptisabor p̄ mortuo vberimo quodā p̄fūto lachrymarū: apud quē viderim ni hil humane incantationis quālibet sapientiā nihil quātūcūq̄ ammonitiōis industriam p̄ualere? Mouerit tamē vir p̄inar nō celo sese sed solo infingere caput: q̄ sapientiā de sursum est. nō modo pudica: s; et pacifica sit. hec aut magis vt ita dicā aspidica nisi terrena esse nō potest. Sed nec adeo obsurdesceret: nisi cauda quoq̄ obduraret auditū. Que est hec cauda? Finis int̄tōnis humane. Nec surditas desperata: dū hinc quidez velut terre infusus pprie quisq̄ inheret voluntati. inde velut reflectēs caudam finem aliquē meditatur: et fingit animo quod viderat adipisci. Nolite obsecro fratres. nolite obdurare aures. nolite aliquādo obdurare corda vestra. Inde enī tam modica et amarus sermo inuenitur in ore hominis obstinati: q̄ nulla ad eū penetrare queat bentuo lentia monitoris. Inde aspidi virus in lingue aculeo perforat: q̄ aduersus linguā incantatoris tanto se studio obdurarit. At basiliscus vt aiūt venenū in oculo gerit: p̄fūm animal: et p̄ omnib⁹ execrabile. Mos se cupis oculū venenatū. oculū nequā. oculum fascinantē? Inuidiā cogita. Quid vero inuiderem: nisi malū videre est? Si nō esset ille basiliscus: nunq̄ p̄ elius inuidiā mors intrasset in orbē terraz. Ne homini misero: q̄ inuidiā nō p̄vidit. Superem⁹ et vitium in hoc dum adhuc viuim⁹: si post mortē volumus ministeriū tante nequicie non timere. Nemo alteri⁹ bonū inuidio aspiciat oculo. Nempe hoc ipm iam quod in se est. tabe sua illud inficere et q̄dammodo interficere est. Qui hominē odit: homicidā illū interficit ip̄sa testat. Quid et ille qui bonū odit in homine: nunquid nō homicidā poterit appellari. Abhuc viuunt homo et ille iam reus est mortis eius. adhuc ardet ignis quez dñs misit in terrā: et inuidus tanq̄ q̄ spm̄ extinperit iam damnat. Ne nobis a dracone. Im

manis est bestia: statu igneo: quicqd attigerit necat. nō modo bestias terrefice et volucres celi. Naud aliū ego draconē hūc q̄ spiritū iracundie reor. Quātos etiā sublimis vt videbat vire: statu hui⁹ draconis misere satis adustos. turpiter in hui⁹ os geminus cecidisse. Quā meli⁹ subspis irasci potuerant ne peccaret. Nimis affectio naturalis ira hominū est: sed abutentib⁹ bona nature grauis perditio est et miseranda perniciēs. Occupem⁹ illā fratres in quibus expedit: ne forte ad inutilia illicitaq̄ prumpat. Sic nimis solet amorē amor expungere. solet timor timore depelli. Nolite timere eos qui corp⁹ occidūt ait dñs. anime autē nō habēt quid faciant. Et confestim. ostendā aut ait vob⁹ quē timeatis. Timere autē euz qui testatē habet corpus et animā mittere in gehennam. Ita dico vobis: hūc time. Ac si manifestius dicat. Nunc time me illos timeatis. Repleat vos sp̄s timoris dñi: et timor alienus locū non habebit in vobis. Et ego vobis dico. Non autē ego sed veritas. nō ego sed dñs. Nolite irasci eis qui transitoria vobis auferunt: qui ciuitia inferunt q̄ ingerūt forte supplicia et p̄ hoc faciūt nihil ostendam autē vobis cui debeatis irasci. Irascimini ei qui sola nocere potest: vt omnia illa nō p̄ofint. Aultis scire que nam illa sit? Iniquitas propria. Ita dico vobis: huic irascimini. Nulla enī nocebit aduersitas: si nulla domine iniquitas. Qui perfecte huic irascitur: ceteris non mouetur: magis et amplectitur ea. Ego inquit in flagella paratus sum. Sit damna sit cōuitiū sit lesio corporalis. Paratus sum et nō sum turbatus: quoniā dolor meus in cōspectu meo semp. Quid ni exteriora omnia paruipendā in huius estimatōne doloris? Filius inquit vteri mei persequit me. et conuiciātī seruulo indignabor? Lor meū dereliquit me. dereliquit me virtus mea et lumen oculorum meoz. et damna tēporalia plangā: aut incōmoda corporalia reputabo? Hinc nimis nō modo mansuetudo oritur cui draconis status non noceat. sed etiā magnanimitas quā rugit⁹ leonis nō terreat. Aduersarius vester tāq̄ leo rugiens ait petrus. Gratias magno illi leoni de tribu iuda: rugire iste potest: ferire nō potest. Rugiat quantū vult. tantūmodo fugiat ouis christi. Quanta minas: quanta exaggerat. quanta intērat. nō simus bestie: vt nos prosternat vacuus ille rugitus. Sic enim perhibent qui talia curiosius vestiga

In psalmū qui habitat So. clvii.

nerunt. Ad rugitū leonis nullam bestia stare posse: ne cam quidē que aduersus ictum eius tota animositate repugnat: et plerūq̄ superat rugientē. qui nō sustinet rugientē. Ecce bestia: vere ratiois expers: qui tāz pusillanimitas est vt solo timore cedat: qui sola futuri exaggeratione laboris victus: ante conflictū nō telo sed tuba p̄sternitur. Non dum restitistis vsq̄ ad sanguinē aut strēnū ille dur: qui leonis hui⁹ nouerat vanum esse rugitū. Et alius quidā. Resistite inquit diabolo: et fugiet a vobis.

Sermo. xlii. vnde supra.

Samus fratres gratias

factori nostro: bñfactori nō redēptori nostro: remuneratori nostro: aut potius spei nostre. Ip̄e enim retributor. ip̄e retributio nostra: Nec aliud iam q̄ ipm expectam⁹ ab ip̄o. P̄rimus q̄ nobis prestitt: nō ip̄sū sum⁹. Siquidē ip̄e fecit nos et non ip̄i nos. P̄ax ne tibi videtur istud: quia te fecit? Cogita qualem te fecit. Nempe etiā scōm corpus egregiam creaturā: sed scōm animā magis vtpote imaginē creatoris insignem: ratiois participem: capacem beatitudinis sempiternę. Porro scōm ambo simul p̄ ceteris creaturis mari me ammirandā: coherentē sibi incōprehensibili artificio: inuestigabili sapientiā conditoris. Itaq̄ tam magnū hoc donum: q̄ res homo. Sed q̄ gratiū putas? Planū est. quia nihil ante p̄meruit: qui penitus nihil fuit. An postea sperabat gratiā retributurus auctori? Dixi dñs deus me⁹ es tu: quoniam bonozū meoz nō eges. Nō igitur necessariā retributurus gratiā ei qui sic per omnia sibi sufficit. s; deuotas relatur⁹ gratias ei qui sic meruit sperabatur. Quid ni gratias agat? Si quis oculo: si lumen: si quis aurium: si quis nariū: si quis manuum: si quis pedē tibi p̄cepit: aliquo mō repasse vide retur: si quis sopitā quauis occasione excisasse in te ratōnem. quis nō alius vehemētissime succenseret si quādo forte beneficiū huius immemorē aut benefactori deprehēdisset ingratum? Enimvero dñs deus tuus ip̄a etiā tibi instrumenta largitus: et nichilo fecit hec omnia. Nec modo fecit: sed et cōpegit etiā et formauit: ac s; quodq̄ illustrauit officio. Quō nō is omni iure sibi gratias erigit ampliores? Nam nō quidem licet maxime contentus munere qui dedit vt es: ses qui ante nō fueras. adiecit etiam vnde

substiteres qui iam eras. Nec minus liberā liter hoc: q̄ illud mirabiliter est operatus. Faciam⁹ inquit hominē ad imaginē et similitudinē nostram. Quid vero postea? Et p̄sit piscibus maris et bestiis terre et c. Nam celestia sese ciemēta in vsus creasse tuos ante docuerat. Nempe facta memorantur vt essent in signa tēpora. et dies. et annos. Cui putas? Nulli vtq̄ nisi tibi. Ceterē siquidē omnes creature aut in nullo egens his omnibus: aut nō intelligunt ea. Quā copiosus in secundo hoc beneficio: q̄ liberalissimus fuit. Quanta igitur largitus est ad sustentationem: quāta ad eruditionem: quāta ad consolationē: quanta ex hoc iam ad correptionem: quanta etiā ad delectationē. Alex hec duo gratis: et dupliciter gratis fecit. Quid dico dupliciter gratis? Sine merito tuo. Sine labore tuo. Nempe dixit facta sunt. An idcirco minus deuotus: minus obnoxius: minus gratus es: q̄ hec quidem sicut p̄ nichilo: ita de nichilo fecit? Peruersi cordis est: occasiones ingratitudinis vestigare. Nec mo id facit: nisi qui etiā gratis esset ingratus. P̄uto enim neutri tibi propterea minus vrile: q̄ quod prestanti minime difficile fuit. Alioquin si forte quod ei laboriosius tibi magis cōmodū ducis: ex te ip̄o tibi iudicium hoc. Nec te alibi illud putē: q̄ apud te vidicisse. Sic prestares libentius ip̄e fratri tuo. absq̄ incōmodo tuo. Verum et si gratias prestare velles: molles tamen vt hanc tibi ille pretenderet ingratitudinis causam. Ceterum ex hoc iam tertium opus tue redemptionis attēde. Non est velamen excusationis: laboratum proisus in ea. Gratis hoc quoq̄ prestitum est: sed gratis quod ad te pertinet. Nam quod ad illum plane non gratis. Saluus factus es pro nihilo: nō de nihilo tamē. Quid ad hec dormitat affectō? Immo vero mortua est illa. nō dormit: que huic beneficio non respondet. que se totam non effundit in gratiarū actionem et vocem laudis. Nam et cetera duo euidentissime tertium hoc cōmendat: vt in eis quoq̄ vera fuisse dilectio comprobetur. nō propterea de facili prestans quod nollet aliter: sed quod non aliter oportet. Itaq̄ fecit te deus tu⁹. fecit tam multa propter te. fecit propter te et semetipsum. Verbum caro factum est: et habitauit in nobis. Quid adhuc restat? Factus est ip̄e tecum carovna. te quoq̄ secum faciet spiritum vnum. Non recedant hec quattuor a corde tuo: non ab ore: non a me-

morla: nō ab affectione. Nec cogita semper in his iugiter delectare. His velut quibidā stimulus vrgens sollicita animā tuā: his facibus eam inflammare curato ad reamā dum eum: qui tam multipliciter suū tibi erga te commēdat amorem. Memento sane quod idē ait. Si diligitis me: mandata mea seruare. Serua igitur mandata creatoris tui: serua mandata benefactoris tui: redemptoris tui: remuneratoris tui. Sed si hec quattuor: quot sunt mandata? Omnes nominis decez esse. Itaq; per quaternarium hic decalogū legis multiplicā sverā habes qdragesimā tenes qdragesimā spūalē. Tūc sta in timore: et prepara animā tuā ad tentationem. Caue serpentis astutiam. obserua insidias inimici. Nēpe quadruplici tēramento: quadrupharum impedire conat actionem quam exigeris gratiarum. Tentatus ē in his oibus christus: vt veraciter ab apostolo scriberetur. tentatus p omnia pro similitudine absq; peccato. Erat forte q mureret et dicat: quārā sese domini tentationem non legisse. Tūc enim ego arbitror non hoc diceret: si legisset se meminisset. quoniam tentatio est vita hominis super terrā. Nec enim que meminit: nō ea tantum tripli ci tentamento tentatum fuisse dominū arbitrat: que facta est in ieiunio deserti. in pinnaculo templi: in vertice montis. Sane in his omnibus erat manifesta tentatō. Tūc illa que extunc et deinceps vsq; ad mortem crucis ei non defuit: et si occultior. vehementior tamen fuit. Nec hec quoq; proposita similitudine videtur abhorre. Nam et tria illa beneficia que iam transire: euidentissima et in lucem posita esse noscuntur. Sane quod ad spem vite eterne pertinet: nondum exhibitum: necdūz propalātū est vob. Nihil proinde mirum si sit minus aperta tēratio: vbi etiam causa tentationis occulta. Ceterum et diuturnior et validior ipa est: q aduersus spem nostram quicquid habz malignitatis exerat inimicus. Itaq; primo quidem: vt auctori nature ingratos faciat: ampliozem ingerit pro natura sollicitudinem. quemadmodum etiam ipi christo esurienti ausus est dicere: vīc vt lapides isti panes fiant. Quasi vero signum nostrū ignoret ipse qui fixit: aut non curet homines qui celi volucres pascit. Quam vero ingratu est ei qui propter hominem vniuersum hunc condidit mundum. quisquis vt substantiam eius quam concupiscit obtineat: proci-

dens non verec adorare malignū. Nec omnia inquit tibi dabo si procidens adoraueris me. Tu ne illa fecisti miser? Quomodo vabis que ille creauit: aut quomodo abs te speranda. quomodo tua adorātōne petenda: que ab illo condita in illius posita sunt ditione? Jam in hoc q ait: mitte te deorsum: caue tibi quicumq; es qui templi pinnaculū conscēdisti. Caue tibi speculato: domus dñi: caue tibi qui in ecclesia christi locum cerneris tenere sublimem. Quā ingratus ei: immo q iniuriosus es illi magno sacramento pietatis: si in illo questum estimes pietatē. Quā infidelis ei qui ministerium hoc sanguine proprio consecrauit: si eo queras gloriā tuā que nihil est: queras que tua sunt non que iesu christi. Quā indigne respondes ei? dignationis: qui in dispensatiōe humilitatē sue sublimē esse te fecit. celestia tibi sacramēta cōmisit: celestem forte et ampliozem q ipis spiritibus celestibus tradidit potestatem. Si deorsum te mittas: sapiens non que sursum sunt: sed que super terram. Sed et omnis qui de virtutum eminentia ad inanis glorie sese demittit et deicit appetitū: haud dubium quin dño virtutū qui tanta inter nos tolerauit: nobis formam huius impmeret sanctitatis. pro gratia contumeliāz reddat. Consideremus diligentius fratres: ne forte prima illa tentatio q corporalis necessitatē occasione animū turbat: aspici debeat comparari. Hoc enī animal qdāmodo violentum morfu nocet. obdurat aurē ne audiat vocem incantantis. Quid vero agere nititur in hac parte tentator: nisi vt aduersus consolationē fidei aurē cordis obstruat et obduret? Sed non pfectit inimicus in eo: non illi nō pclusit auditū qui ait: nō in solo pane viuit hō sed in omni verbo quod pcedit de ore dei. Hā in eo q ait: hec oīa tibi dabo si procidens adoraueris me: in malū insidiātis: suadibile sibi illū aduertire draconis. Ferūt illum in arena latitante: etiā aues volantes flatu attrahere venenato. Quā venenatus hic flat? fuit: hec oīa tibi dabo si procidens adoraueris me. vix n erat ista qlibz auis: nihil potuit draconis flat? ad illā. De basilisco qd dicim? Mōstruosus ceteris soloyisu hoiez inficeret interficē phibetur. Hi fallor vana glia ē. Videte ne inqt iusticiā vram faciatis corāz hoīb? vt videam ab eis. Ac si dicat. Caute oculos basilisci. S3 cui nocē d basilisc? Et q nō viderit basiliscū. Alioqn si p o: eū videas: iā nō tibi nocet vt alium: mo-

In psalmū qui hitat.

So. clviii.

gis moris ipse. Ita est frater. Non vidētes necat inanis gloria cecos et negligētes qui se ei ostēdant: q se opponūt: et nō potius ipse si inspicit. nō attēdūt. nō discutiūt illā: nō vident deniq; q sit friuola: q sit caduca: q vana: q inutilis. Si qd eum intueat hoc modo moris basiliscus: nec iam occidit euz gloria: s3 occidit magis et occidit ei quodāmodo versa in puluerē: imo redacta in nihilū: puto aut nō est qre quid ad inanez gloriā ea tēratio visa sit pnerere: vbi dictū est. Si filiue dei es mitte te deorsum. Et quid enī hoc nisi vt videret: vt laudaret a basilisco? Et videret quō seipm occultauerit basiliscus: qd nō possit antevideri. Scriptū ē inqt. qm angelis suis mādauit de te: et i manib? tollent te. Quid scriptū ē maligne: qd scriptū est? Angelis suis mādauit de te. Quid mādauit? Aduertite et videte: qm subtrahit maligni et fraudulētus: q malignitatis sue cōmētā vt solueret. Quid ei mādauit. Nēpe qd in psalmo sequit: vt custodiāt te in omnibus vijs tuis. Nunqd in picipiis? Quālis via hec de pinnaculo tēpli mittere se deorsum? Non est via hec sed ruina: et si via: tua est nō illius. Frustra in tērationē capitis i torssit: quod scriptū est ad corporis cōsolationē. Quic enī necesse custodiā cui timendū: nec offendat ad lapidē pedē suū. Non ē qd custodiāt: cui nō est quod timeat. Quid vero taces et illud quod sequit. Sup aspice et basiliscū ambulabis: et cōculcabis leonē et draconē? Le enī hec parabola tangit Mōstruosa malignitas: mōstruosus appellatōnib? cōculcanda signat. Nec mō ab ipso capite: sed etiā a corpore vniuerso. Siq; dem aduersus dñm post ternā pfusionē hāc iam serpentina calliditate sed crudelitate vsus est lenonia: vsq; ad cōrumelias. ad flagella. ad alapas. ad mortē. et mortē crucis. sed manifeste etiā leonē te cōculcauit leo d tribu iuda. Sic et aduersum nos fratres vt in ceteris omnib? viderit se frustratū: toto iā furore psecutionē fuscit qualis nō fuerit ab initio: vt vehemētia tribulationis regnū celeste sperantibus intercludat. Felice anima: que et ipm leonē potenti virtute cōculcās: violēt illud rapere pualet. Ex hoc itaq; dilectissimi tanq sup aspidē et basiliscū cautius et sollicitius ambulem. Caueam? omnē radicē amaritudinis: vt nemo nrm morāz inueniat: nemo audax vel audens: nemo inexorabilis aut rebellis. Nec vero deorsum mittam? nos: sed transcēda-

mus et transeam? letalem glorie temporales obtutū vt quō scriptū ē. Frustra iacitur rhete ante oculos pennatorum. Conculcemus quoq; leonē pariter et draconem: vt ne qd illius rugitus terreat: nec istius flatu inficiat. Videntur hec quattuor mōstra affectionib? eque quattuor singula singulis incubare. Cui ergo potissimū draco insidiat? Estimo quia cupiditati: q hanc nouerit ē radicē maloz omniū: et que maxime cor subuertat. Inde enī etiā quasi cōsulens dicit: hec omnia tibi dabo. Nam de leone quidez manifestū est: q nisi ad ianuā timoris terrificos dat rugitus. Porro tristicie fores asps obseruat: q eas maxime morsibus suis peruas arbitret. Unde et ad christū dōminū donec iā esurientē cerneret nō accēssit. Ecōtra sane caueat necesse est leticia basiliscū: q eo potissimū aditu venenatos ingerere soleat radios oculorū: nec vana gloria nisi ob leticie noceat vanitatē. Illud qd cōsidera: an forte virtutes quattuor his tentationib? apponere valeam? Et eo rugiet quis nō timebit? Si quis ille fuerit fortis erit. S3 frustrato leone draco abscondit in arena: vt virulentis flatibus attrahat aīaz insufflans ei qdāmodo concupiscētiā terrenorū. Quis putas illius pteruitabit insidiās? Nemo vtiq; nisi prudens. At forte dūz ad ista descendere caues. vget quis molestia: et ecce protinus aspis adest. nā oportu num tempus sibi inuenisse videt. Quis nō exasperabit ab aspidē ista? Nēpe vir temperans et modest? qui sciat abundare et penuriā pati. Puto ex hac occasione fascinare te volet male blandiens oculus nequam. Quis auertat faciem suam? Pfecto iustus qui non modo non ipse sibi accipe gloriā que dei est: sed ne ab alio quidē recipere velit oblatā. Si tamen ille sit iustus qui iuste quod iustum est exequatur: qui iusticiā suam non faciat coram hominibus. deniq; et si iustus fuerit caput non leuet. Nec enī virtus specialiter in humilitate consistit. Nec intentionē purgat: hec quoq; merituz omne eo veracius et efficacius obtinet: quominus arrogat sibi.

Sermo. xv. vnde supra.

Enite ad me omnes

qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos dicit dominus. Tollite iugum meum super vos: et inue-

nietis requie animabus vestris. Fugit enim
meum suauis est: et onus meum leue. Laboran-
tes ad refectioem inuitat: ad requie puocat
oneratos. Non tam inter onus subtrahit
aut labor: magis aut onere alio: alio labo-
re commutat: sed onere leui suauit ingo: in qui
bus requies ac refectio: et si minus appare-
at tam inueniat. Sciaue onus iniquitas: se-
dens super talia plumbi. Sub hac gemebat
sarcina: qui dicebat. Iniquitates mee sup-
gressæ sunt caput meum: et sicut onus gra-
ue grauate sunt super me. Quid ergo onus? Chri-
sti: quod onus leue? At quid ego sentio onus?
beneficio. Dulce onus: sed ei qui sentit: ei
quod expitur. Alioquin si non inuenias: si non
aduertas graue omnino et piculofum. Que-
rere animal hominem: tempore sue mortalitatis. Si
adhuc portat peccata sua. onus est graue: si
ia forte exonerat? est a peccatis minus? quid
grauis: sed si sanus sapiat: non minus? grade o-
nus inueniet super ipsum quia dixit? exone-
ratione. Onerat nos cum exonerat deus: one-
rat beneficio: cum exonerat peccato. Hoc one-
rati. Quid retribuam domino: pro omnibus quod re-
tribuit mihi. Hoc onerati. Eri a me: quod ho-
mo peccator: super domino. Hoc onerati. Spiritus
si tamens super me fluctat. timui deum. Semp-
inquit timui: sicut afflicti post acceptam indul-
gentiam peccatorum. Vt homo quod ita semper
e pauidus: nec minor angustia sollicitudine: ne
forte obruat beneficium quod peccat. Ad hoc
siquidem diuina nobis tam sedula erga nos
et tam profusa beneficentia commendatur
ut sollicitemur ad gratiam: inuitemur ad
dilectionem Angelus suis mandauit de te: custo-
diant te in omnibus vijs tuis. Quid ultra
potuit tibi facere et non tibi fecit? Non quod
cogites ingenua creatura. Dabes gratias an-
gelis sed ad ipsum ambis dominus angelorum. Quas
et optas: ut nuncius non contentus ipse quod lo-
quatur affit: nec te quasi per medium. sed sui o-
ris osculo osculet. Audisti super aspidem et ba-
siliscum: leonem parit et draconem tibi ambulan-
du fore: nec super dracone ipso victoriaz et
michaelis et angelorum ei? Ignoras. Meritu
non michaelis: sed domino clamant desideria tua
Libera me et pone me iuxta te: et cuius vis
manus pugnet contra me. Hoc nempe non e
modo alijs sed ipsis quod altioribus altius ca-
ptare refugium: ut ex sententia penitentium qui
tu es domine spes mea. merito respondeat: altis-
simu posuisti refugium tuu. Non enim dedigna-
tur esse spes miserorum miserator: et miseri-
corum dominus: non seipsum liberatorem suum et pro

tectorem in se sperantibus exhibere recusar.
Quonia in me sperauit inquit liberabo eu
pregam eum qui cognouit nomen meum. He-
pe noli dominus custodierit ciuitatez frustra
vigilat qui custodit ea: siue ille homo: siue etia a-
gelus esset. Motes in circuitu hierusalem: sy-
paru hoc imo nihil hoc fore: si non etia do-
minus in circuitu eius populi sui. Merito pro-
inde in cantico sponsa describit inuentis li-
cet vigilibus uno ab eis magis inuenta. nec
enim eos ipsa querebat: non subintrasse nec coten-
tenta fuisse vigilibus: sed punctata breui
de dilecto ad ipsum oculis puolasse. Erat ei
cor eius non in vigilibus: sed in domino fiducia ha-
bens. Et alter forte suadetibus aiebat. In
domino confido: quod dicitis anime mee transmi-
gra in motem sicut passer? Minus vigilanter
id obseruant comitibus: cum offensis quasi
vigilibus secederent apud eos: et minime per-
transirent. Ego quidem cephe: ego autem pau-
li autem: ego vero appollo. Sed quid fecerunt
vigiles sobrijs: vigilantes circumspecti? Non enim
poterant sibi suscipere sponsam: quod bene ea emu-
labantur: quod emulabantur dei emulatores: qui
desponderant vni viro virginem castam exhibe-
re christo. Percusserunt me et vulnerauerunt
me ait. At quid ita? Hi fallor uigebant ut per-
transiret: perire inuenerunt dilectum. Denique
etiam tulerunt pallium meum inquit: haud dubium
quod ut curreret expedita. Aduertit et quod va-
lide percuciat: quibus sagittis apertus vulneret
eos: quod diuerse apud vigilantes videbant. Ihu-
quid paulus pro vobis crucifixus est: aut in
nomine pauli baptisati estis. Et item. Cum
enim dicit quis. Ego sum paulus. alius autem
ego sum appollo. nonne homines estis? Quid
ergo est appollo: quid vero paulus? Ministri
eius cui credidistis. Quonia in me sperauit
liberabo eum. Non in vigilibus non in ho-
mine. non in angelo: sed in me inquit sperauit.
nihil boni nisi ex me: ne per ipsos expectas.
Omne enim datum optimum. et omne donum per-
fectum: desursum est: descendens a patre lu-
minu. Ex me vigilie hominum viles: circa
opera vtiq manifestæ: eis nimis custodes
hostes deputauit. Quod me excubie angelorum
obseruantia secretiores motus spiritualis sollici-
tudin: propulsiu suggeriores iniquas. Ce-
terum intima sane custodia secretissime in-
tentionis: non modo ex me: verum etiam per
me fiat necesse est: quod ille quidem huma-
nus nequeat: sed ne angelicus quoque ocu-
lus penetrare. Agnoscamus triplicem hanc
custodiam fratres: exhibeamus eis quales

In psalmu qui habitat So. clxix

cuius conuenit exhiberi. Prouideam bona
coram hominibus: coram angelis: coram deo. Con-
tendam placere omnibus per omnia: sed maxie
ei qui maximus est super omnia. In conspectu an-
gelorum psallam: et ut in eis impleat quod scri-
ptum est. Qui timet te videbit me et letabun-
tur: quod in verbo tuo super speravi. Obdiam
propositis nostris: qui pugilat tanquam reddi-
turi rationem per adibus nostris: ut non cum tri-
sticia hoc faciat. Et quid gratias deo ex cu-
ius solo munere hoc venit: non est quod mul-
tu vos moneat. Non est quod multu vos timeam
in hac parte. Quod est gaudium meum et gloria
mea: missa prompta obeditio et irrephensibilis
conuersatio vestra. Quid si certo cognosce-
rem: ne angelos quidem amplius aliquid in vobis
cognoscere quod dedecet: apud neminem
vestrum ex anathemate hiericho quippiam oc-
cultari. non murmurare aliquem. non detrahe-
re in occulto. non simulatorie agere vel remis-
se. non ignominiosas voluere animo cogitati-
ones: quibus solet heu interdum ipsa quod pars
corporis perturbat. Magnu hoc mihi gau-
dij incrementum: sed nondum vtiq plenitudo
Ihu enim tam magni sumus ut possit nobis a
deo esse per minimo ab homine iudicari non pos-
se. minus autem: nihil esse nobis. Ceterum si oc-
cultissimu iudicet timent etia magni: quantum
nos ad illi examinis memoriam conuenit trepi-
dare? Quod si mihi contingeret certum esse nil esse in
vobis nobis: illud offendens oculum: quod solus per-
fecte nouit quid sit in homine. videt in eo et
quod in se ille non videt. Hoc vel maxime iu-
diciu vestigemus fratres: et eo amplius frequen-
temus in timore et tremore ipsius considera-
tionem: quo minus comprehendere possumus in-
uestigabile abyssum iudiciorum dei. et irrefra-
gabile dispositionem. Cum hoc timore spes ha-
bet meritum: cum hoc metu fructuose speratur
Est autem is ipse timor: firmissima quedam et effi-
cax materia spei: si quis prudenter aduertat.
Siquidem maximu quoddam dei donu timor
iste. et ex perceptione presentium firma est ex-
pectatio futurorum. Postremo beneplacitu
est domino super timentes eum. et vtiq vita in vo-
luntate eius et in beneplacito salus eterna.
Quonia in me sperauit liberabo eum. Dul-
cissima liberalitas: in se sperantibus non dees-
se. Hoc enim totu hominis meritum: si tota spem
sua ponat in eo: quod totu hominem saluum fecit
In te sperauerunt patres nostri: sperauerunt
et liberaasti eos. ad te clamauerunt et salui fa-
cti sunt. in te sperauerunt et non sunt confusi.
Quis enim sperauit in eo et confusus est? Spe

rate in eo omnis congregatio populi. Quae-
cunq enim locu calcauerit pes vester: vest-
erit. Pes vester vtiq spes vestra est. et qua
tuncq illa pcesserit obtinebit: si tamen in deum
tota figat: aut firma sit et non titubet. Quid
timeat aspidem aut basiliscum: quid leonis ru-
git? aut draconis sibilos expauescat? Qui
in me sperauit liberabo eu. Porro liberatu
quidem ne iteru egeat liberari. pregam eum et
conseruabo. Si tamen cognouit nomen meum ne
sibi tribuat quod liberatus est: sed nomen meo
det gloria. Pregelam eum qui cognouit no-
men meum. In presentia enim vultus glorifica-
tio. in noticia enim nominis protectio exhibetur
Spes in nomine res in facie est. Quid enim
videt quis: quod sperat? Fides vtiq ex audi-
tu: et ea quidem iuxta eundem apostolum est reru sub-
stantia sperandarum. Pregelam eu qui cogno-
uit nomen meum. Ihu nouit nomen eius quod illud
sumit inuani. qui dicit ei domine domine: et non facit
quod dicit ipse. Ihu nouit nomen eius: quod nec ho-
norat ut patrem: nec ut dominum timet. Ihu nouit
nomen eius: quod ad vanitates et insanias falsas
conuertitur. Beatus vir cui est nomen domini
spes ei? et non resperit in vanitates et insanias
falsas. Petrus hoc nomen cognouerat quod vi-
cebat. Ihu enim est aliud nomen datum homini-
bus in quo oporteat saluos fieri. Hos quoque
si nouimus nomen memoriam quod inuocatum
est super nos. desiderandum vtiq nobis ut se-
per sanctificetur in nobis. atque ita orandus
iuxta doctrinam vtiq saluatoris. Pater nos-
ter qui es in celis sanctificetur nomen tuum.
Denique audi quid sequat in psalmo. Clama-
uit ad me et ego exaudia eum. Dic fructus
noticie nostris. clamor orationis: porro fructus
clamois. exauditio saluatoris. Quod enim
aut non inuocans exaudiri poterat: aut nomen
domini nesciens inuocare? Gratias ei quod manife-
stauit hominibus nomen patris: fructu salutis
in eius inuocatione constitues sicut scriptum
est. quicunq inuocauerit nomen domini saluus erit
¶ Sermo. xvi. vnde supra.

Clamauit ad me et ex

audiam eum. Hoc plane est testa-
mentum pacis: hoc pietatis se-
dus: hoc pactu miscie et miseratidis. Spe-
rauit in me liberabo eu. Nomen meum cogno-
uit: pregam eu. Inuocauit me et ego exaudia
eu. Ihu enim hec aut similia diceret: quis non
diffideret? Quis gloriabatur castus se habere
cor? Hunc autem apud te ppiatio est: et pro-
pter hanc legem tuam sustinui te domine. Dulcis

lex:que meritū exauditionis in clamore con-
stituit postulatiois. Clamavit inquit ad me
et exaudiā eū. Merito nō exaudif q clama-
re dissimulat: aut oīnino non postulat: aut
repide postulat et remisse. Siquidē i dei au-
ribus desiderii vehemēs clamor magn⁹. e
regione aut remissa intentio: vox submissa.
Nulla penetrabit nubes q̄ audiet in celis:
Nēpe vt clamandū sibi nouerit hō iter
p̄mordia sue ofonis. ipe quē oratur⁹ est pa-
trē in celis esse. p̄tinus amonēf: quo vide-
licet impetu quodā spūs illo sibi iaculandā
esse meminerit orationē. Spūs est de⁹: et in
spiritu clamat necesse est. quifq̄ clamorem
suū ad eū desiderat puenire. Sicut enī non
ad faciē hōis respicit tanq̄ homo s; magis
intuet cor. sic ad cordis poti⁹ vocē q̄ corpo-
ris: aures ei⁹: cui merito dicif. De⁹ cordis
mei. Nunc est q̄ moyses foris tacens intus
audif dicēte dño. Quid clamas ad me: Cla-
mauit ad me t exaudiā eum. Nō immerito.
Clamorē magnū sane magni iudo necessita-
tis extorsit. Quid enī clamās petist: nisi cō-
solationē: liberationē: glorificationē? Alio-
quin quō sup his exaudif: si p alijs clamat
Exaudiā eū ait. In quo exaudies dñe vel in
quib⁹. Cū ipso sum in tribulationē: eripiā eū
et glorificabo eū. Quid clamas illud triduum
qd̄ p̄xime sumus celebraturi. hūc mihi tri-
nariū arbitro: referendū. Siquides et ipse
p̄p̄t nos tribulationē et dolorē iuenit: qñ p
posito sibi gaudio sustinuit crucis confusio-
ne contēpra. Aertamē q̄ de ipso erāt sicut an-
te mortē p̄dixerat: finē habuerūt. et sicut in
morte dixit cōsummata sunt: et extunc sab-
batusuit. Nec dilata est gloria resurrectionis:
die tercia: summo diluculo sol iusticie o
tumulo ortus est nobis. Ita ergo fruct⁹ pa-
riter tribulationis et veritas ereptionis. in
manifestatiōe glorificatiōis apparuit. Nō
hilomin⁹ quos et in nobis. simile quoddam
triduum posse videbif assignari. Cū ipso sum
ait in tribulatione. Quando hoc nisi in die
tribulationis nostre. in die crucis nostre. duz
implet qd̄ ipse ait. in mundo quidē pressurā
habebitis. et quod ap̄lis eius om̄es qui pie
volunt viuere in xpo p̄secutionē patiūtur?
Nam liberatio plena atq̄ p̄fecta: ante diez
sepulture esse non poterit: quod maneat iu-
gū graue sup filios adam. a die erit⁹ de ven-
tre matris eoz vsq̄ in diē sepulture in ma-
trē om̄iū. In hac ergo die eripiā eum inq̄t
quādo nihil iam vltra quod vel corpori vel
anime faciat mūdus habebit. Sane glorifi-

catio diē vltimū manet: diē resurrectionis:
quādo surget in gloria qd̄ in ignominia in-
terim seminat. Unde scim⁹ q̄ nobiscum sit
in tribulationē: Et eo vtiq̄: q̄ in ipa tribu-
lationē nos sum⁹. Quis enī sustineret: quis
subsisteret: quis persisteret sine eo? Omne
gaudiū existimem⁹: cum in tribulationes va-
rias inciderim⁹: fratres mei: nō modo quia
per multas tribulationes oportet nos intra-
re in regnū dei. sed quoniam iuxta est dñs his
qui tribulato sunt corde. Si ambulauero in
medio vmbre mortis ait quidā: nō timebo
mala qm̄ tu mecum es. Ita ergo nobiscū est
om̄ibus dieb⁹ vsq̄ ad cōsummationē seculi
Quādo aut nos erim⁹ cū ipso? Mirirū qñ
rapiemur obuiā xpo in aera: et sic semp cum
dño erimus. Quādo apparebim⁹ cū ipso in
gloria? Nempe cū xps apparuerit vita nra
Interi sane abscondat necē ē: vt p̄cedat tri-
bulatiō ereptō: ereptō glificatiō. Hor libe-
rati. Cōuertere aīa in requiē tuā: q̄ dñs be-
nefecit tibi. Quia eripuit aīam de morte.
oculos meos a lachrymis. pedes meos a la-
psu. Eripiā enī glificabo eū. Felix q̄ te inte-
rum p̄solatorē et adiutorē habet. adiutor in
oportunitatib⁹ in tribulationē. Et q̄ felicior
quē iā eripuisti: exemisti tātis malis. q̄ fe-
licior q̄ iam erept⁹ est: malicia mutet itel-
lectū illi⁹: aut ne fictio decipiat aīam eius.
Rōge tñ p̄ his oib⁹ felicissim⁹ ille erit quez
assūperis ad teipm: quē repleueris in bōis
dom⁹ tue: et claritati tue p̄formaueris eū. Et
nūc filioli clamem⁹ in celū: et miserebif nri
deus noster. Clamem⁹ in celum: quia sub ce-
lo omnia: labor et dolor: vanitas et afflictio
spiritus. Deniq̄ p̄auz est cor hominis et in-
scrutabile. proni sensus eius in maluz. Non
est in me bonum: hoc est in carne mea. Lex
peccati in ea habitat. aduersus spiritū con-
cupiscit. Postremo t cor meuz dereliquit
me. et corpus mortuum est propter pecca-
tum. Sufficit autem diei quoq̄ malicia sua.
et est mūdus ipe positus in maligno Quaz
nequam in om̄ibus seculum p̄sens: q̄ ne-
quiter aduersus animam secularia deside-
ria militare noscuntur. Sunt et principes
mundi hui⁹ tenebrarū harum spiritales ne-
quicie aeree potestates: et inter eas callidi
et cunctis animantibus serpens. Nec ergo
sub sole omnia. Nec omnia sub celo. Ad
quod horum confugium facis? In quo ho-
rum omnium speras solaciū aliquid: aliquid
auxiliū inuenire? Si queras intra te: aruit
cor tuum: et obliuioni datum te reperis:

tāq̄ mortuū a corde. Si infra te: corp⁹ qd̄
corrupt⁹ aggrauat aīam. Si circa te: etiā
terrena habitatio deprimit sensum multa co-
gitantē. Quere q̄ supra te: sed cautus esto
ventosa agmina transilire. Quia enī omne
datū optimū: et omne donū p̄fectū: non nisi
desursum om̄nē nouerūt: mediū iter latrun-
culi obsidere. Rāsi ergo trans p̄uigiles il-
las nequitias: que taz indefesse custodiunt
et obseruant: ne quis in illā possit euadere
ciuitatē. Si te percusserint. si vulnerauerit
dimitte eis palliū. quod i egypto oli ioseph
adultere dereliquit: dimitte sindonē: vt cū
euāgelico illo iuvene. p̄fugas nud⁹ ab eis.
Nūquid non solū palliū eius et sindonem
dederat deus in manus impij: cuius in fa-
cultatē et carnē dans p̄tātē veruntamē ani-
mā ait illius serua? Ita ergo furz cor: sur-
sum desideria. sursum cōuersatio. sursum in-
tentio: et oīs expectatio desursum sit. Cla-
ma in celū vt exaudiariis: et qui in celis ē p̄-
mittat tibi auxiliū de sanctor: et de syon tuea-
tur te. Mittat interi auxiliū de tribulationē
eripiat a tribulationē: glificet in resurre-
ctione. Magna sunt hec: sed tu magne dñe
promissisti. Et tua p̄missione speram⁹: inde
audem⁹ dicere: si cor de clamem⁹ pio: certe
debes ex p̄missio. Amen.

¶ Sermo xviij. vnde supra.

Ene nobiscuz agitur

fratres: satis cōpetit hui⁹ tpiuer-
sus psalmi: celebraturis p̄xime
dñicā resurrectionē: iā nunc cuiq̄ nostrum
sua p̄mittit: vt festini⁹ in capite suo factum
recolant mēbra: quod in seipsis prestolant
aliqui faciendū. Congruus finis psalmi: vbi
psallēti finis p̄mittit tā beat⁹. Iocūde cō-
plef: vñ in eo spōdes repletio tā iocūda. Lō-
gitudine inquit diez replebo eū: et ostēdam
illi salutare meū. Sepius vos amoneo frēs
q̄ iuxta pauli sententiā p̄missione habeat pi-
etas vite eius: que nūc est pariter et future.
Unde et idē ait: habetis nūc quidē fructum
in sanctificationē: finē vero vitā eternā. Ip-
sa est q̄ hoc loco p̄mittit plenitudo: ipsa lon-
gitudō dierū. Quid enī tam lōgū q̄ qd̄ ef-
fū ē? Quid tā lōgū q̄ qd̄ nullo fine precidi-
tur? Bonus finis vita eterna: bonus finis qui
finē nō habet. Et sane cuius finis bon⁹ ē ip̄s
quoq̄ bonū ē. Amplectimī itaq̄ sanctifica-
tionē qm̄ bona ē: qm̄ finis eius vita sine fi-
ne. Sanctimoniam sectemur et pacē: sine qua

nemo videbit deū. Longitudine inquit die-
rum replebo eū: et ostēdam illi salutare meū.
Dextre dei est ista p̄missio: om̄nū dextre est
qua sibi olim sāt⁹ p̄mittit optabat: operi
quit manu tuaz porriges dexterā delecta-
tōes in dextera hac: vsq̄ in finē. Nāc nimiz
et ille sibi porrigi optauit: et obtinuit dexte-
rā: de q̄ psalm⁹ ait. Quis petij a te: et tribui
sti ei lōgitudinē diez in seculū et in seculum
seculi. Manifestius deniq̄ sapiēs dixit. In
sinistra illi⁹ diuitie et gloria: in dextera eius
lōgiturnitas vite. Quis est hō q̄ vult vitaz
diligit dies videre bonos? Nec ei vita qua
vium⁹ mors est: nec simplicif vita: sed vita
mortalis. Morif hō dicim⁹: qñ mort certis
sine appropiāt. Quid xō agim⁹ exq̄ p̄miz
incipiam⁹ viuere: nisi mort appropiāre
et incipe mori. S; et dies glificis vite hui⁹
pauci et mali sunt: sicut sc̄tis patriarcha te-
stat. Ibi vere viuif: vbi viuia vita ē spūal.
Ibi dies boni vbi itermiabilis lōgitudō vt
erū. Grās ei q̄ tā nō mō fortiter: sed et suau-
ter disponit vniuersa. Eorū nēpe paucitas
diez finief breui quoq̄ sufficit cuiq̄ malicia
sua: vbi autē diez bonitas: eternitas q̄q̄ nō
deceat. Longitudinē diez replebo eū. Q̄ pri-
us dixerat glificabo eum: euidentius hoc
versiculo declarat. Cui tati nō sufficeret
ab eo glificari: cui⁹ perfecta sunt opera?
Non enim tanta immēstas: nisi immēsum
quēpiam glificare potest. Necesse est ma-
gna sit glificatio: a magnifica gloria que
descendit. Voce delapsa a magnifica gloria
ait petrus. Bene magnifica gloria: glifi-
cans tam magnifice. in longitudine. in mul-
titudine. in plenitudine claritatis. Fallax
gloria et vana est claritas: dies hominū bre-
uis. Sapiens eiusmodi non optabit: magis
loquet ex corde ei qui intuet cor: et diē ho-
minis non desiderant tu scis Ego tamē pl⁹
aliquid q̄ non desiderare desidero: vt ne re-
cipiam quidem. Scio enim cuius vox sit: ego
claritatem ab homine nō accipio. Quā-
vero miseri: qui gloriam que ab inuicē est q̄
rimus: et nolumus eam que a solo est deo:
Sola siquidem ea quam sola negligimus:
longitudinem habet: sola repletionē. Bre-
ues dies hominis: et dies eius tanquaz flos
agri sic efflorescit. Effluciat⁹ est inquit sensū
et cecidit flos: verbum autem domini in eter-
num manet. Aerus nimirū dies qui non no-
uit occasum: eterna veritas ac eternitas
ac perinde vera eterna q̄ satietas. Alioqn
quomodo gloria illa replebit: q̄ fallax et va-

na est: Denique et inanis dicitur: ut noueris te ex ea magis exinaniri posse: non posse repleti. Bonum igitur interim magis abiectio quam elatio est bonum magis necessitas quam voluptas: quod cum utraq; res citius transcat: altera pena habet: altera sit paritura coronam. Ut ille tribulatio quam probationem operatur: ducit ad gloriam. Cum ipso sum inquit in tribulatione: et res non videtur in eo. Quae enim videtur temporalia sunt: quae autem non videntur eterna. Quae libenter promittas glorie: gloriemur in spe glorie magni dei. Non solum autem: sed ut dicam expressius: gloriemur in tribulatione. In ea siquidem spes glorie est. Vide si non hoc ipsum docere voluit apostolus. cum subiunxit. Quia tribulatio patientiam operatur et cetera. Manifeste aduertere est in his verbis. cum promississet apostolus gloriari in spe: non aliud aliquid: sed amplius eum addidisse dicendo. Non solum autem sed et gloriari in tribulationibus. Non enim altera gloriatio commendatur: sed additur ubi spes glorie: ubi ipsa spei gloriatio requiratur. Si quidem in tribulatione spes glorie: imo et ipsa in tribulatione gloria continetur: sicut spes fructus in semine sicut ipse fructus in semine est. In hunc modum etiam modo regni dei intra nos est: thesaurus ingens in fictili vase in agro villi. Est inquit sed absconditus est: felix qui ibi inuenit illud. Quis ille? Nempe qui messem magis cogitauerit quam semetipsum. Oculi fidei inuenit hunc thesaurum: non secundum faciem iudicans: sed videns quae non apparent: sed intuens quae non videntur. Quam veraciter hunc thesaurum inueniat: quem volebat inueniri et ab alijs. qui dicebat. Domestaneum hoc et leue tribulationis nostrae: supra modum in sublimitate eternum potius glorie operatur in nobis. Non dixit remunerabilis: sed eternum pondus glorie operatur in nobis. Latet gloria fratres mei abscondita nobis est in tribulatione: in momentaneo hoc latet eternum

nitens: in hoc leui potius sublimis et superius modum. Interim ergo festinem nobis emere agrum istum: emere thesaurum istum: qui absconditus est in agro. De gaudijs existimemus: cum in varias inciderimus tribulationes. Dicamus ex animo: dicamus ex sententia: bonum magis ire ad domum luctus: quam ad domum comitum. Cum ipso sum in tribulatione ait deus: et ego aliquid interim requiram quam tribulationem: Mihi adherere deo bonum est. Non solum autem: sed et ponere in domino spem meam: quia eripiam eum inquit et glorificabo eum. Cum ipso sum in tribulatione. Deliciae inquit meae esse cum filiis hominum. Emanuel nobiscum deus. Quae gratia plena ait angelus ad mariam: dominus tecum. In plenitudine gratiae nobiscum est in plenitudine glorie erimus nos cum eo. De secedit ut prope sit his qui tribulationem sunt coram deo: ut nobiscum sit in tribulatione nostra. Erit autem quando rapiemur in nubibus obuiam christo in aera: et sic semper cum domino erimus: si tamen curemus interim cum habere nobiscum: ut sit comes viae: qui patrie redditus est futurus: imo qui tunc patria nostra sit via. Bonum mihi domine tribulatio: dominus ipse sis mecum: qui regnare sine te: epulari sine te: sine te gloriari. Bonum mihi tribulatio: magis amplecti te in camino habere te mecum: quam esse sine te vel in celo. Quid est mihi in celo: et a te quid volui super terram? Quia probat fornax et viros iustos tentatio tribulationis. Ibi ibi cum eis es domine ibi in tuo nomine congregatis medijs astas: sicut olim cum tribus pueris es dignatus: etiam ethnico apparere ut diceret: quia species quare tui similes filio dei. Quid trepidamus? quod cum ctamur: quid refugium? hunc caminum? Sequitur ignis: sed dominus nobiscum est in tribulatione. Si deus nobiscum: quis contra nos? Nilominus quod si ille eripit: quis est qui rapiat de manu eius? Quis est qui de manu eius possit erueri? Pro stremit si ille glorificat: quis non aliquid in gloriam faciet? Si ille glorificat: quis humiliabit? Audi denique quam non gloria ipse glorificet. Longitudinem inquit dierum replebo eum. Et primo quidem in eo quod dierum nomen pluraliter posuit: non vicissitudinem aliquid: sed multitudinem voluit commendare. Alioquin si vicissitudinem suspicaris: melior est dies vna in atrijs tuis super milia. Legimus sanctos atque perfectos viros etiam ab his diebus nostris plebs migrasse: et dierum. nec sane aliud quam virtutum plenos: plenos intelligimus gratiarum. Admirum in hanc plenitudinem velut de die in diem: de claritate in claritatem: non quidem a suo sed a deo

De fallacia praesentis vite.

So. clxi.

spiritu transformatur. Si ergo dies gratia dicitur: si ut supra meminimus: etiam dies hominis claritas quae ab homine est: et male nitens gloria quam abinuicem querimus: quod non magis verus dies et plenus meritis vere glorie plenitudo. Quod si dies plurimos diuisiones dicimus: gratia quod in multiplici gloria dierum intelligitur multitudo: Postremo eundem audi sine ulla vicissitudine dies mitos. Erit lux lune sicut lux solis (ait propheta) et lux solis septemplex sicut lux septem dierum. Hiis nihil fallor cunctis diebus vite suae: psalmos suos cantare in domo domini rex fidelis adoptabat. Erit enim deuotus esse deo: ad singula tante et tam multiplicis glorie munera: in omnibus semper gratias agere: quasi cunctis diebus psalmos dicere non ei eius. Longitudinem dierum replebo eum. Et si manifestius dicat. Scio quod desideretis: scio quid sitis: quid sapiat ei. Non ei aurum vel argentum sapit: non voluptas: non curiositas: non dignitas aliquid secularis. Omnia detrimentum fecit: omnia aspexit: et arbitrat ut stercorea. Exinanivit penitus semetipsum: nec se ex his partibus occupat: quibus nouit se non posse repleti. Non ignorat ad cuius imaginem conditus sit: cuius magnitudinis capax sit: nec sustinet de modo crescere: ut de maximo muniatur. Itaque longitudinem dierum replebo eum: quem nihil lux vera reficere: nisi eterna implere non potest. Si quidem nec longitudo illa terminum nec claritas illa occasurum: nec fatietas illa fastidium habet. Erit enim securitas de eternitate: gloriatio de veritate: exultatio de satisfactate. Et ostendam illi salutare meum. Mirum est tunc videre meritis quod optauit: cum sibi rex glorie gloriosam exhibebit ecclesiam: non habentem maculam ob splendorem dierum: nec rugam ob omnimodam plenitudinem sui. Alioquin ad illius fulgorem luminis sicut non impurus sic nec turbatus quidem in aliquo animum vel inquietus assurgit. In de est quod nunc quoque (ut supra meminimus) sanctorum simul pacem sectari precipimur: quod sine his nemo videat deum. Cum ergo repleuerit in bonis desiderium tuum: ut non aliud sit quod requiras serenato penitus ex ipsa plenitudine animo videre iam poteris serenitatem illam: plenitudinem maiestatis: similitudo deo factus quod videas eum sicuti est: aut forte iam plenus omni gloria in semetipsa. etiam foris saluatoris quam operatus est deus: et plenam maiestatem eius omnem terram undique circumspectet: delictissimus delictissimus se

culi habitator: ad hoc referri posse videbit quod adiecit: et ostendam illi salutare meum. Alioquin accipiam? si magis placet etiam hoc modo ut ipsos quos promiserat dies in hac ostensione salutaris erponat. Longitudinem inquit dierum replebo eum. Et tanquam queres unde erit dies in ciuitate de qua legimus: quod non lucebit ibi sol per diem: nox enim non erit in eo. ostendam illi aut salutare meum. ut quemadmodum et in illa scriptura dicitur Lucerna eius sit agnoscere. Ostendam illi salutare meum. Non iam in fide erudiam: non iam excercebo in spe sed specie adimplebo. Ostendam illi salutare meum: ostendam illi Iesum meum: ut in eternum iam videat in quibus credidit: quem dilexit: quem semper operatur. Ostende nobis domine misericordiam tuam: et salutare tuum da nobis. Ostende nobis salutare tuum: sufficit nobis. Qui enim videt illum videt et te: quod ipse in te et tu in ipso. Nec est aliter vita eterna: nisi cognoscamus te: vix deum: et quem misisti Iesum Christum. Tunc dimittes seruum tuum domine secundum verbum tuum in pace: cum viderint oculi tui salutare tuum: Iesum tuum: dominum meum: qui est super omnia deus benedictus in secula. Amen.

Explicit sermones in psalmum. qui habitat

Incipiunt sermones eiusdem de diuersis

De nimia quadam fallacia praesentis vite.

Vera omnino sententia fratres: quam tentatio est vita hominis super terram. Si quidem fallax est nec simpliciter fallere potest. Et enim multipliciter illudat hominibus: mutat faciem: mutat vocem: imo ait: imo negat: nec erubescit: sed ipsa quantitate sua diuersis diuersa loquitur: imo et eadem diuerso tempore: etiam quod suggerit aduersa. Non ei se breuem esse causam: imo simulat longitorem. Dum peccare delectatur adhuc: gemit: aliter pro breuitate sua. Nec breuitas falsa sed gemit fallax: quod id memoret cum merore: vnde magis oportuerat gulari. Si quidem bonum est ei: si sic agere peruehit: ut flagitiosus ei quod voluntas modum non ponit: vel necessitas finem ponat. Expedit ei quod ipse anima moritur: ut corpe citius moriatur. magis autem ei bonum erat si natus non fuisset homo ille. Et ipsa denique memoria breuioris remedii magis quam incertum debuerat esse peccati: sicut scriptum est. Memorare nouissima tua et mecum non peccabis. Quod si

usq; adeo regnat in te pctm: Imo usq; adeo
delectat te seruire pctō vt doleas tibi: mo-
dici tps esse quo seruias ei: si eousq; latam
diligis viā vt oimodis optes si posses eam
etiā facere lōgā: velis nolis nō lōge ē finis
ei: s; tu fateor lōge es a reg dei: t firmi
mū pepegisse videris pactū cū morte fed:
pactū cū inferno. Errauerunt (ait pphā) in
solitudine in inaqso: viā ciuitatis hitaculi
nō inuenerūt. Solitudo hec supboz est: qd
solos sese reputāt: solos appetūt reputari.
Far est: odit sociū. Astut? i negocijs secu-
larib? neminē vellet sibi similē iueniri. De
cuniosus ē si vitescere viderit aliter cruciat
Foris est aut formosus: dā ei parē t prabe-
scit. Solitari? est s; errone? Errat in solitu-
dine sua: nō enī sol? hitare poterit sup ērā.
Hec mix q solitudinē hui? i inaqsoz addit
vt dicat in solitudine i inaqso. Sicut enī in
solitudinib? aq deesse solēt: t loca dsertas te-
rilia qz arida esse pueniunt: sic supbiā im-
penitētia comitat. Latū ei cor: dux t erps
est pietat: ignay opificōis: sicū ab oi roze
gfe spiritualis: qz supbis de? reficit: hūilib?
xō dat gratiā. Qui emittit fontes in val-
libus: inter mediū mōtiū (ait ppheta) pā
stūit aq. Vinc est q de seipso miserabiliter
pāres ait. Aīa mea sicut terra sine aq tibi.
Sicqde aq inopia nō mō aridū sed t sordidū
facit dū nō est q laueris t hūanū cor lachry-
mas nescies nō mō dux sed t impur esse ne-
cesse ē. Lauabo ait p singulas noctes lectū
meū: vt psciētie maculas diluam. Lachry-
mis meis strati meuz rigabo. ne in me qz
fiat qd scriptū est d semē qd cecidit supra
petrā t natū aruit: qz nō habebat humore.
Errauerūt in solitudine i inaqso viā ciuita-
tis hitaculi nō inuenerūt Errauerūt plane
in inuio: t si in via. Heq; enī viā est lata viā
Rectitudo qpe ad viā. latitudo ad plani-
cies magis q ad viā pñet. Solitudo inuā
lata est viā t vbi nulla ē viā: totū ē viā. Sic
est viā expōita vicis: latissimos hūs hinc
inde terminos: qz nullos terminos hūs: nec
viā sane dicenda est: qua nimiruz soli viuūt
morti: aplo teste q ait. Quia si fm carnem
vixerit? mortem. Sic nec circuit? viā: t tū
impior est viā sicut scriptū est. In circuitu
impū ābulāt. Ipsa est spaciōsa viā: cui? lati-
tudinis spaciū nullis claudis meris: vbi nec
lex est nec pñatio. Dmōi g filijs diffide-
tie q toros sese corporeis voluptatib? t p-
pūis voluptatib? tradiderunt fiducialiter
Fallax viā breuē sese esse fateat: vt carnaliter

doceant q instar pñcipis sui modici tps se
habere cognoscāt: atq; eo vehemētī ad oē
flagitiū inardescāt. Hō nos pñreat flos tē
poris sicut qdā dicere referunt: coronem?
nos rosis anq? marcescant. Nullū pñatū sit
qd nō pñseat luxuria nfa: nullus nostz sit
expers luxurie nfe: vbiq; relinqm? signa le-
ticie. qm hec est ps t hec ē fors nfa. Et ma-
nifesti? Adūcem? t bibam? cras enī mo-
riemur. Alex id qdē n debet eis cras i iusti-
cia sua: nec manētē hic ciuitatē hnt vel ipsi
q viā ciuitatis hitaculi nō inuenerūt: s; q
eo magis peccare festinat. pñsus insanunt
Sane eisdē ipsi si qñ forte iminētis mori:
sibi: mortis cepit horrere memoriā t ter-
ribilē expectatōz iudicij cōtemiscere: cōti-
nuo viā hui? fallacia longā se esse mentit:
vt quā paulo an breuē esse volebāt pctō vi-
tam: nūc eandē repēte inueniāt: vsq; adeo
longatā vt secure se posse putēt nō modicā
adhuc pñtē cōsumere in peccatis: q reliqua
lōga sit t sufficiat ad agendā penitentiā p
peccatis. Eterp sicut porib? nisi respuerit
timor: quēz timēt eueniet: timo graui? q
verent accidet eis: vt nō mō flagiciozū tps
velociē trāseat: s; t succedat tps aut magis
eternitas supplicioz: ita t his cuz dixerint
par t securitas: repētin? supueniet iterit?
vt nō possint nec dimidiare dies quib? sese
somniaat adhuc esse victuros: si illā quā sibi
pollicent dimidiatōne explere dixer. Nobis
frēs nec tam a tristitia verebzuitatis: nec
a fallaci cōsolatione simulate longitudinis
timeo. q certissime iam ceperitis ire in ci-
uitatē hitaculi: nec ambuletis in inuio
sed in viā. Aereoz aut ne vobis qz: s; aliter
viā ipsa simulatōne longitudinis illudere
velit: nō cōsolatōne hic afferens: sed magis
inferēs desolatōne. Aereoz inq? ne lōgiore
sibi vitā supesse qz reputās: ne grandē sibi
restare autumās viā obuiat a pusillanimita-
te spūs t laborez tātos t tā diurnos susti-
nere posse desperet: qñ xō non fm multitu-
dinem dolor suoz in corde suo cōsolatōes
diuine letificent aīas electoz. Et nūc qdez
fm multitudinē dolorozū adhuc qñ ad mē
suram dant. Eterū post hec: delectatōnes
nō iam cōsolatōnes in dextera eius vsq; in
finem. Concupiscamus illam dextera frēs:
que toros amplexabitur nos: suspirem? ad
delectatōnes illas: t sicut est breuē omīno
tempus: etiam pauci videant nobis dies p
amoris magnitudine. Non sunt condigne
passiones huius tēporis ad futurā gloriāz

De fallacia pñtis vite.

fo. clxii.

que reuelabitur in nobis. Jocūda pmissio
t votis omnibus amplectenda. Non enim
nec gloria qñ extrinsecus reuelabit nobis:
sed in nobis. Audebim? enī deū facie ad fa-
ciem: sed nō extra nos: qz i nobis erit vtiq;
omnia in oib?. Huius plena erit gloria illa
etiā omnis terra. quāz magis aīa ipsa re-
plebit. Replebit inq? in bōis dom? tue. Et
qd dico q nō aderit nobis gloria sed inerit
Hūc qz in nobis est sed nūc reuelabit. Hūc
enī filij dei ium? sed nōdū apparuit qd eri-
mus. Frēs mei si nō accepimus spm huius
mūdi sed spm qui ex deo est: sciam? q a deo
donata sunt nobis. Ego enī dico qm omia.
Et si mihi nō creditis: aplo credite. Qui p
pulo ait filio nō pepercit: sed p nobis omnib?
tradidit illū: quō nō oia etiā cum illo nobis
donauit? Nec nepe pñs filioz dei quāz de-
dit his q receperunt eū. Nec gloria cuiusq;
fidelis: gloria qñ adoptati a pñe: p cū vtiq;
cui? gloriā vidim? gloriā qñ vniuersi a pñe
Audi deniq; pñtem. Bīa inq? possibilia se
credenti. S; adhuc multa inquires graui?
inquietat: multa euidentius aduersant. Et
mior: quō oia data mēores: qb? fere nulla
famulant ad votū. Seruire nobis videtur
aliqua: s; cū labore nfo: nec nisi fuerit pri?
serui erim? eis. Sumēta ipsa nisi fuerit a no-
bis nutrita: nisi domita: nisi fuerint pabulo
sustentata: nō adiuuat. Terra ipsa q debue-
rat nobis esse germanior: nō sine sudore: vul-
tus nfi panē nobis ministrat: imo t cum co-
luerim? eā spinas t tribulos germinat nob?
Et cetera oia deniq; si diligēter pñderem?
seruitiū a nobis magis erigūt q exhibent
nobis: vt ea interz sileā q sunt para nocere
vt est ignis ad exurēdū: aq ad submergēdū
Et hec qdē ita se hnt: sed tñ nō mētē apls
etiā alio loco manifesti? asseuerās scire se:
qm diligentib? deū oia coogan? in bonum
his q fm pposituz vocati sunt scī. Alerūth
foller ter attende: q non ad libitū famulari
sed coopari dicit ad bonū. Heq; enī ad vo-
luntatem seruūt sed ad vtilitatē: nō ad vo-
luptatem sed ad salutē: non ad votū sed ad
pmodū nostz. Aliq; adeo siqdē in hūc modū
oia nobis coogan? in bonū vt inter hec oia
etiā ea q nihil sunt numerent: molestia mor-
bus t ipa mors etiā t pctm: q quidē cōstat
naturas nō esse s; nature corruptōnes. An
xō ei pctā ipa nō coogan? in bonū: q ex eis
humilior seruētiōz sollicitioz timoracioz et
cautior inuenit? De sunt g primitie spiritus:

he pñcie regni: hec glorie pñbatio: hec po-
testatis iūtiū t ara qdā paterne hereditat.
Eterp cum venerit qd pñctū est: euacua-
bitur qd ex parte est. vt ad votūz deinceps
oia disponant: qd indissolubili vinculo copu-
lata sibi vtile t iocūdū separi vltra nō pos-
sint. Doc nepe erit illud eternū glorie pon-
dus de quo idē tidez ait apls. Domētaneū
inq? hoc t leue tribulatōnis nfe: supra mo-
dū in sublimitate eternū glorie pōdus opa-
bitur in nobis. Pñge g murmurare t di-
cere. Longū est graue est: nō possum tā im-
mania t tā diuturna portare. Apl's momē-
taneū t leue phibet esse qd tolerat: t certe
nec dum a iudeis qñq; quadragenas vna
min? accepisti: necdū nocte ac die i. pfundo
maris fuit: necdū plus oibus laborasti: po-
stremo necdū vsq; ad sanguinem restitisti.
Aide q nō sunt cōdigne ad gloriā passioes
qd tribulatōnis est momētaneū est t leue
qd glorie eternū est: t pōd? etiā supra modūz
in sublimitate. Quid in icertuz tibi dies et
ānos nūeras? Trāst hōz trāst t pñ: nec
accedūt sibi: sed cedūt potius t succedunt.
Hō sic gloria nō sit remuneratō: nō si mer-
ces ipa laboris: nescit vicissitudinez: nescit
finē: manet in eternū. Qū dederit inq? viles
ctis suis somnū: ecce hereditas dñi. Sufficē
ei nūc cuiq; diei malicia sua: nec labore suū
poterit reseruare sequenti: sed omniū mer-
ces labor i vna illa die reddet: cui alfa non
succedit. Reposita ē mihi corōa iusticie: ait
apls: quā reddet mihi nō in illis s; i illū die
iust? iudex. Melior ē ei dies vna i atrijs ill?
sup milia. Surtatim pena bibis: liquādo su-
mit: p minutias trāst: nā in remuneratōne
torēs est voluptatis t sumis imper? torē-
rens inūdans leticie flumē glorie t flumen
paciis. Flumē plane est: s; qd affluat nō qd
fluat vel effluat. Flumē vocat nō q trāseat
vel pñseat s; q ābulat. Eternū inq? gile
pōd? Hō ei gloriōsa vestis: nō gloriōsa pñua
nō gloriōsa dom? s; ipa gloria pñctif. Si
qd xō illoz aut similiz aliqui vñ: figura est.
Ham in xitate iustoz expectatio non aliq;
letum: sed ipsa leticia est. Gaudent in cibis
gaudent in pōpis: gaudent in diuitijs: gau-
dent t in vicijs homies: sed luct? extrema
occupat eiusmodi gaudioz: quod gaudium
in materia pñctibili mutari necesse est: re-
mutata. Accēdit cere? nō pux lumē est sed
lucerna. siqdē ignis ipē pñua somēta cōsu-
mit nec nisi ipa cōsumptōe fouet. Pñro de
ciente mā etiā ipē deficiet. t vbi illaz vide-
r q

Nobis pñctif: vñ: figura est.

ris proziss exultat. hinc quoque nihilominus ex
tinctū esse repies. Sicut ergo flamine illi
nouissima sum? occupat et caligo sic leticia
lete rei in tristitia comutatur. Nobis autem non
fauit melius sed purissimum et liquidissimum
mel reposuit deus: ipsam plane leticiā viam
gloriā pacē voluptatē amenitatē felicitatē
iocunditatē et exultationē thesaurisauit no
bis dñs deus noster. hec omnia vnum: vt sit
participatio iherusalē in idipm. Et hoc vñ
et idipm nō nisi ipse sicut sup: a meminimus
dicente aplo. qm̄ erit deus omnia in omibz
Dec merces nostra: hec corona nostra: hoc
brauiū nostrū: ad quod vtiqz sic curamus:
vt cōp:hedamus. Fratres nunqz prudēs
agricola: seminādi oportunitatē reputat lō
giorem: q future messis desiderat vberta
tē. Vestri autē dies non min⁹ vtiqz q capilli
omnes numerati sunt: et sicut pilus de corpe
sic et momentū de tpe nō peribit. Habētes
ergo talē pmissionē carissimī: nō deficiam⁹
aut fatigemur aliqñ: nec graue causēmur
onus xp̄i: qd teste ipso leue vel iugū reuera
suauē est. sed ad omne qd videmur portare
pondus vici eternū gloriē pōdas cogitem⁹
Ad quā nos sua miseratiōe pducatur virtutū
dñs et rex gloriē. cui interim deuota humili
tate clamamus: nō nobis dñe nō nobis sed
nomini tuo da gloriā.

De obediētia patiētia et sapiētia.

Obsecro vos fratres

per cōmunē salutē: studiose susce
pite dataz vobis oportunitatem
opande salutis. Obsecro p misericordiam pro q
tam miserabiles vos facere studuistis: faci
te ad quod venistis: ad qd ascēdistis de flu
minibus babilonis. Sup flumina babilonis
ait ppheta illic sedim⁹ et fleuim⁹ dñi recoz
daremur tui syon. Nulla vobis hic nutrien
doz liberoz cura. nulla sollicitudo quō pla
ceatis vxorib⁹. nō de nundinis. nō de nego
cijs seclārib⁹. nō de ipovictu et vestitu nec ē
est cogitare. Procul a nobis magna quidē
ex parte vici malicia et sollicitudo vite. Sic
abscōdit vos deus in abscōdito tabernacu
li sui. Accate itaqz dilectissimi et videte qm̄
ipse est deus. Et vñ vt hoc quādoqz possitis
curandū est vobis prius vt videatis qd est
vos. et iuxta eiusdē pphē vocē. sciāt gentes
qm̄ hoies sunt. Quic duplici cōsideratione:
tota hec vestra vacatio tribuā. sicut sanct⁹
orabat. De nouerim me: nouerī te. Quō ei
nat⁹ sibi videt hō labores fugitās et dolores

Aut quō scit se esse hoem: q ad id paratus
nō est ad qd nat⁹? Dñi inqz nat⁹ ad laborem
Hā ad laborem nat⁹ se dubitet: q nō nat⁹ ē in
dolore. Sz dolorē parturiētis clamor: labo
rē plis flet⁹ indicat et vagit⁹. Quā tu labo
rē et dolorē cōsideras ait ppheta. Labor in
actionib⁹: dolor in passionib⁹ est. Idē dē q
se nouerat hoem ad vtrūqz parat⁹ supplici
cōfessioē dicebat. Paratū cor meū de⁹ pa
ratū cor meū. Et geminā hāc pparationem
euidēt⁹ expmēs: de actioē qdē parat⁹ sū ait
et nō sum turbat⁹: vt custodiā mādata tua.
de passiōe vero: ego inqz in flagella par⁹ sū:
et dolor me⁹ in ppectu meo sp. Nemo sane
in hac misera vita geminā hanc verationē
se euadere gloriē. Nemo dñe ex omib⁹ si
lijs ade sine labore hic viuit: nemo sine do
lore. Est q declinat aliqz: sz incidit pculou
bio in graniores. In labore inqz hoim non
sunt: et cū homib⁹ nō flagellabunt. Hō tam
cōtinuo sine labore sunt: aut minime flagel
lant. Deniqz ppter ea inqz tenent eos super
bia. Grauis equidē labor. Operti sunt inqz
tate et impietate sua: grauib⁹ plane flagellis
Siquidē non est gaudere impijs dicit dñs.
Ad eniz nec laboris anxietatē nec flagelli
sentiūt lessonē. ipa iā insensibilitas vchemē
tiā indicat passioē. Sudat paup in ope fo
ris. sed nunqd min⁹ anxie dines int⁹ in ipsa
sua cogitatione laborat: Apit iste os suū in
oscitatiōe. apit ille in eructatiōe: et interdū
ille graui⁹ fastidio q iste inedia cruciatur.
Postremo velint nolint nō mō hoies sz et
am demones et faciūt et patiunt qd puiden
tia summa disposuit. Letex nec leprosa obe
dientia: nec canina patiētia cōmendat. In
de est q nō simpliciter petim⁹ vt fiat volun
tas dñi: quā in omib⁹ et p omnia fieri certissi
me cōstat. volūtatē enī ei⁹ qd resistit: sed vt
fiat sicut in celo et in terra. Quā nimiz adie
ctionē duab⁹ qz pcedētib⁹ petitiōib⁹: nihilo
min⁹ reor aptandā: vt patrē nrm q in celis
est exorem⁹: quaten⁹ et nomē ei⁹ sanctificet.
et regnū ei⁹ adueniat. et voluntas fiat. Dec
omnia sicut in celo sic et in terra: alioqn vbi
non sanctificat nomē ei⁹? Abi iā regnū ei⁹
nō venit: qm̄ in noie iesu oē genu flectit cele
stū terrestriū et infernoy. Scio te qd es sū
cr⁹ dei: ait etiā ipse malign⁹. At lōge aliter
et dissilū prius affectōe nomē istud sc̄ificat
in celis. vbi tā inenarrabili iocūditate: cla
maē sc̄tus sc̄tus sc̄tus dñs de⁹ sabaoth. Sic
et regit nō in terra solū: vix verū etiā in ge
hēna: impiū habēs vite et mortis. Sed oīno

De patia et obediētia.

fo. clxiii

dissimiliter regnat in his q inuiti seruūt: et
q volūtariē famulant. Bon⁹ cib⁹ obediētia
de qua nūm⁹ et ipse dñs ait. De⁹ cib⁹ est vt
faciā volūtate p̄ris mei. Et pphā: labores
ait manū tuaz qz māducabib⁹: btus est bñ
tibi erit. Bon⁹ cib⁹ patiētia pauper q non
pibit i finē: panis lachrymarū panis dolor.
Et vñ vtiqz necessariū est cōdimentū: sine
quo vterqz insipidus nō mō nō reficiat: sed
gustat⁹ afferat mortē. Durissimus eqdem
cibus vterqz frēs: nisi aliqz ter cū sapor
bile apponat: vtiqz mors i olla. Quid vero
tā saporabile q sapiētia? Hēpe lignū vite ē
qd et ipsas aqz marath p moysen dulcora
uit. Farinula est q pulmentū pphetaz per
hellēū saporauit. Ignis est q sp ardere p̄ci
pitur in altari. Oleū est: ob cui⁹ inopiā xgi
nib⁹ fatuis ostiū claudis nuptiaz. Sal ē: qd
nulli sacrificio deesse iubet. Inde est q isul
sos hoies dicim⁹ quos intelligi volum⁹ mi
nime sapientes. Et dñs sal in nobis habere
p̄cipit. ap̄lus quoqz oēm nrm seimōnē: sale
monet esse conditū. Idē tñ hāc ipaz quā
obediētie et patientie terciā addi volum⁹ sa
pientiā nihilomin⁹ triplicē iueniri: vt nrm
hoc cōdimentū velut trib⁹ qbusdā herbis
conficiat. Opus enī est vt iusticia sit in intē
tione: hilaritas in opatione: humilitas in re
putatiōe. Inspida nāqz deo et insulsa qdā
modo nra obediētia seu etiā patientia est
nisi oīuz q vel agim⁹ vel patimur ipse sit cā
qz: et quicqd facim⁹ iubemur facere i gloriā
dei: et nō si qd patimur: sed qd p̄p iusticiāz
patimur beati. Oportet at pusillanimitatē
qz et tristitiā in oib⁹ q agēda sunt vel tole
randa caueri: qz hilarē datorē diligit deus.
Deniqz hilaritas ipsa et deuota volūtas ad
eam quā supra dixim⁹ p̄pationē specialiter
nosciē p̄tinere. Porro elationē sup oia fu
gere necesse est. Quisqz ei altū sapit et op⁹
eius et patiētia vanū sapit: nec grauior vll⁹
sapor aut magis prius est xitati. Aides ne
q sit vtile hoī scire se hoies: vt pinde sit pa
rat⁹ ad mandatorū obediētiā et tolerātiāz
flagelloy: ac deinceps studeat vt q nec labo
rem interi pōt effugere nec dolozē. sic saltē
laboret et doleat: vt hec sibi i cibos trāseāt
seculares. Siqdē melior est obediētia q vi
ctime. et melior est patiēs viro forti. Inobe
dientia est cā mortis oēs expum⁹: oēs mo
rimur p̄p eā. Impatiētia aīe p̄ditio est. vi
cente dño. In patia vfa possidebitis aīas
vfas. Nihilomin⁹ aut sapiētia qz quā dixi
mus necessaria ē ad salutē. Siqdē nō solū

pp̄ter inobediētiā qbus obediētia desuit
aut pp̄ter impatiētiā qui patiētia carue
runt: sed et q nō habuerūt sapiētiā pp̄ suā
insipiētiā pierūt. Et hec qdē vt sciāt hoies
qm̄ homies sunt: actōnib⁹ iā et passionibus
deputati. Erat qm̄ in actōne et meditatione
positus erat homo: sine passiōe hñs actōnē
habens etiā sine labore meditationē. Dico
aut qm̄ positus est in paradysum: vt oparet⁹
et custodiret. Et vñ hinc quoqz si nō caderet
erat aliqñ pmouendus: vt sola iam frueret⁹
cōtēplatiōe: sicut et ex hoc inferiori gradu
quem mō tenet: nisi resurgere satagat: i in
simū est qñqz casurus: videlicz vt in sola iā
passiōe verset⁹: q nec opus nec ratio sz tñ
passio apud inferos sit. Felix quidez cuius
aīam corpus nō aggrauabat: qz nec corru
pebatur. Sed longe felicior: si ad hoc pue
nisset vt minoratus actu pleni⁹ pfectiusqz
p̄cipet sapiētiā: gratis diligens corpus
tanqz in nullo indigēs corpe. Eset enī hic
pulcerrim⁹ ordo et crit adhuc quando erit.
Itēqz enī aliquatenus desperādū vt videlz
sicut aīa deo: sic aīe caro dicere videat⁹: qñā
bonoz meoz nō eges. Adimplebis me leti
cia ait cum vultu tuo. Inde plenitudo inde
satietas: cum apparuerit gloria tua. Nam
qd de corpe reformatiōe et cōformatiōe
claritati corpi ei⁹ expectam⁹ ex abūdāti
quodāmo et mēsure superfluitia erit: vt fe
liciter qdem in ipso gloriificatiōe sed nō p̄n
cipaliter gaudeam⁹. Exor inqz tua sicut vi
tis abūdās: in lateribus dom⁹ tue. Donora
bitur caro sz iuxta mēsurā suā: nō i medio
dom⁹ habitans: sed seorsuz: nec i facie nob
sed in latere constituta. Filij tui sic nouelle
oliuaz in circuiitu mēse tue. Nūm⁹ opera
etiā ipsa nō deerūt: sed que nūc sūt: nō que
sient tūc: sicut scriptū est. Opera enī illorū
sequūtur illos. Aīe et si ḡtulemur et agam⁹
gras deo sup his q ipsi adiutorio gessim⁹
nō p̄mū tamē eis locum dabim⁹: sed i circu
itu locabim⁹. Hūc xō in regione corporum
habitātes: corporib⁹ sumus obnoxii: et exq
dissipauerūt legey dñi parentes nrm: nō mō
faciendi tps est: sed etiā patiēdi et oīuz nrm
amplius labor et dolor. Durus eqdē cib⁹ est
ordeace⁹ panis: sed offenso rege pulsus pa
latio miles quālibet delicat⁹ ad vnū forte
quē solū habet seruulū diuertere op⁹ habe
bit: ibi fouere latebras et infolita cape pran
dia: apud eum: regales delicias pulrib⁹ ru
sticanis ac nobilib⁹ strar⁹ iterqz innotare mutare
fructū: iuxta illud ppheticē lamētationis: q

Itaque inuocare.

3. sapia.

ypat.

nutriebatur in croceis amplexati sunt ster cora. Ibiq; hoc maxime ppheta deplorat oblitus pprie conditiois ingenuas creaturas tantā dissimulare miseria: nec mō non reputare qđ tolerat: sed tanq; bona magna cōplecti: que paulomin? extrema sunt mala. Pp̄pterea siquidem & de seipso ait. Ego vir videns paupertatem meam in virga indignationis eius. Semamus nos sub hoc onere fratres & p̄sentes deplorē? erūnas frequenter quisq; nostrū in voce p̄t queri monie erūpet & clamet. Infelix ego homo: quis me liberabit de corpore mortis hui? Studeam? etiam furari aliqñ nosmetipsos & a pessimis cogi occupatōibus istis surripere vel ad horam iaculari aīmos vibrare corda in id quod suū est: & qđ quanto naturalius: tanto suauim? est. Hoc enī est quod dicitur: vacare & videre quoniam ego sum deus. Iteq; enim est oculus visio ista s; cordis: cum dñs dicat: beati mundo corde: qm̄ ipsi deum videbunt. Pp̄ptuū hoc cordis bonū: nec serui ad hoc indiget instrumento: pp̄ptuū enim anime cibus est de quo ppheta. Fruit inquit cor meum: qđ oblitus sum comedere panem meū. Sane quod dicimus dictu facilius nihil est: in cōparatōe dicim? opeꝝ qđ longe sit volubilioꝝ lingua qđ verterat: & leuis hec ad verbu qđ ad actū illa moueatur. Alioqñ & dictu & actu cogitatus facilius est: qđ in eo quideꝝ suo ipsius ore loquatur anima: suis videat oculis suis manibus opeꝝ. Quāuis & hic interdum laborare eaz necesse est: etiā in gemitu suo & intra pp̄ptuū quoq; cubile compungi. Si quideꝝ vsp̄adeo vita nostra inferno appropinquauit: qui solus vtiq; passionis est locus: vt & actōnem passio: imo & ipsaz quoq; cogitātōnem actio & passio pariter occupant. Hōne enī nobis quodāmodo passioe sunt actōnes? in cogitātōibus etiā dolor & labor? Deu vitula effraym docta diligere tritram: assueta iugo: ignara detis quādo veniam & apparebo ante faciē dei. Quādo cessabūt hec omnia: & iam nō erit amplius neq; luct? neq; clamor: sed nec vllus dolor: neq; labor vllus. Quādo inebriabit animā libertas dom? dei: & torrens ille indeficiēs voluptatis diuine? Quā tōtā sibi eam serenissimi contemplatio luminis vendicabit? Filioi concupiscamus in atria domini: crebro suspirem? illuc. Pp̄atria nostra ipsa est odoratus saltem & a longe salutemus eaz Amen.

De cantico ezechie.

Tri sanguinū & dolo

finis dimidiabunt dies suos: p̄suerantes in suauetate vsq; ad mortem: & hoc qđ nō timent dñm. Alex qđ timore dei initiatur ad sapientiā: is cōtinuo dimidiat dies suos: exclamās p̄ timore: vadā ad portas inferi. Cui? vtiq; inferi metu cū cepit quiescere a malis: incipit de bonis querere cōsolatōne: qđ necesse est in altero tro consolari. Est aut bona cōsolatio de spe salutis eterne: in quā translatis peccatis qđ sepabant inter ip̄sum & deū p̄ dei gratiā reuiscit & hilarescit. In quo cum cepit p̄scere: hoc est pie viuere in xp̄o. necesse est (te ste scriptura) p̄secutōne patiari: vt recēs gaudiū vertat in merorem. & dulcedo boni vir summis (vt ita dicam) labijs attracta in amaritudine: cōmutata vt libeat dicere versa est cythara mea in luctum & cantatio mea in ploratōnem. Plorat ergo amarus amissam dulcedinē: qđ p̄us fleuerat admissam peccator amaritudinē: & hoc tādiu facit donec deo miserāte p̄solatō redit. Quā demuo redeūte: cognoscit eā quā passus est tentatōne. pbatōnem fuisse nō desolatōne. Porro pbatōne fuisse ad nō desolatōne ad destructōne sicut scriptū est. Visitas euz di luculo & subito p̄bas illuz. Tandē & cognito suo de tētatōne p̄fectu nō tñ refugit: sed etiā tētari appetit: p̄oba me indens & tēta me. Crebris itaq; hmoi vicissitudinib? in gratie visitatōne: & tentatōnis pbatōnem: in schola virtutū p̄ficiens: faciente vtiq; visitatione ne deficiat: tentatōne ne supbiat. & tali tandē exercitio mūdato oculo infiori statim adest lux: cui fidelis inherere cupiēs sed corpe p̄suis nō p̄ualēs: ad seipm nolēs: dolensq; resilit. Sustato tñ aliquatenus qđ dulcis est dñs eius: etiā euz ad sua redierit i cordis palato sapore retinet: quo fit vt iā ipsum non ipsius qđcūq; bona desideret. Et hec est charitas nō querens qđ sua sunt: hec facit filiū nō querentē sua s; patrē diligētē. Timor quippe faceret seruū sua in cōmoda declinantē: spes mercenariū sua lucra sectantem. Per hos p̄culdubio gradus ezechias trāsiit & immoruit trāsitur. Ego dixi in dimidio dier meoz vadā ad portas inferi. Ac si diceret. Cū deposita imagine terrestris hoīs: imaginē celestis vellem portare: cepti a timore vt p̄scriptū est. Concipiens exclamauit: vadā ad portas inferi. Quō tamen

De cātico ezechie.

So. clxiiii.

timore nequaq; desperans: quesiui residuū annoꝝ meoz: vt iam mihi viuere inciperē qđ cōtra me vixerā vsq; adhuc. Quesiui autē ab illo qđ dixit: sine me nihil potestis facere. Iteq; enī ad ip̄sum sine ip̄so non dicam reuertit: sed nec conuerti qđez poterā: vtpote spūs vadens & nō rediēs. Quesiui ergo residuū annoꝝ meoz. Quō accepto (nō enim negat qđ incitat ad querendū) statim verā experior sententiā sapientis qui ait. Fili accedens ad seruitutē dei: ista in timore & p̄pa animā tuā ad tentatōne. Tentatōnibus itaq; cū vgerer & spes recēs quā p̄ceperā salutis mihi iam iāq; intercludi videretur: dixi nō videbo dñm deū in terra viuētū: qđ vtiq; in abūdantia p̄sumpserā. Dixi enī in abūdantia mea nō mouebo: in eternum: non attendens qđ in volūtate tuā: nō in potestate mea p̄stitisti decori meo virtutez. Quāobrem auertisti faciem tuā a me & facies sum cōturbat? nequaq; iam visurus dñm deū. i. patrem in terra viuētū. Non aspiciam hoīem vltra videlicet filiū: de quo dictū est: & homo est & quis cognouit eum? Sed ne habitator me quietis. i. sp̄m scm̄. d quo scriptū est. Sup quem quiescet sp̄s? meus: nisi sup humilē & quietum? Addidit quoq; generatio mea ablata est & cōsolata est a me. Hoc est bonoz opeꝝ p̄les: quam ex timore ceperā p̄turire: vt de aīa n̄ra possit dici & que multos habebat filios infirmata est. Ablata est aut pia hec soboles: & conuoluta est a me quasi tabernaculū pastorū: ad tempus vtiq; credita in eternū. Itē adiecit p̄reclisa est velut a terente vita mea: vt discerē p̄fect? vite mee nō in mea s; in manu omnipotentis: sicut tela in manu terentis: quādoquidē dum adhuc ordiret. hoc est statim in initio succidit me: q̄tenus eodē pene tpe & dederit & tulerit quod donarat. Sed si defecit x̄tus mea: nō tñ dereliquit me: me qui cepat non posse p̄ficere videre. Quid multa? In veritate mox comperi: qđ x̄tus in infirmitate p̄ficatur & aīo. Bonū mihi qđ humiliasti me. Cognoui enī qđ d mane vsq; ad vespam fines me. id ē. cōsummabis me. Hō in solo mane visitatōis aut tñ in vespā tentationis sed in vtroq; erit p̄fectio mea. Stultus ego qđ tñ sperabam vsq; ad mane: cū dāuid dicat: custodia matutina vsq; ad noctē speret israel in dño. Et qm̄ pusillus i spe: quasi leo sic p̄triuat oīa ossa mea: robur omne videt & quo adhuc sub tutela gratie futuroꝝ improuidus confidebā. Contriuit

autē quis nisi aduersarius noster diabolus qui tanq; leo rugiens circuit querens quē deuoret. Tu ergo dñe ex hac cōtritōne humilitatū & pbatū vsq; ad vespam fines me: qm̄ & factum est mane & vespere dies vnus. Quāobrem egovt didici: benedicā dñm in omni tpe. hoc est mane & vespere. non sicut ille qui confitebit tibi cum benefeceris ei: nō sicut illi qui ad tempus credidit: & in tpe tentationis recedūt: sed dicam cū sanctis. Si bona suscepim? de manu dñi: mala autē quare nō sustineam? Et in mane qđē sicut pullus hyrūdinis sic clamabo. in vespē autē meditato: vt colūba: quaten? & euz gratie matutinū arriserit in modū hyrūdinis exultans: & clamitans: gratias agam. p̄ visitatione: & cū vespā ingruerit non deerit sacrificiū vesp̄tinū: cum instar colūbe gemens: lachrymas fundam in tribulatiōe. Sic enī deseruiet tēpus vtrūq; deo. cū & ad vespē demorabit? sicut? & ad matutinū leticia. De rens merebo i vespere: quo letus fruar matutino. Placet vtrūq; deo: i peccator p̄pūctus iustus deuor? cui e regione displicet ingrati? qđ inst? peccator secur? Aut certe sicut pullus hyrūdis: hac illacq; discurrens marthe me osticis mancipabo: hilarē dato rem me exhibens: oī necessitatē patienti: & meditato: vt colūba gemēdo vtiq; qđ obstat dñi qđ restat intueor. Hoc aut faciā mane & vespē hoc est p̄us & posterius: iura qđ in typū vtriusq; vite dictū est a laban nō est cōsuetudinis vt minores ante tradam? ad nuptias: qđ qđ indifferēt d altera ad alterā trāseat. Qđ significare iob putovbi ait. Si dormiero dico qñ surgā: & rurū expectabo vespam. Quiescēs q̄ppe i vespā cōtēplatiōis: mane dñs dēderat qđ surget ad actōz rursumq; negocijs fatigat? expectabat vesp̄ā libent? repetens oīa cōtēplatiōis. P̄dot & p garrulā auiculā cant? simul p̄sallentū i ecclesia. & p gementē colūbā puatā oīonū suspiria designari. Sed mediā sentētiā magi velle videt sequēs x̄ficulus: attenuati sunt oculi mei suspiciētes i excelsō. Siue enim dicat attenuati. hoc est subtiles facti. p̄ assiduitate suspiciendi in excelsō. videlicet sublimia atq; excelsa p̄tēplandi: siue intelligat attenuati. i. reuerberati. et a suo quodāmodo acumine iminuti. iura illud. Defecerūt oculi mei i eloquz tuū. & rursus memor fui dei & delectat? sum: & defec? spūs meus. Siue qđ illo siue hoc mō accipiat: non aliud qđ cōtēplatio designat. Ceter? postea

rior expositio sequētib' magis cōuenire videretur. Hic enim. Dñe vim patior. Quasi dicat. Dñe nō spōte s; inuitus retrahor: & arceor a tui cōtēplatiōe. qz corp' qd corrumptur aggrauat animā: & depōnit terrena inhabitatio sensus multa cogitantē. Respō de ergo tu o cōditōr p me qui nōsti nature conditionē. Aut si peccata mea hoc faciūt: nec est culpa nature sed mee pessime cōsuetudinis. etiā sic nihilomin' respō de pro me affigens peccata cruci & sanguine tuo delēs: vt nō sit qd me īpediat cōtēplantem. Itaqz quid dicam: aut quis respōdebit michi cum ipse fecerit? Ad quē me videlicet alium veritam. aut quis alius respondebit p me: cum ipse nō aliis hāc mihi difficultatē immo impossibilitatē imposuerit. dādo sup me illā sententiā. in sudore vultus tui comedes panem tuū? Quod si nō fecerit legis: s; fecerit arguit se qz quasi culpā in auctore retorescit: cū de natura causatus est: et totū sibi imputat & suis peccatis vicēs. quid faciā. aut quid respondebit michi cū ipse fecerim: hoc est: id quod patior: peccādo merueris. Quā obrem vnū est quod facere possum. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee. Itēpe nō sum dignus vt valeam te cogitare cū dulcedine. faciā quod possum. cogitabo meipm in amaritudine anime mee. Lucē habitas inaccessibilē. nec qz ro diu infirmam mētis aciem radio tui fulgoris infingere. & ob hoc confusus redeo ad consuētas & familiares mihi tenebras: vite mee pristinē: nō quidē in eis itēp iacēdo cū mortifera delectatiōe. sed puniendo eas. et recogitādo in amaritudine aīe mee. Dpotebat quidem si fieri posset reuiuere me vt ita loquar denuo qz male vixi: sed qz hoc nō possum. saltē recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine anime mee. faciā recogitādo qd reoperādo nō possum. Recogitabo autē tibi qz tibi soli peccaui. vt in quo ego me condēno tu iustificeris: & vincas misericōdia cū de me iudicaris. Jam quidē & ante cognouerā eas: sed qz nō satis punita sunt: que me adhuc impedire possunt. rursum redeo ad ea recogitāda in amaritudine anime mee. quousqz ita penit' extirpāda sint vt iam impedire nō possint. Itēp infructuosum vt arbitror erit hoc studiū. Itēpe si sic viuatur: immo qz sic viuū nō quidē carne sed spū: et in talibus vita spūs mei: hoc est tū in mei cōsideratiōe qz in tui cōtēplatiōe: magis ac magis corripies me & viuificabis me. Siqz

dem corripior: cū me cogitādo compūgor. reuiuifico cū te subleuor. vt cūqz intueor. Itaqz ostendendo me mihi corripies. ostendēdo te viuificabis. Dpote viuifices necesse est. qz ecce in pace amaritudo mea amarissima. Amarā passus sum amaritudinem p peccatis in principio pueris. vnde clamaui. vadā ad portas inferi. amariorem p terrorib' in pfectu pueris: qñ dixi: nō videbo dñm deū in terra viuētū. S; ecce iā peccatis penitētia punitis: & sopitis terroribus q impugnare solebāt. in hac tñ pace amarissimā sustineo amaritudinē p defectu cōtēplatiōis. Hec qui mihi pctā miserādo donasti: & tētatiōes iuuādo supasti. etiam nūc o dñe reddes leticiā salutaris tui. Hoc est qd ait. Tu autē eruisi am meā vt nō periret: in pfectu videlicet vitior: siue ī impetu tentationū. piecisti post tergū tuū oīa peccata mea: scd; multitudinē miseratiōnū tuarū. Itēp immerito. Hec enī infern' pfectib' tibi: quo vtiqz ego pene descēderā: cū irruētib' pulsaret tentationibus. qppe qz nīsi de' adiuiuit me: paulomin' habitasset in inferno aīa mea. S; neqz mors laudabit te: qua nimis aliqñ detinebar: dñi adhuc iacere mortu' in pctis. Itēp expectabit qui descendit in lacū veritatē tuā: qz post gustatā dulcedinē cōtēplatiōis in lacū descendit desperatiōis. Mors siquidē est iacētis in pctis ante pueris. infern' succubētis tentationib' post acceptā remissionē. lacus vero desperatiōis post extirpāte pteplationē. Itam quāto qd ad altiora pfeceat: tāto graui' si corruerit collidit qñ ruit. Itā itaqz infern' cōfitebit tibi. hoc est: qui iā quidē sunt conuersi sed tentatiōib' supant neqz mors laudabit te. hi vtiqz q necdū pueri sunt: aut cōfessi letant poti' cū malefecerint: & exultāt in reb' pessimis. A mortuo quippe quasi qd nō sit perit cōfessio. Itēp expectabit qui descendit in lacū veritatē tuā. qd de fastigio diuine cōtēplatiōis in lacū pprie diffidentie forte deuolui cōtēgerit. Qd pculdubio fit cū nimis qd tristitia post acceptā tantā leticiā absorbet. Itēp viues vinēs ipse cōfitebit tibi. Est qz viuēs carne: mortu' ē spū. est qui mortu' carne nihilomin' mortu' est spū. sed hōz neuter laudabit te: aut ptebit tibi. Cetero viues ipse ptebit tibi. Qui videlicet nō tñ carne s; & spū viuūt ipse ptebitur tibi. sicut et ego hodie hac me duplici vita tuo munere viuere cōfido. Sequitur. Pater filiis notā faciet veritatē tuā. nō re

De triplici coherētia vinc. cla. et glu. fo. clxx.

uelat seruo veritas: qz seru' nescit quid faciat dñs ei'. S; nec mercenari' rapit ad cōtēplandā veritatē: qz ppriā qrit vtilitatem. Filio autē pater notā faciet veritatē suam. quē audit dicentē. Tērtiū non qd ego volo sed qd tu pater. Renelat itaqz seruo dei potestas. mercenari' felicitas filio veritas: nō qz in deo ista discreta sunt. cui idēz posse qd felicit' & veracē esse: s; a creatura creator p diuersis eiusdē creature affectib'. diuersis sentiat respectib'. cū sancto enī sanct' & cū pueris erit pueris. Audi deniqz vocē filij. Dñe saluū me fac. Quare? forte ne ardeat in inferno: forte ne fraude' pmo: Itā inqz. sed psalmos nostros cātabim' cunctis dieb' vite nostre in domo dñi. Itā inquit qro salutē vt penas vitē aut infernū aut in celo regnem: sed vt te in eternū cū illis laudē de qbus scriptū est. Beati qui habitāt in domo tua dñe: in secula seculorū laudabūt te. Seruus dicit. vadā ad portas inferi. mercenari' us: nō videbo dñm deū in terra viuētū. fili'. psalmos nostros cātabim' cunctis diebus vite nostre in domo dñi. Cui simile ē illud. Aperite mihi portas iusticie: ingressus in eas confitebor dño. Et qui timet ire ad portas inferi: & qui deū cupit videre ppter quietē sui: vterqz pfecto qrit que sua sunt. Dpote qui psalmos cantare desiderat i domo dñi: nō sua vel picula fugit vel lucra appetit. sed illū pculdubio diligit quē laudare gessit cunctis dieb' vite sue. Laudat nō immerito in eternū: qui viuūt et regnat per oīa secula seculorū amen.

De triplici coherētia: vinculoz & clauozum & glutinis.

On sic tam' tota die

ociofi. Scim' enī & quid qrimus. et qd est q nos cōdūxit. Deū qrimus deū expectam'. Itā est parua res nec parui animi. cū illa q singulari pietatis nomine gloriā: sepi' sese qrat esse frustratā dicēs. Quēsi illū nō inueni. Est enim sicut amabilis: ita etiā ammirabilis: qz cū nō qritur inueni. & nō inueni cū qrit. Si nati essem' ex quo fact' est hō sup terrā & vsqz ad cētū milia annorū vita nostra extēderet. nō esset tñ cōdigna qstio hui' tps ad futurā gloriā qz renelabit in nobis. Ecce nūc tps qz rendi. ecce nūc dies inueniēdi p manib' sūt. Quērite inqz dñm dū inueniri pōt: inuocate eū dū ppe est. Erat tps: qñ nō erit locus. cū ille fons miseratiōis interminabili sicca

bit siccitate. Quēritis me inqz & nō inuenietis. Bon' es dñe aīe qrenti te. Si qrenti: quāto magis inuenienti: Si tā dulcis es in memoria: qñ erit in pscntia? Si mel et lac dulce est sub lingua: qd erit supra linguā? Hinc pbate fratres si in via estis: si nō exorbitatis. Vtē inqz cor qrentiū dñs. Si gaudeatis ad labores: si indefesso pede curritis viā mādatorū dei. si qtidie vtriusqz hoīs stat' recētiōr est ad pscitū dñi & pscitū endū qz ad incipiendū: pfecto qritis facies ei' semp. Quō ergo abijt dilect' ex dilecto et qrem' eū? Ubi non est? Quid dixi miser? S; ubi nō est? Altior est celo: inferno pfundior: latior terrā mari diffusior. Itūqz est. & ubiqz est. qz nec abest vlli: nec villo capif loco. Ipse hic est: s; ego hic nō sum. Quā verit' simili' videretur vt tu hic non esses: & ego hic essem dñe. S; ego nec hic nec alibi sum: qz ad nihilū redact' sū: & nesciui. Hec ad nīhilū id est: pteb' & nesciui qz nō fui ibi cū pimus parēs me' deuorauit me morsu amarissimō. Hinc est qz corde cōfract' & corpe diffluō in voluptates: in amaritudines: habēs innatā culpā: penā cognatā: tot' fluidus et eneruis. Ille autē q idem ipse est q dicit: ego sum q sum: veraciter est: cui est esse qd est. Que q participatiōis: q cōuētiō illi' q nō est ad illū q est: Quō possunt tā diuersa iūgi? Mihi ait scītus adherere deo bonū est. Immediatē ei iūgi nō possum: s; p mediū ali qd poterit fieri fortassis ista cōiūctō. Et ne diuti' vos ptrahā: tria sunt vincula qd ei astringimur. & sic tria: vt sola cū solis ist. vlt' istorū sūb' oīe qd ligat liget. Et pmiū accipite funes: scdm clauos ligneos vlt' ferreos tertii glutē. Pmiū astringit fortiter & dure. scdm fort' & duri'. terciū suauiter et secure. Fune qd ammo alligat' est redeptō. si qd forte dū vehemētiōr tētatiōe turbat: pponit sibi honestatis intuitū. memoriā pmissionis. et hoc interim se fume retinet: ne ppositū penit' abrupat. Dux pfecto vinculi & molestū: s; & piculosum nimis: qd diu tenere nō possit. Siqz de putrescūt funes. et pudoris vinculi aut obliuiscimur aut abrupim' cito. Est autē q clauis cōfigit dño maiestatis. quē timor dei ligat. q non expauescit ad vult' hoīm: s; memoriā gehēnaliū tororū. Et hic qdē peccare nō metuit s; ardeat. Duri' tñ & forti' pmo impimif. qz cū ille vacillet in ppositiōe: ppositū nō amittit. Terci' dū glutine ei' & glutinat id est: caritate. q tā suauit' q secure ligat' adherēs

Vincula:

p:

21:

ca:

deo vn' spūs est cū eo. Iste est q̄ q̄cūq; vn-
decūq; sūe q̄ facit sūe q̄ ei sūt. ad sūū com-
modū reuocat r̄ retorquet. Beat' hmōi hō
r̄ abundāti spūs inflūs malefate. q̄ suauis
et vnct' portat omēs r̄ portat ab oib'. qui
terribili' r̄ horribili' ipa gehēna iudicat vlt'
in re leuissima vultū oīpotētis sciēter offen-
dere. Dic est fratrū amator r̄ populi israel.
Dic est q̄ multū orat p̄ populo r̄ p̄ ciuitate
sancta hierusalē. Glutino bonū est air p̄ sal-
as. Bonū est reuerat iocūdū. q̄ alia duo ne
mala dixerim: cōparatiōe istī' grauiā r̄ im-
portabilia sunt. S; ille misericors oculus q̄
nouit signētū nfr̄ neminē saluādoz dimittit
in primo. s; puehit ad secundū: r̄ ne ibi
deserēs pducit ad terciū. p̄dimo siquidēz
q̄ pudet deserere estuātes vir̄ sustinemus
ad horā: secūdo iā timēre r̄ sperātes pfici-
mus: tercio pficimur amātes. Sic igi' duo
bus pcedētib' timore pariter r̄ pudore ex-
clusis: in soli' amoris reclinatorio cōmora-
mur. Ita r̄ xps pui' quidē ligat: secūdo cru-
cifigit: tercio glutinosa aromātū inunctiōe
linif. Hō q̄ opus haberet corp' istud: hmōi
aromatib' solidarit: qd̄ dissolui omīno nō po-
terat: aut videre corruptiōē. sed qui ppter
nos iudeoz spūta sustinuit. ppter nos fide-
liū quoq; nō est vō dignat' vngēta. Et attē-
de q̄ vir vni' dici spacio in finib' et clausis
moratus. cū vinctiōe victor r̄ victur' peren-
niter resurrexit. Sic r̄ dilectos in duob' p̄-
dictis non diuit' patit immorari: sed vngit
eos vinctiōe misericōdie suē: vt crucifigi mūdōz
mūdus illis. iā refugāt in nouitate spūs et
dicat. Quis nos separabit a charitate dei?
Doc glutine agglutinauit nos sibi ille diui-
nus intuitus a cōstitutōe mūdī: vt effemus
sancti r̄ immaculati in cōspectu ei' in chari-
tate. Scim' enī q̄ qui natus est ex deo non
peccat: q̄ generatio celestis seruat eū. Se-
neratio celestis est eterna pdestinatio: qua
de' puidit cōformis fieri imaginis filiū sui.
Ex his null' peccat: id est: in pctō p̄seuerat
q̄ nouit dñs q̄ sunt ei': r̄ ppositū di' manet
immutabile. Et si horrendoz criminū nota.
dauid inurit r̄ insignit: r̄ si maria magdale-
ne septē demoniis cumulāt r̄ si pnceps apo-
stolor' in p̄fūdū negatōis submergit: nō ē
tū q̄ de manu dei possit eruiere. Quos enim
pdestinauit: hos r̄ vocauit: et quos vocauit
hos r̄ iustificauit. Mōne huic adherere bo-
nū est: Querite f̄fres: q̄rite dñm r̄ cōfirma-
mini: q̄rite faciē ei' sp̄. Querite dñm et vi-
uet anīa v̄sa. Et aīa mea inq̄t illi viuet: que

mūdo mortua est. Que enī mūdo viuit: nō
illi viuit. Sic ergo q̄ram' eū vt r̄ semp q̄ra-
mus: r̄ cū venerit q̄rere nos dicat de nobis
Hec est generatio querētū deū: q̄rentiū fa-
ciem dei iacob. Sicq; agnāte porte eterna-
les r̄ introeat rex glorie r̄ nos cum illo. qui
est deus benedictus in secula. amen.

**De verbis abacuc pphete Super
custodiam meam stabo.**

Egimus in euāgelio

q̄ p̄dicāte domio: r̄ sub mysterio
edendi corpis sui discipulos ad
cōmunicādū passionib' suis ammonēte di-
xerit quidā. dur' est hic sermo: r̄ ex hoc iam
nō fuerint cū eo. Interrogati vero discipu-
li an r̄ ipi vellēt abire: dñe inqunt ad quem
ibim' ? Verba vite eterne habes. Ita dico
vobis fratres: vsq; hodie q̄busdā manifestū
est. qm̄ verba q̄ loquit iēsus spūs r̄ vita sūt.
et ppterea sequunt illū alijs dura vidētur.
miserā alibi q̄rūt p̄solatōē. Sapiētia siqui-
dē in plateis clamat: in lata videt' et spa-
ciosa via q̄ ducit ad mortē vt reuocet ambu-
lātes p̄ eā. Deniq; q̄draginta annis inquit
prim' sui generatiōi huic: r̄ dixi semp hi er-
rāt corde. Dabes r̄ i alio psalmo. Semel lo-
cut' est de'. Semel vtiq; q̄ sp̄ vna ei et nō
interpolata s; p̄tinua et p̄petua locutio est.
Reuocat aut p̄ctōres ad cor. r̄ de cordis er-
rore redarguit: p̄ eo q̄ ibi habitat ipē ibiq;
loq̄tur. faciēs nimis qd̄ docuit p̄ ppham vi-
cētē. Loqm̄ ad cor hierlm̄. Itā babilon qm̄
terra ē. nec pōt sustinere vniūsoz fīdēs ei'
elōgāt a corde. r̄ in carne magi ambulat rā
q̄ mortua a corde: imo rāq̄ colūba seducta
nō habēs cor. Vult ei letari cū malefecerit:
et erultare in reb' pessimis. audiesq; voces
dñi hmōi gaudia nullaten' approbātē s; de
testātē s; arguētē s; p̄dēnātē. fugit r̄ absco-
dit se i s̄stitudine p̄uicatoris ade. S; heu
me q̄ vile opimētū q̄ris misera aīa: q̄ inuti-
le q̄ris opimentū. Folia enī sunt q̄ interis.
folia inq̄ q̄ nil tibi caloris p̄beāt: nil habe-
ant soliditatis. De to deniq; sole arescent: r̄
vēr' v̄rēs disp̄git illatu xō nuda et misera
remanebis. Tūc q̄ nihil opertū qd̄ nō reue-
letur: qm̄ veniet dñs qui r̄ illuminabit abs-
cōdita tenebrāz et manifestabit cōsilia cor-
dium. Hō erit iam quo lateas misera. Fru-
stra dices montibus: cadite sup nos. r̄ colli-
bus operite nos. quoniā nudam r̄ apertam
oportebit te stare ante tribunal xp̄isti: vt

Sup custodiā meā stabo. So. clxvi.

audias vocē iudicij q̄ vocē cōsiliij contēpti
sti. Ecce enī quid loquit deus. Agite iquit
penitentia r̄ dissimulat multi r̄ cōtinēt au-
res suas: dicūt. durus ē hic sermo. Non sic
impij non sic dissimulare poteritis cū sona-
bit asperū illud verbū: et auditio mala. Ite
maledicti in ignē eternū. Videtis fratres:
q̄ salubriter amoneat nos ppheta: vt si vo-
cem eius audierim' hodie non obdurem'
cor: da nostra: Eadē enī pene verba r̄ i euā-
gelio legitis. r̄ in propheta. Aut enī dñs in
euāgelio. Quēs mee vocē meā audiunt. Et
sanctus dauid in psalmo. Populus inq̄t e-
tus haud dubiū qm̄ dñi r̄ oues pascue eius.
hodie si vocē eius audieritis nolite obdura-
re corda vestra. Ut il' nanc r̄ multo salu-
brius est hodie audire eū cōsolentē cōsolan-
tē amonēte docentē: vt multū arguentē
increpantē corripientē: q̄ in die illa tā ama-
rā. tā lugubri. tā tenebrosa: audire illū iudi-
cātē: indignatē: vlciscētē: tementē: cōdēnā-
tē. Bonū inq̄ mihi vt humiliter: vt corrip-
at me iustus in misericordia r̄ increpet me:
q̄ vt oleum peccatoris ipinguet caput me-
um: ne forte terra inueniar: q̄ p̄ciat vir-
ga ovis sui. qm̄ vasa figuli xga ferrea conte-
rent. Bonū mihi prop̄ verba labioz eius
cum propheta custodire vias duras: q̄ pa-
riter cu'z impio interfici spū labioz eius.
Hūc enī si quid amaritudinis sentio in vo-
ce eius non sine dulcedie est: qm̄ cū irat' fu-
erit mīe recordabit. imo xō r̄ ipa indigna-
tio nō aliūde q̄ de mia est. Quos enī amat
arguit r̄ castigat: r̄ flagellat omnē filiū quē
recipit: visitās in virga iniquitates ei': r̄ i
verberib' peccata ipsius: misericordiā au-
tē suā nō dispergit ab eo. p̄pterea q̄ pru-
dētes sunt nō operiūt vulnera sua sed dere-
gunt: cōstent dño qm̄ bonus qm̄ in seculū
misericordia eius. r̄ sic vinū rep̄ehensiois
infundit: vt nō desit oleū cōsolatiōis. p̄p-
pterea inq̄ sapiens app̄ehēdit disciplināz
ne qm̄ irascat dominus r̄ iā secūdū multitu-
dinē ire sue nō q̄rat: s; recedat zelus ei' ab
ipso. Inde ē ei. q̄ sapientis cor vbi tristitia
cor vero stultozū vbi leticia: sed tristitia illi
us conuertet i gaudiū: r̄ extrema gaudiū il-
loz luctus occupabit. Audi deniq; abacuc
p̄phetā quomō dominicā non dissimilet i
crepationē: sed sedula ac sollicita circa eaz
cogitationē verset. Aut enim. Super custo-
diā meā stabo r̄ figā gradū in munitionem
vt videā quid dicā mihi: r̄ quid respondeā
ad arguentem me. Et nos ergo fratres ob-
secro super custodiā nostrā stem': quoniā

tempus militie est. Nec in sterquilino hu-
ius miseri corporis sed in corde vbi xp̄ist'
habitat in iudicio r̄ consilio rationis sit cō-
uersatio nostra. ita sane vt nō in ipsa habea-
m' fiduciā: nec fragili imitatur custodie.
sed figam' gradū in munitionē firmissime
petre xp̄isto totis virib' initētes sicut sep-
tū est. Qui statuit supra petram pedes me-
os r̄ direxit gressus meos. Sic ergo cōstitu-
ti r̄ stabiliti iā contemlemur vt videamus
quid dicat nobis r̄ qd̄ respondeam' ad ar-
guentē nos. p̄dimo enī contemplatiōis
gradus iste est dilectissimi: vt incessant cōsi-
derem'. qd̄ velit dñs. quid placeat ei. quid
acceptū sit corā ipō. Et qm̄ in multis offen-
dum' omēs: r̄ fortitudo nra in illius rectitu-
dinem volūtatis offēdit: nec cōfugi ei aut
coaptari potest: humilemur sub potētī ma-
nu dei altissimi: r̄ oīno solliciti sumus mis-
erabiles nos exhibere: i oculis misericordie
ei' dicētes. Sana me dñe r̄ sanabor: saluum
me fac r̄ saluus ero. Et illud. Dñe misere-
re mei: sana aīaz meā quia peccauit tibi. Post
q̄ enī in humisimōi cogitationib' mūdatus
est ocul' cordis: nō in spiritu nostro cū a-
maritudine: sed in diuino magis spū cū in-
ta delectatione versatur: nec iā considera-
mus q̄ sit volūtas dei in nobis. sed que sit i
seipsa: vita enī in volūtate eius: vt hoc nob
in omnibus vtili' atq; omnino commodius
esse non dubitem' qd̄ eius congruit volun-
tati. Et propterea q̄ sollicitē cōseruare vo-
lūmus vitā anime nostre tam solliciti sim'
quoad possum' ab ea nō deuare. Deinde cū
iā in spūali exercitio aliquaten' p̄ficerim'
ducē seq̄ntes spūm q̄ scrutat etia' alta dei:
cogitam' q̄ suauis sit dñs: q̄ bon' i semet
ipso orātes cū ppha vt videam' voluntatē
dñi: r̄ visitem' iam non cor nfr̄ sed templū
eius: r̄ cū eodem ppheta nihilomin' dicen-
tes. Ad meipsum aīa mea conturbata ē p̄-
pterea memor ero tui. In his enī duobus
tota spūalis conuersationis summa versat':
vt in nostra cōsideratione turbemur: r̄ con-
tristemur ad salutem: in diuina respirem'.
vt de gaudio spiritus sancti habeam' cōso-
lationem: et hinc timorem: et humilitatem.
Inde vero spem concipiam' et caritatem.

De cute carne r̄ ossib' anime.

Eatus dauid in psal

mo. xxxij. d iust' loquit dñs ME
te tribulatiōes iustoz: s; de oibus
his libabit eos dñs. Custodit dñs oīa ossa
eorū: vnū ex his nō cōteret. Ad nōo dictū

q̄teplatiōis f̄r damē

esse de corporeis ossibus arbitretur: presertim cum tot beatorum martyrum ossa confracta sint manibus hominum impiorum: et contrita dentibus bestiarum. Sed miranda proorsus et miseranda humanarum conditio animarum: que licet tam multa foris ingenij viuacitate percipiant: nulla tamen perspicacitate semetipsas sicut sunt nosse aut cogitare sufficiat: sed egeant omnino si guris: et enigmatibus quibusdam corporearum similitudinum: ut ex visibilibus et exterioribus possint vel aliquatenus inuisibilia atque eterna cognoscere. Quoniam itaque velut quando anime curat, cogitatione carne affectores ut consequenter os eius intentionem possim accipere. Sic ei erit in ossis integritate aieuita in carnis incorruptioe sanitas. In cuius specie per christum. Que sunt et tribulationes iustorum: nisi quod iterum decolorat cutis: cum videlicet inutilis cogitatio in corde versat. Nonnulli vero etiam caro vulneratur: quoniam scilicet ad hoc versus cogitatio perniciosa procedit: ut delectatione cor rumpat affectio. Nam ossa quidem iustorum omnino integra atque illesa custodiunt a domino: ut non quod frangat propositum cordis eorum: nisi quod salubris intentio coterat: ut videlicet concupiscentie titillanti etiam detur assensus. Sicut enim peccati cogitatio decolorat, affectio vulnerat, sic consensu omnino anima necat. Quaream ergo dilectissimi cogitationes inutiles ut animarum nostrarum facies decora premant: ut obliuio que retro sunt id est perperam nostrum: et domum patris nostri concupiscat rex speciem nostram. Exeamus de terra nostra: ut non comprehendat nos cogitatio spectans ad voluptatem carnis. Exeamus et de cognatione nostra: id est a cogitationibus curiositatis: que nimirum cum in sensibus corporis habitat, carnali utique conata est voluptati. Exeamus etiam de domo patris nostri: ut fugiamus cogitationes superbie et vanitatis. Exeamus nos aliqui sicut et ceteri filii ire: eramus et nos ex patre diabolo: qui nimirum rex est super omnes filios superbie: et in motibus elationis sedem sibi atque habitaculum infelicissimum preparauit. Quod si forte aliqui talis aliqua cogitatio mentem suberit: tota sollicitudine laboremus: citius ablueret et eradere forde qua nos maculari conspiciamus clamantes cum propheta ac dicentes. Asperges me yfopo et mundabor: lauabis me et super niuem dealbabor. Nam vero si quis per incuriam negligentiam nostram transferit cogitatio inutilis etiam in affectu cordis. scietur quoniam non macula est iam sed plaga: tota festinatione ad auxilium spiritus qui adiuvat infirmi

tatem nostram curramus: clamantes istud per psalmum et dicentes. Domine miserere mei sana animam meam quia peccaui tibi. Dum enim sunt tectati ones iste nec ex toto caueri possunt quod diu in hoc corpore mortis pegrinamur a domino. Nemo tamen paruipendat aut dissimulet ista: quoniam et si mortifera non sunt: certe periculosa. In temptatione vero et propositu mentis ea sollicitudine custodiamus fratres qua vitam animarum nostrarum volumus custodire: quoniam istud omnino est peccatum ad mortem: cum ex consensu et deliberatione delinquimus propter iudicio condemnat. Nec ideo sane id viderimus desperet si quis forte delicti huius sibi conscius est sed ut ex paucescat precipitius: et qui cecidit adiciat citius ut resurgat. Hauerit enim excidisse a iusticia quicquid huiusmodi est. Cuius os confractum est et cominutum. nouerit periclitum se a corpore christi de quo nimirum legitur. os non cominuetur ex eo. Unde et in passione sua licet plagis virgarum et liuore decolorata sit cutis: ut liuore ei nos sanaremur. In clauis vulnerata sit caro et lancea latet ei apertum ut sanguine eius redimeremur: os tamen non est cominutum ex eo. Prophecia sanctus dauid. non est inquit occultatum os meum a te quod fecisti in occulto. Et in alio psalmo. ossa inquit mea ut cremum aruerunt. Quod tunc sit cum omnino delectatione boni proorsus amississe videat anima. solamque sibi aride intentionis fortitudinem seruasse. Et vide ne forte tale aliquid etiam beatorum iob patere cum diceret. Pellit me concupiscentia carnis adhefit os meus: ut videlicet corrupta affectioe vix sola sibi intentione spiritualis cogitatio vendicaret.

De verbis apostoli. Qui gloriatur in domino gloriatur.

Ul gloriatur in domino. no gloriatur in hominibus. Hauerat apostolus gloriam perperam esse creatoris: non creature. In illud gloriam meam alteri non dabo. et gloria excelsis deorum: et fra per hominibus bono voluntati. Item quod non nobis dñe non nobis: sed non tu da gloriam. Sed considerauit rationale creaturam adeo affectare gloriam. ut aut vix aut nunquam ab hoc concupiscentie desiderio possit: quippe que ad imaginem facta est creatoris. propterea secundum datam sibi a deo sapientiam: saluberrimum adinuenit consilium dicens. Quadoquid persuaderi nobis non potest non gloriari. scilicet qui gloriatur in domino gloriatur. Et considera quod supercedit pauli philosophia philosophia sapientium mundi huius: que nimirum stulti

Super qui gloriatur in domino gloriatur fo. clxvii

cia est apud deum. Cum enim nonnullos viderent perperam alienis delectari laudibus et gloriam abinuit querere: et inter eos fuisse precipui. prouideret aduerterunt vanam esse huiusmodi gloriam et penitus contemnenda. Sed considerantes deinde ac studiosi inquires quoniam non appetenda esset gloria sapienti. hic iam plane euenerunt in cogitationibus suis. propriam cuius sufficere gloriam arbitrates. quasi vero scia que a semetipsa esse non potest: se possit esse beata. Sicut ergo cupidi laudis aliene tota sollicitudine operam dabat ea operari qui mirarentur homines et laudaretur. sic isti sola ea indicabat se etiam esse quod interior arbitrat animi approbaret. Et hec quidem summa perperam sapientium huius mundi est: quia quoniam minime habet: licet perperam quoniam veritati. Unde et transque gloriam sublimi veritatis contemplatione transcendens apostolus: qui gloriatur inquit. non in altero: non in se: sed in domino gloriatur. Et ea quod veritati videbat esse vicinior maiori perinde redarguens sollicitudine et condennans certo iudicio veritatem: non enim inquit quod seipsum comendat ille perperam: sed quod deus commendat. Et quid enim aut de alteri hominis: aut de meo ipsi iudicio sollicitum. cuius nec vituperio reprobus. nec laude perperam inueniatur. Fratres si me ante vestrum oporteret tribunal astare. merito super vestris laudibus gloriarer. Quod si vel meo ipsi essem iudicandus ex aie iure meo ipsi testimonio contentus. propriis laudibus delectarer. nunc autem nec vestro: nec meo: sed dei iudicio peritadus quam te insipientie imo et infanie est: aut in vestro me aut in meo ipsi testimonio gloriari. presertim cum ipse sit in cuius oculis omnia nuda sunt et aperta et cui nequaquam opus sit ut quis ei testimonium perhibeat de hominibus. Verito perinde apostolus ipse vanum fallacis glorie reprobat. mihi inquit perperam minimo est: ut a vobis iudicer aut ab humano die sed neque meipsum iudico. Nihil enim mihi consci sum. sed non in hoc iustificatus sum. qui autem iudicat me dominus est. In quibus verbis istud quoque diligenter considerandum est: quod alienum quidem iudicium perperam mini mo habet: suum quod nequaquam sequeretur: quoniam non illud a deo perperam minimo iudicaret habendum. Nemo enim scit hominem que sunt in homine nisi spiritus hominis qui in ipso est: ut comparatione interioris testimonij: externi omnino perperam hilo sit habendum. Quid enim mihi cum eorum laudibus: quibus ignotus sum? Quod si vel ipse quod in homine est spiritus: omnia que hominis sunt nosse posset. profecto sufficeret testimonium ei. Nunc autem prauum est cor hominis et inper-

tabile etiam sibi ipsi. adeo ut presertim quoque magna ex parte ignoret: futura vero sua. omnino nosse non possit. quoniam tamen aliquatenus nouit presertim sententia: si non reprehendat nos consciencia nostra non quidem gloriam sed fiduciam habemus ad deum. sicut beatorum iohannes ait. Cum autem veritatis ipsius quam nihil latet: sententia de nobis tenere meruerim. in ea plane securi poterimus gloriari. Interim vero nolite ante tempus iudicare: donec veniat dominus. qui et illuminabit abscondita tenebrarum. Illa enim perfecta omnino erit et secunda glorificatio: cum erit vicinior quod laus a deo. Hinc quoque licet non plenarie licet non sine timore et sollicitudine multa. aliquatenus tamen in domino gloriamur: testimonium perhibente spiritu sancto spiritui nostro quod filij dei sumus. Dunc enim vere possumus gloriari quod tantum habemus patrem: quod maiestati ineffabili cura est de nobis. Unde et perperam propheta. Dñe inquit quid est homo quod magnificas eum: aut quid apponis erga eum cor tuum? Itaque quod gloria turiam non in meritis suis gloriatur. Quid enim habet quod non accipit? Si autem accipit: quid gloriatur quasi non accipit? In eo ergo a quo accipit gloriatur: non quod ipse magnus sit: sed quia magnificet eum deus: hoc est ut in illis qui accipit non quasi ea non accipit: sed quasi qui ea accipit gloriatur. Neque autem apostolus. si autem accepisti quid gloriaris. sed quid gloriaris inquit quasi non accepis: ut non perhibeat: sed doceat gloriari. Sed quid sibi vult quod ait. non enim quod seipsum comendat ille perperam: est: sed quod deus comendat. Quis est enim quod in hoc seculo comendat deus? Quod comendabit veritas eius: qui adhuc reprehensibilis inuenitur. Denique et inquit quos amo arguo et castigo. Deest tamen tota commendatio proorsus quantum mihi videtur ipsa est. Que est enim melior et efficacior commendatio: quam diuine erga nos attestatio caritatis? Testimonium vero amoris eius nullum credibile: nullum certi in hac vita: quod desiderat perperam vbi ait. Corripiet me iustus in misericordia increpabit me. Nec nam increpatio qua ingiter nobis suggerit in occulto spiritus veritatis quid desit nobis: superbia: negligentia: ingratitudeque repellit. Quo triplici vitio. omne paulominus religio: for hominum genus: periculose laborat: perperam eo quod minus attenta cordis aure percipiat. quid inquit loquatur is: quod neminem palpat spiritus veritatis. Quod nonnullis puenit nisi fallor quod proprie glorie cupidi: nulla ratione quiescere possunt cum in seipsis penitus nihil inueniunt: vnde possint aliquatenus gloriari. Perfecta autem et secunda

gloriatio est: cū veremur omnia opa nostra. sicut testat beatus iob de seipso: et cū ista propheta omnes iusticias nostras nō aliud q̄ pannū menstruare reputandas esse cognoscimus. Nihilomin⁹ tamen confidim⁹ etiam et gloriamur in dño cuius misericordia tanta est super nos: vt a grauiorib⁹ quidem et que ad mortē peccata sunt custodiat nos et tā benigne ipam impfectionis nostre et cōuersationis impuritātē nobis manifestare: et agnitā cōdonare dignetur: quaten⁹ in humilitate et sollicitudine et gratiarū actione firmiter radicati iā nō in nobis sed in domo gloriemur.

De diuersis affectionibus aīe et diuersis nominibus scdm eas.

De diuersis nominib⁹

Deum nunc quidē patres nūc magistru vocemus aut dñm: nō illi? simplicissime et omnino inuariabilis nature diuersitas vlla in causa est: sed affectionum nostrarum multiplex variatio scdm diuersus profectus anime vel defectus. Adētur enī quedā anime sub patrefamilias agere. quedā sub dño. quedā sub magistro. quedā quoq; sub patre. et nōnullē cū ipso. vt cū pficientibus pficere: cū immutatis mutari videatur et ipe. qui iuxta prophetā mutat quidē creaturas et mutabunt. licz idem ipe sit et anni eius nō deficiant. Deniq; quid in alio psalmo idē propheta ad ipm loquatur attende. Cū sancto inquit sanct⁹ eris: et cū viro innocēte innocēs eris: et cū electo electus eris. atq; vt magis miremur: et cū peruerso peruerteris. Et quemadmodum sic mutetur: immo sic mutet inmutabilis ipse secutus adiungit. Qm tu populū humilem saluum facies: oculos supborū humiliabis. Atq; vero quoniā nō p̄us qd spūale s; p̄i⁹ qd animale deinde qd spūale. vident michi quattuor inter dū quērionē nām pcedere status. vn⁹ sub nosipis: tres sub p̄cipe mūdi hui⁹. Est enī anima sub seip̄a: cū ppriam sequi voluntatē libertate p̄miciōsa gaudēs. Dic est fili⁹ ille. p̄dignus qui portione paterne substantie que se ptingebat accepit: ingenuū s; memoriā vires corporeas: ceteraq; similia bona nature quib⁹ nō ad diuinā s; ad suā vteret voluntatē. essetq; tanq; sine deo in hoc seculo. Est aut̄ interim hō sub se: cum pprie satisfaciēs volūtati: necdū tñ possidet a vitis et peccatis. quoniā qui facit peccatū iam nō sup̄st⁹ seruus est: sed peccati.

Iā tūc q̄ pficiat in regionē lōginquā: qui p̄i⁹ quidē sepatus erat: sed necdū elōgat⁹ a patre. Accepta siquidē portōe substantie factus est sui iuris. et q̄uis recessit ab auro: primus tñ fuit q̄ diu ab ope nō recessit. Hoc aut̄ tā diu fit dū licita quidē sed nō expeditentia p̄ sua sequi volūtate. Et postq̄ recesserit et a seipso declinā s; in peccatū tūc iā in lōginquā vere pficiat regionē. quoniā ab eo q̄ summe et singulariter est: nihil longius eo qd nullo mō est. nihilq; remotū magis ab eo a quo et p̄ quē et in quo sunt oīa. q̄ peccatū quod nūq̄ est inter omnia. Porro iustū diuine vltiōis iudiciū est vt iugitiū patris filiū. alter sibi vsurpet i seruu. Ande et pfectus in regionē lōginquā vni ciuiū legit adheuisse. quē ego nō aliū q̄ vnum ex malignis spiritib⁹ intelligēdū puto. q̄ p eo q̄ oblationē irreparabili peccatū rūt in affectū malicie et neq̄cie. iā nō sunt ho spites et aduene s; quasi ciues et inhabitatores p̄cti. Quid est aut̄ q̄ cui dicit adheuisse paup̄ adolescēt⁹ pegrin⁹: nisi q̄ fact⁹ ē subditus illi? Deniq; quēadmodū adheisit se q̄ntia manifestat. Sic enī habes. Adheisit vni ciuiū regionis illi⁹: et misit eū in villā pascere porcos. Et nō q̄ famis necessitate cui maligno dī adheuisse. sicut in israel tpe famis descēdisse legit in egyptū. Periculosa plane et p̄nitioia esuriet q̄ liberos addicat miserēseruituti. subiacetq; luti et lateris: porcis associet: imo et seruos faciat esse porcorū. Ande aut̄ egeas tāta ei qui diues aduenerat: collectis numerū omnib⁹ que de paterne substantia in suū accepit portione? Et eo sine dubio qd p̄missum est dissipasse bona sua viuēdo luxuriose cū meretricib⁹. propterea inquit cepit egere. Porro meretricēs istas concupiscentias carnis intellige: cum quib⁹ luxuriose viuendo dissipat bona nature: dum eis abutitur ad voluptatem. Dūc vt iam dixim⁹ egeas succedit p̄nitio: arte scriptura: q̄ nō fatiet ocul⁹ visu. nec auris impleat auditu. Mitrat ergo pascere porcos. corporeos s; sensus. qui volutabro luti et spurcicijs delectant. Et vide ne forte hi sint porci quos eiecti ab homīe maligni spiritus intrāt. Eiectum enim a rationali nostro: id est: mente peccatum sensib⁹ corporeis heret. apostolo teste q̄ mente cōsentiat lege dei. carne vero lege peccati qd est in membris nostris. Ande et in alio loco. Scio inquit q̄ non est in me bonum: hoc est in carne mea. Quid tamen agendum

De diuersis affectib⁹ aīe. fo. clxviii.

est: cū sic abiecti ab homīe porcos inhabitat⁹: tāt⁹ spurci spirit⁹: nisi quēda remedia lachrymarū et currēdū ad aquas quaz abūdātia male viuida radix peccati suffocet i eis? Quāuis hec oīa mō peccati extinctio fidei potius reseruata videt. Nec i cursu quodā sunt victa: vt perinde manifest⁹ assignarē quo nā modo eū quē sub semetipso reperit sibi malign⁹ subiciat: tāq; fortis armatus intrās et possidēs atriu: in quo paup̄ debilis inuētus est habitator. Terū triplis mīhi videtur hoīes esse sub principe tenebrarū. Primū quidē nec volētes nec nolētes qd cōuenit his q̄ necdū habent volūtati vsū sunt tamē vasa ire propter originale peccatū. donec alligato fortis vasa eius diripiat fortior: p̄ sacramētū adueniēs. verus vtiq; moyses q̄ in aqua venit: nec in aqua solū: sed in aqua et sanguine. Scdo volētes cū iā volūtate peccat. Tercio qd mō nolētes cū iā respiscit vellēt: nisi q̄ peccati cōsuetudine miserabilē obligati: iusto dei iudicio q̄ i sordidib⁹ sunt sordescūt adhuc. In quo tercio statu laborasse videt prodigis ille filius: et vere p̄dignus nimis: qd nō mō dissipat sua: s; et semetipm subiecerat misere futuri infelix venūdatus sub peccato: cū ad se reuerfus ait. Quanti mercenarij in domo patris mei abundāt panibus: ego aut̄ hic fame p̄co. Si quis expertus est in semetipso facile credo in his verbis animū miserabilē recognosce. Quis enī peccati cōsuetudine obligatus nō se felicē reputaret. si datū ei esset esse tanq; vnū ex his quos in seculo tepidos videt viuētes sine crimine: minime tamē q̄rentes que sursum sunt: sed que sup̄ terrā? Quāti inq̄t mercenarij in domo patris mei. abundāt panibus id est cōsolant in innocētia sua: et fruunt proprie p̄cie bono. ego aut̄ hic fame pereor: id est insatiabilib⁹ crucior peccatorū desiderijs et affectib⁹ viciozum. Potest tamē itelligi q̄ nō fame panis: nec siti aq̄: sed fame et siti diuini verbi. quā et inde ppheta minas. sese phibeat laborare. Et hec dixerim nō q̄ ita sit sed q̄ ita sentiat miser humiliatus sub peccato. Heq; enī glorianē cōscie testimonio: quoz secularis et mercenaria intētio ē. sed peccator cōpunctus reputat sanctissimā quacūq; ex causa alter videat innocētē. Fac me inquit sicut vnū ex mercenarijs tuis. Ecce hic iā prim⁹ est status q̄ sub deo cepint esse homīes qui tanq; mercenarij sub patrefamilias viuūt. Di sunt quos in seculo videm⁹ aut nullo aut

exiguo desiderio eternozū velut sub merce de seruire deorū: ab eo terrēna petere q̄ desiderāt. Jam vero secūdo statu incipit cē sub domino: q̄ tanq; seruus carcerē timet: et metuit ne subigat penes. In quo sane statu cōuersio est exitusq; a seculo et introitus vite. vnde et legis. P̄icipiū sapientie timor domini. Et alius quidam propheta. A timore inquit tuo concepimus et parturiim⁹ spiritum salutis. Duic gradui terci⁹ admodū proxim⁹ et quasi p̄mixtus est: eozū scilicet qui paruuli adhuc in chris̄to lac cōcupiscūt tanq; sub magistro pedagogo viuētes. Id nanq; cōuenit maxie nouicijs. qui nimirū si forte in consolationib⁹ meditationis sancte lachrymarū psalmodie et ceteroz huiusmodi ceperint delectari: puerili timent ne magistrū offendāt. ne vapulent. ne fraudent munusculis quos solet eos eruditor ille allicere. Di sunt qui puidēt dominū i cōspectu suo semp. et cōmouēt si vel ad horā abesse cōtigerit. nec iā seruuliter timēt sup̄plicia s; tāq; p̄uuli metuit plagas virgarū apprehēdentes disciplinā magistrū: ne quādo irascat⁹ et pereāt de via iusta. ne deuotionis gratia subtrahat⁹ et molesta eis omnia fiunt. laborent tedio qdā et quasi vapulēt inuitus in aīa in amaritudine scilz cogitationū. Nec enim verbera quibus castigat suos p̄uulos deus que melius experimento didicimus q̄ sermone. Ande et ipse dominus loquitur per prophetā. Si dereliquerint filij eius legē meā. et. visitabo in virga iniquitates eozū: et in verberibus peccata eozū. In his itaq; primordijs et quasi infantiliestate sic vicissim sibi succedūt timor domini et disciplina magistrū. vt nunc in isto nunc i statu illo sese inueniat quisq; sollicitus fuerit diligenter hoc obseruare. Ande et q̄ nouelle adhuc ecclesie loquens simul et triusq; nominis meminit dicens. Vos vocatis me magister et domine. et bene dicitis. Sum etenim. Agnoscut hic locū suū nouicij nostri. vt solliciti sint decetero sedule magis circa ista versari: ante omnia siquidē timor eis necessarius est quo nimirū peccata possint preterita delere. cauere futura. Timor enī domini vt ait scriptura expellit peritū: siue qd iā admissū ē: siue qd tētar intrare. Expellit sane illō qd penitēdo hoc fūstido. S; qm̄ ardua et ardua est via: que ducit ad vitam: tāquā paruulis in chris̄to pedagogus vobis o fili ac nutritius necessarius est: qui doceat deducat foueat vos: et tāq; alludat puu

ocioſſis vacātes tempus amittimus: q̄bus
nimiruz nec penetrande nubes: nec maria
trāſſetrandā: vt ſalubres inueniam⁹ cogi-
tationes: ſed p̄pe eſt (vt ait moſes) verbus
in ore noſtro ⁊ infinitas ⁊ nobis inſeipſis vt
lium cogitationum occaſiones. ⁊ ſeminaria
poſſum⁹ inuenire. Deniq; ſi tam inerudita
⁊ negligens fuerit aīa: vt nec interiora ſua
ſufficiat perſcrutari. attendat ea que ſoci-
agit palā ⁊ in manifeſto: ⁊ in ipſis q̄q; ſi di-
genter q̄ſerit inueniet ſapientia. Ecce qm̄
ſcriptū eſt: da occaſionē ſapientia ſapientior
erit: cōſidera o aīa qd impendas corpi tuo
⁊ inuenies ſine dubio q̄ vitam ei ſenſumq;
miniſtras: ⁊ vitā quidē in toto corpe inue-
nies vnio: mē. Verbi gr̄a. Neq; enī aliter
viuit oculus q̄ articulus. Senſum vō ſi ita
Quere ergo tibi q̄z aīa tua (que eſt deus
tuus) ſimilia largia. Neq; enī viuere dicē
da eſt aīa q̄ vitatis nō h̄z cognitōnē. ſed ad
huc mor tua eſt in ſemetipſa. quēadmodū et
ea ſine ſenſu: q̄ necdū h̄z dilectōz. Eſt ergo
aīe vita vitas ſenſus charitas. Nec mirer⁹
q̄ interdū aīe impioz noticiā h̄nt corpi-
bus: q̄ tñ expreſ ſunt charitatis: qm̄ ⁊ i corpi-
b⁹ nōnullis vitam regis ſine ſenſu: vt ſunt ar-
bores ceteraq; ſimilia. Animata q̄dem ſed
āmirationē nō aīa: quemadmodū ⁊ aīe ini-
quoz vitatis h̄nt noticiā naturali rōe: que
tamē interdū adiuuat a gratia cum nulla-
tenus ſane animet ab ea. In his autē q̄bus
⁊ cognitōnē vitatis ⁊ dilectōnē anima
ſpūalis inſundit: nō exteriori quolibet mō.
ſed tanq̄ aīa ipſoz cui adherētes vn⁹ ſpūs
ſunt cum ea: in his inq̄ indiuiſa eſt cog-
nitio vitatis: fm̄ q̄ dictū eſt de vita corporis
Eadē enī cognitōnē ⁊ mīma ⁊ maxima cō-
prehēdis. Porro dilectōz quidē ſi diligeſ
aduertas: fortaiſſis fm̄ qnq; ſenſus corpi
qnq; partitam poteris inuenire. Eſt enim
amor: pius quo parentes diligim⁹. eſt amor
iocundus quo ſocios diligimus. eſt ⁊ erga
omnes homīes amor: iuſtus: erga inimicos
amor: violētus. erga deū ſanctus ſiue deu-
tus. In his omnib⁹ ſi diligēſ attendis p-
priū erga ſingulos: ⁊ oīno diuerſuz ab alijs
modū inuenies. Deniq; ſi cōſiderare curio-
ſus delectat: nō immerito fortaiſſe videbiſ
fm̄. i. parentū amor tactui conuenire: q̄
hic ſenſus ſola prima ⁊ corpi iūcta ꝑcipiat
quēadmodū amor ille nullis exhibetur niſi
primis carnis nſe. Sed nec illud quidem
diſcrepat a rōne ſimilitudinis: q̄ hic ſolus
e ſenſibus ꝑ corpus diſtinditur vniuerſum

qm̄ et amor ille naturalis est of carni: adeo
ut ipsa animalia bruta et diligant fer^o suos
et diligant ab eis. Amor q̄q̄ socialis videre
licet q̄ pprie dicat gustui puenire: ob ma-
iorem pfecto dulcedine: qm̄ hic sensus so-
lus est: quo magis eger humana vita. Nec
video qua rōe vivere dicēdus est saltē hac
eōi vita: q̄ non eos diligit inter quos viuit.
Amor autē generalis quo videt oēs hoīes
diligunt: odoratus h̄z similitudinē: i eo vti
q̄ hic sensus iam remotiora p̄cipiat: et q̄
nō ex toto carnalē delectatōis experit: eo tñ
tenuior: em cam habeat quo diffusiorē. Au-
ditus autē multo magis remotiora capit: nec
inter homines ab amante d̄q̄s remotior est
q̄ non amans. Deniq̄ cū in ceteris sensib⁹
nōnulla carnis ipsius oblectatio sit: et magis
ad carnes p̄tinere videat. auditus pene to-
tus exit a carne: et ei delectatōi nō imerito
puenire videt: cuius tota cā obedientia est
quā p̄tinere ad auditum satis euidens est:
cum ceterarū vnde dixim⁹ dilectōnem: nō-
nulla a carne sumat occasio. Porro visus
q̄dem in eo sibi vendicat amoris similitudi-
nem: q̄ ceteris omnib⁹ excellētiōr. et singu-
laris cuiusdā nature: p̄piciatōr q̄z ceteris
inuenit et discernit multo remotiora. Deni-
q̄ odoratus q̄dem tñ auditus videt vtiq̄
remota sentire sed ad se magis quē sentiāt
aerem credunt attrahere. Visus autē nō ita
sed magis ipse exire videt et ad remota p̄ce-
dere. Sic et in dilectōib⁹ est. Quodāmodo
enim attrahim⁹ p̄rimos quos tanq̄ nos ip-
sos diligim⁹. Attrahim⁹ et inimicos quos
ad hoc diligim⁹ ut sint et ipsi sicut nos. i. ut
sint amici. Deū x̄o si ut dignū est: tota vir-
tute: tota anima: toto corde diligimus: ipsi
magis in eum p̄gimus: et tota festinatōe in
eum q̄ ineffabiliter sup nos ē ip̄eram⁹. Itaq̄
x̄o et id manifestum est: qm̄ in corporis sen-
sibus visus q̄dem ceteris omnib⁹: auditus
reliquis tribus dignior: odoratusq̄ et gustū
et tactū. et si non vtilitate: dignitate tñ supe-
rare videt. et gustus tactui superexcellere: q̄
manifestat etiam dispositio ipsa membrorū.
Oculis siq̄dem i summitate locatis: aures
inferiores esse quis nesciat? Sic et auribus
nares: et fauces naribus: ipsi quoq̄ fauci-
bus man⁹ parit et reliquas corporis partes
ad quas p̄tinet tactus: subesse manifestum
est. Scdm̄ ergo hunc modum et in sensibus
anime considerare licet atq̄ altero digni-
orem: q̄z facile iam potestis aduertere:
breuitatis cā p̄tereo. Illud quoq̄ vestre

nihilomin⁹ diligentē p̄siderandū relinquo
quēadmodū artus corporis cadere necesse
est q̄ cito d̄serit eos aīa vegetare: sic et eas
quas dixim⁹ affectōes: que sunt velut q̄dā
anime membra: sine anima ipsi anime (que
deus est) cadere oīno necesse est: quatenus
videlicet aut ex toto nō diligat q̄ diligē-
dum est: aut non diligat ad quod debet vel
quomodo debet. Sunt enī q̄ parentes car-
naliter diligunt: et ipsi quoq̄ contentē d̄no
cum benefecerit eis. Sed huiusmodi dilec-
tio: aut oīno vocanda dilectio non est: aut
caduca est: aut decidens in terrena.

De duplici baptismo.

Citis fr̄es: firmissime

enim tenetis catholicam veritatē
q̄ in baptismo abrenunciantes
diabolo pater celestis adoptet: et in regnū
filij claritatis sue de potestate trāsserat te-
nebrarū. Nimirū ipsa ē stola p̄ima quā vere
cito p̄ferre ministros paternus iubet affe-
ctus: nō oris petitionē: nō desiderij cordis
expectans: sed et ipm̄ intellectū: p̄ueniens i
benedictiōibus dulcedinis. Quotquot enī
baptisati sum⁹ in x̄o iesu: christū indui-
mus. De quo et ali⁹ clamat testis et ip̄e fide-
lis: q̄ quotquot receperūt eū: dedit eis po-
testatē filios dei fieri. Nec x̄o inanis ē: aut
infirma potestas: qua nimirū certi sum⁹ p̄ti-
nuo et nos: qm̄ neq̄ mors neq̄ vita: neq̄ vir-
tutes neq̄ angeli: neq̄ altitudo neq̄ p̄fun-
dū: poterit nos separare a charitate dei: q̄ est
in x̄o iesu. S; attēde q̄ta enūerauit ap̄ls.
ci⁹ enī x̄ba s̄t: mīme tñ adiciēs: nec nos ip̄s
Nimirū hec est libertas q̄ x̄ps nos liberauit
ut nulla penitus creatura auellere nos aut
violare possit. Soli id deserere possum⁹ p̄-
p̄ia volūtate abstracti: et illecti a p̄p̄a p̄cu-
piscētia. P̄ter h̄c ei nihil est q̄ timeam⁹
Deniq̄ donec volūtatis vsus et facultatem
deliberatū renat⁹ d̄q̄s recipiat: a charitate
dei separari oīno nō p̄t. Secur⁹ interī degit
sub p̄tectiōe d̄ni dei sui: nō est q̄ vereat ex
oib⁹ Et vbi sane discretiōis ānos igrediēs
reddit sibi: ceterorū vtiq̄ violentiā nec tūc
q̄dē formidare necesse est s; ab ea q̄ dormit
in sinu caueat. p̄p̄a s; volūtate. Erit forte
p̄ctm̄ i forib⁹: s; appetit⁹ ei⁹ sub eo est: tñ
ipse ap̄ire rēnuat: p̄sentire recuset. Deniq̄
p̄mos p̄entes nō vsus aut leo s; poti⁹ ser-
pens callidior vtiq̄ si fortior ceteris astanti-
bus supplāuit: nec mulierē viri: sed mul-

De primor. mediis et nouissimis nr̄is

So. clxx.

er virū. Serpens eūa decepit: p̄fecto nō i-
p̄ulit aut coegit. Mulier tibi o adā de ligno
dedit: sed offerēdo vtiq̄: nō violentiā infe-
rendo. Itaq̄ ei potestate illius s; tua factū
est volūtate: vt eius voci plus obedieris q̄
diuine. Ceterū si ille sibi nō p̄cauit ignarus:
nos saltē nobis tot exēplis p̄moniti cauea-
m⁹. Immo vero qm̄ picitati sum⁹ et nos mi-
serabiliter in hac p̄te: decetero iā remediū
aliq̄d tantis p̄uidere malis sollicitē studea-
m⁹. Nē enī fortis ille armatus: quē fortior
supueniens alligauit: attriū illud olum suum
valuit violētia aliqua obtinere: Sed vacuū
sibi q̄q̄ insipienter expositū: domiciliū repe-
rit: et cū alijs septē neq̄oib⁹ non fortiorib⁹
igrediēs nō irruēs. libere habitauit. Quis
vero illū admittit: nisi p̄p̄ia voluntas? Ip̄-
sa est q̄ in p̄atē tenebrarū denuo redijt: que
nos iterū subdidit mortis ip̄erio. Veni do-
mie iesu et nūc iesu bone eisce itex fortit⁹
quē nos insipienter admittim⁹: si tu nō libe-
raueris. Irriū feci fedus p̄mū: tibi pecca-
uimus dñs: sathane et opibus eius obligan-
ter denuo nosmeti posuim⁹ iugo iniquitatis colla
vltronea submittētes et subijciētes nos mi-
serē fuituri. Itaq̄ fratres mei rebaptisari
vos cōuenit: secūdū fedus inire necesse est.
opus est professione secūda. nec iam sufficit
abrenūciare diabolo et operib⁹ eius: mundo
abrenūciandū est et p̄p̄ie voluntati. Ille
ei seduxit: ille tradidit nos. In p̄iori nimi-
rū baptismo: quādo nihil nobis adhuc vo-
lūtatis n̄a nocuerat satis fuerat abrenūcia-
re diabolo: cuius p̄fecto inuidia peccatū
pariter et mors p̄ vnū ingrediens: in omēs
homīes p̄transiuit. Ceterū postq̄ mūdi fal-
lentis illecebras et infidelitatē p̄p̄e volunta-
tis manifeste sumus expti: decetero iam in
secūdo ut ita dixerim conuersionis n̄e ba-
ptismo merito p̄osus et nō ad insipienti-
am nobis: nō resartire tñmō fedus p̄imū
sed etiam robore solliciti ipsi q̄q̄ parit⁹
abrenūciam⁹. Studeam⁹ p̄inde dilectis
sum: immaculatos nos ab hoc seculo custo-
dire: scientes qm̄ religio mūda et immacu-
lata corā deo hec ē. Caueam⁹ aut a p̄p̄ia
volūtate tanq̄ a vipera pessima et neq̄ssima
et q̄ sola deuiceps dñare possit aīas n̄as.

De primordiis mediis et nouissimis nr̄is

Gl̄i memorare nouis-

simā tuā: et in eternū non pecca-
bis. Recole primordia: attende

media: memorare nouissima tua. Nec p̄udo
rē adducit: ista dolor ē ingerit: illa metum
incutit. Cogita vnde veneris et erubescē:
vbi sis et ingemisce: quo vadas et p̄remisce
Uide ne adicias adhuc ignorare: ne forte
super te veniat terribilis illa cōminatio: q̄
sponsus in tonat dicēs. Si ignoras te o pul-
chra inter mulieres: egredere et abi p̄ gre-
ges sodaliū tuorū. P̄rimo siquidē cū in ho-
nore esses o homo nō intellexisti: vnde com-
paratus es iumentis insipientib⁹: et similia-
ctus es illis. Jā si nec veratio intellectum
dederit auditui: etiā post greges abibis: il-
lis nihil male sentientib⁹ malis expositi: vni-
uersis. Agnosce q̄ p̄mordia tua et erubescē
cōparatum te esse iumentis: memorare no-
uissima tua et time: ne abeas etiā post iume-
ta. Erubescē inquit q̄ pro consortio angelo-
rū: consortiū sortitus es pecorū: non mō i ne-
cessitatib⁹ corporis: sed etiā in affectib⁹ cor-
dis. Cum iumentis partiris cibum terre:
quia panem angelicum panē fastidisti cele-
stē. Nō solum autē: sed etiā q̄ p̄ius ē i recto
corpore curua est aīa. Et in corpore manet
humane aīe similitudo: in aīa vero bestiali simi-
tudo mutata ē similitudo dei. An nō con-
funderis sursum caput habere qui sursum
cor nō habes: corpore rectus stare: qui cor
de repis in terra? An non reperere est in ter-
ra: carnē sapere: carnalia desiderare: carna-
lia querere? Erubescē quia ad imaginez et
similitudinē dei creatus es: si perdidisti si-
militudinē similis factus iumentis: s; i ima-
gine p̄transisti. Ergo si in sublimi positus
non intellexisti quoniā limus esses: noli infi-
rus in limo p̄fondi ignorare quia imago
dei es: et erubescē q̄ peregrinā ei superdux-
eris similitudinē. Ad memor nobilitatis tue:
pudeat te tante deiectionis. Ille ignores p̄-
chritudinē tuā: vt de feditate amplius p̄su-
datis. Nec est iuxta salomonē confusio ad-
ducens gloriā: quando a tanta gloria ceci-
disse confunderis. Eras enim aliquādo glo-
ria et honore coronatus: constitutus super
opera manū dominicū incola paradisi ange-
lorum ciuis et domesticus domini sabaoth.
Dinc deiecasti te ipsum in has interiores te-
nebras vnde ad exteriores quoq̄ et palpa-
biles tenebras efficiendus eris aliquādo si
non caues. Ab ista inq̄ gloria filiorū dei de-
posuisti te metipsum: a felici illa et dulcissi-
ma patria: ab orto voluprat⁹ exulē te fecisti
Ecce vñ vñstis: vis nōsse q̄ deiecasti? In locū
vitiq̄ afflictōis. Siq̄dē vita tua i ferno appro-

pinquabit. Quid enim hic nisi labor et dolor et afflictio spiritus? Sed nunc ita cogit tibi: ac si puer in carcere natus sit: et in carcere sit nutritus: et quod nunquam viderit lucem: miretur super tristitia et anxietate matris sue. Illa ei scit unde doleat. et quod nouit bona: grauiora sunt ei mala: et recordatione pacis amaritudo eius amarissima est. Tibi magna bona videntur minora mala: et per maiorem copiam quibus affluet es: minores annulos requies putas. Comedere appetis: quia fames te cruciat. Et quod laboras: sed quia fames grauior magis comedere nescis esse laborare. Denique postquam fames depulsa fuerit: vide si non grauius ducis comedere quam esurire. Sic se habet vniuersa sub sole: ut nihil sit in eis vere iocundum: sed ab uno semper transire velit homo ad aliud: solaque vicissitudine releuetur vtriusque. ac si possit ab aqua in ignem et inde rursus in aquam resiliat: utpote quod neutrum ferre possit. Omnis siquidem laboris remedium alterius laboris initium est. Nemo in hoc seculo nequaquam quod vult habere potest. quandoquidem nec iustus iusticia satiat. nec voluptuosus voluptate. nec curiositate curiosus. nec ambitiosus inani gloria. Ecce unde doleas: si nondum insensibilis factus es. Ecce unde doleas quod in exilio possit es. in deserto morari. in tenebris ambulare et in lubrico. et in sudore vultus tui versceris pane tuo. An non in amaritudine moratur oculus tuus quoties ista considerat. et deploret pariter cum propheta: heu mihi qui incolatus meus prolongatus est? Dabes iam primordia habes etiam media. sed nouissima quae sunt? Nam de eis dicitur: quod eorum memor non peccabis. Ipsa sunt mors iudicii gehenna. Quid horribilius morte: quid iudicio terribilius? Nam gehenna nihil potest intolerabilius cogitari. Quid metuet si quis ad ista non trepidat. non eriparetur. non timore concutitur? Homo si pudore perdidit ad nobilem creaturam pertinentem. si dolore non sentiebat afflictio nis quod est etiam carnalium. vel timorem non omittas: quoniam ille est etiam iumentum. Queramus asinum et fatigamus in laboribus plurimis: et non curat: quia asinus est. At si in ignem impellere: si in foueam precipitare velis cauet quantum potest: quia vitulum diligit et mortem timet. An non tibi ergo iustum videtur qui modo iumentis insensibilior fuerit: post iumenta ipsa compellat abire: et in tormentis positus locum teneat posteriorum? Time ergo o homo quod in morte separandus es a bonis omnibus huius corporis. et tam dulce carnis et

anime vinculum amarissimo secundum deum cio erit. Time quod in terribili iudicio ei presentandus es. in cuius manus horrendum est incidere: et eo examinante quem nihil latet siquidem inuenta fuerit in te iniquitas: alienandus ab vniuersitate dei et gloriae: segregandus a numero beatorum. Time quod in gehenna cruciatibus eternis et immensis exponendus es: in sorte diaboli et angelorum eius in igne eterno: quod paratus est eis. Dic ergo timor initium sapientie dicitur: non pudor. non dolor. quod neuter eorum sic initiat ad sapientiam: neuter tantam habet efficaciam. Unde est quod non dicimus mori: sed peccare aut media sed nouissima et non peccabis. Validior enim est et vehementior spiritus timoris ad resistendum peccato quod pudor et dolor. quod pudor de multitudinis: et dolor de qualicumque huius mundi consolatione capit solacium. timor vero non inuenit unde consolatur. Nam in morte non magni non parum aliquid de bonis huius mundi secum delatus est in iudicio. nec fallere nec resistere possibile erit. in gehenna penitus nulla consolatio sed perpetuum velutatus et fletus et stridor ventum.

De triplici misericordia et quattuor miserationibus.

Querere mei deus: secundum magnam misericordiam tuam

Sicut sunt peccata minima: sunt et mediocria: sunt magna: sic est misericordia parua: mediocris et magna. Magna ergo peccator magna misericordia opus habet: ut ubi abundauit delictum: superabundet et gratia. Parua misericordia dico expectationem: quod non statim punit peccantem: sed expectat ad penitentiam. Parua autem non in se sed ad comparationem aliarum. Alioquin magna plane magna omnino misericordia: expectatio domini est. Nam peccantem angelum non expectauit sed precipitauit: hominem quoque peccantem non distulit: sed prius eripuit de patyso. Nunc iam expectat dissimulat sustinet decem annis. viginti. usque ad senectutem et senium. Et si considerem quanta et quae plurima peccata quotidie sunt: nonne leuia reputamus illa quae tam continuo donationis excipere sententiam? Nihil proinde mixtum ipsum quoque prophete pene morti se pedes pene gressus effusi: quoniam zelabat super iniquos pacem peccatorum videns. Sed peccatores ipsi dicunt: quomodo scit deus et si est scientia in excelsis? Sed hec est gratia crucis christi et virtus. Alio ego

dicat deus: nolo mortem peccatoris sed vt magis conuertat et viuat. Quam vero mihi videbitur: vox christi reuergetis ista est. Ac si dicat velit nolit iudex: viuo ego. nolo mortem peccatoris qui mori voluit pro peccatoribus. Volo vt fructuosa sit mors mea et copiosa per eam redemptio. Vnde ergo misericordiam vniuersi qua tardat ferre. parat? ignoscere. parua non quidem in se ipsa: sed altius comparatione nominum. quod hec si quidem sola fuerit nullatenus sufficit ad salutem imo vero iudicii donationis accumulatur vt dicat: hec fecisti et tacui. Apostolum proinde audiam? more suo terribiliter intonantem. An diuitias bonitatis eius inquit haud dubium quod dei et largimitatis contemnis? Ignoras quoniam patientia dei ad penitentiam te adducit? Tu autem secundum duriciam tuam et cor impenitens thesaurisas tibi iram in die ire. Thesaurisas inquit tibi thesauros ire: per propterea thesauris misericordiae deus contemnis. et euacuas in te misericordiam dei. Sed secundum quod? Secundum duriciam tuam ait et cor impenitens. Quis autem scindet duriciam istam: nisi quod passione sua petras scidit? Quis dabit cor penitentem: nisi a quo est omnis datus optimus. Hec est secunda misericordia omnino maior potius: quod facit ne prima sit infuctuosa: et conuertat in donationem mortis. Vnde non per penitentiam. sine quod expectatio non modo non perdat: sed obest plurimum. Et hec quod dem in leuib? peccatis potest sufficere. quoniam in his a quibus abstinere omnino non possumus vnde gestamus? corpus peccati. ad salutem sufficere potest penitentia quotidiana. At in grauioribus quidem et quod peccata ad mortem sunt: opus est non modo penitentia verum etiam continentia. Difficilis propterea res et soli diuine virtuti possibilis. susceptum semel peccati iugum. a ceruicibus excutere: quoniam quod facit peccatum seruus est peccati. nec est iam liberari nisi in manu forti. Hec est magna misericordia magnis necessaria peccatoribus: quod dicit. Querere mei deus: secundum magnam misericordiam tuam. et secundum multitudinem miserationum tuarum. De quattuor filiabus magne misericordiae dictum est: quod sunt inmissio amaritudinis. abstractio oportunitatis. virtus resistendi et sanitas affectionis. Quae enim ei quod peccato quouis obligat? tenet pietas inmissit deus amaritudines quasdam: quod mentes occupat homines et expellunt quicquid delectationem peccati. Quae subtrahit oportunitatem: nec teterari patitur infirmitatem. Quae virtutem donat resistendi quod magis est: vt scilicet tationem sententiae viriliter agat et non consentiat. Quandoque affectionem sanat: quod perfectissimum est.

num est. et in quod propterea tentatio tollitur: vt non solum non consentiat ei: sed nec sentiat quidem.

De septem donis spiritus sancti contra septem vitia.

Apetitia vincit maliciam: dum sathanam ceteris dei virtus et dei sapientia christus. Attingit

ergo a fine usque ad finem fortiter. in celo quod de deiciendo superbum. in mundo superando malum. in inferno spoliando auarum. Et disposuit omnia suauiter. in celo stantes angelos confirmando. in mundo venditatos redimendo. in inferno captiuos liberando. Aut si melius placeat accipiam? hoc modo. Ordinata praedit acie: aduersus septem peccati gradus spiritus septiformis. Et primum contra negligentiam timor exurgit: nimis ipse est: quo concutit animam: animal discutit: ducit conscientiam: excutitur sapor letalis: incutit sollicitudo. Denique qui timet deum nihil negligit: sed veretur omnia opera sua. Ceterum vt grauior sit confectus squama squame iungit: et comitantes sunt in humano corde negligetia sui et curiositas ceterorum. Triplex enim vt ait sapiens in comodum eicit de domo inhabitantem: sumus stillicidium. mala vixit. Quando vero hec deerunt negligetia? Propterea quodem qui negligit fumum non abigit: vixit non corrigit: rectum non reficit. Fumant peccata. nullo misericordie studio. nullis lachrymarum vndis extincta. et fumus ille teterrimus et intolerabilis. Maliginitur voluntas ipso neglectu quotidie deterior fementis. Stillat signi iudicis indignatio: ex defectu utique caritatis: quod sola operit multitudinem peccatorum. Egrediat utique foras necesse est: et curiosi exteriora consideret quod sic interna despiciat. praeterita non respicit. praesentia non inspicit. futura non praespicit. Euidenter proinde curiositati pietas aduersatur. quae illa a corde euocat: ista reuocat. Nimirum pietas ipsa est cultus dei: et in corde colitur: quod in corde cognoscitur habitare. Parit autem curiositas experientiam mali vt facile quod multa vagatur offendat. facile cadat in laqueum. facile inueniat quod periciose delectet. Confligit sane aduersus hanc scientie spiritus. docens eligere bonum. reprobare malum. docens quid perniciosum sit. quid expediat experiri. Querere tamem in multis in concupiscentia experientia transire videtur. Dabes ergo hos gradus in vna filia iacob: quam nimirum ad videndum alienigenas mulierem egressam emor filius siche

corrupisse ac deinde blanditijs delinisse legi-
currita ut illi? aia ei inbaserit. Dico autē in
cōcupiscentiā: et ut ppheta meminit in affe-
ctū cordis trāsisse hominem: q legē sp̄euit. ho
nestatē adiecit. valescit pudori. timorē au-
tē vñi penit? trāsisit: solusq vchit appetitu.
scētur cōcupiscentiā solā. sola trahit volu-
ptatē: id est: apud eū pro ratiōe volūtas. Et
tra hāc igit cōcupiscentiā mali dimicat for-
tudo. neq enī vlla iā nisi in manu forti libe-
ratio est. Indicat sibi homo ieiunia. corpus
castiget et subiciat seruituti: ne forte iā pe-
radice colubū egrediat regulus. de cōcupi-
scentia cōsuetudo. Quēadmodū enī misera
nimis et miserabilis hūana fragilitas. sine
punitu cōcupiscentie aut impetu desiderij
sola cōsuetudine ipa ad illicita trahit: vtinā
omnibus liceat ignorare. Minus peccatū fa-
ciēs seru? est peccati. seru? plane diaboli ad
paua queq put viciū sequēs. a quo nimis
captiu? tenet ad ipsius voluntatē. Est autē
cōsuetudo hec grauis qdam et pncipiosa ca-
thēna. solutēda vtiq facili? q rūpēda: vt hic
maxime vulgare illud. puerbū videat vsur-
pari. industriā violētia potiorē: vt quemad-
modū vis vi repellit? et feruorē sp̄is feruor
extinguit desiderior: vt maligni artē arte
deludas: et p̄suetudini p̄siliū opponas. Alio
quin si forte violentiā qras et castigationes
corpi speras cōsuetudini p̄ualere. timēdū
omino est ne sit pncipiosus labor: et p̄i? ipa
substantia deficiat q inolita cōcupiscentia: p̄-
fertim q altera qdam natura sit ipa consue-
tudo. Necessariū itaq est cōsiliū vt ab ipso
magni cōsiliū angelo ministratū vel ab hoīe
aliquo sp̄iali: q cogitāōes sathane sp̄ialia
q remedia nō ignoret: subtrahenda nobis
ocasso est et oportunitas fugiēda peccati.
Regim? fratres in heremo fornicatōis spi-
ritu quēpiā impugnātū. laudabili p̄sus in-
dustria a patre curatū. Aduocās enī senior
fratrē alter secreto. iussit vt eundē lace-
ret iniurijs: et p̄or ipē quasi accepta ab eo i-
furia q̄reret. anriebat ille et cōfusus vehē-
ter. sic in breui oblit? est p̄stine tētationis
vt q̄renti de ea nō sine ammiratōe phurima
respōderet. Pape viuere nō licet et fornicari
libet? Sed forte necdū venit cui victoria
reposita est quē triumphus manet. cui coro-
na debet. et contēptus ex cōsuetudine p̄dit
quāto liberi? tanto desperati? peccans to-
tas iā concupiscentie laxat habenas. toto im-
petu ferē in p̄cepō: sicut scriptū est. Pecca-

tor cū venerit in pfundū malorū contemnit.
Dūc ergo contēptū necesse est vt sp̄is intel-
lectus impugnet. illuminans tenebras cor-
dis: et lucē diuine misericordie et copiose mi-
seratiōis infundēs. Intelligētia nēpe diui-
nis et altissimis rebus attribuēda est: quas
qdem ratio humana nullaten? difficile aſe-
vel fides ipa cōprehēdere possit: vt est illō.
Abi abūdauit delictū: supabundauit et gra-
tia. Nam si contēptus p̄stiterit: accedere ne-
cesse est et maliciā: vt quā pōt cōsolationem
desperat? miser admittat. et cui nō est pars
in bonis letet vel in malis. letet cū malefec-
erit? exultet in reb? pessimis. Ex his ergo
solū hoc remediū est: vt ipē aduersus malici-
ciā sapiētia cōgrediat: p̄p̄iaq dextera p̄e-
liet: q succūbere omīno nō nouit. Quādo
enī liberet q in habitationē descēdit: nisi
p̄ueniat in benedictionib? supne dulcedi-
nis: vt clauis clauo expellat? et p̄stiferā dul-
cedinē vitiōrū locūditas sp̄ialis vnctionis
excludat? Attingit ergo a fine vsq ad finē
fortiter sapiētia victrix. eradicando sin-
gula vitia: singulas inferendo virtutes. Ex-
cutitur siquidē negligentia: vt timorē spi-
ritus repleat mentem. abijciat curiositas: vt
succedat pietas. expiētia mali fugat: appo-
nitur q sciētia. Sic et cōcupiscentie p̄ualet for-
tutudo. et cōsiliū consuetudinē amputat. et in-
tellect? vigēs contēptū amouet: et desperā-
te omīno malicia sapiētia regnat. Quā qui
dem triumphāte de cetero misera illā quā
perniciose negligentia supauerat peius exci-
tauerat curiositas. attraxerat expiētia. te-
nuerat cōcupiscentia. ligauerat consuetudo.
contēpt? in carcerē truserat. malicia in gu-
lauerat. timor? suscitāt. pietas blāde demul-
cet. sciētia quid actū sit indicās dolorē ap-
ponit qd sūū est. fortitudo erigit. cōsiliū sol-
uit. intellect? educit de carcere. sapiētia mē-
sam ponit. refocillat esurientem: et salutaribus
reparat alimentis.

**De eo quod scriptū est. Beatus ho-
mo qui inuenit sapientiam.**

Quid in hoc mūdo a-
gimus fratres: aut qd facim? de
hoc mūdo: Si saluari contēdim?
a p̄sti seculo nequā: quid adhuc de hoc mū-
do decernim? Si exire volum? quid cōpe-
des n̄os nobiscū trahere laboram? P̄o-
namus aureos esse: sed multo meli? est. sine

Beatus homo qui inuenit sapientia. Fo. clxxli.

his liberari: et eorū occasione teneri. Non
estimem? precij sed impedimentū p̄sidere
mus. ne preter ipam que dura satis repu-
tanda est conditōis necessitatē. etiā cupi-
ditate inherere his incipiam? et inanis sol-
licitudinis nexibus irretiri. Quid enim in
cōpedibus faciat quis p̄cunctari forte mi-
nus congruū iudicet? q videt ad patiēduz
magis q ad aliquid faciēduz soleāt hoīes
cōpediri: et actōis impedimēta cōpedes sūt
amminicula aut passiōis. Agendū tamē no-
bis aliquid in hoc mūdo: agenda vtiq peni-
tentia: sed ad passionē hec poti? q ad actio-
nem videbit pertinere. Nilomin? tamen
agendū hic nobis aliquid: nō quidē de hoc
mundo sed in hoc mūdo. Cū enī legat adāz
in loco voluptatis ab initio positis vt opa-
retur: quis sanū sapiēs filios ei? in loco affli-
ctionis ad feriandū positos arbitret? Ope-
remur: sed cibū qui nō perit. opemur opus
salutis nostre. Operemur in vinea vñi: vt
denariū diurnū accipere mereamur. Ope-
remur in sapiētia que dicit: qui opantur in
me nō peccabūt. Ager enī est mundus att-
veritas. Fodiam? in eo. thesaurus abscondi-
tus latet: effodiam? eum. Ipā est enim sapi-
entia: que trahitur de occultis. Omnes eaz
querimus: omnes concupiscimus eam. Sed
frustra querit qui in lectulo suo querit. neq
enim in terra suauiter vinentiū inuenitur.
Lectulus est: et ibi gigantē queris? Tuus
est: inibi speras inuenire eum. qui diuerso-
rium semp ignoras? Si queritis inquit q̄ri-
te. conuertimini et venite. Quēris vnde? A
lectulo tuo. Quēris vnde conuertaris? A
voluntatibus tuis auertere. Et in volunta-
tib? meis nō inuenio: vbi inquis inuenio sa-
pientia? Vehementer enī desiderat anima
mea: nec inuenisse sufficit si cōtigerit inue-
nire. nisi mensurā bonā et confertā et coagi-
tatam et sup̄fluentē ponā in sinum meum.
Merito quidē. Beatus enī homo qui inue-
nit sapientia: et qui affluit prudentia. Que-
re ergo dū inueniri potest: et dum p̄pe est in
uoca illam. Et audire q̄ prope sit? Prope
est verbū in corde tuo et in ore tuo. tantū il-
lud recto si quesieris corde. Erige cor sur-
ge de lectulo tuo: vt nō frustra audias am-
monentē sursum habere cor. Sic enī inue-
nies corde sapiētiā. ore afflues prudentia:
sed affluere non effluere vel euomere cura.
Humilū mel inuenisti si inuenisti sapiētiā:
tū ne multū comedas: ne satiet? euomas il-
lud. Sic comede vt semp esurias. Itā ipa

dicat. Qui me edūt adhuc esuriēt. Noli mē-
tū reputare quod habes. noli satiari ne euo-
mas. et hoc ipm qd videris habere auferat a
te. quippe qui ante tps q̄rere destitisti. He-
c enī dū potest inueniri dū. p̄pe est. ab inq̄si-
tione vel inuocatiōe cessandū est. Aliter qz
sicut q mel comedit multū: vt ait idem salo-
mon: nō est ei bonū. ita qui scrutator est ma-
iestatis opprimeat a gloria. Quid tu pylate
seorsum interrogas dñm: vt tibi susurret in
aure quid sit veritas? Multū est a te. nō va-
bit sanctū cani. nec margarita porco. Que-
re potius fidei gustū. Satiaretē intelligētie
interim ne requiras. Merito fratres reuer-
berata acie resiliuit? respōsum nō sustinēs.
egressus est ad iudeos. q ambulare cepat I
magnis in mirabilib? sup se quid esset veri-
tas p̄cunctatus. Quo circa queram? sapiē-
tiam in corde. et sapiētiā q̄ ex fide est. quē-
admodū ap̄s ait. Itō plus sapes q̄ oportet
sape: sed sapes ad sobrietatē. Sobria quidē
sapiētia est in penitudine peccator? p̄terito-
rū: in contēptu p̄sentis cōmodorū: in deside-
rio futurorū p̄miorū. Inuenisti plane sapien-
tiā si prioris vite peccata defleas. si hui? se-
culi desiderabilia paruipēdas. si eternā bea-
titudinē toto desiderio cōcupiscas. Inueni-
sti sapiētiā si tibi hōz singula sapiūt prout
sunt. vt hec quidē amara et trāstoria conten-
nenda. illa vero vt p̄fecta bona totis appe-
tenda desiderijs: intimo quodā animi sapo-
re vjuidices et discernas. Atqz hec qdem so-
bria est sapiētia et vomitū nescit: vbi et timo-
ris frigus ex recordatiōe peccatorū et chari-
tatis feruor ex appetitu diuinū. p̄missionū
repiditatē amouet eaz q̄ nūc sunt pessima-
rū occupationū: vt nec euomas sapiētiāz:
nec euomaris ab ea. Sicut enī beat? homo
q inuenit sapiām. sic etiā beat? vir vel brati-
or etiā q morabit in sapia: forte enī hoc ad
effluētiā spectat. Sane in his trib? ore afflu-
is sapia vel prudētia. si sit in ore cōfessio. p̄-
p̄ie inq̄ratis. si gratia actio et vor laudis.
si etiā sermo edificatiōis. Minus corde crea-
ditur ad iusticiā: ore aut cōfessio sit ad salu-
tē. atqz in principio quidē sermonis iustus
accusator est sui. Itā in medio magnificare
dñm: in tertio qz si eaten? affluit sapia edifi-
care primū debet. An xō et in ope affluēdū
est sapia? Est maxime. Quēram? q̄ in ope
triplicē affluētiā. nā et olim dictū est a sapi-
ente quodā q sapiētia tripliciter describe-
retur. Itaqz si vos meli? non habetis. puro

ego q̄ ad opus p̄tinet copiose sat̄ affluere sapientia. q̄cūq̄ inter vos p̄tinent patiēter et obediēter p̄uerfat̄: tñ vt fidelis obedētia p̄p̄ia mortificet volūtatē. humilis p̄tinentia carnalem p̄f̄ et secularē amputet volūptatem. hilaris patiētia vtrāq̄ simul et cor-poralem sc̄z et mūdīalem viriliter sustineat aduersitatem.

De triplici genere bonorū et vigilātia super cogitatōibus.

Propēsius studiū

et cura vigilantior n̄ris esset cogitationibus adhibenda fr̄es mei.

Hostis inq̄: q̄bus tam sc̄az meditationū assidue materia ministrat: nocte enim et die nobis p̄phetice et euāgelice sc̄z et aplice voces canūt̄ et legunt̄ que et penā minantur inferni: et gloriā regni pollicent̄. Et q̄ nob tam vane tā noxie tā obsecne cogitatōes q̄ nūc imūdia et elatōne: nūc supbia et abi-tōne: ceterisq̄ passionib⁹ extorquet nos: vt vir aliq̄ in serenitatē sc̄az cogitatōnū respiciem⁹. Et nob a torpore et tepore cordis n̄ri q̄ p̄mittim⁹ nos his vanitatib⁹ occupa-ri: et nō magis trāsilim⁹ in bona v̄ni: siue in naturalia siue in spūalia: seu etiā in eterna. Et q̄dē naturalia bona magna: spūalia ma-iora: sed maxima sunt eterna. In p̄mis re-pamur in secundis excitamur: extendimur et beatificamur i tercijs. Si nō potes oculum meditationis in illā sublimitatē eternaliū bonorū infingere: q̄ stantia sunt et oēs sensus exsuperant. in bonis ḡre que sunt i exercitio virtutū. visum reflecte vt videas q̄ pure cō-sciētie q̄ libere frōtis sit versari et p̄uersari in castitate et charitate: in patiētia et humi-litate ceterisq̄ virtutib⁹: q̄ amabile deo: pla-cabilem et imitabilem hoīb⁹ reddūt. Et si et hec nimis sublimia sunt et trāsgrediētia in firmitatē tuā: dimitte oculos tuos in bona nature: q̄ tibi tā familiaria esse debēt: q̄ tū tu familiaris es tibi. Hec sic dicimus bona nature q̄si ḡre nō sunt: sed ideo q̄ ipsi nature quodāmodo īgenita et p̄plantata fuerūt: aūq̄ fieret p̄ctm̄ illud q̄d nō solū p̄sonam infecit sed etiā naturā. Extūc nō ita nob ad manū puenisse monstrat̄ p̄p̄ vuln⁹ inflictu: cum tñ nos illa i nobis et circa nos esse tā rōib⁹ q̄ affectōib⁹ plerūq̄ sentiam⁹. Et q̄ nos et ab aīa et corp̄e subsistim⁹: iuxta vocem ap̄li: Ab aīali p̄te. et bonis corp̄is incipiamus: vt nō sit p̄us q̄d spiritale est: sed q̄d aīale Sūt aut̄ oīa bona corp̄is et ei solūm debeam⁹

sanitas. Nihil autem ei vltra bandū est vel q̄rendū. sed hoc termino ligādū et frenādū est: cū fructus ei⁹ nullus sit et mors sit finis illius. Sed hic fouea ē: que nolo vos lateat. Insidias enī voluptas sanitati: et tā subtili malignitate p̄sequit̄: vt vir eā q̄s vel possit canere vel nouerit. Et si voluptati seruī: nō sanitati: hoc iam de natura nō est: s̄ sub natura: q̄ morti manus dat: cū magistrā cōstituit voluptatē. Inde est q̄ multi ad tam rebelles impetus descenderūt vel vt dicaz verius ceciderūt vt voluptatē preferāt sa-nitati: et illis p̄p̄is sepissime volentē q̄ sciuntur difficiles et acutissimas subseq̄ passiōes. Sicut aut̄ corp̄is natura est sanitas ita cor-dis natura est puritas: q̄ turbato oculo nō videbit̄ deus. et cor humanū ad hoc factum est vt suū videat creatorem. Si x̄o sanitati corp̄is sollicita est. p̄uidenda custodia: puri-tati cordis tanto sollicitior est impendenda: quanto pars ista dignior illa esse p̄uincitur. Dic tñ simpliciter accipim⁹ puritatem: vt videlicet omnia que agim⁹ pure et humiliter p̄stentur dño in oratōne: hominē nō p̄felli-one: et dicamus. Dixi confitebor aduersum me iniusticiā meā dño. et tu remisisti imple-ratem peccati mei. Et q̄ sociale animal su-mus ex his que in nobis sunt: et ea q̄ circa nos sunt trāseam⁹ vt si fieri potest quod ex nobis est: pacem habeam⁹ cum oīb⁹ hoīb⁹. Nec enī est lex naturalis societatis: vt oīa quecūq̄ nobis fieri volumus: alijs nō facia-mus: et que nobis fieri volumus: alijs impē-dere studcam⁹. Sicut ergo debem⁹ sanita-tes corp̄is: puritatē cordis: sic et fratri pacē. Nam hinc transeūdū est ad scōp̄ aīas que v̄hui⁹ mortalitatis carcere ad celoz gaudia volauerūt. Vis p̄fecto debem⁹ imitatōne: q̄ similes fuere nob passibiles: et notas nob fecerūt vias vite: quas tam infatigabiliter q̄ interminabiliter tenuerūt. Sed et illis q̄ nō in tanta scit̄ate seu pacta penitētia exie-rūt cōpassionē debem⁹ et orōne: vt p̄us p̄f̄ auferat scōziā eoz: et i beneficia flagella cō-mutet: et sic tandē recōsignet ad beate gau-dia ciuitatis. Sicut et sanctis aīab⁹ imita-tione: sic minus sanctis p̄passionē debem⁹: illinc exemplū: hinc gemitū haurientes. A sanctis vero angelis auxiliū querendū est: et occultis suspirijs: et frequentia lachrymarū vt illi sup̄ eminētī maiestati p̄ces n̄ras offe-rant referant ḡram: q̄ amīnistratoz sp̄s sunt missi. p̄p̄ nos: vt hereditatē capiam⁹ salutis. Ab illo autem rex oīūz dño pietas

De triplici ḡne bonorū

So. clxxiii.

querenda est: vt ille cuius natura bonitas: (cui p̄p̄iū est misereri semp et parcere) nō respiciat multitudinē iniquitatū nostraz: sed finē multitudinē miserationū suaz misereat nostrā. Ip̄si enī nos et amorem debem⁹ et sub-iectōnem cum oī reuerentia et humilitate. Amorem q̄ fecit nos et benefecit nobis: sub-iectōne q̄ sup̄ nos est et p̄cipit nobis: terri-bilis in consilijs sup̄ filios hoīūz. Ita ergo et sanitatē corp̄is: puritatē cordis: pacē fra-tri: imitatōnem sanctis: cōpassionē mortuis debem⁹: auxiliū ab angelo: pietatem a deo postulamus. Et archa naturalīū bonorū ha-bere debemus et querere: vt sciamus q̄ cū hec omnia q̄ mandata sunt et data nature fecerim⁹: serui inuitiles sum⁹: que debuim⁹ facere fecim⁹. Aut vir enī aut nunq̄ inue-nitur aliquod p̄ceptū datū hominib⁹. q̄d transeat terminos: possibilitatēq̄ nature. In his aut̄ bonis sicut p̄diximus repamur et quasi quodāmodo restitumur: i antiquā ad ingēnitā nature suauitatē reuertimur: duz etiā nobis et his qui circa nos sunt: et eis q̄ sup̄ nos sunt: debitum: ex ordinem exhi-beamus. Et hec q̄dem p̄ bonis naturalib⁹. Spūalia aut̄ bona in quibus exercemur: vt ad eterna tendamus ip̄a eadē sunt: sed alia q̄ alio intuitu cōsiderata: cum plurimis tñ alijs que longū est numerare. Illa ei iuxta naturā: hec supra naturam esse noscuntur. Nam et in spūali exercitio nō sanitatē debe-mus corp̄is: sed feruitutē sed afflictōnem: sed laborē. iuxta vocē illi⁹ spūalis: et summi spūalis hoīs q̄ dicebat. Castigo corp̄ meū: et in feruitutē redigo. Hec istā tñ cordi pu-ritatem debem⁹: vt pure et humiliter cōfitea-mur peccata n̄ra: sed vt intentōne cogita-tione et ope hāc circūspectōem exhibeam⁹ vt et vita n̄ra sit fructuosa et fama glorioza: nō que fructificet sibi sed deo. nō que glori-ficet se sed patrē suū qui i celis est. Pacem quoq̄ nō solū fratrib⁹ exhibendā dicim⁹ in via ista: sed cum his q̄ oderūt p̄cezes esse pa-cificū. pot̄ t̄are oēs et a nemine velle portari. Confitemur etiā nō modo cōpassionē mor-tuis et orōnem: sed in spe cōgratulationem adhibendā. q̄ et si cōtristandū est: q̄ i locis purgatoz patiunt̄: multo amplius colle-tandū q̄ p̄pe est: vt abstergat deus omnes lachrymā ab oculis eoz: et iam non sit neq̄ luctus neq̄ clamor: sed nec vilis dolor: que prima abierūt. Sanctis vero animabus nō iam imitatōnem: nec a sanctis angelis tan-tūmodo querere debem⁹ auxiliū: s̄ ardētē

desiderare conspectū eoz: et esse cum illis et videre que sint ille colūne celi que sustinet orbem terraz. in q̄bus rutilat et relucet tñ et tam excellēs diuinitatis insigne. In dño aut̄ nō solū pietas querenda est: sed et in eī tota affectio dirigenda: vt diligam⁹ nos p̄pter ip̄m. et suspiciam⁹ que sit illa maiestas q̄ cūcta faciat cūcta cōtineat: et nūq̄ deside-rant rōnabiles creature p̄spicere. De autē semite spūalis exercitiū: q̄b⁹ religiosa mens et dilata et delectat: vñū eoz que sunt retro oblita et ad anteriora. i. eterna bona se extē-dens: sequit̄ ad palmā sup̄ne vocatōis. Hū quid nō supra naturā beatus iste andreas ap̄lus cuius solēnitās p̄ manib⁹ est trāsilie-rat: q̄ dicebat: bona crux diu desiderata et iam cōcupiscenti animo p̄parata: securus et gaudens venio ad te: Alterati hoīs est ista vox: et q̄ de bonis nature ad gratie bona sur-rexerat: vt nō solū gloriaret̄ in spe: sed i tri-bulatōibus: et gaudens iret a cōspectu cō-silij: q̄ dignus esset p̄ noīe iesu cōrumetiaz pati. Hō modo enī nō patient̄ sed et libentē: vexardenter ad tormenta sicut ad ornamē-ta: ad penas sicut ad delicias properabat. Porro q̄dē eterna bona illa sunt: que nec oculus vidit nec auris audiuit: et que nūq̄ exēūt ab illa patria: que nescit nisi gaudiū et iubilatōne. Ibi nihil deest: ecce abūdātia qua impleat humana cupiditas. Que ē ista copiarū nihil q̄d nolis sit: totū sit q̄d velis. Fiat pax (ait p̄pha ab hierusalē) i virtute tua: et abūdātia i turrib⁹ tuis. In illis inq̄ turrib⁹ que iuxta p̄phetā aliū: gēmis edi-ficabunt̄: vbi adipe frumenti nō cortice fa-crementi satiabatur nos deus. Quod si nihil deerit nobis: aliqd aut̄ nos latuerit: nunqd̄ erit gloria cōsummata: Ideo nihil latebit nos: et ecce sapientia qua curiositas hominis satietur. Sapientia qua tūc oīa que i celo et que i terra sunt: p̄fectissime cognoscim⁹ in ip̄o fonte sapiētie rex oīūz cognitionem bibentes: nō metuā suspensiones: nō timebo cōsilia: q̄ ciuitas illa (iuxta iohāne) purissi-mo vitro similis erit: vt sicut p̄ vitrum luci-dissime cernimus: sic aliorū consciētiās cla-rissime videamus. Et si nihil defuerit et nihil latuerit: maneat aut̄ timor et anxietas amittēdi: Ideo nihil terret: et ecce potētia qua hūana infirmitas roborē. Qui posuit inq̄t fines tuos pacem: et confor-tauit seras portaz tuaz: ita vt nullus inimicus intrer: nullus exire possit amic⁹. Abi ergo summa abūdātia summa sapiētia summa potētia ē

puto qd nihil deest plenitudinis: qd rē spectat ad summā felicitatis humane. Nec sunt bona nature gratie glorie: bona humanitatis bona virtutis: bona eternitatis. Nec cogitemus: nec ruminemus fratres. et iuxta preceptū legis reuocemus ruminatōem: qd sic viuere. et in talibus vita spūs mei. Sic enī cogitatio sancta seruabit nos: vt dicam⁹ cum sancto: meditatio cordis mei in conspectu tuo semp: dñe adiutor meus et redemptor meus.

De triplici custodia manus lingue et cordis.

Bones nobis causa-

mur deesse gratia: sed iusti⁹ foris tan ipsa sibi querit deesse gratia nonnullos. Nempe res cordis est gfa deuotionis quam querim⁹. et hoc munere ipse se fraudat: qd iterum et dissimulat receptaculū exhibere. Ceterū vnde illi cura cordis: cui ne ipsa qdē adhuc oris circūspectio: seu manus custodia subest? Idē sibi deesse miretur summationē: qd nec initium apprehendit: sed ne is qd qd initium iā tenere videt et ad medium non puenit. Magnū est hōi seculari mūdās habere man⁹: monacho nō est magnū: sed plane magnū ei malū esse: pbare ne ipsarum qdē contagia declinare. Immo xō et i ipis qd manib⁹ lōge amplior mūdicia: iusticia abūdātor a nobis erigit qd ab illis. Vixit illis dicit. Fugite fornicatōem: et qd furabatur nō fure ceteraq; similia: qd qui fecerint regnū dei nō psequerit. Nunqd et nobis ab hōi cōragis opex et tam graui manu cōtaminatōne timendū est? Sed qd nitidiores man⁹: eo graui⁹ qd minor: i eis neuus offendit: et sicut p̄ciosam vestem exigua quis macula turpius doloat. Nobis ad imūdiā mīma q̄libet inobedientia sufficit: nec iam neuus est sed grauis macula: si in actōib⁹ nostris vel minor residet negligētia mādator. Nec igit opex diligentia seruandoz; mitia nre conuersatōis exerceat. vix adhuc qdem modicū sed tñ iam lumē in nobis est: nisi forte magnū se putat hñc lumē quibus vixas ait. Cum feceritis oia qd p̄cepta sunt vobis: dicitur qd serui utiles sum⁹: qd debemus facere fecim⁹. Sed hoc inq̄ns. ppter humilitatē monuit esse dicendum. Plane ppter humilitatē: sū nūqd hñc vixatē? Ceterū si circa factor qd qd custodia inuenimur negligentiores: nemo sapiēs cū liqre culcē moueat: qd vtrāq; nō gloriatur vel camelū. Et si iā

manus mūdare fuerint: nec sic qdē p̄tinuo ad cor transiit: labijs sane mūdandis fm studiū et media sollicitudo debet. Qd si dixeris: rarus est qd fides suos i iudicio disponere videat: vel ex hoc dices qd sit rara pfectio: cū nec pfectū inueni⁹ oib⁹ esse cōes. Quis sane nūeret qd tas modicū lingue membrū cōtrahat fordes: qd multiplex in labijs icircūcis imūdiā coagulet qd sit grauis p̄nities oris icircūspecti? Est enī lingua villosa: luta in fmonib⁹ ociosis: est lingua ipudica: est et magniloq. qd p̄or lasciuie: sequēs arrogantie famulā. Et etiā lingua dolosa et i trē lingua maledica: qd altera in falsiloquā et adulatoriā subindit: et altera xō nūc i facie cōrumelias irrogat: nūc detrahit in occulto. Qd si de oī vel ocioso xō quodcūq; locuti fuerint hōies deo sunt reddituri rōz in die iudicij: qd to districtius de xō mēda cū: mordaci et iurioso: de elato vel lasciuo: de adulatorio aut detractorio iudicabunt? Quā vera snia frēs: in multiloq nō effugi endū p̄ctm. Et enī p̄terea cetera si p̄p̄ea est ociosus xōbū qd nullā rōnale tēp habeat quā rōne de eo reddere poterim⁹ qd ē p̄ter rōnē? Nemo vestr frēs qui estimer tps qd in xōbis p̄sumit ociosis. Siquē tps acceptabile est: et dies salutis. Volat xōbū irruocabile: volat tps irruocabile: nec aduertit in sp̄iens qd amittat. Libet cōfabulari a iuniorib⁹ donec hora p̄tereat. Donec p̄tereat hora o donec p̄transeat tempus. Donec hora p̄tereat quam tibi ad agendā penitentiā: ad obtinendā veniam: ad acquirendā gratiā: ad gloriā p̄merendam: miseratio conditoris indulget. Donec transeat tēpns quo diuinam repropiciare debueras pietatem: p̄perare ad angelicā societatem: suspirare ad amissam hereditatem: aspirare ad promissam felicitatem: excitare remissam volūtatē: flere cōmissam iniquitatē. Sic nimis sic agricole cū diu desiderata affuerit oportunitas seminādis: sic vinatores cum expectatum tempus putatōis aduenerit inuenisse occupatōes: et quasi irrefrēsilis sine opere diem transigisse letantur: sic instantibus nūdiis: institores ne cetera moras: occasionē querere solent: ne quem forte sibi ex eis questum puenire contingat? Sic deniq; pauperes mendicantes cū multis clamoribus: euocatus tandē affuerit elemosinay distributor diuerticula captat: et pcurantibus socijs vacuos abiat occupare recessus: fouere latebras in angulis platearū

De triplici custo. mā⁹ lingue et cordis. Fo. clxxiiii.

rā: Et iā tamen vel solū temp⁹ vite amitteret in verbis: sed multi in his etiā vitā amittere cōprobant: nec modo ipi amittere s; adimere qd et hoc fratrib⁹ suis. An si mittunt vitā detractores deo odibiles: odibiles vite? Fugit vita qd odit: et quos vita fugit mori necesse est. An nō ipe mori: qui venenū bibit: quod ei malefua detractoris lingua p̄pinat? Si quidē furtim ei vilectōis vita subtrahit: et dum nescit paulatim in eo fraterna caritas refrigerat. Auditus est foris ipe qd cui detrahit: vndiq; enim verba volat: et multoz p̄i⁹ ora sermo p̄trāsens difficile fieri p̄t: qd in singulorū creuerit linguis: et quasi iā p̄fectus referatur: ad eū ad cuius spectat offensam. Itaq; scādalisabilis audiens et tabescet: eoq; facilius extinguet in eo caritas: qd amplius ahi vi uere videbatur. Si inimic⁹ ait meus maledixisset mihi: sustinuissem vtiq;. Et quidem cauet sibi prudēs auditor. cauet et ipe si nō desipit: qd sibi nonerit esse detractor: ille ne veneno inficiat: iste ne scādalo p̄turbet. S; quod i se est tamē lingua maledica: et illius pcutiens cōsciētia: i istius vulneras caritatē: secū parit vtrūq; peremit. Nūquid vix non est lingua ista? Feroctissima planemimū que tā letalis tres inficiat statu vno. Nūquid nō lācea est lingua ista? P̄fecto. et acutissima: quē tres penetrat ictu vno. Lingua inq̄t eoz gladius acut⁹. Gladius equidē anceps: imo triplex est lingua detractoris. Nec xō eiusmodi ligūā ipo etiā mucrone qd domū lat⁹ cōfossus est crudeliore dicere verearis? Fodit enī hec qd christi corpus et mēbz: nec iā exanime fodit sed facit exanime fodit. Ipsis qd nocet: oī ē spinis quas illi tā sublimi capiti: furor militaris iposuit seu etiā clauis ferreis qd sanctissimis manib⁹ illis et pedib⁹ p̄summatio iudaice iniquitatis infixit. Nisi enī hui⁹ quod nūc pūgit et traffodit corporis sui vitam illius vite corporis p̄tulisset: nūquā illud p̄ isto mortis iniurie crucis ignominie tradidisset. Et dicitur. Leuis res sermo. tenera. mollis et exigua caro lingua hominis quis sapiēs magnipendat? Leuis quidē res sermo: quia leuiter volat: sed grauitervulnerat. leuiter trāsist: sed grauitervit. leuiter penetrat aīn sed nō leuiter exit. proferatur leuiter: sed nō leuiter reuocaf. facile volat. atq; ideo facile violat caritatem. Vilius res musca moriēs est: sed exterminat oleū suauitatis. Tenet mēbz lingua. Et tamen vix

teneri potest: substantia qdē infirmū atq; exiguū: sed vsu magnū et validū inuenit. Adicū mēbz est: sed nisi caueas magnū malū. Tenuis est et lata: aptissimū vacuūdis cordib⁹ instrumentū: sicut multoz mibi in vob cōscientias arbitroz attestari. Nisi forte os tam perfecti simus vt nunq nobis post lōgas cōfabulatiōes inuenta sit mēs quodā: mō vacua: meditatio mīn⁹ deuota: sicca magis affectio: et olocastū orationis non adeo pingue. prop̄ verba siue qd dixim⁹ siue etiā que audiim⁹: verba tamē: facile enim lingua labit: nec mī⁹ facile illabit cordi: ita vt multis inter loquendū minus p̄fuerit qd p̄p̄iam cohibuerint: dum non cauerint alienam. Vtilis est frater qui tibi loquet. sapiēs est religiosus ac timens deū: plus dico. angelus est et angelus lucis: etiā sic caue tibi ne audias vnde ledaris. Ne personā tibi velim suspectam esse sed linguā. p̄sertim in sermocinatiōe cōmuni. Bona quidem cōlūbe simplicitas: sed in hac parte quoq; serpētis astutiam non omittas. Maria ne angeli cū quidem verbū sine discussione p̄terieris cogitabat qualis esset ista saluatio. Nūquid si crebris expimentis saltem solleter aduertisti quantum noceant verba: non despicies si sollicitus fueris. quando quidē inter esse necesse est colloctionum: non modo ori circūspecione: sed et auri nihilomin⁹ adhibere cautelam. Non nūremini qd hui⁹ gaudi p̄ficientiū diutius imoremur: plures siquidem inter vos p̄ficientes esse credimus qd perfectos. Forte tamen nimis videamur in sugillatione verborū. Sed memenote quoniam lingua est que contra vicia lingue loquitur: vt in eo vel maxie haberi debeat excusata. qd nec sibi parcat: et aduersus propria quoq; suisplius pericula muniat audientes. Vtutus est sermo: sed non seper est ventus vrens. Surge inquit aquilo et veni auster: perfla o: tum meum: et fluat aromata illius. Et quoq; meum nihilomin⁹ nus sermonis vtilitas. et frequenter in lingua fructus preciosissimus reperitur. Nepe iusti vita ex fide est: et fides ex auditu: auditus per verbum dei. Quomō enim viuēt quis: nisi crediderit. quomō credet nisi audierit: quomodo audiet nisi ānunciatur ei? Sane propterea maiorē ei diligentia et diligentiorē custodiā conuenit exhiberi: qd sit iuxta scripturā mors et vita in manibus lingue. Alioquin si sola inesset vita: nec circūcisio quidē ei si sola mors: etiā abscisso de-

beret. Hunc vero ponēda nobis ori nostro custodiat: ostiū circūstante labijs: ut nec vitale edificatōne clausura damnet eterna nec letalis perniciēs liber fortia egressus. **A**ligilem? itaq; sup opera nostra fratres: ne vel omittam? quod pceptū ē: vel quod p hbitū cōmittamus. **N**otat nos ad bignā hanc custodiā ppheta cum dicit. declina a malo et fac bonū. **A**ligilem? etiā nihilomin? sup verba nostra: ne in eis vel offendere de um vel proximū nocere cōtingat. **F**elix siq; dē quē in omni cōfubulatōe duplex timor: ille sollicitat: et duorū cōsideratio stimulat auditoriū: primū quidē diuine maiestatis i cuius man? incidere proptus horrendū: dehinc fraterne infirmitatis cui nihilomin? pfacile est offendiculū dare. **P**uto tñ ne eū quidem qui in verbo canet offensionem: perfectū adhuc dici oportere: nisi forsitan cōparatione prioris qui tantū sup omnia vigila bat. **I**hā et veritas in euangelio de vigilantibus seruis et aduentū dñi pñolantibus lo quēs. si inq; in tertia vigilia venerit et ita i uenerit: beati sunt serui illi: q; neq; de pñi ma: sed nec de secūda dictū quidē reperies. **E**st autē vigilia hec sup cor: cui sane omnes iā custodiā exhibere sapiens monet: nimir quia ex ipō vita procedit. **E**go tamē etiam hanc constare arbitror specialiter in duobus: ut videlicet super affectionū pariter et cogitationū suarū greges: mens sollicita vigilanter intendat. **E**t bene huic dñi omnis custodia a q; ceterasq; duas pcedere cōstat nisi forte q; absit simulatōis gerant studio: et pietatis habeāt speciē: nō virtutē. **S**icut enī fontis vena scaturiens: nisi fossas ante repleuerit adiacētes. nec refruere nec sedari. nec in altū sese tollere pualebit: qd vobis cet alias occupet: sic human? anim? donec eas q; pdirim? manus et lingue custodias sollerter impleat nec ad pfectā hāc suis pñi poterit reflecti curā: nec iocūda deuotionis trāqllitate frui: nec in sublimē diuine cōtēplatiōis pficē gradū. **E**ya fratres si sup ne vilitationis grām qrim? sic qram? si spiritalis cōsolatōes desideram? pcepe sic pe tamus: si celū nobis apiri cupim? sic pulse mus. **N**oc deniq; triplici mō vigilem? si ad nuptias volum? intrare cū spōso iesu chris to dñō nro: qui est benedictus in secula amen.

De verbis apostoli. Non est regnum dei esca et potus.

Non est regnū dei esca

et potus: sed iusticia et pax et gaudiū in spiritu sancto. **Q**uid pter gredimur viā: qui ad gaudiū pperam? **E**st quidē gaudiū de regno dei: sed nō premiū ē. **E**st gaudiū de regno dei: sed nō gaudiū car nale: nō gaudiū secularē: nō gaudiū cui? ex tremū luct? occupat. sed i qd magis tristitia vertit: nō deniq; gaudiū eorū q; letantur cū malefecerint: et exultatio q; sit i reb? pef simis ē: sed gaudiū in spiritu sancto. **A**n autē hoc gaudiū interim: nisi de iusticia et pax procedit? **I**psa ergo pcedant tāquā cel lule mellis: ut facile adhuc labile liquorem suauitatis solidior: possit materia cōtinere. **E**rit quādo iā ipso simplici melle fruemur: et gaudiū nrm plenū et purū erit: ut nō mō in spiritu: sed de ipō quoq; spū gaudeamus. **E**rit qñ omnimodis erit gaudiū spūale: ut nullis iā corporeis occasiōib? excites: non operib? misericordie: non lachrymis peni tentie: nō exercitatioe iusticie: nō probatioe patiētie: sed ipa magis pñentia spiritus i quē desiderāt angeli. pspicere. **I**nterim sa ne velut salis loco sapientia mihi cetera cō dit: tanq; nō sit et ipsa cib?. **I**nterim pñi? q; comedā suspiro: et nec tūc qdē permittit: ut glutia saluā meā. **E**st enim sapiens: cui qd res sapiūt pñt sunt. **C**ui vero ipsa iam in se put sapiētia sapientis nō modo sapiēs: sed etiā beatus est. **N**ēpe hoc est videre deū fl cuti est: atq; hic qdē fluminis impetus leti ficās ciuitatē dei: hic torrens voluptas: hec deniq; vbertas inebriās ē. **H**unc vero do mie vinū nō hñt: deficit enī in his interim nuptijs: vinū vtiq; carnalis illecebre et concupiscentie secularis. **F**el draconū inq; vñū eorū: et venenū aspidū insanabile. **S**emp nobis hoc vinū deficiat fratres mei: quia nō est hoc vinū bonū. **B**onū vinū nō ex vinea i puritatis: sed ex hydra purificationis hau ritur. **B**onum non vna gomorre conficitur sed ex aqua ludē. **S**eruasti inquit bonum vinum vsq; adhuc. **N**am optimū quidem vi num seruat etiam adhuc: quod videlicet nō ex aqua conficiendum sed ex pñmū ma gis ex botro illo magno eterne promissio nis: qui interim in vecte potatur: dum se cundum carnem nominus chrisus et hunc crucifixū. **N**ūquid nō illi vinū defecerat q dicebat: reuinit cōsolari aīa mea: **S**ed et vi nū aq factū gustasse visus est: cū subiunxit. **M**or sui dei et delectat? sū. **Q**uid ei faciet:

Non est regnū dei esca et potus. So. clxxv.

in pñentia qui in sola memoria delectatur? **S**ic et apli plane vinū aqua factum gustauē: qñ ibāt gaudētes a cōspectu cōsiliij: qñ digni habiti sunt p noie iesu cōtumeliā pati. **Q**uō nō vinū ex aqua: gaudiū de cōtume lia? **I**hūmū implebat iā pmissio veritatis q ad eos facta erat hoc mō. **T**ristitia vñ con uertet in gaudiū: hoc est: aqua vñ a vertet i vinū. **M**iraris q; in vinū aqua mutat: et iāz trāsīt in panē: nisi forte oblit? es comedere panē tuū: eū de quo legisti. **L**ibabis nos pa ne lachrymar? et potū dabis nobis i lachry mis in mēsurā. **D**eniq; audi mēsurā. **E**rant aut lapidee ydrie sex posite: scdm purificatō nē iudeorū. **S**i ver? iude? es: nō carne s; spū sex annis seruies: in septimo liber egredie ris. **I**n sex ydrijs purificaberis. **I**n sex tribu lationibus liberaberis. **I**n septima non tan get te malum. **N**on solū aut liberaberis in eis: sed et vinū bides ex eis: vbi ceperis iux ta aplm ghari. nō solū in spe: s; etiā in tribulationib?. **N**oc enī dixerit interim: gaudi um quod habem? in spū sancto: de memoria futurorū bonorū et malorū pñentia toleran tia. **N**il quippe in his carnale sapit. nil secu lare. nil vanū. sed spūs veritatis et celestis: sapiētia est. cui? i vtroq; suauitas pñibatur. **G**audete in dñō semp ait aplus: iterū dico gaudete. **E**t duplicis hui? gaudiū materiaz secutus adiunxit. **M**odestia vestra nota sit omnibus hominib?: dñs prope est. **Q**uid mo destia: nisi māfuetudo et patientia est? **G**au deam? ergo de his que expectam?: quonā dñs prope est. **I**terū gaudeam? de his que sustinem?: ut modestia nostra omnibus nota sit. **I**hūmū tribulatio patiētiā operatur. patientia probationē. probatio vero spem. **S**pes autē non cōfundit. **S**ane vt ydone? fiat anim? gemine hunc spirituali leticie ca pescende. **D**uo eque ad iusticiam exercēdā. **D**uo nihilomin? ad cōferuandā pacem ne cesse est pmittant. que quidē vtrq; copio sius nobis scriptura sacra cōmendat. **S**i q dem iusticie exercitatio in his duob? man datis tota pendere videt: vt quod sibi quis fieri nō vult alij non faciat. sicut ad gentes missa epistola continet apostolorū: et quē ad modū ad eosdem apostol? dicit. **Q**uecunq; volum? vt nobis faciāt homines: et nos fa ciamus illis. **E**terex quonā in multis offen dimus omnes. impossibile est in hoc loco: tē pore scādaloꝝ. neq; enī adhuc venerunt an geli qui de regno dei tollāt omnia scādala. sed nec sum? in illa beata ciuitate cuius fi

nes pacē posuit deus. propterea impossibi le hic et modo pacē inter nos cōuersari. nisi et is qui in aliquo forte offendit. primū ani mosam elationē. et qui offensus est nihilomi nus caueat inexorabile obstinationē. **S**tra deam? itaq; fratres mei et humiles ad satis faciendū his qui aliquid habent aduersum nos. et ad remittendū his q; offenderūt nos faciles inueniri. q; nō solū mutue inter nos pacis cōseruatio cōstat in his duob?. sed ne ipa q; diuina sine his ppiatio poterit obti neri. q; nec mun? ab eo recipiat: q; nō prius ierit vt fratri recōciliet? et dimissum ab eo de lictū districti? exigat q; cōseruo suo debitūz nō remittit. **I**am si manēt in nobis iusticia par et gaudiū in spū sancto tria hec nō quasi securi sim? p eo q; regnū dei intra nos est: sed eo magis in timore et tremore nostram ipsorū salutē opemur. sciētes nimir q; hunc tñ thesauꝝ adhuc in vasis fictilib? habeamus.

Item de eisdē verbis apostoli: non est regnū dei esca et potus.

Olet apostolus pau

lus verbis esse breuius: in senten tijs copiosus. **I**hō ignorauit hoc illertā eloquētie q; sapiētie vortib? approba tus. qui singula pauli verba tonitrua iudi cabat. **T**ā signāter enī vniuersa depromit: et sic intonat spū et virtute: vt in serie ordi nē: in sensu plenitudine: in vtroq; cōnerio nē mirabiliter extēdat. **N**ō est inq; regnūz dei esca et potus: sed iusticia et pax et gaudiū in spū sancto. **Q**uid adhec dicitis vos gulo si et luxuriosi: quorū de? vñter est. quorū omis vsus aut in vñtre aut sub vñtre est: q; vt ait iacob? apls: in luxurijs enutritis corda et corpa vestra? **A**udite audite. q; esca vñtriz et vñter escis. de? aut et hūc et has destruet. **T**e vobis q; dormitis in lectis eburneis: et lasciuitis in stratis vñis. q; comeditis vitu lū de armēto: et bibitis vinū defecatū: et pñ mis vngimini vngētis. **F**iliū hoīm vsq; quo graui corde: q; corpe pingui. vt quid diligē tis vanitatē et veritatē negligitis? **P**ingue do carnis: delicie corporis saturitas ventris: aut ante mortē vos deferēt: aut vos in mor te illa relinqtis. **Q**m inq; scētus. cū interie rit nō sumet oīa: neq; descēdet cū eo gloria ei? **S**icut oues in inferno possit sunt: mors depascet eos. **Q**uā bene sicut oues: q; de tracto vellere mūdialiū diuitiaz dure pñ seq; detonsi. sempiternis nudi deputabunt

incēdīs. Mors depascit eos: qz sp morient
ad vitā: sp vult ad mortē. Ergo hic caro
vermib: illuc aia ignib: deputat: donec rur
sus infelici collegio colligati tormēt: pena
lib: locient: qz locū fuerūt in vitis. Delic
cate qz delitīs: qz vitiis: circūfusus cōfussio
nē expectat: qz mortē. nō est regnū dei escat
pot: nō purpura: qz bis: qz diues ille vtro
qz circūfusus: in pūcto ad inferna descendit.
Quid ergo? Sed iusticia: qz pax et gaudium
in spūsancto. Attēdis: intēdis: qz gaudiū ī
fine est. Sic fatui filij adā pēpiti saltu iusti
ciā trāsiliētes: qz pacē. rē finalē in principiū
cōuētere: qz puertere vultis: Hemo enī est
qz gaudere nō velit. Hō stabit: nō erit istud
qz sicut non est par impijs: sic nec gaudere
ipīs dicit dñs. Hō sic ipī nō sic. p: ē iu
sticiā facere: inq̄re pacē: qz psequi eā. et sic
demū apphendere gaudiū: immo a gaudio
cōprehēdi. Sic angelic: ille cōuent: p̄us in
sticiā fecit: cū stetit in veritate et veritatis
deseruit desertorem. Post hec illa pace fir
mati sunt: qz erupit oēm sensus: qz cū diuer
sis honoris p̄matib: ambiat. null: qz mur
mure: qui inuideat null: Lauda tu hieru
salē dñm. lauda deū tuū syon. qm p̄fortauit
seras portar tuar: bñdixit filiis tuis in te. qz
posuit fines tuos pacē. Lauda: qz laudes re
plicas: qz munitissimis vectib: qz incōuulsi
lib: feris: clausē sunt porte tue. null: mimi
cus intrat: nullus exit amic: benedicti filij
tui in te oī bñdictiōe spiritali in celestib:
cū xpo. Jam nō est timor in finib: tuis. quia
posuit fines tuos pacē. nulle ibi tentatōes.
nulla sese cogitationū turba pfundit: quia
versipellis ille cōtor: lōge est a muris tu
is: qz a filiis tuis. Et ille qz idē est: oīa in iden
titate cōsolidat atqz cōiungit. Cui: partici
patio inq̄t in idipm. Hoc iā tercio hauriunt
aquas in gaudio de fontib: saluatoris. qz nu
dis vt ita dicā oculis diuinitatis intuentur
essentiā. nulla corporeor fantasmātū yma
ginatiōe decepti. Ecce gaudiū in fine: sed si
ne fine. Miseri nos qz ab illa felici regiōe re
pulsī in hāc descēdim: imo cecidim: vanita
tem. Filij syon ait. p̄pha incliti: qz amicti au
ro p̄mo quō reputati sunt in vasa testea: Fi
lij syon illi: videlz speculatiue ciuitat: quā
edificauit dñs vt videat in gloria sua. filij su
perne hierū qz libera est mater nra. incliti
p dignitatē cōditōis. amicti auro p̄mo p di
uinitatis ymaginē. Quō ergo ex his nos qz
dem reputati sum: in vasa testea: in hēc lu
tea: qz fragilia corpa degenerauim: qz Exhi

bent enī angeli fratres charissimi iusticiā
deo: pacem inter se: gaudiū sibi. Sic: qz tu hō
noli p̄us rape qd tuū est. et iusticiā quā deo
et pacē quā p̄mo debes cōtēnere. Iusti
cia virt: est: quā reddis vniciqz qd suū est.
Tu nō solū iusticiā: sed multas: qz multipli
ces iusticias debes creatori. Iust: enī dñs:
qz iusticias dilexit. Iusticia tua sicut mōtes
dei. Bene sicut montes: qz plures cumulos
miserationū suarū ingessit tibi. Et p̄us qui
dem te cū ceteris: qz inter cetera creauit. nō
sine magna p̄rogatiua dignitatis. Dixit ei
de omib: qz facta sunt. Post hec vehemēti
tissimo tui amore inflammata maiestas illa
redemit te. Hūndd verbi facilitate: Hōn.
Sed triginta annis opatus est salutē tuā ī
medio terre. affixus cruci. addit: mortu.
dib: deputat. Deus tu: fact: est frater
tuus. non angelor frater: qz nūqz angelos
apprehendit: sed semē abrahe apprehēdit.
Cōmune qdem habes qz fact: es: qz frater
es speciale. Adiecit adhuc erga nos specia
lius quoddā: qd delata nos ī spaciōsa via qz
ducit ad mortē digito suo traxit: qz posuit in
cōsilio iustorū ī congregatiōe. Quid vltra
debut facere: qz nō fecit: Cui: vel sacreuz pe
ctus tāta ī talis a tāto ī tali beneficior mē
tudo nō emolliat: Quicquid igit es: quic
quid potes: debes creatr: redimēti: vocārī.
Sed cū iusticiā feceris: fac: qz pacē. Quādiū
enī sum: in hoc vase testeo: qz fragilitate cō
plexiōis humane: nō possum: inueniri scan
dalor p̄cor: immunes. Si igit recordat:
fueris qz frater tu: habet aliqd aduersū te:
sis humilis ad veniā petendam. si tu habes
aduersus illū sis facilis ad vāndā: et oīa mē
bra erūt in pace. Sic enī ad duo ista carita
tē qz humilitatē paratissimū: nō poterim: dis
sensuē sentire. Discite inquit a me: qz mi
tis sum: qz humilis corde. mitis: qz pertinet
ad charitatē: qz caritas patiēs est: benigna
est. humilis qz ad ipam verbi spectat. p̄pri
etate. Sic p̄cedētib: erit gaudiū in spūcō.
Loquar qd exptus nouit. inexpl: ignorat.
animalis enī homo nō p̄cipit ea qz sunt spiri
tus dei. Hūquid nō plerūqz orātib: nobis
oīa viscer succutiunt occulta: ad memori
am gaudiū illi: qd est in hierusalē qz sursum
est: que est mater nostrā: lachrymar vāda
vult: meditantū supfundit: qz si duraret.
Si oblit: fuero tui hierusalē obliuio detur
dertera mea. adp̄ereat lingua mea faucib:
meis: si nō meminero tui. si non proposuero
hierusalē: in principio leticie mee. Etere in

De verbis dñi Dis qui se exal. hu. fo. clxxvi.

principio leticie: qz finis illuc repositus est.
Quādo cōscindēs saccū meū dñe iesu et cir
cūdabis me leticia: vt cāter tibi gloria mea
et nō cōpungar: Principiū gaudiū illi: qd
hic quādoqz sentim: stilla est. gurgula est. de
flumine illo est descendēs cui: imper: letifi
cat ciuitatē dei. Quādo veniet tēp: vt gen
tibus gaudijs nos in ipō diuinitatis fonte
pfundi: immergamus: vbi vnda vnda sine
intercapedine: qz interpolatione continuet:
Quādo veniā: qz apparebo ante faciē dei:
Quādo trāsibo in locū tabernaculi ammi
rabilis vsqz ad domū dei: Quādo sicut au
diuimus sic videbim: in ciuitate dñi virtū
tum: Eya igit fratres huic felici ternario
fideliter insitamus: qz semp sim: memores
verbi illius. Amice ad quid venisti: Quia
nō ad hoc venim: vt simulatoria specie re
gem interficiamus: sed vt ei seruamus. qui
est benedictus in secula.

De verbis dñi: Omnis qui se exal
tat humiliabitur.

Anis qui se exaltat

humiliabit: qz qui se humiliat exal
tabit. Si p̄sideram: diligēter fra
tres gradus hominū quattuor inuenimus.
dico aut summā felicitatē in celo ad quā su
spiram: mediā felicitatē in paradiso vnde
cecidim: itēqz mediā infelicitatē ī hoc mū
do p̄o qua gemim: qz in inferno extremā
infelicitatē quā merito formidam: Breui
us tamē dicere possum: vitā et vmbra vite.
vmbra mortis et mortē. Itaqz nec in sumo
nec in imo positi timem: descēdere. ascēde
re cupim: eo magis anxij: quo videmur vi
ciniores infimis qz sup̄mis. et ecce dicat nob
qz omis qz se exaltat humiliabit: qz qz hūli
at exaltabit. Quid nam sibi vult cācellata
hec cōnexio exaltatiōis qz hūliatiōis: Ita ne
pax est dñe qz in veritate tua hūliasti nos.
qz adhuc exigis vt apponat hō hūliare se
ipm. Et quidē restat adhuc quo possum: hu
miliari. sed qz illo ceciderit iam nō adiecit vt
resurgat: qui humiliat: fuerit vsqz illuc fru
stra sperat exaltatiōis. siquidem humiliasti
nos in loco afflictōis: qz operuit nos vmbra
mortis. Usqz adeo vita nostra īferno appro
pinquauit: quo nos hūliabim: vltra. Que
fertilitas in sanguine nro: si descēderim: in
corruptionē. Sane nihil aliud infra nos est
qz irreparabilis illa corruptio. post vmbraz
mortis nō restat nisi mors. post locum affli

ctionis solus suget loc: mortis. Qui se in
quit hūliat exaltabit. Si dixisset. qui hūmi
liat: fuerit exaltabit. exultassem vtiqz tāqz
certissime humiliat: qz vehemēter. Hūc ve
ro cū dicat qz se humiliat exaltabit: angustie
michi sunt vndiqz: nec ignoro quid eligā: s:
qd agā. Exaltari cupio: qz summo p̄e id ne
cessariū. Siquidē hūc hic manentē habeo
ciuitatē. nec bonū esset hic manere etiā si li
ceret. Porro inferius adhuc ire perire est.
Jam enī locū teneo inferiorē. qz solū habe
at infra se infimū hoc est infernū. si me illuc
humiliauero nō est spes exaltatiōis. si me nō
hūliauero idēdem desperatō est exaltatō
nis. qz qui se humiliauerit exaltabit: qz is tā
tū. Si hoc egero mors mihi ē. si aut nō ege
ro: qz ab exaltatiōe repulsus: nec sic effugias
man: mortis. S: si hoc difficile patet: salte
qz p̄missum est cōsiderem. Omis qz se ex
altat aut humiliabit. Quē enī veritas hūli
at: ipe quō se exaltat. Itaqz hoc dicim: quo
sed quōqz: nō locus videt deesse sed virtus.
Hōn inquā deest hōi quo exaltare se possit:
s: deest oīmo qui possit. Et qdē voluntas
multa: s: nulla facultas. Hēpevelint nolunt
hōies. cōmunis toti: ade toti: hūani gene
ris vox ē: in veritate tua hūliasti me. Quis
quis aut ī veritate hūliat: veraciter hūlia
tur: nec nisi fallaciter exaltat. Quid est aut
falso exaltari: nisi vere nō exaltari. Gratias
ei. qz nō dixit: oīs qz se exaltauerit exaltabit.
Quō enī conare mihi in vānū exaltari si id
arbitraremur: qm ne ipa qdem nūc despera
tio p̄ficiēdi. appetitū cohibet exaltādi. Et
forte hoc est qd ait: qui se exaltat hūliabit:
nec p̄tinet ad effectū qz null: est: sed ad effe
ctū qui stultus est. Quātos enī videm: hu
miliatos s: nō hūiles. p̄cussos s: nō dolētes
curatos qdē a dño s: ne ipa curatione sana
tos. Hi sunt qui sub sentib: esse delicias cō
putāt dissimulātes peccata que actāt: lu
bricū in quo titubāt: tenebras qz caligāt.
laqueos inter quos ambulāt. locū afflictio
nis quē inhabitāt. corp: mortis qz gestāt.
ingū graue quod tolerant. grauiorem con
scientiam quam occultant. grauiissimā sen
tentiam quā expectant. Talis ille erat: cui
iōhānes in apocalip̄si scribere iubebat. Di
cis quia diues sum: qz nullus egeo: et nescis
quia tu es pauper: qz miser: qz miserabilis: qz ce
cus: qz nudus. Hec nimirū si sit vana: qz men
dax exaltatiō filiorū hominū. siquidem va
ni sunt: qz mendaces. Humiliat eos veritas:
exaltat vanitas. Et dilexerunt magis te:

nebris q̄ lucem. amplectentes exaltantem
sevanitatē. et querentes mēdaciū. Por-
ro p̄traveritatē que se humiliat. votis et su-
dijs quibus possit dissimulatōnib⁹ et cona-
tib⁹ friuolis recalcitrātes. Fecimus ne ali-
q̄d: Puto q̄ inuenim⁹ etiā quōd hūiliat hō
seipm. Dico at. vt adhereat hūilianti seve-
ritati. nec dissimulatōnib⁹ ei deuoti pl-
etatis affectu. Proinde cauebo deinceps
q̄ sollicito potero duriciam cordis: sentia-
et plangam dolorē meū: ne si forte insensi-
bile fuerit. sit etiā insaniabile vuln⁹ meū. Ero
vir videns paup̄tatē meā in virga indigna
tōis eius: ne veniat anima in cōsuetio corū
de quib⁹ veritas ait: percussit eos et nō dolue-
rūt. Et itē. Curauim⁹ babiloniatē nō ē sana-
ta. Grauis curatio humiliatio hec. sed gra-
uior: morib⁹ supbia est que vtiā sic curetur
vt sanet hac cura. Cōfessio itaq̄ aduer-
sario meo: acquiescā iudici meo: cedā deniq̄
vrgēti aculeo ne bis pungetur. Tale enī reor
esse q̄d dñs ait. Omnis qui se exaltat hūili-
abit: et qui se hūiliat exaltabit. Sic si dicat.
Quisq̄ p̄tra stimulū recalcitrat duplo pū-
get: parces autē ei q̄ senserit et dederit lo-
cum ire.

De verbis libri sapiētie: iustū dedux-
it dñs p̄ vias et

ustū deduxit dñs per

vias rectas. et ostendit illi regnum
dei: et dedit illi sciētiam sanctorū.
Dixit autē illi in laborib⁹: et cōpleuit la-
bores illius. Et iustus qui i principio sermo
nis accusator est sui: et est iustus qui ex fide
viuit et est iustus qui absq̄ terrore est. Et
primus quidē bonus. q̄ accedit ad viā. se-
cundus melior. q̄ currit p̄ viam: terci⁹ op-
timus. q̄ iā appropinquat ad finē vie. Hic
tamē accipiamus p̄mū: quem velocius iue-
niemus. Hūc deduxit dñs et non alius: quia
ipsi⁹ est de via iniquitatis ad viā veritatis
reducere: et deducere p̄ eas. Per vias in-
q̄t rectas. Hic dñe vie recte: vie pulcre: vie
plane. vie plane. Recte sine errore. quia du-
cūt ad vitā: pulcre sine sorde q̄ docēt mūdi-
ciā: plane multitudine. quia totus iam mū-
dus intrat xp̄i sagem: plane sine difficul-
tate: q̄ donant suauitatē. Iugū enī ei⁹ sua-
ue est. et onus ei⁹ leue. Et ostendit illi regnum
dei. Regnū dei p̄cedit. p̄mittit. ostendit. per-
cipit. Concedit in p̄destinatōne: p̄mittitur
in vocatione: ostendit in iustificatōne: in glori-
ficatōne p̄cipit. Unde est illud. Venite bene

dicti patris mei: p̄cipite regnū dei. Sic enī
ait apostolus. Quos p̄destinauit hos et vo-
cauit: et q̄s vocauit: illos et iustificauit: q̄s
autē iustificauit: illos et magnificauit. In p̄-
destinatōe est gratia. in vocatione potentia
in iustificatione leticia. in magnificatōe est
gloria. Et dedit illi sciētiam sanctorū. Scien-
tia sanctorū est: hic t̄p̄aliter cruciari: et dele-
ctari in eternū. Et in cōtrariū sciētia malo-
rū reuelabit. Alia est sciētia mūdi q̄ docet
vanitatē: et alia scia carnis q̄ docet volupta-
tē. Illa tanq̄ pater: ista tanq̄ m̄r nobis est.
Sicut enī m̄r filio suo sp̄ optat quietē et om-
nē p̄suis laborē claudit a filio suo: sic caro i
crassata. impinguata. dilatata. nec minime
salte⁹ digitis patris se p̄tingi. Et sicut pater
vult filiū suū huc illucq̄ discurrere vt addi-
scat: vnde aliq̄ magnificet: sic et mūd⁹ vult
hōiem multis laborib⁹ intricari: vt habeat
vnde supbiat: vnde isetur: et desipiat de va-
nitate in idipsum. Sanguis iuge ducit sunt si-
lie. id est. p̄p̄ie volūtatē. q̄ q̄s radix est. va-
nitas et voluptas clamantes asser affer. De-
nunq̄ dicunt sufficit. Si quis has plene i se
contrinuerit nō inmerito sibi illā vocē pote-
rit coaptare. Qm̄ inq̄t p̄r me⁹ et m̄r mea de
reliq̄rūt me: dñs autē assumpsit me. Dixerat
enī illi in laborib⁹. Hōne nos et in ipsis la-
borib⁹ nostris honestamur. cū oīa q̄ facim⁹
ad vnitatis vinculū adunam⁹: vt in nobis
sit pondus et p̄dus: q̄ vtrūq̄ abominabi-
le est ante deū. Hōne et hec vilitas. hec de-
formitas. hec femicictia honorat et adorāt
a principibus terre: De nobis si exaltaueri-
m⁹ nisi in christo et p̄ christo: ve nobis si ven-
dibile obtulerim⁹ paup̄tatē. Et compleuit
labores illi⁹. vel hic in p̄seuerantia. vtrūq̄ in
finē iusticiā nō relinquit. vel illic in gl̄ia: vt
gaudeat in eternū. Felix vtrūq̄ completio
cū et hic mori iustus plenus dierū: illic o-
rī in plenitudine dierū: vtrūq̄ plen⁹ et hic
gratia et illic gloria: quia gratia et gloriā da-
bit dominus.

De quadruplici debito.

via estis fratres q̄

ducit ad vitā: in via recta et ipol-
luta q̄ ducit ad ciuitatē sanctam
hierusalē. illā q̄ libera ē q̄ sursum est: q̄ ē ma-
ter nostra. Arduus quidē ascensus eius: vt
pote p̄ ip̄m mōtis summitatē inciscus: sed
via cōpendiosior: laboris magnitudinē vel
temperat: vel excludit. Hos autē tam felici
facilitate q̄ facili felicitate viā istā nō solū

De quadruplici debito.

fo. clxxvii.

itis sed curritis q̄ exonerati estis et acciti
nihil ponderis sup̄ dorsa portantes. Hō sic
aliq̄d nō sic: q̄ quadrigas et quadrigalia one-
ra p̄trahentes montis circuitū ambire de-
cernūt: et plerūq̄ p̄ deuera mōtis p̄cipitāt:
vt vir finem inueniant vie sue. Felices igit̄
vos q̄ vos et vestra sine omni exceptiōcula
reliq̄stis: p̄ ip̄m mōtis x̄ricē iter facite ei:
q̄ ascendit sup̄ occasus: dñs nomen illi. Illi
x̄o q̄ quis egyptū fugerint tamē ad queq̄
egyptia tenerrime resuspirāt: viam ciuita-
tis habitaculi nō inueniūt: sed voluntariū
suarū grauissimis sarcinis p̄grauati: vel sub
onere vel cū onere cadūt: vt vir ad cursum
pueniat destinātū. Quid ei est: gratias illi
cuius gratia hoc totū factū est: q̄ vita v̄sa
vitam apostolicā rep̄sentet. Illi reliquerūt
omnia: et in schola saluatoris sub ei⁹ p̄ntia
congregari. hauserunt aquas in gaudio de
fonte saluatoris: ip̄m vire fontes bibentes
Beati oculi q̄ viderūt. Hūc dñs nō et vos nō
in p̄ntia: sed in absentia ipsius: nō ad verba
oris eius: sed ad vocem nūciōr eius: simile
aliquid effecistis: Defendite vobis hāc p̄-
rogatiuā: illi ad visum et ad verbum: vos ad
auditus et nūciū credidistis. Sic staret dñs
charissimi vt quēadmodū illi in fame et siti:
in frigore et nuditate in laborib⁹: et ieiunijs
et vigilijs et ceteris obseruatijs iusticie viā
regiam tenuerūt. sic et vos et si nō eorū meri-
tis: tñ exercitijs aliquaten⁹ coequati dica-
tis dñs deo vestro: cū veneritis ad thronū
glorie ipsius. Retati sum⁹ p̄ diebus quib⁹
nos humiliasti: annis q̄bus vidimus mala.
In v̄itate dico vobis: q̄ in veritate estis in
via recta: in via sancta: q̄ p̄ducit ad sanctū
sanctorū. Mentior q̄d ad p̄solatiōem vestrā
dico: si nō ex manib⁹ huius peccatoris: mo-
nachorū nouiciorū et cōuersorū aīe ad celestia
gaudia volauerūt: tam libere q̄ liberate d̄
carcere nostre mortalitatis. Si q̄ritis vñ id
scia: scitote q̄ certissima signa inde facta
sunt et ostensa. Hō est igit̄ q̄d vobis vel pro
vobis timeā: a viribus sathane et ministrorū
eius: cum nouerim illius fortitudinem per
redemptoris vulnera traductā et deductā
ad nihilum. In spū enī fortitudinis: fortez
fortior ille cōtruit: portas ereas et vectes
ferreos confringēs. A versutijs et astutijs
illius formido mihi est p̄ vobis: in quibus
partim subtilitate nature: partim experientia
temporū sub tot annorū milib⁹ eruditus: fra-
gilitatem humane nature quāq̄ versum se
verterit nō ignorat. Sic ille insatiabilis hō

micida primis parentib⁹ nostris nō v̄rso
non leones nō fortia terre aīalia delegauit
sed toruosus et callidū serpentem q̄ p̄ sinu-
osa volumina nunc caput caudamūc caudā
capite tegere consuevit. Deniq̄ et serpens
nō fortior erat sed callidior: cūctis aīanti-
bus terre: ait scriptura. Unde et ab interro-
gatōne incepit mentē mulieris explorans:
sciens ingenio nō virib⁹ laborandū: cur p̄-
cepit vobis dñs deus inquis ne comede-
retis? Que respondit. Ne forte moriamur.
Quid deus p̄ certo posuerat dicens: qua-
cumq̄ die comederitis morte moriemini: ista
sub dubio supponit: ne forte indens si come-
derimus moriamur. Et audi ingenū mali-
ciamq̄ serpentis. Nequa q̄ inq̄t moriemini.
Deus affirmat: mulier dubitat: sathan ne-
gat. Sic et ego timeo ne sicut serpēs euam
seduxit astutia sua: sic et sensus vestri corū
panē a castitate que est in christo iesu. Pu-
tas ne aliq̄s in vobis est: cui dicat in cogita-
tionib⁹ suis: cur p̄cepit vobis deus vt istam
regulā teneretis? Cōm enī impetū spūz
vestrorū huic tepido remissiorē illi feruenti
vitam artiorē p̄ponit: hoc solū expetens
et expectans: vt quōq̄ modo tollat eū a con-
silio iustorū et congregatōe. Profecto spūs
ille q̄ tibi hec loquit: spūs mendax est: spūs
potestare h̄ns: q̄ tibi inuidet locum tuum.
Enī et sapiens huius rei nō ignarus: si spūs
potestare habentis sup̄ te ascenderit ait: lo-
cum tuū ne dimiseris. Absit enī vt spūs ve-
ritatis q̄ te huc adduxit: te reducere velit:
q̄ nō est in ore eius est et nō: sed est illo est.
sicut irrefragabilis autoritas testat. Hō
(ait aptus) loquens in spū dei dicit anathe-
ma iesu. Iesus saluator: siue sal⁹: anathema
separatio interpretat. Qui x̄o tibi separatōnem
a salute submurmurat: nec dei spūs est nec
a deo. q̄ spūs sc̄tus nō disp̄gere s̄ colligere
venit: q̄ semp reuocat disp̄os israel in t̄raz
suam. Quid? Etiam fortiorē aliq̄s q̄rat?
Dicovobis q̄ ista fortissima est: et que ex oī
pte si dissimulare nolueris: p̄me illi schole
saluatoris pro sua possibilitate respōdeat.
An audes ad molliorē vel cogitādo descē-
dere? Si cognouisses et tu q̄ multa et q̄
multis debeas: videres q̄ nihil sit q̄d facis
q̄ nec inter mīma numerandū ad cōpatōz
debitorū tuorū. Hic scire que et q̄bus debeas
p̄mo christo iesu debes omnē vitā tuā
q̄ ipse vitā suam posuit p̄ vitā tuā: et cruci-
atus amarus sustinuit: ne tu p̄petuos susti-
neres. Quid tibi dirū vel durū esse poterit:

2 bene quatuor
3 sequi t̄ q̄d
4 anm̄ ardr̄
5 affigēda

cum recordatus fueris: quia ille in forma dei in die eternitatis sue in splendoribus sanctorum ante luciferum genitus: splendor et figura sub stantie dei: venit ad carcerem tuum: ad limbum tuum: infixus (ut dicitur) versus ad cubitos in limbo profundo. Quid non suauiter tibi: cum tibi collegeris omnes amaritudines omni tui: et rememoraberis. Primum quidem infantiliu ne cessitatu: deinde laborum quos protulit in predicatione: fatigationum in discurrendo: tetationum in ieiunando: vigiliarum in orando. lachrymarum in compatendo. insidiarum in colloquendo: postremo periculo in falsis fratribus: concilio: sputorum colaphorum subannationum: exprobrationum: clauorum horumque similibus: que in salutem nostri generis triginta et tribus annis operatus est in medio terre. Quod indebita miseratio. quod gratuita: et sic probata dilectio: quod inopinata dignatio: quod stupenda dulcedo quod inuicta mansuetudo: regem glorie perdespicacissimo periculo crucifixi. Quis audiuit vnquam tale: aut quis vidit huic simile? Vir enim pro iusto quis moritur: ipse pro iniustus et inimicus mortuus est eligens exulare a celis ut nos reponeret ad celos: amicus dulcis: consiliarius prudens: adiutor fortis. Quid retribuam domino pro omnibus quod retribuit mihi? Nonne si proferent in me omnes vite filiorum adam: et omnes dies seculi: et labores hominum fuerunt quod sunt et quod erunt: nihil esset ad compensationem corporis illi? quod spectabile et stupendum est virtutibus etiam supernis: in conceptu de spiritu sancto: in ortu de virgine: in vite innocentiam doctrine affluentiam in choruscationibus miraculorum in reuelationibus sacramentorum. Quid igitur quod sicut exaltant celi a terra: sic exaltata est vita illa a vita nostra: quod tibi posita est. pro vita nostra. Sicut nihil ad aliquid nullam habet comparationem: ita et vita nostra nullam habet ad vitam illius. proportionem: cum illa dignior. ista miserius esse non possit. Nec me putes rem exaggerare sermonibus: quia hic deficit omnis lingua: nec sufficit oculus vel ad intuentum tante dignationis archanum. Cum ergo ei donauero quicquid super: quicquid possum: nonne sic istud est: sicut stella ad solis gutta ad fluuium: lapis ad montem: granum ad acervum? Non habeo nisi minuta duo: imo minutissima corpus et animam: vel potius vnum minutum: voluntatem meam: et non dabo illam ad voluntatem illius: quod tantus tantillius: tantis beneficiis puenit: quod toto se totum me compensauit: Alioquin si illam retinuerim quod fronte quibus oculis: qua mente: qua conscientia

vado ad viscera misericordie dei nostri: et audio profodere illud fortissimum propugnaculum quod custodit israel: et illius sanguinis non guttas sed vndas a quibus partibus corporis in meum precium detorqueat? Generatio pueris et infideles filii: quid facietis in die calamitatis de longe venientis: ad cuius fugietis auxilium? Sed numquid huic soli debitor super: cuius propter aliquid tribuere possit? Exigunt a me preterita peccata mea futuram vitam meam: ut faciam fructus dignos penitentiae: et recogitem omnes annos meos in amaritudine anime mee. Et ad hec quis idoneus? Peccati super numerum arene maris: et multiplicata sunt peccata mea. et non sum dignus videre altitudinem celi pro multitudine iniquitatis mee: quoniam irritauit iram meam: et malum coram te feci. Circumdederunt me mala quorum non est numerus: comprehenderunt me iniquitates mee: et non potui ut viderem. Quod ergo sine numero est quod numerabo? Quod satisfactum: cum cogar reddere debitum versus ad nouissimum quadrantem? Sed et delicta quod intelligit? Aut illa celestis fistula ambrosii? Facilius inueni eos qui innocentiam seruauerunt: qui congrua egerunt penitentiam. Sed et qui tumlibet peniteat: qui tumlibet se afflicter et maceret propter nomen tuum: non propter meritum. propiciaberis peccato meo domine (ait iustus) multum est enim. Cum ergo quicquid viuus: quicquid sapiens: quicquid habes: quicquid putes: huic vni rei dedicaueris: numquid aliquid est vel inter aliqua computandum? Paulo ante viam tuam. pro vita sua christo reddideras: et nunc iterum eam totam precidentius erigit recordatio peccatorum. Numquid (ut vulgo dicitur) vna filia duos generos statuisse facere? Quid si terciu tibi debitor ostendat: quod non minus acriter et veraciter vendicat eam sibi? Puto quod et tu possidere desideras ciuitatem de qua dicit. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Gloriosa illa quam nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit: regnum omnium seculorum: viuere in eternum: in perpetuas hereditates. Credo quod velis esse equalis angelis dei: et in plateis superne spon melos angelicum audiscere: videre quicquid illud sit: cum christus tradiderit regnum deo patri et erit deus omnia in omnibus. Nec dubito quod et tu occupas suspicere et umbras declinat et diem aspirare: cum illuxerit illa solennis dies: et nubila regis excusserit: quoniam iam non inclinabit dies sed erit eterna meridies quoniam erit plenitudo seruatoris et lucis: solis statio: tene-

De septem spiritibus. So. clxxviii.

bus exterminatio: desiccatio paludum: festorum depulsio. Nonne ad hoc emendatus: totum te et quicquid et vndeque contrahere poteris: dare oportebit? Et cum vniuersa compleueris: non putes esse condignas passionem huius temporis vel corporis: ad futuram gloriam: que reuelabit in nobis. An sic impudens es: ut imprudens: ut minutum tuum quod sibi tam christivertat: quod peccati penitentia certati rapiunt: etiam ad hoc conquirendum vel audeas numerare? Quid vices si et quartum debitorum in mediis adduxero: qui sibi etiam iure primatus sui super peribiles tres cedere velit? Ecce in ianuis est qui fecit celum et terram et creator tuus est. tu creatura. tu seruus ille dominus. ille singulus tu signatus. Totum ergo quod es illi debes. a quo totum habes: illi precipue domino qui et te fecit et benefecit tibi: qui tibi ministrat syderum cursus: aeris temperie: fecunditate terre: fructuum ubertate. Quicquid reuera totis medullis totis viribus seruientium: ne forte indignatus oculo te respicias: et despicias et conterat in eternum et in seculum seculi. Non arbitror autem quod te tanta raptet insania: ut et hic minutum tuum nominare nedum numerare presumas. Expone ergo mihi cui horum quatuor proponas reddere quod debes: cum vnus istos tam internus quod eternus exactor sit: ut te possit singulari suffocare. Exponere vim patior: responde pro me. In manus tuas commendo minutum meum: tu pro solue omnes: tu ab omni libera: quia tu es deus et non homo: et quod hominibus impossibile est. possibile est tibi. Quod habuit et fecit: nonne habet in me excusatum: quia imperfectum meum viderunt oculi tui. Quis ergo amplius gruniet vices nimium laborum? nimium ieiunium? nimium vigilam? cum millesimo imo nec minime parti debitorum suorum valeat respondere? Nec est fortasse fratres: illa vera vna quadragesima non exterior: sed interior: quod non cortice sacramentis: sed adipem frumenti contineat. Si enim vni cuius istos quatuor et pro se et pro se omne decalogi perfectione debetis: profecto decem quater ducta quadragesima vnam facit: quam custodire vos oporteat omnibus diebus vite vestre. Et ipse qui vos congregauit in loco isto vitam vestram conseruet in ope scripto: ut cum ipse apparuerit vtra vtra: vos appareatis cum ipso in gloria.

De septem spiritibus.

Agister gentium paulus ex occasione ipsius spiritualis nature qua viuimus: ad spirituale conuersionem excitans discipulos ait. Si spiritui ui-

uimus: spiritu et ambulemus? Ac si dicat. Si caro non prodest quicquam. sed spiritus est qui uiuificat ipsam: separare oportet precium auii et dignioris proponere partem: ut secundum spiritum ambulemus? non secundum carnem. Ad spiritum enim debet esse conuersio carnis: ut seruiat ipsa et non seruiatur ei: ut dicat spiritus seruo suo veni et veniat: fac hoc et faciet illud. Sic et erit vrox nostra sicut vitis abundans: et salua bitur per generationem filiorum quod sunt opa bonas: si fuerit ipsa quidem in lateribus domus nostre. id est in abscondito et humili loco: anima vero resideat in medio tanquam domina: tanquam paterfamilias: tanquam iudex: ut fiat quod scriptum est: anima mea in manibus meis semper. Maledictus enim spiritus ille qui parte suam deterioris facit. Maledictus homo qui passim citat sterilem et vidue non bene facit. Denique ut testatur idem apostolus. si secundum carnem uiuerimus moriemur: quoniam qui in carne ambulat deo placere non possunt: et qui seminant in carne de carne metent corruptionem. Si autem spiritu facta carnis mortificauerimus uiuemus: quoniam qui spiritu dei aguntur hi filii dei sunt: et qui seminant in spiritu de spiritu metent vitam eternam. Pro rudenter proinde fratres et non ad insipientiam nobis. spiritualis elegimus vitam: castigare corpus et seruituti subiacere: et deum qui spiritus est adorare in spiritu et veritate. Sed quia spiritus diuersa sunt genera: necessaria est nobis eorum discretio: perferri cum ab apostolo vidicerimus: non omni spiritui esse credendum. Quidam enim potius minime eruditus et quod paru ex cecitatos habent sensus: omnem cogitationem non alterius quam ipsi habent spiritus esse sermonem: quod non ita esse et certa fidei virtus probat et diuinarum testimoniarum scripturarum. Audiamus inquit prophetam non quid ego loquar: sed quid loquar in me dominus deus. Et alius propheta. angelus inquit qui loquebatur in me et cetera. Et in psalmo dicimus fieri immisionem etiam per angelos malos. Unde et timet apostolus: ne sicut serpens decepit etiam astutia sua: sic et discipulorum quibus loquitur cor da decipiant: ab eo utique cuius ipse paulus astutias non ignorat. Unde et dicit. Non est nobis colluctatio aduersus carnem et sanguinem: sed aduersus principes et potestates: aduersus mundum rectores tenebrarum harum. Esse tamque spiritum carnis: non bonum: manifeste idem apostolus indicat: ubi insulas spiritus carnis sue quondam esse testatur. Et esse etiam spiritum mundi declarat ubi gloriatur in domino pro se pariter et pro discipulis suis non quod eum acce-

perire sed spm qui a deo est: vt sciam? inqt
que a deo donata sunt nobis. Snt & hi duo
satellites maligni illius pncipis tenebrar:
vt dicit sps neqtie sps carnis & sps hui
mudi. Quisq; & ex his tribus spiritibus: sps
nro loqt: ne credam? ei qm sanguine stult
no qdē corpis: sed qd graui? est aia. Sed
qm sps alius ois natura est: a sermōib? eoz
cognoscem? eos: & qd sps sit q loquat: ipsa
suggerit declarabit. Semp ei sps carnis
mollia: sps mudi vana: sps malicie semp
amara loquit. Quoties & ipor: tunc (vt asso
let) carnalis cogitatio mentē pulsāt. verbi
grā: cū de potu de cibo: de somno. ceterisq;
similib? ad carnis curā pntentib? cogitan
tes: humano quodā inardescim? desiderio:
certū sit nob spm carnis esse q loqt: & tāq;
aduersariū repellam? eū dicentes. Elade re
tro sathana: qm non sapias ea q dei sunt: sed
magis sapientia tua iūmica est deo. Cū aut
nō de illecebris carnis s; de ambitōe seculi
de iactantia & arrogātia: ceterisq; similib?
cogitatio vana versat in cordib? nris: sps
mudi est q loquit: longe pnciosior hostis &
maiori sollicitudine repellendus. Interdū
ho satellitib? istis terga vertētib? pnceps
ipse hīs iram magnā tanq; leo rugiens in
surgit aduersus nos: cum videt nō ad vo
luptatē carnis aut seculi vilitatē: s; ad irā
impatientia: ad inuidiā: ad amaritudinē aī
pocamur. impotēte iegerēdo si qd min?
amicabiliter minusve discretū factū videt
aut dicit: si qua venis in signo aut in opere
quolibet: data videt indignatōis occasio:
materia suspitōis. Quicq; cogitatōni non
aliter q ipsi diabolo resistendū est. nec aliē
ab ea q ab ipsa pditōe cauendū. Scriptū
est enim. In patiētia vā possidebitis aīas
vras. Fit tñ aliqñ vt sps noster a quolibz
hoz triuz crebro supatus & seruus addict?
illi in suā ipsius pncie heu vices illi? agat:
vt iam sine oī alteri? sps suggestionē: ipsa
ex se aīa: aut voluptuosas aut vanas aut a
maras pariat cogitatōnes. Jam ho nō fa
cile arbitror posse discerni qm noster ipse lo
quit sps: qm ve loquentē atq; audiat quē
libet e tribus illis. Sed qd refert quicunq;
loquatur: dum vnū idem sit qd loquatur?
Quid refert loquētis nosse psonā: dum cō
stat pnciosum esse qd loquitur? Si timē
est resistevirriter inimico. si tuus ipse sps
est argue eum: & miserabiliter plange q in
tantā miseriā & tam miserabiles devenerit
servitutem. Quotiens vero sup castigādo

corpore: humiliādo corde: servādā vnitatē
& charitate fratrib? exhibendā: seu ceteris
virtutibus acqrendis: conservādā ampli
ficandis: salubris cogitatio in mēte versat
divinus sine dubio sps est q loquitur: aut p
seipsum sane aut p angelū suum. Et quēad
modū de humano atq; maligno spū dictū ē
sic & de angelico & divino. Nec facile est qd
loquat discernere: nec ignorare piculosum
pserim cum certū sit angeluz bonū nunq;
loqui ex semetipso s; deū esse q loquit i ipso.
Studiosus enīz deinceps cōsiderem? quo
nam mō malignoz illoz spūz suggestionē
audire: imo quāta indignatōe abūcere de
beamus: auertētes aures nostras ne audia
mus sanguinē: & sapiētia quā reuelat caro
& sanguis: paruos qz babilonis cogitat?
scz mūdānos ab ipso initio tenentes & allū
dentes ad petrā. ipsum etiā malignuz cum
tentatōib? suis a conspectu cordis nostri
abūciantes & deducētes ad nihilum. Eas
vero cogitatōes que iusticie & vitatis nos
āmonet tota deuotōne suscipientes diuine
dignatōni gratiā habeam? nec aliqñ tāte
benignitati iueniamur ingrati: sciētes qm
ipse est q loquit iusticiā: ipse enīz cui? sermo
veritas est. Quāte enim temeritatis: imo
quante insanie est: si forte dūz alloquit nos
dñs maiestatis: nos insensati auertam? au
rem & nescio ad quas ineptias cōuertamur
Quāta est hec iniuria & q graniter vindi
canda: cum vilissimus vermis ad se audire
dedignat creatorez vniuersitatis? Quāta
vero & q ineffabilis diuine dignatio boni
tatis: que quotidie conspiciat nos: infelices
auertentes aures: obdurantes corda: & ni
hilomin? clamat ad nos & iugiter clamitat
in plateis: Hec in plateis: qz in latitudine
caritatis. Ecce enim bonoz meoz nō eges
dñe: & tamē dicit: cōuertimini filiū hominū
Et iter clamitas. Reuere reuere reuere su
namitis: reuere reuere reuere: vt itueamur
te. Propterea obsecro vos dilectissimi qui
reminiscimī dñi ne taceatis & ne detis silē
tium ei: audientes iugiter quid loquatur i
vobis dñs deus quoniam loquitur pacem.
Felix & beata anima que venas susurrū di
uini pcepit in silentio. frequenter iterans il
lud samuelis: loquere dñe quia audit seru?
tuus. Dic ergo hodiernus sermo finem ac
cipiat vt etiam tacentib? nobis deum int?
audiam? loquentē & suadentē de regno suo
tanto vtilius quanto subtilius p internam
inspiratōnem. Si qua tamen adhuc de au

De multiplici vtilitate verbi dei. fo. clxxix.

dienda hac vni voce ipse suggererit alio ser
mone tractabim?: ne pserim in tā vtili ac
spūali materia mētes vras lōgitudine ser
monis oneremus.

De multiplici vtilitate verbi dei.

Enetis credo quēad

modū hesterni sermōe de ea que
nobis admodū necessaria est: vi
scretione spiritū ammonuerim? sollicitu
dinē vram: vt cōtra venenatos serpētis an
tiq; sūbulos. cōtra mortiferos sirenē cant?
aures cordis iugiter obdurare studeat. vt
nec spūm carnis loquentē mollia. nec spūm
mudi vana suggerentē. nec spūm neqtie au
diatis immittentē amaritudines et scanda
la seminantē. Sed hui? spūs astutias nosse
necesse est. hui? cogitatōes nō expedit igno
rare. Interdū enīz trāfigurat se malignus
ille & nequā spūs in angelū lucis: vt virtutē
simulationē plus noceat. Sed et tūc quoq;
si diligenter aduertim?: nōnunq; nisi ama
ritudinis & discordie semina spargit. Sua
det enī nōnullis singularia ieiunia quedāz:
vnde ceteri scādalisent: nō quia ieiuniū dili
gat sed qz scādalo delectet. Multa q in hūc
modū solet afferre q tñ a diuina sapiētia fa
cile discernant. si applicam illā beati iacobi
diffinitionē p oculis habeam?. qui diuinam
describēs sapiētia ait. Sapiētia que a deo
est: primū quidem pudica: deinde pacifica.
Omne cogitationē in qua hec duo nō pcur
rūt: a dei sapiētia alienā esse nō dubites.
Eā vero que pudica videt: nec ad vitia tra
hit aperte: sed virtutis pndit ymaginatō
nem. tūc demum a deo noueris esse: si paci
ca sit. si plati tui atq; spūaliū fratru appo
bat iudicio: qm nō faciet dñs deus verbum
qd nō reuelauerit seruis suis. Quāta vero
deuotōe: quāta humilitate: quāta sollicitu
dine cogitatio salubris nō aliter q dñe vi
gnationis sermo suscipi debeat. & hesterni
sermōe partim iā dixim?: & hodierno nihilo
minus aliquāto lati? p suadere conabimur.
Beati enī q audiūt verbum dei & custodiunt
illud. Multis nosse q beati? Primū quidē
sonās in aurib? aīe vor diuina cōturbat. ter
ret dijudicatq; s; cōtinuo si bene aduertet
iustificat. liq; facit. calefacit. illuminat. mūdāt
deniq; & cib? noster est & gladi? & medicia &
cōfirmatio & reſes. resurrectio qz & cōsum
matio nostra. Nec mireris q verbi? dei iā
nūc inuentat omnia in omib? esse: quāta spe
ctat ad iustificationē. siquidē & futurū est oīa

in omib? ad glorificationē. Audiat illō pec
cator & cōturbabit vter ei? a voce illa car
nalis aīa cōtremiscent. Omnia nāq; cordis se
creta rimat atq; dijudicat sermo viu? & effi
cat: cordi atq; cogitatōni pscrutator. Eū
et licz mortu? in peccato: si audieris voce
filiū dei viues. Sermo enī quē loquit: spūs
vita est. Si cor tuū induratū est: memento
scripture dicētis. Emitte verbum suū & liq;
faciet ea. Et itē. Aīa mea liq; facta est vt di
lectus locut? est. Si tepid? es & euomi iam
formidas: nō discedas ab eloquio dñi et in
flāmbit te: qz eloquiū ei? ignitū valde. Qd
si tenebras ignorātie plāgis: diligēter audi
qd loquat in te dñs de? & erit lucerna pedi
bus tuis verbum dñi & lumē semitis tuis. Et
fortasse tāto ampli? doles: quātō clari? pec
cata etiā minima illūiat? agnoscis: s; scifi
cabit te pater i veritate q est vtiq; fmo ei?
vt inter aplos audire merearis. Jam vos
mūdi estis: ppter fmonē quē locut? sū vob.
Iā vero cū laueris man? tuas. ecce parauit
in cōspectu tuo mēsam: vt nō de solo pane vi
uas s; ex omī verbo qd pcedit de ore dei. &
in fortitudine cibi illi? curras viā mādato
rū ei? Abi cōstitit aduersum te castra: & pli
um tentatiōis insurgit: arripe gladiū spūs:
qd est verbum dei: et in eo facile triūphabis.
Qd si forte vt est certaminis cōsuetudo cō
tigerit aliqñ vulnerari: mittet verbum suū et
sanabit te. & eripiet te de interitōib? tuis.
vt in te qz impleat qd ait cēturio. cui? fides
tā magnifice cōmendat. Dñe inquit dic tñ
verbo & sanabit puer me. S; si titubas ad
huc cōsitere. clama. mei aut pene mori sunt
pedes. pene effusi sunt gressus mei. & in ver
bis suis cōfirmabit te vt expimēto discas:
qm verbo dñi celi firmati sunt: spūs oīs ei?
omnis virtus eoz. In his atq; hmoi pseuera
in talib? iugiter exercere: donec iā dicat: spi
ritus vt requiescas a laborib? tuis. In hoc
verbo descēs dulciter ac suauiter soporabe
ris: donec veniat hora: cū omes q in monu
mētis sunt audierit vocē ei? & pcedēt. S; qz
Alij quidē in iudiciū: alij vero in vitā eter
nā. Et qd scit: si est dignus amore vel odio?
Tūc maxime memor esto verbi tui suo tuo
dñe in q mihi spem dedisti: vt ab auditione
mala nō timeā. s; beata magis auditio per
ducit ad vissionem cū vices. Venite bñdicti
patris mei &c. Quicunq; enī cōfitebit me
corā hoib? ait ipse hūc & ego pſtebor: i pſpe
ctu patris mei & angeloz scōz: qd nob pſerū di
gnē ipē q pſtitut? ē iudex viuoz & mortuoz.

De quattuor modis orandi.

Quattuor mihi videntur

orandi modos exprimere apostolus verba dicentis. Volo primum fieri obsecrationes, deinde orationes, postulationes gratiarum actiones. Sunt enim quos adhuc peccati conscientia terret et cruciat, nondum accepta resistendi virtute: tunc scilicet cum primum ipsos in peccatorum sceno iacentes spiritus veritatis irradiat, et excitatione apprehendit unde timere deum: dum videtur immanitatem criminum, meritum erigunt, et velut ardentem coram se gehennam expauescentes: quoniam in seipsis boni nil inveniunt: aliud deprehendunt unde tegan- tur. Sciunt enim quod non sit tutum in conspectu domini dei sui vacuos apparere: contra legis preceptum: et multo minus id presumere plenae stercore manibus audent. Quia ergo timet et merito timet per seipsos accedere: studet quasi per alios supplicare. Tale est illud ofonis genus: quo solemus uti dicentes. Sancte petre ora pro nobis et similia. Maxime vero illud obsecratio est manifesta: per passionem tuam, libera nos domine: cetera in hunc modum. Tale enim videtur ac si latro deprehensus et iam vicin suspensio, quoniam penitus desperat, nec invenit in se unde veniam deprecetur, extendens brachia dicat quod sic passus est Christus: ut eorum a quibus tenetur animos moueat ad pietatem. Credo ego de talibus dici possit: quod regnum celorum vim patitur violenti diripiunt illud. Eum faciebat regno celorum publicanum ille: quando dum non auderet oculos ad celos levare: ipsum celum ad se potuit inclinare. Simile aliquid mulier illa egit se videtur: quae per sanguinis habes, dum timeret ad Christum accedere, fecit ab eo virtutem exire. Furtim enim tetigit simbriam et curata est ab infirmitate, unde et indignationis quod ammodo verbum videtur quod de ea dominus ait. Quis me tetigit? Et addidit. Scilicet a me exire virtutem. Non credo quod sit inter nos quispiam: sed forte nonnulli in seculari conversatione potest aliquando expiri quid loquor: ut inuisti fluxum sanguinis paterentur, et inquam sanguinis quod regnum dei non possidebit. Et tamen quod facit peccatum servus est peccati: nec sua se poterit continere virtute etiam si voluit. Huic ergo mihi me expedit per seipsum ad Christum accedere, sed tam- gere si quam inuenerit et simbriam: hoc est cum considerare hominem quem humilior videtur et extremum in ecclesia quod est vestitus Christi, cum

inquam quod elegit abiectionem esse homo dei oportet considerare, quoniam is vere est simbra posita in ora vestimentis: ad quam virtus spiritualis vngenti descendens a capite copia tota decurrit. Huic si beneficiis aliquibus seu peccata humiliter aut confessione pura tetigerit: ut affectum eius erga se moueat ad compatiendum sibi, habeat fidem et sine dubitatione sanabit. Illud tamen noverit simbra non a se sed a Christo exisse virtutem: qui et tangi se prestat in simbra. Expressi nunc vobis quantum potui: quale sit et cui ante necessarium genus obsecrationis. At vero iam continendi virtute accepta securus accedat sibi conscius fuerit, per delictis preteritis veniam querens et ofone virtutem, quod nostri oris est ratio: quoniam iam ore suo loquitur cum deo suo. Hinc illud est quod maria magdalene: quod non minus humilis est: moruosa illa, non sic tamen vere accedere: sed rigat lachrymis pedes: capillis tergit: vngit vnguento, osculat ore deuoto. Unde satis liquet quod omnino iam propoluerat in corde suo a peccato deinceps abstinere: et quasi perfluuium stare. Quod si tam consuetus es et tu primum est ut ipsi domino in ofone loquens recogites annos tuos in amaritudine anime tue. Dehinc postquam in lachrymis penitentiae aliquandiu perseveras hilaritatem quadam et fiducia coeperis indulgentie, accede iam ad postulationes: ut secure tam receptus in gratia domini tibi conservis tuis audeas petere quod oportet. At fortassis rediras unde aut quod nosse poteris vtrum hanc persecutionem sis indulgentia. Sic nimis conservande humilitatis gratia: vniuersa solet pietas ordinare, ut quanto quis perfectior: eo minus se reputet per fecisse. Ita et vniuersa ad supremum exercitum spiritualis gradum, si quis eorum pervenerit: aliud ei de primo gradum perfectionis relinquere: ut vix sibi primum videatur adeptus. Attamen scio quod hodie lectum sit in euangelio, dixerat Iesus paralitico: confide fili remittuntur tibi peccata tua: et reputatum est ei in blasphemiam. At ille cui nimis cogitatio hominis confitebatur: quid inquit cogitatis mala in cordibus vestris? Blasphemas me blasphematis: et quasi ad excusandum vim visibilis curationis, virtutem mihi inuisibilem usurpare. Sed ego vos potius blasphemias esse conuincio: signo, per hanc visibili inuisibile potestatem. Et sciatis inquit quod potestatem habet filius hominis in terra dimittendi peccata, tunc ait paralitico. Surge tolle lectum tuum et ambula. Et tu ergo si iam supergis de siderio supponis, si grabatum tollis corpus scilicet a terrenis eleuas voluptatibus: ut iam non feras tur anxia concupiscentis eius sed magis ipsa ut

De quattuor modis orandi. So. clxxx.

dignum est regat illud et ferat quo non vult: si demum ambulas que retro sunt obliuiscens et ad ea que ante sunt te extendens: desideriorum proposito perficiendi: curatum te esse non dubites. Itaque enim surgere poteris si non aliquid tenetur onus esset alienatum, et nec grabatum tolleretur: nisi exoneraretur magis, quia nec ambulare feruore conversationis cum peccatorum grabatu mole possibile est. Propter quod fiducialiter iam postulare potest qui eiusmodi est. Tamen tamen caueat ne forte aut postulet non postulantem: aut minus postulet que non a deo sunt postulanda: aut ea tepide querat que toto affectu et omni tempore sunt querenda. Petitis et non accipitis eo quod male petatis: ut in concupiscentiis vestris. Sic agit omnis qui terrenam querit ultra necessitatem: qui mundicalem gloriam sectatur aut voluptatem. Tale est etiam quod solent seculares homines morte inimicorum in orationibus postulare: ceteraque similia que non oportet. At vero si temporalia defuerint: petenda quid sunt: quantum necessitas humana requirit, sed iuxta beati Gregorii sententiam non sunt nimis requirenda. In quo genere etiam illa spiritualia sunt sine quibus nihilominus salus constare potest, ut sermo scientie, gratia curationum, omniaque de quibus certum non habemus quid expediat nobis, utpote si te fatiget tetatio supplicandum quid pro ea ut auferat a te, sed non nimis obnoxiet: quoniam in talibus meminisse oportet apostolice illius sententiae, nos enim quid oremus sicut oportet nescimus: et deo magis committere quam temere aliquid apud nos definire. Nec autem sunt toto affectu et omni tempore postulanda, hec sunt pro quibus incessanter et quod obnoxiet poterunt ad deum clamare desideria tua: ut habeas gratiam eius bonam: et placere possis in oculis pietatis ipsius usque in eorum et moriaris in ipso, ut gloriam eius videre et ipso frui impetum merearis. De his enim dictum est: sine intermissione orate. Unde et propheta, erquisivit inquit te facies mea: faciem tuam domine requiram. Et alibi, vna petra et domus: ut inhabitet in domo domini omnibus diebus vite mee. Porro ad quartum genus ofonis quod est gratiarum actio per paucos attigere credo, et quod rarius eo perficiatur est. Multa enim prius gratia inuenietur apud deum: quae iuxta permissionem suam exaudit ante quam inuocet et testimonium reddit spiritus eius spiritus quem habet ex deo: quoniam exauditur est desiderium eius ita ut certus iam non orare sed gratias agere possit. Sic ei habes in lazari resurrectione: ubi dominus post

us nihil orasset, pater inquit gratias tibi ago quod audisti me. Prima igitur id est: obsecratio recitanda fiat affectu, secunda quam proprie diximus ofone affectu puro: ut videlicet non distimulem per totam non nos palpemus, scilicet quod sic quis inuenit gratiam apud deum: si inuenit fuerit videri iudex in semetipsum. Tercia id est: postulationis amplius querit affectum et fiduciam latitudinem, sicut scriptum est. Postulet autem in fide de nihil hesitans. Credo enim propterea dicimus quod locum calcaverit pes vester: ut erit, quod tamen impetramus quantum potuerimus pedem fidei. Quarta quod est gratiarum actio, ipsa debet esse deuotione plenissima et delicis affluens. Nam vero de reuerentia ofonis in eo quod lectum est in capitulo ipsius regule, vos modo sollicitavit autoritas: et cui occasione aliquid de ofone dicenda putavi. Illud tamen breuiter dico, nonnullos ut arbitror expiri inter dum in ofone ariditate et ebrietate quadam metis: ut solis orantes labijs non satis attendat neque quod dicant neque cui loquantur: pro eo quod velut ex consuetudine quadam cum minus digna reuerentia et sollicitudine accesserunt. Quid enim aliud cogitare debet frater intrans ad ofonem quam prophetam illud, ingrediar in locum tabernaculi ammirabilis usque ad domum dei: et tamen no siquidem oportet nos ofonis tpe curam intra re celestem: illam virtutem curam in qua rex regum stellato sedet solio, circudante innumerabili et ineffabili beatorum spirituum exercitu. Et ipse quod viderat: quod maior numerus non inuenit, milia aut milia ministrabant ei, et decies milies cetena milia assistebant ei. Quanta ergo cum reuerentia, quanto timore, quanta illuc humilitate accedere debet a palude sua procedens: et repens ranuncula villis: Quam tremebundus quod supplex quod denique humilis et sollicitus et toto interitum animo maiestati glorie in presentia angelorum, et consilio iustorum et congregatione assistere poterit miser hominibus. In cunctis igitur actionibus nostris multa opus est animi vigilantia sed precipue in ofone. Et tamen sicut in regula nostra legitur, hora omni et omni loco oculi domini super nos et angelus domini speculetur: maxime tamen in ofone. Nec enim si per videamur sed tunc etiam presentiam et ostendimus nos quasi facie ad faciem cum deo loquentes. Porro quis vbi quis sit deus: et celo tibi orandi est. Ibi ordis tpe cogitandum ut mens nostra non oratoris tecto, non aeris spacio, non ipsa retardet nubium densitate: ut ea forma quam nobis a Christo tradita est ubi ait. Sic orabitur. Quasi nunc quod es in celis. Celum idem quadam prerogativa etiam sedes sue thronus dei vocat: quia ad eam com-

paratōnem qua deū in celis angeli sancti et electorū anime vident: nos miferi et pegrini sup̄ terrā: vix solū nomen habere videmur. Sic igit̄ orat̄ et orat̄: tanq̄ assumpt̄ et p̄sentatus ei q̄ sedet sup̄ excelsū thronū in angelis q̄ mīme ceciderūt: et eleuati in hoīb⁹ quos suscitauit de puluere inopes: et erexit de stercore paupes: si inq̄ semetip̄m consideret: et sic attendat tanq̄ p̄ntatū dñi maiestatis vt dicat cū abrahā. Loquar ad dñm meū cum sim puluis et cinis. Et q̄ tuo precepto cōmonitus: tua institutōne format⁹: id presumo dñe fons pietatis. Amen.

¶ Quomodo voluntas nostra diuine voluntati tripliciter subijci debeat.

Udistis nūc ex regu

la nostra fr̄es: de humilitate sententiam: cui ego quotiēs legitur toto animo intētos vos esse volo. Insuper est enim et infans quicūq̄ in alijs vite meritis: quicūq̄ in alia religione seu sapiētia: nisi in sola humilitate confidit. Apud dñm fratres ius habere nō possum⁹: qm̄ in multis offendim⁹ omnes: sed nec fallere eum. Ip̄e enim nouit abscondita cordis: q̄ tomagis opa māifesta: vtiq̄ nec resistere virib⁹: qm̄ omnipotens est. Quid ergo restat nisi ad humilitatis remedia tua mente confugeret: quicq̄ in alijs min⁹ habemus de ea supplere. Sed o mira vanitas: o mira fatuitas cordis nostri: cuius elatōnem perfecte rep̄rimere: cuius ceruicōsos motus oīlino domare humilitatis materia tanta nō sufficit qn̄ supbiat adhuc terra et cinis. Porro totius humilitatis summa in eo videt̄ p̄stere: si volūtas n̄ra: diuine (vt dignum est) subiecta sit volūtati: sic ait ppheta. Rōne deo subiecta erit aīa mea: Scio q̄dem creaturā oēm velīt nolit subiectā esse creatori. Sed et a creatura rōnalis volūtaria subiectō q̄rit: vt volūtarie sacrificet dño et confiteat̄ nōi eius: nō q̄ terribile est et sc̄m: nō q̄ oīpotēs: sed q̄ bonū est. At x̄o subiectōnem istā triplicē esse necesse est. vt qd̄ certū est: deū velle: id nos velim⁹: oīno: et qd̄ certū est eum nolle: similis execremur et nos. Qd̄ aut̄ incertū est: vtr̄ velit aut nolit: neq̄ velim⁹ ex toto neq̄ penit⁹ si velim⁹. Dic certe fr̄es in hoc medio totū piculū est religiosorū: vū infelicis blādimur nobis: et palantes seduim⁹ nosmetip̄os. Dic accidit vt dissimulemus dñi q̄rere volūtatē: vū et n̄ram facere:

et aliquā de ignorantia habere volumus excusatiōē. Quis enī est ille tam infelix monachus q̄ id nolle audeat qd̄ cert⁹ est deum velle: aut qd̄ cert⁹ est eū nolle id velle p̄sumat? Sed in medio piculū est his qui iam egressi de seculo in loco p̄uersionis habitāt tanq̄ in p̄adyso voluptatis: sicut in medio p̄ady si lignū trāsgressiōis positi erat: in q̄ p̄uicati sunt p̄entes p̄imilignū scientie boni et mali. nō tñ boni vel mali soli: s̄z bo ni et mali. Propterea rogo vos fr̄es diligenter attendite: q̄ nihil mihi occurrit qd̄ vtilius possitis audire. Abi certa est dei voluntas oīno n̄ra sequat̄: in his videlz q̄ qui bus certum aliquid in scripturis inuenim⁹ aut ip̄e sp̄s manifeste clamat in cordibus n̄ris qd̄ sentiendū sit: vt est charitas: humilitas: castitas: obedientia. Nec approbem⁹ idubitan⁹ et appetam⁹: q̄ placere deo scim⁹ indubitatē. Sed et ea oīmodis odisse debemus: de qd̄ certū est q̄ oderit ea de⁹ vt est apostasia: fornicatio iniquitas impatentia. In his x̄o reb⁹ de qd̄ nihil certi possum⁹ iue nire: nihil certū volūtas n̄ra definit: pen deat iter vtrūq̄: aut saltē neutri p̄i nimis inhereat: cogitās sp̄s ne forte altera ps deo magis placeat: et parati sim⁹ volūtatē eius sequi in quācūq̄ p̄tē eā cognouerim⁹ incli nari. Nemo sup̄ his q̄ certa sunt h̄stet: ne mo dubia p̄ incertis admittat nemo sibi in dubijs iudiciū v̄dicet p̄cipitetve sententiā et expiemur qd̄ scriptū est. P̄ar multa vili gentib⁹ legē tuā dñe: et nō est illis scandalū. Unde enī sunt scandala: vñ turbatio nisi q̄ p̄p̄iā sequimur volūtatē. Et temere qd̄ volūm⁹ in corde n̄ro definites: si quo mō id p̄hiberi p̄tingat aut ip̄ediri: p̄tinuo etiā in impatiētia in murmuratōz i scandalū p̄ni sum⁹: nō attendētes qm̄ oīa coopant in bonū his q̄ fm̄ p̄positū vocati sunt sancti. Et ip̄e q̄ p̄ nobis casus videt̄: sermo qd̄ dei ē: suā nobis indicās volūtatē. At q̄cūq̄ nihil certū de h̄mōi in corde posuerit in quācūq̄ p̄tē postea p̄uertat: scandalisari nō poterit. Aut si q̄s facere cogitat vñ mādatū certū nō h̄z: si volūtatē suam suspensam tenuerit donec plātū iterroget: et ab eo q̄rat dñi voluntatē: cui vice ipsius obedit: nō turbabit̄ qd̄ ei p̄cipiat: qm̄ par multa diligētib⁹ legē tuā dñe: et nō est illis scandalū. Porro qd̄ dixi volūtatē suspensam teneat: aut volūtatē suā diuine subijciat volūtati. nō de cōcupiscētijs desideriorū: nō d̄ affectib⁹ dico illud enī impossibile est: vñ adhuc in hoc

De ingratitudinis vicio. Fo. clxxxi.

peccati corpore: i hoc corpe mortis anima detinet̄. Quid ei esset aliud q̄ vita eterna tota affectōne diuinā in oīnib⁹ seq̄ voluntatem: Sed p̄sensuz n̄m necesse est diuine subijcere volūtatē: si pacem eternā. si pacez desideram⁹ h̄re p̄ntē: sicut scriptū est. Pacem meā do vobis: pacem relinquo vobis. Dñe (ait ppheta) in lumine vult⁹ tui ambu labit et in noīe tuo exultabūt tota die. Ali⁹ enī ambulat in lumine vult⁹ sui: sollicitus suā facere volūtatē: et bñplacitū cordis sui cōsiderās: alit̄ ābulat in lumē vult⁹ hūani in eo semp̄ itat⁹: qd̄ hominib⁹ placeat: qd̄ mūdus iudicet: d̄ quo die ppheta loquitur. Diem hoīs nō cōcupiuit: dñe tu scis. Et t̄ritio et infelicitas in vīs eorū: et viaz pacis nō cognouerūt: nō est timor dei añ oculis eorū. Haz q̄ timorē dei sp̄s h̄z p̄ oculis: vie eius vie pulcrer: et oēs semite ei⁹ pacifice. Venite ad me inq̄t oēs q̄ laboratis et onerati estis: et ego reficiā vos: quos vestre seu aliene voluntatis dura p̄mit seruitus: et iuenietis requiē animab⁹ vestris. Iugū enī meū suauē est et onus meū leue. Quāto enī benignior et dulcior diuina est clementia quolibz hoīe tāto suau⁹ esse manifestū ē iugū ei⁹ ceteris hoīb⁹. P̄p̄ea homines sibi p̄p̄is aut alijs hoīb⁹ placere studētēs p̄fusi sunt: sed qui i lumine vultus tui ābulāt dñe: id solū cogitātes quō tuā faciāt volūtatē et toto corde p̄tendentes placere tibi: nūc qd̄ in nomīe tuo exultabūt: et non erit illis scandalū. De mū in iusticia tua exultabunt: qm̄ exeuntes infirmitates suas: et intrantes potētias do mini memorabunt iusticie tue solius: vt eā tunc teneant sine labore quam modo sequi laborant.

¶ Contra pessimū viciū ingratitudinis

Agna est super nos

dilectissimi magna valde miseris: cordia dei nostri: quos tā ineffabilis sp̄s sui x̄r̄e: tā iestimabili dono gr̄e sue eripuit: a vana n̄ra cōuersatiōe hui⁹ se culti in quo eram⁹ aliqñ tanq̄ sine deo: aut certe (qd̄ execrabili⁹ est) etiā d̄ deū nō ignorantia h̄ntes sed p̄tēpti. cuius vite aut potius mortis (aīa enī que peccauerit ip̄a moriebat) vtiā frequent in oculis cordis n̄ri tetra x̄r̄e imago. q̄ta videlz cecitas: q̄nta p̄uersitas illa fuerit: vt sedula meditatiōne p̄fantes miserie pōdus: et si nō tā p̄fecte scit̄ est: aliūquaten⁹ tñ estimare possum⁹ liberatrici misericordie q̄ titatē. Haz x̄o si q̄s

ex vobis diligētē considerare nō negligat: nō mō vnde erit⁹ s̄z vbi sit p̄stitut⁹: nō solū qd̄ euaserit: sed et qd̄ accepit. nō tñ vñ reuocat⁹ sit: sed etiā q̄ vocat⁹. iueniet sine dubio cumulū hui⁹ misericordie oīs mēsure p̄or excedere q̄ titatē. Neq̄ enī fecit taliter oī natiōni: vt nō solū iudicia s̄z et filia sua manifestaret eis. sed oīno magnificauit facere nobiscū: nō solū in fuos assumēs sed eligēs in amicos. Neq̄ enī nos eligim⁹ eū: sed ip̄e elegit nos: et posuit nos vt eam⁹ et fructum afferam⁹ fructū inq̄ nō solū nō p̄emptoriū qd̄ ad iudiciū p̄ntēs: nō sit etiā mēsure: s̄z nec peritūz qd̄ qd̄ de cōsilio est: et reuelat̄ amicis. In hoc siqd̄ positi sum⁹: vt si p̄ctō fuim⁹. ip̄e enī est p̄emptor⁹ labor. nec seculo q̄z quādamodū hi quos videm⁹ subditos curis terrenis: et si nō culpīs: cor palib⁹ officijs: et si nō flagicijs implicatos in ea q̄ p̄terit hui⁹ mūdi figura p̄ sua suozūq̄ p̄nti sustentatiōe laborātes: motū sit etiā labor: et si nō ad vānatōz: mīme tñ p̄tinet ad salutē: ita vt et si p̄seruauerint fundamentū: detri mentū tñ patiant̄. p̄euntib⁹ q̄ sup̄edificauerāt: ipsi x̄o salui sint: sic tñ q̄st p̄ ignē. Haz aut̄ qd̄ d̄. Qd̄ p̄siliū datur amicis: Op̄e ramini nō cibū q̄ perit: s̄z q̄ p̄manet in vitā eternā. Nec cessamus ab opando hoc cibo etiā cum terrenis forte occupamur opib⁹: aut obediētia dictante: aut fraterne charitatis intuitu: qm̄ dissimilis nobis intentio est ab his quorū laborē p̄tūz esse p̄diximus. Dissimili p̄inde radice inherēs labor illis nō similiter h̄z p̄ire: qm̄ radicat⁹ est in ea q̄ nunq̄ perit eternitate. Deniq̄ si forte non qd̄dem illicita nec tñ impediētia sectantes p̄ori forsitan fornicatiōne relicta stetitsem⁹ in iugū castitate nō capiētes qd̄ de celib⁹ vita datū nouim⁹ esse p̄siliū: sed a rapina et fraudib⁹ abstinētes: licite p̄p̄is reb⁹ vte remur: necdū tñ ad p̄fectionem angelicam attingentes sicut scriptū est. Si vis esse p̄fect⁹ vade et vende oīa q̄ habes: veni sequere me et. hoc ip̄m q̄ntē pietatis esset: si a tāris criminib⁹ i qd̄ multi a vobis inuoluti: solū in se r̄nsuz mortis: et iudiciū certe vānatōis haberēt datū esset vel i feriori aliquo respirare gradu: p̄odigos certe fili⁹ ad filioz numex aspirare: timebat: bñm se reputās si forte vel i mercenariorū nūero recipi mere retur: mīme tñ sufficere potuit paterne pietati: nisi tā copiosam ei mīaz exhiberet: cui posset et ip̄e q̄ nunq̄ a p̄re discesserat senior filius inuidere. Sic et nos dilectissimi abun

danter effusa sup nos misericordia dei nri: de filiis ire & diffidentie nō solū in electorū receptū numerū: sed vocauit ad collegiū pfectoꝝ. Nam & si forte aliquoꝝ negligētia ad pfectōē nō assurgit ipsi viderint qd excusatiōis possint afferre qm apostolicam oēs nos vitā pfecti sumus: apostolice pfectioni nosa dēdūm vniuersi. Et dō sane nō de ea gloria sanctitatis dixerim: quā non sibi tm sed vniuerso orbi suscipe meruerūt: sic scriptū est. Suscipiāt mōres pacē populo: & colles iusticiā. sed de eoꝝ potius pfectione qua p oibus petrus loquitur dicēs. Ecce nos relinquitur oīa & secuti sumus te. Sed iam omnino mouet frēs mei: qd sibi velit: qd min⁹ erga nos liberalis nunc diuina clementia videat ut qbus tanta cōtulit nō rogantib⁹ nō desiderantib⁹: imo & fortasse recusantib⁹ nunc orantib⁹ obsecrantib⁹ postulantib⁹ sepius me imo continue videat multo minora negare. Quid enī putam? charissimi: abbreviata est man⁹ dñi: an forte thesauri gratie defecerūt. Quid inq̃ putam? vtz volūtas mutata sit: an imutata facultas? Neutrum sane de deo estimare licet: neutq̃ fas est credere dō oīpotenti & imutabili maiestate. Quid sibi vult q̃ inaccessibilis orātes: obsecrantes postulatē nō exaudit: qd tantā & tam gratuitā misericordiaz prerogauit? Nam si rīdeat qd qd apō paulo rīsum est sufficere nobis gratiā dei plane oīno fallit: cum p eo q̃ maxime vniuersē oīones obsecratiōes nre fiant: ne ābulem⁹ in magnis aut in mirabilib⁹ sup nos: orātes nobis dare humilitatē quātā decet: nō dico sanctos sed monachos peccatores: obsecrātes patientiā nobis tribui: quātā nō dico in martyrib⁹ inuēta est sed pfectioni nre necessaria est: postulātes charitatē quātā nō dico angelis sed patrib⁹ q̃ fuere hoīes similes nobis passibiles: etiaz & peccatores diuino mūre collarā agnouim⁹ ex testimonio scripturaz. Et generatōm huic misere ab impfectione sua: cui sufficere videt insufficiētia imo inopia tanta. Quis enī ad pfectionem illā quā scripture tradūt vel aspirare videt? Non sine causa sane cū sint nobis cadē cū patrib⁹ puerionis initia: disparvalde conuersationis pfectus inueniunt: adeo vt cū eos pfectisse de die in diē & cursum cōsummāse legam⁹: apud nos magn⁹ estimare ē: si quis vel ipsa cōuersationis sue pmozdia pseruaret ut nō minus humilis aut timorāt⁹ nō min⁹ sollicit⁹ & circūspectus: nō min⁹ seruēs spū

nō minus patiens ac māsuetus i medio q̃ in initio videret. Quantos enī videm⁹ qm oblitos sui & peccatoꝝ suoz dei q̃q̃ beneficiōꝝ ei⁹ imemores: sic nō redimere s; amittere tempus: vt de morib⁹ & affectōib⁹ suis vix vltia apud ipsos mēto fiat. Quid istos aliud agere dixerim: q̃ scurrilitates petractiones iactantie & impatientie verba non reputāt: facile cōtristant p̃ximos: imo spm dei q̃ in eis est pusilloꝝ scandala pūpēdūt: ad increpatōē puuloꝝ aut negligētia qdā dormitare vident: aut iracūdie facib⁹ inflāmant: & cum his quasi gens que fecerit iusticiam accedūt libere ad ecclesiā: piallunt cum alijs: sed non spū neq; mente oratōis tempore: neicio quas inestitias meditātur: & ne ipso quidem tremendo angelis participare verent dominici corpis sacramento quid inq̃ istos aliud agere dixerim q̃ securos iam de gratia dñi iusticiāliber de ea quam longo tempore pmeruerint familiaritate psumere? Hoc nempe est qd vulgari puerbio dicit. Familiaris dñs fatuū nutrit seruū. Sed vbi est dilectissimi qd tonēs canit: qm aduena ego sum apud te: pegrius sicut oēs p̃es mei. Deu heu nō iueni q̃ redeat & agat gr̃as deo nisi hic alienigēa. Rōne decē mundati sunt: nō vbi sunt? Meministis credo vba saluatoris hec esse nouē illoꝝ ingrati tudinē arguentis. Bene qdē obsecrasse postulasse legunt: q̃ leuauerūt vocē dicētes: iesu fili dei muerere nob. Sed defuit eis quarta quam adiecit apl⁹ gratiaz actio. quādo nec redierūt nec egerunt gr̃as deo. Multos quoq; videm⁹ vīq; hodie satis impotune petentes qd sibi de esse cognouerūt: s; paucos admodum nouimus q̃ dignas sup accepti bñficijs gratias agere videant. Nec reprehēbile qd instant petim⁹: sed plane petitiōi negat effectū q̃ inuenimur ingrati. Et forte hoc etiā clemētia esse videt ingratias negare qd postulāt: ne cōtingat nobis vt tāto grau⁹ de ingratitudine iudicemur: q̃to magis accumulati bñficijs ingrati pbabimur extitisse. Ergo misericordie res est in hac pte subtrahere misericordiā: quēadmodū ire & indignatōis misericordiā exhibere eā sane q̃ p̃phetā ipse p̃ misericordiaz loquitur dicēs: misereamur impio & nō discet facere iusticiā. Quā multos enī videm⁹ & plangim⁹ frēs: qd vūmodo maneat habitus & tonsura: salua sibi omnia arbitrant: nō considerantes miserie quemadmodū ingratitudinis vermis in

De In sex tribulatōib⁹ liberabit te.

fo. clxxii.

teriora corrodēs ob hoc tātū cortice quēvi dent transforare dissimulet ne forte recogitēt & erubescāt ipsaq; verecundia emendēt. Qui sic inter dū nonnullis cōsumpta esse interioꝝ vniuersa psumit. vt nō videatur ad ea quosq; q̃ foris apparent venenatū pro ducere caput: nisi forte qd vident⁹ manifeste apostatare: adeo repente fieri pessimos arbitramur: & non magis paulatī defecisse: cū comederit alieni robur eoꝝ & nescierit. Aides ergo nō oib⁹ pdesse q̃ a lepra secularis cōuersationis vici peccata manifeste sunt emendant: sed nonnullis peius in oculto ingratitudinis vici oīri. qd tanto pculosius sit quāto interius: Et bene saluator hinc in euāgelio nouē illos vbi sunt querit: qm longe est a peccatoꝝ salus. Sic ei & primū hominē post peccatū vbi sic inter rogat & i iudicio nescire profitebit operari os iustitias. cum legamus in psalmo. qm nō vīt dñs viam iustorū: & iter impioꝝ peribit. Nec sine causa in nouenario inuenti sunt. q̃ nō redeunt ad saluatōē: in q̃ nimis numero q̃ternario quinaris iungit: & est non bona mixtio corporee sensualitatis & euangelice traditionis. Quod tunc fieri solet: cum sic volumus quattuor euāgelij obediē: vt qnq; corporis sensus pariter oblectare velimus. Felix autē samaritanus ille q̃ cognouit se nihil habere quod nō accepisset: ac circo seruauit depositū: & cum gratiaz actōe ad dñm est reuerfus. Felix q̃ ad singula dona gratie redit ad eū in q̃ est plenitudo omnīū gr̃atiarū: cui dū nos pro acceptis non i gratos exhibemus locū in nobis facimus gratie: vt maiora adhuc accipe mereamur. Omnino enim sola nos a pfectu cōuersationis ipedit ingratitudo nostra: dum quodam modo amissum reputans dator quod ingratius accepit: cauēt sibi de cetero ne tāto plura amitteret q̃to plura pferret ingrato. Felix p̃inde qui se alienigēā reputās. etiam p qbusq; minimis beneficijs. non minimas refert grates: gratuitū esse nō dubitās neq; dissimulās quod alieno impendit & ignoto. Hos autē miseri & miserabiles cū in initio adhuc alienos nos estimam⁹ timorati satī deuoti & humiles inuenimur. tā facile postmodū obliuiscimur q̃ gratuitū sit q̃quid accepim⁹ & presumētes nō bene qm de familiaritate dei nequāq; aduertim⁹ qd mereamur audire: qm inimici dñi domestici eius. Tāto enī facilius nūc offendim⁹ eum. q̃to eo grant⁹ que a nobis cōmittūt iudiciā

da nouerim⁹ esse cū legam⁹: qm si inimicus maledixisset mihi sustinuissem⁹. Obsecro itaq; fratres mei humilicemur magis ac magis sub potenti manu dei: et ab hoc tā maximo tam nequissimo vicio ingratitudinis longe fieri studeam⁹: vt tota deuotiōe i gratiaz actōne versantes. cōciliem⁹ nobis gratiā dei nostri q̃ sola potest saluare anīas nostras. Nec verbo tm vel lingua: sed opere & veritate exhibeam⁹ nos gratos: qd gratiarū actionē magis q̃ dictōē a nobis exigit dator gratiaz dñs deus nri qui est benedictus in secula. Amen.

De eo qd in iob legit. In sex tribulatōib⁹ liberabit te: & cetera.

Ignū valde ē & oīno

erigit rō eq̃tatis: vt qd a p̃stitutiōe mūdi ignū parat ipsi etiā fese igno nō negligāt: ne parato regno iueniāt forsitā q̃ regnaturi fuerāt imparati. Sic cū legim⁹ de cena quadā dicente dño qm qui dē cena parata ē: sed qui vocati erāt nō fuerunt digni. Querim⁹ ergo quēadmodū regno parato parari debēt f̃ges futuri. Et si pie querimus: cū propheta vtiq; dicere nō audemus. Dñe quis habitabit in tabernaculo tuo: aut quis requiescet in mōte sancto tuo? Qui ingredit inquit sine macula. S; hec inquit pparatio soli christo conuenire videt. Nemo enī ceteroꝝ omnīū mundus a forde: nec infans cuius ē vita vni⁹ diei super terrā. Itaq; solus intrabit: q̃ solus agnus est sine macula: solus argui nō potuit & peccatoꝝ qd non ab eo factū est nec in eo inuentū. Solus plane p̃t̃er meus: nec i patre nec in matre cōtaminatus ē vt lex dicit p̃ez d̃ppe s; deū: m̃fēz q̃z s; agnē hñs: vñ & sol⁹ ingredit scāscōꝝ: & nemo ascēdit i celū nisi q̃ descēdit de celo fili⁹ hoīs q̃ est in celo. Quid ḡ nos? Itane cōtinuo des̃pabim⁹? Immo x̃o sp̃abim⁹: & hec maxie. Licet ei solus s; pfecte tot⁹ intrabit & os nō cōtinuet ex eo. nō sine mēbr⁹ caput iueniē i regno: si tamē mēbra fuerint cōformia sibi et coherētia capiti suo. Conformia sane moribus coherentia fide. Dabet enim cōformatiōne quantū potest habet & coherentiaz ipsa etiā mior etas: dñi & similitudini mortis ei⁹ inherētē illa triplici p̃lata: et fidē i volucro qdā recipit qd necdū capax sit euolare. Beign⁹ ē nimis spūs sapiē: & quē tractata c̃pa ligauerat: idulta iustia soluit. S; si ita deinceps liberabit maledictū a labijs suis.

Solitarie enī peccantib⁹ post agnitā gratiā nō relinquē hostia p peccato. Hec sic liberabit a suis quō ab alienis labijs maledictū. Maledictio fratres grauis est macula: scim⁹ qm̄ non qd̄ intrat in os coīgnat hominē: sed qd̄ de ore egredit⁹. Inde g macula, inde maledictio a labijs suis: sed non semp a ppijs. Hec enī de corpore vel corde ppijs: originalis in pūlū culpa procedit: nō mō consensib⁹: sed ne vll⁹ qdem iterim potest sensus esse peccati. Quō tamē maledictū a labijs suis non liberat spirit⁹ aut voluntarie peccatib⁹ nō relinquē hostia: nisi qz nō illi denuo crucifigat christ⁹? Hec cōplantat iterū similitudini mortis ei⁹ p baptisimū: propria iā ab eo lachrymarū vnda exigit: ppriam baiulare crucē: ppriam mortificare mēbra et propriā imolare hostiā ne cesse est. Sine causa ali⁹ diceret credo: pprijs labijs expiet opoter. pprijs maledictio labiorū. p multas enī tribulationes in regnū dei intrare necesse est: et nemo nisi p tribulationes igredit⁹: aut pprias aut alienas. Sola nimis secūdi adē tribulatio purgat. qd̄ cōtaminat offensio sola prioris: non qd̄ ppria cui⁹ sufficere possit satisfactio. Quid enī est vniuersa penitētia nra: nisi qd̄ si non cōpamur: omnino nō possum⁹ regnare? Qd̄ enī in nobis min⁹ est ipse supplet: modicū tū illud qd̄cūq̄ est non parit referuare. Qd̄ si fidei coherētia sine mor cōfō: mitate neq̄ saluat adultos: longe min⁹ saluari poterūt opa sine fide. Facili⁹ enī membrū inherens capiti si deforme est reformat: qd̄ diuulsum quālibet simile copulat: sin autē certe tādē auelli ab eo necesse ē et esse anathema a christo: ne illa plenitudine corporis eius inueniat qd̄ppia iudeorū. Abi g macula propria: propria qd̄ purgatio iure req̄rit: et si cōtaminatio multiplex: opus est etiam tribulatione multiplici. Unde enī turbatio: nisi dū resistit cōtaminationi: cōcupiscētie repugnat⁹. Quid vero in homīe purum ab hac macula: imūne ab hoc contagio poterit inueniri? Ab intus manat: de corde exiit pestifer virus: ac deinceps corpus occupat vniuersum: mētē desiderij afficit: mēbra illecebris inficit. Inde pūrit⁹ aurium oculorū petulantia: idē olfaciendi voluptas inde in faucib⁹ tam inordinata delectatio: inde in vniuerso corpore molliciei sensus et libido pniciosa cogendi: inde intus in ania ebrietas illa desideriorū et fornax quedā abitionis: auaricie. inuidie. cōtumacie. nequi-

cie: et oīm deniqz viciorū affectibus accensa. Quot enim corpus illecebras qd̄ oblectamenta mundus habere videt: tot patit tribulationes: tot sustinet tētatōes vir iustus. Et quēadmodū ambulās quis in carne sensu voluptate delectat⁹: et delicias cōputat esse sub sentibus. sic et omnis qui in spiritu seminare desiderat spinas et tribulos quos ppria terra ex maledicto vtiqz germinat potius eradicare qd̄ propagare cōtēdit. quip̄ pe qui conuertit in erāna sua quotiens configit spina. Quic g tā multipharie pesti p singula resistere qd̄ multiplex tribulatio. A plāta pedis vsqz ad verticē nō est sanitas i mētorū inficit concupiscētia: lex peccati in mēbris omib⁹ iuenit: vndiqz p fenestras mors intrare cōtendit: et intus fomes neque piculosus seuit: crudeli⁹ malignat. Minime in hac multiplici lucta feriendū: aut desperatione cedendū est. Licet enī abundāt passiones et tribulationes pro christo: s3 abū dant cōsolatōes p christū. Deniqz audi cōsolationem. Peccatū in forib⁹ ē: nisi ipse aperiās nō intrabit. Appetit⁹ i corde prurit sed sub te est: nisi sponte cesseris non nocebit. Audi cōsolationē. Cōsensum cohibe ne pualeant hec et immaculat⁹ eris: vt sine macula ingrediaris et ipse ad habitādū i tabernaculo: ad requiescēdū in mōte scō domini dei tui. Si enī non fuerint domiati tūc immaculatus eris: et emūdaberis a delicto maximo. Mariē plane delictū quod interior: et exteriorē hominē occupat. Audi adhuc cōsolationē. In sex inquit tribulationib⁹ liberabit: tē septia nō tāget te malū. Si puer hebreus es: sex annis seruicus liber egredi eris in septio. Sex tibi tribulationes sunt: cōtra desideria cordis et qnqz pitiā sensualitatis corporee voluptatē. s3 i his sex liberaberis a septia nō qd̄ ne veniat: s3 ne ledat. ne noceat: ne tāgat te malū. Veniet qd̄ mors ipa ei⁹ est septia tribulatio: s3 somn⁹ erit dilectis dñi: ecce hereditas ei⁹. Erit lanua vite: erit initū refrigerij: erit sancti illius montis scala et ingressus i locū tabernaculi amirabilis: qd̄ fixit de⁹ et nō hō. In septima itaqz nō tāget te malū. Malū vtiqz triplex qd̄ eos monet i septia qd̄ i sex tribulationib⁹ dissimulat pfecte iteri liberari: nec i sex idrij purificat ad liq̄dū: vt exhibeat i nuptijs spōsi nō hntis maculā neqz rugā. Monet enim eos horroz in exitu: dolor i transitu: pudor in cōspectu glorie magni dei. Unde nobis ista dissimulatio est fratres mei:

De diligendo deum.

So. clxxxiii.

Unde hec tā pniciosa tepiditas: vnde hec securitas maledicta: Quid seducim⁹ miseris nosmetipsos? Forsitan iā diuites facti sumus: forsitan iā regnam⁹? Hōne ostiū dom⁹ nostrē: horribiles spūs illi obsident? Hōne eritū nostrū laruales pnestolant⁹? Quis ille paup⁹ erit o aīa mea cū dimissis omib⁹ quorū tibi est iocunda pntia. tā gratus aspectus. cohabitatio ipa tā familiaris. sola ingrediēs incognitā regionē penit⁹. occurrit tibi cateruatis ruere tereterrima illa mōstravidebis: Quis tibi in die tāte necessitatis occurret? Quis tuebit a rugiētib⁹ pparatis ad escā. quis cōsolabit⁹. quis deducet? Filioi mei memoremur hec nouissima nra ne peccemus. Hā et p ignē nobis trāseūdū est. et vniuersus opus quale sit: ignis pbat. Ibi enī aurū nostrū vertet in scōiā. ibi reuelabit vniuersa impuritas. ibi veritas ipa accepto tpe quod nobis interim datuz contēnimus iusticias iudicabit. Quid verit illic omnes iusticie nostre: nisi pannus menstruate reputabunt⁹. Quicquid nūc parupendēdo trāsumus: palpādo regim⁹: dissimulando negligim⁹. quanto illuc cruciatu vinder flāma cōsumet? Et iā magis nunc daret quis capiti meo aquas: et oculis meis fontē lachrymarū: forte enim nō reperiret ignis exarēs: qd̄ interim fluens lachryma diluisset. Jam vero post ignē illū putas ressedum aliquid inueniet in nobis? Aut tā tū erit vt audiam⁹ illud vultui maiestatis offerre: aut ei⁹ sic astare cōspectui? Quis ille pudor erit: queve cōfussio: post tāta beneficia tā tepidos. tā impsectos. tā vacuos apparcere ante faciē dei nostri? Fugiebat adā vt absconderet ab eo. post vni⁹ vtiqz pomi vetiti gustum: quid ad nos post tanta flagitia post tāta facinora psumem⁹? Quando ab hac cōfusione purgab⁹ ocul⁹ cordis cui nūc operā dare negligim⁹: vt irreuerberata acie veri illi solis radios valeat intueri. Sicut fluit cera a facie ignis: sic peribunt peccatores a facie dei. Ingrediat⁹ vtiqz putredo in ossib⁹ meis: et subter me scateat. vt requiescā in die tribulationis hui⁹? septime et in ea nō tāgat me malū hoc triplex: horroz doloris et pudoris. Felix siquidē aīa: qd̄ fiducialiter inimicis suis loquit⁹ in porta. Quid hic altas cruenta bestia? Nil in me fuisse repies. Felicio: cuius opus non arserit quē superedificasse aurū argētum lapides pnciosos examen illud inueniet. Felicissim⁹ qui sine vlla nube cōfusione reuelata peni-

tus facie gloriā dñi speculando in eandem ymaginē trāformabit⁹. et similis erit ille videns eū sicuti est. vtiqz super omnia deus benedictus et laudabilis et gloriosus in secula seculorū. amen.

De diligendo deum.

Elite diligere mūdū

neqz ea que in mundo sunt. Omnia enī que sunt in mūdo sunt cō-

cupiscētia carnis et cōcupiscētia oculorū et ambitio spiritus: que non sunt ex patre. Quid ergo? Sunt aliqua ex patre: quibus nobis ista recōpense? Sunt vtiqz omnino dulciora his et amabiliora. sed hec non credant seruis: multo minus inimicis. Quis quis vero amicus voluerit esse hui⁹ mundi: inimicus dei constituet⁹. Amicis credis consiliū quibus dicitur: quia omnia quecumqz au diui a patre meo: nota feci vobis. Exponit beatus gregorius: quia amor ipa noticia. Est ergo triplex amor qui tria illa excludat que non sunt ex patre. Et propterea credet interrogat⁹ petrus. amas me: amas me: amas me. Sed et forte hec sunt quib⁹ in lege precipit⁹. diliges dñm deū tuum ex toto corde tuo. ex tota anima tua. et ex tota virtute tua: id est: diliges dulciter siue affectuose diliges prudētē: diliges fortiter. Si qdem amor cordis simile quoddā habet carnalis amoris. nam affectōnes proprie cordis esse dicunt⁹. Anima vero aliquāto iam supius sonat. vnde et merito dicit⁹ sedes sapientie: vt merito videat illi attribuendū prudētē diligere deū. Sane ad affectuosum illū quem dicimus amorem plurimū valet incarnatōnis christi cogitatō. sed et totius dispensatōnis quā gessit in carne et maxime passionis. Videns enī deus homīes omnino carnales effectos: tantā eis dulcedinē exhibuit i carne: vt durissimi cordis sit quisquis eū toto affectu nō diligit. Solēs siquidē nobilē creaturā hominē recuperare. si inquit inuituz coegero asinū habeo nō hominē. qm̄quidē non libens veniet nec spontaneus vt possit dicere: voluntarie sacrificabo tibi. Hūquid asinis dabo regnū meū. Hūquid de bobus cura est deo. Et ergo habēā volūtariū terrebō eū: si forte cōuertat⁹ et uiuat. Et contāminat⁹ est acerbiora qd̄ excogitari possunt: tenebras eternas. vermes imortales. ignē inextinguibilē. Lū aut⁹ nec sic homo reuocaret ait. Hō solū tumidus sed etiā cupid⁹ est. pmittit ei qd̄ potissimū delectabile videat.

Desiderat homines aurum et argentum et similia: et super hec omnia vitam desiderat. Manifestum est hoc: et valde manifestum. Si inquit tanto desiderat miseram hanc laboriosam vitam et momentaneam: quantum diligit vitam quietam: eternam beatam. Promisit itaque vitam eternam: promissit quod nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in corde hominis ascendit. Aliud autem quod nihil proficeret: vult inquit restat adhuc. Inest homini non solum tumor et cupiditas sed et amor: nec quicquam in eo vehementius ad trahendum. Venit igitur in carnes tam amabilem se exhibuit: ut illa nobis impenderet charitatem: qua maiorem nemo habet ut animam suam daret pro nobis. Quisquis sane nec ob hoc quidem concupiuit: nonne merito audiet: quid debui facere tibi et non feci? Et vere in nullo sic commendat deo charitatem suam. quomodo in mysterio incarnationis eius et passionis: in nullo sic reuelat eius pietas. in nullo sic apparet benignitas: quomodo in humanitate: apostolo teste qui ait. Apparuit benignitas et humanitas saluatoris nostri dei. Hanc potentiam quidem occultata est: quoniam in infirmitate venit. Unde abacuc. abscondita est inquit fortitudo eius: haud dubium quoniam in cruce: cuius cornua in manibus eius. Sapientia quoque abscondita est et incuruata. Placuit enim ei pro stultitiam verbi saluos facere credentes. Nonne quodammodo stultum se fecerat: qui tradidit in mortem animam suam tulit peccata multorum: et que non rapuit tunc exolvebat? Nonne ebrius erat vino charitatis et immemor sui contra petri consilium dicentis: propicius esto tibi? Itaque abscondita est fortitudo maximeque velata est incarnata sapientia: sed benignitas non potuit amplius declarari: nec abundantius exprimi: non evidenter commendari. Porro id quidem ad effectuosum cordis amorem diximus pertinere. Nam et videre est homines sic affectos erga homines: ut vir sine lacrymis audiat vel recorderetur. Dic ergo amor contra concupiscentiam carnis est. Quid enim dulce sit ei in carnes: cui tanta dulcedo est in christi passionem? Verum hec dulcedo falli potest si desit prudentia: et iam difficile cauere poterit in melle venenum. Necessesse est igitur adesse prudentiam: qua diligenter interiora mysteria investigare possimus: ut parati simus omnipotenti reddere rationem. Hic amor prudens excludit curiositatem. Siquidem animus his interioribus prophetis non poterit esse curiosus: dicens cum propheta. Quia dilexi legem tuam: tota die meditatio mea est. Tercium est ut fortiter quisque vult

gat: quatenus sicut falli non potest: ita nec cogi possit: parat omnia pati propter iusticiam. Quis autem nesciat eum qui rex celi sit terrena regna et honores non ambire: sed magis abscere? Porro beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiam: quoniam ipsorum est regnum celorum. Itaque de his tribus nunc petrus interrogat: quid prius inuentus fuerat minus habens. Audiens enim primo de passione dñi. ferre non potuit. tanquam dulciter diligens. sed absit inquit a te: utpote inspicieris amans. Unde et audire meruit. Hade retro sathana. quoniam non sapiens es: quia dei sunt. Simile aliquid in apostolis erat quibus dicebat. Si diligere me gauderetis: utique quod vado ad patrem: imo vero quod diligite doleret. Et diligite et non diligunt: diligunt dulciter: sed non sapienter. Hoc tamen ipse qua tradendus erat dñs et dulciter et pius denter diligebat petrus cum diceret: tecum parat sum et in carcerem et in mortem ire. Et non diligebat fortiter: quoniam qui cecidit stabili non erat ille gradu. Hódie venerat virtus ex alto: qua accepta non negavit sed libera voce usus. vos inquit iudicate utrum deo magis obedire oporteat an hominibus? An non congrue de dilectione requiritur: qui pascendo proponitur gregi. Ille enim preesse debet aliis qui vino charitatis debuius estuat: immemor sui: ut non querat que sunt sed magis que lesu christi. Et nota quod requisitus petrus an diligat plus his. tñs respondit se diligere: non audens affirmare quod prius se dixisse temere confundebatur. et fortasse propterea tristatus est. Dixit enim prius. Et si officii scandalisati fuerint in te: sed non ego.

De ligno feno et stipula.

Usque securitas fratres: neque in celo neque in paradiso: multominus in mundo. In celo enim cecidit angelus sub presentia diuinitatis. ada in paradiso de loco voluptatis. iudas in mundo de scola saluatoris. Idcirco dixerim ne quis sibi de loco isto blandiatur. quod dicit locus iste sanctus est. quod non locus homines: sed homines locum sanctificant. Sunt enim etiam inter nos tria genera hominum. ipsa quoque satis incongrua et ordini et homini que hac viam ingressus est. Sunt enim qui bene inceptum statim defecerunt. Et sunt qui nunquam inceptum sunt in sua mollicie permanserunt et permanserunt. Et sunt qui raptant spiritu leuitatis: tardum ad audiendum veloces ad loquendum. paratissimi cursum enumerare quod faciunt: si quid faciunt

De triplici genere cogitationum nostrarum.

fo. clxxxiiii.

tamen. Aliquid vel istos repellat deus? Hódie si in fundamento permanserit: sed salui erunt: sic tñs quasi per ignem. Per quem ignem? Dicit apostolus. Fundamentum aliud nemo potest ponere propter id quod positum est: quod est christus iesus. Si quis edificauerit super fundamentum hoc: lignum: fenum: stipulam: detrimentum pariet. Ipse autem saluus erit: sic tñs quasi per ignem. Fundamentum tñs christus est. lignum fragile est. fenum molle. stipula leuis. Ligna sunt. qui fortiter inceptum: fracti non renouant. Fenum sunt: qui fugienda mollicie tepescunt: nec summitate digiti ut dicat labores arduos attingere voluerunt. Stipula sunt qui leuitatis motibus excussati. nunquam in eodem statu permanserunt. Et timendum quidem est de istis sed non desperandum: si in fundamento christum habuerint: hoc est in hac vita vitam finierint. salui erunt. sic tamen quasi per ignem. Ignis tria habet. fumum lucem ardorem. Fumus excitat lacrymas. lux vicina illuminat. ardor adurit. Itaque quod eiusmodi est. fumum hoc est amaritudinem in mentem habere debet: quod repudius est. quod remissus est. quod leuis. quod ordinem quantum in se est subruit et perturbat. Sed et lucem in ore: ut qualis est in mente talis se in confessione dicat et plangat. ut et lingua acuat conscientiam et conscientiam arguat lingua. Necessesse est quod ut ardorem sentiat in corpore. id est: penitentia tribulationem. Et si non multimodum aliquam tñs. Putas quod sic concupiscit corde: ore confessor: corpore fatigatos abijciat: quod omnes homines vult saluos fieri: et neminem vult perire? Sunt et alij qui edificat super fundamentum hoc aurum argentum et lapides preciosos: quod vehementer incipiunt: vehementer proficiunt: vehementissime proficiunt non attēdentes quod caro possit sed quid spiritus velit.

De triplici genere cogitationum nostrarum.

Amonet nos beatus

benedictus fratres sollicitos esse circa cogitationes nostras. sapientis utique consilium sequens. qui omni custodia custodire suadet: quoniam ab ipso vita procedit. Tria igitur occurrunt genera cogitationum: a quibus multa sollicitudine cauere necesse sit eos qui conuertuntur ad cor: et dignum deo in semetipsis templum exhibere festinant. Sunt enim nonnulli interdum cogitationes penitus ociosas: et ad rem non pertinentem: tam facile abijcere quod recipere facile possit animam: dum sit secum habitans in corde suo et assidue orator: vniuersae terre. Sunt et alie cogitationes violente magis et fortiter adherentes: quod videlicet ad necessitates

nature pertinentes. quasi ex eodem assumpte limbo de quo et nos facti sumus. si paululum insederint auelli nequeunt sine lesione et difficultate. Scpe enim sic afficitur nos cogitatio carnalis de cibo. de potu siue vestimento: ut vix eradicari queat de cordibus nostris: quod non aliunde est: nisi quod et ipsa limosa et viscosa quod ammodo limosam nihilominus et glutinosam inuenerit terram. Hódie sine causa enim dictum est hominem plasmatum non de terra qualibet: sed de limo. Vide enim quod limosum sit corpus. quod ipse quod spiritui tam fortiter et pene indissolubili heret: ut vix cum multa afflictione possit aliquando separari. Quid ergo agendum: cum limosa illa cogitatio mentem subierit? Plane exclamandum nobis est cum sancto iacob apoc. dicendum. Ruben primogenitus meus non crescas: ascendisti enim cubile patris tui. Ruben enim et carnalis atque sanguinea homini concupiscentia est. Quoties cubile nostrum ascendit cum non solum memoriam tangit cogitationem: sed et ipsam voluntatis stratum ingreditur et polluit parua delectatione. Bene autem primogenitus noster dicitur appetit ille carnalis: qui iam ipso nimis initio vite nostre nobis polluat: cum cetera vicia processu temporis et malicia mundi huius variisq; occasionibus contrahant. Oportet ergo repimere quod extinguere non possumus appetitum: ut cito cubile nostrum ingreditur: crescere cum nullatenus patiamur. sed sub nobis sit quemadmodum dicit scriptura. Subter te erit appetitum: tuus et tu dñaberis illi. Ita vero tertius cogitationum genus immundum nimis ac fetidum est. quod nec admittere quidem vlla ratione debemus: sed a longe sentire fetorem et tota virtute repellere: toto animo propulsare. et conuersi statim ad gemitus. lacrymas atque suspiria inuocantes spiritum qui adiunet infirmitatem nostram. Sic nimirum confusus abscedens. non tam facile deinceps sile aliquid utiliter resistit nobis maligni hostis offerre vel afferre presumet. Dico autem cogitationes illas immundas penitus ac fetidas: quod ad luxuriam: ad inuidiam: et vanam gloriam pertinent. ceteraque vitia detestanda. Oportet enim si immundas seruare volumus animas nostras. adhuc longe a gentibus cogitationibus huiusmodi multa cum indignatione occurrere: et excusillare a nobis: ut nullis eis deus accessus. Et primum quidem genus cogitationum ociosarum scilicet ad rem non pertinentium luti est: sed luti simplex: id est: non inherens. nec fetens. nisi forte diuiti immoretur in nobis. et per incuriam ac negligentiam nostram in alterius generis cogitationum vertatur: quod quotidie expimur. Dum enim ociosa tan-

¶ minima spernimus: ad turpia atq; inhonesta dilabimur. Secundū vero cogitationū genus nō lūtū simplex: sed vt iā dixim⁹ viscosum ac limosum est. Itā terciū qdē sic canēdū ē nō tanq̃ lūtū aut lim⁹: sed tāq̃ immundissimū ac fetidissimū scenū.

¶ De triplici iudicio. proprio. hūano. et diuino.

¶ Sc nos existimet hō

vt mīstros christi: dispensatores ministerioꝝ dei. Minister christi sic debet cōuersari: vt ex morib⁹ exteriorib⁹ hoīs q̃ videt existimet cōpositio interioris animi q̃ nō videt: ne vel ab alio vel a seipso possit iudicari: sed dicat cū eodeꝝ apostolo. Mihi p̃ minimo ē vt a vobis iudicet aut ab hūano die: sed neq; meipsum iudico: qui autē iudicat me dñs est. In quib⁹ verbis notāda sunt tria iudicia: humanū sui cuiusq; p̃p̃um et diuinū. Et hūanū quidē potest iudicare de reb⁹ exteriorib⁹ q̃ sensib⁹ corporis percipiunt: de interiorib⁹ vero nō pōt. Dñc eī scriptū est. Quis enī scit hoīm q̃ sunt hoīs nisi spūs hoīs q̃ est in eo: Quapropter de his q̃ sunt in hoīe pōt iudicare spūs hominis qui in ipso est: lōge vero p̃tātus de his ip̃sis iudicat deus: cuius necdū facit apostolus euasisse iudiciū: qui tñ iā hūanū trāscendisset et propriū. Porro hūanū p̃tēnebat q̃ dicebat. Mihi autē p̃ minimo est vt a vobis iudicet: aut ab hūano die. Sed neq; propriū timebat q̃ dicebat. Sed neq; meip̃s iudico nihil enī mihi cōscius sū. Solū q̃ restabat diuinū de q̃ ait. Qui autē iudicat me dñs est. Debet tñ q̃sq; q̃ntū potest se irreprensibiliter exhibere. p̃imum quidē corā dño: sed inde etiā corā hominib⁹. Hoc nempe est qd̃ alibi loq̃t idē ap̃lus dñcs. Prouidentes bōa nō tñ corā deo: sed etiā corā hominib⁹. Tribus siquidē modis prouidem⁹ bona corā hominib⁹. id est habitu. actione. sermone. Dabitur. ne sit notabilis. actōe ne sit reprehensibilis. sermone ne sit cōtemptibilis. Trib⁹ etiā modis corā deo: cogitatione. affectiōe et intētiōe. Itā et cogitatio debet esse sacra. Unde scriptū est. Cogitatio recta seruabit te et affectio pura. et intentio sancta. Sūt autē tria ista. id est. cogitatio affectio intētiō in animā: sed in ea q̃q; proprijs singula loci distincta vident. Itā cogitatio in memoria ē: affectio in voluntate: intentio in ratione cōsistit. Atq; vt cor̃ vsum atq; differentiā clarius videam⁹ sumam⁹ nobis exemplū d re-

bus exteriorib⁹. In corporib⁹ si q̃libet de formis color: cutē tñ inficiat. corpus quidē turpius reddit: sed nil ei de sua sanitate adiungitur. Si vero carni putredo aliqui vel luidus tumor infuderit: itā nō solū dec⁹ corpus sed salus p̃turbat. Quod si languor fortitan inualescēs: cū ip̃a carne ossa q̃ medullis occupant: tñc demū de vita nō merito potest desperari. Eodē mō in aīa si peccata tñ suggerit mēorie per cogitationē: nullū tamē prebuerit aut volūtas affectū: aut de liberatio ip̃a cōsensum: fateor quidē deformatas ē: nec audire inter iā aīa illa mereatur. tota pulchra es amica mea: ceterū est neuus est: sed morbus. Quod si voluntas q̃q; p̃occupata sensu delectatōis afficit. resistit tamē adhuc deliberatio rationis. infirmat quidē sed necdū moriē aīa: clamet tamē necesse est. sana me dñe et sanabor. Tunc vero mori dicē: q̃n et ip̃a ratio ad p̃ctm p̃ intentionē curuat: tñc enī cōsentit. Et de tali dicē. Aīa q̃ peccauerit. ip̃a morietur. Hūc triplicē gradum deplozauit dauid ex p̃sona adam. dñcs domino expellenti de paradiso in latam huius seculi euagatōē. Cōfirmasti sup me manū tuā. Et q̃n carnalia dñs deria sunt pena peccati. nō est sanitas i carne mea a facie ire tue. Itā vero nec robur est rationis. Nō est pax ossibus meis: a facie peccatorū meorū. Qui rursus eodē gradus ex persona iusti decātar dicēs. Memori fui dei et delectar⁹ sum: et exercitatus sum. Delectatus enim p̃ volūtatē: exercitatus p̃ rationē. Ne ergo a mēoria repellat deū irruens turba plurimarū cogitationū q̃ solēt effluere tāq̃ vilis plebs in atria: ponat ad eius portā ianitor: cuius nomē est recordatio proprie. p̃ fessionis: vt cum turpib⁹ sese cogitationib⁹ senserit anim⁹ p̃grauari. increpet se et dicat sibi. Tu ne hec debes cogitare: q̃ sacerdos es. qui clericus es. qui monachus es? Cultor iusticie debet in se q̃cūq; iniquū admittere: Decet seruū christi. amatorē dei tale aliquid ad modicū meditari: Nec dicendo excludet fluxū illicite cogitationis: per recordationē proprie. p̃ fessionis. Similit̃ ad portā volūtatē in qua solent manere carnalia desideria: tanq̃ i domo domestica familia statuat ostiarius qui vocat recordatio celestis patrie. Hic enī potest paruū desiderii quasi cuneus cunctū expellere. et ip̃m qui ait sto ad ostiū et pulso sine cunctatōe recipere. Nam vero ad thalamū rationis talis: tam feror adhibendus est custos qui nemī parcat: sed

De septē gradib⁹ cōfessionis

fo. clxxxv.

quicunq; hostis siue clam siue palam ingredi p̃sumperit: p̃cul eum arceat: et hic sit re cordatio gehēne. In ceteris siquē a. mēoria et volūtas nō ita est intolerabilis: si vel mēoria recipiat q̃q; vagam cogitationē: vel volūtas impuram affectōnem. Hoc vō grauissimū et oīno damnosum: si vnq̃ ratio p̃didit rectitudinē intentionis.

¶ De septem gradibus confessionis

Otas mihi fecisti vi-

as vite adimplebis me leticia cū vultu tuo: delectatōes i dextera tua vsq; in finem. Ad te q̃dem libēter accedimus dñe iesu: discipuli ad magist̃r: infirmi ad medicū: serui ad dñm. Tu es enī magister et dñs: cuius schola est in terris et caethedra in celo. Tu es ille exim⁹ medicus: q̃ solo verbo restas vniuersa. Aīas tuas demonstra nobis: et semitas tuas doce nos. Hic enī tue vie pulcre: et omnes semite tue pacifice. Beati qui ambulant i via tua dñe. Virtutes beatores q̃ currūt viam mandatorū tuorū: q̃ currūt in odore vngentorū tuorum. Exultas enī vt gygas ad currendā viam et nō solum currēs sed et saliens in montibus et trāsiliens colles. Exultauerūt gygantes philosophi: nō ad currendā viam tuā: s; ad querendā vanam gloriā: euascentes in cogitationib⁹ suis: nō in humilitate in virtutibus tuis sed suis. Nam enī sapientie nescierūt: neq; meminerūt semitāz eius. Nō est audita in chanaan: neq; visa ē i theman. Maledicti q̃ dixerūt dño iesu: recede a nobis scientiā viāz tuāz nolum⁹. Hos querimus te de die in diem: et scire volum⁹ vias tuas p̃ncipales. Hic tue vie sunt: p̃fessio et obedientia. In cōfessioe oīa lauant. i obedientia virtutes solidant. Bonū aīe ornamentū cōfessio. quet peccatorē purgat: et iustum reddit purgatorē. Si peccata sunt in p̃fessioe lauant: si bona opa p̃fessione cōmendantur. Cum mala tua p̃steris: sacrificiū deo spūs cōtribulat⁹: cum dei bñficia imolas deo sacrificiū laudis. Absq; cōfessioe iustus indicatur i grat⁹: et peccator mortu⁹ reputat. Cōfessio igit̃ ē peccatorū vita: iusti gloria. Hideo dauid dicentē peccatorē et audientem trāsilit dñs peccatū tuū a te et nō morietur. Considero mariā: si nō ver⁹ is tñ operibus publice sua crimina confitentē: et dñm publice respōdētē. p̃ ea: dimissa sunt ei peccata multa: q̃m dilexit multū. Respicio p̃ncipez ap̃lor negantē timide: amarissime sentem

christū respicientē illum. Felices latronem intueor se accusantē: excusantē sp̃m et dñm p̃mittentē: hodie mecuz eris in p̃adyso. Quod sublimis ista cōfessio p̃ quā de patibulo ad regnū: de terra ad celum: de cruce latro dñatus ac crucifixus ad p̃adysum ascēdit. Gloriosa cōfessio q̃ pet̃r apostolū trine negatōis crimine liberat: q̃ ab apostolat⁹ culmine cadere nō p̃misit. Fidelis institutio: que marie multū diligenti multum dimisit. et amoris multi titulis insignitā discipulorū corpi sociat. Proclara miseratione: que regem et p̃phetam multiplici criminū inundatōe mūdauit: et in antique gloriā dignitatis pducēdo reduxit. Nec est via q̃ viatores suū nunq̃ fessilit: q̃ nūq̃ deseruit nisi deserentē se. Qui⁹ vie multiplices sunt semite ad inueniendū difficiles ad tenendū ad enumerandū inexplicabiles. Prima semita est p̃m⁹ gradus in via ista cognitio sui. De celo cecidit ista sententia: noīce reip̃m homo. Vide et si nō sp̃s in amoris cārico sponse idem loquit̃. Si ignoras te inquit: o pulchra iter mulieres egredere et abi et cetera. Cognitio sui stat in trib⁹ vt cognoscat hō qd̃ fecit: qd̃ meruit: qd̃ amisit. Quid vilius o nobilis creatura imago dei: creatoris similitudo. q̃ carnē tuā illecebris carnalib⁹ deturpare: et p̃ breui voluptate torrentem p̃dere voluptatis. Quid furiosius q̃ rapimētē ira: supbia extollit: vexari inuidia: et anxietate torqueri? Que in croceis es nutrita quare stercorea aplexaris? Recordare etiā qd̃ merueris. Subeat memoriā tuam gehēna vel olla: foras ferrea magne babylonis: domus mortis: anxietatis domiciliū flāmarū globus: acerbis frigidis tenebris sempiternis. Considera ordinē tormentorū: tortorū facies: mutatōē penarū: miserationū infirmitatē: et intellectualib⁹ oculis ista discurre: et poteris dicere: melius erat mihi si natus nō fuissē. Reflecte oculos et qd̃ amiseris anaduerte. Reminiscere q̃lis sit ciuitas gloriosa: celestis habitatio. locus vite: suauitatis palaciū: splendor glorie: gr̃e magnitudo: claritas infinita. Attende ordinē gaudiorū: gaudentiū vultus: p̃mior vicissitudine: multitudinē delicias et potes exclamare. Qui te p̃didit: totū p̃didit: dñe deus. Si hoc triplici funiculo ligaueris aīaz tuā intelliges et anaduertes: q̃ initū salutis noticia peccari. Secundus gradus est penitentia. Nec duo sibi inuicē coniuncta sunt vt cognoscere se nō possit nisi peniteat: penite-

tere non possit nisi se cognoscat. Peniteat
aia pñctōis iaculo vulnerata penitentia
triplici: qz innocentiam amisit: amissam nō
requirit: et neglexit patientia dei. Scio dñe
iesu qz pñā stolā innocentie nobis i bap-
tismate reddidisti: amictu nūeo cādidatis
i iusticie folio relocatis cito recessim? a via
quā ostendisti nobis: p portionē substantie
q nobis ptingebat cum p dño filio in vñi
militudinis regione expendim? Venerunt
ad nos vñissimi spūs et eternoy ignis reges
ad mūdātos immūdi: ad saluādos vñari:
curui: ad rectos: et dñe tñe nre: icuruarē
vt trāseam? Audiuim? illos i incuruati su-
mus: transferūt p nos i innocentia amissim?
Si culpa est pdidisse: qd putas erit non re-
liquisse pñctam? Perdidi aliqd aliqd in hac
mortalitate: qrit iudices: amicos cōuocat:
trahit in causam: nihil intentatū relinquit
donec vel amissa iueniat vel ablata restitu-
at: et custodiat restituta. Hos hereditatem
nostrā incorruptibilem imarcessibile: incō-
taminatā in celis versutis illi? insatiabilis
homicidie pñctam? et nō requimus: et incur-
uauit nos i nō resurgim? Surgam? et eam?
ad patrē nostrū: dicētes ei: pater peccauim?
in celum et corā te. Et oēm euangelice lecti-
onis textū pcurrētes: offeram? patri peni-
tentia mentis: cordis cōtritiōe: si forte cū
adhuc longe sum? videat nos pñ et miseri-
cordia moueat: et currens cadat sup collū
nostrū et osculet nos osculo oris sui. For-
sitā iubebit pferri stolā pñā innocentie et in-
dui nos vestimentis vñitū: et dare anulū
secretorū i manu nra: et calcare pedes nros
in pparatōe euangelice pacis. Precipiet
fortassis adduci vitulū saginatū occidi in
satisfactiōem reuertentis: et epulari et exul-
tare i i symphonia i choro reduci ad supne
gaudia ciuitatis: vbi gaudii est āgelis sup
vno peccatore penitentia agente. Scimus
dñe iesu: qz nō priuabis bonis eos q ambu-
lant in innocentia: sed nec illos q ambulant
in penitentia: q enī peccatū nō fecerit: nisi
vñus: beatus vir tñ cui non imputauit dñs
peccatū. Omne qd ipse mihi nō imputare
decreuerit: sit quasi nō fuerit. Cogita etia
q ta supbia: patientia dei vsus: imo abusus
fuit. Glidebat te peccantē et dissimulabat qñ
nō vidēs: vocabat te nō audiebas: minabā
et nō timebas: pmittebat te cōtēnebas: nec
pmissis illect? nec terrore pcussus. Igno-
ras qz patientia dei ad patientia te addu-
cit. Time timore magno: me thesaurisauer?

tibi iram in die ire et reuelatōis iusti iudicij
dei. et memento quia horrendū est incidere
in manu dei viuentis. Liga igit hoc carha-
plasmate patientie vulneris anime tue et die
Miserere mei dñe quoniam infirmus sum sa-
na me dñe et. Terce gradus est dolor. sed et
ipse trina ligatōe connexus. Merce post co-
gnitiōem et penitentia dolor meus renoua-
tus est: et i meditatōe mea ignis incanduit:
qz creatorē offendit: dñm nō timui: p reui
benefactorē. Nunquid non sicut lutum in
manu figuli: etia vos i manu mea dicit dñs
Insuper fecit vas in honore: cur tu in contu-
meliam facere psumpsisti? Nunquid dicit si-
gmētū figulo: cur me fecisti? Creatura cre-
atorē: figmentū factorē: opus opificē: au-
sus es puocare? Memento vñissima testa:
qz si cecideris sup lapidē istū confringeris
si nō sup te ceciderit conterit te contritiōe
timenda: vt ne vestigiū mīmū pateat. Tu
asit sanguinē sanguini miscuisti: et creatorē
offendēs: et dñm nō timēs. Seru? eras illi?
dñi: cui? ire resistere nemo pōt: et in pceptis
eius accēpas volūtatē. Holuisti intelligē
vt bene ageres: sed recalcitrās dñi impio.
ppria lege infra rēpublicā viuē decreuisti.
Hā audisti quā sententiā excipiat fu? neqz
q sciēs volūtatē dñi et nō faciēs: multitudini
verberē referuēt. Misiūt angeli ad audien-
dam vocē fmonū ei? stelle vocant et dicūt:
assumus. Aenti et mare obediūt ei: et omnia
legez pñā incōcussa retinēt firmitate. Tu
solus pegrinus es et impatorie decreta ma-
iestatis nō curas. Audi qz pōt te mittere i
tenebras exteriores: vbi flet? et stridor den-
tiū ppetua infelicitate crebrescūt. Qd si te
nō mouet creatoris offensio: reuerentia po-
testatis: moueat saltē ingratitudo: qz tāti
bñfactorē in tantis bñficijs cōtēpsisti. Vbi
nā similit bñfactorē inuenies: q tibi mīstrat
sydex cursus: temperiē aeris: secūditatem
terre: fructū vbertatem? Ad extremū vt
oīz tibi bñficioz cumulū aggregaret. ppo
filio suo nō pepcit: s; p nobis tradidit illū:
tradens vñigenitū p adoptiuū: dñm p ser-
uis: iustū p impijs. Quid tibi vltra debuit
facere et nō fecit. Si ergo isto dolore volue-
ris: poteris dicere cū ppheta. ventrē meū
doleo. ventrē meū doleo. sensus cordis mei
turbati sunt. Quartus gradus est cōfessio
oris. post cognitiōem sui: post penitentia
mentis: post dolorē cordis: sequitur con-
fessio oris. In his omnibus corde creditur
ad iusticia: ore autē sit confessio ad salutē

De septē gradib? cōfessionis fo. clxxxvi.

Sed et ipsa triplex est: si vñtē salutis asse-
tur. Debet ei esse vera nuda et propria. Veri-
tate qrit altissim? et vbi valet falli q falle-
re nō intendit? Mouim? plerosqz et expri su-
mus: qui ad cōfessionis grām veniētes ma-
gis onerati q liberati a peccatis ad suā cō-
sciētā redierūt. Dicit enī si clerici ea q lit-
terario: si milites ea q gladiatorio gessere
confictur: vt sub hūilitatis pallio supbia in-
ducāt: in tāto se signaculo cōdēnantes sub
quo toti? hūane salutis summa cōsistit. Ad
hoc enī confictur: vt saltē specie videātur
cōfessi. An tu verā illā putas esse cōfessioē
quā aut tior extorsit aut simulatio fecit: cū
spiritus sanctus discipline effugiet fictū: et
gratuitā satis factionē oipotēs qrat? Illa
vero confessio vera est: q de mētis cōtritiō-
ne descēdēs nec tiorē cogit nec fictiōe palli-
afit? i spū cōtribulato: pferit ea q sentit. Hu-
dā aut eaz esse oportet. et toti? absconditiōis
erutāvelamē. Quid ei prodest pñ pecca-
torū dicere et partē celare: ex pte mūdari et
ex pte iudiciū? Quid ei prodest de vno
eodēqz vase dulce et amax: sapidū et inspidū
stillare pōt? Via nuda et apta sunt oculi dei:
et tu illi aliqd abscondis q dei locū in tāto ob-
tinet sacramētō? Quid ei denuda quecūqz
cor tuū dilacerauerant: detege vuln? vt se-
cias operā medicātis. In simplicitate cor-
dis oportet te querere dñm nō in duplicita-
te: qz ve illis qui loquūt in corde et corde:
et terrā duab? vīs ingrediūt. Debet autē ef-
se propria. Sunt pleriqz q alior peccata cū
magna grauitate numerant et socior excef-
sus multiformi declamatōe loquūt: nesciūt
sua: aliena vero ppetue memorie cōmenda-
uerūt. Infelices et miseri: quibus datū ē ali-
ena plāgere: relinquere sua. An nō legisti:
qz iustus in pncipio sermonis accusator est
sui? Sui dicit scriptura nō alterius. Nunquid
oblitus es apostolū dicēte: cōfitemini alte-
rutrū peccatavā? Alia dixit nō aliena. Imi-
quitatē meā ego cognosco: et peccatū meūz
contra me est temp. Meā dixit ppheta: nō
tuā. Quintus gradus est maceratio carnis
sed ipsa trinario numero cōsecrata. Cōueit
enī vt fiat occulte: licetiose: discrete. Tene-
ros artus tuos et exquisitis educatos deli-
cīs. diuturno confringe martyrio: vt tāto
te noueris a licitis abstinerē: quāto memie-
ris illicita ppetrasse. Hoc autē occulte faci-
endū est: vt nesciat sinistra tua quid faciat
dextera tua. Non enī est in ore hominū tan-
ti boni reponēda custodia: sed i abscondito cor

dis tui: et sit glā tua testimōiū pñctie tue
Non hic dicim? vt nō luceat lux tua coram
hominib? et glorificēt patrē vñtrū q in celis
sed ne intētiōe tuā in vilis glorie breuita-
te recondas. Nihil enī infelicius q hic car-
nē macerare ieiunijs: vigilijs affligē: et hic
accipe gloriā: illic gehennā. Licetiose vero
facienda est: qz quicqd fit pastoris licetia q
tiosus ē in cōspectu dei: et illā hostiā singu-
larē accipit altissim? q nō est de proprie se-
tentia volūtatis: sed de picipientis offerunt
imperio. Multū enī valet ad refellendā su-
perbiā ppe voluntatis exclusio: quā extir-
pare nō pōt: qui mūdi huius diligit vanita-
tem. Discretio aut i nhac districtione tenē-
da ē: ne dñi nimis flagellare cupim? salutē p-
dam? et dum hostē stringere qrimus ciuem
occidam? Considera corpus tuū: et corpo-
ris tui possibilitatē: intue carnīs cōplexi-
onē: impone modū tue districtioni. Custodi
corpus tuū incolume: ad obsequiū creatori
Molros vidimus ita in pncipijs carnis
suā verberasse et discretioni infregisse re-
pagula: vt inabiles laudū solēnijs redderē
tur: et lautiorib? diuturnis fouerent tempo-
rib? Sextus gradus est correctio operis i
apparatu: sed et ipso numero trinitatis con-
secratus: vt tibi malum non facias: alteri nō
noceas: nec consentias nocenti. Exptus es
q fragilis sit voluptatū immersio: et tu ite-
rum vadis illuc? Animaduerti quia trā-
sijt voluptas: et peccatum remansit. Re-
prime pedem ab infandis itineribus: immū
diffime libidinis collo substernere: ne sit in-
iquitas in manibus tuis. Desuienti gule
solennes epulas: et vana rescinde colloquia
Auerte oculos ne videant vanitatē: obtru-
ra aures tuas ne audiant sanguinem: et tūc
dicere poteris: castigans castigauit me do-
minus. Quid autem prodest infra rectitu-
dinis lineam: tui cursus opera cohilere: si
alijs nocere desideras? Qui non fecit pro-
ximo suo malum: et opprobrium non acce-
pit aduersus proximos suos: requiescet in
monte sancto dei: accipiens benedictionē
a domino et misericordiā a deo salutari suo
Non autem te innocentem presumas: nisi
impios et contra virtutem gradientes qz
ta poteris auctoritate redarguas et oppo-
nas te murum pro domo israel: castigās te
nō nocēs alteri: nec nocētis pñctis. Alia ē
ei illa snia. Qui cū emēdare possit negligit
pncipē se pculdubio cōstituit. Cum enim

causa dei ventilatur i medijs: et falsitas pponitur veritati: q cum psona qua gerit no re sistit: de suo dñabif silentio. Septim⁹ gradus est pferentia: sed et ipsa trinaris nūeri sanctificatione dicata. Pferentia nāq facit imitatio sanctoꝝ: breuitas temporis: fragilitas corporis. Quid nāq pati si possis cum videas iuuenes pueros xgines: anus senes decrepitos: diuersa p xpo nō solū ex cepisse: s; et exēssse tormēta? Considera pu eror etatem: iuuenū ignem: xginū teneri tudinē: annū fragilitatē: senū infirmitatez impossibilitatē decrepitoꝝ: et vbiq; reflexeris oculos inuenies in his etatib⁹ multi tudinē exēploꝝ ad palmā martiriū virilē cucurrisse. Nūquid de codē luto formatus es tu: et eodē spū inspiratus? Et forsita non ingruit psecutio vt martiriū pariaris: nec dñaris si christo seruis: imo laudaris et ab omnib⁹ pdicaris. Quid et si psecutio iminet: ptenenda est ppter breuitatē. Bene enim natura puidit: que nullū dolorē vel lōgū vel magnū esse demonstrat. si enī magn⁹ est: longus esse nō potest. Conuictio cū corpis et anime exēssa diu tormēta nō sustinet: s; stuporis magnitudine tremefacta: summa velocitate dissoluit. Magni ergo animi est magna tormēta cōtēnere: q in breui tātā pariūt mutatonē: vt de labore ad requiē de miseria ad gloriāz patientē faciūt euolare. Consideranda est enī fragilitas corpis: quā sepe aut aliq; leuissim⁹ casus: aut cadentis febricule cumulara cōgeries breui possunt suffocare momentō. Tribue ergo xtu si ne cessitas fuerit: qd qnq; debes necessitati. p breui piculo sempiternū pmiū adepturus. Aides ergo qd difficilis sit via pfectionis ad currendū: qd multiplices semite ad tenēdū. Hec est qd ille tantus ecclesie magister ait. Facilius inueni eos q innocentia seruauerunt: qd congruā egerūt penitentia. Nec de via confessionis p modulo nro locuti sumus: sublimiorib⁹ sublimiores sententias reseruantē. Letex obedientie viā sub alio sermonis pncipio apire tētabim⁹: ne vnq; in fastidiū veniant xba dñi saluatoris: qd est benedictus in secula.

De virtute obedientie et eius gradibus.

Non possum⁹ nos cogitare aliqd a nobis qsi ex nobis sed sufficientia nostra ex deo est. Quid enim in hoc vase testeo et fragilitate

cōplexionis humane cogitare sufficit spūa carcere inclusus: pctō corruptus: depssus terrenus: Corpus enim qd corrupit aggrauat animā: et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantē. Benign⁹ tamē est spūa sapientie: q et spūa inclusum illuminat: corruptū sanat et alienat depssum. Est enim spūa pietatis cōpeditos soluens: cecos illuminans et erigēs elisos. Est et spūa xitatis q docet nos oēm veritatē: nō solum autē docet sed etiā suggerit. Suggestio videlicet vt queram⁹ docet vt intelligam⁹. Ipse est quē dñs iesus post patris obedientiam vsq; ad mortem crucis apostolis suis misit obediēti bus suis. An non tibi vidētur singularis obedientie conscendisse fastigiū: q accepta licentia sedēdi in ciuitate infra vni⁹ domū: cule septa conclusi vnanimitē in ofoc pseuerabāt? Intellexisti q ibant apī gaudentes a cōspectu cōcilij: qm digni habiti sunt p noīe iesu cōtumeliā pati. Quid obediētie virib⁹ inuēnt q gaudent p christo ad conciliū trahi. Dignitatem ducūt p eo cedi: gloriā querūt p eo mori. Beate aīe et abūdanti maiestate spūa influēs: quibus vilitas sublimitas contumelia gloriā: patientia victoria mirabili mirabilitate vidē. Multū repleta est anima eoz: opprobrium abūdantib⁹ et despectio supbis. Lernis q libera fronte pontificū faciem: phariseorū supcillū: tumultū plebis irrūpant dicētes magis oportet deo obedire q hoībus. In tuere illa duo magna luminaria petz et paulum et vniuersum ordinē apostolicū senarias obambula: et ibi videbis obediētie firmitatem inter tormētoꝝ multitudinē viriliter pstitisse. Nōne ipse filius regis rex regiois illius: que cōtinuis gaudijs inclarescit: factus est patri obediēs vsq; ad mortē: mortē autē crucis: et didicit obediētiā et his que passus est? Audisti miseriam: audi et coronā: vidisti piculū: vide premiū: attendisti infirmitatem: attende potestatem. Ppter qd inquit et deus exaltauit illum: et dedit ei nomen quod est sup omē nomē. Sed taceam⁹ interim de illius obediētiā: que singulari progatiua claudis et significat. Procedat in mediū magn⁹ ille patriarcha: fidei lumē obediētie forma: iusticie pncipatus. Audiat ab omnipotente: egredere de terra tua: et cognōne tua et de domo patris tui et veni in terrā quāz monstrauero tibi: et ad vnius iustionis vocem patriā fugit: relinquit parentes: deserit hereditatem: et alioz fines

De virtute obedientie. fo. clxxxvii.

hospes ingredit⁹ nouus. Magna res: et primitiue dignitatis priuilegio in patre multar⁹ gentiū cōsecrata. Prim⁹ pmiū suis facultatib⁹ renūciat: et obediētie viā indefessa velocitate pcurrit. Deniq; cū accepisset filiū in senectute sua in quo toti⁹ mūdū bñdictio fuerat cumulāda: dicit ei de⁹. Tolle filiū tuū vnigenitū quē diligis isaac: et offer illū mihi in olocautū. Quid in verbis istis amaritudo. quāta a corde patris separatio pietatis. Subest namq; filiū occidere os ex ossib⁹ suis: et carnē de carne sua: filiū magne pmissionis extreme senectutis: ppter mulieris: feliciter natū: educatū innocētē. Et ne tenuissimū infra paternaviscera doloris incendiū exundaret: addit vnigenitū. Sūt namq; multi filij sed nō vnigeniti. Iste sic ē filius: vt et vnigenit⁹. Iste vni⁹ patri: vnigenit⁹ matri: hereditatē referuatus. Hec respicias ad israhel: qz qui in seruitute et ex ancilla genit⁹ fuerat: ad libertatē et hereditatē minime pteinebat. Quia vero multi sūt filij et vnigeniti sed nō dilecti: ad aggerādā in corde patris tribulationē et cōprobandā in mēte iusti obediētiā dñs subiūgit: quez diligis. At vero tēritudo patris ex mēoria dilecti nomis retruderet: et interioꝝ pietas ad dilecte vocis sonū tota serueret. puer nominat⁹ ex nomie: qd vocatum erat a dño prius q in vtero conciperet. Aides quātis tribulationū malleis abrahe pietas feratur. cui precipit vt filiū tollat. occidat vni genitū: quē diligit immolet: ysaac pcutiat? Multū tentatus: multū pbat⁹: adult⁹ est multum. dulcis relatio filij ad patrē: patris ad filiū. Hanc dulcedinē et omīs affectus viciissitudinē obliuiscit abrahā. sternit asinus suū. ligna cōponit. ignē accendit. eximit gladiū. Hō a dño querit quare. nō murmurat. nō cōquerit. nō saltē vultū doloris ostēdit: sed omniū que precipiunt ignarus. in mortem filij pia crudelitate festinat. Ideo summe et ammirabilis obediētie virtus in abraha singularis excellētie predicāda. Fortissima res est obediētia vera. et que in animū descendere nō potest. nisi a mundi hui⁹ aspgine pure pressaq; deterferit. At autem via eius cūidētus elucescat: ostēdam⁹ quā tum possum⁹ que sit obediētia specialis ad deū: ppria ad hominē: cōmunis inter deū et hominē. Sūt quedā summe mala: quedā summe bona. Summe bona sunt diligere deū amare primū. veritatē loqui. nō furtū facere. nō falsum testimoniū dicere. non adulte

rari. et alia multa que sermōis breuitas numerare phibet. Summa mala sunt eoz cōtraria: et similia illis. Bona pcpit deus vt faciam⁹. a malis iubet vt abstineam⁹. Pdecepti hui⁹ sancta et incommutabilis auctoritas. nō valet quodq; nō refelli. qz illi ē carere cōsignita qui dicit. Ego dñs et nō mortor. Si ergo hoc ille quē imposuit dñs sup capita nostra aliter sentire voluerit. ponēs tenebras lucē et lucē tenebras. vel pcpiat pdicta bona relinquere vel malis prefatis adherere audacter refutandū est pcpientis imperiū et libera voce dicendū: obedire oportet magis deo q hominib⁹. Nec ē specialis obediētia ad deū que nunq; est hominis arbitrio tēperāda: sed in cōmutabili cōseruanda pposito. Certe igit regulā tene. vt nec impio prelatoz pdicta bona relinqs vel facias mala. Inter summa vero mala et summa bona quedā media sunt ad alterutrum se habentia. boni maliq; nomē assumūt. Media autē. ambulare. sedere. loqui. tacere. comedere. ieiunare. vigilare. dormire. et si q sunt similia. que si pastozis licentia fiant: sūmam expectāt retributionē. In his igitur medijs subditi esse et obediētes debem⁹. ad nutū ppositoz nihil interrogātes ppter cōscientiā: qz in his nullū pfixit op⁹ de⁹: s; platoꝝ dereliquit impio disponēda. Hō autē te moueat magister impitius. indifere ta potestas. sed memeto qz nō est potestas nisi a deo. et qui resistit potestati: resistit dei ordinationi. Nec est ppria hominis obediētia quā homini debem⁹: qz homini subditi sumus. Cōmunis est etiā ista inter deum et hominē. qz quicqd obediētie platis exhibetur: ei exhibet qui dicit. Qui vos audit: me audit. Cū magna igit cautela hoc tramite vicim⁹ incendiū: qz multi grad⁹ ibidē delitescunt: quoz qui vniū reliquerit: ceteros si ne retributione tenebit. Prim⁹ grad⁹ obediētie est obedire libenter. Omis etas ab adolescētia sua prona est ad malū: et vnusq; voluntatē prauā cordis sui sectat. Ab illa enī prime puaricationis angustia immar⁹ homini amor: pprie voluntatis: que volūtatē sui creatoris relinqs ibi subdita est seruituti: vbi voluit dñari. Difficile est ergo suā relinquere volūtatē: et alteri⁹ volūtatē deseruire. Quālibet aut graue sit: non pot tamē primū obediētie ascendere gradū. qui voluntatē pcpientis suā nō fecerit. In volūtatē sua iustus gloriāz sese dño confiteri: et voluntarie inquit sacrificabo tibi. Sola cr-

go volūtas est que totū opus ornat effectū. sine qua etiā nec bene aliquid agit: etiam si bonū esse videat. Ex volūtatē igitur suscipien- da sunt impia prelatorū. et ipm corā suis vo- luntarijs reflectionib⁹ abducendū donec p- pia voluntas mactata mādātū diligat im- perātis. Hoc est ergo libetere obedire. plato- rum voluntatē voluntarie adimplere. Se- cundus obedientie gradus est obtemperare simpliciter. Qui ambulat simpliciter: am- bulat confidenter. In simplicitate cordis querere dñm scriptura p̄mōstrat. Multos videmus post p̄cipientis imperiū multas facere quēstiones. cur. quare. q̄obtem sepi⁹ interrogare: crebras ingemere querelas: querere quare hoc p̄cipit. unde hoc venit. quis hoc adinuenit cōsiliū. Inde murmura- tio: inde verba murmuratiōis sonātia et in- dignationē: redolētia amaritudine. Inde frequēs excusatio: simulatio impossibilitatis: aduocatio amicorū. Non sic abrahā. Audi quid dñs de simplici populo protestet. In auditu inquit auris obediuit mihi: vt vide- licet ostenderet vno eodēq; momento p̄ces- sisse et imperātis imperiū: et obsequiū obse- quentis. Nolite errare: deus nō irridetur. Murmurat cōtra prelatū in tabernaculo corporis tui. eleuat manū suā ad prosternē- dum te dextera dei. Incede igitur simpliciter in mandatis obedientie: addens voluntati simplicitatē: intentiōni illuminationē. For- titudo enī simplicitas via dñi que obedientia est: qui obediētes sunt: simplicitate incedūt. Tercius gradus est hilariter obedire. hilarē enī datorē diligit de⁹. Non ex tristitia inq̄t aplūs: aut ex necessitate. Serenitas in vul- tu. dulcedo in sermōib⁹. multū colorāt obe- dientia obsequētis. Unde et gentilis ille po- eta ait sic. Sup omnia vultus accedere boni. Quis enī locus obedientie vbi tristitie cer- nitur egritudo? Ostendūt plerūq; volunta- tem animi signa exteriora. et difficile est vt vultū nō mutant: qui mutāt voluntatē. Hu- bilis corpi composio. et facies tenebris obfusca tristitie: deuotionē ab animo re- cessisse signat. Respice dauid ante archam dñi hilariter saltantē. et q̄ sapiētē supbien- tis femine reprimit indignationē. Iudam inquit et vilior: erit in cōspectu dñi. Lernis igitur q̄ necessaria et cōueniens sit hilaritas in obedientie executione. Quis imperat li- bēter tristitiā efflant? Sitis ergo p̄fectus esse: hilariter et cū magnavultus alacritate suscipe iubentis impium vt voluntati cora-

dis: simplicitati opus vultus hilaritatē ad- iungas. Quartus grad⁹ est obsecundare ve- lociter. Velociter currit sermo dei: et velocē habere desiderat sequentē. Vides cū quan- ta velocitate currit ille qui dicit: viam man- datorū tuorū cucurri? Fidelis obediens ne- scit moras. fugit crastina. ignorat tardita- tem. p̄ripit p̄cipientem. parat oculos visu. aures auditui. linguā voci. manus operi. iti- nere pedes. totū se colligit vt ipantis colli- gat voluntatē. Vide dñm festināter p̄cipiē- rem: et hominem festināter obediētē. zachee inquit festinans descēde: q̄ hodie in domo tua oportet me manere. Et festināter descē- dit: et excepit eū gaudens. Animaduertisti q̄ et festināter descēderit et gaudenter exce- perit. Audisti obedientiā: audi et obediētie remunerationē. Quia salus huic domui fa- cta est. Intuere etiā ex occasiōe huius obe- dientie cōclusionis grande mysteriū: obli- gnātā signaculo miscēie sententia. Venit enī inquit filius hominis querere et saluū fa- cere qd̄ perierat. Hōne legisti q̄ filius isra- el p̄cepit vt agnū comedat festināter? Fe- stināter quippe veri agni comestio signat implenda. q̄ verba illa que p̄ legē dedit: q̄ p̄ semetipm p̄sens exhibuit. que p̄ ecclesie p̄positos tradenda reliquit. veloci sunt obe- dientia consummāda. Et tu ergo cū volun- tatē cordi. simplicitatē operi. hilaritatē vul- tu cōiunxeris. adde velocitatē: vt sis iuxta aplm velox ad audiendū: et adimplendū ve- locior. Quint⁹ grad⁹ est adimplere virili⁹. Viriliter agite et p̄fortet cor vestrū: oēs qui speratis in dño. Non est fortitudinis ire ad inobediētiā: vel ab obediētia abduci. Si tri- bulatio in tonat: si p̄secutio resulat: si pctō- res tibi laqueū ponūt: si maligni tuū iter ī- pediūt: tu obediētie viā nō deseras: dic. parat⁹ sum et nō sum turbat⁹ vt custodiā mā- data tua. Qd̄ enī supius est enumeratū pa- rū est vtilitatis si fortitudo desit. que ī arce p̄stantie virtutes collocat: et eo vallo munit q̄ furentis impet⁹ aspi- rare nō possit. Manū tuā misisti ad fortia. agendū est instanter et p̄stanter obediendū: necnō inter verberuz asperitatē tā regalis semita est tenēda. sed tenaciori est retinēda seruire. Et vt breui⁹ votes fortitudinis cōcludam⁹: virt⁹ est vir- tutes seruās ac muniēs. Iunge igitur veloci- tati fortitudinē. cōstantiā in cōstātie. et tūc decātabis secur⁹. Nan⁹ pctōris nō moue- bit me. Sextus gradus est hūiliter obedi- re. In hūilitate nostra memor sunt nostri q̄

De virtute obedientie.

So. clxxxviii.

fecit nos. Magna virtus humilitas: sine cu- tus obtentu virtus fortitudinis nō solū vir- tus nō sit: sed in supbie vitiū eripat. Quaz fortiter curabat salū cū esset parat⁹ ī ocu- lis suis: quanta philisteorū agmina p̄sternē- bat: quātis virib⁹ exerebat gladiū. Post q̄ enī tenuit eū supbia et trāsīuit in affectum cordis: debilis et impotēs fact⁹ incircūciso rū armis facile p̄stratus occubuit. Aspice regē in quo humilitas sublimis et humilis sublimitas: felici cōpositione: intercescunt. Dñe inq̄t nō est exaltatū cor meū neq; elati sunt oculi mei. et ad totū itinerariū ei⁹ sedu- la intentiōe recurrit. et quāqua verūm ocu- los reflexeris: inuenies humilitatis florib⁹ esse respersum. Audi nanq; alibi qd̄ dicat. Fortitudinē meā ad te custodiā. Quā vere loquit⁹ iusticie exercitor. Sūt nanq; plu- rimi qui fortitudinē suā nō ad deū sed ad in- anem gloriā custodiūt: qui cōsistūt in virtu- te suā: qui de acceptis virtutib⁹ quasi nō ac- ceperint gloriant. cōditōri facietes iniuriā a quo est omne datū optimū et omne donū per- fectū. Hec ergo fortitudo in supbia trāseat: cōdienda est sale humilitatis. quia nihil p̄- derit fortiter obedire: si p̄tulerit īfelicitate superbire. Illi ergo fortitudinē suā ad deū custodiūt: qui cū fecerint qd̄ facere debent dicere possunt. Serui inutiles sum⁹: qd̄ de- buim⁹ facere fecim⁹. Septim⁹ gradus est: indefinēter obtemperare. Non qui inceperit sed qui p̄seuerauerit saluus erit. Incipere multorū est: p̄seuerare paucorū. P̄seue- rantia singularis est filia summi regis. vir- tutum fructus: earūq; cōsummatio. totius boni repositoriū. virtus sine qua nemo vide- bit deum nec a deo videbit. finis est ad iusti- ciam omni credenti. in qua virtutū cōuent⁹: reuerendū sibi thalamū consecrauit. Quid enī currere p̄dest: et ante metā cursus de- ficere? Sic currite vt cōprehendatis: dicit aplūs. Qd̄ p̄seueranti pede cursum suum p̄seuerat qui dicebat. Cursum cōsummaui. Qd̄ longū cursum felix ille latro comple- uit. cōsummat⁹ in b: enī expleuit tpa mul- ta. Deniq; et dñs p̄phetaz loquit. Si con- sus fuerit iustus a iusticia sua q̄ fecerit iniq̄- tatem: omniū iusticiarū eius nō recordabor. Vides ergo q̄ p̄funda obliuione virtutes ille sepeliuntur: quas p̄seuerantia non īstī- gniuit. Sola est que amatoz obediētie ad regis cubiculū introducit: vt euz videat in decore suoz in quē desiderant angeli p̄spi- cere. Invia igitur illa quā ambulamus: abscō-

derunt superbi laqueū michi. Difficilis est via ista: et grauis spmōsis anfractib⁹: mul- tipliciū vinculoz nexibus innodata. An tu tibi putas obediētie fructū: cū subditus au- dit obediētiā: quā multis expetierat vot⁹: cū ei p̄cepit quod multo deat dignitatē gau- dio et leticia fluitet. potentie fulciatur yma- gine? Et ecōtrario autē an tu illi obediētie meritū assignas: que cū aduersitate proces- dens animū terret audiētis. grauis ad au- diendum. grauior ad implendum. ad tenen- dum grauiissima? Non est ita. Faciendū est vt a prosperitate animo separemur. et adā- stratē animo cōplectamur. si volum⁹ illum sequi qui regnū fugit: et ad passiōē volūta- rius venit. Animaduertis igitur quia vie iste vie vite sunt: ducentes ad vitam. Beati mī- tes: quoniam mites docebit dñs vias suas. p̄tinget enī eis qd̄ sequit. Adimplebis me leticia cū vultu tuo. Quia q̄ diu sumus in corpore pegrinamus a dño. longe sumus a facie dei. a vultu glorie. a cōtemplatiōe ma- iestatis. nisi quia plerūq; misericors et mi- serator dñs illuminat vultū suū: sup nos. Hoc autē facit cū remota nube illa que op- posita erat ne trāsiret oratio. accedim⁹ ad illum et illuminamur. reuelata facie gloriāz dei speculantes. Non aut ita p̄prie reuela- ta facie accipiam⁹: cū videam⁹ adhuc per speculum et in enigmate: et carnali ope tene- amur. Reuelata dicit: quantū ad caliginem corpi. Unde spiritus iste creat⁹ aliqñ cre- atorē spiritūū emergit: et adherēs ei vnus cū eo efficit. Nulli⁹ aut momentū est ista cō- templatō: q̄ spūs claustris corpi circum- datus frequēti carnis cogitatiōe religitur et supra creaturā constituit. infra quoq; vi- lissima primus repitur. Sed et creator spū- tus cui magna sunt opa: exq̄sita in oēs vo- lūtates ei⁹. mō accedit nesciētib⁹ nobis. mō ignorātib⁹ nobis recedit. q̄ nescim⁹ vñ ve- niat aut quo vadat. Et plerūq; quāto fre- quēti⁹ querit: tāto veloci⁹ elōgāt: iū qd̄ et ipse loquit spōse. Auerte oculos tuos a me: q̄ ipi me auolare fecerūt. Qd̄tingit etiā vt cū querit fugiat. sicut spōsa se in cāticis mī- tipliciter ostendit quēsisse et non inuenisse. Hō est aut vultus iste et vult⁹ illi glorie dei inuenisse: q̄ sup cherubim qui vniuersitati angelorū purissimus et clarissim⁹ exhibetur. nobis vero speculatoris et vmbatilib⁹ ad- umbrat ymaginib⁹. Quia vero hic vultus dei sicuti est videre non possumus: adimple- tiōne leticie non habem⁹ donec trahat nos

ad seipm et accedat caput corporis: et sit de
omnia in omnibus. Illic erit adimpletio: hic
est gustus. Sustineat ei et videm? qm suavis
est dñs. sed gustus iste nō transit in potum
qz licet videam? tñ nō penetram?. In gustu
ñō suavis: adimpletio mirabilis. Sāctoz
autē aīe terrenis exute corporib?: que iā ad
sedes ethereas aduolauerūt licet bibant tñ
nō adimplent: nō tñ inebriant. Quāuis ei
multa beatitudine pfruant: expectāt tamē
resurrectionem morituoꝝ corporū: cui in fra
sua duplicitia possederint: sempiterna pfun
dant leticia. Mōdo ei illis singulis singule
stole albe dante sunt: et inuictū vt sustineant
tempus adhuc modicū: donec impij conte
rant duplice contritione: et ipsi gemina bea
titudine coronent. Cum g nōdū habeant
qd habere desiderant: inebriari nō possunt
sed est eis illa visio potus: vt sicut absqz la
bore bibitur: ita sine labore quiescat: donec
satiēnt cum apparuerit gloria eius. Cū autē
resurgem? in vix pfectū in mensura etatis
plenitudinis christi: et gloriosa illa ciuitas
margaritis suis ornabit: et sicut letantium
oīum habitatio erit in ea: tunc adimplebit
nos leticia cum vultu suo. qz videbim? cum
sicuti est. Tunc inebriabimur ab vbertate
domus sue: et torrente voluptatis sue pota
bit nos. diciturqz nobis: bibite et inebriamini
charissimū: qz et aīa illuminatōnem: et cor
p? glorificatōnem iure ppetuo possidebūt. Se
quitur. Delectatōes in dextera tua vsqz in
finem. Sinistra dicitur vita pñs est. Et qz pro
sinistro ducim? quicqd nō multum curam?
p sinistra pñs vita accipit. In qua dñs ele
ctos suos sic ab ipīs pmittit flagellari: vt
etiā patiat occidi. An non tibi vidēt obli
uioni dari qd dicunt: ppter te mortificamur
tota die estimati sum? sicut oues occisōis:
quare faciem tuā auertis: obliuisceris inopi
e nostre? Pter dextera? ño illa beata vita
signat: q nescit nisi gaudia: de qua nihil di
cere possum? nisi qz gloriosa dicta sunt de
te ciuitas dei. Ibi sunt delectatōes ille qd
oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec i cor
hominis ascenderūt que pparauit deus di
ligentibus se. In sinistra tribulationes: in
dextera delectatōes. Alsquo autē? Alsqz in
finem. Quis est iste finis? Finis ad iusticiā
xps oī credenti: finis ille de quo sapiēs dicit.
Te cernere finis est psummat. Ipse est fi
nis ad quē cū venerim? nihil ampli? stie
mus: esus xps spūs ecclesie: qd ē bñdict?
in secula. Amen.

De quinqz negotiationibus et qnqz
regionibus.

Egociamini dum ve
nio. verbū patris: vnigenit? dei:
sol iusticie summ? ille negociator
de vltimis celoz finibus nre redemptionis
pñs aspo: raut. Fidelis ista negotiatio et
oī acceptōne dignissima: in qua rex: fili? re
gis efficit negotiatio: aux. p blūbo tribuit:
p peccatore donatus est iustus. Qd inde
bita miseratio. q gratuita etiā. p bta vile
ctio. q inopinata dignatio: q stupenda dul
cedo. q inuicta māsuetudo. q vilis negoci
atio: vbi filius dei p seruo tradit: p creata
creator occidit: p mancipio dñs condēnat.
Tua sunt hec xpe opa: q de lumine celi ad
tenebras iferni: a dextera maiestatis ad mi
seriam hūanitatē: a gloria pñs ad mortē
crucis descendit: in infernū illustrādo hōez
redimēdo. supando mortē et mortis autorē
Unus es et secundū nō habes: quez ad nos
redimēdū. ppria benignitas iuitauit: mi
sericordia traxit: veritas qua te venturum
pmiseras compulit: puritas vteri gñtal
suscepit: salua virginitatis integritate po
tentia eduxit: obedientia in oībus deduxit
potentia armavit: charitas verbis et mira
culis manifestauit. Absint pcul negotiato
res terre themā: recedāt filij agar: qd ex dñe
rūt prudentiā: elongent a me gygates: a se
culo notati: qd ab initio fuerūt statura māg:
scientes bellum. Non hos elegit dñs: neqz
viam discipline innenerūt. ppter ea puerūt
sed dedit eam iacob puero suo et israel dilec
to suo. Abscōdisti ei hec dñe a sapiētib? et
prudentib?: gygantib? et notatis: q magni
facti sunt videlz i oculis suis: et reuclasti ea
puillis et humilib? tuis. Libent amplector
negociatōnez tuā: qz negociū meū est. Nec
mercimonia cuz summa suauitate ruminat
aīa mea. ño solū aut ruminat s; et reuocat
ruminationem tuam: quia intelligit qd vili
git: et pmedat memorie qd elegit. In his ne
gociatōnib? pñs esse aīaz meā: vt fiat na
uis institoris: de longe portans panē suum.
Negotiabor: donec venias: venienti letus
occurram: et vtiā audia: euge serue bone:
Tui sunt celi et tua est terra: et regidib? tuis
negotiabor secur? te solū hñs i itinere du
cem: in piculis ptecor: et psortē in tribula
tōne. Regiōes tue qnqz sunt qz pambulat
ad negociandū institores tui: vbi te qñunt
electi tui. Prima regio ē regio dissimilitudis

De quinqz negotiationibus et qnqz
fo. clxxxix

Mobilis illa creatura in regione similitudis
fabricata: qz ad imaginē dei facta: cū in ho
nore esset nō intellexit: et de similitudine ad
dissimilitudine descendit. Māg. pñs dissimilitudo
de pado ad infernū de āgelo ad
lumē: d deo ad diabolu. Excedāda cōuer
sio: gloria in miserā: vitā i pugna ppetua
captiuitate puertere. Maledicta descensio
de diuitijs ad paupertatē: de libertate ad ser
uitutē descendere: de rege ad laborē. Miseri
nos et miserabilē nati: qd? datū est nasci in
merore: viuere in labore: in dolore mori: de
pctore pctores: d debitorē debitorē: d cor
rupto corrupti: de subacto subacti geniti et
generātes: sum? gēs peccatrix. pñs gra
uis iudicare: sem pessimū filij scelerati: addē
tes puaricatōz. Ecce qñ nō sum? sic sumus
corā eo: qñ nihilū inane reputati: putātes
nos aliqd esse cū nihil sim? Vulnerati sum?
ingredietes mūdū: puerfando i mūdō: ere
undo de mūdō: a plāta pedis vsqz ad xticē
nō est sanitas in nob. Houerat hec ille sub
limis ppheta: q statū hūanc miserie deplo
rans in hec vba pcepit. Graue iugū est sup
filios adesta die erit? d vtre mñs eoz vsqz
in diē sepulture in matrē oīz. In hac dissimilitudo
fūgitōe qd negociabimur dñe de?
Aspicio gen? hūanū ad ortu sol? vsqz ad oc
casu hui? mūdi nūdinas pambulare: alios
diuitias qñere: alios honorib? ihiare: alios
fauoralis aure suauitate raptari. Sed qd d
diuitijs? ñone cū labore acqñrūt: cū timore
possident: cū dolore amittūt? Thesaurifas
et ignoras cui pgregabis ea. Vide qd tum la
bore pñs diuitijs assumpti. Trāsis ma
ria et aliū tibi oīe apīs nauigādo: fm sapi
entē trib? digitis distās a morte: patriā fu
gis: relinqs pñs: diuelleris ab vxore: fi
lios nescis et oīm necessitudinū oblit? qñs
vt acqñras: acqñs vt pñs: pñs vt doleas.
Filij hōiū vsqz graui corde: vt qd diligi
tis vanitatē et qñtis mēdaciū. Que ē ista
dementia filij adā: circuire maria: pambu
lare terras: rapi extra mūdū: in laboribus
plurimis: in vigilijs multis: in ieiunijs cre
bris: in morib? frequēter? Ecce qñs diui
tie. Sed quid de honorib? In sublimi loco
posuit? es: ducē te cōstituerūt. Vide si non a
deo indicādas es: ab hoīb? spectandus: ab
oīb? lacerāndus. Similes es: excubas ante
limina pñcis vt pñcipatū acqñras et ferra
to vestit? amictu pñis: es vulneri qd hono
ri: morti qd vite: piculo qd pñio. Si de forte
dñi: ñone eps romanū pñficē: archidiaconus

vel dyacon? epm pñficat? Vide etiā
vtrū excusseris man? tuas ab oī mūere: ne
cū simōe audias: nō est tibi ps neqz fors in
sermōe isto: qz voluisti donū spūsū cū pecu
nia possidere. Nihil ad nos de rectorib? ec
clesie iudicare: videāt ipsi amici spūsū: cū de
spōsa cepit erigere rōnē q iudicat oīb? fre
in eqtate. Nūquid in honore sine dolore: in
plātōne sine tribulatōne: in sublimitate sine
vanitate esse qd pñt? Ecce quales honores
Quid autē de gloria? Gloria tibi vñ fetide
puluis: lim? terreris i cōtumeliā? ño tibi
nō tibi: sed nō dñi gloria cede. Illi pñtite
gloriā suā: q gloriofus est i scis suis. Illum
lauda quē laudāt angeli in celis. Nunqd et
ipsa inanis gloria: q nihil aliud est q anriū
inflatio vana: q haberi vix pñt sine inuidia?
Respice quos aīcedis et cogita: qz omnib?
inuidie semina pñuisti. Des g aduersum te
torius flumib? inflāmant: tua felicitate tor
quent: tuaytū gloriā. Ecce gloriofus ide
odiosus: vñ sublimis ide hūilis ide sollicit?
vnde securus. Vides ergo qd vane pñturbat
oīs homo. Nec sunt mercimonia q inueni
unt in regione dissimilitudis. Prudens g
negociator: q vider in diuitijs labore: in ho
norib? penā: inuidiā in gloria: facit sarcinā
suam mūdi cōtēptū et fugit. Secūda regio
est pado claustrū. Eere claustrū est pa
radysus: regio vallo discipline munita: in q
pñs est mercū fecūda fertilitas. Sñosa
res: homines vñ? moris habitare in domo.
bonū et iocundū habitare frēs in vñū. Vide
as illū peccata sua descentē aliū in dei lau
dibus exultantē: hūc homib? ministrantē:
illum alios erudientē: hunc orantē: illū le
gentē: hūc miserentē: illū peccata puniētē:
hūc charitate flagrantē: illū humilitate pol
lentē: hūc in pñs humilē: illū in aduer
sitate sublimē: hūc in actiua laborantē: illū
in cōtēplatiua descendentē: et poteris dicere
castra dei sunt hec. Quā terribilis est loc?
iste: nō est hic aliud: nisi dom? dei et porta ce
li. Quid tibi g fidelis aīa in his nūdinis est
cōsecrandū? Pderambula xñtes cohabi
tantū i domo dñi xñtutū: et fac inde sarcinā
tuā formā viuendi. Que pñs habitabas in
regione vmbra mortis: trāsi ad regionem
vite et xñtatis. Tercia regio est regio expia
tionis. Tria sunt loca q morituoꝝ aīe pñs
uerfis meritis sortitūtur: infern? purgato
rium: celū. In inferno impij: in purgatorio
purgādū: in celo pñcti. Qui i inferno sunt:
redimi nō possunt: qz in inferno nulla est re

demptio. Qui i purgatorio sunt: expectant redemptionem: per cruciadi aut calore ignis: aut rigore frigoris: aut alicuius gravitate doloris. Qui i celo sunt: gaudio gaudet ad visionem dei: christi fratres in natura: coheredes in gloria: similes i eternitate iocunda. Quia igitur primi redimi non possunt: et ceteri redemptionem non indigent: restat ut ad medios transeam: per passionem: ubi iusti fuim: per humanitatem. Quia in ista regione et videbo visiones: hac grande: quod puer per glorificandos filios in manu tectoris relinquat non ad occisionem sed ad purgationem: non ad iram sed ad misericordiam: non ad destructionem sed ad instructum ut iam non sint vasa ire apta in interitum sed vasa misericordie per apta ad regnum. Surgam ergo in adiutorium illis: interpellabo gemitibus: imploabo superius orationibus: itercedam satisfactionem sacrificio singulari: si forte videat deus et iudicet: ut labori puerat in requie: misericordiam in gloria: verbera in coronam. Dis ei et huiusmodi officijs potest eorum penitentia refecari finiri labor: destrui pena. Percurre ergo que cunctis est fidelis anima regione expiationis: vide quid in ea fiat: et in nudis istis fac sarcinam tuam affectu patienti. Quarta regio est regio gehennalis. Regio dura et gravis: regio exterminanda: regio fugienda: fra obliuio: terra afflictio: terra miseria in qua nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat. Locus letifer in quo ignis ardens: ubi frigus rigens: vermis immortalis: fetor intolerabilis: mallet patientes: tenebre palpabiles: pressio per totum: iundatio vinculo: horribiles demonum facies. Locus tremor atque horreo ad memoriam istius regionis: et cuncta sunt omnia ossa mea. Quod cecidisti lucifer qui mane oriebaris: Dis lapis preciosus opimentum tuum: modo subter te sternet tinea: et opimentum tuum vermis. Deus quanta distantia inter opimentum preciosi lapidis: et opimentum vermis: infelicias paradisi et tinea inferni. Scio quia paratus est ille ignis diabolo et angelis ei: et hominibus similibus ei: ubi sine fine finit: sine morte moriens torquet sine cessante. Quis igitur i infernum descendit: percurrat mentalibus oculis tormentorum officinas: fuge scelera et vicia pro quibus scelera homines et vicia perierunt. Habe odio iniquitatem: et dilige legem domini: et in tam formidolosam nudum fac sarcinam tuam odium peccati. Quinta regio est paradisi superlestis. Beata regio superna: vir tutum: ubi beata trinitas a beatis facie ad faciem videtur: ubi illa sublimia agmina

sublimi pennarum applausu: sanctus sanctus sanctus dominus deus sabaoth clamare non cessant. Locus est voluptatis: ubi torrente voluptatis potant iusti. Locus splendor: ubi iusti fulgent sicut splendor firmamenti. Locus leticie: ubi leticia sempiterna super capta eorum. Locus abundantie: ubi nihil deest videtur. Locus suavitatis: ubi apparet domini salutem universis. Locus pacis: ubi in pace factus est locus eius. Locus ammirationis: ubi sunt mirabilia opera eius. Locus satietatis: ubi satiabimur cum apparuerit gloria eius. Locus visionis: ubi videbitur magna visio. Regio sublimis plena diuitiarum de valle lachrymarum suspiramus ad te: ubi sapientia sine ignorantia: memoria sine obliuio: intellectus sine errore: ratio sine obscuritate splendet. Regio in qua dominus transiens ministrabit electis suis. Id est: talem se qualis est ostendet. Illic erit deus omnia in omnibus: ubi rex universitas mirabiliter ordiatur abbit creatori gloria: leticia creature. Curre igitur spiritualis anima oculis desideriorum per regionem istam: et vide regem glorie in decore suo gloriosum: stipatum legionibus angelorum: sanctorum ornatu agminibus deponentem superbos: humiles exaltantem: vanantem demones: homines redimentem et dic. Beati qui habitant in domo tua domine: in secula seculorum laudabunt te. Cui ergo mente precepis tam preciosas nudinas: mercimonia tam preclara: construe sarcinam tuam amorem dei. Audisti regiones: quia quatuor nudinas: sarcinam construxisti et beatus es. Negociare ergo dum veniat dominus deus tuus: ut ei dicere possis. Domine quoniam talenta tradidisti mihi: ecce alia quoniam superlucras sum: et audire merearis: intra i gaudium domini tui sponsi ecclesie: qui est benedictus in secula

Parabola beati Bernardi de filio regis.

Ex diues et potentis

deus omnipotens filium sibi fecit hominem quem creauerat cui sicut puero delicato pedagogos delegauit legem prophetas ceterosque tutores et auctores usque ad presentium tempus eius comminationis. Intrauit enim et monuit dominum cum paradysi constitutus: omnesque thesauros glorie sue ei ostendens et reprobans: si se non dederet. Et ne quid deesset bonis siquidem ei etiam liberum arbitrium indulsit: ut enim bonum eius esset voluntarium non coactum

Parabola de filio regis.

fo. cxc.

Accepta licentia boni et mali: cepit enim tederet bonorum suorum: concupiscentia sciendi bonum et malum. Egressus igitur de paradiso bone conscientie noua quies non sciebat: qui nulla ad huc nisi bona nouerat: paternis legibus et pedagogy relicti madducavit de ligno scientie boni et mali contraverit patris: abscondens se miser et fugiens a facie domini cepit vagare puer insipiens per montes altitudinis per valles curiositatis: per campos licentie: per nemora luxurie: per paludes voluptatum carnalium: per fluctus curarum secularium. Audens antequam predo lasciuum puerum sine custode sine rectore: procul a domo patris vagante accessit et pomula illa inobediente manu male per suasionem ei porrigens: postquam consensu ab eo elicit aggressus est miser et in terram: id est in terrenam eius desideria precipitans: pedesque in metis affectiones ne funderet fortissimis ei secularis concupiscentie vinculis alligatis: manusque operationis et oculos metis: misit enim in nauim male securitatis: et flate vehementer vento adulationis transiit cum in longinquam regionem dissimilitudinis. Veniens ille in regionem non suam: venalis factus est omnibus qui pertergrediuntur viam. Discit porcos pascere filiquas porcorum madducare: didicit omnia que didicerat: et discit que nesciebat: seruilia scilicet cet opera. Vincitque i desiderio carcere: ubi in circuitu impij abulatur: in mola illa impie circuitus cogit molere emolumento male conscientie. Propter dolorem. Et ubi nunc est pater ille potest filium? et dulcissimus: atque liberalissimus? Quod potest obliuisci filium vteri sui? Absit absit. Non obliuiscit: sed miser est dolet et querit: de absentia et perditio filij sui. Nondat amicus: sollicitat seruos omnes que suscitatur ad requirendum eum. Anus seruoque tior ad imperium domini filij fugitiui vestigia persequens in profundo carceris iuenit filium regis carnalibus peccatorum foridibus obstru: viculis et cathenis male consuetudinis ligatum: miserum et amentem in miseris secum et ridere. Quod verbis et verberibus vgens ut exiret et rediret tanta miserum confusione deiecit: ut sic mortuum vicinus iaceret et adhereret in fra ventrem eius. Egressus est vestigio alius cui non spes: vidensque filium regis a timore non erutum sed obrutum: non adiutum sed delectum: accessit lenis et suscitatus de terra inopem: et de stercore erigens pauperem: lenisque caput eius et coacta in unum consolationis veste: oculos ei de tergens et faciem: heu inquit quoniam mercenarius i domo patris tui abundat panibus: tu autem hic

fame peris. Surge obsecro et vade ad patrem tuum et dic ei. Pater fac me sicut unum ex mercenariis tuis. Tunc ille tadem vix ad se modicum reuersus: tu ne es inquit spes? Et quomodo spei introitus potuit pater: in tantum et tam horribile profundum desperationis mee? Ego inquit illa: sum ille a prece tibi transmissa te adiuturum. te non deserturum: donec te introducam in domum patris tui et in cubiculum genitricis tue. Et inquit ille dulce leuamen laborum: dulcis consolatio miserorum: vna et non infima de tribus cubili regis assitricibus: vides carceris mei profundum immane: vides vincula que tamen ad ingressum tuum iam ex maxima parte diruta sunt et dissoluta: vides captiuorum meorum immanem multitudinem: fortitudinem: velocitatem: astutiam: quis tibi locum hic? At spes ne timeas inquit: qui nos adiuvat misericors est: qui pro nobis pugnat omnipotens est: pluresque sunt nobiscum quam cum illis. Super hec omnia adduxi tibi a patre missum equum desiderij: cui cum insederis me duce ab his omnibus securus perficeris. Dixit et molibus stramentis pie deuotionis submissis: et bonorum exemplorum calcibus additis equo desiderij imposuit filium regis: sed frenum de fuit. Tanta erat festinatio fugiendi. Illico equus currit infrenis: trahit spes ante: timor autem retro verberibus urget et munis. Tunc videntes hec turbati sunt principes edom: robustos moab obtinuit tremor: obriguerunt omnes inhabitatores chanaan. Ir ruat super eos formido et pauor: in magnitudine brachij tui: sicut immobiles quasi lapis donec pertransit filius tuus domine: fili tuus iste quem possedisti. Sed cum sic feruntur precipites: effugiunt quidem: sed non sine periculo: quia sine modo sine consilio. Propter quod a prece transmissa accurrit prudentia: vna de summis principalibus palatij: in comitatu amica habens temperantiam: et tenens curretes partius inquit obsecro parti. Dicit ei salomon. Qui festinus est pedibus: offendit. Si sic curritis offenditis: si offenditis caditis: si caditis filium regis quem suscepistis liberandum: inimicis redditis. Nam si ceciderit: illico manus eorum erit super eum. Nec dicens frenum discretionis imposuit ferui do illi equo desiderij: cuiusque habenas teperrantie regendas commisit. Cumque timor retro de vicinia et virtute inimicorum et tarditate fuge causaretur: vade inquit per dedita retro sathanas: scadalus es nobis. Fortitudo et laus domini et factus es nobis in salutem

Et ecce fortitudo miles domini egregius: accurrens per campū fiducie: extracto gladio leticie: nolite inquit nolite turbare plures nobiscū sunt q̄ cū illis. Tunc prudentia curie celestis afflueta cōsilijs: cauete inquit obsecro: q̄ hereditas ad quā in initio festinat si cur dicit salomō: in fine benedictioe carebit. Profectu scilicet iustitiae: nō tā festinant q̄ prudenter. Inimici enī non sunt in itinere: sed iuxta iter scandalū solent ponere: in viuis et triuis et viarū anfractib⁹. Precedā itaq; vos autē tenete viā iusticie et velocit̄ intro-ducere: vos in castra sapientie: q̄ iā nō procul sunt a nobis. Sapientia ei est de q̄ dicit. Cōcupiscēs sapientiaz: discite iusticiam. Sic itaq; dū viā carpūt: viger timor: spes tra- hū: munit fortitudo: reuerentia moderat: pudet et instruit prudentia: ducit et p̄du- cit iusticia: appropinquat fili⁹ regis castris sa- pientie. Ne noui hospitis auditu aduētū p̄occupat eū qui se cōcupiscit: occurrit et o- stendit se in vijs hilarit̄. Fossā vero p̄funde humilitatis castra cingebat: sup quā fortis- simus et pulcherrim⁹ murus obedientie edi- ficatus celos penetrabat: quē bonorū exim- plox historie vndiq; depicte mirabilis deco- rabat. Edificatus autē erat cū p̄pugnacu- lis: mille clipei ex eo depēdebāt: oīs arma- tura fortitū. Porta professionis omnib⁹ pa- tens: ianitor in limie vgnos inducēs: et in- dignos abijciēs. Preco sup portā clamās. Si quis diligit sapientiā ad me declinet et eam inueniet: et eam dum inuenit beatus est si tenuerit eā. Huc filius regis occurren- tis sibi sapientie ducatu introductus: imo- nis depozat⁹: familie regie vallat⁹ obse- quijs: ad medie ciuitatis arcē p̄ducit: vbi i- psa edificauit sibi domū. Scidit colūnas sep- tē subdidit sibi gentes supborū et sublimiūz colla p̄p̄a virtute calcavit. Ibi collocat⁹ i le- cto sapientie: quē ambiūt sexaginta fortissi- mi ex fortib⁹ israel: vniuscuiusq; ensis super femur suū. Adest dauid in tympano et cho- ro: in cordis et organo. ceteriq; celestis cu- rie paranymp̄i gaudētes et exultātes ma- gis super vno peccatore p̄niam agente: q̄ supia nonagintanōū iustos q̄ nō indigent p̄nia. Et ecce veniēs ab aquilone vent⁹ tur- binis et ignis inuoluēs totā cōcussit domūz sapientie: castra turbauit. Egressus ē enim pharao cū currib⁹ et eq̄tib⁹: p̄sequens fugien- tē israel. Cogitauerūt etiā vnanimib⁹ simul aduersus eū. testamētū disposuerūt taber- nacula ydumorū et hīsmabelite: moab et aga-

reni labal et amon et amalech: alienigene cū habitantib⁹ tirū. Et enī assur ille magn⁹ ex terminator diabolus venit cū illis. Quid multa? Obsessa est ciuitas: iā surgunt ten- tationū machine: viger vndiq; inimicus il- le in insidijs draco in aperto leo: cogit soci- os: ignes inscit: perfodit muros: bella sus- citat: insidias submittit: totius vrbis mini- tans excidiū. Intus vero timor et agustie: et a vehementi et improuiso hostiū impetu dōs turbati sunt et mori sunt sicut ebr⁹: et omīs sapientia eorū deuorata ē: et clamauerūt ad dñm cū tribularent. Currūt ad arcē sapie- tia: mala nūciantur: cōsiliū querūt. Reuersa enī ad se prudētia p̄sulit sapiāz quid facto op⁹ sit. Illa accelerādū testat⁹ regis summi q̄- rendū cōsiliū. Et q̄s inquit ibit nobis? At sa- pientia: oīs inquit. Et ne morā faciat i eūdō: a- scendat sup equū fidei. Nescita diu oratio et in tanto tumultu vix tādē inēta adēst: a- scendit sup equū fidei: p̄ficiscit p̄ viam celli nec cessat donec intret portas dñi i cōfessio- ne: atria ei⁹ i hymnis. Et sic familiare man- ciplū: cū fiducia accedēs ad thronū glorie eius: exponit necessitatis sue negociū. Au- dito rex filij piculo: cōuersus ad cōsortē re- gni sui caritatē. o iquit quē mittat: et q̄s ibit nobis? At illa: ecce ego inquit mitte me. Tūc rex p̄uales inquit p̄ualebis: et liberabis eū. E- grederet facit. Illico egressas a facie dñi reginā celi caritatē tota comitat⁹ militia ce- lestis: veniēs q; descendēs i castra. a virtu- te et leticia presentie sue illico oīa exhilara- uit: cōmota cōposuit: turbata pacauit. Red- dita est miseris lux: timidis fiducia. Redit corā spes que pene aufugerat: fortitudo q̄ pene corruerat. Resumit constantiā tota sa- pientie militia. At inimici ciuitatē obsiden- tes: q̄ naz est iniquit̄ exultatio in castris? Non fuit tanta exultatio heri et nudiūst⁹- tius. Ne nobis: venit deus in castra. ve nob⁹ fugiam⁹ israel: deus enī pugnat pro eis. Sic fugientibus inimicis gratie impet⁹ le- tificauit ciuitatem dei: sanctificauit taber- naculū suū altissimus. Deus i medio ei⁹ nō p̄mouebit: adiuuabit eam de⁹ mane dilucu- lo. Conturbatē sunt gētes et inclinata sunt regna: dedit vocē suā mota ē terra. Dñs x- tutū nobiscum: suscepit nos: deus iacob suscipiens ergo puerum dei: puerum suū regina caritas euegit ad celum patris deo representauit. Cui pater placit⁹ ac seren⁹ occurrens: cito inquit proferre stolam pri- mā et induite illum: et date anulum in mā-

etis et calciamēta in pedib⁹ eius. Et p̄duci- te vitulū saginatū: et occidite illū. Epulare enī et gaudere oportet: q̄ iste filius me⁹ mor- tuus fuerat et reuixit. perierat et inuētus ē. Hora hic quattuor in pueri nostri liberatō- ne. Primo penitentiā sed fatuā. secūdo fu- gam sed temerariā et irrationabilē. tercio pugnā sed trepidā et meticulosā. quarto victoriā validā et sapientē. Que omnia i vno quolibet fugiente de seculo inuenies. Pri- mo enī est ebes et inspiēs. postea p̄ceps et temerari⁹ in p̄peris. deinde trepidus et pu- sillanimus in aduersis. postremo puidus et eruditus et perfectus in regno charitatis.

¶ Parabola eiusdem de fide spe et ca- ritate.

Ex nobilis et potēs

tres habuit filias: fidē spem et ca- ritatē: his delegauit ciuitatē eri- mīā: humanā animā. In q̄ cum tres sunt ar- ces. rōnabilitas. cōcupiscibilitas. irascibili- tas vnicuiq; suā cōtradidit: fidei p̄mā: spei secundā: caritati terciā. Rationabilitati p̄- ficit fides. q̄ fides nō habet meritū vbi hu- mana rō p̄bet exp̄imētū. Cōcupiscibilitati spes. q̄ cōcupiscere nos nō licet q̄ videmus sed q̄ speram⁹: et spes q̄ videtur nō est spes. Irascibilitati caritas feruor scz feruor: vt feruor x̄tus feruor nāfe dñe: imo feruor nāl attollat se i feruorē x̄tus. Ingressē ille vnaquēq; p̄ posse suo domū suā ornat et p̄curat. Custodez ergo domus sue in rōna- bilitate fides ponit prudentiā: vt suū ius i ea sibi cōseruet: rōnem sub legim⁹ fidei et intra terminos a fide positos cōpibeat. At autē fiducialiter in domo ageret: addidit et obedientiā. At obedientia p̄cessum operis et tolerantia haberet laboris: subdidit et pa- tientiam. At autē etiā inferiorem actū vel sensuū familiā regere bñ posset et dispēsare ipam ei dispensatōnē subfecit. At fm aplm honeste et fm ordinē oīa fierent. addidit et ordinem. Ne maledictio intraret domum: maledicta enī oīs dom⁹ indisciplinata: cu- stodem in porta posuit disciplinā. Spes autē in cūpiscibilitate domui sue sobrietatē p̄- fecit. vt ius suū in ea sibi conseruaret et principale eius sibi semper seruire compel- leret. At autē inferiorem voluntatē et volu- pratiū familiā discrete regere sufficeret: ipa ei subdidit discretiōem. Cui etiā cōcupi- scentia carnis addidit continentia: cōcu- piscentiā oculorū constantiā. cō ambitionem

seculi humilitatem. Et ne egestas intraret: domū: vbi enī multa verba sunt (sicut dicit salomō) ibi multa egestas: silentiū custo- dem posuit in limine. Ne charitatis suam do- mū ad austrū et meridiem positā: amice sibi pietati cōmiserūt: iusq; suū omne ei tradidit. subdens ei ad obsequiū p̄mū: mūdiciā cor- poris. deinde cōgruas exercitatioes videlz lectiones: meditatioes: oratioes: et spūales affectōes. Et ne ingressa domū miseria cō- turbaret beatitudinē filiorū dei: qui in septi- mo gradu id est in p̄fectione beatitudinis positi in domo charitatis ludūt et iocundā- tur beati pacifici: ipam pacē custodē in por- ta cōstituit. Sic ordinatis domib⁹ suis: toti- us ciuitatis quasi p̄positū quendam ycono- mū posuerūt libez arbitriū. Quo pacto re- deunt in domū patris puelle regine. Inimi- cus homo supueniēs ordinē et gloriā ciuita- tis vidēs et inuidēs machinā insidias: et in- gredi cupiēs corruptis duob⁹ de p̄cipuis ci- uibus discretiōe et dispēsatiōe: vniuerse ma- licie sue exercitiū introduxit p̄ portas ratio- nabilitatis et cōcupiscibilitatis. Idē posuit ciuitatis liberū arbitriū qui toti⁹ ciuitatis dimissus erat custos et arbiter. pater famili- as quippe p̄gre p̄ficiscēs dedit seruis su- is potestātē cuiusq; opis. ligat vinculis fer- reis et in carcerē mittit. Precipitatis de ar- ce rationabilitatis: custodib⁹ suis: moroz tra- fidē blasphemia inducit. Cū qua irruentes cōtradictiōes: cōmotiōes et cōfusiōes. cete- raq; hmoi turba. cūctaq; sibi diripientes. si- biq; quicqd libeat vendicantes in rōnabili- tate nihil rōnis reliquerūt et ianitore pem- pro scz disciplina: ostib⁹ intrādī et exēundī copiā p̄buerūt. Porro in domū spei cōcupi- scibilitatē scz ingressas omnia sibi vēdicans dñā luxuria totā eam de supiorib⁹ deiectaz ad ima deuoluit. et cōcupiscētie carnis cōti- nentiā cōcupiscētie oculorū cōstantiā. ambi- tionē seculi humilitatē p̄culcandā tradidit et illudēdā. Et pempro silētio ianitore: omī- bus et intrātib⁹ et exētib⁹ fecit portā pate- re. Sobrietatē vero et socias sobrietatis vir- tut⁹ aut occidit aut icarcerauit aut i exiliū destinauit. Exinde ad supiorē citat⁹ arcē cō- scendit: et pace ianitor et custode summe be- atitudinis pempro. miseria ingredit. Mor- enī dñā supbia ascendens in arcem: supbia eorū q̄ te oderūt ascendit semp: pietatez de- ea impie deturbauit: totamq; illā pietatis et pacis familiā morte vel exilio damnauit. Nam q̄cumq; vult sanctuariūz dei. ingredit.

quēcūq; sancta in eorū quēcūq; hacten⁹ filiis
leui tū accessibilia erat et visibilia: iam p-
phanata sū direpta ab inimicis in babilonē
trāsferunt: et de vasis tēpli cōcubinis regis
babilonij ppinat. Sic capta est et cōfusa to-
ta ciuitas. Scdm gloriā ei⁹ facta est igno-
minia ei⁹. Confusus omib⁹: ad dñas tristis
nūci⁹ venit p dīscipline gratia. Et ego
inquit dabo gratiā sed p mitterēdus ē timor.
Ipe enī pibit ante illam: parare vias eius.
Egressus timor a facie dñi venit ad ciuita-
tē baculū habēs dīscipline in manu ei⁹. In
uenitq; portā difficultatis obseratā et obfir-
matā vectibus male cōsuetudinis. Janitor
pca⁹ et improb⁹ carnis lasciuia in portā ade-
rat q timorū fatis infest⁹ opprobrijs et cōui-
cijs eū fatigabat. At ille facto impetu fidu-
cie. frāgens vectes male cōsuetudinis por-
tas diruēs difficultatis miser illū corripit.
et baculū eū dīscipline quē tenebat vsq; ad
mortē purget. Statimq; signū adueniētis
gratie sup portas eleuās totā ciuitatē ver-
tit in timorē. Post quē gratia ingredit⁹ ci-
uitatē: secū totū illū virtutū celestij exerci-
tū adducens. Mor pars inimica disparuit.
Xtutes vero ad nota pūda recurrūt. p dō
cedentes illico et se eas accusantes. et de ce-
ptas discretio et dīspensatio veniā pcanē. pro-
dit de vinculis et ad occursum dñe gratie fe-
stinat arbitriū. sub regno gratie nūc tandē
se sperās fore libez. Fercula pparant filia-
bus regis dom⁹ suz: et mēse ponunt o grue.
In mēsa quippe fidei panis ponit doloris et
aque angustie et cetera penitentie fercula.
In mēsa spei panis cōfortiās et oleū exhila-
rās faciē. et cetera cōsolatōnis fercula. In
mēsa caritatis panis vite vinūq; letificās et
omnes delicias paradisi. Itā ingrediunt⁹ et epu-
lant⁹ et custodiūt ciuitatē. S; nīl dñs custo-
dierit frustra vigilat qui custodit eam.

¶ Parabola cui⁹ supza de nuptijs fi-
lij regis et de ornamētis sponse sue.

Glūs regis supcele

stis hierusalē egressus est vt pte-
plaret regna patris sui iseriora.
Qui circūspectis omib⁹ regressus ad pa-
trē ait. p dō oīa regna terraz circūmī: et q i

oib⁹ agerent diligēter asperi. Clamorē eti-
am sodomoz q ad te ascēderat. vix esse cō-
peri: et vltiōe digna puniui. S; iā tps est vt
in futurū mihi pspiciā: vxorē ducā. filios p-
creem. familiā iā p me regā. Spōsam q mi-
hi habēda cōplacuit in domo regis babilo-
nici vidi. Quā rex ille captiuā tenet. et ne q
sit valeat cognosci. vilib⁹ ac sordidissimis vesti-
bus eā induit. ad hec p dō ad filiū. Absit inq;
a te: vt rē istā facias coeternē et psubstātia-
lis mihi vnice fili. Ethyopissa illa de q dicitis
nō est cōdigna tuo generi vel tue imēstati.
Ad quē fili⁹. Fixū inq; habeo i me et vxorē
velle ducere et nullā nisi hāc mihi cōiūgere.
Si ita est inq; p dō tu coetern⁹ et cōsubstātia-
lis et cōmūpotēs mihi in manu habēs et illā
de captiuitate babilonica liberare. et prout
vis tibi spōsam assumere. Statim astitit in-
numerabilis multitudo angeloz et celestij
agminū. in his nuptijs filio summi regis mi-
nistrare sese pparatiū. Et qb⁹ vnū scz gabri-
elē archangelū q paramphus eius fieret
elegit. Gabriel elect⁹ filio summi regis ait.
En fortitudo tua ego suz. illā tibi quā qris
de medio babilone vt rape si impas et valeo
parat⁹ sum. Itō ita agēdū est inq; fili⁹ regis
eterni. violētia nulla babilonico regi inferē-
da est: cōsilijs occultis. et sapitētia q mihi iū-
gēda est de captiuitate babilonica est eripi-
enda. Ad mariā virginē de stirpe dauid my-
steriū cōsiliū mei a te gabriele deferendū oc-
culte apud eā in thalamo ei⁹ pūniū nuptia-
rū meaz est nūciandū et celebrādū. Ad ma-
riā gabriel archāgel⁹ descēdit: qd sibi inui-
ctū fuerat pegit. S; q eū miserat āte q nū-
ciaret iā ad virginē venerat. Ibi nūciatus:
ibi celebratū est sanctissimū nuptiaz cōiui-
um. S; nūquid tāt⁹ ac talis iste spōsus ad
spōsam suā vacua manu venit? Requāq; s;
donatina detulit: delata irrogauit. Et qz hi
emis tpe venit: hiemales vestes primū sue
spōse dedit: agminā videlz pelliceā et capā.
Qd vtrūq; sit de agno: s; alter sine dolore
agni: id est: lana de qua fit capa sumit. alter
videlz pellis vnde pellicea. absq; dolore q-
ui ab agno nō accipit. Spōsus iste agnus ē:
sicut scriptura testat⁹. Quasi ouis ad occi-
sionē ducet⁹: et quasi agn⁹ corā tōdēre se sic
nō aperuit os suū. Et alibi. Ecce agnus dei
ecce q tollit peccata mūdi. Agn⁹ igit iste d
lana sua spōse capā fecit: cū hūilitatem ver-
bis docuit dicēs. Discite a me qz mitis sum
et humilis corde. Pelliceā dedit: cū vigili-
is: cū ieiunijs: et alijs carnis sue afflictōib⁹.

De nuptijs filii summi regis. Fo. cxcii.

ad vltimū passionē crucis mortificationem
carnis spōse ostēdit. Capa itaq; qua q indu-
tus est abscondit. signat hūilitatē. qz q spōsa
est rpi latitat. et a seculo cognosci refugit.
p dō pellicea que d mortuis animalib⁹ fit: mor-
tificationē carnis insinuat. Nec aut hie mis
tpe. p dō pascali vero tpe arminā pelliceā de-
dit. circa collū et circa manū rubiculis gulis p-
paratā. Nec pellicea sunt p dōcatōres: albi
ppter resurrectionē quā in xpo annūciant
et in spōsam futurā p dōcat. qui cū passionē
rpi annūciant rubicū gulam circa collū por-
tant. S; qz quidā passionē rpi ore p dōcant
quā corde nō sentiūt. de quib⁹ dicit paulus
qdā annūciant xpm nō sincere existiman-
tes se suscitare tribulationē vinculis meis.
oportet vt qd ore dicūt corde sentiant. Itā
minus de ceteris ornata est: si tantū circa
collū et nō vsq; ad pect⁹ descēdentes gulas
pelliceas haberet. Circa man⁹ p dōcatōres
gulas habēt: cū in opibus suis passionibus
rpi cōmunicant. Igit pellicea sponso de ar-
minio fit: qd candidū est. in significatiōem
leticie spūalis: ob spem future resurrectio-
nis. Circa collū et vsq; supra pectus et circa
man⁹ rubiculis ornata est: qz passionē rpi quā
ore p dōcat: corde sentit: et opib⁹ attestatur.
Dedit etiaz xps pascali tpe spōse sue cordu-
banos duos. q signant duo testamēta: qbus
affect⁹ spōse ne terrā tanguant muniant. vel
signant pūniētiam et charitatē: q duos affe-
ctus quoz alter ad carnē suaz. alter ad vi-
tia q olim sponfa habuit calceant. et qb⁹ ille
q ad carnē est pūniētia sine districtiōe disci-
pline munuit. ille q est ad vitia caritate exti-
guīt. S; hi cordubani nisi p fessione legent⁹
et obedientia: e pedib⁹ elabunt. Multos ei
videm⁹ q continentiaz carnis ex caritate
habuerūt. vel scdm duo testamēta vincere
disposuerūt. sed qm sub obedientia et p fessio-
ne se nō ligauerunt: grauit⁹ lapsi sunt.
Cordubani itaq; sunt vel duo testamēta. vlt
continentia et caritas: ligaturē: p fessio et o-
bedientia. Dedit etiaz xps sponse sue duos
cyrothecas. Van⁹ spōse sunt opatio et con-
templatio. Et quis p leuam alibi actiua. p
dexteraz p tēplatiua vita vt ē illud. leua ei⁹
sub capite meo et. hic tū p sinistraz cōtem-
platio p dexteraz opatio designat. hac simi-
litudine qz sinistraz frequēter tenemus sub
vestib⁹ absconditam. dexteraz vero sepi⁹ ad
opandū exponim⁹. Similiter man⁹ dextera
id est opatio habet cyrothecas in quib⁹ fol-
liculos ad qnq; digitos recipiendos diuisā.

quia bonū opus debet esse rectū. voluntari-
um. purum discretū et firmū. Rectum in in-
tentione: voluntariū vt nec timore nec ali-
qua alia fiat coactione. purū vt dum fit ali-
q aura vanitatis nō ianescat. discretū vt vl-
tra modū non intendat. firmū vt pseueret.
Sinistra aut: id est cōtemplatio habet cyro-
thecā similiter in quinq; diuisā. Nam qn-
q in cōtemplatione sunt scz cōsideratō pec-
catōz et gehenne. contēptus p sēntiū: et spes
futuroz iudiciū et regnū. status corporis post
resurrectionē et glorificationē. spūs huma-
nus et eternitas cū qua viuēdus est. Qui ei
contemplat primū cōsiderat peccata sua q
lia et quāta ppetrauit. q cōsiderare nō mul-
tū p dōt si nō p illis in gehenna puniri me-
tueret: et ideo cōsideratiō peccatōz recte
adiūgit p dōsideratiō gehenne. Ite si cōside-
rare qz quāta sint tormenta gehēne et
nulla peccatōz memoria haberetur. secura
mens forsitan gehennā p dōsideraret: cū nul-
la eā recordatiō peccatōz p terreret. Mac de
causa in mēte p tēplatoris vtrūq; et peccata
et gehēna cōiūgit: vt ex vtroq; terror incu-
tiat. S; in mēte sic p tēplatiua statim suborūt
cōtēpt⁹ p sēntiū: cui adiūcta est spes futuro-
rū. S; ne spes mentē dissolutam reddat re-
strigūt p iudiciū: qz cōsiderat ea ad q spera-
uit transeundū esse p illud horrēdū et distri-
ctū iudiciū. S; terrorē de iudicio consolāt
regnū. et ideo iudicio subiunctū est regnū.
In quo regno cōsiderat quid erimus. et pū-
mū status corporis q erit immortalis et impas-
sibile. deinde glorificatio. q erit ineffabilis
pulchritudinis et pfulgidū sicut scriptū est.
Fulgebūt iusti sicut sol. Post hec cōsidera-
tur beatitudo aīe. si ipa aīa cōsiderat et de
cui vniēda est: qd est vltimū et cōsummatio
oīm. Nec aut quinq; q in cōtemplatiōe cōsi-
deram⁹: p quinq; fenestras vident⁹. Fenestra
ex aere et pariete constat. Itā vbi est paries
cōtinuus: nulla est fenestra. item vbi est aer
absq; pariete nō est fenestra: sed paries ad-
mittēs iuxta seipm ac rē vocatur fenestra.
Xps xō est ex hūanitate qm pariete et diui-
nitate intra hūanitatē lucēte. Itaq; xps fe-
nestra est: imo quinq; fenestre in eo cōstiterunt
scz incarnatio: puerlatō: doctrina ei⁹: re-
surrectio et ascēsiō. p dō illa quinq; q de cōtē-
platione dicta sunt videntur. Nam per in-
carnationem christi multas manifesta sunt
peccata et gehenna: que prius non atten-
debantur. Conuersatio eius aperte docuit
p sēntia p tēnere et ad futurā spem dirigere.

¶ Fenestre:

In doctrina eius satis de iudicio et regno.
In resurrectione eius ostensus est stat^{us} cor-
poris et glorificatione: quia ipse tales et sui
futuri sunt p^{er} modum suo. In ascensione aut^{em}
quod reuelatur est: quod spiritus noster cum
deo uiuentis est. Homo enim ille quod sine o^{mn}i
vehiculo: absque omnis creature amiculo.
Itaque cyrothepe cōspōit in mām dextera sunt
id est actōne: quod ipm opus sit rectū. volūta-
riū. purū. discretū. firmū. In sinistra manu
id est cōtēplatiōe quod primū cōsiderent pecca-
ta et gehenna. deinde sequat cōtēpt^{us} pre-
sentū et spes futuroz: post iudiciū et regnū
subiungat stat^{us} corporis et glorificatiō: ad v^{er}-
timū vnitio spiritus nostri cū deo. Xps ascēdēs
hec omnia in spōsa cōsummauit: et eam cō-
seruādā apostolis cōmisiit: et ne ab hierosoli-
mis discederent p^{re}cepit: donec induerent vir-
tute ex alto. Post dies decē ipō scilicet die
pentecostes exercitū maximū et fortē mi-
sit e celo. i. spūm sanctū quod cōtulit eis pacem
et gaudiū: et ceteros fruct^{us} spiritus quos enume-
rat ap^{osto}l^{us}. Quib^{us} facti cōstātes et fortes ho-
stiles cuneos aggrediunt^{ur}: et petrus vna die
quingenta et alia die tria milia de iudeis ad-
ch^{risti}anū cōuertit. Quib^{us} gestis aut^{em} apostoli
Abstⁱⁿet v^{er} dñā n^{ost}ra christi sponsa pedes am-
plius gradiat^{ur}: queram^{us} et animal quod subue-
hente celerius et honestius quocūq^{ue} eundū
est deferat. Sed hoc nō erit equ^{us}: quia animal
supbie et discordie est: nec asin^{us}: quia fatuus et
imundus: sed mul^{ier}: quod firmū et mature gra-
diat^{ur}. Nullus itaq^{ue} spōse daf^{us}: quia pop^{ulus} ex iude-
is et gentib^{us} ad fidē cōuersus est. Sicut enī
mulus ex diuersis animalib^{us} nascit^{ur}: sic p^{ro}mitia
ecclesia ex diuersis populis collecta est: vi-
delicet ex iudeis et gentib^{us}: vel de p^{re}sumen-
tib^{us} et desperatib^{us}. Ch^{rist}us ei diuersis et cō-
trariis infirmitatib^{us} laborantes miro mo-
do sanauit: et vno medicamēte. i. cruce sua: e-
os qui nimis cōfidentes et desperātes fue-
runt. Et adhuc sunt quod dicūt re mea p^{ro}ten-
sum: et nullūq^{ue} per vim rapui aliqd et simi-
lia: et quid est et q^{uod} de vita desperē: et gehē-
nā timeā. Sed si isti attēdūt quod christus qui
peccatū nō fecit nec volus inuēit^{ur} ē i ore ei^{us}
morte tñ turpissima. i. cruce vitā finiuit: de-
ficiūt a supbia sua: et timore cōterriti ad hū-
militatē et ad cōicēdū passionib^{us} christi con-
uertunt^{ur}. Sunt itē qui tot et tantis facino-
rib^{us} inq^{ui}nati sunt: vt sibi indulgeri v^{er}fidat^{ur}.
Sed si ipi attendāt quod christus nō pro se: s^{ed}
p^{ro} peccatorib^{us} sustinuit: spem sumūt et a de-
speratione sanant^{ur}. Itaq^{ue} christus sua cruce

et p^{re}sumentes sanat: quia innocēs passus est
et desperantes: quia pro peccatorib^{us} sustinu-
it: et ex his diuersis peccatorib^{us} ecclesia cō-
gregata mul^{ier}: ē: quē apostoli inq^{ui}ntatib^{us} p^{re}parant.
Et ei in talib^{us} dēscēdit: et p^{ro} eos ad diuersa p^{re}-
gredienti dāt calcar vñū scz amorē spon-
si: quod suos p^{ro}fiscit cōpellat. Dant et flagellū: quod
retro p^{er}cutiat: quia p^{ro}petratissimūq^{ue} anxi-
antur. Multiplicata et dilatata sancta eccle-
sia: apostolo pacto agone sui certamis devi-
ta decedētes: eā martyrib^{us} regendā cōmit-
tūt. Illi autē p^{er} ea viriliter decertātes: et dese-
sione eius sanguinē suū fundētes dicūt. Ap^{osto}-
toli multo vno dñam n^{ost}ram donauerunt:
equū est et nos i ornatiū eius et decorē aliqd
conferre. Et quia istas eas in caluit grossiorib^{us}
indumentis nō ē onerāda: nouū aliquid fa-
ciam^{us} ei deco^{ris} et subtile: variū scz mātē-
lū: rubea purpura coop^{er}atū. Variū istud man-
tellū sunt sancti martyres ex p^{re}te agnēs:
quod signat albū. varie ex p^{re}te vidue vel cōiu-
gati: quod signant medio colore et variū. Rube-
um supponit^{ur}: quia p^{ro} christo trucidati sangui-
ne resp^{er}gunt^{ur}. Et hi suis t^{em}p^{or}ib^{us} viriliter exē-
cēt ecclesiā: p^{ro}uerunt et munierunt. Quibus
decedentib^{us} successerunt sancti doctores et
magnifici confesso^{res}: ambrosius. Hierony-
m^{us}. hilarius. augustin^{us} et similes. Hīdēs au-
tem diabolus ap^{er}to bello quod cōtra ecclesiā
az t^{em}p^{or}e apostolor^{um} et marty^{rum} gesserat se nihil
p^{ro}fecisse: sed iam tribulatōib^{us} magis creuit
se et p^{ro}fecisse: ad fraudulētas et occultas p^{ro}-
cutōes cōuertit^{ur}: scz vt aliquos ex mēbris
eius seducat per quos negociū sue malicie
tanto efficacius quod occultius pagat. In-
struit itaq^{ue} arriū suis artib^{us}: pelagiū et foris-
num et his similes: qui mīstros christi se si-
mulātes: sponsam eius longo in deuū du-
cant. Quod p^{ro}ciptēs sancti doctores oc-
currūt: disputationib^{us} configunt: confutāt
hereticos: et dñam suā ad viā veritat^{is} redu-
cunt. Qui reducere: quod vñ per deserta arriū et
deuia pelagiū gradi^{us}. vestes eius aliquāru^m
attrite erant: paludamentū de samito faci-
unt: id est vita sua pudica et hōestis suis mo-
rib^{us} eā adornant. Ecce iam victus hostis
et in apertis p^{ro}secutionib^{us} et occultis hereti-
cor^{um} seductionib^{us}. Itā sponsa nullo cōtra oc-
currente cū multo comitatu gradi^{us}: adhuc
tamen coluber tortuosus eā spoliare cona-
tur: et cū in viā nō possit iuxta viā laqueos
parat^{ur}: ibi tentoria sua erigit. Et hic quide^m
trapezetas suos cū multo auro et argēto ex-
posito sedere facit: illuc autē venditores ve-

De guerra inf hirm et babylonē. Fo. c. lxxxiii.

Alum cum multo et vario apparatu diuersor^{um}
ornamentor^{um}: alibi vendentes cibos omniū
genēz collocat: alibi vendētes vina et oīz
potōnū genera tabernas disponit: alibi tri-
umphales arc^{es} gloriāntiū in pōpa seculari
erigit: choreas puellar^{um} et oīum incitāmēta
libidinis ostendit. Qui sapiēs est cum spōsa
gradi^{us}: spōse recta via gradienti adheret.
Fatui et vecordes viā deserūt: et in taberna-
culis diaboli esse locūdant. Nam quicūq^{ue} ar-
gentū diligit: auri specie capis: et hec xpo p^{ro}-
ponit^{ur} in tabernaculis diaboli demorat^{ur}. Si
milit^{er} quod veste p^{ro}fosa: quod cibis laurioribus quod
vino mellito et alijs potōnū p^{ro}ciosaz gene-
rib^{us}: quod in mulierib^{us}: quod in iocis: i seculi can-
tionib^{us} delectat^{ur}: et hec christo p^{ro}ponit^{ur}: i ren-
torio diaboli est. Quia etiā dicam de illis quod
cum ecclesiā dei regere debeant: ingrediē-
tes viam ea que in tentorijs diaboli sūt āmi-
rantes circūspiciūt et p^{ro}cupiscūt et nō hñtes
vnde cōcupita sibi p^{ro}parēt: ornāmēta spōse
sue diripiūt: et in explendis malis p^{ro}cupiscē-
tīs suis turpiter infumūt: Ita vndiq^{ue} lace-
rata circa humeros vir pax quod de amictu:
id est. paucos monachos et paucos regula-
res canonicos: et de alijs generib^{us} hominū
fere nullū retinet: cum hec spōsa patiat^{ur}.

¶ Parabola cuius sup^{ra}: de guerra
inter babylonem et hierusalem.

Inter babylonem et

hierusalē nulla pax est: s^{ed} guerra
p^{ro}tinua. Habet vnaqueq^{ue} ciuitas
regem suū. Rex hierusalē christus dñs est:
rex babylonis diabolus est. Et cum alterū
iusticia: alter p^{ro} semper in malicia regnare dele-
ctat. Rex babylonis quos p^{ro} de ciuib^{us} hie-
rusalem p^{ro} mīstros suos: scz spūs imundos:
seducere vt seruire eos faciat iniquitati ad
iniquitatē in babylonē trahit. Vnde dñ vñz
de ciuib^{us} suis spūs misericordie cōstituit^{ur}
speculator sup^{er} muros trahi cerneret: nūci-
auit regi captam predā ab hostib^{us} in baby-
lonē duci. Rex x^o hierusalē aduocans spūm
timoris militem i talib^{us} strēnuū: vade inq^{ui}t
et predā n^{ost}raz eripe. Ille aut^{em} vt est semp ad
impata p^{ro}ptus: cum festinatōe raptos
frequens valido eos timore exterruit: et in
fugam (relicta predā) cōuertit^{ur}: cōuersamq^{ue}
illam reducere cepit. Et illi ad se reuer^{si} so-
lum timorē videntes verēdāt quod iperūz
vñz militis nō sustinuerunt: remittūt vñū
de militib^{us} suis spūm scz tristitie. Ille x^o vt
est subdolus: nihil vi sed fraude molies: vñ

amicū se timoris simulat: ad foueam despe-
ratōis quam parauerat: vna cum p^{ro}da euz
trahere cepit. Timore aut^{em} pene desperāte
et quod agere debeat ignorat: nūciatū est
regi hierusalē: speculator laborare militē
suum et agere auxilio. Qui accito vno d^{omi}ni
litibus suis spe scz tradēs ei ense leticie:
et equū desiderij: vade inq^{ui}t adiuua timorē
Et ille audito rege quod tocitus ad locū pu-
gne puolauit. extractos ense leticie tristi-
ciam fugauit predāq^{ue} liberatā equo deside-
rij imposuit: et p^{ro}cedens funiculo p^{ro}missionū
equū post se trahere cepit. Timor aut^{em} facto
flagello de recordatiōe peccator^{um}: equū p^{ro}-
pitante currere coegit. Inter i milites ba-
bylonici dolentes: se cōtrahūt in vñū: et cō-
querendo inter se aut^{em}. Quō sic amisimus:
quod iam cum securitate possedimus? Et cui
iam i inferno applaudebat: quod tripudio p^{ro}-
solos duos milites erepta in cōfusione oīz
nostrum ad supbos reducit^{ur}. Et ecce nulla
spes cōsequēdi eos superest. Ansi est quod agē-
possum^{us}: subsequimur eos alonge: vt si forte
equ^{us} quod cum tanta festinatōe currit p^{ro}ci-
petur: p^{ro}esto sim^{us} ad rapiendū. Et quia in tra-
nō sua: ignari viāz absq^{ue} duce et moderamē-
ne currūt. mittam^{us} aliquos de n^{ost}ris p^{ro} com-
pendia indutos vestib^{us} lucie: quod eos auocēt
a viā et errare faciant. His itaq^{ue} dispositis:
speculator nūciat regi hierusalē predā im-
positā: equo p^{ro}cupiti cursu sine freno sine sel-
la venire: hostes habito consilio quosdam a
longe sequi: quosdā p^{ro} compendia ambigua
viāz rapi et insidias moliri. Rex vero hie-
rusalem cui^{us} animū cura aīaz semp sollicitat
astutias insequentū cōsiderās iminēs aīe
p^{ro}culi: mittit ei duos de cōsiliarijs suis: tē-
perantiā scz et prudentiā. Adueniēs tēpe-
rantia equo frenū discretionis imposuit: et
spem moderate incedere fecit. Prudentia
vero timorē increpans et improbitatē eius
arguens de futuro cōmonuit: et equo sellam
circūspectōis imposuit: vndiq^{ue} munitaz aut^{em}
et retro a dextris et a sinistris: āte memoria
iudicij: retro confusione vite p^{ro}terite: a dex-
tris hūilitate: a sinistris patientia. Qui ipo-
nentes aīam calcario pedib^{us} eius inecrūt.
spes in dextra p^{ro}missionē beatitudinis: timor
in sinistra metū gehēne. Et facta mora: cir-
cūuenti sunt ab hostibus iam inclinato die
Dubitantib^{us} alijs spe festinatē: et vt iter ac-
celerent amonente: timore vero vt gente
pauente: cōsulit prudentia. Et illa: videris
inq^{ui}t: quod dies p^{ro}cessit et nox appropinquauit.

et qui ambulat in tenebris nescit quovadat
et grandis adhuc restat via. et hostes prope
sunt: et eorum magna est multitudo. expedit
nobis diuturne ad castra. prope nos positum
munitissimum: cuiusdam militis domus mei regis
iusticie: siquidem ei fidelissimus est. Sed cum
placuisse omnibus: et ducem itineris quereret
ait prudentia. Ratio armiger meus pcedet
vos. Est enim gnarus viarum: et notus iusticie:
utpote consanguineus ei. Pcedere itaque
ratione ceteris sequetur: antequam ratio
Et salutata iusticia: aduentare hospites nu-
ciauit. Que qui essent: quid quererent: unde
venirent dum quisset: alacriter surgens quasi
in honorificata obuiauit illis. Suicpe prae-
animam de equo deposuit et penetralibus domus
sue pauidam collocavit. Hostes vero castrum
circumdantes circumueniunt: querendo si quis
eis aditus intrandi pateret. Sed cum vidit
illud munitum inueniunt: figunt tentoria et or-
dinat excubias: ne quis aut ingredi aut egre-
di valeat: ut male facto pparatis machinis
illud vi capiant. Interim timor qui semper est
pauidus: et nunquam securus esse potest: conuoca-
tis comilitonibus suis conuenit iusticia: in-
rens de munitione loci: de pparato armorum
et si qui sint ad sustentationem alimentum. Ad hec
iusticia respondit. Situs loci ut aduerrere pote-
stis: saxosus est et inaccessibilis: nec in armis
nec in machinis inimicorum timet insultum:
sed quia arduus est paucos habet indigenas quos
arido ordeacei panis cibo utique sustentat.
Et nunc suspensum nobis quicquid paces ordeacei:
et duo pisces. Sed hec quid inter tantos? Au-
diens hec timor magis timuit: et tacentibus
cunctis prudentia vixit. Mittam quid nunciat
domino regi necessitudinem nostrarum instantiam:
et petat ab eo ut succurrat nobis: antequam in hoc
arenti loco fame et siti peamur. Sed quid ibi?
Aligilat hostes et obseruat exitum viarum: et non
est nec est nobiscum quid vias sciat. Sed si quid po-
tes o iusticia adiua nos miserta nostri. Qui il-
la. Bono animo estote. Est enim mihi nunciu fide-
lissimum notus regi et o iusticie: qui in secreto no-
ctis silentio per occultas et sibi notas semitas
archana celi penetrare et cubiculum regis adi-
re: et sua importunitate et miserabili suppli-
catione prius regis animi fletere: et laborantibus
operem impetrare solitus est. Iste est oratio. Vnde
si placet mittere. Ecce enim presens est. Cumque
omnes ruderent placet prudentia quid ei in-
nuat. dictante iusticia per fiducialiter agat
ne vacuus reuertatur precipiente: ceteris et ma-
xime timore ut iter acceleret deprecantibus

per occultos quosdam muri exitus dimissus est
Et ille hostium cuneos penetrans securus:
sicut est o iusticie velocius. in momento viarum ad
portas ciuitatis noue et magne iherusalem
puenit. Quas cum clausas regisset et pul-
sasset: anatoribus egredientibus atque dicentibus:
quod es tam improbus qui hac hora ianuam
pulsare et indetare audes: ille pieueras pul-
sando ait. Nonne iste sunt porte iusticie? Et
ego quidem sum nunciu iusticie. Aperte ergo
mihi portas iusticie: ingressus in eas confi-
tebor domino regi nimis in ore meo fin multi-
tudinem dolorum meorum qui sunt in corde meo.
Ad hanc vocem expugnatus rex. quid hoc
esset quesiuit. Respondentibus autem his qui
aderant nunciu iusticie ad ianuam pulsare:
iussit intro mitti. Quem cum cognouisset
vidisset. ait. Quid est oratio? Recte ne sunt oia
illa que nup ad impium tuum de faucibus inferni
erepta est: intra castra domus mei inclusa et ob-
fessa clamat ad te domine in toto corde suorum
tens auxilium de sancto: quia non est alius qui pu-
gnet pro ea nulli tu deus. Succurre domine succur-
re cito: quia potens es: et mitte ei liberatores
et propugnatores: ne fiat nouissima eius peiora
prioribus: quia qui vultus in sanguine eius: si de-
scendat in corruptionem: libera eam domine ut p-
teat non tuo quia in inferno non confitebitur tibi
Hec cum lachrymabili voce posuisset et prius
in terram adorasset: commotus rex circumspexit
qurens quem mitteret. Et ecce charitas p-
fusa inquit domine mitte me. Sed cum sereno vultu
annuisset: rudit charitas. Sufficit mihi domine
te fauere familia mea puata: ipsa mecum va-
dat. Et conuocatis gaudio pace: parata: longa
numitate: benignitate: bonitate: mansuetudine
secura de victoria: erecto signo triumphali
cum festinatione et impetu pertransiit: pma et secun-
da inimicorum custodia: puenit usque ad portam
castrorum iusticie. Que cum ultro aperta ei iussit
et introisset: facta est leticia magna omnibus expe-
ctantibus aduentu liberatois et propugnato-
ris. Et cum omnes concurrerent: et suggerente
gaudio vociferarentur: exoritur clamor aures
inimicorum prerruit. Qui ammirantes dixerunt.
Que est ista vox exultationis inclusorum istorum
auribus nostris? Nonne ita erat et nudius tertius?
Forte receperunt auxilia et impetum faciet in
nos. Fugamus ergo eos: quia dominus pu-
gnat pro eis. Interim caritas amore ipatens
agiri portas precipit. et facto impetu castra il-
lorum irruit: deuictosque et fugam conuersos
usque ad portas inferni persecuta est aperte

De tribus ordinibus ecclesie. fo. c. lxxxviii.

denficias: vadit ad portas inferi. Sicque vno
petu yniuersus caritatis pcedit exercitus
Quos babilonij non ferentes fugiunt: sed non
effugiunt eos. Cadunt a latere timoris mil-
ia: et a dextris caritatis decem milia.

De tribus ordinibus ecclesie ad patres in
capitulo factis.

De mare magnum i

quod certum est non aliud prius secu-
lu amare tribus hominum generibus
suo cuique modo prius est ut transeat liberati.
Tres enim sunt noe daniel et iob. quorum prius na-
ui secundus ponte. tercius vado transit. Por-
ro tres homines tres ordines ecclesie signant
Hoc quidem archa rexit ne paret diluuium: p-
tinus forma agnosco rectorum. Daniel vir de-
sideriorum abstinentie castimonie dedit. Erip-
se est soli deo vacans penitentis et continentis
ordo. Iob quod substantia huius mundi bene dispen-
sans. in coniugio fidelis designat: populi terre-
na licite possidere. De primo igitur et secundo nobis
habendus est sermo: quoniam assunt venerabiles
fratres et coabbates nostri de numero platorum
assunt et moachi de penitentium ordine. A quo
tamē nec nos abbates alienos nos reputa-
re debemus: nisi forte quod absit officij nostri gra-
tia fuerim? pfectionis imitatio. Tercium
igitur coniugatorum videlicet ordinem magis succin-
cte transcurram: tanquam minus ad nos pertinet
Ipse est qui mare magnum vado pertransit: la-
boriosum rursus et piculosum: etiam et longum
hunc iter quippe qui nulla vie copedia cap-
tet. Nam quod piculosum sit iter in eo patet quod
tam multos in eo pure dolemus: tam paucos vide-
mus transire. Valde enim difficile est pferri die-
bus istis quod malicia nimis inualuit: inuendas
huius mundi voraginem vicio et criminalium pec-
catorum foueas declinare. At pertinet quidem
ordo: potest pertransire: quod iter breuius et facilius
etiam securus est non quod nesciat: sed omittit lau-
des: picula magis ostendit: hoc enim multo meli-
us atque vtilius est. Recta quidem semita versus caris-
simi: sed oino secunda non est. Timendum est piculorum
triplex. i. ne forte aut eque se alteri: aut res-
tro: aut certe in medio potest stare aut reside-
re quis velit. Neque enim vllum ex his tribus pontis
parit angusta et ardua via quod ducit ad vitam. Con-
tra quod pmi piculi oremus: singuli cum propheta
Ne veniat pes superbie: quoniam ibi ceciderunt qui
opant iniquitatem. Nam de eo qui mittit manus
sua ad aratrum pro ea retrovertit: certum est quoniam
labit statim: et pelagus operit caput eius. Sed et
quod stare voluerit non quidem reliquos ordine

sed pficere in eo dissimulas cadat necesse est
ab his qui sequuntur impulsus et euerfus. Arta
enim est via: et impedimento est proficere volentibus
et proficisci nolentibus. Iste est qui ingit ar-
guunt et reprehendunt: quod certe nequius re-
piditatis est: ferre segnicie: quod velat quibus
da stimulis urgent et impingunt manibus: ut
vni necesse sit et duobus: aut pficere scilicet aut
prius deficere. Minime igitur oportet siste-
re gressum: retrospicere quod aut equare non
aliis multo expedit minus: sed tota humilitate
currendum nobis et pperandum: neque forte se quod
egressus est ut gygas ad currenda via: lon-
ge a nobis fiat: quem si bene sapimus puidemus in
cospicuum nostro spiritui et eius odore tracti facili-
citius currem. Nec vero angusta nimis in-
uenietur pontis semita currere in ea volentibus:
quia compactus est lignis: ut qui per-
fecte eis inniti voluerit: non labat in trine-
re pes eorum. Nec autem sunt pena corporis: pau-
ptas substantie mundialis: et humilitas obedi-
entie. Nam et per multas tribulationes oportet
nos intrare in regnum celorum: qui volunt diuites
fieri in hoc seculo occidunt in tetatione et la-
queum diaboli: et quem a deo suo exturbauit in
obedientia: sine dubio per obedientiam re-
cto tramite redit. Nec itaque sibi inuicem co-
pacta esse necesse est. Nam et pena corpo-
ris nec inter diuitias stabilis: nec sine obe-
dientia facile potest esse discreta: et pauper-
tas in voluptate et voluntate propria nulli-
us potest esse momentis: et obedientia in diuitijs
et voluptate nec stabilis nec gloriosa. Et ve-
ro his rite compositis vide si non tria maris
huius picula declinasti. concupiscentiam car-
nis. concupiscentiam oculorum: et superbiam vite.
Rite in quod compositis ut in pena quidem nodum
impatiente. in paupertate cupiditatis scrupu-
lum. in obedientia neui caueas prope volunta-
tis. Nam et qui murmurauerunt a serpenti-
bus perierunt: et qui volunt diuites fieri:
non ait qui sunt: sed qui volunt incidunt in
laqueum diaboli. Sed et illud quid refert si
forte quod absit non quidem diuitias: sed ea
ipsa que paupertatis sunt toto affectu defi-
deras: aut etiam ardenti quod diuitias cupiant
homines scilicet? Quid distat quicquid substantia
desideret dum equum sit corruptus effectus: nisi
quod tolerabili illud videri potest quod plurius est vi-
des plurimum desiderare. Porro quisque ut
apte occulte fatagat: ut quod habet in voluntate
hoc ei spiritualis pater inuigilet: ipse se seducat:
si forte sibi quasi de obedientia blandiat. Ne-
que enim in ea ipse plato: sed magis est plato

obedit. Aertū qz intra sentētia saluatori:
in qua mensura mensi fuerim? remetiatur
nobis. bonū est homini hoc ad cumulu dare
vt de cor sit numero qd? mensurā bonam
conferat et coagitat et superfluentē dabūt
in sinus suos. Sufficit enī ad salutē corpis
molestias patiēter ferre: s; cumulus ē etiā
libent in fernoze spūs eas amplecti. Suffi-
cere potest supflua nō redire sed nec ppe
ipā si forte desint necessaria murmurare: s;
cumulus est etiā exultare et libent querere
quō ali? magis habeat necessaria: et ipe pe-
nuriā patiat. Sufficit qz ad salutē si nec im-
patiētia nec simulatiōe ad id qd desideras
inuitū vel plati animū inclinare: s; cumū
etiā fugere ea qbus volūtate ppiā senser
oblectari: qm sane bona cum opulentia non
potes. Porro plati qdem ipsi sunt q desce-
dunt mare in nauib? facientes opatōne in
ads multis. Itēqz em certa pontis aliq seu
vadi semita coarctat: vt libere possint vsqz
qz discurrez occurrere singulis vt opor-
tet: ac dirigere pontis semitā seu vadi ordi-
nare gradiētes. picula inuestigare ac decli-
nare: exercitare tepidos: pusillanimes susten-
tare. Deniqz ascēdūt vsqz ad celos et descē-
dunt vsqz ad inferos. nūc qdem tractantes
sublimia: nunc infernalīa et horribilia facta
diuindicātes. Sed q poterit nauis inueniri:
q tam imanes sustineat fluct? et in tāto se-
cura possit esse discriminē? Aliq fortis vt
mors dilectio: dura sicut infer? emulatio: qz
iuxta qd alibi habes: aque multe nō potes
rūt extinguere charitatē. Necessaria est na-
uis ista platis: trib? cōpacta laterib?: q est
vtiqz forma nauis: vt sit nimis iuxta pauli
doctrinā charitas de corde puro et psciētia
bona. et fide nō ficta. Puritatē qdē cordis
in eo platus hz: si pdesse desideret magi q
pdesse: si ppiū cōmoduz: honorem seu aliud
qpiā suū: in platiōne nō qrat: ppter solū bñ-
placitū dei: et aīaz salutē. Sed cū intentōne
pura irreprensibilis qz necessaria est puer-
fatio: vt forma fact? gregis incipiat facere
et docere: et fin magistri nri regulā: qcūqz
docuerit discipulis esse priā: hec i suis acti-
bus indicet nō agenda ne forte submurmu-
rare possit frater quē arguit et dicere: medi-
ce cura teipm. Talis ēi occasio plurima dā-
natio plati: plurima subditiō pdatio ē. Nō
q ego bene id canē: adcirco sic loquor. sed
et mihi et omib? pariter veritas clamat: qm
oportet irreprensibile esse eū q pēst: ita vt
securē cum dño respōdeat exprobrantibus

sibi verbū: quis ex vobis arguet me de pec-
cato? Non q sine peccato penit? esse possit
in hac misera vita: sed q ea que arguit i di-
scipulis: oportet summope vitare magistru.
Ob hoc qualis est in cōuersatiōe: talis sit:
necesse est etiā in occulta cogitatōne. ne vi-
delicet foris humilis: intus elatus in corde
suō presumens de sapientia seu virtute aut
sanctitate sua: q ē sine dubio fides ficta: qn
nō sicut ostendit humilitas cōuersatiōis in
sola dei pietate cōfidit. Et vide q ppe his
trib? cordis scz puritatis: cōscientie bone et
fidei nō fite: cōuenire videant: alia qz
ipsius apostoli verba dicētis. Mihi autē p
mimo ē vt a vobis iudicer: aut ab humano
die et. Non me iudico inquit: qz nihil mihi
consciū sum: q nō meū aliquid queram s; q
iesu christi. Sed et p mimo mihi est vt a vo-
bis iudicer: ppter conscientia bonam: et ir-
reprensibile vitam. Qui aut iudicat me in-
quit vñs est: vt in eo solo spem suam posita
esse doceret: humiliatus sub potenti manu
dei. Sed et illud tu iudica: vtz possit his cō-
uenienter aptari trina petri interrogatio.
vt hoc sit dicere: amas me: amas me: amas
me. habes charitatem de corde puro et con-
scientia bona: fide nō ficta. Merito si qdez
interrogatur an charitatē habeat piscator
hominū constituendus.

Exhortatorij ad frēs. Sermo p̄m
De eo quod nuprime

dictū est: sursum alios: alios deor-
sum aspiceret: habeo adhuc aliqd
qd vestre nō sileam charitati. Itaqz eaz qdē
cogitationū quas exp̄ssimus: tūc si bñ me-
miniſtis: licet pfectior altera: vtrāqz tamen
vilis est. Sunt aut q alio modo aut sursum
cor habeant: sicut fecit deus homiez rectū
et secure r̄fideat ad exhortatīs vocē p̄sbyti
habem? ad dñm. Sunt et alij q brutis cum
aiālib? inclinati deorsum versui se faciant
imūdis spiritib?: q pfecto clamitāt illudē
tes. Incuruare vt trāseam? Scitis q i cō-
gregatōne plurimoz impossibile est vnus
oēs fortitudis esse: seu corporū seu morū. nā
vtrāqz infirmitatē patiēti ferre regule nre
monet auctoritas: et vtrigz aliqten? cōdes-
cendere iubet caritas. Videt hoc alē qpiā
et fortassis incipit inuidere: cui cōdolere de-
buerat. Nunc accidit vt sepe beatificet eaz
i corde suo vñ misere: se ille reputat: moleste
ferēs necessitatē suam. Dñno igit i curuatiū
se esse et basso corde carnem sapere probat:

Ad fratres.

spud quē nec ipa quidē miseria caret inui-
dia: sed eis quas certa caritatis cōsideratō
ne aliene necessitati disp̄sationis plar? im-
pendit talib? apponit cor suū: similia qres:
murmurat aduersus eū qui denegat irratō
nabiliūter postulati. Nunc suspitiones: detra-
ctiones et scādala suscitant. Non idcirco id
loquor charissimi quasi magnopere de vobis
habeā cōqueri sup hac res: sed pmonere vos
et pmonire necessariū duxi ppter multos
qui inter vos sunt teneri et delicati: quibus
aut etas aut infirmitas rigorē cōis regule
erigit aliquatin? tēperari. Gratias ei de cu-
ius munere venit: q multos hic video quo-
rū mens intēta deo tā lōge facta est ab illo
infimo cogitatu: vt iuxta se positos debilio-
res prozios ignozēt: se min? omnib? facere
cōquerant. Itimix qz supiores semp atten-
dūt: cū apō obliui que retro sūt: et extēti in
anteriora. Quātū putas illos ego amior?
quātū venero: in corde meo: quātū aple-
ctor caritatis affectu: qui velut nescientes
eos quos feci quotidiē vidēt: vnū forte aut
duos seu etia plures qz in maiore feruore
spūs sibi ex omib? eligūt. et cū ipi forte meli-
ores sint sp tñ illoz sibi pponūt in dño san-
cta studia et exercitia corpalia seu etiā spūa-
lia. Memini me altera quoqz iā vice dixisse
sed iteruz repetere nō grauabor: q sublimi
aliq meditatiōe monach? quidā laic? toto
intēdit spacio vigiliāz. Et enī summo mane
apprehēsum me in adiutoriū trahit. et pro-
stratus pedib? re mihi inqz q monachum
in vigiliis vnū cōsideraui in quo triginta vir-
tutes nūeraui: quaz nevnā quidē i me inue-
nio. Et fortasse nullā ille tantā habebat: qn
ta hec ipa erat religiose emulatōis humili-
tas. Dic itaqz fructus sit nostri hui? fmōis:
vt altiora semp attēdas: qz in eo plenitudo
cōstat humilitatis. Itā si forte in re aliqua:
maior tibi fratre aliquo gratia collata vide-
tur. sed in multis si bon? emulatoz fueris iu-
dicare te poteris inferiorē. Quid enī si la-
borare aut ieiunare plus illo potes: et ille te
patiētia supat: pcedit humilitate: supemi-
net charitate? Quid enī tota die sup id qd
videris habere insipienti cogitatōe versari?
Esto magis sollicit? vt scias quid desit tibi
Doc ei meli? Utinā fratres nos sic essem?
cupidi gratie spiritualis: quē admodū secula-
res hoies pecunie tpalis. Debuim? certe et
multū debuim? vincere in bono mali: et tā-
to ampli? desiderare quātō p̄ciosi? est quod
desideram? s; vtrāqz vel equales esse possi-

mus. Magna enī cōfussio magna valde: q
ardenti illi p̄ciosia desiderat q nos vtilia
citi? illi ad mortē pperat q nos ad vitam.
Quātō enī desiderio pecunie ambitiosus ex-
stuer: q violēter deniqz trahat sua quēqz vo-
luptas: quis explicet? Videas certe eos q
quid adepti sunt paruipendere: nō attēdere
quātō labore et desiderio ea vix tādē cōseq-
potuerit: qm vilescūt eis omnia p desiderio
minoris forte rei q alteri ceperint inuide-
re. Et tu ergo si magnopere cogites q tibi vi-
deris habere: nisi forte te inter dū vt gratias
agere possis: et te noueris debitorē ei q de-
dit: seu gratia cōsolatiōis cū id necesse fue-
rit: ne qualibet ex causa tristior fias. De ce-
tero ea semp magis attēde q alius habz tu
nō habes. q hec cogitatio in humilitate re-
custodiat et a descēsu tepiditatis elōget. ma-
gis aut et accēdat desiderio p̄ficiēdi. Vide
aut quātū et regiōne mala cogitatio illa par-
turiat: qua sedule versas in animo qd tibi
habere videris: et alter quēpiā estimas nō
habere. Nunc enī eleuatis in supbiā: vtz te
pponis alteri. Nunc p̄ficere negligis: dum
te magnū quēpiā arbitraris. Nunc demū in-
cipis et deficere: dū tibi alteri? cōparatōne
etiā nimis egisse videris: sicut in tepiditatē
incidis: et incipis remissi? agere. Scim? aut
qz deus supbis resistit: humilib? autem dat
gratiā. et qz maledict? qui opus dei negligē-
ter fecerit. beati vero q cū iuriū et stitū iusti-
ciā: qz si spiritus facta carnis mortificauerit-
mus: viuim? si vero scdm carnē vixerimus
moriemur.

Sermo secundus vnde supra.

Ecce generatio que

rentiū dñm: querētū faciē dei ta-
cob. Et diuersis et diuersa querēti-
bus hoim turbis animo fatigat? q deside-
rāter ad hunc cunē hodie spm refocillatu-
rus accessi. Gratias deo: non sum fraudas-
tus a desiderio meo: nō frustrat? a spe mea.
Cōcupim? videre: vidi. et liqfacta est anima
mea. Replet? cōsolatiōe. supabūdo gaudio.
oīa interiora mea nomini dñi bñdicunt. oīa
ossa mea dicūt dñe qz similis tibi. Rēpe p-
spiciēs emin? cū accēderē. fareor. videre mi-
hi corpalliter visus sum qz in spū quondaz
ppha puidit. et p̄tinuo subigiti animū quod
or ille deprōperat: vt cū eo psallerē vicēs
Dec est generatio q̄rētū dñm. Multe sunt
generatiōes hoim: et nī fallor tertia ista ge-

Prima siquidem generatio nec querens ad huc dominum nec quaesita fuit a domino: cum in oblivione mentis et reatu iniquitatis vniuersum genuit mater sua. Secunda proinde statim sicut necesse erat ex aqua et spiritu remedium vobis exhibuit et festinatum et fuit illa generatio nondum quidem generata querentium: sed tamen quaesitorum: nec scientes adhuc quaerere dominum nec valentes ipse quaesierit. Quaesivit igitur nos: et acquisivit in generatione secunda: ut esset? iam populus acquisitorum. Si adhuc forte esset: frater murmurat. et invidia contabescit: dicit ei. Quia epulari et gaudere oportebat: quia frater tuus perierat et inuenit? est. Certe adhuc statim quaesivit nos dominus: ut quaerere tempus oportuno: cum iam posset quaerere: posset et inueniri. De nobis quoniam tam diu distulimus? et negleximus? querere vitam. querere cum qui bonus est querentibus? scilicet sperantibus in se. Et tibi generatio praua et exasperata: mala et adultera generatio: mendacium versus hominibus queritatis et diligens vanitatis: nec seruans fidem cui desponsata fueras veritati. Insuper non opus habet eiusmodi generatio nasci de nouo: iterum generari. Et maxime. Nepe generamina viperarum facti: tanto magis nunc necesse habet in ventre matris gratie iterato introire et nasci: quanto facta non sunt posteriora: eorum deteriora prioribus. Gratias ipsi gratie et si dici potest plus quam gratuite miserationi: que beneficiis obruit non modo immeritos: sed nimium male meritos et ingratos. Gratias ei qui re generauit vos etiam ex hac vita in spem vite ut adoptionem filiorum recipetis. Voluntarie enim nunc propter genuit vos: verbosius veritatem. Nam quod prius vos genuit sacro equidem pietatis: et si voluntarii generati. genitis tamen voluntarii esse non potuit: in quibus adhuc nullus voluntatis usus: nullum rationis exercitium fuit: ac proinde nulla generatio ipsi agnitio: nulla tanti notitia genitoris. Hunc demum voluntaria generatio voluntarii exhibet sacrificium iuxta illud. voluntarie sacrificabo tibi: et confitebor nomini tuo dominus: quoniam bonus est. Nec generatio querentium dominum. Querentium: an habentium dicam? Habentium utique: et querentium. Alioquin non possent querere non habentes. Sed quid habentes: aut quid querentes? Vel potius quod habentes: quod requirentes? Verbo geniti: verbum habet. Nunquid non verbum dominus? Iohannem audi. Et deus erat verbum. Quid ergo iam amplius querit generatio querentium dominum? Considera quid sequatur in psalmo. Nec est generatio querentium dominum:

querentium faciem dei iacob. Eundem proinde habent pariter et requirunt: quia vniuersum idemque et verbum patris et splendor paternae glorie est. Et is quidem non querit? haberi forsitan potest: non habitus autem queri omnino non potest. Veni quia ipsa est que de se loquitur sapientia. Qui edidit me adhuc esuriet. Potest ipse est presta re etiam se non querenti: qui ut supra ostendimus de cumulo gratiarum benedictione dulcedinis querit et puenit adhuc querere non valentes. Nemo autem ante ydoneum querere quod habere: quia nemo inquit venit ad me nisi pater me traxerit eum. Adest ergo qui trahit. et quodammodo necdum adest: qui non alio trahit quam ad seipsum. Nunquid enim nec visum sine filio pater adest tamen per fidem ad spem trahit. Quod ergo nunc exultet spiritus meus: quod non sine modo iocundet in generatione ista querentium dominum? Nempe testimonium creditibile nimis gustate sapientie est: esurientis ipsa tam vehemens. Certissima mihi probatio et indubitabile argumentum. quia habetis quem sic queritis: et in vobis habitat qui tam valde trahit vos ad seipsum. Nam enim humane possibilitatis est cursus iste cuius dextera facit virtutem cui semper necesse est ut clametis trahere nos post te: in odore vinctorum tuorum currimus. Non inquam ab homine forma ista conuersationis: nec aliud experimentum querimus? ei qui in vobis habitat spiritus: quod ita queritis christum. Elidete enim fratres qualem spiritum accepistis: spiritum qui ex deo est: ut sciatis quod a deo donata sunt vobis. Audiuimus apostolicum: audiuimus? et prophetiam etiam angelicam gradum quibus nihil a nobis arbitror posse sublimius affectari. Sane et singulis mihi videor: in vobis aliquid et magnus aliquid inuenire. Quis enim celibet vitam: vitam celestem et angelicam dicere vereatur? Aut qui in resurrectione futuri sunt omnes electi. quod non iam nunc est: sicut angeli dei in celo: a nuptijs penitus abstinentes. Amplectimini fratres sanctimoniam: nam margaritam. amplectimini sanctimoniam vite que vos efficit sanctorum similes et domesticos dei dicere scriptura. Incorruptio facit proximum esse deo. Ita ergo non vestro quidem merito sed gratia dei estis quod estis: quod ad castitatem et sanctimoniam spectat angeli quidem terreni aut potius celi ciues: sed interit in terra peregrini. Quod diu enim sumus in hoc corpore: peregrinamur a domino. De prophetica quid dicimus? Lex et propheta versus ad iohannem Xitas ait. Verumtamen non erat ille aduersarius: sed discipulus utique Xitas. qui dicebat et

Ad fratres.

So. c. lxxxvi.

am post iohannem. Ex parte enim cognoscimus et ex parte prophetam. Cessauit ergo prophetia quia iam cognoscimus: necdum tamen tota cessauit: quia adhuc ex parte. Cum venerit inquit quod perfectum est: euacuabitur quod ex parte est: Si quidem ante iohannem qui fuerit propheta utrumque aduentum domini prophetabat. et quasi neutra adhuc pars salutis in notitia: sed vtraque in prophetia erat. Magna sane prophetia genus cui vos de ditos esse spiritus. magnam prophetice studium: cui vos video magis cupatis. Quod illud? Nepe iuxta apostolum non considerate que videntur sed que non videntur: sine dubio prophetare est. Ambulare in spiritu: ex fide viuere. que sursum sunt querere: non que super terram. oblitisci que retro sunt et extendi in antiora: ex magna parte prophetare est. Alioquin quo nam modo nisi per spiritum prophetie conuersatio nostra in celis est? Sic enim propheta olim quasi inter homines erat sui temporis: sed virtute et impetu quodam spiritus dices illos transilientes exultabat ut videret deum: et videbatur et letabatur in eo. Sed et professionem apostolicam audiamus. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. Si gloriari licet: habemus gloriam. sed si sapimus: habere curabimus apud deum. Nec enim vera est gloriatio: ut qui gloriatur in domino gloriatur? Nam neque manus nostra excelsas: sed dominus fecit hec omnia. Fecit nobis magna qui potest esse: ut merito magnificet animam nostram dominum. Ipsi enim magnus munere factus est: ut magnus illud propositum unde magni gloriabantur apostoli: magnifici sequamur. Forte etiam si in hoc quoque gloriari voluerimus non ero insipientes. Veritate enim dicam: esse hic aliquid plus quam nauis et relictum reliquere. Quid vero illud quod ipsi quidem apostoli reliquerant omnia: sed ut presentem in carne dominum sequerentur? Hoc est nostrum dicere: securi ipsam dominum audiamus: Qui vidisti me inquit thoma credidisti: beati qui non viderunt et crediderunt. Forte etiam prophetam dominum excellens esse videbit non intendens quibuscumque temporalibus rebus et transitoriis aliquando sed spiritualibus et eternis. et nihilominus in vase fictili thesaurus castitatis illustrior: in carne fragilior: aliqua parte probabilior christus: ubi ergo angelica in hoc corpore conuersatio in corde prophetica expectatio: in utroque apostolica perfectio inuenitur: quatenus iste cumulus gratiarum? Quid retribuitis domino pro omnibus quod retribuit vobis? Sublimis gradus: sed eo amplius piculosa ruina. Nunquid non tres celi sunt quos ascendimus? Itaque quod stat videat ne cadat Elidebatur inquit sathanam

tanquam fulgur de celo cadentem. Ex alto corru it corruat? et cominutus est: desperata est pla ga eius. Factus est spiritus eius vadens et non rediens. Nunquid et vos vultis abire? Sathanas ruit: nunquid ruitis et vos secum? Nam salubrius vobis stare in visis domini: stare in gratia in qua statis. Non enim beatum virum qui non abiit in via peccatorum. beatum magis cui est auxilium abs te domino. Ibi enim homini de virtute in virtutem: ad videndum deum deorum in syon: ad videndum in bonitate electorum tuorum: ut lauderis cum hereditate tua. Ipsi nempe hereditas: ipsi sunt domini et filii excelsi omnes. Itaque fratres mei: quoniam quidem vixime certissimeque hec est generatio querentium dominum: querentium faciem dei iacob. quid vobis dixerim aliud quam quod idem prophetam ait? Et ecce cor querentium dominum: qui te dominum et confirmamini: quare faciem eius semper. Et quod alius quidam dicit. Si queritis: querite. Quid est si queritis querite? In simplicitate cordis querite illum. Non aliud tanquam illum: non aliud preter illum: non aliud post illum. In simplicitate cordis querite illum. Simpler natura: simplicitate cordis exquirat. Veni quod cum simplicibus sermone eius. Vir duplex animo inconstans est in omnibus visis eius. Non potest inueniri ab his qui ad tempus credunt: et in tempore tentationis recedunt. Eternitas est: que nisi perseveranter quaeratur: minime inuenitur. Et etiam peccatori terram ingredienti duabus visis. Nemo enim duobus dominis seruire potest. Ne hanc quidem duplici tatem amat integritas illa: perfectio illa: illa plenitudo. Indignum enim est ut inueniendaz se prebeat: nisi perfectio eam quaerens corde. Certe si odibilis est canis reuersus ad suum vomitum: et sus lota in volutabro lutis: sed et ipsum quoque quem inuenit tepidum ex ore suo euomere incipit deus: simulatorem et proditor vbi parebitur. Si maledictus qui facit opus dei negligenter: qui fraudulentum fecerit quid meretur? Fugiamus hanc duplici tatem charissimam: et a fermento phariseorum omnimodis caueamus. Veritas est: deus et tales quaesitores requirit. qui querunt cum in spiritu et veritate. Si nolumus frustra querere dominum: queramus veraciter: queramus perseveranter: ut nec pro illo queramus aliud: nec cum illo aliud: sed nec ab illo ad aliud conuertamur. Facilius est enim celum et terram transire: quam ut sic querens non inueniat. sic petens non accipiat. sic pul santi non aperiat.

Aupes quidē vide-

mur et sum? sed si sp̃s q̃ ex deo est accipiam? vt sciamus q̃ a deo do nata sunt nobis mag̃ ab eo gloria: mag̃ nob̃ est collata p̃t̃as. Quotquot inq̃t receperūt eum dedit eis p̃t̃as filios dei fieri. In non p̃t̃as filioz dei est ista q̃ etia nobis seruiūt vniuersa? Sciebat enī ap̃s ipse: qm̃ diligētibz deū oīa cooꝑant in bonis. Sed forte dicat aliq̃s ṽm: qd̃ ad me: et in pusillanimitate cordis sui talia meditet̃. Glorietur de p̃t̃ate filioz dei in q̃bus filialis erga eū feruēt amor: viget affectus: vt p̃sumat oīa sibi cooꝑari in bonis: qd̃ diligēti iūitate. Ego ṽo mendic? sum et paup̃: carens affectu fili alit̃: expers digne deuotōis. Sed attēde qd̃ sequit̃. Nullū enī desperatōni locū reliquit in scriptura sua: qd̃ alio loco sic loquit̃: vt per patientiā et cōsolatōis scripturaz spem habeam? Affectus enī ille quem q̃ris par est nō patiētiā: in p̃t̃a est nō in via: nec eos qui eiūsmodi sunt a scriptura opus est cōsolari. Ergo p̃ patiētiā et cōsolatōis scripturaz spem habeam? etia si nōdū possum? app̃hendere pacē. Propt̃ea cum dixisset: diligētibz deū oīa cooꝑari in bonis: sollerter addidit his q̃ fm̃ p̃positū vocati sunt sc̃i. In quo ṽo non te terreat sc̃itatis nomē: qm̃ nō fm̃ meritū sed fm̃ p̃positū: nō fm̃ affectōne sed fm̃ intentionem scōs vocat. Iuxta illud prophete Custodi animā meā qm̃ sanct? sum. Illā ei quā putas sc̃itātē ne ip̃e qd̃ paulus corruptibili adhuc grauat? corpe: arbitrabat se cōprehendisse. Anū autē inq̃t: q̃ retro sunt oblitus: et in ea q̃ a se sunt extendens: s̃o quoz ad palmā sup̃ne vocatōis. Vides q̃ nōdū licet app̃hendisset b̃auitū: habebat tñ p̃positū sc̃itatis. Et tu si p̃posueris i cor de tuo declinare a malo et facere qd̃ bonū ē tenere qd̃ accepisti: et p̃ficere sp̃ in meli? s̃ et si qd̃ aliq̃n min? recte egeris vt est hūana fragilitas: nō in eo p̃sistere sed penitere et corrigere q̃ tuus p̃uales: eris sine dubio et tu sc̃i cui interim clamare necesse sit: custodi animā meā qm̃ sc̃us sum. Ṽis q̃ nosse quem admodū h̃mōi sanctis oīa cooꝑant in bonis? H̃mō mō curro p̃ singula: q̃ in longū p̃trahi sermonē hora nō patit̃. Eundū nobis est. iā enī campanā audiui: iā vesp̃tine temp? orōnis aduenit. Audite q̃ ṽbi abbreviatū quē admodū nobis vniuersa seruiāt: oīa cooꝑerent in bonis. Inimici n̄i sunt iudices

et enī si qd̃em illi p̃ nobis: q̃s n̄ nos? Si p̃ nobis faciūt hostes n̄ostri: quō nō oīa simul cū illis? Porro duo nobis (vt manifestū ē) aduersant̃ hostiū genera: malum videlicet du plex: qd̃ facim? et qd̃ patimur. Nec autē vt aptius dixerim: sunt culpa et pena. Itaq̃ cū sit nob̃ vtraq̃ tria: erit si voluerim? vtraq̃ p̃ nobis. vt hec qd̃ ab illa liberet̃: et itē aduersus istā inuet̃ illa: nec pax. Ecce enī cōpungimur in cordibz n̄is et in cubili cōsciētie sup̃ delictis p̃teritis. sed delinūt p̃sciētiā suam et corrodentiū p̃ctōz dentes cōterēs reducit ad spem venie penitentia ista: et volūtaria pena quā patimur. H̃mō solum autē p̃terita s̃ et futura repellit. Nam et tērtia p̃pulsat vicia: et nonnulla sic pemit̃: vt raro aut nūq̃ erigere caput audeat venenatus. Sic pena facit p̃ nobis aduersus culpā: vt vel oīno nō sit vel sit minor. Culpa ṽo nihilo min? agit̃: vt aut nō sit aut maior sit pena. H̃mō qd̃em vt oīno nō sit: siue a p̃t̃itate sua minuat qd̃ nullatenus expediret: sed vt nō sit pena: aut minor sit pena. videlicet vt aut nō sit: aut min? sit onerosa. Quisq̃ enī p̃fecte senserit opus peccati et aīe lesionē: exteriorē ṽtq̃ aut pax sentiet aut ex toto n̄ sentiet corp̃is penā: nec reputabit laborē quo p̃ctā nouerit deleri p̃terita: futura cauē. Sic enī sc̃us dauid cōiuciantis fui nō reputauit iniurias: memor filij p̃sequentis.

Sermo secundus vnde supra.

Aboriste fr̃es exiliū:

et paup̃tatis n̄e nos amonet: p̃fecto et inq̃tatis. Et qd̃ ei morte afficimur tota die: in leuissimis multis: i vigilijs abūdātijs: in laboribz et erūnis? H̃mō qd̃ ad hoc creati sum? Abist. nā l̄ h̃mō nat? sit ad laborē: sed mīme ad laborē creat? ē: na tiuitas est i culpa: et in pena. Ṽis ei opoz ter nos gemere cū p̃pheta. In inq̃tatibus cōcept? sum et in peccatis concepit me mat̃ mea. Aliena abṽtr̃isq̃ p̃ma creatio q̃ sicut nec culpā: ita nec penā de? fecit. Ṽis de ea q̃ maior est oīuz: morte videlicet apte scripta testat̃. Inuidia diaboli mors introiuit i orbem terraz. Et in alio loco. de? morte nō fecit. Itaq̃ sicut laborātibz manibz: nec oculis p̃p̃ea claudis: nec auris abstinet ab auditu: sic imo et n̄stro meli? laborātibz corp̃e mens q̃ ipsa suo int̃ta sit op̃i: vt nō vacet. Cū laboribz cogitet i laborē: vt ipsa ei p̃ea quā patit̃: culpā p̃ q̃ patit̃ representet et dum videt vulnē: ligaturā: ipsa sub p̃anis vulnē

ra meditet̃. Ṽmōi si qd̃ cogitatōe humilia mur sub potenti manu dei: et dulci qd̃a pietate: mēs plena: miserabilē se exhibz i oculis ei? Ṽmōi q̃ppe scripta nos amonet: miserē inq̃ens aīe tue placēs deo. Nec dubium q̃n ea q̃ deo placet mīa: facile possit eius mīaz obtinere. Et ne dixerim? ṽmōi miseranduz sit aīab? n̄is: nisi insipientē dissimulauerimus multa i eis miseratōe diq̃ poterūt inueniri. Anū tñ dico vt occasiōz vob̃ dedisse videar et cetera q̃z sūt aduertatis. H̃mōne velut iter duas mēfas possit epulātes h̃c inde spectamus ieiunij? Sic sum? oīno: sic sum? Ṽmōi sic possit risus: ṽmōi locus: ṽmōi leuitas: ṽmōi sup̃bia ṽmōi extollētia oculoz? An forte nō agnoscim? mēfas: nō cōsideram? epulas: delicias nō videm? Ṽmōi mīhi sunt quos video deliciose viuētes: in oībz bonis sensibilibz hui? mūdi: inde p̃t̃p̃loz alios q̃bz ṽmōi p̃posuit x̃ps regnū: vt edāt et bibāt sup̃ mēfaz ei? in regno patris sui. Ṽmōi ṽmōi ṽmōi mīhi sunt h̃mōi: fr̃es meos: et h̃mōi me ad neutra l̄z extēdere manū. Ab vtrazq̃ mēsa p̃hibeor. ab hac qd̃ p̃fessione: ab illa corp̃is vinculo. vt nec ad inferiorē audeā: nec ad sup̃iorē accedere possim. Quid inq̃t hec restat nisi comedere panē doloris? vt sint mīhi lachryme mee panes die ac nocte. si q̃s forte celestiu cōtū uax mīa mor? os latrātis sub mēsa carelli vel exigua aliq̃ deliciaz illaz fragmenta dimittat: H̃mōi inferior qd̃ p̃sideratō q̃ nobis cōpatimur eoz respectu q̃s noui? deliciose viuētes i hoc seculo infirme adhuc aīe est nec oīno talis mīhi placet affectio i aīa sp̃ia. Longi? enī possit? est a iudicio x̃itatis: q̃ beatificat q̃s velut miserrimos lugere debuerat: et se miser reputat n̄ sane p̃sensu iudicij s̃ affectōis sensu q̃ nō sit sicut illi: qd̃ id magis optare debuerat: vt oēs essent sicut ip̃e. Hoc tñ solū tali i cogitatōe laudabile ē si miseria ip̃am quaz reputat p̃ amore siue timore dei patiēter ferre et d̃liberat: et cū pietate quadā dicit deo. p̃p̃t x̃ba labioz tuoz ego custodini vias duras. Et qd̃ cogitatio inchoantiū est: tanq̃ lac p̃unioz. Et ṽo cū iam p̃ficere cepit aīa et affectōe seq̃ iudiciū rōnis: oīa p̃culdubio detrimentū faciet: et q̃si stercorea arbitrat̃: iugebit cū p̃p̃ba sup̃ eos q̃ amplexati sunt stercorea. Ip̃se ṽo sc̃tā qd̃ h̃mōi q̃ sup̃bia nec vniuersa despiciet: et magna in altitudine aī collocat? nō beatū dicit populū cui hec sunt: s̃ miser plane: beatū ṽo cui? dñs de? eius. Ṽmōi ṽmōi h̃c ita sui cōparatōne miserē illis: inueniet ṽtq̃ q̃

cōparatōne sui q̃z misereat si suspexerit ad celestes diuitias et delectatōes i extra dñi vsq̃ i finē. Ṽmōi h̃mōi q̃ p̃us d̃ iseriori irriguo lachrymas fungēs plāgebat dicēs: quoniā p̃p̃t te mor: tificamur tota die: iā de sup̃iori abūdātiōes emittat flet? dicens: deu mīhi qz incolatus meus p̃longatus est.

Epistola beati Bernardi in sermo nem sequentem.

Ugoni militi christi:

et magistro militie x̃pi: bernard? clareuallensis solo noīe abbas: bonū certamen certare. Semel i secūdo et tercio (ni falloz) petisti a me Hugo charissime vt tibi tuisq̃ omilitonibz scriberē exhortationis p̃monē: et aduersus hostilē tyrānidē q̃ lanceā nō liceret: stilū vibrare: asserēs vob̃ nō p̃uū fore adiutoriuū: q̃s armis nō possū litteris animare. Distuli sane aliq̃ diu: n̄ q̃ p̃tēnda videret petitiō: s̃ ne leuis p̃ceptiq̃ culpāret assensio. si q̃ meli? melior: iplere sufficeret p̃sumerē i p̃tus: et res admodum necessaria p̃ me min? forte cōmoda redderet. Ṽmōi videns me lōga satis huiuscemōi expectatōne frustratū: ne iam magis nolle q̃ nō posse videret: tādē ego qd̃ qd̃ potui feci: lector indicet an satis feci. Quāq̃ et si cui forte aut mīme placeat aut nō sufficiat: nō tñ interest mea: q̃ tue p̃ meo sage nō de-

Explicit epistola
Incipiūt tituli.

i	Sermo exhortatorius Bernardi abbatis clareuallensis ad milites tēpli.
ii	De militia seculari.
iii	De noua militia.
iiii	De cōuersione militū tēpli.
v	De templo.
vi	De bethleem.
vii	De nazareth.
viii	De mōte oliueti et valle iofaphat.
ix	De iordane.
x	De loco caluarie.
xi	De sepulchro.
xii	De bethphage.
xiii	De bethania.

Explicit tituli.

Incipit sermo exhortatorius beati Bernardi abbatis clareuallensis ad milites tēpli. Capitulum p̃m.

Primo qdē vtrōlibz disciplina nō deest. o-
bediētia neq̄ p̄tēnī: q̄ teste scriptura: et
fili' idisciplinat' p̄bit: et peccatū ē ariolan-
di repuḡre: q̄ scil' ydolatrie nolle acq̄es-
cere. Itur et redit ad hūmilitatē ei' q̄ p̄est. Indui-
tur qd ille dōauerit: nec aliūde vestimētum
seu alimētū p̄sumit. Et i victu et vestitu ca-
uet oē sup̄fluit' soli necessitati cōsulit. Quis
plane i cōi iocūda et sobria puerfatōe. Ab-
q̄yrozib' et absq̄ liberis: et ne qd desit ex e-
uāgelica p̄fectōe: absq̄ oī p̄p̄io habitāt v-
ni' moris i domo vna: solliciti fuare vnita-
tē spūs i vīcō pacis. Dicās vniuerse multi-
tudinis eē cor vnu et aīaz vnā: ita q̄s nō oī
no p̄p̄a seq̄ volūtātē s̄z magi obedi' fatagit
imp̄ari. Nullo tpe aut ocioī sedēt aut curi
osi vagā: s̄z sp̄ dū n̄ p̄cedūt qd qdē raro cō-
tigit: ne ḡtis comedāt panē armorū seu ve-
stimētōz. vel scissa resartitū. vel vetusta re-
ficiūt. vel inordinata cōponūt: et q̄s postreō
faciēda inḡt volūtas cōis idicit necessitatē
p̄sona inf̄ eos minie accipit: de fere me-
lior: nō nobilioz. Donozē se iūce pueniunt
alterut' onera portāt. vt sic adpleāt legē
p̄pi. Verbū insolēs. op' inutile. risus imode-
rat'. murmur vel tenue siue scursum neq̄
ibi dephendit semendatū. Scachos et ale-
as dēstāt: abhorēt venatōez: nec ludicra
illa auiū rapina vt affolēt delectat'. Vimos
et magos et fabulatores: scurrilesq̄ cantile-
nas aut ludoz spectacula: tanq̄ vanitates
et isanias falsas respuit et abhomiāt. La-
pillos tōdēt: sciētēs iux̄ ap̄lm et ignominia
viro si comā nutrierit. Hūq̄ cōpti: raro lo-
ti: magi aut neglecto crine hispidi: pulnere
fedi. lorica caumate fuscī. P̄oro imminente
bello int' fide fortis ferro n̄ auro se muniūt
q̄ren' armati et nō onerati hostib' metū iū-
ciāt: nō puocēt auariciā. Eqs h̄re cupiunt
fortes et veloces: nō tñ coloratos aut salera-
tos: pugnā q̄ppe n̄ pōpā: victoriā s̄z nō glo-
riā cogitātes: et studētēs magi esse formidi-
ni q̄ amiratoz. Deide nō turbulēti aut im-
petuosi et q̄si ex leuitate p̄cipites: s̄z cōsulte
atq̄ cū oī cautela et puidētia scipos ordinā-
tes et disponētes i aciē iux̄ qd de p̄fib' scri-
ptū ē. Veri p̄fecto israelite. p̄cedūt ad bella
pacifici. Et vero vbi vētū fuerit ad certamē-
tū demū p̄stina leuitate postposita: tanq̄ si
dicerēt. nōne qd oderūt de dñe oderāt et super
inimicos tuos tabescebāt. irrūit i aduersa-
rios: hostes velut onēs f̄putāt: nequa q̄ et si
paucissimi vel seuā barbari: vel numerosā
multitudinē formidātes. Hōuerūt siq̄dem

nō de suis p̄sumere vtrib': sed de x̄ture vbi
sabaoth sperare victoriā cui nimis cōfidūt
iux̄ s̄niam machabei cōclūd multos in ma-
n' paucōz et non esse differentiā i cōspectu
dei celi liberare i multis et i paucis: q̄ nō in
multitudie exercit' ē victoria belli: s̄z de ce-
lo fortitudo ē. Quōd fr̄q̄ntissime exp̄i s̄t ita
vt p̄lezq̄ q̄i p̄secut' s̄t vni' mille: et duo fuga-
rūt decez milia. Ita deniq̄ miro qdā ac sin-
gulari mō cernūt et agnis mitiores et leo-
nib' fortiores: vt pene dubitē qd poti' cen-
tesā appellādos: mōachos an milites: nisi q̄
vtrūq̄ forsā p̄gruent nominari: quib' neu-
trū deesse cognoscit: nec monachi māuetu-
do nec militis fortitudo. De q̄ re quid dicē-
dū: nisi q̄ a dño factū est istd et est mirabile i
oculis nostris: Tales sibi elegit de': et col-
legit a finib' terre mīstros: ex fortissimis iſ-
rael: qui vere lectū salomonis sepulchri vī-
gilant fidelisq̄ custodiūt: omnes tenentes
gladios ad bella vocatissimi.

De templo. Ep̄m. q̄ntū.
St vero templū hie
rosolimis i q̄ p̄f habitāt antiq̄ et
famosissimo illo salomōis: impar-
quidem structura: sed nō inferi' gloria. Si
quidem vniuersa illi' magnificentia in cor-
ruptibilib' auro et argento: in quadratura
lapidū et verietate lignoz continebat: hui'
aut oīs decor et ḡe venustatis ornat': pia
est habitatiū religiositas et ornatissima cō-
uerfatio. Illd variis extitit spectādū colo-
rib': hoc diuersis virtutib' et sc̄tis actib'
venerādū. Domū quippe dei decet sancti-
tudo: qd nō polit' marmorib' q̄ ornat' mar-
morib' delectat: et puras diligit mentes su-
per auratas parietes. Ornat' tñ hui' q̄z fa-
cies templi s̄z armis nō gēmis: et p̄ antiquis
coronis aureis circūpendentib' clipeis pa-
ries op̄it. p̄ cādelabris. thuribulis atq̄ v-
ceolis dom' vndiq̄ frenis: sellis: ac lanceis
cōmunit'. plane his oīs liquidō demōstran-
tibus eodē p̄ domo dei feruere milites ze-
lo: qd ipe q̄ndā militū dux vehemētissime i-
flāmat' armata illa sanctissima manu: n̄ tñ
ferro s̄z flagello qd fecerat de resticulis in-
troyit i tēplū: negociātes expulit: nūmula-
rioz effudit es: et cathedras vēdētū colum-
bas evertit: idignissimū iudicās oīs do-
mū huiuscemōi forētib' icesari. Tali proin-
de sui regi p̄mot' exēplo deuot' exercit' mī-
to s̄e idigni' lōgez itolerabili' arbitrās
scā pollui ab īfestari fidib' q̄ mercatorib'

inestari: in domo sancta cū equis et armis
cōmorat: tanq̄ ab ip̄a q̄ a ceteris sacris oī
infidelitatis spurca et tyrānica rabie p̄pul-
sata. ipsi in ea die noctuq̄ tā honestis q̄ v-
libus officiis occupant. Donozāt certatim
dei templū sedulis et sinceris et obsequiis.
iugi in eo deuotōne immolātes nō quidem
veter ritu pecudū carnes sed vere hostias
pacificas fraternā dilectionē deuotā subie-
ctionē. voluntariā paupertatē. Nec hierosoli-
mis actitant. et orbis excitat. Audiūt insu-
le et attendūt populi de lōge. et ebullunt ab
oriēte in occidentē tanq̄ torrens inundans
glorie gentiū. et tanq̄ fluminis imper' leti-
ficāt ciuitatē dei. Quodq̄ cernit locū diu-
et agit cōmodi'. paucos admodū in tanta
multitudine hoīm illo confluere. nisi vtiq̄
sceleratos et impios raptōres et sacrilegos.
homicidas. p̄uros. adulteros. de quoz pro-
fectione sicut duplex quoddā constat. p̄uē-
re bonū: ita duplicat' et gaudiū. q̄n qdē tā su-
os de suo discessu letificāt: q̄ illos de aduē-
tu quib' subuēire festināt. P̄osūt quippe
vtrōbiq̄ nō solū vtiq̄ istos tuēdo: sed iā eti-
am illos nō opprimēdo. Itaq̄ letat' egypt'
in p̄fectione eoz: cū tñ de p̄tectione eoz ni-
hilomin' letet' mons syon et exultet filie iu-
de. Illa quidē se de manu eoz iusta magis in
manu eoz liberari se merito gloriat. Illa li-
beter amittit crudelissimos sui vastatores:
ista cū gaudio suscipit sui fidelissimos defē-
sores. et vnde ista dulcissime consolāt inde
illa eque saluberrime desolat. Si x̄ps sic no-
uit vlscisci in hostes suos: vt nō solū de ipsis
sed p̄ ip̄os quoz frequēter soleat tāto glo-
riosus: quāto et potētius triūphare. Jocun-
de sane et cōmode: vt quos diu p̄tulit oppu-
gnatores. magis iā p̄pugnatores habere i-
cipiat: faciatq̄ de hoste militē: qui de faulo
quondā p̄secutorē fecit paulū predicatorē.
Quōd brez nō miroz si etiā sup̄na illa curia
iux̄ta testimoniū saluatoris exultat magis
sup̄ vno peccatore penitentiā agente q̄ su-
per plurimis iustis qui nō indigēt peniten-
tia: vū peccatoris et maligni tātis p̄culdū-
bio proſit cōuersio. quātis et p̄ior nocuerat
cōuersio. Salue igit' ciuitas sancta quā ipe
sanctificauit sibi tabernaculū suū altissim'.
quo tanta in te et per te generatio saluaret'.
Salue ciuitas regis magni: ex qua noua et
iocūda mūdo miracula nullis t̄pibus defue-
re ab initio. Salue dñā gentiū. princeps p̄-
uinciarū: patriarchaz possessio. p̄phetarū
mater et apostolorū. et initiatrix fidei. gloria

populi xp̄ianoz: quā deus semp a principio
passus est oppugnari: vt viris fortib' sicut
x̄r̄tis ita fores occasio salutis. Salue ter-
ra p̄missionis que olim fluens lac et mel tu-
is dūtarat habitatozib': nūc vniuerso orbī
remedia salutis: vite porris alimēta. Ter-
ra in quā bonaz occasio: que in fecundissimo
illo sinu tuo ex archa paterni cordis celeste
granū suscipiēs. tātas ex sup̄no semine maz-
tyrū segetes p̄tulisti. et nihilomin' ex omni
reliquo fidelū genere fructū fertilis gleba
tricesimū et sexagesimū et centesimū sup̄ om-
nem terrā multipliciter p̄creasti. Unde et d'
magna multitudine dulcedinis tue iocūdis
sime satiari et opulētissime segnati memori-
am abundātie suauitatis tue vbiq̄ eructāt
qui te viderūt et vsq̄ ad extremū terre: ma-
gnificentiā glorie tue loquunt eis qui nō v-
derūt: et enarrant mirabilia que in te sunt.
Gloriosa victa sunt de te ciuitas dei. S̄z iā
ex his quib' affluīs deliciis. nos quoz pau-
ca p̄feramus in mediū: ad laudem et gloriā
nominis tui.

De bethleem. Ep̄m. vi.
Abes ante omnia in
resurrectione animaz sanctarū
bethleem domū panis: in qua p̄t
mū is qd de celo descēderat parietē virgine
panis viuus apparuit. Monstrat p̄is ibidē
iūmētis v̄sepiū et in p̄sepio fenū de p̄ato
virginali. quo vel sic cognoscat bos posses-
sorē suū: et asin' p̄sepe dñi sui. Quis quippe
caro fenū: et oīs gloria ei' vt flos fenū. P̄or-
ro suū homo qz in quo factus est honorē nō
intelligēdo cōparat' est iūmētis insipienti-
bus: et similis factus est illis. verbum panis
angeloz factū est cibaria iūmētōz: vt habe-
at carnis fenū qd ruminet. qui verbi pane
vesci penit' dissueuit: quousq̄ p̄ hoīem deū
p̄iori reddit' dignitati: et ex pecore rursus
cōuersus in hominē. cū paulo dicere possit.
Et si cognouim' x̄pm scōm carnē: sed nunc
iā nō nouim'. Quōd sane nō arbitroz quēpiā
dicere posse veraciter: nisi qd p̄t' cum petro
ex ore veritatis illud itē audierit. Verba q̄
ego locut' sum vobis spūs et vita sunt: caro
aut non p̄dest quicq̄. Alioq̄n qui in verbis
x̄pi vitā inuenit: carnē iā nō redit: et est de
numero beatorū qd nō viderūt et crediderūt.
Nec enī opus ē vel lactis poculū nisi vtiq̄
paruulo: vel fenū pabulū iūmēto. Qui autē
nō offendit in verbo ille p̄fectus est vir. soli
do plane vesci cibo ydone'. et licz in sudore

vultus sui panē verbi comedit absq̃ offensione. Sed et secur⁹ ac sine scādalo loquitur oēm sapientiā dūtarat inter pfectos. spūa lib⁹ spūalia cōparās: cū tñ infantib⁹ sine peccatib⁹ aptus sit. p captū quidē eoz pponē tñmō iesum xp̃m hūc crucifixū. Et tamē idēq̃ cib⁹ et celestib⁹ pascuis suauiter qui dē ruminat a pecore et māducat ab hoīe: et viro vires: et paruulo tribuit nutrimentū. **De nazareth.** Cap. vii.

Ernitur et nazareth

que interpretatur flos: in qua is q̃ natus in bethleē erat tanq̃ fructus in flore coalescēs nutritus est deus in fano: vt floris odor fructus saporē pcederz ac denarib⁹ pphaz faucib⁹ se aploz liquor sanct⁹ infunderet. iudeis tenui odore cōtē: tū gustu solido reficeret xp̃ianos. Sēserat tñ hūc florē nathanael q̃ sup oīa aroma: ta suauē redoleret. vñ et aiebat. a nazareth potest aliqd boni esse: s; nequaq̃ sola cōtē tus flagratia respōdentem sibi veni et vide philippū secur⁹ est. Immo vere mire illius suauitatis admodū resperfectionis huiusmodi boni odoris fact⁹ saporis audior. odore ipso dūce ad fructū vsq̃ sine mora puenire curauit. cupiēs plenius expiri qd te nūter pferat. pferatq̃ degustare qd odorauerat absens. Audeam et de olfactu pferat ac ne forte aliqd qd p̃neat ad hec ipā q̃ in manib⁹ sunt p̃tenderit. Loquit de illo scriptura sic. Statimq̃ vt sensistis vestimentoz ei⁹ flagrantia: haud dubiū quia iacob. ecce inquit odor filij mei sicut odor agri pleni cui bñdixit dñs. Aestimēti flagrantia sensit. s; vestiti p̃sentia nō agnouit. soloq̃ vestis tanq̃ floris odore forisq̃ delectat⁹. quasi fructus interioris dulcedinē nō gustauit. dñs et electi filij simul et sacramēti fraudat⁹ cognitione remāsit. Duo spectat hoc: Aestimēti p̃fecto spūs littera est et caro verbi. Sed ne nūc quidē iudeus in carne verbū in hoīe sic deitaret: ne sub regimine littere: sensu per uider spiritalem: forisq̃ palpas hedi pellē q̃ similitudinē maioris hoc est p̃mitit antiq̃ peccatoris exp̃sserat: ad nudā nō puenit veritatem. Hō sane in carne peccati s; in multitudine carnis peccati: qd peccatū nō facere: sed tollere veniebat: apparuit ea sez de causa quā ipse nō tacuit: vt qui nō videt videat. et qd videt cecī fiant. Hec ergo similitudine deceptus. ppha cec⁹ hodie quē nescit bñdixit: quē lectitat in libris: ignorat et in mi

raculis. et quē p̃p̃is attrahat manibus: ligando flagellādo colaphisando. minime tñ vel resurgētē intelligit. Si enī cognouissent: nunq̃ dñm glorie crucifixissent. p̃ter curram succincto sinone et cetera loca sancta. et si nō oīa: salte aliquā: quō quē amiserat p singula nō sufficim⁹. libet vñ insigniora et ipa breuiter recordari.

De monte oliueti et valle iofaphat. Cap. viii. Scenditur in montē

oliueti: descendit in vallem iofaphat: vt sic diuitias diuine mīeri cordie cogites. quaten⁹ horroz iudiciū neq̃ dissimules: q; si in multis miserationib⁹ suis multus est ad ignoscendū. iudicia tamē ei⁹ nihilomin⁹ abyliis multas: quib⁹ agnoscat valde oīmo terribilis sup filios hoīm. David deniq̃ qd montē oliueti demonstrat dicens. hoīes et iumēta saluabis dñe. quēadmodū multiplicasti mīam tuā dñe. etiā iudiciū vallē in eodē psalmo cōmemorat dicens nō veniat mihi iniquēs pes supbie: et man⁹ peccatoris nō moueat me. Cui⁹ et p̃cipuum se oīmo phorrescere fatef. cū in alio psalmo ita loquit⁹ orans. Cōfuge timore tuo carnes meas: a iudicijs enī tuis timui. Superbus in hac vallē corruit et cōquassat. hūilis descendit et minime piclitas. Supbis excusat peccatū suū. humilis accusat. sciēs quia de⁹ nō bis iudicat in idipm. et qd si nosmetipsos iudicauerimus: non vtiq̃ iudicabimur. Porro supb⁹ nō attēdēs qd horrendum sit incidere in man⁹ dei viuētis: facile p̃cipit in verba malicie ad excusandas excusationes in peccatis. Magna reuera malicia tui te nō misereri. et solū post peccatū remediū cōfessionis a te ipso repellere. ignēq̃ in sinu tuo inuoluere poti⁹ qd excutere. nec p̃bere aurē cōsilio sapiētis qui ait. Miserere anime tue placēs deo. Proinde. qui sibi nequam: cui bon⁹ est? Hūc iudiciū est mūdū. nūc p̃nceps hui⁹ mūdū ei⁹ ciekt foras: hoc est de corde tuo: si te tñ hūilādo ipse dñs iudicas. Erit iudiciū celi qñ ipm vocabit celi⁹ desursum: et terra discernere pplm suū: in q̃ sane tūmen dñi ne p̃ficiaris tu cū ipso angelis ei⁹: si tñ innēt⁹ fueris in iudicat⁹. Alioqn spūalis hō qd oīa dñs iudicat ipse a nemē iudicabit. Propter hoc ergo iudiciū incipit a domo dei: vt suos qd nouit iudex cū venerit inueniat iudicatos: et iā mīl de eis habeat iudicare: qñ videlz iudicādi sunt hi qd in labore hoīm nō sunt: et cū hominibus nō flagellabuntur.

De iordane.

Cap. ix.

Uam leto sinu iorda

nis suscipit xp̃ianos: qd se xp̃i gloria cōsecratū baptismate. Mēti tus plane ē iyrus ille leprosus: qd nescio q̃s damasici aquas aq̃s p̃tulit israelis: cū iordanis nri deuor⁹ deo famular⁹ toties p̃batus extiterit: siue qñ helye: siue qñ helyeo: siue etiā vt antiquis aliqd recolā. qñ iouet oīi p̃p̃to simul impetū miserabili inhiēs siccū in se trāstū p̃buit. Deniq̃ qd in fluminib⁹ isto eminet⁹. qd ipa sui trinitas sibi quadā euidēti p̃sentia dedicauit: Pater auditus uius p̃sanc⁹: fili⁹ est et baptizat⁹. Merito p̃inde ipam ei⁹ virtutē quā naaman ille p̃uenerit. ppheta sensit i corpe. iubēte xp̃o vniuersis q̃s fidelis p̃p̃is in aia experit.

De loco caluarie.

Cap. x.

Fitur etiā vel iam in

caluarie locū: vbi ver⁹ helyse⁹ ab infensatis pueris irritus. risus suis insinuat eternū. qd ait. Ecce ego et p̃neri mei: q̃s mihi dedit deus. Boni pueri q̃s p̃cōtrariū illoz malignantiū ad laudē excitar psalmista dicens. laudate pueri dñm: laudate nomē dñi. quaten⁹ in ore sanctorz infantiū et lactentiū p̃ficere laus: qd ex ore defecerat in iudiciorz: vtiq̃ de qd⁹ q̃rit ita. Si hos enutritur exaltant: ipi autē spreuerit me. Ascendit itaq̃ crucē caluus nri: mūdo p̃mūdo exposuit. et velata facie ac discoopta fronte purgationē peccatorz faciēs. p̃brosos auferre mortis tā nō erubuit ignominiam: qd nec penā exhorruit vt nos opprobrio sempiterno eripet: restitueret gl̃ie. Hec mirum. Quid enī erubesceret qd ita lauit nos a peccatis: nō qdē vt aq̃ diluēs et retinēs sordes s; veluti solis radi⁹ desiccās et retinēs puritatē: Est q̃ppe dei sapiā vbiq̃: contingens ppter mūdiciam suam.

De sepulchro.

Cap. xi.

Inter sancta ac desi-

derabilia loca sepulchz tenet qd ammo p̃ncipatū: et deuotionis p̃l⁹ nescio qd sentit vbi mortu⁹ requieuit: qd vbi viuēs p̃sarat⁹ ē. Atq̃ ampl⁹ mouet ad pietatē mortis qd vite recordatio. puto qd illa austerior: hec dulcior: videat: magisq̃ infirmis tati blādū hūane q̃es dormitōnis qd labor p̃saratōis: mortis securitas: qd vite rectitudo. Aia xp̃i viuēdi michi regia extitit: mors a morte redēptio. Illa visā instruxit: mortis

ista destruxit. Aia qdē laboriosa: s; mors p̃ciosa. vtiq̃ admodū necessaria. Quid enī p̃desse potat xp̃i siue mors neq̃ter viuēti: siue vita dānabili moriēti. Illud deniq̃ aut mors xp̃i etiā nūc male vsq̃ ad mortē viuētes a morte eterna libat. aut mortuos aī xp̃i scōs p̃sente sc̃ritas libat. Sicut sc̃ptū ē. Quid ē hō qd viuit et hūdebit mortē eruet aīaz suā de manu iseri. Hūc qd vtq̃ nob p̃t nēcariū erat: et pie viuē et secure mori. et viuēdo viuē docuit. et mortē moriēdo securā reddidit. qm̃q̃ dē resurrectur⁹ ocubuit: et spez fecit moriētib⁹ resurgēdi. Sed addidit sc̃itū bñficiū cū etiā p̃cā donauit. si ne qd vtiq̃ ceta nō valebāt. Quid ē qd tñ qdē ad verā sūmāq̃ b̃titudinē spectat: qd rali bet vita rectitudo seu lōgitudo. p̃desse poterat illi qd vel solo originali p̃cōtō teneretur astrictus: p̃cōtū q̃ppe p̃cēssit: vt seq̃retur mors: qd sane si cauisset hō: mortē si gustasset in eternū. p̃cōtō itaq̃ vitā amiserit et mortē iuenit. qm̃q̃ dē et de⁹ ita p̃dixerat: et iustū p̃fecto erat vt si peccaret hō moreret⁹. Quid nāq̃ iusti⁹ potat qd recipe talionem? Aia siq̃ dē de⁹ anie ē: ipa corpi. Peccādo volūtaria volēs p̃didit viuē: nolēs p̃dat et viuificare. Sp̃te repulit vitā cū viuē noluit. nō valeat eā dare cui vel q̃ten⁹ voluerit. Voluit aīa regi a deo: nō qat regē corpi. Si nō paret supioris iseriorē cur supet. Inuēit p̃dior suā sibi rebellē creaturam. inueniat aīaz suā sibi rebellē p̃dissequā. Transgresor iuer⁹ ē hō diuie legis: inueniat ipse aliam legē i mēbris suis repugnātē legi mēti: siue et captiuatē se i lege p̃cti. Porro p̃ctū vt sc̃ptū ē separat in⁹ nos et deū. sepet p̃ide etiā mors in⁹ corpi nri et nos. Hō potuit diuidi a deo aīa nisi peccādo: nec corpi ab ipa nisi moriēdo. Quid itaq̃ austeri⁹ p̃tulit i vltōe id solū passa a subdito qd p̃sūperat i auctore? Hūc p̃fecto p̃gruēt⁹ qd vt mors opata sit mortē. spūalis corpalis. culpabilis penale. volūtaria necessaria. Quid ē hac gemina morte fm vtiq̃ nām hō dānat⁹ fuit. alfa qdē spūali et volūtaria. alfa corpalis et nēcra vtiq̃ de⁹ hō vna sua corpalis ac volūtaria benigne et potē occurrit: illaq̃ vna sua nām vtiq̃ dānat. Merito qdē. Hūc ex duab⁹ mortib⁹ nris: cū alfa nob i culpe meritū. altera i pene debitū r̃putaret. suscipiēs penā et nesciēs culpā: vñ sp̃te r̃tū tñ i corpe mori et vitā nob et iusticiā. p̃meret. alioqn si corpalis nō pateret debitū nō soluisset: si nō volūtaria moreret. meritū mors illa non habuisset.

Hunc autem si ut dictum est mortis meritum est peccatum et peccati debitum mortis: prope remittente peccatum et mortem pro peccato profecto iam nullum est meritum: et solutum est debitum. Etenim unde scimus quod prope possit peccata dimittere? Dicendum prope quod deus est: et quod dicitur potest. Unde autem et quod deus sit? Miracula probant. Facit quippe opera quae nemo alius facere possit: ut taceat oracula prophetarum necnon et paterne uocis testimonium elapsit celitus ad ipsum a magnifica gloria. Quod si deus pro nobis: quod pro nobis? Deus qui iustificat: quod est qui condonat? Si ipse est et non alius cui quotidie confitemur, dicentes tibi soli peccauimus: quis melius? Immo quod alius remittere potest quod in eis peccatum est? Denique autem quomodo ipse non potest: qui omnia potest? Denique. Ergo quod in me delinquis valeo si volo donare: et deus non quare in se commissum remittere? Si ergo peccata remittit et potest: sit omnipotens: et solus possit cui soli peccata: breuius profecto cui non imputabit ipse peccatum. Itaque cognouimus quod peccata christi diuinitatis suae potentia ualuit relaxare. Porro iam de uoluntate quod dubitet? Qui ei non am et induit carnem: et subiit mortem: putas suam nobis negabit iusticiam? Voluntarie incarnatus: uoluntarie passus: uoluntarie crucifixus: solus a nobis retinebit iusticiam? Quod ergo ex deitate constat illum potuisse: ex humanitate inuoluit et uoluisse. Sed unde rursum confidimus quod mortem abstulit? Hinc plane quod ea ipse qui non meruit perdidit. Quia ei ratione iterum exigeret a nobis: quod pro nobis ille iam soluit. Qui peccati meritum tulit suum nobis donando iusticiam: ipse mortis debitum soluit: et reddidit uitam. Sic namque mortua morte reuerit uitam: quemadmodum ablato peccato redit iusticia. Porro mors in christi morte fugata: et christi nobis iusticia imputata. Quod quomodo mortis potuit quod deus erat? Quod nimirum et hoc erat? Sed quo pacto mors hominis illi? per alterum ualuit. Quia et iustus erat. Profecto namque cum hoc esset potuit mori: cum iustus: debuit non gratis. Quod quidem peccator mortis sufficit soluere debitum per alterum peccatorem: cum quis moriatur pro se. Qui autem mori pro se non habet: nunquid pro alio frustra debet? Quamto sane indignum mortem qui mortem non meruerit: tanto is iustus per quem mortem uinit. Sed inquis iusticia est ut innocens moriatur pro ipso? Non est iusticia: sed misericordia. Si iusticia esset: ita non gratis sed ex debito moreretur. Si ex debito ipse quidem moreretur: sed is per quem moreretur non uiueret. At uero si iusticia non est: non tam contra iusticiam est. Alioquin et iustus et misericordis simul esse non posset. Sed et si iustus non in iuste per peccatorem satisfacere ualeat: quo tamen pacto etiam unus per pluribus? Etenim satis esse uideretur ad iusticiam: si unus mortuus uitam restitueret. Hinc iam respondeat apostolus. Sicut enim inquit per unius delictum in omnes homines in condemnationem: sic et per unius iusticiam in omnes homines in iustificationem uita. Sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi: ita per unius obedientiam iusti constituentur multi. Sed forte unus pluribus iusticiam quidem restituere potuit: uitam non potuit. Per unum autem hominem mors: et per unum hominem uita. Sicut enim in adam omnes moriuntur: ita et in christo omnes uiuificantur. Quid enim? Unus peccauit: et omnes tenentur innoxii? Unus peccatum omnibus operatum est mortem: et uni iusticia: uni uita restituitur. Itaque ne dei iusticia magis ad condemnationem: quam ad restorationem ualuit. At plus potuit ad in malum: quam per in bonum. Ad peccatum imputabitur mihi: et christi iusticia non pertinebit ad me. Illi me in obedientia perdidit: et huius obedientia non proderit mihi. Sed ade inquit delictum merito omnes contrahimus: in quo quippe omnes peccatum: quoniam cum peccauit in ipso eramus: et ex eius carne per carnis concupiscentiam geniti sumus. At qui ex deo multo germani? scilicet quod etiam spiritum longe ante fuimus in christo. Quod secundum carnem in adam: si tamen et nos in illos numerare confidimus de quibus apostolus. Qui elegit nos inquit in ipso haud dubium quin patet in filio ante mundi constitutionem. Quod autem etiam ex deo nati sunt: testatur euangelista iohannes ubi ait. Qui non ex sanguinibus neque ex uoluntate carnis neque ex uoluntate uiri: sed ex deo nati sunt. Item ipse in epistola. Omnis qui natus est ex deo non peccat: quia generatio celestis conseruat eum. Ad carnis translationem autem carnalis testatur concupiscentia: et peccatum quod in carne sentimus manifeste probat quod secundum carnem in carne peccatoris descendimus. Sed enim nihilominus spiritualis illa generatio non quidem in carne sentit sed in corde: ab his distat quod cum paulo dicere possit. Nos autem sensum christi habemus in quo et eatenus percipisse se sentiunt: ut et ipsi cum omni fiducia dicant: ipse spiritus enim testimonium reddit spiritui nostro: quod sumus filii dei. Et illud. Nos autem non spiritum huius mundi accepimus: sed spiritum qui ex deo est: ut sciamus quod a deo donata sunt nobis. Per spiritum ergo qui ex deo est caritas diffusa est in cordibus nostris: si et per carnem quod est ex adam manat concupiscentia

nostris insita membris. Et quod ista quae a progenitore corporis descendit: nunquid in hac uita mortali a carne recedit: sic illa procedens ex patre spiritu: ab intentione filiorum distat per se: et non ex deo nati et in christo electi sumus: quae nam iusticia est ut plus noceat humana atque terrena: quam ualeat diuina celestis generatio: ut electos vincat carnalis successio: et eterno ei propositio carnis prescribat temporaliter traducta concupiscentia? Quinimo si per unum hominem mors: cur non multo magis per unum et illum hominem uita? Et si in adam omnes morimur: cur non longe potest in christo uiuificabimur? Denique non sicut delictum ita et donum. nam iudicium ex uno in condemnationem gratia autem ex multis delictis in iustificationem. Christus igitur per peccatum dimittere potuit cum deus sit: et mori cum sit homo: et mortis moriendo soluere debitum quod iustus: et omnibus ad iusticiam uitamque sufficere: quod quidem per peccatum et mors ex uno in omnes processerit. Sed hoc quod necessarium omnino prorsus est quod dilata morte homo inter homines dignatur: aliquid diu conuersari quatenus crebris et ueris locutionibus ad inuisibilia excitaret: miris opibus astrueret fidei: rectis moribus instrueret. Itaque in oculis hominum deus homo sobrie et pie conuersatur: uera locutus: mira operatus indigna passus: in quo iam defuit nobis ad salutem. Accedat et gratia remissionis peccatorum: hoc est ut gratis peccata dimittat: et opus profecto non salutis consummatum est. Non autem metuendum quod donandis peccatis aut patris deo aut uoluntas passo et tanta passo per peccatum: deest: si tamen solliciti inueniamur digne ut oportet et imitari exemplum: et venerari miracula: doctrinae quoque non existimamus increduli: et passionibus non grauari. Itaque totum nobis de christo ualuit totum salutare: totumque necessarium fuit: nec minus profuit infirmitas quam et molestia: quia et si ex deitate potentia peccati lagum in uero submouit ex carnis tamen infirmitate mortis iura moriendo concussit. Non pulchre ait apostolus. Quod infirmum est deus: fortius est hominibus. Sed et illa ei stulticia per quam ei placuit saluum facere mundum: ut mundi profutar et sapientiam confunderet sapientes: quod uidelicet cum infirma dei esset deo equis: semetipsum exinanauit formam suam accipiens: quod diues cum esset: propter nos egenus factus: et de magno pauper: de celso humilis: infirmus de potente: et esuriens de satietate: et fatigatus est in itinere: et cetera quae passus est uoluntarie non necessitate. Nec igitur ipsius quod stulticia nonne fuit nobis uia prudentie iusticie fons: maris scitarum exemplum. Quod hoc ite apostolus: quod stultum inquit

dei sapientius est hominibus. Mors igitur a morte uita ab errore: a peccato gratia liberauit. Et quod mors iusticiam suam pergit uictoriam: quia iustus exsoluendo quod non rapuit iure omnino quod amiserat recepit. Alia uero quod ad te pertinet per sapientiam adimpleuit: quod nobis uita et discipulorum documentum ac speculum extitit. Porro gratia ex illa ut dictum est patet peccata dimisit. quod omnia quaecumque uoluit fecit. Mors itaque christi mors est mee mortis: quia ille mortuus est ut ego uiuerem: quod pacto cum iam non uiuat: pro quo mori uita? Aut quod iam in uia mori seu res notitia errare timebit uoce sapientia? Aut uero iam res tenebit: quod absoluit iusticiam? Autam quidem se ipse prohibet in euangelio: ego sum indens uita. Porro duo sequentia testatur apostolus uoces. Quia factus est nobis iusticia et sapientia a deo patre. Si igitur lex spiritus uita in christo iesu liberauit nos a lege peccati et mortis: ut quod adhuc morimur non statim immortalitate vestimur? Sane ut dei uitas impleat. Quia enim misericordia et ueritatem diligit deus: necesse est mori quidem hominem quippe quod perdidit deus: sed a morte non resurgere: ne obliuiscatur deus. Itaque mors si non perpetuo danatur manet tamen propter ueritatem dei uel ad tempus in nobis quemadmodum peccatum et si iam non regnat in nobis mortali corpore non tamen deest penitus nobis. Porro de paulo ex parte quod liberatum se a lege peccati et mortis gloriatur: sed rursum se utraque nihilominus lege aliquid quare ex parte pergit: siue cum aduersus peccatum miserabiliter clamaret: tuenito aliam legem in membris meis et cetera. siue cum ingemiscit quatenus haud dubium quod lege mortis: redemptor expectans corporis sui. Siue itaque hec siue alia quoniam in hoc mundum prout in talibus in suo quod abundat sensu ex occasione sepulchrum christianis sensibus suggerant: puto quod non mediocriter dulcedo deuotionis infundat comitum intuitum: nec parum proficere cernendo etiam corporalem oculis corporaliter locum domini: ce quietis: et si quippe iam uacuum sacris membris. plenum tamen nostris et iocundis admodum sacramentis. Nostris in quod nostris: si tantum ardeat amplectimur: quod indubitater tenemus quod apostolus ait. Quod sepulchrum enim sumus per baptismum in mortem: ut quod surrexit christus a mortuis per gloriam patris: ita et nos in nouitate uita ambulemus. Si enim coplantati facti sumus similitudini mortis eius: simul et resurrectionis erimus. Quia dulce est peregrinis post multam longam inuicem fatigationem post plurima terre marisque pericula: ubi tamen

quiescere: ubi et agnoscit suum dñm quicquid
Puto iam p gaudio nō sentitū vie laborez
nec grauiam reputat expensar: sed tāq la
boris pñm cursus ve brāuū assecuti: iuxta
scripturā suam: gaudent vehementē cū iue
nerint sepulchr. Nec casu vel subito aut ve
luti lubrica populari furoris opinioe id taz
celebre nomē sepulchr nactū esse putes: cū
hocipm tantis retro tēpibz ysaias tam apte
p dicit. Et erit inq in die illa radix yesse q
stat in signū populor ipm gētes depcābūt:
et erit sepulchr ei? gloriofum. Reuera q im
pletū cernim? qd legim? pphetatū nouū
quid est intuenti sed legenti antiquū: vt sic
assit de nouitate locūditas: vt de vtrūstare
ū deit auctas. Et s sepulchrō ista sufficiat.

De bethfage. Capitulu. xij.

Quid de bethfage di-

eam viculo sacerdotū: quā pene
pteria. ubi et confessionis sacm:
et sacerdotalis ministerij mysteriū cōtinet.
Bethfage qppe domus buccae interpretatur
Scriptū est aut. Prope est xbu in ore tuo
et in corde tuo. Hō in alpe tñ: sed simul in
vtroq xbu habere memineris. Et qd xbu
in corde peccatoris opat saluterā cōtriti
onē: xbum vero in ore noxiā tollit pfusione
ne impediat necessariā cōfessionē. Sit enī
scriptura. Et est pudor adducēs pctm et est
pudor adducēs gloriā. Bon? pudor est quo
peccasse aut certe peccare pfunderis et ois
licz hūanus arbitet forte absit: diuinū tāq
hūanū tanto verecūdi? reuereris aspectū:
qñ et veri? deū q hoīem cogitas puriorē
tantoz cū graui? offendi a peccante: q cō
stat longi? ab illo esse oē pctm. Idiuiscemōi
pculubio pudor fugat opprobriū: parat
gloriā: dum aut pctm oīno nō admittit aut
certe admissū et penitēdo punit et pfitēdo
expellit: si tñ gloria dicit nra hec est testimo
niū cōscientie nre. Qd si qspia cōfiteri con
fundit id qz vñ cōpungit talis pudor pctm
adducit et gloriā de pscia pdit: qñ malū qd
ex pfundo cordis cōpunctio conat expellē
pudor ineptus obstruso labioz ostio non p
mittit exire: cū eū exemplo dāuid dicere po
tius oportet: et labia mea non phibebo dñe
tu scisti. Qut et scipm redarguēs puto sup
hoīm stulto et irrationabili pudore: qñ tacui
inqt iuererauer ossa mea. Qñ et optat ostiū
poni circūstantie labijs suis: vt oris ianuaz
et apire pffensionē: et defensio claudis noit.
Deniq et apte hocipsum ozans petit a dño

sciens qz pffessor magnificētia opus eius
Et q videlz nrām maliciā et q eque diuine
bonitatis et virtutis magnificētia minime
taceamus magnū qdem gemine confessiois
bonū: sed dei est donū. Sit itaqz Hōn decli
nes cor meū i verba malitie ad excusandas
excusationes in peccatis. Quāobrem mini
stros verbi sacerdotes eante necesse est ad
vtrūqz vigilare sollicitos: quo videlz delin
quentiū cordibus tanto moderamēte verbū
timoris et contritōis infligant: quaten? eos
nequa? a verbo confessionis exterrēat: sic
corda apiant vt ora nō obstruāt: sed nec ab
soluāt etiā cōpunctū: nisi viderint et cōfes
sum: qñ qdēz in corde credit ad iusticiā: ore
aut confessio fit ad salutem. Alioqn a mor
tuo tanq q nō est perit cōfessio. Quisquis
verbū in ore hz et in corde nō habet: aut do
losus est aut vanus. Quisqz vñ in corde et
nō in ore aut supbus est aut timidus.

De bethania. Capitulu. xij.

Anenō oīno et si mul

tum festinē: debeo transire silenē
domū obediētie bethaniā videlz
castellū marie et marthe in quo lazarus est
resuscitatus: ubi nimir et vtriusqz vite figu
ra et dei erga pctōres mira clemētia: nec nō
et virtus obediētie vna cū fructibz penitē
tie cōmendat. Doc ergo in loco breuē int
matū sufficiat: q qdē nec studiū bōe actōis
nec oculū scē cōtēplationis: nec lachryma
penitētis extra bethaniā accepta esse pote
rūt illi q tantū habuit obediētiā: vitā quā
ipsam pde maluerit: fact? obediēs pfi vsqz
ad mortē. De sūt ille pfecto diuitie qz fmo
pphetie? et xbo dñi pollicet: solabit iqdē
dñs syō: solabit oēs ruinas ei? et pōit dser
tū ei? qñ delicias et solitudinē eius qñ ortū
dñi: gaudiū et leticia iueniet et ea: gfax actō
et vox laudis. De igit oibz delictis et thesaur
celestis. hec fidelitū hereditas ppopz: vñ et
carissimi credita fidei: vñ et prudētie et forti
tudini pmedata. Tūc at celeste dpositū se
cure et fidelit custodit sufficit: si neqz qd ipa
vñ a prudētia vñ fortitudie s3 vñ dei tñ adiu
torio vñqz psumit. sciētiē qz si ē in fortitu
die sua roborabit vir: et iō dicēs tñ. ppha
dñs firmamētū meū et refugium meū et libator
me? et illō: fortitudinē meā ad te custodiā:
qz de? susceptor me? d me? mīa ei? puerit
me. Et itē. Hō nob dñe si nob: s3 nō tuo da
gloriā. vt i oib? sit ipe bñdict? q docz man?
vñ ad pñm: et digitos vñ ad bellū.

In cōcilio remēsi.

fo. cc. ii.

Ad clez i cōcilio remēsi pgregatum.

Raue est quod inuim

gitur mihi videlicet vt doceā do
ctores: instruat patres. P refer
tim cum scriptū sit. Interroga patres tuos
et annuntiabūt tibi. Sed precipit mihi mo
yses iste cuius manus graues sunt: cui obe
diendū est: non solum a me: sed etiā ab omni
b?. Et plus q moyses hic. Moysi commis
sa fuit vna plebs isrlitica: isti autē vniuersa
ecclesia. Et plus q angel? hic. Cui enī ange
lorū dixit aliquid deus: quēcunqz ligauē
ris super terrā erunt ligata et in celis: Se
cundū officiū dico: non secūdm meritum.
P refer deū nō est similis ei: nec in celo nec
in terra. Idic est petrus qui misit se in mare
cum alijs discipuli nauigarent ad iesu. An?
quisqz vñ cōtentus est nauicula sua: hoc ē
archiepiscopatu suo. abbatis sua. ppositu
ra sua. Iste aut misit se i omēs archiepisco
patus. abbatias. pposituras. Doc mare ma
gnū et spaciōsum manib?: illic reptilia quo
rum non est numer?. Et vobis dico fratres
mei episcopi: multū exaltauit vos de?. Hos
est sal terre: sicut dicit dñs i euāgelio. Hos
estis lux mudi. Ego dixi vñ estis: et filij excel
si oēs. Aterū sicut hoies moriemur: et sicut
vñ de principib? cadetis. Ebi sapiēs: vbi
scriba: vbi cōquestor huius seculi? Hōne si
cut hoies morient? Et nōne sic vñ de prin
cipib? cadet? Qñ cadet vñ q? De latē dñi: i
pfūdū iserni. Frēs: duo mala magna fāt
mors vñ et iudiciū. Dura ē ei cōditio mor
tis: et iccirco rar? ē q velit mori. S3 q cura
mori: cū hec sit via vniuerse carnis? Eya q
ibo a spū tuo et q a facie tua fugiā: cū dicat
apls: oēs nos representari oportet añ tribu
nal xpi vt referat vnusqz rōnem de his q
gessit in corpore suo siue bonū siue malum?
Frēs: aliā synodū pñuncio vobis: vbi dñs
de? sedebit in iudicio: et ibi oēs nos oportet
representari et ibi deus iuste iudicabit orbem
terrā. Idic includit iniusticia in mar supio.
Sed iuste iudicabit de? in illo iudicio: et ibi
oēs nos oportet representari: nisi forte qd dici
nefas ē mentiat apls. siue sit papa siue car
dinal siue archieps siue eps siue diues siue
paup siue doctus siue indoctus: vt referat
vnusqz rōnem de his que gessit in corpore
siue bonū siue malū. Et si reddēda est ratio
de his q gessit in corpore suo: heu quid
fiet de his que qsqz gessit in corpore christi
quod est ecclesia? Ecclesia dei vobis cōmis

sa est: vñicini pastores: cū sitis raptores.
Et paucos habemus heu pastores: multos
autem excommunicatores. Et vñicini suffice
ret vobis lana et lac: sititis enī sanguinem.
Quattuor tñ in his q pñsunt i ecclesia dei
necessaria esse p omnib? reor: videlicet vt p
ostium intrent. vt in humilitate se pñeāt:
auariciā declinēt: mūdiciā tam corde q cor
pore seruare studeāt. Sed quid pñest si ca
nonice eligant qd est p ostiū intrare: et nō ca
nonice viuant? Dixit dñs ad duodeci. Hōn
ne ego vos duodeci elegi: et vnus ex vobis
diabolus est? Dñe ipe cū esset electus illa i
manu tua et nō haberes aliquē cōtradicen
tē et reclamātē tibi: quare elegisti diabolū
episcopū? Cur bone iesu non elegisti bonū
et iustum et scitū: sicut petrus bonus iust? et
sanctus fuit? Vel si elegisti diabolū: cur te
iactas elegisse? Fratres: sic facit iesus ho
die: eligens sibi multos diabolos episcopos
Ebi pñdolor reperiemus episcopos q p
adeptā dignitatē in humilitate se continē
ant? Hēpe superbia eis occasio ē vt ad tā
tā dignitatē aspirent: vt in ouile christi im
pudenter irrūpant: cū per psalmistā domi
nus dicat. Hōn habitabit in medio domus
mee qui facit superbiam. Iesus autē in me
dio est non in angulo. Ande ipse in euange
lio. vbi duo inquit vel tres congregati fue
runt in nomine meo: in medio eorum sum.
Et iterum. Iesus autē transiens per medi
um illorū ibat. Et in libro sapientie. In me
dio inquit ecclesie aperuit os eius. Et rur
sus in euāgelio dicitur. Stetit iesus in me
dio discipulorū suoz. Ee michi domine iesu
si tecū ero in domo tua: et non in medio dō
tue. At isti non sic: sunt quidē cum iesu: sed
non in medio domus eius: quia amant et fa
ciunt supbiā: parentes suos extollētes: pau
peres autem negligentes et deprimentes.
Vale viuunt et subiectos male viuere vo
lunt. Et iccirco comparantur apostate an
gelo qui dixit in corde suo. Pnam sedem
meam ad aquilonē et cetera. Quid ē diabo
lū ad aquilonē sedem velle ponere: nisi sup
bum quēpiam et impium super suos similes
a caritatis calore vel sapientie luce alienos
principatum appetere vel adeptū tenere?
Talis erat absolon super filios isrlael: patri
suo rebellis: principatū appetens. Talis es
rat hieroboā q peccauit: et peccare fecit fili
os isrl i virul aureis. Tales fuerūt scribe et
pharisei: cōtra qd ait dñs. Ee vobis scribe
et pharisei q clauditis fgñū celoz añ homi
nibus

des: vos enim non intratis: et introeuntes non finitis introire. Porro episcopi huiusmodi avaritiam quod declinant: et de eis sine inestimabili gemitu dicendum non est: christi opprobria: sputa flagella: clauos lanceae: cruce mortis: hec omnia in fornace avaricie confluant. plangant in acquisitione turpis questus: et periculi universitatis suis maris superis includere festinant: hoc solo sane a iuda schariothis differentes quod ille homo emolumentum denariorum numero compensavit: isti vacationi ingluvie luxuriosas infinitas erigunt pecunias. Vis infatigabili desiderio inhiat: pro his ne amittat timent: cum amittit volent. Maxime in amore quod desunt quod tunc duntaxat liber est eis arbitrium servandi vel augmentandi. Cura animarum nec casus reputatur nec salus. Illi sunt perfecti martyres qui cum sint de crucifixi perimonia nimium incrassati impinguati: dilatati non compatiuntur super contritione ioseph. Archiepiscopi circuit obediencia sibi creditur: ut impleat sacculum suum trahit sanguinem iustitiae. Hec nepe homicidia: adulteria incestus: fornicationes sacrilegia: pueritiae: usque ad summum implet mantica sua. Fama itaque volare immorescit episcopus talis questus: et accessit archiepiscopo: da mihi inquit parte mea. Et ille. Nichil dabo tibi. Contra episcopus: si non dederis mihi inquit parte mea: auferam tibi omnia. Fitque altercatio maior: et per avaritiam fit discordia. Postea vero archiepiscopi reuolunt secum quod auctoritate episcopi fungatur potestate ista. et quod sine gratia ipsius nihil possit perferre conuersus: penitet inquit me accipe parte tua et insuper mea quod beneplacitum fuerit et reconciliatur. Deu sic herodes et pilatus sic reconciliati sunt: et christus crucifixus est. Sic nihilominus isti reconciliantur et pauper christi spoliati sunt. En tunc ista plane feda a negotio pambulante in tenebris quod propter ve generationi huic a fermento phariseorum quod est hypocrisis: si tamen hypocrisis dici debet quod iam latere per abundantiam non valet et per impudetiam non querit verum. Serpit hodie putrida tabes per omne corpus ecclesie: quod latet eo desperati: eoque periculosus quo interius illam si insurgeret ager hereticus mitteret foras et arefceret: si violentus inimicus absconderet se quod forsitan ab eo. Hanc quoque efficit aut quomodo absconderet se: Omnes amici et inimici: omnes necessarii: omnes domestici et nulli pacifici: et que sua sunt querunt omnes. Ministri christi sunt et seruunt antichristo: honorati cedunt de bonis dominis: cui honorem non deferunt. Unde hinc est eis quem quotidie

videmus meretricis nitor hystrionum habitus: regius apparatus. Unde aux in frenis aurum in sellis et in calcaribus. Plus nitent calcaria: quam altaria. Unde mensae splendeat et cibis et cyphis. Unde comestiones et ebrietates. Unde cythara et lyra et tybia: redundantia torcularia et pemptuaria plena eructantia ex hoc illud. Unde dolia pigmetaria inde ferretur maris superis. Multi sunt et volunt esse ecclesiarum prepositi: decani episcopi archiepiscopi. Nec enim hec merito cedunt: sed ne gocio illi quod pambulat in tenebris. Olim predictum est: et nunc tempus impletis aduenit. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Amara pus in nece martyrum: amariore post in conflictu hereticorum: amarissima nunc in moribus domesticorum. Non fugare non fugere potest: ita iualuerunt: ita multiplicati sunt super numerum. Intestina et insanabilis est plaga ecclesie: et ideo in pace amaritudo mea amarissima. Sed in qua pace? Pax est. et non est pax. Pax a paganis: pax ab hereticis: sed non perfectio a filiis. Vox plangens in tempore istius filios enutriti et exaltati: ipsi autem spreuerunt me. Spreuerunt et iualuerunt a turpi vita: a turpi questu: a turpi comertio: a negotio pambulare in tenebris: superest ut iam medio fiat demonum meridianum ad seducendos si qui in christo residui sunt: adhuc persistentes in simplicitate sua: siquidem abforbuit fluuios sapientium et torrentes potentium et hanc fiduciam quod insuat iordanis in os eius. et humiles et simplices qui sunt in ecclesia: ipse est antichristus quod non solum se videt sed et meridiem mentis et extollit supra id quod colit deus: quem domini iesus interficiet spiritu oris sui: et destruet illam illustratione aduentus sui. Ecce diximus quales habemus pastores in via a qua ambulamus: non quales habere oportet. Non sunt omnes amici sponsi: qui hodie sponse id est ecclesie huiusmodi inde assistere cernunt: et ut vulgo aiunt ea quod si addexterare videntur. Pauci admodum sunt qui que sua sunt querunt: ex omnibus caris eius. Diligunt munera: nec possunt pariter diligere christum: quia manus dederunt mammonem. Intuere quod incedunt nitidi et ornati: circumamicti varietate: tanquam sponsa procedens de thalamo suo. Illone si quesiati talium repete eminus procedente aspereris: sponse potius putabis: quam sponse custodere. Unde vero hanc illos erubescere estimes rex affluentiarum vestium splendorem: remanens luxuria: congerie vasorum argenteorum et aureorum: missi de bonis sponse. Interest quod illa pauper et inops et nuda relinquitur. fa-

de miseranda: inculta: hispidat exangulis: propter hoc non est hoc tempore ornare sponfam sed spoliare. non est custodire sed perdere. non est defendere sed exponere. non est instruere sed perstruere. non est pascere gregem domini: sed mactare et deuorare. dicite domino de illis. qui deuorant plebem meam ut cibum panis. et iterum. quia comederunt iacob et locum eius deuolauerunt. et alio propheta. peccata populi comedent. quasi dicat. peccatorum peccata exigunt: et peccantibus sollicitudinem non impendunt. Quod dabis mihi de numero episcoporum qui non plus innuunt subditos enaciandis maris superis quam vitis extirpandis: ubi est qui flectat iram? ubi est qui predicet annum placabilem domino: Propterea relinquitur istos: quia non sunt pastores sed traditores. sed imitemur illos qui viuunt in carne plantauerunt ecclesiam sanguine suo. Et quidem isti sortiti sunt ministerii locum: sed non zelum. Successores omnes cupiunt esse imitatores pauci. Atinam vigiles respiciunt ad curam quam alacres currunt ad cathedram: vigilarent vtriusque solliciti seruantes tibi creditam ecclesiam: imo vero vigilaret pro semetipsis: nec sineret de se dicitur amici mei et primi mei aduersum me appropinquauerunt et steterunt. Iusta omnino querimonia: nec ad vllam istam quam ad nostram referenda erat. Parum est nostris pastoribus quod non seruant nos: nisi et perdant. Grauius quippe dimersi obliuionis somno: ad nullum officium conuocationis tonitruum expugnant: ut vel sui ipsorum periculum expauescant. inde est quod non parcant suis qui non parcant sibi: perimetes pariter et perescentes. Illis vero dicendum. Episcopi vero et sacerdotes huiusmodi turpis castitatis sanctimoniam sine qua nemo videbit deum: tamen in corde quam in corpore quod student obseruare. Certe dominus dicit in euangelio ad episcopos: haud dubium in primitia ecclesia. Sint lumbi vestri circumditi: castitate approbati non tantum: sed etiam imperati. Et testatur etiam hanc spiritus sanctus in lege: qui nemini nisi mudis edere sinebat. Unde achimelech dauid regi de his panibus cum militibus sumere cupiente non prius coeessit quam eos mudos esse a mulieribus cognouisset dicente regi dauid. si de mulieribus agis mudus sum ab heri et nudius tertius: iam tunc significat spiritus sancto neminem ad mensam christi ad illius panem angelorum debere accedere nisi purificatus mente et corpore: ne quod gratia diuina fidelibus preparauit ad salutem: indigne sumebatur ad iudicium si-

at et ad condemnationem. Isti autem castitatis in signe qualiter custodiri: qui traditi in reprobum sensum faciunt non que conueniunt. Que enim in occulto sunt ab ipsis: turpe est dicere. Melius est itaque arbitror super hoc dissimulare: super sedere similiter: quam aliquid viles scandalis innoxentes et inexplere dicere. Sed ego cur vercedo dicere. quod ipsi non vercedant facere: imo quod apostolus non vercedat scribere et predicare. Dicit autem egregius predicator. Sic masculi in masculos turpitudine operantes: et mercedem sui erroris recipientes. Fratres: factus sum insipiens: vos me coegistis.

Incipiunt capitula sermonis sequentis ad clericos.

i. Quod nemo conuertitur ad deum nisi dei voluntate preuenitur et eius voce interius clamante possit.
ii. Quod ipsa vox dei omnibus sese offert: et animam sibi ipsi nolentem persequitur.
iii. Quod per hanc anime ratio quasi in libro omnia mala propria deprehendere reprehendere diiudicare et discernere valeat.
iiii. Quod qui diligit iniquitatem non solum animam: sed etiam carnem suam odire probetur.
v. De pena post mortem tam aie quam carnis: et penitentia infructuosa.
vi. In presenti vermis conscientie sententia ac suffocandus: non in immortalitate fouendus et nutriendus.
vii. Quod facile quibusdam videtur ut voci diuine obtuleret voluntas humana. Qualiter voluntas hominis per gulam curiositatem: ac superbiam: et per omnes sensus carnis renitatur voci diuine.
ix. Et ratio anime iam tandem vexata pre sumptis facilitatis arguat: et difficultate confundatur.
x. Respiratio consolationis quando humilicemodi pauperibus spiritu beatitudine audit. permitti regem celestis.
xi. Quod hoc regnum sperare non possit: in cuius adhuc carne peccatum regnat: et ideo attendendum quod sequitur: beati mites.
xii. Appetitus gulae et libidinis actus et exitus quis habeat: curiositatis vanitas: et amor diuitiarum que sine habeant.
xiii. De indigna seruitute vitiorum et incurritur mortis infidelitate diuitiarum congregatarum.

xiij Quid spalia opera quasi semina sunt mercedis eterne.

xv Quid impossibile sit peccare latere.

xvi Quid sentiendum de his qui impie agunt: si illi perierint qui bona bene non fecerunt.

xvij Quid spiritui timore dei correpto: et ad bonum parato resistat caro.

xviii Contra hanc lucra lugendum: post lucram consolandum: quia beati qui lugent.

xix Post lucra et consolationem ad celestia contemplanda accedendum est.

xx In hac contemplatione descendit: gustu quod delectandum et erudiendum.

xxi Quid gustu contemplationis reffectus habet intelligere diuina. quia beati qui esurunt et sitiunt iusticiam.

xxii Quid peccata nostra puniunt et remissa nec iterata nil obesse possunt: sed coopant cordes in bonum.

xxiii De misericordia que penitenti promittitur ac miserenti: beati inquit misericordes.

xxiiii Quid ut deus videat cor mundandum est: quia beati mundo corde.

xxv De pacato peccato et pacifico.

xxvi Increpatio ad ambitiosos: qui non per us ipsi mundato corde deus alijs pacificare presumunt.

xxvii Admiratio quod quidam supremi pacificorum gradum sibi usurpant: qui nullius inferiorum nec primi quidem attigerunt.

xxviii Exprobratio quod incotinentes sacros ordines impudenter temerarie non verentur.

xxix Exhortatio ad penitentiam et ut prius humilia sapiant: ut postmodum digne alta conscendant.

xxx De persecutione sustinenda scilicet vltima beatitudinem: beati eritis cum vos oderint etc. Expliciunt capitula.

Incipit sermo.

Quid nemo conuerit ad deum nisi dei voluntate puenit et eius voce interna possit.

Capitulum primum.

Audiendum ut credimus verbum dei conueniunt. ne quod enim causa nobis alia esse huius tam aude conuersione occurrat. Approbamus utique desiderium hoc: et

laudabili studio cogaudemus. Beati enim qui audiunt verbum dei: sed si custodiunt illud. Beati qui memores sunt mandatorum eius: sed ut faciant ea. Minus verba vite eterne habet. et venit hora et vltima nunc sit: quoniam mortui audient vocem eius et qui audierint viuunt: si quidem vita in voluntate eius. Et si vultis scire voluntas eius conuersio vestra. Denique ipsum audite. Numquid voluntatis mee est mors in pijs aut dominus: et non magis ut conuertat et viuat? Ex quibus vobis euidenter agnoscimus quoniam haec nobis vita non nisi in conuersione est: nec aliter ad eam patet ingressus dicente domino. Nisi conuersi fueritis et efficiamini sicut paruuli: iste non intrabit in regnum celorum. Merito sane paruuli soli intrant: nam puer paruulus iunat eos: qui in hoc ipsum natum et datus est nobis. Quero igitur vocem quam mortui audiunt: et cum audierint viuunt. forte enim et mortuis euangelium lisare necesse est. Et occurrit interim vobis breue: sed plenum quod os domini locutus est ut testatur propheta. Dixisti autem loquens sine dubio ad dominum deum suum: conuertimini filij hominum. Non immerito sane a filiis quidem hominum videtur exigenda conuersio: peccatoribus utique necessaria. Nam superius spiritibus ea magis quam rectos decet indicata laudatio est. eodem propheta psallente. lauda deum tuum syon. Ceterum quod ait dixisti. meo quidem iudicio non negligenter pertineundum est: nec simpliciter audiendum. Quis enim humanis comparare audeat dictis: quod dixisse dicit deus? Cuius profecto sermo dei et efficax: et vox eius in magnificencia et virtute. Denique ipse dixit et facta sunt. Dixit. Fiat lux et facta est lux. Dixit. Conuertimini filij hominum: et conuersi sunt. Ita plane conuersio animarum opus diuine vocis est: non humane. Symon iohannes piscator hominum in hoc ipsum vocatus et constitutus a domino: in cassum tamen et ipse laborans tota nocte nil capiet donec in verbo domini rhere iactans: concludere possit multitudinem copiosam. Atinam iactem? et nos in verbo rhere vobis: et expiamur quod scriptum est. Ecce dabit voci sue vocem virtutis. Si medaculum loquimur: id plane de proprio est. Sed et cum forsitan nostra iudicabitur vox esse non domini. si quoniam non a sunt: non quod iesu christi. Ceterum si loquimur iusticia dei et gloria dei quoniam effectus tamen ab eo solo sperare: ab eo postulare necesse est: ut voci sue vocem virtutis accomodet. Ad hanc igitur interior vocem aures cordis erigit ammonem: ut loquente deum intus audire quod foris hominem studeatis. Illa est enim vox magnificencie et virtutis: deserta concuties: secreta

discuties: torporem excuties animarum. **Q**uid vox domini omnibus se offerat et ingerat. **Ca. iij.**

Ec sane laborandum est ut ad vocis huius prouocant auditum: labor est porro aures obdurare ne audias. Minus vox ipsa se offert: ipsa se ingerit: nec pulsare interim cessat ad ostia singulorum. Denique quadraginta annis inquit primum fui generationi huic: et dixi super hijs errat corde. Adhuc vobis primum est. Adhuc loquitur et non est forte quod audiat. adhuc dicitur hijs errat corde. adhuc clamitat sapientia in plateis. Redite prouocatores ad cor. Hoc nepe ininitum loquedi dñor: et hoc vbi et oēs qui conuertuntur ad cor: processisse videtur: et non modo reuocans eos et reduces et statuens contra faciem suam. Est enim non tamen vox virtutis et radius lucis annuncians pariter hominibus: per totam et illuminans abscondita tenebrarum. Nec vero vlla eterne huius vocis ac lucis virtus: et etia est cum vno idemque sit dei filius et vbi patris et splendor glorie: et aique substantia in suo quod genere etia ipsa spiritalis et simplex sine vlla distinctione sensui se tota si tamen tota dicenda est. videtur pariter et audies videat. Quid enim illo agit siue radio siue verbo: nisi ut nouerit semetipsum? Ipse si quidem conscientie liber. reuoluit misera vite series. tristis quidam historia replicat. illumina tur ro. et euoluta memoria velut quibusdam eius oculis exhibet. vtraque vero non tam ipsi aie est quod aia ipsa: ut eadem sit et inspicies et inspecta contra suam statuta facie: et violenter quibusdam apparitoribus inuulsarum utique cogitationum coacta proprio iterum iudicanda tribunali. Admeipsum aia mea turbata est ait propheta domini. et tu contra faciem tuam sine argutione: sineurbatione: sine confusione: statui non posse mirari.

Quid per vocem dei ratio anime omnia deprehendit. **Ca. iij.**

Eca me speseres audi re quid in memoria tua deprehendat: quid rephendat: quid diiudicet quod decernat. Applica intus auditum: et flecte oculos cordis: et proprio visces expimeto quod agas. Nemo enim scit quod sunt in homine nisi spiritus hominis qui in ipso est. Si superbia. si inuidia. si auaricia. si ambitio: aut similis aliquid pestis abscondita est vir effugere poterit hoc examem. si fornicatio. si rapina. si crudelitas. si fraus vlla: aut quilibet culpa admissa interdum. hanc iudicem non latebit re? ipse nec insciabilis coram

ipso. transiit enim velociter tor? ille purit? delectationis iniqui et voluptatis: illecebra tora breui finita est: sed amara quidam. impii si gna memorie: sed vestigia xitatis. reliquit. In illud siquidem repositum velut in sententia aliquam tota decurrit abominatio: immundicia tota defluxit. Volumine grande cui vniuersa inscripta sunt stilo utique xitatis. amara iam veter tolerat. et si fauces miseras breui transitu dulcedie quidam frivola visum est oblectasse ventrem meum doleo miser: ventrem meum doleo. Quidni doleam ventrem memorie: vbi tanta congesta est putredo? Quis nostrum fratres exterior? hanc vestem qua tegit: si repetit obsecris vndique spuris illarum sedissimis quibusdam sordibus inquinata consideret. nonne vehementer exhorreat. velociter eruat. Nonne indignater abiiciat? Itaque quod non vestem sed semetipsum intus sub veste talis regit. eo amplius doleat et aio cōsterne opor: quod pius tolerat quod exhorret. Neque enim ut tunica abiicit suam sic abiicere cōtaminata aia poterit seipsam. Denique quis in nobis tate patietie et virtutis: ut si forte quēdam cōsideret de maria forore moysi legi carnem suam subitanea quadam lepra male cadentem viderit. equo aio stare possit et gratias agere creatori? Quid vero est caro ista: nisi corruptibilis quedam tunica quod vestimur? Aut quod lepra hec corpora ea electi omnibus estimanda: nisi paterne xga correptionis et purgatio cordis? Ibi tribulatio vehementis et iustissima causa doloris est: cum excitat? a somno misere voluptatis interiores ceperit quis deprehendere lepram: quam sibi in se multo studio et labore quassuit. Licet enim ne mo oderit carnem suam: sed multo minus odisse poterit anima seipsam.

Quid diligēs iniquitatē odit animā et carnem suam. **Ca. iij.**

I forte aliquē moue

at illud de psalmo: qui diligit iniquitatē odit animā suam. Ego autem dico: odit et carnem. An non odit cui gehēne cumulos mercatur? et cui secundum duriciā suam et cor impenitēs thesaurizat iram in die ire?

Ceterum hoc odium tam carnis quam anime: non in affectu sed in effectu potius inuenitur. Sic nimirum odit freneticus carnem suam: cum si biipsum manus inferre laborat. rationis deliberatione sopita. An vero grauior vlla frenesis iudicatur? quam impenitentia cordis: et peccandi obstinata voluntas? Si quidem manus nephariis iniicit sibi ipsi: nec carnem

et carnem suam. **Ca. iij.**

I forte aliquē moue

at illud de psalmo: qui diligit iniquitatē odit animā suam. Ego autem dico: odit et carnem. An non odit cui gehēne cumulos mercatur? et cui secundum duriciā suam et cor impenitēs thesaurizat iram in die ire?

Ceterum hoc odium tam carnis quam anime: non in affectu sed in effectu potius inuenitur. Sic nimirum odit freneticus carnem suam: cum si biipsum manus inferre laborat. rationis deliberatione sopita. An vero grauior vlla frenesis iudicatur? quam impenitentia cordis: et peccandi obstinata voluntas? Si quidem manus nephariis iniicit sibi ipsi: nec carnem

et carnem suam. **Ca. iij.**

I forte aliquē moue

at illud de psalmo: qui diligit iniquitatē odit animā suam. Ego autem dico: odit et carnem. An non odit cui gehēne cumulos mercatur? et cui secundum duriciā suam et cor impenitēs thesaurizat iram in die ire?

Ceterum hoc odium tam carnis quam anime: non in affectu sed in effectu potius inuenitur. Sic nimirum odit freneticus carnem suam: cum si biipsum manus inferre laborat. rationis deliberatione sopita. An vero grauior vlla frenesis iudicatur? quam impenitentia cordis: et peccandi obstinata voluntas? Si quidem manus nephariis iniicit sibi ipsi: nec carnem

et carnem suam. **Ca. iij.**

I forte aliquē moue

at illud de psalmo: qui diligit iniquitatē odit animā suam. Ego autem dico: odit et carnem. An non odit cui gehēne cumulos mercatur? et cui secundum duriciā suam et cor impenitēs thesaurizat iram in die ire?

Ceterum hoc odium tam carnis quam anime: non in affectu sed in effectu potius inuenitur. Sic nimirum odit freneticus carnem suam: cum si biipsum manus inferre laborat. rationis deliberatione sopita. An vero grauior vlla frenesis iudicatur? quam impenitentia cordis: et peccandi obstinata voluntas? Si quidem manus nephariis iniicit sibi ipsi: nec carnem

et carnem suam. **Ca. iij.**

I forte aliquē moue

at illud de psalmo: qui diligit iniquitatē odit animā suam. Ego autem dico: odit et carnem. An non odit cui gehēne cumulos mercatur? et cui secundum duriciā suam et cor impenitēs thesaurizat iram in die ire?

Ceterum hoc odium tam carnis quam anime: non in affectu sed in effectu potius inuenitur. Sic nimirum odit freneticus carnem suam: cum si biipsum manus inferre laborat. rationis deliberatione sopita. An vero grauior vlla frenesis iudicatur? quam impenitentia cordis: et peccandi obstinata voluntas? Si quidem manus nephariis iniicit sibi ipsi: nec carnem

et carnem suam. **Ca. iij.**

I forte aliquē moue

at illud de psalmo: qui diligit iniquitatē odit animā suam. Ego autem dico: odit et carnem. An non odit cui gehēne cumulos mercatur? et cui secundum duriciā suam et cor impenitēs thesaurizat iram in die ire?

Ceterum hoc odium tam carnis quam anime: non in affectu sed in effectu potius inuenitur. Sic nimirum odit freneticus carnem suam: cum si biipsum manus inferre laborat. rationis deliberatione sopita. An vero grauior vlla frenesis iudicatur? quam impenitentia cordis: et peccandi obstinata voluntas? Si quidem manus nephariis iniicit sibi ipsi: nec carnem

et carnem suam. **Ca. iij.**

discuties: torporem excuties animarum.

Quid vox domini omnibus se offerat et ingerat. **Ca. iij.**

Ec sane laborandum est ut ad vocis huius prouocant auditum: labor est porro aures obdurare ne audias.

Minus vox ipsa se offert: ipsa se ingerit: nec pulsare interim cessat ad ostia singulorum.

Denique quadraginta annis inquit primum fui generationi huic: et dixi super hijs errat corde.

Adhuc vobis primum est. Adhuc loquitur et non est forte quod audiat.

adhuc dicitur hijs errat corde. adhuc clamitat sapientia in plateis.

Redite prouocatores ad cor. Hoc nepe ininitum loquedi dñor: et hoc vbi et oēs qui conuertuntur ad cor: processisse videtur: et non modo reuocans eos et reduces et statuens contra faciem suam.

Est enim non tamen vox virtutis et radius lucis annuncians pariter hominibus: per totam et illuminans abscondita tenebrarum.

Nec vero vlla eterne huius vocis ac lucis virtus: et etia est cum vno idemque sit dei filius et vbi patris et splendor glorie: et aique substantia in suo quod genere etia ipsa spiritalis et simplex sine vlla distinctione sensui se tota si tamen tota dicenda est.

videtur pariter et audies videat. Quid enim illo agit siue radio siue verbo: nisi ut nouerit semetipsum?

Ipse si quidem conscientie liber. reuoluit misera vite series. tristis quidam historia replicat. illumina tur ro. et euoluta memoria velut quibusdam eius oculis exhibet.

vtraque vero non tam ipsi aie est quod aia ipsa: ut eadem sit et inspicies et inspecta contra suam statuta facie: et violenter quibusdam apparitoribus inuulsarum utique cogitationum coacta proprio iterum iudicanda tribunali.

Admeipsum aia mea turbata est ait propheta domini. et tu contra faciem tuam sine argutione: sineurbatione: sine confusione: statui non posse mirari.

Quid per vocem dei ratio anime omnia deprehendit. **Ca. iij.**

Eca me speseres audi re quid in memoria tua deprehendat: quid rephendat: quid diiudicet quod decernat.

Applica intus auditum: et flecte oculos cordis: et proprio visces expimeto quod agas.

Nemo enim scit quod sunt in homine nisi spiritus hominis qui in ipso est.

Si superbia. si inuidia. si auaricia. si ambitio: aut similis aliquid pestis abscondita est vir effugere poterit hoc examem.

si fornicatio. si rapina. si crudelitas. si fraus vlla: aut quilibet culpa admissa interdum. hanc iudicem non latebit re? ipse nec insciabilis coram

ipso. transiit enim velociter tor? ille purit? delectationis iniqui et voluptatis: illecebra tora breui finita est: sed amara quidam. impii si gna memorie: sed vestigia xitatis. reliquit.

In illud siquidem repositum velut in sententia aliquam tota decurrit abominatio: immundicia tota defluxit. Volumine grande cui vniuersa inscripta sunt stilo utique xitatis. amara iam veter tolerat.

et si fauces miseras breui transitu dulcedie quidam frivola visum est oblectasse ventrem meum doleo miser: ventrem meum doleo. Quidni doleam ventrem memorie: vbi tanta congesta est putredo?

Quis nostrum fratres exterior? hanc vestem qua tegit: si repetit obsecris vndique spuris illarum sedissimis quibusdam sordibus inquinata consideret. nonne vehementer exhorreat. velociter eruat.

Nonne indignater abiiciat? Itaque quod non vestem sed semetipsum intus sub veste talis regit. eo amplius doleat et aio cōsterne opor: quod pius tolerat quod exhorret.

Neque enim ut tunica abiicit suam sic abiicere cōtaminata aia poterit seipsam. Denique quis in nobis tate patietie et virtutis: ut si forte quēdam cōsideret de maria forore moysi legi carnem suam subitanea quadam lepra male cadentem viderit. equo aio stare possit et gratias agere creatori?

Quid vero est caro ista: nisi corruptibilis quedam tunica quod vestimur? Aut quod lepra hec corpora ea electi omnibus estimanda: nisi paterne xga correptionis et purgatio cordis?

Ibi tribulatio vehementis et iustissima causa doloris est: cum excitat? a somno misere voluptatis interiores ceperit quis deprehendere lepram: quam sibi in se multo studio et labore quassuit. Licet enim ne mo oderit carnem suam: sed multo minus odisse poterit anima seipsam.

Quid diligēs iniquitatē odit animā et carnem suam. **Ca. iij.**

ipso. transiit enim velociter tor? ille purit? delectationis iniqui et voluptatis: illecebra tora breui finita est: sed amara quidam. impii si gna memorie: sed vestigia xitatis. reliquit.

In illud siquidem repositum velut in sententia aliquam tota decurrit abominatio: immundicia tota defluxit. Volumine grande cui vniuersa inscripta sunt stilo utique xitatis. amara iam veter tolerat.

et si fauces miseras breui transitu dulcedie quidam frivola visum est oblectasse ventrem meum doleo miser: ventrem meum doleo. Quidni doleam ventrem memorie: vbi tanta congesta est putredo?

Quis nostrum fratres exterior? hanc vestem qua tegit: si repetit obsecris vndique spuris illarum sedissimis quibusdam sordibus inquinata consideret. nonne vehementer exhorreat. velociter eruat.

Nonne indignater abiiciat? Itaque quod non vestem sed semetipsum intus sub veste talis regit. eo amplius doleat et aio cōsterne opor: quod pius tolerat quod exhorret.

Neque enim ut tunica abiicit suam sic abiicere cōtaminata aia poterit seipsam. Denique quis in nobis tate patietie et virtutis: ut si forte quēdam cōsideret de maria forore moysi legi carnem suam subitanea quadam lepra male cadentem viderit. equo aio stare possit et gratias agere creatori?

Quid vero est caro ista: nisi corruptibilis quedam tunica quod vestimur? Aut quod lepra hec corpora ea electi omnibus estimanda: nisi paterne xga correptionis et purgatio cordis?

Ibi tribulatio vehementis et iustissima causa doloris est: cum excitat? a somno misere voluptatis interiores ceperit quis deprehendere lepram: quam sibi in se multo studio et labore quassuit. Licet enim ne mo oderit carnem suam: sed multo minus odisse poterit anima seipsam.

Quid diligēs iniquitatē odit animā et carnem suam. **Ca. iij.**

I forte aliquē moue

at illud de psalmo: qui diligit iniquitatē odit animā suam. Ego autem dico: odit et carnem. An non odit cui gehēne cumulos mercatur? et cui secundum duriciā suam et cor impenitēs thesaurizat iram in die ire?

Ceterum hoc odium tam carnis quam anime: non in affectu sed in effectu potius inuenitur. Sic nimirum odit freneticus carnem suam: cum si biipsum manus inferre laborat. rationis deliberatione sopita. An vero grauior vlla frenesis iudicatur? quam impenitentia cordis: et peccandi obstinata voluntas? Si quidem manus nephariis iniicit sibi ipsi: nec carnem

et carnem suam. **Ca. iij.**

I forte aliquē moue

at illud de psalmo: qui diligit iniquitatē odit animā suam. Ego autem dico: odit et carnem. An non odit cui gehēne cumulos mercatur? et cui secundum duriciā suam et cor impenitēs thesaurizat iram in die ire?

Ceterum hoc odium tam carnis quam anime: non in affectu sed in effectu potius inuenitur. Sic nimirum odit freneticus carnem suam: cum si biipsum manus inferre laborat. rationis deliberatione sopita. An vero grauior vlla frenesis iudicatur? quam impenitentia cordis: et peccandi obstinata voluntas? Si quidem manus nephariis iniicit sibi ipsi: nec carnem

et carnem suam. **Ca. iij.**

I forte aliquē moue

at illud de psalmo: qui diligit iniquitatē odit animā suam. Ego autem dico: odit et carnem. An non odit cui gehēne cumulos mercatur? et cui secundum duriciā suam et cor impenitēs thesaurizat iram in die ire?

Ceterum hoc odium tam carnis quam anime: non in affectu sed in effectu potius inuenitur. Sic nimirum odit freneticus carnem suam: cum si biipsum manus inferre laborat. rationis deliberatione sopita. An vero grauior vlla frenesis iudicatur? quam impenitentia cordis: et peccandi obstinata voluntas? Si quidem manus nephariis iniicit sibi ipsi: nec carnem

et carnem suam. **Ca. iij.**

I forte aliquē moue

at illud de psalmo: qui diligit iniquitatē odit animā suam. Ego autem dico: odit et carnem. An non odit cui gehēne cumulos mercatur? et cui secundum duriciā suam et cor impenitēs thesaurizat iram in die ire?

Ceterum hoc odium tam carnis quam anime: non in affectu sed in effectu potius inuenitur. Sic nimirum odit freneticus carnem suam: cum si biipsum manus inferre laborat. rationis deliberatione sopita. An vero grauior vlla frenesis iudicatur? quam impenitentia cordis: et peccandi obstinata voluntas? Si quidem manus nephariis iniicit sibi ipsi: nec carnem

et carnem suam. **Ca. iij.**

I forte aliquē moue

at illud de psalmo: qui diligit iniquitatē odit animā suam. Ego autem dico: odit et carnem. An non odit cui gehēne cumulos mercatur? et cui secundum duriciā suam et cor impenitēs thesaurizat iram in die ire?

Ceterum hoc odium tam carnis quam anime: non in affectu sed in effectu potius inuenitur. Sic nimirum odit freneticus carnem suam: cum si biipsum manus inferre laborat. rationis deliberatione sopita. An vero grauior vlla frenesis iudicatur? quam impenitentia cordis: et peccandi obstinata voluntas? Si quidem manus nephariis iniicit sibi ipsi: nec carnem

et carnem suam. **Ca. iij.**

habet mēte lacerat et corrodit. Si vidisti hoīez scalpere man^u et vscos ad sanguinē cōfricare euidētē habes i cōsimilitudinē peccātis exp̄ssam. Eedit siqdē voluptas illa dolori et succedit puritati cruciat^u. Heq; id igno- bat sed dissimulabat ille vuz scalperet. Sic laceram^u sic exulceram^u pprijs manibus aīas iselices: nisi q̄ tanto gūi^u q̄to excellē- tior est spūalis aīe creatura et cui difficilius medeat. Heq; id qdē inimiciā studio ge- rim^u sed stupore qdā insensibilitatis efne. Effusus siqdē anim^u dāna interiora nō sen- tit: nec int^u est sed i vētre forsitā aut sub ventre. Deniq; et anim^u quozūdā i parinis quozūdā i oculis inuenit. Abi est thesaur^u tuus inq̄t ibi est et cor tuū. Quid xō mix si ppriā mīme sentiat aīa lesione^u q̄ suiipsius oblita et penit^u absens sibi in longinquā p- fecta est regione^u. Erit āt cū in semetipsam reuersa cognoscat: q̄ crudelis misere vena- tionis obtētu euiscerat autemetipsā. Heq; em̄ id sentire poterat: dū vīle muscap p̄daz desiderio captās insatiabili graneaz instat ex viscerib^u pprijs intexere rhetia videre^u

De penitentie infructuosa post mortem. Capitulum. v.

Rit autē hic reditus

sine dubio vel post mortē: cū vni- uersa q̄b^u ad vagandū foras et in- utiliter sese occupandū in ea q̄ p̄terit hui^u mūdī figura egrede^u p̄sueuerat ostia corpis clausa erunt: vt necessario maneat in seip- sa: cui nullus iam pateat exitus a seipsa. Ele- rum is qdē p̄nciosissim^u erit redit^u et mise- ria sempiterna. q̄n iaz p̄nā h̄rī poterit: agi nō poterit. Abi em̄ deerit corp^u act^u si erit. Sane vbi nulla fuerit actio: nec satisfactio qdē vlla poterit iueniri. Quocirca p̄niam qdē h̄rē dolor est: nā p̄niam agere remediū doloris est. Heq; em̄ carenti manibus erit vltra leuare cor i celū cū manib^u: s; quisq; aīa obitū carnis nō redierit ad ipm^u: i seipso maneat necesse est etnū. S; in q̄li seipso: q̄lem sese fecerit in hac vita: q̄lem iuenerit extens ab hac vita: nisi q̄ fortasse erit non- nūq; deterior nā melior nūq; erit. Habz ei hocipm qdē nūc ponit q̄nq; recipe corp^u: si tñ ad p̄niam s; ad penā. Abi nūm̄ peccati ip̄sius et carnis qdāmō similis videbit esse conditio. vt quēadmodū culpa s; p̄niri po- terit: nec vnq; possit expiari. sic nec i corpe aliq̄n tormenta finiri: nec corp^u ipm̄ exina- niri valeat in tormentis. Merito qdē vltio

sempiterna deservet: q̄ nūquā possit culpa deleri: et nec substantia carnis deficiet: ne s; cogat etiaz afflictio carnis terminari. Nec frēs mei q̄ pauet cauet: q̄ negligit incidit.

De vermīs p̄scientie in p̄nti suffo- cari debet. Capitulum. vi.

Ergo redeam^u ad

vocem vnde p̄cessimus: expedit nobis p̄fecto redire ad cor: dum illic iter quo ostendat nobis salutare suum q̄ tanto studio pietatis illic reuocat p̄uar- catores. Nec sentire interī pigeat morsus vermīs interni: aut piculosa quedā aī tene- ritudo: et piculosa mollicies p̄suadere q̄at: vt p̄sentē velim^u dissimulare molestiā. Op- timū est tūc sentire vermē: cum possit etiaz suffocari. Itaq; mordeat nunc vt moriat^u: et paulatim desinat morde re moriendo. Ro- dat interim putredinē vt rodendo p̄sumat et ipse q̄z p̄ter p̄sumat: nec foueri incipiat i imortalitatē. Vermis inq̄t eoz nō moriet^u: et ignis eoz nō extinguet^u. A facie illoz mor- suū q̄s sustinebit^u. Multiplex em̄ nūc solatio arguentis consciētie releuat cruciatuz. Benign^u est deus q̄ nō patiet nos tentari vltra q̄ possum^u: nec x̄mē hūc sup^u a modū patit^u malignari. Maximeq; inter initia cō- uersionis oleo misericordie linit vlcera: vt nec morbi q̄ritas nec difficultas curatiōis vltra q̄ expedit innotescat: magis aut arri- dere videt^u facilitas qdā. Postmodū euas- nescit q̄n iā exercitatos h̄nti sensus certa- men forte datur vt vincat^u discat q̄n oīuz potentior est sapientia. Interī sane audiēs q̄s vocem dñi: redire p̄uaricatores ad cor. et tantis interiore cubiculo obscenitatibus dephensis: singula queq; rimari satagit: et quo nā hec insuxerint aditu curiosus vesti- gator: explozat: nec difficile patet foramen imo et foramina contuenti. Sed nec par illi ex hac cōsideratōe doloris accedit: cum p- fenestras pprias mors ista dephendit in- troisse. Multa siqdē admisisse videt^u petulā- tia oculoz: multa etiā pruritus aurium: multa q̄z olfaciendi gustandi tangendi voluptas. Hā spūalia qdē vicia: q̄z supra meminim^u: difficile adhuc put sunt carnales examiet^u: vnde fit vt que sunt grauiora aut min^u aut mīme sentiat: nec taz supbie aut inuidie q̄ flagitiosoz aut facinoroz recordatōne actū mordeat.

De quibusdam facile videt obtem- pare voci diuine. Capitulum. vii.

Eccē iteruz vox de

nubibus dicēs: peccasti: quiesce.

Et q̄s dicit tale est. Jam sentina redundans domū omnē intolerabili fetore contaminat. et vanū tibi est: dum adhuc sor- des influant exhaurire: dū peccare nō vesti- teris penitere. Quis em̄ eoz ieiunia p̄bet q̄ ad lites et contētiōes ieiunāt: et p̄cutiūt pugno impie: s; et volūtates et voluptates pprie inueniunt in eis. Hā tale est ieiuniū quod elegi dicit dñs. Claude fenestras ob- sera aditus: foramēa obstrue diligēter: et sic domū nō subeuntib^u nouis: sor des poteris expurgare vetustas. Estimāt hō facile qd̄ iubetur implendū: tan q̄ ignarus exer citū spūalis. Quis em̄ phibeat inq̄t quo minus imperem membris meis: Indicit igif gule ieiunia: crapula iter dicit. obrurari precipit aures ne audiāt vanitatē: man^u nō ad auariciam: sed ad elemosinā magis extendi: q̄ bus forte et laborē imponere velit. phibēs latrocinia: sicut scriptū est. Qui furabat iā nō furetur. magis aut laboret manib^u suis qd̄ bonū est: vt habeat vnō tribuat necessi- tatem patienti. Ceterū dum suas quibusq; membris i hūc modū leges p̄mulgat et de- creta p̄ponit: interrūpuit subito vocem iu- bentis: et vno impetu clamant. Anō hec no- ua regio: facile iubes vt libet. Sed inue- niatur q̄ nouis decretis obuiet: q̄ nouis le- gibus contradicat. Quis em̄ ille est inquit Et illa. Hūmiz ipsa que paralytica iacet in domo. et male torquet. Ipsa est em̄ cui^u nos pridē deputasti obsequiū: si nō ignoras: ad obediendū vtiq; cōcupiscentijs eius. Expa- uit miser ad hanc vocē et cōfusus obmutuit anriebat ei in eo spūs eius. Et mēbra qdēz ad suā illam infelicissimā dñam incūctant accedūt: vt aduersus dñm crudeliter inter- pellent: et impla duriora causent. P̄langit gula parsimonie sibi modū adhibitu^u: phibi- tam crapule voluptatē. Oculis querit in- dictas lachrymas: petulantia i interdicitā. Quibus hec et similia p̄sequētib^u excitata et vehemēter eracerbata volūtates: somniū ne est inq̄t an fabula qd̄ narratis: Tum xō oportunū sue tēp^u nacta q̄rimonie lingua: oīno ait: sic est vt audistis. Hā et ego a fa- bulis et mēdacijs lussa sum reticere: et nihil deiceps nisi ferū imo et penitus necessariū loqui.

Qualiter volūtas p̄ omnes sensus carnis renitit voci diuine. Cap. viii.

Exilī igitur vetula fi-

nes: et toti^u oblita languoris p̄ce- dit horretib^u comitis: veste lacerata

pectore nudo. scalpens vlcera: frendēs dē- tibus et arefcens: atq; ipm̄ inficiens aerem flarib^u virulētis. Quid ni p̄fundat si qd̄ ad huc supest rōnis: ad tales misere volūtates occursum et incursum: Nec inq̄t est tota tui cōiugis fides: sic cōpateris male panenti: vscadeo sup dolore vulnēz meoz addere pepcisti: Subtrahendū forsitā ex imode- rata vore aliqd̄ videbat^u: sed qd̄ relinq̄t hoc sublato^u. Solū hoc languētī misere p̄stitisti et oīa ei^u obseq̄a quēadmodū sint distributa aliq̄n cognouisti. Hūc aut sic tibi forsitā morbi huius pessimi q̄ laboras: tripler ma- lignitas accidisse potuit s; nō mihi. Siqdē voluptuosa siue curiosa siue ambitiosa et ab hoc triplici vlcere nō ē i me sanitas a plāta pedis vsq; ad x̄tricē. Itaq; fauces et q̄ obse- na sunt corpis assignata sunt voluptati: q̄n qdē velut de nouo necesse est singula recen- seri. Hā curiositati pes vagus et indiscipli- nat^u ocul^u famulant^u: ac vanitati qdē aures et lingua seruūt: dū p̄ illū impinguat caput meū oleū pctōris. p̄ hāc ipsa suppleo qd̄ in laudibus meis alijs minis fecisse videntur. Valde em̄ delector et recipe ab alijs. et cum oportune possum etiā tradere alijs laudes meas: et meo et alieno ore s; cupiēs p̄dicari. Cui potissimū morbo tuū q̄z ingeniū: pluri- ma solet adhibere fomēta. P̄porro manus ipsas qd̄ vndiq; liber mot^u: nō vni spālī alicui opī deputam^u: s; mō vanitati: mō cu- riositati: mō voluptati sedulū satis exhibēt famulatū. Quib^u ita dispositis nō mihi hec oīa vel i vno satisfacere aliq̄n potuerūt: q̄ nō satiat oculus visu: nec auris impleat^u au- ditur: atq; vtinā interspectandū totū aliq̄n corpus fieret oculus: aut interp̄: adēdū in fauces oīa mēbra x̄terent^u. Tñ ne mihi igif id modicū solatōis qd̄ vtiq; medico ten- tas surripie. Dixit et cū indignatōe et furore recedēs teneo longūq; tenebo.

Et rō aīe iā tadē verata p̄sumpte fa- cilitat^u arguat^u difficultate p̄fundat. Ca. ix.

Am vero ratiōi: ipsa

veratio dat intellectū: iā innotē scit aliq̄ten^u hui^u negotij difficul- tas: iaz p̄sumpta facilitas euanesceat. Aider em̄ memoriā plenā spurciciā: videt abun- danti^u alias atq; alias īfluere sor des. videt

ipfas fenestras morti patulas: claudi oino
nō posse: et q̄ adhuc p̄sides volūtas languī
da dñe: et cui? vlcēib? sanies vniuersa p
fluit. Videt deniq; aīa sese contaminatam
nec p̄ aliū sed p̄ p̄p̄iū corpus nec aliūde q̄
a seipsa. Et si q̄dā aīe sicut memoria que
infracta: sic volūtas ip̄a que inficit. Deniq; to
ta ip̄a nihil est aliud q̄ rō memoria et volun
tas. Hāc rō min? hñs ceca q̄dā mō q̄ hac
tenus ip̄a nō viderit: infirma oīmodo q̄ ne
agnita q̄dem p̄ualeat reparare: et memoria se
dissima pariter et fetidissima: et volūtas lan
guida et horrendis vlcēib? vndiq; scaturi
ens iuenit. Et ne q̄d ex oib? que sunt hoīs
relinquat: ip̄m etiā corpus rebelle est: et sin
gula mēbra: fenestre singule q̄bus mors in
trat ad aīaz: et cessant exuberat ip̄a p̄fusio

**Respiratio consolatiois paupibus
spiritu.**

Capitulum x.

Udiat ergo aīa que-

clūq; vocē diuinā: et audiat cū stu-

pore et ammiratōe dicentē. Beati

paupes spū: qm̄ ip̄os ē regnū celoz. Quis
spū paupior eo q̄ in toto spū suo nō inuenit
vbi caput suū inclinaret? Hoc q̄ p̄siliū pie
tatis: vt q̄ sibi displicet placet dō: et q̄ p̄p̄az
domū odit: domū vtiq; plenā spurcie et in
felicitatis: inuitet ad domū glorie: domū si
manufactā etnā in celis. Hec mixtū si digna
tionis hui? magnitudinē expauescit: si diffi
cile credit huic auditui si vehemētī stupore
amiratur et ait: q̄ ne bñm hoīez miseria facit?
Ceterū q̄dā eiusmodi es ne diffidas: nō mi
seria sed mīa facit beatū: sed hui? p̄p̄ia se
des miseria est: aut certe faciat beatū ipsa
miseria: vt humiliatio in hūilitatē trāseat:
necessitas in virtutē. Pluriā voluntariam
inquit segregabis de? hereditati tue et infir
mitas est: tu xō p̄fecisti eā. Utilis p̄sus in
firmitas q̄ medici manū requirit et salubriter
a se deficit quem p̄ficit deus.

**Regnū sperare non possit i quo
peccatū regnat.**

Capitulum xi.

Ed qz non est ius ad

regnū sine p̄mitijs regni: nec spe

rare p̄t celeste regnū: cui nec sup

p̄p̄ia mēbra adhuc regnare donat: seq̄t q̄

vor dicens. Beati mites: qm̄ ip̄i heredita

bunt trā. Et si euident? dicat. Mitiga effe

ros volūtatīs mortis et crudelē bestiā man

suefacere cura ligat? es soluere studeas qd

rūpe oīno si possis: euacuata est: vim facere

aut eaten? eā offendere nullo mō p̄ualebis
Hec mora respirās hō in? hec xba atq; id
quo facili? reputās l? verēcūsus accedit: id
deliniri satagit vīperā inflāmatā: arguit vi
te carnalis illecebras: et cōsolatōis seculari
nugacitatis accusat tanq̄ exiguas et indi
gnas sed et breuissimas q̄z et p̄nitiosissimas
omnib? amatorib? suis.

Appetitus gule et libidinis et cete

raz vanitatū quē finē habeant. Cap. xij.

Up hoc ait: nequam

et inutili seruo tuo ip̄a facere: nec

em inficiare potes: ne i modico

q̄dē tibi vniāsa ei? obsequia satisfacere aliq̄
potuisse. Voluptas gutturis q̄ tanti hodie
estimar: vix duoz obriet latitudinē digitorū
et ei? tā modice p̄tis tam exigua delectatō:
q̄ta parat sollicitudinē: q̄ tā deīde molestiā
parit: Hinc mēstruosi dilatant renes et hu
meri: hinc tumētes vteri: nō tā ip̄inguant:
q̄ imp̄gnant aruina: et dū carnis on? ossa nō
sustinēt: etiā morbi varij generā. Sic libi
dinis illecebrosa vorago q̄tis laboribus et
dispēdis interdum fame vel honoris aut
etiā vite ipsius piculo p̄p̄at: vt ad modicū
flagrās sulphure? vapor furens stimulis
agat et ap̄i puolantū vbi mala grata melle
fuderit nimis tenaci feriat icta corda mor
su: cui? appetit? anxietat? et vecordie actus
abhominatōis et ignominie. erit? penitendis
et verēcūdie plen? eē dinoscit. Ceterū specta
cula vana rogo q̄d corpi p̄stant: q̄dve aīe
p̄ferre vident. Hāc certe nihil i hoīe cui cu
riositas p̄sit inuēies. Frinola p̄sus et ianis
ac nugatoria cōsolatio: nescio q̄d illi duri
imp̄cer: q̄ vt sp̄ hēat q̄d requirit: q̄ locūde de
tis fugitās: curiosa inq̄etudie delectat. Li
quet sane vel ex hoc nihil his oib? delecta
tōis iesse: q̄p solus trāsit? iuuat. Ceterū va
nitas vanitatū q̄ nihil sit: vel ex ip̄o nomīe
manifesti? idicā. van? vtiq; labor: q̄ studio
vanitat? assumit. Dōra dōra ait sapiēs: in
milib? mortaliū nihil aliud q̄ aurū istatio
vana: et tñ q̄ tā putas ifelicitatē hec ipsa nō
tā felix vanitas q̄ vana felicitas parit. Hic
nāq; cecitas cordis sicut scriptū ē: popule
me? q̄ te beatificat: in errorem te inducit.
Hic ceruicosus furor animositat? hīc suspi
tionis labor anxi? hinc luozis crudele tor
mentū. et cremātis inuidie miserior q̄ mise
rabillor cruciat? sic diuitiaz amor: isatiabi
lis lōge āpli? desiderio torquet aīaz q̄ re
frigeret vsu suo: vtpote q̄p acq̄sistio quidej

De persecutione sustinēda.

So. cc. vi.

laboris possessio timoris: amissio plena do
loris inuenitur. Postremo vbi multe opef
multi etiā qui comedūt eas: et vsus q̄dē vi
nitiaz apud alios diuitib? solū nomē cedit
et sollicitudinē. Et in his omib? p̄ tā exigu
is aut magis ne exiguīs quidē sed nullis: eaz
p̄cipuēdē gliaz: quā nec ocul? vidit nec aur?
audiuit: nec i cor hoīs ascendit: q̄ p̄pauit de
us diligētib? semō tā insipientie q̄ ifidelita
tis esse videt.

De seruitute vicioz et incertitudine mor

tis. Capitulum xij.

Ec imerito sane mū

dus hic positus in maligno vana

p̄missione deludit animis prope

cōditionis et nobilitatis oblitus: quas non
pudeat porcis i ministerio subiugari: in de
siderio fociar: nec sic tamē ifelici edulio sa
tiari. Unde enī hec tanta pusillanimitas et
abiectio tā miserabilis: vt egregia creatu
ra capax eterne beatitudinis et glorie mag
nitudinis vtpote cuius sit inspiratione con
dita: sūttudine insignita: cruce redempta:
fide dotata: spū adoptata: miseriam nō eru
bescat sub putredie hac corporis: eozū sensuū
gerere sūttutē? Merito plane ne eos qui
dem app̄ehendere potest: q̄ talē deserens
sponsum tales se? tur amator es: merito sili
quas esurit et nō accipit: qui porcos pasce
re maluit: q̄ paternis epulis satiari. Insa
nus siquidē labor: pascere sterilē q̄ nō parit
et vidue benefacere nolle: omittere curam
cordis: et curā carnis agere i desiderio: im
pinguare et fouere cadauer putridū: q̄d pau
lopost vermiū efca futurū nullaten? dubitat
Hāc et seruire māmone et auariciā colere q̄d
est seruit? idolorū: aut vanitatis sectari stu
diū: p̄orsus degeneris aīe idicū esse q̄s ne
sciat? Certa nimis eoz breuitas et ip̄i q̄q;
breuitatis finis incertus: sepe viuētē dese
runt: nā morientē raro sequitur. Quidve
ro in reb? humanis certi? morte: quid hora
mortis incertius inuenit? Non misereatur
iopia: nō diuitias reueret? nō generi cuiusli
bet nō morib? nō ip̄i deniq; p̄cit erati: nisi q̄
senib? q̄dē i ianuis: adolescētib? aut i insidi
is ē. Infelix p̄ide q̄ i hui? vite tenebris et lu
brico fidēs: piturā isumit opā: nec aduertit
qm̄ vapor ē ad modicū parēs et vaitas vani
tatū: obtinuit tādē ambitiose quā ex lōgo
p̄cupieras dignitatē: sua q̄d hēs: implesti pe
cuniose loculos tuos: sollicitus esto ne per
das: vberes fructus attulit ager tuus. vi
rue hoīez tua vt maiora edifices: muta

q̄drata rotūdis: dic aīe tue: habes mīta bo
na reposita in annos plurimos: erit enim
qui dicat: stulte hac nocte animā tuā repe
tēt a te: q̄ aut parasti cui? erūt? Ca. xij.

Capitulum xij.

Ep̄alia opa q̄t semia se mercedis etne

Ep̄ vtinam tandem

cōgregata pirirēt et non deteri?

ipe q̄z p̄iret cōgregato: eoz: eēt

vtiq; tolerabili? pituro q̄ pemptorio insu

dare labori. Hūc vero stipendia p̄cti moris:

et q̄ in carne seminat: de carne metet corru

p̄tionē. Hec ei trāfuit vt videt: sed tempore

ralia q̄q; velut eternitatis semina iaciuntur

Stupebit inspiēs cū ex hoc modico semie

copiosā viderit exurgere messē: seu bonā

seu malā. p̄ diuersa qualitate semētis. Hoc

qui cogitat: nullū oīno quū r̄putat esse pec

catū: q̄d futurā messē poti? estimet q̄ semē

tē. Semināt ergo dū nesciūt: et semināt dū

occultāt honores: iniquitatis mysteria dū va

nitatis cōsilia celāt: dū p̄bulāt i tenebris

negocia tenebray.

Capitulum xij.

ip̄o possibile sit peccatē latere. Ca. xv.

Arietes iquit sūt vn

dias: quis me videt? Esto. nemo

te videat: non tñ null? Videt an

gelus malus. videt te angel? bon? videt et

bonis et malis maior angelis deus. videt ac

cusator. videt testiū multitudo. videt et ip̄e

index: cuius et opoz te te assistere tribunali

Sub cuius sane oculis velle delinq̄re tā in

sanū: q̄ horrendū incidere i man? dei viuē

tis. Holi esse secur? latet insidie q̄s latere

non possis. Latent inq; insidie q̄s vt depre

hendere nō potes: sic tñ potes ip̄e nō dep̄

hēdi. Audi plane: q̄ plātauit aurē aut q̄ fin

xit oculū ip̄e p̄siderat? Hō illius solis arcet

radios materia lapidū: q̄s ip̄e creauit: nō v

ip̄e corporis huius paries veritatis exclu

dit aspectū. Huda sunt ei? oculis oīa: pene

trabilior: ancipiti gladio: ip̄as q̄q; nō modo

cernit sed discernit cogitationum vias: me

dullas affectionū. Deniq; si nō totā hūmā

cordis abyssuz: q̄d in ip̄o latet inspicere

ret: p̄ ip̄o nō ille tā sibi cōsciūs iudicātis se

se vñ sentētiā tātope formidaret. nūbi in

q̄t p̄ minio ē vt a vob iudicet aut ab hūano

dicet: neq; meip̄z iudico: nihil ei mibi p̄sci?

suz: s; i hoc nō iustificat? sū. q̄ aut iudicat me

oīs ē. Si tu obiecto pariet: aut cuiuslibz fl

mulatōis itēru: hūana forma frustrari pos

se iudicia gliaz: cert? esto si illū xā crimia

p̄fire q̄d falsū ē: tñ mib? accusat? p̄suevit. si tā

topere eius qui nihilominus forte tua vere-
at proximi cōfciētia reformidas: multomi-
nus eos cōtēnas quibus odiosa magis ini-
q̄tas et longe apli⁹ execrabilis corruptio ē.
Si deniq; deū nō times et solos hoīm vere-
ris aspectus: memor esto hoīm chūstū ho-
minū facta ignorare nō posse: vt qd me co-
rā attētare minime prozsus auderes: mul-
tominus audias corā ipso: qd qd nō dico nō
liceret sed nec liberet quidē p̄sumere vidē-
te confuso: inspiciente dño vel cogitare ex-
horrescas. Alioqn si carnis oculū magis q̄
gladium qui carnes habet deuorare formi-
das: et is qz timor quē times cūeniet tibi et
accidet qd vereris: nihil opertū quod non
renelet vel occultum qd non scias: arguen-
tur a luce in luce: plata opa tenebrarū: nec
mō obscenitatis abhominanda secreta: s; in
qua cōmertia vendicātiū sacramēta: et frau-
dulenta susurria adinuenientū dulus: et iu-
dicia subuertētū qd nouit omīa nota faciet
vniuersis: cum ceperit scrutator: ille cordis
et renū scrutari p̄ierusalē in lucernis.

Quid sentiendū sit de his q̄ impie agūt.

Capitulū. xvi.

Quid ergo ibi facturi

sunt. Imo potius qd passuri q̄ cri-
mina cōmiserunt: vbi audituri sē-
re in ignē eternū: qui pietatis opa nō fe-
cerunt. Qd si admittet ad nuptias: qd nec
lumbos p̄cinxit vt abstineret a malo: nec lu-
cernā tenuit vt faceret bonū: qn virginita-
tis integritas nec lāpadū claritas: soli olei
poterit excusare defectum? Aut quis illos
manere credendū ē cruciatus: qui in hac vi-
ta non solū mala: sed forte pessima p̄petrāt
si sic sunt cruciandi q̄ hic bona receperūt vt
i medio flāme estuantib; lignis ne minime
quidē stille obtineret refrigeriū queat: Ca-
ueam⁹ ergo mala opa ne includētis sagene
fiducia libere itra ecclesiā delinquamus: hoc
scientes: qz non oēs quos sagena trahit p̄s-
catorū vasa recipiēt: sed erit cū ad lit⁹ vene-
rint eligent bonos in vasa: malos aut foras
mittent. Neq; hoc cōtēti liborū cingulo: ac-
cedam⁹ etiā lucernas nfas et istāter opere
mur bonū: cogitātes q̄ oīs arbor nō mō q̄
malū fecerit fructū: sed etiā q̄ bonū non fe-
cerit excidet et i ignē mittet: illuz vtiq; ig-
nē eternū: qd patus est diabolo et angelis e-
ius. Ceterū sic declinamus a malo vt facia-
mus bonū. Inq̄ram⁹ pacē: nō gloriā p̄sequa-
mur. Illa ei dei ē: et cā alteri nō dabit. Glo-

riā inq̄t meā alteri nō dabo. Et dicebat hō
scdm cor dei. Non nobis dñe nō nobis: sed
nomi tuo da gloriā Recordare etiā scriptu
re dicentis. Si recte offeras et non recte vi-
nidas: peccasti. Recta ē fratres illa diuisio:
nemo detraxerit. Alioqn cui forsistā minus
placet: sciat nō nostrā esse s; angelorū pio-
res enī angeli cecinerūt. Gloria in excelsis
deorū: et in terra pax hominib; bone volūtatū
Seruem⁹ ergo in vasis oleū: ne forte q̄ ab-
sit clausas iā nuptiarū ianuas frustra pul-
santes: verbū audiam⁹ amari: et deint⁹ nob
sponsus respōdeat nescio vos. Adhuc tamē
mors p̄posita ē: nō mō secus iūctatē sterilita-
tē: vanitatē: sed et sec⁹ itroitu ipsius volup-
tatis. Quō circa op⁹ est fortitudine aduer-
sus tēta menta pcti: vt rugienti leoni resis-
tam⁹ fortes i fide et ignita ipi⁹ iacula hoc
ipō clipeo virilit⁹ repellam⁹: opus ē iusticia
vt operemur bonū: opus pudētia: ne cum
fatis virginib; reprohemur. Opus deni-
q; t̄pantia: ne voluptatib; indulgentes: au-
diam⁹ aliqñ qd miser ille epulaz parit et ve-
stīū splendore finito dñi misericordiā preca-
ret audiuīt. Memento fili q̄ recepisti bona
in vita tua: et lazarus similē mala: nūc autē
hic cōsolatur: tu vero cruciaris. Plane tri-
bilis i cōsiliis sup filios hoīm: sed si terribi-
lis ē etiā misericors inuenit⁹: dñi futuri for-
mā iudiciū nō occultat. Alia ei q̄ peccauerit
ipā moriet⁹: et palmes q̄ fructū nō fecerit ex-
cidet: et qui bōa receperit in hac vita: cruci-
abit in futura. Qd si forte cōtigat i vno qd
bet simul hec quattuor inueniri: ea plāc ex-
trema desperatio est.

Quid spūi ad bonum parato resistit caro.

Capitulū. xvii.

Ecce igit et his similia

lit⁹ suggerit volūtatē: eo copios⁹
q̄ p̄fecti⁹ illustratōe spūs edoceat.
Felix sane cui⁹ volūtas sic cesserit et acq̄e-
uerit p̄silio rōis: vt a rōre p̄cipies p̄missiōi
b⁹ deiceps celestib; foueat et p̄turiat spm̄ sa-
lutis. Et forte iuenit rebellis et obstinat volū-
tas: et nec ipatiens solum: sed et monitis pe-
lorū: et minis durior et adhibitis acerbior blā-
dimentis. Inuenietur forsitan que nihil mo-
ta suggestiōib; rationis: immo et graui su-
rore commota respondeat dicens: quousq;
vos patior: predicatio vestra in me non ca-
pit. Scio q̄ astuti estis: sed astutia vestra
in me locum non habet. Forte et aduocās
mēbra singula solito aplino solit⁹ lubet obe-

De psecutione sustinēda.

So. cc. vii.

ditre scupiscētis: mequitis deseruire. Dic
numq; ē illd qd q̄dianis discim⁹ experimē-
tis: eos qui cōuerti deliberāt tētari acius
a cōcupiscētia carnis: et vgeri graui⁹ i ope-
ribus luri et lateris: qui egyptū egredi: pha-
raonem fugere moluntur.

Quid lugendū sit et post luctū consolā-
dum.

Ca. xviii.

Sautē qui eiusmodi

est declinet impietate: et terribi-
le illud p̄fundū caueat de q̄ scri-
ptū est. Impi⁹ cū venerit in p̄fundū malorū
contēnit. Fortissima siquidē portione curat
et picitabit facile: nisi multa sollicitudine
studeat medici obtpare cōsiliis: obseruare
p̄cepta. Ahehemes est tētatio. prima despe-
rationi: nisi totū colligat: et ad miserandum
anime sue quā a deo miserā et miserabilē vi-
det cōuertat affectū: et audiat dicentē. Beati
qui lugēt qm̄ cōsolabunt. Lugeatis abū-
danter: qz lugēdi t̄ps aduenit: et ad forben-
das lachrymas ista sufficit. Lugeat: s; nō
sine pietatis affectu: et obtentu cōsolationis.
Cōsideret nullā sibi inueniri requiē i seipso
sed omīa plena miserie et desolatiōis. cōside-
ret nō esse bonū in carne sua: sed et in seculo
nequā nihil nisi vanitatē et afflictionē spūs
cōtineri. Cōsideret inquā: nec itus nec sub-
tus nec circa se sibi occurrere cōsolationē:
vt vel tandē aliqñ discat querendā sursum.
et desursum esse sperādā. Lugeat sane inte-
rim plangēs dolorē suū: exitus aquarū de-
ducat oculus ei⁹: et palpebra nō requiescat.
Alimix purgat lachrymis oculus ante cali-
gans: et acut⁹ visus vt intēdere possit in se-
renissimi luminis claritatem.

Quid post consolationē ad celestia cō-
templāda accedendū est.

Ca. xix.

Ecce sane suspiciat

per foramē. p̄spiciat p̄ cancellos
p̄dulcē radiuz pio sequat obrutu
et magorū sedulus imitator lumē lumine q̄-
rat. Inueniet enī locū tabernaculi ammi-
bilis: vbi panem angelorū manducat homo.
Inueniet paradysum voluptatis plātatur a
dño. inueniet ortū floridū et amenissimū. in-
ueniet refrigerij sedem et dicit. Qd si audiat
vocē meā misera illa volūtas: vt ingredies
videat bona et videret locū istū. hic numq; in-
ueniet requiē ampliorē. et me qz eo min⁹ in-
quietabit: quo minus inquietabit ipā. Ne-
q; enī mentis qui vixit. Tollite iugū meum
sup vos: et inuenietis requiē aīab⁹ vestris.

In hui⁹ fide p̄missionis exacerbatā blandi-
us alloquat⁹. et simulata quadā hilaritate et
spū māsuertudinis eā cōueniēs dicat. Cessz
penitus indignatio tua: nō ego sum q̄ te of-
fendere possum: tuū corp⁹: tu⁹ egoipse mon-
est qd timeas: nō est qd verearis. Nec mire-
tur si forte amari⁹ adhuc reddiderit illa re-
spōsum: vt dicat: q̄ multe cogitatiōes ad i-
saniā te adduxerūt: sustineat interim eq̄ni-
miter ac dissimulet omnino qd agit. inter lo-
quendū inducēs alia p̄ alijs. oportune ali-
quādo inferat dicens. Inueni hodie ortum
pulcherrimū et amenissimū locū: bonū esset
illic nos esse. nā et tibi nocet i hoc lecto egri-
tudinis: in hoc doloris stratu versari: in hoc
cubiculo graui corde cōpungi. Viderit dñs
querētī se animum: sperātī in se. aderit votis
supplicib; et verbis ei⁹ efficaciam ministra-
bit. Excitabit desiderij volūtatē: vt nō mō
videre locū: sed introire paulatim et māsio-
nem inibi facere concupiscat.

Quid in hac cōtēplatione requiescē-
dum sit.

Ca. xx.

Ecce vero locum repu-

tes corporales: paradysum hūc vo-
luptatis eterne: nō pedib; hunc
ortū: sed affectib; introit. Nec terrenaz ti-
bi cōmēdat arbor copia: sed x̄utum vtiq;
spiritualū iocūda decoraq; plātatio. Qd
cōclusus: vbi fons signat⁹ in q̄tuor capita
diriuat: ex vna sapiētie vena x̄tus quadri-
partita p̄cedit. Splendidissima qz vbi lilia
vernāt et dñi flores apparēt: etiā vox turtu-
ris audit⁹. Illic nardus spōse flagrantissimū
prestat odorē. et cetera qz aromata fluūt: au-
stro spirāte: aquilone fugato. Ibi media est
arbor vite: malus illa de cātico cūctis p̄cio
sior lignis siluaz: cui⁹ et vmbra spōsam refri-
gerat: et fructus dulcis gutturi ei⁹. Ibi p̄ti-
nētie nitōr: et sincere v̄itatis intuit⁹ oculos
cordis irradiat. auditū qz dat gaudiū et le-
ticiā dulcissima vox p̄solatoris interni. Ibi
q̄busdā spei narib; influit locūdisimū odor
agri pleni: cui dñs bñdixit. Ibi audissimē
plūbant incōparabiles delicie charitatis: et
succis spinis ac veprib; quib⁹ antea pun-
gebāt: vinctiōe miscōie p̄fusos anim⁹ in cō-
sciētia bona felicit⁹ redescit. Qd ne qdē nō
inter vite eterne p̄mia: s; inter corporalis mi-
litie stipēdia deputant⁹: nec ad futurā perti-
nēt s; ad eā magis q̄ nūc est ecclie p̄missio-
nē: hoc enī cētuplū est qd in hoc seculo seclī
p̄tēptorib; exhibet. Nec tibi illud nō spe-

raueris eloquio commendandi: solus spiritus est qui reuelat: sine causa paginam consulas: expientia magis redde. Sapientia est cuius precium nescit homo: de occultis trahit: nec in terra sua uiter uiuentium inuenit ista suauitas. Alimix suauitas domini est: nisi gustaueris: non uidebis. Sustate inquit et uidete quoniam suauis est dominus. Manna absconditum est: nomen nouum est quod nemo scit nisi qui accipit. Illud illud eruditio: sicut uinctio docet: nec scientia sed conscientia comprehendit. Sanctum est: margarite sunt: nec faciet ipse quod phibet: quod cepit faceret docere. Itaque enim canes aut porcos ita reputat: quod prioribus abrenuntiantes facinorosis atque flagitiosis etiam consolatur per apostolum dicens. Nec quidem fuitis sed abluti estis: sed sacrificati estis: tantum caueat ne reuertatur: canis ad vomitum: sus lora ad uolubrum luti.

¶ **De gustu contemplationis refectus habet intelligere diuina.** Ca. xxi.

¶ huius ergo ostio

paradisus diuini suspirij uox audire

et sacratissimum secretissimumque con-

silium quod absconditum est a sapientibus et prudentibus: puulis reuelatur. Cuius sane uocis auditum non solum ratio capit: sed gratanter eum comedit et uoluntati. Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam: quoniam ipsi saturabuntur. Altissimum plane consilium: et inestimabile sacramentum. Fidelis sermo et ois acceptio dignus: quod de celo nobis a regalibus uenit. Facta est ualida fames in terra: omnes iam non egerunt cepimus sed ad extremam iam uenimus egestate. Denique et comparamus sumus iumentis insipientibus et similes facti sumus illis: etiam porcorum siliquis infatigabiliter esurimus. Qui pecuniam diligit non satiat. qui luxuria diligit non satiat. qui gloria querit non satiat. Denique qui mundum amat nunquam satiat. Huius ego homines satiatos hoc mundo: et ad eius omnem memoriam naufragantes. Huius satiatos pecunia et satiatos honoribus huius mundi: nec mediocriter sed usque ad fastidium satiatos. Et facile est cuius nostrum hanc satietatem per dei gratiam obtinere. neque enim parit hanc copia sed contemptus. Sic fatui filij adam porcorum uocando siliquas: non esuriētes animas sed esuriētes ipsam pascentis animam. Sola nimirum hoc edulio inedia uita nutrit: sola famem alit cibo innaturali. et dico plani. exepili gratia. unum fumens et multis qui humana uanitas concupiscit. Non autem satiat cor hominis auro et corpore. Nec indignetur auarum. et de ambitiosis et luxuriosis etiam et de facinorosis eadem sententia est. Si quis mihi forte non credit. expientie credat: uel proprie uel multorum. Quis in uobis est fratres qui satiari cupiat: et desiderium suum optet impleri? Incipiat esurire iustitiam: et non poterit non satiari. Panes illos desideret qui in domo patris abscondita: inueniet sese continuo siliquis fastidire porcorum. Sustine iusticie uel exigui studeat expiri: ut eo ipso desideret amplius et amplius mereatur sicut scriptum est. Qui edit me adhuc esuriat: qui bibit me adhuc sitiet. Hoc enim cognatum magis spiritui et naturalibus desiderijs uehemētius occupat cor humanum: ceteras ueliliter desideria pellit. Sic nimirum forte armatus fortior superat. sic clauus clauo solet extendi. Beati ergo qui esuriunt et sitiunt iustitiam: quoniam ipsi saturabuntur. Hic quidem ipsa qua non satiabitur homo et uiuet: sed ceteris uniuersis qui prius infatigabiliter fuerat concupiscit: ut ex hoc sibi uoluntas ad seruandam priorem concupiscentiam corpus uedicare desisteret: prius exponat: magis autem uigeat ipsa seruare iusticie in sanctificatione: non minore zelo quam prius exhibuisset seruare iniquitati ad iniquitatem.

¶ **De peccata punita nec iterata non possunt obesse.** Ca. xxi.

¶ **Eterum iam et uoluntate**

mutata et in seruicium redacto corpore uelut siccato iam aliquatenus fonte et oppulato foramine. tertiū adhuc idque grauissimum restat de purganda scilicet memoria et exhausta sentina. Quod enim a memoria mea excidet uita mea? Membrana uiliore tenuis atramentum forte ebibit: qua deinceps arte delebitur? Non enim sufficiens tinxit: sed prius tota intinxit: frustra conarer eradere: ante scilicet carta quam characteres miseri deleant. Ipsum enim forte memoria delere posset obliuio: ut uidelicet mente capere eorum non me minerim qui commisi. ceterum ut memoria integra maneat: et ipsi macule deleant: quod nouacula posset efficere? Solus itaque sermo uisus et efficax et penetrabilior omni gladio ancipiti: dimittit tibi peccata. Murmurat phariseus et dicat: quis potest dimittere peccata nisi solus deus? Mihi enim quid loquitur deus? est: et non est: mabit alii ad illud: quod adinuenit omnem uiam discipline: et dedit illam iacob puer: et israel dilecto suo. post hec in terris uisus est: et cum hominibus conuersatus est. Huius indulgentia uelut peccatum non quidem ut a memoria excidat: sed per uisum esse pariter et inspicere consueuisset. sic de cetero insit memorie ut eam nullatenus decolor-

De persecutione sustinenda. Fo. cc. viii.

ret. Multorum enim nunc peccatorum quod uel a nobis uel alijs commissa nouimus recordamur: sed propria quidem: aliena non nocent. Et quod hoc. nisi quod in his erubescimus? singulariter: hec nobis imputanda ueremus? Tolle uanationem. tolle timorem: tolle confusionem. quod quidem omnia plena remissio tollit: et non modo non oberunt: sed etiam coopabunt in bonum: ut deuotas ei referamus gratias quod remissit.

¶ De misericordia quam permittit miseret. Ca. xxi.

Am uero supplicanti

pro ea congrue respondetur. Beati misericordes quoniam misericordiam consequentur. Miserere ergo anime tue quod deus tibi uis misereri: laua per singulas noctes lectum tuum lachrymis tuis: stratum tuum rigare memeto. Si comperis tibi ipsi. si laboras in gemitu penitentis: prius hic gradus misericordie est. misericordiam comsequaris. Quod si forte magnus et multus peccator es: ac magnam quoniam misericordiam multitudinem miseracionum. tu quod misericordiam tuam magnificare et multiplicare laboras. recedat? esto tibi ipsi. nam et tibi grauis factus eras: quod possit? effice contrariis deo. Et hoc sane in domo propria reformata pace eandem necesse est prius erga primos dilataris: ut nouis sine osculo te et ipse osculo oris sui. et quem admodum scriptum est. recedat? pacem habeamus ad deum. Dimitte his qui in te peccauerunt: ut dimittes tibi quod ipse peccasti: dum secura conscientia oraueris patrem et dixeris. Dimitte nobis debita nostra: sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Si forte quoniam defraudaueris redde uel simpli: quod superest da pauperibus. et misericordiam prestas misericordiam consequeris. Si fuerint peccata uera sicut coccini: quasi nix dealbabunt. et si fuerint rubra quasi uermiculus: uelut lana alba erunt. Et non confundaris super cunctis adinventionibus tuis quibus puaricatus es. in quibus nunc erubescis. fac eleemosynam si non potes de terrena substantia. de uoluntate bona: et omnia munda erunt: non modo illuminata ratio: et correcta uoluntas. sed ipsa quod memoria munda erit: ut ex hoc iam uocaris ad dominum audias uocem dicentis. beati mundo corde.

¶ **De deo uideatur cor mundandum est.** Ca. xxi.

Eat mundo corde:

quoniam ipsi deum uidebunt. Magna promissio fratribus meis et totis desiderijs affectanda. Nec enim uisio confirmatio est: sicut

iohannes apostolus ait. Hic filij dei sumus: et non dum apparuit quod erimus. Scimus quod cum apparuerit: similes ei erimus: quod uidebimus eum sicuti est. Nec uisio tota eterna est: sicut ipso in euangelio uitas ait. Nec est uita eterna: ut cognoscatur te solum uex deus: et quem misisti iesum christum. Ad bilis macula quod beatam nobis adimit uisionem: et execrabilis negligentia: qua dissimulam? interim illi oculi mudationem. Et enim cor porre nobis uisus aut humore interiori aut exteriori iniecti pulueris impedit. sicut intus spiritualis iter dum quod proprie carnis illecebris interdum curiositate seculari et ambitione turbatur. Quod quidem non minus expientia propria quam diuina pagina docet: ubi legit scriptum. Corpus quod corrumpit aggrauat animam: et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. In utroque tamen solum quod eberat et confundit obtutu peccatum est: nec aliud inter oculum et lucem: inter deum et hominem separe uidetur. Quam diu ei in hoc corpore sumus? regnamur a seculo. Non utique corpus est culpa: sed huius quod adhuc seculi corpus mortis: magis autem corpus peccati sit caro in qua bonum non est: sed potius lex peccati. In quantum tamen corpore? oculum non adhuc festuca maculatur: sed iam sublatam uel exsufflatam aliquandiu caligare uidetur. quod quidem et ipsi in interiori oculo quod in spiritu ambulat sepius expiit. Itaque ubi ferperextraxeris continuo uulnus redditum est sanitati. sed tunc primum necesse est adhibere fomentum et operam dare curationi. Nemo ergo sentiens non efficiens mudatum sese primum arbitretur: quoniam nouerit se multis purificationibus egere. Nec modo lauandum aqua: sed et purgandum et examinandum igni ut dicat. transiuium per ignem et aquam et eduxit nos in refrigerium. Beati ergo mundo corde quoniam ipsi deum uidebunt. nunc quidem per speculum in enigmate. in futuro autem facie ad faciem. ubi nimirum faciei nostre fuerit consummata mudationes: ut sibi eam exhibeat gloriosam non habentem maculam neque rugam.

De pacato pacate et pacifico. Ca. xxv.

Bi oportue ilico sub-

inferi. Beati pacifici. quoniam filij dei uocabuntur. Est enim homo pacatus:

qui bona per bonis reddens: quantum in se est. ne mini vult nocere. Est alii patiens qui non mala per malis: etiam potens est sustinere nocentem. Est et pacificus: qui bona per malis reddens in promptu habet et prodesse nocenti. Prius paruulus est et facile scandalisatur. nec facile qui humilimodum est in hoc seculo nequiaz et pleno scandalis poterit obtinere salutem.

Secundus ut scriptum est in patientia sua possidet aias sua. Ita tercius quod non modo sua possidet sed et multos aias lucrificat. Primum quoniam in ipso est pax huiusmodi secundus pax tenet: tercius pax facit. Merito proinde beatificat non mine filii quod opus filii impleuerit: ut post suam non ingratum recedat: etiam alios recedat: licet patri suo. Si quidem bene misit: autem bonum gradum sibi acquireret: nec in domo melior patris gradus est quam filii. Si enim filii et heredes: heredes quidem dei coheredes autem christi ut quemadmodum dicitur ubi ipse est ibi sit et minister suus. Fatigauimus vos plurimam sermone et detinuit ultra quam oporteret. Ex hoc sine loquacitati neque non imperatve recedat: videtur impare vel hora. Memento te tam apostoli quem aliqui verbum predicationis versus in media nocte legis protraxisse. Etiam adhuc ut ipsius verbis utar sustineatis modicum quasi in patientia mee: emulor enim vos dei emulatione.

Increpatio ad ambitiosos qui non munda de corde deum alius pacificare presumunt. Capitulum xxi.

Glioli mei quod demon

strabit vos fugere a ventura ira? Nemo enim magis iram meretur quam a miculis simulacris inimicis. Iuda osculo tradidit filium hominis: homo vnanimis: qui simul mecum dulces capiebas cibos: qui in parapside manum parit intinxisit. Non est tibi pes in oratione qui orat ad patrem et dicit: per ignosce illis: quia nesciunt quid faciunt. Et vobis qui clauem tollitis: non scientie solus: sed auctoritatis: nec ipsi introitis: et multipliciter impeditis quod intro ducere debuistis. Tollitis enim et non accipitis clauem. De quibus dominus dixit per prophetam. Ipsi regnauerunt et non ex me: principes extiterunt: et ego non vocavi eos. An tantus plationis ardor. Vnde ambitionis impudentia tanta. Vnde vefania tanta presumptionis humane? Audeat ne aliquis vestrum terreni cuiuslibet reguli non precipiente aut etiam prohibere eo occupare ministeria: prerogative beneficia: megestia dispensare? Hec tu deus putes qui in magis domo sua a vasis ire aptis in interitum sustinet approbare. Multi quidem veniunt. sed confidera quis vocet. Ordine ipsum dicendi sermonis attende. Beati inquit mundo corde: quoniam ipsi dei vocabuntur. Mundicor des utique vocat per celestis: qui non querit qui sua sunt: sed qui iesu christi: nec quod sibi utile: sed quod multis

petre inquit amas me? Domine tu scis quia amate. Pasce oues meas. Non enim sic amatas oues committeret non amantibus. Iamque hoc querit inter dispensatores: ut fidelis quis inueniatur. Et ministris infidelibus: qui necdum reconciliati: reconciliatiois alieni negotia: quasi homines qui iusticiam fecerint apprehendunt. Et filii ire qui se ministros gratie perficiunt. Et filii ire qui pacificorum sibi usurpare gradus et nomina non verentur. Et filii ire qui fideles se mediatores pacis: ut per totum populum comedat mentionem. Et qui ambulantes in carne deo placere non possunt: et placere velle presumunt.

Quidam pacificorum gradus sibi usurpant. Capitulum xxvii.

On miramur fratres

quicquid presentem statum ecclesie miseramur. non miramur de radice colubini. regulam odient. Non miramur si vindemiat vineam domini: qui instituta a domino pretergreditur viam. Impudent enim pacifici gradum et filii dei uices occupant: hoc quod nec primas quidem adhuc vocem domini ad cor reuocatis audiunt: aut si quando forsitan ceperit audire: resistit fugit ad folia ut abscondere se eis. Propterea necdum peccare deuit: sed longa ad huc trahit resistere: necdum factus est vir videns pauperatē suam: sed dicit quod diues sum et nullus egeo: cum sit pauper et nudus et miser et miserabilis. Nichil illi de seipso mansuetudinis: qui occupatos in delicto possit instruere: considerans seipsum et ne ipse teneat. Conspicimus lacrymas nesciens letas magis cum male fecerit: et in rebus pessimis exultat. Iamque vnus eorum est quibus dominus ait. Et vobis qui ridetis nunc: quoniam flebitis. Pecunia non iusticiam concupiscit oculi eius: omne sublime videtur: insatiabilis esurit dignitates: gloria sitit humanam: procul ab eo misericordie viscera: seuire potius et tyrannum exhibere letas: questum estimat pietatem. Quid de mundicia cordis loquitur? Etiam non illud obliuioni dedisset tanquam mortuus a corde: utinam non esset columba seducta non habens cor: utinam esset quod vel de foris est mundus: nec ea qui corporalis est maculata tunica inueniret ut obediret vel in hac parte dicenti. Mundum mini qui fertis vasa domini.

Exprobratio quod incontinentes sacros ordines non verentur. Capitulum xxviii.

De persecutione sustinenda

fo. cc. ix

On accusamur vniuers

statem sed nec vniuersitate possuimus accusare. reliquit sibi dominus multa milia. Alioquin nisi eorum nos excusaret iusticia et illud nobis semper sanctum dominus sabaoth reliquisset: olim iam sicut sodoma subuersa essemus: et sic gomorra sicut possemus. Dilata sit quidem videtur ecclesiis etiam cleri sacratissimi ordo fratrum numerus multiplicatus est. Et ex et si multiplicasti gentem dominus non magnificasti leticiam dum nihil minus appareat decessisse meriti quam numeri accessisse. Currit passim ad sacros ordines: et reuerenda ipsius quod spiritibus angelicis misteria homines apprehendunt sine reuerentia: sine consideratione. Neque enim signum regni occupare celestis aut illi timet imperij gestare coronam: in quibus avaricia regnat: ab initio impatrimonas iurgias: sedet iniquitas: luxuria etiam principat: in quibus et pessima forte appareat intra parietes abhominatio: si iuxta eszechielis prophetiam parietem fodiamus: ut in domo dei videamus horrendum. Si quidem post fornicationes: post adulteria: post incestus: nec ipse quidem apud aliquos ignominie passiones et turpitudinis opera delunt: utinam non fierent que versus adeo non pueniunt utinam nec apostoli hec scriberent: nec nos dicere oporteret: ut nec dicentibus crederet quod humanum aliqui occupauerit animi tam abominanda cupiditas. Numquid non olim ciuitates ille spurcie huiusmodi matres: diuino perdanante iudicio et incendio sunt deletae? Numquid non gehennalis flamma moram non sustinens execrabilem illam puenit tollere nationem. Quod ipsi spiritualiter essent peccata manifesta precedentia ad iudicium? Numquid non ipsam utpote periciam tante confusiois tellurem absumpsit ignis: sulfur et spiritus percellat? Numquid non in lacu horribilem solus omne redactus est? Amputata sunt ydrea capita quod sed heu insensata surrexerunt. Quis reedificauit vrbes flagitiosas: quis turpitudinis menia dilatauit: quis extendit propagines virulentas? Et ve inimici hominum sulfurij illi incendij reliquias infelices circumspectos disperdit: execrabili illo cinere ecclesie corpus aspsit: et ipsorum quod multorum ei nonnullos sanie fetidissima spurcissimaque respexit. Deu gen electorum regale sacerdotium: gens sancta: populus acquisitiois: quis in te illa primordia tam diuini et spiritualis affluere carismatibus christi religionis ortu credere posset: posse talia in te aliqui repiri? Ingrederemur cum hac macula tabernaculum dei uiuentis: inhabitat cum ma

cula templum sanctum domini polluentes: iudicium multiplex accepturi: quod et tam grauissimas pericias gerunt: et nihilominus sese ingerunt in scuarum dei. Tales enim non modo non placant: sed magis irritant: dum vident in cordibus suis dicere non requirit. Irritat plane et infensum reddunt sibi: vereor ne in his quibus cum reprospiciare debuere. Etiam magnam turrim inchoaturi sedentes computaret: ne forte sumptus non habent ad perficiendum. Etiam qui continere non valent perfectos temerarie perfiteri aut celebrari dare nomina vereant. Superuolosa siquidem turris est: et vbi grande quod non oes cape possunt. Eset autem sine dubio melius nubere quam viti et saluari in humili gradu fidelis populi: quam in cleri sublimitate et veteri viuere et distringi iudicari. Multi quidem non oes sed tamen multi certum est nec latere quoniam multitudo: nec impudentia querunt: multi utique libertatem in qua vocati sunt in occasione carnis dissoluit: videtur abstinentes remedio nuptiali: et in ore deinceps flagitium effluentes.

Exhortatio ad penam ut pus humiliter: post exaltent. Capitulum xxix.

Arcite obscuro freres

percite sicut versus: percite sanguini qui per vobis effusus est: hoc redud caute piculū: igne qui parat? et declinate. Inueniat tamen non irrisoria perfectiois perfessio exhibeat etiam christus in specie pietatis: non sit inanis celibis vite forma et vacua xitatis. Quoadu piculū castitas in delictis: xitatis in multiloquio. caritas in hoc seculo neque. Fugite de medio babylonis: fugite aias versus. Conuolante ad vrbes refrigerij vbi possitis de preteritis agere penam: in penam obtinere gram: et futura gloria fiducialiter perstolari. Non vos retardet conscientia peccatorum: quod vbi illa supabundauerit: supabundare graue puenit. non penitentie austeritas ipsa deterreat. Neque enim condigne sunt passionis ad preterita culpa que remittit: non ad penam consolationis gratia qui imittit: non ad futura gloria qui permittit nobis. Denique nulla est tanta amaritudo quam non prophetica farina dulcet: quam non sapientiam reddat sapientia lignum vite. Si vobis non creditis: opibus credite: exemplis acquiescite plurimorum. Currit vnde per totos ad penam et natura parit et consuetudine delicat: exterior oino asperitatem non reputat: ut ex asperitate consue leniatur. Nichil credentibus impossibile. nil amantibus difficile: nil asperitibus. nil humilibus arduum repit: quod et gratia

fert auxilium: et obedire dicitur: Quoties lenit impium
Quoties ambulat in magnis et in mirabi-
libus super vos: Magnum prorsus et mirabile
est minister esse christi: ministeriorum dei
pensator: longe super vos est ordo pacificorum
nisi forte omittis gradibus postenatis saltare
magis quam ascendere libet. Etiam cum quis
sic intrat si fieri posset tamen fidelis ministraret
et fiducialis se igitur. At difficile fortassis
et impossibile est: ut ex amara radice ambrosii:
suavis fructus ardeat caritatis. Dico ego
si vultis audire: imo non ego sed dominus. Et vo-
catus fueris ad nuptias recube in nouissimo
loco: quia omnis qui se exaltat humiliabitur: et qui se
humiliat exaltabitur.

De persecutione sustinenda finem ultimam
beatitudinem. Capitulum xxx.

Eat inquit pacifici:

qui filii dei vocabuntur. Considera
diligenter non pacificos sed paci-
ficos commendari. Sunt enim qui dicunt et non faci-
unt. Sane quemadmodum non auditores legis
iusti sunt sed factores: sic non annuntiatores
pacis sunt beati sed actores. Etiam tamen viri
quicunque videntur hodie pharisaei: forte et alii
sunt: et si non facerent saltem dicerent quod oportet.
Etiam qui sine sumptu euangelium ponere no-
lunt: ponerent vel per sumptum: ut tamen vel euan-
gelisaret ut maderaret. Mercenarii inquit
vidit lupum venientem et fugit. Etiam hodie
quicunque pastores non sunt: mercenarios gregi
vellent se exhibere non lupos: ut tamen ipsi non
lederent: ut tamen non fugerent nemicem persequere:
ut tamen non exponerent gregem donec lupo ve-
niens videretur. Numquam sustinendi fuerat: si
invenirent presertim tempore pacis recipientes
mercedem suam: et per mercedem suam saltim in custo-
dia gregis laborantes: dum non ipsi turba-
rent gregem: et gratis auerteret a pascuis ius-
ticia et veritas. Nam persecutio quidem indubi-
tante mercenarios a pastorebus segregat et
discernit. Quod si ei transitoria dona non timeat
quod temporalia lucra sectatur. Quod si terrenam sustineat
persecutionem propter iusticiam: quod si frenam mercedem
plus quam iusticiam querit: Beati inquit qui persecutionem
patiuntur propter iusticiam: quoniam ipsorum est regnum
celorum. Pastorum haec beatitudo non mercena-
riorum: multominus latronum est vel lupo. Etiam
adeo si quidem persecutionem non sustinet propter iusti-
ciam: ut persecutionem malint quam iusticiam susti-
nere. Semper tria est opibus eorum: gravis est
etiam eis ad audiendum. Et ex propter avaritiam
propter ambitionem paratos eos videas multis

pericula subire: suscitare scandala: sustinere
odia: dissimulare opprobria: negligere ma-
ledicta: ut non minus pernitiosa sit animositas
talium: quam pusillanimitas mercenariorum. Etiam
ergo pastoribus dicitur pastor eorum: pastor bo-
nus qui pro ouibus suis animam suam ponere non
peperit. Beati eritis cum vos oderint homines
et cum sepauerint vos et elegerint nomen vestrum
tanquam malum propter filium hominis. Saudere
illa die et exultate: quoniam merces vestra copio-
sa est in celis. Si quidem non est qui fures timeat
qui in celo thesaurizat. Non est qui causentur
de multis pluri tribulationibus: ubi multiplicato
mercedis attendant. Quoniam unum gaudet ma-
gis ut dignum est: quam non tam persecutio quam remu-
neratio augeat: et exultent eo abundanti quo
plura sustinet propter christum: ut eos proinde co-
piosior merces maneat apud ipsum. Quid ti-
midi estis modice fidei? Fidelis erat sententia
irrefragabili veritate subnixam: nulla no-
cebit aduersitas si nulla dominet iniquitas.
Sed pax est non nocere: etiam perdit et copio-
sius perdit: dum sit iusticia in intentione
christus in causa: opus quod patientia pau-
per non pibit in fine. Ipsi gloria et nunc et semper
in secula seculorum. Amen.

Sermo secundus unde supra.

Eueredissimi patres et

domini ecce lecta sunt verba sancti euan-
gelii in auribus vestris: et utinam dili-
genter intellecta ab vniuersitate vestra. Intel-
lectus bonorum omnibus faciendus est. Seculares
in speculis suis visu cognoscere solent pul-
critudinem aut turpitudinem suam. Alterius
generis est speculum vestrum: qui magis auditu
quam visu potestis attendere quid deceat. Quod
non deceat: quid impediat: quid expediat:
quid ex debito vestri officii vobis incubat.
Speculum vestrum sanctum est euangelium. Consi-
derate obsecro non vultum vestre naturae: sed
statum quidiane pueritatis: considerate et no-
lite abire negligendo. Sed statim diligenter inue-
stigando. et perscrutatis medullis. Scientiss
vestris: in testimoniis eorum aut gloriemini aut
terreamini. Nam sicut multis gloriatur: multis
est ignominia testimonium scientie sue. Ecce
sacrum euangelium sub numero trium personarum in-
cludit multitudinem vniuersarum personarum. Pre-
posuit ei non bonum pastorem: mercenarium et
furum. Si boni pastores essis gaudere: quia mer-
ces vestra copiosa est in celis. Si mercenarii
estis timere: quia periculum vestrum grave est in terra.

De persecutione sustinenda.

fo. cc. x.

Si fures estis ingemiscite: quia locus ve-
ster magnus est in penis: nisi propter avaritiam
ad penitentiam et quovis modo deo digne
reddideritis. Eos maxime qui in circuitu et
in conspectu eius offeritis miseram: offeritis non
corruptibilia auri et argenti: sed preciosi san-
guinis et corporis agni immaculati. Quanta
dignitate contulit vobis deus? Quanta est pro-
rogativa ordinis vestri? Pretulit vos de-
regibus et imperatoribus: pretulit ordinem vestrum
omnibus ordinibus: imo ut alii loquar pretulit vos
angelis: et archangelis: tromis et orationibus.
Sicut ei non angelus? Sed semper abrahe apprehen-
dit ad faciendam redemptionem: sic non angelus sed
hominibus solis sacerdotibus: officiis corporis
et sanguinis commisit consecrationem. Omnes ei
sicut ait apostolus sunt administratores spiritus in mi-
nisterio missi propter eos qui hereditatem capient
Sed longe excellenti officium vestrum quod amira-
bile est: et non solum oculis vestris: sed etiam angelo-
rum. Nec sunt infelicissima tempora quod prout a-
postolus paulus in quibus homines sanctam doctrinam
non sustinent: sed coaceruant sibi magistrorum
ad desideria sua et quod a veritate se auertunt
et ad fabulas et vanitates huius seculi conuer-
tuntur. Nec sunt inquit nouissima tempora in quibus
refrigescit caritas et abundat iniquitas multo
rum. Quare hoc dico: Quia ut audistis tres
personas: imo ut pluri dicam tria genera voc-
torum scriptum describit euangelium. Primum ge-
nus alii quod de premissis: sed unumquodque duorum se
quantum copiosam et perniciosa includit multi-
tudinem peccatorum: sed illos defendit numerus
In primo solo genere abundat caritas: et aliis du-
obus omnino refrigitur: ut nimis abundet iniquitas.
Audistis propter avaritiam singulorum. Bonum pastor
est qui propter avaritiam suam pro ouibus suis. Mercen-
narius est qui videt lupo venientem et fugit.
Fur est qui mactat et occidit. Bonum pastor non
suam voluntatem facere: sed domini sui quod vtilita-
tem. Ipse soli servat fidem: ipse laborat: ipse
adorat: ipse quod gloriatur non sibi. Regi ei secu-
lorum immortali iussu deo honor et gloria
in secula seculorum amen. Non nobis domi-
ne non nobis: sed nomini tuo da gloriam.
Vobis miseris da veniam: da gratiam: tibi re-
serva gloriam: ut prope a deo est venia peccatorum:
et gratia meritorum. Bonum pastor: et omni labore villi-
cationis sue quod non quod sua sunt: sed quod iesu
christi: quod proprium habet caritas. Unde
si qui excesserit caritas operit multitudinem
peccatorum: sed ut ipse aduocatus habet in celis
iesum christum dominum nostrum: et ipse est propter caritatem
pro peccatis nostris. Mercenarius est

ut diximus? qui videns lupo venientem fugit. Quod
rit quod que sua sunt: non que iesu christi. Alio
quin utique non fugeret sed sua imo et seipsum su-
per ipenderet: potius quam gregem suum raptori-
bus exponeret. Multi sunt mercenarii qui in
prosperitate lenius discerni non possunt a bo-
nis pastoribus. Dabunt enim multa cum ipsis co-
munia. Dabunt namque sanctam electionem in gregem
suum: nihilominus mundam conversationem in
progressu: pacem ecclesie amant et querunt: uti-
liter ac viriliter ecclesiasticis implicant nego-
ciis: non recusant grauedines oneris: sed id
hoc quia ambulant gloriam honoris. Amant ei
primos recubitus in cenis: salutaciones in fo-
ro: et vocari ab hominibus rabi. Multoties et-
iam cibantur pane lachrymarum: et vino copun-
ctionis potantur: et recordatione peccatorum. Si-
cut testatur iunior filius qui in regione longinqua
consumpsit omnem substantiam suam luxuriose:
vnde dixit. Quanti mercenarii in domo pa-
tris mei abundant panibus? Si panibus abund-
ant mercenarii: nunquid fame pibunt o-
perarii? Operarios dico: qui quanto rariores
in terris: tanto cariores in celis habentur.
De paucitate eorum conqueritur veritas dicens
Messis utique multa et sacerdotes multi et
mercenarii multi: sed operarii pauci. Pau-
ci plane et operarii rari admodum inconfusi-
biles qui spectantes in auctore fidei et con-
summatione iesum. Quis instituit verbo scilicet pro-
dicationis non destruit exemplo praue o-
perationis: efficacius ope quam verbo predicat
tes. Notandum vero quod filius non dicit fac
me unum de mercenariis tuis: sed fac me
sicut unum de mercenariis tuis: ut videli-
cet ea sibi offerat beneficia: quod illi commu-
cant in presenti. Inquit psalmista. Libabis
illos ex adipe frumenti. Quod ad eos audi quod
premititur. Inimici domini mei tui sunt ei. Hi
sunt quos cibant frumento: et melle satiat. Hi
sunt mercenarii qui licet ad horam credant
in tempore tamen temptationis recedunt: vnde
patet quod amici sunt mundi. Amici autem hu-
ius mundi inimici dei constituit. Iterum qui
runt que sua sunt non que iesu christi: et si non
querunt que illi sunt. ait quod non est mecum co-
tra me est. Et quod contra est sunt: inimici ei sunt
Hi per exteriora merentur deo de interioribus.
Cum ei sane predicet et munde vivat sanitate lo-
quuntur interitio: ut vix deum habeant in corde: oia i-
storia eorum benedicant nos sed ei: cum tamen non deum
sed mundum non deum sed seipsos non habeant in corde me-
ritum. Porius deo quam hominibus ad cuius con-
tumeliam spectat tanta collatio gratiarum quod non
deus.

honorem dei sed honorem hominis constat
acquiri nec caritati sed cupiditati deferre.
Unde oparius incōfufibilis postulat nō duo
tū sed tria: qz funiculus triplex difficile rū
pitur. Hō em postulat disciplinā & scientiā
quas possunt habere & mercenarij. Sed vi
cit bonitatem & disciplinā & scientiāz voce
mezque tria i solis filiis inueniuntur. Quid
em pdeset disciplinam habere in cōuersa
tione: in opatōne scientiā: nisi affit bonitas
in intentōne? Hūc scriptū est: aut carius
obsequiū: aut rōnis scientiā sufficere: s; bo
na volūtas sufficit. Sanata ergo volūrate
vtilis erit et p̄miosa: tam castigatio carnis
p disciplinā: q̄ illuminatio rōnis p scientiā
p̄pter supra dictas ergo rōnes hmoi di
ximus: qz in p̄pitate mercenarius leuiter
discerni nō potest a bono pastore: quia dum
paci aridet securitas: intentionis ei pal
liat infirmitas: nam nihil occultus quod
nō reuelat. Aīa figit pbat fornar. Flāte
vento aduersitatis: statim quod infirmum
est: intentōnis ostendit effectus opatōis
Aīdū lupum venientem & fugit. Qui sunt
lupi? Tyrāni & raptores seculi q̄ ppria
tentati concupiscētia: vel ingenta cōpuli
maliuolentia incendit ecclesias: vastāt ou
lia christi. spoliāt pupillos & viduas: p̄cri
ptionem inducūt paupibus: deum blasphe
mant in suis opibus. Id factis rapinis: fra
ctis ecclesijs: cum gladius vltōis in eis ex
eritur: veniūt vel blandiēdo vel cōminādo
Fugit ergo mercenarius vel amore blan
diētis: vel timore p̄sequētis. Unde? De
rectitudine iusticie: a defensione ecclesie: a
liberatōne patrie: ab vltōne pupillos et
viduarum. Quo ad custodiēda que possi
det: immo a quibus possidet videlicet mar
supia: horrea: cellaria. non vtiq; pauperib;
reseruanda sed enacuāda furibus: aut igni
bus consumēda. Dabet etiam aliquis vici
niam & posse tyrannoz parentes suos: pro
inde multotiens raptoribus vbi p̄sentibus
consulat: qui vt pacem habeāt inter tyran
nos flozeant: affligi sancta p̄mittit ecclesia
& iusticia conculcat. Et quid dicam de fur
ibus? Fures sunt heretici. Id sunt fures et
latrones qui veniūt in vestimentis ouium:
intrinsecus autē sunt lupi rapaces. Quot
quot venerunt fures sunt & latrones: fures
latenter nocendo: latrones seuendo. He
retici praua dogmata disseminabant in po
pulo: p̄peruērate doctrine sue fidem ca
tholicā obnubilāt: et inducēbāt simplici

res in errorem. Reminē vestri credo esse he
retici: omnes creditis deū trīnū vñū: quia
passus sit & sepultus: qz descendit & ascendit
Facit tamen hec fides catholicā: Hāc fide
vitiq; demones essent catholici: q̄a vt dicit
Iacobus credūt & cōtemiscūt: verū vtiq;
catholicū facit non fides cōmunis demoni
bus & hoib;: sed ea trīnā q̄ cōis est hoib; & an
gelicis spiritib;: que ē illa q̄ per dilectionē
operatur. De qua apostolus dicit. Hec cir
cūcūcto aliquid valet neq; p̄pucit: sed fi
des que p dilectionē opat. Hāc fide ip̄e p̄e
ditus erat cum diceret. Dū tēpus habem?
opemur bonū ad omnes: marie autē ad vo
mesticos fidei: non seculi. Dabetis hanc fi
dem? Trinā. Sed tamē qz hec est fides que
vincit mūdū: qz hec est victoria q̄ vicit mū
dū: fides vestra: dixerim vos vincere mūdū:
aut vinci a mūdū: Aīdeo ecclesias vestras
male tractatā: video q̄ dā femirutas: quas
dā oīno obrutas: video in villis multitudinē.
in agris silentiū: vbiq; exterminū: video
in militib; insolentiā: in hominibus inobe
dientiā: et in omnib; insipientiā. Libenter
tamen sufferis huiusmodi insipientes: cur
sitis ipsi forsitan sapientes. Sustinetis ta
men q̄ vos in seruitute redigant: q̄ deuo
rent: q̄ accipiant: q̄ super vos extollantur
q̄ etiā in faciem quādoq; vos cedāt: aut et
am reclusos i carcere emigāt argēto. An
hec patimini vt i patiētia vestra possideat
aīas v̄s? Patiētia ei vobis necessaria est:
& vt volūtate dei facientes fructū solum gau
dio reportem. Toleratis hec vt volūtate
dei faciatis? Hō vtiq; sed vt vestrā implea
tis: vt carnis vestre licenti? curā geratis.
pueris vestris & parētib; comodi? prouide
atis: & villas tyrannoz in pace eoz inhabite
tis: vtentes nemozibus et agros colentes.
p̄pter hoc palpatis principes & potesta
tes tenebray harū tam hoīes q̄ demones.
Domies: qz ad velle eoz loquimini: ad vel
le eoz ligatis & soluitis. Ip̄i sunt semiepi.
semiarthidiaconi: imo vt vex fatear salua
pace omniū ip̄i sunt supra episcopos: supra
archidiaconos supra p̄sbyteros: & vere qui
potestātē habēt hodie benefici vocant. Et
palpatis demones: quia facitis eos in vo
bis similes altissimo. Pōnā inquit sedē me
am ad aquilonē et similis erit altissimo. Et
ip̄e qui est rex glorie sup omes filios super
bie frigore iniquitatis sue cōgelauit interiora
vestra: & vt fortis armat vicerat attri
um suū & i pace obinet cathedrā volunta

tis vestre i qua deberet altissimus residere
Interea in q̄ par hominib; magne sciētie:
magne nobilitatis: Hō sed bone volūtat;
& vbi par ibi deus: qz i pace factus est loc⁹ ei?
Unde pater q̄ sedes eius bona volūtas est
Qui ergo nō deū sed diabolū habet inhabi
tatem interius: et tyrānis atq; raptorib;
deseruit exterius vincit ne mūdū: Immo
victus est a mūdū. victus ē a diabolo. vict⁹
est a carne sua. Infixus est in lūmo p̄fundi:
& nō est ei substātia vel potentia resurgēdi
Domine deus virtutū excita potentiā tuā
& de luto fecis operi manū tuā: porrige
dexterā. Educ de carcere animas nostras:
vt iam nō obediant mūdū sed cōfiteātur
nomini tuo. Placabilis esto sup officialib;
tuis: qui tibi ratem redditori sunt de ouib;
tuis. Aīni dñe & noli tardare. Insanit
diabolus: insanit hostis hūani generis: sci
ens q̄ modicum tempus habet. Fidem ha
bemus sed sine operibus mortua est: & nos
mortui cum ipsa. Auge nobis fidē vt in vi
carijs tuis opetur: quatenus ad impiū eoz
montes trāferātur: & de obsessis animab;
demones efferātur: vt de ipsa pus eiciant
& cum ipsis p̄siciantur in ignem eternum.
Auge inquit nobis fidē: quia hec est victo
ria que vincit mūdū: fides vestra. Hāc fide
sancti vicerunt regna: operati sunt iusticiā
extinxerūt imperum ignis: effugarūt aciez
gladij: cōualuerūt de infirmitatib; iuis: in
partibus nostris vbiq; ignis: vndiq; gladi⁹
Quare nō opamini iusticiam? Quare non
extinguitis ignes? Quare nō effugatis a
ciem gladij? Quare nō i p̄mptu est? Quia
non deo sed hominib; queritis placere. Hū
paulus. Si adhuc hominib; placere christi
seruus non essem. Vos non cōualetis de in
firmitatib; vestris: sed torpetis de ignauia
vestra nec de malefactorib; potestis facere
iusticiam. Quare? Quia nulla est virtus for
titudinis vestre. Quoniam dissipat dominus
ossa eoz qui hominibus placēt. Caro infir
ma sed ossa sunt fortia. dissipauit ergo ossa.
Id est fortitudinē eoz qui hominibus que
runt placere. Confusi sunt quoniam deus
sp̄ruit eos: et vos confusi estis in actibus
vestris: quoniam deus sp̄ruit eos. Sp̄ruit
enim omes discedentes a iudicijs suis. Fi
dem habetis: sed ad opera vos inuito. Vos
qui maxime estis vicarij christi: qui estis pa
stores animarū: qui alios debetis instruere
non destruere. Vos in quā maxime quia soli
non potestis perire: qui p̄ire debetis vo

cendo & opando. Quod heretici faciēbāt p
praua dogmata: hoc faciūt plures hodie p
mala exempla. seducunt scilicet populum &
inducunt in errorem. & tanto grauioribus sunt
hereticis: quanto p̄valent opa verba. Aī
genitus qui est in sinu patris. Hōne de se
creto suo p̄dixit ad publicum nostrū? Hōne
de celo descendit ad terras vt predicatōne
et conuersatōne sua p̄suaderet hominibus
contemptū mūdū? Hōne estis vicarij ei?
Hōne quod predicauit & vos debetis p̄di
care: quod dissuasit dissuadere: quod p̄ua
sit p̄suadere? Aī christo dicti estis christiāi
Hōne in via qua christus ambulauit: & vos
debetis ambulare? Hōne sicut cōuersatus
est: & vos vicarij ei? debetis p̄uerfari? Ista
plane: nisi forte doctores eo fuerit vel san
ctiores. Dicite ergo archidiaconi. Dicite
p̄p̄ter: dicant etiam pontifices in frenis
in sellis: quid facit aurū: in vestimētis tan
tus ornatus: i cibis tantus sup̄flus appa
ratus? Esca ventri: & venter escis: de⁹ aut
et hunc & has destruet. Multus erat nitor
vestri: & delicatus cibor apparatus apud
illum diuitem iuxta euangelicū dictū. Quā
induebatur purpura & bysso. & epulabatur
quotidie splendide. Mortuus tamen est: et
sepultus in inferno. Quid mirum: o erecrabile:
& horrendum sepulchri: vbi est fletus & stri
dor dentū: vbi sunt aque niuiū vbi vermis
qui non morit: vbi ignis qui non extinguit
Hoc sepulchrum diuitum: sed sinus abrahe
paupem lazarus excepit. Quis sapiens et
custodit hec? Aī insipiens non cognoscet:
& stultus non intelliget hec. Quis obsecro
laicorū audius clericis querit temporalia:
& ineptius vtitur acquisitis? Cum tantum
vastum videāt laici in sup̄lectili clericorū:
nōne per eos potius inuitatur ad mūdū
diligendū q̄ negligendū? Medice cura te
ip̄um. Si mūdū predicas contēnendum
contēne tu prius: & ad ipsum efficac⁹ alios
inuitabis. Quia voci tue vocem virtutis: con
sonet vita verbis: & statim erit i ore tuo vi
uus & efficac⁹ sermo dei & penetrabilior ossi
gladio ancipiti. Hō sic p̄fecto est: s; sicut
populus sic sacerdos: sicut laicus sic & cleri
cus. Aīterq; cupit: vterq; diligit mūdū:
& ea que in mūdū sunt. Laicus tamen cum
labore: sed clerici sine labore volunt possi
dere totum mūdū. Cōmunicare volūt cu
piditati & sup̄fluitate hominū s; non labo
re. Peccare volunt sed nō flagellari cum ho
minibus. Unde timendum est q̄ flagellent

cum demonibus. Quomodo seculares non expendunt substantiam suam viuendo luxuriose: etiam in pſentia sacerdotum: quomodo non intenderent vanitatibus et lenocinijs huius seculi: quomodo non essent insolentes et elati: cum tantum vultum tantam insolentiam videant? Hone in patientia eorum irreuerenter abutimur elemosinis pauperum? De patrimonio crucis christi non facitis coedices in ecclesijs: sed pascitis pelices in thalamis vestris: impinguatis carnes: adornatis equos: falleratis pectora et capita deaurando. Et vere in capitibus omnium platearum dispersi sunt lapides sanctuarij. Placet late sunt et lata est via que ducit ad mortem. Lapides sanctuarij: id est sacerdotes: sunt in capitibus. id est in introitu latarum viarum. docent enim populos per praua exempla ingredi vias latas: que ducunt ad mortem: et demergunt in profundum inferni. Dolor capitis in membris redudat. Capita populi sunt sacerdotes. Omne caput languidum: et omne cor merens. Languent plati ecclesie in cupiditatibus suis. Quia ergo languor est in capitibus: meror oboritur in cordibus. Lorde sunt ecclesie viri religiosi qui honorem suum intelligentes non respiciunt in vanitates et insanias falsas: nec comparantur iumentis insipientibus: nec similes sunt illis: qui plorantes plorant in nocte huius aduersitatis. ubi apud platos ecclesie inualefcit cupiditas: et charitas refrigescit. Et merito clamat sancta ecclesia hodie. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Multa est hodie et longe grauior quam credi possit persecutio sancte ecclesie: et talis incumbit: qualis a principio non fuit. Multis modis persecutus est eam diabolus: sed nunquam grauius quam hodie. quia nunquam fuit maior perditio christi anorum: nec liberior aut securior transgressio diuinorum preceptorum. Ecclesiam incipientem persecutus est per tyrannos: pſcientem persecutus est per hereticos: iam letam et florentem persequitur per motus illicitos. Trias sunt in anima: ratio voluntas sensualitas. Ratio est iudicium: voluntas desiderium: caro debet obsequium. Carnem ergo cruciauit in martyribus. rationem perturbauit in simplicibus finibus: sed voluntatem hodie deprauat generaliter in omnibus. Fuit ergo amaritudo ecclesie amara quidem in persecutione tyrannorum: sed amarior in verſutia hereticorum: sed amarissima hodie per prauitatem desideriorum. Neque dicitur pax et non est pax

Pacem habet ecclesia apud extraneos: sed filij nequa filij scelerati seuiunt in ea. qui pro priam matrem euiscerant ut se pariant in honorem. Pacem ubique habet exterior: em: sed interior: em in paucis habet: quia ubique aut fere ubique: non dico rationi non consentit voluntas: sed captiuam eam ducit in lege peccati: quia et si ratio sana sit in iudicio. voluntas tamen praua est in desiderio. in qua nimirum residet diabolus similis altissimo: ut supra diximus. Euigilate iusti: abscite diabolus sedem dei expurgate: quia iusticia et iudicium correctio sedis eius. Exigentibus iniquitatibus vestris egressus est de templo suo: reducite eum ad templum suum. Templum enim dei sanctum: quod estis vos. Anima iusti sedes et templum dei est. Dominus in templo suo facit mirabilia. Hec ad templum suum dominator quem queritis: quo possitis dominari desiderijs carnalibus: et diabolicis resistere tentationibus. Veniat et angelus testamenti quem vos vultis: qui annunciet vobis suam voluntatem: et confirmet permissam hereditatem. Inducant eum in templum suum parentes eius: pater videlicet et mater et fratres eius. Qui sunt illi? Respondeant. Quicumque fecerit voluntatem patris mei qui in celis est: ipse meus pater et mater et frater et soror est. Pater generando per verbum predicationis: ut dicit apostolus: ego per euangelium in christo vos genui. Mater pariendo per exemplum sancte conuersationis. Frater et soror caste diligendo in amore fraternitatis. Hi parentes estis aut esse debetis: statuit vos populus mediatores inter se et deum: ut vobis loquatur deus et vos ad illum. Ideo dant vobis elemosinas et primitias suas: ut vestris precibus et meritis propitiatur eis deus: et introducat ad illos. Sed cum que vobis redditis offensum: qualiter alijs reddetis placatum? Non est misericordia coram deo oratio vestra. Querite ergo vos parentes iesu christi: qui adducant eum ad vos: et inducant eum in templum suum. Querite vos qui voluntatem dei ex corde faciunt: qui contempserunt vitam mundi: qui castigant corpus suum: et in seruitutem redigunt. non ut hominibus sed ut deo placeant. Hic solum recipere sed diuina sciat elemosinam. Facite et vos vobis amicos de misericordia iniquitatis. Hic solum loquimini sed et operamini bonum ad omnes: et ut dicit apostolus: benedicite et commotionis nolite obliuisci: quia talibus ostiis promeretur deus.

Inducatur proinde iesus in templum suum per iusticiam: et producat per iudicium. Aspice ei portas iusticie: alioquin non ingredietur ad vos. Diligite iusticiam qui iudicatis terram. Vesterum est facere iudicium: quia senatores estis orbis terrarum diligite ergo iusticiam: et recte iudicate filij hominum. Quid dubitatis? Apprehendite discipulam sedem contineatis vos a prauis opibus iusticiam habendo ac faciendo: quia qui continens est apprehendit illam et obuiabit illi quasi mater honorificata. Sine iusticia non solum res publica sed nec quia domus subsistere potest. Quare timeat principes et prelati tenebrarum hanc? Quare vos illi subiacetis? Multi exaltati in terra: vultis exaltari in getibus? Apprehendite iusticiam: apprehendite continendo vos metipso: facite humiles et pauperes iustificando et profecto in iusticia exaltabimini. Dicit ei psalmista. Et in iusticia tua exaltabunt. Qui beatus scilicet populus scit iubilacionem. In iubilo diuerse voces consonant. Sciunt ergo iubilacionem qui sciunt pacem gentibus dare: et liberare populum dei: et unitatem populorum seruare in vinculo pacis. Hi tales domine non in tenebris mundi aberrabunt sed in lumine virtutis ambulabunt: non in sua facie sed in tuo nomine exultabunt: non in tyrannorum amicitia sed in tua iusticia exultabunt. Timeatis conculatoria leonibus: si iusticiam tenueritis: Daniel in lacu leonum clamat: et me non contaminauerunt. Quare? Quia iusticia coram deo inuenta est in me. Iusticia plena est dextera tua. Per dexteram spiritualia: per sinistram accipimus temporalia. Longitudo dierum in dextera eius: in sinistra autem diuitie et gloria. In iudicio ad sinistram eius erunt hedi quibus datur in hoc seculo gloria et diuitias: ad dexteram autem agnitionis preparata est longitudo dierum. Nolite scire munera sinistra eius: quia qui desiderat eius sinistram in hoc seculo: collocabitur ad sinistram eius in iudicio. Adherete dextere eius ut in iudicio ad dexteram eius se deatis super sedes iudicium: et in presenti non propria virtute: sed dextere eius superborum et sublimium colla prematis. Et dextera dei fecit virtutem. Multis de manu tamem eius accipe dupplicia. id est spiritualia et temporalia: primum quare regnum dei et iusticia eius quod est dextera: et hec omnia adiacent vobis qui sunt sinistre. Primum querite regnum dei ut in interioribus vestris habitet et regnet deus. Deinde iusticiam eius ut legem ex ore vestro requirat et assumat populus: et ex tanta gratia meritorum retribuatur vobis gloria premiorum: quam

nec oculi vident et. Et preter hec adiacentur vobis hec temporalia: quia gloria et diuitie in domo eius. Quis ei? Daud dubium quod iuste generationis: de qua premiscimus est. Generatio rectorum benedicetur. Benedicta est in predestinatione: benedicet in iustificatione: benedicet in glorificatione. Benedictio domini super caput iusti: quia misericordia domini ab eterno per predestinationem: et in eternum per glorificationem. Facite ergo iusticiam non tamem pro vestro arbitrio sed dicente iudicio: quia iusticia et iudicium correlative sedis eius. Si tamen feceritis iudicium nec tamem habuerit aliquis dominum iudicis: tantum essetis iustificatores: et ideo iusticiam facere non possitis: propter hoc qui dedit vobis iudicium dedit et dominum ut predixit propheta. Iudicabunt nationes et dominabuntur populis. Duplex est dominum prelatorum habent enim claves ecclesie: quibus claudunt et nemo aperit: aperiant et nemo claudit. Apud patrem est visibilis: sed hic manus vestre tractauerunt de verbo vite: et quod erat ab initio vidimus oculis nostris. Hoc autem verbum quia carne purissimam et animam sanctissimam vnierat sibi libere moderat actiones corporis sui: tum quia sapia et iusticia erat: tum quia nulla prius habet legem in membris suis repugnante legi mentis sue. Deum verbum non sapia vel iusticia est: sed tum utriusque capacis: tum ei hec abesse et adesse: abesse autem facilius. Familia re iam ei nobis est carnis nostre seruare vicij quam actiones et passionis eius ordinare pro eo quod omnis etas ab adolescentia proxima est in malum: inter flagella quoque et gladii etiam sub discriminie mortis ad suas ambiens voluptates. Felix cuius cogitatio. hoc enim verbum est nostrum: omnes actiones suas ad iusticiam dirigit: ut et intentio sana sit: et operatio recta. Felix qui passionem corporis sui propter iusticiam ordinat: ut quicquid patitur propter dei filium patiat: et in ore versetur gratiarum actio: et vox laudis. Qui sic extulit se: iste tollit grabatum suum et vadit in domum suam. Grabatum corpus nostrum est: in quo prius languidi iacebamus: seruientes desiderijs et concupiscentijs nostris. Tunc vero portamus illud cum spiritu cogimus seruare: obedire. et mortuum nostrum portamus: quia corpus mortuum est propter peccatum. Amblamus tantum non currimus: quia corpus quidem quod corrumpitur aggrauat animam.

Desmit terrena habitatio sensum multa cogitant. Qui sub hoc onere ambulamus posito eo quid puratis? Quomodo curremus? Quomodo volabimur? Plane super penas ventorum. Amplexatus est nos dominus iesus per laborem et dolorem nostrum. Amplexamur eum vicariis quibusdam amplexibus: per patientiam et iusticiam suam: actiones ad iusticiam dirigendo, passionem propter iusticiam sustinendo. Dicamus cum sponsa. Tenui eum: nec dimittam. Dicam? cum patriarcha. Non dimittam te donec benedicas mihi. Quid enim iam superest nisi benedictio? Quid post amplexum nisi osculum restat? Si sic adherere deo: quomodo iam non exclamare liberet: oscule me osculo ois sui? Liba nos domine interim pane lachrymarum: potum dabis nobis in lachrymis in mensura: donec perducas ad mensuram bonam et conferam et coagitatam: quam dabis nostris in sinu: qui es in sinu patris super omnia deus benedictus in secula. Amen.

Sup Salve regina. Sermo primus Alue regina miseri-

cordie: vita dulcedo et spes nostra salve. Domine labia mea aperies. Dominus tecum et tu mecum. Dignare me laudare te. Sub tuam protectionem confugio ubi virtutem acceperim infirmi. Esto mihi turris fortitudinis: a facie inimici. Tenet vox prima sonet: et ora solvamur tibi. Dulce canticum ac nobilissimum melos: quod in honorem sancte marie quater in anno ordo noster deuotissime concinit: ad edificationem nostram: discutiendum fratres assumpsimus quia speciali dulcedine multa refertur matificatione continua reperimus. Nam a summis labijs canticum istud effusum venit. Dabit enim fundamentum. Fundamentum eius in montibus sanctis. Fundamentum eius interne dulcedinis suauitas est. Et ubi hec nisi in montibus sanctis? Idoc est in mentibus nostris. A sanctis compositum: a sanctis institutum: digne frequentabitur etiam a sanctis. Et vere nisi a religiosorum affectu sancta feruentibus? Nec subtiliter intelligi nec efficaciter poterit decantari. Est enim suauis ad gratiam: tam secundum ad sensum: tam etiam profundum ad mysteria. Tale enim est quod a nobis considerari et discuti (puto dignum est) non valeat. Ex eo autem quod suauiter sonat mulcet affectus: et de sensu vberitate

mentem impinguat: et in sancta sanctorum aduocatam scilicet nostram eam quasi presentem salutat omnia interiora nostra medullitus insinuat. Sportet enim ut nobis presentem esse dicam? quam presentem salutamus: et totam anime nostre trinitatem in eam dirigamus: quanta deuotissimis precibus exoramus? Agnoscit certe diligenter diligentes ser: ppe est in vitate inuocantibus? seipsum his quos videt sibi conformes factos in castitate et humilitate: si tamen charitate adiecerit et totam spem suam post filium suum in ea posuerit et toto corde quiescerit: orantes et frequenter dicentes: subueni domina clamantibus ad te iugiter. Non aspernat affectum dulcem: in gens desiderium mudationem lachrymarum assiduitatem precum quozlibet peccatorum si tamen lauerint a malicia cor: dissoluerint colligationes impietatis: soluerint fasciculos deprimentes: dimiserint quod fracti sunt liberos: et omne onus diruperint. Data est patris in celo et in terra: quod posse potestas est: et in manibus eius vita et spiritus nostris: et oculi ois christiano in eam sperant: et ipsa dat eis escam gratie qua plena est: et tpe oportuno. Venem? et freres cor nostrum cum manibus ad eam et appropinquem? et passibus amoris: immolantes ei hostiam laudis: reddentes ei vota nostra de die in diem: de hora in horam: dicentes assidue. Salve regina misericordie. Quis mihi digne huius carminis referat sacramentum? Quis mihi digne explicet taz insolite salutatonis exordium? Origo fontium et luminum mare: virtutis auctrix et scientiarum scientiarum maria: quod sicut sol vniuersa celi lumina pellit: prout quia claritatis eximie: sic ipsa totam rationalem creaturam post filium pellit splendorem virtutis ac scientie. Ad eam non incongrue pertinere dicimus? quod scriptum est. Quia bona domini israel his qui recto sunt corde. Qui recto corde et recte in ois? presentium: hi recto sunt corde his aduocata nostra sola bonitate sua agente parte fuerit: tanta plerumque copiam exhibet et quod sit exorabilis exhibitio impite gratie docet ut inuocati spiritu pelament per consolationem experientie. Salve regina misericordie. In his intelligitur non capere: nisi quod tunc experientia sapit. Sola vinctio spiritus docet hec. Plus valet bilis cordis: quod strepit? oris: mor? gaudiorum quod son? labiorum: personaria voluntatum magis quod vocum. Pro huius dicere cautum vult: quod mihi carnis huius referat sacramentum? Quis pro raro dici solet. Kara siquidem auis in terra: tanta per mereri familiaritate in oculis maiestatis

quatenus experientia in dulce gratie presentia illius agnoscens quod valeat exultans dicere. Salve regina misericordie. Iuste regina mundi et regina celi de quod vtriusque creator et rector generat. Hec quod pacto de regina misericordie: cum misericordia sit et pietas supne clementie vel affectio benigna rationalis creature? Methonomice quod poterit intelligi. hoc est per efficientem id quod efficit: ut opus misericordie per misericordiam intelligatur. Opus misericordie reparatio nature. Via vni plena est fra viuendum et morientium: quod angelis creatis per firmat: homines plasmatis et repati misericordie est quod ab eterno et usque eternum permodialis ipsa causa ois et causalissima causa. Effect? huius? et op? saluandorum salus hec est adoptio filiorum dei quod regina sancta scilicet cuius? originalis partus cor esse ois. Regina glorie nomen et honoris: magnificentie et decoris: dulcedinis ac pietatis: amoris et honorificentie: sublimitatis: potestatis: gubernationis et iusticie: defensionis et gratie. Sancta scilicet: hec oia nobis et per ois nobis: cui decantamus assidue. Salve regina misericordie. Possimus? etiam sic intelligi: quod regina misericordie: ut soli tribuamus diuine misericordie et non meritis: quod super ois creaturam ipsa sanctitate ac dignitate precellens: regine vocabulo et honore sublimat amplius: etiam in hoc prouenit vocat regina misericordie quod diuine pietatis abyssum cui vult et quod vult ac quod vult: credit asper: ut quis enormis peccator non pereat: cui sancta scilicet patrocini sui suffragia prestat. Eaprop? dicam? ois: dicamus singuli: dicam? assidue. Salve regina misericordie. Sequitur. Vita dulcedo et spes nostra salve. Ordo pulcherrimus: dulcedine vita precedit spes sequitur. Non enim sapias nisi vias nec spabis nisi vias et sapias. Et sapor: sedes est dulcedinis: gust? saporis. Breuitati studendum statui: mus: et id est vario vite statu dicere suppedem? De illa vita hoc in loco dictum esse credimus: de quo iohannis euangelium loquitur: quod manducat me et ipse viuam. propter me. Quid non viuam: quod viuam: quod vitam manducat? Ego sum inquit vita et beatus? quod manducat panem hunc in regno dei quod int? est. Regnum dei charitas: gaudium par. Et vita et panis et charitas vnum sunt. Magne delitie charitas quod foras mittit timorem. Qui manet in hac et manducat eam et manducat ab ipsa. Ipsa est quod pascit inter lilia: pascit et pascit et nos et a nobis. Quod inquit? Si diligat deus nos: in se trahat nos et econuerso. Lib? iste charitas dei et de? virtutis et scientiarum fons vita prestat aie que nunc est et futura. Et hec nobis sancta scilicet methonomice scilicet que et

vitam hanc nobis pepit et precibus infundit. Hec est de qua dicit apostolus. Mihi viuere christus est: et viuam in me christus. De hac in deuteronomio circuncisione carnali. Et erit vita tua pendens ante oculos tuos: et non credes vite tue. Vita hec dat dulcedinem sed se ipsam de seipsa. Si inueni gratiam in oculis tuis (ait moyses) ad plenitudinem gratie: ostende mihi teipsum. Et econtra. Ego offo bonum ostendam tibi. Annu petijt: et repromissa est oimoda plenitudo. Quid tam diuersum quod vnum et oia? Sono diuersum: re vnum. diuersum prouocatione: vnum identitate. De? quod ois bonum et summum bonum: etiam dulcedo et dulcedinis genus generalissimum. Qui edunt me adhuc esuriunt inquit. et quod bibunt me adhuc situnt. Quare? Quia bonum et dulce. Bonum de? israel rectis corde: et dulce et rectum. Nec bonitas nec iusticia sine rectitudine. Qui bibit de illa sitiet iter: de ista quod biberit: fiet in eo fons aqua salientis in vitam eternam. Siquidem apud ipsum fons vite et ipse fons vite. et iaz fluminis imper? quod letificat ciuitatem dei. Esto ciuitas dei: et letificabit te imper? hic. Parat est in dulcedine sua pauper de? fructus enim dulcis gutturi: et guttur ei? suauissimum ineffabile omnia. Hic calculus est que nemo scit: nisi quod accipit. Sunt enim in illa interne festiuitatis gaudia: quod quotidie mentibus nostris per inspirationem sui amoris impmit interna et eterna dulcedo. Nota inquit feci vobis oia quecumque audiuimus a patre. Et ad moysen. Bonum ostendam tibi. Omnia que audiuimus a patre: et quod prmitit moyses. Vnde denari? est quod prmitit laborantibus in vineis: et vna illa qua petit daniel: et vni illud quod necessarium est. Mel est quod sugit israel de petra: et oleum de saxo durissimo. Gaudius est quod nemo tollit: osculum est de quod scriptum est oscule me osculo oris sui. Interne suauitatis gustus? ac dulcedo est. in mana absconditum thesaur? abscondit? in agro: cui paratum omne dulce amarum: omne decorum fedum: ois iocundus tristis: omne preciosum vile: siquidem didi omne quod desiderabile est in oculis amatorum mundi fluentis. Nam preciosam margaritam dantis ois? frenax rex delectamentis sancta scilicet copauit: et nobis in filio suo prauit: et parat spiritus interuentu suo nobis orantibus? oleum effusum dulcedis huius? Non erit ab re? valde optimus si ipaz regina misericordie vitam et dulcedinem nostram dicam? quod min? expti adhuc vite huius? ac dulcedinis sumus? et per ipsam speramus nos posse persequi quod totum bonitatis facto dignat? fuerit gratie nobis impitri. Sequitur. Spes nostra salve.

Spes est in virtute quasi scintillatio in fo-
mite. Sine fomite durare non potest scintilla-
tio. Subtrahere fomitem interit: emoritur.
Subministrat: vivet. Mand secus spes ruit
sine fundamento sine pabulo morit: inedia
deficit. extinguit sine nutrimento: arefcit suc-
cis radice. Spes enim sine vita virtutum et de-
votionis dulcedinem non est spes: sed presumptio.
Inter timorem et securitatem spes media est: et
est spes incerti nominis boni. Alta et dulcedo
exterminat faciem timoris: securitatem dat for-
titudinem: dat decorem. Eapropter dicit deo.
Singulariter in spe constitui me. Et in pa-
ce in idipsum dormiam et requiescam. Est enim ful-
cita floribus et stipata malis caritas illi que
foris mittit timorem et dicit. Ave ei sub ca-
pite meo et dextera eius amplexabit me. Les-
us conminatio supplicii: dextera promissio re-
gni. Inter has spes cubat. in molli strato ca-
ritatis. vita et dulcedo sternunt hoc. et hoc est
medicamentum illud in ferculo salomonis de quo scri-
ptura ait. Media autem caritate constravit. Si-
des nunc sublimitate carminis huius. Priorio
ponit vitam que est in integritate virtutum. secu-
do dulcedinem spiritualium gaudiorum. deinde spes
infert eternorum. Omnia hec regna miscet.
domina mundi. regina celorum contulit mundo virgo
virginum. sancta sanctorum. lumen celorum. iustorum
gloria. peccatorum venia. desperatorum repara-
tio. deficientium fortitudo. salus orbis. specu-
lum totius integritatis. ipsa intercedat per pec-
catis nostris. prestet domino filio eius unicum. cu-
ius regnum et imperium sine fine permanet in se-
cula seculorum. amen.

Sermo secundus unde supra.

In lingue centum respo-

narum et orationum centum: ferrea vox mi-
hi maria. nil dignum tibi dicere pos-
sum. stella maris que virgo beata vocaris. O
quam te memorare virgo: quibus laudibus ef-
ferat? Infandissima lingua mea: que coinquata
est cum mortuis: in circumscriptione labijs. nec pur-
gata igne altaris. inquietum malum habes in
naribus spiritus. ruinas effluens undique. quod dignum
laudibus laudibus tuis poterit imolare? Eleu-
ta est magnificentia tua super celos: et super omnem
terram gloria tua. ita ut nec in celo inuenerit
creatura que tuam digne laudare queat magnifi-
centiam. nec in terra sit que gloriam tuam exprimeret
leat. Ille enim nec in celo nec in terra inue-
tus est dignus agere librum prerogatiuarum tuarum
et digne soluere septem signacula eius. plenitudinem
gratiae aduentum spiritus sancti in te. vir-

tutis altissimi obumbratione. Abi preceptio-
nem. que sine grauius grauida. sine dolore pa-
erpera. Xgo pariter fecunda: que enarrabit?
Auri diuitiarum multi. de ciuitate domini virtutis
miserunt manus suas ad hec fortia. et tunc altitu-
dinem diuitiarum harum ad liquidum comprehendere
non potuerunt. que inuestigabiles viae istae et in-
scrutabilia vniuersa. Conati sunt et non datum
est ultra dum adhuc ordirent succissi sunt. Quis
enim loquitur potentias has domini: auditas faciet
omnes laudes eius? Et si digne nullus: quis tamen
per viribus. Pro se quisque viri summa certabat
opum vi: ut ait quis. Denique currebant omnes in
odoro vnguentorum tuorum. Trahe et nos post te o
sancta sanctorum: et ostende lumen miseracionis
tuarum. Sub umbra alarum tuarum nos proteges
ad te enim clamamus exules filij eue. Secunda
carminis huius quod explanandum assumptum
cisco hec est. que in modum dramatis nobis vi-
desse compositum. Arius enim diuersarum personarum
affectus hic loquitur. hic perfectorum et adhuc
in melius proficientium status inuenit. Vita si-
cut deus animarum integritate virtutis suauitas in-
terne dulcedinis: sanctosque spiritus tanta presumptio.
quod nisi fructus spiritus sunt et attritiones virtutum?
Emeritorum militum donatiua sunt hec: et diu-
turni certaminis merces accumulata. At de-
ploratio exilij patrie desiderium. originalis
peccati penalis punctio. incipientium seu pro-
ficientium indicia sunt. Virtute vite huius exilij
fucum vanitatis: patriam solidum virtutis. Fucus
vanitatis nitor glorie temporalis. solidum verita-
tis immobilis cognitio eternitatis. Fucus
vanitatis splendor arrides creature visibilis
solidum veritatis inextinguibile lumen interne
dulcedinis. De hac patria quid sapiens ait.
Veritas exilij patriae: exilij finis. video te
sed intrare non sinis: indignum admitti peccati for-
dens. Quousque odoram? et non gustam? pro-
ficietes patriam et non apprehendentes. suspirantes
et de longe salutantes: Primus itaque homo ad
hoc conditus fuerat ut si non peccasset per contem-
plationis presentiam vultui creatoris se assisteret
et solidum virtutis agnosceret. agniti amari
amatam teneret. tenendo frueretur: ipse ei adhe-
redo quod immortalis est etiam vitam ipse sine termino
possideret. Hec enim et summa bonum hominis: plene
videlicet et perfecta agnitio creatoris. Sed circumscrip-
tum astutia serpentis et deceptum fucum vani-
tatis specie videlicet creature visibilis. ad hie-
rusalem in hiericho descendit fontem virtutis de-
seruit. affectum pulchritudini rex inclinauit. et
stati ingratis cecitate percussus foras euit ab
intima luce contemplationis: factus est vagus et

plagus super terram. Vagus scilicet per inordinatas
concupiscentias. plagus per peccatricem conscientiam
que mentem quam diuinum auxilium deserit: quousque
tentatio impetierit subuertit. Cor ergo hominis
quod per diuinum amorem affixum stabile persistit et
vnum amando vnum permanet. postquam per desideria
terrena desistere cepit quasi tor sibi in exilio
malesones destituit quod sibi in eo delectationes
inuenit. Sicque fit: ut mens que pulchritudinem
dulcedinem: pacem: securitatem: ac perpetuitatem
per lucis amare nescit nunquam valeat esse sta-
bilis: que gaudium permanens in his que in fucum va-
nitatis amplectitur non inueniens dum se per des-
derio extendit sequens quod affectum non valet: fluctuans
in exilio nunquam requiescit. Ad valuis
oculorum elapsa. curiosos intuitus perascit: et rex
immensitatem in massa et mole considerat. mo-
rex et pulchritudinem in situ et morum. specie et
qualitate inuestigat. modo reuoluitatem per necessa-
ria comoda apta et grata prentat. Hinc quousque
naribus erumpit et per olfactum odoris varij sua-
uia oblectamenta requirit. His pasta aurium per
organa percipit: et dulce melos armonice. or-
ganice arismetice discipline: capta per audi-
tum introitus trahit. Actuque subtilia leuia
et lenia palpando discunt: et in aula memorie
palpando desiderata reponit. Hec minime gustu
sancti prelibat varietate saporum. Hos he-
dos suos mens que se ignorat et deum percipit in
tabernaculum pastorum per res terrenas et temporales va-
nitatis. medicas ex ea que preterit figuram huius
mundi: unde sua famelicam curiositatem aliqua-
tenus consolatur. Comparata est enim iumentis insi-
pientibus et similis facta est illis. que cum in ho-
nore esset non intellexit quod limus esset: honoris
fastigio delectata. Hinc nascitur in exilio. va-
nitatis motus sine stabilitate. labor sine re-
quie. cursus sine quietione. ita ut spiritus inquitur
sit cor donec ad patriam veritatis redire ce-
perit. egrediens et de illiquis porcorum satiari desi-
derans: quousque ad patris domum suspirauit
rit: ubi mercenarii abundat panibus: et omnes
domestici vestiti sunt duplicibus. De hoc exi-
lio o sancta sanctorum ad te clamamus exules fi-
lij eue. ut interuentu tuo ducatu tuo adiu-
torio tuo. possim ad cubiculum veritatis re-
patriare. Scimus proculdubio quod nil amplius
habet homo de vniuerso labore suo que laborat
sub sole nisi vanitatem. et tamen praeue consuetudi-
nis casibus irretiti per nos redire non possumus
in virtutis libertatem. Hic dicimus affixi in hoc lo-
co veritatem cognitionem esse dei et eius que secundum
perfectam est scientiam: et medium illud per quod nudum
ac solidum quod est in virtutis amore. Quousque

enim diffinit auctoritates reparacionem hominis
esse cognitionem veritatis et amorem virtutis:
perfecta virtus non tamen est sine cognitione virtutis:
nec veritas sine amore virtutis. Hanc est. que
in vanitate est: aut in vanitate curiositatis
aut erroris. Vanitas curiositatis preedit a
vanitate mutabilitatis: et generat vanitatem
mortalitatis. Per tria causa peccati. secunda
peccatum. tertia pena peccati. Per tria est in his
que propter homines facta sunt. secunda in his que
ab hominibus facta sunt. tertia in his que
in hominibus sunt. Alia est in conditis re-
bus. alia in mentibus. alia in corporibus. Vanitas
erroris est in omnibus qui fidei catholice
et sane doctrine contraria sunt. et religionis
disciplina in illo solido veritatis quod velle et
nolle hominis inter angustias pauperum et minus
coartat non contingit. Vanitas hec omnia sunt:
que se amplectentes decipiunt: et ad veritatem
eternitatis non perducunt. In hoc exilio omne
pene genus hominum ab initio usque ad aduentum
regine celorum peregrinari delectabatur: et virtutis
patrie suspirijs nullis se delectatio recora-
dabatur. Ipsa prima via aperit ad patriam.
et veritatem que vera patria est mundo gene-
rans dedit omnibus manifestam. Eapropter et
nos o regina misericordie ad te clamamus
exules filij eue. Clamor est alius oris: alius
cordis. Clamor oris: alta vociferatio. clamo-
ris cordis: valida et supplex ad deum intertio-
nis directio. Deus intus homo foris. Ad eos
qui foris sunt clamor oris. ad deum et qui cum eo
intus sunt clamor cordis. Intus ubi? In spiritu
Qualiter inquit? Duobus modis. Quibus?
Cognitione et amore. reuelatione ac deuotione
acuto et calido. Modis his deus cor inhabitat:
non solus tamen. Ubi ei fuerit cor? illuc co-
gregabitur et adest. Ad quid? At renouet sicut
aquile iuuentus cordis. Ibi et illa aquila gra-
dis magnarum alarum sancta sanctorum immo-
centiarum equitate exaudiat inuocata. si clamo-
ribus occultis assidue fuerit excitata. Et
nos adhuc filij eue transgressores. filij inob-
edientie. filij matris antiquae: ad te clama-
mus regina misericordie. Reuertere visum
in nobis naturam tuam. reuertere ostendendum eam
quam in christicolis habes caritatem tuam. rea-
tere per singulare in nos a deo datam potesta-
tem tuam. reuertere per eam que tibi speciali-
ter infusa est in plenitudine gratie preroga-
tiua tuam ut intueamur te. Hic tale quales
desiderant angeli prospicere dicentes. tota
pulchra es amica mea et macula non est in te: et
intueamur te largiente beneficium: perferentem re-

media: medētē cōrtis corde: ponentē fortitudinē lugentib⁹ syon: dantē coronā. p. ci neri: oleū. p. luctu: palliū laudis pro spū me rois. Hec mediocris visio ista piā te ⁊ de p cabile experiri: merētūq; suspiria munere gratie solari. Sonet hec vox tua in aurib⁹ nostris. Hec tua dulcē: ⁊ hec facies tua decora. Nam in illo decore te videre quo in duit te dñs fortitudinē et precinxit temō ē hui⁹ temporis: nec temporis vite nostre vi ciorū fetore sordentis. Stola immortalita tis te indutā videre: dñs indigni sum⁹: ostē de nobis faciē miserationū tuarū: ⁊ salui eri mus. Qd ipse nobis prestare dignet: cuius regnū ⁊ imperiū sine fine pmanet in secula seculorū. Amen.

¶ Sermo tercius vnde supra.

A freta dñi fluuii cur

rūt: dñi montib⁹ vmbre lustrabūt
puera: polus dñi sydera pascit: sp
honor: nomq; tuū laudesq; manebūt. Spes
mea xgo pia: xgo sacra: xgo maria. Et si
amplius: Amplius multū: ⁊ p oēm modū
Nam in eternū ⁊ vltra nō deficiet laus tua
de ore hoīm: etiā ⁊ angelorū. Celi enarrant
gloriā dei. Et q maior in oī gloriā dei q in
effabilis plenitudo celi? Et nos cū ipsa. i. cū
angelis ⁊ archangelis: cū thronis ⁊ dñatio
nib⁹: cūq; oī militia celestī exercit⁹: hymnū
glorie sancte scōy canim⁹. Illi gloriā: nos
hymnū glorie. Illi gloriā quā pñtes vidēt
in iubilo cordis inuicē enarrāt nos hymnū
tantūmodo glorie. i. memoriā eructam⁹ ab
undātia suauitatis tue. Et opa manū ei⁹
annūciat firmamentū. Fiat inq; firmamētū
⁊ diuidat aquas ab aquis. Quid⁹ firmamētū
firmi⁹ firmamentū tu dñs: que euz quē celi
celorū capere nō poterāt: cepisti ⁊ cōcepisti.
portasti ⁊ si defecisti: genuisti aluisti: pauisti
mānasti ⁊ educaisti. Tu in medio aquarū vi
uisti aquas ab aq; affect⁹ videlz eternorū
ab affectib⁹ tpaliū. Tuam em animā ptrā
luit gladi⁹: vt reuelent ex multis cordibus
cogitatōes. Posuit in hoc firmamēto de⁹
solem ⁊ lunam: chrisitū ⁊ ecclesiā ⁊ stellas
p:rogatīas grāz multas. Laudam⁹ dñm
in sanctis eius. Firmatas robur ⁊ cōstātia:
⁊ fortitudo mētis eius: q; mundi contēpsit
gloriā. carnis calcavit illecebras. Virtutis
est altissimi: de qua scriptū ē: ⁊ x⁹ altissimi
obdūbrabit tibi. Nō solū at celi ⁊ firmamētū
dñs rex itelligit: s; alijs nob⁹ puenient ap
pellat: ⁊ rex vocabulis designt. Ipsa taber

na culum dei: ipsa templū: ipsa domus ipsa
atrium: ipsa cubiculum: ipsa thalam⁹: ipsa
sponsa ipsa filia: ipsa archa diluuij: archa te
stamenti: vna aurea: ipsa māna: xga aarō:
vell⁹ gedēōis: porta ezechielis: ciuitas dei
ipsa celi: ipsa terra: ipsa sol ipsa luna ⁊ stella
matutina. auroa ipsa ⁊ lucerna tuba ⁊ mōs
sons quoq; orator ⁊ lilium puallū. Desertū
ipsa ⁊ terra repromissiois lacte ⁊ melle ma
nans: stella maris. nauis quoq; via in mari
sagena: vinea: ager: area: hor: cū stabulum:
prespe subingale: apotheca aula: turris ca
stra: acies: pplūs: regnū sacerdotiū. Quis ē
pascua est: padyfus est: palma est: rosa est: flu
ui⁹ est: port⁹ ē: colūba est: colūna est: vestis ē
margarita est: candelab⁹ ē: mēsa: corona ē:
scept⁹ ē: panis ē: oleū est. vinū est: arbor est
xga est: cedrus est: cyprus est: platan⁹ est:
cynamomū est: balsamū est: myrrha est: thus
est: oliua ē: mardus est: crocus est: fistula ca
lam⁹ ⁊ storax est: soror ⁊ mī est. Et vt breuif
pcludā de hac ⁊ ob hāc ⁊ pp hāc oīs scri
ptura facta est: pp hāc tot⁹ mūdus fact⁹ ē
⁊ hec gratia dei plena est: ⁊ p hāc homo re
dēptus est: xbu dei caro factū est de⁹ hūilis
⁊ homo sublimis. Ad te q tantam ac talem
dñā rex: scā scōy: regina celorū suspiramus
gemētes ⁊ flentes in hac lachrymarū valle.
Tercia hec postura carnis hui⁹ est qd ex
planandū assumpsim⁹: suspiria: gemitus ⁊
fletus ppuctōis: sunt spēs semini iusticie
Seminare vob inq; ad iusticiā: metite spes
vite: ⁊ illuminate vob lumē scientie. Eūtes
inq; ibāt ⁊ flebāt: mittētes semia sua. Sus
piriū: vox inarticulata: gemitū gemitus:
volētū flet⁹: has sedes hz. Tria sunt hec q
bñ gdiūtur i irriguo iferiori: ⁊ qrtū qd feli
citer incedit: vallis scz lachrymarū: sedes ir
rigui supioris hec est. Aeris caleph dat v
trūq; filie sue asello residenti. Et tu si aspi
ras ad hec: pime mot⁹ irrōnabiles sensua
litas ⁊ corpis motu ratiōis. Abscede a te
pupiam carnis: oculorū ptātis ⁊ honoris.
Abice mūdi pōpā ⁊ sarcinā: edoma carnē
disciplina spūs. i artū tua desideria pstrige
nō abeas in pfilio impiorū: in via peccatorū
nō stes: i cathedra pestilētie si sed eas. App
hende hūilitatē vt sis paup spūs: ferales cor
rige mores: ⁊ esto mī. Tūc trāsito iordāe
ingredieris terrā repromissiois: q est ppū
ctiois. Sic i tercio loco octo bñtudinū dñ.
Beati lugētes qm ipsi p solabunt. Quarto
die resuscitatus est lazarus: quarta vigilia
venit ad discipulos iesus. Et tu fac tibi vigi

llas quattuor vt resusciteris et veniat ad
te iesus: duas timoris: pudoris duas. Logi
ta dei creatorē tuū. cogita benefactorē. co
gita patrē. cogita dñm. Ad singula reus es
plange ad singula. ad singula euigila: ⁊ sin
guloz hoīz singuli intellect⁹ quasi singuli i
mēte. dies sunt in quib⁹ quasi lazarus mor
tuus eras: quasi fetebas. Dū p singulos la
chrymaris: quasi in qrtō resuscitaris. Pzi
mū ⁊ vltimū extinguit timorē: media duo
pudorē. Pater sane nō metuit cū pater sit:
patris est semp misereri ⁊ parcere. Pater
na vox est: pcutiā ⁊ ego sanabo. Nō est pin
de q a patre formides. Si qñ ferit: emen
dat nō vindicat. At cogitante q patrē offē
deris est certe qd pudeat: ⁊ si nō qd terre
at. Volūtariē te genuit xbo veritatis: dein
de nō pepcit vnginito: vt pfit genito. Ip
se quidē patrē ita exhibuit se tibi: sed nō tu
illi eque filiū. Quia frōte attollis iā oculos
ad vultū patris tā boni: tā malus fili⁹? Pū
deat indigne gessisse generi tuo: pudeat tā
tō patrē vicisse degenerē. Exitus aquarū de
ducāt oculi tui: operiat cōfusio faciē tuam.
Vultū tuū pudor suffundat occupetq; cali
gor: deficiat in dolore vita tua: et anni tui ge
mitib⁹. Pzoh dolor quē fructū habuisti in
illis in quib⁹ nūc erubescis? Si in carne se
minasti: de carne messuisti corruptionem.
Si mūdus ipse transit et cōcupiscētia eius:
cōfundere ad illā vocē que dicit. Si ego pa
ter: vbi honor me? Hoc de honore patris:
nūc ad beneficia veniendū. Et alia innume
ra taceā: hui⁹ corpis victū ⁊ vsum tpis hu
ius: ⁊ sup omnia sanguinē dilecti filiū sui cla
mātē de terra pudet ingratitudinis. Quid
retribuisti dño. p omnibus que retribuit ti
bi? Ad timorē quoq; veniam⁹. Si pudor mi
nus partes suas exequit: excitet vt excitet.
Sepone pia vocabula benefactoris ⁊ pñs
ad austeriora puertere. Nā qui legist pater
miscōiaz ⁊ de⁹ toti⁹ solatiōis. legist nihilo
min⁹ de⁹ vltionū dñs. ⁊ legist terribilis i cō
silijs sup filios hoīm. Qd pater est: q bene
ficus est. tibi est: q dñs ac creator: sibi est.
Etenī ppter seimetipm fecit oīa. Quia er
go qd tuū est tibi defendit et seruat. putas
principat⁹ sui nō redret honorē? Requirit
vsq; ad nouissimū quadratē. redret ⁊ retri
buet abū dāter facientib⁹ supbia. Requirit a
redēpto seruitiū honorē ⁊ gloriā ab eo quē
plasmauit. Esto q dissimulet et pñ ignoscat
beneficus: sed nō dñs ⁊ creator. Pensa cu
ius sit fortitudinis ⁊ honoris tuū atq; oīm

cōtempisse factorē. cōtempisse dñm male
statis. Tūgit mōtes ⁊ fumigabit: ⁊ tā tre
mendā maiestātē audet irritare vilis pul
uis. vno leni statu vsq; pgedus ⁊ minime col
ligēdus? Time gehennā. time iudicis vul
tū. Cōtremisce ab ira potētis a facie furor
eius. a fragore ruētis mūdi. a cōflagratōne
elemētorū. a tēpestare valida. a voce archā
geli ⁊ a verbo aspo. Cōtremisce a dentib⁹
bestie infernalis. a vētre inferi. a rugienti
bus pparatis ad efca. Time vermē rodētē
ignē torrentē. fumū ⁊ vaporē. ⁊ sulphurem
et spm pcellarū. time tenebras exteriores
et vicio. Quis dabit capiti meo aquam: et
oculis meis fontē lachrymarū: vt pueniā fle
tibus: fletus ⁊ stridores dentū. ⁊ manuum
pedūq; dura vincula ⁊ pōdus cathenarū p
mentū: stringentiū: vt entū nec cōsumētū
um? Deu mater meacur me genuisti filium
doloris ⁊ amaritudinis: indignatiōis ⁊ plo
rationis? Qui sic afficē duplici metu isto ⁊
duplici pudore qtuor vigilias fecit in men
te: seu quattuor dieb⁹ intus illustrat: in qrtū
quarto quasi lazarus quadriduā resuscita
tur. Et sicut de vno fonte paradisi oriunt q
tuor flumina q irrigāt terrā. sic qtuor affe
ctiones iste ore de vno fonte cōpunctōis
plenitudinē cōsumūt irrigui iferioris. Pa
riunt enī suspiria: gemitus ⁊ fletus. q dū p
defectu virtutū agunt: dicunt irrigui iferi⁹.
Supi⁹ aut irrigui est vallis lachrymarum.
Pinguis infusio hec celit⁹ irrorata: nec ex
torta nec coacticia pluuia volūtaria ē: quā
segregauit de⁹ hereditati sue. Aque iste fē
q egrediūt de tēplo a latere dextro. ⁊ fluūt
impetu de libano. fluūt etiā de fonte para
disi diuisi i quattuor capita. Paradisus cō
sciētia iusti ē: quā nō vrit cura pungēs: nec
culpa remordēs: quam nō attenuat sensus
egēs: quā nō grādināt corporear rerū irru
entia fantasmata: fide florida: virtutib⁹ fru
ctifera: opinio odorifera. Quis de medio
fons orit⁹: dū virtus integritate solidatur.
Hec deinde diuidit i quattuor capita: iusti
ciā: prudentiā: fortitudinē: tēperantiā. In
sticia fodit in altū ⁊ querit aquas irrigui su
perioris. prudentia inuenit. fortitudo vendi
cat sibi. tēperātia possidet. Iusticia dico eē
gen⁹ ad omnia pcepta dei. prudentiā viuina
rū humanarū sciētiā. Fortitudinē vigorē
mētis inter aduersa ⁊ pspira erectū. tēpe
rantiā inter velle ⁊ nolle. nosse paz ⁊ numis
citra ⁊ vltra discretionē. Legittime hec cu
stodita: pfectū faciūt vix cupiētē dissolui et

esse est xpo qui dicitur: heu mihi quod incolatus meus prolongatus est: et sicut ania mea ad deum fontem vivum. Fons iste fons patris est domus david: in ablutione peccatorum et menstruate. Hic est fons quem foderunt principes multitudinis quos commemoravimus, iusticia scilicet prudentia fortitudo et patientia in dolore legis: id est: copulatione: et in baculis suis: id est: in vigore solido perfecte integritatis. Mens itaque a vitis purgata deus scilicet in giter et ipsius aduentum in se suscipiens. frequenter delectata tante suavitatis inenarrabili dulcedine. quod pro velle suo semper eam habere minime valet miro dolore afficitur. et hec est consolatio ut pro ei desiderio iugiter lachrymarum pane pascat. Sit itaque vallis lachrymarum dum de se humiliter sentiens affatim abundat ubertate fletu. Et habet hoc irriguum superius quo mor tua mundo suaviter et dulciter pascitur. quod per irriguum inferi emendata iam celestis contemplatione ineffabiliter delectatur. Dec duo irrigua: due olive sunt et duo candelabra lucientia ante deum. Sunt hec duo luminaria. duo altaria. duo exploratores. duo cherubim. duo ostiola. duo vera. testameta duo. hirc duo. leones duo. minuta duo. tabule duo. coline due. forores due. man due et si qua sint binaria que his consonantia optionaliter queant inveniri. In talibus suspiriis. gemitu ac fletu ac pualle lachrymarum ad te clamant: exules filii dei: omnia rerum. sancta sanctorum. virtus nostra et refugium. decem mundi. gloria celi. pelectra ut sol. pulchra lunari ut fulgor: agnosce omnes te diligentes. Audi nos: nam te filii: nihil negas honorat. Et tu salva nos domine iesu: pro quibus virgo mater orat. cui regnum et imperium sine fine permanet in secula seculorum. amen.

Sermo quartus unde supra.

De te paratis amborum finibus.

aut ararim paratus: bibit aut germania tigrum et tuus est nostro labat pectore vultus. Virgo dei genitrix: quem tor non capit orbis. Omni no necessariis vultu quidem deprecabunt omnes divites plebis: quanto magis pauperes plebis? Et si pauperes plebis multo magis egenus et pauper. opprobrium hominum et abiectio plebis. Tibi dixit cor meum: quod vultu tuum. Vultu tuum domine requiram. ne avertas faciem tuam a me. ne declines in ira a servo tuo. Quod de facie tua sonet vox tua in auribus meis: quod vox tua

dulcis et facies tua decora. Vocem tuam audiui quater in euangelio o domine rex. Primo ad angelum. secundo ad elizabeth. tercio ad filium. filii quid fecisti nobis sic. Quarto ite ad filium. vinum non habet. Quia hanc inquit? Illa vtiq: vinum non habet. Necessaria nobis hec est. Defecit vinum in cadis nostris: vinum scilicet letificans cor hominis. Hoc causamur de vino in quo est luxuria. illud quoniam de quo propheta. quod germinat virgines hanc pincerna tua: ve xillifera tu. Vexilla regis prodesse nobis: te agente pro nobis. Calix in manu tua vini meri. In manu tua. i potestate tua: vini meri: amoris divini. Dic domine rex: dic pro nobis filio tuo: vinum non habet. Calix huius vini mebus: quod proclarus est. Inebriat. calefacit. accit. audaces facit et fortes. obliuiosos. discretos. somnolentos. Inebriat amor dei ad contemptum mundi. calefacit quod servet facit. acuit quod erudit. facit audaces contra adversa. et fortes a carne. mundo et demonibus inuicibiles. obliuiosos eorum scilicet qui retro sunt et in futura exteros. discretos erudies ad iusticiam. somnolentos ad temporalia et redivos et ad inuicibilia contemplanda. pro nos et promptos. Hoc vinum letificat cor hominis. Hoc a te et te speram non solum vinum sed et panem. Panis est cor hominis confirmat. Panis ille de quo scriptura. panem angelorum manducavit homo. Panis iste filii tui dulcis memoria: presentia ipsi plena tu. Et mensa propositiois duodecim panum. numero duodenarii dedicatus duodecim panes. duodecim sunt prerogative gratiarum in quibus gratia repleta est: et domine tecum. Porro ne de corde meo videar prophetarum: tuas has prerogativas paulus apostolus et nominat pariter et enumerat dicens. Fructus autem spiritus est caritas. gaudium pax. patientia. longanimitas. benignitas. bonitas. mansuetudo. fortitudo. misericordia. continentia. castitas. Panes certe admodum splendidi in sapientia. Splendidi in sua natura. sapidi in animorum experientia. Denique summe spirituales delicie he sunt. Ipse quippe his confirmat et delectat animus: quod vllis carnalibus delitiis corporis. Nec ideo pueniunt homines a seipso: imo fructus sunt spiritus sancti. Proinde virgo beata postquam nunciis celestibus te predicta gratiarum prerogativa perhibuit plenam: mor gratiarum causarum subiungens inquit. Domine tecum. Domine autem spiritus est. Spiritus ergo sanctus magnificavit facere tecum. Magnificavit inquam facere in te duo opera sua. Unum erat dum digna te fecit quod dei filium concipere posses et parere. alterum quod ex tua carne sancta ac digna carne filii dei forma

uit. Fecit proinde te magna et casta. Magna plane fecit ut immensum caperes. casta quatenus digne contineres. Magna te fecit humilitate: casta virginitate. Itaque tu sancta: tu es castella in quod iesus intrauit habens turrim humilitatis. qui enim se humiliat exaltatur: et murum virginitatis. Murum certe fortissimi. quippe qui nec ante partum nec in partu nec post partum potuit violari. Lapides muri disciplina tua fuerunt et continentia: sine quibus nunquam constans est virginitatis murus. In te due forores fuerunt maria et martha: que domum minas suscepunt. Maria fuit intelligentia tua specialis: qua deus et dei filius esse intellexisti quem genuisti. Et vero martha rationalis erat prudentia: qua ei in domino filios tuos ad quam dicit sponsus. Huius tuus sicut turris libani que edificata est cum propugnaculis. mille clipei pendunt ex ea: omnis armatura fortis. Huius tuus habet foramina per que spiritus a capite emittit. ita tu domine virginitate et humilitate tua de celo eduxisti filium dei. Spiritus oris nostri dicente propheta christus dominus servasti. Tu ergo domine nasus es spiritus celsa videlicet dignitate: firma gravitate. Turris es libani. Libanus mons qui dicitur dealbatus: alta pre omnibus signat innocentiam tuam. Innocens fuisse ab originalibus et ab actualibus peccatis. Nemo ita propter te. Unde auctoritas augustini. Cum de peccatis agitur nullam de beata maria volumus fieri mentionem. ex eo enim maiorem credimus ei collatam virtutem ad vincendum ex omni parte peccatum. qui concipere et parere meruit eum. qui nullum habuit peccatum. Ex omni inquit parte: hoc est ex parte originalis et ex parte actualis peccati. Ea ergo sola excepta: ceteri omnes quod dicere possunt nisi quod ait apostolus iohannes: si dixerim quod peccatum non habemus: ipsi nos seducimus et veritas in nobis non est. Ego quoque pia fide opinor: in utero matris tue ab originalibus te absolutam peccatis. Necvana est fides: nec opinio falsa. Denique et rationes et auctoritates inveniunt. ista stupulantes. Et quidem ratio sic. Si alij in utero matris fuerint sanctificati: multo magis tu mater domini. Sed hieremias et iohannes aliter sanctificatus. aliter spiritus sancto repletus in utero matris leguntur. Et

go et tu maria genitrix dei que sola totam spiritus sancti gratiam possedisti: quam alij habuere pro pres. Te ei angelus gabriel pronuntiavit gratia plenam. Tu odor longe ante in filio patriarcha ysaac trahebat dicens. Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni. Tu es ager plenus: plena virtutibus: plena gratia. Tu produxisti fructum electorum: quod est etiam angelorum cibum. Te benedixit dominus. Te inquit benedixit dominus: ut per te benedicta vita veniret: sicut mors per eam precesserat maledicta. De te secretorum celestium sciens salomon dicit. Que est ista que progreditur sicut aurora consurgens: pulchra ut luna: electa ut sol: terribilis ut castrorum acies ordinata. Aurora semper noctem sequitur: non preedit aurora. Quid autem est nox frigida et obscura: nisi originale peccatum: frigidum concupiscentiarum ignorantia? Tu ergo precessisti ut aurora lucida et rubicunda quia superis originalibus peccatis in utero matris nata es lucida cognitione veritatis et rubicunda amore virtutis. Inde est quod natiuitatem tuam sanctam: sancta ecclesia festiuis celebratibus honorat: quod alias non faceret. Denique nullius propter te: nisi domini filii tui: et iohannis baptiste (qui vtiq: sancti nati sunt) colit natiuitatem. Cum igitur tam clare auctores diuine tuam ab utero testent innocentiam: quis ultra dubitet sanctam te et immaculatam huic mundo progentam? Tu es pinde turris libani cum propugnaculis edificata. Ab in-eunte quippe etate dilexisti iusticiam: et odisti iniquitatem. Quare delectator iusticie: odius iniquitatis cum quibus creuisti: tua fuere propugnacula? His quippe visis hostibus: certe suspecta fuisti. Non enim parum formidabatur ne forte tu esses que et eras: per quam expugnati erant et danandi: propter quod et terribilis fuisti eis: ut castrorum acies ordinata. Nihil vero omnino proficit inimicus in te: eo quod mille clipei penderunt ex te: omnis armatura. Denarius solidus millenarius est: siquidem denarius quadratus centenarius perficit. Porro decem sunt precepta legis. Primum est: domine deum tuum adorabis: illi soli seruias. In hoc soli dei precipis cultus. Nulli quippe alij seruitus (qui grece latra dicitur) debet. Siquidem quando demonibus exhibetur: idola tria vocat: quod primo inhibet precepto. Non assumes nomen dei tui inuane. Ac si diceret. Nulli creature dei honorem exhibeas nihil pericantatorem aut anguriam gratias. Porro speciale obsequium deo prebet in obseruantia sanctarum solennitatum: unde tercium preceptum cõtextitur. Obserua diem sabbati. quod est

In sacris feriis te exerce: quatenus per requiem presentem discas sperare eternam. Et tria ista ad deum duntaxat pertinent: qua de re in una forma modo tabula scripta fuerunt. Cetera cetera ad conversionem hominis cum primo spectant quare et ipsa continebantur in secunda. Et primo quidem ad marie primos id est parentes pertinet. Honora inquit patrem et matrem. Honoris nomine non solum subiectionis reuerentia: sed etiam subsidii obsequium accipitur. Proinde filii debent honorare parentes: et in bonis obediendo: et temporalia si oportet habuerint subsidia ministrando. Non occides. Id maximum malum est quod proximis potest inferri: ac propterea primo omnino debuit prohiberi. Fit autem homicidium multis modis: manu: precepto: consilio: consensu vel neglectu. Si enim moriturus aliquis modo viuificare valeas et negligis: proculdubio estus mortis reus teneris. Postea dicit. Non fornicaberis. Fornicatio alia spiritus: alia corporis. Spiritus fornicatio est desertio deo adherere diabolo. Unde. Perdes omnes qui fornicant abs te. Porro corporis fornicatio est passum cum meretricibus vel feminis a legitimis viris absolutis: sola libidinis explende causa commiseri. Deinde adiungit. Furtiui non facies. In furto comprehenditur rapina. usura. persuasio: quicquid denique cum dano alterius possides. Deinceps ait. Falsum testimonium ne dices. Falsum testimonium alieni patrocini mendacii proprie dicitur. Verum in hoc loco pro omnibus mendacii probris verisimile est posui. Denique plurimum voti solutionem: et generaliter omnem mendacium non permittit: quod falsum testimonium notari prohibuit. Nonum preceptum est. non concupisces proximi tui uxorem. Abi nimis adulterium vetuit: atque abusione deo sacratarum sponsae quippe sunt dei: et virgines non minus est dei sponsam quam violare hominis. Decimum. non concupisces rem proximi tui. Omnem voluit et circumventionem hoc ultimo vetat precepto: quod minus ferri mortales se invicem decipiunt: bonisque prauant terrenis. Decem legis precepta sunt observatores tamquam clipei munus: et a tormentis inferni defendunt: quapropter optimi decem clipei sunt. Denarius porro linearum numerus est: sola huius longitudine quod solo dum taxat capite intellectu. Decem itaque clipeos habet. Et si denarius in altum extendat atque quadrem centenarium videlicet parit. Eadem quoque ratione: si decalogus post scientiam memoria firmetur et dilata affectu: centum profecto clipei possident. Postremo denarius exaltatur atque solidatur millenarium perficit: sic scilicet mix decalogus de affectu in bona producit operationem optatos certe mille cepit clipeos possidere. Non est dubium te benedictam intellectu et affectu et actu hunc super omnes mortales decalogus habuisse et obseruasse: unde propterea merito mille clipei ex te dicuntur pendere. Et non solum clipei: sed et omnes armatura fortium. Nichil est enim virtutis quod ex te non resplendeat: et quicquid singuli habuere sancti: tu sola possidisti. Lectulus es salomonis de quo in canticis. En lectulus salomonis septuaginta fortes ambiunt ex fortissimis israel: omnes tenentes gladios et ad bella dotissimi.

Sermones beati bernardi abbatis de modo te clareuallis expliciunt feliciter.

Sermones beati bernardi abbatis de modo te clareuallis expliciunt feliciter.

Incipiunt tituli sermonum beati bernardi abbatis. Et primo de tempore et de sanctis.

De aduentu domini.
Hodie fratres. Sermo. i. fo. iij.
Audiuimus suadentem. ser. ij. fo. iij.
In aduentu domini. ser. iij. fo. iij.
Dignus est fratres. ser. iij. fo. v.
Dirimus nuper. ser. v. fo. v.
Volo vos fratres. ser. vi. fo. vi.
Si deuote. ser. vii. fo. vi.
Feria quarta quattuor tempus super euangelio missus est.
Quid sibi voluit. Sermo. i. fo. vii.
Bonum quidem canticum. Sermo. i. fo. vii.
Libenter ubi mihi. Sermo. i. fo. xi.
Non est dubium. ome. iij. fo. xij.
In vigilia natiuitatis domini.
Sonuit vox. ser. i. fo. xv.
Iuda et iherusalem. ser. ij. fo. xvi.
Hodie scietis. ser. iij. fo. xvij.
Hodiernum quidem sermonem. ser. iij. fo. xix.
Sanctificamini hodie. ser. v. fo. xx.
Audiri audiuimus. ser. vi. fo. xxi.
In die natiuitatis domini.
Grandis quidem sermo. ser. i. fo. xxij.
Magna opera domini. ser. ij. fo. xxij.
Duo quedam rerum. ser. iij. fo. xxv.
Agnoscite. ser. iij. fo. xxvi.
Benedictus deus. ser. v. fo. xxvi.
Non oportet explicari. ser. vi. fo. xxvij.
Exultate fratres. ser. vii. fo. xxvij.
Tandem de mari. ser. vii. fo. xxx.
De festis sanctorum stephani iohannis et innocentium.
Adhuc filium virginis. ser. i. fo. xxxij.
Benedictus qui venit. ser. ij. fo. xxxij.
In circuncisione domini.
Postquam consummati sunt. ser. i. fo. xxxij.
Postquam summatum est. ser. ij. fo. xxxij.
In circuncisione domini. ser. iij. fo. xxxv.
In epiphania domini.
Apparuit benignitas. ser. i. fo. xxxvi.
Tres apparitiones. ser. ij. fo. xxxvij.
Recessarii nobis videtur. ser. iij. fo. xxxvij.
Populo dure ceruicis. ser. iij. fo. xxxix.
Quoniam prima post epiphania.
In lectione sancti euangelij. ser. i. fo. xl.
In opibus domini. ser. ij. fo. xl.
In conuersione sancti pauli.
Merito quidem. ser. i. fo. xli.
Conuersus est hodie paulus. ser. ij. fo. xliij.
Hodie templi domini. ser. i. fo. xliij.
Gratias redemptoris. ser. ij. fo. xliij.

Purificatio beate marie. ser. iij. fo. xliij.

Adorna thalamum. ser. iij. fo. xlv.
In septuagesima.
Magna mihi consolatio. ser. i. fo. xlvij.
Immisit dominus. ser. ij. fo. xlvij.
De quadragesima.
Hodie dilectissimi. ser. i. fo. xlvij.
Conuertimini ad me. ser. ij. fo. xlix.
Rogo vos. ser. iij. fo. l.
Quia ieiunatis. ser. iij. fo. li.
Caritas quod pro nobis. ser. v. fo. li.
De oratione officia.
Fiat voluntas tua. ser. vi. fo. liij.
Obsecro vos. ser. vi. fo. xliij.
De sancto benedicto.
Celebramus hodie. ser. vii. fo. liij.
In festo annunciationis officia.
Ut inhabitet. ser. i. fo. liij.
Considerare est fratres. ser. ij. fo. lvi.
Quam diues es. ser. iij. fo. lviij.
Officia in ramis palmarum.
Non sine causa. ser. i. fo. lix.
Recessus est. ser. ij. fo. lix.
Cum vniuersa. ser. iij. fo. lx.
Feria quarta ebdomade penultime de passione domini.
Aligilate animo. ser. vnus. fo. lxi.
In cena domini.
Hi sunt dies. ser. i. fo. lxij.
Panem angelorum. ser. ij. fo. lxij.
De resurrectione domini.
Vicit leo. ser. i. fo. lxvi.
Accepimus ab apostolo. ser. ij. fo. lxvij.
Sicut in corporum medicina. ser. iij. fo. lxx.
Officia prima post pascha.
Omne quod natum est. ser. i. fo. lxxi.
Ex epistola iohannis. ser. ij. fo. lxxij.
In rogationibus.
Quis vestrum. ser. vnus. fo. lxxij.
De ascensione domini.
Recumbentibus vnde. ser. i. fo. lxxij.
Solennitas ista. ser. ij. fo. lxxij.
Hodie celorum dominus. ser. iij. fo. lxxij.
Si natiuitatis. ser. iij. fo. lxxv.
Hodie sedet in throno. ser. v. fo. lxxvij.
In festo penthecostes.
Celebremus dilectissimi. ser. i. fo. lxxix.
Hodie dilectissimi. ser. ij. fo. lxxix.
Quam liberer. ser. iij. fo. lxxxi.
In natiuitate sancti iohannis baptiste.
Sit procul ab his. ser. i. fo. lxxxij.
Hodie dilectissimi dies. ser. ij. fo. lxxxij.
In vigilia sanctorum petri et pauli.
In sanctorum vigiliis. ser. vii. fo. lxxxvi.

In die festo eorumdem.
 Gloriosa nobis. ser. i. fo. lxxvii.
 Sancti isti. ser. ii. fo. lxxviii.
 Merito fratres. ser. iii. fo. lxxxix.
 De dauid et golias.
 Audium? ex libro regu. ser. vn. fo. lxxxix.
 De euangelio septem panum.
 Misericordias vni. ser. i. fo. xc.
 Misericordias vni. ser. ii. fo. xci.
 Scitis quid fecerim. ser. iii. fo. xci.
 In natali sancti victoris.
 Sictous vita. ser. i. fo. xcii.
 Gaudent in dno. ser. ii. fo. xciii.
 In festo beate marie magdalene.
 Hodie misericordia et veritas. ser. vn. fo. xciii.
 Omelia de villico iniquitatis.
 Qui? sancti euangelii lectio. ser. vn. fo. xciv.
 In assumptione beate marie.
 Virgo hodie gloriosa. ser. i. fo. xcvi.
 Intrauit iesus et oportune. ser. ii. fo. xcvi.
 Intrauit iesus et qd est. ser. iii. fo. c.
 Tempus loquedi. ser. iiii. fo. ci.
 Intrauit iesus et qd dñs. ser. v. fo. ci.
 Que gratia plena. ser. vi. fo. cii.
 Que maria gratia plena. ser. vii. fo. cii.
 Itē de sancta maria: generalis.
 Signū magnū. sermo. vn. fo. cii.
 In natiuitate beate marie.
 Fecunde virginis. ser. i. fo. cvii.
 Que maria gratia. ser. ii. fo. cx.
 In festiuitate sancti michaelis.
 Angelorū hodie. ser. i. fo. cx.
 Audistis fratres. ser. ii. fo. cx.
 In solennitate oim sanctorū.
 Festiuitas sanctorū oim. ser. i. fo. cx.
 Quia sanctorū oim. ser. ii. fo. cx.
 Aduertistis in fallor. ser. iiii. fo. cxvi.
 Cum de altari. ser. iiii. fo. cxvi.
 Festina nobis. ser. v. fo. cxvii.
 De sancto malachia epō.
 De celo vobis hodie. ser. i. fo. cx.
 Religiosis fratribus. ser. ii. fo. cx.
 De vobis ysate. vidi dñs sedē sup
 vidi dñm. f. i. fo. cxii. (solū excelsum.
 Plena erat. ser. ii. fo. cxii.
 Non vobis arbitror. ser. iiii. fo. cxii.
 Cū dixisset ppheta. ser. iiii. fo. cxii.
 Comēdant nobis. ser. v. fo. cxii.
 De sancto Martino.
 Puto sermonem. ser. vn. fo. cxv.
 De sancto clemente.
 Preclara i cōspectu dñi. ser. vn. fo. cxvii.
 In vigilia sancti andree.
 Sanctorū festa. ser. vn. fo. cxix.

In die sancto eiusdem.
 Celebrātes hodie. ser. i. fo. cxix.
 Beati andree. ser. ii. fo. cxix.
 De virginibus.
 Sapiētia vincit maliciā. ser. i. fo. cxix.
 Sponsus xps est. ser. ii. fo. cxix.
 In obitu humberti monachi.
 Humbertus famulus. f. vnus. fo. cxix.
 In dedicatione ecclesie.
 Festiuitas hodierna. ser. i. fo. cxix.
 Olim rex gloriosus. ser. ii. fo. cxix.
 Domus hec. ser. iiii. fo. cxix.
 Notius laudibus. ser. iiii. fo. cxix.
 Etiam hodie. ser. v. fo. cxl.
 Domestica nobis. ser. vi. fo. cxli.
 Tytuli sermonū i psalmū Qui hītat.
 Considero laborē. ser. i. fo. cxli.
 Qui habitat. f. ii. fo. cxli.
 Deus meus. ser. iiii. fo. cxli.
 Scapulis suis. ser. iiii. fo. cxli.
 Scuto circūdabit. ser. v. fo. cxlv.
 Soler in diuinis. ser. vi. fo. cxlv.
 In spe viuim. ser. vii. fo. cxlv.
 Breuis quidem. ser. viii. fo. cxlv.
 Etiam fratres hodie. ser. ix. fo. cxlv.
 Nec nostra est. ser. x. fo. cxlv.
 Scriptum est. ser. xi. fo. cxlv.
 Si meministis. ser. xii. fo. cxlv.
 Possimus hunc verum. ser. xiii. fo. cxlv.
 Agam? gratias fratres. ser. xiiii. fo. cxlv.
 Venite ad me. f. xv. fo. cxlv.
 Clamant ad me. f. xvi. fo. cxlv.
 Bene nobiscum. ser. xvii. fo. cxlv.
 Tytuli sermonum de diuersis.
 De nimia qdā fallacia pñt. vire. xa. fo. cxli.
 De obediētia patiar scia. Obscuro. fo. cxli.
 De cāico ezechie. Ego dixi. Uri. fo. cxli.
 De triplici coherētia viculorū clauorū et glu
 tinis. Non sic stemus. fo. cxlv.
 De verbis abacuc pphete sup. Ad custodi
 am meam stabo. Legimus. fo. cxlv.
 De cute carne et aie. Brūs dauid. fo. cxlv.
 De vbi apl. qd glia i do. xc. Qui gl. fo. cxlv.
 De diuersis affectōib? aie et diuersis noi
 bus scdm eas. Ar diuersis. fo. cxlv.
 De verbis psalmi. audiam quid loquat. In
 uisibilia. fo. cxlv.
 De vita et quinq? sensib? anime. fo. cxlv.
 De duplici baptismo. fo. cxlv.
 De pñordis mediis et nouissis nris. fo. cxlv.
 De triplici mīa et qrtuor mīatōib? fo. cxlv.
 De septē donis spūs scī septē vitia. fo. cxlv.
 De eo qd scptū ē brūs qd inuit sapias. f. cxlv.
 De triplici genere bonorū et vigiliā super

cogitationibus. fo. cxlv.
 De triplici custodia man? lingue et cordis
 fo. cxlv.
 De verbis apostoli. non est regnū dei esca
 et potus. fo. cxlv.
 De eisdem verbis apli. fo. cxlv.
 De vbi dñi. ois qd se exaltat hūliabit. f. cxlv.
 De vbi libri sapie. iustū deduxit v. f. cxlv.
 De quadruplici debito. fo. cxlv.
 De septē spiritibus. fo. cxlv.
 De multiplici vtilitate vbi dei. fo. cxlv.
 De quattuor modis orandi. fo. cxlv.
 De eo quō volūtas nra diuine volūtatī tri
 pliciter subijci debeat. fo. cxlv.
 Contra pessimū vitū in gñitūis. fo. cxlv.
 De eo quod in iob legit. in sex tribulationi
 bus liberabit te. fo. cxlv.
 De diligendo deum. fo. cxlv.
 De ligno feno et stipula. fo. cxlv.
 De triplici gene cogitationū. fo. cxlv.
 De triplici iudicio pñto hīano et diuino.
 fo. cxlv.
 De septē gradib? pñssionis. fo. cxlv.
 De xute obediētie ei? de gñib? f. cxlv.
 De quinq? negociationibus et quinq? regio
 nibus. fo. cxlv.
 De qrtuor parabolis bñ bernardi.
 De filio regis parabola. i. fo. cxlv.
 De fide spe et charitate parabola. ii. fo. cxlv.
 De nuptiis filij regis et de ornamentis spō
 se sue. parabola. iiii. fo. cxlv.
 De guerra inter babylonem et hierusalem.
 parabola quarta. fo. cxlv.
 De tribus ordinib? ecclesie ad patrē in ca
 pitulo factus. Doc mare. fo. cxlv.
 Exhortatorij ad fratres.
 De eo qd nupime. sermo. i. fo. cxlv.
 Nec est generatio. ser. ii. fo. cxlv.
 Consolatorij ad fratres.
 Paupes quidē videmur. ser. i. fo. cxlv.
 Labor iste fratres. ser. ii. fo. cxlv.
 Exhortatio ad milites templi. Hou
 militie genus. fo. cxlv.
 Ad clerū in concilio remēsi congregatum.
 Graue est. fo. cxlv.
 Exhortatorij ad clericos.
 Ad audiendum. ser. i. fo. cxlv.
 Reuerendissimi patres. ser. ii. fo. cxlv.
 Super salue regina.
 Salue regina. ser. i. fo. cxlv.
 Si lingue centum. ser. ii. fo. cxlv.
 In freta dum fluuii. ser. iiii. fo. cxlv.
 Ante peraratis. ser. iiii. fo. cxlv.
 Explicunt tytuli.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

